

PK
8091
B41
1875

Cornell University Library

THE GIFT OF

W. Fiske.

A. 18213.0

11/10/04

The date shows when this volume was taken.

JUL 31 1973

~~MAY 3 1981~~

AUG - 9 2004

JUN 26 2005

All books not in use for instruction or research are limited to all borrowers.

Volumes of periodicals and of pamphlets comprise so many subjects, that they are held in the library as much as possible. For special purposes they are given out for a limited time.

Graduates and seniors are allowed five volumes for two weeks. Other students may have two vols. from the circulating library for two weeks.

Books not needed during recess periods should be returned to the library, or arrangements made for their return during borrower's absence, if wanted.

Books needed by more than one person are held on the reserve list.

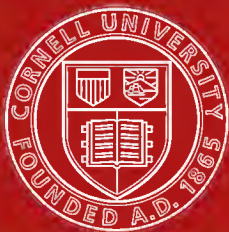
Books of special value and gift books, when the giver wishes it, are not allowed to circulate.

Cornell University Library
PK 8091.B41 1875

New dictionary Armenian-English.

3 1924 026 916 100

Cornell University Library

The original of this book is in
the Cornell University Library.

There are no known copyright restrictions in
the United States on the use of the text.

ՆՈՐ ԲԱՌԳԻՐԲ

Հ Ա Յ - Ա Ն Գ Լ Ի Ա Ր Է Ն

NEW DICTIONARY

ARMENIAN - ENGLISH

Ն Ո Ր Բ Ա Ռ Գ Ի Ր Ք

Հ Ա Յ - Ա Ն Գ Լ Ի Ա Ր Է Ն

Ի

Հ. ՄԱՏԱԹԵԱՅ Վ. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

Մ. Մ.

« Այլում տեղայն հարեմագրէ հարէ և ան
հանել յբոսոսեաց. այլ որոյ բառաքիչ
յորինն շատ է ևս գրէ յեպրանայն
հասլ: »

ԱՆՏՐԻԿՈՅ

ՎԵՆԵՏԻԿ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԻԻԹԱՐԵԱՆՅ

ՌՅԻԳ-ԻԸ

NEW DICTIONARY
ARMENIAN - ENGLISH

BY

REV. MATTHIAS ^{de Ven}BEDROSSIAN M. M.

D. D.

*« Tous les autres auteurs peuvent aspirer
à la louange ; les Lexicographes ne
peuvent aspirer qu'à échapper aux re-
proches ».*

ANDRIEUX

V E N I C E

S. LAZARUS ARMENIAN ACADEMY

1875-79

5

~~165 C 25~~
~~II~~

A. 182130

... Դժուարին քոչի ինձ հայ շեզուն որ յերկուս սզգս քսժանի, - ի գրոց և յաշխարհիկ - , այլ ոչ անյաղրելի, որպես յուսամու. յառաջ դիմեցից...: Ճոխ ե քարքառս, և առատապես փոխատրեցե զվաստակս յուսումն ետրին տքենեյոց:

ԼՈՐՏ ՊԱՅՐՆ

mw

DEDICATED

TO

G W E N D O L E N

W I F E O F J O H N

THIRD MARQUESS OF BUTE

BY WHOSE AID

THIS WORK FOR A TIME SUSPENDED

WAS CARRIED TO COMPLETION

ԱՌ Ն Ա Ն Դ Ի Պ Ո Ղ Ս

Ուսումն բազմութեան լեզուաց վնասել վնասէ արդարև յըստակութեան լեզուի ազգի միոյ, այլ բազում անդամ և ընդարձակէ զօհմանս մտաց ազգին, յաճախէ զնորանոր դարձուածս, զազգոյ և զգեղեցիկ ոճս մուծանէ նորոգ և ճոխացուցանէ զայն: Անդստին ի վաղուց հայկական լեզուս մեր հանդիպեալ է միշտ ճոխ և ընտիր լեզուայ, յորոց բազում ինչ ամբարեալ է գանձս, որպիսի ոմանք են՝ Յոյն, Ասորի և Լատին բարբառքն. որք ճարտարութեամբ թարգմանչաց մերոց հնոց և նորոց՝ նոր իմն գրեթէ ասպարէզ բացեալ են հայ բարբառոյս և ընդարձակեալ զոլորտս գաղափարաց նորա՝ իւրեանց նրբին և զողտր փափկութեամբն: Եթէ ոչ նոյնպիսի, թերեւս ոչ յոյժ նուազ օգտութիւնս բերցեն ի գաղափարս մեր և նոր արդի լեզուք, որ այժմ եւրոպականքն յորջորջին, առաւել ծանօթք մերայոց գոգցես ամենեցուն, մանաւանդ որք գաղթականութեամբ բնակեն ի կողմանս պետութեանց եւրոպացւոց, և ընդ նոսա ելանեն և մտանեն յիրս տուրեւառիկս վաճառաց: Ո՛րչափ արդարև շահս չդործեաց մեզ գալլիականն բարբառ, որ այսչափ ամբ են՝ դի փութով և ջանիւ ուսեալ է ի հայ ազգէն, մինչև սոսկականք իսկ և ռամիկ մարդիկն չթողուն ի ձեռանէ գրքերականութիւնս գալլիարէն լեզուի, և փոքր ի շատէ հասկանան և բարբառին ի նոյն լեզու: Սմին բաղդի հանդիպեալ է կամ հանդիպեսցի տակաւ և անգլիականն բարբառ. թէպէտ ոչ նոյնպէս՝ որպէս զգալլիացին՝ դիւրին և հեշտ իցէ յուսումն, — քանզի դժուարութիւն հնչմանց թերևս վհատեցուցէ զոմանս — սակայն պանծալի ճոխութիւն նորա, որ ոչ սակաւ յորդորէ զբազումս յուսումն նորին, յընթեռնուլ զմատեանս նոցա գրքերթողականս և զհմտականս, այլ և անհրաժեշտ կարևորութիւն այնր ակն

յայտնի երևի այժմ որոց ի վաճառաչահութեան և ի գրագրութեան արուեստս թարթափիցեն, կամ յայլ զինչ և իցէ տեսակս ճարտարութեանց, եթէ ձեռագործականքն իցեն, եթէ փաստաբանիցն ուսումն և եթէ զեղեցիկ զպրութիւնքն :

Վկայեսցէ և կարևորութեան այսր լեզուի և ընդարձակութիւն գաղթականութեանցն՝ զոր ընդ իւրեւ գրաւեալ ունի անգլիականն պետութիւն . թող ի բաց զսյնոսիկ՝ որ բուն իսկ ի քաղաքս Մեծին Բրիտանիոյ բնակեալն իցեն, յիշեսցուք և եթ զնոսա՝ որ արտաքոյ այնր սահմանաց, պանդխտեալ նժղեհին ի Հնդկային աշխարհի՝ ուսումնասէր Հայք՝ և համբակք և արք կատարեալք, որ ցանկացողք միշտ լեալ են ի պանդխտութեան անդ իւրեանց հայրենական լեզուի, և յիշեն ըզձմամբ զանունս և զլեզուս ՀԱՅ : Աւաղ զի մեծալ թուին բազում անգամ յոճ լեզուի նոցա քան եթէ յիւրեանց բնիկ ազգային բարբառս : Այլ զի մի իսպառ անգլիական նացեալ կորուսցեն զհայրենի իւրեանց շնորհս լեզուին, գործածութիւն հմուտ բառագրոց կարևոր է յոյժ այնպիսեաց : Նուիրական իմն պարսս համարիմք մեզ՝ մերովսանն ընուլ զիզձս և զփափաք նոցա, նոքօք և այլոցն ամենեցուն ուսումնատենչ հայասիրաց, մերովս այսու հրատարակմամբ . և յուսամք զի յօգուտ ի վարարկեալ՝ պիտանի լիցի նոցա և առիթ յառաջագէժ զարգացման : Եւ յայսպիսի աշխատութիւն, եթէ չիցեմք առաջինք, սակայն և ոչ կամիմք զվերջին ունել տեղիս . ի յորդորել զայլս յուսումն և ի դիտութիւն ընտիր և ճոխագոյն լեզուաց :

Եղև մեզ և այլ կէտ նպատակի յաշխատութեանս յայսմիկ, զի և բանասէրք և հմուտք անգլիացիք, որ փափաքենն ուսանել զհայ բարբառ, ունիցին առձեռն իւրեանց դիւրամատոյց և օգտակար իմն գործի, որսլ և դիւրաւ իմանայցեն և ընթեռնուցուն զմեր մատենագիրս : Քանզի ոչ սակաւ և առ նոսա տարածեալ է ուսումն և փափաք ուսանելոյ զհայերէն բարբառս մեր : Եւ ահա այսու երկրորմիք ևս պիտանի կարիցեմք լինել, մերայոցս՝ ի զարգացումն անգլիական լեզուի, և անգլիացւոց՝ սիրելի և ցանկալի յարդարել զհայկականս բարբառ :

Յետ ամաց ինչ հրատարակելոյ երկրորդ սպագրութեամբ զԱնգլիարէն-Հայ Բառգիրս Աւգերեան Հ. Յ. Վարդապետի մերոյ, — յոր ոչ սակաւ աշխատ եղաք յաւելմամբ, զեղչմամբ, և որչափ մարթն էր՝ ուղղելով զբառս . —, ընծայեմք ահա ի լոյս և զայս ՆՈՐ ՀԱՅ-ԱՆԳԼԻՍՏՐԷՆ :

Նախկինն Հայ-Անգլիարէն Բառգիրք, երկասիրեալ ի նմին վաստակասէր Ուլստիս Վարդապետէ՝ աջակցութեամբ անգլիացի ճոն Պրէնտ ասպետի (տպ. 1825), թէպէտև արժանաւոր եղև մեծի ընդունելութեան ի ժամանակին յանգլիացւոց և ի համազ-

գեաց, այլ յետ կիսով չափ դարու ըստ ծաղկել մատենագրութեան՝ և փոփոխմունս մեծամեծս տակաւ կարեւոր թուեցաւ յաւելուլ ի նոյն, եթէ ի բառս եւ եթէ յոճս բանից: Զայս զգայեալ բազմաց ոչ միայն ի կրօնակից եղբարց, այլ և յԱզգայնոց՝ մեծաւ թախսանձանօք խնդրէին զնոյն միւսանգամ ի լոյս ընծայել ճոխագոյն բառիք և ոճովք. զորս հաճել կամեցեալ՝ ձեռն արկաք յայս գործ տարժանական՝ աշխատ լեալ զցայդ և զցերեկ:

Առ այս զառաջինն զհետ չողաք փոքր ի շատէ հին բառագրոց Ազգերեան վ. այլ յընթացս անդ գործոյս տեսեալ զի ոչ էր բաւական այնու միայն ընուլ զփափոք խնդրողացն, — քանզի բազում ինչ զեղչել և յաւելուլ հարկ լինէր, — փոփոխեցաք ամենևին զոճ բառագրոյս, և ընտրեալ կալաք մեզ զայս յարդի բառագրոց եւրոպականաց. որպէս յայսնի երևի այս յառաջին թերթս, յորս պակասէ ճոխութիւն վերջնոյն:

Եւ քանզի առաւել քան զչափ ստուարանայր մատեանս, զամենայն փոյթ ի մէջ առաք՝ զի մի անհետեթ իմն լիցի գիրս և անտանելի և դժուարատար ի հասարակաց կիրառութիւն. վասն որոյ, փոխանակ երկրորդելոյ ընդ վայր՝ ան. զհայ բառս որ ի տողազուխս, ք. զտողադիր գանգլիարէնսն, և ք. զառաջին մասնիկս բարդ անուանց երկաքանչիւր լեզուաց, ի գործ ածաք զգծիկդ (—) հորիզոնական, Ս. յայէս իմա. ան. ք. կարագ butter; թարմ —, fresh —. փոխանակ երկրորդելոյ յանպէտս զկարագ և զbutter բառն: ք. Մեծաբան magniloquent; —հոգի magnanimous; —պանծ boastful; —րգեմ, —րեմ՝ to respect; —ւոր, —փոր, —քիթ, և այլն, և այլն. փոխանակ գրելոյ մի առ մի ուրոյն ի տողազուխս Մեծաբան, Մեծահոգի, Մեծապանծ, Մեծարգեմ, Մեծարեմ, և այլն, և այսպէս խորչեցաք ի հնգապատկելոյ, ասանապատկելոյ և հարիւրապատկելոյ ի զուր ամենևին զմի և զնոյն Մեծա մասնիկն:

Ըստ նմին օրինակի ի բաց թողաք և զսեռականս բառից յանգելոց՝

ան. ի թիւն, որպէս բնութիւն. որոյ սեռականն է միշտ թեան, այս է բնութեան. ք. ի գոյն, սեռ. գռնի, գռնից, բազմագոյն, —գռնի, —գռնից. ք. ի ան, սեռ. ի, սց, բնակարան, —ի, —սց. ք. ի անք, սեռ. անաց, բամբասուք, —անաց. ք. ի ուն, սեռ. ման, զլորուն, —ման, որպէս և յոգն. ուղղ. զլորմունք, սեռ. —մանց. ք. ի կից, սեռ. կցի, կցաց, գատակից, —կցի, —կցաց. ք. ի ունի, սեռ. ունեոյ, ունեաց, երանունի, —ունեոյ, —ունեաց. ք. ի իչ, սեռ. չի, չաց, զարթուցիչ, —ցչի, ցչաց. ք. ի ող, սեռ. ղի, ղաց, երգող, —ղի, —ղաց. ք. ի դէն, սեռ. ղիւնի, ղիւնաց, ընչեղէն, —ղիւնի, —ղիւնաց. ք. ի որ, սեռ. ղի, ղաց, թագաւոր, —րի, —րաց. ք. ի կան, սեռ. ի, սց,

ժողովական, -ի, -աց, ժգ. ի այիև, սեռ. այևոյ, այևոց, իւրայիև, -այևոյ, -այևոց. ժգ. ի եյի և այի, սեռ. յշոյ, շեաց, յսեյի, -յշոյ, -յեաց և բանայի, -յշոյ, -յեաց. ժէ. ի եևի և աևի, սեռ. ճշոյ, ճեաց, նռնեևի, -ճշոյ, -ճեաց և ախաևի, -ճշոյ, -ճեաց. ժշ. ի ոց, սեռ. ի, աց, խնկանոց, -ի, -աց :

Նշանակելով զսեռականս ամենայն արմատ բառից, գիւրբին ելև մեզ յապաւել և զսեռականս ածականաց կազմելոց յարմատոց անտի. զոր օրինակ. ածականքն բարդեալք միով յարմատոցս միտ, ճիև, գետ, և այլն, որպէս ծանրաւիտ, պտղածիև, բանագետ, ունին զսեռ. վերջնոյ արմատոյն. այս է միտ, մտի, մտաց, ճիև, ճնի, ից, գետ, դիտի, գիտաց : — Զնոյն իմանալ արժան է և զբարդ դոյականաց, ևս և զբայից. զայսոցիկ վերջնոցս ի բաց բարձաք յաճախ զկատարեալ ժամանակն, որպէս. փոխանակ գրելոյ Մեղմացուցանեալ, ցուցի, թողաք զցուցի կրկնութիւնն, որ է կատարեալ ցուցանեալ բային : — Զեղաք և ոչ զածականաբար վարեալ սեռականս անցեալ ժամանակաց բայից, անփոփոխ յանգելով միշտ ելոյ, ելոց, որպէս, օրհնեալ, -ելոյ, -ելոց : — Ի սեռականս յանգեալս յի յեզական և յի ից կամ ազ ի յօգնական, վասն ոչ կրկնելոյ հանդէպ ամենայն բառից երկիցս ի, ից կամ ազ, բարձաք զեզ. թողլով միայն զյօգն. զոր օրինակ, փոխանակ դնելոյ, բալ, ի, ից, մուրհակ, ի, ազ, եղաք՝ բալ, ից, մուրհակ, ազ : — Զսոյն իմա և զայլոց ամենայն սեռականաց յանգելոց ի ոյ, ոց. ոռ, ոռց. եղաև, եղաևց. որպէս, աթոռ, ոյ, ոց. արջ, ոռ, ոռց. բաղեղն, եղաև, եղաևց :

Զանգլիարէն բառս ըստ այլ և այլ նշանակութեանց հայոյն կարդեցաք. յորս զնոյնանիշան որոշեցաք ստորակիտիւ (,), և ըզտարբերութիւնս նշանակութեանց՝ մերթ միջակիտիւ և ստորակիտիւ միանգամայն (;), և մերթ կրկին կիտիւ (:) ուրանօր կարի իմն տարբեր էին նշանակութիւնքն :

Ի հայ բառան՝ զհետ գնացաք ըստ կարի մերոյս Առձեռն Բառարանի (Ճ տպ. 1865), ծաղկաբաղ արարեալ գրեալ թէ զհամօրէն ընտիր բառս մատենագրաց մերոց, ի բաց պարուրելով զուձպէտան և զանսովորս և զխորթս և զբազմութիւն բարդ բառից՝ զորոց զնշանակութիւնս գիւրբին իցէ և օտարի ումեք իմաստասիրել յարմատոց անտի : Եւ փոխանակ այնոցիկ աստղանիշ (*) եղաք բազում բառս ուսմկականս կամ գաւառականս, զոր լուեալ և ընթերցեալ էր մեր ուրեք ուրեք : Իսկ եթէ երբեք բառինչ անծանօթ և անստոյգ ել մեզ ընդ առաջ, եւրոպացի հարցական նշանակաւ (?) յայտ արարաք՝ իբր երկբայականս : Բաց ի սոցանէ կարևոր յոյժ թուեցաւ յաւելուլ և զայն բառս, որ ոչ գտանէին ի գիրս նախնեաց՝ վասն անծանօթ լինելոյ առ նոսա և ուսմանցն, որպիսի են՝ բառք ուսումնականք և արուեստականք. ևս և

նորոգ իմն բառս ճարտարապէս յօրինեալս յարդի քաջ հմտից հայկականս բարբառոյ: Բայց զի մի մերովքս եեթ վաստակուէք թուիցիմք պանծալ, ի դէպ էր արդեօք յիշատակել զհմտագոյնսն ի նոցանէ յայսմ ուսումնական տապարիզին, որպիսի դք եկաց Վ. Հ. Մանուէլ Վ. մեր Գաջունի, որում պարտիմք զբառս տարրաբանականս և զմեքենականս, կամ զչափագիտականն և զսատեղաբոյլիականն. որ յոգնաբեղուն արդեամբք և ջանիւք գոգոյես առաջին եկաց յազգիս՝ որ խնամով ճգնեցաւ ի զարգացումն այսպիսի ուսմանց, և եթող արձան յաւեժական երախտեաց ի սիրտ և ի միտս հայկազուն մանկանց:

Յանգլիական մասին առաջնորդ կալաք զընդարձակ Բանգիրս մեծանուն D. Johnsonի և A. Boyerի. որպէս և զԱռձեռնս Alfred Elwallի, John Millhouseի, J. P. Robertsի, E. Cliftonի և զեռալեզու Արուեստական Բանգիրս (տպ. 1873) A.-L. Tolhausenի. որոց ամենեցուն կիրաւութիւն մեծ է յամենայն եւրոպացի ճեմարանս և ի վարժարանս:

Ի սկզբան հատորոյս եղաք զՏարերս հայ Քերականութեան, որպէս և ի վախճանի Յանկս երկուս համառօտս, մին՝ յատուկ անուանց մարդոց, և այլն, և միւս այլ՝ քաղաքաց, տեղեաց, և այլն:

Այսչափ ինչ զոյգնաբանեալ վասն փոքու աշխատութեանս, ոչ այլում իմիք փոխարինի ակն ունիմք, բայց զնկերողամտութիւն և եթ գտանել ի բարեսէր կամաց Հանդիպողացս. զայս աղաչելով՝ զի մի անաչառ դատաւորք միայն և քննողք լինիցին այսմ, յուշ ածեալ զբան մեծին Յ. Աբալիկերեայ. եթէ դատաւոր ի խիստ պատուհաս կամիցի զոք արկանել, մատուցեք զնա ի քառագիրս յօրինել: Զի արգահատութեան թէ գտցի արժանի մերս այս ջան, սրտապնդեցի արդեօք և աշխատող նորին ոչ ինչ վեհերել արկանել ձեռն և յայլ նմանօրինակ վաստակս՝ յօգուտ և ի պատիւ թորգոմեան գրոհիս, որոյ անուն և սէր միշտ վառեաց զաջ և զսիրտս որդւոց Մխիթարայ՝ ճգնել ի զարգացումն նորին:

Ս. Ղազար, ի ք Մեհեկանի ՌՅԻԸ

Հ. Մ. Պ.

. . . I find the Armenian language - which is twin, the literal and the vulgar - difficult, but not invincible; at least I hope not. I shall go on . . . It is a rich language, and would amply repay any one the trouble of learning it.

LORD BYRON

to Messrs Moore and Murray

4 and 5 dec. 1816.

P R E F A C E

The Armenian language, celebrated for its antiquity, is modelled in a great measure by the Greek and Syriac, the richest idioms in the world; but it has undergone since its origin numerous and considerable alterations both in syntax and by the adoption of words from foreign languages. This is especially observed in the translations of Greek and Syriac authors during the VI, VII, X and XII centuries of our æra.

The progress of philology permitting us at present to study accurately our language, if not to be absolutely its masters, it behoves us to endeavour to prevent the influence of modern languages, such as French and English, from making too many encroachments. The first of these languages, written and spoken by so many foreigners, has become very familiar to many of our Armenian fellow-countrymen. The second, owing to the extension of British power in the East, visited to its extremities by English ships, and to the foundation of that vast Indian empire, could not fail to attract the attention of the Armenians. Its study became a necessity for their commercial transactions; and they found also in its literature treasures of a varied, rich and original style. It is strange to say, and yet it is an undeniable fact, that many Armenians know the English language better than their mother-tongue! Far from opposing this partiality for it, we wish to promote it, regulating and directing the study of that language, by means of good grammars and dictionaries.

This is no new idea of our's. The Armenian Academy of St. Lazarus has worked for many years, and is still seriously occupied in spreading the knowledge of the English language in Armenia, by publications of this kind.

All living languages require to be modified according to the progress of time. New objects require new names; nothing more rational. But it is an imperious duty for learned men to control these innovations so as to prevent too great an abuse of neology, that gnawing worm, which alters, corrupts and distorts the most beautiful languages. To attain this object, all friends of science should unite together to oppose with all their might such abuses, and the help of the most humble assistant is not to be despised.

Scholars of the highest order and distinguished compatriots, whose commendation is precious to me, have imposed a heavy task on me, requesting me to publish a new dictionary. I have done my best to repay their confidence. The stock of the first dictionary being exhausted, and having found it incomplete, it was necessary to consult several Armenian and English works, and to have recourse to a new method, and change the rules adopted by the Rev. F. Paschal Awker, that learned divine who has rendered great services.

As regards the number of words, our New Dictionary is much richer than the former one and at the same time more purified. It contains besides the terms of the Armenian language used by ancient authors, a great number of popular words in daily use at present in our country, the synonymes of which exist only partially in works of our classic authors. It contains also a scientific nomenclature, composed by the first scholars of our nation, and by our best Academicians more particularly, of words relating to astronomy, physic, anatomy, natural history, chemistry and alchymy. We have included also some "current" words; that is to say, words generally made use of in good society, making a judicious use of them, and explaining as well as possible their meaning.

It is some years since we published the second edition of the English-Armenian Dictionary; which we have revised, making additions, corrections, suppressions etc.; and now we have the pleasure of presenting to the public this ARMENIAN-ENGLISH NEW DICTIONARY.

The old Armenian-English Dictionary (pub. 1825) – compiled by the above-mentioned Rev. Father, with the assistance of J. Brand Esq. the eminent Armenian scholar; – was undoubtedly a

most excellent work and was very favourably received by the literary world of that period ; but the many researches and studies made in both languages during the half century which has elapsed since the publication of that book, have caused a very detailed revision of the original work indispensable. That is what we have tried to do in as accurate and extensive a manner as possible, and we have done it most willingly as it seemed to us as necessary for our own countrymen as for foreigners.

We have done our utmost to make this dictionary as compact as possible, preferring to offer it to the public in a convenient portable size, so that its small dimensions may render it accessible to all. For this reason we have omitted the genitives of words terminating :

1st in *թիւն*, such as *բնութիւն*, whose gen. is always *թեան*, that is to say, *բնութեան*.

2dly in *գոյն*, gen. *գունի*, *գունից*, *բազմագոյն*, *-գունի*, *-գունից*.

3dly in *ան*, gen. *ի*, *աց*, *բնակարան*, *-ի*, *-աց*.

4thly in *անք*, gen. *անաց*, *բամբասանք*, *-անաց*.

5thly in *ումն*, gen. *ման*, *գլխումն*, *-ման*, as well as the nominative plural *գլխումներ*, gen. *-մանց*.

6thly in *կից*, gen. *կցի*, *կցաց*, *դասակից*, *-կցի*, *-կցաց*.

7thly in *ուհի*, gen. *ուհւոյ*, *ուհեաց*, *երանուհի*, *-ուհւոյ*, *-ուհեաց*.

8thly in *իչ*, gen. *չի*, *չաց*, *զարթուցիչ*, *-չի*, *-չաց*.

9thly in *ող*, gen. *ղի*, *ղաց*, *երգող*, *-ղի*, *-ղաց*.

10thly in *դէն*, gen. *դինի*, *դինաց*, *ընչեղէն*, *-դինի*, *-դինաց*.

11thly in *որ*, gen. *րի*, *րաց*, *թագաւոր*, *-րի*, *-րաց*.

12thly in *կան*, gen. *ի*, *աց*, *ժողովական*, *-ի*, *-աց*.

13thly in *այիւն*, gen. *այնոյ*, *այնոց*, *խրային*, *-այնոյ*, *-այնոց*.

14thly in *ելի* and *աղի*, gen. *ւոյ*, *ւեաց*, *լեւի* and *բանալի*, *-ւոյ*, *-ւեաց*.

15thly in *ենի* and *անի*, gen. *նոյ*, *նեաց*, *նոնենի* and *ականի*, *-նոյ*, *-նեաց*.

16thly in *ոց*, gen. *ի*, *աց*, *խնկանոց*, *-ի*, *-աց*.

As we have indicated the gen. of all the roots, we have naturally suppressed also the genitive of compound adjectives with the roots *միտ*, *ճիւն*, *գէտ*, etc., such as *ծանրամիտ*, *սլոտածին*, *բանագէտ*, etc. having the same genitive as their final radical ; that is to say : *միտ*, *մտի*, *մտաց* ; *ճիւն*, *ճնի*, *ճնից* ; *գէտ* ; *գիտի*, *գիտաց*. — This occurs also in all compound words and also in

the verbs, of which we have often omitted the preterit tense: instead of putting *մեղմացուցանեմք, ցուցի*, we left the repetition *ցուցի*, which is at the same time the preterit of the verb *ցուցանեմք*. — We have also suppressed the genitives of participles employed as adjectives, as they are invariably *ելցյ, ելցյ: օրհնեալ, -ելցյ, -ելցյ*.

In those genitives which are declined in *ի* in the singular and *ից* or *աց* in the plural, not to repeat unnecessarily before every word *ի, ից, or աց*, we have suppressed the singular, and employed only the plural. For instance: instead of putting *բալ, ի, ից, մուրհակ, ի, աց*, we have made use of *բալ, ից, մուրհակ, աց*. — We have adopted this system for all other genitives declined in *ոյ, ոց; ու, ուց; եղան, եղանց; as, աթոռ, ոյ, ոց; արջ, ու, ուց; բազեղն, եղան, եղանց*.

We have arranged the English words according to their different significations in Armenian; the synonymes are always divided by a comma only (,) and the different significations are separated sometimes by a semicolon (;) at other times by a colon (:) where there is a different signification. — Not to repeat the Armenian words which are at the head of the article, or the English words and phrases in the middle, we have employed the following small horizontal line (—), as also in compound words formed from it by the addition of a syllable or another word, when they follow in the same paragraph.

In the series of Armenian words, we have adopted as much as possible the method of our Armenian Academic Dictionary, making a summary of nearly all the words chosen from our classic authors; obsolete words being excluded, as also a number of compound words, the meaning of which would easily be understood even by those unacquainted with the Armenian language. All these words have been substituted by other recent terms referring to arts, sciences and trades, adopted by our best modern writers and grammarians. And if we met sometimes with doubtful or unknown words, we have expressed this uncertainty by making use of an interrogative point (?), thus denoting the word as an unknown one. As well as all popular terms or phrases are preceded by an asterisk (*).

For the English words we have followed the method adopted in the very extensive Dictionaries of the two most famous lexicographers D. Johnson and A. Boyer; as well as the Dictionaries of Alfred Elwall, John Millhouse, J. P. Roberts, E. Clifton and the Technological Dictionary in three languages of A.-L. Tol-

hausen , (pub. 1873) ; all which are much in use in many European Lyceums and schools.

This Preface is followed by a Table of the Armenian Alphabet. It contains a better and more correct explanation of the sounds of the Armenian letters in English characters, which has not been so fully explained hitherto. We have added also a Short Accidence of the Armenian language. At the end of the dictionary two lists will be found ; one containing Proper Names, the other Geographical and Historical ones.

These details are given for the information of our Readers, but in no wise to lessen the merits of the works of our predecessors. Besides the compilation of a dictionary is a work of time, and if one can say so of industry and ingenuity – which brings neither glory nor profit to the Author, particularly so, if the critic discovers faults therein.

. . . . . Quas aut incuria fudit,
Aut humana parum cavit natura. . . . .

HORACE

The wisest thing is to attribute inevitable imperfections to inadvertency and to human weakness, and to appeal, without the patronage of the poet, to the indulgence of the Reader.

St. Lazarus, the 24th February 1879.

F. M. B.

TABLE OF THE ARMENIAN ALPHABET

There are thirty eight letters in the Alphabet. The first thirty six from Ա to Ք, — which are also used as numerals —, were formed in the fourth century; the last two, Օ and Ֆ, being introduced into the Alphabet towards the end of the XII.th century, they are not included in the numeration. — The eight which are marked with an asterisk are vowels. — The letters *a* and *e* marked with a long accent (*ā*, *ē*), are pronounced like Italian *a* and *e*.

Capital	Small	Current	Value	NAME	SOUND	PRONUNCIATION	NUMBERS
Ա	ա	ա	A	<i>ipe</i>	a as in part	այեր	1
Բ	բ	բ	P	<i>pēn</i>	p. soft	բերեմ	2
Գ	գ	գ	K	<i>kim</i>	k, g	բիբեմ	3
Դ	դ	դ	T	<i>tā</i>	t soft	կարն	4
Ե	ե	ե	YE	<i>yēlch</i>	yē as in yes	դուռ	5
Զ	զ	զ	Z	<i>zā</i>	z or s between two vowels	թեր	6
Է	է	է	E	<i>ē</i>	e as in met	զոր	7
Ը	ը	ը	E	<i>yēt</i>	e as in her, or like the French e mute in the monosyllables <i>me, ne, ce</i>	էշ	8
Թ	թ	թ	TH	<i>toe</i>	t hard	ընկեր	9
Ճ	ճ	ճ	S or Z	<i>zhē</i>	j French, or s in pleasure and z in azure	թիւ	10
Ի	ի	ի	I	<i>enee</i>	i short, or e as in he, be	ժամ	20
Լ	լ	լ	L	<i>leven</i>	l as in lunatic	եմաս	50
Խ	խ	խ	KH	<i>khē</i>	kh as Greek <i>χ</i> or German <i>ch</i>	լուս	50
Ծ	ծ	ծ	DZ	<i>dzā</i>	dz or cz in czar, o z as in mezzotinto	կհօւար	40
Կ	կ	կ	G	<i>ghēn</i>	g hard, as good	ճար	50
Կ	կ	կ	G	<i>ghēn</i>	g hard, as good	կարգ	60
Հ	հ	հ	H	<i>hoe</i>	h	կով	70
Տ	տ	տ	TZ	<i>tzā</i>	tz soft	Հայր	80
Շ	շ	շ	GH	<i>ghād</i>	gh as Greek <i>γ</i> , or Parisian r	Հեր	90
Չ	չ	չ	J	<i>jē</i>	j or dg as in judge	ճայն	100
Յ	յ	յ	M	<i>man</i>	m	ղեղ	200
Յ	յ	յ	M	<i>man</i>	m	ճայ	500
Թ	թ	թ	H	<i>hc</i>	h soft in the beginning of words; y as in boy in the midst; and mute at the end	ճայր	heart
Ն	ն	ն	N	<i>noo</i>	n	ճարդ	heart
Տ	տ	տ	SH	<i>shā</i>	sh	ճարդ	heart
Վ	ւ	ւ	W	<i>wo</i>	wo as in word	ճարդ	heart
Վ	ւ	ւ	TCH	<i>tchā</i>	tch as in fetch or ch in such	ճարդ	heart
Պ	փ	փ	P	<i>bē</i>	b	ճարդ	heart
Պ	փ	փ	TSH	<i>tshē</i>	tsh or ch soft as in church, or like t in nature	ճարդ	heart
Ր	ր	ր	R	<i>rā</i>	r hard	ճարդ	heart
Ս	ս	ս	S	<i>sē</i>	s	ճարդ	heart
Վ	ւ	ւ	V	<i>vē</i>	v	ճարդ	heart
Ծ	ծ	ծ	D	<i>deune</i>	d	ճարդ	heart
Ր	ր	ր	R	<i>rē</i>	r soft	ճարդ	heart
Տ	տ	տ	TZ	<i>tzoe</i>	tz hard	ճարդ	heart
Վ	ւ	ւ	W	<i>yune</i>	u long as in mute, or w in vowel	ճարդ	heart
Ք	ք	ք	P	<i>pure</i>	p hard	ճարդ	heart
Օ	օ	օ	K	<i>kē</i>	k hard, or ch as in chaos	ճարդ	heart
Ֆ	ֆ	ֆ	O	<i>o</i>	o	ճարդ	heart
Ֆ	ֆ	ֆ	F	<i>fē</i>	f or ph	ճարդ	heart

The above sounds are the nearest that be given in English characters; but in some cases the master's voice is indispensable to convey a clear idea of the pronunciation.

SHORT ARMENIAN GRAMMAR

WORD

Words in the Armenian language consist of eight parts of speech; Nouns, Pronouns, Verbs, Participles, Prepositions, Adverbs, Conjunctions, Interjections.

NOUN

In nouns six peculiarities are to be considered : Gender, Form, Species or Kind, Number, Case, Declension.

GENDER

In the Armenian language the genders are distinguished by their natural significations, as

MASCULINE

Ադամ Adam. Պետրոս Peter. Գրիգոր Gregory. Վարդան Vardan, &c.

Հայր father. ուսար son. Թագաւոր king. ցուլ bull. Էղէրու a stag. աքաղաղ cock, &c.

Ատեան tribunal. զօր soldiers. հեծելա զունք cavalry, horse-troops, &c.

FEMININE

Եւայ Eve. Մարիամ Mary. Շուշան Susanna. Վարդուհի Rose, &c.

Մայր mother. քոյր sister. հարսն bride. Թագուհի queen. կով cow. Էրինջ heifer. մաքի ewe. մարի hen. Էղն hind, &c.

COMMON

Մորդ man. զաւակ child. տղայ infant.

Քառանկ an heir. Թռչուն bird. ձագ chick, chicken. հաւ fowl. ոչխար sheep. աղաւնի dove. ձի horse. շուն dog, &c.

NEUTER

Ջուր water. օդ air. հող earth. մարմին body. Էրկինք heaven. լոյս light. ծառ tree. ձեռք hand. ոտք foot. հոգի soul, spirit. միտք mind. տուն house. աթոռ chair. կեանք life. մահ death. համբերութիւն patience. անիրաւութիւն injustice, &c.

FORM

The forms of the nouns are three : simple, as, *մարդ man* : Preceded by a particle, as, *անմարդ inhuman* : Composed of entire words, as, *մարդասէր human, kind*.

The different modes of producing compound epithets and words, are the treasure and ornament of the Armenian language; a thousand varieties of compounded words may be made in this tongue.

SPECIES or KIND

There are two kinds of words : Primitive, as, *մարդ man* : and Derivative or Derived having at the termination a particle, as, *մարդկային human*.

The Derivatives are most abundant in the Armenian language.

NUMBER

Numbers are two : Singular, as, *մարդ man* : and Plural, as, *մարդք or մարդիկ men*.

PLURAL

Կանայք the women or the wives.
 Կանանց of the women.
 Կանանց or առ կանայս to the women.
 զԿանայս the women.
 Ի Կանանց from the women.
 Կանամբք with or by the women.

*The following are declined
 in this manner.*

SINGULAR

Գիւղ or դէօղ the village.
 Գիւղ of the village.
 Գիւղ or Ի դիւղ to the village.
 զԳիւղ the village.
 Ի Գիւղէ from the village.
 Գիւղիւ with or by the village.

PLURAL

Գիւղք the villages.
 Գիւղից of the villages.
 Գիւղից or Ի դիւղս to the villages.
 զԳիւղս the villages.
 Ի Գիւղից from the villages. [villages.
 Գիւղիւք or դիւղօք with or by the

SINGULAR

Տէր the Lord, the Master.
 Տեան of the lord.
 Տեան or ցտէր to the lord.
 զՏէր the lord.
 Ի Տեանէ or Ի Տեանէ from the lord.
 Տերամբք with or by the lord.

PLURAL

Տեարք the Lords, the Masters.
 Տեարց or տերանց of the lords. [lords.
 Տեարց, տերանց or ցտարս to the
 զՏեարս the lords.
 Ի Տեարց or Ի տերանց from the lords.
 Տերամբք with or by the lords.

SINGULAR

Աւր or օր the day.
 Աւուր of the day.
 Աւուր or յաւր or յօր to the day.
 զԱւուր or զօր the day.
 Ի Աւուրէ or յօրէ from the day.
 Աւուրք with or by the day.

PLURAL

Աւուրք the days.
 Աւուրց of the days.
 Աւուրց or յաւուրս to the days.
 զԱւուրս the days.
 Ի Աւուրց from the days.
 Աւուրքք with or by the days.

SINGULAR

Հայր the father.
 Հաւր or հօր of the father.
 Հաւր, հօր or ցհայր to the father.
 զՀայր the father.
 Ի Հաւրէ or Ի հօրէ from the father.
 Հարք with or by the father.

PLURAL

Հարք the fathers.
 Հարց or հարանց of the fathers.
 Հարց, հարանց or ցհարս to the fathers.
 զՀարս the fathers.
 Ի Հարց or Ի հարանց from the fathers.
 Հարքք with or by the fathers.

X

SINGULAR

Տիգրան Tigranes.
 Տիգրանայ of Tigranes.
 Տիգրանայ or Ի Տիգրան to Tigranes.
 զՏիգրան Tigranes.
 Ի Տիգրանայ from Tigranes.
 Տիգրանաւ with or by Tigranes.

SINGULAR

Հեղինէ Helena.
 Հեղինէայ of Helena.
 Հեղինէայ or առ Հեղինէ to Helena.
 զՀեղինէ Helena.
 Ի Հեղինէայ from Helena.
 Հեղինէաւ with or by Helena.

ADJECTIVES

Adjectives in the Armenian language admit besides the number or case the degrees of comparison.
 The Comparatives are formed in

three modes : 1. with the particle գոյն, as բարի, *good*, բարեգոյն, *better*. 2. with the prepositions քան, ևս, առաւել, as, մեծ, *great*, մեծ քան, *մեծ ևս*, առաւել մեծ, *greater*. 3. with different cases of the substantive, as, մեծն ի մարգարէից, *greater than all prophets*; մեծն ի մարգարէս, *greater amongst the prophets*.

The Superlatives are also formed in three manners: 1. with the particles ամէն, գէր, ձեռ, երէտ or եւ put before them, as, ամենաբարի, *best*, ամենիմաստուն, *wisest*, գերամարգար, *most clean*, մեծավայելուչ, *most convenient*, եռամեծ, *greatest*. 2. by adding to them some adverbs, as, ևս մեծաբոյն or մեծաբոյն ևս, *greatest*, յոյժ վատթարագոյն, անհարկին չար, *worst*, ամենևին գեղեցիկ, *most handsome*, երկես եղկելի, *most miserable*. 3. by redoubling the positives, as, մեծամեծ, *greatest*, չարաչար or չար առաւելքան զչար, *worst*.

PRONOUNS

Pronouns supply the place of nouns and, like them, have case, number, and particularly the first, second and third persons, as, ես I, դու thou, նա he.

In Armenian they have no genders.

There are four kinds of pronouns : Substantive or Personal, as, ես I, դու thou, ինքն he, himself, իւր own, himself. Definitive, as, սա this, դա that, նա that, he, she, it. Possessive, as, իմ or իմոյն my, mine, մեր or մերոյն our, our's, քոյ or քոյն thy, thine, ձեր or ձերոյն your, your's, իւր or իւրոյն his, hers, its, իւրեանց, their, their's ; & Relative, as, որ who, which, that, what.

The three letters ա, ր, ն, are called Articles - distinctive-of-the-persons ; and joined to the terminations of words and verbs, shew their persons or order, and are used as personal, possessive, and definitive pronouns; as: մարդ, *I who am a man or my man, or this man*; մարդդ *thou who art a man, or thy man, or that man*; մարդն *he who is a man, or his man or that man*.

DECLENSIONS OF THE PERSONAL PRONOUNS

- Ես I.
- Իմ of me, mine or my.
- Ինձ, ցիս, առ իս to me.
- Չիս me.
- Յինն from me.
- Ինև with or by me.
- Մէք we.
- Մեր of us, our or our's.
- Մէզ, ցմեզ, առ մեզ to us.
- ՉՄէզ us.
- Ի Մէնջ from us.
- Մեւք or մեօք with or by us.
- Դու thou.
- Քո of thee, thine or thy.
- Քեզ, առ քեզ, ցքեզ to thee.
- ՉՔեզ thee.
- Ի Քէն from thee.
- Քև with or by thee.
- Դուք ye or you.
- Ձեր of you, your or your's.
- Ձեզ, ցձեզ, առ ձեզ to you.
- ՉՁեզ you.
- Ի Ձէնջ from you.
- Ձեւք or ձեօք with or by you.

- Ինքն he or himself.
- Ինքեան of him or his.
- Ինքեան or առ ինքն to him.
- ՉԻնքն him.
- Յինքենէ from him.
- Ինքեամբ with or by him.
- Ինքեանք they or themselves.
- Ինքեանց of them, their or their's.
- Ինքեանց or առ ինքեանս to them.
- ՉԻնքեանս them.
- Յինքեանց from them.
- Ինքեամբք with or by them.

VERBS

The Conjugations of the verbs are four, and are distinguished by the last vowels of their indicatives, which are, է, ւ, ւ, ւ.

The indicative of the First conjugation ends with the vowel է as, շարժեմ. *I move*; of the Second with ւ as, լուանամ, *I wash*; of the Third with ւ as, չեղում. *I pour out*; of the Fourth with է as, ուսանիմ, *I learn*.

Specimen of the four conjugations of the regular verbs with their moods, tenses, numbers and persons.

INDICATIVE — Present

Sing. Pers.

Շարժ-եմ-ես-է .
 Լուան-ամ-աս-այ .
 Հեղ-ում-ու-ու .
 Ուսան-իմ-իս-ի .

Plur. Pers.

շարժ-եմք-եք-են .
 Լուան-ամք-այք-ան .
 Հեղ-ումք-ուք-ուն .
 ուսան-իմք-իք-ին .

Imperfect

Շարժ-էի-էիր-էր .
 Լուան-այի-այիր-այր .
 Հեղ-ուի-ուիր-ուր .
 Ուսան-էի-էիր-էր .

շարժ-էաք-էիք-էին .
 Լուան-այաք-այիք-ային .
 Հեղ-ուաք-ուիք-ուին .
 ուսան-էաք-էիք-էին .

Perfect

Շարժ-եցի-եցեր-եաց .
 Լուա-ցից-ցեր-լուաց .
 Հեղ-ի-իր-հեղ .
 Ուս-այ-ար-աւ .

շարժ-եցաք-եցիք-եցին .
 Լուա-ցաք-ցիք-ցին .
 Հեղ-աք-իք-ին .
 ուս-աք-այք-ան .

Future

Շարժ-եցից-եացես-եացէ .
 Լուա-ցից-ացես-ացէ .
 Հեղ-ից-ցես-ցէ .
 Ուս-այց-ցիս-ցի .

շարժ-եացուք-եալիք-եացեն .
 Լուա-ցուք-ալիք-ացեն .
 Հեղ-ցուք-լիք-ցեն .
 ուս-ցուք-լիք-ցին .

IMPERATIVE — Present

Շարժեա՛, մի շարժեր .
 Շարժեսցէ՛, մի շարժեսցէ .
 Լուա՛, մի լուանար .
 Լուասցէ՛, մի լուասցէ .
 Հեղ, մի հեղուր .
 Հեղցէ՛, մի հեղցէ .
 Ուսիր, մի ուսանիր .
 Ուսցի՛, մի ուսցի .

Շարժեցէք, մի շարժեք .
 Շարժեսցեն, մի շարժեսցեն .
 Լուացէք, մի լուանայք .
 Լուասցեն, մի լուասցեն .
 Հեղէք, մի հեղուք .
 Հեղցեն, մի հեղցեն .
 Ուսարուք, մի ուսանիք .
 Ուսցին, մի ուսցին .

Future

Շարժեալի՛ր ՕՐ շարժեսցես ,
 շարժեսցէ .
 Լուաալի՛ր ՕՐ լուասցես ,
 լուասցէ .
 Հեղլի՛ր ՕՐ հեղցես , հեղցէ .
 Ուսլի՛ր ՕՐ ուսանիլի՛ր, ուսցի .

Շարժեսցուք, շարժեալիք ,
 շարժեսցեն .
 Լուասցուք, լուաալիք ,
 լուասցեն .
 Հեղցուք, հեղլիք , հեղցեն .
 Ուսցուք, ուսլիք ՕՐ ուսանիլիք , ուսցին .

SUBJUNCTIVE

The Present is formed like that of Indicative.

Future

Շարժ-իցեմ-իցես-իցէ .
 Լուան-այցեմ-այցես-այցէ .
 Հեղ-ուցում-ուցում-ուցում .
 Ուսան-իցիմ-իցիս-իցի .

շարժ-իցեմք-իցեք-իցեն .
 Լուան-այցեմք-այցեք-այցեն .
 Հեղ-ուցումք-ուցումք-ուցումք .
 ուսան-իցիմք-իցիք-իցին .

INFINITIVE

Շարժ-ել. Լուան-ալ. Հեղ-ուլ. Ուսան-լլ or ել.

PARTICIPLE — Present

Շարժող or Շարժեցող. Լուացող. Հեղող. Ուսանող.

Past

Շարժեալ. Լուացեալ. Հեղեալ. Ուսեալ.

Future

Շարժելոց or Շարժելի. Լուանալոց or Լուանալի.
Հեղոց or Հեղլի. Ուսանելոց or Ուսանելի.

CONJUGATION OF SUBSTANTIVE VERBS

Defective verb եմ, I am.

INDICATIVE — Present

Եմ I am էս thou art է he is.
Եմք we are էք you are են they are.

Imperfect

Էի I was էիր thou wast էր he was.
Էաք we were էիք you were էին they were.

IMPERATIVE

Ե՛ր be thou or do thou be.
Ե՛ք or էր՛էք be you or do you be.

SUBJUNCTIVE

Էցե՛մ I be էցես thou be էցէ he be.
Էցե՛մք we be էցէք you be էցեն they be.

INFINITIVE

Ել to be.

PARTICIPLE — Past

Եալ been or having been.

Future

Ելոց which is to be or about to be.

Defective verb գոմ I am or I exist.

INDICATIVE — Present

Գոմ I am գոս thou art գոյ he is.
Գոմք we are գոմք you are գոն they are.

Imperfect

Գոյիր thou wast գոյր he was.

Գոյին they were.

SUBJUNCTIVE — Future

Գուցէ he be, it may be, it would be.
Գուցեն they be, they may be.

INFINITIVE

Գոլ to be, to exist.

PARTICIPLE — Present

Գոյող being.

Substantive verb եղանիւ I am made or done.

INDICATIVE — Present

Եղանիւ I am made եղանիս thou art made եղանի ես is made.
Եղանիմք we are made եղանիք you are made եղանին they are made.

Imperfect

Եղանէի I was made եղանէիր thou wast made եղանէր he was made.
Եղանէաք we were made եղանէիք you were made եղանէին they were made.

Perfect

Եղէ or եղայ I have been եղեր thou hast been եղև he has been.
Եղաք or եղեաք we have been եղէք or եղայք you have been եղեն they have been.

Future

Եղէց I shall be եղցիս thou shalt be եղցի he shall be.

IMPERATIVE — Present

Մի եղանի՛ր be thou not եղեցի՛ let him be.

Եղեցու՛ք be you մի եղանե՛ք be you not եղեցին՛ let them be.

SUBJUNCTIVE

The Present is formed like that of the Indicative.

Future

Եղեցեա՛մ or եղանեցեա՛մ I shall be made եղեցես՛ thou shalt be made եղեցի՛ he shall be made.

Եղեցեա՛մք or եղանեցեա՛մք we shall be made եղեցե՛ք or եղեցե՛ք you shall be made եղեցին՛ they shall be made.

INFINITIVE

Եղանիլ to be, to be made, to be done.

PARTICIPLE — Past

Եղեալ been, made, done, having been.

Future

Եղանեցոյ or եղանելի which is to be.

Substantive verb Ամեմ I am, I am made or done.

INDICATIVE — Present

Անիմ I am լինես՛ thou art լինի՛ he is.

Անիմք we are լինեք՛ you are լինին՛ they are.

Imperfect

Լինէի I was լինէիր՛ thou wast լինէր՛ he was.

Լինէաք we were լինէիք՛ you were լինէին՛ they were.

Future

Լիցեա՛մ I shall be լցես՛ thou shalt be լցի՛ he shall be.

Լիցեա՛մք we shall be լցեք՛ or լցիք՛ you shall be լցին՛ they shall be.

IMPERATIVE — Present

Լի՛ր be thou մի լինիր՛ be thou not լիցի՛ let him be.

Լիք՛ or լիցու՛ք be you մի լինեք՛ be you not լցին՛ let them be.

Future

Լիցիր՛ or լինիցիր՛ or լցես՛ be thou լցի՛ let him be.

Լիցու՛ք let us be լցեք՛ or լինիցեք՛ be you լցին՛ let them be.

SUBJUNCTIVE

Present is like that of the Indicative.

Future

Լինեցեա՛մ I be or may be լինեցես՛ thou be լինեցի՛ he be.

Լինեցեա՛մք we be լինեցեք՛ you be լինեցին՛ they be.

INFINITIVE

Լինել to be.

PARTICIPLE — Present

Լինալ being.

Past

Լեալ or լեալ been, having been.

Future

Լնեցոյ or լնելի which is to be.

FIRST CONJUGATION

Active շարժես To move.

INDICATIVE — Present

Շարժեմ I move շարժես՛ thou movest շարժես՛ he moves.

Շարժեմք we move շարժեք՛ you move շարժեն՛ they move.

Imperfect

Շարժեի I moved or was moving շարժեիր՛ thou movedst or wast moving շարժեր՛ he moved or was moving.

Շարժեաք we moved or were moving շարժեիք՛ you moved or were moving շարժեին՛ they moved or were moving.

Perfect

Շարժեցի I moved շարժեցիր՛ thou movedst շարժեաց՛ he moved.

Շարժեցաք we moved շարժեցիք՛ you moved շարժեցին՛ they moved.

Future

Շարժեցից I shall move **շարժեցես** thou shalt move **շարժեցէ** he shall move..

Շարժեցուք we shall move **շարժես** ՚լիք you shall move **շարժեցեն** they shall move.

IMPERATIVE — *Present*

Շարժես move thou **մի շարժեր** move thou not **շարժեցէ** let him move.

Շարժեցէք move you **մի շարժէք** move you not **շարժեցեն** let them move.

Future

Շարժեալիք or **շարժեոցես** move thou **շարժեսցէ** let him move.

Շարժեսցուք let us move **շարժեալիք** move you **շարժեցեն** let them move.

SUBJUNCTIVE

The Present is like that of the Indicative.

Future

Շարժիցեմ I move, I may, might, could, should, would move **շարժիցես** thou move, &c. **շարժիցէ** he move, &c.

Շարժիցեմք we move, &c. **շարժիցենք** you move, &c. **շարժիցեն** they move, [&c.]

INFINITIVE

Շարժել to move.

PARTICIPLE — *Present*

Շարժող or **շարժեցող** moving, who moves.

Past

Շարժեալ or **շարժեցեալ** having moved.

Future

Շարժելոց which has to move.

Passive **ՇԱՐՇԻՄ** *To be moved*

INDICATIVE — *Present*

Շարժիմ I am moved **շարժիս** thou art moved **շարժի** he is moved.

Շարժիմք we are moved **շարժիք** you are moved **շարժին** they are moved.

Imperfect

Շարժէի I was moved **շարժէիր** thou wast moved **շարժէր** or **շարժիր** he was moved.

Շարժէաք we were moved **շարժէիք** you were moved **շարժէին** they were moved.

Perfect

Շարժեցայ I have been moved **շարժեցար** thou hast been moved **շարժեցաւ** he has been moved.

Շարժեցաք we have been moved **շարժեցաիք** you have been moved **շարժեցան** they have been moved.

Future

Շարժեցայց I shall be moved **շարժեսցես** thou shalt be moved **շարժեսցի** he shall be moved.

Շարժեսցուք we shall be moved **շարժիլիք** you shall be moved **շարժեսցեն** they shall be moved.

IMPERATIVE — *Present*

Շարժեսց or **շարժեցիր** be thou moved **մի շարժիր** be thou not moved **շարժեսցի** let him be moved.

Շարժեսցաք be you moved **մի շարժիք** be you not moved **շարժեսցին** let them be moved.

Future

Շարժեալիք or **շարժիլիք** be thou moved **շարժեսցի** let him be moved.

Շարժեսցուք let us be moved **շարժիլիք** be you moved **շարժեսցին** let them be moved.

SUBJUNCTIVE

Present is like that of the Indicative.

Future

Շարժիցիմ I shall be moved **շարժիցես** thou shalt be moved **շարժիցի** he shall be moved.

Շարժիցիմք we shall be moved **շարժիցիք** you shall be moved **շարժիցեն** they shall be moved.

INFINITIVE

Շարժիլ or **շարժել** to be moved.

PARTICIPLE — *Past*

Շարժեալ or շարժեցեալ moved, being moved.

Future

Շարժելոց or շարժելի which is to be moved.

In this manner many neuter-passive and common verbs are conjugated.

SECOND CONJUGATION

Active ԼՈՒՆԱԼՄ *To wash*

INDICATIVE — *Present*

Լուանալ I wash լուանաս thou washest լուանայ he washes.

Լուանալք we wash լուանայք you wash լուանան they wash.

Imperfect

Լուանայի I washed or was washing լուանայիր thou washedst or wast washing լուանայր he washed or was washing.

Լուանայաք we washed or were washing լուանայիք you washed or were washing լուանային they washed or were washing.

Perfect

Լուացի I washed լուացեր thou washedst լուաց he washed.

Լուացաք we washed լուացիք you washed լուացին they washed.

Future

Լուացից I shall wash լուացես thou shalt wash լուացէ he shall wash.

Լուացուք we shall wash լուա՞ցիք you shall wash լուացեն they shall wash.

IMPERATIVE

Present and Future

Լուա՛, լուա՞ցիր or լուացես՝ wash thou մի՛ լուանար wash thou not լուասցէ՛ let him wash.

Լուացու՛ք let us wash լուացէ՛ք or լուա՞ցիք wash you լուացեն՛ let them wash.

SUBJUNCTIVE — *Future*

Լուանայցեմ I wash, may wash, might wash, I could, should, would wash լուանայցես thou wash, &c. լուանայցէ he wash, &c.

Լուանայցեմք we wash լուանայցէք you wash լուանայցեն they wash.

INFINITIVE

Լուանալ to wash.

PARTICIPLE — *Present*

Լուացող washing, who washes.

Past

Լուացեալ having washed.

Future

Լուանալոց who has to wash.

Passive ԼՈՒՆԱԼՄ *To be washed*

INDICATIVE — *Present*

Լուանիմ I am washed լուանիս thou art washed լուանի he is washed.

Լուանիմք we are washed լուանիք you are washed լուանին they are washed.

Perfect

Լուացայ I have been washed լուացար thou hast been washed լուացա he has been washed.

Լուացաք we have been washed լուացաք you have been washed լուացան they have been washed.

Future

Լուացայց I shall be washed լուացցես thou shalt be washed լուացցի he shall be washed.

Լուացուք we shall be washed լուացուք you shall be washed լուացցին they shall be washed.

IMPERATIVE

Present and Future

Լուա՛, լուացիր or լուա՞ցիր be thou washed լուացի՛ let him be washed.

Լուացու՛ք let us be washed լուա՞ցիք

be you washed լուսային let them be washed.

SUBJUNCTIVE

Լուանայցեմ I may be washed լուանայցես thou mayest be washed լուանայցի he may be washed. Լուանայցիմք we may be washed լուանայցիք you may be washed լուանայցին they may be washed.

INFINITIVE

Լուանել to be washed.

PARTICIPLE — Past

Լուացեալ washed.

Future

Լուանալի which is to be washed.

The passives of the second conjugation are not so harmonious to the ear, whence they are sometimes formed by means of the verbs substantive, or the actives are adopted with a passive sense.

THIRD CONJUGATION

Active Հերոս To pour out

INDICATIVE — Present

Հերում I pour out Հերուս thou pour-est out Հերու he pours out. Հերումք we pour out Հերուքք you pour out Հերուն they pour out.

Imperfect

Հերուի I poured out or was pouring out Հերուիր thou pour'dst out or wast pouring out Հերիր he poured out or was pouring out. Հերուաքք we poured out or were pouring out Հերուիքք you poured out or were pouring out Հերուին they poured out or were pouring out.

Perfect

Հերի I poured out Հերիր thou pour'dst out Հեզ or Հեր he poured out. Հերաքք we poured out Հերիքք you poured out Հերին they poured out.

Future

Հերց I shall pour out Հերես thou shalt pour out Հերց he shall pour out. Հերուքք we shall pour out Հերուքք you shall pour out Հերցեն they shall pour out.

IMPERATIVE

Present and Future

Հեր, Հերուիր or Հերես do thou pour out մի Հերուքք do thou not pour out Հերց let him pour out. Հերուքք let us pour out Հերուքք or Հերուքք do you pour out մի Հերուքք do you not pour out Հերցեն let them pour out.

SUBJUNCTIVE — Future

Հերուցում I pour out, I may, might, could, should, would pour out Հերուցուս, thou pour out, &c. Հերուցու he pour out, &c. Հերուցումք we pour out, &c. Հերուցուքք you pour out Հերուցեն they pour out.

INFINITIVE

Հերուլ to pour out.

PARTICIPLE — Present

Հերող pouring out.

Past

Հերեալ having poured out.

Future

Հերաց who has to pour out.

Passive Հերանս To be poured out

INDICATIVE — Present

Հերանիմ I am poured out Հերանիս thou art poured out Հերանի he is poured out. Հերանիմք we are poured out Հերանիքք you are poured out Հերանին they are poured out.

Perfect

Հերայ I have been poured out Հեր-

դար thou hast been poured out ՀԷ-
 ղաւ he has been poured out.
 ՀԷՂԱՅԷ we have been poured out ՀԷ-
 ղաւք you have been poured out.
 ղան they have been poured out.

Future

ՀԷՂԱՅԷ I shall be poured out ՀԷՂԻՍ
 thou shalt be poured out ՀԷՂԻԻ he
 shall be poured out.
 ՀԷՂՈՒԷք we shall be poured out ՀԷՂ-
 ջիք you shall be poured out ՀԷՂԻՆ
 they shall be poured out.

IMPERATIVE

ՀԷՂԻՐ or ՀԷՂԻՍ be thou poured out
 ՀԷՂԻԻ let him be poured out.
 ՀԷՂԱՐՈՒԷք or ՀԷՂՋԻԷք be you poured out
 ՀԷՂԻՆ let them be poured out.

INFINITIVE

ՀԷՂԱՆԻԼ to be poured out.

PARTICIPLE — *Past*

ՀԷՂԵՍԼ poured out.

Future

ՀԷՂԻ which is to be poured out.

The deficiencies of the third con-
 jugation passive are supplied from
 it's active.

FOURTH CONJUGATION

Common verb ՈՒՍԵՆԻՄ To learn

INDICATIVE — *Present*

ՈՒՍԱՆԻՐ I learn ուսանիս thou learn-
 est ուսանի he learns.
 ՈՒՍԱՆԻՐԷք we learn ուսանիք you learn
 ուսանին they learn.

Imperfect

ՈՒՍԱՆԻԻ I learned or was learning
 ուսանիիր thou learnedst or wast
 learning ուսանիր he learned or was
 learning.
 ՈՒՍԱՆԻԷք we learned or were learn-
 ing ուսանիք you learned or were
 learning ուսանին they learned or
 were learning.

Perfect

ՈՒՍԱՅ I have learned ուսար thou
 hast learned ուսաւ he has learned.
 ՈՒՍԱՅք we have learned ուսարք you
 have learned ուսան they have
 learned.

Future

ՈՒՍԱՅԷ I shall learn ուսցիս thou shalt
 learn ուսցի he shall learn.
 ՈՒՍԱՅՈՒԷք we shall learn ուսցիք you shall
 learn ուսցին they shall learn.

IMPERATIVE — *Present*

ՈՒՍԻՐ learn thou յի ուսանիր learn
 thou not ուսցի let him learn.
 ՈՒՍԱՐՈՒԷք do you learn յի ուսանիք do
 you not learn ուսցին let them learn.

Future

ՈՒՍԻՐ or ուսանիրք learn thou ուսցի
 let him learn.
 ՈՒՍԱՅՈՒԷք let us learn ուսցիք or ուսա-
 նիք do you learn ուսցին let them
 learn.

SUBIUNCTIVE

The Present is like that of the Indicative.

Future

ՈՒՍԱՆԻԻՐ I learn, may, might, could,
 should, would learn ուսանիցիս thou
 learn, &c. ուսանիցի he learn, &c.
 ՈՒՍԱՆԻԻՐԷք we learn, &c. ուսանիցիք
 you learn ուսանիցին they learn.

INFINITIVE

ՈՒՍԱՆԻԼ or ուսանել to learn.

PARTICIPLE — *Present*

ՈՒՍԱՆՈՂ learning, who learns.

Past

ՈՒՍԵՍԼ having learned.

Future

ՈՒՍԱՆԵԼՈՅ or ուսանելի who has to
 learn.

Thus are also conjugated the com-
 mon verbs, which in the first person
 of the Perfect terminate in յայ.

They are at the same time active
 and passive.

I R R E G U L A R V E R B S

The Irregular Verbs are changed in their Perfect Tenses in the following manner.

Infinitive	Indicative-Present	Perfect
Աւելել to do.	առնեմ I do.	արարի I did.
Գնել to put.	դնեմ I put.	եղի I have put, I put.
Լսել to hear.	լսեմ I hear.	լուայ I heard.
Ճանաչել to know.	ճանաչեմ I know.	ծանեայ I have known, I knew.
Մեղանչել to sin.	մեղանչեմ I sin.	մեղայ I have sin, or sinned.
Յառնել to rise.	յառնեմ I rise.	յարեայ I have been risen, I rose.
Տալ to give.	տամ I give.	էտու I have given, I gave.
Գալ to come.	գամ I come.	եկի I came, or I was come.
Ուտել to eat.	ուտեմ I eat.	կերայ I have eaten, I ate or eat.
Ըմպել to drink.	ըմպեմ I drink.	արբի I drank.
Ունել to take.	ունիմ I take.	կալայ I took, or I have taken.
Երթալ to go.	երթամ I go.	չորայ I went, or I am gone.

V E R B S I M P E R S O N A L

Ամպէ, it begins to cloud.	Լսի it is noised abroad.
Անձրեւէ it rains; it is raining.	Հասանէ or հասանի it happens, it falls
Յոյէ the dew falls.	Պատահէ it happens. [out.
Հեղեղառէ it comes pouring, it runs	Հանդիպի it happens.
Չիւնէ it snows. [over.	Պիտի one must.
Ճառարայթէ it shines.	Յուէ or ցաւի it pains.
Առաւօտէ it begins to be day-light.	Անէ է it becomes, it is fit, must.
Մըրկէ it blows very hard.	Արժան է it is convenient, it becomes.
Փայլատակէ it lightens.	Անհնար է it is impossible.
Պողպեքրէ it produces fruit.	Բարւոք է it is good, it is well.
Մանչէ it bellows, it roars.	Խիստ է it is hard.
Կողկանձէ it howls.	Կամ է or կա՛մք էն it is wished, it wills.
Բառարջէ it bellows, it roars.	Հարկ է it must, it is necessary.
Այգանայ it clears up.	Մարթ է it may be.
Առաւօտանայ it dawns.	Յայտ է it is clear.
Երեկոյանայ it darkens; the night falls.	Շատ է it is enough, it suffices.
Գիշերանայ it is become night.	Պարտ է it must.
Լուսանայ it brightens.	Վայել է it is fit, it is proper.
Խաւարանայ it grows dusky.	Պէտք էն it must, it is necessary.
Հրանայ it kindles.	Օրէն է or էն 't is lawful, it allows.
Որոտայ it thunders.	Փոյթ է it is cared for.
Ատի it is reported, they say.	Օգուտ է it is expedient.
Երեի it appears, it seems.	Ի գէտ է it is suitable, or convenient,
Թուի it seems.	it becomes, it is fit.
Կարծի 'tis believed, it is thought.	

ՀԱՄԱՌՕՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ — ABBREVIATIONS

<i>a. af.</i>	adjective, adjective feminine	<i>ա ծական</i> , <i>ա ծ. իզական</i>
<i>ad.</i>	adverb	<i>մակբայ</i>
<i>agr.</i>	agriculture	<i>երկրագործութիւն</i>
<i>alg.</i>	algebra	<i>գրահաշիւ</i>
<i>anat.</i>	anatomy	<i>անդամազննութիւն</i>
<i>Ar.</i>	Arabic	<i>արաբերէն</i>
<i>arith.</i>	arithmetic	<i>թուաբանութիւն</i>
<i>art.</i>	article	<i>յօդ</i>
<i>ast.</i>	astronomy	<i>աստղագաշխութիւն</i>
<i>bot.</i>	botany	<i>անկաբանութիւն</i>
<i>Chald.</i>	Chaldaic	<i>քաղդէարէն</i>
<i>chem.</i>	chemistry	<i>տարրաբանութիւն</i>
<i>com.</i>	commerce	<i>վաճառականութիւն</i>
<i>conj.</i>	conjunction	<i>շաղկապ</i>
<i>fig.</i>	figurative	<i>վիտաբերական</i>
<i>Fr.</i>	French	<i>գաղղիարէն</i>
<i>geog.</i>	geography	<i>աշխարհագրութիւն</i>
<i>geol.</i>	geology	<i>երկրաբանութիւն</i>
<i>geom.</i>	geometry	<i>երկրաչափութիւն</i>
<i>gr.</i>	grammar	<i>քերականութիւն</i>
<i>Gr</i>	Greek	<i>յունարէն</i>
<i>H.</i>	Hebrew	<i>եբրայեցերէն</i>
<i>int.</i>	interjection	<i>միջարկութիւն</i>
<i>L.</i>	Latin	<i>լատիներէն</i>
<i>mar.</i>	marine, sea-term	<i>ծովային</i>
<i>math.</i>	mathematics	<i>չափագիտութիւն</i>
<i>mech.</i>	mechanics	<i>մեքենականութիւն</i>
<i>med.</i>	medical term	<i>բժշկութիւն</i>
<i>mus.</i>	music	<i>երաժշտութիւն</i>
<i>pn. or np.</i>	proper name	<i>յատուկ անուն</i>
<i>Pers.</i>	Persian	<i>պարսկերէն</i>
<i>phil.</i>	philosophy	<i>իմաստասիրութիւն</i>
<i>phys.</i>	physics	<i>ընագիտութիւն</i>
<i>pl.</i>	plural	<i>յոգնակի</i>
<i>poss.</i>	possessive	<i>ստացական</i>
<i>pr.</i>	preposition	<i>նախադրութիւն</i>
<i>pron.</i>	pronoun	<i>դերանուն</i>
<i>rhet.</i>	rhetoric	<i>ճարտասանութիւն</i>
<i>S.</i>	See	Տես
<i>s. sf.</i>	substantive, substantive feminine	<i>գոյական, գոյ. իզական</i>
<i>Syr.</i>	Syriac	<i>ասորերէն</i>
<i>Turk.</i>	Turkish	<i>տաճկերէն</i>
<i>v.</i>	verb	բայ
<i>va.</i>	— active	<i>— ներգործական</i>
<i>v. aux.</i>	— auxiliary	<i>— օժանդակ</i>
<i>vd.</i>	— defective	<i>— պակասաւոր</i>
<i>v. imp.</i>	— impersonal	<i>— գիմագորել</i>
<i>vn.</i>	— neuter	<i>— շէզքք</i>
<i>vna.</i>	— —active	<i>— —ներգործական</i>
<i>vp.</i>	— passive	<i>— կրաւորական</i>
<i>v. pron.</i>	— pronominal	<i>— դերանունական</i>
<i>w.</i>	word	բառ
<i>zool.</i>	zoology	<i>կենդանաբանութիւն</i>
<i>.</i>	popular	<i>ուսմական</i>

ՆՈՐ ԲԱՌԳԻՐԲ

Հ Ա Յ — Ա Ն Գ Լ Ի Ա Ր Է Ն

Ա

Ա (*ipe*) այբ, էջ *s.* the first letter & the first vowel of the alphabet; *ա, ան*, one; first; *ա՛*, ten thousand.

— It is sometimes changed for *ե*, *է*, *ը* & *օ*, as, *աղսիւր-եղսիւր*, *Եւրոպա-Եւրոպէ՛*, *անկողին-ընկողին*, *ա՛ճառ-օճառ*. And sometimes it is used for ornament; as, *ամեամ-ամեմ՛*, *ղեակ-ղեկ*.

Ա՛, **Ա՛ա՛**, *int.* ah! oh! alas! oh heavens! *ա՛ ա՛*, *տէր տէր*, alas! o Lord God! *ա՛ Թշուառական*, o miserable! o villain! o rascal!

Աբ *s.* ab, the twelfth month of the Hebrews. [abbot.

Աբաս, **Աբբաս**, *ռ. s. H. w.* father;

Աբարբի, *-նն s. Gr. w.* euphorbium.

Աբբայ, էջ *s. Syr. w.* abba; **Տ. Աբաս**; — or *-աճայր s.* abbot, superior; *ընդհանրական* —, abbot general; *շականա. abbatial*; *շարան s.* abbey; *շուժի s.* abbey, abbacy, abbotship.

Աբբանա s. H. w. Bamah, high place.

Աբբասուհի sf. abness, superioress.

Աբեթ՛, է *s.* tinder.

Աբելուհի sf. Abel's sister.

Աբեղաթաղ s. monk's funeral.

Աբեղայ, էջ *s.* monk, friar; — *լինել*, to turn or become monk; *-ական a.* monachal; *-աճառ s.* monk's food; *-ուժիւն or*

Աբեղութի՛ s. monachism, monastic

Աբեղեան s. pl. monks. [life.

***Աբեղուկ s. zool.** lark, tit-lark; *երգէ*

—, the — carols. [an; *pn.* Ebion.

Աբլոն, *-ացի a. H. w.* poor; **Էբյոնի-**

Ագաթէս s. Gr. w. agate.

Ագահ, այ *a.* avaricious, stingy,

grasping, sordid; *գգոխային* —, very

greedy or insatiable avaricious; *-ա-*

բար ad. avariciously, niggardly; *-ա-*

միս a. very covetous, gripping, miser-

ly; *-անամ or -եմ, էջի տ.* to be avar-

icious, niggard, to save sordidly; to

be sparing of, to hoard avariciously;

-զագահութի՛ s. to be given to covet-

ousness; *-ի ժամանակն*, to be spar-

ing of one's time; *-ուժի՛ s.* avarice,

niggardness, stinginess.

Ագաղաղ Տ. Աբաղաղ.

Ագան *a.* early-rising, diligent.

Ագանելիք, լեաց s. clothes, attire,

dress, garb, raiment; *-ոսից*, shoes,

slippers; *-նիմ, գայ, գիր, գեալ or գու-*

ցեալ տ. to clothe or dress oneself, to

wear, to put on: to take lodgings, to

pass the night, to sojourn, to dwell;

to stay; *-զրահս*, to put on a breast-

plate or cuirass.

Ագանովթ, այ *s. H. w.* liquid vessel.

Ագապ, այ *s. Gr. w.* agapæ, love-

feasts.

Ագամ, ի *a.* bob-tailed; docked, tailless.

Ագարակ, *այ s.* farm, land, field; country, village; - *սեղևը*, rural or country places; - *աբաշև s.* farm-guardian, or inspector; - *ային a.* agrarian; rural, rustic, country; - *օրենք*, agrarian law; - *անամ տո.* to be deserted, unpeopled; - *իկ s.* small field.

Ագետակ *s.* the under part of the tail.

Ագետոր *a.* tailed; - *ասող*, comet.

Ագի, *ագոյ s.* tail.

Ագոյք, *ուցից s.* lever, bar, crow-bar; ring; enchasing, jointing, staple of a lock.

Ագոն, ի *s. G. w.* agon, fight, Olympic game; - *ագեր*, *դրաց s.* agonothete; - *արաշ s.* arena; - *ավար*, - *արար s.* athlete, wrestler; - *խապք s.* athletes.

Ագոռանք *s.* dung-hill.

Ագուգայք, *յից s. G. w.* pipe, tube, conduit, canal, aqueduct.

Ագուռ *s.* palm, hollow of the hand: brick; *a.* hard.

Ագուցանեմ, *ցի va.* to clothe, to dress; to enchain, to set, to fit in: to harbour, to lodge; - *կոշիկս*, to put on the shoes of; - *մասնիկս ումէք*, to put a ring in a person's finger.

Ագուցիկ *a.* enchased. [& *կոշեմ*.

Ագուռ, *ու s.* raven, crow; *S. կոշեմ*

* *Ագուռք s.* the groin.

Ագջան *S. Աքջան*.

Ագամաթուղ *s.* banana-fig, plantain; - *թղենի s.* banana-tree.

Ագամանք, ի *s.* diamond; *S. Մագնիս*; - *էայ a.* adamantine; adamantean, hard; magnetic. [of the Hebrews.

Ագար, *այ s.* adar, the sixth month
Ագեն, ի, Ագին, *այ s. H. w.* Eden, paradise. [Lord God.

Ագոնիա, յի *s. H. w.* Adonai, the Ագազհամ, *ացայ տո.* to grow dry or lean, to fade, to wither.

Ագաղեմ, *էցի va.* to cause to fade, to tarnish, to dry.

Ագաղիմ *S. Ագազանամ*.

Ագազու *s. bot.* carpesium.

Ագաղուն *a.* dry, arid, dead; lean, slender, wasted away.

Ագաս, *այ a.* free, independent; freed, enfranchised, redeemed, quit, ransomed; large, vast; noble; - *Մասիս*, the great Ararat; - *առնել S. Ազատեմ*; - *կացուցանել*, to dispense, to exempt; - *օր*

Ագասաբար *ad.* freely; nobly; - *բանեմ, էցի տո.* to speak freely, frankly;

- *բերան a.* plain- or free-spoken, -tongued, frank, bold; *ad.* freely, boldly; - *գիր, դրաց s.* freed-man, libertine;

- *գունդ s.* the noble corps, corps of nobles; *a.* formed, composed of nobles; - *գրեմ va.* to set free, to enfranchise;

- *գրութիւն s.* libertinism, enfranchisement; - *գէմ ad.* openly, frankly; - *գարմ, գրի, գնեայ a.* of noble birth, high-born, illustrious; - *գոր s.* regiment of nobles; - *ժողով, խումբ S. Ազատագունք; - խո S. Համարձակախոս*; - *կ a.* very noble; - *կան a.* liberal; free; noble; - *կանութի s.* liberty; liberality; generosity; nobleness; - *կին sf.* gentlewoman, dame, lady; - *կեց a. s.* free-companion; - *կոյս s.* the nobility; - *կրօն s.* free-thinker; - *ղաց s.* public free mill; - *միտ a.* noble-minded, free-hearted; generous, liberal; - *մտութի s.* free-heartedness; liberalism; - *նամ, ացայ տո.* to free or rid oneself, to shake off, to break away; to be ennobled or exalted; - *նի, սեարք s. pl.* the nobility, the aristocracy, the court; - *սէր, սիրաց a.* fond of liberty, liberal; - *սիրութի s.* love of liberty; liberalism; - *սոզմ S. Ազատագարմ*; - *սոզմութիւն s.* noble birth, nobility of family; - *րար, այ a. s.* liberator, saver, deliverer; - *բայլ a.* free-footed.

Ազատեմ, *էցի va.* to liberate, to deliver, to save; to enfranchise, to emancipate; to free, to exempt, to disentangle, to disengage; - *էցուցանեմ va.* to free.

Ազատորդի *s.* free-born, son of a noble, nobleman; - *որեար s. pl.* the nobility, the peers.

Ազատութիւն *s.* liberty, freedom; exemption; privilege; emancipation, deliverance, enfranchisement; nobleness; generosity; frankness.

Ազատուհի *sf.* gentlewoman. [*րոս. Ազադեղ s. bot.* parsley, *S. Քեզակա. Ազատօրէն S. Ազատաբար*.

Ագբախումբ *a.* very close, serried.

Ագին, բին *s.* weft, woof, warp.

Ագբոյ *s.* simple stick.

Ագբ, *այ s.* nation, people; generation; race; gender; kind, sort, quality; sex, age, epoch; century; manner, way; *Գիրք - այ*, Book of Judges;

յէ յէ, from age to age, from gene-

ration to generation; - Հայոց, the Armenian nation; Անգլիացի յ-է, of the English nation, English; Ամերիկացի էմ -ու, I am American by birth; - կանայց, the female sex, the fair sex, the woman kind; - մարդկան, the human kind, humanity; -ով, with all the nation; մի -, the same, the same manner, equally; -ք -ք բանասիրութեան, the different kinds of literature; -ք և ազինք, all nations, all people.

Ազգաբան s. genealogist.
 Ազգաբանական a. genealogical.

Ազգաբանեմ, էջի va. to draw or write a genealogy, to number ancestors.

Ազգաբանութիւն s. genealogy.

Ազգ ազգ, Ազգի ազգի s. many nations, many people; a. various, different, manifold.

Ազգադու a. admirer of his country, who praises his country.

Ազգադաւ, Ազգադրուժ a. who betrays his country.

Ազգադրորդ a. who shakes, overthrows, upsets the nation.

Ազգութիւ s. relation; genealogy: lineage.

Ազգժողով a. united by nationality; s. national assembly.

Ազգխառն a. relation, consanguineous. [consanguinity.

Ազգխառնութիւն s. relationship, Ազգխառով a. who agitates, disturbs the nation.

Ազգծանօթ a. known by the nation; known to the nation.

Ազգական s. relation, kinsman or kinswoman; մերձաւոր -, next of kin; a. like, analogous.

Ազգականութիւ s. relationship, consanguinity, kin, cognation; race, family; likeness, analogy; զօքք ազգականութիւ, the ties of relationship.

Ազգականուհի sf. kinswoman.

Ազգակեղծ a. who hides or dissimulates his nationality. [his nation.

Ազգակեցոյց a. who rescues, liberates

Ազգակից s. parent, compatriot; a. national, of the same nation; allied to, near, like, similar, analogous.

Ազգակցիմ, էցոյ տո. to make alliance by marriage.

Ազգակցութիւ s. consanguinity: affinity, alliance by marriage: analogy, likeness, resemblance.

Ազգահամար s. census; enumeration;

- առնել, to make the census of a nation or people.

Ազգահատութիւն s. extinction of a nation, race. [or race.

Ազգապաւ s. chief, father of a nation

Ազգային a. national: related, allied to by marriage; s. parent, relation;

- բարք, national character; աւանդութիւն -, national tradition; - ժողովն Հայոց, the national assembly or synod of the Armenians.

Ազգայօրդ a. which unites the nation; s. national tie.

Ազգանուէր a. devoted to the nation; offered by the nation. [nation.

Ազգասրանծ a. who is proud of his

Ազգապետ s. chief, governor of a nation or family.

Ազգապետութիւն s. charge or office of a governor of the people.

Ազգապիղծ a. incestuous.

Ազգապղծութիւն s. incest.

Ազգասէր a. loving his country or nation, patriotic.

Ազգասիրութիւն s. attachment to his country or nation, patriotism.

Ազգավայել a. worthy or becoming to the nation. [mily or race.

Ազգատ առնել va. to extirpate a family.

Ազգատեաց a. who hates his nation.

Ազգատեցութիւն s. hatred of one's nation. [tion, progeny.

Ազգատոհմ s. family, house, generation.

Ազգովիմք, Ազգովին ad. throughout the nation, nationally.

Ազգութիւն s. nationality.

Ազգ s. sensation, feeling; advice; - առնել, to give notice or information, to notify; to instruct; to advise, to admonish; to announce, to publish;

- առնել յաւաքազոյն or կանխաւ, to precaution, to premonish, to put on guard; - լինել, to be aware of, to be informed of; to be announced or published.

Ազգական a. advising, monitorial: penetrative, energetic, efficacious.

Ազգարան s. place where a public notice is proclaimed: instrument with which notice is given, horn, trumpet.

Ազգարար a. monitorial, advising; s. monitor, adviser.

Ազգարարութիւն s. advice, admonition, counsel; warning, summons; notice, information.

Ազգելի a. sensible; sensitive.

Ազգեղբ s. pl. the senses.
 Ազգեմ, էջի սա. to inform, to advertise, to announce; to influence, to inspire, to dictate; to work upon, move or affect; to suggest, to insinuate.

Ազգեցական, Ազգեցիկ a. efficacious, energetic.

Ազգեցութիւն, Ազգեցումն s. notice, warning, admonition; perception, instinct; inspiration; suggestion, instigation: efficacy, force, power; emphasis, energy.

Ազգեցուցանեմ S. Ազգեմ. [viser. Ազգիչ a. efficacious, energetic: s. ad. Ազգուարբար ad. efficaciously, energetically.

Ազգողական a. efficacious, energetic. Ազգողութիւն S. Ազգեցութիւն.

Ազգոյ, Ազգու a. efficacious, strong, energetic, penetrative; pathetic, expressive, emphatic, significant; active, vehement, spirituous, violent.

Ազգումն S. Ազգեցութիւն. Ազգբ, գէբ s. thigh; back.

Ազն, ազին, զինք, զանց s. nation, people, generation; S. Ազգ.

Ազնիւ, նուր, ուսց a. fine, good, exquisite, excellent, precious, rare, choice, worthy; noble, great; genteel, civil; ad. int. well! very well! bravo!

Ազնուարբար ad. genteelly, civilly; nobly, generously.

Ազնուարբարոյ, էջ a. genteel, civil, well-mannered; noble, generous.

Ազնուաբին a. precious, dear, rare. Ազնուաղբութիւն a. benign, clement, kind, merciful, humane.

Ազնուազարմ a. noble, illustrious, of a noble family.

Ազնուազգի a. of noble nation, race. Ազնուազգութիւն s. nobility of nation, race.

Ազնուախոհ a. who has noble sentiments.

Ազնուական a. civil, genteel, noble, generous: s. gentleman.

Ազնուականութիւն s. nobility, birth, gentility: civility, genteelness; generosity, nobleness.

Ազնուամիտ a. of good sentiments, noble, generous.

Ազնուամտութիւն s. nobility of sentiments.

Ազնուանամ, աջսլ րր. to grow better, to mend: to receive a grant of nobility: to be ennobled, to become noble.

Ազնուասարչամն a. pious, religious, devout.

Ազնուասէտ, է s. aristocrat. Ազնուասէտական a. aristocratic.

Ազնուասէտութիւն s. aristocracy. Ազնուասիրա a. who has a noble heart.

Ազնուասրտութիւն s. nobility of heart. Ազնուատոհմ a. noble, of a noble family.

Ազնուատոհմութիւն s. nobility of family, high birth.

Ազնուացուցանեմ, ուցի սա. to improve, to civilize; to refine: to confer a title, to grant nobility, to ennoble.

Ազնուութիւն s. fineness, goodness, costliness, excellence, rarity; gentleness, civility: dignity, nobility.

Ազրիս, էջ s. sour grapes. Ազրիսաբար s. verjuice.

Աթար s. dry cow's dung. Աթու, ոյ s. chair, seat; stool; throne; bench; նստուցանել յ, to make one sit on a throne or chair; to throne; նստել յ, to sit on a chair or throne; -ս արկանել, to give seats or chairs; երանել յ-ոյ, to rise up, to get up.

Աթուազործ s. chair-maker. Աթուաթառանգ s. possessor, successor to any place or dignity.

Աթուակ, այ s. stool; foot-stool. Աթուակալ, այ s. vicar; vice-president: successor.

Աթուակարութիւն s. vicarship, vicarage; possession of a chair, succession to a dignity.

Աթուակէջ s. colleague or companion in the same dignity, or on the same throne.

Աթուակցութիւն s. company on the same throne.

Աթութայք, յէջ s. pl. elements, letters, characters, alphabet.

Աթուր S. Աս աթուր. Աթան a. ad. cheap, cheaply; - գնել, to buy cheaply.

Աթէք, էէջ s. pl. value, price. Ալ S. Ալի.

Ալաբաստ s. alabaster. Ալաւանք, Ալաւանք s. pl. the pleiades or pleiads; S. Բարնաստէք.

Ալզարդ a. gray-haired, gray-headed. Ալեսաստ S. Ալեսաստ.

Ալբարխան a. farinaceous, mixed with flour, mealy.

Ալբարաճառ s. meal-man.

Ալեւոյթ *S.* Ալեւորութիւն.
 Ալեւոր *s.* gray-haired; old man.
 Ալեւորիմ, *Էցոյ տ.* to grow gray-haired, to grow old.
 Ալեւորութիւն *s.* old age, the state of being gray-haired.
 Ալլելուիա *s.* hallelujah.
 Ալկիսան *a.* gray, gray-haired.
 Ալէծուբ, Ալէկոծ *a.* subject to tempests, tempest-beaten, floating, agitated, troubled; - առնեմ *S.* Ալէկոծեմ.
 - ընկեմ *S.* Ալէկոծիմ.
 Ալէկոծեմ, *Էջի տ.* to beat to and fro; to agitate violently, to trouble.
 Ալէկոծիմ, *Էցոյ տ.* to float, to chafe, to grow troubled or agitated.
 Ալէկոծութիւն, Ալէկոծումն *s.* agitation of the sea, storm, tempest: trouble, agitation.
 Ալէսանջ, Ալէսասան *a.* floating, swelling, rough.
 Ալի, ալ-ոյ, Ալ. *ի s.* axle; millstone; pulley; phantom.
 Ալիսասա *a.* having large waves, swelling, stormy; subject to tempests.
 Ալիւր, ալիւր *s.* meal, flour; ցանեւ զ-ի վերայ, to powder or whiten with flour.
 Ալիք, ալեաց *s.pl.* wave, billow, surge, swell of the sea: gray hairs, old age; ծաղկել ալեաց, խոնորհիլ յալիս, to grow gray-haired, to get old; ալիս յալուցանեւ, to agitate the waves; հերձանիլ պատասուել զալիս, to cleave the waves.
 Ալուճ, *ից s.* a small medlar.
 Ալուճենի *s.* small medlar-tree.
 Ալուլ, *ի, այ sf.* she-kid.
 Ալուլ, ալլի *s. a.* hollow, cavity, inside: hollow, interior, deep.
 Ալիբաբեաք, Ալիբալիաք *s.pl.* alphabet.
 Ալիք, ալուլ, ալլի *s. pl.* *S.* Ալուլ.
 Ալիքիմ *s.* alchemy.
 Ախ *S.* Ալիս.
 Ախ *int.* ah! alas!
 Ախալ *s.* ermine.
 Ախախիա *s.* acacia.
 Ախամիս *a.* foolish, gross-headed.
 Ախաորոյզ *a.* highwayman; indocile, ferocious.
 Ախաւեղարէս *s.* hanging cornice.
 Ախերակ *a.* vain.
 - յԱխերակն, յԱխերկան *ad.* vainly.
 Ախիւնք, Ախիւք *s.* dregs.
 Ախապակ *S.* Յախապակ.
 Ախմար, etc. *S.* Տխմար, etc.
 Ախոյան, *ից, այ, Ախոյեան, Էնի, ից*

s. antagonist, adversary, opponent; rival, competitor: champion, hero; triumpher.
 Ախոյանաբար *ad.* as an antagonist; valiantly, heroically.
 Ախոնդանա *a.* hypochondriac.
 Ախոնդանք, նաց, Ախոնդիք, դեաց *s. pl.* hypochondria: entrails, intestines, pluck.
 Ախոռ, ոյ *s.* stall, stable.
 Ախոռապան, այ *s.* groom.
 Ախոռապեա *s.* equerry; groom.
 Ախորժ *a.* savoury; sweet, agreeable, delicious; - բանք, agreeable words; - վայրք, enchanting places; - յօժարութեամբ *ad.* with great pleasure, willingly.
 Ախորժք, *ից s. pl.* appetite; desire, wish; savour, taste; satisfaction, pleasure; ըստ մտացի ախորժից, ըստ ախորժից իմն, capriciously.
 Ախորժաբար *ad.* with appetite; with pleasure, readily, willingly.
 Ախորժաբեր *a.* appetizing, attractive.
 Ախորժալից *a.* full of pleasure, agreeable.
 Ախորժալուր *a.* who grants; accords, listens willingly; pleasurable to the ear, gratifying.
 Ախորժակ, այ *s.* taste; appetite; affection, will, inclination, willingness; passion, sentiment; ոճեւէ, to be hungry; to have a taste; չոճեւէ - լովք, to have a taste for nothing; պակասութիւն, want of appetite; - աւ ուակել, to eat with appetite; շարժել բանալ զ-, to excite the appetite; բանալ զ-, to take away the appetite; ընդիլ կիրթ, անկիրթ -, good, bad taste; ըստ իմոյս -ի, according to my tast.
 Ախորժական *a.* pleasing, agreeable, sweet, amiable, delightful.
 Ախորժահամ, Ախորժ աճաշակ *a.* pleasing to the taste, savoury, sweet; good to eat, savoury.
 Ախորժանք *s. pl.* appetite; desire, pleasure; ախորժանք, with appetite; with pleasure. [agreeable.
 Ախորժելի *a.* desirable, pleasing, relish, to like; to love, to take pleasure in; to desire, to aim at; ոչ-, to take a disgust for or to; թէ ախորժէք, if you please.
 Ախորժեցուցանեմ, ուցի *va.* to inspire gratification, taste, pleasure.

Ախորժիմ S. Ախորժեմ.
Ախորժուծիւն, Ախորժունն s. pleasure, taste.

Ախտ, ից s. illness, disease, indisposition; affection, passion; vice, bad habit: menses: seed of man; - ցաւոյ դաւնուծեան, calamity, plague, disaster, any thing troublesome; - արտատուաց, tears; - քնոյ, sleep; - մահու մահացու, mortal malady; զս մահու ջերանիչ, to be seriously, mortally ill; - մարդահաճուծեան, adulation, flattery; սպաս ունել -ի, մեծարել զ-, to give one's self up to vice, pleasure.

Ախտաբան s. pathologist.
Ախտաբանական a. pathological.
Ախտաբանուծիւն s. pathology.
Ախտաբար ad. viciously, passionately. [illness.]

Ախտաբեկ a. crushed, oppressed by
Ախտաբեր a. morbid, engendering diseases or passions.

Ախտաբոյժ s.a. physician: that cures diseases, restorative.

Ախտագինիմ, Էցոյ տո. to be ill, indisposed, sick.

Ախտաժէա, ժէտաց a. sick, ill, of a bad constitution or temperament; unhealthy.

Ախտաժէաուծիւն s. bad temperate, indisposition, languor, sickness, cacochymy.

Ախտալից a. full of diseases, ill: vicious, bad, passionate. [passions.]

Ախտակիր a. subject to diseases or
Ախտակից a. that has the same sickness: compassionate; - լինել ումէք, to have compassion, pity on some one, to compassionate.

Ախտակրեմ, Էջի տո. to be ill, to suffer.
Ախտակրուծիւն s. illness, sickness, distemper; suffering. [pity.]

Ախտակցաբար ad. with compassion,
Ախտակցեմ, Էջի, Ախտակցիմ, Էցոյ տո. to have compassion, to compassionate, to pity. [vice, passion.]

Ախտակցուծիւն s. compassion, pity;
Ախտահալած a. that drives away or cures diseases.

Ախտամոլ, ից a. vicious; lascivious.
Ախտամոլուծիւն s. concupiscence, luxury.

Ախտանամ, ացոյ տո. to be sick or ill: to have bad habits, to be vicious.

Ախտասէր a. that loves vices, vicious, devoted to passions.

Ախտասիրուծիւն s. sensuality, love of vice, dishonest desires.

Ախտասպան a. that mortifies or controls his passions.

Ախտարակք, կաց s. pl. lot, disposition, nature, fate; a. natural, physical;
յախտարակաց ad. physically, naturally.
Ախտարար a. morbid. [rally.]

Ախտարժարծ a. that excites illness, bad passions; - կերպարան, voluptuous image.

Ախտարմու, Ախտարմախ s. astrologer, one who professes judiciary astrology, magician, sorcerer.

Ախտաբբ, բոց s. pl. horoscope, nativity, stars.

Ախտացեալ a. ill, unwell.
Ախտացոյց a. symptomatic. [one ill.]

Ախտացուցանեմ, ուցի տո. to make
Ախտաւոր a. vicious, passionate; ill, infirm; morbid.

Ախտաւորուծիւն s. illness, malady: bad disposition, vice, passion.

Ած, ածք s. shooting, slip, cutting.
Ածական a. adjective.

Ածականաբար ad. adjectively.
Ածանյական a. derivative.

Ածանդեմ, Էջի տո. to derive.
Ածանցիմ, Էցոյ տո. to be derived from, to come from.

Ածանցուծիւն, Ածանցունն s. derivation, origin, formation.

Ածելեմ, Էջի տո. to raze.
Ածելի s. razor.

Ածեմ, ածի տո. to carry, to fetch, to bring; to strike; - ընդ իւր. to conduct; - 'ի ներքս, 'ի մէջ, to introduce; - 'ի վերայ or - թափել, to infer; - 'ի or վերածել, to reduce; - ընդ քարչ, to drag along; - զբոցով, to pass through flame, to enflame, to burn; - զհոռու, to consider, to think, to reflect; - զբռամբ, to seize, to lay hold of; - զձու, to lay eggs; առանց ընդ բանս ինչ ածելոյ, without making any objection, readily; - զչէրս, to raze; - զիւրե՛ յինքն, to seduce, to entice.

Ածխադործ s. coal-man; charcoal-dealer. [coal.]

Ածխակէղ առնեմ տո. to burn like
Ածխահանք s. coal-pit, coal-mine.

Ածխանամ, ացոյ տո. to become coal.
Ածխանոց s. coal-house.

Ածխամուճառ S. Ածխադործ.
Ածու, զյ s. nation, people: bed of a garden; parterre.

Ածուխ, ածխոյ *s.* coal; charcoal.
 Ահա՛հ *a.* having a knowledge of, well versed.
 Ահաղձեալ, Ահաղձու՛ն *a.* filled, full; - պտղով ծառք, trees loaded with fruit.
 Ահամայ *ad.* involuntarily; by force, with regret, reluctantly; էթէ կամու, էթէ -, willing or unwilling.
 Ահամայ, էց, այց *a.* involuntary; forced, constrained.
 Ահամայութիւն *s.* the state of being involuntary; repugnance, reluctance, constraint, necessity. [mine].
 Ահան *s.* mine, moat; - հասանել, to Ահանակապ *a.* ornamented or inlaid with precious stones, worked in jewels.
 Ահանակիւ *a.* limpid, clear.
 Ահանակու՛ւ *S.* Ահանակապ.
 Ահանահաստ, այց *s.* miner; thief, a body snatcher.
 Ահանամով *s.* propolis.
 Ահանայեռ *S.* Ահանակապ.
 Ահանատ *s.* trap; - մկանց, rat-trap, mouse-trap.
 Ահանատես, էց, այց *a.* ocular, witnessed by the eye; visible, apparent; - վկայ, eye - witness; - ճմարառութիւն, an evident truth; *ad.* visibly, seeing with one's own eyes; - լինել, to see with one's own eyes.
 Ահանատեսութիւն *s.* act of seeing with one's own eyes.
 Ահանուոր *a.* that has eyes: signal, illustrious, famous.
 Ահանեմ, էցի *va.* to look at, to see, to cast eyes upon.
 Ահանի *a.* that has eyes, that sees.
 Ահանողք, դեայց *s. pl.* the eyes, the looks.
 Ահանջ, է, ջաց *s.* ear; - ծովու, cove, creek; - ձկան, mussel; ձգել զ- ուրուք, to pinch the ear of some one; to rub his ears; խնուլ զ-ս, to stop one's ears; ուղղել զ-ս, to prick up one's ears; առել խօսել յ-ս, to speak in one's ear; ցաւ -այց, ear-ache; քչկորիկ -այց, ear-picker; գեջ -այց, ear-wax.
 Ահանջարուր *a.* auricular; that has heard; that is heard; - վկայ, auricular witness; -, յ-ս, *ad.* auricularly; յ-ս լսել, to hear with one's own ears; յ- գալ, to be heard.
 Ահանջաման *s.* pavilion (of the ear).
 Ահանջամու՛ւ *s.* ear-wig.

Ահանջատ *a.* whose ears are cut.
 Ահանջոյցաւ *s.* ear-ache; *a.* who suffers malady of the ear.
 Ահանջեմ, էցի *vn.* to listen, to hear, to be attentive.
 Ահանջթու՛ւ *s.* lobe of the ear.
 Ահանջրկիւ *s.* ear-pick.
 Ահառահր *s.* garrison; the inhabitants of the citadel.
 Ահառն *s.* citadel, castle, fortress.
 Ահաստան *s.* surety, shelter; մասլ' կալ յ-ի, to fortify one's self, to sustain one's self in a position.
 Ահաստ, այց *s.* agate: boat, skiff.
 Ահելը, աղէլ *s.* hook, trap; a sort of iron shovel.
 Ահջու՛ւ *s.* sole of the foot; յ-ս կալ, յաթիւս է յ-ս կալ, to listen, to look at with admiration, attention, to be all eyes, all ears, in suspens, enchanted.
 Ահմբահող *a.* assembled in a circle.
 Ահմբիմ, էցսոյ *vn.* to assemble, to form a circle.
 Ահն, ահան *s.* eye: sight, look; bud, germ; hope, expectation; opinion, suspicion; յսկանէ յանուանէ, by name, specially, expressly; յսկան թօթաւ փել, in the twinkling of an eye, instantaneously; - առնուլ, to shew a respect of persons, to be partial; - արկանել, to cast eyes upon; յ-արկանել, to shew; to review, to read; ընդ աւ կամք ակնարկել, to scowl; - առնել, to hope, to expect; - յայտնի, - յանդիման, in presence of, visibly, openly; - յանդիման առնել, to represent, to lay before; առ ահան դիպիլ, to see by accident; առ ահանէ, ostentatiously; յ-առնուլ, to have an eye to, to watch, to take care of; - է խնարհ, quite confused; կորովաբեր -, Argus-eyed, piercing eye; - կառուցեալ հայել, to look fixedly.
 Ահն, ահան, ահանք *s.* precious stone, jewel, gem; pearl; cameo; - բաղման գունի, - վանի, *S.* Բաղմագունի and Վանի.
 Ահն, ահան, ահունք *s.* source, origin; water-spout, spring; hole, stitch; ring, link; - լուսոյ՝ արևու՛ սուրճեան, day-star, the sun; - գերեզմանի, grave, tomb; - սապարի, the orifice of the hatchet, axe; ահունք լուսարձակք, Ահնաբոյժ *s.* oculist. [glass].
 Ահնագործ *s.* jeweller, lapidary, worker of precious stones.

Ակնագործութիւն *s.* jeweller's trade, jewelry or jewellery.

Ակնախախլ, Ակնախախա *a.* dazzling.

Ակնածեմ, էջի, Ակն ածեմ, ածի *vn.* to respect, to reverence, to esteem highly; to fear; to take care of, to super-intend. [spire respect.

Ակնածեցուցանեմ, ուշի *va.* to instruct. Ակնածու, այ *a.* respectful; careful.

Ակնածութիւն *s.* respect, consideration; fear, constraint, circumspection: care, superintendence.

Ակնակապիճք, պճոց *s. pl.* socket of the eye: bezil of a ring in which a precious stone is set.

Ակնակառոյց *S.* Ակնկառոյց.

Ակնահաճոյ, Ակնասարար *a.* attractive; charming; delightful.

Ակնահարեմ, Ակնահարիմ *S.* Ակնհարեմ, Ակնհարիմ.

Ակնաւեմ *S.* Ակնաւեմ.

Ակնաու, այ *a.* that pays respect to persons, partial. [partiality.

Ակնաուութիւն *s.* respect of persons,

Ակնաւճիտ *S.* Ակնանկիտ.

Ակնատ *S.* Ակնատ.

Ակնարկեմ, էջի *vn.* to make signs with the eyes: to indicate, to shew, to mark, to denote, to signify: to regard, to see, to revise: to concern, to belong to: to permit; - ընդ պատմք, to scowl.

Ակնարկի ստնեմ *va.* to make signs with the eyes, to indicate; to laugh at, to make fun of, to mock at.

Ակնարկութիւն *s.* sign, mark: meaning, signification: permission given with a sign.

Ակներև *a.* evident, clear, visible, palpable; *ad.* evidently, visibly, in presence of.

Ակնթարթ, ի *s.* wink; twinkling.

Ակնկալեմ, էջի *va.* expect, to hope.

Ակնկալք *S.* Ակնկալութիւն.

Ակնկալու *a.* hoper, expecter.

Ակնկալութիւն *s.* expectation, hope.

Ակնկառոյց *a.* that looks attentively; - ընեւ, to regard with attention or pleasure.

Ակնկոր *a.* ashamed, confounded; sad.

Ակնկորիմ, էջոյ *vn.* to be confounded or ashamed.

Ակնկորութիւն *s.* consternation, shame.

Ակնկար *a.* fascinated, enchanted; - or առ -, *s.* scare-crow, bug-bear.

Ակնհարեմ, էջի *va.* to fascinate.

Ակնհարիմ, էջոյ *vn.* to be fascinated.

Ակն յայսնի, Ակն յանկ իման *S.* Ակն-Ակնոց, այ *s.* spectacles; spy-glass; -ագործ, spectacles-maker.

Ակն ունիմ, պին կարայ *vn.* *S.* Ակն-Ակնջաւութիւն *s.* ear-ache.

Ակն վանի *S.* Վանի.

Ակութ *s.* hearth, fire side.

Ակումք, պիմքից *s.* circle, assembly, company: banquet, feast: mattress, canopy-bed, sofa; - բորբեւճ առնու, to assemble, to sit in a circle: to feast together.

Ակբան *s.* thistle.

Ակբու, ից, այ *s.* furrow; - ձգել, to make a -, to plough.

Ակբարեկ *a.* furrowed.

Ակբասձիգ *a.* that ploughs.

Ակոտեմ, էջի *va.* to plough.

Ահ *int.* oh! ha!

Ահ, ից *s.* fear, dread, fright, terror; - արկանել, to frighten, to terrify, to intimidate; յահի ընեւճ զահի հարկանել, to fear, to be seized with alarm; առ ահի *ad.* for fear, lest; - ընդ -, with fear, with a timid air.

Ահա *ad.* behold!

Ահա աւարիկ, Ահա աւանիկ, Ահա աւասիկ *ad.* behold here, there, yonder.

Ահարեկ *a.* terrified, dismayed, thunder-struck; - ստնեւ, to terrify, to frighten, to dismay; - ընեւ, to be frightened or dismayed.

Ահարեկեմ *S.* Ահարեկ ստնեմ.

Ահարեկիմ *S.* Ահարեկ ընիմ.

Ահարեկութիւն *s.* dismay, fear, fright, terror.

Ահազին, զնից *a.* terrible, alarming, frightful; horrible, hideous, monstrous.

Ահազինս, Ահազին իմն, Ահազնադոյնս *ad.* terribly, frightfully, horribly, atrociously; hideously. [hear.

Ահազնաւոր *a.* frightful, terrible to

Ահազնաատելի *a.* frightful, shocking to the sight; horrible, hideous.

Ահազնութիւն *s.* enormity, atrocity; dreadfulness, hideousness, terribleness, fearfulness.

Ահապարանոց *S.* Ահապարանոց.

Ահարկեմ, էջի, կեաւ *va.* to terrify, to affright.

Ահարկու, այ *a.* frightful, horrible, awful, terrible.

Ահարկութիւն *s.* terror, dismay, affright, intimidation.

Ահացուցանեմ, ուշի *va.* to terrify, to intimidate.

Ահաւազիկ, Ահաւանիկ, Ահաւասիկ
ad. behold here, there or yonder.

Ահաւոր, այ *a.* frightful, alarming, terrible.

Ահաւորաբոջ *S.* Ահեղաբոջ.

Ահաւորալուր *S.* Ահադնալուր.

Ահաւորանամ, այցայ *vn.* to be terrible or frightful. [dreadfully.

Ահաւորապէս *ad.* horribly, fearfully,

Ահաւորասես *a.* formidable aspect.

Ահաւորափայլ *a.* that shines in a frightful manner.

Ահաւորութիւն *s.* enormity; terrible-ness, frightfulness; majesty, grandeur.

Ահափեւ, փեոք *a. s.* *S.* Ահաբեկ, Ահաբեկութիւն; - առնեմ *S.* Ահաբեկեմ.

Ահեակ, եկի, եկաց *a.* left, on the left side: *s.* the left hand, the left; յաջմէ

և յահեկէ, right and left, on both sides.

Ահեկադործ *a.* lefthanded. [sides.

Ահեկադումն *s.* left, left side.

Ահեկան *a.* that is to the left: *s.* the ninth ancient month of the Armenians: *S.* Ամիս.

Ահեկեայ, եպոք, էաց, Ահեկին, ինք *a. s.* that who is to the left.

Ահեղ, ից *a.* formidable, terrible.

Ահեղաբար *ad.* in a formidable manner, terribly.

Ահեղաբոջ *a.* roaring terribly, making an awful noise, loud.

Ահեղաիերպ, Ահեղահարաչ *a.* wonderful, prodigious, formidable, awful.

Ահեմ, էջի *va.* to terrify, to intimidate. [ble.

Ահրնիկց *a.* frightful, horrible, terrible.

Ահլարանոց *a.* that carries its neck proudly, spirited (applied to horses).

Ահուր *S.* Յահուր.

Ալ, ից, ոց *s.* salt; - ուխտի, ուխտալի, - կիբեալ, sign of true friendship;

- և հաց, commensality, love; - առնուլ, - և հաց ուտել, to eat in company, to be social, to be convivial.

Ալաբոզն, ի *s.* great coat, surtout, cloak, mantle, gown. [sake.

Ալադ, ի *s.* reason, cause, account, Ալալա *ad.* by reason of; in reason;

էր -, why? for what reason? Ալախարչանք *s.* vexation, grief.

Ալախին, ինոյ, նալք, նայց, նաց, նանց, նեպք, նեպց *sf.* maid-servant, house-keeper: female slave; nursery-maid, child's maid. [or maid-servant.

Ալախնածին *a.* born of a female slave

Ալախնորդի *s.* son of a female slave or maid-servant.

Ալախնութիւն *s.* the condition of a female slave or maid-servant, domesticity, menial condition.

Ալաճրի *a.* tender, delicate, young.

Ալաճք *s. pl.* salt food: the action of salting.

Ալազատանք *s.* debauch, debauchery; excess; յաղիսաանն հասանել, to fall into debauchery.

Ալալ *s.* the action of tanning; յգնել, to tan.

Ալալակ, ի *s.* cry, scream, clamour, uproar, alarm, racket, noise, shout;

scolding: voice; exclamation; - հարկանել, to cry, to make a noise, to alarm.

Ալալակեմ, էջի *vn.* to cry, to make a loud noise, to halloo, to shout; to scold: to make an exclamation.

Ալալոց *s.* tan-house, tan-pit.

Ալամ, ալի *va.* to grind; to pound, to reduce to powder.

Ալաման *s.* salt-cellar.

Ալամասուկ ածեմ *va.* to destroy, to throw down, to overthrow, to ruin.

Ալամար *S.* Տխար.

Ալամարութիւն *S.* Տխարութիւն.

Ալամոլ *a.* stray, misled; dissipated, absent.

Ալամոլեմ, էջի, Ալամոլեմ, էջոյ *vn.* to stray, to dissipate.

Ալամոլումն *s.* wandering, wildness; dissipation.

Ալամուսոյն *s.* laudanum.

Ալանդ, ոց, այ *s.* sect, false doctrine; school, doctrine: magic, charm, enchantment, sorcery.

Ալանդադործ, Ալանդահար *a.* inventor of a sect. [գաւոր.

Ալանդամիս, Ալանդապաշտ *S.* Ալանդալալալութիւն *S.* Ալանդալալալալ *s.* chief of a sect, heresiarch.

Ալանդաւոր *s.* sectary: magician, enchanter, sorcerer.

Ալանդեմ, էջի *va.* to seduce, to deceive, to lead into error, to teach a false doctrine.

Ալանդեր *s.* dessert.

Ալանդինք, Ալանդիք, Ալանդութիւն *s.* formule of a sect: amulet, phylactery; heresy.

Ալանձեմ, էջի *va.* to brown, to roast, to broil, to toast.

Ալանձումն *s.* roasting.

Ալաչանք *s. pl.* supplication, prayer,

orison, entreaty, humble request; - *որ համակ աղաչանաց*, petition.

Աղաչաւոր, **Աղաչելի** *a.* suppliant, petitionary.

Աղաչելութիւն *S.* Աղաչանք.

Աղաչեմ, **եջի** *vn.* to supplicate, to pray, to conjure.

Աղաչողութիւն *S.* Աղաչանք.

Աղափառանք *s. pl.* sympathy, affection, tenderness. [ed.]

Աղաջուր *s.* brine: *a.* flagitious, wicked.

Աղարծի *S.* Աղարծի.

Աղարձան or **Ալ արձան** *s.* pillar of salt, statue of salt.

Աղարս վարեմ *va.* to spoil, to desolate, to ruin, to destroy.

Աղարտանք *s.* destruction, devastation, ruin: disparagement, defamation.

Աղարտեմ, **եջի** *va.* to besprinkle with salt: to spoil, to desolate: to cast a stain upon, to wound the reputation of, to slander, to calumniate.

Աղարտութիւն *S.* Աղարտանք.

Աղացիկ *a.* ground, bruised, broken.

Աղաւալ *a.* spoiled, vitiated, corrupted, adulterated, tainted, impaired; disordered, discomposed.

Աղաւաղեմ, **եջի** *va.* to spoil, to corrupt, to adulterate, to taint, to impair, to disorder, to discompose, to vitiate.

Աղաւաղել *a.* destructive.

Աղաւաղութիւն *s.* deterioration, destruction. [form of a dove.]

Աղաւնակերպ *a.* like a dove, in the

Աղաւնաձափ *S.* Աղաւնեակ.

Աղաւնավաճառ, **Աղաւնեվաճառ** *s.* dealer in doves or pigeons.

Աղաւնարօտ *S.* Աղաւնիճ.

Աղաւնեակ, **նեկի**, **կայ** *s.* a young pigeon; pigeon.

Աղաւնետուն *S.* Աղաւնոց.

Աղաւնի, **նոց**, **նոյ**, **նեոց** *s.* dove, pigeon; **վայրի** -, stock-dove, wood-pigeon, wild pigeon.

Աղաւնիճ *s.* vervain. [dove-cot.]

Աղաւնոց *s.* dove-house, pigeon-house,

Ալբ, **ոց**, **կց** *s.* excrement, dung, fæces; muck, manure; - **արկանել**, to manure, to muck.

Ալբակոյր *s.* muck-heap, dung-hill.

Ալբանոց *s.* privy: sink. [itious.]

Ալբեղէն *a.* excremental, excremental. **Ալբեմ**, **եջի** *vn.* to go to stool, to dung: *va.* to dung, to manure.

Ալբերաբար *ad.* like a fountain, fluently; abundantly, copiously.

Ալբերակն, **ակոն**, **կունք** *s.* spring of water, source, fountain.

Ալբերաչնոս *a.* flowing like a fountain, fluent, streaming; copious, abundant.

Ալբերանամ, **այայ** *vn.* to flow as a fountain, to stream; to abound.

Ալբերացունեմ, **ուցի** *va.* to make to flow as a fountain, to make to flow or gush out; to pour forth abundantly.

Ալբեւք, **եւայ** *s. pl.* excrement, dung; muck, manure; filth; place for the reception of all filth.

Ալբիւք, **Ալբիւք** *s. pl.* sweepings, filth. *S.* Ալբեւք.

Ալբիւր or **Ալբեւր**, **բերց**, **բերաց** *s.* fountain, source, spring, brook; origin.

Ալբիւրաբար *S.* Ալբերաբար.

Ալբիւրանամ *S.* Ալբերանամ, etc.

Ալբոտ *a.* slovenly, dirty, filthy, nasty.

Ալբորակ *s.* saltpetre, nitre.

Ալբոց *S.* Ալբանոց.

Ալբեկ *S.* Ալբեկ.

Ալբեկալ *S.* Ալբեկալ.

Ալբեկատ *S.* Ալբեկատ.

Ալբեկարծ *S.* Յեղակարծ.

Ալբեկէզ *S.* Ալբեկէզ. [sharp.]

Ալբէջամ *a.* salted, brackish, pungent,

Ալբին, **եղան**, **ղունք**, **ղանց** *s.* bow: arc of a circle, arch; - **երկնից**, rain-bow; **այր աղեղան**, archer. [ver.]

Ալբինաբուն, **Ալբինակապարճ** *s.* quiver. **Ալբինաձե** *a.* arched, bent in form of a bow.

Ալբինաւոր *s.* archer: Sagittarius.

Ալբինաւորութիւն *s.* archery.

Ալբիմ *S.* Յաղեմ.

Ալբուաբեր, **Ալբուալի**, **Ալբուական**, **Ալբուակոծ**, **Ալբուաւոր** *S.* Ալբուաբեր, etc.

Ալբրս, **կց** *s.* supplication, petition, deprecation, entreaty; - **արկանել**, յմատչել, - մատուցանել, to supplicate, to implore, to pray, to request.

Ալբրաբան *s.* suppliant; flattering, adulator. [to pray.]

Ալբրաբանեմ, **եջի** *va.* to supplicate, to implore, to pray, to request.

Ալբրաբանութիւն *s.* supplication, entreaty, instance.

Ալբրապիւր *s.* written entreaty, petition, memorial.

Ալբրապիւր, **Ալբրապիւր** *a.* full of supplication, suppliant.

Ալբրապիւր *s. pl.* supplication, petition; **գիր ալբրապիւր** *S.* Ալբրապիւր.

Աղերարկու, աջ *a.* suppliant.

Աղերարկու-թիւն *S.* Աղերանք.

Աղերես, էջի *va.* to supplicate, to implore, to entreat, to petition.

Աղէ *int.* now! now then! come on!

Աղէբեկ *a.* gray-haired; *S.* Աղէթափ.

*Աղէթափ *a.* bursten, hernious, ruptured.

աԱղէթափու-թիւն *s.* hernia.

Աղէխարչ, Աղէխորով *a.* pitiable, worthy of compassion: afflicted with grief; heart-breaking.

Աղէկապ, ի *s.* truss, bandage.

Աղէկաս, ի *s.* distaff.

Աղէկեր *a.* eating bowels, that eats its young: cruel, barbarous, inhuman, devoid of pity.

Աղէկէզ *a.* pitiable: afflicted with grief.

Աղէկիկիմ, էջայ *vn.* to yearn with compassion, to be compassionate.

Աղէկոտոր *a.* pitiable, that excites compassion.

Աղէյարմար *a.* well-chorded, well-tuned: adapted, suitable.

Աղէս, էակէց *s.* misfortune, misery, evil, calamity, disaster; *ով աղէտիցս*, alas! oh how unfortunate I am!

Աղէտաբեր, Աղէտալի, Աղէտակոհ, Աղէտակոծ, Աղէտաւոր *a.* fatal, calamitous, bringing evil, disastrous, grievous, mournful; full of misery, piteous, exciting pity.

Աղթարբ *S.* Ախտարբ.

Աղի, աղւոյ *a.* salt, saline, brackish; *S.* Աղէբ.

Աղիճ, աղճի *sf.* prostitute, whore.

Աղիպորմ *a.* miserable, pitiable, unfortunate, calamitous, grievous.

Աղիւս, ոց *s.* brick; tile.

Աղիւսագործ *s.* brick-maker.

Աղիւսագործութիւն *s.* the employment, the art of making bricks.

Աղիւսակ, աջ *s.* little brick: tablet: draught-board: arithmetical table, logarithm. [սագործութիւն.

Աղիւսարկ, Աղիւսարկու-թիւն *S.* Աղիւ-

Աղիւսարկու *s.* brick-maker.

Աղիւսեայ *a.* made of brick, brick.

Աղիւսեմ, էջի *va.* to floor with tiles; to imitate brick.

Աղիւ, աղեաց *s. pl.* bowels, guts; tripe, garbage; intestines, entrails: strings, chords; խոովին-իմ, I have pity, compassion; որդի աղեաց, well loved son.

Աղիւ, էջ *s.* buckle, ring: button: lock: baggage, equipage: goods and chattels.

Աղխաղխեմ, էջի *va.* to join together, to chain, to fasten, to buckle: to button: to lock.

Աղխամաղի, ի, Աղխամաղխեայ *s.* moveables, goods, effects, commodities.

Աղխարոյղ *a.* rude, barbarous, coarse, uncivilized, gross: that has a disagreeable sound.

Աղխեմ, էջի *va.* to lock, to fasten, to enclose, to shut up; to stop or close up: to button.

Աղծասիկիծ *a.* unchaste, lascivious.

Աղծասիկիծութիւն *s.* unchastity, lewdness.

Աղծեալ *a.* salted.

Աղիարկ, աջ *a.* destitute, indigent, poor, necessitous.

Աղիարկու-թիւն *s.* indigence, destitution, poverty, beggarliness.

Աղիեր *s.* sardel, sardine.

Աղիին, աջ *s.* kingfisher: halcyon.

Աղչատաբան *s.* idle talker, chatterer, prattler, babbler.

Աղչատաբանեմ, էջի *va.* to talk extravagantly, to chatter, to prattle, to be tedious in conversation.

Աղչատաբանութիւն *s.* talkativeness, loquacity, garrulity.

Աղչատախօս *S.* Աղչատաբան.

Աղչատախօս *s. pl.* idle words, frivolous discourse, chitchat, nonsense: *S.* Աղչատաբանութիւն.

Աղչատիմ, էջայ *vn.* to grow childish, to dote, to rave, to talk nonsense; to stagger, to reel, to waver; աղչատալծեր, garrulous and decrepit old man.

Աղչատիչ *a. s.* loquacious, chattering, prating: putting into disorder, that spoils, ruinous, that causes the loss of reputation. [of confusion.

Աղվարկից *a.* tumultuous, noisy, full

Աղվարկոյղ, Աղվասեր *a.* mutinous, seditious, turbulent, inclined to excite sedition.

Աղվեմ, էջի *va.* to trouble, to disquiet; to alarm; to put into disorder, to jumble, to mix, to confound.

Աղվու-թիւն *S.* Աղմուկ.

Աղմուկ, մկի, մկաց *s.* alarm, noise, uproar, tumult, bustle; squabble, fray, scuffle, broil, quarrel, contest; disorder, confusion; clamour, riot, rising, sedition, revolt, revolution; plot, intrigue; - յարուցանել առնել, յարու-

ցանկէլ - ս չիւթից, - ս յուղէլ, to trouble, to disturb, to alarm, to embroil, to excite to mutiny or sedition; զազմաւ լինէլ, to be troubled, in confusion, agitated, embroiled.

Աղու a. soft, sweet, agreeable, affable; delicious, tender, delicate: knavish, dodge.

Աղուամաղ s. soft hair, down; hair.

Աղուար, Աղուախիկ a.s. half-witted, apish, trifling, silly, that plays the fool: ninny, simpleton.

Աղուալուծիւն s. silliness, buffoonery, foolery, low jesting. [crafty.

Աղուեսաբարոյ a. cunning, artful,

Աղուեսացաւ s. alopecia, fox-evil.

Աղուեսեհի, s. skin of a fox, fox-case.

Աղուէս, ւեսուց s. fox; կորիւն ու ղուեսու, fox's cub.

Աղուծիւն s. saltiness.

Աղուհացք, ցից s. pl. lent.

Աղուհակ, ի s. rock-salt.

Աղուիք, ունց s. pl. bitterness, grief, trouble: crime.

Աղուուծիւն s. sweetness, insinuation: knavery, craft.

Աղուբայ, Աղուբի, բեայ s. slip, cutting (to plant), layer.

Աղլար s. collyrium, eye-salve.

Աղջամընի a. dark, obscure, gloomy, black. [rity.

Աղջամուղջ, միջի s. darkness, obscu-

Աղջիկ, ջիւնիք, կանց s/ maid, girl, virgin: chamber-maid, female servant; nursery-maid, child's maid.

Աղջորդի s. bastard.

Աղուուծիւն S. Աղջամուղջ.

Աղուբ s. brine; the action of salting in brine.

Աղա, ղի, ից s. grease, scurf, stain, grease-spot, dirt, impurity: sweat: saltness: after-birth; ծով աղաից, salt-marsh.

Աղապա, Աղապաին, Աղապաուկ a. salt, saline, brackish.

Աղապաուկք s. pl. salt-mine.

Աղաղանամ, աջայ տ. to be stained or soiled, to grow greasy or dirty.

Աղաղատեր a. that likes filth or dirt.

Աղաղագրուցանեմ, ուչի, Աղաղեմ, էջի va. to soil, to dirty, to stain, to besmear with filth or grease, to befoul, to bedaub, to sully, to tarnish, to grease.

Աղաղի a. soiled, dirtied, spotted,

befouled, stained: impure, filthy, obscene; greasy, muddy, mucky, nasty, dirty.

Աղտեղուծի s. greasiness, dirtiness, foulness, stain, impurity: turpitude, excess: sweepings: excrement; առն աղտեղուծեան, privy, necessary; առնոթ աղտեղուծեան, chamber-pot or -utensil. [water.

Աղտիւք s. marsh, swamp of stagnant

Աղտոր s. sumach-tree: sumach.

Աղցան, ի s. salad.

Աղցաւոր a. miserable, wretched, sorrowful; raging, violent. [sery.

Աղցաւորուծիւն s. wretchedness, mi-

Աղք, ցից s.pl. evil, misery, grief, pain.

Աղքատ, աջ s.a. beggar, mendicant, pauper; poor, indigent, needy, necessitous, miserable, beggarly.

Աղքատաբար ad. poorly, beggarly, like a beggar.

Աղքատակերուծիւն s. act of spoiling the poor, extortion of the poor.

Աղքատամիտ a. of poor abilities, weak, foolish, imbecile.

Աղքատանամ, աջայ տ. to grow, to get poor, to render one's self poor, to become impoverished.

Աղքատանոց s. poor-house, alms-house, hospital for the poor.

Աղքատանք s.pl. poverty.

Աղքատատեր a. that loves the poor, charitable.

Աղքատասիրուծիւն s. love of the poor, charity. [uncharitable.

Աղքատատեաց a. that hates the poor,

Աղքատատեցուծիւն s. hatred aversion to the poor. [poverish.

Աղքատացուցանեմ, ցուցի va. to im-

Աղքատիկ a.s. rather poor, poor.

Աղքատիմաստ, Աղքատիմաց a. poor in understanding, shallow, empty, witless. [contemptible.

Աղքատին a. poor, sorry, pitiful, vile,

Աղքատուծիւն s. poverty, indigence, beggary, want, necessity, penury: meanness.

Աղքատսիրուծի S. Աղքատասիրուծի.

Աղքատորէն S. Աղքատաբար.

Աղքար s. mineral salt.

Աղթագիրք s.pl. prayer-book.

Աղթական a. of or belonging to prayers: s. that prays to God.

Աղթակեր, Աղթակիր, Աղթակար, Աղթակեր s. that prays to God; a. suppliant.

Աղօթամատոյց *a.* that prays to God, that addresses his prayers to God: *s.* prayer-book.

Աղօթանոց *s.* chapel, house of prayer.

Աղօթանուէր *a.* that offers up his prayers to God; suppliant.

Աղօթասէր *a.* that loves prayers.

Աղօթասուն *s.* chapel, place of prayer.

Աղօթարան *s.* small chapel, chapel.

Աղօթարար *a. s.* that prays to God; that addresses God in prayer.

Աղօթեմ, էջի *vn.* to pray, to address one's self to God in prayer: to supplicate; to intercede.

Աղօթհեար, etc. *S.* Աղօթակեր, etc.

Աղօթք, թից *s. pl.* prayer, orison, supplication; աղօթս տանէլ, կանխել յառթս, յաղօթս կալ *S.* Աղօթեմ.

Աղտ, կց *a.* obscure, dull, dim, cloudy, dark, hidden, without lustre; tawny; wan: feeble, indistinct, small; - լայ, darkness visible, glimmer, faint light; ընդ - տեսանէլ, տկարիկել, to catch a glimpse of, to see indistinctly, to blink. [distinctly, dimly.]

Աղտաբար *ad.* obscurely, darkly, inobscurely; Աղտադոյն *a.* more obscure or dim; very small or feeble.

Աղտաձայն *a.* having a feeble voice.

Աղտաճառան *a.* having a very feeble light.

Աղտանամ, աջայ *vn.* to grow dim, to become obscure, to grow dark; to grow tarnished, to lose its lustre or polish: to grow feeble, to be diminished.

Աղտացուցանեմ, ուշի *va.* to obscure, to cloud, to diminish the splendour of any thing or person, to eclipse, to extinguish; to tarnish, to sully, to take away the polish from any thing: to slander: to enfeeble, to debilitate, to diminish.

Աղտութի *s.* obscureness, darkness.

Աղրէպան *s.* miller.

Աղրի, բղի, բեկայ *s.* mill: the teeth called grinders; - ձեռայ, hand-mill.

Աճ *s.* growth: - Տնումն.

Աճալ *s. bot.* senna.

Աճական *S.* Աճելական.

Աճալարեմ, էջի *vn.* to make haste, to use diligence; to forward, to hasten, to press or push forward; to prevent, to anticipate, to get the start.

Աճառ, աջ *s.* cartilage, gristle: soap: *S.* Օճառ. [ginous.]

Աճառապատ, Աճառապինդ *a.* cartila-

Աճելութիւն *S.* Աճումն.

Աճեմ, էջի *vn.* to grow, to increase, to be augmented, to grow tall or stout: to make progress: to vegetate, to sprout, to come up; to be multiplied; to be heightened, to grow upon or out of: to grow dear.

Աճելական, Աճեցական *a.* vegetable, vegetative. [getation.]

Աճեցողութիւն, Աճեցութիւն *s. ve-* Աճեցուն *a.* grown, augmented.

Աճեցուցանեմ, ուշի *va.* to increase, to make to grow, to augment, to enlarge, to heighten, to make stout, to multiply; to exaggerate; to make dear, to raise the price of.

Աճեցուցել *a. s.* that makes to grow or increases, augmentative: increaser.

Աճիմ, էջայ *S.* Աճեմ.

Աճիւն, ի, ոյ *s.* ashes; յ- գարձուցոյնէլ գասեղ, to reduce to ashes.

Աճիւնախառն *a.* mixed with ashes, dirtied. [to ashes.]

Աճիւնացուցանեմ, ցուցի *va.* to reduce Աճողական *S.* Աճելական.

Աճողականութիւն, Աճողութիւն *S.* Աճումն.

Աճումն *s.* growth, augmentation, increase, enlargement, progress, extension, amplification, multiplication; exaggeration; augment: vegetation.

Աճուն *S.* Աճեցուն. [branches.]

Աճունաճիւղ *a.* bushy, thick, full of Աճալարոր, աջ *s.* juggler; conjurer.

Աճալարութիւն *s.* juggle, juggling.

Աճուրդ *s.* public sale, auction: արկանէլ ճանէլ յ-, to sell by auction.

Ամ, աջ *s.* year; ամի ամի, - յամէ, - ըստ ամէ, yearly, annually, a year, every year; յամէ ևս, the following year, the year after; յառաջիկայ -ի, next year; յանցելում -ի, last year; զայս - , յայսմ -ի, this year; զ-ն ողջոյն, all the year; 'ի վերջ կայ -ին, towards the end of the year.

Ամազոն *s.* amazon.

Ամոթեղիւր *s.* horn of plenty.

Ամամ, աջի *va.* to pour out, to empty, to discharge; to cast forth or omit.

Ամայաբնակ *a.* deserted, uninhabited; solitary.

Ամայանամ, աջայ *vn.* to become deserted, to be uninhabited or uninhabitable.

Ամայացուցանեմ, ուշի *va.* to deva-

state, to deprive, to spoil.

Ամայեմ, էջի *va.* to pour out, to emp-

ty; to collect together; S. **Ամանեմ**; - *ծարիր յաչս*, to colour the eyes with prepared antimony.

Ամայի *a.* desert, uninhabited, deserted, uninhabitable, solitary, uncultivated, desolate.

Ամայութիւն *s.* solitude: desolation, depopulation; abandonment.

Աման, *ոյ s.* vase, vessel, pot; bag, sack, purse, cloak-bag; *ոտից -*, shoe.

Ամանակ *s.* time; time or measure in music; S. **ժամանակ**.

Ամանեմ, *էջի va.* to put in a vessel or bag, to bag.

Ամանոր, *ոյ, ոյ s.* new year; *տն ա. մանորայ*, new-year's day.

Ամաչեմ, *էջի vn.* to be ashamed, to blush with shame, to be confounded.

Ամաչեցուցանեմ, *ուչի va.* to make ashamed.

Ամառն, *արան, բունք s.* summer.

Ամառնամուտ *s.* beginning of summer.

Ամառնային, **Ամարային** *a.* of or belonging to summer: *s.* summer-time; *ամառայինի*, *ամարանիի*, in summer-time, during summer.

Ամարանոց *s.* a summer-residence, summer-house, summer-quarters.

Ամարաստան, **Ամարաստուն** S. **Ամառանոց**.

Ամբ. S. Ամպ.

Ամբառնակք *s. pl.* lever, a piece of wood to raise or move any burden.

Ամբառնամ, **բարձի va.** to raise, to raise up, to take up, to heighten, to lift up.

Ամբառնամ, **բարձոյ vn.** to rise, to get up, to go up, to ascend.

Ամբաստան *s.* accuser, informer, plaintiff, complainant, prosecutor.

Ամբաստանեմ, *էջի va.* to accuse, to inform against, to charge, to complain against: to plead guilty, to confess.

Ամբաստանութիւն *s.* accusation, complaint, information, action; imputation.

Ամբար *s.* provision: S. **Համբար**.

Ամբարանոց S. **Համբարանոց**.

Ամբարեմ, *էջի va.* to provide, to store: S. **Համբարեմ**.

Ամբարեշտ, **Ամպարեշտ**, **բշտի**, *ոսոց a.* ungodly, impious, irreligious, sacrilegious, unholy, unrighteous, profane, extremely wicked, flagitious.

Ամբարհաւաճ, *ից a.* proud, haughty, presumptuous, arrogant.

Ամբարհաւաճեմ, *էջի vn.* to grow

proud, to grow arrogant, to be presumptuous.

Ամբարհաւաճեցուցանեմ, *ուչի va.* to make proud, to render arrogant, to cause to be presumptuous.

Ամբարհաւաճութիւն *s.* presumptuousness, haughtiness, pride, arrogance.

Ամբարձունս *s.* elevation, exaltation: advancement, promotion.

Ամբարշտաբար *ad.* impiously; irreligiously, ungoddily, sacrilegiously, unrighteously, profanely.

Ամբարշտական *a.* impious, irreligious, unrighteous, profane.

Ամբարշտամամ, *ացայ*, **Ամբարշտեմ**, *էցայ vn.* to be irreligious, to be ungodly, to be sacrilegious, to be profane, to be impious or unrighteous.

Ամբարշտութիւն *s.* impiety, irreligion, ungodliness, iniquity, unrighteousness, profaneness, wickedness, flagitiousness.

Ամբարունս *s.* victualling, supply.

Ամբարտակ, *աց s.* bank, dam, dike, mound; beach, strand, bank of a river; mole, pier; to tower.

Ամբարտաւան *a.* proud, haughty, stiff, high, arrogant, vain, conceited; presumptuous; -*ս ad.* haughtily, proudly, highly.

Ամբարտաւանական *a.* haughty, proud.

Ամբարտաւանասէաց *a.* that hates the proud.

Ամբարտաւանիմ, *էցայ vn.* to be proud, haughty, presumptuous.

Ամբարտաւանութիւն *s.* pride, haughtiness, arrogance, presumptuousness.

Ամբիծ, **բծի**, **բծաց** *a.* unsoiled, clean, neat; immaculate, spotless, pure, innocent, honest, just.

Ամբիտն, **Ամբոն** *s.* pulpit.

Ամբծութիւն *s.* cleanliness, purity, integrity, honesty, probity.

Ամբոխ, *ոյ, էց s.* mob, riotous assembly, bear-garden; crowd, multitude; rabble, populace, the vulgar; riot, tumult; *a.* tumultuous.

Ամբոխակց *a.* turbulent, riotous, seditious; crowded, thronged, full of people.

Ամբոխեմ, *էջի va.* to crowd; to embroil, to put in confusion, to disturb; to stir up or excite to sedition.

Ամբոխիմ, *էցայ vn.* to be in confusion; to be embroiled, disturbed, to be in riot, to be in commotion.

Ամբոխութիւն *s.* perturbation; commotion.

Ամբոխումն *s.* turbulence, disorder, confusion, perturbation.

Ամբոկ *s.* finishing; յ գործոյն ժամանել, to attain one's end or object, to complete, to bring to a conclusion.

Ամբողջ, ից *a.* entire, complete; whole, total; neat, perfect, exact.

Ամբողջական *a.* integral.

Ամբողջնամ, ացայ. *vn.* to be an integer; to be entire or perfect.

Ամբողջապէս *ad.* entirely, completely, wholly, totally.

Ամբողջացուցանեմ, ուցի *va.* to make whole, entire, to complete, to perfect.

Ամբողջութիւն *s.* entire state, totality, completeness, whole; accomplishment.

Ամբոն *S.* Ամբիւն.

Ամբրաւ *S.* Արմաւ.

Ամեթ *a.* strong, firm, solid, massive.

Ամեթոս, Ամեթիւստոս *s.* amethyst; granite. [intrepidly.]

Ամէհաբար *ad.* furiously, audaciously, Ամէհեմ, էցի *vn.* to become wild, to be unruly; to make ferocious, unmanageable.

Ամէհի *a.* fierce, ferocious, savage, wild, unruly, untameable; raging, furious. [savageness; fury.]

Ամէհուլիւն *s.* ferocity, fierceness,

Ամեն *S.* Ամէն and Ամենայն.

Ամենաբարեպաշտ, Ամենաբարեպաշտիկ *a.* very pious, religious, devout.

Ամենաբարի *a.* all-bountiful, super-excellent, most excellent, best.

Ամենաբարեղ *a.* *ad.* very good, best, very excellent; very well, excellently, exceedingly well.

Ամենաբժիշկ *a.* curing all diseases.

Ամենաբաւական *a.* all-sufficient, omnipotent.

Ամենաբեղ, Ամենաբեղեցիկ *a.* very pretty, very handsome, charming, very genteel; extremely agreeable, most beautiful. [all-wise.]

Ամենաբէտ *a.* omniscient, most wise,

Ամենաբթած *a.* most merciful, most compassionate, most kind, most tender.

Ամենաբով, Ամենաբովելի *a.* most praise-worthy, very laudable, most commendable.

Ամենաբուժ *S.* Ամենաբթած.

Ամենաբժիղակ, Ամենաբժիկեայ *a.* very hard, burdensome, very troublesome, severe.

Ամենաբժիղ, Ամենաբժուար, Ամենաբժպատեհ *a.* very difficult, grievous, rigid.

Ամենաբից մեհեան *s.* pantheon.

Ամենաբգաստ *a.* very vigilant, watchful, diligent; very sober, moderate, most temperate.

Ամենաբուարձ *a.* very amusing, full of pleasure.

Ամենաբըր *a.* omnipotent, all-sufficient; most powerful, very strong.

Ամենաբըրութիւն *s.* omnipotence.

Ամենաթագաւոր *s.* king of the universe, the Creator.

Ամենաթշուաւ *a.* very unfortunate, most miserable, most calamitous.

Ամենաժողով *a.* of general assembly.

Ամենալաւ *a.* best, finest, choicest, most exquisite; excellent, worthiest.

Ամենախնամ *a.* that takes care of all his creatures, all-provident.

Ամենածախ *a.* all-consuming.

Ամենահալ *a.* preserving or governing all things, omnipotent, all-powerful.

Ամենահալութիւն *s.* omnipotency.

Ամենահատար *a.* all-perfect; very perfect. [tent, all-powerful.]

Ամենակար, Ամենակարող *a.* omnipo-

Ամենակէցոյց *a.* that saves all; all-preserving. [pleasant.]

Ամենահաճոյ *a.* most agreeable, very

Ամենահամ *a.* very savoury, very highseasoned, most delicious.

Ամենահայեայ *a.* all-seeing.

Ամենահայր *s.* father of all men, the Creator.

Ամենահարուստ *a.* very wealthy, very rich, very opulent. [peaceable.]

Ամենահեղ *a.* mildest, very gentle or

Ամենահեշտ *a.* easiest, very light or easy.

Ամենահնար *a.* very ingenious, very artful, very dexterous, skilful, most able.

Ամենահրաւ *a.* most miraculous, very prodigious, wonderful, amazing, astonishing. [certain.]

Ամենաշմարիտ *a.* most true, very

Ամենամեղ *a.* very sinful, most criminal; *s.* great sinner.

Ամենայալթ *a.* all-conquering, subduing all enemies, very victorious, that gains the advantage always.

Ամենայն, ից *a.s.* all, total, whole; each, every; all, every thing; - ղը, e-

very one; who ever, whosoever, what-

ever, whatsoever; - *ինչ*, every thing, whatever; *ամենայնիւ, յամենայնի, ա-* together, entirely, quite; - *ուստէք*, from all sides, from all parts; - *ուրէք*, *ընդ - անդիս*, every where, in all places; *զգիշերն -*, all the night; *զ - ւուրս*, every day; *յառաջ քան զ -*, before all; *յետ -ի*, after all; *ստարաստ լինել -ի*, to be ready for every thing; *ի վեր քան զ -*, above all or every thing.

Ամենայրգոր, Ամենյօժար a. very prompt, very willing, very eager, very ready, very much inclined, very well disposed, very diligent. [little.

Ամենանուազ a. least, smallest, very

Ամենանուշոկ a. very sweet, very savoury, very good, very delicate.

Ամենաչոր a. worst, very bad; very wicked, very malicious, execrable, abominable.

Ամենապայծառ a. very bright, very clear, very shining; very splendid, very illustrious: most honourable, right honourable.

Ամենապատիր a. very deceitful, very fraudulent, very knavish, very roguish.

Ամենապատիւ a. very venerable, very respectable, very estimable: right or most reverend: most honourable.

Ամենապատրաստ a. very well prepared, quite ready.

Ամենապարգեւ, Ամենապարգեւող a. that gives to all, generous, liberal: given to all.

Ամենապարկեշտ a. very modest.

Ամենապարտ a. much obliged, much indebted.

Ամենապիղծ a. very unclean, most impure, execrable, detestable.

Ամենապոռնիկ a.s. notoriously prostitute, abandoned to prostitution.

Ամենառատ a. very abundant, most plentiful; very generous, most liberal.

Ամենաուրբ a. holiest, very sacred, very holy; - or *ամենաւրբուհի Աղյս*, the very holy Virgin.

Ամենաստեղծ, ի. Ամենաստեղծիչ, Ամենաստեղծող a. that has created all things, all-creating, omnipotent.

Ամենասփիւռ a. diffused every where, spread far and wide, very extensive.

Ամենաքանչ a. most wonderful, very admirable.

Ամենալայելուչ a. most becoming, decent, suitable, appropriate, very convenient.

Ամենավարան a. most perplexed, very anxious, very embarrassed; very irresolute, full of inquietude.

Ամենասարած a. diffused every where, very extensive, most ample.

Ամենասեհչ a. most desirable: most desirous.

Ամենատես a. all-seeing.

Ամենաուսուչ a. all-watchful, that superintends all things.

Ամենաւեր s. the Lord or Creator of all things. [all-creating.

Ամենարար a. that has made all things, *Ամենարեւստ a.* very skilful, ingenious; very instructive; most wise.

Ամենափայլ a. most shining, brightest, very bright, resplendent, shiny, glittering, blazing or beamy.

Ամենափայլաբեկ a. very much to be wished, most desirable.

Ամենափրկիչ s. saviour of all.

Ամենիւխբ, Ամենիւն ad. not at all, by no means, no wise, not in the least: quite, wholly, totally, entirely.

Ամենեղանեան, Ամենեղանիկ a. most blessed.

Ամենեղանիկ a. very happy.

Ամենեքեան, Ամենեքին, նեցունց a. all men, all persons, every body, as many as, whoever.

Ամենիմաստ a. most wise, - scientific, - learned. [universe.

Ամենիւսան s. prince or master of the

Ամենողորմ a. very merciful.

Ամենունակ, Ամենունակ a. containing all: most capacious.

Ամենօրհնեալ, Ամենօրհնեալ, Ամենօրհնեան a. most blessed.

Ամէն, մենից a. S. Ամենայն; ad. amen, so be it, verily, truly, certainly, positively.

Ամիկ, միկ sm. he-kid.

Ամիշ, մշոյ s. dainty, daintiness.

Ամիս, մոյ, մսեան, մոսց s. month; - *յամոյ, ամոյ ամոյ*, every -; *առաջին օր ամոյ*, the first day of the -; *ի սկիզբն ամեան*, the beginning of the -; *ի վերջ ամոյ*, the end of the -; *ի մէջ կոյս ամեան*, towards the middle of the -.

THE ARMENIAN ANCIENT AND MODERN MONTHS

1 Նաւասարդ 30	8 Աւգոստոս	August
2 Նոյի 30	9 Սեպտեմբեր «	September
3 Սահմի 30	10 Նոյեմբեր	October
4 Տրէ 30	11 Նոյեմբեր	November
5 Քաղց 30	12 Դեկտեմբեր	December
6 Արաց 30	1 Յունուար	January
7 Մեհեկան 30	2 Փետրուար	February
8 Արեգ 30	3 Մարտ	March
9 Ահեկան 30	4 Ապրիլ	April
10 Մարերի 30	5 Մայիս	May
11 Մարդաց 30	6 Յունիս	June
12 Նոտից 30	7 Յուլիս	July
Աւելաց 5		Epagomenes.

Ամիրայ, *ից* *s.* knight; sir, esquire, master.

Ամիրապետ *s.* caliph.

Ամլածին *a.* born of a barren woman.

Ամլանամ, *ացայ տ.* to be or become barren.

Ամլորդի *s.* son of a barren woman; St. John-Baptist.

Ամլութիւն *s.* sterility, infecundity, barrenness.

Ամլան, *ի* *s.* great coat, riding-coat or hood, cloak. [couple.

Ամլ, *լլ*, Ամլք, *լլց* *s.* yoke: pair,

Ամլաջիւղ *s.* ham-string, tendon of the ham.

Ամխախ, *աց* *s.* brought up together, comrade, companion, play-fellow; *a.* familiar.

Ամլածածին *a.* born of Amos, Isaiah.

Ամորձաա *a.* castrated, cut, gelded.

Ամորձաւեմ, *էջի տ.* to castrate, to cut, to geld.

Ամորձիք, *ձեաց* *s.pl.* testicles; *պարկ ամորձեաց*, scrotum; - *շան*, orchis, satoryion.

Ամուլ, *մլոց* *a.* steril, barren.

Ամուսին, *մնի*, *մնոյ*, *նաց* *s.* consort, husband; wife, spouse.

Ամուսնական *a.* conjugal, matrimonial, nuptial. [wed.

Ամուսնանամ, *ացայ տ.* to marry, to marry; *ամուսնաւեր* *a.* that loves his or her consort.

Ամուսնացեալ *a.* married, wedded.

Ամուսնացուցանեմ, *ուցի տ.* to marry, to give in marriage, to wed.

Ամուսնուոր *a.* married.

Ամուսնաւորեմ *S.* Ամուսնացուցանեմ.

Ամուսնաւորութիւն *s.* the married

state, wedlock; *S.* Ամուսնութիւն.

Ամուսնութիւն *s.* marriage, nuptials, wedding; matrimony, wedlock; *անուլ յ-*, to take in marriage; *էլծանել ըզպարկն ամուսնութեան*, to annul or do away a marriage; *գալ յ-*, to marry.

Ամուր *a.* solid, stable, durable, tough, lasting; hard, strong, firm, fast; compact, massive, thick: locked, fastened.

Ամուր, *ամրի*, *բաց*, *բոյ*, *բոց* *s.* fort, fortification, fortress: grotto, cave, cavern.

Ամուրի, *բւոյ*, *բեաց* *s.* unmarried person, maid, bachelor; that is about to be married, that is in a marriageable state; *վեճակ ամուրեաց*, celibacy.

Ամք, Ամքախաւն *a.* soft, sweet, gentle, agreeable, inviting, engaging, winning, attractive, affable, conciliating, persuasive.

Ամքանք *s.pl.* seasoning, sauce.

Ամքեմ, *էջի տ.* to soften, to calm, to compose; to conciliate, to appease, to allay, to pacify, to reconcile; to affect, to move, to touch; to abate, to diminish; to sooth, to caress; to engage, to win over, to persuade.

Ամքունի *s.* appeasement, assuagement, moderation, abatement; inducement, persuasion.

Ամլ, *ոց* *s.* cloud; - *մուլոյ՝ ծխոյ*, a cloud of dust, smoke.

Ամլագոյն *a.* having the colour or appearance of a cloud.

Ամլախաղաց *a.* moving towards the clouds, rising to the clouds.

Ամլածին *a.* which produces clouds.

Ամլաճարեմ, *էջի տ.* to strike with a thunderbolt or by lightning.

Ամպաշարիմ, էցայ տ. to be struck by lightning. [cloudy, misty.

Ամպամած *a.* covered with clouds, Ամպանալ, այցայ տ. to be transformed into clouds, to become clouds.

Ամպալու *a.* that travels in the clouds, reaching the clouds.

Ամպալուեմ, էցի տ. to travel, to be or to rise in the clouds.

Ամպապատ *S.* Ամպամած.

Ամպարիշտ, etc. *S.* Ամբարիշտ, etc.

Ամպեմ, էցի տ. to grow cloudy, to be clouded or cloudy.

Ամպինն *S.* Ամբինն.

Ամպշովանի *s.* canopy, awning; a pall; a portable canopy.

Ամպրոպ, այ *s.* thunder-clap, thunder: noise, explosion, crash, report.

Ամպրոպային *a.* thundering, loud, noisy.

Ամսադիր *s.* monthly news paper.

Ամսադուռի *s.* first day of the month, calends.

Ամսաթիւ *s.* day of the month.

Ամսական *a.* monthly: *s.* menses: monthly pay. [calends.

Ամսամուտ *s.* beginning of the month, Ամսաւոր, Ամսեայ, Ամսօրեայ, րէկց

a. lasting a month, of a month's duration; - մի ժամանակ, a month's time, space of a month.

Ամրադոյն *a.* more solid or strong, very durable, well fortified.

Ամրածածուկ *a.* very secret, very private; very intricately fortified: protecting, sheltering.

Ամրական *a.s.* inhabiting a fortified place: guard of a fortress.

Ամրակառոյց *a.* strongly built, very strong or solid.

Ամրակողմն *s.* strongest side of a fortress, most fortified part; citadel, castle, fortress.

Ամրակուռ *a.* extremely strong or solid, very hard: made hard under the hammer.

Ամրանալ, այցայ տ. to establish one's self, to fortify one's self, to be intronched, strongly posted.

Ամրաէն *S.* Ամրակառոյց.

Ամրապահ, այ *a.* that guards well; strongly guarded.

Ամրապահէտ *S.* Ամրապահ.

Ամրապարիսպ *a.* strongly walled.

Ամրացուցանեմ, ուցի տ. to fortify, to garrison, to put in a state of defence;

to re-enforce, to strengthen, to confirm, to corroborate, to establish, to settle, to cement; to encourage, to hearten, to animate, to embolden; to prop, to support, to sustain, to stay, to keep up, to hold up; to bar, to fasten, to shut, to stop up, to close.

Ամրափակ *a.* well shut or locked, strongly barred, well fastened.

Ամրափակեմ, էցի տ. to shut up strongly, to lock well, to preserve; to fasten, to bar, to close.

Ամրոց, այ *s.* castle; citadel; fort, fortress; redoubt, outwork.

Ամրութիւն *s.* solidity, durability, strength; re-enforcement, establishment, confirmation, settlement, corroboration; fort, fortification; redoubt, outwork.

Ամրով *a.* gathered together, close, concentrated; - ունել, to keep together, to hold collected.

Ամրովեմ, էցի տ. to assemble, to concentrate; to enclose, to confine; to fold, to furl, to tighten, to pack, to tuck; to shorten, to restrain, to contract; to straiten, to stint, to limit, to bound; - զմտս՝ զանձն, to recollect one's self, to collect one's ideas; - զմեռեալն, to bury the dead, to inter; - զուրն, to sheathe a sword.

Ամրովիմ, էցայ տ. to contain, to be closed or shut up; to draw closer, to be restringed, concentrated, to assemble; to fold up; to fall back; to reflect.

Ամրովուկ *S.* Պատկառուկ.

Ամրովութիւն, Ամրովումն *s.* restriction, modification, contraction, limitation; - մտաց, attention.

Ամթ, ոյ *s.* shame, confusion, abashment; bashfulness; ignominy, turpitude; baseness; յ- առնել, to put to shame, to confound; յ- լինել՝ զամթի չարկանից, to be ashamed, to be confounded, to blush; -բ, privy parts.

Ամթալե, Ամթալից *a.* shameful, disgraceful, ignominious, scandalous.

Ամթալիք, լեաց *s.pl.* turpitude, obscenity; privy parts.

Ամթանք *s.pl.* shame, confusion, abashment; bashfulness; parts of shame.

Ամթապարտ, Ամթապարտեալ *a.* ashamed, confounded, put to shame, shamed, overwhelmed with confusion; bashful.

Ամթերես *a.* abashed, put to the

blush, confounded; shamefaced.

Անթիւած, Անթիւած, այ a. bashful, modest. [desty.

Անթիւածութիւն s. bashfulness, mo-

Անթիւ, որք S. Անթիւը.

Այ int. oh! ho! ho there!

Ալբէթ, Ալբէթէք, Ալբէթէք, Էյ s. alphabet.

Ալբէթական a. alphabetical.

Այդ, գոյ, գու, ուէ, գուց s. day-break, dawn, aurora: day-light, morning; ընդ -ն, յայգուէ, ընդ -ս այգուն, այգուն or այգուցն, at day-break, at the dawn of day, in the morning; -ը նեւ S. Այգանա; յայգուէ մինչև ցեղեկայ, from morning till night.

Այգանա, այցայ տ. to dawn, to grow light, to be light, to be day-light.

Այգաւէտ a. wine-growing, planted with vines, full of vines.

Այգեգործ, այ s. vine-dresser, husbandman, that cultivates the vine, wine-grower. [the vine.

Այգեգործութիւն s. cultivation of Այգեկիթք, Այգեկութք, կիթայ s.pl. vintage; time of vintage.

Այգեկութ, կիթի, թայ s. vintager.

Այգեստան, Այգեստանայք, Այգեստանի s. vineyard, large extent of country planted with vines.

Այգետէր s. wine-grower, owner or master of the vineyard.

Այգեւէտ S. Այգաւէտ.

Այգի, գույ, գեաց s. vineyard, land planted with slips of the vine; տնկել յայգիս, to plant the vineyard; կիթոյ պղւոյ, S. Այգեկութ; տէր պղւոյ, S. Այգետէր; պահպան պղւոյ, keeper or guard of the vineyard.

Այգոյք s.pl. funerals performed the day after death.

Այգորգ S. Այգեգործ.

Այգուն, Այգուցն ad. at day-break, at the dawn of day, in the morning; - , every morning.

Այդ, այդր, այդրիկ, այգու, այգուիկ pron. that, this, the.

Այգանօր ad. there, in that place.

Այգափ a. ad. so much, so many: so, so much, to such a degree.

Այգպէս ad. so, thus, in this manner.

Այգպիսի, իսայ, իսեաց a. such, like, similar, so.

Այդ, Այդէն ad. just there, in the same place: from the same place, a-

gain, over again, anew, afresh.

Այգրէնածին a. indigenous.

Այգքան S. Այգչափ.

Այգր, ի s. air, atmosphere: Juno.

Այթիւ, յԱյթիւ or յԱյթիւս կամ; S. Այշիւ.

Այժմ ad. now, at present, at this time; just now, immediately, instantly, by and by; recently, newly, freshly; - իսկ, presently; just now.

Այժմածին a. new-born.

Այժմեան a. recent, modern, new.

Այժմէն ad. from this moment or time, henceforth, henceforward.

Այժմիկ ad. now, at present.

Այժմու, ուց S. Այժմեան.

Այժմուս, յԱյժմուս, զԱյժմոյս S. Այժմ.

Այլ, ըյ, ըւմ, ըմ a. another, other; different, unlike: some; -ով ճանապարհաւ, by another way; -ով որինաւ կաւ, in another manner; -որ, another; և ոչ - որ, not even another;

յ-մէ կողմանէ, another side, the other side; - է տակ և - գործէլ, it is one thing to say, another to do; և -ն, -ովքն ճանդերձ, etc., and so on; - ընդ -ոյ, one for another, pellmell; - յ-մէ լինէլ, to lose one's presence of mind, to be overcome by joy or fear; ոչ - իւրք, in no other way; - ընդ -ոյ տակ, to say equivocally, ambiguously.

Այլ, Այլ արդ conj. but, yet, still, however; only, but; new, then.

Այլ ad. besides, moreover, more.

Այլբան, Էյ a.s. that says or speaks otherwise; allegorical.

Այլբանար ad. differently, otherwise: allegorical, enigmatically.

Այլբանական a. allegorical, enigmatical, mystical; typical, symbolical; emblematic; figurative, metaphorical.

Այլբանեմ, Էջի va. to use allegories in speech; to use the figures of rhetoric; to allegorize.

Այլբանութիւն s. allegory; symbol, type; emblem; figure, metaphor; enigma, riddle, rebus.

Այլբանօրէն ad. S. Այլբանարար.

Այլբուն, Այլբոյ a. of a different nature or kind, heterogeneous.

Այլբոյն a. of a different colour; unlike, different.

Այլգունեմ, Էջի, Այլգունիմ, Էջոյ տա. to discolour, to tarnish, to stain; to turn pale. [stain, paleness.

Այլգունուէն s. discoloration, tarnish,

Այլադէն *a.s.* of a different religion ; infidel.

Այլադէմ *a.* of a different aspect ; different, unlike. [dissimilar.

Այլադան, էջ *a.* different, unlike, Այլազանեմ, էջի *va.* to vary, to change, to diversify.

Այլազանութիւն *s.* variation, diversity, difference, dissimilarity, variety.

Այլազգ *a.* of another kind, other, different ; *ad.* otherwise, differently ; else.

Այլազգաբար *ad.* in a different manner, otherwise, differently : as an infidel, as a pagan, as a heathen.

Այլազգացոյն *a.* very or more different ; -ս, *ad.* very differently.

Այլազգի գւոյ, գեաց, Այլազն, զնն, զանց *s.o.* foreigner, stranger : pagan, gentile, heathen : foreign ; different, unlike. [nism.

Այլազգութիւն *s.* paganism, heathenism, Այլազնեայ *a.* foreign, strange.

Այլազգու *a.* who speaks another language ; foreign.

Այլակարծիք *a.* of a different opinion. Այլակրէն *S.* Այլազանդ.

Այլակրօյ *a.* transformed, transfigured ; changed, metamorphosed ; different, unlike : disguised, masked ; յ-ս, incognito, in disguise ; յ-ս լինել, to be masked, to be in disguise, to disguise one's self ; to be transfigured ; to be metamorphosed, to be transformed ; - յորըրըումն, allegory, metaphor.

Այլակրօյեմ, էջի *va.* to transform ; to disguise, to mask, to change ; to transfigure ; to metamorphose.

Այլակրօյեմ, էջայ *vn.* to be transformed ; to be disguised ; to be transfigured.

Այլակրօյութիւն, Այլակրօյումն *s.* transfiguration ; metamorphosis ; transformation, disguise.

Այլակրօն *a.* of a different religion. Այլակրօնութիւն *s.* heterodoxy.

Այլահաւատ *a.s.* of a different belief, sectary : pagan ; heterodox.

Այլաձայն *a.* of a different voice ; discordant, dissonant. [gure.

Այլաձև *a.* of a different form or figure. Այլազանդ *a.s.* of another sect, of a different faith : sectary.

Այլավիտ *a.* of a different sentiment or opinion ; whose ideas wander, flighty, lightheaded.

Այլամտեմ, էջայ *vn.* to be lightheaded, to undergo an alienation of mind, to be delirious.

Այլամտութիւն *s.* alienation of mind, flightiness, delirium.

Այլաբախտ *a.* variegated ; diversified ; mixed. [various, different.

Այլաբաժ *a.* changeable, variable ; Այլաբաժեա *a.* of a different sex or kind ; mixed.

Այլաբեր, էջի *va.* to alter, to change ; to vary, to diversify ; to corrupt ; to disaffect, to alienate ; to discountenance ; to falsify, to counterfeit ; to distemper, to disorder.

Այլաբլեմ, էջայ *vn.* to vary, to be altered, to change ; to degenerate, to become corrupt ; to be disaffected, to be alienated ; to be indisposed.

Այլաբլումութիւն, Այլաբլումն *s.* alteration, changement, variation, mutation ; emotion, perturbation ; corruption, degeneration ; falsification ; distemper, disorder, indisposition.

Այլանդակ, աջ *a.* whimsical, odd, capricious, fanciful, fantastical, extravagant, mad, ridiculous, extraordinary, singular, strange, enormous, uncouth ; grotesque, distorted.

Այլանդակեմ, էջայ *vn.* to be extravagant or whimsical ; to be distorted, disfigured, spoiled ; to be dissolute.

Այլանդակութիւն *s.* extraordinariness, uncouthness, extravagance, strangeness, oddness ; dissoluteness, irregularity of conduct.

Այլանշան *a.* of another sign or mark. Այլանուն *a.* allonymous.

Այլաշուրթն *a.* who speaks differently to what he thinks, double-faced or dealer. [նութիւն.

Այլաշրջիկ յորըրըումն *S.* Այլաբա. Այլապէս *ad.* otherwise, differently, in another manner.

Այլասացիկ *a.* allegorical ; - յորըրըումն, allegory.

Այլասեռ, Այլասեր *a.* of a different sex ; of a different gender, kind or species ; heterogeneous, of a different nature or quality.

Այլասեռութիւն *s.* difference of sex, gender, nature and quality.

Այլասերեմ, էջի *va.* to change to a different gender or kind ; to make degenerate, to spoil. [fashion, manner.

Այլաստարակ *a.* of a different mode,

Այլատոհմ *va.* of another family, nation.

Այլափառ, այ *a.* heterodox.

Այլափառեմ, էջի, Այլափառիմ, էջայ *vb.* to apostatize, to be heterodox, heretical; to teach heresy; to err in the catholic faith.

Այլափառութիւն *s.* heterodoxy.

Այլափոխ *a.* changed, altered, converted, turned; degenerate; different; allegorical; *ad.* differently.

Այլափոխեմ, էջի *va.* to change, to alter; to counterfeit; to metamorphose; to diversify.

Այլափոխիմ, էջայ *vp.* to change; to grow worse, to degenerate.

Այլափոխութիւն *s.* change, transmutation, conversion; metamorphosis; corruption, degeneration.

Այլ էլ *conj.* besides, over and above, moreover, also, more, in addition.

Այլէւայլ *a.* different, distinct, various.

Այլ էւս *conj.* S. Այլ էւ. [ried.

Այլընդ այլ *ad.* differently, on the contrary; S. Այլ *a.*

Այլ թէ *conj.* but, but if, but that.

Այլ յայլէ S. Այլ.

Այլ ինն, այլս իրիք, այլով իւրք *a.* some other, other, another (thing).

Այլ ոմն, այլս ուրումն, այլով ոմամբ *a.s.* another, other (person).

Այլուսումն *a.* of a different doctrine; of or belonging to a sect.

Այլուտ *ad.* from another place or situation: otherwise.

Այլուտեք *ad.* from some other place, from somewhere else.

Այլուր *ad.* elsewhere, in another place, in some other place.

Այլուրիմն, Այլուրիք S. Այլուր.

Այլ ոք S. Այլ ոմն.

Այլ սակայն *conj.* but, yet, nevertheless, however, notwithstanding.

Այլըրինակ *a.* different; *ad.* differently.

Այծ, էջ, Այծի, ծւոյ, ծլք, ծեաց *s.* goat, she-goat.

Այծամորք *s.* satyr.

Այծարած, այ *s.* goat-herd, peasant who drives the goats to feed.

Այծաքաղ *s.* chamois, wild goat.

Այծեամն, էմանց *s.* wild goat; roe; buck, hart; deer.

Այծեայ, ծէէջ *s.a.* goat's hair; stuff made of goat's hair: of or belonging to goats.

Այծեղիւր *s.* Capricorn.

Այծեմիկ *s.* fawn of a roe.

Այծեմակաճ *s.* stuff made with the hair of goats.

Այծէնի S. Այծեայ.

Այծերմուկ *s.* flock of goats.

Այծէք *s.pl.* goat's hair.

Այծոտն *a.* goat-footed.

Այծորդ *s.* goat-herd.

Այծքաղ S. Այծաքաղ.

Այն, այնր, այնորիկ, այնու, այնուիկ *pron.* that, it, the.

Այն զի *conj.* because; where as; even as; more than, rather: since, that, seeing that.

Այն է, Այն ինքն է, Այն իսկ է *conj.* that is to say, to wit, namely, i: e: viz or videlicet.

Այն ինչ *ad.* whilst, as long as, so long as: recently, freshly, newly.

Այնուզի *conj.* in as much as, because.

Այնուհետեւ *conj.* ever, since, from that time, thenceforward, thenceforth.

Այն ոք *pron.* such, such one.

Այնչափ *a.* so great; such; *ad.* so, so much, in such a manner.

Այնպէս *ad.* so, also, equally, as much, in like manner, likewise, as well as.

Այնպիսի, սւոյ, սեաց *a.* such, similar, like; equal, same; as great, as much. [therefore.

Այնր ազազու *conj.* for that reason,

Այնքան S. Այնչափ.

Այո *ad.* yes, even so, truly.

Այսանալից *a.* full of derision, mockable, laughable.

Այսանեմ, էջի *va.* to jeer, to make a jest of, to ridicule, to mock, to deride, to hold in contempt, to despise, to scoff at, to scorn, to banter, to rally, to rail at, to revile, to abuse; to treat with contempt, with abuse or ridicule.

Այսանութիւն, Այսանումն *s.* derision, mockery, rallery, ridicule, scorn, contempt.

Այսանող *s.a.* that derides, ridicules: contemptuous, scornful; abusive, insulting.

Այսին *s.* rallery, mockery, derision; - կատականաց, ignominy, contempt; - առնել, - և կատակ առնել, - կատակահաց առնել, to jeer, to deride, to mock, to ridicule, to rail, to insult, to despise, to scorn; - լինել, to be derided or a laughing-stock.

Այսինակատակ գուսան՝ *s.* mime, buf-fool.

Այսինակատակ լինիմ՝ *S.* Այսանեմ.

Այսնարարութիւն *S.* Այսանութիւն.

Այտեք *s.* noise, brawling; gorman-dizing, gormandizer.

Այս, այսք, այսորիկ, այսու, այսուիկ *pron.* this; *ասացից զայս ինչ և զայն*, I shall say this and that, so and so.

Այս, այսոյ, սու, սոյ *s.* evil genius, evil spirit, demon, devil; genius, spirit, ghost, apparition; goblin, imp, sprite, hobgoblin, familiar, elf, fairy; tempest, storm; thundering noise, hurlyburly.

Այսբեկ, Այսբնակ, Այսակիր *a.* possessed with a devil or evil genius, tormented with a devil, demoniac.

Այսխառն *a.* possessed with a devil.

Այսահալած *a.* that drives away devils. [devil, demoniac.

Այսահար, սց *a.s.* possessed with a devil: mad, phrenetic, frantic.

Այսահարիմ, էցայ *vn.* to be possessed with a devil: to roar, to make a dreadful noise; to rave, to be frantic, to storm, to be furious.

Այսահարութիւն *s.* the state of a demoniac or of a person possessed with a devil: madness, phrenzy, fury, frantictness.

Այսամուտ *S.* Այսահար.

Այսանակ *a.* such, like, in this manner or fashion.

Այս անգամ *ad.* this time, this once.

Այս անուն *a.* such-a-one.

Այսգոյն *S.* Այսպիսի.

Այսգունակ *S.* Այսպէս.

Այսինքն, Այսինքն է *ad.* namely, that is to say, to wit. [mark, such.

Այս նիչ *a.* marked thus, having this

Այսու ամենայնիւ *ad.* still, nevertheless, as for the rest.

Այսուհետեւ *ad.* henceforth, henceforward, hereafter, for the future: as for the rest; now, then, but.

Այսչափ, էց *a.* to this degree, in this quantity, so great; *ad.* so much, so.

Այսպէս *ad.* thus, in this manner, in the same manner; so.

Այսպիսի, սւոյ, սեաց *a.* such, like, in this manner, of this sort; such, so great.

Այր *ad.* here, in this place; hither, to this place; - *աղբաւ*, therefore, for this reason.

Այրէն *ad.* back, again; *էկէց - ընդհուպ*, I shall return here immediately, I shall be back presently.

Այբքան, ոյ, էց, Այբքանի, նւոյ, նեաց *a.* in this quantity, such, so numerous, thus great.

Այսօր *ad.* to-day, this day; *ց-, մինչև ց-, մինչև ց- ժամանակի*, to this day, up to this time.

Այսօրածին *a.* born to-day, new-born.

Այս, էց *s.* cheek; *համբուրել զայսս*, to embrace, to kiss the cheek.

Այտի *ad.* thence, from that place.

Այնում, տեայ, տուցեալ *vn.* to swell, to puff, to be inflamed, to be bloated.

Այտոյ, ուցի *s.* swelling, protuberance, enlargement; excrescence, hump, wart, corn, wen, push, pimple, pustule; tumour, inflammation, tumefaction.

Այտումն *s.* inflammation, tumefaction, swelling, protuberance, enlargement: *S.* Այտոյց.

Այտուցանեմ, ուցի *va.* to swell, to inflame, to tumefy.

Այր, առն, յառնէ, արամբ, արբ, աւրանց *s.* man: husband, spouse: person: youth, young man; - *երեւելի*, personage; - *իւրաքանչիւր*, every one, every person, every body; - *դք*, a person, some one; - *ընդ արամբ*, - *զարամբ*, in competition; with emulation; - *ցընկեր*, one to another; *ընդ - և ընդ կին*, the men as well as the women, both men and women; *առ - , յ-*, each person, a head, a man; *առն տալ*, to marry; *առն արանց լինել*, to get, to be married; *վստ արանց*, coward; *բաջ աւրանց*, brave, courageous; - *խաղաղութեան*, peaceful man; - *գործոյ*, ingenious, active man; - *զօրութեան*, valorous man; - *մահու*, guilty, worthy of death; - *պատերազմի*, belligerous, warlike, martial; *արբ արեանց*, sanguinary, bloody men; - *Աստուծոյ*, man of God.

Այր, էց *s.* antre, cavern, grotto, den.

Այրբար *ad.* manfully, vigorously; valiantly, bravely, courageously.

Այրթող, սց *a.* that abandons her husband.

Այրական *a.* virile, manly.

Այրահա *a.* manlike, manly.

Այրանամ *S.* Այրիանամ, Արիանամ.

Այրանէր *a.* that loves her husband.

Այրասիրութիւն *s.* love of the wife for her husband, conjugal affection.

Այրասպան *a.* that has killed her husband.

Այրաս, etc. *S.* Ֆայրաս, etc.

Այրացաւեր առնեմ, to burn and to ravage.

Այրեայ (*յ*) տամ, to burn; այրեայ և յաւեր դարձուցանել, to burn and to ravage.

Այրեմ, էջի *va.* to burn, to enflame, to fire; to torrefy, to scorch, to parch, to dry.

Այրենոյ *s.* hospital for widows.

Այրեցած, ի, ոյ *s.* burning, deflagration; burn, mark caused by fire; soot; torrid. [caustic.

Այրեցող *a.* burning, scorching; *s.*

Այրեցուած, ոյ *s.* burn, burning.

Այրեցումն *s.* conflagration, deflagration, combustion, burning.

Այր եւ ձի, առն եւ ձիոյ *s.* cavalry, horse. [wer.

Այրի, ըւոյ, բեայ *s.a.* widow; widow-

Այրիանամ; աջայ *vn.* to become a widow or widower, to be a widow or widower. *S.* Արիանամ.

Այրիութիւն *S.* Այրութիւն.

Այրոյեմ, էջի *va.* to burn.

Այրութի *s.* virile age, age of manhood, virility, manhood: widow-hood.

Այրուկ *s.* dwarf, very little man.

Այրուձի, ձիոյ, or առնուձիոյ *s.* horseman; trooper; horse-soldiers, cavalry.

Այրումն *s.* burning.

Այց *s.* visit; search; inspection; - առնել, յ- հլանել, to visit, to go to see, to make a visit; - և խնդիր առնել, յ- և ի խնդիր էլանել, to search, to examine, to observe. [tor: bishop.

Այցելու, ուի, այց *s.* visitor; inspection; search; inspection; examine.

Այցեմ, էջի *va.* to visit; to search.

Անագ, ի, ոյ *s.* tin; օծանել գրուագէլ անագաւ, to tin, to cover with tin; օծումն անագաւ, act or employment of tinning.

Անագան *ad.a.* late, behindhand, tardily, long, slowly: late, tardy; long, slow, not ready, not prompt; - ուրեմն, - էրբէք, too late, very late; at latest, at the latest.

Անագանեղ *a.* produced, done, born, created too late. [ning, at a late hour.

Անագանի *ad.* late, late in the eve-

Անագանիմ, էջոյ, Անագանեմ, էջի *vn.* to delay, to linger, to loiter, to tarry, to stay; to arrive late, to be late.

Անագանութիւն *s.* tardiness, slowness, lateness; sluggishness.

Անագէոյ *a.* made of tin; plated or covered with tin.

Անագեմ, էջի *va.* to tin.

Անագիչ, Անագող *s.* tinman.

Անագորոյն, Անագորոն, Անագորուն *a.* perfidious, disloyal, traitorous, treacherous, treasonable, faithless; cruel, ferocious, inhuman, barbarous.

Անագորոյնութիւն or բռնութիւն *s.* perfidy, treachery, disloyalty: cruelty, inhumanity, ferocity, barbarity.

Անազատ *a.* not free, dependant; mean, ignoble, niggardly.

Անազատութիւն *s.* want of nobility; niggardness, lowness.

Անազգակցութիւն *s.* want of affinity; dissimilarity.

Անազգի *a.* ignoble, vulgar, of low extraction, of mean birth.

Անազգ *a.* unexpected, sudden.

Անազգակ, այց *a.* strange, extraordinary; undutiful, insolent, impudent, froward, obstinate, stubborn; rascally, wicked. [dient, insolent.

Անազգակեմ, էջի *vn.* to be disobey.

Անազգելի *a.* insensible.

Անաթեմայ *s.* anathema.

Անաթեմայեմ, էջի *va.* to anathematize, to excommunicate.

Անպի *S.* Անպղ.

Անպղպղայնի *a.* insipid, tasteless; pernicious, without productive.

Անպղութ *S.* Ընձուզո.

Անպտորժ, Անպտորժակ, Անպտորժելի *a.* insipid, tasteless, unsavoury; hated, disliked.

Անպստ *a.* not subject to diseases or passions; innocent, pure.

Անպստաբար *ad.* without vices or passions, honestly, innocently.

Անպստակիր *a.* not subject to diseases or passions.

Անպսաութիւն *s.* apathy, dispassion; integrity, purity: good constitution, health.

Անպիստութիւն *s.* irreverence.

Անպիստու. *S.* Անպատ.

Անպիստութիւն *S.* Անպատութիւն.

Անպիկալ *a.* hopeless, despondent, desperate: unexpected, unforeseen, unlooked-for, sudden.

Անտիտուսեղի S. Անտիտուսեղի.
 Անոհ a. fearless.
 Անոհիա or Արտեմիս sf. Venus, Diana (anagram of Անահիտ written invertedly). [Venus or Diana.
 Անոհապան a. of or belonging to Անոհ. Անոհի a. without salt, unsalted; insipid, tasteless.
 Անոպարտեղի a. incorruptible, unalterable; incontestable.
 Անոպայ a. not ground or pounded.
 Անոպեղի a. not salted.
 Անոպա a. unspotted, unstained, unsullied, pure. [neatness.
 Անոպաութիւն s. cleanliness, purity, Անոպա a. shining, clear, bright.
 Անաճ, Անաճական, Անաճելի a. that does not grow, decreasing. [tion.
 Անաճելութիւն s. decrease, diminution.
 Անամանակ S. Անժամանակ.
 Անամուսին a. unmarried.
 Անամուսնութիւն s. celibacy.
 Անամպ a. cloudless, clear, serene.
 Անամութ a. shameless, unblushing, impudent; audacious, insolent.
 Անամութաբար ad. without shame, impudently; audaciously.
 Անամութանամ, արցայ, Անամութիմ, Էյայ տ. to lose all shame, to be shameless.
 Անամութութիւն s. impudence, audacity, effrontery. [tably, constantly.
 Անարկաբար ad. invariably, immutably.
 Անարկաբար, Անարկաբարի a. invariable, unalterable, immutable.
 Անարկաբարութիւն s. invariability, immutability.
 Անար a. unmarried (woman).
 Անարկելու a. abandoned, forlorn, helpless. [prehensible.
 Անանդանելի a. irreproachable, irrefragable, Անանձն, Անանձնաւոր a. inanimate, lifeless; impersonal. [one's self.
 Անանձնորդ a. that does not praise
 Անանձուկ a. unconfined, wide, large: disagreeable.
 Անանձրեւ a. without rain, arid, dry.
 Անանուխ, Կիպ s. mint.
 Անանուն a. anonymous; ignoble.
 Անանջատ, Անանջատելի a. inseparable, indivisible.
 Անանջատաբար ad. indivisibly. [ble.
 Անանջոյրեա a. undivided, inseparable.
 Անանջ, Անանջական, Անանջանելի a. that passes not away, eternal: impassable.

Անանքատ a. free from want, rich, affluent.
 Անանջատ a. unfatigued, fresh: easy, not difficult; ad. easily, without fatigue or trouble.
 Անանջարհի a. banished or driven from his country; captive, enslaved: strange, foreign.
 Անանջառ a. impartial, shewing no respect of persons, upright, disinterested, just, fair, righteous, exact; strict, austere, severe, rigid, rigorous.
 Անանջառ, Անանջառաբար or սէս ad. impartially, without respect of persons, justly; rigorously, strictly, austere.
 Անանջառատես a. that takes an impartial view, sincere, ingenuous.
 Անանջառապիւն a. that scatters impartially, that diffuses liberally.
 Անանջառութիւն s. impartiality, disinterestedness, uprightness, justness, sincerity; strictness, rigour, austerity, severity. [eyes; blinded.
 Անանջայ, Անանջ a. blind; without Անանջակ, այ a. pure, unmixed, neat, unadulterated.
 Անանջական a. incorruptible; pure, chaste, inviolate. [purity, chastity.
 Անանջականութիւն s. incorruption; Անանջառ, Անանջառար a. impenitent, hardened, obdurate. [obduracy.
 Անանջառաբարութիւն s. impenitence, Անանջատ, Էյ, այ s. a. desert, hermitage, solitude: solitary, uninhabited, lonely, unfrequented.
 Անանջատանակ, Անանջատակեայ a. living in a lonely place, eremitical.
 Անանջատական, Անանջատային a. s. solitary, eremitical: hermit, anachorite.
 Անանջատանամ, արցայ տ. to become a desert, to be deserted; to fall, to decay.
 Անանջատաբար a. loving solitude, or retired situations, retired, solitary.
 Անանջատատուն a. bred in a desert.
 Անանջատայրույանեմ, ուցի տ. to cause to be deserted, to lay waste, to unpeople.
 Անանջատաւոր S. Անանջատական.
 Անանջառէն a. without refuge, destitute, unprotected.
 Անանջակ, այ a. dissolute, debauched, libertine, licentious, wanton, lewd: prodigal, profuse.
 Անանջակաբար ad. dissolutely, lewdly, wantonly: prodigally, lavishly.

Անառակիմ, էջոյ տ. to be dissolute, to be debauched, to be a libertine; to be prodigal or lavish.

Անառակութիւն *s.* debauchery, dissoluteness, libertinism, excess, disorderly life, wantonness, lasciviousness, lust; in chastity, prostitution.

Անառաջնորդ *a.* without a guide or chief, indirected. [ble.

Անառիկ *a.* impregnable, inexpugna-

Անառող *a.* unhealthy.

Անառելի *a.* unspeakable, ineffable.

Անանաբար նմ. brutally, coarsely.

Անանաբարոյ, էջ *a.* brutal, rude, ill-mannered. [animals or cattle.

Անանաբոյժ *a.* that rears, breeds

Անանապէս *a.* guilty of an unnatural crime with a beast, bestial.

Անանադիտութիւն *s.* unnatural knowledge of a beast, bestiality.

Անանազոյն *a.* more brutal or coarse.

Անանազոյն, etc. Տ. Անանապէս, etc.

Անանազեն, Անանազոհ *a.* that sacrifices or immolates beasts.

Անանազենութիւն, Անանազոհութիւն *s.* immolation of beasts.

Անանախառն, Անանական *a.* of or belonging to the brute creation, animal; brutal, brutish.

Անանակէնցալ *a.* that lives like a beast, brutal, bestial.

Անանակերպ, Անանանէ *a.* having the form of a beast, brutish. [գէս.

Անանամեղ, Անանամուլ Տ. Անանա-

Անանամոլութիւն Տ. Անանադիտութիւն.

Անանամիտ *a.* having the understanding of a brute, stupid, dull.

Անանամուլ Տ. Անանամուլ.

Անանային Տ. Անանական.

Անանանամ, աջոյ տ. to become quite a brute, to lead the life of a brute; to be clownish or churlish, to be besotted.

Անանանոյց Տ. Անանաբոյժ.

Անանալայել *a.* fit for a brute, brutal, bestial.

Անանեղէն Տ. Անանական.

Անանիկ *s.* a small beast; animalcule; a lean beast.

Անանութիւն *s.* nature of the brute creation; brutality, bestiality.

Անասուն, սնոց *a.* irrational: *s.* animal, brute.

Անաստա *a.* without lining.

Անաստանձ *a.* atheistic, atheist; ungodly, irreligious.

Անաստանձութիւն *s.* atheism; ungodliness, irreligion.

Անաստանձաբանութիւն *s.* idolatry.

Անասակ *a.* impotent, imbecile, feeble.

Անաստ, էջ *a.* immaculate, without sin, innocent, irreproachable; clear, refined; intact, pure, whole, perfect.

Անարասաբար *ad.* holily, inviolably.

Անարատութիւն *s.* purity, uprightness, integrity, entire state. [hol y.

Անարատահի *af.* immaculate, pure,

Անարար *a.* increate.

Անարբ *a.* sober, abstemious.

Անարբ, աջ *a.* worthless, contemptible, vile, abject, despicable, ignoble.

Անարբաբար *ad.* unworthily, basely, dishonourably, vilely, meanly.

Անարգանչատելի *a.* disconsolate; inconsolable.

Անարգանհ *a.* by an ignoble death, dying ingloriously. [humble.

Անարգասեծար *a.* that honours the Անարգանամ, աջոյ տ. to be debased; to become abject or contemptible; to lose value; to humble or abase one's self.

Անարգանք *s. pl.* affront, offence, wrong, insult; indignity, slight, contempt, disgrace, shame, opprobrium, discredit, blame.

Անարգաստոր *a.* unfertile, unfruitful, poor, barren, sterile.

Անարգաստորութիւն *s.* barrenness, poorness, sterility. [ugly, rugged.

Անարգասի *a.* formless, deformed,

Անարգէլ *a. ad.* free, unembarrassed; without obstacle, freely.

Անարգելութիւն *s.* freedom, state of anything free from obstacle or hindrance.

Անարգէմ, էջի տ. to offend, to shock; to despise, to depreciate, to disparage; to disapprove, to disallow, to refuse, to reject; to blame, to find fault with.

Անարգիկ Տ. Անարբ.

Անարգիչ, Անարգու *a.* contemptuous, disdainful, haughty, offensive.

Անարգութիւն *s.* offence, slight, refusal, reprobation; humiliation; vile-ness, meanness, worthlessness; յ-իլ

ջանել, to demean, to degrade one's self.

Անարգ, Անարգակ uneven, unpolished.

Անարգար *a.* unjust, partial. [quity.

Անարգարութիւն *s.* unjustness, ini-

Անարդիւն *a.* unproductive, fruitless, useless; worthless.

Անարգութիւն *s.* deformity.

Անարեւ *a.* without sun, dark, cloudy.

Անարժան, **ից**, **այ** *a.* unworthy, unfit, improper; condemnable, blamable, illegal, dishonest; - **համարել**, to disdain. [unworthily.

Անարժանաբար, **Անարժանապէս** *ad.*

Անարժանաւոր *a.* unworthy.

Անարժանի *S.* **Անարժան**; **յ-**, *ad.* unworthily.

Անարժանութիւն *s.* unworthiness.

Անարի, **բւղջ**, **բեւայ** *a.* weak, feeble, unmanly, timid, pusillanimous, cowardly; gigantic, enormous, monstrous.

Անարիազոյն *a.* more or very feeble, - weak, - timid. [wardly.

Անարիական *a.* timorous, fearful; cowardly; **Անարիւթիւն** *s.* timidity, pusillanimity, fearfulness, cowardice; gigantic size.

Անարիւն *a.* that has no blood, bloodless; that does not bleed.

Անարծաթ *a.* moneyless, poor; gratuitous, gratis.

Անարծաթասէր *a.* that does not love money, generous, liberal.

Անարծարծելի *a.* that cannot be revived, or rekindled, not renewable, extinct. [up.

Անարմատ *a.* without roots, rooted

Անարուեստ *a.* of no trade, or profession; artless; guileless; immaterial, simple, natural; rough, rude.

Անարուեստութիւն *s.* simplicity; rudeness.

Անարուծիւն *S.* **Անարիւթիւն**.

Անարտաբերելի *a.* that cannot be pronounced distinctly, difficult to articulate.

Անարոր, **Անարորազիր** *a.* uncultivated, waste; intact, chaste.

Անաւազ *a.* feeble, poor, low, humble, petty; minor. [humble, to abase.

Անաւազեմ, **էջի** *va.* to weaken, to **Անաւազութիւն** *s.* weakness, debility, lowness, inconsiderableness.

Անաւարտ *a.* infinite, interminable, endless, continual, perpetual; not finished.

Անբաժ *a.* without portion, destitute, unprovided for; indivisible, inseparable. [ded, inseparable.

Անբաժան, **Անբաժանելի** *a.* undivisible; **Անբաժանաբար** *ad.* indivisibly.

Անբաժանութիւն *s.* indivisibility.

Անբաժին *S.* **Անբաժ**.

Անբախտ, **Անբախտելի** *a.* unfortunate, unhappy. [fortune, adversity.

Անբախտութիւն *s.* unhappiness, mis-

Անբազադրելի *a.* simple, uncompounded.

Անբազոյ *a.* irreproachable, irreprehensible; frank, sincere; *ad.* irreproachably; frankly, openly.

Անբազատ *a.* incomparable, matchless; incongruous, disproportionate.

Անբաժեալ *a.* that does not calumniate, that does not detract; irreproachable, irreprehensible.

Անբան, **ից** *a.s.* irrational; dumb; animal; blockhead.

Անբանս, **Անբանաբար** *ad.* stupidly, irrationally, like a dumb animal.

Անբանական *a.* like a dumb animal, stupid; irrational.

Անբանազոյն *a.* very stupid, more irrational or brutal.

Անբանամտ, **սցոյ** *va.* to brutify.

Անբանաւոր *a.* irrational; unreasonable, unjust. [ality, brutality.

Անբանութիւն *s.* stupidity, irration-

Անբառայ *a.* without bellowing, - roaring, - bleating.

Անբաւիր *a.* innocent, irreproachable; - **աննել**, to exculpate.

Անբարբառ *a.* dumb, speechless, mute, silent.

Անբարբառութիւն *S.* **Անխառութիւն**. **Անբարդ**, **Անբարդելի** *a.* simple, uncompounded.

Անբարեկամ *a.* without friends. [ed.

Անբարեսէր *a.* malevolent, evil-minded; **Անբարի** *a.* bad, wicked.

Անբաց *a.* shut, closed, covered.

Անբացատրելի *a.* inexplicable, inexpressible.

Անբաւ, **ից** *a.* infinite, unbounded, unlimited, innumerable, immense.

Անբաւազոր *a.* whose power is infinite.

Անբաւածաւալ *a.* vasting in extent, immense, unlimited. [ble.

Անբաւական *a.* insufficient, incapacity. **Անբաւականութիւն** *s.* insufficiency, incapacity. [rable parts.

Անբաւայօզ *a.* composed of innumerable; **Անբաւանամ**, **սցոյ** *vn.* to grow or increase excessively, to be immense.

Անբաւելի *a.* incomprehensible, immeasurable, infinite.

Անբաւութիւն *s.* infinity, immensity.
 Անբեկանելի *a.* infrangible.
 Անբեղնաւոր, Անբեղուն, Անբեր *a.* barren, sterile; unfruitful, unproductive. [infertility].
 Անբեղնաւորութիւն *s.* barrenness;
 Անբերան *a.* mouthless, speechless.
 Անբերելի *a.* intolerable, insupportable. [ness].
 Անբերութիւն *s.* infertility, barren-
 Անբութիւն *a.* that cannot be blunted, unblunted, sharp. [ble].
 Անբժշկական, Անբժշկելի *a.* incurable
 Անբժշկութիւն *s.* incurability.
 Անբիծ *S.* Ամբիծ.
 Անբնաբար *ad.* supernaturally.
 Անբնակ *a.* houseless; uninhabited, desert; - առնել, to depopulate, to unpeople.
 Անբնական *a.* artificial, unnatural.
 Անբնակութիւն *s.* depopulation.
 Անբոկ *S.* Ամբոկ.
 Անբոյժ *a.* incurable.
 Անբոյս *a.* unfruitful, barren.
 Անբովանդակ, Անբովանդակելի *a.* incomprehensible, inconceivable.
 Անբովանդակութիւն *s.* infinity, immensity.
 Անբոց *a.* without flame.
 Անբոցակէզ *a.* uninflamable.
 Անբուժ, Անբուժական, Անբուժելի *a.* incurable, irremediable.
 Անբուն *a.* of a different nature, bastard, spurious.
 Անբռնաբար *ad.* without force, willingly, freely. [ble].
 Անբռնադատ *a.* voluntary; inviolable
 Անբ *S.* Անի.
 Անբամ *ad. conj.* once, at one time; even, notwithstanding; այս -, this once; այլ -, another time; առաջին -, the first time; մի -, only once; բազում -, many times, often; միւսանգամ, once more, over again; առ - մի, at once, this time; քանիցս -, every time; how many times?
 Անբաւադիւս *a.* unsuccessful, unsatisfied.
 Անբայթ, Անբայթակղ, Անբայթակղելի *a.* not liable to stumble, surefooted; not liable to scandal.
 Անբայրագեղ *S.* Անգառագեղ.
 Անբայր, ից *a.* thin, incompact, porous; rare, subtle; soft, liquid.
 Անբայասնամ, ացայ *vn.* to be dilated, to rarefy; to become liquid, to liquefy.

Անբայտայուցանեմ, ուչի *va.* to rarefy; to liquefy. [faction].
 Անբայտութիւն *s.* rarefaction; lique-
 Անպատուելի *a.* that cannot be kept in a cage, wild, unmanageable.
 Անպար, ի *s.* megrim.
 Անպարշ *a.* that does not disgust; - լինել, not to disgust.
 Անպեղ *s.* handle.
 Անպեղ, Անպեղակէշ, Անպեղեայ, Անպեղեցիկ *a.* deformed, ugly.
 Անպեղ *a.* unspotted; not freckled.
 Անպէս *a.* ignorant, unlearned, stupid, awkward; յ-ս, ignorantly, inadvertently; at all events, at all hazards; յ-ս լինել, to connive, to dissemble.
 Անպթաբար *ad.* cruelly, unmercifully.
 Անպթական, Անպթատեր *a.* hardhearted, delighting in cruelty, cruel.
 Անպթութիւն *s.* cruelty, inhumanity.
 Անպիծ *a.* not described, not marked, not written; that cannot be marked, hard. [without price].
 Անպին *a.* inestimable, invaluable,
 Անպինբերու *a.* that drinks no wine, abstemious.
 Անպիտակ *a.* ignorant.
 Անպիտանամ, ացայ *vn.* to be ignorant; to forget one's self.
 Անպիտելի *a.* not to be understood, incomprehensible.
 Անպիտութիւն *s.* ignorance, inexperience; անպիտութեամբ, ignorantly.
 Անպիր *a. ad.* without letters, - print; unwritten, verbal, oral; ignorant, uninstructed; verbally, by word of mouth.
 Անպիւս *a.* unfindable, rare, precious, dear.
 Անպիւս *a.* without a head, headless; without a leader or chief. [hard].
 Անպծելի *a.* that cannot be marked,
 Անպղ, գեղ, գեղց, Էղաց *s.* vulture.
 Անպիւրբան *a.* who employs English phrases; who knows how to speak English. [English idioms].
 Անպիւրբանեմ, եցի *vn.* to employ
 Անպիւրբանութիւն *s.* anglicism.
 Անպիւրիսոս *s.* who speaks English.
 Անպիւրական *a.* English; - եկեղեցի, the Anglican church; - բարբառ, the English language; աճ -, anglicism.
 Անպիւրբէն *ad.* in English; after the English manner; *s.* English, the English language; - ուսանել, խօսիլ, to learn, to speak English. [glishman].
 Անպիւրջի, ցւոց *a.* English; *s.* En-

Անդռն *a.* ungrateful, unthankful; discontented, dissatisfied.

Անդրոյ, ից *a.s.* not existing, having no being; non-existence, non-entity; nothing; արար Աստուած զաշխարհս յանդրոյից, God created the world from nothing; յանդրոյ, vainly.

Անդրոյն *a.* colourless.

Անդրոյութի *s.* nothingness, nothing.

Անդրանեմ, էցի *va.* to despise, to slight, to reprove, to blame; to jeer, to ridicule, to mock.

Անդրանելի *a.* contemptible, despicable, blamable, condemnable.

Անդործ *a.* idle, inactive, indolent, lazy; ineffectual, inefficacious, ineffective; unexecuted, incomplete; uncultivated; էրկիր -, waste land.

Անդործադրելի *a.* impracticable.

Անդործադրութիւն *s.* inexecution, non-performance; unfinished state.

Անդործածութիւն *s.* disuse, obsolescence. [indolence; inefficacy.

Անդործութիւն *s.* idleness, inaction,

Անդութ *a.* incompassionate, un pitying, inhuman: cruel, barbarous, implacable.

Անդուշակ *a.* not foretold, not predicted.

Անդուական, Անդուանելի *S.* Անդիւս.

Անդրազէտ *a.* illiterate, ignorant.

Անդրիճեմ *S.* Հանդրիճեմ.

Անդօտի *a.* without girdle.

Անդ, ոց, ից *s.* field; fallow, soil; -ք, the fields, country.

Անդ *ad.* there, yonder, in that place; -ի ներքս, therein, within; ի վեր -, there above, yonder above; -ի վայր, down there, below; -... աստ, then... and now; աստ է -, here and there.

Անդադար *a.* incessant, continual; restless, agitated; *ad.* incessantly, continually.

Անդաճեմ, էցի *va.* to examine, to search; to think, to meditate.

Անդամ, ոց *s.* limb, member; - - յօշէլ, to dissect, to dismember, to anatomize, to carve.

Անդամազնական *a.* anatomical.

Անդամազնիկ *s.a.* anatomist.

Անդամազնութի *s.* anatomy; - աստէլ, to anatomize.

Անդամազնորէն *ad.* anatomically.

Անդամութիւ *s.* the dissected parts.

Անդամալցծ, լււծի, աց, ծից *a.s.* paralytic, palsical.

Անդամալուծիմ *vn.* to be struck with a palsy, to have a paralytic stroke.

Անդամալուծութիւն *s.* palsy, paralysis.

Անդամխել *a.* lamed, crippled.

Անդամխելութիւն *s.* lameness.

Անդամնդ *S.* Արամանդ.

Անդանդալ *a.d.* prompt, diligent; diligently, promptly, without delay.

Անդանօր *ad.* there, yonder.

Անդառնալի *a.* irrevocable; *S.* Անդարձ.

Անդաստակ, աց *s.* portico, porch.

Անդաստան, աց *s.* cultivated land, fields; village.

Անդաստիարակ *a.* without education, uneducated, ungoverned.

Անդատ *a.* not sentenced, not condemned.

Անդատապարտ *a.* not deserving condemnation, blameless.

Անդարձ, ից *a.* irrevocable, irreclaimable; impenitent; held in mortmain.

Անդարձ, Անդարձաբար *ad.* irrevocably.

Անդարման, Անդարմանելի *a.* irremediable, irreparable, incurable.

Անդեսայ, դէոց, էից, դեսայ *s.* flock, herd, cattle; fields, country.

Անդեղէլ, Անդեղէլուն *a.* unshaken, firm, resolute.

Անդեղայ, ից, Անդեղեսայ, էղաց *s.* antidote, counter-poison.

Անդէն *ad.* there; -, - աստ նմին, - վազլվազակի, - իսկ, - է անդ, on the spot, immediately, out of hand, without delay.

Անդէորդ, աց *s.* herdsman, shepherd.

Անդէորդական *a.* bucolic.

Անդէորդութիւն *s.* herd.

Անդէպ *a.* indecent, unbecoming, unseasonable; absurd, clumsy, extravagant, ridiculous; յ-ս, indecently, unbecomingly; awkwardly, unseasonably.

Անդժուար, Անդժուարանալի, Անդժուարին *a.* complaisant, easy, gracious, condescending.

Անդժրելի *a.* inviolable; that cannot be contravened or mistaken; irrefragable.

Անդիմադարձ *a.ad.* irresistible; irresistible, beyond contradiction.

Անդլակի *S.* Անդուլ

Անդլորդէլի, Անդլորդէլի *a.* immovable.

Անդնդաբնակ *a.* dwelling in the abyss; infernal: spread over the abyss.

Անդնդաւոր *a.ad.* swallowed up in an abyss, sunk deeply; to a great depth.

Անդնդախոր *a.* deep as an abyss, unfathomable.

Անդնդական *S.* Անդնդային .

Անդնդահէրձ *a.* dividing the abyss.

Անդնդայեղջ *a.* sunk in an abyss; very deep. [bellish.

Անդնդային *a.* very deep; infernal,

Անդնդապետական *a.s.* belonging to the prince of hell; prince of hell.

Անդնդապոռայտ *a.* making a deep vortex; turning itself in the abyss.

Անդնդասուղ, Անդնդասուղեալ, Անդնդաւախլիւթակ *a.* plunged, submerged, precipitated in an abyss; engulfed; - լինել, to plunge, to engulf, to sink to the bottom; - առնել, to submerge, to precipitate, to sink.

Անդնդափոս *a.* fortified by a deep trench; very deep.

Անդոհ, Անդոհական *a.* vexatious, grievous; melancholy.

Անդոհութիւն *s.* melancholy, grief.

Անդողոջ *a.* unshaken, firm.

Անդոյր *S.* Անդորր . [tain, peak.

Անդորրանք *s.pl.* summit of a moun-

Անդորր *a.* quiet, still, tranquil, calm, mild, peaceable; easy, convenient, comfortable; - or յանդորրու, peaceably, in tranquillity; comfortably, at ease; - առնել, յահանել, to calm, to quiet, to soften, to appease, to comfort.

Անդորրագիր *s.* receipt, discharge, quittance.

Անդորրամիտ *a.* possessing a tranquil mind, calm, of a peaceable disposition; magnanimous.

Անդորրանամ, աջայ *vn.* to compose one's self; to be easy, to be comfortable.

Անդորրացուցանեմ, ուցի, Անդորրեմ, կցի, Անդորրեցուցանեմ, ուցի *va.* to calm, to pacify; to comfort, to soften, to alleviate.

Անդորրիմ, կջոյ *S.* Անդորրանամ.

Անդորրիչ *a.* quieting, calming, tranquillizing.

Անդորրութիւն *s.* tranquillity, calm, repose; ease, comfort.

Անդուլ *a.ad.* assiduous, continual; assiduously, continually, incessantly.

Անդունդք, դնդոց *s.pl.* abyss, gulf; precipice; the infernal regions, hell, tartar.

Անդուռն *a.* without gates, open; -

բերան՝ լեզու, tattler, person of an unbridled tongue. [from above.

Անդուսմ *ad.* thence; - 'ի վերուստ,

Անդ ուրեմն, Անդր ուրեմն *ad.* there; *S.* Անդ *ad.*

Անդարութիւն *S.* Անուսուսնութիւն.

Անդասին *ad.* from, since, as soon as, when; radically, originally, naturally; anew, afresh: even then; - 'ի մանկութենէ իմմէ, from my infancy; - յարարութենէ աշխարհի, from the creation of the world.

Անդր *ad.* there; beyond, on the other side; yonder; 'ի քաղաք - , to the city; - քան, *pr.* beyond, further than, on the other side of, over; - քան զծով, beyond the sea. [position.

Անդրաբերութիւն *s.* metaphor; trans-

Անդրագիր *s.* inscription.

Անդրագոյն *a.* further.

Անդրագարձ *a.s.* reciprocal, mutual; inverse; retrograde: requital, return, exchange.

Անդրագարձութիւն *s.* retrogression; reverberation, repercussion; reflection; rebound.

Անդրագարձուցանեմ, ուցի *va.* to drive back; to reverberate; to reflect; to repel, to cause to rebound.

Անդրանամ, աջայ *vn.* to go beyond, to go further, to pass, to go before.

Անդրանիկ, նկի or նկան, կայ *a.s.* eldest, first-born.

Անդրանկածախ *a.* that destroys the first-born.

Անդրանկածին *a.* first-born.

Անդրանկածնունդ *S.* Անդրանիկ.

Անդրանկանամ, աջայ *vn.* to be eldest; to claim primogeniture.

Անդրանկարար *a.* that gives the right of primogeniture.

Անդրանկացուցանեմ, ուցի *va.* to make eldest, to give the right of primogeniture.

Անդրանկութիւն *s.* seniority, primogeniture, right of primogeniture.

Անդրաւարակք *s.pl.* breeches, hose, trousers.

Անդրուելի *a.* immovable, firm, constant; inflexible.

Անդրուութիւն *s.* firmness, constancy, resolution.

Անդրէն *ad.* again, anew, afresh; from or to the same place, in the same situation; - դառնալ, to return; - սկըսանիւ, to recommence; - ասել, to re-

peat or say over again; S. Անդէն. [ը. Անդժեղ a. inviolable: S. Անդժրե Անդրի, ըւոյ, րեայ s. statue; bust; - զեթիսարի, colossus. [tor. Անդրիադործ, այ a. statuary, sculp- Անդրիադործութիւն s. sculpture. Անդրիանդ, այ S. Անդրի. Անդրիանդադործ, Անդրիաստեղծ S. Անդրիադործ. Անդրոյթք s. eructation. Անդրոշմ, այ a. unscribed; without mark; unsealed; not ratified; without confirmation. [nag, hackney. Անդրուար, Անդրուար, Անդրվար s. Անդր քան S. Անդր. Անէզք, Անէզքական a. interminable, boundless. Անէլ, Անէլանիւ a. much embarrass- sed, much perplexed, inextricable, without escape; - և անմուտ առնէլ, to hem in on all sides, to cut off all means of escape from; - փողոց, blind alley; street or court with only one entrance. [uncreate. Անէկ, ից, Անէլական a. uncreated, Անէլածին a. born of increated God. Անէլակերա a. made by increated God. Անէլանիւ a. that cannot be created. Անէլաչէն S. Անէլակերա. Անէլբայր a. without brother. Անէլծ, ից, Անէլծական, Անէլծա- նիւ a. incorruptible, indissoluble; in- delible, not to be effaced; inviolable. Անէլծութիւն s. incorruption, indis- solubleness. Անէլծութիւն s. uncreated state. Անէլեր a. unblamable. Անէր, ոյ s. wife's father, father-in- law; - Լիբանանու or Լիբանաներ, An- tilibanus. Անէրաժիշա a. unmusical. Անէրաժշտութիւն s. ignorance of music. Անէրանամ, սցայ տ. to become father-in-law, brother-in-law. Անէրասան, Անէրասանակ a. not bro- ken in, unruly; unbridled, unreined, ungoverned, debauched. [nal. Անէրբ a. not bounded by time, eter- Անէրեկ, Անէրեկոյ a. that has no night, that always enjoys the light; eternal, endless. Անէրեւակ, Անէրեւական, Անէրեւա- կի, յԱնէրեւակի a.ad. invisible, hidden, obscure; ignoble: invisibly.

Անէրեւակայիւ a. unimaginable. Անէրեւան S. Անէրեւակ. Անէրեւոյթ, ւութից a.ad. invisible, vanished; imperceptible, insensible; gr. infinitive; յ-ս, անէրեւութաբար, invisibly; -, յ-ս լինել, to vanish, to disappear; - լինել, disappearance. Անէրեւութանամ, սցայ տ. to van- ish, to disappear. Անէրեւութացուցանեմ, ուցի va. to cause to disappear, to hide. [hidden. Անէրեւութերակ a. whose veins are Անէրեւութիւն, Անէրեւութութիւն s. disappearing, disappearance. Անէրկաթ a. without iron, - chains. Անէրկբայ, Անէրկբայաբար, Անէրկ- բայապէս, Անէրկբայիւ a. doubtless, indubitable, sure, certain, unquestion- able, incontestable, indisputable; ad. doubtless, indubitably, certainly. Անէրկբայութիւն s. certainty, cer- titude. Անէրկեւան a. safe, free from dan- ger; bold, fearless; certain, doubtless; infallible, faithful; ad. safely, in safety; certainly; boldly, fearlessly. Անէրկեւանութիւն s. safety; confi- dence, security; boldness. Անէրկիւ, յԱնէրկիւոս, Անէրկիւա- բար a.ad. fearless, bold, courageous, intrepid; fearlessly; courageously, in- trepidly. [God, irreligious. Անէրկիւած a. that has no fear of Անէրկիւածութիւն s. irreligion. Անէրկիւութիւն s. fearlessness. Անէրկմիտ, Անէրկմտելի a. without hesitation, resolute, certain. Անէրկունանի S. Անէրկունանի. Անէրկրադործելի a. that cannot be cultivated. Անէրկրպազու a. that does not adore, indevout, irreligious. [in-law's son]. Անէրրդիտ, brother-in-law, (father- Անէի a. not enough cooked, raw. Անզանալան a. indifferent. Անզանապանութիւն s. indifference. Անզարգ a. unadorned, without em- bellishment; unpolished, uncivilized. Անզարգանամ, սցայ տ. to be divest- ed of ornament. Անզարգացուցանեմ, ուցի va. to divest of ornament, to despoil, to disfigure. Անզարգիմ, եցայ տ. S. Անզարգանամ. Անզարգութիւն s. state of any thing without ornament, disfiguration, despo- liation.

Անգաւակ, *այ a.* childless; barren.
 Անգաւակեմ, *էջի, Անգաւակեցուցանեմ, ուչի va.* to deprive of childring, to kill children.
 Անգաւակիմ, *էցոյ տո.* to be bereaved of children.
 Անգաւակութիւն *s.* state of a person bereft of children; barrenness.
 Անգբալ *a.* at leisure, disengaged, unemployed, undisturbed.
 Անգբաղութի *s.* leisure, tranquillity.
 Անգբօս *S.* Անգբաղ.
 Անգբօսութիւն *S.* Անգբաղութիւն.
 Անգիշալ *a.* insensible, imperceptible.
 Անգիւմ, *այ a.* rascally, knavish, roguish, wicked; foolish, mad.
 Անգիւմաւբար *ad.* foolishly, stupidly; imprudently, perversely.
 Անգիւմեցուցանեմ, *ցուչի va.* to engage, to make wicked.
 Անգիւմիմ, *մեցոյ տո.* to be rascally, to be knavish, to be wicked; to become mad, to grow mischievous.
 Անգիւմութիւն *s.* roguery, knavery; malignity, ill turn, wicked action.
 Անգիւոյ, *ից a.* insensible, inanimate, dull, stupid; besotted, infatuated, stupefied.
 Անգիւոյ, յԱնգիւոյ, յԱնգիւոյս, Անգիւոյս *ad.* insensibly, imperceptibly; stupidly.
 Անգիւոյական *S.* Անգիւոյ *a.*
 Անգիւոյանամ, *ացոյ տո.* to be insensible, to be stupid; to be infatuated.
 Անգիւոյացուցանեմ, *ուչի va.* to infatuate, to stupefy, to hebetate; to deprive of reason.
 Անգիւոյիմ, *էցոյ S.* Անգիւոյանամ.
 Անգիւոյութիւն *s.* insensibility, stupidity, apathy, indolence, lethargy.
 Անգիւոյուն, *յնոյ a.* insensible.
 Անգիւատա, *ից a.* not vigilant, careless, inattentive; յ-ս, յ-ից *ad.* insensibly.
 Անգիւատաութիւն *s.* want of a vigilance, carelessness, inattention.
 Անգիւոյ, գուշից *a.* in cautious, uncircumspect, inconsiderate, imprudent, unwary, heedless.
 Անգիւոյ, Անգիւոյաւբար *ad.* without precaution, inadvertently, imprudently.
 Անգիւոյութիւն *s.* want of circumspection, unwariness, imprudence, inconsiderateness, negligence.
 Անգիւոն, *ից a.* stupid, foolish, senseless, indiscreet.

Անդեղ, *ից a.* impenitent, irreclaimable; irrevocable.
 Անդերծ *a.* inextricable.
 Անդէն *a.* unarmed.
 Անդերի *a.* undeprived.
 Անդընական *S.* Անդեղ.
 Անդընալ *a.* not to be repented of, not to be regretted.
 Անդըութի *s.* impenitence, obduracy.
 Անդին, Անդնական, Անդնել *a.* inconsiderable, imperceptible.
 Անդր *a.* without sacrifice; unworthy to be sacrificed.
 Անդրդ *a.* odd, not a pair; different, dissimilar; - դործել, to spoil the pair, to render dissimilar. [ed.
 Անդրլանալ *a.* that cannot be refreshed.
 Անդրգական *a.* matchless, incomparable, unparalleled, unequalled.
 Անդրգականութի *s.* matchlessness, incomparableness, excellence.
 Անդրգակցութիւն *s.* disjunction, separation; virginity.
 Անդրգութիւն *s.* disparity, inequality; disjunction, separation; discord, division, dissension, disunion; virginity. [ble, infinite, perpetual.
 Անդրու, Անդրական *a.* interminable.
 Անդրաւ *a.* disinterested.
 Անդր, *այ g.* without power, weak, impotent, feeble; unmanly, fainthearted; inefficacious, insufficient; invalid.
 Անդրանամ, *ացոյ տո.* to lose strength, to be feeble.
 Անդրացուցանեմ, *ուչի va.* to render feeble, without force, to render powerless. [ness; invalidity.
 Անդրութիւն *s.* weakness, feebleness.
 Անէ, էից, Անէակ *a.s.* that does not exist, null, none; nothing, non-entity.
 Անէծք, նիծից *s.pl.* imprecation, malediction; execration, horror, detestation.
 Անէութիւն *s.* nothingness.
 Անըշալ, Անըշանալ *a.* not desirable, detestable.
 Անըմբեր, Անըմբերել *a.* impatient; intolerable, insupportable.
 Անըմբունել *a.* that cannot be taken; incomprehensible, inconceivable.
 Անընդգիւմաւբանել, Անընդգիւմագրել *a.* incontestable, indisputable.
 Անընդգիւմակ, Անընդգիւմակայ, Անընդգիւմակաց *a.* unresisting; resistless, irresistible. [parent.
 Անընդգիւմահար *a.* not opaque, trans-

Անընդէլ, etc. S. Անընտէլ, etc.
 Անընդհատ *a.* uninterrupted, continual, successive; *ad.* uninterruptedly, successively.
 Անընդմիջաբար *ad.* immediately.
 Անընդմիջական *a.* immediate.
 Անընդմիջելի *a.* inseparable, indivisible; continual.
 Անընդոստ *a.* that cannot be jolted out of its place, fast; firm, steadfast.
 Անընդունակ *a.* incapable, unqualified, insufficient.
 Անընդունակութիւն *s.* incapacity, inability.
 Անընդունելի *a.* inadmissible.
 Անընթեռնելի *a.* illegible, unreadable.
 Անընթրիք *a.* supperless.
 Անընկալ S. Անընդունելի; - ընէլ, to be inadmissible.
 Անընկեր *a.* without companion, alone.
 Անընկերական *a.* unsociable; unsocial. [ness.
 Անընկերականութիւն *s.* unsociable-ness.
 Անընկերասէր *a.* that loves not his companions.
 Անընկճելի *a.* indomitable, invincible, inflexible, unconquerable.
 Անընչուճ *s.* want of fortune, poverty.
 Անընտէլ *a.* not familiar, strange; unaccustomed; indocile, wild, savage.
 Անընտէլութիւն *s.* want of familiarity; disuse; indocility, ferocity.
 Անընտրաբար, Անընտրողաբար *ad.* indiscreetly, imprudently.
 Անընտրող *a.* indiscreet, imprudent.
 Անընտրողութիւն *s.* indiscretion, imprudence.
 Անըստգիւտ S. Անստգիւտ.
 Անըստերիւր S. Անստերիւր.
 Անթ S. Անութ.
 Անթագաւոր *a.* kingless.
 Անթախանձ *a.* without importunity, - intrusion.
 Անթաղ *a.* unburied.
 Անթանոյիկ *s.* armful, any thing carried under the arm-pit.
 Անթառամ *a.* unfading; incorruptible: *s.* amaranth.
 Անթասակ *s.* arm-pit.
 Անթարգման, Անթարգմանելի *a.* without interpreter; that cannot be translated; inexplicable.
 Անթարգմանաբար, Անթարգմանապէս *ad.* inexplicably.
 Անթարթ, Անթարթափ *a.* earnest, steadfast; with fixed eyes.

Անթարթամ S. Անթառամ.
 Անթայ *a.* dry.
 Անթափ *a.* unspilt; raw, unprepared.
 Անթափանց, Անթափանցիկ *a.* opaque, impenetrable. [penetrability.
 Անթափանցիութիւն *s.* opacity, impenetrability.
 Անթաքուն, Անթաքուստ, Անթաքւնէլի *a.* inconcealable, manifest, evident, public.
 Անթէղ, ի *s.* wood embers; - հարկանէմ, to cover the fire with ashes.
 Անթէղայ S. Անդէղայ.
 Անթերի *a.* entire, complete, perfect; *ad.* entirely, completely.
 Անթէւ, ից *a.* without wings.
 Անթէփ *a.* peeled, scaled.
 Անթէքելի *a.* inflexible, stiff.
 Անթէքուլութիւն *s.* inflexibility, stiffness, hardness. [consul.
 Անթիւլատոս, Անթիւլատայտոս *s.* proconsulship.
 Անթիւ *a.* innumerable, immense.
 Անթրիստ *a.* uncircumcised.
 Անթրիստութիւն *s.* uncircumcision; prepuce. [inexpiable.
 Անթող, Անթողի *a.* unpardonable.
 Անթոյն *a.* without poison.
 Անթոյակ *a.* without pension, wages; without the last Sacrament.
 Անթոռն *a.* without nephews or nieces.
 Անթուական, Անթուելի *a.* innumerable. [not baked.
 Անթուրծ *a.* unbaked; - սափոր, urn
 Անթամ *a.* too late; unseasonable; unforeseen, unexpected.
 Անթաման *a.* that cannot arrive; not arrived, slow, tardy.
 Անթամանակ *a.* not limited or subject to time, eternal; unseasonable.
 Անթամանակաբար or սլէս *ad.* unseasonably; eternally.
 Անթամանակաւոր, Անթամանակեայ, Անթամանակեան S. Անթամանակ.
 Անթամուլութիւն *s.* mischance, disappointment; unseasonableness.
 Անթառանդ *a.* heirless.
 Անթառանդեմ, էցիլ *va.* to deprive of heirs; to disinherit.
 Անթառանդութիւն *s.* heirless state, want of succession; disinheriton.
 Անթիստելի *a.* incontestable, undeniable.
 Անթոյց *a.* intolerant, impatient; incontinent, intemperate, immoderate; violent.

Անժուժաբար *ad. impatiently; intemperately.*
 Անժուժանամ, սցոյ *vn.* to lose patience, to grow impatient.
 Անժուժեղ *a.* intolerable, insupportable. [nent, intemperate.
 Անժուժկալ *a.* impatient; incontinent.
 Անժուժկարութիւն, Անժուժութիւն *s.* patience; intolerance; incontinence, intemperance; immoderation, violence.
 Անժսկիւ *a.* sorrowful, grave, serious (in countenance).
 Անիծ, անծոյ *s. nit.* [curse.
 Անիծաբանութիւն *s.* malediction,
 Անիծաբեր *a.* that bears a curse; that curses. [imprecation.
 Անիծաբողութիւն *s.* malediction, curse,
 Անիծակուռ; Անիծակուր *a.* loaded with curses; - առնել, to load with maledictions.
 Անիծանեմ, իծի, Անիծեմ, Էջի *va.* to curse, to imprecate; to detaste, to loathe, to abhor, to forswear, to deny upon oath. [S. Անիծակուռ.
 Անիծապարտ *a.* worthy to be cursed;
 Անիծեալ *a.* cursed.
 Անիմոյ S. Անիմաստ.
 Անիմանալի *a.* unintelligible, inconceivable, incomprehensible.
 Անիմանալութիւն *s.* unintelligibility; incomprehensibility.
 Անիմաստ *a.* foolish, senseless, insipid; irrational, absurd.
 Անիմաստասէր *a.* that does not love wisdom, ignorant; unphilosophical.
 Անիմաստասիրութիւն, Անիմաստութիւն *s.* folly, senselessness, absurdity.
 Անիմաց *a.* incomprehensible; insensible. [nothingness.
 Անինչ, ընչեց *a.* pennyless, poor; *s.*
 Անիշխան *a.* without a prince, - chief, - governor, in anarchy; vulgar, plebeian.
 Անիշխանութիւն *s.* anarchy.
 Անիսկ, ից *a.* not real, false; accidental.
 Անիսն, ի *s.* anise.
 Անիսն *a.* bodiless, difformed.
 Անիրաւ, սց *a.* unjust, iniquitous, wicked; injurious, offensive; perfidious, disloyal; false, illegitimate; tyrannical; *ad.* -, յ-ի, յ-ս, unjustly, iniquitously.
 Անիրաւատեաց *a.* that hates the unjust or the injustice.

Անիրաւացի *a.ad.* unjust; *ad.* unjustly.
 Անիրաւեմ, Էջի *va.* to offend, to sin against, to wrong, to injure, to abuse, to hurt.
 Անիրաւիմ, Էջոյ *vn.* to be unjust, to be unrighteous; to sin, to fail in duty.
 Անիրաւութիւն *s.* injustice, iniquity; injury, wrong, offence, affront; trespass; oppression.
 Անիւ, նուոց, նուի, ուաց *s.* wheel; - մեքենայի, ֆ- of a machine; - յեռանի, grindstone; - խորակաց, jack; - տղայոց, gig; - առաջնորդման նուին, capstern, capstan.
 Անլեզու *a.* without a tongue, dumb.
 Անլուութիւն *s.* imperfection, fault; - Հասակի՛ անաց, youth.
 Անլր *a.* incomplete, imperfect.
 Անլրուկ *a.* free from vexation, tranquil.
 Անլրակից, Անլորդ *a.* disjoined, separate; that cannot be united; virgin.
 Անլրծ, լուծից *a.* indissoluble; insoluble.
 Անլրց *a.* dark, obscure.
 Անլու *a.* disobedient. [pure.
 Անլուայ, Անլուաց *a.* unwashed, im-
 Անլուծական, Անլուծանելի *a.* indissoluble, incorruptible; insoluble, not to be decomposed; that cannot be deciphered. [ble.
 Անլուծիչ *a.* indissoluble, incorruptible.
 Անլուութիւն S. Անլորութիւն.
 Անլուսին *a.* moonless, dark.
 Անլուր *a.* unheard of, new, extraordinary; deaf; disobedient; without news, - tidings.
 Անլուաբար, Անլուական, Անլուելի *a.* that never ceases to speak; incessant; *ad.* incessantly.
 Անլորդ *a.* deaf; disobedient.
 Անլորութիւն *s.* disobedience.
 Անլորդ S. Անլորդ.
 Անխաբ *a.* infallible; sure.
 Անխախուռ, Անխախտ, Անխախտահան, Անխախտելի *a.* firm, unshakeable; indissoluble, incorruptible; inviolable.
 Անխակ *a.* ripe. [peace, turbulent.
 Անխաղաղասէր *a.* that loves not
 Անխաղաց *a.* without movement, stationary; indeclinable.
 Անխայեմ, Էջի *vna.* to be economical; to spare, to except; to respect; to preserve.
 Անխայութիւն *s.* economy; respect; exemption; preservation.

Անխառն *a.* unmixed, simple, pure.
 Անխառնութիւն *s.* purity, unmixed state; intemperance.
 Անխարդախ *a.* sincere, ingenuous; loyal, faithful; simple, unadulterated; well disposed; *ad.* sincerely; loyally, faithfully, with simplicity, innocently.
 Անխարկար *a.* unruined, solid.
 Անխարկախ *a.* without base or foundation; anchorless.
 Անխարշ *a.* not boiled, raw.
 Անխաւար *a.* clear, luminous, bright.
 Անխաւան *a.* incessant, unintermitted, unceasing, continual; unobstructed; *ad.* without opposition or intermission, constantly, incessantly, continually.
 Անխզէլ *a.* indivisible, infrangible.
 Անխէթ *a.* unsuspecting; sincere.
 Անխիզ՝ *a.* not scrupulous; unexceptionable.
 Անխիւ *a.* thin, uncompact, porous.
 Անխղձական Տ. Անխիզ՝.
 Անխոր, ից *a.* unleavened, azymous, unfermented. [stitute.
 Անխորմ *a.* unprotected, forlorn, de-
 Անխորմակալը *a.* that does not protect; unprotected, forlorn.
 Անխամեմ, էջի *va.* to be careless.
 Անխամեմութիւն *s.* carelessness, heedlessness.
 Անխայ, յ, *a.ad.* without compassion; indiscreetly, prodigally, profusely.
 Անխայեմ, էջի *vn.* to be lavish, to be prodigal; to be void of compassion.
 Անխայութիւն *s.* cruelty; prodigality, profusion.
 Անխզիր *a.* unsought, unsearched.
 Անխոհեմ *a.* imprudent, indiscreet; inconsiderate, unadvised, rash.
 Անխոհեմաբար *ad.* imprudently.
 Անխոհեմութիւն *s.* imprudence.
 Անխոյլ *a.* that does not search or examine; unsought, unsearched; inscrutable, unsearchable.
 Անխոնարհէլ *a.* that cannot be humbled, stern, undaunted; firm.
 Անխոնու *a.* unmoist, dry.
 Անխոնջ *a.* indefatigable; fresh, unfatigued; stubborn, obstinate; *ad.* indefatigably. [diment.
 Անխոջ *a.* without obstacle or impediment.
 Անխոռ *a.* not stolen, not purloined, not undermined, entire, perfect.

Անխոր, Անխորհակ *a.* that does not wander; straight. [artless.
 Անխորամեմ *a.* ingenuous, naive,
 Անխորհուրդ *a.* inconsiderate, rash, imprudent.
 Անխորհուրդ, Անխորհրդաբար *ad.* imprudently, inconsiderately, without reflection. [ness.
 Անխորհրդածութիւն *s.* thoughtless-
 Անխորհրդաստիճ, սց *a.* that does not keep secret, indiscreet.
 Անխորհրդաստիճութիւն *s.* indiscretion.
 Անխորհրդութիւն *s.* inconsiderateness, rashness, temerity.
 Անխորշ *a.* without a bay.
 Անխորշէլ *a.* inevitable.
 Անխոյ, Անխոյէլ *a.* invulnerable.
 Անխոյցութիւն *s.* invulnerability.
 Անխուղ *a.* indestructible; inconsiderate, blind, unthinking.
 Անխուճասլ *a.* intrepid, calm.
 Անխուռ *a.* unruffled, calm, peaceable.
 Անխուռ, Անխուռաբար *ad.* without perturbation. [lity.
 Անխուռութիւն *s.* calmness, tranquility.
 Անխոր, յ Անխոր, Անխորաբար *a.* *ad.* indifferent; indiscreet; indifferently; indiscreetly.
 Անխորոց *a.* without interval or intermedium. [cretion.
 Անխորութիւն *s.* indifference; indiffer-
 Անխորակոյս, Անխորակոտէլ *a.* disheartened, dispirited, cowardly.
 Անխրամ, Անխրամասեղ *a.* breachless, solid.
 Անխրաս, ից, Անխրասական *a.* undisciplined, irregular, licentious, incorrigible.
 Անխրասութիւն *s.* indocility; irregularity, licentiousness; incorrigibility.
 Անխիւ *a.* dumb; irrational.
 Անխիւանամ, սցայ *vn.* to become dumb; to be dumb; to be silent.
 Անխիւութիւն *s.* dumbness; irrationality.
 Անխիւուն, սնոց Տ. Անխիւ.
 Անծաղէլ *a.* that cannot be enlightened, dark, gloomy.
 Անծաղ, Անծաղական *a.* inconsumable; incombustible.
 Անծախաբար, Անծախապէս *ad.* without being consumed.
 Անծաղեղ *a.* that does not flower or blossom. [serious.
 Անծաղը *a.* that never smiles, grave,
 Անծաղրածու, սց *a.* that does not

ridicule, not scornful, not apt to deride.

[tough.

Անծամ a. that cannot be chewed, Անծանակ a. that is not mocked; free from shame.

Անծանօթ, էջ a. ignorant; unknown; foreign; ignoble, obscure; յ-ս, ad. ignorantly, unwittingly; incognito, without being known; յ-ս լինել, to be in disguise; to feign or counterfeit.

Անծանօթանամ, այցոյ տ. to be unknown; to be disguised.

Անծառ a. treeless.

Անծառայ a. free; without servants.

Անծառայական a. that is not servile, free.

Անծաքեղ S. Անծամ. [tile.

Անծաւայելի a. irreducible; not ductile, պ ս. magpie, pie.

Անծեր, Անծերական, Անծերանայի a. not subject to the effects of age, perpetual, durable. [ren, steril.

Անծին a. unbegotten, unborn; bar-Անծնէլութիւն s. unborn state.

Անծնութիւն s. barrenness: S. Անծնէլութիւն. [steril.

Անծնդական, Անծնուհդ a. barren, Անծնդութիւն s. sterility.

Անծուծ a. that does not give suck; that no longer suckles.

Անծուփ a. not agitated by the waves, calm, peaceable.

Անի, էջ a. proper, fit; - է, v. imp. it ought, it is right, it is proper; յ- էրանել, to be completed, accomplished, finished.

Անկազմ a. unbuilt, unfurnished, unprepared, not ready; unbound.

Անկազմութիւն s. want of construction, unfurnished state, imperfection.

Անկախ a. independent, free; free from all attachment, disengaged.

Անկախութիւն s. independence, freedom.

Անկած, էջ a. fallen; abject, vile, despicable; booty, spoil.

Անկածութիւն s. fallen state, humiliation. [ad. involuntarily.

Անկամ a. involuntary, forced; յ-ս, Անկամակութիւն, Անկամութիւն s. unwillingness, constraint, compulsion.

Անկող, Անկայական, Անկայան, Անկայուն a. unestablished, unfounded, unsupported, uncertain, frail.

Անկան, էջ s. mortar; լեսուլ յ-ի, to pound or beat in a mortar.

Անկանգնելի a. that cannot rise again; that cannot be reestablished.

Անկանեմ, անկի va. to lay the groundwork of lace; to weave; to twine.

Անկանիմ, անկայ տ. to fall; to chance, to happen; to descend, to flow; to steal away, to slip away, to escape; to fall to ruin, to decay, to be impaired, to decline, to fail; to place one's self, to fix one's self, to belong, to have relation to; to put down, to deposit; to pass away; - ընդ, to undergo; to sink under; - էրեսայ, to be put out of countenance, to be abashed; - զբանիւք, to hold a long discourse; - յոք, to associate with (any one), to be intimate with, to confide in; - ի միտս, զմտք, ի սիրտ, to remember, to recall; - ի Խանապարհ, ի չու, յուղի, to voyage, to travel; - ի վերայ, to come upon unawares, to attack, to surprise; - ի մասց, to become made, to lose one's reason; - ի կենաց, to die, to lose one's life; - ի յուսոյ, to lose hope, to become desperate; - ի վերայ էրեսայ, to fall upon one's face, to prostrate; - յոտս ուրուք, to throw one's self or fall at the feet of some one; - ի ձեռս ուրուք, to fall in the hands or power of some one; - ընդ ումք, ընդ միևեանս, այր ընդ այր, to come to blows, to fight, to combat, to quarrel, to dispute; - յիշխանութիւն, to lose one's authority, to fall from one's power.

Անկանոն a. irregular, anomalous.

Անկանոնութիւն s. irregularity, anomaly. [the apocrypha.

Անկանոնական a. apocryphal; - գիրք,

Անկաշառ, Անկաշառառու a. that does not take bribes, incorruptible, honest.

Անկապ a. loose, untied, free.

Անկապուտ, Անկապտելի a. that cannot be plundered or robbed.

Անկասելի a. incessant, unceasing.

Անկասկած, էջ a. sure, certain, indubitable.

Անկասկած. Անկասկածելի, յԱնկասկածի, յԱնկասկածս, Անկասկածաբար ad. surely, certainly, doubtless.

Անկատակ a. not in jest, serious.

Անկատար a. imperfect, incomplete, defective, faulty; ad. imperfectly, incompletely, faultily; s. gr. imperfect tense.

Անկատարած a. infinite, endless.

Անկատարելութիւն, Անկատարութիւն

s. imperfection, incomplete state; defectiveness, want, faultiness.

Անկար *a.* seamless; not sewed: incapable, unable, weak, feeble, impotent; impossible; — է, it is impossible.

Անկարանամ, *ացայ տ.* to be unable, to be incapable, to be insufficient.

Անկարգ *a.* without order, in disorder, disorderly, irregular, confused, indistinct, not methodical; intemperate, inordinate, immoderate, excessive, licentious.

Անկարգ, **յԱնկարգ**, **Անկարգաբար**, **Անկարգապէս** *ad.* disorderly, out of order, in confusion, irregularly; inordinately, excessively, intemperately.

Անկարգեմ, *էցի տ.* to disorder.

Անկարգութիւն *s.* disorder, confusion, irregularity; inordinateness, intemperance, excess, immoderation.

Անկարելի *S.* Անհնարին.

Անկարեկան *S.* Անարատ.

Անկարեկիր, **Անկարեկից** *a.* incompassionate, cruel, inhuman; inflexible, inexorable.

Անկարեկցութիւն *s.* want of compassion, insensibility.

Անկարծ, **Անկարծելի** *a.* unexpected, unforeseen, extraordinary, unaccountable; —ս, *ad.* suddenly.

Անկարկատ, **Անկարկատելի** *a.* not mended, not repaired; irreconcilable.

Անկարող *a.* unable, feeble, incapable.

Անկարողնամ *S.* Անկարանամ.

Անկարութիւն *s.* impossibility; incapacity.

Անկարօտ *a.* not indigent, not in want.

Անկարօտաշէմ *a.* not compelled to move on the ground.

Անկարօտութիւն *s.* plenitude, fulness, abundance.

Անկասոր *S.* Յանգաւոր.

Անկէլանոց, *այ s.* hospital.

Անկէղակարծ *a.* certain, sure.

Անկէղծ, **ից**, **Անկէղծական**, **Անկէղծաւոր**, **Անկէղծիկ** *a.* sincere, candid, frank, ingenuous; true, loyal, faithful; *ad.* sincerely, ingenuously, candidly.

Անկէղծութիւն *s.* sincerity, candour; loyalty, fidelity; honour, truth.

Անկէլա *a.* unsullied, pure.

Անկէնդան *a.* lifeless, dead; cold, without ardour, — animation; inanimate; *s.* chem. azote.

Անկեր, **Անկերակօւր** *a.* that does not eat; not eaten: that has nothing to eat, famished.

Անկերակրութիւն *s.* want of food; hunger: phthisis.

Անկերայ, **Անկերայարան** *a.* shapeless; unformed, imperfect; ugly.

Անկերպագրելի *a.* that cannot be figured; not to be described; unimaginable. [*s.* deformity.]

Անկերպարանութիւն, **Անկերպութիւն**, **Անկերպաւոր** *S.* Անկերպ.

Անկէլ, **Անկէլելի** *a.* unburnt; incombustible. [pause, eternal.]

Անկէտ *a.* without a point; without **Անկէլանոց** *a.* not fit to burn; that will not burn.

Անկէն *a.m.* unmarried.

Անկիր *a.* not subject to passions; impassive, incapable of suffering.

Անկիրթ *a.* uncultivated, uncivilized, unpolished; indocile, untractable.

Անկից *a.* not united, separate; not closed, not healed.

Անկիւն, **կէանց** *s.* angle; corner, nook; — **ճանապարհի**, turning of the road; **բութ** —, obtus-angled, obtusangular; **ուր** —, acute-angled; — **հասանել**, *S.* Ախրն հասանել.

Անկիւնակալ *a.* angular; — **վեմ**, **քար**, corner-stone.

Անկիւնաչափ *s.* goniometer.

Անկիւնաչափութիւն *s.* goniometry.

Անկիւնաւոր *a.* angulous, angular.

Անկլ *S.* Անգլ and Անգլ *s.* [լւթ.]

Անկղխանամ, *ացայ տ.* to be dissolved. **Անկղբուկ** *a.* without incense, — oblation.

Անկիւք, **Անկիւքելի** *a.* not marked, unsealed: not baptized.

Անկիւռ, **Անկիւռելի** *a.* that cannot be weighed; inestimable, incomparable.

Անկոխ, **Անկոխելի** *a.* untrodden, deserted.

Անկողին, **ղիւց**, **նից**, **նայ** *s.* bed; mattress; nuptial couch; — **անպիտան**, **անարգ**, truckle-bed; **խորշ անկողնոց**, alcove; **գնել յանկողնի**, **ննջեցուցանել**, to put to bed; **գնալ յ—**, **ննջել**, to go to bed; **փեարալից** —, feather-bed; **յարգալից** —, straw-bed; —ս **արկանել**, to make a bed; **մտանել յ—**, to go to bed; **յառնել յանկողնի**, to get up; **յարդարել զ—**, to make the bed; **անկեալ գնիլ յանկողնի**, to take to one's bed.

Անկողնագործ *s.* mattress-maker.

Անկողնակից *s.* bed-fellow.

Անկողնակցութիւն *s.* bed-fellowship.

Անկողնարկ լինիմ *vn.* to make a bed.

Անկողապատ, Անկողապտել *a.* that cannot be plundered, not subject to devastation.

Անկոչ *a.* uncalled, not named; uninvited; - բազմակնն, parasite, smell-fever, trencher-friend.

Անկատար *a.* infrangible, hard.

Անկործան *a.* not fallen; that cannot fall or be thrown down.

Անկորուսա *a.* that cannot be lost, imperishable; *ad.* without loss. [weft.

Անկուած, ոց *s.* weaving, texture;

Անկուածոյ, ից *a.* woven.

Անկումն *s.* fall, tumble; overthrow, ruin, subversion; degradation; cadence; վերամին -, second fall; relapse.

Անկուշէմ, էցի *va.* to kick, to strike with the hind feet; to resist, to reject.

Անկուռ *a.* rough, rude, uneven, rugged. [rough.

Անկոյմ *a.* not carved, unpolished,

Անկոխն *a.* without cries; unable to cry out.

Անկուիւ *a.* without contention, - resistance, - quarrel. [ble.

Անկուռելի *a.* impregnable; invincible.

Անկուակ *a.* intestate.

Անկրակն *a.* impassive, insensible.

Անկրելի *a.* unable to bear; insupportable.

Անկրթական Տ. Անկիրթ .

Անկրթութիւն *s.* want of discipline, indocility, rudeness.

Անկրօն, ից *a.* irreligious.

Անկրօնութիւն *s.* irreligion.

Անկցորդ *a.* disjoined, separate; that does not participate, that takes no share.

Անկքելի *a.* inflexible.

Անհաղաղ *a.* speechless; without aspiration; breathless. [indigest.

Անհալ *a.* not fusible; indissoluble;

Անհակառակելի *a.* indisputable, irresistible.

Անհակառակութիւն *s.* pacific conduct.

Անհայորդ, ից *a.* that does not participate; incommunicable: that does not receive the communion.

Անհայորդական *a.* incommunicable.

Անհաճոյ *a.* unpleasant, disagreeable, offensive; disgustful; - իմն օրինակաւ, disagreeably; - ընեղ, to displease; to disgust.

Անհաճոյանամ, սցոյ *vn.* to displease, to be disagreeable.

Անհամ, ից *a.* insipid, unsavoury; nauseous, disgustful.

Անհամաձայն *a.* discordant, dissonant, incongruous; Տ. Անմիաբան .

Անհամաձայնութիւն *s.* discord, dissension, misunderstanding; inconvenience, incongruity, unsuitableness; Տ. Անմիաբանութիւն .

Անհամանամ, սցոյ *vn.* to grow insipid, to be nauseous, to be disgustful.

Անհամառոտ *a.* not brief, not concise, prolix.

Անհամար *a.* innumerable, infinite.

Անհամբաւ Տ. Վաստահամբաւ .

Անհամբաւեալ *a.* not divulged or made public.

Անհամբեր *a.* impatient; intolerant.

Անհամբերութիւն *s.* impatience; intolerance.

Անհամբոյր *a.* haughty, unsociable, reserved, austere, churlish, uncivil, morose, sullen, surly, harsh, forbidding.

Անհամեմատ, Անհամեմատական, Անհամեմատելի *a.* disproportionate; incomparable, unparallelled, matchless.

Անհամեմատաբար *ad.* incomparably, disproportionally.

Անհամեմատութիւն *s.* disproportion; inequality. [obscene.

Անհամեստ *a.* immodest, unchaste,

Անհամեստութիւն *s.* immodesty.

Անհամիմ Տ. Անհամանամ .

Անհամոզելի *a.* unpersuadable.

Անհամուռութիւն *s.* insipidity, ill flavour; nauseousness.

Անհայր *a.* fatherless.

Անհանդէտ *a.* not conformable, dissimilar, unequal; inconsequent, not inferible.

Անհանդիստ *a.* restless, fretful, agitated; turbulent, unquiet, tumultuous; *ad.* incessantly, always; - կալ, to fret, to be agitated, to fidget; - առնել, to fret, to agitate.

Անհանդիստութիւն *s.* disparity, inequality. [easiness; agitation.

Անհանդատութիւն *s.* inquietude, unquietude.

Անհանդարտ *a.* fidgety, inquiet, noisy.

Անհանդարտութիւն Տ. Անհանդարտութիւն .

Անհանդերձ *a.* unclad, naked.

Անհանդուրժակ, Անհանդուրժական, Անհանդուրժելի *a.* intolerable, insupportable.

Անհանձար, *ից, այ a.* foolish, imprudent, ill-advised. [dently.

Անհանձարաբար *ad.* foolishly, imprudently.
Անհանձարագոյն *a.* more or very foolish.

Անհանձարական *S.* Անհանձար.

Անհանձարութիւն *s.* folly, imprudence; insipidity, dulness.

Անհաշիւ *S.* Անհամար.

Անհաշտ, Անհաշտական, Անհաշտելի *a.* implacable, irreconcilable.

Անհաս, *ից a.* imperceptible, incomprehensible, inconceivable; unripe.

Անհասակայ, Անհասական, Անհասանելի *S.* Անհաս.

Անհասութիւն *s.* incomprehensibility; unripeness.

Անհաստատ *a.* inconstant, changeable, variable, alterable: fragile.

Անհաստատութիւն *s.* inconstancy, instability, mutability, frailty: fragility.

Անհատ, *ից a.* undivided, indivisible, inseparable; incessant, continual; *s.* individual, one, atom.

Անհատաբար *ad.* indivisibly, inseparably; individually.

Անհատական *a.* individual, atomic.

Անհատահոս *a.* that flows incessantly.

Անհատուած, Անհատուածելի *a.* indivisible, inseparable.

Անհատութիւն *s.* inexhaustibleness; individuality. [payed.

Անհատուցումն *a.* that cannot be traced.
Անհարգատ *a.* illegitimate, bastard, base-born, natural; altered, corrupted, false.

Անհարգատութիւն *s.* bastardy; falseness, alteration.

Անհարթ *a.* crooked, uneven, rough, rugged; awkward, rude, unpolished, coarse.

Անհարթութիւն *s.* unevenness, inequality of surface; want of politeness, rudeness, awkwardness, harshness, roughness, coarseness; - *օրոյ*, intemperance. [assured.

Անհարթելի *a.* inevitable; fearless, unflinching.
Անհարկ *a.* exempt from tax or impost.

Անհարսն, Անհարսնական, Անհարսնացեալ *a. f.* unmarried; whose marriage has not been consummated, virgin.

Անհարց *a. ad.* without asking.

Անհաց *a.* without bread, - the means of subsistence.

Անհաւան, *ից a.* incredulous, who

makes difficulties; obstinate, stubborn, headstrong.

Անհաւանական, Անհաւանելի *a.* improbable, unlikely.

Անհաւանիմ, *էցայ տ.* to differ in opinion, to disagree; to be obstinate; to disapprove, to disallow.

Անհաւանութիւն *s.* incredulity; disapprobation; obstinacy.

Անհաւասար *a.* unequal.

Անհաւասարակէս *ad.* unequally.

Անհաւասարութիւն *s.* inequality, disparity, disproportion.

Անհաւաստի *a.* uncertain, unassured, doubtful; contingent, casual.

Անհաւաստութիւն *s.* incertitude, doubt, uncertainty; contingency.

Անհաւատ, *ից a.* incredulous, unbelieving, infidel, irreligious; incredible; - *լինել*, to disbelieve.

Անհաւատարէլ *a.* incredible.

Անհաւատամ, *ացի, Անհաւատանամ, այցայ տ.* to disbelieve.

Անհաւատարիմ *a.* unfaithful, disloyal, perfidious.

Անհաւատարութիւն *s.* infidelity, disloyalty, treason, perfidy.

Անհաւատեմ, Անհաւատիմ *S.* Անհաւատամ.

Անհաւատութիւն *s.* incredulity, infidelity, irreligion.

Անհեղեղ, Անհեթեթ *a.* unfit, inept, foolish, absurd, fantastical, whimsical, grotesque, ridiculous, extravagant, silly, ill-shaped, ill-contrived, awkward; - *ս, ad.* absurdly, fantastically, ridiculously, awkwardly.

Անհեղեղութիւն, Անհեթեթութիւն *s.* absurdity, whim, extravagance; awkwardness, unfitness.

Անհետ *a.* without vestige, untraced; - *անել*, to annihilate; - *լինել*, to be annihilated.

Անհետազօտ, Անհետազօտելի *a.* that cannot be traced or investigated; impenetrable, inscrutable. [նել.

Անհետանամ, Անհետիմ *S.* Անհետ լին.
Անհերքելի *a.* irrefutable; undeniable, incontestable.

Անհզօր *S.* Անհզօր.

Անհիմն *a.* without foundation, - base.

Անհիւլ, Անհիւլական *a.* sapless, marrowless; incorporeal, immaterial, spiritual.

Անհմուտ *a.* unpractised, untried, new, inexperienced, ignorant.

Անհմտաբար *ad.* inexperienced, without ability, — knowledge of.

Անհմտութիւն *s.* inexperience, unskilfulness, ignorance.

Անհնազանդ *a.* disobedient, refractory, rebellious; — ընդէլ, to disobey.

Անհնազանդիւմ, *եցայ տ.* to disobey, to rebel. [transgression.

Անհնազանդութիւն *s.* disobedience, **Անհնար**, *ից a.* impossible; յ-ս մտանել, to get embarrassed, to be entangled, to want resources, to be reduced to extremities, not to know what to do; յ-իցն է, it is impossible.

Անհնարագոյն *a.* quite impossible; very difficult.

Անհնարաւոր *a.* impossible; imaginary; excessive, violent.

Անհնարիւմ, *եցայ տ.* to be impossible; to be irremediable, to be desperate.

Անհնարին *a.ad.* impossible; extremely difficult; insupportable, intolerable; extreme, violent, excessive, enormous, horrible, terrible.

Անհնարութի *s.* impossibility. [old.

Անհնութիւն *s.* act of never growing

Անհոգ, *այց a.* negligent, heedless, indifferent, inattentive; confident, sure; —, յ-ս, *ad.* negligently, carelessly; confidently; indifferently; յ-ս կալ ընդէլ, to be negligent or indifferent.

Անհոգանում, *այցայ տ.* to be neglectful, inattentive, indifferent.

Անհոգի *a.* without soul; spiritless; inanimate.

Անհոգութի *s.* negligence, heedlessness, carelessness, inattention, lethargy.

Անհողով *a.* indeclinable.

Անհողիւմ *a.* not agitated by the wind, calm, serene. [serenity.

Անհողմութիւն *s.* want of wind, calm,

Անհովիւ *a.* without shepherd, untended.

Անհոս *a.* without smell.

Անհուն *a.* not fordable; unfathomable, immense.

Անհույ *a.* that does not approach, come near, touch; inaccessible; distant, far. [need of fire.

Անհուր *a.* without fire; that has no

Անհպատակ *a.* insubordinate; not subject. [tion.

Անհպատակութիւն *s.* insubordination

Անհպարտ *a.* not haughty, humble, unpretending.

Անհպարտութիւն *s.* freedom from pride, humility.

Անհպելի *S.* **Անհույ**.

Անհրաժեշտ *a.* inevitable, indispensable, necessary; irrevocable; *ad.* indispensably, necessarily, inevitably, irrevocably.

Անհրահանգ *S.* **Անիկրթ**.

Անհրաման *a.* without permission or licence. [seduce.

Անհրապոյր *a.* that does not allure or

Անհրաւէր *a.* who invites nobody: *S.* **Անիւց**.

Անձայն *a.* without voice; mute, without sound; consonant.

Անձայնութի *s.* loss of voice; aphony.

Անձանձիր, **Անձանձրյութ** *a.* indefatigable, diligent; *ad.* indefatigably, diligently.

Անձաւ, *այց s.* cavern, den, cave.

Անձաւախիտ *a.* cavernous.

Անձեւագործ. **Անձեւակերտ** *a.* not made by hands, natural, spiritual.

Անձեւն *a.* handless; without succour.

Անձեւնարկելի *a.* that cannot be taken in hand, extremely difficult; untractable. [wild.

Անձեւնընդէլ *a.* untameable, savage,

Անձեւնկաւ *a.* helpless, without succour.

Անձեւնհաս *a.* that cannot reach or accomplish, incapable, unskilful.

Անձեւոց, *այց s.* towel.

Անձեւոցիկ *s.* napkin.

Անձեւ, *ից a.* unformed.

Անձեւանում, *այցայ տ.* to lose shape, to become deformed.

Անձիր *a.* unproductive, unfruitful; ungrateful, unthankful.

Անձխոտ *s. bot.* fumitory.

Անձկաբէկ *a.* panting with desire, very desirous. [sirable.

Անձկալի, **Անձկական** *a.* narrow; de-

Անձկակարօտ *S.* **Անձկայրեայ**.

Անձկամ, *այցայ տ.* to desire, to wish; to aspire to, to sigh for, to long for.

Անձկայրեայ *a.* burning with desire, sighing after. [Անձկամ.

Անձկանում, *այցայ տ.* to be narrow; *S.*

Անձկանք *s.* lively desire, impatience; *անձկանօք, ad.* impatiently; *սպասել անձկանօք*, to wait impatiently.

Անձկացուցանեմ, *ուցիլ va.* to reduce to extremities, to force; to narrow, to contract, to restringe.

Անձկութիւն *s.* narrowness, contractedness; pressure; constraint; anxiety, inquietude, chagrin, trouble, vexation, care, affliction, tribulation, anguish.

Անձն, ձին, ձանց *s.* person; hypostasis, personality; creature, being; soul; mind; heart; myself, thyself, himself; անձամբ, personally; տնձամբ անձին, by one's self, personally; զանձամբ դառնալ, to turn back; զանձամբ արկանել, to put on; յանձին բերել, to imitate; յանձին ունել, to accept, to approve; չառնուլ յ-, to refuse, to deny; սիրէ նա զ-իւր, he loves himself; վասն անձին ելեթ տամ պատասխանի, I only answer for myself; երդնում յ-իմ, թէ այդ այդպէս է, on my soul, it is so; զջաստանաւ յանձին, to revive, to recover one's senses; վոյթ ունի նա վասն անձին, he takes care of himself; անձին ստնել, to commit suicide; ձեռն յանձին հարկանել, to boast of, to flatter one's self, to prick one's self; յ- առնել, to recommend, to confide; յ- լինել, to commend one's self, to have confidence in, to confide in, to be committed.

Անձնադէպ, ոյ *a.* well formed, elegant, handsome, beautiful.

Անձնագով *a.* boasting, blustering, swaggering.

Անձնագովութիւն *s.* self-praise, vain-glory, arrogance; egotism. [self.

Անձնադատ *a.* that condemns himself.
Անձնադիր *a.* that gives bail for another, responsible.

Անձնադիւր *S.* Անձնդիւր.

Անձնադարով *a.* that blames himself.

Անձնախորհա *a.* vain, presumptuous, haughty.

Անձնակամ *a.* voluntary, with good will; free; - կամբ, *ad.* willingly.

Անձնական *a.* personal; hypostatical; own. [accord.

Անձնակից *a.* unanimous, with one

Անձնակործան, Անձնակորոյս *a.* that ruins himself. [tuous, vain.

Անձնահաճ, Անձնահաճոյ *a.* presumptuous.

Անձնահաճութիւն *s.* presumption, pride, vanity.

Անձնահամբոյր *a.* unanimous, consentaneous.

Անձնամասն *a.* that betrays himself; - լինել, to betray one's self.

Անձնանախա *a.* that reproaches himself.

Անձնանուէր *a.* self-devoted.

Անձնանուիրութի, Անձնանուիրումի *s.* self-devotion, self-sacrifice.

Անձնապահ *a.* on guard, cautious; *s.* royal guard, body-guard; - լինել, to be cautious, to be on guard.

Անձնապահապետ *s.* the commander or captain of the guard.

Անձնապանծ *a.* boastful, full of vanity; - լինել, to be extolled.

Անձնապաշտ *a.* that adores himself, interested, selfish, egotistical.

Անձնապարար *a.* that pampers himself, dainty, delicate.

Անձնապէս *ad.* personally; properly; hypostatically.

Անձնապուր, Անձնապուրծ լինել էրթալ *vn.* to escape, to fly, to have a narrow escape, to run away.

Անձնաէր *a.* selfish, self-interested; guilty of egotism; mild, courteous.

Անձնասիրութիւն *s.* selfishness, self-love; egotism.

Անձնասպան, սպ *a.* that has committed suicide; *s.* self-murderer.

Անձնասպանութիւն *s.* suicide, self-murder.

Անձնավաճառ *a.* that sells himself.

Անձնատէր *S.* Անձնիշխան.

Անձնատոյր *a.* that burns himself.

Անձնատուր *a.* that surrenders; ad-dicted, subject; determined, desperate; - լինել, to abandon himself, to be ad-dicted; to surrender, to capitulate; to refer.

Անձնացոյց *a.* ostentatious, pompous, full of affectation.

Անձնացուցանեմ, ուցի *va.* to be the vital or principal to an organized body, to animate; to vivify, to personify, to personate.

Անձնաւոր *a.* animated, alive, rational; personal; hypostatical.

Անձնաւորաբար *ad.* personally; hypostatically. [statical.

Անձնաւորական *a.* personal; hypo-
Անձնաւորեմ, էցի *va.* *S.* Անձնացուցանեմ.

Անձնաւորիմ, էցայ *vn.* to have a soul; to be animate; to live, to exist.

Անձնաւորութիւն *s.* personality; hypostasis; person.

Անձնդիւր *a.* given to pleasure, to one's own comforts, lazy, dissipated; selfish; comfortable.

Անձնդիւրութի *s.* dissipation; egotism,

selfishness; comfortableness; *անձրև զիւրութեամբ շրջել* to live delicately.
Անձնեայ, Անձնեղ *a.* personable, of good appearance, tall, well made, fine limbed.
Անձրնաիր լինել, առնել *va.* to seek for quiet, tranquillity, ease, to look after one's interests; - *առնել*, to choose among men. [independent.
Անձնիրան *a.* free, that has freewill, *Անձնիրանութիւն* *s.* freewill, choice, free agency, independence.
Անձնիր *S.* *Անջնիր* -
Անձնյարգութիւն *s.* self-esteem, presumption. [negation.
Անձուրացութիւն *s.* self-denial, ab-
Անձուկ, ձկն, ձկն *a.s.* narrow, strait; narrow passage, defile, strait, pass; desire, wish; - *առնել*, to desire, to wish.
Անձրեւ, ի, ոյ, սց *s.* rain; - *լջանել*, to rain; - *արտասուաց*, a flood of tears; *յորդ* - , violent, pouring rain; *անձրեւաչափ (գործի)*, rain-guage.
Անձրեւաբախ *a.* beaten by the rain.
Անձրեւաբեր *a.* that brings rain, rainy.
Անձրեւածայ *a.* wet with rain.
Անձրեւածիւք *s.* drop of rain.
Անձրեւածին *a.* that engenders rain; copious.
Անձրեւակ *s.* fine rain.
Անձրեւակութիւք *S.* *Անձրեւածիւք* -
Անձրեւածիր *a.* that gives or engenders rain.
Անձրեւային *a.* rainy, that abounds in rain, formed from rain.
Անձրեւայող *a.* rainy. [rain.
Անձրեւայողք *s.* shower, violent
Անձրեւանամ, սցայ *vn.* to fall like rain.
Անձրեւաշիթ, -ք *S.* *Անձրեւածիւք* -
Անձրեւաչափ գործի *s.* rain-guage.
Անձրեւաջուր *s.* rain-water.
Անձրեւանուոր *a.* produced by rain.
Անձրեւեմ, եջի *vn.* to shower, to pour down; *անձրեւէ*, it rains.
Անձրուկ *s.* anchovy.
Անաւ *a.* inconvenient, unbecoming; -*ս, ad.* unseemly.
Անաւանն *a.* not brilliant, gloomy.
Անանաչելի *a.* unrecognizable.
Անանապարհ *S.* *Անշաւիլ* -
Անաշակ *a.ad.* that fasts, fasting; without eating.
Անառ, *լյ* *a.* ineffable, unspeakable.

Անառապայթ *a.* without rays, - light. [prodigious.
Անառաւորաց *a.* very wonderful,
Անառաւորաց *a.* of wonderful grace, very graceful, admirable; very abundant.
Անառապայթեր *a.* that has an admirable figure or appearance.
Անառելի *S.* *Անառ* -
Անառութիւն *s.* ineffability; unspeakableness.
Անառ, Անառակ *a.* unskilful, incapable; irreparable, irremediable.
Անառակութիւն *s.* inability, incapacity.
Անառանամ, սցայ *vn.* to be incapable; to be without remedy, to despair.
Անառութիւն *S.* *Անառակութիւն* -
Անշեւ *u.* without posterity; - *առնել* *S.* *Անշիւեմ* -
Անշիւեմ, եջի *va.* to destroy the race of, to extirpate the posterity of.
Անշիւական, Անշիւելի *a.* incompressible.
Անշիւութիւն *s.* inaccuracy.
Անշողպելի *a.* inextricable.
Անշունի *a.* gigantic, enormous, monstrous; grotesque, extravagant, absurd, ridiculous, unseemly.
Անշունութիւն *s.* monstrosity, absurdity. [licious.
Անմախտ *a.* not envious, not malicious.
Անմահ, լյ *a.* immortal.
Անմահաբեր *a.* that immortalizes, immortal. [ambrosia.
Անմահական *a.* immortal; - *աշակ*, *Անմահաշաշակ* *a.* that does not taste death, immortal; that has a foretaste of immortality. [talized.
Անմահանամ, սցայ *vn.* to be immortalized.
Անմահարար *S.* *Անմահաբեր* -
Անմահացուցանեմ, ուջի *va.* to immortalize, to eternize.
Անմահացուցիլ *a.* that immortalizes.
Անմահութիւն *s.* immortality.
Անմայր *a.* motherless.
Անմասն *a.* without share or portion, that does not participate; bereft, destitute; - *լինել*, to be destitute, to be bereft; - *առնել*, to deprive.
Անմատոյց, Անմատչելի *a.* inaccessible, unapproachable.
Անմարդ, Անմարդաբնակ *a.* uninhabited; uninhabitable, desert, unfrequented, lonely.

Անմարդաբոյն *a.* more or very inhuman, - fierce, - unkind.

Անմարդանամ, ացայ *vn.* to be deserted, to be dispeopled.

Անմարդացուցանեմ, ուցի *va.* to depopulate, to dispeople, to desolate.

Անմարդի *a.* inhuman; unkind, uncivil, brutal; desert, uninhabited; - կացուցանել՝ դնել, to unman, to divest of humanity; to depopulate.

Անմարդութիւն *s.* depopulation; inhumanity, barbarity; incivility, brutality.

Անմարթ *a.* impossible; very difficult; indecent, unseemly; - է, it is not fit; it is impossible.

Անմարմին, Անմարմնաւոր *a.* incorporeal, immaterial. [մարմին.

Անմարմնական, Անմարմնային *S.* Անմարմնութիւն *s.* incorporeality.

Անմարս *a.* undigested.

Անմարսութիւն *s.* indigestion.

Անմարտ, Անմարտնչելի *a.* impregnable, invincible.

Անմաքուր, Անմաքրական *a.* impure, filthy, indecent, obscene, vile. [ly.

Անմաքրապէս *ad.* impurely, indecently.

Անմաքրասէր *a.* that does not love purity, uncleanly, filthy, indecent.

Անմաքրութիւն *s.* impurity, uncleanness, filthiness, indecency.

Անմեծար *a.* vile, abject, degraded.

Անմեծարդի *a.* who desires not honour or preferment.

Անմեծարգութիւն *s.* want of ambition, indifference to honour.

Անմեծարութիւն *s.* want of respect; - հիւրոց, inhospitality.

Անմեկին *a.* not clear, indistinct, not evident, not explicit, not plain: indivisible.

Անմեկնելի *a.* inseparable, indivisible; inexplicable, inexpressible.

Անմեղ, ի, աց *a.* impeccable; innocent; harmless, silly; - կացուցանել, to acquit.

Անմեղաբար, Անմեղ *ad.* innocently.

Անմեղադիր *a.* that excuses, pardons; - առնել, to excuse, to pardon; - զանձն, to excuse one's self, to justify himself. [able.

Անմեղադրելի *a.* excusable, pardon-

Անմեղադրութիւն *s.* excuse, apology.

Անմեղանամ, ացայ *vn.* to be innocent.

Անմեղանշական *a.* impeccable; innocent.

Անմեղացուցանեմ, ուցի *va.* to acquit, to declare innocent, to clear.

Անմեղկեղ *a.* not to be softened, hardhearted, inflexible, inexorable.

Անմեղութիւն *s.* innocence; impeccability.

Անմեռ *S.* Անմահ.

Անմեռուկ *s.* bot. purslain.

Անմերձեցալի *a.* not to be accosted, inaccessible; untouched.

Անմի առնեմ *va.* to leave not one, to exterminate.

Անմիաբան *a.* discordant, different, dissonant, diverse, divided, not agreed, at variance, contrary; irreconcilable; - լինել, to differ, to disagree.

Անմիաբանիմ *S.* Անմիաբան լինիմ.

Անմիաբանութիւն *s.* discord, dissension, disagreement, difference, misunderstanding; - ձայնի, discordance, dissonance.

Անմիանական *a.* discordant, incompatible, inconsistent.

Անմիանականութիւն *s.* incompatibility, inconsistency.

Անմիջաբար, Անմիջապէս *ad.* immediately, directly.

Անմիջական *a.* immediate, direct.

Անմիջորդ *a.* *ad.* without mediator.

Անմիս *a.* fleshless; without meat.

Անմիտ *a.* mad, silly, brainless, senseless, stupid, foolish, irrational, crazy.

Անմխիթար *a.* disconsolate, inconsolable; *ad.* disconsolately.

Անմնացական *a.* inconstant, variable, uncertain, transitory.

Անմշակելի *a.* incapable of cultivation.

Անմոլար, Անմոլոր *a.* infallible, unerring; - աստղք, fixed stars.

Անմոլորութիւն *s.* infallibility.

Անմոլորապէս *ad.* infallibly.

Անմոռանալի, Անմոռաց *a.* that does not forget; unforgotten; that cannot be forgotten; *ad.* without fail, infallibly.

Անմոռացութիւն *s.* eternal remembrance. [ken.

Անմուղ, միկոց *a.* indomitable, unbro-

Անմուտ *a.* the entrance to which is shut; without entrance; impenetrable, inaccessible.

Անմուրուս *a.* beardless.

Անմունչելի, Անմուռնչ, մունչի *a.* mute, speechless; that will not speak.

Անմտաբար *ad.* foolishly, stupidly, inconsiderately, ignorantly, rashly, madly.

Անմտազոյն *a.* more or very senseless, — foolish, — stupid.

Անմտազիր *a.* inattentive, careless, inconsiderate, unmindful.

Անմտազրուծիւն *s.* inattention, want of application, carelessness, inconsiderateness, inadvertence.

Անմտանամ, *ացայ տո.* to lose senses, to become crazy or stupid.

Անմտութիւն *s.* madness, craziness, fatuity; phrensy; folly, silliness, imprudence, extravagancy, absurdity.

Անմտութիւն; **Անմտութիւն** *S.* **Անմտութիւն**.

Անյագ, *աց* *a.* insatiable, greedy, gluttonous; — *ուտել*, to devour.

Անյագ, **Անյագաբար** *ad.* insatiably, greedily, gluttonously.

Անյագութիւն *s.* insatiableness, greediness, gluttony.

Անյաղթ. **Անյաղթելի** *a.* invincible, unconquered, insurmountable, unoverable.

Անյայտ, *եց* *a.* not evident, not manifest, obscure, hidden, secret; apocryphal. [re-

Անյայտազոյն *a.* more or very obscure. **Անյայտեմ**, *եցի տո.* to annihilate; to hide.

Անյայտիմ, *եցայ տո.* to be annihilated, to vanish, to disappear.

Անյայտութիւն, **Անյայտութիւն** *s.* obscurity, occultness, secretness.

Անյանգ *a.* rhymeless.

Անյապալ *a.* prompt, diligent; *ad.* promptly, diligently, without delay.

Անյաջող, **Անյաջողակ** *a.* unfavourable, unlucky, unfortunate, disadvantageous.

Անյաջողակ *a.* awkward, incapable. **Անյաջողակութիւն** *s.* unskilfulness, awkwardness.

Անյաջողութիւն *s.* unfavourableness, unfortunateness, disadvantage.

Անյաջորդ *a.* without successor, — succession; unchangeable.

Անյատակ, **Անյատակելի** *a.* bottomless; very deep.

Անյատուկ *a.* improper.

Անյարգար *a.* unpolished, unfurnished, unprovided, unprepared, out of order; hard, cold, raw; *կին* —, slut.

Անյարիր *a.* that cannot rise.

Անյարկ *a.* shelterless, without roof, houselessness.

Անյարմար *a.* incongruous, unsuitable, unbecoming, not appropriate; un-

skilful, insufficient, incapable.

Անյարմարաբեր *a.* that writes in an unbecoming manner; indecently written.

Անյարմարութիւն *s.* incongruity, impropriety; incapacity, insufficiency.

Անյաւ *a.* infinite, interminable.

Անյեղ, **Անյեղելի**, **Անյեղեղունակ** *a.* immutable, unchangeable, constant.

Անյեղաբար, **Անյեղապէս** *ad.* immutably. [յեղ.

Անյեղաբերելի, **Անյեղաբերելի** *S.* **Ան-**

Անյեղութիւն *s.* immutability.

Անյերկունահալ *a.* indubitable.

Անյեղաբար *a.* that easily forgives, that does not bear malice.

Անյեղաբարութիւն *s.* forgiveness, amnesty, pardon. [rial.

Անյեղառակ *a.* forgotten; immemo-

Անյեղառակութիւն *s.* forgetfulness.

Անյելելի *a.* immemorable.

Անյելութիւն, **Անյելութիւն** *s.* amnesty.

Անյողաղբ *a.* unshakeable, firm, immovable.

Անյոյլ *a.* inscrutable.

Անյոյս, **յուսելից**, **աց** *a.* hopeless, desperate; despaired of; unhoped, unexpected; *ad.* desperately; — **առնել**, to render hopeless; — **լինել**, to despair, to give way to despair.

Անյուշ *a.* forgotten; — **առնել**, to bury in oblivion. [rate.

Անյուսազոյն *a.* more or very despe-

Անյուսալի, **Անյուսալից** *a.* desperate, despaired of; unhopeful.

Անյուսալից, *ացայ տո.* to despair.

Անյուսութիւն *s.* despair.

Անյոգ, **Անյոգական**, **Անյոգաւոր** *a.* inarticulate; not joined, simple.

Անյոժար *a.* without desire, — wish or inclination; involuntary, forced.

Աննախանձ *a.* not envious; liberal, generous; *ad.* without envy; generously, abundantly.

Աննախանձատրութիւն, **Աննախանձութիւն** *s.* absence of all feeling of envy.

Աննահանջելի *a.* irrevocable.

Աննաւազնաց *a.* unnavigable.

Աննենգ *a.* artless, guileless, sincere, upright, ingenuous; *ad.* artlessly, ingenuously.

Աննենգութիւն *s.* sincerity, simplicity, ingenuousness.

Աններգործելի *a.* not susceptible; inefficacious.

Անհերքելի *a.* unpardonable; intolerable.

Անհերհուն *S.* Անհմուտ .

Անհեցուկ *a.* without support.

Անհկառ *a.* not indigent; opulent.

Անհազարար *ad.* abundantly.

Անհերհ, Անհերհէլի *a.* sleepless, watchful. [material.]

Անհիւթ, *ից*, Անհիւթական *a.* immaterial. *s.* immateriality.

Անհկար *a.* without painting, figure or device; unformed, imperfect, shapeless.

Անհկարադիր, Անհկարադրելի *a.* indescribable. [superable.]

Անհկուն *a.* invincible, tameless, in-

Անման, *ից* *a.* unlike, dissimilar, different; not uniform; incomparable.

Անմանելի *a.* inimitable.

Անմանութիւն *s.* unlikeness, dissimilitude, difference; unsuitableness, disproportion.

Անշան, *ից* *a.* without mark, - sign, - character; ignoble, unknown, obscure; - վարել կեանս, to leave retired. [ble.]

Անշմար, Անշմարելի *a.* unobserva-

Անշող *a.* without lustre, dull, gloomy, dark.

Անորոգելի *a.* irreparable.

Անուսաղ *a.* inexhaustible.

Անուսաղ *a.* inextinguishable.

Անուսաճ *S.* Անհուռն .

Անուկեր, ուկերաց, ըկց *a.* without offering; implacable, inexorable, cruel.

Անուկերական *a.* that cannot be offered, not sacred, profane. [vain.]

Անշահ, *ից* *a.* unprofitable, useless,

Անշահախնդիր *a.* disinterested.

Անշահախնդրութիւն *s.* disinterestedness. [etc.]

Անշահասեր, etc. *S.* Անշահախնդիր, Անշահակէտ, Անշահեկան, Անշայեկան *S.* Անշահ .

Անշահութիւն *s.* unprofitableness, uselessness.

Անշաղխ *a.* free from dirt, clean; not contaminated, pure, clear.

Անշամանդաղ *a.* unclouded, clear.

Անշարադիր *a.* uncompounded, simple.

Անշարժ, *ից* *a.* immovable, fixed, stable, firm; not commutable; real, not personal.

Անշարժաբար *ad.* immovably, firmly.

Անշարժութիւն *s.* immobility, immovableness, stability, firmness.

Անշարժ *a.* pathless, trackless.

Անշեղ *a.* not oblique, straight, direct.

Անշէն *a.* uninhabited, desert.

Անշէլ *a.* inextinguishable.

Անշորհ, *ից*, *այ* *a.* ill-favoured, disfigured, deformed; ungracious, ungrateful, unpleasant; unfortunate, unlucky; ungrateful, unthankful.

Անշորհակալ, Անշորհակալու, *այ* *a.* ungrateful, unthankful.

Անշորհակալութիւն *s.* ingratitude.

Անշորհութիւն *s.* deformity, ugliness, ill-favouredness; ingratitude.

Անշնչակտն *a.* breathless, dead; inanimate, senseless.

Անշնչանամ, *ացոյ* *vn.* to expire, to die; to commit suicide by suffocation.

Անշնչացեալ *a.* asphyxiated. [iate.]

Անշնչացուցանեմ, ուցի *va.* to asphyxiate. *s.* expiration, death; asphyxia.

Անշուկ, Անշուռնժ *a.* dumb with amazement, astonished, surprised; - լինել, to be astonished, to wonder; - լուռութիւն, utter or profound silence. [seless.]

Անշունչ, շնչից, ոց *a.* inanimate, sen-

Անշուշտ *a.* incontestable, sure, certain, assured, infallible; *ad.* assuredly, incontestably, certainly.

Անշուք *a.* inglorious, unhonoured, ignoble, vile; ill-favoured, deformed;

Անշուքել կենցաղ, to live retired.

Անշոյելի *a.* unchangeable; that cannot be overturned.

Անշոյութիւն, *ից* *a.* *ad.* without confusion; unperplexed, not embarrassed; tranquil. [calm.]

Անշոյութիւն *s.* imperturbability,

Անշանամ, *ացոյ* *vn.* to become vile, to grow despicable; to grow ugly, to fade.

Անշարդուցանեմ, ուցի *va.* to disfigure, to deform, to spoil.

Անշարժութիւն *s.* awkwardness, deformity, ugliness.

Անշարժելի *a.* impalpable.

Անշորտ *a.* unbounded, unlimited, infinite.

Անոխակալ, *այ* *a.* without malice, not revengeful, not malignant.

Անոխակալութիւն, Անոխութիւն *s.* absence of maliciousness, freedom from revenge or hatred.

Անշորդ *a.* unpolished, uneven, rough.

Անշորտ, *ից* *a.* unpitying, incom-

passionate, inhuman, barbarous, cruel, brutal.

Անողորմ, Անողորմաբար *ad.* cruelly, barbarously, atrociously; - **չարչարել**, to tyrannize.

Անողորմ, Անողորմելի *a.* implacable, severe, inflexible, inexorable.

Անողբխոս *չ* *a.* unchaste, incontinent, impure, immodest.

Անողնալի *a.* insurable, incurable.

Անոճ *a.* without style, orderless, confused; - **խին**, pell mell, promiscuously.

Անոյժ *a.* without force, feeble.

Անոյշ, նուշից, ուշուշք *a.* sweet, agreeable; **հոտ - բուրել**, to give an agreeable odour; **հոտ անուշից**, perfume.

Անոյշք, ուշից *s.* sweetness, suavity.

Անոսայ, ից *a.* untoward, rude, rough, rustic; unceivil, disobliging; awkward, unbecoming.

Անոսա *a.* without branches; that does not rise or stir.

Անոտն *a.* footless, apode; baseless; **յանոտից** *ad.* at the feet.

Անոտնաձայն առնել *va.* to walk on tip-toe; *տ.* to walk on the tip of one's toes. [dent.]

Անորակ *a.* without quality or acce-

Անորդի *a.* childless, heirless; sterile, barren; - **մեռանել**, to die without children.

Անորդիմ, էցայ *տ.* to remain without children, to lose one's children.

Անորդութիւն *S.* **Անզատակութիւն.**

Անորիշ *a.* inseparable, indivisible.

Անորոճ *a.* that does not ruminate or chew the cud.

Անորոշ *a.* undetermined, indefinite, uncertain; vague, indistinct, confused; inarticulate; contingent.

Անորոշ, Անորոշաբար *ad.* indefinitely; confusedly, indistinctly; implicitly.

Անորոշութիւն *s.* indecision, indetermination. [wheel.]

Անուածե, ի *a.* in the shape of a

Անուանադիր *a.* that gives a name to, that names. [me to, to name.]

Անուանադրել, էցի *va.* to give a na-

Անուանադրութիւն *s.* nomenclature.

Անուանակիր *a.* that bears the name of another.

Անուանակից *a.* of the same name; homonymous. [call.]

Անուանակչեմ, էցի *va.* to name, to

Անուանակողութիւն *s.* denomination; nomenclature.

Անուանակրութիւն *s.* act of bearing the same name, homonymy.

Անուանակցիմ, էցայ *տ.* to share the same name. [թիւն.]

Անուանակցութիւն *S.* **Անուանակրութիւն** *a.* that has many names.

Անուանարի, աց *a.* infamous, notorious; shameful, scandalous, disgraceful, vile; - **առնել**, to disgrace, to bring to shame, to dishonour.

Անուանարկութիւն *s.* defamation, discredit.

Անուանախոխութիւն *s.* metonymy, change of name-

Անուանել, էցի *va.* to name, to call, to denominate, to term.

Անուանի *a.* renewed, famous, illustrious; - **լինել**, to become illustrious.

Անուանումն *s.* nomination. [ly.]

Անուաւոր *a.* that has wheels, whee-

Անութ, նթի, թոյ, թոց *s.* arm-pit.

Անուկիւր *a.* crooked; indirect.

Անուկչայի *ad.* indirectly.

Անուկչայ, ից *a.* incorrigible, per-

verse.

Անուն, նուան, ուանք, անց *s.* name; renown, glory, reputation, honour, title; - **բայի, gr.** nominative; noun, substantive; - **չբոյ**, title. [etc.]

Անուադրել, etc. *S.* **Անուանադրել, Անուանակ** *a.* that does not contain, that has not; poor, needy.

Անուադ առնել *va.* to destroy the name, the race. [macious.]

Անուանկիր *a.* disobedient; contu-

Անուանկրութիւն *s.* disobedience; contumacy.

Անուանող *S.* **Անուանակ.**

Անուադիր *a.* inattentive.

Անուադր *s.* sal ammoniac.

Անուադրութիւն *s.* inattention.

Անուալի, աց *a.* sweet, agreeable to

the taste, savoury, delicate; benign, gracious.

Անուալչամ *a.* sweet, savoury.

Անուալչոտ *a.* sweet, odoriferous,

delicate; - **առնել**, to perfume, to scent.

Անուալչոտեմ, էցի *տ.* *S.* **Անուալչոտ**

առնել.

Անուալչոտիմ, էցայ *տ.* to smell

sweet, to be odoriferous.

Անուալչոտութիւն *s.* sweetness of

smell, perfume.

Անուալչալակ *S.* **Անուալչամ.** [joy.]

Անուալմոտութիւն *s.* mirth, gaiety,

Անուշարար *a.* that makes sweet: *s.* confectioner.

Անուշեմ, էջի *va.* to sweeten.

Անուշուծիւն *s.* sweetness; delicacy, exquisite flavour; affability, cheerful-ness.

Անուշունք *s. pl.* perfumes, odours; *S.* Անուշք.

Անուշոր *a.* mild weather.

Անուորդ *s.* windlass; gin or triangle for pullies; engine.

Անուս, էյ, Անուսուհն *a.* ignorant, unlettered; stupid.

Անուսուծիւն, Անուսուհնուծիւն *s.* illiterateness, ignorance, want of science.

Անուստեք *S.* Անուրէք. [food.

Անուտեղի *a.* uneatable, unfit for

Անուր, անրոյ *s.* iron collar (of a pil- lory); collar; ring.

Անուրէք *a.* not confined to one place, unbounded, infinite: houseless, home- less.

Անուրջք, նրջոյ, ջլոյ *s. pl.* dream, vi- sion, reverie. [helpless.

Անոք *a.* destitute, abandoned by all,

Անչար *a.* not vicious, harmless, void of malice.

Անչարուծիւն *s.* ingenuousness, good- ness, simplicity of character. [ble.

Անչարչար, Անչարչարեղի *a.* impassi-

Անչարչարուծիւն *s.* impassibility.

Անչափ, էյ *a.* immense, infinite; exte- me, excessive, enormous, immoderate, superfluous, superabundant; intempe- rate, disordinate; dreadful, violent, grievous.

Անչափ, յԱնչափս *ad.* immensely, in- finitely, beyond measure, excessively; intemperately, immoderately; hyper- bolically.

Անչափադիր *S.* Անպարադիր.

Անչափակցուծիւն *s.* want of syme- try, disproportion.

Անչափահաս, էյ *a.* not adult, not ar- rived at puberty.

Անչափուծիւն *s.* immensity; enormi- ty; superfluity, superabundance, exu- berance; immoderation, intemperance.

Անպատարակեղի *a.* irreproachable.

Անպակաս, Անպակասեղի *a.* faultless, perfect, accomplished, complete; un- failing; indefectible, inexhaustible; *ad.* perfectly; without fail; incessantly.

Անպակասելուծիւն *s.* indefectibility, continuance.

Անպահակիմ, էջոյ *vn.* to be irreso- lute, to hesitate, to delay; *S.* Անպահ- կեմ.

Անպահակ, Անպահապան *a.* without a guardian or guard.

Անպահեստ *a.* not preserved.

Անպահպանաբար, or պէս *ad.* negli- gently, without observation.

Անպահպանուծիւն *s.* want of obser- vation, negligence, infringement, in- fraction.

Անպաճոյճ, չունճոյ *a.* unadorned, simple, plain, unpolished.

Անպաճունչաբար *ad.* without orna- ment, simply, plainly.

Անպայման *a.* unlimited, immense; *ad.* without condition.

Անպատասխանի *a.* without answer; - առնել, to confound.

Անպատեհ *a.* unbecoming, improper, unsuitable, unfit, absurd, unseemly.

Անպատեհուծիւն *s.* absurdity, unsui- tableness, incongruity, impropriety.

Անպատեղազմատեք *a.* that loves not war, peaceable.

Անպատեմ, էջի *vn.* to remove pu- nishment, not to punish.

Անպատիւ *a.* unpunished; *ad.* with impunity.

Անպատիւուծիւն *s.* impunity.

Անպատիր *a.* not deceitful, sincere; that cannot be deceived.

Անպատիւ, տուէյ *a.* dishonoured, dishonourable, abject, base, vile; *ad.* dishonourably, vilely: - դրամ, false money. [պատեհ.

Անպատկան, Անպատկանաւոր *S.* Ան-

Անպատկառ, էյ *a.* impudent, disre- spectful, irreverent, immodest, shame- less; *ad.* impudently, without shame, irreverently, disrespectfully.

Անպատկառուծիւն *s.* effrontery, im- pudence, shamelessness; irreverence, disrespect.

Անպատկեր *a.* without image.

Անպատճառ *a.* without cause, - prin- ciple, causeless; without reason or motive; *ad.* absolutely, peremptorily.

Անպատկելի *S.* Անպատում.

Անպատեճ, etc. *S.* Անպատեհ, etc.

Անպատուադիր *a.* disrespectful.

Անպատուատեք *a.* that does not love honours.

Անպատուաստ, Անպատուաստելի *a.* not grafted; that cannot be grafted; that cannot be united.

Անպատուար S. Անպարիսպ.
 Անպատուեմ, էջի *va.* to dishonour.
 Անպատուհաս *a.* unpunished.
 Անպատում *a.* unspeakable, unutterable, inexpressible, ineffable.

Անպատուութիւն *s.* irreverence; dishonour.

Անպատուար, Անպատուարան *a.* unsupported, unprotected, abandoned.

Անպատրաստ, էջ *a.* unprepared, unfurnished, unprovided; յ-էջ *ad.* without preparation, unawares, unexpectedly.

Անպատրաստութիւն *s.* want of preparation; unfurnished state. [ըրբ-

Անպարագիծ, Անպարագիր S. Անու-

Անպարագրութիւն *s.* immensity.
 Անպարապ *a.* busy, not at leisure; not engaged in business.

Անպարապանամ, աջայ *vn.* to be busy, to be occupied.

Անպարապութիւն *s.* want of leisure, business.

Անպարիմանալի *a.* incomprehensible.

Անպարիսպ *a.* without rampart, un-

walled. [est.

Անպարծ *a.* without bragging, mod-

Անպարծութիւն *s.* want of boasting.

Անպարկէշտ, էջ *a.* immodest, un-

chaste, indecent, bawdy, obscene; dis-

solute, debauched; -*a.* *ad.* indecently.

Անպարկէշտութիւն *s.* immodesty.

Անպարոյր *a.* uncircumscribed; un-

bounded, immense; incomprehensible.

Անպարունակ, Անպարունակէլ S. Ան-

պարոյր.

Անպարտաւ *a.* irreproachable; *ad.* irreproachably.

Անպարտաւոր S. Անպարիսպ.

Անպարտ, էջ *a.* unblamable, innocent; not due; - առնէլ կացուցանէլ,

to clear, to acquit.

Անպարտաւորն *a.* very or more innocent. [cent.

Անպարտական *a.* not guilty; inno-

Անպարտակիր *a.* that suffers inno-

Անպիտան S. Անպէտ.

Անպիտանանամ, աջայ *vn.* to be use-

less, to become useless, to spoil.

Անպիտանացուցանեմ, ուշի *va.* to render useless.

Անպիտանութիւն *s.* inutility; littleness, insignificance; baseness, vileness.

Անպիտոյք, ղիջ *s.* *pl.* useless things.

Անպիտութիւն S. Անպիտանութիւն.

Անպղերգ *a.* not lazy, diligent.

Անպղտոր *a.* untroubled, unclouded, clear, pure.

Անպղտոյայ *a.* pathless.

Անպղտր *a.* without a dower.

Անպրակ *a.* without a crown.

Անպրպաբեր S. Անպաուլ.

Անպրպաբերութիւն, Անպաուլութիւն *s.* infertility, unfruitfulness; unprofitableness.

Անպրուղ *a.* unprofitable, useless; unfertile, unfruitful, barren; *ad.* un-

profitably, uselessly. [broken.

Անքաղախ *a.* that cannot break; un-

Անքան *a.* careless, remiss, negligent; *ad.* easily. [int.

Անջատ *a.* separated, divided, disjo-

Անջատեմ, էջի *va.* to separate, to detach, to disjoin, to disunite; to un-

couple.

Անջատումն *s.* separation, disjunc-

tion. [venly.

Անջրնր, Անջրէլի *a.* indelible: slo-

Անջուր, Անջրդի, դւոյ, Անջրգին *a.*

without water, dry, arid, anhydrous.

Անջրութիւն *s.* dryness, aridity.

Անջրէլի *a.* indelible; indissoluble; in-

contestable.

Անջրպէտ, էջ, այ *s.* intermedium,

space, interval, interstice; partition,

boundary. [tion.

Անջրպէտարան *s.* curtain of parti-

Անջրպէտեմ, էջի *va.* to separate, to cut off, to shut out, to exclude.

Անջրպէտութիւն *s.* space, interval; separation, partition.

Անսահման, Անսահմանաւոր, Անսահ-

մանէլ *a.* infinite, unbounded; inter-

minable; unlimited; indefinite; incom-

prehensible.

Անսահմանաբար *ad.* without limit; indefinitely; indeterminately.

Անսալարթաբեր *a.* leafless, dead.

Անսամ, աջի *vn.* to listen, to obey, to give ear to, to acquiesce, to yield, to consent, to submit; չ-, յ-ս *ad.* vainly, to refuse consent, to disobey.

Անոյլթաք, Անոյլթաքէլ *a.* that is not slippery; that does not stumble; firm, sure; infallible.

Անանձ *a.* without bridle, — reins; unbridled, unrestrained; unruly, ungovernable.

Անասան, Անասանէլ *a.* unshaken, immovable, firm.

Անասա, Անասաէլ *a.* ungovernable, unruly, disobedient, obstinate, incorrigible.

Անաստեմ, էցլ *vn.* to disobey, to resist, to be refractory.

Անաստութիւն *s.* disobedience, contumacy, obstinacy. [for eating.

Անեղան *a.* without having a table

Անեք *a.* steril.

Անեքմն, Անեքմնաւոր *a.* without seed; unfruitful, barren.

Անէր *a.* without love, — affection; cold, unfeeling.

Անին *a.* without nourishment.

Անիրէլ *a.* who has neither lovers nor friends; antipathetic.

Անիրէլութիւն, Անիրութիւն *s.* want of love or affection; antipathy.

Անիրա *a.* heartless.

Անխալ *a.* without fault; infallible, impeccable; *ad.* infallibly.

Անխալութիւն *s.* infallibility.

Անխուր *a.* without salary, unpaid, unrewarded.

Անկզմութեամբ *ad.* without beginning.

Անկզմական *a.* without beginning, that has existed from all eternity.

Անկզմակէց *a.* equally without beginning, coeternal.

Անկզմութիւն *s.* uncreatedness, eternal existence.

Անկիզն *a.* without beginning, eternal; baseless.

Աննուշդ *S.* Անին.

Անուշդ *a.* unaccustomed; unusual; strange, extraordinary, new; irregular.

Անուալ *a.* *ad.* hungry, unfed, troubled with hunger; fasting; without food; լինել կալ —, to fast.

Անուալանամ, ացայ *vn.* to fast; to be hungry. [state.

Անուալութիւն *s.* hunger; fasting

Անուգ *a.* without mourning, — affliction.

Անուա *a.* real, true, certain.

Անուրբ *a.* impure, unclean; unholy, profane.

Անպար, Անպարական, Անպարէ-

լի *a.* infinite, interminable; perpetual, durable; inexhaustible.

Անպարութիւն *s.* inexhaustible state.

Անպի *a.* unscarred.

Անսասահ *a.* docile, submissive.

Անսացուած, էց *a.* without means, — property, poor. [poverty.

Անսացութիւն *s.* want of means.

Անսոգիւա *a.* irreproachable, unblemished, pure, blameless; *ad.* irreproachably. [ed.

Անստեղծ, Անստեղծական *a.* uncreated

Անստերիւր *a.* infallible, sure, unerring, without mistake.

Անսին *a.* without breast or udder; without milk.

Անսոյգ *a.* uncertain.

Անսուգութիւն *s.* incertitude.

Անսուէր *a.* unshadowed, unclouded, clear, light.

Անսուէրագիծ, Անսուէրագիր *a.* evident, manifest; indelible.

Անսուէրափայլ *a.* glittering, luminous, brilliant, bright. [falsehood.

Անսութիւն *s.* veracity, without

Անսրբութիւն *s.* uncleanness, impurity. [ness.

Անսրտուութիւն *s.* good-humour, mild-

Անսփոփ, Անսփոփէլ *a.* inconsolable.

Անվախճան *a.* endless, eternal.

Անվաճառ *a.* unsaleable.

Անվայել, Անվայելուչ *a.* unbecoming, indecent, unsuitable, improper, unfit; dishonourable; — *ad.* indecently, improperly; dishonourably.

Անվայելութիւն *s.* indecency, impropriety; deformity.

Անվայրպակ *a.* unlimited, unbounded; incomprehensible.

Անվան, Անվանել *a.* that cannot be repulsed or put to flight, invincible, impregnable.

Անվաստակ *a.* indefatigable; idle, lazy; *ad.* without fatigue.

Անվար *a.* uncultivated.

Անվարժ, էց *a.* inexperienced, rude, unpractised, unskilled, unexercised.

Անվարժութիւն *s.* unskilfulness, inexperience.

Անվարկ *a.* unforeseen, unexpected; vile, without esteem.

Անվարձ *a.* without salary, unpaid; without merit or recompense.

Անվաւեր, Անվաւերական *a.* invalid, null, illegal, insufficient; apocryphal; — սանել, to invalidate.

Անվաւերաբար *ad.* illegally, insufficiently. [lity, illegality.

Անվաւերութիւն *s.* invalidity, nul-

Անվեհէր *a.* intrepid, fearless, courageous, bold; *ad.* intrepidly, fearlessly, boldly.

Անվեհէրութիւն *s.* intrepidity.

Անվերակացու *a.* without inspector, -superintendent. [out pretext.

Անվերարկելի *a.* inconcealable, without cloak or mantle.

Անվերձանելի *a.* illegible.

Անվերհաղեր *a.* without title or inscription.

Անլէր *a.* unwounded, invulnerable.

Անվժար, **Անվժարելի** *a.* exact, precise, perfect; *ad.* exactly, precisely.

Անվժարութիւն *s.* exactness.

Անվճռելի *a.* indisputable.

Անվշտ *a.* without pain, that has nothing to suffer. [nerable.

Անվրաւոր, **Անվրաւորելի** *a.* invul-

Անվկայ *a.* unwitnessed.

Անվհանդ *a.* firm, determined, steady, resolute, invincible, inexpugnable.

Անվշար *a.* invaluable; unpaid; infinite, endless.

Անիւսա *a.* harmless, innocent, innocuous; unhurt, undamaged, safe and sound; *ad.* harmly.

Անիւստելի *a.* not liable to injury.

Անլտաս *a.* distrustful, suspicious; -**լինել**, to distrust, to suspect.

Անլտասհուութիւն *s.* mistrust, diffidence.

Անվտանգ *a.* out of danger, safe; unhurt, free from harm.

Անվտխ *a.* fat, plump.

Անվրդով *a.* untroubled, tranquil; *ad.* peacefully, quietly.

Անվրդովութիւն *s.* tranquillity, undisturbed state.

Անվրելի *a.* unfailing, punctual, exact, regular, correct, sure, certain; *ad.* without fail, punctually, precisely, exactly, correctly.

Անտաղակալի, **Անտաղտուկ** *a.* unwearied; not tedious, not wearisome.

Անտանելի *a.* insupportable, intolerable, heavy, burdensome; incomprehensible, inconceivable.

Անտամուկ *a.* without moisture, dry.

Անտաշ, **կց** *a.* rough, unpolished; hard.

Անտառ, **ի**, **այ** *s.* forest, wood; -**փոքր**, grove, copse, thicket; - **թաւ**,

thickest part of a forest; **վերակացու անտառի**, ranger of a forest, forester.

Անտառաբոյժ *a.* brought up in a forest. [thick; bushy; woody.

Անտառախիտ *s.* *a.* strong, tough;

Անտառակի, **ի** *s.* grove, thicket.

Անտառանդ *a.* become a forest, overgrown with wood.

Անտառային *a.* silvan. [forest.

Անտառանամ, **այցայ յո.** to become a **Անտառանունդ** *S.* **Անտառաբոյժ**.

Անտառան *a.* unwavering.

Անտարակից *a.* indubitable, certain; *ad.* without doubt, - difficulty.

Անտարբեր *a.* indifferent.

Անտարբերաբար *ad.* indifferently.

Անտարբերութիւն *s.* indifference; neutrality.

Անտարամ *a.* resolute, determined.

Անտար, **Անտարրական** *a.* immaterial, incorporeal.

Անտեղաբոյն *a.* more or very absurd, - extravagant. [unskilful.

Անտեղեակ *a.* ignorant, unlearned,

Անտեղեկութիւն *s.* unskilfulness, ignorance.

Անտեղի *a.* not confined to one place, uncircumscribed; absurd, extravagant; unbecoming, unsuitable.

Անտեղեկալի *a.* hard, inflexible.

Անտեղութիւն *s.* absurdity, extravagance, incongruity, unsuitableness, unfitness, inpropriety.

Անտեղելի *a.* who does not aspire, unambitious; - **աւագուէ**, not desiring honour.

Անտես, **կց** *a.* invisible; incomprehensible; - **անեկ**, to neglect, to take no care of, to despise, to quit, to abandon.

Անտեսաբար *ad.* invisibly.

Անտեսակ *a.* formless, shapeless.

Անտեսական, **Անտեսանելի** *a.* invisible; incomprehensible.

Անտեսեմ, **էջի յա.** to neglect, to abandon, to slight; to connive at.

Անտեսութիւն *s.* invisibility; incomprehensibility; blindness; connivance.

Անտերունչ *a.* without master or governor; unassisted, forlorn, abandoned.

Անտեսական *a.* which does not last, instant. [տերունչ.

Անտեր *a.* free, independent; *S.* **Ան**

Անտերհնչութիւն, **Անտերութիւն** *s.* anarchy, interregnum.

Անտի *ad. a.* thence; there; 'ի լինել

-, from yonder mountain; *սասի և -*, from each side.

Անտի, *ից* *s.* the world to come; *pl.* the blessings of the world to come.

Անտիական *a.* young; childish.

Անտիպ *a.* without type; unlike; shapeless, deformed.

Անտիս *S.* *Անտիական*.

Անտիքրիստոս *s.* antichrist.

Անտիեղծ *ad.* without deformity, - defect; perfect.

Անտիուր *a.* joyful, gay.

Անտկար *a.* strong, able.

Անազաբար *ad.* inseparably.

Անաղելի *a.* inseparable.

Անանթրինելի *a.* indispensable.

Անտոճմ *a.* of low birth, ignoble.

Անտուն *a.* without habitation, houseless; *ad.* like a pilgrim.

Անտրուժ *a.* joyful, cheerful; *ad.* without sorrow.

Անրակ, *այ* *s.* clavicle, collar-bone.

Անրջական *a.* that relates to dreams; visionary.

Անյ *s.* abortive: Easter; *S* *Անյք*.

Անյադիր *s.* passport; - *ասլ*, to give a -; *Հաստասեղ զ-*, to viser the -.

Անյական *S.* *Անյաւոր*.

Անյանեմ, *անյի տ.* to pass; to flow, to run; to pass away, to end, to cease; to pass over, to omit; - *զանյանել*, to exceed; to surpass, to excel; - *զբաւ նիւ ըստ հրամանն*, to infringe, to transgress, to violate, to break; - *ընդ մէջ*, to cross; to pierce, to penetrate; - *զերտմն*, to repass; - *ի տեղի այլը*, to succeed; - *ընդոստ*, to leap; - *արագ*, to hasten; - *զաւուրբք*, to grow old; - *չրագի*, to be extinguished; - *ժամանակի*, to elapse; - *անյից*, to happen; - *յաշխարհէ*, to die, to expire; *Հաստանել -*, to cross, to traverse; - *ըստ չափ ըստ սահման*, to surpass, to exceed, to go beyond the limit; - *Հաստ ճեպ զբազում իւրք*, to pass rapidly over many things; *սահաւ ինչ - բաւ նիւ*, to speak briefly.

Անյասուճն *a.* soft, affable.

Անյարան *s.* passage.

Անյաւ *a.* healthy, free from pain; insensible; *ad.* without pain.

Անյաւոր *s.* a. passenger, traveller; fugitive, transitory, perishable, temporal, frail, vain.

Անյաւորութիւն *s.* instability, frailty, vanity.

Անյաւութիւն *s.* health, freedom from pain; insensibility; apathy, inaction; impassibility.

Անյեալ *a.* passed; - *զաւուրբք*, old, advanced in age; - *ժամանակ*, the time past. [ter.

Անյիկ *a.* passenger, traveller; *s.* East-

Անյիւր *a.* each, every.

Անյոյական *a.* transitive.

Անյորդ, *այ* *s.* passenger.

Անյութիւն, *Անյուճն* *s.* journey, passage; transition.

Անյուկ *a.* open to the public, frequented by passengers; - *փողոց*, great thoroughfare.

Անյուցանեմ, *ուցի տ.* to pass, to cause to pass; to transmit; to dissipate, to drive away; to consume, to employ; to transport; to carry back; to pierce; to twine; to enchain; to omit, to pass over; to surpass, to excel; - *զմեզս*, to pardon sins; - *զաւուրբ զժամանակ կենաց*, to pass away the time, to live; - *զչրագ զհուր*, to extinguish or put out the candle or fire; - *ընդ սուր՝ ի սայր սուների*, to put to the sword; - *զբամ փոխանակաւ* or *ի ձեռն դրամափոխութան*, to remit money, to send letters of change; - *զբաւակն*, to miscarry in child-birth; - *զանյուցանել*, to excel, to surpass; - *ընդ թիւ*, to count, to enumerate; - *զյասուճն*, to appease anger; - *զքննութիւն իւր*, to pass one's examination; *չարիտ - ընդ*, to hurt someone.

Անյուցեալ *a.* passed, transmitted; *s.* abortive child.

Անյոյութիւն *s.* modesty, chastity.

Անյք, *ցից* *s. pl.* passage, journey; pass, defile; street, lane; avenue; channel, canal; hole, opening; gate; accident, event; leap; flux; - *բնակարանաց սենեկաց*, gallery, corridor; - *ժամանակի*, space of time, lapse of time; - or *բերան անթոց*, orifice; - *անյ և անյ առնել*, to pass, to go; *անյ և դարձ առնել*, to come and go, to traverse; *բազում - անյն ընդ իս*, I have suffered much; *պատմելն իրերաց որ ինչ - ընդ իւրեանս անյեալ էին*, they told each other every thing that had happened there. [ble.

Անյիախուստ, *Անյիախուստիւն* *a.* inevitable

Անյիակ *a.* unclosed, open.

Անյիաւ, *Անյիաւացի* *a.* inglorious, unhonoured, abject.

Անփառութիւն *s.* inglorious state, abject condition, vileness, baseness.

Անփառունակ *S.* Անփառ.

Անփոխ *S.* Անփոփոխ.

Անփոխազրեղ *a.* immutable, not liable to change, invariable.

Անփոխան, Անփոխանակել *a.* immutable, invariable. [replaced.

Անփոխանորդ *a.* which cannot be Անփոփոխել *S.* Անփոփոխ.

Անփոյթ *a.* negligent, careless, inattentive, indifferent, indolent; - առնել, լինել, to neglect, to slight.

Անփոյթութիւն *s.* negligence, carelessness.

Անփորձ, ից *a.* that does not put to the test; that is not tried or put to the test; inexperienced, untried, new; pure, chaste.

Անփորձութիւն *s.* want of temptation; inexperience.

Անփութութիւն *S.* Անփոյթութիւն.

Անփուռ *a.* not rotten, incorruptible, not liable to decay.

Անփոփոխ, Անփոփոխական, Անփոփոխելի *a.* immutable, invariable, unalterable, uniform, constant; *ad.* immutably, invariably.

Անփոփոխութիւն *s.* immutability, invariableness, constancy.

Անփառութիւն *s.* want of rottenness, incorruptibility.

Անփրկանաւոր *a.* that cannot be ransomed or redeemed.

Անքակ *a.* indestructible, indissoluble; insoluble; inherent; *ad.* indissolubly.

Անքակութիւն *s.* indissolubility. [try.

Անքաղաք *u.* without a city or coun-

Անքաղաքապետ *a.* who does not understand politics.

Անքաղաքավոր *a.* impolitic, uncivil, unpolite, uncourteous.

Անքաղաքավորութիւն *s.* incivility, unpoliteness, rudeness.

Անքալ *a.* that does not walk.

Անքանակ *a.* without measure or quantity.

Անքաքնելի *a.* intrepid, fearless, bold.

Անքատ *a.* indigent, necessitous, poor, forlorn.

Անքատանամ, ցայ, Անքատիմ, էցայ *vn.* to be indigent, to be poor.

Անքատութիւն *s.* indigence, poverty.

Անքաւելի *a.* inexpiable, irremissible, unpardonable.

Անքէն *a.* void of malice, not vindictive.

Անքթթեղ, Անքթթ *a.* that does not wink the eye; *ad.* without winking, with fixed eyes.

Անքիւս *S.* Կողանայր.

Անքնին, Անքննելի *a.* inscrutable, impenetrable, hidden, secret.

Անքնութիւն *s.* inscrutability; want of examination.

Անքոյթ *a.* safe, secure.

Անքոյթութիւն *s.* security, safety.

Անքուռ *a.* awake, wakeful, sleepless, watchful; - լինել, կալ, to be awake; to be wakeful, sleepless.

Անքուլ *a.* without veil; without pretext, plain.

Անօգնական *a.* helpless, succourless.

Անօգնականիմ, էցայ *vn.* to be unassisted, to be helpless.

Անօգուս *a.* useless, fruitless, vain, unprofitable; -ս *ad.* unprofitably, vainly.

Անօթ, ոց, ից *s.* vase, vessel, pot; box; piece of furniture; tool, instrument; -բ խոշակերոցի, kitchen-range, set of pots and kettles; - առնուլ, խնդրել, to borrow; - սալ, to lend.

Անօթագրութիւն *s.* angiography.

Անօթի *S.* Նօթի.

Անօթութիւն *S.* Անտուաղութիւն.

Անօր, ից *a.* slender; rare; fine, subtle, thin, delicate; feeble, meager, lean; light. [very subtle.

Անօրալոյս *a.* more or very thin,

Անօրաթեւ *a.* that has light wings.

Անօրմասն *a.* composed of thin or subtle particles.

Անօրմարմին *a.* that has a body subtle, thin.

Անօրմամ, ացայ *vn.* to rarefy; to become thin; to be diminished; to waste; to become fine or subtle.

Անօրացուցանեմ, ուշի *va.* to rarefy; to make thin; to lessen, to diminish, to subtilize.

Անօրեմ *S.* Անօրացուցանեմ.

Անօրիմ *S.* Անօրանամ.

Անօրութիւն *s.* subtily, thinness.

Անօրէն *a.* unjust, wicked; impious; untoward; illicit, base; profane.

Անօրէնութիւն *s.* iniquity, malice; impiety.

Անօրինաբար *ad.* illegally, unjustly.

Անօրինակ *a.* unexampled, unparalleled, unequalled.

Անօրինեմ, էջի, Անօրինիմ, էջայ տ. to be iniquitous, to be unjust; to sin, to transgress.

Աշալուրջք, Աշալուրջք s. aurora, dawn, day-break; ընդ արշալուրջն ad. at dawn, at break of day.

Աշակերտ, ի, այ s. disciple, student, pupil, scholar; foster-child; sectator, follower; - արուեստի, apprentice.

Աշակերտաբար ad. like a scholar or disciple.

Աշակերտակից s. fellow-student, companion, school-fellow, comrade.

Աշակերտանոց s. school.

Աշակերտասէր a. that loves his scholar or disciple.

Աշակերտեմ, էջի va. to have in tuition, to teach, to instruct.

Աշակերտութիւն s. pupillage; apprenticeship.

Աշակերտուհի sf. school-girl.

Աշակերտօրէն S. Աշակերտաբար.

Աշարայ, էջ s. bot. rye.

Աշտատ առնեմ va. to give trouble, to fatigue, to harass, to incommode, to disquiet, to disturb; to torment, to plague, to rack; to weary; to importune, to pester; - լինել, to take trouble.

Աշտատածիր, Աշտատախնջ a. active, diligent.

Աշտատանք S. Աշտատութիւն.

Աշտատաջան, Աշտատասէր a. labo-rious, active, diligent, industrious.

Աշտատախրաբար ad. diligently, care-fully.

Աշտատախրեմ, էջի va. to labour dili-gently; to compose, to write.

Աշտատախրութիւն s. diligent labo-ur, elaborate study, industry; work, production.

Աշտատաւոր a. s. that works, that labours; servant; - եղբայր, lay-brother.

Աշտատեմ, էջի, Աշտատեցուցանեմ, ուցի va. to fatigue, to trouble, to incommode, to disquiet, to disturb.

Աշտատեցուցիչ, Աշտատեցուցանող a. troublesome, tedious; which makes work, fatiguing.

Աշտատիմ, էջայ տ. to work, to take trouble, to toil, to labour.

Աշտատութիւն s. fatigue, trouble, labo-ur, care, endeavour, effort; work, business; exercise; fabrication; - մտայ, stretch of the mind, intense applica-tion; աշտատութեամբ ad. with difficul-ty, with great trouble.

Աշխար s. mourning, lamentation, complaint. [lamentation.

Աշխարան, ի s. a place for tears or Աշխարանուազ a. plaintive, mourn-ful, lamentable.

Աշխարեմ, էջի va. to complain of, to lament, to mourn, to deplore.

Աշխարեղի a. deplorable, lamentable.

Աշխարհ, ի, այ s. world, universe; land, country, region; փոքր - , micro-cosm; հանդերձեալ - , the other world, future life; ընդ ամենայն - , through all the world; - ամենայն, all the world or people, every body; ըստ - հանել, to expatriate, to exile; էլահել, փոխել յ-է, to go in the other world; գալ յ-, to be born, to come into the world; յայս -ի, in the eyes of the world; թռ- զուզ - , to leave the world.

Աշխարհաբնակ a. that inhabits the world or a country; cosmopolitan.

Աշխարհագիր s. geographer; cosmo-grapher; geography; cosmography, poll-tax; - առնել, to take a census.

Աշխարհազոյժ առնեմ va. to procla-me every where or with a loud voice, to divulge, to noise abroad.

Աշխարհագրչ a. published or that publishes throughout the world.

Աշխարհագրով a. praised by all the world.

Աշխարհագրութիւն s. the reception of universal praise; universal praise.

Աշխարհագործ s. Creator of the world. [the world.

Աշխարհագործութիւն s. creation of Աշխարհագրումար S. Աշխարհախումբ.

Աշխարհագունդ s. geographical globe.

Աշխարհագրական a. geographical.

Աշխարհագրութիւն s. geography; - բնական, physical - ; - քաղաքական, political - .

Աշխարհադիտեմ, էջի տ. to observe or spy a country. [of warriors.

Աշխարհազօր a. composed of all sorts Աշխարհածողով S. Աշխարհախումբ.

Աշխարհախիր a. that fills the universe.

Աշխարհալոյս a. that gives light to all the world.

Աշխարհալուր a. heard throughout the world.

Աշխարհախորհ a. thought or done by universal consent.

Աշխարհախումբ a. in universal or ge-neral assembly; universal, general.

Աշխարհածանձ *a.* acknowledged by all the world; notorious, manifest; - հրտարականութիւն, notoriety.

Աշխարհածուհի *sf.* empress, queen, princess.

Աշխարհածուփ *a.* that agitates or troubles the world; agitated or troubled in the world.

Աշխարհակալ, ի, այ *s.* conqueror; monarch, emperor, prince.

Աշխարհակարութիւն *s.* conquest.

Աշխարհական *a.* worldly, temporal; secular, lay; universal, general; *s.* lay or secular man; - աշիւ, to secularize; - վեճակ կարգ, a secular life.

Աշխարհականացեալ *a.* secularized; married.

Աշխարհականութիւն *s.* secular life.

Աշխարհակեաց *a.* secular, laical, temporal. [universe.

Աշխարհակեր *a.* that consumes the

Աշխարհակերպ *a.* worldly, secular.

Աշխարհակեցոյց *a.* that saves, redeems the world. [world.

Աշխարհակիր *a.* that sustains the

Աշխարհակրթս *S.* Աշխարհախումբ.

Աշխարհակործան, Աշխարհակորոյս *a.* that destroys the world.

Աշխարհակուլ *a.* that absorbs or swallows up the world.

Աշխարհակայր *s.* father of the world.

Աշխարհամտծ *a.* that surrounds all the world.

Աշխարհամար or Աշխարհահամար *s.* list or register of the people, census of the population: *a.* that keeps the register of the people; աշիւ գիր գլ, to register the number of the people.

Աշխարհամէջ *s.* public square or place in a town or country.

Աշխարհամուռ *a.* open to public entrance, frequented, resorted to; - Գուռն, Court.

Աշխարհային *a.* worldly, profane; secular, lay, temporal.

Աշխարհանազ *a.* esteemed or respected by all men.

Աշխարհաշէն *a.* that causes a country to flourish; blooming, in bloom.

Աշխարհապահ *a.* that preserves the universe.

Աշխարհապատում *a.* that relates from the creation of the world.

Աշխարհապարունակ *a.* that surrounds the world, (Ocean).

Աշխարհասեր *a.* worldly, attached

to the worldly vanities.

Աշխարհասիրութիւն *s.* love of the world.

Աշխարհաստեղծ, ից *a.* that created the world.

Աշխարհավար *a.* political; secular.

Աշխարհավար լինիմ, Աշխարհավարիմ, էցոյ տ. to live according to the rules of good policy; to live a secular life. [lar life.

Աշխարհավարութիւն *s.* policy; secu-

Աշխարհաստծ *a.* that takes care of the people.

Աշխարհաստարած *a.* spread throughout the universe.

Աշխարհաստեց *a.* that detests the world, that is not attached to the vanities of the world.

Աշխարհասես *a.* that has seen much of the world; known by all, notorious, public, manifest; - ցուցանել, to publish, to make known.

Աշխարհատէր *s.* master of the world, conqueror; prince. [victress.

Աշխարհատիկին *sf.* queen; princess,

Աշխարհարար *S.* Աշխարհաստեղծ.

Աշխարհարարութիւն *s.* creation of the world.

Աշխարհացոյց *s.* map; համատարած -, map of the world.

Աշխարհաւանդ, ից *s.* public-house; pot-house; wine-shop.

Աշխարհաւանդիկ *s.* publican; tavern keeper. [the world.

Աշխարհաւեր *a.* that ruins, destroys

Աշխարհաբազարացի *s.* cosmopolite.

Աշխարհիկ *a.* secular; lay, vulgar, popular; - լեզու, vulgar tongue.

Աշխարհօրէն *ad.* secularly; vulgarly; generally, universally. [tion.

Աշխարհմոռ *s.* complaint, lamenta-

Աշիւս *a.* reddish; of a fiery colour; - ձի, chesnut horse.

Աշիւժ, խուժից *a.* ardent, spirited, lively, sprightly, mettlesome, fiery; adroit, skillful; alert, vigilant; - ձի, a spirited horse.

Աշիւժութիւն, Աշիւժք, ուժից, Աշխուժութիւն *s.* vivacity, spirit, gaiety, sprightliness; rapture; mettle.

Աշնանային *a.* autumnal.

Աշնանամուտ *s.* beginning of autumn. [the autumn.

Աշնանի *s.* autumn; *a.* ad. of or in

Աշուն, ջնան *s.* autumn.

Աշու *S.* Յալա.

Աշտանակ, ի, այց s. candle-stick.

Աշտանակամաղ a. hair on end, bristly.

Աշտանակեմ, էցի տ. to be on horse-back, to ride, to mount a horse; to break in a horse.

Աշտարակ, ի, այց s. tower; donjon; watch-tower. [wer.]

Աշտարակագործ a. that builds a to-

Աշտարակագործութիւն s. construction of a tower.

Աշտարակադարգ a. set round with towers or turrets, turreted.

Աշտարակաձև a. which has the forme of a tower, turreted.

Աշտարակաչէն S. Աշտարակագործ.

Աշտարակեալ, Աշտարակեայ a. having towers, set round with towers.

Աշտեայ, Աշտէ, էից s. pike; javelin, dart, lance.

Աշտեհաւոր s. lancer.

Աշտիձան S. Ատտիձան.

Աշտուճ a. dry; -հաց, dry bread.

Աշագար a. who has bad or sore eyes.

Աշագեղ, ոյ, Աշագեղեայ a. that has beautiful eyes.

Աշաղւրջ a. alert, sprightly, vigilant, active, gay; circumspect.

Աշաղլութիւն s. vigilance, circumspection; frankness; spirit.

Աշակաբաւ a. that moves the eyes.

Աշամէջք s. pl. space between the two eyes.

Աշառանք S. Աշառութիւն.

Աշառեմ, էցի, Աշառիմ, էցայ տ. to have respect to the appearance of persons.

Աշառու, ի, այց a. that respects the appearance of persons, partial.

Աշառութիւն s. respect of persons, partiality.

Աշարձակութիւն s. look of love, longing eye, amorous glance, lust.

Աշացաւ a. that has bad eyes: s. ophthalmalmy.

Աշացաւութիւն s. complaint, pain in the eyes; ophthalmalmy.

Աշացու, Աշիկայ S. Չաշացու.

Աշեայ, չէից a. that has eyes, that sees.

Աշեղ, ի, այց a. that has a fine eye.

Աշեր, Աշիկ, Աշիւնք S. Աջք.

*Աշխիկ, *Աշխարուկ s. blindman's-buff.

Աջոյ S. Ախնոյ.

Աջք, աշաց s. pl. eyes, sight, look;

աչա արձակել արկանել, to cast eyes upon, to desire; բառ աչա դասակել, to judge by first sight; յաչա դնել, to despise; առ աչա հայել, to pay respect to persons; յաչաց հանել, to render odious; յաչաց ելանել, to be in disgrace, to lose the good graces of any one; առ աչօք, fantastical, fanciful, chimerical; visibly; առ աչօք ինչ տեսիլ, երեւոյթ, spectre, phantom, ghost; vision, illusion; կալ աչաց, to become blind; թերբաց -, half-closed eyes; յաչա դնել, to be bold, to brave, to defy; -յարտատուս, tears in the eyes, weeping; զաչա ի վայր արկանել, to lower the eyes; ցաւ աչաց S. Աչացաւ, -ութիւն.

Ապա, եւ ապա ad. afterwards, then, immediately afterwards; consequently, in consequence; finally, at last; secondly; conj. then, therefore; առ յապա, one day, some day; for the future; յ-յո, առ ի յ-յո, henceforth, for the future; առ ի յ-յոն յիշատակ, a monument for posterity, for the remembrance or memory; առ յ-յք s. the future; future things; յիշեալ, որդեակ, զառ յ-յոն, remember, son, the future. [- reply.

Ապաբան a. without reason, - answer, Ապաբանութիւն s. eulogy, praise.

Ապագայ, էց, այց a. that is to come, future, posterior.

Ապագովանք, Ապագովութիւն s. blame, dispraise. [blame.

Ապագովեմ, էցի va. to dispraise, to Ապա եթէ S. Ապա թէ.

Ապազէն a. unarmed; յ- մարտնչել, to fight without weapons.

Ապա թէ conj. but if, if, in case that; - ոչ, if not, otherwise, else.

Ապաթարց s. gr. apostrophe.

Ապաթոյն a. without venom, - poison.

Ապաժամ a. tardy, too late; out of season.

Ապաժաման a. that comes or happens too late, tardy; out of season.

Ապաժոյժ. ժուժի a. intolerable, insufferable, insupportable: s. մեսես: blood, river or shedding of blood; ապալիլ յարիւն յ-, յ- թաւալիլ, յարիւն յ- համակիլ, արեամբ և ապաժուժաւ թաւալիլ, to be bloody, stained with blood; ընդ արիւն և ընդ-գալ, ընդ քիթն և ընդ-գալ, to sweat blood and water, to make great force,

to fatigue one's self to death; - բե-
րուհի, intemperateness, violence.

Արաւէր, Արաւէրի *a.* desert, uncultivated. [one's hat.

Արախուրէմ, Էջի *va.* to take off
Արախա *a.* vain, useless, neglected,
slighted, forgotten; - առնել, to neglect,
to forget, to slight, to violate, to in-
fringe. [be ungrateful.

Արախտանամ, աջայ *vn.* to forget, to
Արախտաբբ, բայ *s. pl.* bad omen,
sad destiny.

Արախաւոր *a.* ungrateful.
Արախաւորութիւն, Արախալք *s.*
ingratitude. [glazier.

Արահագործ, է, այ *s.* glass-maker;
Արահագործութիւն *s.* art of making
glass; glass-house, glass-works, glass-
trade; glazing, glazier's work.

Արահան *a.* corrupted, corruptive.
Արահանագործ *a.* that corrupts, cor-
rupter, destructive. [tion.

Արահանառէր *a.* that likes corrup-
Արահանարար *S.* Արահանագործ.

Արահանացու *a.* corruptible.

Արահանել, Էջի *va.* to corrupt, to
spoil; to alter, to change, to falsify;
to contaminate, to soil, to dirt, to
spot; to cause to rot, to putrefy; to de-
form, to disfigure; to deprave, to se-
duce; to pollute, to profane; to poi-
son, to infect; to vitiate; to debauch,
to lead astray; - զլոյս, to deflower, to
debauch; - զսիրտ, to corrupt the
heart; - զտեսիլ մորուաց, to shave;
- զառողջութիւն, to ruin the health;
- զբարս, to corrupt the morals; - զօդ,
to infect the air; - զհամբաւ, to libel;
- հրոյ զերինս, to consume, to burn,
to devour the mountains; - զտորհուրդս
ուրուբ, to render useless advice; -
զմիտս, to seduce.

Արահանիմ, Էջայ *vp.* to be corrupt-
ed, ruined, spoiled; to dirty one's
self; - ընդ ումէք, to sin with some one.

Արահանիչ *a.* corruptive, contagious,
infectious.

Արահանութիւն *s.* corruption; des-
truction, ruin; contamination, infec-
tion; depravity, perversion, degenera-
tion; putrefaction, rottenness, sour-
ness, staleness, rancidity; - հուսի, de-
floration, debauchment; տեղի՛ գուբ
արահանութեան, sepulchre, tomb; -
բարուց, corruption, depravation of
morals or manners; յ- դնել, դարձու-

ցանել, կարդել, հասուցանել, *S.* Արա-
հանել; յ- դառնալ, լինել անցեալ գնալ,
S. Արահանիմ; ձեռն արահանութեան,
the winter destroyer or spoiler.

Արահեայ, Արահեղէն *a.* made of
glass.

Արահի, Կւոյ, Կեայ՝ *s.* glass; drin-
king-glass; bottle; - սրատահանայ,
window-glass.

Արահար, Էջ *a.* menstrual; having
menses: excrement: privy.

Արահարդան, է *s.* repudiation, di-
vorce; գիր, Թուղթ - է, act of divorce.

Արահարիմ *S.* Արահար.

Արահարի *a.* exempt from taxes; -
առնել; to exempt one from taxes.

Արահարիւմ *S.* Արահարի առնել.

Արահարիւթիւն *s.* exemption, free-
dom from taxes, franchise, immunity.

Արահով *a.* sure, safe, assured; յ-
ad. assuredly; յ-ս լինել, to be sure, to
be certain.

Արահովանամ, աջայ, Արահովիմ, Է-
ջայ *vn.* to be sure, to be assured.

Արահովացոցանել, ուցի, Արահո-
ղել, Էջի *va.* to make sure, to assure;
to give security for.

Արահովութիւն *s.* surety, security.

Արաշա *s.* repentance, regret; re-
morse; penitence, compunction, con-
trition; - առնուլ, զեղբ և - լինել, to
repent, to feel regret.

Արաշաւանք *S.* Արաշա.

Արաշաւեմ, Էջի *va.* to regret, to re-
pent of, to lament.

Արաշարանք *s. pl.* penance.

Արաշարեմ, Էջի *va.* to repent of,
to regret.

Արաշարող *s.* penitent.

Արաշարողահար *s.* penitentiary.

Արաշարութիւն *s.* repentance, pe-
nitence; mortification.

Արաշորհ *a.* ungrateful; vain; vile,
disagreeable.

Արաշորհութիւն *s.* ingratitude.

Արաշուբ *a.* vile, base, abject.

Ապ ուրեմի *conj.* then, therefore;
ad. finally, at last.

Ապուած, Էջ *s.* rock: *a.* rocky, rug-
ged, hilly, stony; -ն Արաբիա, stony
Arabia.

Ապուածու *a.* rugged, rough, sto-
ny, rocky.

*Ապուսի *a.* on credit; - գնել, վա-
ճառել to buy or sell on credit.

Ապանի, նույ, նեայ *s.* futurity; *a.*

future; - *ժամանակ բայելց*, *gr.* future tense.

Ապառուժ *a.* insolent, pert, bold, audacious; - *ս ad.* insolently, pertly.

Ապաստան, *ի*, *այց s.* asylum, refuge, place of safety, shelter; *a.* sheltered, placed under protection; - *առնել*, to confide, to intrust; to secure; - *լինել*, to take refuge; to confide, to trust, to be confident; *յոզիս - լինել*, *յոզուցն պարզել - լինել*, to be in the last agonies, to be at the point of death.

Ապաստանապահ *a.* kept in a place of safety. [retreat.

Ապաստանարան *s.* refuge, asylum; **Ապաստանեմ** *S.* Ապաստան առնել.

Ապաստանիմ *S.* Ապաստան լինել.
Ապաստանութիւն *s.* refuge, trust, confidence.

Ապաս *S.* Շէն.

Ապատուհիմ, **Ապատուհիմի** *a.* ignoble, obscure, low, plebeian.

Ապարահ *S.* Ապահար.

Ապարահանոց, **Ապարահեղ** *s.* privy.
Ապարահեղք *s.* excrement.

Ապարահիս *S.* Ապահար.

Ապարանազարդ *a.* ornamented by palaces or mansions.

Ապարանիւն, *ից այց s.* bracelet.

Ապարանք *s.pl.* palace, court, regal mansion; house, dwelling.

Ապարասն, *ից a.* unbridled, unrestrained, licentious, insolent, impudent. [bridled, licentious, insolent.

Ապարասնեմ, *եցի տ.* to be unbridled, licentious, insolent.
Ապարասնութիւն *s.* insolence, effrontery, impudence, licentiousness.

Ապարթանեմ *S.* Մեծաբանեմ.

Ապարում *s.* border or edge of a tent or pavilion, fringe. [frontlet.

Ապարոջ, *ից s.* turban, head-band,
Ապացոյց, **ցուցից** *s.* index, sign, mark; example, model; proof, argument, reason, evidence, testimony; demonstration; *յայտնի -*, evident proof.

Ապացուցական *a.* demonstrative.
Ապացուցանեմ, *ուցի va.* to demonstrate.

Ապաւանդակ, *այց s.* cord, string, line.
Ապաւառ, *այց s.* excrement.

Ապաւարակ *a.* dirty, unclean.
Ապաւէն, *ւինի*, *նայց s.* asylum, refuge, retreat; confidence, assurance.

Ապաւինեմ, *եցի*, **Ապաւինեցուցանեմ**, *ուցի va.* to confide, to attract.

Ապաւինիմ, *եցայ տ.* to trust, to con-

fide, to rely; to take refuge, to take shelter.

Ապաւինութիւն *s.* refuge, resource; confidence, security.

Ապաբէն *cony.* then, therefore; perhaps; already; in effect, in fact, indeed, truly, really; - *յապաբ ad.* nevertheless, however, yet, notwithstanding.

Ապաբինացուցանեմ, *ուցի*, **Ապաբինեմ**, *եցի va.* to cure, to restore to health; to take away, to cause to cease.

Ապեհիազ *S.* Ամհիազ.

Ապերախա, *ից a.* ungrateful.

Ապերախտիմ, *եցայ տ.* to be ungrateful.

Ապերախտութիւն *s.* ingratitude.

Ապերասն, *etc. S.* Ապարասն, *etc.*
Ապիզակ *s.* brooch.

Ապիլած *a.* varnished.

Ապիլար *a.* impotent, weak, feeble.
Ապիլարութիւն *s.* impotence, fee-

bleness.

Ապիլի *s.* varnish: *S.* Ապալի.

Ապիրաս, *ից a.* wicked, iniquitous, rascally, roguish, flagitious.

Ապիրասիս *a.* slanderous.

Ապիրատութիւն *s.* wickedness, iniquity, malice, flagitiousness, villainy.

Ապխտեմ, *եցի va.* to dry salt-meat, to cure hams. [to wonder.

Ապլանամ, *այցայ տ.* to grow stupid,
Ապլէցուցանեմ, *ուցի va.* to astonish, to surprise, to enchant, to enrapture, to amaze.

Ապլիմ, *եցայ տ.* to be astonished, surprised, enraptured, amazed; to grow stupid. [by force.

Ապլուպեմ, *եցի va.* to seize; to take
Ապլութի *s.* astonishment, surprise, amazement, stupor; dulness, heaviness, stupidity; lethargy; *յ- կործա-*

նել, to hebetate; *S.* Ապլէցուցանեմ;
յ- կործանիլ, *ընկղմիլ* *S.* Ապլիմ.

Ապուզնայ, *ից s.* monkey.

Ապուխտ *s.* salted and dried meat; ham; - *ք*, pig-meat.

Ապուռ *a.* stupid, dull, heavy, foolish, silly; astonished, surprised, amazed;

յ- կրթել, *հարկանել*, *արկանել*, *դարձուցանել*, to strike with astonishment, to surprise, to amaze; *յ- կրթիլ*, *հարկանիլ*, *դարձուցանիլ*, to be struck with

astonishment, to be surprised, amazed, to wonder. [fish-hook.

Ապուռ, *ապուռից s.* booty, plunder:

Ապուր *s.* pottage, soup; nourishment: *S.* Ապուռ.

Ապուրեմ, էջի *va.* to plunder, to pillage, to ravage.

Ապուարեմ, էջի *va.* to recommend.

Ապստամբ, ի, այ *a.* rebellious, disobedient, refractory, contumacious, factious, seditious; -բ, conspirators; Ժողով, միաբանութիւն -այ, conspiracy.

Ապստամբական *a.* insurrectional.

Ապստամբեմ, էջի, Ապստամբիմ, էջայ *vn.* to rebel, to revolt, to mutiny, to conspire; - ի Հաւատոյ, to apostatize, to abjure religion.

Ապստամբեցուցանեմ, ուցի *va.* to excite to sedition, to stir up to rebellion, to cause to revolt.

Ապստամբող *S.* Ապստամբ.

Ապստամբութիւն *s.* rebellion, revolt, mutiny, sedition, faction, revolution.

Ապսակ, այ *s.* slap, box, tap; - ածեմ Հանեմէ՛ մատուցանեմէ, to slap; - առնումը ըմպեմ ուտեմ, to receive a box on the ear.

Ապսակալից, Ապսակահոծ առնեմ *va.* to slap, to buffet. [on the ear.

Ապսակատու, ի *a.* that gives a box

Ապսակեմ, էջի *va.* to slap, to cuff.

Ապրանք, նայ *s.pl.* life, duration of life; ոչ լինեմ ապրանք, to be in a dying state, to be dying.

Ապրդում *S.* Ապրիւում.

Ապրեցուցանեմ, ուցի *va.* to deliver, to set at liberty; to save, to preserve.

Ապրեցուցիչ *a.* that saves, preserves, delivers.

Ապրիլ, Ապրիլէ, ի *s.* April.

Ապրիմ, էջայ *vn.* to live; to obtain freedom, to escape, to fly. [տաքս.

Ապրիւում, շի, շիջ *s.* silk; *S.* Մե.

Ապրուստ *s.* livelihood, subsistence, maintenance, provision.

Ապրում *S.* Բազմանն.

Ապիովութ *s.* pail, vessel to hold water. [ful.

Ապօրինաւոր *a.* illegal, illicit, unlaw-

Աջ, ըյ, ու *a.s.* right; right hand; ընդ աջի, to the right; աջի ձեռամբ

յաջողակ, right-handed; յաջմէ և յահեկէ՛ յաջուց և յահեկայ, to the right and left, on each side; - Թև բանակի, right wing of an army; - Հաւանութի

տա՛ր կարեկառեմ ումեք, to offer one's hand, to consent; յ- և յահեկ, right or wrong.

Աջակից *a.s.* coadjutor; assistant, helper; confederate.

Աջակողմ *S.* Աջակողմն.

Աջակողման *a.* to the right, on the right side; յ- դառու, to the right.

Աջակողմն *s.* right side, right hand; - նաւու, starboard; յաջակողման, to the right.

Աջակոչ *S.* Աջակոչն.

Աջակցիմ, էջայ *vn.* to aid, to assist, to succour; to league, to confederate.

Աջակցութիւն *s.* coadjuvancy; aid, assistance, succour; confederation, league, alliance.

Աջահամբոյր *s.* kissing of the hand; homage; compliments.

Աջեայ, էայք *or* աջիք, էայց, էայց: *S.* Աջակողման.

Աջող, *etc. S.* Յաջող, *etc.*

Առ, ից *s.* taking, capture, seizure; plunder, pillage; - աւար, - և ապուռ *S.* Աւար; յ- յապուռ, *ad.* plundering, sacking, pillaging.

Առ *pr.* at; near; among; in comparison of; with regard to; relatively to;

during, in, under; against; with; towards; next to; by; for; on; in presence of; before; առ իս է յամենայն

Ժամ, he is always near me; արդարաւ

ցուցիք զնա առ Հօր իւրում, make excuses for him to his father; ալէտք քո

ոչինչ են առ իմովս, your misfortune is nothing in comparison of mine; զնայ

առ դուքան, he is gone to the duke; առ Հայսև և Ռօյնս, among the Armenians

and Greeks; ոչ է նոյնպէս առ Միգլիսացիս, it is not even among the English;

սակաւ ինչ է այդ առ պարտեքս՝ զոր ունիմ առ քեզ, it is little in comparison

of what I owe you; յարգոյ մեծարու է առ ամենեւին, he is respected by

all men; կայթել *or* խայտալ առ ինդութեան, to leap for joy; պարտ է լինել

ազնուաբարոյ առ անձն և առ այլս, it is right to respect one's self as well as

others; առ բարեկամս ունիմ զնա, I keep him for my friend; նստել, բազմել

առ ումեմ *or* առ ումեք, to sit down near any one; առ Թադաւորութեամբ

Տրդատայ, under the reign of Tiridates; առ ի տեսանել զնա, to see him;

առ արտաքս, on the outside; առ երի, near, towards; առ երկրաւ, on the ground;

առ այր, to each person, a piece; առ չարութեան, for malice, through malice; առ ահի, երկիրով, for

or through fear; առ նովին ժամանակաւ, at that time, then.

Առաքատտ, էջ, սոյ *s.* curtain, veil, net; pretext; nuptial couch: gynaeceum: bed-curtain; pavilion, sail of a ship; մանկուհիք -ի, young persons that accompany the bridegroom, par-nymphs; - պարզել, վերացուցանել, to sail; էջուցանել զ-, to strike sail.

Առաքատտակալ, սոյ *s.* mar. sail-yard. [sail-

Առաքատտաձեւ *a.* in the shape of a Առաքատտաձիգ *a.* that draws the curtain; that veils; that sets sail.

Առաքատտանուէր *a.* given to the nuptial couch.

Առաքատտապառ *a.* for the service of the nuptial room.

Առաքատտափակ *a.* veiled, covered with a veil or curtain.

Առաքատտեմ, էջի *va.* to veil, to cover with a veil or curtain; to cloak under a pretence, to mask; to set sail, to make sail, to sail. [ascribe.

Առաքրեմ, էջի *va.* to attribute, to Առաքրեմ, էջի *va.* to prefix, to put before; to set, to apply, to put, to join, to add; to establish, to appoint, to make.

Առաքրուծիւն, Առքրուծիւն *s.* apo-sition; proposition.

Առաթուր կոխել առնել հարկանել *va.* to trample under foot.

Առած, էջ *s.* adage, proverb, saying, aphorism, sentence, apophthegm; axiom, maxim, general proposition, rule, principle: oracle.

Առակ, սոյ *s.* proverb, adage; figure, enigma; parable, simile, allegory; apologue, fable; spectacle; -աւ, proverbially; առ -է, to be exposed to public laughter or contempt; յ-ս ապա, to expose to public attention or censure; յ-ս, - նշաւակի լինել, to be exposed to public view, to lay open to public contempt; ըստ -ին, according to the proverb; - արկանել, -բ իտել, to tell a proverb, parable, fables; to proverb; to give an enigma or charade to guess or divine; յ-ածել, to give an example, to quote; յ-գալ, յ-ս լինել, to become proverbial or a proverb.

Առակաբան *a.* that speaks in proverbs; fabulist.

Առակաբանեմ, էջի *va.* to proverb, to speak proverbs; to speak figuratively.

Առակաբանութիւն *s.* figurative dis-course, parable; enigma.

Առակագիր *a.* that writes proverbs or moral fables.

Առակագրութիւն *s.* book of proverbs or moral fables; the act of writing fables.

Առակախօս, etc. *S.* Առակաբան, etc.

Առակական *a.* proverbial; enigma-tical.

Առականեմ, էջի *va.* to expose to public notice: to conceal, to hide; to dissemble, to play the hypocrite.

Առականք *s.pl.* ignominy; private parts, nakedness.

Առակարկու, սոյ *a.* who propounds enigmas; who talks in proverbs.

Առակաւոր *S.* Առակական.

Առակեմ, էջի *va.* to allegorize, to make use of parables; to confront, to compare, to resemble; to expose to public censure.

Առակունի *s.* simile, allegory, pa-rable; public censure. [poise.

Առակուհիք, Առկրունի *s.* counter-Առակորինակի *a.* mysterious; - հրա-ման, վարդապետութիւնք հաւատոյ, e-minent, sublime, mysterious dogma.

Առաձգական *a.* elastic.

Առաձգութիւն *s.* elasticity; spring.

Առանկայք *s.* menses.

Առ այժմ *S.* Այժմ.

Առանձին, Առանձինն *a.* peculiar, sin-gular, special; insulated; solitary, lone-ly, obscure; specific; - յատկու-թիւն, speciality; *ad.* particularly, e-specially, expressly; singularly, specifi-cally, narrowly; apart, in reserve, se-cretly, aside, separately, solitarily.

Առանձնախօսութիւն *s.* soliloquy.

Առանձնական *a.* peculiar, singular; lonely, solitary; own.

Առանձնականութիւն *s.* peculiarity; propriety; solitude.

Առանձնակեաց, կեցից *a.* solitary.

Առանձնակեցութիւն *s.* solitude, state of living alone. [withdraw.

Առանձնանամ, սոցոյ *vn.* to retire, to Առանձնանորհուծիւն *s.* prerogative, privilege, exemption, immunity.

Առանձնասէր *a.* that loves the soli-tude. [appropriate.

Առանձնաւորեմ, էջոյ *vn.* to be ap-

Առանձնաւորութիւն *s.* singularity; propriety.

Առանձնոց *s.* solitude, monastery.

Առանձնութիւն *s.* solitude, retreat.
 Առանց *pr.* without, except, save; -
 իմ, without me.
 Առանցանեմ, *ցի vn.* to lose one's
 head, to rave, to talk nonsense; to
 surpass, to go to extremes.
 Առանցանք, Առանցիկ *a.* false, feign-
 ed, imaginary, fabulous. [sage.
 Առանցք, *ցից s.pl.* axis; pivot; pas-
 սառուղի *a.* distinct; *ad.* distinctly.
 Առապար, աք, Առապարին *a.* stony,
 rugged, craggy, uneven, rough; *s.* rug-
 ged or rough road.
 Առաջ, ոյ, Առաջք *s.* front, head; arm,
 division, branch; -բ դեռոյ, arm of a
 river; յ-ոյ or յ-ոյ կողմանէ, before, in
 front, at the head of; դ-ս ունեւ, աւ-
 նուլ, to obviate, to be beforehand, to
 prevent; - նաւու, head, prow, bow
 of a ship; - զորաց, division of forces;
 ընդ- գնալ, ելանել, to go to meet.
 Առաջադահ S. Յառաջադահ.
 Առաջադնայ S. Յառաջադնայ.
 Առաջադիր *a.* placed before, set be-
 fore, proposed.
 Առաջադրեմ, եցի *va.* to set before,
 to place before, to propose; to intend,
 to design.
 Առաջադրութիւն *s.* proposition, ob-
 ject; purpose, resolution.
 Առաջակայ, Առաջակաց *s.* joint, com-
 missioner, assessor: S. Առաջիկայ.
 Առաջակայութիւն *s.* assistance, joint-
 commission: S. Առաջիկայութիւն.
 Առաջակողմն *s.* front, fore-part.
 Առաջապահ, աք *s.* vanguard, van;
 guard; - նաւայ, pilot, steersman.
 Առաջապահեաւ, էց *s.* outpost, out-
 guard.
 Առաջարկեմ, եցի *va.* to propose, to
 offer; to propose for consideration.
 Առաջարկութիւն *s.* proposition, pro-
 posal, project, question; establishment,
 introduction, motion; arrangement;
 theme; problem; discourse; -բ, pre-
 mises.
 Առաջաւոր, աք *a.* proposed; prece-
 dent, prior, first; -բ, first-fruits.
 Առաջաւորութիւն *s.* proposition,
 proposal; first-fruits.
 Առաջեայք, էից *s.* offering.
 Առաջել, զԱռաջեաւ *ad.* before; զա-
 ուղեօք անկանել, to go to meet (a per-
 son), to advance before (the enemy).
 Առաջնութեք *a.* present.
 Առաջի *pr. ad.* before, in presence of,

in front of, opposite; forward; - իմ,
 before me, in my presence; գնալ-, to
 go before, to precede; - առնել, գնել,
 արկանել, to propose, to assert, to pro-
 ject, to offer, to represent, to produce
 to decree, to exhibit; to explain, to
 declare; - կաւ, to present one's self,
 to appear; to resist, to oppose; -
 կայ, *v. imp.* which is or are in front,
 forward, before; որ -ս կայ խրատ, the
 present maxim; կամքն - կան ինձ, I
 have the will before me; ինձ չարն -
 կայ, the ill is near me; զոր աւել կայ
 մեզ -, what we have to say; ամենեւ-
 ցուն մեզ յանդիման լինել կայ -, it is
 necessary for us all to appear before.
 Առաջիկայ, էց *a.* present; near, clo-
 se; *s.* assistant; - աարի, the current
 year; - ամիս, present month; յ- շա-
 բաթում, in the next week; - լինել, to
 be present, to interpose; յերեսուն-
 ամեան, the thirtieth inst.; յ-ան *ad.*
 for the future, henceforth.
 Առաջիկայութիւն *s.* presence, assi-
 stance, intervention.
 Առաջին, ջնում, ջնոյ, ջնէ, ջնոց *a.*
 first; prior, antecedent; ancient, pri-
 mitive, chief; previous, original; pre-
 cocious; in the first place; -բ, *s.* an-
 cestors, predecessors; the ancients; -,
 յառաջմէ, յառաջում *ad.* before, at
 first.
 Առաջնապատուք S. Երախարիք.
 Առաջնաստեղծ *a.* that is created first.
 Առաջեբորդ, աք *a.* first.
 Առաջնորդ, ի, աք *s.* author, creator;
 captain, chief, conductor, guide, escort,
 director, guardian, rector; ordinary,
 principal, provost, overseer, prelate,
 superior, father; - կարգել, to set over.
 Առաջնորդական *a.* belonging to a
 prelate: that conducts, that regulates.
 Առաջնորդապետ *s.* chief of authors
 or prelates.
 Առաջնորդախրութիւն *s.* immoderate
 thirst of dignity or power.
 *Առաջնորդարան *s.* residence of a
 prelate, - presbyter or ordinary.
 Առաջնորդեմ, եցի *vn.* to conduct, to
 lead, to guide, to command, to head,
 to rule, to govern, to direct, to escort,
 to accompany.
 Առաջնորդութիւն *s.* conduct, com-
 mand, governance, direction; provost-
 ship, prelature. [primacy.
 Առաջնութիւն *s.* antiquity, priority,

Առաջ *ad.* forward, before; - կողմանէ, in front of, in presence of; յ-բան *pr.* before.

Առասան, ից, այ *s.* packthread, string; waxed thread; rope, cord, line; thread.

Առասանեմ, եցի *va.* to tie with string; to cord.

Առասանութիւն *s.* name, title; diction, elocution; tale, recital.

Առասպել, այ *s.* fable, fiction, tale, romance, novel; apologue; mythology; enigma.

Առասպելաբան, ից *a. s.* narrator, fabulist; mythologist; romancer; quack, story-teller.

Առասպելաբանեմ, եցի *vn.* to tell tales, to talk nonsense.

Առասպելաբանութիւն *s.* tale, fable, story; tales, idle talk; quackery, romancing; mythology.

Առասպելագիր, Առասպելաբոս *S.* Առասպելաբան.

Առասպելական *a.* romantic, fabulous.

Առասպելապատում *a.* who tells idle stories, novelist, who spreads news; fabulist; fabulous.

Առասպելարկու *S.* Առասպելաբան.

Առասպելեմ *S.* Առասպելաբանեմ.

Առասպելօրէն *ad.* fabulously.

Առասաղ, ի, այ *s.* ceiling, roof; floor; garret. [canopy.]

Առասաղակալք, արաց *s.* wainscot; Առատ, ի, այ *a.* abundant, superabundant, copious; rich, full, plentiful;

liberal, generous; simple, plain, clear.

Առատաբախ *a.* who gives or distributes bountifully, liberal, generous.

Առատաբախութիւն *s.* generosity, liberality, abundance. [fertile.]

Առատաբեր *a.* fruitful, abundant, Առատաբերութիւն *s.* abundance, fertility. [ly, abundant.]

Առատաբուլիս *a.* that flows copiously Առատագութ *S.* Բայմագութ.

Առատահոս *S.* Առատաբուլիս.

Առատաձեռն *a.* liberal, generous, bountiful: *ad.* plentifully, liberally, abundantly.

Առատաձեռնեմ, եցի *va.* to give bountifully, liberally, to gratify, to favour.

Առատաձեռնութիւն *s.* liberality, generosity, bounty, munificence, favour, gift, privilege.

Առատաձիր *a.* who gives liberally; that is given abundantly, abundant, copious.

Առատամիտ *a.* liberal, noble, generous, magnanimous; ingenious, intelligent.

Առատամտութիւն *s.* generosity, liberality; abundance, fertility of mind, intelligence.

Առատանամ, աջայ *vn.* to abound, to increase, to augment; to overflow; to run over: to be bountiful, generous; to be proud; to be angry, to be in a passion. [առտաձիր.]

Առատաշնորհ, Առատապարգեհ *S.* Առատապէս *ad.* abundantly, superabundantly, copiously, plentifully, liberally, greatly, nobly, richly, splendidly;

profusely; fruitfully.

Առատասուր *S.* Առատաբախիս. Առատացուցանեմ, ուցի *va.* to fill, to heap up; to augment.

Առատութիւն *s.* abundance, plenty, superabundance, exuberance, copiousness; fulness, repletion; fertility, fecundity; ահապ - profusion. [cord.]

Առատուկ, Առատիկ, տկաց *s.* small Առարկական *a.* objective. [end.]

Առարկայ, ից *s.* object; subject; aim; Առարկանեմ, արկի, Առարկեմ, եցի *va.* to object, to oppose.

Առարկու, այ *s.* antagonist, adversary, rival, opponent.

Առարկութիւն *s.* objection; proposition; purpose.

Առաւել, աւ, օք, ոլք *a.* redundant, superfluous, excessive; transcendent: - *ad.* more, rather; too much; - ևս, more, over and above, besides, so much, the more; - քան, more than; - քան զ-, -ազոյն, more and more, too much; - եմ, լինիմ, գտանիմ *S.* Առաւելում.

Առաւելաբանութիւն *S.* Աւելաբանութիւն. [dition, apposition.]

Առաւելագրութիւն *s.* increase, ad- Առաւելզանց *a.* excessive, exaggerated. [geration.]

Առաւելզանցութիւն *s.* excess, exaggerated, magnificent, superb.

Առաւելահարա *a.* admirable, excellent, magnificient, superb.

Առաւելապէս *ad.* principally, especially, chiefly, rather.

Առաւելատաց *a.* greedy, eager; avaricious.

Առաւելում, էլի *va.* to favour, to advantage; to increase, to augment, to enlarge, to grow, to multiply, to accumulate, to amass; to raise, to enhance.

Առաւելում, ելայ *vn.* to grow, to increase, to augment; to abound, to superabound, to overflow; to be redundant; to overcome, to surpass, to exceed, to excel, to predominate, to prevail; to remain.

Առաւելութիւն *s.* growth, increase, addition, augmentation, redundancy, superabundance, superfluity, exuberance, diffusion, transcendancy; enhancement of price; excess; prerogative, distinction, superiority.

Առաւելք or **Առաւելք** *ad.* in vain.

Առաւուշտ *s.* bladder.

Առաւուր *a.* diurnal, daily.

Առաւօտ, ուց *s.* morning; ողջոյն - , forenoon; ընդ -ն, ընդ -ս, the -; ընդ -ս ընդ -ս, every -; յառնել ընդ -ն, զաղբաջ ընդ -ն, - առնել, to rise early or betimes; յ-է մինչև ցերեկոյ, from - till evening. [get light.

Առաւօտանամ, ացայ *vn.* to dawn, to
Առաւօտեան *a.* morning, early; - Ժամբարութիւն, matins.

Առաւօտեմ *S.* **Առաւօտ առնեմ**.

Առաւօտին *a.* morning, early; յ-նն *ad.* every morning. [the morning.

Առաւօտու, ուց *ad.* very early in
Առաքեալ, երոյ *a.s.* envoy, messenger; apostle; emissary; missionary.

Առաքելաբար *a.* apostolically.

Առաքելագործ *a.* who does or lives after the manner of the apostles; - մատեան, the Acts of the Apostles.

Առաքելախօս *a.* that is said or spoken like an apostle.

Առաքելական *a.* apostolic.

Առաքելակից *s.* companion of the apostles, - of mission.

Առաքելանշան *a.* who has the sign of the apostles; who performs miracles like the apostles. [of the apostles.

Առաքելանոր *a.* who has the gifts

Առաքելապետ *s.* chief of the apostles.

Առաքելաւոր *a.* that is founded or transmitted by the apostles, apostolic.

Առաքելութիւն *s.* mission; apostleship. [of an apostle.

Առաքելութիւն *sf.* who fills the office

Առաքելօրէն *ad.* after the manner of the apostles, apostolically.

Առաքել, եցի *va.* to send, to dispatch, to expedite; անդէն -, to send back, to return.

Առաքինաբար *ad.* virtuously; bravely, courageously.

Առաքինազոյն *a.* more or very virtuous; very courageous.

Առաքինազործ *a.* who acts virtuously or bravely; virtuous; courageous.

Առաքինազարդ *a.* adorned with virtues, virtuous. [or bravery.

Առաքինակից *a.* companion of virtue

Առաքինանամ, ացայ *vn.* to labour, to strive, to take pains, to have or show bravery; to be virtuous.

Առաքինաշան *a.* virtuous, brave.

Առաքինասէր *a.* who loves virtue or bravery, virtuous.

Առաքինարան *s.* place for the practice of virtue or bravery.

Առաքինացուցանեմ, **Առաքինեցուցանեմ**, ուցի *va.* to render valiant, to inspire courage; to render virtuous.

Առաքինի, նուց, նեաց *a.* valiant, courageous; virtuous, honest.

Առաքինիմ *S.* **Առաքինանամ**.

Առաքինութիւն *s.* valour, bravery; virtue, probity; goodness; politics, government; conduct, behaviour.

Առաքինութոյց *a.* who teaches virtue; who is taught by virtue, virtuous.

Առաքինօրէն *S.* **Առաքինաբար**.

Առաքիչ, **Առաքոյ** *a.* sender.

Առաքումն *s.* mission, emission.

Առբերեմ, բերի *va.* to bring, to carry; to present, to offer.

Առկին *s.* pattern, sample, specimen.

Առկոյ *a.* broker, agent.

Առկնեմ, եղի *va.* to propose, to set over; to put, to insert; to suppose, to believe.

Առկոյ, աջ *s.* pole (of a coach).

Առկոծանելի *a.* dissolvable; explicable; that dissolves; that explains.

Առկոծանեմ, ծի *va.* to undo; to untie, to dissolve, to ruin; to explain an enigma.

Առկոծուած, ոյ *s.* dissolution; explication; enigma, proverb; -ս արկանել, to propose an enigma or charade, to tell a parable, to proverb.

Առ կտեղ *S.* **Ետոյ**.

Առ կբբ *ad.* when? until when?

Առ կբեկս *ad.* towards the evening.

Առ կբեստ *S.* **Երեպ**.

Առ կբի *S.* **Երի**.

Առկանդ, աջ *s.* rape, abduction; - առնել *S.* **Առկանդեմ**.

Առկանդեմ, եցի *va.* to rap, to seize, to carry off.

Առկանդութիւն *S.* **Առկանդ**.

Առեւցնայ առնեմ S. Առեւանդեմ.
Առեւցնայ առնեմ. to take away, to carry off.

Առէչ, Առէջ, Էջ, Էջից s. chain (threads stretched lengthwise on a weaver's loom).

Առնթեք pr. ad. near, next, close, contiguous, nigh, beside; նստել - ումէք, to sit near some one; զիսեւ, to observe closely; - ինձ, near me; կալ 'ի սպասու - ումէք, to serve some one; գայ -, he comes near; սուն նորա է - ինումս, his house is close to mine; լինեւ -, to be near or close; բնակէ նս - այն ինչ պալատի, he lodges quite close to such a palace; - կալ, to attend, to be present, to wait; - գնել, to put, to place near, to join.

Առնթեքակց a. s. assistant.

Առնթեքակցութիւն s. presence.

Առնկեում, կեցի va. to throw, to push; to despise, to abandon.

Առթեմ, էցի va. to occasion, to cause, to produce, to engender.

Առժամագիււտ a. new found, recent, new fashion.

Առժամայն a. recent, new; ad. presently, immediately; soon, forthwith, directly, suddenly; առժամոյս, at present, now; for the present.

Առժամայք s. pl. the present world, things temporal; the moderns.

Առժամանակ մի S. Ժամանակ.

Առժամանակեայ a. temporal, perishable; provisional.

Առժամեայ, Առժամեան S. Առժամանակեայ.

Առժամ մի S. Ժամ.

Առ 'ի pr. to; from; for; by; towards, with respect to; in order to; - նոսա, to them; - մէնք, from us; - սրբեւ, in order to purify; - յիշատակ, for the memory, for the remembrance; - չգոյէ, not having, because he had not; - մահ վերստերեալ, wounded to death or mortally wounded; - մահ մեղանդեւ, to commit a deadly sin; - հօրէ, from the father; paternal; - չգիտեցի, ignorantly; - զարդ, ornamental, by way of ornament.

Առիգած, աց s. apron.

Առիթ, առիթայ s. occasion, opportunity, concurrence; subject, cause, matter, motive, convenience, conjuncture, object. [cause or reason?

Առ իմ, Առ իմէ ad. why? for what

Առ 'ի յետք s. pl. things past.

Առ 'ի ներքոյ pr. under.

Առ ինչ ad. how? why? for what cause? - Իցէ ինձ, no matter to me! what does it matter to me? - Իցէն այն ամենայն, of what use is all that?

Առ ինչ, առնչեց S. Առնչութիւն.

Առնչունակ S. Առնչական.

Առլեծ, ոյ or ու, ոց or ուց s. lion; մատակ -, lioness; կորիւն - ու, lion's whelp, young lion; մահչեւն, մահչեւ - ու, roaring, to roar.

Առլեծաբար ad. lionlike.

Առլեծախոտ s. bot. an evergreen shrub. [bles an ape.

Առլեծակապիկ s. lion that resemble.

Առլեծակորիւն s. lion's cub, lion's whelp. [like a lion.

Առլեծանամ, ացայ vn. to become

Առլեծանման, Առլեծասէս S. Առլեծաբար.

Առլեծասիրտ a. lion-hearted.

Առլեծացուցանեմ, ուցի va. to make to become like a lion.

Առլեծէնի s. skin of a lion.

Առլեծոսկր s. bone of a lion.

Առլեզ S. Յարալէզ.

Առլի a. full, replete, brimful.

Առնում, լցի va. to fill, to fill to the brim, to brim.

Առիւթեմ S. Խթեմ.

Առկախեալ a. suspended, in suspense; hung up, pendulous, declivous.

Առկայանամ, ացայ vn. to settle, to fix, to determine. [fix, to constitute.

Առկայեմ, էցի va. to establish, to

Առկայծիմ, էցայ vn. to flame very little, to be nearly extinguished.

Առ հասարակ a. common, general, universal; ad. generally, universally.

Առհաստատեայ, չէից s. earnest, earnest money; pledge, essay, token, sign, testimony.

Առձայնեմ, էցի va. to call.

Առձայնութիւն s. appeal, call, voice

Առձեռն a. ready to the hand, handy, manual, portatif; s. in part payment, on account; - տալ, to give in part payment; - բաւարան, pocket dictionary.

Առձեռնարարստ a. ad. prompt, ready; imminent, threatening; evident, clear, manifest; promptly, quickly; - գրամ, ready money, cash.

Առյապայ ad. in future, henceforth; -ք, S. Ապագայ.

Առն, *ռինը*, *ռանց* *s.* he-lamb.
 Առնաբար *ad.* manly, vigorously.
 Առնազգեստ *a.* that wears a man's dress.
 Առնազէն *s.* armour; *a.* armed.
 Առնակերպ, Առնաձեւ *a.* manly, virile; manly figure.
 Առնակին *sf.* married woman.
 Առնակհուժիւն *sf.* condition of a married woman. [thed.
 Առնակոյս *sf.* an affianced, betrothed.
 Առնամուկ, etc. *S.* Արուագէտ, etc.
 Առնանոց *s.* men's room or dwelling.
 Առնապատկեր *s.* figure or statue of a man.
 Առնասէս *S.* Առնաբար.
 Առնայել *a.* manly, masculine; - *անդամք*, *s.* genitals.
 Առնելի *a.* feasible; making, maker.
 Առնելիք *s. pl.* actions, acts, deeds.
 Առնեմ, արարի *va.* to make, to do, to form, to produce, to compose, to fabric, to operate, to act, to render, to commit, to effectuate, to execute, to cause; - *յունչէ*, to create; - *վերտին*, to remake; *կին* -, to marry; *ատել* -, to make odious; *բարուք*, *չարուք* *անէք*, yo do well, - ill; *բարի*, *չարիս*, *փնա* - *ուժեք*, to do good, ill, wrong to some one; *ինչ ոչ արարի քեզ*, I have done nothing to you; *զինչ - իցէ զոյս*, what to do with that? *չգիտեմ որպէս* -, I do not know how to do that; *չգիտեմ զինչ* -, I know not what to do; *ձայն - հաւուց*, the singing of birds; - *ոպակէզ*, to sacrifice, to immolate; *ինզիր*, *մոռացումն*, *յիշատակ*, *ծառայութիւն*, *զյարձակումն*, *գատաստան*, *վախճան* -, to seek; to forget; to remember; to serve; to assail; to judge; to finish or end.
 Առնէտ, նիտայ *s.* dormouse.
 Առնի *a.* virile; - *անդամք*, genitals.
 Առնիքսութիւն *s.* espousals, nuptials.
 Առնութիւն *s.* virile mind, bravery, strength of mind, courage; virtue.
 Առնում, առի *va.* to receive, to take, to accept, to admit, to collect, to welcome; to reap, to derive, to gather; to have, to occupy; to take away, to carry off, to ravish, to rob; - *վերտին*, to retake; - *ապտակս*, to receive a box on the ear; - *գատամուկ*, to set the teeth on edge; - *արմատ*, to take root; - *զգրուկ*, to surround, to enclose; - *երգս*, to sing; *ի մէջ* -, to encompass;

խորհուրդ -, *խորհուրդ 'ի մէջ* -, to consult, to deliberate; *'ի միտ* -, to conceive, to comprehend, to understand; to learn by heart; *խումբ* -, to assemble; *մեղս* -, to sin, to be culpable; *'ի բաց* -, to subtract, to take away; to remove; *սուգ* -, to mourn, to be afflicted; *առիթ* -, to take the opportunity, to profit by it; - *ընդ կասակս*, to take a thing in jest; *կասկած* -, to suspect; - *ի կին*, *ի կնութիւն*, to marry; - *ողջոյն հրատարական*, to take leave of, to bid adieu to; - *օրինակ*, to take example; *շունչ* -, to breathe; *զէն* -, to take arms, to arm one's self; *մարմին* -, to incarnate, to be incarnate; *ծարման* -, to take birth, to shoot out; *անոյր անէր որ*, how I should wish that some one had done it!
 Առնչական *a.* relative.
 Առնչակից *a.* correlative.
 Առնչութիւն *s.* relation.
 Առողանեմ, եջի *va.* to pronounce words regularly: to sprinkle, to wet.
 Առողանութիւն *s.* prosody; pronunciation.
 Առողեմ *S.* Առողանեմ.
 Առողումն *s.* watering, sprinkling.
 Առողջ, աջ, ից, ոյց *a.* healthy; alive, vivacious; salubrious, wholesome; valid, entire, complete, perfect. [some.
 Առողջաոյն *a.* very or more wholesome.
 Առողջամիտ *a.* who is in his senses, whose judgement is sound; lively.
 Առողջամտութիւն *s.* good sense, reason, sensibleness.
 Առողջանում, աջայտ *vn.* to be cured, to heal, to recover health.
 Առողջարար, ի, այց *a.* healthy, salubrious, salutary.
 Առողջացեալ *a.* cured; նորոգ - or թերաւոր, convalescent.
 Առողջացումն, ուցի *va.* to cure, to heal, to restore to health or to life, to resuscitate; - *զփնա*, to undecieve.
 Առողջութիւն *s.* health, life; salubrity, healthfulness; cure, recovery of health; *յ - ձեր*, to your health! *հաստատակ յաւողջութեան*, to be convalescent, to return in health; *քնքուշ, սկար*, *յեղեղուկ* -, a delicat, feeble, wavering health; *պահպանել զ* -, to keep one's health; *խանդարել զ* -, to destroy, to ruin the health; *գորանալ տակաւ* *յ* -, to be convalescent.
 Առոյգ *a.* young, blithe, lively, gay, brisk.

Առդրարարձ *a.* whose haunches are young, that has firm hips.

Առդրանամ, աղայ *տ.* to grow young, to become young again.

Առդրանձն *a.* young, robust.

Առդրացուցանեմ, ուչի *տ.* to make young, to make look younger.

Առդրութիւն *s.* youth, bloom, growing young again; prime of life, vigour.

Առդրօքի *ad.* privately, apart, separately.

Առու, ից, ոց *s.* trench, channel; brook, small stream of water; Հեղուէ Հոտէլ - *ս* արաստուաց, to shed tears profusely.

Առուակ, աց *s.* rivulet.

Առուակարիկաց *a.* that runs like a rivulet with a great noise.

Առուահանք *s.* channel, aqueduct.

Առուամէջք *s.* trench, channel, ditch.

Առուգանամ, etc. *S.* Առդրանամ, etc.

Առուն *s.* taking, reception, capture, possession; acceptance, sense, signification; assumption (in logic); lemma; receipt.

Առունկնձառ *a.* whisperer; informer, accuser, denunciator.

Առուոյտ, ոււից *s. bot.* lucerne.

Առպարաստ *a.* prompt, prepared; - լինէլ, to be prompt, to prepare one's self.

Առանին *ad.* at home, at one's house; *a.* domestic, belonging to the house; familiar; - ուսուցանել, to teach at home; - անկարգութիւնք, family disorders; - պատերազմ, civil war; - ճաշէլ, to dine at home; - իրք, domestic affairs; - հանդերձ, house dress; morning-gown.

Առօրեայ, Առօրեական *a.* diurnal; ephemeral; daily; inconstant, uncertain, temporal, perishable. [tely.

Առօրին *ad.* the same day, immediately.

Ասացած ի, Ասացուած, ոց *s.* saying, word, term, expression; proverb; dictate; recital.

Ասեղն, ասղան, զուկք, դանց *s.* needle; ծակ ասղան, eye of a -; մագնիսեալ - , magnetic -; անցուցանել գերձան ընդ ծակ ասղան, to thread a -.

Ասեմ, ասացի *տ.* to say, to express, to speak, to relate, to recite, to tell, to recount, to declare, to pronounce, to utter, to dictate; - յառաջադրին, to foretell; - վերստին, to repeat; բարիս, չարիս - զուակքէ, to speak well, badly

of a person; ասա ինձ, tell me; պարտէ - , one must say; որպէս ասացաք, as we have said; համառու - , briefly, in one word; չգիտեմ զինչ - , I know not what to say; զինչ ասիցեն զքէն, what will they say of you? անհիմն է զոր աւետագ, what you say is without foundation; չգիտէ զոր ինչ ասէ, he does not know what he says; ցանգ զնոյն - , to repeat always the same thing; - զհարձիս իւր զվակքէ, to give one's opinion on some thing; սուտ - , to tell falsehoods or lies; - զչճմարտութիւն, to speak the truth; - այո՛, ոչ - , to say yes, no; զինչ կամիցի - այո, what does that mean? այլ զինչ ասեմն, but what do I say? ըստ ասելոյ իւրաքանչիւր, as every one says; - ընդ միաս, to say to one's self; զայս իբրև ասաց, when he has said that, at these words; զայս աւասցեալ, that said.

Ասիական *a.* asiatic.

Ասղանի *s.* needleful, thread, string; անցուցանել զ- ընդ ծակ ասղան . to thread a needle.

Ասղանոց *s.* needle-case.

Ասղագործ, աց *s.* embroiderer; *a.* embroidered; -ք, embroidery; lace; vellum lace. [to purfle or purflew.

Ասղագործեմ, եցի *տ.* to embroider;

Ասղագործութիւն *s.* embroidery.

Ասղանի *s.* amulet.

Ասղեգործ *S.* Ասղագործ .

Ատրեակ, էկաց *s.* rocket.

Ատրերէն *a.* *s.* syriac.

Ատուեայ, Վէից *S.* Ատուի.

Ատուղ *a.* woolly, fleecy.

Ատուի, ուոյ, էաց *a.* woollen; *s.* blanket; cloth, stuff; flannel; drapery.

Ատուն, ասնոց *a.* that is endowed with the faculty of speaking, reasonable, gifted with reason.

Ատուս *s.* shooting star.

Ասպազէն *s.* iron armour, horse armour; trooper, horseman; *a.* caparisoned. [horse).

Ասպազինեմ, եցի *տ.* to caparison (*a.* Ասպազանասպոս *s.* hound.

Ասպականի *s.* huntsman, hunter.

Ասպահապետ *s. a.* cavalry general.

Ասպանդակ, Ասպասանգ *s.* stirrup; փոկ-ի, stirrup-strap or --leather.

Ասպասան, աց *s.* stable; drove of horses, horses. [ble (horse).

Ասպասանիկ *a.* brought up in a sta-

Ասպասակ, աց *s.* straggler, marau-

der; inroad, incursion; - ծովու, corsair, pirate, sea-robber; - տալ, դնել, սփռել, to go marauding, to infest.

Ասպատակաւոր *s.* marauder, freebooter, straggler.

Ասպատակեմ, *էջիտա.* to go marauding, to go plundering, to plunder, to infest; - ի ծովու, to scour the sea, to rob at sea.

Ասպատակի, յԱսպատակի *ad.* rusing, rushing.

Ասպատակութիւն *s.* cruise, excursion, incursion, descent, irruption, marauding, plundering; - ի ծովու, piracy.

Ասպար, *այ s.* shield, buckler.

Ասպարաբեկ *s.* fragment of a shield; small shield.

Ասպարակիր *s.* bearing a shield.

Ասպարապետ *S.* Սպարապետ.

Ասպարաւոր *S.* Ասպարակիր.

Ասպարափակ *a.* surrounded, protected by shields or bucklers.

Ասպարեմ, *էջիտ.* to use a buckler.

Ասպարեզ or էս, իզաց *s.* career, course, horse-race; furlong; field, place, area, arena; - ըմբշամարտութե, wrestling place; գիմեկ, իջանեկ, խոյանաւ, էջանեկ, - , to throw one's self, to brave, to descend, to fling, to rush, to hurl in the arena.

Ասպարընէջ *a.* who throws away, who abandons his shield or buckler.

Ասպարիզաձեմ *a.* that walks in the lists. [race.]

Ասպարիսեմ, *էջիտ.* to run in the Ասպետ, *այ s.* equerry, knight, squire, cavalier.

Ասպետութիւն *s.* knighthood.

Ասպնջական, *ից, այ s.* receptacle, dwelling, inn, shelter; *a.* hospitable, who willingly shelters strangers.

Ասպնջականեմ *S.* Հիւրընկալեմ.

Ասպնջականութիւն *s.* reception; hospitality; lodging.

Ասպուզան *s.* bot. marigold.

Աստ *ad.* here, in this place; - է, he or it is here; - է անդ, here and there, this way, that way.

Աստակոս *s.* lobster.

Աստանդական *a.* wandering, vagrant, vagabond; - շրջել, *S.* Աստանդեմ.

Աստանդեմ, *էջիտ.* to lead about, to lead up and down, to walk about.

Արտանդիմ, *էջայտ.* to rove, to ramble, to wander.

Աստանդութի *s.* absence (of mind), evagation, dissipation.

Աստանոր *ad.* here, in this place.

Աստաւ, *այ s.* lining.

Աստեղբան *s.* astronomer; astrologer, observer of the stars.

Աստեղբանութիւն *s.* astronomy; astrology.

Աստեղբաշին, *ից s.* astronomer.

Աստեղբաշխարհ *a.* astronomical.

Աստեղբաշխութիւն *s.* astronomy.

Աստեղաբէտ *S.* Աստեղբան.

Աստեղադիտութիւն *S.* Աստեղբանութիւն.

Աստեղդէտ *s.* observer of the stars.

Աստեղզարդ, Աստեղզիր *a.* full of stars, starry, stuffed with stars.

Աստեղզարդեմ, *էջիտ.* to decorate, to stud with stars.

Աստեղանիշ *a.* starlike, that has the shape of a star; *s.* asterisk.

Աստեղտուն *s.* constellation.

Աստեղ *a.* sure, infallible, constant.

Աստէն *ad.* here; hence.

Աստի *ad. a.* hence, thence; here; this, present; գիտացուք - , come let us go hence; - սկսանի թագաւորութիւնն Արշակայ, here begins the reign of Arsaces; - աւ յայայ, henceforward; ի մարդը -, from this man; ի ասնէ -, from this house; - կէսնը, this life, the present life; - է անին, here and there, on each side.

Աստի, տայ, սիք, տայ *s.* present life, world, temporal things; youth, young people, young folks; vigour, force, freshness; *a.* firm, sure; vehement, impetuous, strong; յ-ս մանկութեան, in the flower of age; յ-ս էրէտասարդութեան, in all the vigour of youth.

Աստիճան, *այ s.* stair, step; pace; stair-case; steps; gradation; graduation; story; degree, dignity, character, class, condition, honour, place; quality, rank; - էկեղեցական, holy orders; Հոսիլ ընդ -ս 'ի վայր, to run down stairs; տալ -, բաժանել յ-ս, to graduate.

Աստիճանաւոր *s.* *a.* dignitary, graduated; gradual.

Աստիճանեմ, *էջիտ.* to graduate; to ascend gradually, to go by degrees.

Աստիք, տայ *S.* Աստի, էք *a. s.*

Աստղ, տեղ, էղայ *s.* star; asterisk; - գիշերայ, star of night, the moon;

- սուրճեան, star of day, the sun; -

առևուտին, morning-star, Venus, Lucifer; - սլացեալ թռիչ, shooting, flying star; բւեռային, հաստատուն -, polar, fixed star. [etc.

Աստղաբաշխ, etc. Տ. Աստեղաբաշխ, Աստղագուշակ *a.* that is announced by a star; prognosticator.

Աստղագուշակութիւն *s.* prognostic. Աստղադիտակ *s.* astrolabe; telescope.

Աստղալից Տ. Աստեղալիք. Աստղակերպ *a.* that has the form of a star.

Աստղահայտ *s. a.* astrologer. [logy.

Աստղահայտութիւն *s.* judicial astrology.

Աստղանման Տ. Աստղակերպ.

Աստղանշան Տ. Աստեղանիշ.

Աստղավար *a.* studded with stars, starry.

Աստղիկ, տղիան or կայ *sf.* Venus, Lucifer; morning-star; Venus, goddess of love and beauty.

Աստղիկան *a.* venerable; of Venus.

ԱՍՏՈՒԱՅՐ, Աստուծոյ *s.* God, the Supreme Being. [false gods, idols.

Աստուածք, ւածոց *s. pl.* heathen gods, Ածաբան *s.* theologian.

Ածաբանական *a.* theological.

Ածաբանեմ, էջի *vn.* to write, to discourse or speak theologically.

Ածաբանութիւն *s.* theology; - չէթահասոց, or դիցաբանութիւն, mythology.

Ածաբանօրէն *ad.* theologically.

Ածաբար *ad.* godlike, divinely.

Ածաբարբառ *a.* declared by God.

Ածաբնակ *a.* where God dwells.

Ածաբուզի *a.* produced by God.

Ածաբուն *a.* that partakes of the nature of God, that belongs to God, divine.

Ածաբէտ *a.* who has the knowledge of God.

Ածաբիծ, Ածաբիր *a.* written or engraved by God. [of God.

Ածաբնաց *a.* who walks in the ways

Ածաբարծ *a.* made by God; that consecrates, that causes God to descend; divine, sacred.

Ածաբարծեմ, էջի *vn.* to render godlike; to consecrate.

Ածաբարծութիւն *s.* resemblance, conformity with God; consecration.

Ածաբուլթ *a.* who is divinely merciful. [by God.

Ածաբիր *a.* established or ordained

Ածաբարշտ *a.* imprinted or marked by God.

Ածաբան *a.* divine. Ածաբարդ, Ածաբարդեալ *a.* adorned by God, or with the grace of God.

Ածաբարդեաց, Ածաբարդեալ *a.* that bears God; carried by God.

Ածաբարդեցիկ *a.* inspired of God.

Ածաբարդեցութիւն *s.* inspiration of God; enthusiasm.

Ածաբարդ *a.* joined by God.

Ածաբար *a.* strengthened by God; who has divine strength.

Ածաբարուն *a.* who is united to God.

Ածաբանամ *a.* cared for by God; - աւայտութիւն, divine Providence.

Ածաբարդ *a.* who seeks God.

Ածաբարբ *a.* brought together by the inspiration of God.

Ածաբար *a.* instructed by God.

Ածաբար *a.* who speaks of God; declared by God.

Ածաբարեմ, էջի *vn.* to speak, to discourse of God or with God; to talk divinely.

Ածաբարութիւն *s.* discourse of God or with God; theology.

Ածաբար *a.* produced by, born of or proceeding from God.

Ածաբարութ *a.* who has the knowledge of God.

Ածաբարութունի *s.* knowledge of God.

Ածաբին *a.* Mother of God.

Ածաբար *a.* constructed or made by God. [to God.

Ածաբար *a.* willed by God, agreeable

Ածաբան *a.* divine; - ն, *s.* God, divinity, divineness. [by God.

Ածաբարդ *a.* ordained or established

Ածաբար *a.* who lives with God or according to the will of God.

Ածաբար *a.* godlike, in the form of God, divinely.

Ածաբար *a.* made or built by God.

Ածաբար *a.* that bears God.

Ածաբար *a.* that participates in the divine nature or grace.

Ածաբար *a.* where God has walked or placed his foot.

Ածաբար *s.* side or part of God.

Ածաբար կողմն Տ. Ածաբար.

Ածաբար *a.* called by God; where God was invited.

Ածաբար *a.* pious, religious. [God.

Ածաբար *a.* agreeable to or pleases

Ածաբար *s.* father of God.

Ածաբար *a.* that calms or appeases the anger of God.

Աճաշար *a.* chastised or punished by God. [manded by God.
 Աճաշրաման *a.* ordained or com-
 Աճաշրաշ *a.* done by a miracle or divinely. [God.
 Աճաշրաւեր *a.* invited or called by
 Աճաձիր *a.* given by God.
 Աճաշառ *a.* declared by God; who discourses of God.
 Աճամայր *s.* Mother of God.
 Աճամարդ *s.* God and man conjointly.
 Աճամարտ *a.* that wars against Heaven, that is repugnant to God; յմատեւել, to declare against Heaven.
 Աճամերձ *a.* that is near God.
 Աճամուսաց *a.* who has forgotten God.
 Աճամուխ *a.* who is profoundly learned or versed in divine things; who is familiar with God; hardened by God.
 Աճամուս *a.* where God enters or dwells.
 Աճայայտուութիւն *s.* Epiphany.
 Աճային *a.* divine, belonging to God; sacred, pious. [sacred thing.
 Աճայնութիւն *s.* state of a divine or
 Աճայրական *a.* divine and human conjointly.
 Աճանաւ, օցայ *տ.* to make one's self God; to become God; to unite one's self, to join one's self to God; to resemble God. [godlike.
 Աճանան *a.* that resembles God,
 Աճաշէն *a.* built by God.
 Աճաշորհ *a.* given by God; full of the grace of God.
 Աճաշունչ *s.* inspired by God, divine, holy: Bible, holy Scripture.
 Աճաշուք *S.* Աճապատիւ.
 Աճաշարջար *a.* who has caused God to suffer: who holds the doctrine that God is amenable to suffer.
 Աճաշարջարութիւն *s.* passibleness of divine nature. [by God.
 Աճապահ *a.* preserved or protected
 Աճապաշա *a.* who worships God, pious, religious, devout, spiritual.
 Աճապատիւ *a.* honoured by God, who has divine honour.
 Աճապատու *a.* who relates, narrates, speaks of God.
 Աճապարգեւ *a.* given by God.
 Աճապէս *S.* Աճաբար.
 Աճապսակ *a.* crowned by God.
 Աճառար *a.* sent by God.
 Աճատատ *a.* chastised by God; that comes of divine wrath.

Աճաւեր *a.* that loves God, pious.
 Աճաւիրութիւն *s.* love of God, piety, religion, devotion.
 Աճանունդ *a.* cherished by God; brought up in the fear of God.
 Աճապան *a.* that has put God to death.
 Աճապանութիւն *s.* deicide.
 Աճապեղծ *a.* created by God.
 Աճաբանչ *S.* Աճաշրաշ. [God.
 Աճապայեղուշ *a.* that befits, becomes
 Աճապեաց *a.* that hates God.
 Աճապես *a.* that has seen, that sees God. [divine.
 Աճապեպիւ *a.* that resembles God,
 Աճապեութիւն *S.* Աճապեութիւն.
 Աճապանցութիւն *s.* hatred, aversion of God.
 Աճապուր *s.* given by God, infused: *տր.* Deodatus. [fies.
 Աճարար *a.* made by God; that dei-
 Աճարեալ *a.* strengthened by God; friend of God or familiar with God; divine, holy; - չայրապէա, holy pontiff.
 Աճացուցանել, ուցի *տ.* to make a god of any thing, to deify, to admit into the number of gods, to idolize.
 Աճացուցիչ *a.* that makes a god of any thing; that deifies.
 Աճացուցումն *s.* deification, apotheosis. [taught by God.
 Աճաւանդ *a.* given, transmitted or
 Աճախախց *a.* that drives away, that causes God to remove far off: unpleasant to God.
 Աճախայլ *a.* bright, brilliant, that shines divinely.
 Աճաբարդ *a.* who preaches God.
 Աճգիտութիւն *s.* knowledge of God, theodicy.
 Աճեան *a.* divine; *s.* deist.
 Աճեղէն *a.* divine. [tar.
 Աճըմպէլ *s.* drink of the gods, nec-
 Աճըղգէմ *a.* repugnant to God.
 Աճընկալ *a.* that has received God; received or accepted of God, agreeable to God.
 Աճընտիր *a.* chosen of God.
 Աճիմաստ, Աճիմաց *a.* that has the wisdom of God, instructed by heaven.
 Աճիտութիւն *s.* oracle: *S.* Աճախօսութիւն.
 Աճորդի *s.* Son of God.
 Աճութիւն *s.* divinity; deity; God.
 Աճուհի *sf.* goddess.

Ածուհակ *a.* that has received or embraced God.
 Ածուսց *a.* instructed by God.
 Ածուս, յԱստուծուս *ad.* heavenly, by God, of God, divinely.
 Ածուբաց *a.* atheist; *s.* apostate.
 Ածպաշտութիւն *s.* piety, religion, love or worship of God.
 Ածպետական *a.* theocratical.
 Ածպետութիւն *s.* theocracy; divine majesty. [piety.
 Ածսիրութիւն *s.* love of God, charity,
 Ածտեսութիւն *s.* vision of God, divine intuition.
 Ածորէն *ad.* divinely, godly.
 Աստու՛՝՝ S. Աշտու՛՛՛.
 Աստուս *ad.* hence, thence.
 Աստակն *ad.* hence; here.
 Ասր, բու, բոյ or սու *s.* fleece, wool.
 Ասրաբեր *a.* lanigerous.
 Ասրագործ, սց *a.s.* dealer in wool.
 Ասրագործութիւն *s.* wool-trade.
 Ասրակց *a.* woolly.
 Ասրեայ, Ասրեղէն *a.* lanigerous, woolly; woollen.
 Ասբ S. Ասացուած.
 Ասակ *a.* clever, capable; - լինել, to be capable. [be clever.
 Ասակեմ, էջի *va.* to be capable, to
 Ասաղճ, էջ *s.* matter; timber; timber-work, carpentry. [ner.
 Ասաղճագործ, սց *s.* carpenter, joiner.
 Ասաղճագործութիւն *s.* carpentry, joinery.
 Ասամահան S. Ասամահան.
 Ասամացեմ, էջի *va.* to bite.
 Ասամացի S. Ասամացի.
 Ասամն, ման, մուհբ, մանց *s.* tooth; սարբ, շաբբ ասամանց, set, row of teeth; յօրինել ասամանս, to indent; խորտակել, փշրել զասամանս, to break the teeth, to notch, to break off; - ածել, to bite; առնուլ ասամանց, to set the teeth on edge; չանել զ-, to extract or draw out a tooth; ցաւ ասամանց, tooth-ache; ցաւ - իմ, I have the tooth-ache; փուս -, carious tooth; մաքրել զասամանս, to brush or clean the teeth; կրճուել զասամանս, to gnash, to show the teeth.
 Ասամաբլբ *s.* dentist, tooth-drawer.
 Աստմաթափ (գործի) *s.* forceps; *a.* toothless; - լինիմ, to lose the teeth.
 Աստմաղի առնեմ *va.* to bite.
 Աստմախիլ առնեմ *va.* to extract or draw out a tooth.

Աստմախիլուս *s.* tooth-pick, tooth-picker.
 Աստմահան *s.* forceps; dentist.
 Աստմահն *a.* denticulated, notched, indented; - գործել, to notch, to break a piece off. [edge.
 Աստմառու *a.* that sets the teeth on
 Աստմառութիւն *s.* setting on edge.
 Աստմալէր *a.* bit or bitten; - առնել, to bite, to wound with the teeth.
 Աստմացի *ad.* with the teeth.
 Աստմաւոր *a.* toothed, notched, dented.
 Ատեան, տէնց *s.* tribunal, court, audience, auditory, assembly of judges, seat, bar; magistrate; senate; յ- մասնակ, to call before a tribunal or council; գումարել զ-, to convoke, to call together an assembly.
 Ատելի *a.* hateful, odious; tiresome, disagreeable, unpleasant; that bears hatred, malevolent.
 Ատելութիւն *s.* hate, aversion, horrou, rancour, enmity, dislike.
 Ատեմ, էջի *va.* to hate, to abhor, to detest; to become tired of, to take a dislike to. [claimer.
 Ատեհաբան *s.* speaker, orator, declamatory.
 Ատեհաբանական *a.* oratorical, declamatory.
 Ատեհաբանեմ, էջի *vn.* to harangue, to speak in public, to declaim.
 Ատեհաբանութիւն *s.* harangue, public speech, oration, declamation.
 Ատեհագրեմ, էջի *va.* to report, to stenograph.
 Ատեհագրութիւն *s.* reporting, judicial report.
 Ատեհագորիբ *s.* secretary; chancellor.
 Ատեհագորութիւն *s.* secretaryship, secretary's office.
 Ատեհախոս S. Ատեհաբան. [tor.
 Ատեհակալ, սց *s.* magistrate, senator.
 Ատեհախարութիւն *s.* magistracy.
 Ատեհական *a.* that belongs to courts of justice, judicial; public, oratorical; *s.* orator; magistrate; judge; practitioner. [judge.
 Ատեհասպետ, սց *s.* chief-justice,
 Ատեհաբարչ լինիմ *vn.* to be summoned before a tribunal.
 Ատլաս, էջ *s.* atlas.
 Ատլբ *a.* full, fat, abundant, fertile; - չատկ, eared, an ear (of corn).
 Ատլբամամ, սցայ *vn.* to fill, to be full, fertile or fat.

Ատղթատելի S. Ատղբ; - հատկբ. yellow ear (of corn).

Ատղբացուցանեմ, ուշի va. to fill, to make full or fat.

Ատղբութիւն s. fulness, abundance, fertility, ripeness.

Ատակահան, Ատակեցի a. s. attic.

Ատրազոյն a. red, of a fiery colour.

Ատրաշի a. fiery, ardent, burning, red-hot, inflamed.

Ատրձանակ, այց s. pistol.

Ատրուշան, այց s. fire-temple (of Persians).

Արագ, ունբ, աքբ a. quick, prompt, dexterous, nimble; rapid, swift; expeditious; frequent; ad. quickly, promptly, adroitly, swiftly, speedily; --, very quickly, very soon. [quickly.]

Արագբան a. that talks fluently.

Արագբանութիւն s. quickness of speech, verbosity; facility of expression.

Արագագիր a. that writes quick.

Արագաւնաց a. that walks or goes quick, swift, rapid.

Արագազոյն a. very quick, quicker.

Արագագրութիւն s. tachygraphy.

Արագալ, էց s. toil, net to catch animals: S. Ֆանց, Վարմ.

Արագաթեւ, Արագաթուիչ a. that flies fast, winged, swift, rapid, nimble, prompt.

Արագալուր a. [that hears, understands easily or readily; that has fine ears. [quick.]

Արագախալաց a. that moves, stirs

Արագախամուր a. that fades, withers or dries soon.

Արագախոս a. that speaks rapidly.

Արագահաս a. that happens, arrives or comes quickly. [ty, clever.]

Արագամիտ a. acute, ingenious, wit-

Արագաշարժ a. that moves quick, light, active, nimble, quick, dexterous.

Արագաշարժութիւն s. agility, lightness, quickness, dexterity; flexibility.

Արագավախձան a. that is soon ended or dead.

Արագափոխ a. that soon changes.

Արագաքայլ a. that walks fast, quick, nimble.

Արագեմ, էցի vn. to hurry one's self, to hasten, to be diligent.

Արագեցուցանեմ, ուշի va. to hasten, to press, to accelerate, to dispatch.

Արագընթաց a. that runs quick, swift.

Արագիլ, Կիլ, Կլայց s. stork.

Արագոսն S. Արագաբայլ.

Արագութիւն s. celerity, velocity, acceleration, rapidity, nimbleness, swiftness, speed.

Արագուն S. Արագ.

Արագուսուցն a. who learns quickly.

Արաւէլ S. Յարաւէլ.

Արած, ոց, էց s. ulcer, ulceration; cicatrice; spot, stain.

Արածգէմ a. marked or pitted with the small pox.

Արածեմ, էցի va. to graze, to pasture, to keep, to take care of; - զհոգն, to cherish vain hopes, to build castles in the air.

Արածիմ, էցայ vn. to pasture, to feed.

Արական a. male; gr. masculine; -բ, S. Առականբ; - թիւ. odd; - or արեկան, jaundice.

Արահետ a. public; - Զանապարհ, սողոսայ, road much frequented, thoroughfare.

Արամալչ s. Jupiter, Jove.

Արամազնեայ a. Armenian.

Արամբի, բւոց, բեայց a. sf. married woman; - առնել, to impregnate, to violate.

Արամեան a. Armenian.

Արասոյ a. hard, strong.

Արաս, ոց s. spot; stain, blemish; vice, fault, defect; sign, natural mark; blot, disgrace; յ- հայել, to regard amorously or indecently.

Արատահայեաց a. that regards indecently or amorously, immodest.

Արատուր a. vitious, faulty.

Արատուրութիւն s. stain, contamination; vice, defect, imperfection; deficiency.

Արատեմ, էցի va. to spot, to stain, to soil, to spoil, to blot, to vitiate, to contaminate.

Արար, ոց s. act, action, fact, deed, work; production, creation; -բ էրևել, exploit, achievement.

Արարած, ոց s. creature, created being; creation; generation; work, deed, action.

Արարածապատում a. who writes the creation of the world, (Moses).

Արարտեան a. of Ararat; - թագաւորութիւն, the kingdom of Armenia.

Արարիչ s. creator; author.

Արարչապետ s. master of the ceremonies.

Արարողութիւն *s.* rite, ceremony; - պատարագի or պատարագամասոյց, liturgy. [an act of theatre.

Արարուած *s.* action; work, deed;

Արարչագիր *a.* written by the hand or by the inspiration of the creator.

Արարչագործ *s.* creator.

Արարչագործութիւն *v.* to create.

Արարչագործութիւն *s.* creation.

Արարչագիր *a.* established or ordained by the creator.

Արարչական *a.* that belongs to the creator; that creates; efficient, plastic.

Արարչակերտ *a.* made or constructed by the creator. [carries the creator.

Արարչակիր *a.* that has carried or Արարչակից *a.* associate in the creation.

Արարչապետ *s.* creator, author.

Արարչասես *a.* that has seen the creator; that is seen by the creator.

Արարչասիւյ *a.* that resembles the creator, that is made after the image of the creator. [by the creator.

Արարչատուր, Արարչականդ *a.* given

Արարչութիւն *s.* creation.

Արաց *s.* sixth ancient month of the Armenians.

Արբանեակ, էկի, էկաց *s.* footman, groom, waiter; servant; - մորթակի, *ast.* satellite.

Արբանեկեմ, էցի *vn.* to serve; - ցանկութեանց, to be the slave of one's passions.

Արբանեկութիւն *s.* service.

Արբեալ *a.* drunk, inebriated, intoxicated; քան -, whipped, beaten with a stick.

Արբելիք *s.* [inebriety, drunkenness.

Արբեամ, էցայ *vn.* to get drunk, to intoxicate, to drink to excess.

Արբեցոյ *s.* drinker.

Արբեցութիւն *s.* drunkenness, intoxication, inebriation; - ակտից, intoxication of the passions; - հրճուանաց, transport of joy; քմայլէլ - թեամբ, to enjoy drunkenness.

Արբեցոյցանեմ, ուցի *va.* to intoxicate, to inebriate; to soak, to make drink.

Արբշու, շաց *s.* tippler, tipsy.

Արբշութիւն *s.* drunkenness, inebriation; յ-հասանէլ, to intoxicate, to get drunk, tipsy.

Արբումն *s.* act of drinking; drink.

Արբունք, սնց *s. pl.* puberty, age of

puberty; յ-ս հասանէլ, to attain the age of puberty, to grow; յ-ս հասեալ, adult, pubescent, marriageable.

Արբուցանեմ, ուցի *va.* to give to drink, to soak; to water, to steep.

Արբուցել *a.* who makes one drink.

Արբուցումն *s.* the act of making one drink; the act of watering.

Արբահասունք *s. pl. S.* Արբահասունութիւն.

Արբահասունեմ, էցի *vn.* to have pity or compassion, to grieve, to console, to comfort; to conjure, to entreat, to demand, to intercede.

Արբահասունթիւն *s.* compassion, care; consolation, comfort; prayer, supplication, intercession.

Արբանակ, սց *s.* broth.

Արբանդ, ի or ոյ *s.* matrix, womb, belly, bosom; abdomen; փող, սնցք - ի, vagina.

Արբասաւոր, սց *a.* fertile, fruitful, abundant, fecund.

Արբասաւորութիւն *s.* fertility, fecundity, abundance.

Արբասիք, սեաց [*s. pl.* fruit, production; benediction, grace, favour; effect, work.

Արբականդ *a.* fertile.

Արբականդաշոյլ *a.* fertile soil.

Արբականդութիւն *s.* fertility.

Արբել, Արբէլք *s.* hinderance, obstacle, opposition, impediment, embarrassment, difficulty, delay, obstruction; encumbrance; prohibition, forbiddance, inhibition, interdiction; arrest; detention, prison: contrary, opposing; - էկեզեցական, interdict; - առնել, արկանել, լինել, to arrest, to hinder, to contradict, to oppose, to embarrass; յ-արկանել, to arrest, to imprison, to immure, to encloister.

Արբէլական *a.* encloistered, arrested, enclosed, detained, imprisoned.

Արբէլան, Արբէլանոց *s.* arrest, detention, prison: lazaretto, quarantine; քնել յ-ս, to arrest, to imprison.

Արբէլավանք *s. pl.* cloister.

Արբէլեմ, էցի *S.* Արբէլում.

Արբէլոց *s.* park, close; cloister.

Արբէլում; էլի *va.* to hinder, to obstruct, to arrest; to close, to shut, to enclose; to sequester, to hold, to imprison; to forbid, to interdict, to prohibit; to amuse, to occupy; to interrupt, to disturb.

Արդէլումն *s.* forbiddance, prohibition, interdiction; retention, hinderance; - *Էկէզէցական*, interdict.

Արդայ *a.* important, considerable; efficacious; working; - *օր*, a working day.

Արդ *conj.*; *ad.* now; accordingly; at present, now, presently, recently, lately; - *իսկ*, just now, directly, newly, very lately.

Արդածին *a.* new-born.

Արդատունկ *a.* new planted.

Արդար, *ոյ a.* just, upright, faithful, honest, loyal, well disposed, worthy, equitable, reasonable, legitimate; *ad.* justly, equitably, truly.

Արդարբան *a.* veracious, just.

Արդարաբաց, **Արդարաբանցիկ** *ad.* just, upright, honest, innocent.

Արդարաբարձ *a.* just, equitable, upright; justifying.

Արդարաբարձութիւն *s.* justice, equity, integrity, probity; justification, act of justifying.

Արդարադատ *a.* that judges equitably, just, equitable. [ment.

Արդարադատութիւն *s.* equitable judge-

Արդարաղուկ *a.* justly tormented.

Արդարասէ *a.* that thinks justly, that is just, equitable in his judgement.

Արդարախօս *S.* Արդարբան.

Արդարակ *a.* just, equitable, upright, innocent.

Արդարակն *a.* who weighs, judges equitably, just, equitable.

Արդարակորով *a.* very just, upright.

Արդարամիտ *a.* innocent, just, honest.

Արդարանամ, *ացայ տ.* to justify one's self, to prove one's innocence; to be justified.

Արդարապէս *ad.* justly, equitably, deservedly, rightly, fitly, exactly.

Արդարասէր *a.* that loves justice, just, upright.

Արդարաւելու *a.* sentenced or judged equitably; who sentences justly.

Արդարացի *a. ad.* just, equitable, legitimate; justly, legitimately.

Արդարացուցանեմ, *ուցի տ.* to justify, to declare innocent, to acquit, to excuse, to exculpate, to clear, to absolve, to save; - *զանն*, to make excuses; - *ն*, justification. [cative.

Արդարացուցիչ *a.* justifying, justifi-

Արդարեւ *ad.* truly, in truth, certainly, surely, yes, yes truly, yes indeed, really.

Արդարութիւն *s.* justice, equity, right, uprightness, loyalty, fidelity; rectitude, reason.

Արդեան *S.* Արդի.

Արդեօք *ad.* perhaps, never, if, not, still, even; certainly, undoubtedly, indeed; *կամիք* -, will you? *ուչ կարեմ* -, I cannot; *այնչպի խնաստուն է, որպիսի ոչ օք* -, he is as learned as any one; *չգիտեմ արարից* - *թէ ոչ*, I know not whether I shall do it or not? *Հարցանէք թէ - սիրեցեմ զձեզ*, you ask if I love you? *Տի* -, God forbid! [now; before.

Արդէն, **Արդէն իսկ** *ad.* already, even

Արդի, *զէտայ a.* present, new, recent, modern; - *ծնեալ*, newly born; - *ք*, the moderns.

Արդիւն *S.* Արդիւնք.

Արդիւնաբեր, **Արդիւնական** *a.* meritorious, fruitful, useful, profitable.

Արդիւնանամ, *ացայ տ.* to be carried into effect, to produce some effect or fruit. [զիւնաբեր.

Արդիւնաշատ, **Արդիւնատու** *S.* Ար-

Արդիւնատեմ, *էցի տ.* to fructify, to bear fruit, to make a favourable impression, to be advantageous.

Արդիւնատրութիւն *s.* production, fruit, utility. [man.

Արդիւնարար *a. s.* fruitful; husband-

Արդիւնարարութիւն *s.* production; tillage, agriculture.

Արդիւնացուցանեմ, *ուցի տ.* to make useful or fruitful, to produce, to fructify; to effect, to execute, to complete.

Արդիւնաւոր, *աց a.* meritorious, useful, fruitful.

Արդիւնաւորեմ, *էցայ տ.* to be meritorious or fruitful. [fruit, utility.

Արդիւնաւորութիւն *s.* fecundity;

Արդիւնք, *զեանց s. pl.* production, fruit, utility; work; merit; deed, effect, operation; price; reality; *արդեամբք*, *ad.* in effect, really, actually, positively; *յս ստեղ*, to effect, to execute, to fulfil; *բանքն - լինէին*, the words were fulfilled, realized; *իրացն իսկ - ազգապէսն և վկայեն*, the actions speak for themselves; - *իրաց*, experience; *յարդեանց իրացն*, by experience.

Արդկեմ, *էցի տ.* to polish up; - *զկտաւիս*, to iron linen.

ԱրդՀարսունք *sf. pl.* new-brides.

Արդն, *զուռք s.* lance, spear.

Արդնակիր, **Արդնաւոր** *a.* javelin-bearer, pikeman.

Արդընիէց *a.* tilt; - լնել, to tilt; - խաղարկութիւն, joust, tournament.

Արդու, այ *s.* artabe, epha, (an ancient measure of the capacity of 65 litres).

Արեդ, ի *s.* sun: the eighth ancient month of the Armenians; - քաղաք, որ. city of the sun, Heliopolis; յ- կուակ, on the eastern side.

Արեգակն, ական, կուռք, կանց *s.* sun; *S.* Արեւ.

Արեգակնաբար *ad.* sunlike.

Արեգակնակ *s.* balcony.

Արեգակնակէզ *a.* burnt by the sun, tanned.

Արեգակնածեմ *a.* where the sun shoots or enters, bright; solar.

Արեգակնային *a.* solar.

Արեգակնապէս *S.* Արեգակնաբար. Արեգակնասեօ *a.* where the sun shines or shoots, luminous, clear.

Արեգակնափայլ *a.* shining like the sun, brilliant, resplendent, clear.

Արեգակէա *a.* bright, luminous.

Արեգգէմ *a.* exposed to the sun.

Արեգունի *a.* sunny. [warm.]

Արեգքեր *a.* warmed by the sun,

Արեկ *a.* strong, violent.

Արեկան *s.* jaundice.

Արեկակից *a.* of the same blood, consanguineous, kindred, relation.

Արեկակցութիւն *s.* consanguinity, kindred.

Արեկածեմ *a.* bloody, sanguinary.

Արեւ, ու *s.* sun; light; life, day; յ- ու գալ, to come in broad, day-light, to come before the sun sets; յ-ն երդնու, to swear by one's days or life; քաղցր -ն յաչաց հանել, զրկել յ-է, to deprive of light, to blind; յ-է արկանել, զ- հասանել, to murder, to kill; to lose one's life; ի մասնել -ու, the setting of the sun; յեւնել, ի ծագել -ու, the rising of the sun; ըմպել յ- ուրուք, to drink to the health of some one, to toast; մուտք, ելք -ու, sun set or -- down, sun rise.

Արեւագալ, ի *s.* day-break, dawn, sun rise.

Արեւագարձ *s.* tropic.

Արեւագէմ *s.* bot. vanilla; heliotrope.

Արեւագիտակ *s.* helioscope.

Արեւածաղիկ *s.* bot. litmus, turnsole, sun-flower.

Արեւածայրք *S.* Արեւագալ.

Արեւակայք *s.* solstice.

Արեւակէզ *a.* tanned; - լնել, to be sun-burnt. [stroke.]

Արեւահար լինիմ *vn.* to have a sun-stroke.

Արեւադալ *S.* Արեւագալ. Արեւամերձ, Արեւամերձութիւն *s.* perihelion.

Արեւանմանութիւն *s.* parhelion.

Արեւաչափ (գործի) *s.* heliometer.

Արեւասպա *a.* who worships the sun.

Արեւացոյց (գործի) *s.* gnomon.

Արեւացոյցակ *s.* sun-dial.

Արեւափառ *a.* splendid, brilliant.

Արեւաբէլ *s.* orientalist.

Արեւելաժառանգ *a. s.* conqueror or master of the eastern regions.

Արեւելակողմն, Արեւելակողմ *s.* eastern region, East.

Արեւելանշան *a.* that has appeared or shone in the East.

Արեւելայ, եայց *a. s.* oriental; -ք, արեւելք, the orientals; the eastern regions.

Արեւելան *a.* oriental, eastern; հողմն -, east-wind; երկիր, կողմն -, East, eastern region.

Արեւելք, Էլլց *s. pl.* East; sun rise; eastern regions, the orientals; դարձուցանել յարեւելք, to set towards the East; կորուսանել, շփթել զարեւելք, to turn from the East. [ing term].

Արեւիկ *s.* little or sweet sun (jest- term).

Արեւիւուշ *a.* ungrateful.

Արեւկայ *a.* a sunny day; fine weather.

Արեւուտք, մալց *s. pl.* West; sun set; the western nations; յարեւմուտ կողմ, westerly, towards the west.

Արեւմուտայ, եայց *s.* west; -ք, the western nations.

Արեւմուտան *a.* westerly, western, west; հողմն -, west, westerly wind; կողմն -, west, western region.

Արեւշատութիւն *s.* health; toast; ըմպել յ- ուրուք, to give a toast, to drink to the health of some one.

Արեւորդք *s. pl.* sons or worshippers of the sun.

Արդն *s.* alum.

Արէս, ի *s.* Mars, (god and planet); -ի or -եան դաշտ, field of Mars.

Արթիի, յ- *ad.* awake.

Արթնական *a.* watchful, vigilant.

Արթնանամ, ացոյ *vn.* to awake.

Արթնուժի *s.* watch; want of sleep: vigilance, diligence, precaution, care.

Արթուն, Թնոյ *a.* watchful, that does

not sleep; alert, lively, vigilant, diligent, careful; - *կալ*, to watch; *քուշ ընդ -ս ընկիմ*, to doze, to drowse, to be half asleep.

Արժանից *a.* worthy, proper, suitable, fit; cheap; *s.* dignity; right, equity, justice; - *է*, it suits, it befits, it is necessary; *ոչ է -*, it is not just, necessary, convenient; - *համարել*, to judge worthy; to deign; *ոչ - համարել*, to disdain, to judge unworthy; - *լինէ էր*, was it necessary? - *է իրաւ է*, it is just to, fit; *յ-ս - տալ վաճառել*, *գնել*, to give, to sell, to buy cheap or cheaply. [thy.

Արժանաբով *a.* laudable, praise-worthy.

Արժանաժառանգ *a.* worthy heir.

Արժանալուր *a.* that deserves to be heard.

Արժանահայց *a.* justly demanded; that demands worthily.

Արժանահաս *a.* that happens deservedly, worthy.

Արժանահասոց *a.* paid justly.

Արժանահաւատ *a.* credible, worthy of being believed, faithful, worthy to be trusted or believed.

Արժանանամ, *ացայ տ.* to be worthy, to deserve, to make one's self worthy.

Արժանապատիւ *a.* worthy of honour, honourable, that deserves respect, respectable.

Արժանապատուութիւն *s.* dignity, eminent quality, greatness, honour, character.

Արժանապէս *ad.* worthily.

Արժանալայել *a.* worthy, just; very suitable, becoming.

Արժանացուցանեմ, *ուցի տ.* to make worthy.

Արժանաւոր *a.* that deserves, worthy, just, meritorious.

Արժանաւորեմ, *եցի տ.* to deserve, to render worthy; to obtain, to procure.

Արժանաւորիմ, *եցայ տ.* to be worthy, to merit.

Արժանաւորութիւն *s.* dignity, merit.

Արժանափառ *a.* worthy of glory, that deserves to be glorified.

Արժանեմ, *եցի տ.* - *արժանս*, to coin, to mint; to stamp, to impress.

Արժանընդունակ, *Արժանընկալ* *a.* that is worthy of being received or granted, agreeable.

Արժանի *a.* worthy, that deserves something; just, convenient, suitable,

decent, proper; - *համարել*, to deign; *գնալ -*, to go worthily, conformably; - *բարձրանշն*, *յ-*, *ad.* worthily, justly, suitably; - *լինել*, to be worthy, to deserve; - *տունել* *S.* *Արժանաւորեմ*.

Արժանիք, *նեաց s.pl.* dignity, merit, importance; *բարձրանեաց*, worthily, meritoriously. [stamp.

Արժանք *s.pl.* dignity, merit; coin, *Արժեւ*, *եցի տ.* to cost, to amount, to stand in; to be worth; *հաւասար -*, to be equivalent.

Արժեյուցանեմ, *ուցի տ.* to estimate, to price, to value.

Արժեկին *s.* prime cost, cost price.

Արժէք, *Արժողութիւն* *s.* value, price.

Արիւրաց, *բեաց* *a.* valiant, valorous, courageous, manly, strong, bold, intrepid, brave; *Արիք*, the Persians.

Արիւբար *ad.* valiantly, valorously, courageously, manly, bravely, strongly, vigorously; resolutely, generously, magnanimously.

Արիւկան *a.* masculine, manly, strong; valiant, courageous; - *ալգ*, the Persian nation.

Արիւնամ, *ացայ տ.* to have courage, energy, to be strong, to be notable for courage.

Արիւնոս, *ի s.* Arian.

Արիւնուցանեմ, *ուցի տ.* to encourage, to embolden, to strengthen.

Արիւթիւն *s.* valour, courage, bravery, boldness, firmness, steadiness.

Արիւն, *բեանց* *s.* blood, kin; - *խաղրույ*, unpressed wine, must, wine; *ալբեւմբն իրիւն*, *չալախել*, to imbue with blood, to spot with blood; - *հեղուլ*, to shed blood, to kill, to wound; - *հանել*, to bleed; *հոսումն արեան*, hemorrhage; *կցրդ արեան*, who sheds blood with another, consanguineous, of the same blood, related; *S.* *Ալաժոյժ*.

Արիւնաւորիւն *a.* of a blood colour, red, sanguine.

Արիւնալանդ *a.* bloody.

Արիւնաթաթաւ *a.* bloody, dyed, stained with blood.

Արիւնալից *a.* full of blood.

Արիւնախանձ *a.* bloody, bloodthirsty, sanguinary, cruel, that delights in shedding human blood; that loves blood. [blood.

Արիւնախառն *a.* bloody, mixed with *Արիւնակալ*, *աց* *s.* vessel to hold blood, cup of libation.

Արիւնահան, Արիւնահեղ *a. s.* sanguinary; murderous, bloodshedder.

Արիւնահեղութիւն *s.* bloodshed, slaughter, massacre, carnage, bloodiness.

Արիւնահոս *a.* bleeding, bloody.

Արիւնայեղութիւն *s.* abundance of blood.

Արիւնային *a.* sanguine, that abounds in blood, sanguineous.

Արիւնանամ, ացայ *vn.* to be turned or changed into blood; to become red.

Արիւնաներկ *a.* coloured with blood.

Արիւնանշան *a.* marked with blood.

Արիւնաշատ *a.* who has much blood, sanguine. [blood shed.

Արիւնապարտ *a.* responsible for

Արիւնասակաւ *a.* who has little blood.

Արիւնասէր *a.* that loves blood, sanguinary.

Արիւնարբու *a.* blood-sucking, bloody, sanguinary, bloodthirsty.

Արիւնացայտ *a.* who emits blood, bloody.

Արիւնեմ, էցի *va.* to bleed.

Արիւնէրանդ *a.* colour of blood, red, bloody.

Արիւնընծայ *a.* offered with the blood.

Արիւնհեղութիւն *S.* Արիւնահեղութիւն

Արիւնհոսութիւն *s.* hemorrhagy.

Արիւնոտ *a.* watered with blood.

Արիւնոտ *a.* sanguine, full of blood.

Արիւնորակ *a.* having the colour of blood, sanguine, red.

Արիւնուշա *a.* bloody, full of blood; sanguinary, bloodthirsty.

Արծաթ, ոյ *s.* silver; coin, money, species; -ոյ տալ, վաճառել, to sell for ready money; քերել զ-, to take or wear the silver off; անթ -ոյ, a silver vase. [*s.* slave.

Արծաթաբիւն *a.* bought for money;

Արծաթադոյն *a.* silvery, having the colour of silver.

Արծաթադործ. ի, աջ *s.* silver-smith; *a.* silver. [silversmith.

Արծաթադործութիւն *s.* trade of a

Արծաթադօծ *a.* silvered.

Արծաթադօծեմ, էցի *va.* to silver, to plate, to wash with silver.

Արծաթածրար *a.* that hides or has hidden the money. [silver.

Արծաթահանք, հանայ *s.pl.* mine of

Արծաթաձող, ձուլից *s.* melter of silver, silversmith; *a.* melted or made with silver; that is entirely of silver.

Արծաթաճաճանջ *S.* Արծաթափայլ. Արծաթապատ *a.* silvered.

Արծաթառու *a.* that has received or borrowed money.

Արծաթասէր *a.* that loves money, avaricious, covetous, too fond of money.

Արծաթափառ *s.* silversmith, who sells silver-plate; money-changer.

Արծաթարար, աջ *s.* silversmith.

Արծաթափայլ *a.* shining or polished like silver, silvery, having the colour of silver.

Արծաթեղէն *a.* silvery, made of silver; *s.* silver plate.

Արծաթեմ, էցի *va.* to silver.

Արծաթի *a.* silvery, made of silver; *s.* silver-coin.

Արծաթումն *s.* silvering.

Արծաթուհակ *s.* trunk; poor-box.

Արծաթսիրութիւն, Արծաթջաղջու-թիւն *s.* love of money, avarice.

Արծարծանեմ, ծի, Արծարծեմ, էցի *va.* to stir, to poke, to blow the fire; to incense, to animate, to irritate; to revive, to renovate, to renew.

Արծարծիչ *a.* kindler.

Արծարծումն *s.* rekindling.

Արծիւ *S.* Արծուի.

Արծնեմ, էցի *va.* to enamel.

Արծուաւիւծ *s.* griffin.

Արծուաքար *s.* eagle-stone.

Արծուէնշան *a.* that has the sign of an eagle; *s.* eagle (standard).

Արծուի, ծուղ, ծուկաց *s.* eagle; ձող արծուղ, eaglet; էգ - , eagless.

Արծուռնիւն *a.* that has an aquiline nose.

Արկած *a.* endorsed, cloathed.

Արկած, կց *s.* misfortune, disaster, calamity, mischance, mishap, danger, peril, risk, hazard, chance, adversity, storm, tempest, evil.

Արկանեմ *s.a.* clothing, dress, apparel; cloak; that throws, that puts, that pours.

Արկանեմ, արկի *va.* to cast, to throw, to shoot; to put away, to reject; to reduce to, to bring to; to sow, to scatter, to spread; to pour out, to shed; to mix; ի մէջ - զանձն, to intermeddle, to intrude, to enter; - ի մէջ, ի ներքս, to thrust in, to introduce, to mix; - ի միտս, to insinuate; - զանձն ընդ, ի ներքոյ, to undergo; - զերեւ, զանձամբ, to endorse, to put on one's back; to put on, to dress one's self; -

աղիւս, to make bricks; - զիսլ, to winnow corn; - սղորմութիւն, to pity; - ընդ յետան, ընդ սրոց, to whet, to sharpen; - ընդ սղոցաւ, to saw; - ջուր, to pour water; դուլթս -, to pity; խունի -, to cense, to perfume with incense; Է ինդեր -, to seek, to trouble one's self to find; ձայն -, to cry, to scream, to shriek; վարձս, սակ -, to bargain, to make an agreement, to contract; վիճակ -, to cast or draw lots; Է կեր, Է վար, Է դործ -, to use, to employ, to make use of; ձեռն -, to undertake; - ընդ սարակուսանք, to make doubtful, to doubt; - Է մոռացօնս, to forget; - զանձն Է վտանդ, to place one's self in danger; - Է յուսահատութիւն, to reduce to despair.

Արկանիմ, արկայ սր. to throw one's self, to fall; to dress one's self.

Արկի, կեղոց s. chest; caisson; trunk, box; գնել յարկեզ, to pack up, to put in a chest; հանել յարկեզէ, to unpack.

Արկլագործ, Արկլակերս s.a. trunk-maker, box-maker; made like a box or trunk.

Արկլակալ, այ s. cashier. [box.

Արկլիկ s. casket, cash-box, small

Արկիոց S. Վանդակ.

Արկուած S. Արկած s.a.

Արհամարհ a. despicable, contemptible, vile, abject, low, poor, sorry.

Արհամարհանք s.pl. contempt, disdain; outrage, offence, injury; արհամարհանք ad. disdainfully, contemptuously.

Արհամարհեմ, էջի va. to despise, to repulse, to disdain; to aggrieve, to offend; to vex; to debase.

Արհամարհիչ, Արհամարհոս a. contemptuous, despicable, disdainful, offensive.

Արհամարհութիւն s. contempt, disdain, abjection, shame; vexation, offence, humiliation.

Արհաւիրք . աւրայ s. fright, terror, great and sudden fear, dread, consternation, shock.

Արհեստ, etc. S. Արուեստ, etc.

Արձագանդ, այ s. echo; resound, repercussion; - տալ, to echo.

Արձակ, այ a. free, loose, untied; open, unsealed; vast, spacious; ample; licentious, rash, dissolute, debauched, unbridled; prosaic; - բան, prose; -

համարձակ, boldly, frankly; --, freely.

Արձակաբան s. prose-writer.

Արձակահէր S. Հերարձակ.

Արձակավայրք s. suburbs; outskirts (of a town).

Արձակաքաղաք s. open town, country town; without fortification.

Արձակաքայլ a. free, that goes without hinderance, freely.

Արձակեալն sf. woman divorced by her husband.

Արձակեմ, էջի va. to untie, to loosen, to detach, to break; to unchain, to slacken; to unpack, to unfold; to unload, to deliver; to dispatch, to expedite, to send; to release, to let go; to relax; to throw, to thrust, to fling, to shoot; to discharge, to disband, to dismiss; - Է մեղաց, to absolve; - քաղինս սպարաստեալ, to sling; ձայն -, to scream, to cry; աչս -, to ogle, to cast eyes on; - ճաւարայլթս, to cast a brilliancy, to shine; բոցս, կայծակունս -, to sparkle; կիցս -, to fling, to yerk; նեաս -, to draw the bow; հրացան -, to let off a gun; հրեա -, to fire a cannon; - զկին, to divorce; - զառեան, to dismiss the session; - զոր, to dismiss a person; վուբ -, to fart, to break wind.

Արձակերասան, Արձակերասանակ a. ad. unbridled, unruly; helter-skelter.

Արձակիմ, կեցայ սո. to be untied, delivered, detached, liberated.

Արձակիչ a. who delivers, unties, liberates.

Արձակումն s. deliverance; shoot; disbanding troops; dismissal; - Է մեղաց, absolution; - հրացանի, discharge; - կնոջ, divorce.

Արձակուրդ s. leave, holidays; S. Արձակումն.

Արձան, այ s. column; statue, figure, image, idol; instrument, writing; Հերակլեանք, the pillars of Hercules; կալ-անոռուայ, to become an eternal monument.

Արձանագիր, դրաց s. inscription; title; epitaph; trophy, protocol; matriculation.

Արձանագործ a. stone, stony; s. S. Անդրիագործ. [ծութիւն.

Արձանագործութիւն S. Անդրիագործ.

Արձանագրեմ, էջի va. to inscribe, to write; to enrol, to check; to register; to record, to draw deeds; to enter a will.

Արձանագրութիւն *s.* acts, registers; enrolment, writing, deed, book, roll, record, protocol; inscription; account, list, memorial; calendar of the ancient Romans.

Արձանական *s.* register; epitaph; funeral sermon.

Արձանանամ, աջայ *vn.* to become like a statue, to be firm, fixed; to stop; to stand, to stand upright.

Արձանացուցանեմ, ուշի *va.* to convert into a statue; to raise, to erect; to establish; to exhibit, to represent; to inscribe, to write; to register, to record.

Արձանութիւն, Արձանումն *s.* stability; representation; establishment.

Արձանունակ *S.* Վիմաճին.

Արձէհք *s. pl.* pitch-fork.

Արձող *s.* hoop-net, net, snare, toils.

Արձիճ *S.* Կապար.

Արմ, բ *s.* stump, root; stem, set, block, chump; առ արմամբ խլել, to eradicate; առ արմին դնել, to place near the root.

Արմանամ, աջայ *vn.* to be benumbed; to be stunned; to be astonished.

Արմա, ոց *s.* root; stump; trunk, stem; source, origin, cause; — առ նուղ, արձակել, to take root.

Արմաագէտ *s.* botanist.

Արմատախել առնեմ, Արմատախելմ, էջի *vn.* to eradicate, to pull up, to extirpate.

Արմատական *a.* radical. [herbs.

Արմատակեր *a.* that eats roots or

Արմատանամ, աջայ *vn.* to take root, to take hold, to grow.

Արմատաղնիղ *a.* extirpated.

Արմատաքի *ad.* rootedly, radically; — խլել, to pull up by the roots, to eradicate, to displant, to grub up; — խրամն, eradication. [phenix.

Արմաւ, ու, ոց *s.* date; date-tree;

Արմաւատան *s.* spot planted with palm-trees.

Արմաւենի *s.* palm-tree, date-tree; palm; branch of a palm-tree, palm; իւղ արմաւենուց, palm-oil.

Արմն *S.* Արմ.

Արմնիմ *S.* Արմատանամ.

Արմուկ, Արմուկն *s.* elbow; fore-arm; արմկամբ խթել, մկել, to elbow, to push or thrust with the elbow.

Արմաիք, տեայ *s.* corn, corn-crops; production, fruit, product.

Արշալէյս, Արշալուրբ *s.* dawn, day-break, twilight, aurora; *S.* Արշալուրբ — Արշաւ *s.* course.

Արշաւակի *ad.* currently, rapidly.

Արշաւահանդէս *a.* that runs, races; olympic.

Արշաւան, նայ *s.* course; eruption, invasion, incursion, excursion, descent; expedition; —բ ձիոյ, league (four kilometres, two and a half English miles).

Արշաւատոր *a.* that runs rapidly.

Արշաւեմ, էջի *vn.* to run; to go quick and with impetuosity, to run as fast as possible; to gallop; to make an incursion or excursion, to pursue.

Արշաւեմ, էջի, Արշաւեցուցանեմ, ուշի *va.* to gallop, to cause to gallop; to make run; to force one to make an excursion, invasion.

Արշոյր, արուրի *s.* latten, brass.

Արու, ուայ *a.* male.

Արուագէտ *a.s.* sodomite.

Արուագիտութիւն *s.* sodomy.

Արուախելիչ *a.* that chokes the males.

Արուական *a.* male, masculine.

Արուանդ *S.* Արուագէտ.

Արուայիկ *a.* arabian.

Արուարձական, Արուարձային *a.* bordering, frontier, neighbouring.

Արուարձան, այ *s.* suburb.

Արուարձանեայք, էայ *s. pl.* inhabitants of a suburb; outskirts, suburbs.

Արուդ *a.* meager, thin, dry, barren.

Արուեստ, ից *s.* art, trade, profession, study, condition, office; artifice, expedient, means, invention, ingenuity; sign, miracle; աղատական, մեքենական, գեղեցիկ —բ, the liberal, mechanical, fine arts.

Արուեստաբար *ad.* artistically.

Արուեստագէտ *a.s.* artisan, artist, master, author.

Արուեստագիտութիւն *s.* knowledge of arts; state of one skilled in the arts; qualification to become master, skilfulness.

Արուեստագիր *s. a.* calligrapher; that is skilfully written.

Արուեստագիւտ *a. s.* inventor, author, master.

Արուեստախաւն *a.* artificial.

Արուեստախօս, etc. *S.* Ճարտարախօս, etc.

Արուեստական *a. s.* technical, artificial; artful; factitious; skilful; mu-

sical; musician, composer; music, symphony.

Արուեսաակեալ *a.* affected, studied, formal, stiff, finical.

Արուեսաակեմ, էջի *va.* to make with art or cunning; to invent, to affect, to pry into.

Արուեսաակիրուած *s.* manufacture; -ս յօրինել, to manufacture; *a.* embroidered with art; delicately painted in miniature.

Արուեսաակից *ճ.* companion, associate in the same art.

Արուեսակութի *s.* artifice; affectation, scrutiny.

Արուեսաահանդէս *s.* exhibition.

Արուեսահրուակ *a.* woven or made with art. [fitted]

Արուեսայարմօր *a.* well made, well

Արուեսանոց *s.* workshop, workroom. [made.]

Արուեսաաշէն *a.* well made; skilfully

Արուեսաապետ *s.* master of arts, foreman, overseer; chief artist.

Արուեսաապէս *ad.* skilfully, ingeniously, with art.

Արուեսաասէր *a.* industrious, who works diligently, skilful, ingenious, artful.

Արուեսասար *s.* artisan, artist, workman, manufacturer, maker; *a.* artificial, ingenious; artful.

Արուեսասարեմ, էջի *va.* to make with art; to invent, to find.

Արուեսասարութիւն *s.* artifice.

Արուեսասարկութիւն *S.* Արուեսասագիտութիւն.

Արուեստեմ *S.* Արուեսակեմ.

Արուէգ, Վիգաց *s.* hermaphrodite, androgyne.

Արուժիւն, Արուժիւն *s.* virility, manhood; courage, valour; fortitude, virtue; male sex; seed of man.

Արուէակ, սեկի *s.* Venus, Lucifer; devil.

Արջ, ոց, ուց *s.* bear; -մատակ, she-bear; կորիւն արջու or արջուկ, bear's cub.

Արջային *a.* arctic.

Արջապան *s.* bear-ward.

Արջառ, ոց *s.* ox; -ք, cattle.

Արջառամահ *s.* mortality of cattle.

Արջառամերթ *s.* skin or hide of an ox.

Արջառաթիւք *s.* pizzle; whip.

Արջասպ, սյ, Արջասպն, ի *s.* vitriol.

Արջնագուաւ *s.* raven, crow.

Արջնազգեստ *a.* dressed in a black or dark coat.

Արջնաթոր *a.* black, dark; dull, sad, melancholy.

Արջնաստեալ, Արջնաստակ *a.* dull, dark, black, gloomy, sad, melancholy.

Արջնագէլ *s.* bot. fennel-flower.

Արջնակ *s.* bot. truffle. [soil.]

Արտ, ոց *s.* field, piece of arable land, Արտաբերեմ, էջի *va.* to utter, to pronounce.

Արտաբերութիւն *s.* pronunciation.

Արտաբերեալ *a.* produced; -ն, product. [express.]

Արտաբերմ, էջի *va.* to produce; to

Արտաբերութիւն *s.* production, generation, reproduction; expression; -

հաւասոյց, creed. [sate.]

Արտաղեղում, էլոյ *vn.* to extravasate.

Արտաղեղումն *s.* extravasation.

Արտաղած *a.* driven out, banished, exiled.

Արտաղծեմ, էջի *va.* to drive out, to banish, to exile. [dem.]

Արտախոյր, ուրի *s.* tiara, mitre, dia-

Արտախուրակ, ոց *s.* cover, veil; *S.*

Արտախոյր.

Արտախուրեմ, էջի *va.* to crown.

Արտակենդրոն *a.* excentric.

Արտակենդրոնութիւն *s.* excentricity.

Արտահալածեմ *S.* Արտաղծեմ.

Արտայայտ *a.* ad. evident, clear; evidently.

Արտայայտեմ, էջի *va.* to declare, to express, to utter.

Արտաշէկ *S.* Արտաշէկ.

Արտաշէկադոյն *a.* very or more ardent, much inflamed.

Արտաշէկանում, սցայ *vn.* to become ardent or red, to catch fire, to inflame.

Արտաշէկութիւն *s.* ignition.

Արտաշնչանամ, չացեալ *vn.* to expire, to die.

Արտաշնչեմ, էջի *va.* to expire, to die; to exhale; to exude, to perspire, to transpire.

Արտաշնչութիւն *s.* perspiration, exudation, exhalation; vapour.

Արտաշար *s.* land-surveyor.

Արտաշարեմ, էջի *va.* to survey; to measure (land).

Արտաշարութիւն *s.* land-surveying.

Արտաաղորտայ *a.* strayed, out of the road.

Արտասահմանեմ *S.* Աբորեմ.

Արտասահմանութիւն *S.* Աբոր.

Արտասանեմ, էջի *va.* to pronounce, to utter, to articulate, to sound, to recite.

Արտասանութիւն *s.* pronunciation, articulation, recitation.

Արտասուաբեր *a.* that causes, produces tears, that weeps.

Արտասուագին *a. ad.* melting in tears, all in tears, weeping; lamentably.

Արտասուադուց *a.* that cries while weeping.

Արտասուաթոր *a.* lachrymal, that sheds tears.

Արտասուալիբ, Արտասուալից *a.* tearful, all in tears; weeping.

Արտասուախառն *a.* mixed with tears; weeping, tearful.

Արտասուակաթ *S.* Արտասուաթոր.

Արտասուակից, Արտասուակցորդ *a.* that weeps with, that participates in the sorrow of another; - լինիմ, to weep together; to console.

Արտասուայեղց *a.* melting in tears, weeping.

Արտասուեմ, էջի *vn.* to weep, to shed tears; to lament, to groan, to complain; to deplore. [rable.

Արտասուելի *a.* lamentable, deplorable.

Արտասուբ, սուաց *s. pl.* tears, lamentation; յարաստու հարկանել, լուծանել, to melt in tears; արտասուբ, with tears; ջերմ արտասուս իջուցանել, լալ ջերմ արտասուբ, to cry bitterly; անջ յարտասուս, with tears in the eyes; արտասուբն թանայ, ուռեղ, to water with tears; - հոտէին յաչաց նորա, the tears ran from his eyes; սրբել զարտասուս յաչաց, to dry one's tears.

Արտափար, այ *s.* husbandman; ground for tillage, arable land.

Արտափայլեմ, էջի *va.* to shine, to sparkle, to be resplendent; to glitter.

Արտաբին, քնոց *a.* exterior, external, extrinsic; superficial; profane.

Արտաքնայարդար *a.* that is only outwardly clean, false, feigned, pretending; - առաքնութիւն, pretending, deceptive virtue.

Արտաքնոց *s.* privy, necessary.

Արտաբոյ *pr. ad.* out, abroad; outwardly, outward, externally; - քաղաքին, out of town; - ժամու, beyond the hour.

Արտաբոյբ *s. pl.* outward appearance, external part.

Արտաբուս *ad.* out, outwardly, ex-

ternally; սուգն - միայն է, mourning is merely outward shown.

Արտաբուս *ad.* out, outwardly.

Արտաբուսեմ, էջի *va.* to put out, to drive out, to exclude.

Արտաբուսից *s.* exclusion; expulsion.

Արտեմիս, Արտեմուհի *S.* Անահիտ.

Արտեան, է, նաց *s.* top, summit, the highest part of a mountain, of an edifice; - ունք *pl.* eye-lid, eye-lash.

Արտիկ *s.* wild sheep.

Արայր, սուտի *s.* lark, skylark.

Արայրայ, էջ, Արայրեայ, բէից *s.* field, country.

Արասուլի *a.* stray, misled; - շաւիղ, by-way; ըստ - անկանել, մորբել, to go wrong way, to err.

Արտունութիւն, Արտոնութիւն *s.* privilege, prerogative, right, favour, exemption, immunity.

Արտար *s.* tear; *S.* Արտասուբ.

Արտարաբեր, etc. *S.* Արտասուաբեր, etc. [weeps.

Արտարահառաչ *a.* that sighs and weeps; Արտարահոս *S.* Արտասուաթոր.

Արբ *S.* Արբի.

Արբադեղբ *s. pl.* sun and moon.

Արբաթեւեմ *vn.* to fly in the air.

Արբամբձ *a.* near the sun.

Արբեան, փեից, Արբեհի *a.* solar; luminous, bright, celestial.

Արբի, փւայ, փեաց *s.* sun, luminary; heaven, ether; light, brightness, splendour. [or light.

Արբիաբնակ *a.* that dwells in heaven.

Արբիադեղ *a.* beautiful, luminous like the sun, bright, brilliant.

Արբիադեաց *a.* that walks boldly in the light; that goes to heaven or towards the sun.

Արբիադարդ *a.* adorned by the sun or light, luminous, bright.

Արբիական *S.* Արբեհի.

Արբիահրաշ, հրաս *or* ճաճանց *a.* very luminous, extremely bright, brilliant, resplendent.

Արբիաճեմ *a.* that walks in the light; that goes like the sun; bright, luminous.

Արբայ, էջ *s.* king; prince, monarch, potentate, sovereign; արբայից - , king of kings, emperor; Կեցցէ - , God save the King! long live the King!

Արբայաբար *ad.* royally.

Արբայագունդ *s.* royal regiment or guard.

Արքայազն, զւճը, զանց *s.* royal prince.

Արքայական *a.* royal.

Արքայակերպ *a.* royal; *ad.* kinglike, kingly, royally.

Արքայանիստ *a.* where the king resides; - բաղաբ, *s.* capital.

Արքայաէն *a.* made or built by the king; royal, magnificent.

Արքայաշուք, **Արքայատախտի** *a.* that has royal honour; royal.

Արքայաջուր *s.* aqua-regia.

Արքայաստան *s.* regicide.

Արքայատուր *a.* given by the king.

Արքայարան *s.* palace or city of the king.

Արքայիկ օձ *s.* basilisk (lizard).

Արքայիկալնիկ *s.* walnut-tree or almond-tree. [ce.]

Արքայորդիկ *s.* son of the king, prince.

Արքայութիւն *s.* royalty, reign, kingdom; heaven, paradise.

Արքայուհի *sf.* queen; կեցցէ՛ - God save the Queen!

Արքան *a.* royal; - Թագաւորութիւն, reign; - տիկին, queen, royal princess. [tropolitan.]

Արքեպիսկոպոս *s.* archbishop, me-

Արքեպիսկոպոսական *a.* archiepiscopal. [ric.]

Արքեպիսկոպոսարան *s.* archbishop-
Արքեպիսկոպոսութիւն *s.* archiepiscopacy.

Արքիմանարիտ *s.* archimandrite.

Արքունահան *a.* royal; - Ճանապարհ, great thoroughfare, high - road.

Արքունատուր *a.* given by the king or Court.

Արքունի *a.* royal; aulic; - Ճանապարհ, սպիտակ, high-way, road-way.

Արքունիք, նեայ *s.* palace, royal residence; court, courtier; յարքունիստանուէլ, գրաւէլ, to confiscate.

Արքունուստ, յ- *ad.* from the Porte or Grand-Signior's court; from the public treasure.

Արսու, ի *s.* bustard.

Արսոխ *s.* sorb-tree, beam-tree; sorb, sorb-apple.

Արսա, էց *s.* pasturage, pasture, pasture-ground, herbage.

Արսական *a. s.* that pastures, eats grass, at pasture, at feed; that leads cattle to pasture, herdsman, shepherd; pasturage. [plough.]

Արոր, ոյ, ի *s.* plough; - առնեմ, to

Արորադիր *s.* ploughman, plougher, husbandman; *a.* ploughed up, tilled; -, արորաձիգ առնէլ, to plough up, to till; - լինէլ, to be ploughed up or tilled. [նէլ.]

Արորագրեմ, էցի *S.* **Արորադիր** աւ-
Արորագրութիւն *s.* tillage, ploughing.

Աւագ, այ *a.* greater, eldest, oldest, senior; chief, first, noble, nobleman; prior, superior; - շաբաթ, holy-week; - ուրբաթ, good-friday; - սեղան, խորան, high altar.

Աւագազոյն *a.* older.

Աւագախորհուրդ *a.* composed of nobility; - առեան, assembly of emperors, kings, etc.

Աւագանեծար *a.* noble, excellent, much honoured, very estimable.

Աւագանամ, այցոյ տո. to ennoble one's self.

Աւագանի *s.* court, nobility, grandee.

Աւագախոյլ *s.* trombone.

Աւագերէց *s.* archpriest, parish-priest.

Աւագոյթ *s.* old age.

Աւագորեար *s.* court, nobility.

Աւագութիւն *s.* greatness, excellence, sublimity, dignity, degree, degree of honour, nobility; majority.

Աւագուհի *sf.* lady; - վանաց, prioress, abbess.

Աւագիկ *ad.* there is, here is.

Աւագ, ոյ *s.* sand, gravel; powder; - ցանէլ, to gravel; խրէլ յ-ի, to run upon a sand, to stick fast in the sand; շփէլ-ով, to scour with sand; սեղի, փոս -ոյ, sand-pit; Ժամացոյց յ-ոյ, hour-glass.

Աւագակ, այ *s.* thief, robber, rifter; assassin, brigand, high-wayman.

Աւագակաբար *ad.* like brigands.

Աւագականոց *s.* receptacle for thieves. [sand.]

Աւագակապ *a.* bound or confined by
Աւագակապեա *s.* captain of robbers.

Աւագակեմ, էցի *va.* to assassinate, to plunder, to rob.

Աւագակոյտ *s.* sand-banks, shelves, quick-sands, downs; *a.* gathered together like sand, numerous.

Աւագակութիւն *s.* robbery, deprivation, assassination.

Աւագակուս *a.* full of robbers; who loves robbery.

Աւագահիմն *a.* built on the sand.

Աւագաման *s.* pounce-box, sand-box.

Աւազան, այ *s.* basin of a fountain; bath, bathing tub; pool, reservoir of water; horsepond; basin; - սկրտու-
թեան, font, baptistery. [ble.

Աւազանման *a.* like sand, innumera-

Աւազաբէլ S. Աւազակցո՛ւ.

Աւազաբէլ S. Աւազաշինն.

Աւազաբուռ *a.* fallen or ruined from having been built on sand.

Աւազեղէն *a.* sanded, sandy, sandish.

Աւազեմ, էջի *va.* to sand, to gravel.

Աւազին, Աւազուս *a.* sandy, gravelly; -բ, sand-banks, quick-sands, downs; sand-pit; խրէլ յ-ս, to run upon a sand. [plain, to lament.

Աւա՛յ *int.* alas! -ս արկանեւ, to com-

Աւազաձայնութիւն *s.* complaint, moan, lamentation.

Աւազեմ, էջի *va.* to pity, to complain, to bewail, to lament, to be displeased.

Աւաղիկ, Աւաղուկ *a.* lamentable, deplorable.

Աւան, այ *s.* small market town, borough, village.

Աւանաբիւլ *s.* small town.

Աւանանամ, այց *vn.* to become a borough.

Աւանդ, էջ *s.* deposit; consignment; tradition; offer; յ- ապ, գնել յ-ի, to consign, to deposit. [traditions.

Աւանդագիտութիւն *s.* knowledge of Աւանդակիր, Աւանդապահ, այ *a.* that keeps a deposit; that preserves the tradition, depositary; sacrist, sexton.

Աւանդառու, այ *a.* that has received a deposit, depositary, trustee.

Աւանդատու, այ *a.* that deposits; who has given, who is the author of a tradition.

Աւանդատուն *s.* vestry, sacristy.

Աւանդեմ, էջի *va.* to consign, to deposit; to leave, to commit, to deliver, to remit, to transmit; to recommend; to teach; to give; - զորի, to give up the ghost, to die.

Աւանդիչ *a.* that consigns, deposits; that teaches; that gives.

Աւանդութիւն *s.* consignment, deposit; tradition.

Աւանդումն S. Աւանդութիւն; - հոգոյ, commendation of the soul.

Աւանիկ *ad.* see there, see here; here is, there is.

Աւաչ, ոյ, ի *a.* voice, sound; melody, harmony; - անիմ, to sing.

Աւաչական *a.* tender, mild.

Աւասիկ S. Աւանիկ.

Աւաս, ոյ *s.* faith; fidelity; յ- գործեւ, to make, to work faithfully.

Աւար, այ *s.* booty; pillage, sack, capture, recapture, prey; plunder, marauding; devastation, depredation, disorder; - առնուլ, ածեւ, հարկանել, յ- մասնել, յ-ի առնուլ, սանել, to spoil, to make booty, to pillage, to sack, to plunder, to ravage; լիւծեռն աւարաւ, charged with plunder; յ- մասնել, to be a prey, to be given to pillage.

Աւարաբաշխ *a.* that distributes the booty.

Աւարաբար *ad.* with plunder.

Աւարամասն *s.* portion of plunder.

Աւարառու, ուսայ *a.* plunderer, depredator, freebooter, marauder.

Աւարառութիւն *s.* sack, pillage.

Աւարեմ, էջի *va.* to make booty; to sack, to pillage, to ravage.

Աւարումն *s.* pillage, sack; devastation.

Աւարութիւն *s.* termination, completion, consummation, end, term, point, extremity, issue, exit, conclusion; fall, termination, cadence; - զնել, to end.

Աւարաբանութիւն *s.* epilogue, concluding discourse. [shape.

Աւարաշատակ *a.* having a finest

Աւարտեմ, էջի *va.* to terminate, to finish, to end, to complete, to consummate, to close, to conclude, to make an end. [end, completion.

Աւարտումն *s.* termination, term,

Աւարտուն *a.* ended, finished.

Աւաքեմ, էջի *va.* to cure, to deliver from sickness; S. Հաւաքեմ.

Աւել, ի, այ *s.* broom; hair or feather broom; brush; coat-brush; - ածեւ, to sweep; to brush; to dust.

Աւելարան *a.* that is redundant in words.

Աւելարանութիւն *s.* pleonasm, redundancy of words.

Աւելազոյն *a.* very abundant, much.

Աւելադրեմ, էջի *va.* to join, to add, to increase.

Աւելազանց *a.* excessive.

Աւելազանցութիւն *s.* excess.

Աւելախոս S. Աւելարան.

Աւելած *s.* sweepings.

Աւելածու, այ *s.* sweeper.

Աւելածութիւն *s.* sweeping.

Աւելասոսց *a.* avaricious, greedy.

Աւերասացութիւն *s.* acquisition of superfluous things, avidity.

Աւերեմ, էջի *S.* Աւելածել.

Աւելի, էլեաց *a. ad.* exceeding, superfluous; more, above, beyond; աւելեաց բանք, exaggeration; աւելեաց *s.* the five epagomene days of the Armenian calendar.

Աւերորդ, սոյ *a.* exceeding, redundant, superfluous, too much; *s.* rest; -ք որովայնի, excrement.

Աւերորդասալառ *a.* superstitious.

Աւերորդապաշտութիւն *s.* superstition. [perfluity.]

Աւերորդութիւն *s.* redundancy, su-

Աւերակ, լիկ *s. bot.* dock; -ք, sweepings. [sorry for.]

Աւերկեմ, էջի *va.* to regret, to be

Աւետ *S.* Աւետիք.

Աւետաբան *a.* that gives, brings good news.

Աւետաբանեմ, էջի *va.* to give, to announce good news.

Աւետաբեր *a.* that brings good news, messenger.

Աւետապիր *s.* copy or writing of good news; *a.* that writes good news.

Աւետագրեմ, էջի *va.* to write good news. [news.]

Աւետագրութիւն *s.* writing of good

Աւետալուքք *s.pl.* good news.

Աւետապատճէն *S.* Աւետապիր.

Աւետապարզեւ, Աւետատու *a.* that gives good news; that is given with good news.

Աւետարան, սոյ *s.* Gospel; պատմել, քարոզել զ-, to preach the -.

Աւետարանապիր, գրաց *s.* evangelist.

Աւետարանաործ or կան *a.* evangelic.

Աւետարանեմ, էջի *va.* to give good news, to announce; to evangelize, to preach the Gospel.

Աւետարանիչ *s.* evangelist.

Աւետարանութիւն, Աւետարանումն *s.* notification of good news; preaching the Gospel. [news.]

Աւետաւոր *a.* that has, brings good

Աւետաւորեմ, էջի, Աւետեմ *va.* to give, to bring good news, to announce.

Աւետիք, տեաց *s.* good news, notification of good news; երկիր աւետեաց, land of promise; -ս տալ, *S.* Աւետեմ; տն Աւետեաց, Lady-day.

Աւետչեայ *s.* present given to one who brings good news.

Աւեր *a.* ruined, destroyed, desolated; *s.* ruin, destruction; demolition, dismantling, overthrow; waste, damage; havock, devastation, desolation; յ- լինելը կալ մասնիւր շատեալ, to be ruined, to decay, to be desolate; յ- դարձուցանել, յ- սնմարդի զնեք, to ruin, to destroy, to ravage, to desolate, to harass, to infest.

Աւերած, էջ, ոյ *s.* ruin, demolition, destruction, desolation.

Աւերակ, սոյ *a.* ruined, desolated; *s.* ruin, rubbish.

Աւերանք *s.pl.* ruin, desolation, ravage, devastation.

Աւերեմ, էջի *va.* to ruin, to destroy, to demolish, to undo, to overthrow; to ravage, to desolate, to break, to spoil.

Աւերուած, Աւերումն *S.* Աւերած.

Աւթինն *s. bot.* spanish camomile, pellyoria of Spain.

Աւել, Աւելի, Աւելք *s.* lymph, humour, fluid substance, serosity, liquid.

Աւելն *s.* fury, transport, enthusiasm.

Աւշակ *S.* Օշակ.

Աւշնոր *S.* Օշնոր.

Աւտոց ելանեմ *vn.* to run away, to vanish, to drop off.

Աւտլան *S.* Տրուլ.

Աւտարդ or Օտարդ *s.* old woman.

Աւք *s.* bile; dysentery.

Ափ, ոյ *s.* palm of the hand, handful; -յոյ *ad.* in haste, on a sudden; -ս զ-ի հարկանեմ, to clap the hands, to applaud.

Ափափայք, այլց *s. pl.* summit, side, declivity of a mountain, rock, high and steep place.

Ափիւբերան առնել, Ափիւբերանեմ, էջի *va.* to confound, to stop the mouth of some one, to silence; - լինել, to be confounded, to be unable to answer.

Ափինն, ի *s.* opium.

Ափլափեմ *S.* Խարափեմ.

Ափն, փն, փանց *s.* shore, bank, brink, coast; steep bank, bold shore.

Ափնածիր *a.* confined by the shore.

Ափնի *s.* glean.

Ափշեմ, etc. *S.* Ապշեմ, etc.

Ափսեայ, Ափսե, էլց *s.* plate, dish; bowl; tray.

Ափսխոք *S.* Օշնոր.

Ափստամ, Ափստեմ *vn.* to regret.

Ափստանք *s.pl.* regret, repentance, grief.

Ափրոզիտեան, Ափրոզիտեան *a. venereal, syphilitic*; - *ախա*, syphilis.

Ափրոզիտե S. Ասազիկ.

Ա.բ. *կց s. leg.*

Ա.բազազ, *ի, այ s. cock*; *գագացել -ի*, crowing of a cock.

Ա.բացեմ, *եցի յո. to kick*, to kick up one's heels.

Ա.բացի *ad. kicking*; - *ծեծել*, to kick.

Ա.բացիք, *ցեաց s. pl. feet, legs.*

Ա.բացող *a. kicking.*

Ա.բեացք S. Ա.բացիք.

Ա.բիս, *բսից s. weasel*; - *սպիտակ*, ermine.

Ա.բստեմ, *եցի յա. to leap*, to skip, to bounce; S. Ա.բացեմ.

Ա.բսոր, Ա.բսորանք *s. exile, ban, banishment, transportation.*

Ա.բսորեմ, *եցի յա. to exile*, to banish, to transport, to send away, to confine, to proscribe.

Ա.բջան *s. tongs, pincers*; - *ասամեա-կիկ*, forceps.

Ա.բջորեմ S. Ա.բացեմ.

Ա.ֆինն S. Ա.ֆինն.

Բ

Բ (pēn) բեն *s. the second letter of the alphabet and the first consonant*; its sound is between *պ* and *փ*; բ, ք, two; second.

Բա *conj. that*; *ասացի բա*, I have said that; *ad. truly, indeed, really*; *int. hey! bah!*

Բաբ *s. door.*

Բաբախեմ, *եցի յո. to strike*; to palpitate, to beat; - *զձեռս*, to clap the hands; - *սրտի*, to palpitate.

Բաբախիւն, Բաբախումն *s. pulsation, palpitation, irregular beating of the heart.*

Բաբան *s. balister*; *swing, see-saw*; *խալլաբաբանաւ*, to swing, to see-saw.

Բաբանաբար *s. stone of a balister.*

Բաբելոնի, Բաբելոնի *a.s. baby-lonian.*

Բաբէ *in'. oh! ha! fy! alas!*

Բաբէական *a. admirable, surprising, astonishing.*

Բաբ, *ի s. barnacle, muzzle*; *part, portion*; *արկանել զ- 'ի ցուռի*, to muzzle; - *արկանել*, to participate.

Բազին, *գնաց s. altar of an idol; idol, statue of a false god; altar; temple.*

Բազձաձարար *ad. collectively.*

Բազձաձական *a. gr. collective.*

Բազձաձեմ, *եցի յա. to amass*, to gather, to collect.

Բազձաձումն *s. collection.*

Բազնաձեւ *a. in the shape of idolatrous temples.*

Բազնապետ *s. keeper of the temple; priest of the idol; pontiff of the heathens.* [idols.

Բազնասեր *a. idolatrous, lover of*

Բազորդ S. Հազորդ.

Բաբ, ուց *s. drake*; *էք -*, duck; *ձաք -ու*, duckling; - *ընտանի*, tame duck; - *վայրենի*, wild duck, teal; *գրգրայ -ն*, the duck quacks.

Բաբեան, Բաբէն *s. sacerdotal robe.*

Բաբրոն, Բաբրոնակ *s. bench; bedstead; sofa.*

Բաբայ, Բաբէ, *կց s. falcon; merlin; gersfalcon; hawk.*

Բաբէակալ, Բաբէկիր, Բաբէպան *a. that fowls with, carries or has a falcon, falconer.*

Բաբէպանութիւն *s. falconry.*

Բաբիակից *helper, coadjutor.*

Բաբիաձիկ *a. that stretches out the arm; received with open arms.*

Բաբիամրցութիւն *s. wrestling.*

Բաբիատաճու *a. that puts forth branches, ramous (tree), branching.*

Բաբիատարած *a. that stretches out its arms, spread; ad. with open arms.*

Բաբիատարածութիւն *s. stretching of the arms.*

Բաբիարձակ S. Բաբիատաճու.

Բաբիպի *ad. with the arms.*

Բաբիեմ, *եցի յա. to divide into several branches; to cut, to cut off; to abridge, to resume in a few words.*

Բաբիւրար S. Բաբպան.

Բաբմբան *a. verbose; talker.*

Բաբմբանեմ, *եցի յո. to talk much, to be verbose.*

Բաբմբանութիւն *s. redundancy of words, verbosity, polylogy.*

Բազմաբաշխ *a.* that distributes, gives much; that is given abundantly, abundant: polynomial. [words.]

Բազմաբառուութիւն *s.* abundance of **Բազմաբարբառ** *a.* that speaks, contains many languages; polyglot; - **քնար**, an harmonious lyre.

Բազմաբեղ, **Բազմաբեղուն** *a.* very fertile, very abundant, fruitful.

Բազմաբեր *a.* S. **Բազմաբեղուն**; *ad.* fruitfully.

Բազմաբերմեան *a.* that has many mouths or branches; **չրապ** -, chan-delier.

Բազմաբերձ *a.* very high.

Բազմաբերութիւն *s.* much fertility.

Բազմաբեծ *a.* that has many stains.

Բազմաբիւր, **Բազմաբիւրուոր** *a.* very numerous; that has many forces.

Բազմաբնակ *a.* very populous.

Բազմաբուլիս *a.* that flows abundant-ly. [good scent.]

Բազմաբուրեանի *a.* that spreads much

Բազմաբանձ *a.* wealthy, opulent, very rich; precious, very dear.

Բազմաբերան *a.* that has many beams.

Բազմաբէտ *a.* very learned.

Բազմաթեղի *a.* very slippery, where one slips, stumbles often or very easily.

Բազմաթուութիւն *s.* abundance of mercy or clemency.

Բազմագին, **Բազմագինի** *a.* very dear, precious.

Բազմագիտութիւն *s.* polymathy.

Բազմագիր *a.* written in many manners; polygraph.

Բազմագլխեան, **Բազմագլխի**, **Բազմա-զլուս** *a.* that has many heads.

Բազմագնաց *a.* very frequented (road).

Բազմագոյն *a.* of many colours; more, much, various.

Բազմագով, **Բազմագովեստ** *a.* very celebrated; very praiseworthy; that praises or is praised much.

Բազմագութ *a.* very mild, merciful, full of fondness, compassionate.

Բազմագումար *a.* of a great assembly.

Բազմագունակ, **Բազմագունեան** *a.* that has many colours or shapes, di-verse, multifarious.

Բազմագունդ *a.* very numerous, of many forces.

Բազմագունի *a.* of several colours or shapes, diverse, multifarious; - **ակն**,

succinum (yellow amber).

Բազմադարեան *a.* of several ages; - **հնութիւն**, remote antiquity; - **ժամա-նակ**, a long suite of centuries.

Բազմադարման *a.* that is carefully nourished, of which much care is taken.

Բազմադեւ *a.* who is possessed by demons; idolator of many gods.

Բազմադէպ *a.* much hoarded up.

Բազմադէմ, **Բազմադիմի** *a.* poly-edrical; equivocal; multiform, diverse, manifold, multifarious; *ad.* of many different manners.

Բազմադուռան *a.* of many doors.

Բազմազան *a.* very various, of many kinds. [diversity.]

Բազմազանութիւն *s.* great variety, **Բազմազարդ** *a.* that is adorned mag-nificently; that has many ornaments.

Բազմազաւակ *a.* that has many children.

Բազմազբաւ *a.* wandering; busy, eager; meddlesome.

Բազմազգեան *a.* of many nations.

Բազմազգի *a.* of several species, sorts or kinds, diverse, manifold.

Բազմազէղ, **Բազմազէղուն** *a.* copious, abundant.

Բազմազուարճ *a.* full of pleasures, very amusing.

Բազմազոր *a.* very strong, very powerful: *s.* numerous army.

Բազմաթեղ *a.* filaceous.

Բազմաթերթ *a.* polypetalous.

Բազմաթիւ *a.* very numerous.

Բազմաժիւր *a.* very wrong; perverse. **Բազմաժամանակ**, **Բազմաժամանա-կեայ** or **կեան** *a.* long since, old, an-cient, antique.

Բազմաժանի *s.* harpoon.

Բազմաժողով *a.* populous, numerous; *s.* great assembly, meeting, party; crowd, multitude.

Բազմալար *a.* of many chords.

Բազմալեզու *a.* polyglot.

Բազմալի *a.* surgy, billowy, tempe-туous, agitated.

Բազմալյս *a.* full of lights.

Բազմախաբ *a.* that deceives or that is much or often deceived.

Բազմախաղ *a.* gambling, sporting place. [materials.]

Բազմախաղապ *a.* composed of various **Բազմախառն** *a.* much mixed; in va-rious voices. [ed, mischievous.]

Բազմախարդախ *a.* very false, wick-

Բազմակիս *a.* very thick; very frequented (way); very difficult; very abundant.

Բազմահիսուցթ or խլկայթ *a.* ulcerated, full of wounds. [care.]

Բազմամեամ *a.* careful; kept with

Բազմահարկր *a.* that asks, demands much; liable to many discussions or disputes; much sought.

Բազմահինջց *a.* feasting, joyful, splendid, pompous.

Բազմահողորդ *a.* that kills much.

Բազմահայց *a.* much sought; - լինիմ, to make researches; to be curious, inquisitive.

Բազմահորան *a.* that has many tabernacles; - սարակարոս, helmet of many crests.

Բազմահարտիկ *a.* full of victuals, splendid, magnificent entertainment or fare.

Բազմահսուզեմ, եցիս *a.* to seek much.

Բազմահսույք *S.* Բազմափողով *a.*

Բազմահտուռն *a.* of a great concourse; thick, thronged, mixed.

Բազմահտեան *a.* unhealthy, that is subject to many maladies.

Բազմահսու, etc. *S.* Բազմաբան, etc.

Բազմածախ *a.* expensive, costly; splendid, sumptuous, rich, magnificent.

Բազմածաղիկ *a.* that has many flowers.

Բազմածին, Բազմածնունդ *a.* that generates much, fruitful, fertile. [ted.]

Բազմածուփ *a.* stormy, much agitated
Բազմակ, աջ *s.* socket; snuffer-tray; candle; candle-light.

Բազմակալ, աջ *s.* candlestick; snuffers: guest; *S.* Բազմակ.

Բազմական *s.* guest, invited person: table, banquet; carpet, mattress, couch, sofa; bench, seat; -ս -ս բաշխել, to divide the guests, to form several banquets apart; -ս արկանել, to offer chairs or seats.

Բազմականակից *a.* messmate, commensal. [feast or banquet.]

Բազմականասուռ, ի *a.* that gives a
Բազմակալ *a.* that is joined or tied with many strings. [wants.]

Բազմակարոս *a.* who has many

Բազմակերուցիւն *s.* voracity.

Բազմակերպ *a.* in several shapes, diverse, various. [polygamist.]

Բազմակին *a.* having many wives,

Բազմակինջիւն *a.* embarrassing, very

entangled, complicated, embroiled.

Բազմակնուցիւն *s.* polygamy.

Բազմակոխ *a.* that is trampled on or oppressed much or often; - շանապարհ, public or much frequented road.

Բազմակոչակ *a.* that has many waves.

Բազմակցոս *a. s.* of a great assembly, where there are many people; in great quantity, many; crowd; assembly.

Բազմահամ *a.* savoury, that has much savour.

Բազմահամար *S.* Բազմաթիւ.

Բազմահամբար *a.* that has much provision, well provided with necessary things.

Բազմահամբաւ *a.* very renowned.

Բազմահանդէս *a.* pompous, with great solemnity; glorious, victorious.

Բազմահանճար *a.* that has much wisdom, very wise, - learned.

Բազմահառաջ *a.* that sighs much, lamentable, grievous.

Բազմահատուր *a.* voluminous.

Բազմահատուած *a.* divided into several parts or sections.

Բազմահարկի *a.* very honourable, - respectful; splendid, magnificent.

Բազմահարուստ *a.* very rich.

Բազմահաւաք *v.* that amasses, collects many things. [or ways.]

Բազմահէտ *a.* that has many tracks
Բազմահիացիկ *a.* astonishing, surprising.

Բազմահիւս, Բազմահիւսակ *a.* well woven, that has much web, closely woven.

Բազմահմուտ *a.* very skilful, full of erudition, very learned.

Բազմահմուցիւն *s.* great erudition.

Բազմահար *a.* very ingenious, dexterous; several, diverse, in several ways.

Բազմահոգ *a.* pensive, gloomy, anxious, full of care or anxiety.

Բազմահողով *a.* that has many windings or ways.

Բազմահումանի, Բազմահոճեան *a.* that has many lovers, gallants.

Բազմահղլ *a.* very numerous, immense, infinite.

Բազմահոս, Բազմահոսան *a.* that flows or spreads abundantly, copious.

Բազմահունծ *a.* having an abundant harvest, that has much fruit.

Բազմահունչ *a.* that has much sound;

that has several sounds, very sonorous; polyacoustic.

Բազմահնչակ *S. Բազմահնչամբաւ.*

Բազմահրաշ *a.* astonishing, wonderful.

Բազմաձայն *a.* that has several sounds, that speaks several languages, resounding; in various voices.

Բազմաձեւ *a.* powerful, strong; numerous, much, in several manners.

Բազմաձեւութիւն *s.* hand, power, great number of people.

Բազմաձև *a.* multiform.

Բազմաձիգ *a.* that is thrown or spread several times.

Բազմազարակ *a.* very noisy, loud.

Բազմաէա *a.* very unhappy, distressful, pitiful, unfortunate.

Բազմադի *S. Բազմաբար.*

Բազմաճաճանչ *a.* full of rays or light, splendid, brilliant. [colours.

Բազմաճամուկ *a.* of many and various

Բազմաճիւղ or **ճիւղ** *a.* polypetalous, branchy, ramous, full of boughs.

Բազմամուկիլ *a.* that has many claws or fangs.

Բազմաման or **մանուած** *a.* that is well or in several ways woven, that has many turns and windings, tortuous.

Բազմամանկութիւն *s.* having many children. [children.

Բազմամանուկ *a.* who has many

Բազմաման or **մանեայ** *a.* that is formed of several parts; diverse, various, multifarious. [bundantly.

Բազմամտայց *a.* given much or a-

Բազմամարգ *a.* populous; - **առնել**, բազմամարդացուցանել, to people.

Բազմամարդութիւն *s.* state of an inhabited town; great population.

Բազմաբոխ *a.* peopled; of great concourse, numerous; tumultuous.

Բազմաբոխութիւն *s.* great multitude of people; tumult, great noise with confusion and disorder.

Բազմամեայ or **մեան** *a.* old, aged, ancient, of old date.

Բազմակ *a.* burdened with many sins, great sinner.

Բազմամուսք *a.* abounding in silk.

Բազմամքենայ *a.* furnished with many machines; full of machinations, very cunning.

Բազմութեր *S. Բազմահամբար.*

Բազմփս *a.* plump.

Բազմփա *a.* wise, learned.

Բազմամութիւն *s.* longevity.

Բազմամուսին *a.* who has had many wives or husbands; polygamist.

Բազմամուսնութիւն *s.* polygamy.

Բազմամօր *a.* dirty.

Բազմայածեան *a.* that wanders; tortuous, devious.

Բազմայայլթ *a.* much renowned in wars, victorious.

Բազմայտնց *S. Բազմակ.*

Բազմյեղց *a.* plentiful, abundant.

Բազմյորդ *a.* much, numerous.

Բազմյոցյլ *a.* tumultuous, much agitated, uneasy.

Բազմյորդ *a.* copious.

Բազմյորդոր *a.* active, very diligent.

Բազմյոր *af.* who has many husbands: populous (town).

Բազմյոր *a.* that has many joints; false: *ad.* piecemeal.

Բազմնամ, **ացայ տ.** to increase, to grow in great numbers, to shoot, to multiply, to enlarge; to abound, to overflow.

Բազմնդամ *a.* that has many members: polynomial.

Բազմնիսա *a.* polyhedron.

Բազմնիւթ *a.* that abounds in materials; that contrives in several ways.

Բազմնիկար *a.* provided with many pictures; various.

Բազմնիկիւն *a.* polygonal.

Բազմնիկոլն *af.* prostituted, whore-monger; prostitute; *S. Բազմյոր.*

Բազմնձուկ *a.* very affectionate, enamoured.

Բազմնշուս or **շանակ** *a.* that has many significations, equivocal, ambiguous; that has many marks.

Բազմնշոյլ *S. Բազմաճաճանչ.*

Բազմնուազ *a.* that is composed of, or has many tunes; harmonious, melodious.

Բազմնուն *a.* that has many names.

Բազմշահ *a.* very useful, profitable.

Բազմշառաւիկ *S. Բազմաճիւղ.*

Բազմշարթ *a.* trembling; mutable.

Բազմշաւիկ *a.* that has many tracks or turns; tortuous.

Բազմշխտա *a.* laborious, that loves work, that has worked much; laborious, painful, heavy, difficult, hard; *ad.* laboriously, with much difficulty and work.

Բազմշորհ *a.* that does many favours, that gives bountifully; that a-

bounds in favours. [bond.
 Բազմաչլիկ *a.* rover, roamer, vaga-
 bond.
 Բազմաչար *a.* very wicked.
 Բազմաչարչար *a.* that has suffered
 much.
 Բազմաչափ *a.* immense, vasty.
 Բազմաչեայ or չեան or չի *a.* furnish-
 ed with many eyes.
 Բազմապաշոյճ *a.* well adorned, em-
 bellished.
 Բազմապայծառ *a.* very clear, bril-
 liant, most illustrious.
 Բազմապատիկ *a.* multiple; diverse,
 much, several; magnificent; - առնել,
 - շինել, to multiply; *ad.* more, more-
 over. [very cunning.
 Բազմապատր *a.* that deceives much,
 Բազմապատիւ *a.* much honoured,
 very honourable, respectful.
 Բազմապասկառ *a.* very bashful.
 Բազմապատկեմ, էցի *va.* to multiply;
 to repeat.
 Բազմապատկելի *s.* multiplicand.
 Բազմապատկեր *S.* Բազմանկար-
 Բազմապատկիչ or կող *s.* multiplica-
 tion.
 Բազմապատկութիւն *s.* multiplica-
 Բազմապարգեւ *a.* that gives or is gi-
 ven abundantly.
 Բազմապարունակ *a.* that contains
 much; multitudinous, much.
 Բազմապարս *a.* that owes much;
 much obliged.
 Բազմապետութիւն *s.* polyarchy.
 Բազմապիսի *a.* of many forms or
 fashions, diverse, various, many.
 Բազմապտուղ *a.* that abounds in
 fruit, that produces much, fruitful.
 Բազմաջան *a.* painful, fatiguing; la-
 borious, busy, diligent, careful; *ad.*
 diligently.
 Բազմաւաս *a.* superabundant.
 Բազմասեղեսի *af.* prostitute.
 Բազմասերեմ, էցի *va.* to multiply,
 to increase by propagation.
 Բազմասխալ *a.* subject to many faults.
 Բազմաստեղն, ստեղիեան *a.* that has
 many branches, boughs or parts.
 Բազմաստեղք *s.pl. ast.* pleiades. [*ast.*
 Բազմասող *S.* Բազմաստեղք, Սայլ
 Բազմաստուած, Բազմաստուածեան
a.s. polytheist; -ք, idols.
 Բազմաստուածութիւն *s.* polytheism.
 Բազմավանդ *a.* polysyllabic.

Բազմավաճառ *a.* mercantile.
 Բազմավառ *a.* ardent, inflamed.
 Բազմավեկայ *a.* that relates many
 things, polyhistor.
 Բազմավէր *a.* much wounded, that
 has many sores.
 Բազմավիշտ *a.* tormenting, painful;
 gloomy, grievous. [gerous.
 Բազմավտանդ *a.* very perilous, dan-
 Բազմավտրոլ *a.* turbulent, much a-
 gitated, stormy.
 Բազմավրէպ *S.* Բազմասխալ.
 Բազմատաղանայ *a.* tormenting, gloo-
 my, painful, sad. [extensive.
 Բազմատարած *a.* far extended, very
 Բազմատեղեակ *S.* Բազմահմուտ.
 Բազմատենչիկ *a.* very desirous,
 eager, anxious.
 Բազմատես *S.* Բազմաչեայ.
 Բազմատեսակ *a.* of many kinds or
 sorts. [pects or forms.
 Բազմատեսիլ *a.* of many looks, as-
 Բազմատերեւ *a.* polypetalous.
 Բազմատիպ *a.* of many forms, edi-
 tions or types; various, different.
 Բազմատխուր *a.* very sad, grieved
 or melancholy; very vexatious.
 Բազմատոհմ *a.* of many species or
 kinds; populous.
 Բազմարան *S.* Բազմաց.
 Բազմարդիւն *a.* very useful, profi-
 table; very meritorious; full of merit,
 well deserved. [meritorious.
 Բազմարժանի *a.* very worthy, very
 Բազմարժանի *a.* very rich, opulent.
 Բազմարուեստ *a.* ingenious, full of
 cunning, of ingenuity, artful; poly-
 technic. [Բազմատեսակ.
 Բազմացիւ *a.* of many tribes; *S.*
 Բազմացուցանեմ, ուցի *va.* to aug-
 ment, to grow, to enlarge, to increase,
 to multiply; to accumulate; to re-in-
 force; to fill, to people, to repeople.
 Բազմաւաղելի *a.* very deplorable,
 pitiable, miserable.
 Բազմաւոր or բազման *a.* multitu-
 dinous, numerous; plural.
 Բազմաւորութիւն *s.* plurality.
 Բազմափայլ *a.* very shiny, bright,
 brilliant. [practised.
 Բազմափորձ *a.* very experienced,
 Բազմաքանդակ *a.* that has many
 fine sculptures; well engraved; well
 worked.
 Բազմաքանդար *a.* very clever; very
 valuable, rich, precious; very heavy.

Բազմաքննիչ *a.* scrutinizing, very inquisitive. [obliging.
 Բազմերախա *a.* full of kindness, very
 Բազմերամբ *a.* of several flocks, orders or ranks, numerous.
 Բազմերան *a.* very happy, blessed.
 Բազմերանգ *a.* of several colours, variegated. [songs.
 Բազմերգութիւն *s.* frequent use of
 Բազմերջանիկ *S.* Բազմերան.
 Բազմերիւեան *a.* of a thousand different colours.
 Բազմեցուցանեմ, ուցի *va.* to set, to place, to lay down, to put.
 Բազմեփեաց *a.* well cooked; cooking mixed things. [cious.
 Բազմըռիւտ *a.* very avaricious, tenacious
 Բազմիմ, հցայ *vp.* to sit down, to sit, to place one's self.
 Բազմիմաստ *a.* very wise, learned.
 Բազմիշխանութիւն *s.* polyarchy.
 Բազմից *S.* Բազում.
 Բազմից *S.* Սպիւլ *ast.*
 Բազմոտ *a.* knotty, nodous; *S.* Բազմաշիւղ. [polypous.
 Բազմոտանի *a.* having many feet; *s.*
 Բազմորակ *a.* having many qualities or accidents; of many colours.
 Բազմորդի *a.* having many children.
 Բազմորդութիւն *s.* state of a person having many children.
 Բազմորոգայթ *a.* full of snares or springes, dangerous, perilous.
 Բազմոց, ի *s.* altar or resting-place; chair, seat; mattress; couch, sofa.
 Բազմութիւն *s.* multitude, great number, quantity, crowd, gross, heap, mass, bulk, body; abundance, increase, inundation; multiplicity, plurality, infinity; people, troops, regiment, force, retinue.
 Բազմունակ *a.* that contains much or many things.
 Բազմութեամբ *a.* very wise, learned, skilful, scientific. [ledge.
 Բազմութեամբութիւն *s.* great knowledge
 Բազմերեայ, բէլից *a.* many days since; old, that has existed a long time.
 Բազմերկնակ *a.* *ad.* in several ways or manners, divers, various; in many shapes.
 Բազուկ, զկի, զկաց *s.* arm, forearm; power; branch, bough; *bot.* beet, strawberry-spinach; - տու - մարանչէլ, կարկառեւ, to come to blows, to fight; - տու - գնաւ, to hold by the hand, to

give each other the hand, to go arm in arm, together.
 Բազում, զվի, զմաց *a.* several, diverse, much, thick, great, large, full, abundant, copious, numerous, considerable, frequent, very, too much, excessive; ոչ - , but little, not much; - անգամ, բազմիցս, several times, often, frequently; - ինչ պէտք էն, it is necessary much trouble, many things; յէս ոչ - աւուրց, in a few days; ի բազմաց հետէ, a long time ago; -բ, many people; -բ ի մարդկանէ, the most part of men; -ս, - ինչ, *ad.* much, too much; - ինչ գոչէլ ծովու, roaring of the waves; -ս չարչարիլ, to suffer much; ընդ - ժամանակս, for a long time.
 Բազումուրմ *S.* Բազումուրթ.
 Բազուան, աջ *s.* sacerdotal maniple; bracelet.
 Բազրիք, բաց *s.pl.* flight (of stairs), balusters, balustrade (-); bed.
 Բազրոտն *s.* stair, step.
 Բաժ, ից *s.* impost, duty, tax, contribution, levy, custom; - անցից, toll.
 Բաժակ, աջ *s.* cup, glass, mug, goblet; chalice; bumper.
 Բաժակալ *s.* saucer.
 Բաժակակալ *s.* salver.
 Բաժակեմ, եցի *va.* to soak, to water; - զգետինն, զտունկս, to water the ground, the plants.
 Բաժակիկ *s.* small cup.
 Բաժամիւս *a.* distrustful. [cion.
 Բաժամուրթութիւն *s.* mistrust, suspicion
 Բաժանաբար *ad.* dividedly, separately.
 Բաժանակալ *s.* heir.
 Բաժանակարն *a.* divisible.
 Բաժանականութիւն *s.* divisibility.
 Բաժանակից *a.* that partakes with another.
 Բաժանարար *s.* distributor; divisor.
 Բաժանելի *a.* divisible; *s.* dividend.
 Բաժանեմ, եցի *va.* to divide, to separate; to share, to distribute; to cut, to decompose, to disjoin, to uncouple, to disunite, to split, to cleave, to scatter, to behead, to make an incision; - վիշակաւ, to allot.
 Բաժանորդ, աջ *a.s.* partaker, concerned, participant; subscriber, sharing; - ընել, to participate, to subscribe. [share, subscription.
 Բաժանորդութիւն *s.* participation;

Բաժանումն *s.* division, share, distribution, partition, repartition, dispensation; decomposition, dismemberment, disengagement, disjunction, distraction, dissolution; stitch, rupture, departure; separation, disunion, scission, retrenchment, section, segregation.

Բաժարդեա *s.* custom-house officer.

Բաժարու, աջ *s.* receiver of duties or taxes, custom-house officer.

Բաժեմ, էջի *va.* to tax, to levy a duty.

Բաժին, Ժնից *s.* part, share, portion, quota, proportion, distribution, equality, parcel, piece; dose; lot; - ճարկաց, assessment.

*Բաժկաման Տ. Ժամանոց.

Բաժտուն *s.* custom-house.

Բալ, ից *s.* cherry; large black cherry; morello cherry; fog, mist; pale colour, paleness.

Բաբաձիդ *a.* nebulous, misty, foggy; -բ, dull weather. [balsam-tree.

Բալսամ, աջ *s.* balm; balsam;

Բաբառեմ *a.* dark, gloomy.

Բաբենի *s.* cherry-tree.

Բաբեր *s.* sledge.

Բաբլինը *s.* gad-fly. [gloomy.

Բաբուս *s.* acorn, tassel; *a.* cloudy, foolish, wanton, mad, cracked.

Բախածուծիւն *s.* folly.

Բախեմ, էջի *va.* to strike, to beat; to shock, to knock; to touch; to scourge; - էքարի դասս, to strike one's foot in a stone; - չորմոց դասն, raging of the wind against the houses; - դռուն, է դրան, to knock at the door; - դեւրծա, to beat one's breast; - դեմար, to touch a cithern, harp, lyre; - ճառարայլ թից զաչս, to dazzle the eyes; բախեալ արասուօք, burst into tears.

Բախեցուցանեմ, ուցի *va.* to knock one against another.

Բախիմ, էջայ *vn.* to be beaten; to fight, to combat, to attack; - ընդ մի մեանս, to fight together, to knock, to dash against each other.

Բախիւն, Բախումն *s.* beating, percussion, blow; knock, shock; ren-counter, combat.

Բախա, ից *s.* fortune, prosperity, luck; destiny, fate, fatality; chance, hazard; Fortune, Good Genius; չէղև

ինչ - , I have not had the happiness; բա չար -ին, by ill luck, unfortunately; բա յաջողեցի -ի, բա յաջողուածոյ -ի, բա -ի էլեալ նորս մեանի թշնամին, by chance, fortunately his enemy dies. [ner, foreteller.

Բախապիւս *a.* prophetic; *s.* divinely; Բախախնդիր *a.* adventurous; - լիւնէլ, to seek fortune, to adventure.

Բախասնոց *s.* Temple of Fortune. Բախասցի *ad.* fortunately, luckily; at all events or hazards, by chance, by good luck.

Բախաւոր *a.* fortunate, lucky. Բախաւորութիւն *s.* happiness, good fortune, luck. [or chance.

Բախիմ, էջայ *vn.* to have fortune Բալ, ից, աջ *s.* porch, portico; halo, red circle round the sun or moon; sheepfold, fold; circumference, round, circuit; - առնուլ, ունէլ, արկանէլ, to encompass, to surround, to begird.

Բախաւեմ, էջի *va.* to encompass, to begird; to contain, to comprehend.

Բախեղամ, է *s.* wallet, bag.

Բախլայ, ից *s.* bean; lupine.

Բախուլ *s.* stick; staff.

Բաչ, ից *s.* spade, hoe; mattock; բաչեմ, to hoe.

Բաչուանդ, ից *s.* necklace, diamond to hang on the neck; iron collar.

Բալարդեմ, էջի *va.* to compose, to conjoin; to ally; to mingle, to mix; to compound.

Բալարդութիւն *s.* compound, composition, synthesis, combination, condition, confection, formation, mixture.

Բալազան *a.* suitable.

Բալազանեմ, էջի *va.* to conform, to make conformable.

Բալազանութիւն or նուան *s.* fitness, relation, conformity, connection: alliance.

Բալաձայն *a.* consonant; unanimous.

Բալաձայնութիւն *s.* consonance.

Բալապք, այից or այց *s.* pretext, excuse, subterfuge; suspicion; stain, fault; cause, reason; բալապս ի վերայ դնէլ, զբալապցն յօդէլ պատճառս, to seek excuses or pretexts; բալապս ստուծեան կարկասէլ ի վերայ, to calumniate, to slander; տասնց բալապց, innocent, inculpable, blameless; *ad.* inexcusably.

Բալանասպետ or սրան *s.* bath-keeper, bather; *sf.* bath-woman.

Բաղանիք, նեայ *s. pl.* baths, bath-house; bathing place; սաշտ բաղանեայ, bathing-tub; վերարիու բաղանեայ, bathing-gown; Էղանակ բաղանեայ, bathing season; սրահ, սենեակ բաղանեայ, bath-room; Ի բաղանիս ժամնէլ, բաղանիս առնուլ, to bathe, to take a bath; Ի բաղանիս Էրթալ, to go to the baths; գետոյ, ծովու —, river-baths, sea-baths; — գոլորշոյ, բժշկական —, vapour, medicated bath; նստական —, hip bath; ցուրտ, ջերմ ջրոյ —, cold, hot or warm baths.

Բաղանունութիւն *S.* Փաղանունութիւն. [compound.

Բաղարկեմ, Էջի *va.* to assemble, to Բաղարջ, Էջ *a.* unleavened, azymous; *s.* unleavened bread, azyme.

Բաղարջակերք, բաց *s. pl.* the feast of unleavened bread.

Բաղափուշտ *s.* bladder.

Բաղբաղաբ, լից, Բաղբաղանք *s. pl.* pretext, colour, cloak; calumny, false accusation; *S.* Բաղաբ.

Բաղբաղեմ, Էջի *va.* to pretend, to conceal under a pretext; to calumniate; to accuse, to impeach.

Բաղբանջանք *S.* Բաջալանք.

Բաղբ *S.* Բախո.

Բաղբասական *a.* comparative.

Բաղբատեմ, etc. *S.* Համեմատեմ, etc.

Բաղեմ, Էջի *va.* to join.

Բաղեղն, Էղանց *s. bot.* ivy.

Բաղիտար, այ *s.* stone-bow; cross-bow; catapult; dart, arrow; small dagger.

Բաղիտեմ, etc. *S.* Բախեմ, etc.

Բաղխոհական *a.* deliberative.

Բաղկակից *a.* conjoined.

Բաղկակցիմ, Էցայ *vn.* to conjoin, to be united.

Բաղկանամ, այցայ *vn.* to consist; to be composed, constructed, constituted.

Բաղկացութիւն *s.* consistency, composition, conjunction.

Բաղկացուցանեմ, ուցի *va.* to constitute, to compose.

Բաղկացուցել *a.* constituent.

Բաղխոսական *a.* copulative.

Բաղխոսեմ, Էջի *va.* to make an intermixture, to conjoin.

Բաղձալի, etc. *S.* Փափագէլի, etc.

Բաղըտակ *s. bot.* acorus; yellow water-flag.

Բաղրամն *S.* Բալասան.

Բաղրջուկ *S.* Մղըշ.

Բաջկն, այ *s.* vest; waistcoat; flannel waistcoat; night waistcoat; bodice; cloak, mantle; tunic.

Բաջկնոակ, այ *s.* waistcoat; jacket; little old cloak; short cloak.

Բամ *conj.* that; սասցի —, I said that. Բամս *s.* altar.

Բամբ, Էջ *s. mus.* basse, base: *a.* thorough base. [wadding.

Բամբակ, այ *s.* cotton; — ալիււ, Բամբակենի *s.* cotton-plant.

Բամբաս, Էջ *s.* guilt; *S.* Բամբասանք. Բամբասական *a.* slanderous.

Բամբասանք *s. pl.* detraction, slander, defamation.

Բամբաստեք *a.* that loves slander.

Բամբասուտք *a.* slanderous.

Բամբաստեմ, Էջի *va.* to detract, to slander, to speak ill of, to calumniate, to defame, to backbite.

Բամբել, բէլ, Բամբէլն, բշան *sf.* lady; princess; queen. [pers.

Բամբիւն, բունց *s.* castanets, snap. Բամբոց *s.* gum ammoniac; bamboo: agasyllis.

Բայ *S.* Բա, Բամ.

Բայ, Էջ *s. gr.* verb; word, speech, discourses; *S.* Բայոց. [verb.

Բայածական *a.* derived from the Բայանամ, այցայ, Բայիմ, Էցայ *vn.* to be clayed, to hide one's self in a den.

Բայանուն *s.* supine; verbal.

Բայոց, այ *s.* den, cave, lair, haunt, kennel.

Բայց *conj.* but, yet, notwithstanding, however, nevertheless, though, still; save, except, without; — Էթէ, except; unless; — միայն, if, provided, with the exception of, excepted, but, besides; if not; — սակայն. yet, however, nevertheless.

Բան, ներ, ներս *s.* thing; *S.* Բան.

Բան, Էջ *s.* speech, word, term, saying, dictate, expression, oration, discourse, language, history; proposal, treaty, promise; thing; reason, intellect; understanding, intelligence; oracle: the Word; *bot.* myrobalan (fruit, tree and oil); acorn (fruit); 'Լ — Ի առնէլ, to interpose, to employ; ընդ — Լ առնէլ, to excommunicate; — առ —, word for word; միով — Լ, in a word; զ — Լ բարանէլ, to converse, to speak; Ի — ո արկանէլ, Ի — Ի առնէլ, to persuade, to convince, to gain; զ — Լ բ անկանէլ, to converse with, to hold a conversa-

tion; *ի -ս հրապուրանաց արկանեւ*, *ի -ս էլու առնել*, to charm or to allure with one's words; *-ս ընդ իրեարս դնել*, *- ունել ընդ ումք*, *- կապել առ որ*, to understand, to be understood, to come to an understanding; *բար իմումս -ի*, որպէս իմ -ս է, according to me; *ի - ասնել*, *արկանել*, to employ, to serve one's self; *- էլ*, *կարու*, it is said; *զոյդ ընդ -իցս*, at these words; *ասել - չա- րու թեան զումք*, *-ս բարեաց խօսել վասն*, to speak ill or well of some one; *զինչ է -ս այս*, what is this? *- աալ*, to promise, to give one's word; *թողէք ի բաց զ-երդ*, leave these things; *-ի գործ առնել*, to begin to speak; *վախճանել զ-ս իւր*, to finish one's discourse; *- վճարել*, to do some thing; *ոչ ես ընդ -ս ինչ ածեալ*: without any hesitation; *- ինչ է ինչ առ քեզ*, I have a word to say to you; *բար -ի ամենեցուն*, according to every body; *վասն քո -իդ*, upon your word; *բար -ի քո*, according to what you have said; *զիտես ընդ ում է -դ*, you know well with whom you have to do; *մինչդեռ -քն ի բերան նորա կային*, hardly had he spoken; *-ք ինչ էն իմ ընդ ումք*, I have a suspicion of some one; I have intrigues or connections with some one; *-ք ինչ ոչ էին* or *ոչ գոյին նոցա ընդ ումք* ի մարդկանէ, they have neither society nor commerce with other men; *առանց -ի պող- նըկութե*, except for cause of adultery.

Բանաբերութիւն *s.* embassy.

Բանագէտ *a.* lettered, learned, wise, experienced, versed.

Բանագիր *s.* writer, author.

Բանագնաց լինել, to parley, to enter into a treaty of peace.

Բանագնացութիւն *s.* treaty.

Բանագող *s.* plagiarist.

Բանագողութիւն *s.* plagiarism.

Բանագովութիւն *s.* eulogy, panegyric, praise.

Բանագտակ լինիմ *vn.* to excuse one's self, to pretend; to feign, to allege. [composition.

Բանագրութիւն *s.* writing, work,

Բանագրանք *s. pl.* excommunication, anathema.

Բանագրեմ, *եցի* *va.* to excommunicate, to anathematize.

Բանագրութիւն *S.* *Բանագրանք*.

Բանալեզան *S.* *Փակակալ*.

Բանակ *s.* key; lock; explainer, expounder; *- նուագարանաց*, a tuning key; *- հասարակաց*, master-key; *- ժամացուցի*, watch key; *գալտ* *-*, false key.

Բանախոյզ, *խուզաց* *a.* examiner.

Բանասու *a.* orator.

Բանախօսութիւն *s.* oration, discourse, sermon.

Բանակ, *աց* *s.* camp; army; encampment; castration; *- առնուլ*, *հարկանել*, to encamp, to pitch a camp; *բառնալ զ-ն*, to remove the camp.

Բանակահից *a.* companion of the field.

Բանակամէջ *s.* the middle or centre of a camp or army.

Բանական *a.* reasonable, endowed with reason, discursive, intelligent; logical; *-ն*, *s.* logic. [standing.

Բանականութիւն *s.* reason, under-

Բանակատուլ, *Բանակետուլ*, *կետուլ*, *զաց* *s.* camp, campaign, place where an army is encamped.

Բանակեցուցանեմ, *ուցի* *va.* to encamp, to pitch one's camp.

Բանակիմ, *եցոյ* *vn.* to encamp, to place one's self, to pitch the camp.

Բանակորով *a.* eloquent.

Բանակոխ *a.* contentious, that is fond of disputing, captious, cavillous; *- լինել*, to cavil, to carp, to chicaner, to dispute; *- լինել յոչինչ պէտս*, to dispute about trifles.

Բանակուռիմ, *եցոյ* *vn.* *S.* *Բանակութիւն* [disputation.

Բանակուռութիւն *s.* logomachy;

Բանակրիկ *a.* curious, that researches much; *s.* critic, censor.

Բանակցութիւն *s.* conference, parley.

Բանահիւս, *ի* *or* *ոյ*, *աց* *a.s.* writer, author; poet; newsmonger.

Բանահիւսութիւն *s.* composition; poetry.

Բանաճառեմ, *եցի* *vn.* to reason, to narrate, to discourse.

Բանաճարակ *a.* examiner.

Բանամ, *բացի* *va.* to open, to discover, to disclose, to develop, to explain; to loosen; to perforate, to pierce, to bore; to spread, to enlarge, to extend; to unfold, to untwist, to unlink; to rub; *- զցլուխ*, to take off one's hat; *- ումք զսիրտ իւր*, to unbosom, to open one's heart; *- զպորտ ժակ*, to excite appetite; *- զիւլ*, to uncork a bottle; *ծակ -*, to perforate,

to pierce, to bore; զնկը, to unseal; - զմիտս, to illuminate, to enlighten the mind; - զկցանս, to unstop; - զծրարն, to unpack; - ճանապարհ, to trace, to mark out a path; to open a way, to make a road.

Բանամ, Բանիմ, բացայ սր. to open; to be detached one from another.

Բանամարտ S. Բանողութիւն. [men.

Բանասէր s. philologist; բը, literary Բանասիրական a. philological; - Հմտութիւն or ուսմանը, literature, humanity. [inities; letters.

Բանասիրութիւն s. philology; huma-

Բանաստեղծ, կց s. poet; յոռի or բձուձ -, poetaster, rhymist.

Բանաստեղծական a. poetical.

Բանաստեղծեմ, եջի va. to poetize, to versify.

Բանաստեղծութիւն s. poetry; poem.

Բանաստեղծուհի sf. poetess.

Բանաստեղծօրէն ad. poetically.

Բանավաճառ a. boaster, braggart; - լինել, to boast, to exaggerate; to swagger.

Բանավճար S. Բանբեր.

Բանաբար a. poet; writer, composer; complaisant, obedient; *delegate, deputy.

Բանարարութիւն s. composition, work of sense; poem, poetry; *delegation, deputation.

Բանաւոր a. reasonable; intelligent, wise; vocal; rational. [sonable.

Բանաւորազոյն a. wiser, more rea-

Բանաւորութիւն s. reason; intelligence; rationality, understanding, intellect; prudence, wisdom.

Բանաբաղ a.s. plagiarist; compiler; curious.

Բանաբաղութիւն s. plagiarism.

Բանաքննիչ s. critic, reviewer.

Բանաքննութիւն s. critic, review.

Բանբեր, այց s. messenger, envoy.

Բանք s. bot. hen-bane.

Բանդխտութիւն s. erudition, learning, literature, science; վերնային -, astronomy.

Բանդ S. Բանտ.

Բանդադուլանք s.pl. folly, extravagance, revery, idle talking, delirium, enthusiasm; chimera.

Բանդադուլեմ, եցայ սո. to talk extravagantly, to talk nonsense, to rave, to dote; to vacillate, to totter, to stagger.

*Բանդակ, այց s. jelly.

Բանդեմ S. Բանտեմ.

Բանդիւն S. Բամբիւն, Փանդիւն.

Բանեար s. feud, quarrel, dispute, wrangling; S. Բան, ներ, նեար.

Բանեղ, այց a. verbose, eloquent, voluble, fluent.

Բանեղգեմ լինիմ սո. to contradict.

Բանբուն a. learned, skilful, experienced, versed, wise; eloquent.

Բանիկ, բանկունք a. tale, story, trifle, bawble. [reasonable.

Բանիմաստ, Բանիմաց a. intelligent, authorized, accredited, estimable, influential.

Բանին, կունք s. coarse language; tale, story, fable. [կրկիս.

Բանորակ, այց S. Բանաբաղ, Բանա-

Բանջար, զյ, այց s. herb, herbage, pot-herbs, vegetables; beet.

Բանջարանոց s. kitchen-garden.

Բանջարավաճառ s. green-grower; - կին herb-woman.

Բանջարեղէն a. herbaceous.

Բանաբիւտ, եջի va. to slander, to calumniate, to report.

Բանաբիւտ, այց s. tell-tale, tale-bearer, sycophant, opponent, adversary; satan, devil, tempter.

Բանաբիւտութիւն s. tale, slander, false accusation, calumny; contrariety, opposition; witchcraft.

Բանտ, կց s. prison, gaol; գնել 'ի - է, արկանել 'ի - է, to imprison; խուսել 'ի - է, to make one's escape from prison, to escape; Հանել 'ի - է, to let out of prison; Էլանել 'ի - է, to go out of prison.

Բանտակալ, Բանտական, Բանտա-

մուտ S. Բանտարգել.

Բանտապահ, Բանտապահ, Բանտա-

պետ s. gaoler, keeper of a prison.

Բանտարգել a. prisoned; - առնել, to imprison. [detention.

Բանտարգելութիւն s. imprisonment, Բանտարկեալ, Բանտաւոր S. Բանտ-

արգել.

Բանտեմ, եջի va. to imprison.

Բաշ, կց s. horse hair, mane.

Բաշխ, կց s. distribution; assessment; share, lot; division: weevil, mite.

Բաշխեմ, եջի va. to distribute, to share, to part, to divide, to dispense, to assess; to disseminate.

Բաշխել s. gratuity, drink-money.

Բաշխոյք, *դից* *s.pl.* gift, present, gratuity, donation.
Բաշխութիւն, **Բաշխումն** *s.* distribution, apportionment, division.
Բաշտ *s.* a kind of falcon.
Բաշխն *S.* **Բառաջ**.
Բաջաղանք *s.pl.* silly story, idle talk, stories, nonsense, prattle, quackery.
Բաջաղեմ, **Էջի** *vn.* to tattle, to prattle, to talk idly, to tell idle tales, to speak of trifles.
Բաջաղկոտ *a.* prattler, great talker.
Բառ, **Էյ** *s.* word, term, speech, expression; air, song; - *առ* -, word for word; **բառ բառին**, literally.
Բառագիրք *S.* **Բառգիրք**.
Բառաւջ, **ոյ** *s.* bellowing, lowing; roaring. [to roar.
Բառաւջեմ, **Էջի** *vn.* to bellow, to low; ***Բառարան** *S.* **Բառգիրք**.
Բառացի *a.* renowned, famous, excellent; rich. [cellence, beauty.
Բառացութիւն *s.* renown, glory, excellence.
Բառգիրք *s.* dictionary, vocabulary, lexicon, glossary. [handle.
Բառնալք *s.pl.* lever; porringer;
Բառնամ, **բարձի** *va.* to take away, to remove, to carry off, to displace; to retrench; to derogate, to suppress, to withdraw; to cause to cease, to destroy, to dispel, to efface, to extinguish, to stifle; to take away, to ravish, to take, to steal, to rob; to lift up, to raise; to bear, to support, to sustain; - **ի վերայ**, to put, to put on, to load; - **ի հաշուէ**, to discount, to deduct, to abate; - **զօրէնս**, to repeal a law, to cancel, to annul; - **զխոյս**, to clear, to extricate; - **զցանին**, to unbar; - **զմանունին** *յարգանդէ*, to deliver a woman; - **Թողուլ**, **բարձի Թող աննել**, to abandon, to forsake entirely; - **ի լուծ կշռոյ**, to weigh; - **զգրուի**, to behead; **աղաղակ**, **կահան**, **կառաւջ**, **ճիչ**, **ձայն** -, to scream, to cry out; to weep; - **ի միջ**, to carry away, to stroy, to annul; - **զամենայն դժուարութիւն**, to take away all difficulty; - **զիկեան ուրուք**, to take away the life of some one, to kill, to murder; **բողոք** -, to appeal, to invoke, to lament; - **զցաւս**, to support pain; - **ուսուտք**, to go away, to depart; - **զթիւ**, to subtract; - **արձակել**, to dismiss; **բարձեալ բերել**, to carry.
Բառնամ, **Բառնիմ**, **Բարձեալ լինիմ**, **բարձայ** *vp.* to be carried or brought;

to liken, to compare; to be taken away; to be destroyed; to be extinguished; **բարձիր և անկիր ի ծով**, he thou removed and cast into the sea; - **մտայ հպարտութեամբ**, to be proud of; **արքարդարք բառնին**, the just perish; **Գամասկոս բարձցի ի քաղաքայ**, Damascus will soon be no longer a city; **բարձառւխան**, the pact is broken; - **ի կէնայ**, to die; **նմա բարձին զխաչն**, they put on him the cross.

Բասլիսկոտ *S.* **Արքայիկ օձ**.
Բասիր *S.* **Բարբէլ**.
Բաստ, **Էյ** *s.* fortune, luck; destiny, fate; wager, bet, stake; - **ս արկանել**, to lay a wager, to bet. [buke.
Բասրանք *s.pl.* reproach, blame, reproof.
Բասրեմ, **Էջի** *va.* to reproach, to blame, to condemn, to rebuke, to censure.

Բասրեկ *a.* reproachable, blamable.
Բարաք *s.* shuttle.
Բարակ, **այ** *a.* subtle; - **ցաւ**, **ջերմ**, phthisis; *S.* **Կուրբ**: brach (sporting dog): nitre; *S.* **Բորակ**.

Բարակաման *a.* that spins or weaves finely; finely spun or woven.

Բարակավիզ *a.* a skinny neck; a long or thin neck.

Բարաշև *a.* hard: soft. [porter.
Բարասան, **Բարասեա** *s.* usher,
Բարանասկան *a.* personified; - **բան**, prosopopœia. [legory.

Բարանութիւն *s.* prosopopœia; **ալ-բարաւոր** *s.* lintel, door-post, door-tree.

Բարաւորութիւն *s.* manners, custom.
Բարբանք, **Բարբալ**, **Էյ**, **Բարբանումն**, **Բարբանանք** *s.* idle tales, nonsense, tiresome repetitions, silly story, prating, gossip, dotage.

Բարբանջեմ, **Բարբաջեմ**, **Էջի** *vn.* to make tiresome repetitions, to chat, to prattle, to brawl, to tattle.

Բարբառ, **ոյ** *s.* speech, voice, accent, language, idiom, dialect; acclamation, exclamation; cry, clamour; sound; **կերհերեալ դողոջ**, **լնդհատ**, **սպառնայից** -, a hoarse or gruff, trembling, interrupted, menacing voice; **յօդէլ** -, to offer a word, to speak; **ածէլ է** -, to make one speak; - **արձակել** to cry, to raise the voice, to exclaim; **հնչեցին օդք ի - զնծութեան**, the air was filled with cries or a thousand cries of joy; **ի Հոյ** -, in the Armenian language; -

ամուց, որոտան, thunder, noise; - ամբակին, clamour, cry; - փողց, հաւուց, փահանայ, հարմոց, blast of trumpets, ruff; cackling; noise or clashing of shields; whistling or bluster of the wind; - առիւծու, գազանայ, S. Մարնչին; - ազապակի, rumour.

Բարբառիմ, եցայ *vn.* to speak; to cry out, to exclaim.

Բարբարանք *s.* haggling, hesitating. Բարբարիկ, Բարբարիկան S. Բարբարոս.

Բարբարիմ, եցայ *vn.* to hesitate, to haggle; to be busy, embroiled, perplexed.

Բարբարոս, աց *a. s.* barbarous, savage; barbarian, cruel.

Բարբարոսութիւն *s.* barbarity, cruelty, grossness.

Բարբուս *s. mus.* cithern.

Բարբաւաճ, էց *a.* signal, illustrious; cheerful; increased, flourished, flourishing, civilized.

Բարբաւաճանք *s. pl.* increase, abundance; profit, improvement, bloom, lustre, splendour, renown.

Բարբաւաճեմ, էցի *va.* to make flourish; to civilize.

Բարբաւաճիմ, էցայ *vn.* to increase, to flourish, to be in repute, in honour, in vogue, to profit, to improve.

Բարբաւաճութիւն S. Բարբաւաճանք.

Բարբ, էց *s. a.* hay-rick; heaped up, piled, bound up; polypetalous; - աւուն, բաւ, *gr.* compound word.

Բարբեմ, էցի *va.* to accumulate, to hoard; to bind up; to compound, to conjoin.

Բարբութիւն *s.* accumulation, heap; composition, formation. [others.]

Բարբասաց *a.* that speaks well of

Բարբասեաց *a.* that hates the good, evil, malicious, wicked.

Բարեացակամ *a.* benevolent.

Բարեացապարտ *a.* well deserved, worthy, obliging.

Բարեւ *ad.* well, right; safely; - էկիք, be welcome; - մնա, adieu! - մնալ առել, to bid farewell, to take leave; to renounce, to forsake.

Բարեբախտ, Բարեբախտիկ *a.* fortunate, lucky; prosperous, happy, favourable, propitious.

Բարեբախտաբար *ad.* fortunately, happily, luckily.

Բարեբախտանամ, ացայ *vn.* to prosper, to be fortunate, to succeed, to be happy.

Բարեբախտութիւն *s.* fortune, happiness, prosperity, chance, destiny.

Բարեբալք S. Բարեբախտ.

Բարեբան *a.* that praises.

Բարեբանակից *a.* that praises with another or together.

Բարեբանեմ, էցի *va.* to bless, to praise. [encomium.]

Բարեբանութիւն *s.* benediction praise, Բարեբարեւ *a.* beneficent, bounteous, that does good, liberal.

Բարեբաշխութիւն *s.* bounty, benefit, favour, liberality.

Բարեբաստ, Բարեբաստիկ S. Բարեբաստ.

[Բարեբախտանամ. Բարեբաստանամ, Բարեբաստիմ S. Բարեբաստութիւն S. Բարեբախտութիւն.]

Բարեբարոյ, էց *a.* good-natured, good-tempered, civil, benign, affable, kind.

Բարեբարոյութիւն, Բարեբարութիւն *s.* excellent character, good-nature.

Բարեբեր *a.* productive of good, fruitful, fertile, abundant.

Բարեբերութիւն *s.* fertility, fructification.

Բարեբոյբոջ *a.* that has good suckers, shoots or sprouts.

Բարեբոյս *a.* that produces good fruit fruitful; good-natured.

Բարեբուլիս *a.* that causes good to come forth.

Բարեբուն *a.* naturally good, that has a good disposition, humane.

Բարեբեկ *a.* beautiful, graceful, charming, genteel, pretty, handsome.

Բարեգթութիւն *s.* benignity, clemency, mercy. [verses, lives well.]

Բարեկնաց *a.* that runs, walks, con-

Բարեկործ *a.* beneficent, virtuous, pious, that does good. [good.]

Բարեկործեմ, էցի *vn.* to do well, Բարեկործութիւն *s.* bounty, beneficence; good works.

Բարեգութ *a.* benign, humane, merciful, compassionate, tender, charitable, flexible. [proper.]

Բարեկէպ *a.* becoming, suitable, fit, Բարեկիպութիւն *s.* decorum, fitness; prosperity, luck.

Բարեկրօժ *a.* ungrateful. [ed. Բարեկարգ *a.* well adorned; reform-

Բարեզարդեմ, էջի *va.* to embellish, to adorn; to reform.

Բարեզարդութիւն *s.* embellishment, ornament, finery; reformation, reform.

Բարեզարմ *a.* of good family, noble.

Բարեժառանգութիւն *s.* inheritance of great property; good inheritance.

Բարեչաւ *a.* very good, very useful.

Բարեչաւութիւն *s.* great goodness, good-nature, nobleness, gentility.

Բարեխառն *a.* sober, temperate, moderate.

Բարեխառնեմ, էջի *va.* to temper, to moderate, to soften, to modify.

Բարեխառնութիւն *s.* temperance; temperature, moderation, modification, mitigation; - *օդոյ*, temperature of the air.

Բարեխնամ *a.* careful, that provides for wants, for an affair. [to provide.

Բարեխնամեմ, էջի *va.* to be careful,

Բարեխնամող *S.* **Բարեխնամ.**

Բարեխնդիր *a.* that asks for, that seeks for good things.

Բարեխոհ, Բարեխորհուրդ *a.* that thinks of good things.

Բարեխրատ *a.* that gives good advice, good instruction; well instructed.

Բարեխօս, այ *a.s.* intercessor, mediator.

Բարեխօսեմ, էջի *vn.* to intercede.

Բարեխօսութիւն *s.* intercession, mediation.

Բարեկամ, այ *s.* friend; familiar, dear; *մտերիմ, անկեղծ, ճմարիտ, անձնատէր, սիրելի, սուտ* -, intimate, sincere, true, devoted, dear, false friend.

Բարեկամաբար *ad.* friendly, familiarly, domestically.

Բարեկամական *a.* amicable, friendly.

Բարեկամանամ, այցայ *vn.* to be friendly, familiar, to make one's self familiar.

Բարեկամութիւն *s.* friendship, familiarity, attachment; *սերտ* -, intimacy; *անկեղծ* -, cordiality.

Բարեկամուհի *sf.* friend.

Բարեկարգ *a.* well regulated, corrected, reformed, policed.

Բարեկարգեմ, էջի *va.* to order properly, to dispose, to put in order; to amend, to reform.

Բարեկարգութիւն *s.* good order, organization; reform, reformation; discipline; policy.

Բարեկէաց *S.* **Բարեկէցիկ.**

Բարեկենդան, այ *s.* carnival, holiday time; *բուն* -, the day before lent, shrovetuesday, shrovetide.

Բարեկենդանութիւն *s.* happiness, felicity, prosperity, rejoicing.

Բարեկերպ *a.* that has a good figure, handsome, graceful, genteel, pretty, well-made. [shape, grace, gentility.

Բարեկերպութիւն *s.* fine figure, good

Բարեկէցիկ *a.* happy, prosperous, in good circumstances, rich.

Բարեկէցութիւն *s.* happiness, felicity, ease, contentment, comfort.

Բարեկիր *a.* good, honest, virtuous.

Բարեկիրթ *a.* well instructed, civil.

Բարեկրթութիւն *s.* good education, good-breeding, politeness.

Բարեկրօն, կի *a.* of good morals, pious, virtuous, honest, religious.

Բարեկրօնութիւն *s.* good morals, honesty, probity, piety, religion, goodness.

Բարեհաճիմ, ճեցայ *vn.* to vouchsafe, to accept, to receive favourably, to please.

Բարեհաճոյ *a.* very agreeable.

Բարեհաճոյանամ, այցայ *vn.* to be very agreeable or very amiable.

Բարեհաճութիւն *s.* approbation, consent, benevolence, favour, friendship.

Բարեհամ *a.* tasteful, savoury.

Բարեհամբաւ *a.* of good renown, of great reputation, famous, renowned, celebrated.

Բարեհամբաւեմ, էջի *va.* to celebrate, to publish with praise.

Բարեհամբաւութիւն *s.* good name, renown, reputation, fame, praise.

Բարեհամբոյր *a.* agreeable, amiable, graceful, polite, civil, gentle, tractable, humane, kind, courteous, complaisant, beneficent. [things.

Բարեհայց *a.* that demands good

Բարեհանձար *a.* very sensible, - wise, - learned. [or stature.

Բարեհասակ *a.* having a fine shape

Բարեհասոյց *a.* rewarder, that recompenses well, that does good.

Բարեհաւան *a.* obedient, submissive.

Բարեհնար *a.* very ingenious, - clever.

Բարեհոջակ, etc. *S.* **Բարեհամբաւ, etc.** [to good things.

Բարեհրաւեր *a.* that invites, exhorts

Բարեձեւ *a.* of a good shape, well made, genteel; graceful.

Բարեձեւութիւն *s.* fine figure, gracefulness, decorum.

Բարեձիր *S.* Առասաձիր.

Բարեմանն *a.* well matched, lucky, fortunate.

Բարեմաննութիւն *s.* good fortune, happiness, participation of good; goodness, perfection.

Բարեմարդիկ *a.* coaxer, cajoler, gallant, complaisant; - ընեւ to please, to flatter, to coax, to cajole, to adulate.

Բարեմարդութիւն *s.* flattery, adulation, complaisance.

Բարեմիտ *a.* sincere, ingenuous, frank, naive; innocent, good, well disposed.

Բարեմիյն *a.* peaceable, flexible, good-natured, good-humoured.

Բարեմուաց *a.* unthankful, ungrateful. [*ly*, naively.

Բարեմտաբար *ad.* ingenuously, frankly. **Բարեմտութիւն** *s.* sincerity, innocence, goodness, indulgence.

Բարեշնորհ *a.* favourable, prosperous; - ընեւ to prosper.

Բարեշարմար *a.* well adjusted, well agreed; symmetrical.

Բարեյլշատակ *a.* of happy memory, whose memory is venerated.

Բարեյոյր *a.* of good or of great hope.

Բարեյորդոր *a.* that exhorts to good things; well inclined, very willing.

Բարեյուսութիւն *s.* good hope.

Բարեյոժար *a.* well inclined, very willing, benevolent.

Բարեխմանն *a.* zealous.

Բարեչանն *a.* of good sign; signalized, remarkable, famous.

Բարեչէն *a.* well settled, rich, happy, prosperous.

Բարեչորհ *a.* that grants or does favours, that gratifies; handsome, graceful, agreeable, charming.

Բարեչորհնութիւն *s.* bounty, goodness; gracefulness, elegance, charms.

Բարեշունչ *a.* mild (speaking of the wind), the mild zephyr.

Բարեշուք *a.* splendid, magnificent; superb, graceful, pretty; venerable; modest, chaste, bashful; առնուլ զիւրեւ ծածկոյթ - , to cover one's self with a veil for modesty.

Բարեշքեղութիւն, **Բարեշքութիւն** *s.* splendour, magnificence, pomp, lustre, refulgence; honesty, modesty.

Բարեչափ *a.* well measured or pro-

portioned, exact, well made.

Բարեչափութիւն *s.* exactness, beauty, exact proportion. [*devout.*

Բարեպաշտ *a. s.* pious, religious, **Բարեպաշտեմ**, **եցի** *vn.* to be religious, to lead a pious life, to do good works.

Բարեպաշտութիւն *s.* piety, religion.

Բարեպաշտուէի *af.* pious, religious.

Բարեպաշտն *S.* **Բարեպաշտ**.

Բարեպատէ *a.* very convenient, proper, decent, fit, worthy.

Բարեպարկշտ *S.* **Բարեպաշտ**.

Բարեւեր, **սիրաց** *a.* good, virtuous, pious, religious; benevolent, indulgent, obliging.

Բարեւիրութիւն *s.* bounty, goodness, kindness, obligingness.

Բարեմուլութիւն *s.* good education.

Բարեմուլեւոր *a.* well instructed, - brought up, - educated.

Բարեվայելուէ *a.* becoming, conformable, convenient, proper, handsome, pretty; graceful.

Բարեվայելութիւն *s.* fitness, convenience; lustre, splendour. [*nate.*

Բարեվիշակ *a.* well settled, fortunate. **Բարեվստահութիւն** *s.* good assurance, certainty, boldness.

Բարեուաւիկ *a.* that sounds well, sweet, harmonious, well adjusted or organized.

Բարեւեսակ, **Բարեւեսիւ** *a.* having a good prospect, aspect or countenance, handsome, charming, graceful, genteel, delicate, pretty, agreeable.

Բարեւիպ *a.* becoming, proper; of good figure, genteel.

Բարեառնմ, **Բարեառնմիկ** *a.* that is of good family, noble, illustrious.

Բարեառնմութիւն *s.* nobility; noble birth; grandeur; fertility.

Բարեարուլութիւն *s.* gratification; production, fruit, profit, advantage.

Բարեբար, **աց** *a.* beneficent, benefactor, friend, obliging, indulgent, favourable, kind.

Բարեբարեմ, **եցի** *vn.* to do good, to gratify, to favour, to oblige.

Բարեբարութիւն *s.* benefit, bounty, good, beneficence, kindness, favour, service, pleasure, gratification, liberality.

Բարեբըանիկ *a.* blissful.

Բարեբըանիկութիւն *s.* blissfulness; good fortune, happiness.

Բարեփառ *a.* glorious, illustrious, splendid, magnificent.

Բարեփառութիւն *s.* splendour, grandeur, magnificence, majesty.

Բարեփորձ *a.* well tried, - proved.

Բարեքեմ, եղի *va.* to hide, to veil, to dissimulate. [agreeable.

Բարեքի . քի *a.* personable, genteel,

Բարէ *conj.* at least, at the least.

Բարժանեմ *S.* Բարժանեմ.

Բարի , բայ, բեայ *a.* good, nice, kind, indulgent; fit; fine, handsome; *ad.* well, right; *s.* good, benefit, favour; goods; - է, it is good; - առնել, to do well; - *or* բարեաւ եկիք, be welcome! Համբաւ բարեայ, good reputation; ոչ զիտեւ զ- կամ զար, to ignore the difference between good and evil; զինչ - զորձեցից, what shall I do well? Հա սուցբր ինձ - ս, you have done me good; ընկալար անպէն զ- ս քո, you have received good in your life; յորժամ - լինիցի քեզ, when will you be happy; *S.* Բարեաւ.

Բարիւք *a.* good; *ad.* well, softly, leisurely; ծածկել - է, it is better to hide it; - է, it is well; որդէս ե - թուի քեզ, as you like it, if you please.

Բարկ *a.* sharp, pungent, acrid; acid, sour, rough. [Թթուածին .

*Բարկածին *s.* chem. oxygen; *S.*

Բարկանամ, սցայ *vn.* to be angry, provoked, to storm, to rage.

Բարկասիրտ *a.* passionate, apt to be angry, fretful, peevish, impatient. [ged.

Բարկացայտ *a.* angry, vexed, enra-

Բարկացող *S.* Բարկասիրտ .

Բարկացութիւն *s.* irascibility, ire.

Բարկացուցանեմ, ուցի *va.* to exasperate, to irritate, to anger, to displease, to offend, to enrage.

Բարկութիւն *s.* anger, wrath, ire, indignation, passion; harshness; disgrace; զիջանել, ցածնուլ, դառնալ 'ի բարկութենէ, to be appeased, to allay one's anger; Թափել զ- , to give vent to one's anger; - *or* հրացան -, thunder-bolt; սրամախ բարկութեամբ, to rage, to get into a passion; - սրամառութեան, սրամառութի բարկութե, fury, ire, wrath.

Բարձ , ից *s.* cushion; bolster, pillow; squab, mattress, divan; bench, sofa: hip, thigh: dignity, degree, throne: floor or board of a ship; փեարալից - ,

downy pillow; - երեսայ, pillow; առաջին -, first place, place of honour; - տալ ուժեք, to confer a dignity of some one.

Բարձաբեկութիւն *s.* fracture of the leg, broken leg.

Բարձակից *a. s.* that sits on the same mattress, that is partaker of the same banquet or dignity; colleague.

Բարձակուիւ *s.* competitor.

Բարձագուլթի *s.* search of dignity, pursuit of honour; competition, rivalry, ambition.

Բարձապան , այ *s.* cuish.

Բարձառու լինիմ *vn.* to obtain some dignity.

Բարձերես *s.* pillow-beer, - - case.

Բարձերեց *s.* president; - սեղբ *or* -բ, the first place, honourable place.

Բարձրահիր *a.* that seeks the first place, fixed in an honourable place; - լինել, to seek the first place.

Բարձի թողի առնեմ *va.* to abandon, to leave, to forsake entirely.

Բարձիկ *s.* small cushion, bolster: compress. [shions, pillows.

Բարձկնեար, ներդ *s. pl.* small cu-

Բարձուենեակ , նեկայ *s. bot.* southernwood.

Բարձումն *s.* act of raising; carriage; subtraction; exception; suppression, repeal, derogation; degradation, dissolution, extinction; deduction, defalcation. [burden.

Բարձուցանեմ, ուցի *va.* to load, to elevate; *ձու, ձուլք, ձանց a.* high, elevated; sublime, eminent, great, excellent; Հոսել 'ի բարձուէ, to fling, to throw from above; ի ձայն բարձր, - ձայնիւ, ձայնիւ բարձու, *ad.* aloud, loudly; - առնել, to elevate, to raise on high; to magnify, to exalt; - լինիմ, to be elevated, glorified; շանաչել զբարձունս, to know sublime or profound things; սեղան -, splendid, sumptuous dinner, banquet; ի բարձուէ, from above; - ոչ, elevated style; - քանդակ, relief, basso-rilievo.

Բարձունք, ձանց *s. pl.* height, top, summit, eminence, elevation; heaven; Թազաւոր բարձանց, king of heaven; Թռչունք բարձանց, birds of air.

Բարձրաբազուկ *a.* that has a strong arm, strong hand, valiant; vigorous.

Բարձրաբարբառ *a.* that has a strong voice; sounding, that has a loud or

shrill sound; resounding, clamorous, sonorous, clangous; *ad.* loudly, aloud.

Բարձրաբերձ *a.* very high, much elevated, lofty.

Բարձրաբուն *a.* that has a long stalk.

Բարձրագագաթն *a.* whose summit is very high, lofty.

Բարձրադահ *s. a.* seat, the chair, the highest place; president, the most honourable; high, elevated; **բ.** the first place, precedence.

Բարձրադեղ *a.* very pretty, charming, excellent, supreme.

Բարձրագէտ *a.* that knows sublime or profound things.

Բարձրագլուխ *a.* high, elevated; bold, frank, honourable; *ad.* holdly, highly.

Բարձրադրոյն *a.* higher, sublime; supreme, grand; **- , -ս**, *ad.* highly, sublimely, boldly.

ԲարձրագոյՏ **Տ. Բարձրաբարբառ.**

Բարձրագէղ *a.* much accumulated.

Բարձրագիտակ *a.* very high, to wering; *s.* observatory.

Բարձրաթռիչ *a.* that flies above.

Բարձրախորհուրդ *a.* mysterious, profound.

Բարձրակայ *a.* high, great, supreme, sublime, excellent. [very high.

Բարձրակատար *a.* whose summit is **Բարձրակրճակ** or **կուտակ** *a.* subject to large waves, stormy. [sublime.

Բարձրահայեաց *a.* that looks above;

Բարձրահասակ *a.* that has a large size, tall. [mous, celebrated.

Բարձրահռչակ *a.* very renowned, famous.

Բարձրաձապկ *a.* that has very high branches.

Բարձրաձայն **Տ. Բարձրաբարբառ.**

Բարձրամիտ *a.* proud, lofty, arrogant, presumptuous. [high place.

Բարձրամուր *a.* fortified in a very

Բարձրամտեմ, **եցի**, **Բարձրամտիմ**, **եցայ** *vn.* to be proud of, to be self-conceited.

Բարձրամտութիւն *s.* presumption, pride, arrogance, haughtiness.

Բարձրայտն *a.* lofty, proud, supercilious, haughty.

Բարձրայտնութիւն *s.* haughtiness, pride, arrogance.

Բարձրանմամ, **ացայ** *vn.* to rise, to ascend, to re-ascend, to surmount, to exceed, to surpass; to increase, to grow; to be proud, to pride one's self.

Բարձրանշան *a.* remarkable, signal,

signalized, famous, renowned.

Բարձրաշէն *a.* built very high.

Բարձրաչափութիւն *s.* altimetry.

Բարձրապատիւ *a.* very honourable, much esteemed.

Բարձրապատում *a.* that relates sublime things, sublime, profound.

Բարձրապարանոյ *a.* puffed up, arrogant, proud; **-չըղկ**, to be puffed up, to be proud of, to bridle up. [walls.

Բարձրապարիսպ *a.* that has high

Բարձրասրուն *a.* with long legs.

Բարձրալարս *a.* that has high branches: covered with many leaves, leafy.

Բարձրալցանամ, **ացայ**, **Բարձրալցեմ**; **եցայ** *vn.* to be puffed up, to be proud of, to bridle up, to assume airs of importance.

Բարձրալքութիւն *s.* pride, haughtiness, arrogance.

Բարձրովկ **Տ. Բարձրաբարանոյ.**

Բարձրացուցանեմ; **ուցի** *va.* to elevate, to lift up, to raise, to exalt, to raise higher, to raise again, to ascend, to promote, to advance.

Բարձրուանդ, **Բարձրուանդակ**, **աց** *s.* height, hill, eminence, summit, top, ridge, hillock; promontory, cape; *a.* high, elevated.

Բարձրաքանդակ *s.* bass-relief, baso-rilievo. [High.

Բարձրեալ *as.* very high; the Most

Բարձրութիւն *s.* height, eminence, elevation, act of raising up, summit, sublimity, grandeur, highness.

ԲարձրուղէՏ **Տ. Բարձրաձապկ.**

Բարձք, **ձից** *s.* leg; **Տ. Բարձ.**

Բարցյապէտ *s.* moralist.

Բարցյապետութիւն *s.* moral, morality.

Բարցյախոս *a.* moralist; **Տ. Բնախոս.**

Բարցյախոսեմ, **եցի** *vn.* to moralize.

Բարցյածին *a.* natural.

Բարցյական *a.* moral, belonging to morals; *s.* moralist; moral; **- իմաստաւորութիւն**, ethics; **- գիտութիւն**, morality, ethics; **- իմաստ**, morality; **առնել** **- խորհրդածութիւնս**, to moralize, to make moral reflections.

Բարցյականութիւն *s.* morality.

Բարցյակից *a.* that has the same disposition or humour. [morally.

Բարցյապէս, **Բարցյականապէս** *ad.*

Բարցք, **ցից** **Տ. Բարք.**

Բարութիւն *s.* goodness, probity; benignity, mildness, clemency; proceeds, produce.

Բարունակ, այց *s.* vine-branch; branch, bough, shoot.

Բարուրանք, Բարուրք *s.* crimination, imputation, calumny, false accusation; pretext; motive. [Just.

Բարագիտութիւն *s.* concupiscence, Բարախ, սույ, սեաց *s. bot.* aspen (poplar).

Բարրանք *S.* Բարուրանք.

Բարբեմ, էջի, Բարբիմ, էցայ *vn.* to pretend, to feign.

Բարւոք, ոյ *a.* good; *ad.* well; էթէ - Թուի առաջիկ - յայա քո, if you please or like; - Տերութիւն, a prosperous old age; - վարդասպետութիւն, good or sound doctrine; - այր, a good man; - խոտէլ, to despise or to scorn well; - է մեզ աստ լինէլ, it is a good thing for us to remain here; - է or - է բանդ, վարդասպետ, you say well, master; ոչ է - մարդդ միայն լինէլ, it is not well for man to be alone; սուժէլ զայր արդար չէ -, it is not a good thing to do ill to the just.

Բարւոքագոյն *a.* better.

Բարւոքեմ, էջի *va.* to benefit, to do good to.

Բարք, բուց *s-pl.* manners, custom, disposition, inclination, conduct, manner of acting; բոյս բարուց, nature, character, natural, disposition, inclination; - բարոյնք, good manners, morals; սնբիծ, սնարատ -, pure morals; իրոխտ -, proud character; խանդարէլ, էլծանէլ զբարս, to corrupt the morals; ամոքէլ զբարս, to soften the morals; յեւրոց բարուցն, ի կամաց բարուցն, կամուոր բարուք, բարուք յօժարութե, willingly, spontaneously.

Բարօրութիւն *s.* happiness, prosperity, well-being.

Բաց *a.* open, uncovered; բացաւ գլխով, with an uncovered head, bare-headed; impudently; աչօք -օք or -աւ աչօք ոչ զօք տեսանէր, with the eyes open, he saw nothing; -աւ երեսօք or -օք երեսօք, with the face uncovered; Թօղլուէ - զբալաքն, to leave open the gates of a city; ի - է դուռն, the door is open; ի - ունէլ զգլուին, to have the head uncovered; ի - դնա, go away! ի - դնայէք յինէն, go away from me! -է ի -, ի -, *ad.* far, very far; quite; out, abroad; - ի -, openly, evidently; բացուտ ի -, from afar; far; ի -ի, in a field, out of the city, in the country,

in the open air, under the open sky; ի - առնէլ, to remove, to send away; քաջ ի - անցանէլ զբազմք, to surpass many; ի - բառնալ, to take away; էրթալ ի -, ի - դնալ, to go away, to depart; ի - էդաւ ձմեռնային ջրտութիւն, the rigour of winter is past; ի - քալէլ զպալաքն, to cease from crying; ի - սար, ի - սնդր սար, *inf.* never! no! God forbid! come along! fy! - 'ի, *pr.* except, excepted, besides, save; without.

Բացարանչեմ, էջի *vn.* to cry out, to scream; to exclaim.

Բացարանչութիւն *s.* exclamation.

Բացադուրս, Բացադրտաւ, Բացադլխով *a. ad.* with uncovered head, bareheaded.

Բացադոյն *a.* distant, far off; diluted; pale; -, -ս *ad.* far, at a great distance, very far; - կանաչ, sea-green.

Բացադէմ *a.* bold-faced; shameless.

Բացակայ, էյ *a.* absent, distant, remote, far off.

Բացակայիմ, էցայ *vn.* to absent one's self, to go away.

Բացակայութիւն *s.* absence, rimoval, non-residence, distance.

Բացական, Բացաձիք *S.* Բացակայ.

Բացականագոյն *a.* very or farther removed.

Բացակայեաց դիծ *s.* divergent; - աչօք, սկամբ, with open eyes.

Բացայայտ, էյ *a.* evident, manifest, clear, intelligible; formal, express.

Բացայայտակի or պէս *ad.* evidently, manifestly, intelligibly; formally, expressly.

Բացայայտեմ, էջի *va.* to declare, to set forth, to explain, to utter; to unfold, to clear.

Բացայայտիչ *a.* declarative, determinative, significative, apodictical.

Բացայայտութիւն *s.* evidence; explanation; development, disentanglement.

Բացանցութիւն *s.* looseness, flux, diarrhoea; excrement.

*Բացառական *s. gr.* ablative.

Բացառութիւն *s.* exception, abstraction.

Բացասաբար *ad.* negatively.

Բացասական *a.* negative. [vow.

Բացասեմ, սեցի *va.* to deny, to disavow.

Բացասութիւն *s.* denial, disavowal.

Բացաւայր *s.* camp, campaign, plain.

Բացատ, այ *a. s.* distant, far off; camp; suburb; interval. [sible.

Բացատրել *a.* explainable, express-
Բացատրեմ, էջի *va.* to explain, to set forth, to declare, to specify, to express; to comment; to remove, to scatter.

Բացատրել *a.* explicative.

Բացատրո՞ւմ, էջի *va.* to remove, to distinguish, to discern, to divide, to separate.

Բացատրութիւն *s.* explanation, exposition, enunciation, elucidation; commentary, gloss; առանձին - , specification; - նշանագրաց, the act of deciphering.

Բացարան *a. s.* that opens; key, pick-lock; dilator.

Բացարձակ, այ *a.* much extended, vast, ample, full; absolute, independent, despotic; free; distant, far.

Բացարձակապէս *ad.* absolutely, indispensably; boldly, resolutely.

Բացարձակութիւն *s.* distance, interval, great extent, breadth.

Բացեայ, ի - *a.* remote, distant, far; ի - լինել, to absent one's self, to quit. [candid.

Բացերես *a.* barefaced, open; frank, Բացերեսութիւն *s.* barefacedness, evidence; frankness, candour.

Բացերէւ *a.* evident, clear, open; *ad.* evidently, plainly, openly, clearly.

Բացէ, 'ի - *ad.* very far; from afar; out; *S.* Բաց.

Բացէ ի բաց *S.* Բաց.

Բացընկեցել *a.* abject, despicable, low, vile.

Բաց ի բաց *S.* Բաց.

Բացխփիկ or Բացխփիկ խաղամ, to unveil; to lose all shame, to be shameless.

Բացուած, ոց *s.* opening; hiatus.

Բացումն *s.* act of opening, opening, discovery, expansion, extent.

Բացուտ, ի - *ad.* far, very far; - ի բաց *S.* Բաց.

Բացօթեայ, էգի, գաց, Բացօթեայ, Թէկոյ *a.* who lives, sleeps in the open air; shelterless; *ad.* uncovered, in the open air, under the open sky; - լինել, to sleep, to lodge in the open air or under the stars; to pass the night in the fields.

Բաւ *s.* end, limit; sufficiency; - է, *v. imp.* it suffices, it is enough; խնաստու

Թէ նորա ոչ գոյ - , his wisdom is without measure.

Բաւական *a.* sufficient, fit, capable, competent, qualified; *s.* worthy, capacity, ability; - ն or Աստուած - , God, Omnipotent, Almighty; - լինել, to suffice, to be capable; - լինելանձին, to content one's self; - առնել, to enable, to capacitate; to content, to satisfy; *ad.* sufficiently, enough; բաւ - ի, passably, tolerably, so-so; - է, it is enough, it suffices; չէ - , it is not enough or sufficient. [potent.

Բաւականազոր *a.* powerful, omni-

Բաւականանամ, այց *vn. S.* Բաւական լինել.

Բաւականացուցանեմ, ուցի *va. S.* Բաւական առնել.

Բաւականութիւն *s.* capacity, ability, competence, aptness.

Բաւանդակ *S.* Բովանդակ.

Բաւեմ, էջի *vn.* to suffice, to be capable, to be able; to furnish; to suffer.

Բաւեցուցանեմ, ուցի *va.* to render sufficient, to give sufficiently; to satisfy, to content; to suffice.

Բաւել, շղի, զաց, Բաւլակ *s.* maze, labyrinth. [labyrinth.

Բաւլակաձեւ *a.* in the shape of a Բելիւն *s.* noise, confused sound.

Բուռկ, բբկաց *s.* crest, comb, coxcomb.

Բրդալս, Բրդլս, այ *s.* consul; mayor; prince; փոխանակ - ի, proconsul. Բրդլուութիւն *s.* consulate.

Բեղբէկ *s.* repair. [derbolt.

Բեղակ, Բեղեկ *s.* sun; light; thun- Բեղիար, այ *s.* Belial; devil, demon. Բեկ *a.* broken; deject.

Բեկանեմ, բեկի *va.* to break; to break to pieces; to crack, to split; to dishearten.

Բեկանիմ, բեկայ *vp.* to break; to lose courage, to be discouraged; to reflect. [gible.

Բեկանուտ *a.* brittle, frail; refran- Բեկար *s.* tribute, impost; vicar.

Բեկբեկ *a.* broken; interrupted, discontinued: full of caresses, effeminate, soft, affectedly delicate, affected; *s.* affected woman.

Բեկբեկեմ, էջի, Բեկբեկիմ, էցայ *vn.* to break, to break to pieces; to reflect; to prim; to stammer, to stutter; *mus.* to quaver.

Բեկբեկումն *s.* fracture; refraction;

inflection; quaver; affected ways, lolling, grimace.

Բեկոր, ոյ *s.* fragment, piece, morsel; -բ քարանց, շինուածոյ, rubbish.

Բեկումն *s.* breaking; rupture, fracture; fraction; refraction; rebuff; -ողոյ, discouragement, despondency.

Բեկտեմ, եջի *va.* to break to pieces, to break.

Բեհեզ, ոյ *s.* byssus, muslin.

Բեհեզեայ, **Բեհեզեղէն** *a.* of byssus.

Բեղմաւոր, **Բեղմաւոր** *a.* fruitful, fecund.

Բեղմաւորեմ, եջի *va.* to make fruitful, to fecundity, to produce.

Բեղմաւորութիւն *s.* fecundity.

Բեմ, **Բեմք**, ոյ, աջ *s.* step; sanctuary; seat, bench, bar; tribunal.

Բեմական *a. s.* that beholds the altar or sanctuary; clerk, clergyman.

Բեմասացութիւն *s.* oration or discourse delivered from the chancel, the pulpit or the tribunal.

Բեմկորճ *s.* a note in music.

Բեռն, **ռին**, **ռանց** *s.* burden, load, weight; cargo; duty; bale.

Բեռնաբարձ, **Բեռնակիր** *s.* porter, bearer, labourer; waggoner.

Բեռնակրութիւն *s.* carriage, conveyance; cargo.

Բեռնաւոր *a.* burdened.

Բեռնաւորեմ, եջի *va.* to load, to burden. [ed.]

Բեռնաւորիմ, եջայ *vn.* to be burdened - **Բեր** *int.* come now! come on!

Բեր, ոյ, ից *s.* product, fruit: a note in music.

Բերան, ոյ *s.* mouth; entrance, opening; narrow entrance of a harbour; orifice; defile; anus; -ի-, face to face;

ի-, ի-ոյ, by heart, by rote; ի-դիտել, ուսանել, առնուել, ունել, to learn by heart; - սրոյ, edge; - գետոյ, mouth;

արհանել, կոտորել ի- սրոյ, հարկանել -ով սուսերի, to kill with the sword, to put to the sword; ի- սովուն, at the beginning of the famine; ըստ -, each, so much a head, apiece; աղալակեր

ամենայն -, every one or body cried out, all the people cried out; - Ժողովոյն, orator of the assembly or council; նա եղիցի բեզ -, he will speak for you; գրեւ ինչ ի -ոյ ուրուք, to write under dictation; ի-ս լինել, հարկանիլ, սասարել, - ի վայր անկանիլ, to fall upon one's face; Կոյժ ի- առնուել,

to bring bad news; **Երբս** ի- առնուել, to sing, to warble; ի-ոյ ուրուք, on account of or in the name of some one; ի մի -, ընդ մի -, ի միտէ -ոյ, with one voice, unanimous; - ի վայր, ի վերայ -ոյ, lying upon one's face; ընդ -ածել, to repeat incessantly; բանս ի- զնել, to suggest, to hint; -բ ճրագայ *S.* Բազմակալ.

Բերանաբայ *a.* that has the mouth open, open-mouthed; delighted to admiration; *ad.* open-mouth, open-mouthed; - մնալ, կալ յակճխոս, պըռցեալ *or* բալ հոյել, to gape after, at, for, to desire ardently, to long for impatiently, to contemplate open-mouth.

Բերանալիւր *a. ad.* with the mouth full.

Բերանալոյք *a.* that says whatever comes uppermost; not fasting; gluttonous.

Բերանալուծութիւն *s.* too great a freedom of speech; gluttony; state of a person who is not fasting.

Բերանակալ *s.* lid; cork.

Բերանակապ *s.* bit, bridle, gag; *a.* with the mouth shut, dumb, speechless; - լինել, to become dumb.

Բերանանամ, աջայ *vn.* to form itself a mouth, to open, to flow away, to stream.

Բերանացաւ *a.* that has a pain in the mouth; *s.* sore mouth.

Բերանացի *ad.* with the mouth.

Բերանացուցանեմ, ուցի *va.* to make a mouth, an aperture, to open.

Բերդ, ից *s.* fortress, castle.

Բերդակալ, աջ *s.* governor of a castle, commander of a fortress, castellan; -բ, garrison.

Բերդակալք, **Բերդակալեանք** *s. pl.* guard of a fortress, garrison.

Բերդամարտութիւն *s.* war against a fortress.

Բերդամեջ *s.* the interior or centre of a fortress.

Բերդասպահ *S.* **Բերդակալ.**

Բերդարդել *a.* imprisoned in a fortress. [garrison.]

Բերդեան *s. pl.* fortresses, castles; **Բերեմ**, բերի *va.* to carry, to bring, to bear; to produce; to conduct, to lead back, to drag along; to provoke; to refer; to render; to suffer, to support; - զմանուծիւն, to imitate; to resemble, to be like; յինքեան - զեզ ծիւ, to feign, to dissimulate, to pre-

tend ; - ընդ մից կրեսուն, to give thirty for one ; - զվճիւ, to give sentence ; - զլուռութիւն, to be silent, to hold one's tongue ; ոչ բերէ ասել կարգ բաշխու, the order of mine discourse does not permit me to say ; - ասելութիւն ընդ ումք, to hate, to dislike some one ; նախանձ - ընդ ումք, to envy some one ; - սրամտութիւն ընդ ումք, to be angry with some one ; to be offended ; ի դործ -, to make use of ; խորհուրդ - ընդ ումք, to consult, to take counsel with some one ; ոգի -, to strengthen one's self, to become strong ; ոչ - զխոսս ուրուք, to envy the glory of some one ; ի համար, ի հաշիւ -, to count, to enumerate ; սալ -, to cause to be conveyed, to despatch ; ի միտս, ի յուշ -, to remember ; օտարացուցիւ իմն բերես ի ընդես մեր, you tell us strange things.

Բերիմ, բերայ *vp.* to go ; to carry or to bear one's self ; to be inclined, to lean ; to behave one's self, to act ; զինչ օգուտ յայնմանէ բերցի, what advantage will result from it ? - ի վերայ ջրաց, to walk on the waters ; ընդ երկիր -, to travel, to voyage ; to be busy with mundane things ; առ երկրու -, to travel round the world ; to shed on the earth ; անխտիր ընդ մեզս -, to be given up to sin ; այսր անդր - or բերեալ լինել, to go here and there ; to be taken hither and thither ; շուրջ - զբրնօք Աստուծոյ, to observe the laws of God ; - ի կործանումն, ի վայր, to fall into ruin, to fall down ; ի նախանձ or նախանձու -, to envy, to covet ; ի բարկու թի or բարկութի -, to get angry ; ընդ քերտն -, to sweat, to perspire ; և այլ որ ընդ սղօք բերին, և որ զինի բերին աւսացեալն, and so on for the rest, as follows.

Բերկրալի, Բերկրալիք, Բերկրալից, Բերկրական *a.* joyful, delicious, delightful, pleasant, diverting, delectable ; content, cheerful.

Բերկրամիտ *a.* joyful, cheerful.

Բերկրանոց *s.* belveder, stage.

Բերկրանք *s. pl.* joy, mirth, pleasure, content, delight ; բերկրանօք *ad.* deliciously. [cheerful.

Բերկրապատար *a.* joyful, joyous,

Բերկրարար *a.* gay, joyful, that gives joy, delightful, pleasant.

Բերկրեմ, էցի, Բերկրեցուցանեմ,

ուցի *va.* to rejoice, to give joy, to recreate, to divert, to delight, to enlighten, to please.

Բերկրիմ, էցայ *vm.* to rejoice, to be delighted, pleased.

Բերկրութիւն *s.* joy, mirth, contentment, pleasure, delight, gaiety, agreeableness, satisfaction, complaisance, mildness.

Բերումն *s.* portage, carriage ; exigence ; tendency ; proneness, propension, inclination ; fertility.

Բերրի *a.* fruitful, fertile.

Բեւեկն, ոչ *s.* turpentine.

Բեւեկնի *s.* turpentine-tree ; juniper-tree ; բեւեկնց խիժ or կոեղ, colophony, rosin.

Բեւեռ, ի, այ *s.* nail : pole ; դարձնաց բեւեռաց, nail-trade ; բեւեռօք հաստատել, to nail ; հանել զբեւեռն, to unvail ; բեւեռով զ- թափել, one ill chases another ; (diamond cut diamond).

Բեւեռագործ *s.* nailer, nail-maker ; -ութիւն, nailery.

Բեւեռակապ, Բեւեռասպինդ *a.* nailed, fastened with nails.

Բեւեռածեւ *a.* cuneiform.

Բեւեռեմ, էցի *va.* to nail, to nail up, to fasten with nails.

Բեք, Բեք *a.* rich, potent ; *int.* o l oh l Բզօք *s.* goat castrated.

Բզզամ, աջի, Բզզեմ, էցի *vm.* to buzz, to hum, to murmur.

Բզզումն, Բզզանք *s.* buzz, hum.

Բզեզ, էզոյ, Բզեզ, զոյ *s.* scarah, beetle ; stag-beetle ; cockchafer.

Բզուկ *s. bot.* myosotis, mouse-ear, forget-me-not. [devil.

Բեզեբեբուս *s.* Beelzebub ; satan, Բեժ. Վէժ *s.* cover ; curtain.

Բեկ *s.* prince, bey.

Բեկն յիկոյ, բեկն յիկոյ *s.* heaver, civet, civet-cat.

Բեք, Բեք *s.* back, shonlder ; handle of a weaver's comb. [tuse.

Բթամիտ *a.* stupid, dull, heavy, obtuse ; Բթանամ *s.* Բթիմ.

Բթանկիւն *a.* obtuse-angled, obtus-angular.

*Բթանան *s. gr.* grave accent.

Բթացուցանեմ, ուցի, Բթեմ, էցի, Բթեցուցանեմ *va.* to blunt, to make less sharp or piercing, to take off the point, to rust ; to stupify, to make stupid or heavy.

Բթիւր, *էցայ տո.* to make one's self dull, less keen; to be dull, stupid, to grow rusty.

Բժաբեր, **Բժական** *ա.* bleared, bleared; *S. Գիշական.*

Բժժապործ *ա.* talismanic, that makes talismans or amulets.

Բժժանք *ս. pl.* talisman, amulet, phylactery.

Բժիշկ, **բժշկի**, **բժշկաց** *ս.* physician, doctor.

Բժշկական *ա.* medical.

Բժշկահանութի *ս.* physic, medicine.

Բժշկապետ *ս.* first physician.

Բժշկարան *ս.* place of cure; doctor's shop; medical book.

Բժշկելի *ս.* curable.

Բժշեմ, **էցի տա.** to cure, to physic, to remedy, to dress.

Բժշութիւն *ս.* cure, attendance, recovery, dressing; medicament, medicine, remedy.

Բժոռ *ա.* bleared. [eyes.]

Բժոռիմ, *էցայ տո.* to have bleared

Բժոռութիւն *ս.* blearedness.

Բլբ, **բբի**, **բբաց** *ս.* pupil, apple of the eye.

Բլբեմ, *էցի տո.* to pip, to chirp.

Բլբաս *ս.* papyrus; bark, peel, skin; parchment, book.

Բլժ, **բժոյ** *ս.* blearedness.

Բլէ *ս.* azure, bright blue.

Բլծ, **բծից**, **բժոյ** *ս.* spot, stain; sun-burning; blot, blemish; soil; small pustule; *ա.* spotty, nasty; - *աւաց*, web; - *ի մարմնի*, mole, mark, spot; - *ք ադամանդի*, flaws, specks in a diamond; - *դիւլ*, - *ս կարկասէլ*, *շփէլ*, *ար. կանէլ*, *ի - տանէլ*, *ի ներքոյ բծի դիւլ*, to blame, to find fault with, to accuse, to criticise, to censure, to calumniate.

Բիս *ս.* spur of a cock, etc.

Բեր, **բբի**, **բբաց** *ս.* large stick, club, cudgel.

Բերս *ա.* big, coarse, awkward, rude, clownish, rough, rustic, wild, base, ungentle, clumsy, heavy, impolite, dull, ignorant, brutal.

Բերբ, **ոյ**, **ուց** *ս.* myriad; ten thousand; *ա.* much, many, several; - *ու*, - *լցս* *ad.* ten thousand times, several times, often.

Բերբեկուն *ա.* very fruitful, very abundant. [flours.]

Բերբաղոյն *ա. ad.* of a thousand co-

Բերբաղի, **Բերբակերպ**, **Բերբապա-**

տիկ *ա. ad.* of several shapes or kinds, several, many, multitudinous.

Բերբակնեայ *ա.* having many precious stones. [thousand soldiers.]

Բերբապետ *ս.* commander of ten

Բերբաստի *ա.* that has ten thousand

horses; that has many wounds.

Բերբաստեղն *ա.* having many branches or boughs.

Բերբաւոր *ա.* ten thousand or ten millionaries; thousand, many, immense, numberless.

Բերբել, **աց** *ս.* beryl; crystal.

Բերբեղանման *ա.* crystalline.

Բերբեղանամ, **ացայ**, **Բերբեղացուցա-**

նեմ, **ուցի տա.** to crystallize.

Բերբեղացումն *ս.* crystallization.

Բլծակ, **ի**, **աց** *ս.* lobe of the ear; - **սրտի**, auricles of the heart; - **ւերդի**, lobe of the lungs.

Բլթ, **բլթաց** *ս.* loaf; cake, bun.

Բլանի *ս.* a cover, lid; that has a cataract in the eye, blind.

Բլանիմ, *էցայ տո.* to have a cataract in the eye.

Բլանութիւն *ս.* state of a person who has a cataract or web in the eye, obscurity of vision.

Բլանամ *S.* **Բլանիմ**.

Բլացուցանեմ, **ուցի**, **Բլէցուցանեմ**

va. to obscure the sight, to blind; to blunt, to rust.

Բլուր, **բլուց** *ս.* hill, hillock.

Բլակ, **աց** *ս.* hillock, knoll.

Բլացի, **ցուց** *ա. s.* inhabitant of a hill.

Բծախան, **Բծաւոր** *ա.* spotted, stained, faulty.

Բծաւորեմ, *էցի տա.* to spot, to soil.

Բծեմ *S.* **Բիծ դիւմ**.

Բծիծ *ս.* louse; **քալէլ զս**, to louse, to free from lice.

Բծկան *ա.* spotted, soiled, vicious, dishonest, ugly.

Բծկանութիւն *ս.* spot, soil, fault, ugliness, deformity.

Բլխեմ, *էցի*, **Բլխեցուցանեմ**, **ուցի տա.** to produce, to cause; to spread; to pour.

Բլխիմ, *էցայ տո.* to flow, to drop, to gush, to stream, to spout out; to derive, to emanate, to come, to proceed, to arise, to spring from.

Բլխումն *ս.* source, gush, eruption; emission, spiration, proceeding, emanation.

Բլուկ, **Բլուլ** *ս.* pot, earthen vessel.

Բզջախոհ, այ *a.* luxurious, lascivious, lewd, lecherous.
 Բզջախոհութիւն *s.* luxury, licentiousness, incontinence, lasciviousness.
 Բճիճ, բճճայ *s.* cell of a honeycomb.
 Բնաբան *s.* theme, text.
 Բնաբանութիւն *s.* physics.
 Բնաբար *ad.* naturally.
 Բնաբարձ առնեմ *S.* Բնազինը առնեմ.
 Բնաբնակ *a.* native, natural; - գաւառ, native country.
 Բնաբոյս *a.* natural, innate.
 Բնադաւառ *s.* native country.
 Բնադէտ *s.* natural philosopher.
 Բնադիտական *a.* physical.
 Բնադիտութիւն *s.* physics.
 Բնադիր *s.* original, text.
 Բնադիր *s.* camp, encampment.
 Բնադանցական *a.* metaphysical.
 Բնադանցութիւն *s.* metaphysics.
 Բնադանցորէն *ad.* metaphysically.
 Բնադէին *s.* physiognomist; natural philosopher. [sical].
 Բնադինական *a.* physiognomic; physiognomy; physics.
 Բնադինութիւն *s.* physiognomy; physics.
 Բնադոծ *s.* chymist.
 Բնադոծական *a.* chymical.
 Բնադոծարան *s.* laboratory.
 Բնադոծութիւն *s.* chymistry.
 Բնախոս *s.* physiologist; moralist; apologist; veridical, truth-telling.
 Բնախօսական *a.* physiological.
 Բնախօսեմ, էցի *vn.* to philosophize; to discourse of natural things.
 Բնախօսութիւն *s.* physiology; physics.
 Բնածին *a.* innate, natural.
 Բնակ, այ *c.s.* inhabitant, native, indigenous; inherent; habitation, dwelling; sepulchre, tomb.
 Բնակակից *a.* that dwells together; cohabitant.
 Բնակակցութիւն *s.* cohabitation.
 Բնական *a.* natural; -, - իմաստասէր, այր, philosopher; physician; - ն, physics; - բ արուայ, genitals; - բ, - լաս, օրէնք, light of nature, natural law.
 Բնականաբար *ad.* naturally.
 Բնականամ *S.* Բնակեմ.
 Բնականասպէս *ad.* naturally.
 Բնականութիւն *s.* nature, naturalness; simplicity.
 Բնակարան *s.* habitation, house, home, lodging, dwelling, chamber.
 Բնակաւէտ *a.* adapted for lodging; full of habitations.

Բնակաւոր *a.* settled, resident; natural.
 Բնակեմ, էցի, Բնակիմ, էցայ *vn.* to inhabit, to dwell, to lodge, to reside, to make abode, to sojourn, to settle, to occupy; - ի միասին, to cohabit.
 Բնակեոյ *s.* dwelling, lodging, residence, abode, station.
 Բնակեցուցանեմ, ուցի *va.* to lodge.
 Բնակիչ *a.s.* inhabiting, dwelling; inhabitant.
 Բնակից *a.* of the same nature or essence, consubstantial; that dwells together, cohabitant.
 Բնակութիւն *s.* habitation, inhabitation, inhabitation, dwelling, residence; station, lodging, home, establishment, house; habit, custom.
 Բնակունակ կայանք, sepulchres.
 Բնակցութիւն *s.* consubstantiality; cohabitation.
 Բնածոր *s.* extensive valley.
 Բնամտեան *s.* original.
 Բնամտ *S.* Բնաւորիմ.
 Բնախարհ *s.* country, reign.
 Բնախարհիկ *a.* of the same country, native; *s.* countryman, compatriot.
 Բնապատմութիւն *s.* natural history.
 Բնազինը առնեմ *va.* to exterminate, to destroy entirely, to extirpate; - լեւնել, to be exterminated or extirpated.
 Բնատէր *s.* true owner, master, prince.
 Բնաւ, ից *a.* all, total, entire; - ոչ, ոչ -, - իսկ ոչ, not, none, never, nothing; -, - իսկ *ad.* totally, entirely, absolutely; ընդ -, everywhere; throughly.
 Բնաւիմբ, Բնաւին *S.* Բնաւ *ad.*
 Բնաւոր *a.* natural, innate; - յօժարութիւն, temper, inclination.
 Բնաւորեմ, էցի, Բնաւորեցուցանեմ, ուցի *va.* to habituate, to accustom.
 Բնաւորիմ, էցայ *vn.* to custom or habituate one's self.
 Բնաւորութիւն *s.* habit, custom; character, temper, disposition, nature, humour, inclination, genius.
 Բնդէն, դուանց *s.* cantharides.
 Բնի, Բնիկ *a.* natural, innate, original, proper, radical, native, natural, indigenous; - բազմաբնակցութիւն, state of a native; - բ, *s.* aborigines.
 Բնին, ից *s.* mite, farthing, obole.
 Բնութեանակից *a.* of the same nature, consubstantial.

Բնութիւն *s.* nature; essence, substance; being, entity; the elements; disposition, constitution, temper; humour, inclination, genius; birth, naturalism; person, hypostasis; quality, manner; sex; ստուեր է և ոչ - ինչ, it is a shadow and not a substance; ամ - գազանաց և թռչնաց, all kinds of flesh and fowl; հատուցանել զհարկ բնութեան, to pay the tribute of nature; գարգիւն արարածոց -բ, all nature is in communion or confounded; Էն սղբս բնութեամբ Գերմանացի, these are by origin Germans; յի թէ յիւրմէ բնութեան էր զբանն, did he say it out of his own head? բնութեամբ *ad.* naturally; really, truly; physically; personally, hypostatically.

Բնուստ, ի - *ad.* naturally, originally, radically. [roar.

Բնէմ, էջի *vn.* to bellow, to low, to **Բնչումն** *s.* bellow, roar; sound.

Բոբ *s.* basket; sack.

Բոբոզն *s.* buffalo.

Բոգ, ոյ *s.* bot. gentian.

Բոզ, էջ, այ *sf.* whore, prostitute, strumpet, street-walker.

Բոզբոցծ, **Բոզհամանի**, **Բոզարած** *a.* whoremonger, whoremaster, that keeps a strumpet, that frequents brothels, lewd, lecherous, lecher.

Բոզանամ, այցայ *vn.* to prostitute one's self, to whore. [dy house.

Բոզանոց, **Բոզատուն** *s.* brothel, bawling-lawg *s.* pimp, go-between.

Բոլորդի *s.* illegitimate child, bastard, whoreson.

Բոլութիւն *s.* whoredom, prostitution, whoring.

Բոլտուն *S.* **Բոզանոց**.

Բոժոժ, այ *s.* bell, small bell, hand-bell, rattle; coral.

Բոլոր, էջ *a.s.* all, total, entire; garland, crown, circle; bud, button; environs; - գիր, primer. [cular.

Բոլորածիր *a.* circular, round, orb. **Բոլորակ** *a.s.* round, circular; circle, circuit, orb. [make round.

Բոլորակեմ, էջի *va.* to round, to **Բոլորակութիւն** *s.* roundness, rotundity, circle, orb.

Բոլորաձեւ *a.* round, circular, orbicular; *ad.* roundly, circularly.

Բոլորանիստ *a.* circularly situate.

Բոլորանուէր *a.* all offered, very devoted.

Բոլորաչէն *a.* rotund. [caust.

Բոլորապատու *a.* all offered; *s.* holoto finish; to environ, to surround, to begird; to bring together.

Բոլորէբեան, էջունց, **Բոլորէբն**, էջուն *s.pl.* all, every body, every one, all things. [rotund.

Բոլորէր *a.* round, circular, orbicular; **Բոլորովմբ**, **Բոլորովն** *ad.* all, entirely, totally, quite, utterly; *a.* all.

Բոլորութիւն *s.* whole, total; roundness, rotundity.

Բոլորումն *s.* rotundity; roundness, circle; completion, accomplishment, end.

Բոկ *a. ad.* barefooted.

Բոկազնաց *a.* that walks barefooted.

Բոկանամ, այցայ *vn.* to pull off one's shoes or stockings.

Բոկացուցանեմ, ուցի *va.* to pull off stockings or shoes. [nel.

Բոկեղ *s.* ring biscuit, simnel, crack-

Բոկան *a.* barefoot, -ed. [person.

Բոկութիւն *s.* state of a barefooted

Բոհ *s.* slaver: dark.

Բոհբոհեմ, էջի *vn.* to foam, to slaver; to grunt.

Բոհմուռ *s.pl.* threat.

Բոլբոլ, էջ, այ, ոյ *s.* shoot, sprout, scion; bud, germ.

Բոլբոլազարդ *a.* having many shoots.

Բոլբոլեմ, էջի *vn.* to bud, to bud again, to pullulate, to shoot, to germinate, to sprout.

Բոլբոլումն *s.* germination.

Բոկի, էջ *s.* horse-radish; **կարմիր** - radish. [little horn.

Բոկուկ *s.* new horn of animals,

Բոլոն *S.* Աղբոզուն, Փիլոն.

Բողբ, ոյ, այ *s.* appeal; complaint, recourse; claim, lodging an appeal; - բառնալ, հարկանել, ունել, կարգալ, արկանել, *S.* **Բոլբոլեմ**.

Բողբական *s.a.* protestant.

Բողբականութիւն *s.* protestantism.

Բողբեմ, էջի *vn.* to appeal, to complain, to claim; to lodge an appeal; to complain.

Բոմբիւլոս *s.* silk-worm.

Բոմբիւն *s.* sound, resound, detonation, crash, great noise, explosion; echo; -ս արձակել, to resound, to clap; to crack.

Բոմբ, բուժի, թաց, Բոյթն, բուժին, թանց *s.* thumb: a tuning pin.

Բոյժ *s.* cure; remedy.
Բոյլ, բուկեց *s.* company, body, assembly; **բ**, *ast.* pleiades.
Բոյծ *s.* nourishment; expedient.
Բոյն, բուկոց *s.* nest; niche; dwelling, lodging; - **դնել, կառուցանել**, to nestle, to make one's nest; **հանել ի բուկոց**, to take out of the nest.
Բոյս, բուսոց *s.* herb, plant, simple; vegetative body; - **բարուց, բք բնու- թեան, բարբ բուսոց**, nature, temper, natural character; - **արձակել**, to bud, to pullulate.
Բոյբբ, բուրից *s. pl.* scent, smell; aroma.
Բոնու, Բոնուսս *s.* wild ox.
Բոնջաս *s. bot.* yellow southernwood.
*Բոշայ, կց *s.* gipsy man or woman.
Բոչոյ, Բոչոյ *s.* nag.
Բոռ, ոց *s.* hornet, drone.
Բոսոր *a.* blood-colour.
Բոսորած *a.* reddened.
Բոսորային, Բոսորակայ *a.* reddish, red, dyed red; colour of blood.
Բով, բովք, վուց *s.* furnace, forge, ooppel; mine; chimney, stove; grief, affliction; heat, ardour.
Բովանդակ *a.* all, total, entire, perfect, complete; **-ն**, the whole, the total, together.
Բովանդակ, Բովանդակապէս *ad.* all, entirely, totally, completely.
Բովանդակելմ, էջի *va.* to assemble, to gather; to complete, to accomplish, to accomplish, to finish; to contain, to inclose, to comprehend; **ի համարումն** -, to abridge.
Բովանդակութիւն *s.* total, totality, sum, amount; summary, abridgement, contents; completion.
Բովելմ, էջի *vn.* to be able; to suffer; to wait, to expect.
Բովիւնայք *s.* aromatics, spice; incense; perfume.
Բովհրելմ, էջի *vn.* to torrefy, to toast, to brown, to parch.
Բովք *S.* Բով.
Բոսոտ, կց *s.* mow-worm; moth, wood-fretter.
Բոսոտակեր *a.* mothy, worm-eaten; - **լինել**, to get moth-eaten.
Բոր, ոյ *s.* leprosy, itch, scurf; - **գրասուուց, farcy**. [vein of nitre.
Բորակ, ի *s.* nitre, borax; **հանք -ի**, **Բորբ, ի, ոյ** *s.* brightness; heat; dark, mist; *a.* abundant.

Բորբոս, ի, ոյ *s.* mould, mouldiness, mustiness; **ունել զհոս -ի**, to smell musty.
Բորբոսահամ, Բորբոսային *a.* mouldy.
Բորբոսիմ, էջայ *vn.* to mouldy, to grow mouldy, to become musty.
Բորբորիտ, Բորբորիտան *a.* that loves mire or mud; lascivious, lewd.
Բորբոք *s.* heat, violent heat, inflammation, fire; effervescence; fervour, rapture. [ed, with great heat.
Բորբոք, Բորբոքախառն *a.* hot, inflamed.
Բորբոքելմ, էջի, Բորբոքեցուցանելմ, ուցի *va.* to inflame, to kindle, to set on fire, to burn; to warm, to heat; to rekindle, to revive.
Բորբոքիմ, էջայ *vn.* to be inflamed, kindled, to flame, to crackle; to be in a passion; to be mad.
Բորբոքիչ *a.* inflammatory.
Բորբոքումն *S.* Բորբոք.
Բորեան, ենից, Բորենի, Բորէ, Բորէն, կց *s.* hyena.
Բորէլ *S.* Բոր.
Բորիմիմ *s.* thistle.
Բորոտ, կց, աջ *a.* leprosy; scabby, itchy, scurvy.
Բորոտելմ, էջի, Բորոտեցուցանելմ, ուցի *va.* to render leprosy or scurvy.
Բորոտանամ, աջայ, Բորոտիմ, էջայ *vn.* to be or become leprosy or scurvy.
Բորոտութիւն *s.* leprosy.
Բոց, ոյ *s.* flame; fury; - **արձակել**, to flame.
Բոցադոյն *a.* flame-colour.
Բոցախառն *a.* mixed with flame, ardent, inflamed. [brightness.
Բոցածաղումն *s.* brilliancy, lustre,
Բոցածաւալ *a.* that flames, flaming, blazing.
Բոցակէլ *a.* inflamed; kindled, burnt.
Բոցակիզելմ, էջի *va.* to flame, to pass above the flame; to burn, to kindle.
Բոցակիզութիւն *s.* burning, inflammation, deflagration.
Բոցակիծ *a.* that burns, consumes like flame. [eyes.
Բոցակնաւոյն *a.* that has sparkling
Բոցալալանչ, Բոցանիչ *a.* flaming, blazing, bright, brilliant, sparkling.
Բոցանիւթ *a.* made or composed of flame or fire, luminous; *s.* angel.
Բոցանչան, Բոցանչայլ *S.* Բոցալալանչ.
Բոցանչութիւն *s.* act of sending out flames.
Բոցալուծչ *a.* that sends out flames.

Բոցատես, Բոցատեսիկ, Բոցատիպ *a.* like a flame, flaming, blazing, sparkling, bright, brilliant. [leaves.

Բոցատերեւ *a.* furnished with red
Բոցափայլ *S.* Բոցաճաճանչ.

Բոցեղէն *a.* of flame, luminous; *s.* angel.

Բու, ոց *s.* owl.

Բուէճ *s.* horned-owl.

Բուծ, բլծի *a.* blunt, dull, whose edge is worn; stupid, heavy; - անկիւն, obtuse angle; -, - շէշ, սրբակ, *gr.* grave accent.

Բուծակ, այ *s.* thumb; prop, support; pin, peg; coppel, crucible; cork; ring put on the thumb.

Բուծանկիւն *s.* obtuse angle.

Բուժակ, Բուժական, Բուժիչ *a.* curative; medicinal.

Բուժեմ, էցի *va.* to cure, to heal, to physic; to deliver; - զծարաւ, to quench or slake thirst.

Բուժումն *s.* cure, recovery of health; treatment, dressing of some disease or wound; medicament, remedy.

Բուխակ *s.* little horned-owl.

Բուխէնիկ *s.* aromatics, perfume, fragrance; drugs, groceries.

Բուխերիկ *s.* chimney.

Բուծ, բծայ *s.* sucking lamb.

Բուծական *s.* nourishing; therapeutic.

Բուծանեմ, բուծի *va.* to nourish, to feed; to treat, to dress; to fatten.

Բուծարան *s.* park; food.

Բուծեմ *S.* Բուծանեմ.

Բուծին, ծնոց *s.* wick, match.

Բուծումն *s.* nourishment, maintenance.

Բուղն *s.* bud, germ, offset.

Բուճուճ *s.* husk of chestnuts.

Բուն, բնից, ոց *s.* nature, native, origin, spring, root; stock, stalk, trunk, set, stake, stem: baggage: camp, army; ancestor; chief: *a.* own, natural, real, original, radical, true, principal; - ստանակի, socket; - սեան, shaft of a column; է -, ց-, մինչե է -. մինչե ց-, է բնի, to the end, entirely; զբլէբն է -, all the night; -, է բնէ *ad.* naturally, by origin; - է ներս մտանէլ, to enter precisely, exactly; է - էսկ ուսանէլ, to learn thoroughly; գուբ որ - անարդ էբ, you who are by nature vile; է բարբն է - նոցա, in their own capital; է - էսկ յերկնս, in the heaven

itself; է բնն էսկ է զսակի, in the same day of Easter; - բարեկենդան, quinquagesima Sunday; - բարեկամ, intimate friend.

Բունեմ, էցի, Բունիմ, էցոց *vn.* to nestle, to make one's nest; to place one's self.

Բունիկ *s.* small nest.

Բունծ *s.* clod, glebe.

*Բունիկալ *s.* nest-egg.

Բունիէն *a.* cells, pigeon-holes.

Բուշ, բշոց, սի *s.* chyst; bladder; bubo; carbuncle.

Բուշ, բուշ *s.* lime; plaster; varnish.

Բունն, բունոց *s.* fist; hand; violence, force, tyranny; *a.* tyrant, usurper; impetuous, furious, fiery, spirited, energetic, unruly, vehement, vigorous, angry, enraged, tyrannical, predominant, powerful; *ad.* violently, ardently; with violence; - մի, a handful; - առնէլ, ընէլ, է վերայ գնէլ, to force, to offer violence; - Հարկանէլ, to undertake; է - արկանէլ, առնուլ, զբուսմբ ածէլ, արկանէլ, ընդ բուսմբ ունէլ, to take, to grasp, to arrest; to rule, to conquer, to subjugate; - Հարկանէլ զօձեաց, to take by the nack; է բռնն ունէլ, գնէլ զողի or զողին, to risk, to hazard, to expose one's self to peril; է - գալ, անկանէլ, to be taken, seized, arrested; - գէտ or գէպ ունէլ, to aim at.

Բուսաբեր *a.* vegetative.

Բուսաբերութիւն *s.* vegetation.

Բուսազգեստ *a.* adorned with herbs or vegetables.

Բուսակ, սց *s.* small plant; herb, plant, vegetable.

Բուսական *a.* vegetable, vegetative; -բ, plants, vegetables.

Բուսանիմ, բուսոց *vn.* to spring, to grow, to pullutate, to bud, to shoot, to take root, to appear, to vegetate, to sprout out; to grow again.

Բուսարձակ *S.* Բուսաբեր.

Բուսուցանեմ, ուցի *va.* to produce, to put forth, to shoot, to sprout.

Բուսա *s.* coral.

Բուս, բոսոց *s.* nourishment, food.

Բուրգուրթ *a.* fragrant, odoriferous.

Բուրանոց *s.* censer.

Բուշաստան *s.* garden; orchard.

Բուրգն, բրգանց *s.* pyramid; tower.

Բուրդ, բրդոց *s.* wool.

Բուրբեմ, էջի *va.* to smell, to exhale, to issue; - զհոս անոյշ, to embalm, to perfume; - ժաճահոս, to stink, to have a bad smell.

Բուրբուռ, այ *s.* censor.

Բուրբումն *s.* smell, odour; flavour; fumigation; - անուշեց, perfume, pleasant scent.

Բուրբլան *S.* Բուրբուռ [tion.

Բուրբ, բքոյ *s.* snow-storm; tribula-

նչամ, Բչեմ *S.* Բնչեմ.

Բչիւն *S.* Բնչումն, Բառաջ.

Բչիջ *S.* Բախճ.

Բջջանք *s.* buzzing, hum.

Բռածեփ *a.* plastered.

Բռեմ, էջի *va.* to plaster; to white-wash; to roughcast.

Բռնաբար *ad.* violently, forcibly, tyrannically. [force.

Բռնաբարեմ, էջի *va.* to violate, to

Բռնաբարու *S.* Բռնադատ.

Բռնաբարութիւն *S.* Բռնադատութի.

Բռնադոյն *a.* stronger, very violent, very impetuous.

Բռնադատ *a.* violent, coercive, troubled, constrained, forced.

Բռնադատանք *s. pl.* violence, force, constraint.

Բռնադատեմ, էջի *va.* to violate, to force, to oblige, to necessitate, to compel, to convince, to subject, to constrain, to exact, to persecute.

Բռնադատութիւն *s.* violence, force, constraint, assault, persecution, extortion; violation, rape.

Բռնադբուեմ *S.* Բռնադատեմ.

Բռնադբութիւն *a.* forced, constrained, affected. [թիւն.

Բռնադբութիւն *S.* Բռնադատու-

Բռնադիր *ad.* with unsparing hand, by handfuls, liberally.

Բռնակալ, այ *a. s.* tyrant, despot, usurper.

Բռնակարեմ, էջի *va.* to tyrannize.

Բռնակարու *S.* Բռնակալ.

Բռնակարութիւն *s.* tyranny; despotism.

Բռնական *a.* violent, tyrannical.

Բռնակուիւ *s.* wrestler; wrestling.

Բռնահարեմ, էջի *va.* to force, to oppress, to molest; to fist.

Բռնահարութիւն *s.* vexation, oppression.

Բռնամահ *a.* died by a violent death, killed, murdered; *s.* self-murderer.

Բռնամարտիկ *s.* wrestler, pugilist,

boxer, athlete, martial, warlike; inextinguishable.

Բռնամարտիկ կուիւ, Բռնամարտիկն, Բռնամարտութիւն *s.* pugilism, wrestling, boxing, fisticuffs.

Բռնանամ, այցայ *vn.* to encroach, to invade, to subject, to tyrannize, to rule, to reign.

Բռնաշունչ *a.* violent (wind).

Բռնապակ *s.* blow with the fist, fisticuffs; բռնապակը ձեռակոծել, to beat with the fist, to thrash, to thump.

Բռնառեղ *s.* handle.

Բռնաւոր *a.* violent, impetuous; *s.* tyrant, usurper.

Բռնաւորաբար *ad.* tyrannically.

Բռնաւորական *a.* tyrannical, violent.

Բռնաւորեմ, էջի *va.* to force; to tyrannize, to encroach.

Բռնաւորութիւն *s.* tyranny.

Բռնաքար *s.* stone thrown with the hand.

Բռնեմ *S.* Ղմբանեմ.

Բռնի *ad.* violently, forcibly, in spite of, by all means, involuntarily; *a.* forced, violent, involuntary, constrained; bound.

Բռնիկութք *s.* cuff, boxing-match.

Բռնութիւն *s.* violence, force, concussion, constraint; usurpation, tyranny; push, assault, vehemence, vivacity, transport; fury, phrensy, impetuosity.

Բռնցի *ad.* with fist; - հարկանել, to cuff, to box, to fist; - հարուած, fisticuffs. [multuous, troubled.

Բռչույ *a.* carried off by force; tu-

Բռեմ *S.* Բուծանեմ.

Բախան *a.* fattened.

Բարբին, այ *s.* recompense, prize, laurel, palm; *bot.* tuberosa.

Բրած *s.* hollow, cavity.

Բրածեծ *a.* struck with a stick; - առնել, to bastinado, to beat with a stick; - գան, bastinado.

Բրածոյ *a.* hollowed; -ք *s.* fossil.

Բրուոր *s.* that carries a stick.

Բրդաձեւ *a.* pyramidal.

Բրդազգեաց *a.* hairy, furnished with wool, covered with mourning, woolly.

Բրդզգեալ *a.* ragged, tattered.

Բրդեմ, էջի *va.* to crumble; - է բարկուկութիւն, - է սրամտութիւն բարկութեան, to be on a passion, to be angry, mad.

Բրդոն *s.* crumb, morsel.
 Բրդոս *s.* ospray.
 Բրեմ, էցի *va.* to dig, to hoe, to dig with a mattock, to hollow, to trench, to sink, to undermine; to scratch.
 Բրեւ *s.* wasp.
 Բրինձ, բրնձոյ *s.* rice: prince.
 Բրիւ, բրչաց *s.* hoe, pickaxe, spade, mattock.
 Բրուտ, բրտից, սաց *s.* potter.
 Բրաւբար *ad.* rudely, unmannerly.
 Բրասնամ, աջայ *vn.* to become rude, rough, gross or uncivil; to thicken.
 Բրասարան *s.* pottery.
 Բրասցուցանեմ, ուցի *va.* to make hard, coarse, thick or rusty.
 Բրտերախ *S.* Խտերախ.
 Բրուռթիւն *s.* harshness, asperity, roughness, crudity, aridity; rusticity, incivility, rudeness, impoliteness, brutality, caprice; - մարմնոյ, callosity, callus.
 Բքաբեր, Բքալից, Բքայոյզ, Բքարար *a.* stormy; snowy, full of snow.
 Բօթ, ի, ղ *s.* sorrowful news.
 Բօթաբեր, կց, այ *a.* that brings sad news, sorrowful; bearer of unhappy news. [ful, vexatious-
 Բօթալի *a.* full of sad news, sorrow-
 Բօթեմ *S.* Գուժեմ.

Գ

Գ (*kim*) զիմ or զեմ *s.* the third letter of the alphabet and the second of the consonants. It is sometimes confounded with or used for the letters Կ and ք: Գ, ք, three; third.
 Գաբ, ի *s. bot.* rhubarb (the root); muzzle, snout; hook.
 Գաբծիլ *s. bot.* rhubarb (the plant).
 Գաղաթիւ, թանց *s.* top of the head, skull, head; height, summit, top, ridge, pinnacle, extremity, end, brow.
 Գաղաթիւհէտ *s.* zenith.

Գաղաթիւհայեաց *a. ad.* vertical; vertically.
 Գաղաթիւտանդիլ *s.* pericranium.
 Գաղաթիւմ, էցայ *vn. S.* Բանդադուռիմ.
 Գաղաշրտ *a.* lecherous, lewd, immodeste.
 Գաղաշեմ *vn.* to crow (of a cock).
 Գաղիւշ, ղշի *s.* heap of sheaves or bundles of cut corn.
 Գաղ, ի *s. bot.* tragacanth; milk-vetch: cubit. [ashes.
 Գաղախ, Գաղազ, այ *s.* embers;
 Գաղազանամ, աջայ *vn.* to be reduced to ashes, to burn to ashes.
 Գաղազացուցանեմ, ուցի *va.* to reduce to ashes, to burn.
 Գաղան, այ *s.* wild beast; brute, animal, beast. [cruelly.
 Գաղանաբար *ad.* brutally, fiercely,
 Գաղանաբարոյ, or բու *a.* brutal, beastly, fierce, inhuman, savage, wild, rude.
 Գաղանաբարոյութիւն or բութիւն *s.* bestiality; cruelty.
 Գաղանաբեկ, Գաղանաբէշ *a.* torn by a wild beast. [beasts live.
 Գաղանաբնակ *a.* desert, where the
 Գաղանաբոյծ *a.* keeper of a menagerie.
 Գաղանազոյն *a.* ferocious, savage.
 Գաղանակ *s.* small wild beast.
 Գաղանակիւն *a.* brutal, beastly, fierce, wild. [that lives like a beast.
 Գաղանակեաց *a.* brutal, beastly,
 Գաղանակեր *a.* devoured by beasts.
 Գաղանակերս *a.* like a wild beast.
 Գաղանակուր *a.* devoured or torn by a wild beast.
 Գաղանամարտ or մարտիկ *a. s.* that fights with wild beasts; combat and place to combat with wild beasts; - լիւնէլ, to combat with wild beasts.
 Գաղանամարտութիւն *s.* combat with wild beasts.
 Գաղանամիտ *a.* brutal, beastly, fierce, savage, inhuman, cruel.
 Գաղանամտութիւն *S.* Գաղանաբարոյութիւն.
 Գաղանային *S.* Գաղանակիւն.
 Գաղանանամ, աջայ *vn.* to become cruel, savage, to be fierce.
 Գաղանասիրտ *a.* ferocious heart.
 Գաղանասնոց *a.* that produces or nourishes wild beasts.
 Գաղանացուցանեմ, ուցի *va.* to render fierce or cruel.

Գազանեղէն *a.* brutal, beastly, like a beast.

Գազանընկէց *a.* thrown before wild
Գազանութիւն *s.* brutality, bestiality; fierceness, ferocity, inhumanity, barbarity, cruelty, rage, madness.

Գազանուտ *a.* abounding in wild beasts.

Գազար *s.* bot. carrot; parsnip.

Գազերբուակ *s.* sort of aromatic gum.

Գազի խէժ or խիժ or կուժ *s.* pitch, gum tragacanth.

Գազպէն *s.* honey-dew, manna.

Գալար, էց *s.* turn, rotation; tenderness of heart, bowel.

Գալարազի *a.* pitiful, that has a tender heart. [աթ, matrass, retort.

Գալարախոյ *s.* horn, trumpet; - ա

Գալարեմ, էցի, Գալարեցուցանեմ, ուցի *va.* to roll, to roll up; to twist, to writhe, to bend; to shrivel; to curl.

Գալարիմ, էցայ *vp.* to wriggle, to shrink, to curl, to roll up; to squat.

Գալարումն *s.* roll; fold, contraction, shrink; wrench, sprain, distortion, twisting, tortuosity.

Գալարուն *a.* tortuous, puckered.

Գալուտ, լքատեան *s.* arrival, approach, accession.

Գահ, էց, ուց *s.* throne; seat, chair; dignity; precipice, high and very steep place; անկանել է - է, - է է - կործանել, հոսել է - էց, է - էցն վիժեալ, to be precipitated, to be thrown or to fall from one precipice to another; է - էց մէլել, to precipitate.

Գահազլտութիւն *S.* Գահերկցութիւն.

Գահազուխ *s.* first rank, head, first place; president.

Գահակ, աջ *s.* chair; ring, link.

Գահակալ, աջ *s.* successor; vicar.

Գահակալեմ, էցի *vn.* to succeed to the throne, to take the place of some one in dignity.

Գահակալութիւն *s.* succession to the throne or to some dignity.

Գահակից *s.* partner of the same throne or dignity.

Գահակցիմ, էցայ *vn.* to sit on the same throne, to have the same dignity as another.

Գահակցութիւն *S.* Աթոռակցութիւն.

Գահաւեճար *a.* honourable, primary; - իշխանք, grandee, court, nobility.

Գահանդան *a.* remarkable in dignity, royal prince.

Գահասէր *a.* ambitious, desirous of grandeur or dignity.

Գահասիրութիւն *s.* ambition, moderate desire of honour and grandeur.

Գահալէժ *a.* precipitated; - առնել, to precipitate, to throw from a precipice; - լինել, to be precipitated, to fall from above; - տեղի, precipice; -, - բերմամբ *ad.* precipitately, hurriedly.

Գահալիժեմ, էցի *va.* to precipitate.

Գահալիժութիւն *s.* precipitation; high precipice.

Գահաւանդ, աջ, Գահաւանդակ *s.* cap, height, elevation, precipice, very high and steep place.

Գահաւոր *a. s.* that keeps a seat; page of the back stairs; throne.

Գահաւորակ, աջ *s.* throne; palanquin; high canopy; gridiron.

Գահեմ, էցի *va.* to beat, to strike.

Գահերէց *s.* president, principal; primate; dean.

Գահերկցութիւն *s.* presidency; primacy; deanery.

Գահընկէց առնեմ *va.* to dethrone.

Գահընկէցութիւն *s.* dethronement.

Գահնք *s.* precipice.

Գահող, ոց *s.* a hunter's net.

Գահուք, յից *s. pl.* throne; high canopy, arm-chair; state-bed, palanquin.

Գաղարուտ, աջ *s.* stone-cutter.

Գաղափար, աջ *s.* idea, notion, image; opinion, thought; design, project, plan, conception; pattern, model, exemplar, form, example, cast, mould; copy, apograph.

Գաղափարական *a.* ideal.

Գաղափարեմ, էցի *va.* to conform, to imitate; to copy, to transcribe.

Գաղթ, էց *s.* transmigration, emigration, flight; journey; pilgrimage; the colony, the settlers or fugitives.

Գաղթական *a. s.* fugitive, refugee, settler; colony.

Գաղթականութիւն *S.* Գաղթ.

Գաղթանոց *s.* refuge, retreat.

Գաղթայր *s.* settler, fugitive.

Գաղթեմ, էցի *va.* to send abroad or from home.

Գաղթեմ, էցի, Գաղթիմ, էցայ *vn.* to leave one's home or country, to emigrate; to steal away, to escape, to flee; to take refuge, to retire.

Գաղչն, ձին *s. bot.* monk's rhubarb.

Գաղչխարան *a.* who employs French phrases; who knows French.

Գաղղիկաբանեմ, էջի տ. to frenchify.
 Գաղղիկաբանութիւն s. gallicism.
 Գաղղիկախօս s. who speaks French.
 Գաղղիկական a. french; - էկեղեցի, the gallican church; - բարբառ, the French language; ոճ - լեզուի, gallicism. [French, frenchified.
 Գաղղիկանամ, ացայ տ. to become
 Գաղղիկաբէն ad. in French; after the French manner; s. French, the French language; - գիտէլ, ուսանէլ, խօսիլ, to know, to learn, to speak French; խօսի՞ք - , do you speak French? չգիտեմ, Տէր, չխօսիմ - , I do not know, Sir, I cannot speak French. [man.
 Գաղղիկացի, ցւոյ a.s. French; french-
 Գաղղիկացուցանեմ, ուցի տ. to frenchify.
 Գաղութ, ղթից S. Գաղթ.
 Գաղջ, էջ a. tepid, lukewarm.
 Գաղջանամ, ացայ տ. to cool, to grow tepid, lukewarm; to slacken.
 Գաղջացուցանեմ, ուցի տ. to cool, to make lukewarm.
 Գաղջութիւն s. lukewarmness, tepidity, coolness, slackness: indevotion.
 Գաղտ, Գաղտաբար ad. pr. in secret, secretly, by stealth, unknown, underhand; - ընդ - , covertly, clandestinely.
 Գաղտագնաց լինիմ տ. to steal away, to slip away.
 Գաղտագողի ad. by stealth, clandestinely, secretly; a. secret, furtive, stealthy.
 Գաղտագողիք s. pl. theft; ի գաղտագողեսն անկանիմ, to conceal one's self, to hide.
 Գաղտակեր a. that eats by stealth or secretly.
 Գաղտակծուծի s. cheat, imposture.
 Գաղտակուր, կրաց, Գաղտիկրաց, էջ, այց s. oyster; mother-of-pearl.
 Գաղտաձիգ a. who throws secretly; that is thrown secretly.
 Գաղտամարտ a. that makes war secretly or invisibly.
 Գաղտամեռս ad. secretly, artfully, cunningly, cheatingly.
 Գաղտանոց s. hiding-place.
 Գաղտառու, աջ a. that takes by stealth, deceitful, malicious.
 Գաղտիկ S. Գաղտուկ.
 Գաղտիկուր s. bot. borage.
 Գաղտնադործ a. that does, that works in secret; -ք, concealments, hidden actions, secret.

Գաղտնադրութիւն s. steganography.
 Գաղտնածածուկ a. secret, occult, hidden, impenetrable; furtive, stolen.
 Գաղտնակուր S. Գաղտակեր.
 Գաղտաձիգ S. Գաղտաձիգ.
 Գաղտամարտ S. Գաղտամարտ.
 Գաղտազուշը a. that speaks or whispers in secret, informer.
 Գաղտի, նւոյ, նեայ a. secret, occult, latent, hidden; stolen, furtive; clandestine. [destinely.
 Գաղտի, նեաւ, նեպ, ի -ս ad. clandestinely, նեայ s. pl. secret, mystery; hidden or private place.
 Գաղտորոգայթ a. that lays snares in secret, insidious.
 Գաղտութիւն s. occultation, hiding, concealment; secret.
 Գաղտորսակ a. that takes, pursues in secret.
 Գաղտուկ ad. secretly.
 Գաճ, ի s. gypsum, plaster; պատէլ -իւ, to plaster.
 Գաճաճ, էջ s. pigmy, dwarf.
 Գաճային a. ygpseous, chalky.
 Գամ, էկի տ. to come; to arrive, to attain; to behave, to demean one's self, to act; to be inclined; to apply one's self with ardour; յաւաթ - , to spring, to proceed, to emanate, to rise, to derive, to result; - ի միտս, յինքն, to recover one's senses; - ի լաւութի, to amend, to reform; - ի յոռութիւն, to grow worse; ընդ արհամարհանս - , to be despised; էկն ի վախճանէլ, he was near death; - առուր, it is getting light; ի -առուրն, at the break of day, at dawn; ի -երեկոյին, towards evening; - ի վտանգ, to run into danger or peril; - ի գարմացումն, to admire; - ի հարցումն, to interrogate; յերկիւզ - , to fear; - յոյրմութիւն, to have pity; - ի զընման, to repent; - յիմն, to undertake; ի քննն - , to examine; - ի կարծիս ուրուք, to consent; յալերս - , to grant, to become compassionate; ընդ ձեռամբ - , to fall into the hands of; - ընդ ալբ or աղաւառ, to stain, to soil one's self; - ընդ ծովս, ընդ փոշի, to be smoked; to cover with dust; - ընդ կուտական արգանդ, to be born of a virgin; ընդ ուրուք կեանս - , to examine the life of some one; - ըստ կամաց or ըստ բանի ուրուք, to listen, to give attention; ըստ կարծեայ ուրուք - , to speak according to the opinion of

some one; սիրով - զմասնըջաւ, to love traitors; - զպլարամբ, to love another person's husband; - զամբ իւրով, to take care of one's own household; զերկրաւ -, to turn, to travel round the world; - զիւրեք, to applicate one's self, to give one's self to; գինւոյ - զտեղիք, to see double from wine; զըրնոք -, to keep the laws; զանաւարութիւն - , to be inclined to debauchery; - զարեւոյնութեամբ, զընկուք -, to give one's self to drink, - to avarice; զբանիւք -, to chatter, to tattle; որքան - է քիչ, according to your strength; որչափ իւր - էր, as much as he could; - ի վերայ, to assail, to come upon; to happen some misfortune.

Գամ, մոյ or մու s. means, resources, remedy; hold, crack, opening; time, retaking; ոչ կարել - ս գտանել, not to know where to put the hands or feet, to be without remedy; - ս և հնարս գտանել, to find the way to do a thing; ոչ կարային - և մուտ գտանել, they could not do more; - մի, ad. once; - ու, - ու, many times, successively, always; - քան զ -, little at a time, more and more.

Գամազիծ գտանեմ, Գամազիւս or Գամազիւս լինիմ va. to find means or place, to take, to lay, to have hold; to find the means of vanquishing or to wrong, to obtain one's intention or design; to succeed; ոչնչ - լինել, to succeed never; իբրև չլինել - պաշարմանն, despairing to take the city by siege.

Գամիւս s. bull-dog, mastiff.

Գայթ, ից s. slip, slide; scandal; obstacle, stumbling; fart; - ս արձակել, to fart, to break wind; - 'ի -, - 'ի -ի -, a. hesitating, uncertain, inconstant; ad. irresolutely, remissly, in stumbling.

Գայթազգական a. scandalous; scandalized.

Գայթազգանք S. Գայթազգութիւն.

Գայթազգեմ S. Գայթազգիմ.

Գայթազգեմ, էցի, Գայթազգեցուցանեմ, ուցի va. to scandalize, to supplant; to stumble, to trip.

Գայթազգեցոյցիչ a. scandalous, who causes scandal.

Գայթազգիմ, էցայ տ. to be scandalized, offended, to take offence, to be in a passion; to stumble, to slip, to trip.

Գայթազգոս a. slippery, slippy, sliding; who is easily scandalized.

Գայթազգութիւն, Գայթազգումն s. scandal; stumble; obstacle. [etc.

Գայթակիմ, etc. S. Գայթազգիմ, Գայթեմ, էցի, Գայթիմ, էցայ տ. to stumble, to trip, to glide, to slip.

Գայթոս, աջ a. that stumbles, trips; slippery.

Գայլանի s. lance.

Գայլ, ոյ s. wolf; - մասակ, she-wolf; կորիւն-ոյ, wolf's cub; ցնկնկ-ոյ, to whelp; ոռնալ-ոյ, to howl.

Գայլ, ի s. gag; - 'ի բերան ածէլ, արկանէլ, հարկանէլ, to gag.

Գայլակալ, ից s. pebble, flint.

Գայլակալեայ a. made of pebble or flint.

Գայլակորիւն s. wolf's cub.

Գայլանամ, ացայ տ. to be like a wolf; to be ravenous.

Գայլնիկ s. wolf's skin.

Գայլիկոն, ի s. trepan, awl; wimble. Գայլկոս s. bot. hop.

Գայլ, ից s. mud, mire, filth; slough.

Գայլաղիւր a. muddy, miry, dirty.

Գայլամ, աջի, Գայլեմ, էցի տ. to lie down.

Գան, ից s. bastinado, blows with a stick, whip, lash, whipping; scourge, chastisement, punishment; - հարկանէլ, to cudgel, to strike with a stick, to whip; - ըմպել, to receive a bastinado, beating, blows, to be beaten with a stick or whip.

Գանակց a. much cudgeled, punished, chastised; - առնել, to give a heavy blow with a stick, to strike with a stick; - լինել, to be struck with a stick.

Գանահար a. that which beats; - լինիմ, Գանահարիմ S. Գան ըմպել.

Գանդ S. Գանիկ.

Գանդալեցուցանեմ, ուցի va. to ring (the bells), to resound, to echo.

Գանդատ s. complaint, lament, quarrel, woe, claim; - ունէլ, առնէլ S. Գանդատիմ.

Գանդատիմ, էցայ տ. to complain, to implore, to grumble; - զմիմեանց, to quarrel together.

Գանգիւն s. sound; echo.

Գանգուր a. frizzled, curled; -բ, curl; -բ ջրոց, ալէայ, little waves, bubbles. [dorned with curls.

Գանդաբէլ a. curled, frizzled, a-

Գանդաբէր a. curled, frizzled; whose hair is curled.

Քանդրեմ, էջի *va.* to frizzle, to curl, to crisp, to buckle.
 Քանդբ, գէջ *S.* Քանդիւն.
 Քանեմ, էջի *va.* to cudgel, to scourge, to whip, to thump, to beat.
 Քանկ, էջ *s.* skull, cranium.
 Քանկարան *s.* craniologist.
 Քանկարանակոն *a.* craniologic.
 Քանկարանութիւն *s.* craniology.
 Քանձ, ուշ, էջ *s.* treasure; heap; hymn; - արբունի, exchequer, finances; տուն -ու, treasure, treasury; - արբայի, privy purse of the king.
 Քանձակ, աջ *s.* abdomen, bowel.
 Քանձաշատ, աջ *a.* peculator, cut-purse, pick-pocket.
 Քանձաշատութիւն *s.* speculation.
 Քանձանակ, աջ *s.* box, chest, casket; alms-box; poor-box; treasure, treasury; - մանկուոյ, money-box. [rer.
 Քանձապահ, Քանձապետ *s.* treasurer.
 Քանձապետութիւն *s.* treasury.
 Քանձատուն, Քանձարան *s.* treasure, treasury; casket, chest, box (wherein monev is put).
 Քանձաւոր *s.* treasurer; receiver.
 Քանձեմ, էջի *va.* to treasure up, to hoard, to amass treasures; to lay up in a trunk; to pocket.
 Քանձոյ *s.* hoarder.
 Քանուան *s.* bastinado; torment.
 Քանչեմ, էջի *vn.* to cry, to scream.
 Քառադէղ, գլայ *s.* cage, park; menagery; den, haunt; prison; գնէլ ի -, to shut up in a cage.
 Քառադէղեմ, էջի *va.* to imprison.
 Քառաջուցանեմ, ուշի *va.* to stretch on the ground, to lay down.
 Քառեմ, աջի, Քառիմ, էջայ *vn.* to stretch or to lay one's self down.
 Քառն, ունի, ունի *s.* lamb; - մայի, the - baas. [rel.
 Քառնադմակ *s. bot.* stone-crop, sor-
 Քառնադդեսա *a.* dressed in lamb-skins; hypocritical.
 Քառնադէն *a.* belonging to the pas-
 cal lamb; *s.* immolation of the pascal lamb, Easter.
 Քառնալէզու *a. bot.* plantain.
 Քառնածին *a.* that brings forth lambs.
 Քառնամուք *s. pl.* a couple of lambs.
 Քառնանամ, աջայ *vn.* to become like a lamb.
 Քառնենի *s.* lamb-skin.
 Քառնիկ *s.* lambkin.

Քառար, էջ *s. bot.* cornel.
 Քաղին *s.* theorbó.
 Քարդախում, Քարդապիք *s.* crack-
 ing, noise of planks; ի գարդապիս յառ-
 նեմ, to jump, to dance, to stamp.
 Քարդամանակ, աջ *s.* crest, tuft, plume.
 Քարեթան *s.* barley broth.
 Քարեհատ, աջ *s.* grain (sort of weight).
 Քարեհաց, էջ *s.* barley bread.
 Քարեղէն *a.* of barley, that is made of barley.
 Քարեջուր *s.* orgeat, beer; հանել, յօրինել զ-, to brew, to make beer.
 Քարի, ըւոյւրեաց *s.* barley; grain; *a.* of barley. [spring; spring.
 Քարնային, Քարնայի *a. s.* vernal, Քարնայի or նոյ *ad.* of or belonging to spring.
 Քարնանաբեր *a.* that brings spring; that is produced in spring.
 Քարնանադէլ *a.* vernal; green.
 Քարնանազար *a.* increased in spring.
 Քարնանամուտ *a. s.* entrance or commencement of spring.
 Քարնանային *S.* Քարնային.
 Քարնանի *S.* Քարնայի *a. ad.*
 Քարը, էջ *a.* execrable, ugly, deformed, slovenly; excrementitious; im-
 pure; unchaste, smutty, obscene, lewd.
 Քարաբանութիւն *s.* immoral dis-
 course, impudent, immodest words.
 Քարահոտ *a.* stinking, fetid; *s.* stink; *ad.* stinkingly.
 Քարահոտութիւն *s.* stink, rank or bad smell, infection, fetidness.
 Քարանամ, աջայ *vn.* to be execra-
 ble; to soil one's self.
 Քարանք *s. pl.* execration, abomina-
 tion, horror; stain.
 Քարալար, աջ *s.* heel; sole of the
 foot. [deous, horrible.
 Քարասեղիւ *a.* ugly, deformed; hi-
 Քարէլի *a.* execrable, abominable,
 detestable; deformed, ugly, frightful,
 slovenly, dirty, filthy, fetid, loathsome,
 bad, base, infamous.
 Քարէլիք *s. pl.* abomination, abomin-
 able thing or person; excrement: idols.
 Քարէմ *S.* Քարելմ.
 Քարէցուցանեմ, ուշի *va.* to cause
 to abhor; to abhor, to detest; to make
 execrable. [that abhors, detests.
 Քարէցուցել *a.* that causes to abhor;
 Քարելմ, էջայ *vn.* to abhor, to abo-
 minate, to detest, to hate.

Գարուծիւն *s.* abomination, detestation, horror, execration; ugliness, deformity, the act of growing ugly; dirt, filth, ordure, stain, nastiness, filthiness.

Գարուճն *s.* disgust; abhorrence.

Գարունակ *S.* **Գարշէլ**.

Գարուն, **րնան** *s.* spring.

Գարունաբեր *S.* **Գարնանաբեր**.

Գարօղի *s.* beer.

Գաւաղ *s.* small hawk.

Գաւազան, **աց** *s.* stick; rod, switch, whip; wand; cudgel; crook; flail; bar; sprig, shoot; twig; stock, lineage; - **լիջանուծեան**, sceptre; - **էպիսկոպոսական**, crosier.

Գաւազանալիբը *s. pl.* book containing the history or the series of kings and patriarchs of a nation, catalogue, list, index, series; chronicle.

Գաւազանակիր *s.* crosier-bearer; verger, mace-bearer.

Գաւազանաճէրձ *a.* divided by the rod (sea, stone).

Գաւազանաձեւ *a.* in the form of a rod.

Գաւազանաստա *a.* that has punished or is punished with a rod.

Գաւազանաւոր *a.* that carries a stick or sceptre: *S.* **Գաւազանակիր**.

Գաւազանեմ, **էցի** *va.* to beat with a stick, to whip, to cudgel.

Գաւազաներուծիւն *s.* rhapsody.

Գաւաթ *S.* **Բաժակ**.

Գաւակ, **աց** *s.* croup.

Գաւառ, **աց** *s.* province, region, country; sky, climate; native land.

Գաւառակ, **աց** *s.* small province.

Գաւառակալ *S.* **Գաւառապետ**.

Գաւառական *a.* provincial; native.

Գաւառակից *a. s.* of the same province, compatriot.

Գաւառակոյտ *a.* provincial; assembled from several provinces.

Գաւառապետ *s.* governor of a province, prefect; agent, manager; - **միանձանց**, provincial.

Գաւառապետուծիւն *s.* dignity of a provincial; prefecture; - **վանորէից**, provincialship. [vernor of a province.

Գաւառատէր *s.* master, prefect, go-

Գաւառս, **ից** *s.* yellow millet.

Գաւիթ, **ւթաց** *s.* vestibule, court, forecourt, porch, portico, - , - **ոչաւրաց**, sheepfold, sheepcote; - **էկէղէլոյ**, parvise.

Գրայտ *s.* home, house.

Գրայի, **Գրեցի** *a.* that dwells in a pit. **Գրուանք** *s. pl.* caresses, cajolery, flattery, endearments.

Գրուեմ, **էցի**, **Գրուեցուցանեմ**, **ուցի** *va.* to caress, to cajole, to coax, to fondle, to flatter, to cocker, to dandle.

Գրուիչ *a.* caressing, fawning.

Գրակ, **աց** *s.* cap, bonnet, coif; big-gin; - **ծաղկանց**, calix.

Գրգրուր *S.* **Նէն**. [mark.

Գեղ, **Գեղուծիւն** *s.* slit, rent, stain,

Գեղ, **գեղք** *s.* *S.* **Գեղարան**. *a.* tight, stiff; intertwined, twisted.

Գեղաթիւր, **Գեղակի** *S.* **Խոստորակի**.

Գեղանիմ, **լայ տ.** to twist, to wring, to writhe; to distress, to break one's heart; to grow tender, to be moved, to pity.

Գեղարան, **Գեղոց**, **աց** *s.* an instrument of torture, press, gag, torture, fetters. [ding, distressing-

Գեղիչ *a.* heart-breaking, heart-ren-

Գեղում, **գեղի** *va.* to tighten, to press, to close; to wring, to distress.

Գեղուճիկ *s.* distortion, contortion, sprain, strain, wrench, twist: com-motion. [flock, herd.

Գեհ *s.* valley; ditch, trench; grave:

Գեհեան *s.* furnace.

Գեհէն, **ի**, **ոյ** *s.* gehenna, hell.

Գեհեանաժառանգ *a.* heir or worthy of hell. [nal, hellish-

Գեհեանական, **Գեհեանահոտ** *a.* infer-

Գեղ, **ոյ** *s.* beauty, charm, attrac-tion, allurements, good grace.

Գեղ, **ից** *s.* village, fields.

Գեղաբնակ *a.* countryman.

Գեղազոյն *a.* very handsome.

Գեղազրեմ, **էցի** *va.* to paint, to a-dorn; to write beautifully.

Գեղազրուծիւն *s.* calligraphy.

Գեղազան *a.* handsome, charming, polite, pretty, genteel, graceful.

Գեղազատ, **Գեղազատ** *s.* courser, steed. [pretty, spruce.

Գեղազարդ *a.* well adorned, polite,

Գեղազարդեմ, **էցի** *va.* to ornament, to embellish.

Գեղազարդուծիւն *s.* embellishment.

Գեղածիծառ *a.* smiling, graceful.

Գեղածուլ, **Գեղածփեալ** *a.* undu-lating gracefully. [fully.

Գեղածփիմ, **էցայ տ.** to float grace-

Գեղակ *s.* small village; villa.

Գեղականուծիւն *s.* the condition of a peasant; peasant-life.

Գեղահրաշ *a.* of an admirable beauty, enchanting. [ing.]

Գեղազեշ *a.* pretty, genteel, charm-

Գեղայօրէն *S.* Գեղապաճոյճ.

Գեղանի *S.* Գեղեցիկ.

Գեղանահազ *a.* happy, lucky.

Գեղապաճոյճ *a.* well adorned, ad-justed, compounded; embellished, decorated; - զարդարեալ *to* embellish; to adorn, to decorate.

Գեղապայծառ *a.* pretty, charming; splendid, shining.

Գեղապանծ *a.* glorious, graceful, charming, superb, excellent.

Գեղապատշաճ *a.* becoming, well made, pretty, graceful.

Գեղապար *a.* beautiful, attractive: that dances well.

Գեղապարեմ, էջի *vn.* to dance prettily: to advance excellently.

Գեղապարպր *a.* encompassed or endowed with beauty, very handsome, graceful, charming.

Գեղապարուծիկ *s.* dance or agreeable movement of the feet.

Գեղապաճահեմ, էջի *va.* to adorn, to embellish, to deck, to decorate.

Գեղասաղարթ *a.* adorned with leaves, very leafy.

Գեղաստանեայք *s.pl.* villages, fields.

Գեղասիւզ *a.* well looking. [sad.]

Գեղասիւռ *a.* undecked; fair and Գեղարգն, դեռնից, դանց *s.* dart, javelin, lance, halberd; - արձակեալ *to* dart, to lance, to throw a dart.

Գեղարգնահոց *a.* broken or opened by a lance.

Գեղարգնաւոր *s.* lancer.

Գեղարուեստք *s.* fine arts.

Գեղաւոր *a.* handsome, graceful, pretty, charming; *s.* dancer.

Գեղափայլ *a.* noble, illustrious; charming, graceful.

Գեղաքաղաք *S.* Գիւղաքաղաք.

Գեղգեղ *s.* rotation, turning, rolling, wallowing. [diou.]

Գեղգեղաձայն *a.* modulated, melo-

Գեղգեղանք *s.* modulation, melody, trill, shake, quaver.

Գեղգեղափայլ *a.* brilliant, resplendent, fulgid.

Գեղգեղեմ, էջի *va.* to trill, to modulate, to quaver, to shake, to sing agreeably.

Գեղգեղումն *S.* Գեղգեղանք.

Գեղեր *s.pl.* villages.

Գեղերեւեմ, էջի *va.* to polish; to paint, to plaster; to paint one's self.

Գեղերովնեմ, էջի *va.* to embellish, to adorn with good colour.

Գեղեցիկ. ցիկ, ցկաց *a.* handsome, pretty, genteel, gallant, agreeable, smiling, graceful, cheerful; polite, becoming, proper, decent, light, elegant, happy, good; -, -ս, - ինն *ad.* well, very well, prettily, politely, decently; bravely, excellently, gallantly; - գըւրուծիւնք, fine letters.

Գեղեցկաբան *a.* well spoken, eloquent, fluent.

Գեղեցկաբանեմ, էջի *vn.* to speak well, elegantly, to have a fine language, a florid style.

Գեղեցկաբանուծիւն *s.* fine speaking, eloquence, elegance of expression.

Գեղեցկաբուզիւն *a.* that flows agreeably. [ful, charming.]

Գեղեցկագեղ *a.* very pretty, grace-

Գեղեցկազեմ *a.* well written.

Գեղեցկագեղն *a.* very pretty, genteel, charming.

Գեղեցկագիր *s.* writing-master, calligrapher; *a.* calligraphic; - լինեալ *to* have a fine caligraphy. [excellent.]

Գեղեցկազիւտ *a.* ingenious, rare,

Գեղեցկադոյն *a.* very pretty, - agreeable, genteel, graceful, charming.

Գեղեցկադործ *a.* who works well; done or composed elegantly.

Գեղեցկազրուծիւն *s.* caligraphy.

Գեղեցկագեմ, Գեղեցկազիւտակ *a.* well looking, handsome, graceful.

Գեղեցկազիւր *a.* becoming, decent, well made, situated, placed.

Գեղեցկազարգ *S.* Գեղազարգ.

Գեղեցկաթոյր *a.* of fine colour.

Գեղեցկասպտուզ *a.* very speckled, much spotted or diversified with colours.

Գեղեցկախօս *S.* Գեղեցկաբան.

Գեղեցկածաղիկ *a.* furnished with good flowers. [placed.]

Գեղեցկակարգ *a.* well ordered, -

Գեղեցկակերպ *a.* well shaped, handsome, graceful. [- constructed.]

Գեղեցկակերտ *a.* well made, - built,

Գեղեցկահայեաց *a.* good looking; of a fine aspect.

Գեղեցկահասակ *a.* of a fine form.

Գեղեցկահեր *a.* who has fine hair.

Գեղեցկահիւս *a.* well woven, - composed, - made.

Գեղեցկահարա՛ a. charming, astonishing, wonderfully fine or handsome.

Գեղեցկաձայն՝ a. that has a good voice, sweet, euphonical.

Գեղեցկաձայնեմ, ելի տ. to sing or speak agreeably.

Գեղեցկաձայնութիւն s. euphony, good voice, sweet sound.

Գեղեցկաձեւ a. of fine form.

Գեղեցկաձիգ, Գեղեցկազէն՝ a. that is an excellent archer.

Գեղեցկաձեմ a. a graceful walk.

Գեղեցկամարմին a. of a fine form or shape, handsome, well shaped.

Գեղեցկամերու a. who has a handsome beard.

Գեղեցկայարմար a. worthy, proper, becoming, fit, well made, shaped, arranged, proportioned.

Գեղեցկանազ a. very handsome, graceful, glorious.

Գեղեցկանամ, ացայ տ. to become handsome. [tuation.

Գեղեցկանիստ a. that has a fine situation.

Գեղեցկանուազ a. that sings, that is sung agreeably, sweet, harmonious.

Գեղեցկանուն a. that has a good or mystical name; renowned, famous.

Գեղեցկանոյ՛ S. Գեղանոյ՛.

Գեղեցկաշար a. well composed, made.

Գեղեցկաչէն S. Գեղեցկակերտ.

Գեղեցկասանձ S. Գեղասանձ.

Գեղեցկասէս ad. very well, prettily, divinely, elegantly.

Գեղեցկաստուղ a. provided with good fruit.

Գեղեցկասեր a. who loves the beautiful, who admires fine things.

Գեղեցկասերութիւն s. love of beauty.

Գեղեցկաստեղն a. furnished with good branches or shoots.

Գեղեցկատես, Գեղեցկատեսիլ a. having a good aspect, well looking, handsome, graceful, agreeable.

Գեղեցկասիւս a. well shaped, made, printed, pretty.

Գեղեցկացանցանեմ, ուցի va. to embellish, to adorn; to enrich, to fashion, to revive, to render handsome.

Գեղեցկափայլ S. Գեղափայլ.

Գեղեցկոզկոյզ a. beautiful bunch of grapes. [legs.

Գեղեցկոտն a. that has good feet or

Գեղեցկութիւն s. beauty, charms, graces, delicacy, gentility, decency, neatness, elegance; ornament, enamel,

flower, embellishment, bloom; - տեղւոյ, amenity.

Գեղեցկուղէշ S. Գեղեցկաստեղն.

Գեղեցկորէն S. Գեղեցկապէս.

Գեղձ, կց s. bot. yew: cartilage, kernel, gland: S. Գեղձումն.

Գեղձամ, ացայ, Գեղձիմ, եցայ տ. to desire, to wish, to be inclined, moved, to grow tender.

Գեղձումն s. strong or intense desire, eagerness, wish, longing.

Գեղմն s. fleece, wool.

Գեղմնաբարձ, Գեղմնաւէտ or ւոր a. woolly, hairy.

Գեղմնան s. sketch, outline, rough-draught; plan.

Գեղուղէշ S. Գեղեցկաստեղն.

Գեղային s. peasant, countryman; a. rustic, rural, country.

Գեղջուազ s. burgomaster, major of a village.

Գեղձրէց s. country priest.

Գեղձկարանեմ va. to speak vulgarly or like a peasant.

Գեղձկապէս S. Գեղձկորէն.

Գեղձկութիւն s. rusticity, incivility, rudeness, coarseness, impoliteness.

Գեղձկորէն a. in a rural manner, rusticly, rudely.

Գեղձուկ, ջկն, ջկաց s. peasant, vil-lager, countryman, boor, plebeian; a. rustic, unpolite, uncivil, vulgar, low.

Գեղցեմ, ելի տ. to modulate the voice.

Գեղոն, կց s. dancing music; dancing with singing; pomp, show.

Գեղօրէք, էկց s.pl. villages, fields.

Գեռ S. Գայռ.

Գեռարտ s. huntsman.

Գեռ, ոց, կց s. river.

Գեռաբերան s. mouth of a river.

Գեռասխառնուից s. confluence, conflux. [in a river.

Գեռածին a. engendered or produced

Գեռակ s. stream, rivulet.

Գեռակուր, Գեռասէղձ, Գեռասէղձ ձիկ a. drowned or suffocated in a river;

- առնել, ծախել, կորուսանել, to drown, to drown in a river; - կննել, ծախել, կորննել, to drown one's self, to die in a river.

Գեռասէտեմ, ելի, տեալ vna. to flow or to make flow like a river.

Գեռասէրձ a. that divides a river.

Գեռասոսեմ S. Գեռասէտեմ.

Գեռաձի s. hippopotamus.

Գեամառն *a.* dead in the river; *չք*, death in the river. [rivers.
 Գեամառն *s.* the space between two
 Գեամանի *S.* Գեամահուր.
 Գեամայարոյց *s.pl.* over-flow of the river, inundation, flood.
 Գեամասրառ *a.* surrounded by a river.
 Գեամատուռ *s.* a branch or arm of a river.
 Գեամառոյլ or Գեամալժ *ստնեմ* *va.* to drown, to throw in the river; *լի նիմ* *vn.* to submerge, to drown one's self in the river.
 Գեամարծուի *s.* ospray, sea-eagle.
 Գեամալին, Գեամառ, Գեամեզր *s.* edge of a river, bank, shore; beach; quay.
 Գեամընկէց *a.* thrown into a river; *or* գեամընկէցիկ *ստնեմ*, to throw into a river.
 Գեամին, անոց *s.* ground, earth, soil, land, place; *գգեանի, ընդ* *—*, *ի գեանի, ի* *—*, on the ground, in the earth; *կուրացեալ մտանել* *or* *սլնուլ ընդ* *—*, covered with confusion to look on the ground; *անկեալ ի* *—* *երկիր պագանել*, prostrated to worship; *հարկանել ըզգըւին ի* *—*, to knock one's head on the ground; *գարկանիլ, հարկանիլ զգեանի, to* throw one's self violently on the ground; *գարկուցանել, հարկանել զգեանի, S. Զգեանեմ; գեանի ալլը* *or* *սլուուուլ*, earth-worm.
 Գեանաբէկ *S.* Գեանախոտայ.
 Գեանաբեր *a.* that burrows in the earth.
 Գեանագնաց *a.* reptile, that creeps, crawls on the ground; tortuous; *— ճանապարհորդեմ*, to travel or to go on foot. [ground.
 Գեանաթաւալ *a.* that rolls on the
 Գեանախնձոր *s.* potato, truffle: *bot.* camomile.
 Գեանախոտայ, Գեանախոտի *a.* that stretches itself, that lies on the ground.
 Գեանախոտի *or* *տիկ լինիմ*, Գեանախոտիմ, *էցայ vn.* to stretch one's self, to lie on the ground. [on the ground.
 Գեանախոտութիւն *s.* the lying down
 Գեանապիտ *a.* that treads on the earth, that walks on the earth, mortal.
 Գեանակոչ, Գեանահարց, Գեանաձայն *s.* enchanter with earth, geomancer.
 Գեանակոչութիւն *s.* geomancy.
 Գեանամած *a.* attached to earth; prostrate.

Գեանամածիմ, *էցայ vn.* to attach one's self to earth; to prostrate one's self.
 Գեանամոռառ *a.* that sinks, hides itself under the earth.
 Գեանոցարկ *s.* ground-floor.
 Գեանանախանձ *a.* that loves the ground, that stretches itself on the ground; attached to the vanities of the world, secular, mundane; low, vile.
 Գեանանախանձուլ *s.* attachment to earth, love of the vanities of the world.
 Գեանաշարժ, *լից s.* earth-quake.
 Գեանաշարկ *s.* land-surveyor.
 Գեանաշարկեմ, *էցի va.* to survey, to measure (land).
 Գեանաշարկութիւն *s.* land-surveying.
 Գեանառուիւծ *s.* chameleon.
 Գեանասող *a.* creeping, crawling; low, mundane, mean.
 Գեանաստարած *a.* prostrate or stretched on the ground; *— անկողին*, pallet.
 Գեանաստարածութիւն *s.* prostration; the lying down on the ground.
 Գեանատուն *s.* cellar, vault, subterraneous place; ground-floor; the inferior part of the honey-comb.
 Գեանափոր *a.* hollowed; subterraneous; *չք s.pl.* catacombs: drain; *S.* Գեանաբեր.
 Գեանաքարլ *a.* that crawls on the ground, creeping; mundane; vile, low; *— տանել*, to drag on the ground; *լի նիլ S.* Գեանաքարլիմ.
 Գեանաքարլիմ, *էցայ vn.* to crawl on the ground.
 Գեամբէն *ad.* like a river.
 Գեք *s.* weeping, wailing, noise; *— գործել*, to weep: *—, pr. ad.* on, up, above; more, very, much.
 Գերբնութիւն *s.* superior or excellent nature; state of a supernatural thing.
 Գերբնուն *a.* supernatural; sublime, excellent, divine.
 Գերբագահ *a.* principal; *s.* president.
 Գերբագրուեմ, *էցի va.* to caress with tenderness.
 Գերբզոյլ, Գերբզոյլակ *a.s.* supernatural; supreme; Supreme Being.
 Գերբզոյն *a.* supreme, sublime, excellent, superior, eminent.
 Գերբզոյլութիւն *s.* essence or excellent nature; supreme being.
 Գերբզատեմ, *էցի va.* to elevate, to

raise, to put higher or in the first place; to prefer.

Գերազրական *a. s.* superlative.

Գերազրեմ, եջի *va.* to elevate, to prefer; to augment, to benefit.

Գերազրութիւն *s.* elevation, sublimity; preference; excellence, advantage.

Գերազանց *a.* excellent, sublime, eminent, superior, magnificent, extraordinary; - իմն օրինակաւ, excellently, eminently, supremely.

Գերազանցեմ, եջի *vn.* to surpass, to surmount, to excel, to exceed.

Գերազանցութիւն *s.* excellence, sublimity. [much.]

Գերազանցօրէն *ad.* excellently; too
Գերազարդ *a.* well ornamented, rich, superb.

Գերազօր *a.* powerful.

Գերալիւր *a.* heaped up, very full.

Գերալոյս *a.* very bright, brilliant, luminous.

Գերածայր or րեալ *a.* excellent, high, sovereign, extreme.

Գերածաւալ *a.* much spread.

Գերակայ, էջ *a.* eminent, pre-eminent, supreme.

Գերակայիմ, էջայ *vn.* to excel, to surpass, to surmount.

Գերակայութիւն *s.* eminence, height, pre-eminence, superiority.

Գերակաւար *a.* supreme, highest, greatest: *s. gr.* preterpluperfect.

Գերահռչակ *a.* very celebrated, famous, renowned.

Գերահռչակեմ, էջի *va.* to celebrate, to praise publicly, to render famous.

Գերահրաշ *a.* astonishing, surprising, marvellous, very admirable, miraculous. [gent, brilliant.]

Գերաճաճանչ *a.* full of rays, effulgent.

Գերաճումն *s.* increase, advantage.

Գերամաքուր *a.* very clean, very pure, spotless; very holy.

Գերամբարձ *a.* very elevated, lofty, high.

Գերամեծար *a.* very honourable, - respectable; very reverend.

Գերան, էջ, աջ *s.* beam, rafter, joist.

Գերանակնց *a.* full of beams.

Գերանակիր *a.* that bears, supports a beam.

Գերանաձեւ *a.* in the shape of a beam.

Գերանանամ, աջայ *vn.* to become a beam, to make one's self a beam.

Գերանաւեմ, էջի *vn.* to navigate with the waves.

Գերանդազէն *a.* armed with scythes.

Գերանդակց *a.* full of or furnished with scythes.

Գերանդի, դեաց *s.* scythe, sickle.

Գերաշխարհ, Գերաշխարհիկ *a.* celestial, divine, supernatural, extraordinary; excellent, rare, peculiar.

Գերապայծառ *a.* most illustrious; splendid, brilliant; - , - տէր, my Lord, your Lordship.

Գերապանծ *a.* glorious, illustrious, superb, excellent. [most reverend.]

Գերապառիւ *a.* very honourable,

Գերապատուութիւն *s.* reverence.

Գերարուար *s.* torrent of tears, bitter tears.

Գերարուարակց *a.* very full of tears, melting into tears; *ad.* with tears in the eyes. [did, brilliant.]

Գերարիկ *a.* very luminous, splendid.

Գերափայլ *a.* brilliant, splendid.

Գերափայլեմ, էջի *vn.* to shine, to sparkle. [magnificent.]

Գերափառ *a.* glorious, excellent,

Գերքնական *a.* supernatural.

Գերքնաբար or պէս *ad.* supernaturally.

Գերդաստական *s.* servants.

Գերդաստան, աջ *s.* goods, possessions; fireside, family, house.

Գերդաստանակից *s.* fellow-servant.

Գերդաստանիկ *s.* domestic; maid-servant.

Գերեզարձ *s.* repurchase, emancipation of slaves, deliverance, redemption; *a.* that delivers, frees, emancipates slaves.

Գերեզման, աջ *s.* grave, sepulchre, pit, tomb, monument, vault; church-yard; հանել 'ի - է, to dig out of the ground, to disinter.

Գերեզմանադիր *s.* epitaph.

Գերեզմանական *a.* sepulchral, funeral; - վայրք, cemetery, burial-ground; - բ, the dead.

Գերեզմանակէց *a.* buried together.

Գերեզմանակուր *a.* that is consumed in the grave.

Գերեզմանակրկիտ, կրկաց *a. s.* that strips sepulchres or the buried dead.

Գերեզմանասեր *a.* who diligently visits and ornaments sepulchres.

Գերեզմանատեղի, Գերեզմանատուն *s.* cemetery, church-yard.

Գերեկեղց *a. s.* enslaved with another, companion of a captive or slave.

Գերեթափ, Գերեհան *a. s.* redeemer, that delivers slaves.

Գերեմ, էջի *va.* to make prisoner, to enslave; to take captive, to take: to seduce, to gain.

Գերեվար, այ *a. s.* that makes prisoner, that leads into slavery, captivity, that takes captive.

Գերի, րեաց *s.* captive, slave, prisoner; - վարիլ, to be prisoner; - ունեւ, to keep prisoner; - վարեւ, to bring captive.

Գերիմ, էջայ *vn.* to become a prisoner, to go into captivity.

Գերիմաստ *S.* Հանձարեղ.

Գերիմաց *a.* incomprehensible.

Գերիմացական *a.* inconceivable.

Գերեչ *S.* Գերեվար.

Գեր ի վերայ *a.* supreme, superior, excellent, sublime, pre-eminent, higher; - քան *ad. pr.* over, upon, above, beyond; - լինեւ, to be above, to excel, to surpass, to surmount.

Գերծանեմ, ծի, Գերծեմ, էջի, Գերծում, ծի *va.* to shave; to make bald. [ing bald.

Գերծումն *s.* act of shaving or making. Գերմակ, ոյ *a.* fine, thin, subtle, delicate; white; - արեւր, fine flour; - հայ, finest bread.

Գերմանաբանութիւն *s.* germanism.

Գերմանախոս *s.* who speaks German.

Գերմանական *a.* germanic.

Գերմանացի, ցւոյ *a. s.* German.

Գերմաներէն *ad.* in german; *s.* German, the German language; - ուսանեւ, գիտեւ, խօսեւ, to learn, to know, to speak German.

Գերմաս, ոյ *s. bot.* lupine.

Գերմարդկային *a.* superhuman.

Գերարդոյ *a.* very estimable, most reverend.

Գերութիւն *s.* captivity, slavery, servitude, yoke; tie; transmigration; ի - վարեմ, վարիմ, ի վերութե վարեմ *S.* Գերեմ, Գերիմ. [cellent.

Գերուհակ *a.* sublime, eminent, ex-

Գերուհակութիւն *s.* sublimity, pre-eminence, excellence.

Գերփանք *S.* Գերփումն.

Գերփեմ, էջի *va.* to ravage, to ruin, to pillage, to sack.

Գերփիւն *a.* that ravages, plunderer.

Գերփումն *s.* ravage, ruin, pillage.

Գեր քան *pr.* above, beyond.

Գերօրինակ *a.* extraordinary, excellent, rare, transcendent.

Գեււ, Գեօլ, գեղջ, գիւղից *s.* vil-

lage, country.

Գեօղեան *s. pl.* villages.

Գլաթ, ու, ի *s.* fleece, wool.

Գլեմ, էջի *va.* to card, to comb (wool); to tear; ի հուր - ե ի ջուր աւալ, to make ropes of sand.

Գղեմեմ, էջի *va.* to attract, to grapple, to grasp, to catch.

Գղջ *s.* carder. [ւար.

Գղիւր, զրաց *s. bot.* rush; *S.* Գեղջու.

Գղոց, այ *s.* casket, drawer, small box, till; desk.

Գղոցիկ *s.* little box.

Գեղ *S.* Գեղ. [again.

Գեթ *conj.* at least, however; only,

Գեշ, զիշոց *s.* corpse, carrion, dead body: *a.* bad, ill; - արիանեւ, to devour or make beasts eat.

Գեշագէշ, Գեշ գեշ *ad.* in several pieces, by bits, piecemeal.

Գեջ, գիջոց, ջաց *a.* humid, moist; lewd, libidinous; - աղանջաց, ear-wax.

Գէս, գիսոց, սաց *s.* hair, head of hair, long hanging hair.

Գէս, գիսից, սաց *s.* skilful, learned man; magician, sorcerer, astrologer, prophetic. [full.

Գէր, գիրաց *a.* fat; corpulent, plump,

Գթած, ի *a.* element, compassionate, merciful, humane, benign, mild, charitable, flexible, tender.

Գթամ, աջի *vn.* to compassionate, to pity, to be moved to compassion, to pardon, to grow tender.

Գթատեր *S.* Գթած.

Գթասիրաբար *ad.* tenderly.

Գթասիրեմ *S.* Գթամ.

Գթասիրութիւն *s.* tenderness.

Գթեմ, էջի *vn.* to stumble, to trip; to commit a fault; to fail.

Գթեմ, Գթեցուցանեմ, ուջի *va.* to stumble, to make one stumble; to seduce, to pervert.

Գթութիւն *s.* clemency, mildness, pity, compassion, mercy, humanity.

Գթումն *s.* stumble, false step.

Գթմիմ, մեցայ, Գթմիմիմ, նեցայ *vn.* to pout, to be sulky with, angry, offended, in a passion; to take offence.

Գթմնութիւն *s.* vexation, sulkiness, anger.

Գթիւ *a.* harsh, unpleasant.

Գժտմամ, տեցոյ տո. to differ, to disagree, to quarrel.

Գժտուածիւն *s.* altercation, contention, dispute, quarrel, discord, dissension, disagreement.

Գի, ոյ *s.* juniper-tree.

Գիւ *s. a.* stone easily thrown by the hand; Ի - քալ, to wheel.

Գիծ, քծկց *s.* line, stroke, dash, trace; notch, incision, cut; flourish; hyphen.

Գիճագոյն, etc. *S.* Գիջագոյն, etc.

Գին, գնոյ *s.* price; value; tax, estimate, valuation; rate, tariff; purchase, bargain; - հասանել, արկանել, to rate, to appreciate, to value, to estimate, to tax, to set a price on a thing; անարգ - հասանել, to undervalue; գնոյ առնու, գնոյ ստանալ, to buy, to purchase for money; գնոյ ըմպել զնուր, to drink water that has cost money; գնոյ գնել, to buy dearly; բարձրացուցանել, աճեցուցանել, իջուցանել, նուազեցուցանել զ-, to raise, to augment, to reduce, to lower the price; վեճել վասն գնոյ, to bargain; սովորական -, price-current; որոշեալ -, no abatement; գնելու գնեցից Ի քէն գնոց, I will pay you the price.

Գինարբու, այ *a.* wine-bibber, drunk, intemperate, drunkard.

Գինարբուք, ուայ *s. pl.* crapulence, intemperance, gluttony, feasting, drunkenness.

Գինաւէտ *S.* Գինեւէտ.

Գինդ, գնդաց, դկց *s.* ear-ring, buckle, ear-drop.

Գինեակ, եկաց *s.* small wine.

Գինեբեր, Գինեբուզն *a.* that produces much wine, abounding in wine.

Գինեգոյն *a.* wine-colour.

Գինեդէն *a.* tipsy, intoxicated.

Գինեկց *a.* tipsy, drunk.

Գինեխում *S.* Գինարբու.

Գինեծախ *S.* Գինեվաճառ.

Գինեծաղիկ *s.* flowered sour grapes or verjuice; flower of the wild wine.

Գինեկարաս *s.* barrel or vase of wine.

Գինեկէզ *S.* Գինեհար.

Գինեհամ *a.* that has the flavour of wine, winy, vinous.

Գինեհան *s.* wine-taster (instrument).

Գինեհասուածիւն *s.* abstinence from wine.

Գինեհար *a.* drunk, tipsy.

Գինեհարիմ, էցոյ տո. to get drunk, intoxicated, to fuddle, to tittle.

Գինեհարուածիւն *s.* drunkenness.

Գինեհոս *a.* smelling of wine.

Գինեճան *a.* drunk, tipsy.

Գինեճանուածիւն *s.* drunkenness.

Գինեմ, էցի տո. to be seasoned with wine.

Գինեման *S.* Գինեկարաս.

Գինեմոլ, այ *a.* great drunkard, toper, sucking-bottle. [wine.]

Գինեմորուր *s.* dregs, sediment of Գինեճամ, էցոյ տո. to get drunk, tipsy. [drinker, tippler.]

Գինեուէր *a.* that loves to drink,

Գինեվաճառ *a. s.* tavern keeper, wine-merchant or seller; -ք, selling of wine, wine-shop.

Գինեվաճառիկ արուեստ *s.* commerce of wine.

Գինետու *a.* who offers wine.

Գինետուն *s.* tavern, wine-cellar; wine-shop.

Գիներբու, ուք *S.* Գինարբու, ուք.

Գինեւէտ *a.* abounding in wine.

Գինըմպելիք *S.* Գինարբուք.

Գինըմպու *S.* Գինարբու. [արբուք.

Գինըմպուածիւն, Գինըմպուք *S.* Գին.

Գինի, նւոյ, նեաց *s.* wine; զուարթաւ նալ սրախ 'ի գինւոյ, ընդ գինիս մասնել, զգինեք անկանել, 'ի գինւոյ վնել, to be merry with wine, to drink, to get drunk; Թափել զ-, սԹափել Ի գինւոյ, to sleep one's self sober; զուարթացուցանել Ի գինւոյ, to make tipsy, to fuddle; սլարգել զ-, to clear the wine.

Գինձ, գնձոյ *s.* coriander.

Գինուածիւն *s.* intoxication.

Գինտ *S.* Գինդ.

Գիշագէշ *S.* Գիշագէշ.

Գիշախանձ, Գիշակեր *a.* that eats dead bodies, carnivorous, ravenous.

Գիշատմ, էցի տո. to tear, to devour; -զմիսանա, to tear each other, to tear one another to pieces.

Գիշատիչ *a.* ravenous,

Գիշեմ, էցի *S.* Գիշատմ.

Գիշեր, ոյ, Ի, այ *s.* night; darkness, obscurity; -աւ, Ի -ի ad. by night, during the night; nightly; զ-ն ողջոյն or Ի բուն, all the night, անբուն -, sleepless night; - յաւիտենական, eternal night, night of the tomb; հեշտայլ, անհոյլ -, delicious, impenetrable night; զարին ամենայն և զ-ն ամենայն, all day and night; զհասարակ -աւ, at

mid-night; զ-իւր օղնական առեալ, hidden by the night or darkness; առ-բռն անցուցանել զ-ն, to pass a sleepless or bad night; -ի սուրճեան եղև, the day changed into night; սիւ առնել զ-ն, to turn night into day; ընդ մութ -ոյն, in the darkness of night; ազանել ուրեք զ-ն, to set up all night, to pass the whole night; մտել զերկայնութիւն -ացն յերգս, to pass every night in singing; մինչդեռ կայր ևս -ոյ, while it was yet dark.

Գիշերագնաց, ից *a.* that walks, goes by night.

*Գիշերազուարճ *s.* marvel of Peru.

Գիշերաժամ *s.* hour of night; nocturnal.

Գիշերախառն *ad.* by night, nightly.

Գիշերական *a.* nocturnal.

Գիշերակերպ *a.* obscure, dark.

Գիշերահաւ *s.* bat.

Գիշերահաւասար *s.* equinox; գիծ -ից, equinoctial line.

Գիշերազուէս *s.* great mole.

Գիշերամարա or մարտիկ *a.* that makes war during the night.

Գիշերամարտ, Գիշերամարտութիւն *s.* nocturnal combat.

Գիշերամուկն *s.* bat.

Գիշերպաճ or յաճու *a.* noctivagant.

Գիշերային *a.* nocturnal.

Գիշերայն *ad.* by night, nightly, in the night time.

Գիշերանամ, ացոյ *vn.* to grow dark, to become obscure.

Գիշերանման *S.* Գիշերակերպ.

Գիշերաշրջիկ *a. s.* noctambulist, somnambulist; night-rambler.

Գիշերաշրջութիւն *s.* noctambulism, somnambulism.

Գիշերապահ, աց *a. s.* nocturnal guard; -բ, -ութիւն *s.* bivouac, patrol, sentinel.

Գիշերապաշտան *s.* nocturn.

Գիշերասէր *a.* that loves night or darkness.

Գիշերավար, ի *s.* Venus, the evening star; *S.* Գիշերագնաց.

Գիշերաց, Գիշերի, Գիշերոյն *S.* Գիշերայն.

Գիշերեմ, Էյլ, Գիշերութ առնեմ, Գիշերութիւն *vn.* to pass the whole night; to sit up or to watch all night in the open air.

Գիշտ *s.* fur-coat, pelisse.

Գիջագոյն *a.* more damp or moist; bleared.

Գիջակն, կանց *a.* blear-eyed.

Գիջային, Գիջին *a.* damp, moist; lascivious, wanton.

Գիջանամ, ացոյ *vn.* to get humid, to become damp; to pollute one's self.

Գիջութիւն *s.* humidity, moisture; pollution, masturbation, onanism; impurity. [hair grow.

Գլխաբուզիւ *a.* that which makes the Գլխագերծ *a.* cut or shaved head of hair.

Գլխախուլ *a.* dishevelled hair.

Գլխակ, աց *s.* head of hair, long hair.

Գլխակալ *S.* Մամակալ.

Գլխարձակ *S.* Հերարձակ.

Գլխաւոր, աց *a.* hairy, long-haired: *s.* comet; Greek monk.

Գլխաւորոյն *a.* more learned.

Գլխակ, աց *a.* knowing, wise, experienced. [confident.

Գլխակից *a.* conscious, acquainted, Գլխակցութիւն *s.* conscience; knowledge.

Գլխանամ, ացոյ *vn.* to know, to have commerce or intimate relations with some one.

Գլխացուցանեմ, ուցի *va.* to acquaint, to instruct, to inform.

Գլխելի *a.* that may be known, perceivable; -բ, *s.* note, remark.

Գլխեմ, ապի *va.* to know, to perceive; to learn, to understand; to feel, to recognize; to be able; to consider, to observe, to note; to believe; to know, to have a carnal connection with; ոչ -, to be ignorant of, not to know; -զայր or զկին, to lie with a man or woman; ոչ գիտէ զամօթ, he has no shame; քաջ, ճարտար գլխեմ զայն, I know it thoroughly; չգիտեմ, I do not know, I am ignorant of it; գլխաջեր, know! չ- զկնչ առնել, to be at a loss what to do. [cally.

Գլխաբար *ad.* learnedly; scientific- Գլխառոյն *a.* very learned.

Գլխական *S.* Գլխուն.

Գլխահանութիւն *S.* Գլխութիւն.

Գլխող *s.* scholar, learned man; prophet.

Գլխութիւն *s.* science, knowledge; doctrine, understanding, wisdom, study, art; -իցի, know, you are informed, you must know; գլխութեամբ, knowingly.

Գլխուն, սնոց *a. s.* learned, lettered, literate, wise, knowing, well perform-

ed; skilful, intelligent: diviner, foreteller; - Լիցի, know, you are informed, you must know; - առնել, to inform.

Գիր, գրոց *s.* letter, character; book, volume, writing; letter, epistle; letters, science, literature; holy scripture, Bible; - or Թուղթ մեկնելոյ, act of divorce; *S.* Ապահարարան; - առնել, հանել, to publish, to write; - հաստատակել, to post up or stake on the wall a bill, writing or advertisement; Ի-, ընդ գրով անկանել, լինել, to be written or registered; գրով or գրովք դալ, to dedicate one's self to reading; Ի - արևանել, հանել, գրումել, արձանագրուցանել, Ի գրի առնել, գրել հարկանել, to write, to write down, to registrate; to treat a subject; to circumscribe.

Գիրանամ, ացոյ *vn.* to fatten, to grow fat.

Գիրապարար *a.* fat, plump, corpulent; fertile, abundant.

Գիրացուցանեմ, ուցի *vn.* to fatten, to make fat; to make clammy.

Գիրացուցիչ *a.* fattening.

Գիրք *a.* delicate, soft, downy, tender, genteel.

Գիրկ, գրկի, գրկաց *s.* the two arms extended, open arms; bosom, breast: fathom; - ս արկանել, - ընդ - ս խառն լինել, to embrace, to hug one another; ընդ - ս մտանել, - ընդ արկն լինել, to draw the bow well; այն ինչ լինեք զրգին Ի - ո իւր Թափել, whilst he drew his bow tight; - ընդ - խառնիլ or խառն լինել, - ընդ խառն or գրկընդխառն or գրկախառն լինել, to wrestle, to struggle with one; - ընդ խառն կռիլ or մարտ, wrestling.

Գիրուծի *s.* plumpness, corpulence.

Գիրք, գրոց *S.* Գիր and Գրեան.

Գիււ, գեղւ, զեց *s.* village; country; գնալ, բնակել Ի -, to go to or live in the country.

Գիււակ *s.* little village; villa.

Գիււական *s.* peasant, clown.

Գիւլաւան, Գիւլաքաղաք *s.* small town, borough.

Գիւլապետ *S.* Գեղձաւադ.

Գիւղեան, Գիւղորէք, էկց *s.pl.* villages, country.

Գիւտ, էց *s.* invention, discovery, finding; profit: artifice: salvation: finder; առ է-, for the want of; էքնադ -ք, fine or rare inventions or discoveries; -ք ձկանց, fishing; - որոց,

hunting; -ք որովայնի, tape-worm; է- զեցի քեզ անձն քո Ի - ս, you will save your soul; Ի - ածել, to invent; Ի - ածիլ, to be invented.

Գիւտալան *S.* Գիւլթալան.

Գլաթաւալ *ad.* in rolling, tumbling down.

Գլան, Ի, այց *s.* cylinder.

Գլանակ *s.* rolling pin.

Գլանածեւ *a.* cylindrical.

Գլանամ, ացոյ *vn.* to become blunt-ed, to get dull.

Գլաջարք առնեմ *vn.* to break, to bruise with a stone. [noise.]

Գլգլուցք *s.pl.* gurgling; murmur;

Գլեմ, էցի *vn.* to roll; to wheel; to surpass, to excel; to bend, to incline; - զձեռն, to extend or stretch out the hand; - զք զինքեամբ, to win over, to attract, to gain one's favour; զՅունուք - խորհրդով, to be on the Greeks side, to be a partisan of the Greeks; - զխայրումն արեգական, to dim, obfuscate, darken or eclipse the splendour of the sun.

Գլապար, այ *a.* that has a headache; dizzy, giddy; whose brains are disordered, mad; - Թմբուլթիւն, dizziness.

Գլապարուծի *s.* head-ache; madness; giddiness.

Գլապերծ, այ *a.* whose head is shaven: barefaced.

Գլապիր, գրաց *s.* initial, capital letter; inscription, title.

Գլապիր, գրի *s.* coif, head-dress: where is the head of a Saint preserved.

Գլածանրուծիւն *s.* heaviness of the head. [pudent.]

Գլախառ *a.* headstrong; bold, impatient Գլախարգուծիւն *s.* division into several chapters, order, arrangement; summary, compendium; index.

Գլախոր *a.* ashamed, confused.

Գլախորեմ, էցոյ *vn.* to be ashamed.

Գլաշատեմ, etc. *S.* Գլաատեմ, etc.

Գլաշար *s.* oppressor; tomahawk.

Գլաշարի, այց *s.* poll-tax, capitation, head-money.

Գլան ձուկն *s.* chub, mullet.

Գլանի *s.pl.* the heads.

Գլանոց, այց *s.* cap; helmet.

Գլաջուք կաւաւ *s.* head-dress, veil.

Գլապապ, այց *a.s.* life-guard.

Գլապան *S.* Գլանոց.

Գլապաւ, էց *s.* turban, head-band.

Գլխապարտ, այ a. capital, that deserves capital punishment.

Գլխասէտ s. general.

Գլխաւետուծիւն s. generalship.

Գլխաս ա. headless. [behead.

Գլխասեմ, էջի va. to decapitate, to Գլխասուծիւն, Գլխասումն s. decapitation, execution.

Գլխարկ, այ s. hat; cap, bonnet.

Գլխարկիմ, էջոյ vn. to bend one's head. [ache.

Գլխացաւ, այ a. that has a head- Գլխացաւուծիւն s. head-ache.

Գլխաւոր, այ s.a. prince, master, superior, deacon; capital, principal, fundamental, essential, first.

Գլխաւորաբար or սէս ad. principally.

Գլխաւորեմ, էջի va. to finish, to end, to terminate; to abridge, to reduce.

Գլխաւորիմ, էջոյ vn. to have the pre-eminence, to be at the head: to be finished: bot. to bud.

Գլխաւորութիւն s. superiority, pre- dency, priority, supremacy.

Գլխեմ, էջի va. to decapitate the idols, to destroy; to turn about: S. Գլխաւորեմ.

Գլխիբաց ad. the head uncovered.

Գլխիվայր ad. the head downwards.

Գլխիվեր ad. the head upright.

Գլխովն, ի- ad. himself, personally, in person; all, totally, entirely.

Գլլոր ad. in rolling, tumbling down.

Գլլրեմ, էջի, Գլլրեցուցանեմ, ուցի va. to roll.

Գլլրիմ, էջոյ vn. to sink, to fall.

Գլլրումն s. roll, downfall.

Գլլւի, գլխոյ s. head; chief; summit, top; individual; the first place, the first rank; - գրոյ, chapter; - նաւի, prow; - գործոյ, master-piece; - ցամաքի, point, cape; - անկեան, angular stone; - սեան, capital; - գրամոյ, capital, funds, principal, capital or principal sum;

լսա գլխոյ, լսա գլխոյ, լսա -, առ -, by head, for each person; so much a head; զլլին ութ օրն ի -, all this week; ծածկել -, to be covered, to put on one's hat; բանալ զ-, to uncover, to take off one's hat; 'ն - հանել, օանել, ածել, to finish, to conclude, to bring to a head, to end, ի - երանել, հասանել, գալը էրթալ, to be finished or brought to a close, to end, to come to an end; - ամսոյ, the first day of the month, new

moon; - տարւոյ, new year's day; - բանից, exordium, preamble; point, article; - շննաստորհաց, end of the street; - սոսկն, beginning of a verse; առնու Տէր զոհերդ ի գլխոյ քուսնի, the Lord will take away thy master from thee; ունել զթիւ գլխոյ որդւոցն, to take the number of the children; քա. նի՞ -ք պատժոյ, how many punishments? Հանել ընդ -ն or ընդ կառավն զլանցանս ուրուք, to have one's revenge, to punish; - ամբառնալ, to revolt; անկանիլ գլխիս, to fall suddenly on the enemy; դնել զ- ի կշիւս, to put one's life in jeopardy; կալ ի -, to put one's self at the head, to be the leader; - բա. նկոյ, finally, at length, in conclusion.

Գլլումն s. defeat, ruin.

Գլխոր, ոյ or ի s. gall, gall-nut, oak- leaf apple.

Գլխորահամ a. that tastes like gall.

Գծապեր, գրաց a. traced, sketched: s. designer; draught; drawing; sketch; writing, letter.

Գծադրեմ, էջի va. to trace, to draw, to delineate, to design; to project, to describe, to paint; to sketch; to write, to form.

Գծադրութիւն s. dash, trace; drawing, design; sketch, draught; form, delineation; writing.

Գծած, այ s. ruled.

Գծաւորութիւն S. Գծագրութիւն.

Գծեմ, էջի va. to strike out; to erase, to mark with a flourish; to write; to cut, to scratch.

Գծուծութիւն s. baseness; filthiness, meanness, sordidness, niggardness.

Գծուծ, գծծի a. vile, abject; sordid, niggardly.

Գծօրէն ad. as a line.

Գծեմ, էջի va. to abject, to humble.

Գծիմ, ձեցոյ vn. to be debased, to become abject or contemptible.

Գծուծութիւն S. Գծուծութիւն.

Գծուծ, գծոյ S. Գծուծ.

Գղեր, ի, գղերք, երց s. clergyman, ecclesiastic.

Գղերկոս S. Կղերկոս. [arrow.

Գղիկ or գղկ, զիւյ s. notch of an

Գլթոր S. Գլխոր.

Գլթորահամ S. Գլխորահամ.

Գծիմ, էջոյ vn. to kneel down, to sit squat.

Գլլեթ, այ s. dome, cupola, vault, arched roof.

Գմբեթազարդ *a.* adorned with vaults; vaulted.

Գմբեթաձեւ, Գմբեթայարդ, Գմբեթայարկ, Գմբեթաշէն, Գմբեթորդ, Գմբեթաւոր *a.* in the shape of a dome, vaulted, convex. [that has a ceiling.

Գմբեթեայ *a.* vaulted, wainscotted, Գմբեթ *S.* Գմբեթ.

Գմեմ, էջի, Գմէլմ, յի *va.* to lie down.

Գնածոյ, ից *a.* bought, purchased.

Գնահաս, այ *s.* appraiser; auctioneer and appraiser.

Գնահատեմ, էջի *va.* to appraise, to estimate, to value, to tax.

Գնահատութիւն *s.* estimate, valuation, taxation, tariff.

Գնամ, այլ *vn.* to go, to walk, to repair; to abandon; to behave one's self, to conduct one's self; to flow, to flow away; to be in circulation; to act, to prevail; to run, to overflow; - զննի, զհետ -, to follow; - զնննապարհ, զնննապարհաւ, զնո շննապարհ, զկողմամբ, to walk; - ի վերայ ջրաց, to swim; - ի չորս, to go on hands and feet, to grope; որ գնայ ի ձեռս or ի վերայ ձեռաց, that walks on his hands, or who walks on his hauds; յասականութիւն անցեալ -, to be corrupted; ի բաց -, to go away, to depart; - յաշխարհէ, to die; աչ ինչ գնան առ նոսաբանք սպառնալեացն, the threats make no impression on them; ընդդէմ -, to resist; - արուեստի, to be in use, vogue or fashion; Կործք զնացեալք, things that are past; ի գնացելում աւուր . yesterday, the other day; գնացեալ, deceased.

Գնացուն *a.* ambulatory; moveable.

Գնաց, Գնացք, յցի *s. pl.* gait, step, pace, course; passage; walk; departure; circuit; way, journey; current; conduct, behaviour, demeanour, manners, custom; գնացն երկց աւուրց գնաց շննապարհի՛ յերկիր անապատ, they walked three days through the desert; դառնալ ի գնացից չարաց, to reform, to lead a better life.

Գնացական, այ *a.* ambulatory, that walks; fuggitive; dying; deceased.

Գնացումն *s.* gait, carriage; deportment; - ջրոյ, course.

Գնացուցանեմ, ուչի *va.* to cause to walk or run. [that moves.

Գնացուչի *a.* that causes to walk,

Գնդածողիկ *s. bot.* southernwood.

Գնդակ, այ *s.* globule, globe, bowl, spherical or round body; pincushion; apple; - խաղու or խաղուկի, ball, bowl; ball (at tennis); - մեղուաց, swarm of bees; - հրացանից, ball; bullet, large ball; - ձեռնածուաց, juggler's cork-ball; - որթոյ, bud, button.

Գնդակալ *s.* ring of an ear-ring.

Գնդակխաղութիւն *s.* tennis.

Գնդակից *S.* Գասակից.

Գնդակոծեմ, էջի *va.* to bombard.

Գնդակոծութիւն *s.* bombardment.

Գնդաձեւ *a.* round, spherical, orbicular, spheroidal.

Գնդաձեւութիւն *s.* sphericity.

Գնդանամ, այցայ *vn.* to be spherical or round; *bot.* to bud.

Գնդապետ, այ *s.* brigadier, colonel.

Գնդառեղն, սղան *s.* pin; small pin; bodkin.

Գնդեմ, էջի *va.* to make round or spherical; to condense; to become round.

Գնեմ, էջի *va.* to buy, to purchase for money, to take; արժան -, to buy cheap; Թանկագին -, to buy dear.

Գնող, այ *s.* purchaser, buyer.

Գնու, Գնուա *a.* gipsy.

Գնտակ *S.* Գնդակ.

Գլխուր *s.* dry cow-dung.

Գոգ, ոյ *s.* bosom; lap; hollow, cavity; - լերանց or վնոց, grotto, cavern, den; - ծովու, handle; creek; - նաւու, hold of a ship; - գործել or -ս առնուլ, to be concave or filled.

Գոգ, գորջիւր, ջիք, գցես, ցուք, ցեն *vd.* to say.

Գոգ, Գոգչես թէ or իմ *ad.* well, as, about, almost, nearly.

Գոգած *s.* hollow, cavity.

Գոգաձեւ *S.* Գոգաւոր.

Գոգանամ, այցայ *vn.* to be hollow, to become hollow.

Գոգաւոր *a.* hollow, concave.

Գոգեմ, էջի *va.* to dig, to hollow; to contain, to include.

Գոգչես *S.* Գոգ *ad.*

Գոգենոց *S.* Ուրկանոց. [real.

Գոգի, դւոյ, դեաց *a.* leprous; vene-

Գոգութիւն *s.* leprosy; syphilis.

Գող *S.* Մէղ.

Գողբերան *s.* urethra.

Գող, ոյ, ով *s.* being, existance, that is: *vd.* to come; coming.

Գող, ի *s.* heat.

Գողախառն *a.* burning, ardent.
 Գողանամ, ացայ *vn.* to warm one's self.
 Գողացուցանեմ, ուցի *va.* to warm.
 Գողըն. Գողընել, շւոյ, շէաց *s.* vapour, exhalation, smoke, expiration.
 Գողըշահում, ացայ *vp.* to evaporate.
 Գողըշացումն *s.* evaporation.
 Գոհ *a.* content, easy, satisfied; - լինել, to be content, satisfied, to take it kindly.
 Գոհաբան *s.* that praises, thanks.
 Գոհաբանեմ, էջի *va.* to praise, to thank.
 Գոհաբանութիւն *s.* praise, thanks.
 Գոհանամ, ացայ *vn.* to thank, to return thanks.
 Գոհար, աջ *s.* precious stone, gem, diamond; a precious thing; սուտ -, false stone, paste; անկիւն -այ, facet.
 Գոհարան *s.* place or instrument of praise, of thanks. [gem.
 Գոհարեղէն *s.* precious thing, jewel,
 Գոհացողական *a.* that praises, returns thanks.
 Գոհացողութիւն, Գոհութի *s.* grace, thanksgiving, thanks; - or Խորհուրդ գոհութեան, Eucharist. [sharper.
 Գող, ոց *s.* thief, robber, bandit;
 Գողաբար *ad.* like a thief.
 Գողակից *s.* companion of the thief.
 Գողամիտ *a.* that is addicted to theft.
 Գողանամ, ացայ *va.* to rob, to steal, to take clandestinely, to take away, to purloin; to pillage, to filch; to embezzle, to misapply; գալտ -, to juggle; ճնարելք -, to cheat; զփրստ, զփրստ, to captivate, to entice.
 Գողանք *S.* Գողեն.
 Գողացիկ *a.* clandestine, stealthy.
 Գողեմ, էջի *va.* to hide, to conceal; to rob.
 Գող 'ի գող *ad.* by stealth, secretly.
 Գողութիւն *s.* theft, robbery, rapine, expropriation; extortion, plunder.
 Գողումն *s.* robbery; stealth.
 Գողութիւն *s.* by-road.
 Գողուն, Գողունի *a.* stolen, robbed; unlawful, natural.
 Գողար *a.* mild, delicate, soft, morbid.
 Գողորբաբառ *a.* who has a fine language or tender voice, soft or gentle in speaking; alluring.
 Գողարիկ *S.* Գողար.
 Գողեն, Գողենք, նից *s.* theft, larceny, thing stolen.
 Գոճալմ, ի *s.* turkois; lapis lazuli.

Գոճամորու *s.* bot. sa y, goat's beard.
 Գոճմակ *s.* bot. colt's-foot.
 Գոմ, գոս, գոյ . գոյր, գուցէ, գող, գողով *vd.* to be, to exist, to subsist.
 Գոմ, ոց *s.* stable, sheepfold, stable for oxen. [stable.
 Գոմամուտ լինիմ *vn.* to retire into a
 Գոմէշ, մեցյ, մշաց *s.* buffalo.
 Գոմից *S.* Գոմից.
 Գոմոր *s.* sort of measure.
 Գոյ, էջ *s.* being, existence, that is, substance; goods; ըստ գոյին, գոյիւ, գոյիւ իւրով, գոյիւ չափ *ad.* as much as his means or property allow, as much as he had; entirely, completely; ի - ածել, to create, to cause to exist.
 Գոյակ, աջ *a.* extant; *s.* being.
 Գոյական, աջ *a.* that exists; *s. gr.* substantive.
 Գոյականութի *s.* existence, essence.
 Գոյակից *a.* of the same nature; consubstantial, coexistent.
 Գոյակցութիւն *s.* consubstantiality, coexistence.
 Գոյանամ, ացայ *vn.* to be created, to exist, to be; to be formed, produced.
 Գոյապետ, Գոյարան or արար *s.* that causes to exist, creator.
 Գոյապէս *ad.* substantially.
 Գոյացական *a.* substantial; essential.
 Գոյացութիւն *s.* substance; reality; essence, being, creature.
 Գոյացուցանեմ, ուցի *va.* to create, to give existence; to produce.
 Գոյացուցիչ *s.* creator, that gives existence or being.
 Գոյաւոր *a.* existing, extant: rich, opulent, wealthy.
 Գոյաւորիմ, էցայ *vn.* to be created, to exist; to be formed, produced; to grow rich.
 Գոյաւորութիւն *s.* existence; substance; creature. [tiate.
 Գոյափոխեմ, էջի *va.* to transubstantiate.
 Գոյափոխութի *s.* transubstantiation.
 Գոյեւ *a.* substantial.
 Գոյեղաբար *ad.* substantially.
 Գոյեղական *a.* substantial.
 Գոյեղնաբար *ad.* substantially.
 Գոյեղնութիւն *s.* substance.
 Գոյեղուտ *a.* substantial.
 Գոյթ, գուժից *s.* lamentation, complaint accompanied with groans and cries; sad news; - սունուլ, - ի բերան սունուլ, - դնել, to lament, to deplore;

- արկանեւ, առնեւ, սաւ, to bring bad news.

Գոյիբուսակ *s.* a kind of aromatic.

Գոյն, գունոյ *s.* colour; complexion, ornament; tint, dye: jaundice; Թափեւ, հասանեւ or բառնաւ զ-, to discolour; *pr.* as, like; *ad.* so, thus, in this manner.

Գոյնադոյն *ad.* in divers colours.

Գոյշ, Գուշ, Գոյշ Թէ, Գոյշ ուրեք *ad.* God preserve us from it, God forbid; take care.

Գոյութի *s.* existence, being, nature, essence, substance, reality; goods.

Գոնդեղ, այ *s.* turnip.

Գոնեա, Գոնեայ, Գոնէ *conj.* at least, above all things, however; only, yet.

Գոնջ *a.* scurfy. [*scurf.*]

Գոնջանամ, այցոյ *vn.* to have the scurf.

Գոշ Տ. Գորշ and Քարձ.

Գոչեմ, էջի *vn.* to cry, to exclaim, to cry out; to call; to bellow, to roar.

Գոչեցուցանեմ, ուցի *va.* to sound, to cause to sound or resound.

Գոչին, Գոչումն *s.* clamour, great cry, crash, noise, voice, exclamation; hue and cry, uproar; bellowing, roar.

Գոչողական *a.* sonorous.

Գու *a.* fierce, bold, haughty, warlike, martial; *s.* noise, anger, crash, attack, assault.

Գուամ, աջի *vn.* to make a great noise, to be violently angry; to assault, to attack; to insult.

Գուռի or ուեղ *s.* wasp; gad-fly; horse-fly.

Գուռղ, այ *a.* arrogant, proud, haughty, imperious, insolent; *s.* tyrant.

Գուռղաբար *ad.* haughtily, proudly.

Գուռղանամ, այցոյ *vn.* to be proud of, puffed up, elated.

Գուռղութիւն *s.* pride, haughtiness; insolence, arrogance, presumption; lordliness, tyranny.

Գուռշ *s.* noise, shriek, cry.

Գուռութիւն, Գուռումն *s.* anger, violence, noise; haughtiness.

Գոս, գոսք, or գոսեր *s.* kettle-drum; գոսերս գոչեւ, to beat the kettle-drum.

Գով *s.* praise, eulogy.

Գովաբան *a. s.* that praises, praiser.

Գովաբանեմ, էջի *va.* to praise.

Գովաբանութիւն *s.* praise, eulogy.

Գովանք Տ. Գովասանութիւն.

Գովասան, էջ *s.* that praises, praiser.

Գովասանական *a.* of praise.

Գովասանեմ, էջի *va.* to praise.

Գովասանութիւն *s.* praise, eulogy.

Գովելի *a.* praise-worthy, plausible.

Գովեմ, էջի *va.* to praise, to glorify, to exalt, to magnify, to applaud, to celebrate, to renown; to cense; - կարի ինն or յանջախ, to extol, to commend excessively; - զանձն, to glory, to boast.

Գովեստ, էջ *s.* praise, eulogy, panegyric; incense; glory.

Գովիչ *a. s.* praiser.

Գովութիւն, Գովումն *s.* praise, eulogy; honour, glory; գովութեամբ, laudably.

Գորգ *s.* carpet.

Գործ, ոյ *s.* work, affair, thing, deed, action, operation, business, trade, negotiation, practice, agency, enterprise, labour; commission; fact, effect, merit; manufacture; make; - քաղաքութեան, exploit, signal action in war; այր -ոյ or -ոց, an active man, a clever man; օր -ոյ, a working day; - է գտանեւ, it is difficult to find; - առնեւ, ընդ - արկանեւ, ի - արկանեւ, զնեւ, to make use of, to employ, to use; to practise, to effect, to accomplish, to execute, to realize; ի - ածեւ, to use, to employ, to make use of; բանս ի - առնեւ, to establish, to advance, to take for granted, to agree; ձեռն ի - արկանեւ, to undertake, to begin, to commence; -, or -ք Առաքելոց, the Acts of the Apostles; նովին իսկ -ով, ipso facto, caught in the act; - առ -ով, - ընդ -ով, transitorily, indifferently; ի - or ընդ - մասնեւ, to enter on one's duties; - ունեւ ընդ ումեք, to have to do with some one, to have business with some one; ի - արկանեւ զերկիր, to cultivate or till the ground; - զնեւ հողոն, to make use of the wind; - օրական, journeywork.

Գործադիր *s.* actor, executor.

Գործադրեմ, էջի *vn.* to execute; to practise. [*tice.*]

Գործադրութիւն *s.* execution; practice.

Գործած, ոյ *s.* work, manufacture; web, weaving.

Գործածական *a.* usual. [*ploy.*]

Գործածեմ, էջի *vn.* to use, to employ.

Գործածութիւն *s.* use, employ, practice, exercise, management.

Գործակ, այ *s.* maker, worker.

Գործակալ, այ ճ. officer, minister, commissary, commissioner; manager, agent, factor, negotiator; attorney.

Գործակարութիւն ճ. place, office; agency, business of an agent; procuratorion.

Գործական ա. practical, active.

Գործականապէս ad. practically.

Գործականեմ, էջի տո. to make, to operate.

Գործականութիւն ճ. act, deed, action, operation.

Գործակատար ճ. diplomatic agent.

Գործակից ճ. cooperator; associate, coadjutor; - լինել. to cooperate; to contribute, to concur.

Գործակցութի ճ. cooperation, concurrence, coadjuvancy.

Գործանոց ճ. workshop, laboratory.

Գործանուութիւն ճ. act, affair, work, enterprise, business, office, place, employment. [builder.

Գործառու, այ ճ. contractor; master-

Գործասէր ա. laborious, active, diligent.

Գործասիրութիւն ճ. activity, love of work or labour.

Գործավար, այ ճ. intendant, officer; foreman, overseer.

Գործատեսց ա. lazy, idle.

Գործատուն ճ. manufactory.

Գործարան, այ ճ. manufactory; instrument; organ. [organical.

Գործարանական, Գործարանատար ա.

Գործարար, այ ճ. negotiator, correspondent, agent. [gency.

Գործարարութիւն ճ. negotiation, a-

Գործաւոր, այ ճ. a. maker, work-

man, labourer, worker; husbandman, farmer: efficacious; - օրական, journeyman; դաս -այց, working-class.

Գործաւորութիւն ճ. work; labour.

Գործելի ա. feasible; maker; Գ. coal.

Գործեմ, էջի տա. to work, to make, to do, to fashion, to manufacture; to commit, to perpetrate; to knit; to twist; - գերկիր. to cultivate, to labour, to till; - գերկաթ, to forge; շար գործեցէք. զար արարէքդ, you have done very wrong; զինչ գործ գործեցէր դու ընդ մեզ, why have you done this to us? - զանօրէնութիւն, to do wrong; to commit a crime; - զարդարութիւն, to act with justice; - զփրկկութիւն, to effect salvation; - զհանգրէրէս, to make clothes; խորշա խորշա-

զասպանն, to make small compartments in the ark; շաշ - , to give a dinner; շահասպարհ - , to open up a way.

Գործի, ծւոյ, ծեայ ճ. instrument, machine, tool; organ; utensil, furniture.

Գործիական ա. instrumental.

Գործնական Տ. Գործական.

Գործողութիւն ճ. act, action, proceeding, function, operation.

Գործուած, ոյ ճ. fabrication, work.

Գործուն, Գործօն, այ or էյ ա. ploughed land; Տ. Գործունեայ.

Գործունեայ, Գործօնեայ, նէիյ or նեայց, էայ ճ. a. workman, maker; minister; active, busy; efficacious.

Գործունեութի ճ. efficacy; activity.

Գորշ, էյ ա. ash-coloured, gray.

Գորշախլալ, Գորշախարիւ ա. dapple; grayish, grizzly. [ring.

Գորշապահանգ, այ ճ. ear-drop, ear-

Գորով, ոյ ճ. tenderness, sensibility, pity, compassion; fondness, sympathy; a. affectionate, tender.

Գորովաբն, Գորովագութ, Գորովալի, լիր, լից, կան ա. tender, affectionate, sensible, affecting, charitable; compassionate, feeling; pathetic; ad. tenderly, feelingly. [touching.

Գորովալէս ա. affecting, moving,

Գորովամայր ա. affectionate towards one's mother, or who has an affectionate mother; ճ. pia-mater.

Գորովանք Տ. Գորով; գորովանք ad. tenderly.

Գորովասէր ա. affectionate, tender, feeling, charitable.

Գորովեմ, էջի տա. to be affected, touched with compassion; to affect, to flatter, to caress.

Գորովունն ճ. affection, compassion, fondness, sympathy.

Գորտ, ոյ or էյ or ուց ճ. frog; - թուտաւոր, toad; - կարկաշէ, the - croaks.

Գուբ, գբոց ճ. ditch, hollow; well, cistern; abyss; subterranean place; cell of honeycomb.

Գուգալ ճ. union of irregular troops.

Գութ, գթոյ ճ. pity, compassion, tenderness, commiseration, feeling, mercy, sensibility, tender heart; է-

շարժել, ածել, - արկանել, է - խանդալաստանայ շարժել, to move, to soften, to entreat tenderly; փակել զ- իւր յուռնեքէ, to harden one's heart a-

gainst another; -բ նորա առաւել ևս են ի ձեզ, he loves you more intensely; առ - սոսմի նորա, for the love of his race; յխնարիլ ի - երեսոց ուրուք, to go mad on account of the beauty of some one; - մեր առաջի երեսոց քոց, let our supplications find favour in thy sight; կին սանուկ ի հմանի զի - անկյի, to marry into his family for the purpose of strengthening the bonds of friendship: -բ, նր. the Goths, the nation of Goths.

Գուծաւ, or այ, ի s. several pair of oxen to draw the plough.

Գուծարեր, այ a. s. that brings sad news, sad, fatal; bearer of unhappy news.

Գուծամ, այլի տ. to lament, to de-
 Գուծասարա a. lamentable, deplorable, worthy to be deplored.

Գուծատար, Գուծատու, Գուծար-
 կու S. Գուծկան.

Գուծարկեմ, էջի տ. to lament, to deplore; to carry or give sad news.

Գուծուար S. Գուծկան.

Գուծեմ, էջի տ. to bring or give sad news; to lament, to deplore, to cry, to scream; to sound.

Գուծիւն S. Գուծումն.

Գուծկան, այ a. s. that carries or gives sad news; bearer of unhappy news; weeping, in tears; sad news.

Գուծումն s. lamentation, complaint, cry, groan.

Գուռ a. blunt, dull.

Գուլպայ, ից s. sock; short-stocking; երկայն -, stocking, hose; հանել զ-ս, to pull off the stockings; գնել զ-ս, to put on one's stockings.

Գուռ or ձն s. handful.

Գուղձ or ձն s. glebe, clod.

Գուռ, -բ s. knee, knees; ի գուռս իջանել, խոնարհիլ, անկանել, or հարկանիլ, կալ, to bend the knees, to prostrate one's self; to squat.

Գուռ or Գուռարտակ սանեմ S. Գուռարեմ. [harness of a carriage.

Գուռակ s. large waggon or cart; the

Գուռապետ s. colonel.

Գուռար, ից or այ s. assembly, session; action; addition, summing up; sum, amount; - սանուկ, to assemble; - գնել ընդ ումեք, to fight or quarrel with some one.

Գուռարահորով S. Բազմահորով.

Գուռարեմ, էջի va. to assemble; to

convoke; to gather together, to add, to sum.

Գուռարեմ, էջայ սր. to assemble together, to gather together; to be astonished amazed, surprised, confused.

Գուռարութիւն, Գուռարումն s. assembly; mob; sitting; addition.

Գուռարս a. assembled, gathered together.

Գուռարտակ, այ s. assembly, assemblage, mob, band, corps, forces; a. assembled, gathered together; - նաւուց, squadron; - գնել, կազմել, սփռել, կարգել, առնել, to assemble, to gather together; to levy troops, to send a body of troops; ի -ի, in war.

Գուռարտական a. of an assembly.

Գուռիլ s. urine: mud, dirt: all-flower's water: bot. soap-wort.

Գուն s. effort; - գործել, գնել, - ի գործ առնել, to study, to devise, to strive, to try, to labour, to intrigue.

Գունազեղ a. adorned with fine colours.

Գունազեղեմ, էջի va. to colour.

Գունազոյն a. in divers colours.

Գունազարդեմ S. Գունազեղեմ.

Գունաթափ S. Գունատ.

Գունակ, այ a. similar, equal, like; s. dye, colour; kind, sort; manner; difference; - -, in several colours; various, different; - -, -ս -ս, ad. differently, variously.

Գունակաւորեալ S. Գունազեղ.

Գունակեմ, էջի va. to colour, to illuminate; to dye.

Գունակութիւն s. colouring; dye; variety. [ral colours-

Գունապառչոյճ a. adorned with seven

Գունաս a. tarnished; pale, pallid, wan.

Գունատեմ, ոխի տա. to tarnish; to discolour, to tan; to fade.

Գունատութիւն s. loss of colour; paleness, wanness.

Գունաւոր, այ a. coloured; dyed; having several colours; quick, diligent, violent. [lour.

Գունաւորեմ, էջի va. to dye, to co-

Գունաւորութիւն s. colour, dye, tint.

Գունափոխեմ, Գունափոխ ընեմ S. Գունափոխ.

Գունափոխութիւն s. transfiguration.

Գունդ, գնդի, դայ s. assemblage, band; troops, brigade, battalion, re-

giment, legion, cohort, phalanx: globe; sphere; ball, bowl; pincushion; pommel; sounding line, plummet; - *փոքրիկ*, bullet; globe; - *անուոյ*, nave of a wheel; - *կշուոյ*, weight; - *կաւարեայ*, lead; *չափէլ զծով գնտով*, to sound.

Գունդ Գունդ, Գունդադունդ ad. a. in several regiments; in a crowd, like a crowd; large, much.

Գունդխաղ s. tennis.

Գունդասպար S. Սարար, Սարասպար.

Գունդասապլ s. constable.

Գունեայ, Գունեան, Գունեղ a. of fine colour, fine, graceful.

Գունեմ S. Գունակեմ.

Գունեքանդ a. of good colour or of many colours.

Գունչ S. Գոնջ, Գնչու.

Գունա, գնտոյ S. Գունդ and Գնդակ.

Գունչակ, աջ s. a. diviner, conjurer, prognosticator; informer, denunciator; sign, mark; that expounds, manifests; *մասն կ - լինել*, to denounce, to impeach, to accuse.

Գունչակեան a. judicial.

Գունչակաւոր a. already predicted; very evident.

Գունչակեմ, եջի va. to predict, to prophesy; to foresee, to presage, to conjecture, to guess, to augur, to cast one's nativity, to prognosticate; to denounce.

Գունչակութի, Գունչակուն s. prophecy; presage, omen, prognostic; augury, auspice, divination, denunciation.

Գուպար, էյ or աջ s. war, combat; wrestling; assembly; dispute; - *ս նըսախլ*, to assemble or sit down altogether; *ի - կուոյ մասնել*, to enter the lists, to wrestle.

Գուպարագիր s. fencing-master or chief of gladiators.

Գուպարած s. struggle, wrestling, fight; duel; war; dispute; - *գնել*, to fight, to attack. [wrestling match.

Գուպարայալթ a. s. conqueror in a war; to make war, to fight; to dispute.

Գուպարուն s. war, combat; conflict.

Գուսան, աջ smf. singer, musician; player; actor. [s. song, ballad.

Գուսանական a. musical; theatrical;

Գուսանամոլ a. passionately fond of operas or opera-singers; mad for musicians.

Գուսանամու a. where a singer or musician enters; - *անել*, to receive opera-singers into one's house; - *լինել*, to visit the opera-singers.

Գուսանութիւն s. music, drama, comedy, ballad.

Գուրպոյ S. Գուրպոյ.

Գուցէ, - երէք, - թէ ad. perhaps; for fear of, lest.

Գլիր s. wimble, auger; - *փոքրիկ*, small auger; - *տակաւայ*, piercer, gimlet. [gle, to bubble.

Գուգամ, աջի տ. to croak; to gar-

Գուէ, էյ or աջ s. street, road.

Գուէնիկ, հկայ a. s. plebeian, clownish, rude, coarse; peasant, clown.

Գուէնիւամ, աջոյ տ. to become rude or clownish, to keep low company. [per's grass).

Գուղի, զոյ s. bot. scorzonera (vi-
Գուիճ s. rock-salt, mineral salt.

Գուռ, Գուռթ s. crew, band, crowd; assault, attack; - *ասլ*, to assault, to attack.

Գուռչ S. Գանդուր.

Գուսակ, աջ s. cap, bonnet: calix, flower-cup: inventor, author; - *լինել*, to invent; - *աւ, ad.* exactly, surely, precisely.

Գուսնեմ, գտի va. to find, to invent, to discover, to find out; to gain, to have; to meet; - *չնորս առաջի ուրուք*, to gain or acquire the heart, friendship, goodwill of some one; to regain the favour of some one.

Գուսնիմ, գտայ տր. to find one's self; to appear, to show one's self; *հաւասարիմ -*, to be faithful.

Գուսնք s. the finding again; fiction, invention; *դբան -*, fiction, fable.

Գութիչ s. finder, inventor.

Գտողական a. inventive.

Գտուն s. invention, discovery.

Գրաբանական a. written, literal.

Գրաբան s. literary language; *ad.* in the literary language; *a.* literal.

Գրագետ, գիտայ a. book-learned, literate, lettered.

Գրագիտական a. literary.

Գրագիտութիւն s. book-learning, literature, letters, learning.

Գրագիր, գրայ s. copier, transcriber; author, writer; secretary.

Գրագրութիւն s. office of a copier.

Գրագարծ s. the dividing of words into syllables for the end of the line.

Գրադեղ *s.* ink.

Գրահեղ *S.* Աշահեղեց.

Գրակ, *այ s.* small writing.

Գրակազմ *s.* book-binder.

Գրակազմութիւն *s.* binding.

Գրակալ, *այ s.* desk; reading desk.

Գրական *S.* Գրագէտ. [mar.

Գրակահուծիւն *s.* literature; gram-

մարկարդ *այ s.* reader.

Գրակէս *S.* Աշահեղեց.

Գրակոնտիկոն, *ի s.* enamel.

Գրահալիւ *s.* algebra.

Գրամար *s.* penny-weight; scruple.

Գրամարտիկ, Գրամարտիկոս, *այ s.*

grammarian, literate.

Գրամոլ *s.* bibliomaniac.

Գրամոլութիւն *s.* bibliomania.

Գրոյարկ, Գրանոց *s.* library.

Գրաշար, *այ s.* compositor; compos-

ing stick. [library.

Գրասահ տեղի or տուն, archives,

Գրասան, *այ s.* hem, border, list:

collar of a coat; ephod.

Գրասանակ, *այ s.* phylactery, amu-

let; letter case; pocket: ephod.

Գրասէտ, *այ s.* librarian.

Գրասեղան *s.* desk, writing-table,

study, bureau, secretary. [ing-room.

Գրասենեակ *s.* bureau, office, read-

Գրասէր, սիրաց *a.* studious, that

loves study, bibliophilist.

Գրաստ, *այ s.* led-horse, beast for the

saddle, sumpter, sorry horse, ass, short

or thick horse, animal, beast, tit; -

մատակ, mare.

Գրասամիտ *a.* stupid.

Գրովաճառ, *այ s.* book-seller.

Գրովաճառանոց, *այ s.* book-shop,

book-store.

Գրովաճառութիւն *s.* book-trade.

Գրատ, *ի s.* great coat, loose coat,

Persian dress. [case.

Գրատուն, Գրարան *s.* library; book-

Գրու, ից, *այ, ուց s.* earnest money,

assurance, security, pledge, engage-

ment; mort-gage; wager, bet; deten-

tion; - դնել, to wager, to lay a bet; to

hire, to give wages or salary; - աւ-

նել ընդ ումէք, to lay a wager.

Գրաւագիր, դրաց *s.* better, wagerer.

Գրաւական *s.* pledge, assurance;

earnest money; mortgage.

Գրաւականեմ, էջի *va.* to hire, to

engage; to mortgage; to detain, to

occupy.

Գրաւահարկ *s.* exaction by seque-

stration; collector; *a.* who exacts by seizure.

Գրաւեմ, էջի *va.* to hire, to engage, to secure; to redeem; to hold, to detain, to usurp, to occupy, to seize, to appropriate, to encroach; to stride; to prepossess, to preoccupy; - յարբուհիւ, to confiscate.

Գրաւոր, *այ, Գրաւորական a.* written; literary, literal.

Գրաւումն *s.* detention, encroachment, usurpation, occupation, seizure; - յարբուհիւ, confiscation.

Գրաքննիչ *s.* critic.

Գրաքննական *a.* critic, critical.

Գրաքննեմ, էջի *va.* to critic.

Գրաքննութիւն *s.* critic; censure.

Գրգամ, ացոյ *vn.* to cluck; to cocker.

Գրգանամ, ացոյ *vn.* to enjoy, to amuse, to cocker one's self, to live a merry life.

Գրգանք *s. pl.* delicacy, effeminacy; delight, pleasure, voluptuousness; caress, cockering.

Գրգարան, *այ s.* place of pleasure, of delight, paradise.

Գրգեմ, էջի, Գրգեցուցանեմ, ուցի *va.* to fondle, to treat delicately or effeminately, to caress; to feed delicately.

Գրգիմ *S.* Գրգամ.

Գրգիչ *a.* caressing.

Գրգիւ *s.* defiance, provocation, challenge, incitement, impulse, instigation, inducement, solicitation, suggestion, temptation, allurements, stimulation, motive. [dress, rag.

Գրգլեակ, լեկաց, Գրգլիք, լեաց *s.* old

Գրգուանք, Գրգութիւն *S.* Գրգանք.

Գրգուեմ, էջի, Գրգուեցուցանեմ, ուցի

va. to irritate, to excite, to provoke; to

incite, to alarm, to inflame, to instigate, to move, to foment, to nettle,

to urge, to rekindle, to revive, to rouse, to rebel.

Գրգուիչ *a.* exciter, provoker.

Գրգուութիւն *s.* incitement, impulse,

provocation; contest, quarrel.

Գրգում *vn.* to cluck.

Գրգամ *vn.* to grunt; to murmur.

Գրգանք *s.* whirlpool, vortex, gulf.

Գրեա թէ, Գրեթէ *ad. conj.* nearly,

almost, about; hardly, like, well.

Գրեայ *S.* Գրէ.

Գրեան, էնոյ, էանք, էոց *s. pl.*

books; writings.

Գրեթէ S. Գրեա թէ.

Գրեւիք s.pl. writings.

*Գրեխ, այ s. clyster, injection, syringe.

Գրեղէն a. written.

Գրեմ, էջի va. to write, to compose; to engrave, to carve; to paint; to esteem, to value; ոչ ինչ -, to despise, to disesteem.

Գրէ, ից s. crane (bird).

Գրէ թէ S. Գրեա թէ.

Գրթախաղաց a. stumbling (stone); seducer. [pieces.

Գրթաշարեմ va. to break, to cut in Գրթաղ, այ S. Գրթախաղաց.

Գրթեմ va. to stumble; to deceive; to seduce.

Գրթիչ s. cheater, sharper.

Գրծցեմ, էջի va. to knock, to strike.

(Ս.) Գրիգորի խոս s. bot. marjoram.

Գրիկ s. small book.

Գրիմ, էցայ vn. to be inscribed; to be steamed or valued.

Գրիչ, գրչաց s. writer, scribe, author; pen; - երկաթի, style; graver; steel-pen; փետուր -, goose-quill; - նկարչի, pencil.

Գրիւ, գրուաց s. bushel.

Գրկալիք a. full bosomed; - աղէղն, a bow well drawn.

Գրկախառն a. embraced; ad. with embracements; - սիրով ողջունել զմեանս, to salute by embracing each other; - լինել, to embrace; S. Գիրկ ընդ խառն լինել.

Գրկախառնիմ, էցայ vn. to embrace; S. Գիրկ ընդ խառն լինել. [embrace.

Գրկախառնութիւն s. embracement,

Գրկակից S. Գրկախառն.

Գրկակցութիւն s. familiarity, union of love: consubstantiality.

Գրկանք s. embrace.

Գրկալով s. fathom.

Գրկատարած ad. with open arms.

Գրկարան s. embracer.

Գրկեմ, էջի va. to embrace.

Գրկընդխառն S. Գիրկ ընդ խառն.

Գրկընկալ a. who is in the arms or at the breast (a baby).

Գրկոյք, Գրկուիք, Գրկուք S. Գրքուկ.

Գրճակ S. Գոճմակ.

Գրմունչ s. bird's crop.

Գրոհ, ի s. assault, irruption; nation, people; - սալ, to storm; S. Գրոհ, etc.

Գրոհեմ, էջի vn. to assault, to storm.

Գրոց s. burin.

Գրուած, ոյ s. writing.

Գրուան, այ s. bushel.

Գրութիւն s. writing.

Գրուիճ s. grasshopper.

Գրչաղիք a. s. written; manuscript.

Գրչաման, ի s. inkstand.

Գրչութիւն s. writing, manner of writing.

Գրչան, այ s. pocket; purse; գնել ի -ի, to pocket.

Գրչիք S. Գրչիք.

Գրտակ, այ s. small loaf, roll.

Գրտանակ, Գրտակ s. rolling-pin.

Գրքոյի, Գրքուկ, քուկաց s. small book, manual, small treatise.

Գօշեմ, էջի va. to bite, to sting; to mangle, to lacerate.

Գօւ, ից a. dry, arid, dead; benumbed, impotent. [come dry.

Գօանամ, աջայ vn. to dry, to be- Գօացուցանեմ, ուցի va. to dry.

Գօութիւն s. dryness, aridity.

Գօտեւած a. girdled. [dle.

Գօտելոյծ a. that has untied his gir- Գօտեւած a. who girdles; s. the girdling one's self.

Գօտեւոր, այ a. girdled, girt.

Գօտեւորեմ, էջի, Գօտեւորիմ, էցայ vn. to gird one's self.

Գօտէկուիւ, Գօտեմարտ s. wrestler; - լինել, to wrestle. [թիւն.

Գօտէկուութիւն S. Գօտեմարտու-

Գօտեմարտիմ, էցայ vn. wrestle.

Գօտեմարտուի s. wrestling, struggle.

Գօտէկնդ a. girt; prompt, active, diligent; - լինել, to gird one's self; to be prompt.

Գօտէկնդիմ S. Գօտեւորիմ.

Գօտի, տւոյ, տեաց s. girdle; twist; belt; zone; - ածել, - ընդ մէջ ածել, to gird, to tie or to draw close round the body; to be prompt; այրեցած, բարեխառն, սառուցեալ -, torrid, temperate, glacial zone; - լեռանց, chain of mountains; - աստուածական, տէ-

րունեան, Արամազդայ, rain-bow.

Գօտիածու, այ a. that girds the bo- dy; that girds on the sword.

Դ

Դ (tā) դա s. the fourth letter of the alphabet and the third of the consonants. It is sometimes used for, or confounded with the letters ա and Թ : դ, ք, four; fourth.

Դ s. article and pron. thou, thee, you; this, that, it; these ; սուրբք սրբոյ . you who are the holy of holy ones ; կորուսեր զհողիդ և զինչւոք , you have lost your soul and your property ; արձակեա՛ զժողովուրդդ . let this or the people go ; որ խօսիտ ընդ քեզ , he who talks to you. [this.

Դա , գորա , գորա , գոցա pron. that, Դա՛ աւազիկ cony. here is, there is ; see here ; behold ; but ; now ; դա՛ և դուք աւազիկ , there you too.

Դաբիր , այ s. sanctuary ; altar of the oracle. [sanctuary.

Դաբիրայօրէն a. that resembles the Դաբնային a. of laurel.

Դաբնի , նույ , նեայ s. laurel.

Դաբր S. Դաբր . Դադ S. Դէդ .

Դադաղ , Դադաղք , զաց s. bier, coffin ; litter, sedan ; gridiron, grate.

Դադար s. cessation, rest ; pause ; establishment, dwelling ; station ; -ք դադանաց , den ; -ք խաչանց , անասնոց , stable ; -ք հաւուց , roost ; perch ; -ք նաւուց , harbour.

Դադարեմ , էջի vn. to cease, to stop, to interrupt ; to become calm, to give over ; to desist, to rest one's self, to remain ; to drain.

Դադարեցուցանեմ , ուցի va. to cease, to stop, to calm, to interrupt ; to extinguish, to stanch, to quench ; to drain.

Դադարեմ , էջայ S. Դադարեմ . Դադարումն s. cessation, desistance, repose, rest, pause ; discontinuance, vacation ; extinction, redemption, act

of stanching ; silence ; interruption ; inaction.

Դաժան , այ a. hard, harsh, rough, sharp, sour, atrocious, austere, morose, blunt, cross, froward, difficult, inaccessible, cruel, merciless.

Դաժանաբարոյ or բու a. wild, fierce, savage ; rude, cruel.

Դաժանաբոյս a. whose productions are harsh or hard.

Դաժանաւզոյն a. harder or very hard ; very harsh ; haughty, cruel.

Դաժանական S. Դաժան . Դաժանահոտ a. that has a bad smell, stinking.

Դաժանանամ , աջայ vn. to become cruel or atrocious.

Դաժանատեսակ , Դաժանատեսիլ a. deformed, ugly, horrible.

Դաժանիմ , էջայ vn. to be angry, mad, to sour, to turn sour, to get worse.

Դաժանութիւն s. atrocity, haughtiness, austerity, harshness ; sharpness, asperity. [Դայլ .

Դալ . ի s. yellowish : colostrum ; S. Դալակիմ , էջայ vn. to endeavour, to study, to labour.

Դալապր s. sabre, sword.

Դալար , ի or յ a. green, that is not dry ; fresh ; - , դէլ - , s. verdure, herb, grass, greens. [dure, grass.

Դալարաբեր a. that produces verdant green, greens.

Դալարաբեր ընիմ , Դալարաբերեմ , էջի va. to produce verdure ; to become green, to become green again.

Դալարագէլ , Դալարագոյն , Դալարազարդ , Դալարագգեայ a. green, covered with verdure, verdant, fresh.

Դալարահէր a. furnished with new hair.

Դալարանամ , աջայ vn. to become green, verdant, to sprout.

Դալարավայր s. meadow, pasture-field ; a. verdant. [ness.

Դալարարար a. what produces green- Դալարացուցանեմ , ուցի , Դալարեմ , էջի va. to make green ; to renew, to restore.

Դալարեղէն s. herbs, greens.

Դալարիմ , էջայ S. Դալարանամ . Դալարի , բույ , բեայ s. verdure, grass, herbage, vegetables.

Դալարութիւն s. green, verdure.

Դալարուտ a. green, fresh.

Դալախիլ a. horrible, dreadful.

Իալկահար, Իալկաւոր, Իալնկոս *a.* ictical.

Իալուկն, լիսն *s.* jaundice.

Իակու, ուայ *s.* adze, axe.

Իահ *a.* hard, old, ancient.

Իահպրամ *s.* ten pence, coin of ten pence.

Իահամուկը, մանց *s.pl.* meat: offering, oblation: bribe, fee.

Իահանակ, կին *s.* dark green emerald; corundum.

Իահեկան, այ *s.* penny; drachm; gold coin; coin; - հասանել, to coin, to mint. [feiter.

Իահեկանահատ *a.* forger, counter-

Իահիճ, հնաց *s.* hangman, executioner; attendant; torturer.

Իահլիճ, լճաց *s.* closet; hall; portico; gallery, corridor. [officer.

Իահճապետ, այ *s.* chief of hangmen;

Իահնայ *s.* butcher's axe, hatchet.

Իահուկ *s.* sledge.

Իահուճ *s.* god-wit; heath-cock.

Իաղճ, ի, Իաղճն, ձին *s.* wild mint; calamint; origan.

Իամ *s.* snare, toil: *mus.* accord.

Իամարիմ, էցայ *vn.* to be amazed, blind. [meeting.

Իամարճակ, Իեմականջ *s.* assembly,

Իամբան, այ *s.* tomb, sepulchre, mausoleum.

Իամբանագիր *s.* epitaph.

Իամբանական *a.* sepulchral, funeral; *s.* funeral oration.

Իամբարան, այ *s.* vault, charnel-house, catacombs, church-yard; *S.* Իամբան. [bury.

Իամբարանեմ, էցի *va.* to inter, to

Իամն, ի *s.* prune, damson, damask plum.

Իայեակ, էկայ *s.* wet-nurse; nurse; midwife; preceptor; tutor, governor.

Իայեակորդի *S.* Իայեկորդի.

Իայեկաբար or սէս *ad.* like a foster-father or nurse.

Իայեկանուկ, Իայեկասուն, Իայեկասոճ *s.* foster-brother; *a.* of a foster-brother.

Իայեկեմ, էցի *va.* to nourish, to bring up, to educate.

Իայեկորդի *s.* foster-brother.

Իայեկութի *s.* nurse's office; bringing up, education. [strum.

Իայլ *s.* the first milk of a cow, colostrum.

Իալլըլիկը *s.* trill, modulation, quaver, warbling.

Իան, Իանակ, այ *s.* knife; clasp-knife; սրէլ լ, to sharpen a knife.

Իանդարործ, -վաճառ *s.* cutler.

Իանդ, Իանկ, այ *s.* mite, penny, obole.

Իանդալ *a.* slow, tardy, idle, heavy. Իանդալալիկն, -գոյն, -կան *a.* very slow. [standing (water).

Իանդալամած *a.* thickened, thick;

Իանդալամիտ *a.* awkward, clumsy.

Իանդալանք *S.* Իանդալութիւն.

Իանդալով, էցայ *vn.* to loiter, to trifle, to slumber, to dally, to waver.

Իանդալկոտ *S.* Իանդալ.

Իանդալութիւն, Իանդալումն *s.* slowness, tardiness, delay, frivolity, idleness, indolence.

Իանդան *s.* tooth, notch.

Իանդանուանդ, էց or այ *s.* bit, curb; bridle; gag. [curbed.

Իանդանուանդակալ *a.* tied, bitten,

Իանդաչ, Իանդաչանք *S.* Իանդաչումն.

Իանդաչական *S.* Իանդաչկոտ.

Իանդաչեմ, էցի *vn.* to waver, to hesitate; to grope; to talk idly, to dream.

Իանդաչեգուցանեմ, ուցի *va.* to cause to waver or tinkle, to resound.

Իանդաչկոտ *a.* wavering.

Իանդաչութիւն, Իանդաչումն *s.* vacillation; delirium.

Իանդաչուն *S.* Իանդաչկոտ.

Իանդիւն *s.* sepulchral darkness, horror or rottenness.

Իանկ *S.* Իանդ.

Իալուրան, այ *s.* drinking vessel, cup or pot.

Իաշն, ջնն, շանց *s.* contract, convention, bargain, treaty, engagement; condition, capitulation; compact, agreement; concurrence, alliance: harmony; *a.* sweet, agreeable to the ear;

ad. with a low voice; դաշնա կուել, հաստատել, ի - մտանել, to contract, to make an agreement; to stipulate, to transact; to confederate; - խօսել, to speak very mildly; - նայել, to look tenderly, affectionately, or sweetly on one; անյանել զդաշամբ, to break the conditions, the alliance or faith; անյանել զամուսնութան, զսուն դաշամբ, to be unfaithful to the marriage-bed; - հաւատոյ, the Creed; - քաղաքական, civil contract. [ment; charter.

Իաշնագիր, դրոյ *s.* contract, agree-

Իրանադեր, դրաց *s. a.* contractor, that contracts; - լինել, to contract, to make an agreement, to negotiate.

Իրանադրութիւն *s.* contract, pact, covenant, treaty, compact, engagement; stipulation; capitulation; alliance.

Իրանակ, այ *s.* poniard, cimeter, cutlass, dagger, sabre; piano; - հարկահեղ, to play on the piano.

Իրանակահար *s.* pianist.

Իրանականք *s.* harmonious, sweet song.

Իրանակաւոր *a.* harmonious.

Իրանակաւորութիւն *s.* harmony.

Իրանակեմ, եցի *va.* to harmonize; to tune. [tuner.

Իրանակիչ, Իրանակող *s.* harmonist;

Իրանակից *s.* confederate, leaguer; conspirator; - լինել, to confederate, to unite, to league, to accede.

Իրանակութիւն, Իրանակումն *s.* harmony.

Իրանակցութիւն *s.* confederacy, league, alliance, connexion; treaty; plot, conspiracy.

Իրանաւոր *a.* confederate, allied; stipulated, conventional.

Իրանաւորիմ, եցայ *vn.* to agree; to confederate, to ally; to conspire, to plot. [federacy, league.

Իրանաւորութիւն *s.* convention; con-

Իրայն, շուռի *s.* sabre, cutlass; hanger, poniard.

Իրայտ, այ *s.* field, country, soil, heath, fallow ground, plain; Ելիւսեան -ք, Elysian fields; Արխեսան -ք, field of Mars.

Իրայտաբերան *s.* opening or entrance to a plain or field.

Իրայտադէտին *a.* campestrial, flat; - վայր, plain, flat country, meadow.

Իրայտական *a.* rural; flat, level; *s.* villager, countryman.

Իրայտակողմն *s.* part or side of the country.

Իրայտաձեւ *a.* plain, in form of a plain.

Իրայտամուկ լինիմ *vn.* to enter into an open country.

Իրայտային *S.* Իրայտական.

Իրայտան, այ *s.* menses; *a.* monthly.

Իրայտանամ, ագայ *vn.* to become a plain, to be flat.

Իրայտանիկ *a.* monthly.

Իրայտավայր, այ *s.* plain, heath, country, field.

Իրայտացուցանեմ, ուցի, Իրայտեմ, եցի *va.* to plain, to love!

Իրայտաւէտ *a.* abounding in open country, in fields.

Իրայտաւորիմ *S.* Իրայտանամ.

Իրայտեմ *S.* Իրայտացուցանեմ.

Իրայտարայք, րէկց *s. pl.* the fields, the open country.

Իրան, ուն *a.* bitter; sour, acrid, sharp, harsh, grievous, painful, disagreeable, tiresome, tedious, disgraceful, fatal, sad, tormenting, austere; maddening; biting, satirical.

Իրանաբարոյ *a.* vexatious, proud, tiresome, crabbed, cross. [ness.

Իրանաբեր *a.* that produces bitter-

Իրանաբոյն *a.* very bitter; -, -ս *ad.* bitterly. [bitter.

Իրանաբաժան, Իրանադրան *a.* very

Իրանադեղ *s.* bitter remedy.

Իրանադէմ *a.* of a horrible aspect.

Իրանաթոյն *a.* that has dangerous venom.

Իրանաթորմի *a.* furnished with, or full of bitterness, very bitter.

Իրանալի, -լիք *a.* full of bitterness.

Իրանաւոր *a.* disastrous (news).

Իրանախայրի *a.* productive of bitter or deleterious fruit. [famous.

Իրանածաղբ *a.* very shameful, in-

Իրանածեր *s.* bad old man.

Իրանանոծ *a.* deploring with much bitterness. [bitterly, painfully.

Իրանակողուչ or կորոչ *a.* groaning

Իրանակակիծ *a.* bitter, painful.

Իրանահամ *a.* that has a bitter taste, bitter, sharp, acrid, harsh, sour.

Իրանահամբոյր *a.* inhuman, cruel.

Իրանահայեաց *a.* sullen, grim.

Իրանահաւաւ *a.* who sighs bitterly.

Իրանահաւ *a.* thoroughly bitter, or bitter indeed. [ed heart.

Իրանահողի *a.* who has an afflict-

Իրանահատան *a.* bitter, harsh.

Իրանահոտ *a.* that stinks.

Իրանահաշակ *S.* Իրանահամ; - լի նիմ, to taste gall or anything bitter.

Իրանամ, դարձայ *vn.* to turn, to turn about, to return, to go or come back again; to repair; to be converted;

- յետս or ընդ կրօնին, to recede; ընդէմ-, to object, to resist, to oppose;

- ի քրիստոնէութիւն, to become a christian; - առ Տէր, to repent, to reform;

- յԱստուծոյ, to rebel against God; - աւուր, to draw towards night;

ի - սարսըն, the year after; ի գէն -, to arm one's self, to take arms.

Դառնամահ *a.* of a painful or violent death.

Դառնամազ *a.* melancholy, irascible.

Դառնանամ, ացայ *vn.* to become bitter, to turn sour; to be offended, irritated; to be tired, displeased.

Դառնանիր; *a.* lethargic sleep.

Դառնաշունչ *a.* rough, violent; bad, venomous. [sourly, painfully.

Դառնապէս *ad.* bitterly, harshly,

Դառնապտուղ *S.* Դառնենի.

Դառնաիրա *a.* cruel, barbarous, ferocious.

Դառնալէր *a.* deep, mortal (wound).

Դառնատեսիլ *a.* of a horrid aspect.

Դառնարբոյց *a.* bitter (to drink).

Դառնարմատ *a.* whose root is bitter.

Դառնացող *a.* vexatious, offensive, irritating, maddening.

Դառնացուցանեմ, ուչի *va.* to imbitter; to sour, to irritate, to offend, to tire, to displease. [ritates.

Դառնացուցիչ *a.* that imbitters, ir-

Դառնենի *a.* whose fruits are bitter.

Դառնիճ, նճի *s. bot.* endive; wild lettuce; *a.* bitter. [bitter.

Դառնոտեան *a.* whose branches are

Դառնորակ *S.* Դառնաճամ.

Դառնութիւն *s.* bitterness, disgust, sharpness, gall, distaste; grief, displeasure, vexation; rigour; enormity; mordacity.

Դաս, ուց *s.* order, rank, division, body, class; choir; place; lesson, precept, dictate, instruction; - ստէլ ուսէլք, to lecture, to read, to teach.

Դասաբանեմ, էջի *va.* to arrange, to put in order. [the choir.

Դասադրութիւն *s.* chorister, master of

Դասադրիմ, էջայ *vn.* to enrol one's self.

Դաս գաս, Դասադաս *ad.* in several orders or assemblages, in several companies.

Դասալք *a.* deserter; - լինէլ to desert; to apostatise.

Դասալքութիւն *s.* desertion. [bly.

Դասախմբութիւն *s.* meeting, assem-

Դասախումբ *a.* ordered, assembled.

Դասակ, այ *s.* troop, order, division; flock (of sheep, etc.); herd (of oxen, etc.). [ranged, divided.

Դասական *a.* ordinal; classical; ar-

Դասակարգ *s.* order, class.

Դասակարգեմ, էջի *va.* to put in order, to associate, to enrol.

Դասակարգութիւն *s.* order, sign; enrolment; choir; hierarchy; category.

Դասակից *a.* of the same order or class; *s.* colleague, comrade.

Դասակցիմ, էջայ *vn.* to be in the same class or society, to enrol one's self.

Դասակցութիւն *s.* admission, company.

Դիտասպետ, այ *s.* the first of an order or class; chorister, precentor, master of the choir.

Դիտասպետեմ, էջի *vn.* to be the first or chief in an assemblage.

Դիտասպետութիւն *s.* office of a master of the choir; hierarchy.

Դիտասաց, etc. *S.* Դիտասուռ, etc.

Դիտասլըր *S.* Դիտասգրութիւն.

Դիտասուռ, այ *s.* lecturer, professor, teacher.

Դիտաստուն *s.* school-house.

Դիտասուռութիւն *s.* instruction, lesson.

Դիտաւորեմ *S.* Դիտեմ.

Դիտաւորութիւն *s.* order, ordonnance, arrangement; system; - բառից, syntax.

Դիտեմ, էջի, Դիտեցուցանեմ, ուչի *va.* to put in order, to order, to arrange, to distribute; to enrol, to associate.

Դիտա *s.* hand.

Դիտասակ, այ *s.* wrist; hand, palm; - սրոյ, hilt of a sword; - գնէլ, to haft, to set in a handle. [cuffs.

Դիտասակասք *s. pl.* manacles, hand-

Դիտասակեալ, էտէղ *s.* place where one rests the wrist or hand.

Դիտասակերտ, այ *s.* manufactory, edifice, building; estate, village, country house, villa. [or cakes.

Դիտասազակք *s. pl.* exquisite food

Դիտասապան, այ *s.* hilt of a sword; guard (of a gun).

Դիտասառակ, այ *s.* handkerchief; towel, napkin. [pedagogue.

Դիտասխորակ, այ *s.* preceptor, tutor,

Դիտասխորակարան *s.* place of education; preceptor.

Դիտասխորակեմ, էջի *vn.* to bring up, to educate, to instruct, to train up, to discipline.

Դիտասխորակութիւն *s.* education, instruction, discipline; pedagogy.

Դիտա, ից *s.* lawsuit, cause, litigation;

justice; - զարեւ, զնեւ, to proceed, to sue in law, to bring an action; - առնեւ, to do justice; to judge a lawsuit; - սալ, հասուցանեւ, to judge one's self, to condemn one's self, to be condemned; է - կոչեւ, to summon, to cite.

Դատադրութիւն s. sentence pronounced or written.

Դատախազ, սց s. accuser, informer, plaintiff; - լինեւ, - գնեւ ընդ, S. Դատախազեմ.

Դատախազեմ, էջի vn. to accuse, to denounce; to oppose.

Դատախազանք, Դատախազութիւն s. accusation.

Դատաինդիր s. judge; pleader; - լինեւ, to litigate, to plead, to contest; to be revenged.

Դատակից a. litigant, pleading.

Դատակնիք, կնքի, կնքաւ s. sentence; condemnation, proscription, censure, fulmination.

Դատակնքեմ, էջի va. to sentence, to execute, to condemn, to censure, to proscribe, to fulminate.

Դատակշիւ լինիմ. to judge rightly.

Դատան, անք S. Դատասան.

Դատապարս a. condemned; s. crime; - առնեւ, to condemn; - լինեւ, to be condemned.

Դատապարսանք s. punishment.

Դատապարտեալ a. damned.

Դատապարտելի a. damnable.

Դատապարտեմ, էջի va. to condemn, to damn, to censure, to reprobate; to sentence, to execute. [that damns.

Դատապարտիչ a. that condemns;

Դատապարտութիւն s. condemnation, damnation, perdition.

Դատաստան, սց s. judgement, discernment, criticism; sentence, condemnation; act, arbitration, judgement; justice; cause, lawsuit, proceedings; -աւ, judicially; կոչեւ է -, to summon, to cite before a judge; - սալ, to be condemned. [of laws.

Դատաստանագիրք s. codex, code

Դատաստանական a. judicial, done by legal authority.

Դատաստանարան, Դատաստանոց s. tribunal, court of justice.

Դատաւճիւ S. Դատակնիք.

Դատարան S. Դատաստանարան and Դատաստան.

Դատարկ, սց a. empty, void; hollow; vain, useless; idle, indolent, un-

occupied, lazy; - ինչ ad. in vain.

Դատարկաբան, էջ a. that speaks in vain.

Դատարկաբանեմ, էջի vn. to speak to no purpose or in vain. [course.

Դատարկաբանութիւն s. useless dis-

Դատարկաժամ s. leisure-time.

Դատարկախոյզ a. very inquisitive.

Դատարկակեաց a. slothful, lazy, idle, unoccupied.

Դատարկաձեռն a. ad. emptyhanded, without a present, without offering.

Դատարկամիտ a. lazy, slothful; mad, foolish.

Դատարկոյած a. vagabond, sauntering, lounging; - լինեւ, to lounge, to saunter, to stroll.

Դատարկանամ, սցոյ vn. to be vacant, void; to be empty; to be useless; to be idle or unoccupied.

Դատարկանձն, ձուռք S. Դատարկակեաց.

Դատարկաըրկի S. Դատարկոյած.

Դատարկաընթիւն s. sauntering, rambling.

Դատարկադես ad. uselessly.

Դատարկապորտ, Դատարկասուն a. blackguard, rogue, rover, vagabond;

-կեանս լարեւ, to play the blackguard.

Դատարկարան s. place of vacation.

Դատարկացուցանեմ, ուշի to empty, to evacuate, to clear; to exhaust.

Դատարկութիւն s. emptying, vacuum, space; evacuation; vacuity; vacancy; exhaustion; idleness, slothfulness, laziness, leisure.

Դատաւոր, սց s. judge; arbiter; counsellor, corrector; bailiff; police-officer; censorer, critic.

Դատաւորաբար ad. like a judge, in justice, with authority.

Դատաւորական a. judicial, done by authority of justice.

Դատաւորանոց, Դատաւորարան s. court, seat of justice, tribunal.

Դատաւորութիւն s. judicature, office of judge, bailiwick, officialty, administration.

Դատապէտ a. summoned; ill-treated; - առնեւ, to condemn, to blame, to reprobate, to ill-treat, to offend in words. [նեմ.

Դատապէտեմ S. Դատապէտ առ-

Դատեմ, էջի, Դատիմ, էցոյ vn. to judge; to discern; to criticize; to know; to think; to esteem; to reason; to con-

demn; - ընդ ումէք, to bring an action against some one; հրով, է հուր -, to burn, to consume by fire; սրով, է սուր -, to kill with a stroke of a sword.

Դատինք S. Դատանք.

Դատիչ, Դատող s. judge.

Դատողական a. judicial; critical.

Դատողութիւն s. judgement.

Դատուհի sf. wife of a judge.

Դատուն s. judgement, opinion, sentiment, advice, understanding; judgement, reasoning, criticism; discernment, decision.

Դար, ուց s. age; century; ոսկի, ունէղնիկ -, the golden age; մջին -, the middle ages; է մերում -ու, in our times; - ուց է -ս, from age to age, for ever and ever.

Դար, էց s. height, hill, eminence, precipice; a. even number; -իւ եւ -իւ գալ, to come, to flow in many waves or surges; - եւ կոճառ խաղալ, to play at even or odd.

Դարագլուխ s. completion of a century. [embankment.

Դարալիբ a. nearly overflowing the Դարակ, այ s. shelf: little hill.

Դարակոճառ, այ a. s. even and odd (number).

Դարահոս առնեմ, գործեմ, Դարահոսեմ, էցի va. to precipitate; - ընիմ, to throw, to precipitate one's self, to tumble down. [head.

Դարաճակատ a. having a high fore-

Դարան, այ s. cupboard: watch, ambush, ambuscade; trap, caltrop, gin, snare; subterraneous passage; plot, cheat, deceit, intrigue; - գործէլ or դնէլ, է - մասնէլ, to lay an ambush, to lie in ambuscade, to be on the watch; to dupe, to cheat, to plot; - մասէնից, book-case.

Դարանագործ, Դարանակալ, այ a. s. insidious, footpad, plotter; - ընէլ, to seek to surprize some one, to watch, to beset, to supplant.

Դարանակարգութիւն s. ambush, ambuscade, obsession.

Դարանակեմ, էցի va. to dilucidate.

Դարանամուտ S. Դարանակալ.

Դարանայլղ առնեմ va. to investigate or observe the ambushes, to beware of.

Դարանապետ s. chief of footpads.

Դարանիմ, էցայ vn. to lie in ambuscade, to be on the watch, to suborn, to

circumvent; to hide one's self.

Դարանաւանդք տան s. ceiling, roof.

Դարասան, այ s. porter.

Դարասլաս S. Դարպաս.

Դարասպետ S. Դարասան.

Դարասպիկ s. pimento.

Դարաստան, այ s. garden; orchard, place planted with trees.

Դարաւանդ, այ s. height, eminence, precipice: eyebrow; - ք S. Դարանաւանդք.

Դարաին s. river-bank.

Դարահոս, Դարահոր, էց s. cavern, cave, hollow.

Դարբէն, բնաց s. forger; brasier; lock-smith; ironmonger.

Դարբնական a. belonging to a smith; - ն, smithcraft.

Դարբնասալ s. anvil.

Դարբնեմ, էցի vn. to forge.

Դարբնոց, այ s. forge, smithery, smithy.

Դարբնութիւն s. lock-smith's trade or work, ironmonger's trade, ironware, smithcraft.

Դարբուկ S. Դերբուկ.

Դարգիւն, գոթի s. bed, litter.

Դարգնակալ a. that lies on a litter, that is ill in bed.

Դարեմ, էցի vn. to roost, to perch; to remain, to stay.

Դարեւանդ S. Դարաւանդ.

Դարեան, etc. S. Դաժան, etc.

Դարիճակ, այ s. pattern, model.

Դարիճէնիկ, Դարիսէնի s. cinnamon.

Դարձ, էց s. turn, circuit, return; reference; reduction; increase; burden (of a song); conversion, change; - յեաս or ընդ կրունկն, recoil, putting or drawing back, retreat; - հիւանդութեան; paroxysm; - փոխարինի, recompense, return; retaliation, compensation, retribution; - առնէլ, to turn, to turn about, to return; - քd. again.

Դարձագարձ s. return; relapse; new fall; - առնէլ, to turn or return several times.

Դարձաւած a. of routine, habitual.

Դարձաւածութիւն s. routine, habit.

Դարձասէր a. that loves to turn often.

Դարձարան s. penitentiary.

Դարձաւոր a. that turns; that is converted. [version.

Դարձաւորութիւն s. return; con-

Դարձագարձիմ, էցայ vn. to vault.

Դարձեալ *u.* turned, returned; converted.

Դարձեալ *ad.* again, anew; moreover, besides, otherwise, even, likewise; bis; also.

Դարձնիթաց լինիմ *vn.* to pass by; to return running.

Դարձուած, *ոց s.* circuit, return; reward, retribution; answer, report, signification; - բանից, phrase, sentence, style.

Դարձումն *s.* return; repentance.

Դարձուցանեմ, *ույլ va.* to return, to turn; to avert; to restore; to bring or carry back; to reinstate; to bring back, to recall; to return, to send back; to make over again; to reduce; to distract; to abate; to resolve; to convert; - յետս or ի բաց, to revoke; to reject; to reflect; - անդրէն, to cede, to resign, to yield; - զբերախա, to renuncerate; - զմազձ, to vomit.

Դարման, *ոց, ից s.* cure, dressing; culture; remedy, reparation; refreshment; provender, provision, victuals; subsistence, nourishment, maintenance; - տամ, *S.* Դարմանեմ. [tive.

Դարմանական *a.* remediable, curable.

Դարմանաւոր *a.* curing.

Դարմանելի *a.* curable.

Դարմանեմ, *էջի va.* to nourish, to sustain, to feed; to fodder; to cherish, to foment; to physic, to dress, to heal; to repair. [rishes.

Դարմանիչ *a.* careful of; who nourishes.

Դարմանոց *s.* hospital.

Դարմանութիւն *S.* Դարման.

Դարջոյն *S.* Դարջոյն.

Դարջունակալ *S.* Սուսերաւոր.

Դարում, *ոյ s.* end, term, limit.

Դարումն *S.* Դարաբարումն.

Դարունաճ *s. bot.* corn-poppy, corn-rose.

Դարուփոս *a.* scabrous, scraggy.

Դարպաս *s.* palace, royal house, court.

Դարպասական *s.* courtier.

Դաւ, *ոյ or ու, ուլ s.* stratagem, fraud, contrivance, machination, cheat, circumvention, deceit, trick, imposture, plot, snare, trap, device; - զնէլ or գործէլ, to conspire, to circumvent, to plot, to lie in wait; - անձին աւնէլ, to kill one's self; - ուլ, deceitfully, treacherously. [contriver.

Դաւաբեր, Դաւաբործ *a. s.* factious;

Դաւադործութիւն *s.* stratagem; faction; rebellion.

Դաւաճան, *ոց a. s.* fraudulent, fallacious, disloyal; impostor; felon, cheat, prevaricator, sycophant, traitor.

Դաւաճանաբար, Դաւաճանեալ *ad.* deceitfully, craftily, sliily.

Դաւաճանեմ, *էջի va.* to betray, to defraud, to deceive, to prevaricate.

Դաւաճանող *S.* Դաւաճան *a.*

Դաւաճանութիւն, Դաւաճանումն *s.* treason, deceit, intrigue, rebellion, fraud, prevarication; stratagem; ambush.

Դաւանակից. Դաւանահամբոյր *a.* that holds the same faith.

Դաւանարան *S.* Վկայարան.

Դաւանաւոր *a.* that has or gives the confession of faith.

Դաւանեմ, *էջի, Դաւանիմ, էցոյ vn.* to confess, to avow, to profess, to protest.

Դաւանիչ *S.* Դաւանաւոր.

Դաւանութիւն, Դաւանումն *s.* confession or declaration of faith.

Դաւանք *S.* Դաւ.

Դաւեմ, *էջի va.* to defraud, to cheat, to contrive.

Դաւիլ *s.* charter-party.

Դաւողութիւն, Դաւումն *s.* fraud, deception, cheat. [rine.

Դաւի *s.* tambour; cymbal, tambour.

Դաւիեմ, *էջի vn.* to strike or sound the tambour.

Դաւիւն, Դաւումն *s.* the sound of a tambour; uproar, noise, rumour.

Դաւինե or նի *S.* Դաւին.

Դաւիր հատանեմ *vn.* to tap, to stamp with the foot, to scrape the ground.

Դգալ *S.* Դրգալ.

Դգըչեմ, Դգնչեմ *S.* Խոխոյեմ.

Դգըչիւն, Դգըչումն, Դգըչնումն *s.* noise, murmuring of a river; uproar, noise, cry.

Դգմաճ, ի *s.* macaroni, macaroon.

Դգմենի *s.* pumpkin, gourd.

Դգում, գգմոյ *s.* pumpkin; calabash, gourd; - դաւն, *bot.* colocynth, colocintida.

Դեգ *a.* odd, fantastical, morose, difficult, extravagant, surly, humourous man, peevish, unsociable, intractable, froward, untoward, restive.

Դեգերանք *s. pl.* frequenting company; evagation, distraction, dissipation.

Դեգերիմ, էցոյ *vn.* to frequent com-

pany; to trifle; to wander, to recreate one's self.

Դեգերումն S. Դեգերանք.

Դեգուլթիւն s. caprice, oddness.

Դեգեւեմ, էջի va. to vacillate, to stagger, to totter.

Դեգեւիմ, էջոյ vn. to vacillate, to totter, to waver, to shake, to fluctuate.

Դեգեւիտո a. vacillating, wavering.

Դեգեւումն s. vacillation, unsteadiness, uncertainty, irresolution.

Դեղին, փինի or փինի s. dolphin, porpus.

Դեկան S. Դահեկան.

Դեկտեմբեր, Ի s. december.

Դեհ, Խց s. side, part; S. Կողմն.

Դեհկան, Ի s. governor of a province; S. Կողմնակալ.

Դեհկանութիւն s. government of a province; office or dignity of the governor of a province; S. Կողմնակալութիւն.

Դեհպետ S. Դեհկան.

Դեղոյ or Խց s. remedy, medicine, medicament, purgative, potion, draught; spice, drug; cure, dressing; poison, venom; ink; die, colour; amulet, talisman; - դալար, grass, herbage, green; verdure; ամենաբոյժ -, panacea; - մատուցանել, to physic, to dress; - առնուլ, to take a remedy; to take poison; անոյշ, գառն, սաստիկ, զորաւոր, ազգու -, sweet, bitter, violent, powerful, efficacious remedy.

Դեղաբանական a. pharmaceutical.

Դեղաբանութիւն s. pharmacopœia, pharmaceutical.

Դեղագործ, այց s. apothecary; that prepares tinctures, physic or poison.

Դեղագործեմ, էջի vn. to prepare physic or tinctures.

Դեղագործութիւն s. pharmacy; art of preparing tinctures or physic; painting.

Դեղագիր, դրի or դրոյ a. who applies a plaister or administers medicine; s. hair-pencil to dye the eyes.

Դեղախունիկ s. spice, aromatic or medicinal drug.

Դեղակուր a. poisoned; - առնել, կորուսանել, to poison, to give poison, to infect with poison; - լինել, to be poisoned.

Դեղահատ, Խց s. pill; bolus; S. Դեղատու.

Դեղահունդ s. seed; dried fruit for table. [skirt, border.

Դեղանի s. beggar's pouch or wallet;

Դեղանկար a. painted in colours.

Դեղառեալ a. poisoned.

Դեղալաճառ, այց s. druggist, grocer, quack, apothecary; seller of tinctures.

Դեղատու, այց s. that gives medicaments; poisoner; sorcerer, bewitcher.

Դեղատուեմ, էջի va. to physic, to cure; to poison.

Դեղատուութիւն, Դեղատուութիւն s. medicament, remedy, medicine, cure; poisoning, act of giving poison; witchcraft, enchantment.

Դեղարան s. pharmacy, apothecary's or chemist's shop; drug-box.

Դեղարար S. Դեղագործ.

Դեղբ s. yellow.

Դեղգիր S. Դեղագիր.

Դեղեխ S. Դաւաճան.

Դեղեմ, էջի va. to poison, to infect with poison; to physic; to dye.

Դեղըմոյս s. that takes physic; that takes poison.

Դեղթափ, Խց s. antidote, counterpoison; - քար, bezoar.

Դեղին, զոյ or զին a. yellow; fallow; wan, pale, palid.

Դեղիչ a. empoisoner; sorcerer.

Դեղձ, Խց s. peach.

Դեղձան, Ի a. yellowish, light.

Դեղձանամոյ a. fair-haired.

Դեղձանիկ s. canary-bird.

Դեղձենի, Դեղձի, ձւոյ s. peach-tree.

Դեղձուկ s. small peach.

Դեղնագոյն or գունեան a. yellow.

Դեղնախունիկ s. ochre; yellow incense.

Դեղնաներկ s. massicot.

Դեղնացաւ s. jaundice.

Դեղնափայլ a. yellow, rather red.

Դեղնդեղ S. Դեղնախունիկ.

Դեղնիմ, էջոյ vn. to become yellow; to become fair; to grow red; to become pale.

Դեղնոտ, այց a. become yellow, grown pale.

Դեղնութիւն s. yellow colour; jaundice; paleness.

Դեղնուց, Ի s. yolk of an egg.

Դեղոտ, Խց a. venomous, poisoned.

Դեղրայք, բէլց s. pl. spices; drugs.

Դեմեար, Ի np. Ceres; s. earth, ground, soil. [terrestrial.

Դեմարածին a. sprung from earth,

Դէն , էջ *s.* religion, faith, sect, belief (of infidels).
 Դենազարձ , Դենակորյոս *a.* that has forsaken his religion, irreligious.
 Դենար , է *s.* penny, denier, denarius.
 Դենիմադէկն *s.* Persian religion.
 Դենպէտ , այ *s.* head of religion or sect.
 Դեռ , - էւ *ad.* still, yet, to this hour; newly, recently.
 Դեռաբողբոջ , Դեռաբոյս , Դեռաբուսիկ *a.* born, grown or produced recently; young, new.
 Դեռագիւտ *a.* new found.
 Դեռադէռ *a.* recent, new; *ad.* recently, newly. [to speak.
 Դեռաբոս *a.* that has recently begun
 Դեռածաղիկ *a.* recently blossomed.
 Դեռածին *a.* recently born or produced; that has recently engendered.
 Դեռակայ *a.* present.
 Դեռակիթ *a.* fresh; - կաթն , ձու , fresh milk, new-laid eggs.
 Դեռակիրթ *a.* new, inexperienced.
 Դեռահասակ *a.* young, junior.
 Դեռահաւակ *a.* new, recently begun.
 Դեռահաւաս , էջ *a.* neophyte, newly converted to christianity.
 Դեռամուսին *a.* new married.
 Դեռավարժ *S.* Դեռակիրթ.
 Դեռախիթիթ *S.* Դեռաբոյս .
 Դեռընտիր *s.* conscript, recruit.
 Դեսպակ , այ *s.* litter, palankeen.
 Դեսպան , այ *s.* ambassador, messenger, envoy; legate.
 Դեսպանադնոյ ընիմ *vn.* to go on an embassy.
 Դեսպանաժողով , ոյ *s.* congress.
 Դեսպանատուն *s.* embassy.
 Դեսպանութիւն *s.* embassy , message; legation; nunciature.
 Դեսպանուհի *sf.* ambadressess.
 Դերայ , է *s.* antichrist; * priest.
 Դերանդերձապէտ *s.* vice-prefect; treasurer. [through a vow.
 Դերանիկ *s.* first-born granted
 Դերանուն *s.* pronoun.
 Դերանունական *a.* pronominal.
 Դերանունութիւն *s.* antonomasia.
 Դերասան , այ *s.* buffoon, mime; actor, comedian.
 Դերասանական *a.* comical.
 Դերասանութիւն *s.* histrionism; quackery, puffing, mime.
 Դերաբրիտոս *s.* antichrist.
 Դերբայ , է *s.* *gr.* gerund, supine.

Դերբուկ , բկաց *a.* rough, stiff, rude; *s.* scabrous place.
 Դերեւ *a.* eluded, vain, useless, frustrated; - , է - , է - ու առնել , կացուցանել , հանել , to frustrate, to deceive, to deprive, to elude, to avoid, to render vain, to render abortive, to make useless; to annul, to invalidate; - , - ու լլնել , երանել , to deceive one's self, to be frustrated, to deprive one's self, to be vain, useless, to miscarry, to escape.
 Դերեւանամ *S.* Դերեւ երանեմ .
 Դերեւանք *s.* *pl.* vanity, uselessness, privation, want.
 Դերեւացուցանեմ , Դերեւեցուցանեմ *S.* Դերեւ առնեմ .
 Դերեւիմ *S.* Դերեւ լնիմ .
 Դերեւումն *S.* Դերեւանք .
 Դերձակ , այ *s.* maker of clothes, tailor; shoemaker. [clothes.
 Դերձակութիւն , *s.* art of making
 Դերձան *S.* Աղաւնի .
 Դերձիկք *s.* tumult, uproar.
 Դերբիւռիկ *s.* *bot.* centauray.
 Դեւ , դեւաց *s.* demon, devil, evil spirit; gnome, spirit, genius.
 Դեւպետ *s.* Satan.
 Դըլ *s.* courser.
 Դէզ , դիլն or զոյ *s.* heap, assemblage, collection, confused collection, mass, pile.
 Դէզագէզ *a.* *ad.* much heaped up; in great quantity.
 Դէմ , դիմի *S.* Դէմք ; - դնել , to propose, to purpose, to design; շուսնել , to oppose, to resist, to face, to endure, to thwart, to cross; է դիմի or զդիմի հարկանիլ , to encounter, to assail, to attack; to strike, to oppose; - ընդդէմ *pr. ad.* opposite; directly, diametrically; - յանդիման *pr. ad.* before, opposite, in presence; publicly, openly, in face; - է - , - առ - , face to face, man to man; է դիմի , before, opposite to.
 Դէմք , դիմաց *s.* *pl.* aspect, sight, visage, front; face, presence; air, mien, countenance; manner, fashion, form; regard, consideration; person, hypothesis; - բայից , the persons of verbs; - դերանունաց , the persons of pronouns; է դիմաց , in front, before; սաս նմա է դիմաց իմաց , tell him from me; է դէմն ածել , to represent, to remonstrate; to reproach, to object; դէնեալ or այլադունեալ , առոյդ , ալխուր , զուարթ , խոժուր , խորում , մե-

ուէրասկայ, սյըննդակեալ - , pale, florid, sad, serene, severe, wrinkled, livid, disfigured countenance; գիծիւ էլանել, to run up to one; յամենայն գէմս, thoroughly.

Դէն *int.* bravo! o! oh!

Դէպ, գիտի *a.* fit, proper, suitable, decent, convenient; accident, case, incident, hazard, chance; *ի - ընեւ*, to suit, to be proper or fit; *ի - ժամաւ նակի*, in due time; - *ընեւ*, to chance, to happen, to fall out accidentally; *ի - գաւ*, պատահել, էլանել, սալ, to agree, to suit, to be convenient; to succeed, to happen; *ի - է*, it is becoming, necessary; - *է*, it is possible; - *թուիլ*, to appear suitable; *եթէ - սացէ*, if by chance; - *եղև ինձ*, it has happened to me; - *եղև ի միտ աւուրց*, it happened one day; - *քր*, towards, with respect to, in the place where; to the side of; - *եւ -*, very suitable; properly; - *ու - ad.* fixedly, attentively; - *նկատել*, to look at with surprise or astonishment. [directly.]

Դէտուղիկ, Դէտուղիկի *ad.* straight,

Դէպ վերայ *pr.* above, over, on.

Դէպք, գիպաց *s. pl.* occurrence, accident, chance, event, incident, hazard, fortune, fate, conjuncture, circumstance, contingency; season, place; ըստ գիպաց, *ի գիպաց իմն ad.* fortuitously, by chance, incidentally, occasionally.

Դէտ, գիտաց *s.* guard, guardian, inspector; spy; sentinel, sentry; informer, emissary; examiner: object, design, end: observatory; - *ունեւ*, *առնեւ*, to look, to observe attentively.

Դէտակն ունիմ, կալայ *vn.* to regard, to look attentively; to be on the watch, to lie in wait; - *ի վեր ունեւ*, *ամբառնալ*, to look with attention, to raise the eyes.

Դղբընեն, Դընդընչումն *S.* Դղբընեն.

Դժբաբն *a.* having a tart tongue.

Դժակ, Դժական *a.* barbarian.

Դժականութիւն *s.* barbarity.

Դժար *S.* Դժուար.

Դժբախդ, Դժբաղդ, *ի a.* unfortunate, disgraced, unlucky, fatal.

Դժբախտաբար *ad.* unfortunately.

Դժբախտութիւն *s.* misfortune, ill luck, disgrace, disaster, adversity.

Դժգըմիմ, Դժգըմիմիմ *S.* Դժգըմիմ.

Դժգոհ *a.* discontented, dissatisfied.

Դժգոհ ընիմ, Դժգոհեմ, էցի *vn.* to complain, to be dissatisfied.

Դժգոհութիւն *s.* complaint, discontent.

Դժգոյն *a.* discoloured, dead, pale.

Դժգունիմ, էցայ *vn.* to be discoloured, to fade, to lose colour.

Դժգունութիւն *s.* paleness.

Դժխեմ *a.* obstinate, headstrong, insolent.

Դժխեմութիւն, Դժխումութիւն *s.* obstinacy, stubbornness, insolence.

Դժկամ, Դժկամակ *a.* involuntary, disgusted, tired; disastrous, disagreeable; - *ընեւ*, *գասնել*, to be angry, displeased.

Դժկամակեմ, էցի, Դժկամակիմ, էցայ, Դժկամակից ընիմ *vn.* to be angry, displeased, tired, to dislike, to grieve; to disobey, to oppose.

Դժկամակութիւն *s.* disgust, aversion, dislike, distaste, vexation; resistance.

Դժկերպութիւն *s.* ugliness.

Դժմտ *a.* malignant.

Դժնաբարբ *a.* cruel, inhuman.

Դժնաբոյս *a.* of a bad plant; whose production is bad.

Դժնահայեաց *a.* that has a bad or malignant look or aspect; haggard.

Դժնդակ, աջ *a.* painful, troublesome, uneasy, tiresome, bitter, odious, cruel; haughty, austere, grievous, vexatious, mortal, terrible.

Դժնդակաբար *ad.* rigorously, tediously, cruelly.

Դժնդակադոյն *a.* very troublesome, very harsh, haughty, wicked.

Դժնդականամ, աջայ *vn.* to be angry, to make one's self odious, rude or troublesome.

Դժնդակամէդ *a.* that wounds; that penetrates like a fatal dart.

Դժնդակարմատ *a.* that has a bad or bitter root.

Դժնդակութիւն *s.* atrocity, enormity; cruelty, inhumanity, inclemency; bitterness; harshness; intemperateness.

Դժնեակ, Դժնեայ, նէից *a.* atrocious, haughty, violent, tyrannical; harsh, grievous, severe, austere, difficult.

Դժնեմ, էցի *vn.* to be angry, haughty, to become atrocious or fierce. [ly.]

Դժնեաբար *ad.* atrociously, severely. Դժնեատեսիլ, Դժնեատեսիլ *a.* of a horrible aspect.

Գժնէհոսուծիւն, Գժնահոսուծիւն
s. stench, bad smell.
 Գժնէուծիւն *s.* atrocity, asperity;
 - հայեցուածոյ, hurtful aspect.
 Գժեթի, նկոյ *s.* buck-thorn.
 Գժոխ *a.* hard, harsh, austere, vexatious, difficult.
 Գժոխաբնակ *a.* that dwells in hell.
 Գժոխաբոյժ *S.* Գժուարաբոյժ.
 Գժոխագոյն *a.* more vexatious, very bad.
 Գժոխաղնեայ *a.* infernal.
 Գժոխաղուր *a.* harsh to the ear, that has a disagreeable sound.
 Գժոխախեւ *a.* very bad, wicked, atrocious, fierce, wild.
 Գժոխակամ *a.* vexatious, obstinate.
 Գժոխակամուծիւն *s.* vexation, obstinacy.
 Գժոխական *a.* infernal.
 Գժոխակէզ *a.* what burns or is burnt in hell.
 Գժոխակուլ *a.* devoured by hell.
 Գժոխահաւատաւ *a.* very difficult to believe. [ble.
 Գժոխահէւ *a.* implacable, inexorable
 Գժոխամարտ *a.* inexpugnable; that wars against the devil.
 Գժոխայն *a.* infernal.
 Գժոխաշարժ, շարժելի *a.* moved with much difficulty.
 Գժոխասպետ *s.* chief or prince of hell, Satan.
 Գժոխասպէս *ad.* infernally.
 Գժոխատանջ *a.* cruel, fierce, very tormenting.
 Գժոխատեսիլ, Գժոխատիւլ *a.* very hideous, horrible.
 Գժոխարմատ *a.* whose root is bad.
 Գժոխաբար *s.* lunar caustic.
 Գժոխերանելի *a.* very difficult to ascend or to issue.
 Գժոխերասան *a.* unruly, insolent.
 Գժոխերեւ *a.* haggard, rude, severe; ugly, deformed.
 Գժոխըմբեր or բերելի *a.* hard, insupportable, intolerable.
 Գժոխըմբերագոյն *a.* more or very hard, very insupportable.
 Գժոխընկալ *a.* obdurate, disobedient.
 Գժոխորովայն *a.* voracious, gluttonous. [pulchre, tomb.
 Գժոխը, խոյ *s.* hell; limbo; Երեւոյ
 Գժուար *a.* difficult, vexatious, incommodious; rough, rugged; չք լեւրանց, rock, cragged or steep place; խ

ղինել, to be in agony; խ - անկանել, to run the risk, to be in danger; -օք բերել, to be afflicted.
 Գժուարաբան *a.* obscure, difficult to understand. [onerous.
 Գժուարաբանաւ *a.* burdensome,
 Գժուարաբարոյ or բարբ *a.* whimsical, odd, capricious, humoursome, hard, impracticable.
 Գժուարաբաց *a.* obscure, that is not clear or open.
 Գժուարաբեւն *a.* very heavy, troublesome; very tired. [difficult to cure.
 Գժուարաբոյժ or բուժելի *a.* difficult to find.
 Գժուարազնաւի or զնաց *a.* difficult to walk, rough, rugged.
 Գժուարազործ *a.* difficult, painful.
 Գժուարազէս *a.* rare, extraordinary, that happens with difficulty.
 Գժուարաթափ *a.* that can be freed or set at liberty with difficulty.
 Գժուարաժայռ *a.* steep; rough, rugged. [or explained.
 Գժուարաթոյժ *a.* difficult to be untied
 Գժուարաթուր *a.* hard of hearing, rather deaf; inexorable, hard, inflexible. [to root out or detach.
 Գժուարախիլ or խլելի *a.* difficult with difficulty.
 Գժուարախձին *a.* that brings forth with difficulty.
 Գժուարախատար *a.* impracticable, difficult to execute.
 Գժուարախէզ *a.* difficult to burn.
 Գժուարախիլ *a.* burdensome, onerous, heavy; difficult, painful, vexatious.
 Գժուարախնչիւն *a.* full of difficulties, very complicated, embarrassed.
 Գժուարախոխ *a.* rough, rugged, impracticable.
 Գժուարախուծ *a.* difficult to gather.
 Գժուարախուրիւ *a.* warlike, invincible. [gestible, difficult to digest.
 Գժուարահալ *a.* indissoluble; indigent, disgusted, weary; disgusting, unpleasant, disagreeable, tiresome.
 Գժուարահամ *a.* bitter, disgusting.
 Գժուարահամուծիւն *s.* disgust, bitterness. [ting, unpleasant.
 Գժուարահայեայն *a.* nasty, disgusting
 Գժուարահաս *a.* obscure, difficult to understand. [stinate, stubborn.
 Գժուարահաւան *a.* incredulous, ob-

Իժուարահաւատ *a.* incredible, unheard of. [lect.
 Իժուարահաւուք *a.* difficult to col-
 Իժուարահոնն *a.* difficult to pass.
 Իժուարահեռնն *a.* impracticable, dif-
 ficult, painful.
 Իժուարաճառ *a.* difficult to explain,
 difficult, obscure.
 Իժուարամահճ *S.* Իժուարամեռ.
 Իժուարամուտայ *a.* inaccessible,
 steep, cragged.
 Իժուարամարս *a.* raw, indigested,
 difficult to digest.
 Իժուարամարսութիւն *s.* indigestion.
 Իժուարամարս or մարսիկ *S.* Իժուա-
 րակիւլ. [culty.
 Իժուարամեռ *a.* that dies with diffi-
 Իժուարամիղուծիւն *s.* strangury.
 Իժուարամիտ *a.* incredulous, capri-
 cious, peevish, odd.
 Իժուարամուտ *a.* difficult to enter.
 Իժուարամոքեղի *a.* inexorable, inflexible. [price.
 Իժուարամոռութիւն *s.* oddness, ca-
 Իժուարապայթ *a.* difficult to conquer.
 Իժուարանամ, ացայ *vn.* to be diffi-
 cult, to have trouble; to be angry,
 perplexed.
 Իժուարանիք *S.* Իժուարուծիւն.
 Իժուարաշարժ or շարժելի *a.* slow,
 tardy; cold; heavy. [focation.
 Իժուարանչուծիւն *s.* asthma; suf-
 Իժուարաչունչ *a.* asthmatic; out of
 breath; broken-winded.
 Իժուարպահ *a.* difficult to keep
 or preserve.
 Իժուարպատասմ *a.* difficult to ex-
 plain or narrate.
 Իժուարաջինդ or ջնջելի *a.* difficult
 to strike out.
 Իժուարասեպ *a.* steep, cragged.
 Իժուարատայ *a.* difficult to gain
 or acquire. [steep.
 Իժուարալայր *a.* rough, rugged;
 Իժուարալատասակ *a.* difficult to cul-
 tivate, rough, hard, uncultivated;
 painful. [diet.
 Իժուարալէճ *a.* difficult to contra-
 Իժուարալինձոյ *a.* contentious.
 Իժուարասես *a.* that sees., com-
 prehends with difficulty; obscure.
 Իժուարասեռութիւն *s.* difficulty
 or trouble of seeing, of understanding;
 obscurity.
 Իժուարարդել or դէլի *a.* difficult
 to impede or hinder.

Իժուարարթունն *a.* difficult to awake,
 profound (sleep).
 Իժուարարձակ *a.* indissoluble, dif-
 ficult to loose.
 Իժուարացուցանեմ, ուցի *va.* to ren-
 der difficult, to embarrass, to entangle.
 Իժուարաւ *ad.* with difficulty, hard-
 ly, painfully.
 Իժուարափակ *a.* shut or enclosed
 in a narrow compass.
 Իժուարափոխ or փոփոխ *a.* that
 changes with difficulty, immutable.
 Իժուարափուտ *a.* rotting with dif-
 ficulty.
 Իժուարաքակ *S.* Իժուարարձակ.
 Իժուարաքայլ *a.* who staggers in
 walking.
 Իժուարաքերանն *a.* most painful.
 Իժուարաքնին *a.* difficult to exa-
 mine, to scrutinize.
 Իժուարընդել or ընտել *a.* difficult
 to tame, to domesticate.
 Իժուարընդալ *a.* that has trouble in
 conceiving or understanding; difficult
 to understand, obscure.
 Իժուարիմ, եցայ *vn.* to be angry,
 enraged, vexed, offended; to have
 trouble or difficulty.
 Իժուարինաց *a.* difficult to un-
 stand, obscure, unintelligible.
 Իժուարին *a.* difficult, hard, imprac-
 ticable, painful, laborious, fatiguing,
 grievous, unpleasant, vexatious, thorny,
 delicate, imposing; heavy, weighty,
 onerous, rough, rugged.
 Իժուարոտ *a.* vexatious, difficult.
 Իժուարորս or որսակ *a.* difficult to
 be caught in hunting or fishing.
 Իժուարուծիւն *s.* difficulty, trouble,
 fatigue, distress, perplexity, intrigue,
 inconvenience, contrariety; difficult
 point, knot, hindrance, obstacle;
 asperity, rigidity; բայց ոչ առանց -
 թեան, but not without fatigue; բաւ-
 նալ զ-, to smoothe difficulties; - կրել,
 to meet with difficulties; -ս հանել, to
 make difficulties; յայլթել - թեանց,
 to overcome difficulties.
 Իժուարուսումն *a.* difficult to learn;
 who learns with difficulty.
 Իժուարուտ *a.* rugged, impractica-
 ble, rude, rough.
 Իժուարուտելի *a.* hard, raw, harsh,
 Իժուարք *S.* Իժուար.
 Իժպաշտութիւն *s.* impiety.
 Իժպատես; *a.* indecent, unsuitable,

unbecoming, unworthy, impertinent, loathsome; -ս or -ս իմն ad. indecently, impertinently, slovenly.

Դժպատեհութիւն s. indecency, indignity, impertinence.

Դժպարտեցուցանեմ, ուցիլ va. to confound, to convince, to cover with shame.

Դժպէտ a. refractory, discordant, contrary, opponent, disagreeable, vexatious.

Դժպէտիմ, էցոյ տ. to be angry, enraged; to resist, to oppose.

Դժպհուլութիւն s. dissension, resistance; vexation, regret, displeasure.

Դժբամիտ a. perfidious; traitorous, disloyal; wicked, malicious.

Դժբանք S. Դժբողութիւն.

Դժբեմ, էջիլ տա. to defraud; to deceive.

Դժբողութիւն, Դժբուլութիւն s. fraud, infidelity, perfidy, non-observance; snare, contravention; deceit.

Դժբիւլ, Դժբող a. s. cheat, infidel, perfidious, disloyal, traitorous.

Դի, ոց s. dead body, corpse; carcass.

Դիադող a. who lifts or plunders dead bodies; who steals idols.

Դիադարդ, աջ s. that dresses a dead body.

Դիադարդեմ, էջիլ va. to dress a dead body; to embalm; to bury.

Դիադարդութիւն s. act of dressing a dead body; act of embalming; burial. [to strip dead bodies.

Դիադերծ առնեմ va. to disinter,

Դիաթազ, աջ s. grave-digger.

Դիաթաւալ a. dead, killed, stretched on the ground; - կացուցանել, արկանել, առնել, յերկիր կործանել, to overturn, to throw down dead bodies, to strike stiff to the ground.

Դիաթիկ s. testament, will.

Դիազալուտ a. that strips dead bodies. [the dead.

Դիակիր a. s. that carries, buries

Դիակն, կանց s. corpse, dead body;

պաշուշել զեզովք զ-, to embalm; առնել - անթուելի, to make great carnage; զբախուք կոց, destruction of idols.

Դիակնանամ, աջոյ տ. to become a corpse, to die.

Դիակողարուտ S. Դիակալուտ.

Դիակոցս or կուտաւալ s. heap of corpses.

Դիակոն s. deacon.

Դիահանութիւն, Դիահանք s. burial, funeral procession, obsequies.

Դիանամ S. Դիեմ.

Դիապահ s. guardian of the dead.

Դիապառութիւն s. idolatry.

Դիապատեմ S. Դիապարդեմ.

Դիապատիկ S. Դիապարդ.

Դիապատութիւն S. Դիապարդութիւն.

Դիանունդ, Դիասուն լինիմ տ. to be nourished with a mother's milk, to suck milk from the breast.

Դիացիկ S. Դիեցիկ.

Դիգրաքմոյ, էջ s. didrachm, piece of money; S. Երկրամեան.

Դիեմ, էջիլ va. to suck, to suck milk from the breast.

Դիեցիկ, ցկոց a. suckling, that sucks.

Դիեցումն s. act of sucking.

Դիեցուցանեմ, ուցիլ va. to suckle, to nourish with milk, to give suck.

Դիզադէլ a. ad. much heaped up, in a heap.

Դիզան a. piled, raised.

Դիզանամ, աջոյ տ. to gather; to rise; - չէբոց, to bristle up, to stand.

Դիզանեմ, գիլիլ va. to amass, to gather, to heap up, to pile, to accumulate, to sheaf; to pile up; to raise, to make straight.

Դիզանիմ S. Դիզանամ.

Դիլեմ, Դիլում S. Դիլանեմ.

Դիթաւալ S. Դիաթաւալ.

Դիկատոր s. dictator.

Դիկկիկոն, Դիկկիկոն s. omentum.

Դիկլաման s. bol. dittary.

Դիմաբանեմ S. Ընդդիմաբանեմ.

Դիմաբանութիւն S. Ընդդիմաբանութիւն.

Դիմաբար ad. on the contrary.

Դիմաբրաւ, էջ a. that exposes himself, that ventures, adventurous, hazardous; adventurer; bold, insolent; ad. boldly; - լինել, to expose one's self, to venture.

Դիմաբրաւեմ, Դիմաբրաւիմ S. Դիմաբրաւ լինիմ. [rage, assurance.

Դիմաբրաւութիւն s. boldness, courage.

Դիմաբարձ, աջ a. that resists, opposes; contumacious, disobedient, contrary.

Դիմաբարձեմ, էջիլ, Դիմաբարձիմ, էջոյ տ. to oppose, to resist.

Դիմաբարձութիւն s. opposition, resistance, contrariety.

Դիմաբրական a. opponent, contrary.

Գիմադրեմ S. Գիմադարձեմ.

Գիմադրուծիւն s. antiperistasis; S. Գիմադարձուծիւն.

Գիմազուրկ a. gr. impersonal.

Գիմախուեմ S. Բնդգիմաբանեմ.

Գիմահ, այ s. facet; face, visage, presence; sort, manner, fashion; mask; -ս սրկանել, to mask, to put a mask on the face; բանուլ զ-, to unmask; - , several, in several ways or manners.

Գիմակալ լինիմ; Գիմակալեմ; էցի տ. to oppose, to resist, to abide by.

Գիմակայ S. Գիմադարձ.

Գիմակաւոր a.s. masked; mask, person masked.

Գիմակաւորութիւն s. masquerade.

Գիմակերպութիւն s. resemblance.

Գիմակցիմ, etc. S. Գիմադարձիմ, etc.

Գիմահար a. opaque; S. Բնդգիմահար.

Գիմահարութիւն s. opacity.

Գիմամարտ or մարտիկ a.s. opponent, contrary, enemy, adversary.

Գիմամարտիմ, էցայ տ. to oppose, to resist.

Գիմամոտուծիւն s. war, contrast, opposition, resistance, 'enmity, adversity.

Գիմանամ S. Բնդգիմանամ.

Գիմառական a. of prosopopœia, that partakes of prosopopœia; allegorical, metaphorical.

Գիմառնութիւն s. prosopopœia.

Գիմառութիւն s. metaphor, allegory.

Գիմաւոր a. personal, having the person.

Գիւեմ, էցի տ. to run, to fall upon one, to run to, to rush, to dart; to have recourse, to apply.

Գիւեցումն s. tendency, decline; ejaculation: recourse.

Գիւեցուցանեմ, ուցի va. to make run or to rush on.

Գիւեումն S. Գիւեցումն.

Գինար S. Գեհար.

Գիւպակ, այ s. gold stuff, brocade.

Գիւպակաւորձ a. brocaded.

Գիւպակազգեստ a. furnished or dressed in brocade.

Գիւպակակիւրուած a. embroidered on a stuff; furnished with embroidered stuff.

Գիւպական S. Գիւպաւոր.

Գիւպահ s. arrest; prison; ի -ոջ, arrested, prisoner; զնէլ ի -ոջ, to arrest some one; to make prisoner; լինէլ ի

-ոջ, to be arrested, detained or under arrest.

Գիւպաձգութիւն s. the art of drawing the bow. [with a bow.

Գիւպալէզն a. that shoots very well

Գիւպան a. suitable, proper, decent, fit; - պատահեմ, էլանեմ, to brave, to attack, to touch.

Գիւպանաւոր S. Գիւպաւոր.

Գիւպանեմ S. Գիւպան պատահեմ.

Գիւպաւոր a. suitable, proper, fit.

Գիւպաւորութիւն s. fitness, convenience. [touch or strike.

Գիւպեցուցանեմ, ուցի va. to cause to

Գիւպիմ, էցայ տ. to happen, to arrive by chance; to match, to suit.

Գիւպոյ S. Գիւպան.

Գիւպութիւն s. opportunity.

Գիւպուած, ոյ s. chance, accession, accident, adventure, event, incident, luck, hazard, lot; contingency.

Գիւպուածական, Գիւպուածոյ a. casual, eventual, accidental; contingent.

Գիւպումն s. accident, occurrence, chance; meeting, rencounter; collision.

Գիւտակ, այ s. watch-tower; scuttle of a mast; mark at which one aims in shooting; summit or top of plants, flowers etc.; observer, guard; aspect, sight, face: writing: telescope; binocle, double opera-glass; - սեղեթ, box (at a theatre).

Գիւտակագործ or զաճառ s. optician.

Գիւտակալլայէլուչ a. that has a fine face, elegant, charming.

Գիւտանոց s. observatory; watch-tower; height, elevated place.

Գիւտապատ անկանիմ տ. to be killed on the spot; - սրկանել or առնել, to kill one on the spot.

Գիւտապետ, այ s. the chief shepherd, or overseer; archbishop.

Գիւտարան S. Գիւտանոց.

Գիւտաւոր s. sentinel, sentry.

Գիւտաւորեմ S. Գիւեմ.

Գիւտաւորութիւն s. intention, design, counsel; destination, end, regard, look.

Գիւեմ, էցի տ. to consider, to look, to observe, to remark, to recognise, to see, to stare; to leer; to spy, to watch; to examine, to study; to speculate, to contemplate; to consult; to look, to aim; to aim at, to tend; to expect, to mean, to intend.

Գիւտոյ, այ s. observer: bishop.

Դիտողութիւն *s.* observation; remark; speculation: episcopacy; - առնել, to observe.

Դիտումն *s.* sight, aim; intention.

Դիր, դրից *s.* position, situation, posture; state, place, figure, seat; system; theme; application; tomb, sepulchre; - ջառի, bar, stick of soap; - դրոց, size of a book; - և սար առնել, to scatter, to disperse.

Դիրոս *S.* Մրուր.

Դիցաբան *s.* mythologist.

Դիցաբանական *a.* mythological.

Դիցաբանութիւն *s.* mythology.

Դիցախումբ *a.* composed by the gods.

Դիցալարդութիւն *s.* deification, apotheosis.

Դիցամոլ *a.s.* idolatrous.

Դիցամոլութիւն *s.* idolatry.

Դիցանոյշ *sf.* goddess.

Դիցանուէր *a.* consecrated (to idols), holy. [trous, idolator.

Դիցապաշտ, Դիցակրօն *a.s.* idolatry.

Դիցապաշտութիւն *s.* idolatry.

Դիցասէր *S.* Գլամուլ.

Դիցասն *s.* small town where idols are worshipped.

Դիւաբալիս *S.* Դիւահար.

Դիւաբար *ad.* diabolically.

Դիւաբնակ *a.* where demons dwell.

Դիւադին *a.* devilish, furious, desperate.

Դիւազնիմ, նեցայ *vn.* to be furious, enraged, to play the devil.

Դիւադունդ *a.* assembly of demons.

Դիւազգէաց or դգէցիկ *a.* demoniac.

Դիւազգի *a.* whose origin is of the devil.

Դիւազրուկ *a.* possessed, demoniac.

Դիւախառն *a.* diabolic, where the devil is concerned.

Դիւածին *a.* produced by the devil.

Դիւակամ *a.* that has a devilish will; that is desired by the devil, diabolic.

Դիւական *a.* diabolic; enraged.

Դիւահարդր *a.* that has a communion with the devil.

Դիւահար, սց *a.* demoniac; tormented, possessed.

Դիւահարեմ, էցի, Դիւահարիմ, էցայ *vn.* to be possessed; to play the devil, to be enraged.

Դիւահարութիւն *s.* being possessed by the devil, possession.

Դիւահմայ *s.* sorcerer, magician.

Դիւահմայութիւն *s.* sorcery, magic.

Դիւահայլ *a.* melted or made to honour the devil. [devil.

Դիւահեծեւեր *a.* sacrificed to the worship of the devil.

Դիւային *S.* Դիւական.

Դիւան, սց *s.* court, seat of justice; chancery; archives; library; control, register; court of records.

Դիւանագիր *s.* comptroller; register.

Դիւանագրութիւն *s.* chancellor; recorder; register.

Դիւանամ, սցայ *vn.* to torment, to play the devil, to enrage.

Դիւանասպն, Դիւանասպետ *s.* keeper of the records; librarian; great officer.

Դիւանասպետութիւն *s.* office of great officer or of keeper of the records.

Դիւանասան *s.* chancery; court of records.

Դիւանուէր *a.* dedicated or sacrificed to the devil. [diabolic.

Դիւաշունչ *a.* inspired by the devil.

Դիւապաշտ *a. s.* that worships the devil.

Դիւապաշտութիւն *s.* idolatry.

Դիւապատիւր *a.* deceived by the devil; diabolic. [vil.

Դիւասարսուռ *a.* agitated by the devil.

Դիւատանջ *a.* tormented by the devil, possessed. [bolic.

Դիւատեսակ *a.* like the devil, diabolic.

Դիւատուր *S.* Դիւական.

Դիւթ, էց *s.* charmer, enchanter, sorcerer, magician.

Դիւթական *a.* magical, enchanted.

Դիւթարան *s.* place of witchcraft.

Դիւթեմ, էցի *va.* to charm, to enchant, to conjure, to fascinate.

Դիւթութիւն *s.* charm, incantation, enchantment, witchcraft, sorcery, magic, theurgy.

Դիւութիւն *s.* devilry, witchcraft, wickedness, bad humour.

Դիւր, էց *s.* plain; ease; contentment; convenience; *a.* easy, convenient; flat, bare; է-է, է-ոյ լինել, to live comfortably; - առնել, to facilitate; to relieve; to give convenience;

ըստ անձին or ըստ մտաց-է, at his ease, as he likes; է-է, է-ոյ, in a plain.

Դիւրաբեկ *a.* easy to break, brittle, fragile, frail; refrangible; tender.

Դիւրաբեկութիւն *s.* fragility.

Դիւրաբոյժ *a.* easy to be cured, curable.

Դիւրաբոյս *a.* what buds easily.
 Դիւրաբորբոք *S.* Դիւրաբոյս.
 Դիւրագւայթ or գւայթակղ, Դիւրագւայթոս, Դիւրագլթէլ *a.* decayed, fragile, weak, slippery.
 Դիւրագին *a.* very cheap, of little value, vile, common; - վաճառէլ, to sell at a very low price.
 Դիւրագիւտ *a.* common, ordinary; easy to be found or understood; - լինէլ, to be found easily.
 Դիւրագնաց or գնալի *a.* easy to walk, commodious, easy. [dious.
 Դիւրագոյն *a.* easier, very common.
 Դիւրագործ *a.* that makes or is made easily, easy.
 Դիւրագորով *a.* tender, pitiful.
 Դիւրագորդիւ *a.* hasty, fretful; susceptible.
 Դիւրագորգունութիւն *s.* irritability.
 Դիւրագունճ *a.* flexible, supple.
 Դիւրագարձ or գարձիկ *a.* that turns easily, mutable, changeable; convertible. [versatility.
 Դիւրագարձութիւն *s.* volubility;
 Դիւրագաւ *a.* that is easily deceived.
 Դիւրագգած *a.* sensible, tender, delicate, susceptible.
 Դիւրահերժ *a.* that escapes easily.
 Դիւրաթաւամբ *a.* that fades easily.
 Դիւրաթաւալ *a.* rolling, that is easily rolled.
 Դիւրաթէք *a.* flexible, compliant, supple, pliable, pliant.
 Դիւրաթէքութիւն *s.* flexibility, suppleness, fickleness.
 Դիւրալոյծ *a.* dissoluble.
 Դիւրալոյց *a.* easily kindled or inflamed.
 Դիւրալուր *a.* condescending, compliant; gentle, easy, commodious.
 Դիւրախաբ *a.* easily deceived, that can be taken, dupe.
 Դիւրախաղաց *a.* moveable.
 Դիւրախորակ *a.* refrangible; fragile, frail.
 Դիւրածալ *a.* pliable, pliant.
 Դիւրածախ *a.* easily consumed.
 Դիւրածան *a.* easy to recognise.
 Դիւրածեմ, ածի *va.* to bear or produce easily. [ders easily.
 Դիւրածին or ծնունդ *a.* that engenders.
 Դիւրակէղ *a.* that burns or is burnt easily.
 Դիւրակիրթ *a.* docile, disciplinable.
 Դիւրակտր *a.* flexible, supple.

Դիւրակործան *a.* decayed, ruinous, that falls easily.
 Դիւրակորուցիւն *s.* flexibility.
 Դիւրակրէլ *a.* portable, that can easily be carried. [easily.
 Դիւրահալ *a.* that liquefies or melts
 Դիւրահան *S.* Դիւրակոր.
 Դիւրահամար *a.* that can be easily related. [tle.
 Դիւրահամբոյր *a.* mild, affable, gentle.
 Դիւրահարա *a.* that agrees easily with his enemies.
 Դիւրահաս *a.* that happens quickly; easy, conceivable, that can be easily understood. [to comprehend.
 Դիւրահասոց *a.* that causes easily
 Դիւրահաւան *a.* easy, condescending; credulous; credible, that can be easily believed. [simplicity.
 Դիւրահաւանութիւն *s.* credulity,
 Դիւրահաւատ *a.* credulous, that believes easily.
 Դիւրահաւատութիւն *s.* credulity, facility of believing readily.
 Դիւրահեշտ *a.* very easy.
 Դիւրահեշտի *ad.* easily, with great facility. [spoils.
 Դիւրահեծ *a.* that easily decays or
 Դիւրահեշտանդ *a.* that obeys easily, ready or easy to obey. [ble.
 Դիւրահեղ *a.* very easy, or possible.
 Դիւրահոս *a.* flowing, that flows easily. [ble.
 Դիւրահոս *a.* easy of access, affable.
 Դիւրամած *a.* adhesive, viscous.
 Դիւրամածութիւն *s.* tenacity, viscosity, adhesive quality.
 Դիւրամալ *a.* what soon wears out.
 Դիւրամալաց *a.* accostable, accessible.
 Դիւրամարդ *a.* disciplinable, docile.
 Դիւրամարդութիւն *s.* docility.
 Դիւրամարս *a.* easy to digest, light.
 Դիւրամեռ *a.* easy to die.
 Դիւրամբձ *S.* Դիւրահոս.
 Դիւրամեղ *a.* inclined.
 Դիւրամուաց *S.* Մուացիտ.
 Դիւրամուտ *a.* that enters easily, insinuating; - լինէլ, to enter easily.
 Դիւրամքէլի *a.* gentle, affable, tractable, flexible, supple; sweet, agreeable to the taste.
 Դիւրամուտութիւն *S.* Յօժարամուտութիւն.
 Դիւրայալթ *a.* what is soon overcome. [per, becoming, convenient.
 Դիւրայարմար *a.* very suitable, pro-

Գփրայեղ *a.* mutable, changeable, easily changed.

Գփրայոյս *a.* easy to hope; full of hope, hopeful.

Գփրայրեայ or այրելն *S.* Գփրահէզ.

Գփրանամ, աջայ *vn.* to make one's self easy; to accomodate one's self; to be at one's ease, to make one's self at home.

Գփրանայ *a.* easy, gentle, obedient, plaint, flexible, supple, condescending, docile.

Գփրանց, Գփրանցուկ *a.* transitory, transient, of short duration.

Գփրաշահ *a.* easy to be gained.

Գփրաշահութիւն *s.* great gain or business; opulenee, wealth.

Գփրաշարժ *a.* nimble, moveable, light, lithe, active, free.

Գփրաշարժութիւն *s.* agility, pliability, mobility, versatility, fickleness. [ive.]

Գփրաշրջիկ *a.* versatile, fickle; active.

Գփրաշրջակ *a.* easy to touch, palpable.

Գփրասպառիր *a.* that deceives himself easily; easily deceived.

Գփրասպատու՛մ *a.* intelligible.

Գփրասպատրաստ *a.* active, prompt, nimble, resolute.

Գփրասպուր *a.* easily got rid of.

Գփրաս., -առիկ, -առու *a.* expugnable, that can be easily taken.

Գփրասահութիւն *s.* fragility; lubricity.

Գփրասողալ, -սայթաք *a.* slippery; fragile, weak. [take.]

Գփրասխալ *a.* easy to miss or mis-

Գփրասնունդ *a.* delicate, brought up delicately.

Գփրատուն *S.* Գփրանայ.

Գփրատայ *a.* easy to gain, to acquire. [inflamed.]

Գփրավառ *a.* inflammable, easily

Գփրավառութիւն *s.* inflammability.

Գփրաշինտ *a.* delicate, sensible.

Գփրատար *a.* light; portable; condescending. [despicable.]

Գփրարհամարհ *a.* very vile, very

Գփրացուցանեմ, ուցի *va.* to facilitate; to lighten, to relieve; to give repose; to soften, to alleviate.

Գփրաւ *ad.* easily, with facility, at pleasure; pliantly; currently.

Գփրաւոր *a.* easy, commodious.

Գփրափխուր, -փխրելի, -փշրելի,

-փուխր *a.* friable, easy to reduce to powder.

Գփրափխրութիւն *s.* friability.

Գփրափոխ, -փոխելի, -փոփոխ *a.* that changes easily, changeable, mutable, variable, versatile.

Գփրաքակ *a.* very dissoluble.

Գփրաքայլ *a.* easy, commodious; that walks easily; *ad.* currently.

Գփրեաւ *S.* Գփրաւ.

Գփրեղծ *a.* easily cancelled or soon effaced.

Գփրեմ, էջի *va.* to facilitate, to make easy; to accommodate; to allay, to solace, to relax, to soften; to unravel; to level; to defer; to untie; to abate. [be easily tamed, pliable.]

Գփրերասան *a.* tameable, that can be understood. *a.* tolerable, supportable. [to understand.]

Գփրըմբռնելի *a.* easy to take; easy

Գփրընթաց *S.* Գփրաքայլ.

Գփրընկալ *a.* susceptible, sensible, easy to understand, acceptable.

Գփրընտել *a.* tameable, tractable.

Գփրիմայ *a.* easy to understand, intelligible, plain, clear, expressive.

Գփրին *a.* easy, light, gentle, commodious; flat.

Գփրիչ *a.* that makes easy.

Գփրուրք *a.* soft, flexible.

Գփրութիւն *s.* facility, means; ease, comfort, convenience, well-being, leisure, utterance, liberty; alleviation, relief.

Գիւցաբան, etc. *S.* Գիցաբան, etc.

Գիւցակն *s.* hero.

Գիւցակնաբանութիւն *s.* épopée.

Գիւցակնաբար *ad.* heroically.

Գիւցակնական *a.* heroic; epic.

Գիւցակնային, -ազնայեալ, -ազնեալ, -ազնեալ *a.* that is become a hero, heroic.

Գիւցակներգակ *a.* epic.

Գիւցակներգութիւն *s.* épopée.

Գիւցակնութիւն *s.* heroism.

Գիւցակնուհի *sf.* heroine.

Գիւցախառն *a.* deified, placed in the number of heroes or gods; heroic.

Գիւցախեղար *a.* excessively devoted to idolatry.

Գիւցական *a.* of idols, of gods.

Գիւցակատար *a.* sacrificer to idols.

Գիւցակարգութիւն *s.* apotheosis, deification.

Գիւցակրօն *a.* idolatrous.

Գիւցամուլ, -պաշտ S. Գիւցամուլ. etc.
Գիւցընկէց լէառն, բարձունք s.
Olympus.

Գիւք, գիւց s. pl. divinity, false god;
idol; կարգէլ ընդ գիւս, to deify, to
place in the number of gods; գաշտային
-, the rural gods.

Գլամ or Գլամ, ացայ or ցի v. to
discontinue, to cease.

Գլբին, Գլբին S. Գիւլբին. [trivet.

Գլխունք երեքոսնեանք s. tripod;

Գիււզ or Գիււզ s. kidney-bean.

Գիւեակ, էկաց s. fortress, dungeon,
fort; redoubt.

Գլորդ s. shivering, shudder, horror.

Գլորդէմ, Գլորդէմ, էցի va. to shake;
to move, to shake off, to agitate; to
raise commotions in a state.

Գլորդիմ S. Գլորդիմ.

Գլորդումն S. Գլորդիւն.

Գլորդեցուցանեմ, Գլորդեցուցանեմ
S. Գլորդեմ. [to be agitated.

Գլորդիմ, էցայ v. to shake, to stir,

Գլորդիւն, Գլորդումն s. shock, concus-
sion, agitation; disturbancee.

Գմակ, աջ s. tail of a sheep.

Գմին էրի conj. therefore, for that
cause, on account of.

Գնդեր, աջ s. musele.

Գնդերային u. muscular.

Գնդիւն S. Թնդիւն.

Գնդլանք s. pl. wave, billow: contest,
contrariety.

Գնդնումն S. Գնդումն.

Գնդող a. trembling, moveable.

Գնդչեմ, էցի v. to make a noise;
to murmur, to grumble: S. Հնչէլ.

Գնեմ, էգի va. to lay, to set, to put,
to place; to constitute, to found, to
establish; to apply; - է վերայ, to
impose; to put on; - ընդ մէջ, to inter-
pose; վերստին -, to reinstate; անուն -,
to give a name, to name; մարտ -, to
make war; սրտով -, to honour, to
show honour and respect; - զունին .
to obey; - արծաթ էլ շահ, to place
money, to invest; - գիրս, to compose
books; - է սրտի, to think; - առաջի, to
propose; - զանձն է ձեռին, - զգլի է
բռին, to expose ones' life; to dedicate
one's self; - յապականութիւն, to
destroy; մեղս -, փաստինք or բաղայս է
վերայ -, to blame; to accuse, to im-
pugnate; - բանս, բան - ընդ ումէք,
to agree, to come to an understanding;
to promise, to make an appointment;

վէրս -, վէրս է վերայ -, to wound; -
է դպրոց, to send to a boarding-
school; - զգը է նախաանն ալգայ, to
make one the shame or laughing-stock
of nations; է պահ -, to reserve, to
put by; խորհուրդ յանձին -, to take a
resolution or decision; պատուէր -,
to give orders, to command; - առ մի-
մեանս, ընդգէմ միմեանց, to compare,
to confront; ընդգէմ բանս -, to speak a-
gainst, to contradict, to oppose; ձայն
զինի - ուրուք, to cry after some one,
to call; կեանս է մահ - ընդ ումէք, to agree
to live or die together; գգիւէր սիւ -,
to turn night into day; քայլ - է գնալ,
to begin to walk; էգից զքեզ յազգս, I
will make thee a father to nations;
էգից զքեզ յանապատ, I will turn
thee into a desert; սուր է վերայ
էգեալ կոտորել, to condemn to be
shot; (to put to the sword); Հանգրս-
տեան է գիւր կէնաց - զանձն, to abandon
one's self to dissipation; գարովանս,
Թշամանս -, to outrage, to offend, to
insult; ասպատակ -, to ravage with
troops; արշաւանս -, to make inroads;
to plunder; էրկիւզ մահու - է վերայ,
to threaten with death; ալալակ -,
to cry; աշխար -, to weep; - առ իմէք,
to add, to subjoin; - զանձն ուրուք,
to kill some one, to slay.

Գնիմ, էգայ v. to place one's self;
to become; էգաւ դուռն, the door was
shut; էգաւ զԹագ, he crowned him-
self.

Գշխեմ S. Գժխեմ.

Գշտոյ, էց sf. queen, empress,
princess.

Գշտոյակերպ a. like a queen.

Գշտոյահաւ s. wood-hen, water-
quail. [queen.

Գշտոյութիւն s. dignity, state of a

Գողոյ S. Գնդող.

Գոին, խին s. mill-hopper.

Գող, է s. tremor, trembling, shi-
vering, fear; գ-ի հարկանիլ, to tremble;
է - է եւ յերբի կալ, to shake, to stir,
to shudder; է - է կացուցանել, to cause
to tremble.

Գողամ, ացայ or աջի v. to totter,
to stagger; to tremble; to start; to
shudder; to quake, to shiver.

Գողանի. զ- հարկանիմ, to tremble.

Գողացուցանեմ, ուցի va. to shake,
to push, to move; to astonish; to cause
to tremble, to agitate.

Գողացուցիչ *a.* which frightens ; tremendous, frightful, terrible, horrible.

Գողգոջ, Գողգոջ *a.* vacillating, trembling, staggering, reeling.

Գողգոջաբխ *ad.* in trembling.

Գողգոջաւ, -ջեմ, էջի *vn.* to vacillate, to totter, to waver ; to shudder.

Գողգոջոս, -ջուն *S.* Գողգոջ.

Գողգոջունս *s.* vacillation, staggering ; *asi.* nutation.

Գողութխն, Գոյուծմն *s.* trepidation ; start ; shudder, horror ; convulsive motion ; whim ; shiver, shivering ; *ի գողման լինել, կալ, գգողման հարկանիլ,* to tremble with fear ; *աչիւ է գողութեամբ,* with fear and trembling ; *էմուտ - յոսկերս իմ,* (the shudder penetrated to my bones) ; I trembled with fright, I shuddered with fear ; - *կայլի է քէն զէրինս,* at thy presence the mountains will tremble ; - *երկրի,* earth-quake.

Գոռ, Գոռի խէժ *s.* shell-lac ; sealing wax.

Գոյն *a.* very little, exiguous ; small ; frivolous, light ; - *ինչ,* very little ; pinch, drop.

Գոյնազիւտ *a.* rare.

Գոյլ, գուլից *s.* pail ; tub ; - *կաթի,* churn ; *S.* Խնայի.

Գոյն, գորին *pron.* this, that ; same.

Գոյն, Գոյն ինչ *S.* Գուն, Գոյն.

Գոյնդունակ *S.* Գոյնպէս.

Գոյնպի *ad.* as much as.

Գոյնպէս *ad.* so, in such a manner.

Գոյնորինակ *a. ad.* such ; in such a manner.

Գոն, ից *s.* tunny : loaf ; biscuit ; - *յալեալ,* pickled tunny.

Գոնգոլ *s.* jelly. [bushel.

Գորակ, այ *s.* jar, pitcher ; half a *Գորսովմ,* էջոյ *vn.* to languish, to grow weak, to die of hunger.

Գու, քո *pron.* thou, thee ; *ի քէն,* from, by or. of thee ; thyself ; *զքէն,* upon thee ; of thee.

Գուար, այ *s.* cattle.

Գուգաք *S.* Թութակ.

Գուգնարանմ, էջի *vn.* to make a short discourse.

Գուգնաքեայ, քէից *a.* little, very little, moderate, small, light, thin.

Գուժ, ից *a.* barbarous ; savage.

Գուլ *s.* cessation, intermission, pause, relaxation, truce ; - *եւ գադար լինել,* to cease ; - *եւ պատուէր տալ,* to permit ; to give directions ; to order,

to bid, to command ; to exhort ; - *տալ,* to cause to cease ; to give rest, to repose ; - *տանել,* to halt ; to pause ; - *տանալ,* to cease, to break off, to take rest or relaxation, to stop ; - *զինուց,* armistice, truce.

Գուկան *s.* beam.

Գուճ, գմոյ *s.* catarrh ; *S.* Հարբուզի.

Գուն, - ինչ *S.* Գոյն ; - *ուրէք,* seldom, rarely.

Գուն *S.* Գառնի.

Գունոյ հատիկ *s.* kidney-bean. -

Գունչ *s.* chin.

Գուռայ *s.* coat, dress.

Գուռէճ *s.* heat-cock ; venison.

Գունն, գրանց, Գուրբ, գրաց *s.* door, entrance ; sluice ; - *մէժ,* portal ; - or - *արբունի,* the Ottoman or Sublime Port ; the Court ; *գրան մարգիկ,* the courtiers ; *գրան երէց,* almoner, chaplain ; *արասքին գրունք,* porch, portico ; *գրանց ի գուրս, գրանի ի -*, from door to door ; *գրոք փակելովք,* with closed doors ; *գուրբ գրանն,* the street door, the gate, portal ; *ի գուրս,* out ; *ի գուրս մերձեալ, եկեալ, հասեալ,* impending, very near ; *առ գուրս մահու,* at death's door ; *գրունք գժոխոց,* the gates of Hell.

Գուսար, գասեր, այ *sf.* daughter, girl ; - *եղբոր* or *քէան,* niece ; - *որդւոյ* or *գասեր,* grand daughter ; *գասերք քաղաքի,* villages, suburbs ; - *Սինի,* the old and new church ; - *զէրին Սինի,* the church triumphant.

Գուսարիկ *S.* Գասրիկ.

Գուր, գրոյ or գրի *s.* carpenter's tool, plane ; auger ; - *պայտաւոյ,* but-teris, horse-picker.

Գուրդն, գրգան *s.* potter's wheel.

Գուրբ, գրաց *S.* Գունն.

Գուքս, գըսի *s.* duke ; general, chief.

Գոթեմ, էջի *vn.* to tap, to stamp with the foot. [feet.

Գոթիւն, Գոփունն *s.* stamping of Գպիր, գպրայ *s.* lecturer ; scholar, one brought up at a seminary ; transcriber ; notary ; scribe, copyist ; *արքունի* or *խչասակաց -*, chancellor ; *հրովարտակաց -*, secretary of State.

Գպրանոց *S.* Գպրոց.

Գպրապետ, այ *s.* protonotary ; chancellor ; chief lecturer.

Գպրատուն, Գպրոց, այ *s.* school ; college ; *տալ (զք)* ի - , to send to a boarding-school.

Դպրոցական *a.* school; of a scholar, of a school-boy.

Դպրոցակից *s.* school-fellow.

Դպրութիւն *s.* office of notary; literature, letters; book, register; lecture, study; order of lecturers; այր առանց գարութեան, an idiot, ignorant, unlettered, illiterate person; գեղեցիկ -ք, the belles lettres, or polite literature.

Դռնակ, այ *s.* wicket; door of a carriage, etc.

Դռնահար *s.* knocker of a door.

Դռնասլահ, Դռնասլան, այ *s.* porter, usber, door-keeper.

Դռնասլանութիւն *s.* porter's office or employment.

Դռնասլանուհի *sf.* portress.

Դռնասլակ, այ *s.* latch, small bolt; lock, bar.

Դռնեքակ *s.* the vena portae.

Դռնչեմ, էջի, Դռնչեցուցանեմ, ուցի *va.* to make ring, to resound, to toll, to ring.

Դռնչիմ, էցայ *vn.* to toll, to ring; դռնչին ականջք իմ, my ears tingle.

Դռնչիւն *s.* tinkling, ringing in the ears.

Դռոյթ *S.* Գռոյթ.

Դռոհ or Դռոյթ տամ *S.* Գռոհ տամ.

Դստերագիր *sf.* adopted daughter.

Դստիկան, այ *s.* story, floor.

Դստրիկ *sf.* a little girl.

Դտրով *s.* blame, reprehension; - աւնէլ, to blame; - լնէլ, to be blamed.

Դտրովանք *S.* Դտրով.

Դտրովեմ, էջի *va.* to blame, to condemn, to reprove.

Դտրովելի *a.* blamable, condemnable.

Դտրովելի *a.* contemner, blamer.

Դտրովութիւն, Դտրովանն *S.* Դտրով Դրագմէ, Դրաքմոյ *s.* drachm, dram; penny.

Դրագրիւս *s.* that knocks at a door. Դրախա, էյ, այ *s.* paradise; garden, orchard; - կորուսեալ, Paradise Lost.

Դրախասահաւ *s.* bird of paradise.

Դրախասաճուն *a.* grown or born in paradise, in the garden.

Դրախտասլան *s.* gardener.

Դրական *a.* positive.

Դրականաբար, -սէս, -օրէն *ad.* positively.

Դրակից *a. s.* neighbour; that resides near, that dwells in the neighbourhood.

Դրակոնգիկոն *s. bot.* dragon's wort, grass plantain; *S.* Դաւաւարիւն, Նուէն:

Դրակցութիւն *s.* neighbourhood.

Դրամ, ոց *s.* drachm; coin; money; penny; - ուք վճարել, to pay ready cash; - հաստանել, հարկանել, կոփել, գրել զ-, to coin, to make money.

Դրամագէս *s.* numismatist.

Դրամագիտական *a.* numismatic.

Դրամագիտութիւն *s.* numismatics.

Դրամադրուի *s.* funds, capital.

Դրամադրծութիւն *s.* act of coining money.

Դրամագրութիւն *s.* numismatography.

Դրամաթուղթ *s.* bill of exchange; banknote, bankbill.

Դրամածողով *a.* that amasses money; collector, gatherer; tributary; *s.* collection; - առնել, լննել, to collect money. [nummary.

Դրամական *a.* numismatic; pecuniary;

Դրամակէս *s.* half-penny; half a drachm; two pence half-penny.

Դրամակըս *s.* drachm, penny.

Դրամակոփ, էյ *s.* forger, counterfeit. [er.

Դրամահատ *s.* minter, coiner, money-

Դրամահատութիւն *s.* coining, minting of money.

Դրամանոց *s.* money-box or -case; bank.

Դրամաշահ *s.* agio.

Դրամաաէր *s.* capitalist.

Դրամափոխ *s.* money-changer.

Դրամափոխութիւն *s.* change; exchange.

Դրամափորձ *s.* assayer. [money.

Դրամեմ, էջի *va.* to buy or farm for Դրանդ, էյ, Դրանդի, գեաց *s.* jamb, threshold; door-posts; portal, entry.

Դրանիկ, նկաց *s.* courtier.

Դրանի *a. s.* beggar, that begs from door to door.

Դրասանդ *s.* festoon.

Դրասանդեմ, էջի *va.* to festoon; to work in festoons.

Դրաստ *S.* Դրախա, Դրաստան.

Դրացի, ցւոյ, ցեաց *a. s.* neighbour.

Դրացութիւն *s.* neighbourhood.

Դրաքմոյ *S.* Դրագմէ.

Դրչաւ, ի *s.* spoon; - մի, spoonful;

Խորովիք -ի, bowl of a spoon.

Դրդեմ, էջի, Դրդեցուցանեմ, ուցի *va.* to incite, to solicit, to instigate, to induce, to raise. [citer.

Դրդէչ *a. s.* abettor, instigator, ex-

Դրդնջիկոն *S.* Դրդջիւն.

Դրդուարեմ *vn.* to stammer, to lisp.

Դրդուեմ, էջի, Դրդուեցուցանեմ, ուցի *va.* to shake, to stagger, to move, to agitate, to excite.

Դրդուիմ, էցայ *vp.* to stagger, to move, to stir.

Դրդունն, Դրդուունն *s.* suggestion, instigation.

Դրդիւն, Դրդիւնն *s.* prattle, chattering, chitchat.

Դրժանք *s.* infringement, contravention, faithlessness. [contravene.

Դրժեմ, էջի *va.* to fail, to infringe, to

Դրժող *s.* violator, transgressor; *a.* faithless. [S. Դրժանք.

Դրժողութիւն, Դրժութի, Դրժունն Դրժճ *s.* talisman, amulet.

Դրնդեմ, էջի *vn.* to tap, to stamp with the feet; to toll. [tinkling.

Դրնդիւն *s.* stamping with the feet;

Դրդլ *s.* porter, usher.

Դրդյաք *s.* hair-band.

Դրոջի, ից or **այ** *s.* character, mark, print, note, impression, stamp; seal; bodkin; blemish; confirmation.

Դրոջմած *s.* medal.

Դրոջմաւոր *a.* marked.

Դրոջմեմ, էջի *va.* to print, to mark, to stamp, to decipher, to register; to seal; to confirm; - **խարանաւ**, to mark with a hot iron.

Դրուադ, այ *s.* incrustation; sculpture; ceiling, wainscoting; thin plate of metal; emblem; well finished work.

Դրուադական *a.* emblematic.

Դրուադեմ, էջի *va.* to incrust; to sculpture; to ceil; to wainscot; to ornament, to embellish, to plaster.

Դրուադիւ *s.* veneerer; plater.

Դրուաս, ից *s.* eulogy, praise.

Դրուասեմ, էջի *va.* to praise, to give praises, to celebrate.

Դրուասիք, Դրուասունն S. **Դրուաս**.

Դրուդ S. **Դուդի**.

Դրուժիւն *s.* act of putting or laying down; place, position, posture, situation; system; theme, thesis.

Դրուժ S. **Դրժանք**.

Դրուժ, Դրուժան S. **Դրժող**.

Դրսով, etc. Դարով, etc.

Դրօշ, ուց or **ից** *s.* banner, ensign, flag, standard; gonfalon: idol, statue; - **ս արձակել**, to hoist a flag; **խնցանել զ-**, to lower the flag, to strike one's colours. [ture.

Դրօշագործութիւն *s.* statuary, sculpture. **Դրօշած** S. **Դրօշեալ**.

Դրօշակ, այ *s.* hem, skirt; streamer, pennant; flag; banner, ensign, standard, colour; S. **Դրօշ**.

Դրօշակիր, կրաց *s.* ensign, standard-bearer; gonfalon-bearer; banneret.

Դրօշաւոր *a.* banneret; ensign.

Դրօշեալ, էլաց *s.* sculpture, image, idol, statue; - **գիւք նուիրականք**, hieroglyphics. [images.

Դրօշեմ, էջի *va.* to sculpture, to make

Դրօշուած, ոց *s.* sculpture, image.

Դքսական *a.* ducal.

Դքսութիւն *s.* duchy, dukedom.

Դքսուհի *sf.* duchess.

Դօբօշ *s.* toad; stellion (lizard).

Դօշ S. **Դյլ**.

Ե

Ե (*yetch*) էջ *s.* the fifth letter of the alphabet and the second of the vowels. It is sometimes used for, or confounded with the letters է, ի, ա; for example; էրէց, էրէց; էրէ, էրէ; իւլ, էւլ; ալբիւր, ալբելւր; ալբրասն, ալբարասն; էղնճ, ալինճ; է, Է, five; fifth.

Եաւթիւ, etc. S. **Եօթիւ**, etc.

Եբենադործ, այ *s.* cabinet-maker.

Եբենադործութիւն *s.* cabinet-work.

Եբենայ *a.* ebony.

Եբենոսի *s.* ebony; ebony-tree.

Եբիձաղ, ի *s.* hooded cloak.

Եբրայական *a.* hebrew; - **բարբաա**, hebrew, the hebrew language; - **ոճ**, hebraism, hebrew idiom.

Եբրայագէտ *s.* hebraist.

Եբրայեցիքէն *ad.* in hebrew, in the hebrew language.

Եբրայեցի, ցւոց *s. a. ad.* jew; hebrew; - **ք**, the Hebrews, the Jews.

Եգիպտական *a.* egyptian, of Egypt. **Եգիպտականործան** *a.* that has destroyed or ruined Egypt.

Եգիպտոսահատ *s.* maize, Indian corn or wheat: buck-wheat.
Եգիպտոսահաւ *s.* turkey-cock: ibis.
Եգիպտոսայբ *s.* egyptian alphabet, or life of the holy fathers of Egypt.
Եգիպտացի, **ցուց** *s. a.* egyptian.
Եգիպտացորեանի *S.* **Եգիպտահատ**.
Եգիպտուհի *sf.* egyptian woman.
Եգիս, **ի** *s.* ægis, shield.
Եդեմ, **այ** *s.* Eden; the terrestrial paradise.
Եդեմաբուլիս, **-ծին** *a.* that has its origin in Eden, born or produced in Eden.
Եդեմական, **-մեան** *a.* of Eden.
Եդեմահիւս *a.* composed of the flowers of Eden; of choice flowers.
Եդեմատուհի *a.* planted or placed in Eden.
Եզ, **ոյ** *a.* one, alone. [alone.
Եզաբան *a.* unanimous: that speaks
Եզաբանութիւն *s.* soliloquy.
Եզաբար *ad.* solely, only.
Եզաբուն *a.* sole, only, even.
Եզամբխում, **եցի** *va.* to assemble, to unite.
Եզակ, **այ** *a.* one, sole, only; *s.* unity.
Եզական, **այ** *a. gr.* singular.
Եզականապէս *ad.* singularly.
Եզականութիւն *s.* singularity.
Եզակի *a. gr.* singular; *s.* singular number; *ad.* singularly.
Եզաձայն *a.* of one voice only; unanimous.
Եզաձի *s.* a cavalier, rider, horseman; *ad.* with a single horse: small boat.
Եզանամ, **ացայ** *vn.* to assemble, to be united.
Եզառած *s.* enthymeme.
Եզերանամ, **ացայ**, **Եզերեմ**, **եցի**, **Եզերեմ**, **եցայ** *vn.* to terminate, to finish; to confine.
Եզերումն *s.* end, term.
Եզերութե, **տից** *s. pl.* confines, limits, boundaries; horizon.
Եզն, **զին**, **զանց** *s.* ox; *ast.* Taurus; **Եզին** **տգի** *bot.* mullein; **Եզին** **աչք** *bot.* camomile; *S.* **Եզնակն**.
Եզնազի *s. bot.* mullein, shepherd's-club.
Եզնազեզու *s.* bugloss, ox-tongue.
Եզնալուծ *s.* team, yoke.
Եզնակ *s.* calf; **Արառուծոյ** **-**, **սակի** **-**, cockchafer, may-bug.
Եզնակն *s.* chasselas. [couple.
Եզնամու **or** **մողի** *s.* a couple of oxen;

Եզնանոց, **Եզնոց**, **այ** *s.* ox-stall.
Եզնավար, **Եզնող**, **Եզող** *s.* cow-herd; ploughman; **Եզող**, *ast.* Bootes.
Եզնաբայ *s.* bulimy.
Եզք, **Էզերք**, **բայ** *s.* border, extremity, end; limit; term; shore; edge; **- ունեւ**, **յ**, **Էզնեւ**, to end, to terminate.
Եզքածիրանի *s.* prætexta (a long white robe fringed with purple).
Եզքակացութիւն *s.* conclusion; result; epilogue.
Եզքակացութեանեմ, **ուցի** *va.* to conclude, to infer.
Եզքացուցանեմ, **ուցի** *va.* to conclude, to terminate.
Եզքացուցիչ *a.* conclusive.
Եզքեղի *s.* laurel; **Էզքեղոյ** **ստոււ**, laurel's berry.
Եթեր, **այ** *s.* ether; heaven; *chim.* ether; **- ծծմբական**, sulphuric **-**; **- բաւարական**, empyreumatic acetic spirit.
Եթերաբախաց, **կան**, **ձեմ**, **յին**, **նման**, **ընթաց** *a.* ethereal, aerial; celestial.
Եթերածին *s.* *chim.* ethyle.
Եթէ *conj.* if; provided, on condition; perhaps; be it so; **- սիրեք զիս**, if you love me; **- ասենք եւ**, if you be told; **- արտայեւ** **- ոչ**, whether he do it or not; **- էջէ**, whether; perhaps; **- ոչ**, save, if not, except; unless.
Եթեայ **or** **Եթեայ**, **այց** **or** **այց** *s.* plungeon. [thiopian.
Եթեովայցի, **Եթեովայցի** *a. s.* E-
Եւ, **Եւք**; **-ի** **ալապ**, means, expedient; **-ի** **սալապ** **դասնեւ**, to devise, to find means, to remedy; **ոչ էր նոցա ոչ** **- էւ ոչ մուս**, they could not neither get out nor in; **ոչ գիտեմք** **- էւ զմուս իմ**, I do not know how to act.
Եւ, **Էլք**, **լով** *S.* **Եմ**.
Եւաք **or** **Եւակ**, **այց** *s.* straw-berry; arbuté-berry; **սուհի** **-ի**, straw-berry-plant.
Եւամուս, **սք** *s.* place through which one goes and enters.
Եւանելի *s.* ladder, scale; stairs, stair-case; *a.* of going out or going up; **- շրջանակաւ**, a round stair-case.
Եւանեմ, **Էլի** *vn.* to go out, to go from the inside to the outside; to ascend, to go to a higher place; to be born, to take rise, to be produced, to proceed, to emanate, to flow from, to derive; to attain, to arrive; to agree, to be proper and suitable; to surmount, to

surpass, to go beyond, to overflow, to advance; to stray; *Էրանէ արեգակն*, the sun rises or begins to appear on the horizon; - *Է վեր* or *Է վերայ*, to reascend; to leap over, to cross; to gush out; - *աքաղաղէ Է վերայ մարդոյն*, to tread the hen; - *Է վերայ մասակի*, to cover a mare, a bitch; - *Է ցամաք*, to disembark; - *յորջոյ*, to dislodge; - *զիմեամբք*, to concur; to surpass; *յողաց* -, to sigh; *Է զրուս*, *Է լրումն* -, to be ended, finished; - *Է կենաց*, *Է կենցաղոյս*, to make one's exit from this world, to depart this life, to die, to de cease; to become defunct; - *Է հիւանդութենէ*, to recover; - *ընդ սուր*, *զէնս*, to commit suicide, to run one's self through with a sword; *Է սլասլու* -, to exalt or raise one's self to honour; - *յանկողինս ուրուք*, to commit adultery; to seduce; *անմասն*, *գաւտարի* -, to have no part, to be excluded; - *գհէա ուրուք*, to pursue, to give chase; *յուչաց* -, to render one's self hateful or odious, to fall in disgrace; - *ըստ չափ*, to pass beyond, to exceed; - *կուսին ըստ չափ*, to pass the flower of her youth; - *ըստ ձեւն*, *ընդ իշխանութիւնն ուրուք*, to revolt, to rebel, to rise up against; - *ըստ քաղաքն*, *ըստ դուռն քաղաքին*, to leave the city; - *Է նաւ*, to embark; - *Է կառու*, *Է ձի*, to mount in carriage, on horseback; - *ընդ առաջ*, to meet, to go out to meet; - *Է պատերազմ*, to go to battle; *Է յորս* -, to go hunting; - *յանկողին մահչաւոյ*, to go to bed; *ընդ հակառակս* -, to oppose one's self to, to resist; - *ընդ ինչ*, to occupy one's self, to dedicate one's self to; *Է չարեաց Է չարիս ելին*, from one perverseness they passed to another; *յայլոյ*, *յայլ շառս* -, to pass from one subject of discourse to another; *ընդ գին* -, to buy, to traffic; - *Է սիրա*, to think, to conceive an idea; to hope; *զարդարել էւ ընդ սակի* -, to clothe or adorn one's self with golden apparel; - *Խնք յայգ*, to remain, to rest over for the next day; - *յաջողութեան գործոյն Է ձեռս ուրուք*, to progress, to succeed, to procure an affair by another person's means; *օրհնեալ լիցին գու յեւ Է մասնեկ բուժ*, (blessed be thy going out and coming in), God be with you, good luck to you.

Ելեկորագէտ *s.* electroscop.

Ելեկորածաղբ, -*ծայք* *s.* phys. electrode.

Ելեկորական *a.* electric; - *մէքէնայ*, - machine; - *ցնցումն*, - shock.

Ելեկորականութիւն *s.* electricity.

Ելեքտրակիր *s.* electrophorus.

Ելեկորամագնիս *s.* electro-magnet.

Ելեկորամագնիսական *a.* electro-magnetic.

Ելեկորամագնիսութիւն *s.* electro-magnetism.

Ելեկորանամ, *ացայ սր.* to become electric, electrified.

Ելեկորաչափ *s.* electrometer.

Ելեկորացուցանեմ, *ուցի* *va.* to electrify.

Ելեկորացուցիչ *s.* electrifier.

Ելեկորն *s.* yellow amber.

Ելեկորութիւն *S.* *Ելեկորականութիւն.*

Ելեւելլ -*ս առնեմ*, to concur, to vie with, to emulate; to surpass; -*ս զիմեամբ առնելով*, with emulation, vying with each other, in concurrence; *ճառ զճառից* - *արարից*, I will pass from one subject to another.

Ելեւէջք, *գէլեւէջն* *s.* act of ascending and descending; undulation, wavy motion; *mus. gamut, scales*; -*ս առնել*, to go up and down; to swing, to undulate, to wave; - *ձայնից*, *երգոց*, modulation, cadence, trill, quaver, tune.

Ելեմուտք, *մուկ* *s.* act of going out and in; expenditure and income; vestige, foot-step, trace; *գ- Էրկիրս եկեալէք ստեսնել*, to spy the nakedness of the land you are come.

Ելեփանդական *a.* belonging to elephantiasis; affected with elephantiasis; - *սիրա*, *բորսութիւն*, elephantiasis.

Ելլողական *a.* that belongs to Greece; Grecian, Greek.

Ելլեհաստ *a.* philhellenist, philhellene, philhellenic.

Ելլեհայ *a. s.* Greek.

Ելլոյ, *աց* *a.* that which comes out of, which proceeds from.

Ելլուովի *s.* proceeding, emanation.

Ելլուզակ, *աց* *s.* highwayman, robber, bandit, vagabond.

Ելլուզակաբար *ad.* highwayman-like.

Ելլուզակից *s.* companion of a highwayman, of a robber. [bery.

Ելլուզակութիւն *s.* depredation, robbery.

Ելլուզանեմ, *զի* *va.* to extract; to

produce; - զքառակուսի արմատ *math.* to extract the square root.

Ելուզումն *s.* shoot, sprout, production; extraction; - արմատաց *math.* evolution.

Ելութիւն *s.* being, existence.

Ելումն *s.* proceeding, emanation, birth, emission.

Ելումնու *S.* Ելեմնուարք.

Ելունդն, ընդան *s.* carbuncle, boil; pimple, blister, bubo, malignant tumour; - ելանեկ, հանեկ յանթս, to form a gathering under the arm-pits; - քանդակաց, alto-relievo.

Ելք, Էլից *s. pl.* elevation, ascension; act of going up; gushing out; issue, exit; proceeding, emanation, birth, production; end, term; effect, event, success; resort, resource; the east, sun-rise; disbursement, current expenses; death, decease; opening, aperture, market; excrement; - հարկից, means, expedient; - շանտաբահի, the turning of the street; - ի կենաց, յաշխարհէ, decease; - ձախողակ, յաջողակ, disaster; success; -, Քիլք Էլից, Exodus; զեւ իրաց գաանեկ, իմանալ, հարեւ, խորհել, յարգարեւ, to devise, to find means, to remedy; յեւ արեւու, արուստու at sun-rise, at day-break, at dawn; յեւ դարնայնոյ, towards the end of spring; էւ ի մտ զնեկ, to bethink one's self, to reflect, to exercise one's ingenuity, to find a means; աւ Էլեք սահմանաց նոցա, at their bounds, limits, confines; յարեւմտից ի յեւ աւրեւու, յելից մինչեւ ի մուսու, from east to west; էկաց նա զհազար ամաց էւ, he lived a thousand years; յեւ պիտոյն է, he is in the privy; ուլիւ - , *ast.* right ascension.

Եկ *s.* act of coming, arrival.

Եկ, աջ *s. a.* alien, foreigner; external; -ք, income; ի վերայ -ք, accident, misfortune. [come now!]

Եկի, - քեր! - գու! *int.* come on!

Եկակու *a.* summoned, cited; - աւնեկ, to summon, to cite, to go to law.

Եկամուս, մտից *or* **այ** *s. a.* revenue, income, settled income, annuity, interest, rent; proselyte, neophyte; foreign, extrinsic, exotic, false; -ք արբուսի, finances; - սարեկան, revenue, annual income; սասնակ զ-ն, to receive one's income.

Եկաւոր, այ *a.* that comes, foreign.

Եկաւորեմ, էյի, Եկաւորեմ, էյայ տ. to come. [arrival.

Եկաւորութի, Եկելութի *s.* coming, **Եկեկեցատորան** *s.* field or camp-chapel.

Եկեկեցական *a.* ecclesiastic, belonging to the church; *s.* ecclesiastic, clergyman.

Եկեկեցականութիւն *s.* clericalism; holy orders; Թալուլ զ-, to abandon the career or state of a clergyman, to throw off the surplice or the cowl.

Եկեկեցակապուս *or* **կոյրուս** *a.* sacrilegious, despoiler of the Church.

Եկեկեցանամ, աջայ տ. to assemble, to be convoked.

Եկեկեցապահ, - սլան *S.* Եկեկեցական.

Եկեկեցապատումնապետ *s.* historian of the Church, ecclesiastic historian.

Եկեկեցացոցանեմ, ուլի տ. to assemble, to convoke.

Եկեկեցական *S.* Եկեկեցական.

Եկեկեցի, ցոյ, ցեաց *s.* church, assembly of the faithful; temple consecrated to God; assembly; զնուորեալ -, the church militant; յալթական -, the church triumphant.

Եկեկեցական, այ *s.* church-warden; patron of a church; sacrist.

Եկեկեցականութի *s.* office of church-warden; office of patron of a church, of a sacrist. [of a church.

Եկեկեցորհնէք, նեաց *s.* consecration **Եկեկեցաստէս** *s.* Ecclesiastes or the Preacher; Ecclesiasticus (book).

Եկան *s.* thistle; chard.

Եհ, Եհէ *int.* oh!

Ել *S.* Իւլ.

Ելադ, աջ *s.* way; means.

Ելական, աջ *a.* created, made.

Ելականապէս *ad.* with creation; like a created being.

Ելականացոցանեմ, ուլի տ. to create, to cause to exist.

Ելաման *s.* cruet, vial for oil.

Ելան, աջ *s.* fork, pitch-fork.

Ելանակ, աջ *s.* mode, modification; form, formule, make, manner, way; sort, kind, quality, condition, conduct; means, expedient; turn, trick; *mus.* air, tone, modulation; time, measure; *gr.* mood; - սարուդ, season; *անգործ* -, dead season.

Ելանակաւոր *a.* harmonious.

Ելանակաւորեմ, էյի տ. to modify.

Եղանակաւորումն *s.* modification.
Եղանակեմ, եղել *va.* to sing harmoniously.
Եղանիմ, եղէ or **եղայ** *vn.* to be, to become, to be created; to happen; - **ուրեք**, to sojourn; - **ընդ կնոջ**, to know a woman; **եղեցի լյա էւ եղեւ լյա**, let there be light! and there was light; **եղեցի** or **եղեցի եղեցի**, amen, so be it, be it so; **մի եղեցի**, God forbid!

Եղանութիւն *s.* creation; being, creature.

Եղար, այ *sf.* spouse, wife.

Եղարամայր *S.* **Եղբամայր**.

Եղարկեմ, եղել *va.* to anoint, to oil.

Եղբայր, բօր, բարց *s.* brother; **մեծ, աւագ, երէց** -, eldest -; **կրտսեր** -, youngest -; - **հօր** or **մօր**, uncle; **այն խառաւոր** -, lay -; - **ի Քրիստոս**, - in Christ-Jesus.

Եղբայրաբար *ad.* fraternally, brotherly; - **կեալ ընդ միեանն**, to live together like brothers.

Եղբայրազիր, գրի *s.* adopted brother.

Եղբայրադաւ, զրաւ *S.* **Եղբայրասպան**.

Եղբայրական *a.* fraternal. [ber.]

Եղբայրակից *s.* fellow, fellow-member.

Եղբայրակցութիւն *s.* fraternity, brotherhood; fellowship. [member.]

Եղբայրանամ, այցայ *vn.* to be fellow-

Եղբայրանոց *s.* monastery.

Եղբայրատէր, սիրաց *a.* that loves his brother. [deceives his brother.]

Եղբայրասպան *a.* fratricide, that

Եղբայրասպանութիւն *s.* fratricide, murder of a brother. [brother.]

Եղբայրատեաց *a.* that hates his

Եղբայրատեցութիւն *s.* hatred, ill will towards a brother. [hood.]

Եղբայրութիւն *s.* fraternity; brother-

Եղբայրսիրութիւն *s.* charity, brotherly love.

Եղբորոս *s.* *bot.* hellebore.

Եղբորորդեակ, եկաց, Եղբորորդի, դուց or **դեաց** *s.* son of a brother; nephew.

Եղեմն, ղեման *s.* hoar-frost, rime, frost; **լիանել եղեման**, to drizzle.

Եղեբորոս *S.* **Եղբորոս**.

Եղեղնաբնակ, այ *a.* dwelling in places planted with reeds or canes.

Եղեղնախոնկ *s.* sweet calamus.

Եղեղնախոնկ *s.* heap of broken canes.

Եղեղնաձեւ *a.* in the form of a cane.

Եղեղնաշամբ, -պուրակ *s.* reedy fen; place planted with canes.

Եղեղնացուլ *s.* walking stick, cane.

Եղեղնափող *s.* pipe, flute.

Եղեղնափրփուր *s.* species of aquatic vegetation found in stagnant pools.

Եղեղնեայ *a.* made of cane; - **դաւաղան**, cane, stick made of cane.

Եղեղնիկ *s.* small cane.

Եղեղնու *a.* reedy; *s.* reedy fen.

Եղեղութիւն *S.* **Եղանութիւն**.

Եղեմնախառն *a.* loaded with hoar frost, frosty. [drizzling rain.]

Եղեմնախար *a.* drizzled, spoilt by

Եղեմնապատ *a.* covered with drizzling rain.

Եղեմնաբու *a.* that casts, produces drizzling rain.

Եղեղնաբար *S.* **Եղեղնաբար**.

Եղեղն, ասն or **բան, երուշք** or **էլ ղերք** *s.* rascality, offence, misdeed, malice, crime, wickedness, fatality; catastrophe; **յանկրտանալ**, to commit a crime; - **գտանել**, to experience misfortune, losses; to risk, to be in danger. [ed, rascally.]

Եղեղնագործ, այ *a.* flagitious, wicked.

Եղեղնագործութիւն *s.* villany, wickedness, heinous crime.

Եղեղնական, յին, -ուր *a.* flagitious, wicked, rascally; bad, malicious; enormous, atrocious.

Եղեղնութիւն *s.* rascality, wickedness.

Եղեր, Եղբք, բուշք *s.* complaint, lamentation; tragedy.

Եղերական *a.* mournful, dismal, dreary; lamentable, plaintive; tragic;

- **կատակերգութիւն**, *tragi-comedy*; - **վախճան, մահ**, tragic end or death; -

սեսիկ, tragic, sad spectacle, tragedy.

Եղբամայր *sf.* weeper, mourner.

Եղերդ, Եղերդակ, այ *s.* wild lettuce; succory, endive.

Եղերերգակ, -գական *a.* elegiac.

Եղերերգու, այ *a.* elegiac; *s.* elegist.

Եղերերգութիւն *s.* funeral song; elegy.

Եղեւին, Էւնոյ *s.* pine; fir; cedar; mugwort, artemisia; kidney-bean; southernwood.

Եղեւնափայտ, ից *s.* cedar; cedar wood; fir-tree; fir-wood.

Եղեւնափայտեայ, Եղեւնեայ, նէկց, Եղեւնի, նեայ *a.* cedrine.

Եղեգ, Էլեգի *s.* endive, succory.

Եղեգն, ղեգանց *s.* reed, cane; pen; stem, stalk of corn; rush; straw, stubble; perch, pole; sweet calamus; walk-

ing-stick, stick, cane; - սարակադործայ, glass-blower's pipe, blowing-iron, bunting-iron; - շաքարի, sugar cane; - հնդկային, bamboo; - սարրաբանական, (glass or brass) blow-pipe.

Եղէգնաշաքար *s.* sugar-cane.

Եղէգնիկ, etc. *S.* Եղէգնիկ, etc.

Եղի, եղւոյ *s.* green corn; - խանձեալ, roasted corn or grain; *S.* Մուրկ.

Եղե՛՛, Եղին՛՛ *s.* bot. nettle; մկան - , indigo; Եղճի սերմն , bot. ivy.

*Եղեջյ *a.* delicate, tender; smooth, glossy.

Եղիսական or Եղիւսեան դաշաք *s.* Elysian fields.

Եղեցի *S.* Եղանիմ; - Թէ, suppose, supposing that, that being supposed.

Եղծ *s.* destruction; refutation; *a.* spoil, corrupted, misshapen, bad; - զէլծ *ad.* disorderly, confusedly.

Եղծագործ *a.* ruinous, corruptive, destructive, noxious.

Եղծագործիմ, ծէցայ *vn.* to fall, to ruin, to decay, to crumble, to be destroyed by time or accident.

Եղծագործութիւն *s.* wicked action, iniquity.

Եղծական, Եղծանելի *a.* corruptible; fragile; that may be effaced.

Եղծանեմ, Եղծի *va.* to corrupt, to spoil; to vitiate, to destroy, to ruin, to undo, to efface; to erase, to scratch out; to disfigure; to abolish, to abrogate, to annul, to cancel; to disconcert, to put out of tune, to disorder; to overthrow; to waste; to notch, to mar, to choke, to bruise; to cross out; - զկեանս ի շմարուածութենէ, to deprive one's self of, to shut one's ears to the truth.

Եղծանիմ, Եղծայ *vn.* to corrupt, to spoil, to destroy; to disfigure.

Եղծանուա *S.* Եղծական.

Եղծեմ, ծէցի, Եղծում, ծի *S.* Եղծանեմ. [destroyer.]

Եղծիչ *a.* *s.* destroying, destructive;

Եղծուած, ոյ, Եղծումն *s.* corruption, depravity, decay; destruction, extinction; blot, erasure; abolition, abrogation; յ- եւ յասականութիւնն հասուցանել, յ- դնել, to destroy, to ruin, to annihilate; յ- աւերանայ բերիլ, յ- դնիլ, մասնիլ, to waste one's self, to throw one's self away, to consume one's self, to wear one's self out; to faint.

Եղկ *a.* lukewarm, tepid.

Եղկական *a.* plaintive, mournful.

Եղկանամ, աջայ *vn.* to cool, to become tepid. [tepid.]

Եղկացուցանեմ, ուցի *va.* to make Եղկելի *a.* lamentable, deplorable, unfortunate, miserable.

Եղկութիւն *s.* misfortune, misery, disaster, calamity: lukewarmness.

Եղճանամ, աջայ *vn.* to implore, to beseech, to conjure.

Եղն , եղին , եղանց *sf.* hind; roe.

Եղնիաբար, աջ, Եղնիեայ քար *s.* onyx, sardonyx.

Եղնորթ , ուց *s.* fawn.

Եղուկ *s.* disgrace, misfortune, disaster; *a.* wretched, unhappy, miserable, unfortunate; *int.* alas! what a pity! how unlucky! - զիս! - եմ ես! woe is me! wretch that I am! oh! how unfortunate I am! unlucky me! - ս կարգայանձին, to believe one's self unfortunate; յ- անկանել, to supplicate, to entreat, to beseech, to expose one's griefs, to pray, to implore on hended knees.

Եղուհոն , եղնդանց *s.* nail; claw, talon; hoof: onyx.

Եղուչ *s.* hinderance, obstacle.

Եղուա, եղաի *a.* substantial.

Եղջերապէլ *a.* horned, having fine horns.

Եղջերախեթ *s.* gutta-percha.

Եղջերակնձիթ *s.* rhinoceros.

Եղջերաւոր, աջ *a.* horned.

Եղջերապ, եաւ, եայ *a.* horny, corneous; *s.* trumpet, horn.

Եղջերեի *s.* carob-tree; carob-bean.

Եղջերիկ *s.* cerastes, horned serpent: cornelian: *a.* brazen-faced, bold; shameless. [-, the stag bells.]

Եղջերու, աջ *sm.* stag; hart; բառաչէ

Եղջերուաբազ, ից *s.* chimæra, fabulous monster.

Եղջերուկ, ըկաց *s.* tame jack-daw.

Եղջերգեմ, Եցի *va.* to butt (as a ram); to gore.

Եղջիւր, ջեր, ջերաց or ջերց *s.* horn; huntsman's horn, French horn; vessel or cup made of horn; salient angle: power, force; glory, honour, praise: *cupping-glass: bot. carob-bean; chem. retort; - խողովակաւոր, tubulated -; - ածեւ Ս. Եղջերգեմ; to puff one's self up with pride; to threaten, to menace; - ամբառնալ, բարձացուցանել զս, համ.

բառնալ է բարձունս զս, բարձրանալ էզքեր ամբարտաւանութեան, to lift up the horns, to become insolent, arrogant, proud, tyrannical; to raise one's crest, to rebel; փշթել, խորակել զ ամբարտաւանութեան, to break the horns, to humble, to humiliate, to break down, to lower the pride; - փրկութեան խոյ, horn of my salvation; reliance, support, strength, prop; բարձր եղեցի - արարոյ, the just shall lift up his head; the righteous shall be exalted.

Եղեւբարցոյ *a.* horned, cornigerous. Եղեւբրեկ, etc. *S.* Եղբրեկ, etc.

Եղտեր *S.* Աղտեր.

Եմ, էս, է. էի, էիր, էր. Եր. էցեմ. էգէ. էալ. *v.* auxiliary, to be; է զի, էր զի, է ուրեք, է երեք զի... , sometimes; it happens, it turns out; էս եմ Աստուած՝ որ էն, I am that I am; էս եմ՝ էս եմ նոյն որ ջնջեմ, I am, it is I, it is I who blot out and pardon; սան ժող էին երկու որպէք, a certain man had two sons; էր ամաց երկասանից, he was twelve years old; յուտել էմ, I am eating.

Եմակ, այ *s.* dark or obscure place, valley, side. [pallium.

Եմփորոն . է, ալ, Եմփորս *s.* pall, Եմթ *pr.* under; *S.* Ընդ.

Ենթադրութեամբ *ad.* hypothetically.

Ենթադրական *a.* hypothetical.

Ենթադրեմ, էցի *va.* to submit, to subdue, to subject: to suppose, to presuppose.

Ենթադրութիւն *s.* submission, subjection; supposition, assertion, demand; hypothesis.

Ենթալուանեայ *a.* sublunary.

Ենթակայ, էց *s.* subject.

Ենթակայական *a.* hypostatical; constitutive. [to exist.

Ենթակայանամ, այցոյ *vn.* to subsist;

Ենթակայացուցանեմ, ուցի *va.* to cause to subsist or exist.

Ենթակայութիւն *s.* existence; hypostasis.

Ենթակէտ *S.* Ստորակէտ. [mission.

Ենթաձգութիւն *s.* subjection, sub-

Ենթալ *s.* chem. basic salt, subsalt.

Ենթամայ, է *s.* hyphen, mark of division of a word (.)

Ենթանրակ *s.* subelavian.

Ենքեղէս *s.* eel.

Ենքեր *s.* towel.

Եղարքոս, այ *s.* prefect; viceroy, vizier. [royalty, vizirate.

Եպարքութիւն *s.* prefecture; vice-

Եպենէս, է *s.* pinna-marina.

Եպերանք *s. pl.* blame, contempt.

Եպերել *a.* reprehensible.

Եպերեմ, էցի *va.* to blame, to despise.

Եպերել *a. s.* blamer, contemner.

Եպերունն *S.* Եպերանք.

Եպիկուրեան *s.* epicurean.

Եպիմանիկոս *s.* sacerdotal maniple.

Եպիսկոպոս, այ *s.* bishop.

Եպիսկոպոսական *a.* episcopal.

Եպիսկոպոսակց *s.* suffragan, companion of a bishop.

Եպիսկոպոսանիսա *a.* where a bishop's see is; - Եկեղեցի, cathedral.

Եպիսկոպոսանոց *S.* -արան.

Եպիսկոպոսապետ *s.* archbishop.

Եպիսկոպոսապետութիւն *s.* archbishopric. [bishop's palace.

Եպիսկոպոսարան *s.* bishop's see,

Եպիսկոպոսեան *s. pl.* the bishops.

Եպիսկոպոսութիւն *s.* episcopate, dignity of bishop, bishopric.

Ես. *s.* ebullition, bubbling: three; *a.* boiling; third.

Եռաբաժին առնեմ *va.* to trisect.

Եռաբալն *s.* trinomial.

Եռաթիւ, -թուան *a.* three, composed of three numbers; ternary.

Եռաթթուուկ *s.* tritoxide.

Եռաժանի *S.* Երեքժանի.

Եռարուտեակ *a.* chem. triphanous.

Եռալուստեան *a.* having three lights.

Եռականգուն *a.* of three cubits or fathoms.

Եռակերպ *a.* chem. trimorphous.

Եռակրմովանոց *a.* furnished with three couches or seats.

Եռակի *ad.* trebly.

Եռակողմեան, -կողմն *a.* trilateral.

Եռահասոր *a.* in three volumes.

Եռահեռակ, -հլուտեակ *a.* that consists of three things or words; - նուաք, trisagion.

Եռահրաշ *a.* wonderful, astonishing, surprising.

Եռաձեղ *a.* having three branches.

Եռամ, ացի *vn.* to boil; to bubble; to shudder; to swarm; to crawl.

Եռամանակ *a.* of three times or measures.

Եռամանն, -մանեայ *a.* that consists of three parts; tripartite.

Եռամեայ, -մեան *a.* triennial.

Եռամեծ *a.* supreme, very great; trismegistus.

Եռամիլիոն, ելց *s.* trillion. [months.

Եռամսեակ, եկի *s.* quarter, three

Եռամսեայ *a.* of three months; - Ժամանակ, term of three months, quarter. [mar. three-decker.

Եռայարկ *a.* of three stories (house);

Երանդ, ի *s. ad.* two days ago, day before yesterday. [fervently, devoutly.

Երանդազին *a.* fervent, ardent; *ad.*

Երանդեան *a.* of yesterday.

Երանդն, դեան *s.* ardour, heat; warmth, bubbling, ebullition, overheating, effervescence; fervour, fire, fury, rapture, zeal, devotion; activity, vivacity, vigour; abundance; - մտաց, enthusiasm; - ածեւ ումբ, to inspire one with ardour; - մարտի, ardour for battle. [ous, eager.

Երանդնայից *a.* fervid, ardent, zeal-

Երանդնակոյձակ *a.* sparkling; fiery.

Երանդնաշարժ *S.* Երանդնոտ.

Երանդնասէր *a.* devout, spiritual.

Երանդնոտ, այց *a.* boiling, hot; fervent, ardent; fiery, spiritual; devout.

Երանդունն *S.* Երանդն.

Երանդուն *S.* Երանդնոտ.

Երանկիւն *s.* triangle. [trical.

Երանկիւնաչափական *a.* trigonome-

Երանկիւնաչափուն *s.* trigonometry.

Երանկիւնի *a.* triangular.

Երանձնեայ *a.* of three persons.

Երանուն *a.* of three names.

Երաչափ *a.* verse of three measures; *s.* trimeter. [times.

Երապատիկ *a.* triple; *ad.* trebly, three

Երապատկեմ, ելցի *va.* to triple.

Երապատկութիւն *s.* trebleness, triplicity, triplication.

Երապետ, այց *s.* triumvir.

Երապետական *a.* triumviral.

Երապետութիւն *s.* triumvirate.

Երալանի *a.* trisyllabical; triphthong.

Երատեսութիւն *s. phys.* triptopy.

Երատուութիւն *s. math.* trisection.

Երատրոճ *a.* divided into three parts, divided trebly, trisected.

Երացեայ ակն *S.* Սուռակն.

Երացումն *s. chem.* boiling, ebullition; *S.* Երանդն.

Երացուցանեմ, ուցի *va.* to make to boil; to warm, to give heat; to make to swarm or crawl.

Երացուցիչ *s. mech.* boiler, water-space (in the steam-engine).

Երեւ *s.* priest.

Երմոս *s.* melody, song.

Երօտանի *s.* tripod, trivet.

Երօրեայ *a.* triduan, of three days.

Ես, իմ, ինձ *pron. I;* Էս ինքն, myself;

յինէն կոյմանէ. as for me, for my part; ըստ իս, in my opinion; օհաւաւսիկ Էս, here I am, here am I; Էս եմ, it is I; ոչ եմ ինձ և յիս, I am beside myself, distracted, I am not master of my self-possession, I am driven mad.

Ետեղակալ, այց *s.* lieutenant, vicegerent; successor; *a.* stationary, firm, stable.

Ետեղաշարժ *s. mech.* movable, travelling steam-engine; locomotive.

Ետեղապահ, այց *s.* vicegerent, vicar.

Ետեղապահութիւն *s.* lieutenantancy.

Էս ընդ Էս *ad.* very soon, as soon as, immediately; Էս զեանէ, successive-ly, by degrees.

Ետլ, ետեղ *s.* place, spot, stead; առ Էտեղ *ad.* there, in that very place, in the same place; immediately, directly, forthwith; զ- առնուլ, to stop, to cease to go. [S. Էր-

Եր, be; ոյլ - , live, fare thee well;

Երագ, ի, գլբ or ունք *a.* quick, nimble, prompt, rapid, swift, current; - - or - *ad.* quickly, currently; very soon.

Երագաբար *S.* Երագ *ad.*

Երագադիր *S.* Արագադիր.

Երագադնայ *a.* that goes, that walks quick, rapid, prompt.

Երագագ *S.* Արագագ.

Երագութուիչ *S.* Արագութուիչ.

Երագալուր *S.* Արագալուր.

Երագախաղաց *S.* Արագախաղաց.

Երագածագ *a.* that points, that begins to appear soon. [fied.

Երագահալ *a.* soon thawed or lique-

Երագահաս *S.* Արագահաս.

Երագաձեմ *a.* that runs rapidly (steed). [ingenious, sly.

Երագամիտ *a.* subtle, brisk, cunning,

Երագամտութիւն *s.* subtilty, slyness.

Երագալից *a.* soon changed.

Երագանցուկ *S.* Վաղանցուկ.

Երագաշարժ *S.* Արագաշարժ.

Երագապէս *ad.* quickly, rapidly.

Երագապայց *a.* that darts forward, that runs quick, quick.

Երագախալ *a.* that fails, soon or easily mistaken.

Երագավախձան *a.* that passes, that dies soon, transitory, transient.

Երազուէր *a.* soon ruined.
 Երազափոյթ *a.* quick, nimble, prompt, diligent.

Երազափոփոխ *S.* Երազայեղ.
 Երազաբայլ *S.* Արազաբայլ.
 Երազեմ, էցի *vta.* to make haste, to hasten; to double the pace, to go quicker, to run, to trot; to accelerate, to hasten, to press.

Երազընթաց *a.* quick, that runs quick, nimble, swift.
 Երազոտն *a.* light or swift of foot; brisk, nimble.

Երազութիւն *s.* quickness, celerity, velocity, swiftness; expedition; acceleration; frequency; *phys.* velocity, speed; - անկիւնային, angular, circular velocity.

Երազումն *s.* velocity; swiftness; haste, hurry; acceleration.

Երազ, ոց *s.* dream; fancy; vision; - տեսանել, to dream, to have a dream, to dream a dream; էւ ոչ յի անգամ տեսանել, not even to dream of; գէղ զէցիկ -ս տեսանել, to have pleasant, or bright dreams; ցնորք զահանգել խօսական -ոց, spectres or monstrous visions, dreadful, ghastly, frightful dreams; յ-ս լինել, յ-ի անցք անցանել, to have a nocturnal pollution, a lascivious dream; - է կեանք մարդոյ, life is but a dream.

Երազադէտ *a. s.* that explains dreams.

Երազագիւթութիւն *s.* oneiromancy.
 Երազակործ *S.* Երազափործ.

Երազահան *S.* Երազահանայ; - էրազոց, dreamer, visionary. [dreams.]

Երազահանութիւն *s.* explanation of Երազահանայ *s.* oneirocritic, diviner by means of dreams; - լինել, to divine by means of dreams.

Երազայոյզ *a.* fanatical, visionary.
 Երազանամ *S.* Յէրազանամ.

Երազատես *s.* dreamer; visionary, enthusiast, fanatic.

Երազացոյց *a. s.* that shows, that explains dreams.

Երազափորձ *a.* subject to pollution during sleep.

Երազափորձութիւն *s.* pollution which happens during sleep.

Երազնորհան *S.* Երազահան.
 Երազեմ, գէցայ *vn.* to dream, to fancy, to see things in a dream.

Երազող *s.* dreamer.

Երաժիշտ, ժըշտաց *s.* musician, composer; music; -քն, the Muses.

Երաժշտակ *s. a.* singer.
 Երաժշտական *a.* musical; *s.* musician; -ն, music.

Երաժշտականութիւն *s.* music.
 Երաժշտապետ *s.* music-master; chief of musicians, leader of the band.

Երաժշտարան *s.* academy of music; music-school.

Երաժշտեմ, էցի *vn.* to play music.
 Երաժշտութիւն *s.* music; - առնել, to play -; ձայնական, գործիական - , vocal, instrumental - .

Երախ, աց *s.* mouth, muzzle.
 Երախակալ, աց *s.* haft, hilt.

Երախաձգութիւն *s.* act of leading by the mouth. [catechumen.]

Երախայ, ից *s.* child, little boy, babe;
 Երախայանամ, ացոյ *vn.* to cause one's self to be instructed in the mysteries of the faith.

Երախոյացուցանեմ, ուցի *va.* to instruct in the mysteries of the faith, to catechise, to teach the catechism.

Երախոյութիւն *s.* state of a catechumen. [first-fruits.]

Երախայրիք, րեաց *s.* early fruits,
 Երախան, աց *s.* assembly, company, circle, banquet, table-companions; բազմել -ս -ս, to sit down by companies or groups; -ք, mouth, lip.

Երախանիմ, էցայ *vn.* to eat by companies. [etc.]

Երախան, աց *s.* muzzle (for dogs),
 Երախաազէտ *a.* thankful, grateful; - լինել, to be thankful, grateful.

Երախաապիտուութիւն *s.* thankfulness, acknowledgment, gratitude.

Երախապիււտ *a.* favoured, that has received a favour, a kindness, a benefit.

Երախաապործ, աց *a.* beneficent, obliging. [grateful.]

Երախատարոյս *a.* unthankful, un-

Երախաահատոյց *a.* that recompenses, grateful; - լինել, to be thankful; -ք, *s.* thankfulness. [կորոյս.]

Երախաամուտ, -մուտայ *S.* Երախաա-

Երախանք *s.* act of reminding some one of benefits received.

Երախաապարգէւ *S.* Երախաաւոր.
 Երախաապարտ *a.* obliged; - լինել, գտանել ումէք, to be obliged, indebted, or to owe obligations to some one; - առնել, կացուցանել զվք, to oblige a person highly.

Երախտադարձութիւն *s.* obligation.
 Երախտառու *S.* Երախտադիւտ.
 Երախտաւոր, *այ a.* thankful; *s.* beneficent, beneficent, obliging.
 Երախտաւարիւմ, *էջոյ տ.* to be favoured, to receive benefits.
 Երախտաւորութիւն *s.* bounty, beneficence, obligingness.
 Երախտեմ, *էջի տ.* to remind some one of benefits received.

Երախտիք, *տեայ s.* favour, kindness, benefit, service, pleasure; - *առնել*, to oblige, to please, to do an act of kindness, to deserve well, to favour.

Երակ, *այ s.* vein; string, filament, fibre; metallic vein; slender thread; pulse; *սնդեղ զ-ս*, *զննեղ զթնդիւնս -ի*, to feel the pulse of; *զարի*, *թնդիւն -ի*, beating, throbbing; - *առնուլ*, *հասանել*, to breathe a vein, to bleed, to let blood; *զննեղ զ-*, *fig.* to sound.

Երակաբուն *s.* vena cava.

Երակահատ, *այ s.* bleeder; lancet.

Երակահատութիւն *s.* blood-letting, phlebotomy, bleeding.

Երակալից *a.* veiny, veined.

Երակածեւ *a.* in form of a vein.

Երահ, Երահիկ *a.* glorified; delighted.

Երամ, *ոյ*, *ից* or *այ s.* troop, flock; assembly, company; *a.* gathered, assembled; - *ad.* in several troops, in company; - *Թռնոց*, flight; - *հօտից*, *անդեպոյ*, flock, herd.

Երամախմբիմ, *էջոյ տ.* to go in a flock, in company, to associate. [flock.

Երամախմբեալ, *-խումբ a. ad.* in a herd, *այ s.* herd, flock, cattle; - *ձիոց*, stud; - *այծից*, *ոչխարաց*, flock of goats, of sheep; *խողից*, herd of swine. [sociable.

Երամական *a.* that goes in company,

Երամակապան, *այ s.* shepherd.

Երամակից *a.* of the same flock, or company. [of children.

Երամալ, *ի*, Երամալի, *զւոյ s.* a troop

Երամախում, *այոյ տ.* to assemble in troops, to flock, to go in company.

Երամապետ, *այ s.* chief, keeper of a flock, or herd, shepherd.

Երամապետութիւն *s.* state of a person at the head of a troop.

Երամաէր *a.* social, loving its own kind or species.

Երամացուցանեմ, *ուցի*, Երամեմ, *էջի տ.* to assemble in company, to gather together, to associate.

Երամովին, *-օրէն ad.* in company, in several troops.

Երանազրիւն *a.* happier, very happy.

Երանալից *a.* happy, full of felicity.

Երանական *a.* happy, blissful; beatific. [fortunate.

Երանանամ, *այոյ տ.* to be happy,

Երանանորհ *a.* happy, blessed.

Երանատուր *a.* that gives, announces felicity.

Երանացուցանեմ, *ուցի տ.* to beatify.

Երանացուցիչ *a.* beatific.

Երանացուցումն *s.* beatification.

Երանաւետեալ *a.* happy; that is declared happy.

Երանաւետեմ, *էջի տ.* to make happy; - *իմ տ.* to be happy.

Երանաւէտ *S.* Երանալից.

Երանաւոր *S.* Երանելի.

Երանից, *ոյ* or *այ s.* dye, colour, hue; - *ad.* in many colours, variegated.

Երանիչեմ, *էջի տ.* to colour, to stain.

Երանիչի *s.* colourist; colourer.

Երանեալ *a.* happy; - *է այր որ*, blessed is the man that. [Fortunate.

Երանեակ *S.* Երանելի; *ոքի* Felicity,

Երանելի *a.* happy, blessed; - *առնել*, to make happy; - *լինել*, to be happy.

Երանեմ, *էջի տ.* to declare happy, to felicitate.

Երանի *a. int.* happy! *s. S.* Երանուլ թիւն; - *Թէ*, if it please God! would to Heaven! - *իմա որ*, happy he who; - *քեզ!* how happy you are! lucky fellow! fortunate man! - *տալ*, - *ս կարգալ ումք*, to deem or consider some one happy.

Երանիկ *S.* Երանեակ.

Երանութիւն *s.* felicity, happiness, beatitude; - *ք աշխարհի*, fortune, wealth;

- *ք Տեառն*, the beatitudes of J. C.; - *քո*, *ձեր*, *իւր*, thy, your, his blessedness, your holiness; Your Grace.

Երանուհի *af.* happy; blessed; *ոք* Fortunate.

Երանիք, *իւայ s. pl.* groin; loins, reins; hip, haunch, thigh; knees; lap; *առաջակողմն -իւայ*, mons Veneris; *քունջ -իւայ*, groin; *էրանել յ-իւայ ուրուք*, to be horn of, to spring from the loins of; *լինել յ-իւայ հօր իւրոյ*, to be yet in the loins of his father; *զ-իւայ անել ի վերայ*, to infork, to mount, to ride.

Երաշխ *a. S.* Աշխէտ.

Երաշխի, *ից*, Երաշխիք, *խեաց s.* pledge, caution, guarantee; *յ-իւն առնուլ*,

անհեղ, to take in pledge; to give caution, to become bail, to answer for, to become security for.

Երաշխաւոր, այց s. pledge, guarantee, surety, answerable, responsible; assurer, certifier; - լինել, կալ, to be, to become surety or guarantee; S. Երաշխաւորեմ.

Երաշխաւորեմ, էջի տա. to guaranty, to bail, to promise, to become answerable, to assure.

Երաշխաւորութիւն s. guarantee, gage, bail, assurance, protestation, promise, surety; աւազանձն or անկանիկ յ-, S. Երաշխաւորեմ.

Երաշխէտ, խեղք s. torment, great pain, trouble; scar, seam; wound.

Երաշտ, է or ոյ ա. dry, arid, parched; S. Երաշտութիւն.

Երաշտաճաւ s. tom-tit, tit-mouse.

Երաշտանամ, ազայ տ. to dry, to become dry (speaking of earth or air).

Երաշտութիւն s. dryness, aridity.

Երասան, Երասանակ, այց s. bridle, curb, rein, snaffle; halter; scatch, hit; - արկանել, to bridle, to put on a halter.

Երասանակալ a. s. that holds the bridle or the rein, coachman, driver; conductor, leader. [pany.

Երաստ, էյ or ուց s. assembly, com-

Երաստակ s. buttock, arse, fundament; Հարկանիկ գնա, to flog; Հարուած, գոն -նայ, flogging; Հարկանիկ յ-նա, to be subject to, or afflicted with hemorrhoids.

Երաստայ S. Արաստայ.

Երբ, Երբի, զերբ s. time, moment, hour; ad. when, in what time; - եւ է, no matter when; -? աւ -? when? ց-? յինչև յ-? or ց-? how long? - էջէ՛ զի, please God! o! when shall I be! when will it be that!

Երբեմն ad. sometimes, now and then, from time to time; -, էր -, յ-ժամանակի, once, in days of yore, in bygone times, of old, of yore, already, formerly, in time past; - ..., - ..., now ..., now ...; at times ..., at other times ...; some-times ..., some-times...; at one time... at another; one while..., another while; - այս ինչ - այն ինչ, now one thing, now another.

Երբէք ad. sometimes, from time to time; never, at no time; -, ոչ -, մի -, never, no, not, for ever; ոչ - էկեացէ, - ոչ էկեացէ, he will never

come; մի -, - մի զլանար, do not refuse him; է -, էր -, - -, from time to time, now and then, ever and anon; - ուրէք, sometimes.

Երբուծ, բծոյ s. breast of an animal.

Երգ, ոյց s. chant, song, canticle; air; hymn; recitative; ballad; canto; language, voice; - Համաւոս, canzonet; -ս անիւղ, to sing; յ- արկանել, to sing or compose a song; to make songs on, to lampoon; յ- անկանիկ, to be the subject of a song; - անհեղք, bad song; նուագարան - ոյ, musical instrument; - Երգոյ, the song of songs, the song of Solomon.

Երգաբան, էյ a. s. ballad-maker, singer; singing.

Երգաբանեմ, էջի տ. to sing, to celebrate, to praise.

Երգաբանութիւն s. song, canticle, hymn; praise. [writer.

Երգաբիր s. book of songs; song-

Երգարութիւն s. song-writing; song, praise. [pose songs.

Երգարեմ, էջի տ. to make or com-

Երգակ S. Երգեցիկ.

Երգակից s. that sings together or with another; - լինել S. Երգակցիւմ.

Երգակցիւմ, էջոյ տ. to sing together, to accompany. [accompaniment.

Երգակցութիւն s. song in company,

Երգահան s. tragic poet; mus. composer. [composer.

Երգայարգար s. comic writer; mus.

Երգարան s. singing book; place of songs; musical instrument; - տարրաւանական, chemical harmonicon.

Երգէհն S. Երգիտն.

Երգեմ, էջի տ. to sing; to praise; to play; - Թռչոց, to warble, to chirp; - քնարաւ, to play on the lyre. [stress.

Երգեցիկ s. singer, songster, song-

Երգեցող s. singer; song-writer, composer; musician; chorister.

Երգեցողութիւն s. singing.

Երգիծարան s. satirist; lampooner.

Երգիծարանական a. satirical.

Երգիծարանեմ, էջի տ. to satirize, to lampoon. [acrimony.

Երգիծարանութիւն s. satire, taunt,

Երգիծական a. satiric, pungent.

Երգիծանեմ, գիծի տ. to bite, to tear, to jeer, to cavil, to nettle, to irritate.

Երգիծանիչ, -նող a. that blames, that finds fault; mocking, taunting, scoffing.

Երբիծանութիւն, -ծանր, -ծանուծն
s. laceration; sarcasm; satire, jeering,
taunting.

Երբիծեցուցանեմ, Երբիծուցանեմ,
S. Երբիծանեմ.

Երբիւն, այ s. organ; -հարկանել
to play on -.

Երբիոնահար, այ s. organist.

Երբել, Երբող S. Երբեցող.

Երբութիւն s. act of singing; song,
canticle.

[roof, house, family.

Երբ, ոյ s. dormer window, sky-light;

Երբակից a. s. neighbour.

Երբէք s. dormer window.

Երբմազանց, էց a. perjured, for-
sworn; -գտանիլ լինել, to perjure one'
s self, to break an oath, to take a false
oath.

Երբմազանցութիւն s. perjury.

Երբմախոր, -կեր S. Երբմազանց.

Երբմահից s. conspirator, plotter.

Երբմակուռ a. swearer, that swears;
sworn.

[jurament, plot.

Երբմահիցութիւն s. conspiracy, con-

Երբմահար S. Երբմազանց.

Երբմահար լինիմ, Երբմահարիմ,
էցայ vn. to perjure one's self, to swear,
to utter oaths.

[ութիւն.

Երբմահարութիւն S. Երբմազանց.

Երբմասեր s. a. swearer.

Երբմասուռ s. forswearer; S. Ստեր-
դումն.

[serts on oath.

Երբմեղի s. the fact which one as-

Երբմեմ, էցել vn. to swear, to take
an oath.

Երբմեցուցանեմ, ուցել va. to make
swear; -գլուս, to conjure, to adjure,
to exorcise.

Երբմեցուցիչ s. exorcist.

Երբմեցուցութիւն s. exorcism,
adjuration, conjuration.

Երբմի s. oath; a. swearer; -առ-
նել, լինել, to swear, to affirm or ratify
by oath.

Երբմուրաց S. Երբմազանց.

Երբմարտութիւն s. false oath, perjury.

Երբնի S. Երբմեղի.

Երբող, այ s. swearer.

Երբնում, դուայ vn. to swear, to
take an oath; to curse, to detest;
սուռ - , to swear falsely, to perjure
one's self, to take a false oath; -
յանն իւր, to swear to one's self; -
Ստուած, ի դիւ or աստուածովք, to
swear by one's God, by all that is
sacred.

Երբութիւմ, էցայ S. Երբնում.
Երբութարդ, այ or ոյ s. family,
house.

Երբումն, դման s. oath; սուռ - ,
perjury, false oath; - դնել, սալ, to
take an oath; - սալ հաւատարմութիւն,
to take the oath of fidelity, to swear
fidelity; սալեղ - , to take a false oath,
to break an oath; անհաստատ - , an
unstable oath, a drunkard's oath; ար-
ձակել յերբմանէ, to unbind, to libe-
rate from an oath, to release from an
engagement.

Երեակ S. Երեկ.

Երեամ s. three years; a. of three
years; -, շ, յ, ad. in or during
three years, every three years.

Երեայ, etc. S. Երախայ, etc.

Երեայրիչ S. Երախայրիչ.

Երեկ s. eve, even, evening, after-
noon; the evening star; west; ընդ,
առ -ս, about or towards evening, at
the close of day; յ-ս կոյս, towards
evening; to the west; զօրն ց-, from
morning till night; դարձաւ օրն յ-ս,
the daylight fades, the day wanes, the
day is going down; որդէս or իբրեւ
յ-ն եւ յեւանդն, as heretofore; ընդ
-ս է, it grows late; S. Երեկ.

Երեկանամ, աջայ, Երեկեմ, էցել vn.
to amuse one's self until the evening,
to pass the whole day, to stay till the
evening; to remain, to pass the day;
- յանկողնի, to sleep very late.

Երեկայ, ի s. evening; ընդ -ս, ց-սն
ad. towards -; բարի -, good -, good
night.

Երեկոյանայ, կոյսցաւ v. imp. the
day is going down, the day wanes, it
is getting dusky.

Երեկոյն, Երեկոյնն a. of the evening;
երեկոյնն, towards evening.

Երեկորեայ, էայց a. of the evening;
westerly; s. evening; յ-, ad. from the
evening; the evening; -ց ծով, the
Atlantic Ocean.

Երեկորեան a. of the evening; -
սլաշտոն, vespers.

Երեկորի, ըւոյ, ըեայ s. evening; ad.
towards evening.

Երեկորնն a. of the evening; ad. the
evening.

Երեկորնական, Երեկորնեայ a. of the
evening; western; - սլարեղք, the
Hesperides.

Երեկութիւն S. Յերեկութիւն.

Երեկոսն *s.* evening; *a.* of the evening; *ad.* the evening, about or towards evening.

Երեկոցք, Թից, Թիւք *s.* night's lodging; -ս առնել, առնուլ, to take a night's lodging; to remain, to pass the night in some place.

Երեկորի Տ. Երեկորի. [nial.

Երեմեան, մեկնց, Երեմեհի *a.* trien-

Երեշխաւոր Տ. Երաշխաւոր, etc.

Երես, ի, Երեսք, սաց *s.* visage, face, look, countenance, mien, air; forehead; exterior, surface; person; eyes, sight; body; reputation, honour, respect; meaning, sense, explanation; mask; geom. area, superficies, surface; - հօշկաց, vamp; մերին ք յարկաց, roof; - եւ սասաւ, outside and lining; - գրոց, page; ք մի հողոց, stratum, layer, bed; ոչ ք ինչ երեւելիք էին, they were not remarkable or important personages; եւ քս ք երթիցէն առաջի նորա, and thou shalt be in their midst or among them; ըստ ժամանակի եւ -աց, according to the period and people; ք-օք ջուրց, at the water's level; upon the face of the deep; քն քարի սացէ, so much the worse for him; to his harm or damage; հասոց ընդ -ս հարկանիլ, to perceive the odour, had smell, stink; սաւ ք-ս ինդրել զՏէր, to turn his face towards, to seek God, to be converted; ք-ս հասաստել, գնել, to turn towards, to go to; գնել ք-ս իւր առնել ինչ, to turn the mind or attention towards, to form or conceive an idea; -ս առնել, to have regard for, to respect; յ-ս բերել, դալ, to manifest, to show, to display, to make known, to discover; to appear, to present one's self; յ-ս անկանիլ, to appear; անկանել ի մէրոց -աց, to fall prone, to prostrate one's self; խնարհիլ անկանիլ -աց, to sulk, to be in ill humour; ելանել յ-աց ուրուք, to go out of the presence of; յանդիման լինել միմեանց -օք, to see one another, to meet; Թաքսել յ-աց ուրուք, to hide or conceal one's self, to keep out of sight of some one; հասանիլ քնոց յ-աց, to have the sleep broken or troubled, to be unable to sleep more; ահն առնուլ -աց ուրուք, to honour, to respect a person; ի խու նարհ կախիլ -աց, to knit one's brows, to be melancholy, to frown, to look

displeased, sullen or vexed; ք-ս ծուկ, to make wry faces; առնուլ ք-ս ուլ ըուք, to assume the appearance of some one, to sustain a part or character, to bear a part; յ-աց, for, on account of; յ-աց նորա, for his sake; յ-աց հօր քոց, from your father, in your father's name; առաջի -աց Տեսուն, in presence or before the face of God; յ-ս, to one's face; in the face of; - , - առ - , face to face; man to man; ինձ - արա՛, I entreat you! listen to me! do me the favour! առ -ս, ի վերին -ս, externally, apparently; բացաւ -օք, with the face uncovered; unmasked (man), unveiled (woman); barefaced, impudent; frankly, openly; ընդ ամենայն -ս երկրի, over or throughout the whole earth; հաց -աց, Տ. Առաջաւորութիւն; օճանել ք-ս անոց իւզով, Տ. իւզ; որով -օք, with what an air! with what audaciousness! աշիւ -օք, of a handsome countenance.

Երեսադիր, գրոց *s.* address, direction, superscription.

Երեսան Տ. Երասան.

Երեսանակ Տ. Երասանակ.

Երեսանամ Տ. Երեսեմ.

Երեսաւոր *a.* bold, courageous.

Երեսեմ, եցի *vn.* to offer one's self; to appear; to see one another.

Երեսնամեայ, -մեան, -մենի, -մի *a.* of thirty years; thirty years old. [units.

Երեսնաւոր *a.* that contains thirty

Երեսնեակ, եկի *a. s.* thirty.

Երեսնեմեան, -մի Տ. Երեսնամեայ.

Երեսներորդ, այ *a.* thirtieth.

Երեսնիցս *ad.* thirty times.

Երեսնօրեակ, -օրեայ *a.* of thirty days.

Երեսուն, անից *a.* thirty.

Երեսպաշտու թի Տ. Մարդահաճութի.

*Երեսպրէչ *s.* towel; wrapper. [puty.

Երեսպոխան, այ *s.* vicegerent; de-

Երեսք Տ. Երես.

Երեր, ի *s.* tremour, motion, agitation, vacillation; wavering; *a.* trembling; - եւ սասան լինել, to wander up and down, to ramble, to rove, to stroll, to range; յ-ի կալ, ք- հարկանիլ, Տ. Երերիմ. [my.

Երերածուկ *a.* much agitated, stirring. Երերանք Տ. Երեր. [to swing.

Երերեմ, եցի *va.* to move, to agitate,

Երերիմ, եցայ *vn.* to tremble, to move, to shake, to be agitated; to quake like a simpleton; to wander.

Երեբունի S. Երեբ.
Երեբունի *a.* trembling; wandering;
vagrant; *ast.* erratic.

Երեւակ, *ի* *s.* Saturn (planet); S.
Երեւոյթ, Տեւիլ
Երեւակայական *a.* imaginary, fan-
tastical; imaginative.

Երեւակայեմ, էջի *va.* to imagine,
to fancy, to dream. [gination.

Երեւակայոտ *a.* fraught with ima-
գինացիոն թիւն *s.* imagination,
fancy, whim, idea; վառ —, lively ima-
gination. [shadow.

Երեւակերպք *s. pl.* phantom, gossamer;
Երեւակի *ad.* visibly, openly, mani-
festly. [show.

Երեւակութիւն *s.* imagination; pomp,
Երեւանի *s.* apparition; *a.* remarkable,
notable; յ-հանել, ասել, to show, to
make evident, to develop; յ-գալ,
to be evident; to show one's self, to
appear.

Երեւելաբար S. Երեւելապէս.
Երեւելադոյն *a.* more illustrious,
famous.

Երեւելապէս *ad.* evidently, visibly.
Երեւելի *a.* visible, palpable, evident;
celebrated, eminent, signal, illustrious,
heroic, high, serious, great, glorious,
famous, brilliant, important, memora-
ble, noble, principal, solemn, splendid;
— ասնել, to illustrate, to render il-
lustrious or famous; to manifest; —
լինել, to signalize or distinguish one's
self, to acquire undying fame. [ance.

Երեւելութիւն *s.* visibility; appear-
ance; Երեւելցանքով, ուցիլ *va.* to make
appear, to represent, to show, to make,
to figure; to feign; to produce, to bud,
to sprout; — զերեսս, to visit.

Երեւել, *ի* *s.* weevil.
Երեւելմ, էջոյ *vn.* to appear, to
show one's self, to offer one's self;
to dawn; to bud; էրեւի, it appears;
I think.

Երեւոյթ, ութից *s.* appearance,
exterior; vision; air, aspect, face, mien,
sight; colour, semblance, indication,
display; feint, false appearance, illu-
sion; shadow, figure, image; exhibi-
tion, show; phenomenon; —ք լուսի,
phases; —ք բնութեան, the phenomena
of nature; *a.* visible, palpable; notable;
ridiculous; whimsical, chimerical; առ-
—ս, externally, outwardly, in appear-
ance.

Երեւութական *a.* fantastic, ideal.
Երեւութանամ, այցոյ *vn.* to appear,
to present itself, to be represented.
Երեւութիւն, Երեւունի *s.* appari-
tion, manifestation; appearance; re-
presentation.

Երեփս, Երեփսուճք *s.* priest.
Երեք, Երեց, Երիս *a.* three; three
times; third.

Երեքսեան *a.* much agitated, stormy.
Երեքսեայ, —մեան S. Երեքսեայ.
Երեքամեայ, —մեան S. Երեքամեայ.
Երեքանկիւն, —անկիւնի S. Երեք-
անկիւն.

Երեքանձնեայ *a.* of three persons.
Երեքարիւր S. Երեքհարիւր.
Երեքարձէն, —ձի, —ձին *s.* trident,
fork with three prongs.

Երեքգնդեան *a.* that is worth
three pence; vile, despicable.

Երեքեան, —քին. էջունց or զուն
a. all three. [sed.

Երեքերանդեան *a.* very happy, bless-
ed; Երեքթեւեան *a.* of three wings.

Երեքթեւան *a.* of three spans. [te.
Երեքթընաւան *a.* very unfortuna-
ble; Երեքթանի *a.* of three prongs; *s.*
fork, trident.

Երեքին S. Երեքեան.
Երեքկանդեան *a.* of three cubits.
Երեքկարգեան *a.* of three orders,
or degrees.

Երեքկիւն *a. ad.* triple; trebly, three-
fold; *s.* thrice wived or married (man).
Երեքկիսոր ասնեմ *va.* to till three
times; *fig.* to examine thoroughly.

Երեքկնեմ, էջի *va.* to triple; to make
triple.

Երեքկուղ *a.* triple, tripled.
Երեքկուսի *a.* that has three sides or
angles, triangular.

Երեքհազարեան *a.* of three thousand.
Երեքհարիւր, ոց *a. s.* three hundred.
Երեքհարիւրերեքին *a. s.* every three
hundred.

Երեքհեղեան *a.* trisyllabical.
Երեքձեղունեայ *a.* of three stories.
Երեքձիղ *a.* of three branches or forks.
Երեքմասնեայ, —մասնեան *a.* com-
posed of three parts, tripartite; of
three sorts, triple. [branches.

Երեքմասնի *a.* of three fingers or
toes; Երեքուկ *s. bot.* French grass, sain-
foin.

Երեքշաբթի, Թու *s.* tuesday; գէր —,
shrove —; աւագ, մեծ —, — before Easter.

Երեքստիկ *a. ad.* triple; trebly.
 Երեքսյրի *a.* having three edges.
 Երեքսրահեան *a.* having three porches or vestibules.

Երեքսրբեան, բենի *a. s.* composed of three holies; praised with the Trisagion; - երբ, օրհնութիւն, Trisagion. (river).

Երեքլտակեան *a.* of three brooks
 Երեքսակեան, -կէն *a.* triple, of three strings (of pearls).

Երեքսասան, ից *a.* thirteen.
 Երեքսասանամեայ, -մեան, մենից *a.* thirteen years.

Երեքսասաներորդ, այ *a.* thirteenth.
 Երեքսասաներեան, նեցունց *s. a.* every thirteen.

Երեքտրեուկ *s.* trefoil.
 Երեքփառապրեան *ad.* much glorified, very holy; glorified with the Trisagion.

Երեքփափաբեան *a.* much to be wished, very desirable.

Երեքքաղաքեան *a.* that belongs to Tripoli, or to the three towns.

Երեքքարեան *a.* built or furnished with three stones.

Երեքօրեայ, օրեկց *a.* of three days; *ad.* the third day.

Երեքօրեմ, օրեցայ *տո.* to stay, to remain or sojourn in a place three days.

Երէ, Էրէ, ոց *s.* deer, fawn-coloured animals; game; venison.

Երէզ, բիզաց *a.* desert, uncultivated; *s.* sandy plains.

Երէկ, երէկի, յերէկէ, յերիկէ, զերէկն *s. ad.* yesterday.

Երէց, երիցու, բիցունք, ցանց *a.* elder, senior; *s.* eldest brother: priest; երիցանց -, pontiff; - դահ, the first or highest place.

Երէցաւորց *a.* elder.
 Երէցեղբայր *s.* a priest's brother.

Երէցութիւն Տ. Երիցութիւն.
 Երթ, ից *s.* walk, way, gait, departure, journey; Տ. Տոմսակ.

Երթամ, չորայ, Էրթ *տո.* to go, to march, to repair, to follow a road; - առ հարս, զճանապարհ ամենայն երկրի, to sleep with one's fathers, to die; - զեւրովն, to kill one's self; - զեւիբ, to give one's self up to, to apply one's self; - զջրայ, to go to fetch water; to make water; - հեանի or հեանոսս, to go on foot, to walk; - հեանի յոչ կամս, նեղութեամբ: or զժուարաւ, to

trudge along; - հեծեալ ի ձի, to go on horseback, to ride; - կառօք, to go or ride in a carriage; - սուրհանդակաւ, to travel post; - շողեմուց կառօք, երկաթուղեաւ, to go or travel by rail; - (երանել) ի կարխ որովայնի, to go to the water-closet, to stool, to the privy; Էրթայ (զիմէ) ի կորուստ իւր, he hastens to his ruin; այս ճանապարհ Էրթայ ի... this road leads to...; զհեա, զիկի -, to follow; փախստեայ -, to flee, to take to flight; յաւարի -, to be sacked or plundered; ի դըրեւ -, to finish, to come to an end; յերդումն -, to swear, to take oath; զուլամբ - ձիոյ, to trip, to fall headlong as a horse; Էրթ ի բաց, Էրթ յետս իմ, be-gone, go away, get you gone, get away, or off with you, be off; Էրթ խաղաղութեամբ, part in peace! adieu! ողջ Էրթ, Էրթ ողբամբ, adieu! God be with you! luck be with you!

Երթանամ Տ. Երթամ.

Երթեւեկ, կայ *a. s.* that goes and comes; going to and fro; turn, walk: life, conduct; -ս առնուլ, առնել, to go to and fro; to go and come; to make several cruises; - ծովու, the ebb and flow.

Երթեւեկեմ, Երթեւեկիմ Տ. Երթեւեկս առնեմ.

Երթեւեկութիւն *s.* going to and fro.
 Երթումն *s.* walk, step.

Երէ, երւոյ *s.* spine, or part of the back of animals; -, առ -, յ-, քր. on the edge, towards, on the side of, near; առ - ընթանալ, to go, to rank, to put on the same footing with, to agree, to be of one mind.

Երեղ, ի or ոյ *s.* band, bandage, ligature, fillet, string.

Երեղապատ, -պինդ *a.* bound.
 Երեղապնդեմ, եցի *տո.* to bind, to tie with a band.

Երեղու վայրք *s.* sandy plains.
 Երեթ, այց *s.* wedge, peg, stake; bolt, square bolt, iron-pin.

Երեթամածեալ, -թացեալ *a.* driven in like a wedge.

Երեթանամ, ացայ *տո.* to sink down, to waste, to be consumed, to grow lean.

Երեկամնաժետութիւն *s.* nephritis.

Երեկամնաժետ, ժետաց *a.* nephritic.
 Երեկամունք, մանց *s.* reins, kidney; bowels, entrails; խորտակել զնս, to break or sprain one's back.

Երկեան *a.* of yesterday; - վարդապետ, ignorant doctor.
 Երկուսն, յ-ն *ad.* towards evening.
 Երկնջ, երնջոց or ջուց *sf.* heifer, young cow: *նյ*, wife, spouse.
 Երկվար, այ *s.* horse, palfrey; saddle or riding-horse; - բաջնթաց, pad, ambling nag, steed; *S.* Ձի, etc.
 Երկվարաբոյծ *s.* horse-breeder.
 Երկվարական *a.* horse, of a horse, equestrian.
 Երկվարալատ *a.* having many horses.
 Երկվարեմ *vn.* to ride; to lead, to guide. [horse].
 Երկվարութիւն *s.* cavalcade, riding-
 Երիտասարդ, այ *s.* young man, young gentleman; Թէ գորդ -ի դիտու-
 Թիւն եւ ծերոյն զօրութիւն, if young folks had experience, and old ones strength.
 Երիտասարդական *a.* youthful, juvenile, young.
 Երիտասարդանամ, աջայ *vn.* to be or become a young man, to make one's self look young again. [circus].
 Երիտասարդանոց, այ *s.* gymnasium,
 Երիտասարդապէս *ad.* youthfully.
 Երիտասարդութիւն *s.* youth, youthfulness, adolescence; young people, young folks; յաստիս -Թեան, in earliest youth; եւ - անցանէ, young men will be young men.
 Երիտասարդուհի *sf.* young woman, girl, maiden, lass.
 Երկր *a. s. ad.* third; three; thirdly.
 Երկց անգամ *S.* երկցս.
 Երկցադոյն *a.* more ancient, ancient, elder, eldest, senior; first, principal.
 Երկցախումբ *a.* group of priests.
 Երկցական *a.* presbyterian.
 Երկցականութիւն *s.* presbyterianism.
 Երկցակին *sf.* priest's wife; priestess.
 Երկցակից *a. s.* companion of a senior or of a priest.
 Երկցանի *s. pl.* the priests.
 Երկցապետ, այ *s.* archpriest.
 Երկցացուցանեմ, ուցի *va.* to make senior, to raise, to advance.
 Երեցութիւն *s.* antiquity, seniority, full age; priesthood.
 Երեցուկ, ցիկ *s.* camomile.
 Երեցուհի *sf.* priestess.
 Երեցունիք *S.* երեցանի.
 Երեցս *ad.* three times, trebly; very, much; - ատելի, very hateful, very odious; - երանելի, very happy, thrice

happy, blessed; - անգամ, three times.
 Երկւար *S.* երկվար.
 Երկւարեմ *S.* երկւարեմ.
 Երկ, ոց *s.* work, labour; endeavour; pain, trouble, toil; -ս արկանել, to strive hard, to make an effort, to, to tire one's self; to endeavour, to try.
 Երկաբնակ, այ *a.* believing in two natures in Jesus Christ: having two dwelling-places.
 Երկազիտակ *a.* that looks through two apertures; - զբայարանք, the eyes.
 Երկազն, -զնի *a.* of two kinds, double.
 Երկաթ, ոյ *s.* iron; iron weapon, sword, razor, nail; - կակուզ, soft, malleable iron; - զւրբաշէրձ, red-short iron, hot-short iron, red shear or sear iron; - կալուանացեալ, galvanized iron; - կանանջար, forged, tilted, bar, or malleable iron; - հայեղական, specular, oligist iron, iron ore; - հրաբեր, pyrophoric iron; - սպիտակ կամ Թանազ, plate, white iron, tinned iron plate, tin, tin plate; -բ, irons, chains, fetters, gyves; - հնտիկ, old iron; կաթորք -ոյ, grape shot; սայր -ոյ, tag; վաճառական -ոյ, smith, blacksmith; սլասեւ -ով, to bind or mount with iron; բազմախողտող -, sharp; -ի դար, iron age; կուանել զ- մինչ արորաէին է, to beat the iron while it is hot.
 Երկաթագամ *a.* furnished with iron; fastened with iron, nailed.
 Երկաթագիր *a. s.* written with a style or large needle, capital; capital letter.
 Երկաթագործ, այ *s.* blacksmith, forger; *S.* երկաթագամ. [of iron].
 Երկաթագործի, ծեսայ *s.* instrument
 Երկաթախառն *a.* ferruginous.
 Երկաթահապ *a.* chained, bound with iron; - առնել, to enchain, to put in chains or fetters.
 Երկաթակուճ *s.* basalt.
 Երկաթակուռ *a.* made or furnished with iron; - շաւիղ *S.* երկաթուղի.
 Երկաթախորութիւն, երկաթաձանք *s.* iron mine.
 Երկաթաձատ, սայ *s.* miner; -բ or -մետաղք *S.* երկաթաձանք.
 Երկաթասպառ *a.* bound, furnished with iron. [chained].
 Երկաթասպինդ *a.* closed with iron;
 Երկաթափրփուր *s.* scoria, cinders, slag.

Երկաթեղէն, **Երկաթի** *a.* of iron; - գործիք, tool, instrument of iron.

Երկաթուղի *s.* railway, railroad, line; - **ամերիկեան**, tramway, American railway; **օդամուղ** -, atmospheric, or pneumatic railway; **Հիւսիսային** -, the Northern railway or line; **գնաց-ղեալ**, to go or travel by rail; **չոգեմուղ ձեւ սլինթացիւք**, **մեղմընթացիւք** -ուղոյ, by express; by goods train; **Հանգրոց** -ուղոյ, railway station or -terminus; **բաժ** . **պարտաթուղթ** -ուղոյ, railway share; **Ժամանիչ** -ուղոյ, railway-guide or -tablets; **ամուսակ** -ուղոյ, railway ticket; **կառք**, **սայլ** -ուղոյ, railway carriage, waggon, car; **ուղեւորութիւն**, **երթեւեկ**, **ձեմք** -ղեալ, run, trip, excursion on a railway; **սրկածք** -ուղոյ, railway accident; **ուղիչ** -ուղոյ, railway guard, guard; brakeman; **գործակար** -ուղոյ, public servant on a railway, railroad clerk; **ուսահարգ** -ուղոյ, railway guard, watchman, warder, line-keeper; **Վերահսակ** -ուղոյ, railway inspector; **S. Կառաւորմ**, **Հանգրոց**, **Տոմսակ**, **Շոգեկառք** . to cooperate.

Երկախուք *a.* that consists of two sets; two, double.

Երկածին *s. chem.* body composed of two substances.

Երկակ, **այ** *s.* binary, two; - **եռակ** or **կի**, six, (three times two are six).

Երկակեղան, -**կենցալ** *a.* amphibious, that lives on land and in water.

Երկակի *a. ad.* two, double, binary; twice, doubly.

Երկակին *a.* bigamist (man).

Երկակիսակ *s.* twice two and a half, (five).

Երկակչեւ *a.* that measures two opposite things; *s. mech.* beam, lever of an engine; - **գրամահաս**, lever for coining; - **փոխարինիչ**, compensating balance.

Երկակողմ, -**կողմանի** *a.* having two sides; two sided, reciprocal.

Երկակառք *s.* diameter.

Երկահանք *s. chem.* amphibole, hornblende, tremolite.

Երկաձիւ *a.* two footed, biped.

Երկամ *s.* two years, duration of two years; **S. Երկեամ**. [or measures.

Երկամանակ *a.* that has two times

Երկամեայ *a.* biennial; **S. Երկեմեան**.

Երկամասն *a.* bipartite.

Երկամուսին *s. a.* bigamist.

Երկամուսնութիւն *s.* bigamy.

Երկայն, **ի** *a.* long, extended; far; **փոքր թի** -, rather long.

Երկայնաբարակ **S. Երկայնաձեւն**.

Երկայնաբան *a.* prolix, too diffusive, too long, long-tongued.

Երկայնաբանեմ, **էյլ տո.** to be prolix in discourse, to make long tiresome speeches.

Երկայնաբանութիւն *s.* prolixity, tiresome length in a discourse.

Երկայնագոյն *ad.* too long.

Երկայնագեղ, **գեղաց** *a.* too long or extended, gigantic.

Երկայնածնոս *a.* having a long jaw, long-jawed.

Երկայնակեայ *a.* that lives long; -

լինել քան զըք, to outlive, to survive.

Երկայնակեցութիւն *s.* longevity.

Երկայնահասակ *a.* of too long or extraordinary a size, tall.

Երկայնակեր *a.* long-haired.

Երկայնահպի **S. Երկայնամիտ**.

Երկայնաձգեմ, **էյլ տա.** to prolong, to extend.

Երկայնաձեւն *a.* long-handed.

Երկայնաձեւ *a.* long, extended; parallelogram, oblong.

Երկայնաձիգ *a.* very long, elongated; that lasts long; far.

Երկայնաձիւղ *a.* furnished with long branches.

Երկայնամիտ, **մտաց** *a.* patient, that suffers patiently, that perseveres; -

լինել S. Երկայնամտեմ.

Երկայնամտեմ, **էյլ տո.** to be patient, to suffer patiently, to persevere.

Երկայնամուտութիւն *s.* longsuffering, patience.

Երկայնամորուս *a.* longbearded.

Երկայնամ **S. Երկայնիմ**.

Երկայնանիստ *a.* extended, great.

Երկայնաչափ *a.* very long.

Երկայնաչափութիւն *s.* length; longimetry. [fuse.

Երկայնապատում *a.* prolix, too dif-

Երկայնաբունք *a.* long-legged, long-shanks.

Երկայնատարած *a.* much extended.

Երկայնատուն *a.* long-tailed.

Երկայնալուսանեմ **S. Երկայնեմ**.

Երկայնաւուրբ *s.* long life, long days; -**րս** or -**րց** *a.* long lived; -**րս լինել S.**

Երկայնօրեայ.

Երկայնաբիթ *a.* long-nosed.

Երկայնբանութիւն S. Երկայնաբա-
նութիւն.

Երկայնեմ, եջի va. to lengthen, to extend, to stretch, to draw, to draw out; to prolong; - զոսս or զըրունս, to stride, to straddle.

Երկայնժամանակեայ, -կէան a. that lives or lasts long; of a long while or time.

Երկայնիմ, եցայ տ. to extend or stretch one's self; to be prolonged.

Երկայնմտութիւն s. longsuffering, patience.

Երկայնորդ s. mech. lengthening piece; adjutage, tube or pipe for waterworks.

Երկայնութիւն s. length; court; longi-
tude; depth; geog. longitude; - աւուրց, կէնաց, long days; length of days, long life, longevity; խալալ գնալ ընդ - գէ-
սոյն, to skirt, to run along the river; յ-, of the length of; to the...

Երկայնօրեայ լինիմ տ. to live long.

Երկայր sf. bigamist; two men.

Երկան, այ s. mill; mill-stone; grind-
stone; - իշչ, mill-stone turned by an ass; վերին -, upper mill-stone; ներքին -, lower mill-stone; S. Երկանաքար.

Երկանալաց s. miller.

Երկանաքար (վէմ, արձան) s. mill-
stone; mill-stone quarry; a. of mill-
stone; - հաստասառն, bedstone, bed
mill-stone, lower mill-stone; - շարժա-
կան, runner, upper mill-stone, top
mill-stone.

Երկանաւոր մեքենայ s. winding-
machine or engine, whim-engine.

Երկանիւ a. of two wheels; s. cabrio-
let, one-horse chaise; two-wheel-
carriage, cab, hack-cab.

Երկանուն a. binominous, having
two names.

Երկապշա, -պաշտեայ a. parasitic.

Երկատէր a. hermaphroditic.

Երկատէր, սիրոց a. that loves work,
laborious, diligent.

Երկասիրեմ, etc. S. Աշխատասիրեմ.

Երկավանդ or վանկ, ից a. dissyllabic.

Երկավտակ S. Կրկնավտակ.

Երկատեսակ a. of two kinds; - աղ
s. chem. amphot salts.

Երկատեմ, եջի va. to divide into two
kinds, to divide.

Երկատութիւն s. division into two
parts; - ըւանոյ, dichotomy.

Երկար, այ a. long, extended, ample;

prolix: slow, tardy; s. length; -, ընդ
- ad. long, a long while; at length.

Երկարբան, etc. S. Երկայնաբան,
etc.

Երկարակեայ S. Երկայնակեայ.

Երկարաձգեմ, եջի va. to lengthen,
to prolong, to drag, to delay; to draw
back; to continue.

Երկարաձգութիւն s. elongation,
prolonging; duration, length, prolon-
gation; act of going back.

Երկարաձիգ a. long, extended, that
lasts a long time, durable. [diffuse.

Երկարապատում a. long, prolix,

Երկարատեւ a. long, that lasts long,
durable.

Երկարատեւութիւն s. duration, length.

Երկարաւոր a. long, extended; re-
moved, distant.

Երկարեմ, եջի va. to lengthen, to
prolong, to stretch, to extend; to sus-
pend; to delay, to temporize.

Երկարութիւն, Երկարումն s. length,
elongation, extent, reach; prolixity.

Երկաւոր, Երկաւորեակ, Երկաւորեք
S. Երկուորեակ, Երկուորի.

Երկաւորը, ւորս, ւորց ad. of, or
for two days.

Երկաբանչեւոր, ոյ a. s. both, each,
every.

Երկբայ a. doubtful, uncertain, un-
determined, perplexed; յ-ս լինել, to
doubt, to have doubts; to scruple, to
demur; յ-ս արկանել, to call into
question; յ-ս առնել, to bring into
suspicion, to make suspicious.

Երկբայաւոր ad. uncertainly, doubt-
fully.

Երկբայական a. suspicious, doubt-
ful, problematic, uncertain.

Երկբայանամ S. Երկբայեմ.

Երկբայանք S. Երկբայութիւն.

Երկբայեմ, եցայ տ. to doubt, to
suspect, to hesitate, to mistrust.

Երկբայութիւն s. doubt, hesitation,
perplexity, irresolution; suspicion;
incertitude, ambiguity.

Երկբան, ից a. amphibological,
double, ambiguous; double-dealing,
double-tongued.

Երկբանութիւն s. amphibology, am-
biguous discourse, ambiguity.

Երկբաշն a. s. binomial; - Նեւտոնի,
Newton's binomial theorem.

Երկբաշնական a. binomial.

Երկբարբառ a. s. diphthong.

Երկբայնիկ *a.* that opens on two sides or doubly, double; - **դուռն**, folding-door; - **խեցեմարթ**, bivalve.

Երկբերան, **-նեան**, **-նի** *a.* that has two apertures; two edged, double-biting, two-bladed.

Երկբոյս *a.* born or produced doubly, double; having two qualities.

Երկգլխի, **խույ**, **Երկգլուխ** *a.* bicapital; two-headed; double-headed.

Երկգնդեր, **էցոյ** *vn.* to assemble in two troops or regiments.

Երկգոգաւոր *s.* *phys.* bi-concave, double concave.

Երկգոյն *a.* of two colours.

Երկ գունակ *a.* of two sorts, diverse.

Երկգլմեան, **-դիմի** *a.* of two faces; of two sorts, diverse; deceitful, counterfeit; doubtful, equivocal, ambiguous, amphibological.

Երկգլմուծիւն *s.* equivocation; dissimulation, duplicity, falsehood.

Երկգրամեան, **մենից** *s.* didrachm, two drachms or pence.

Երկեակ *a.* binary.

Երկեամ *a.* of two years; biennial; **չ**, lasting two years.

Երկել, etc. *S.* **Երկելու**, etc.

Երկեզուկ *s.* fear; - **ս** **արկանել**, to terrify, to frighten.

Երկեզուտ *a.* frightful.

Երկեմեան, **մենից** *a.* of two years, two years old; **յերկեմենից եւ ի խոնարհ**, from two years old and under.

Երկեռեակ, **Երկերեան** *a.* twice three, six.

Երկերիւր, **ոց** *a.* two hundred.

Երկեցուցանեմ, **ուցի** *va.* to intimidate, to frighten, to terrify, to cast down; to startle.

Երկեւան, **Երկեւանութիւն** *s.* doubt, suspicion, fear. [sheets.

Երկթերթի *a.* of two leaves or

Երկթեւեան *a.* of two wings.

Երկթթուուկ *s.* deutoxide.

Երկժանի *s.* fork, prong; table-fork; - **զսպանակաւոր**, trigger, brake with spring.

Երկին, **կիի**, **Երկինք**, **կնից** *s.* heaven; heavens, the sky, the firmament; paradise, dwelling of the blessed; air, ether; **էրանել յերկինս**, to ascend up into heaven; **յերկինս ամբառնալ**, to raise to the skies; **կապուտակ** -, the blue sky; **կամար Երկնից**, the arch or vault of heaven; **հուր**, **շանթ Երկնից**,

the bolts of heaven; **ցառումն Երկնից**, the wrath of heaven; **չք եւ Երկիր**, heaven and earth; **չք! արգար քք**, heavens! good heavens! **ջինջ**, **սպրզ**, **անամու**, **ամուամած** -, clear, serene, cloudless, cloudy sky; **հրեղէն** -, the Empyrean.

Երկլիջեան *a.* of two columns (page).

Երկիր, **կրի** *s.* earth, globe; ground, land, territory, soil, district, department, jurisdiction; land, country, province, region, climate; the world; the earth; **յ** - **անկանել**, **խոնարհել**, to prostrate one's self; - **ծննդեան**, birth-place; **յ** - **կործանել** (**դիւթաւալ**), to strike dead on the spot; **յ** - **օտար**, in a foreign land; **թնգոյր** - **յընթացս մեր**, the ground shook beneath our feet; - **! !** land! land! - **աւետեաց**, the Holy Land.

Երկիր *a.* second; *ad.* secondly, in the second place.

Երկիր սպարանեմ, **սպարի** *vn.* to worship, to adore; to prostrate one's self; - **կուց**, to idolize, to adore idols.

Երկիցս *ad.* twice; - **անգամ**, two times.

Երկիւղ, **ի**, **իւ** *s.* fear, timidity; terror, apprehension, fright, dread; doubt, distrust; **առ** - **ի**, for fear of; **յ** - **անհնարին վարանել**, **զի հարկանել**, to fear, to apprehend, to be much afraid; - **արկանել յքք**, to frighten, to startle, to strike with terror; **խօլական** -, a panic; - **մահու անկաւ ի վերայ իմ**, the terror of death is fallen upon me; **Երկեան Երկիւղ մեծ**, they were sore afraid.

Երկիւղարեկ *S.* **Ահաբեկ**.

Երկիւղազին *a.* frightful, dreadful, terrible; timid.

Երկիւղալի է, it is to be feared.

Երկիւղալիք, **-լից** *a.* timorous, timid, astonished, fearful. [with fear.

Երկիւղախոտն *ad.* mixed with fear, **Երկիւղած**, **ոց** *a.* timorous, conscientious, scrupulous, pious, religious.

Երկիւղածութիւն *s.* fear of God, piety, religion, conscience; - **թեամբ**, religiously, conscientiously.

Երկիւղամեծար *a.* pious, timorous.

Երկեզու *a.* deceitful, ambiguous, equivocal; *S.* **Երկբան**.

Երկուսնեայ *a.* of two moons; - **առուքք**, duration of two moons, two months.

Յրկիսս *S.* Երկկզու.
 Երկծծըմբաս *s.* bisulphate.
 Երկծով *a.* enclosed or placed between two seas.
 Երկկայմ, *ի s. mar.* brig.
 Երկկանամբի *S.* Երկկին.
 Երկկանդուռ *a.* of two cubits.
 Երկկերպեան, -պի *a.* of two kinds or shapes.
 Երկկերպուլթիւն *s. chem.* dimorphism.
 Երկկին *a.* bigamist.
 Երկկնութիւն *s.* bigamy.
 Երկկործարք *s. phys.* bi-convex, double convex.
 Երկհազարեակ *a.* two thousandth, that contains twice a thousand.
 Երկհատոր *a.* in two volumes.
 Երկծայն *s.* diphthong; discordant.
 Երկձի *u.* two horsed; *s.* carriage, equipage.
 Երկձիլ, -ձիւլ, -ձիւ *a.* forked; cleft; separated in two, of two branches; *S.* Երկժանի.
 Երկմատենի, -մատնի *a.* having two points or fingers, forked; *S.* Երկժանի; Երկմատնի Երբժշտաց *S.* Չայնդիււ.
 Երկիլիոն, *ի s.* billion, one million millions.
 Երկիւս, մտաց *a.* irresolute, perplexed, wavering, distrustful, suspicious, doubtful; -, յ-ս ընեւ *S.* Երկմոտ.
 Երկմտեմ, եցի, Երկմտիմ, եցայ տ. to be irresolute, to suspect, to distrust, to waver, to demur; - *ի հաւատաց*, to be unbeliever.
 Երկմտեցուցանեմ, ուցի *va.* to make doubt or waver.
 Երկմոտութիւն *s.* irresolution, vacillation, doubt, distrust.
 Երկն, կան, Երկունք, կանց *s.* pang, work, labour in child-birth; pains, labour, trouble, fatigue; Երկունք ծննդականի, throes; Երկունս ընեւ, Երկն հարկանիլ, ունեւ Երկանց, պատեւ Երկանց, to be in labour, in the pangs of child-birth, to labour.
 Երկնաբանութիւն *s.* nranology.
 Երկնաբերձ *a.* sky-high, much elevated.
 Երկնաբնակ *a.* that dwells in heaven, inhabitant of heaven, celestial.
 Երկնաբէս *s.* astronomer.
 Երկնադնաց *a.* that hastens, presses on towards heaven. [blue.
 Երկնադոյն *a.* blue, sky-blue, dark

Երկնադոյ *a.* that cries to heaven.
 Երկնադոււմար *a.* composed of a celestial troop; divine assembly.
 Երկնադուռն, գնոց *s.* celestial globe, sphere, orb.
 Երկնադրական *a.* uranographic; - գործի, - machine.
 Երկնադրութիւն *s.* uranography.
 Երկնաթռչ *a.* that flies, rushes to heaven.
 Երկնաժառանգ *a.* possessing heaven, heir of heaven.
 Երկնաշղոս *a.* full of heavenly light, celestial, divine.
 Երկնասոհ or խորհ *a.* contemplating, meditating on divine matters.
 Երկնասուլք *S.* Երկնազոււմար.
 Երկնածաղիկ *a.* blooming divinely, or by the power of God, celestial, divine.
 Երկնակաճառ *a.* adorning the sky.
 Երկնաումար *s.* arch of heaven, vault, roof.
 Երկնաիւրաց *a.* founded in heaven, celestial.
 Երկնակեաց, -կենցաղ *a.* whose conduct is heavenly, that lives like an angel.
 Երկնակերպ *S.* Երկնահանգէս.
 Երկնաիթոն *S.* Երկնակենցաղ.
 Երկնահայեաց *a.* looking to heaven.
 Երկնահանգէս, -հանգոյն *a.* resembling heaven, celestial, divine.
 Երկնահանգէս *S.* Երկնակեաց.
 Երկնահանար *a.* full of heavenly or divine wisdom.
 Երկնահաս *a.* reaching heaven, very high, very elevated.
 Երկնահար *a.* struck by heaven.
 Երկնահող, հուլց *s.* celestial assembly; *S.* Երկնազոււմար.
 Երկնահոս *a.* flowed or come from heaven, celestial.
 Երկնաձեւ *S.* Երկնահանգոյն.
 Երկնաձիբ *a.* given by heaven, celestial, divine.
 Երկնաձեմ *a.* that walks in heaven; celestial.
 Երկնափնոց *s.* sky, firmament.
 Երկնային *a.* celestial; ethereal; - մարմնք, celestial bodies, planets, etc.; - բարկութիւն, the wrath of heaven.
 Երկնաշնորհ *S.* Երկնաձիբ.
 Երկնաչափ *a.* reaching heaven.
 Երկնաչափութիւն *s.* uranometry.

Երկնաչու *a.* that goes, that leads to heaven, celestial.

Երկնապատիկ *a.* that makes a circuit or a course in heaven.

Երկնաարարդեւ *S.* Երկնաձեր.

Երկնասպիւշ *S.* Երկնահայեաց.

Երկնառատ *a.* that flows, that falls from heaven abundantly.

Երկնառաք *a.* sent from heaven.

Երկնառաց *a.* that rushes to heaven, ejaculatory. [heaven.

Երկնաստեղծ *a.* that has created

Երկնավտակ *S.* Երկնահոս.

Երկնատեղաց *a.* that has flowed or fallen from heaven, celestial.

Երկնատուր *S.* Երկնաձեր.

Երկնացոյց տախտակք *s.* astronomical chart.

Երկնաւոր *a.* celestial, divine; Հօյրն յեր - , our heavenly father.

Երկնաբազալբացի *a. s.* inhabitant of heaven. [stone.

Երկնաբար *s.* aerolite, bolid, falling

Երկնեմ, էջել *va.* to be in labour, to bring forth a child: to suffer; to be pained or grieved; to think, to contemplate, to ponder over; to elaborate.

Երկնընթաց *S.* Երկնաչու.

Երկնուղէշ *a.* having branches very high or reaching to heaven.

Երկնուտա, յ- *ad.* from heaven, from on high.

Երկնէմ, կեայ, կեր *vn.* to fear, to be afraid of, to dread, to apprehend, to be frightened, to tremble; to distrust;

մի երկնէք, don't be afraid, never fear.

Երկնչոս, etc. *S.* Երկչոս, etc.

Երկնօրէն *ad.* like heaven.

Երկշաբաթ or Թի *s.* monday.

Երկոտանի *a. s.* two-footed, biped.

Երկոտասան, ից *a.* twelve; - , յու- նիսի, the 12th. of June, the twelfth instant. [12mo.

Երկոտասանածալ *a. s.* duodecimo, Երկոտասանամեայ, -մեան, մենից *a.* of twelve years, twelve years old.

Երկոտասանանիսա *s. geom.* dodecahedral.

Երկոտասանանկիւն *s.* dodecagon.

Երկոտասանեակ, նեկի *s.* dozen.

Երկոտասաներորդ, այ *a.* twelfth.

Երկոտասանեքեան, -նեքին, էջունց *a.* all the twelve.

Երկոտասանիցս *ad.* twelve times.

Երկոտանջափ *a.* bipedal.

Երկորեակ *s.* mark of abbreviation

or elision (""); e. g. .թ՝ չ՝ .թ, .թալոթ; Կոմ՝ Կոմիտաս.

Երկու, երկուք, կուց, կուս *a.* two; pair; *ad.* second; besides, moreover.

Երկուանամ, etc. *S.* Յերկուանամ, etc.

Երկունք *S.* Երկն.

Երկուշաբաթ, -Թի *s.* monday; գէր -; shrove- -; աւագ, մեծ -, - before Easter. [twins.

Երկուորածին *a.* that brings forth

Երկուորական *a.* dual; double.

Երկուորեակ, եկաց, Երկուորի, ըւոյ, ըլք, ըկաց *a.* that brings forth, that has twins; couple, pair; *s.* twin; -ք, testicles.

Երկուցանեմ *S.* Երկեցուցանեմ.

Երկորեան, -քին, կցուն or ցունց *a. s.* both. [timid, cowardly.

Երկչոս, այ *a.* timid, fearful, pusill-

Երկչտիմ, էջոյ *vn.* to feel intimidated, to get frightened.

Երկչտու-Թիւն *s.* timidity, pusillanimity, cowardice.

Երկպառակ *a.* divided, discordant.

Երկպառակեմ, էջել *va.* to divide, to disunite, to set at variance.

Երկպառակիմ, էջոյ *vn.* to be divided, disunited, discordant.

Երկպառակութիւն *s.* disagreement, variance, discord, dissension, division, disunion, quarrel.

Երկպառակտեմ *S.* Երկպառակեմ.

Երկպատիկ, տկաց *a. ad.* double; doubly.

Երկպատկեմ, էջել *va.* to double.

Երկպատկութիւն *s.* duplicity, state of that which is double or doubled.

Երկպետ, տաց *s.* duumvir.

Երկպետութիւն *s.* duumvirate.

Երկպարբանութիւն *s.* dilemma.

Երկպար, -րի *a.* two edged.

Երկստուեր, -րեան *a.* amphiscian.

Երկլէբարկու *a.* that has two cloaks.

Երկալրեան *a.* having two masters.

Երկուղ *a. s.* two lines; - ոտանաւոր, distich.

Երկրբան, ից *s.* geologist.

Երկրբանական *a.* geological.

Երկրբանութիւն *s.* geology.

Երկրբաշխական *a.* geodetical.

Երկրբաշխութիւն *s.* geodesia, geodesy. [world, or of the earth.

Երկրբնակ *a.* inhabitant of the Երկրբաւոյն *a.* that is produced, that springs from the earth.

Երկրագիտութիւն *s.* geognosy. 24

Երկրադնայ *a.* that walks on the earth.

Երկրագործ, *այ a. s.* agriculturist; planter, husbandman, labourer.

Երկրագործեմ, *եցի va.* to till, to cultivate, to plough.

Երկրագործութիւն *s.* agriculture, tillage, culture. [globe.

Երկրադունտ, *դնտայ s.* terrestrial
Երկրագիր, -գրութիւն *S.* Աշխարհա-
գիր, -գրութիւն.

Երկրալիւր *a.* that fills the world.

Երկրածին, -ծնեալ, -ծնունդ *a.* produced by the earth, terrestrial.

Երկրածուփ *a.* that torments, or agitates the world; tormented or agitated on the earth.

Երկրակալ, etc. *S.* Աշխարհակալ, etc.

Երկրական *a.* terrestrial.

Երկրակեաց, -կենցաղ *a.* that lives on earth, terrestrial, worldly.

Երկրակոխ *a.* that treads, walks on earth; terrestrial.

Երկրակործան *S.* Աշխարհաւեր.

Երկրահեռութիւն *s. ast.* apogee.

Երկրահայ, etc. *S.* Գեանակոյջ, etc.

Երկրամած *S.* Գեանամած.

Երկրամերձ, -ութիւն *s. ast.* perigeum, perigee.

Երկրային *s.* terrestrial; worldly.

Երկրանախանձ *S.* Գեանանախանձ.

Երկրաչարժ *S.* Գեանաչարժ.

Երկրաչափ, *եց* or *այ s.* geometrician.

Երկրաչափական *a.* geometrical; -ն, geometry.

Երկրաչափութիւն *s.* geometry.

Երկրաչափօրէն *ad.* geometrically.

Երկրապատեան զերսրկու *s.* sepulchre, tomb. [ing.

Երկրապարար *a.* manuring, fertilizing
Երկրապարփակ *a.* that surrounds the earth (sea).

Երկրապիլ *a.* worldly-minded.

Երկրառէր *a.* mundane, worldly; patriot. [terrestrial.

Երկրանունդ *a.* maintained on earth,

Երկրասող *a.* rooted in the earth.

Երկրասեղծ *a.* that has created the world; created of earth, terrestrial.

Երկրասարած *a.* spread in the world or throughout the world; stretched on earth.

Երկրաւոր *S.* Երկրային.

Երկրաւորութիւն *s.* worldly vanities.

Երկրաբաբլ, *եց a.* worldly; *S.* Գեանաբաբլ; *այր -*, carnal-minded, lustful.

Երկրաբաբլութիւն *s.* worldliness; sensuality.

Երկրամյր *s.* earth-worm.

Երկրորդ, *այ a.* second; secondary, accessory; *ad.* secondly, in the second place; - օրէնք, Deuteronomy; -ք, bigamists; - անգամ, once again, once more, a second time. [cessorily.

Երկրորդաբար *ad.* secondarily, accessorially, subaltern.

Երկրորդեմ, *եցի va.* to say again, to repeat, to reiterate; to repeat often, to resume; - համարուօրէւ, to recapitulate; - ի միտս, to pass again.

Երկրորդութիւն, Երկրորդումն *s.* repetition, resumption, reiteration; - օրինաց, Deuteronomy.

Երկրորդուստ *s.* list, roll.

Երկրպագեմ *S.* Երկիր պագանեմ.

Երկրպագու, *այ a. s.* worshipper.

Երկրպագութիւն *s.* adoration, worship; prostration; - կուսց, idolatry; - մասուցանել, to worship.

Երկցեղ, Երկգեղի, յ-ս լինիմ *S.* Երկպառակ, Երկպառակիմ.

Երկգեղիկեմ, *եցի va.* to divide in two, to cleave.

Երկք *S.* Երկ.

[days.

Երկօթի աւուրք *s.* space between two

Երկօթիմ *S.* Երկգօթի առնեմ.

Երկօրեայ *a.* of two days; in two days.

Երմոս *S.* Եւմոս.

Երնեմ, *եցի va.* to fan; *S.* Հոսեմ.

Երնեակ *S.* Երանի.

Երնջակ, -ջան, -ջնակ, ի *s. bot.* thistle (eryngium); Երնջնակի տակ, *bot.* gentian; *S.* Բոգ.

Երնկ, շի *s.* sausage.

Երուխ *s.* flock of cotton.

Երունք *s.* wild beasts.

Երջանիկ, նկաց *a.* happy, blessed, prosperous, fortunate, lucky; - լինել, to be happy.

Երջանկաբար *ad.* happily.

Երջանկազարմ *a.* of a happy family.

Երջանկակրօն *a.* happy, blessed, holy, pious, angelical. [to be fortunate.

Երջանկանամ, *ացայ vn.* to prosper, Երջանկաւէտ *a.* very happy, blessed, full of felicity.

Երջանկափառ *a.* very happy, superb, magnificent.

Երջանկութիւն *s.* happiness, fortune, prosperity, beatitude, felicity.

Երբ *s.* cariosity, cancer, rottenness, mouldiness.

Երբադարձ *a.* much agitated, stormy.

Երբակի *a. ad.* triple; trebly.

Երբեակ *a.* ternary, three; *s.* trey.

Երրորդ, այ *a. s. ad.* third; third part; thirdly.

Երրորդական *a.* ternary.

Երրորդեմ, էցի *va.* to treble, to triple, to repeat three times.

Երրորդութիւն *s.* Trinity; triplicity.

Երբօրեայ Տ. Եւօրեայ, Երեքօրեայ.

Երփն, ի, փոռք, փնից *s.* colour, hue, dye; fashion, form.

Երփն երփն *a.* speckled, variegated, diversified with colours; *s.* diversity of colours; *ad.* in several colours or manners; - հարկանիլ, հասանիլ, to shine with many colours; - երանդօք, of a thousand colours, party-coloured.

Երինադեղ *a.* having good colours.

Երինադոյն *a.* of many colours, variegated.

Երինաներկ *a.* dyed of many colours.

Երինափայլ *a.* having a shining colour.

Երփներանդ Տ. Երփնադոյն.

Եւ *or* և *conj.* and; also, likewise; - ..., - ..., both..., and; - ոչ, neither, no, nor; ոչ մին - ոչ մեան, neither; neither one nor the other; - երիտասարդք - ծեբք, both young and old; - այլն *ad.* et cætera, and so on; - այն զի, - այս զի, the more so; - արդ, now, then; - եթ *ad.* only, solely; - եւս *conj. ad.* also, more, over, still, moreover, likewise; - զի, - քանզի, since, because.

Եւթի Տ. Եթի.

Եւղ Տ. Իւղ.

Եւղադուռն *s. phys.* aelopile.

Եւս *conj.* also, still, more; - առաւել *ad.* the more so; - քան զ-, more and more, instantly.

Եւրոպական *s.* European.

Եւրոպացի, ցւոյ *a. s.* European.

Եփ, ոյ *s.* cooking, dressing; յարկանել, to cook.

Եփեմ, էցի *va.* to cook, to dress, to do; - ի փռան, to bake; - ի տապակի, to fry; - ի կաօկարայի, to broil.

Եփենէ or Փենէ *s.* ossifrage.

Եփիչ, Եփող *s.* cook.

Եփոյ, կց, Եփոյ, այ *s.* cooked meat; cooling draught, decoction.

Եփուկ *s.* fusion of bronze.

Եփումն Տ. Եփ; - մետաղայ, աղա-կւոյ, annealing of metals or glass.

Եփուս *s.* ophod.

Եքինէս *s.* remora.

Եքնոս *s.* sea-hedgehog, sea-urchin.

Եթանանամեայ, -մեան *a.* seventy years old.

Եթանանեակ, եկաց *s.* seventy.

Եթանանեկի, -եկին *a.* seventy; *ad.* seventy times.

Եթանանեմի *a.* seventy years old.

Եթանաներրորդ, այ *a.* seventy; - կիրակի, Septuagesima Sunday.

Եթանասուն, սնից *a.* seventy; -ք, the Septuagint.

Եթանէքեան, -քին, Եթնէքեան, -նէքին, նեյրոնց *s. a.* all the seven.

Եթն, Թան, Թին, Թանք, Թանց *a.* seven; - անգամ, - times, many times.

Եթնադուլս, -դլի *a.* seven-headed.

Եթնաթիւ *a.* septenary, that consists of seven numbers or letters.

Եթնայոյս *a.* that has seven lights.

Եթնածին *a.* that has engendered seven times. [times.]

Եթնալի *a. ad.* septenary; seven

Եթնակողմեան *a. s.* heptagou.

Եթնալի *a. s.* heptachord.

Եթնաչորս *a.* of seven candles or lights (chandelier).

Եթնամեայ, -մեան *a.* septennial, seven years old.

Եթնամսեայ *a.* of seven months.

Եթնանիկն *a. s.* heptagon.

Եթնանշուղ Տ. Եթնաղոս.

Եթնաղահեան *a.* of seven branches (chandelier).

Եթնաստեղեան *a.* having seven branches or columns; of seven stars.

Եթնաստեղն Տ. Եթնաշահեան.

Եթնադիւեան, -փեխի, -փի Տ. Եթնայոյս. [seven; week.]

Եթնեակ, եկաց *a. s.* septenary,

Եթնեկին *ad.* seven times.

Եթնեմեան *a.* seven years old.

Եթներեակ, եկաց *a. s.* septenary; week. [week; seventhly.]

Եթներրորդ, այ *a. s. ad.* seventh;

Եթներրորդեմ, էցի *va.* to repeat seven times.

Եթնեւտան, սանց *a.* seventeen.

Եթնէքեան, -քին Տ. Եթանէքեան.

Եթնահազարեակ, -րեան *a.* of seven thousand years.

Եթնութասանամեայ, -ամի *a.* of seventeen years.

Եօթնուտասներորդ, այ *a.* seven-teenth. [times as many.
 Եօթնպատիկ *a. ad.* sevenfold, seven
 Եօթնպարսպեան *a.* having seven walls.
 Եօթնօրեայ, բէկյ *a.* of seven days.

Չ

Չ (zā) զա *s.* the sixth letter of the alphabet and the fourth of the consonants; չ, չ, six; sixth.

It is sometimes changed for, or confounded with the letter *ս*: զգեստ, սգեստ; սքօղէլ, զքօղէլ; զգալ, սգալ.

- *art.* that marks the accusative: սիրել զԱստուած, to love God; տեսանել զարեգակն, to see the sun; ուտել զհաց, to eat bread. This article is sometimes understood, for example: մնացի՛ զի բերցէ խաղող, եւ եբեր փուշ (instead of զխաղող, զփուշ). - It is often repeated: որք միշտ փրփրեն զիւրեանց զանձանց զամօթ (instead of զամօթ անձանց իւրեանց). - It often changes its place: ետուն նմա գիրս զԵսայեայ (usually զգիրս Եսայեայ).

- It marks the narrative or sixth case, *on, of, for*: երթալ զսուհոյ, to go and fetch gold, or in order to bring gold; աւարել զջրոյ, to send in order to bring water; խօսել զնմանէ, to speak of him.

- It marks the eighth case, *round, about, on, above*: արկանել զնովաւ, to put on him; ածել զբոցով, to pass above the flame, to singe; անցուցանել զամենեքումբ, to surpass, to surmount, to excel more than all.

- augmentative letter: գրգռել, զգրգռել; եղծանել, զեղծանել; անցանել, զանցանել.

Չաղբ, զբայ or բիջ *a.* ugly, deformed, slovenly; dirty, filthy, indecent, impure, lewd, obscene.

Չաղբաբան *a.* obscene in words or language.

Չաղբաբանեմ, եցի *vn.* to discourse obscenely, to hold filthy language.

Չաղբաբանութիւն *s.* coarse expressions or language, obscene words.

Չաղբաբերան *a.* unchaste, lascivious, obscene in words.

Չաղբադործ, այ *a.* unchaste, lascivious, obscene; luxurious, dissolute.

Չաղբադործեմ, եցի *va.* to be lewd, dissolute.

Չաղբադործութիւն *s.* lewdness, turpitude in actions.

Չաղբադէմ *a.* nasty-looking, ugly.

Չաղբաթորմի *a.* nasty, ugly, impure.

Չաղբալի, շիջ *S.* Չաղբ.

Չաղբալուր *a.* that wounds chaste ears, obscene.

Չաղբախօս *S.* Չաղբաբան.

Չաղբահոտ, etc. *S.* Գարշահոտ, etc.

Չաղբաձայն *a.* having a bad voice; of perverse doctrine.

Չաղբանամ, այցայ *vn.* to loathe, to nauseate; *S.* Աղբեզանամ.

Չաղբասէր *S.* Չաղբադործ.

Չաղբատես, -տեսակ, -տեսիլ *a.* nasty-looking, ugly, deformed, unpleasant to the sight.

Չաղբացուցանեմ, ուցի *va.* to disfigure, to make ugly or dirty, to soil.

Չաղբիմ *S.* Չաղբանամ.

Չաղբոտի, աւայ, տեայ *a.* dirty, ugly, impure; *s.* idol.

Չաղբութիւն *s.* ugliness, filth, act of growing ugly; deformity, uncleanness; impurity, dirtiness, nastiness, foulness, lewdness.

Չածած *a.* small, mean.

Չականեմ, եցի *va.* to look, to cast eyes on some thing.

Չակառիմ, եցայ *vn.* to be extremely fond, to become excessively affectionate, to love with too much passion, to bend one's whole soul to; to get furious; - ի խաղս, ի զբօսանս, to give one's self up to gambling, to pernicious amusement; - զհետ գեղարուեստից, to be devotedly fond of the fine arts.

Չահանդէլի *a.* dreadful, ghastly, frightful.

Չահանդիմ *S.* Երկնիմ.

Չահի հարկանիմ, հարայ *vn.* to dread, to fear much; *S.* Ահ.

Չահովիմ, եցայ *vn.* to be suitable.

Չաղիւի աւնոււմ *vn.* to grow weak.

Ձազկազդիուն *a.* inconstant, unstable, not solid, slippery.

Ձազդիուն *S.* Գթունն.

Ձամբիկ *sf.* mare.

Ձամբիկ, -բելլ, բղջ, այց or ոց *s.* basket; - մի, *a* - full; - զբետուց, գործոյ, ստալոյ, հացի, clothes-, work-, - of fruit, bread--.

Ձայբոյ *ad.* till to-morrow, to-morrow morning.

Ձայրագին *a.* passionate, desperate, furious, turbulent; grievous; - , -գինաբար *ad.* abruptly, turbulently, angrily.

Ձայրագնեցուցանեմ, ուցի *va.* to anger, to rouse the wrath or ire, to incense, to provoke, to exasperate, to drive to extremities.

Ձայրագնիմ, նեցայ *vn.* to be angry, to fire up, to feel wroth, to become incensed.

Ձայրագնութիւն *S.* Ձայրոյթ.

Ձայրանում, ացայ *vn.* to grow angry, to be enraged, to put one's self in a passion, to fly into a passion, to bluster, to be angry, vexed, exasperated, to lose patience, to fret, to be mad, to inveigh.

Ձայրանք *s.* increase, irritation.

Ձայրացեալ *a.* irritated, vexed, angry, fretful; furious, outrageous, mad.

Ձայրացիտա, այց *a.* hasty, passionate, fiery, wrathful.

Ձայրացութիւն, -ցուկք, -ցունն *s.* anger, indignation; passion.

Ձայրացուցանեմ, ուցի *va.* to irritate, to put in a passion, to enrage, to anger, to make angry, to fret, to vex, to nettle, to affront, to provoke.

Ձայրոյթ *s.* flight, gust of passion, anger, wrath, spite, vexation, indignation, fury, rage, revolt; առ - , in despite of.

Ձայրուկք, -ունն, -ուցք *S.* Ձայրոյթ.

Ձանազան, էց *a.* diverse, different, various, distinct.

Ձանազանակ *S.* Ձանազան, -ութիւն.

Ձանազանեալ *a.* variegated.

Ձանազանեմ, էցի *va.* to distinguish, to diversify, to discern, to vary.

Ձանազանիմ, էցայ *vn.* to signalize one's self (by), to excel, to surpass.

Ձանազանութիւն, -նունն *s.* distinction; difference; diversity, variety.

Ձանալուծ *S.* Լնձուղա.

Ձանակ *s.* piece, bit.

Ձանասկ *s.* *asl.* dragon's tail.

Ձանդակ, այց *s.* bell; clock bell; hand bell, small bell hung on the neck of cattle; - էլեքարական, electric chimes; - բուսոց, bell-glass; - կանթեղի, lamp-glass, glass-globe, glass-shade; դանդիւն -ի, stroke of a bell; ձուլիչ -այց, bell-founder; ջուան -ի, bell-rope, bell-pull; - հարկանեկ, to ring the bell; - վասն ննջեցեղոց, to toll for the dead; հեւէին -ք սպասարարի, the bells were ringing for church. [of a bell.

Ձանդակազանչ *a. ad.* at the ringing

Ձանդակածաղիկ *s. bot.* bell-flower.

Ձանդակահար *a. s.* bell ringer, ringer.

Ձանդակաձեւ *a.* bell-fashioned, bell shaped.

Ձանդականի *s. pl.* the bells.

Ձանդակատուն *s.* steeple, bell-tower, belfry; էլանեկ է - , to go up on the - .

Ձանդակեմ, էցի *vn.* to adorn with little horse-bells.

Ձանդակիկ *s.* little bell, hand-bell; *bot.* hare-bell, blue-bell.

Ձանդանեմ, դի, Ձանդեմ, էցի *va.* to knead, to bake, to adhere; to mix mortar; to mix; - իւղով, to butter.

Ձանդիկ *s.* uvula, epiglottis; *chem.* receiver.

Ձանդխտակ *S.* Ձանդխտոյ.

Ձանդխտանամ *S.* Ձանդխտեմ.

Ձանդխտանք *s.* fear, dread, apprehension, fright, dismay.

Ձանդխտեմ, էցի *vn.* to fear, to be afraid of, to dread; to doubt.

Ձանդխտեցուցանեմ, ուցի *va.* to make afraid, to frighten, to terrify, to dismay.

Ձանդխտութիւն, -ունն *S.* Ձանդխտանք.

Ձանդխտոյ *a.* timid, fearful, afraid.

Ձանդուած, ոց *s.* dough, leaven; mole; mass, mixture; amalgam.

Ձանդուածիկ *s.* particle.

Ձանդիկ, դկայ *s. a.* follower of Zoroaster; manichean; - ալանք, manicheism.

Ձանխլաբար *S.* Ձանխուլ *ad.*

Ձանխլանամ, ացայ *vn.* to hide one's self, to steal away, to retire; to be ignorant of.

Ձանխլանք *S.* Ձանխլութիւն.

Ձանխլացուցանեմ, ուցի *va.* to hide, to conceal.

Ձանխլութիւն *s.* state of a thing hidden, secret, concealment, hiding.

Ձանխուլ *a.* hidden, secret; *ad.* secretly, clandestinely, by stealth, incognito, without being known; *s.* hiding-

place, lurking-place; - *խնդրքս ստորգէլ*, to creep, to slip, to steal stealthily.

Չանկ S. *Չանգակ*.

Չանկապան, *այ* s. stocking, hose.

Չանկիկ s. uvula.

Չանց s. passage, transition; - *առնէլ*, to pass, to omit, to skip, to leave, to neglect, to fail; - *լինէլ*, to be wanting, to fail; - *առնուլ*, to flee, to run away.

Չանցանեմ, *զանցի տ.* to pass; to surpass, to surmount, to excel; to go beyond, to exceed; to escape, to leap; to be wanting, to fail; S. *Սնցանեմ*; - *զհասակաւ*, *ծերութեամբ*, to grow old; - *զարմբ*, *զամուսնութեմբ*, to be unfaithful to the husband's or marriage bed.

Չանցառու, *այ* a. negligent, careless; indolent, sluggish.

Չանցառութիւն s. omission, negligence, carelessness.

Չանցումն S. *Օրինազանցութիւն*.

Չանցուցանեմ, *ուցի տ.* to pass, to surpass; to go beyond; to cause to fail or be wanting, to make to sin; *անցուցանեմ* -, to excel, to exceed.

Չաւսցու, *այ* s. blind, sightless, eyeless.

Չառածանեմ or *ծիմ*, *ծի*, *Չառածանիմ*, or *ծիմ*, *ծոյ տա.* to avert, to scatter, to distract; to render useless; to mislead, to deceive; to pervert; *խտուր խորհուրդս* -, to have the spleen or blue-devils; *խախտ իւր* -, to give a loose to one's passions; *զանձամբ* -, to come to one's self again, to recover one's self.

Չառածանք, *Չառածումն* s. wandering, error, bad conduct, perversion, perversity.

Չառածեալ a. averted, scattered.

Չառամ, *այ* a. decrepit, broken down, crazy. [or extremely old.

Չառամանամ, *այցայ տ.* to be decrepit

Չառամացեալ, *Չառամեալ* S. *Չառամ*.

Չառամութիւն s. decrepitude, decrepit age.

Չառանցանք s. delirium, raving, frenzy, dotage, madness, fanaticism, rage. [changed, past.

Չառանցեալ a. delirious, fanatic;

Չառանցեմ, *էջի տ.* to go astray; to dote, to rave, to muse.

Չառանցութիւն S. *Չառանցանք*.

Չառանցուցանեմ, *ուցի տ.* to turn aside, to mislead, to deceive; to make to rave.

Չառաջաւոր a. precedent; first, chief; before, present.

Չառաջաւորութիւն s. proposal; *հայ - թեան*, show-bread. [sense of.

Չառաջեալ, *ջեօք* ad. before, in pre-

Չառաջեմ S. *Յառաջեմ*.

Չառաջին a. first, chief, principal; - *ն* or - *ան* ad. first, at first, at first sight; originally. -

Չառ ի թափ, *ի* a. inclining, that bends, that goes stooping; s. slope, declivity, brow, side of a hill.

Չառիկ s. arsenic; *tinsel; - *կարմրագոյն*, realgar, red arsenic, orpiment; - *սպիւղոյն*, orpiment.

Չառիկակ s. arsenite. [senical.

Չառիկական, - *կոյլն* a. arsenic, ar-

Չառիկամ s. arsenate. [ի թափ.

Չառ ի կոյլ, *Չառ ի կոյլեալ* S. *Չառ*.

Չառիկուկ s. arseniuret.

Չառ ի հէտ a. flat, level.

Չառինա s. orpiment.

Չառ ի վայր, *կց* s. down-hill, slope, declivity, descent, brow, hill; a. sloping, inclining, down-hill.

Չառ ի վեր, *ի* s. steepness, acclivity, up-hill, ascent, steep mountain; hillock, rising ground; a. steep, hilly, up-hill.

Չառ ի վերակ s. knoll, little hill, ascent or acclivity.

Չառաւառեալ, *ի* s. satin; brocade.

Չառքաշ, *Առքաշ* s. trailing gown, tail coat.

Չառ a. isolated, separate; ad. apart, aside; pr. except; - *ի* -, different, various; ad. diversely. [disjoined.

Չառական a. disjunctive; separate, *Չառանամ*, *այցայ տ.* to be separated, disjoined.

Չառանեմ, *զատի*, *Չատեմ*, *էջի տ.* to separate, to divide, to distract, to scatter, to disjoin, to detach, to dry up, to disunite, to take to pieces, to disentangle, to pick.

Չառանիմ, *տայ*, *Չատիմ տ.* to separate; to retire.

Չառիկ, *սկի* s. Easter; - *Հրէկց*, the Passover; *բառն զատիկի*, paschal lamb; *ի թումն զատիկի*, - -eve.

Չատիածաղիկ s. bot. Easter-daisy.

Չատիական a. paschal; *ընդունել զհաղորդութիւն*, to receive the Sacrament at Easter.

Չատիաշաբաթ. ու s. holy-week, Passion-week.

Չանհում, զատոյ տո. to part, to retire. [distinction.

Չատուժիւն, **Չատուհն** *s.* separation, **Չատուցանեմ**, **ուցի** *va.* to separate; to divide; to distinguish, to discern: to consecrate, to offer.

Չատուցեալ *a.* insulated, separate: offered: excommunicated; *s.* offering: excommunication; **-բ**, suburb, farm.

Չատուցումն *s.* insulation.

Չասէիմ, **ուեսյ** *S.* **Չասնում**.

Չարամուր *a.* violent; dense, thick; *s.* impetuosity; density.

Չարբանամ, **ացայ** *տո.* to grow, to increase, to improve, to profit; **-իւ** **մասաւթեամբ** **եւ** **հասակաւ**, to increase in wisdom and stature.

Չարբանք *s.* bombast, pompous nonsense.

Չարբացումն *s.* profit, progress.

Չարբացուցանեմ, **ուցի** *տո.* to increase, to promote.

Չարբուն *a.* adult, of age.

Չարք, **ուց** *s.* ornament, finery, embellishment, preparation, furniture, clothes, fringe, decoration; dress, toilette; attire; **-** or **-բ** **երկնից**, the stars; **առնուլ** **զ-** **զանձամբ**, **-** **առնուլ**, to adorn one's self; **ի զէն** **եւ** **ի - վառել**, to arm one's self, to fly to arms.

Չարքաւեղ *a.* embellished, adorned, beautified.

Չարքադիր *s.* ornamentor, ornamentist: ornamental letter.

Չարքադրուժիւն *s.* ornamenting, ornamentation.

Չարքահոս *a.* who speaks with politeness or embellishments; bragger.

Չարքակից *a.* uniform in ornaments.

Չարքանկար, **Չարքանք** *s.* ornament.

Չարքասեր *a.* that loves ornaments, that decks him or herself; dandy, coxcomb, coquettish.

Չարքասերութիւն *s.* love of dress; affectation in dress; coquettishness, coquetry.

Չարքար, **Չարքարանք** *S.* **Չարք**, **Պաշուճանք**.

Չարքարեմ, **էցի** *va.* to adorn, to deck, to embellish, to fashion, to enrich, to furnish, to decorate; to enliven, to enamel, to trim, to polish, to set off, to stuff; **-** **զլուին**, to dress or tire the head; **-իմ** *տո.* to adorn or bedeck one's self; **յարեաւ** **զարքարեցաւ** **զարքու** **իւրով** **լստ** **զարքու** **կանանց**, she

arose and arrayed herself in all her woman's attire; **-** **իւտարովք սիրամարդի**, to deck one's self in borrowed feathers.

Չարքարեցուցանեմ *S.* **Չարքարեմ**.

Չարքարիչ *s.* decorator; *a.* adorning.

Չարքարկոս *S.* **Չարքասեր**.

Չարքարուած, **ոց** *s.* ornament.

Չարքարուն *a.* ornamented, polished, spruce, smart.

[rich.

Չարքափայլ *a.* splendid, magnificent, **Չարքափայլեմ**, **իմ** *տա.* to adorn pompously; to be richly embellished, to be splendid.

Չարքեր, **էրք** *s. pl.* ornaments.

Չարդի, **Չարդիս** *a.* recent, new; *S.* **Արդի**; **-** *ad.* at present, presently, now.

Չարդուն *S.* **Չարդարուն**.

Չարթիմ *S.* **Չարթնում**.

Չարթիում *a.* awakened after a debauch, drowsy, heavy; *turk.* **մահմուր**.

Չարթնական *S.* **Արթնական**.

Չարթնանամ *S.* **Արթնանամ**.

Չարթնում, **թեայ** *տո.* to awake, to rise; to be sensible of; **-** **յանկարծ** **ի քնոյ**, **-** **ընդոստ**, to wake up with a start; to start out of one's sleep.

Չարթումն *s.* awaking, waking; **ի զարթման** **հարկանիլ**, **լինել**, to wake up, to sit up; **ի զարթմնի** *ad.* wakefully.

Չարթուն *S.* **Արթուն**.

Չարթուցանեմ, **ուցի** *va.* to awake, to raise; to move, to incite, to reanimate, to sharpen, to revive; **-** **յանկարծ** (**ի քնոյ**), to startle out of one's sleep; **-** **զալս ուրուք**, to open one's eyes; to comprehend, to become aware of; **-** **զախորժակ**, to make one's mouth water; *S.* **Ախորժակ**.

***Չարթուցիկ** *s.* time of awaking, alarm-clock or watch, alarum.

Չարթուցիչ *s.* *S.* **Չարթուցիկ**; *a.* awakening, who awakens or arouses; who excites or animates.

Չարթուցումն *s.* the awaking.

Չարթլիմ *S.* **Չարթնում**.

Չարի, **այց** *s.* impulse, motive; pulse, basilic vein; *mus.* time; **-** **բարկի**, pulsation, heating of the pulse; *S.* **Երակ**, **Չարիւում**.

Չարիւած *S.* **Չարիւած**.

Չարկանեմ, **կի** *va.* to beat down, to beat, strike, to knock, to thump; **-** **զգլունի**, to beat down, to throw on the ground, to strike down; **-** **զգլունի**

սրբմով, to strike one's head against the wall; - որդամբբ, to breed worms (in the members).

Չարկանիմ, կայ *vn.* to hit, to strike; - զգեանի Տ. Գեւորն; - նաւուն ի վէմն, to collide, to strike against a rock.

Չարկուած, Չարկումն *s.* percussion, striking, friction, knock, shock, conflict, blow.

Չարկուցանեմ Տ. Չարկանեմ:

Չարհուրաղին *a.* astonishing; frightful, horrible.

Չարհուրական *a.* dreadful; timid.

Չարհուրանք *s. pl.* horror, terror, fright, fear, agony, trouble; ի զարհուրանայ գիշերոյ, because of fear in the night.

Չարհուրելի *a.* hideous, dreadful, formidable; horrible, execrable.

Չարհուրեմ, էջի, Չարհուրեցուցանեմ, ուցի *va.* to astonish, to frighten, to intimidate, to afflict, to terrify, to shake, to scare, to fright away.

Չարհուրեցուցիլ Տ. Չարհուրելի:

Չարհուրիմ, էցայ *vn.* to be frightened, terrified, to dread, to be much afraid, to tremble, to be alarmed; to be confounded.

Չարհուրումն Տ. Չարհուրանք; լինել ի զարհուրման Տ. Չարհուրիմ; - ածել Տ. Չարհուրեցուցանել:

Չարմ, ից *s.* family, house, blood, race, stock, line; nation.

Չարմանագեղ *a.* charming, very fine, genteel.

Չարմանագործ, այ *a.* charming, admirable; wonder-working; -բ, *s.* miracles, wonders, prodigies.

Չարմանագործեմ, էջի *va.* to do admirably; to perform miracles or wonders.

Չարմանագործութիւն *s.* wonderful action; miracle.

Չարմանագրեմ, էջի *va.* to write admirably, or wonders.

Չարմանազան, -զանեալ *a.* in several admirable ways, very admirable, wonderful, surprising, excellent.

Չարմանազանութիւն *s.* variety or admirable beauty, magnificence.

Չարմանալի *a.* admirable, astonishing, surprising, miraculous, wonderful, bewitching, incredible, extraordinary, excellent; -բ *s.* wonder; miracle; admiration; -բ աւնուլ զոբ, to be astonished.

Չարմանակերտ *a.* admirably made, magnificent, charming.

Չարմանահրաշ, -սքանչ *a.* wonderful, surprising.

Չարմանամ, ացայ *vn.* to admire, to wonder, to be astonished; to be enraptured.

Չարմանաւոր Տ. Չարմանալի:

Չարմանուշի *af.* charming, admirable, excellent.

Չարմանք Տ. Չարմացումն; wonder, miracle; Տ. Չարմ; զարմանալ -ս, -ս աւնել or համարիլ, ընդ -ս գալ, to be astonished or amazed, to be struck with admiration, to wonder, to marvel; ի -ս ածել, կրթել, կացուցանել, to astonish, to amaze; ի -ս բմբռնել, to strike with amazement; որդիսը -կաւան զիս մինչ... , what was my surprise when... ; - կարն զամենեւին, they were all amazed; զինչ - իցէն, what is there astonishing in that? - էն, it is wonderful, strange, surprising; չէն ինչ -, ոչինչ էն -, there is nothing wonderful in that; no wonder, no marvel.

Չարմացական *a.* of admiration; - նշան ('), a note of - (!).

Չարմացումն *s.* admiration, astonishment, surprise; enchantment, stupefaction, stupor; ecstasy; wonder; ի զարմացման լինել, to be wrapped in wonder; ի - գալ, to be in raptures; - էաւ զիս, I was struck with wonder, I was surprised; զարմացաւ Իսահակ - մեծ յոյժ, Isaac wondered exceedingly; զարմացայ ատեալ զիս - մեծ, I wondered with great admiration.

Չարմացուցանեմ, ուցի *va.* to astonish, to surprise, to be seized with admiration. [ing.]

Չարմացուցիլ *a.* surprising, astonishing Չարուղեցուցանեմ, ուցի *va.* to mislead, to lead astray, to turn, to take a person out of his way.

Չարուղի *a.* misled, led astray; anomalous, heteroclitical; - գնալ, ընթանալ, անկանիլ Տ. Չարուղիմ; - հանել, to seduce, to pervert.

Չարուղիմ, էցայ *vn.* to be led astray, to lose one's way, to deviate, to turn aside; to lose one's self.

Չարուղումն *s.* going astray, wandering, deviation, digression; *ast.* anomaly; - աստեղաց, aberration.

Չարօշ, ի *s. bot.* germander.

Զաւակ, *այ* *s.* child, son, blood, infant; descendants, descent, generation, posterity. [forth children.

Զաւակագործեմ, *եցի* *va.* to bring
Զաւակատրուծիւն *s.* act of propagating, generation, production. [dren.

Զաւակասէր *a.* that loves his child
Զաւեշա, *ից* *s.* joke, jest; farce.

Զաւեշատար *S.* Կասաշէրքու-
Զաւան *S.* Ճօշ.

Զաւրան *s.* saffron; *S.* Քրքում.

Զբաղական *a.* occupied, busy.

Զբաղանք *s.* intrigue, affair, traffic; occupation; evagation, distraction; motion; care.

Զբաղատեր *a.* intriguing, that meddles with many intrigues; fond of play or trifles (child).

Զբաղեմ, *եցի*, **Զբաղեցուցանեմ**, *ուցի* *va.* to intrigue; to occupy, to amuse; to distract, to busy.

Զբաղեմ, *եցայ*, **Զբաղում**, *դեցայ* *տո.* to be occupied or busy, employed in doing something; to intrigue, to be embarrassed, to meddle; to be distracted or agitated.

Զբաղեալ, **Զբաղա** *a.* very occupied, busy, engaged.

Զբաղութիւն, **Զբաղումն** *s.* occupation; distraction.

Զբօսանում, *ացայ*, **Զբօսանիմ**, *սայ* *S.* **Զբօսում**; to take some relaxation, to unbend one's mind.

Զբօսանք *s.* diversion, relaxation, refreshment, recreation, pastime, sport, amusement, toy; occupation, distraction, care; pleasure; trouble, agitation, flutter of spirit; water, torrent, the ebb and flow; - **ծովու**, waves, fluctuation, storm; - **ջրոց**, watering places, well watered pleasure-grounds or gardens, lake scenery; - **բարձանց**, irrigated uplands; - **հովտաց**, pleasant valleys; - **աչաց**, proud or haughty glance.

Զբօսատեր *a.* that loves amusement or pleasures. [or pleasure.

Զբօսասիրութի *s.* love of diversions
Զբօսացուցանեմ, **Զբօսեցուցանեմ** *S.* **Զբօսուցանեմ**.

Զբօսում, **զբօսայ** *տո.* to divert one's self, to make morry, to relax one's self, to unbend one's mind, to take some diversion, to recreate one's self; to play, to amuse one's self; to refresh one's self; - (*մնաց յաղօթս*), to be dissipated, to get heedless.

Զբօսումն *s.* diversion, sport, pastime.
Զբօսուցանեմ, *ուցի* *va.* to divert, to recreate, to make joyful, to relax.

Զբօսեցուցիչ, **Զբօսուցիչ**, **Զբօսուցիչ** *a.* entertaining, amusing, diverting.

Զգարատէս *ad.* sensibly; sensually; materially; openly.

Զգալի *a.* sensible, perceptible, palpable; - **բ**, the senses; intellectual faculties; **ընդ -ս սլնուլ**, to abandon one's self to passions; - *ad.* really, truly.

Զգածիմ, *ծայ*, **Զգածնում**, *ծայ* *տո.* to be infected; to fly into a passion: to clothe, or to dress one's self.

Զգածունն *s.* infection; sensibility: act of dressing.

Զգամ, *ացի* *տո.* to feel, to be sensible of, to hear, to have a glimpse of, to learn, to know; to scent; - **յառաջաբոյն**, to foresee; **անձին -**, - **խեղաց**, **մնաց**, to come to one's senses, to recover one's wits. [ly.

Զգայաբար *ad.* sensibly; intellectual-
Զգայազրիկ *a.* that has lost all sensation or sentiment, insensible.

Զգայական *a.* sensitive; sensible; sensual; discreet, vigilant; - **բ**, the sensible things; the beasts, brutes; the senses.

Զգայականութիւն *s.* sensuality; sensation; sensibility. [te.

Զգայակից լինիմ *տո.* to be compassionate-
Զգայապէս *ad.* sensibly.

Զգայատեր *a.* sensual, carnal.

Զգայասիրութիւն *s.* sensuality.

Զգայարան, *այ* *s.* the five senses or wits, senses, sensorium, seat of sense; *a.* sensible; - **երկազիտակ** or **հայեւեաց**, the eyes; - **հանձարոց**, **մնաց**, **խմաստից**, intellect, mind, understanding; - **սրտի**, the heart. [intellective.

Զգայաւոր *a.* sensible; rational,
Զգային *a.* sensitive; sensible.

Զգայութիւն *s.* sensation; sense; reason, understanding; **ի - գալ**, to recover, to recover one's senses; **ընդ -թեամբ**, **անկանել**, to come under the senses; to stand to reason; - **առնել**, **տալ**, **բերելի** -, to inform, to advise; - **առնուլ**, **ի - թեան լինել**, to perceive, to be sensible of; - **բ**, the senses.

Զգայուն *a.* sensitive, that has the faculty of feeling; lively, brisk; witty, intelligent, judicious; - **բ**, the senses.

Զգայունական *a.* sensual, carnal.

Զգայութիւն, եղ *s.* belch, eructation, rising (of the stomach).

Զգայութեամբ, եղի, Զգայութեամբ, եղայ *տա.* to eruct, to belch; to vomit, to throw up; to blow, to fetch one's breath; - or գգայութեամբ, աղծուցութեան, to soil, to dirty, to daub one's self, to cast one's self in the mire.

Զգայութեամբ, Զգայութեամբ *s.* belch, eructation; vomiting; eruption; - արձակել, to eruct, to belch.

Զգաստ, եղ *a.* vigilant, discreet; clever, alert; sober, moderate; wise, prudent; honest; - անհեղ, to warn, to admonish; to apprise of, to give notice; - լինել, to perceive.

Զգաստանամ, աղայ *տ.* to awake, to come to one's senses; to repent, to reflect; to restrain one's self; to correct, to disabuse, to undeceive one's self, to recover one's wits.

Զգաստանէր *a.* sober, honest, moderate; philosopher.

Զգաստանորութիւն *s.* sobriety; philosophy.

Զգաստանորացանեմ, ուղի *va.* to awake, to lead back, to recall, to correct, to undeceive, to disabuse, to put out of conceit, to teach wisdom.

Զգաստութիւն *s.* recovery of senses, return to sense, amendment; wisdom, prudence; sobriety, chastity; watchfulness, watching; - թեամբ; *ad.* soberly; - ի կերակուրս, abstemiousness; - մըտաց, readiness of wit, presence of mind; գանալ, գալ ի -, to recover one's self, or one's wits, to come to one's self again; to be cured (of), weaned (from); օճեղ ի - *S.* Զգաստացանեմ.

Զգաստուն, անոց *S.* Զգաստ. [vice.

Զգացումն *s.* sensation, feeling; ad-

Զգացուցանեմ, ուղի *va.* to warn, to advise, to notify, to instruct, to inform, to announce.

Զգեղի *a.* wearable.

Զգեղիք *s. pl.* clothes, garments.

Զգեղում, գեղայ *տա.* to clothe, to dress one's self, to put on one's back, to put on, to wear, to put on clothes; - հանգերձ սպոյ, to put on mourning; - հանգերձս ուրախութեան, to put on garments of gladness; մի գգեցի այր գգեստ կանացի, man shall not put on the garments of woman; բարուր գգեու, he dresses

well, with taste; մարմին -, to incarnate, to take on himself human nature; - գարգարութիւն, to clothe one's self with justice; to do good works; փառուել սլաութ -, to clothe one's self with glory and honour; զորութիւն -, to clothe one's self with strength, to gather strength; - զգաստեր ուրուք, to assume the appearance of another person, to resemble.

Զգեստ հանեմ, Զգեստ *S.* Զգայութեմ.

Զգեստ, ուց, եղ *s.* dress, robe, garment, clothes; - յորինել ումք, to dress, to make a dress for one; - ամեն սրեայ, every day clothes; - հարաւնեաց, wedding garb; - այրութեան, widow's weeds; սեաւք, dress coat; պաշտօնական -, regimentals; հասարակաւք -, in plain or private clothes; - աւազանին, baptismal grace; ծառայական -, towel, napkin; - ոտին, boot, shoe; մերկ ի - ուց, undressed, disrobed, naked; գարան - ուց, clothes-press; *S.* Հանգերձ, Զեւ, Պատմունք, Աքեմ, etc. [manteau.

Զգեստակալ, ի *s.* clothes-peg; port-

Զգեստապարզ *a.* clothed, dressed; as a dress, that serves to clothe one's self with; surrounded, covered with a dress.

Զգեստաւորութիւն *S.* Աքեմաւորութիւն.

Զգեստանէր, սիրաց *a.* loving to array one's self in finery.

Զգեստանորութիւն *s.* love of fine clothes, of dressing showily, dandyism.

Զգեստաւորեմ, եղի, Զգեստաւորեցուցանեմ *S.* Զգեցուցանեմ.

Զգեստաւորեմ, թեցայ *S.* Զգեհուճ.

Զգեստիկ *s.* bad dress; little coat, small garment.

Զգեստեմ, եղի *va.* to fling down, to throw on the ground, to beat down, to overturn; գգեստեաց զնա գեւն ի միջի անգ, the devil had thrown him in the midst.

Զգեցութիւն, Զգեցումն *s.* dressing or robing one's self; մարմնոյ գգեցումն, clothing himself in flesh.

Զգեցուցանեմ, ուցի *va.* to clothe, to dress, to put a dress on any one; to furnish with clothes, to adorn; էթէ զնան ի վայրի Աստուած այնպէս գգեցուցանէ, if God so clothe the grass of the field.

Զգեցուցիւ *a.* that robes or dresses.

Զգլխեմ գլխուս *տ.* to inebriate, to

get tipsy; to fly to the head as wine does.

Չգնամ, *այլ տ.* to walk, to take a walk, a turn, to walk out; - **Ի վերայ սանեաց**, **Ի բուրասանի**, to walk upon the roofs, in the garden; - **ընդ եզր ծովուն**, to wander along the sea shore.

Չգող, **չգուշից** *a.* sly, circumspect, considerate, guarded, wary; sure, safe, secure; - **վնեչ, կայ** *S.* **Չգուշանամ**; **Ի զուշի սանել** *S.* **Չգուշացուցանեմ**; - **վայր**, place of safety.

Չգուշաբար *ad.* silly, cautiously, prudently.

Չգուշագոյն *a.* very or more circumspect, very strict, rigorous; more sure; - **սանիցէք զբոգինս Խորայէլն Ի սլլծութեանց նոցա**, you shall cause the children of Israel to avoid their uncleanness.

Չգուշալ *a.* hurtful, to be abstained from or avoided; important, imposing, considerable; cautious, circumspect; certain, secure, sure.

Չգուշակ *a.* that renders cautious; that announces, warns.

Չգուշական *a.* hurtful; to be avoided; *S.* **Չգուշաւոր**; sober, moderate; - **կենցալ, կեանք**, ascetic life.

Չգուշահայեաց *a.* cautious, circumspect; smart, open-eyed.

Չգուշանամ, *ացայ տ.* to take care, to provide one's self, to watch, to superintend, to look after, to be cautious, to defend one's self, to mistrust; to evade, to fly, to keep, to stand out of the way; to manage with economy; to abate, to secure one's self, to observe, to parry, to consider, to reserve to one's self, to act up to one's dignity, to retain; - **անձին**, to take care of one's self, to be on one's guard; - **յաւաջ**, to await the future; - **սպէշէլ**, - **Ի կերակոց**, to fast; to diet; - **զոտս ուրուք Ի փայտի**, to put in irons, to lay by the heels; - **Ի կառաց**, to get out of the way.

Չգուշանք *S.* **Չգուշութիւն**.

Չգուշասկէս *S.* **Չգուշաբար**.

Չգուշացոյ *a.* cautious, wary, circumspect, prudent; ոչ -, inconsiderate, unwary, negligent.

Չգուշացուցանեմ, **ուշի տ.** to precaution; to forewarn, to preserve; - **զբերան իւր**, to guard one's tongue, to keep the tongue between the teeth.

Չգուշացուցիչ *a.* preservative.

Չգուշաւոր, **աց** *a.* provident, circumspect, considerate; exact, just, punctual, scrupulous; sly, politic; sober, moderate; wary, mature.

Չգուշեալ *ad.* with circumspection, slyly; strictly, punctually.

Չգուշոյական *a.* that conserves or keeps in safe custody.

Չգուշութիւն *s.* sliness, precaution, circumspection, consideration, guard, watch, attention, measure, constraint, preservation, management, heed, admonition, defence; discretion; exactitude, accuracy, punctuality; foresight; reserve; diet; sobriety; **չնեչ Ի -թէ**, to heed, to assure; **չնեչ ծովու** -, to set a bar to the sea, to put a dyke; - **տալ**, to prohibit, to forbid; - **Ի կերակրոյ**, diet, regime; **յաւաշատես** -, foresight; - **եղեալնմա՛ զոր նայն խոկոյր**, he having divined his thoughts; - **թեամբ** *ad.* *S.* **Չգուշաբար**.

Չգրգռեմ, **եցի տ.** to provoke, to incite, to excite, to irritate, to incense.

Չգրգռեմ, **եցայ տ.** to grow angry, to become incensed, provoked, exasperated, to chafe at.

Չգոն, **ից** *a.* wise, learned, skilful; sober, discreet, prudent; tame, familiar, gentle.

Չգոնաբարոյ, **Չգոնամիտ** *a.* good, well-behaved, peaceful, quiet, affable, courteous. [*to grow familiar.*]

Չգոնանամ, **ացայ տ.** to become wise;

Չգոնացուցանեմ, **ուշի տ.** to render wise; to tame, to subdue, to humanize.

Չգոնութիւն *s.* wisdom, maturity, good sense, good judgment; mildness, gentleness, benignity, affability; -. **Փերբ -թէ**, the Book of Wisdom and the Proverbs of Solomon; **սկիզբն -թէսն երկիւղ Տէառն**, the fear of the Lord is the beginning of wisdom.

Չգան *s.* damage, loss, prejudice; - **սանել**, to damage, to injure.

Չգանեմ, **զէլ տ.** to go out, to free one's self, to set one's self at liberty.

Չէխ, etc. *S.* **Չէղն**, etc.

Չէկ *s.* advice, news.

Չէկուցանեմ, **ուշի տ.** to warn, to announce, to declare, to notify, to learn, to instruct, to inform; - **կանխաւ**, to foretell.

Չէկուցիչ *a.* declarative; declarer; *alg.* arith. exponent, index.

Ձեկուցումն *s.* declaration, notification, warning, advice.

Ձեկանիմ, զայ տ. to flock together, to abound, to overflow, to flow, to inundate, to overflow, to purge, to run over, to gush out; to diffuse itself, to spread itself; to rush upon one, to assault; *S.* **Ձեղում.**

Ձեղև, էջ *a.* intemperate, lewd, debauched, luxurious, dissolute, spoiled; slippery, lubricous, inconstant, voluble; frail, weak; **ք էն ճանապարհք նորա**, his ways are dissolute.

Ձեղևագործութիւնս. licentiousness, luxury, wantonness.

Ձեղևայից *a.* brimful, heaped up, overloaded.

Ձեղևանամ *S.* **Ձեղիւիմ.**

Ձեղևանք *s. pl.* habitual debauch.

Ձեղևատէր *a.* debauched, lewd.

Ձեղիւեմ, էջի, Ձեղևիմ, էջայ տ. to abandon one's self to luxury, excess, debauch, to be dissolute; to be intemperate, licentious, prodigal, extravagant; **ի դինւոջ, to drink hard, to gormandise; բա մարտութեանն քա զաամու գեղեցկան զհէտ վարձուց**, they ran greedily after the error of Balaam for reward.

Ձեղևութիւն, Ձեղևումն *s.* intemperance, orgies, debauch, luxury, excess, extravagance, extremity, depravation, lust, licentiousness.

Ձեղծ, էջ *a.* dissolute, incontinent, free, wanton, debauched; spoiled; careless, neglected, indolent, sluggish; *s.* negligence, carelessness, inattention; *ad.* negligently.

Ձեղծադործ *a.* destroying, injurious; badly done, wicked. [*perverse.*]

Ձեղծամտեալ *a.* corrupted, spoiled,

Ձեղծանեմ, ծի, Ձեղծեմ, էջի, Ձեղծեցուցանեմ, ուցի տ. to spoil, to ruin; to abuse, to deceive, to delude, to seduce, to beguile; to rob, to steal, to ravish; **ղեղծեմ զգառաւորս (ընկեք), to corrupt judges.**

Ձեղծանիմ, ծայ, Ձեղծիմ, ծայ *or* **ծէցայ տ.** to be spoiled, ruined; to be abused, corrupted; to make a bad use of, to misuse; **ի խնամութեամբն, to abuse one's power.**

Ձեղծմտութիւն *s.* mental aberration, madness, folly.

Ձեղծութիւն *s.* corruption, depravation, debauchery; disorder.

Ձեղծուցանել *a.* fallacious, deceitful.

Ձեղծուցանեմ *S.* **Ձեղծանեմ.**

Ձեղևած *s.* plenty, abundance.

Ձեղում, զե տ. to shed, to pour out, to spill; to fill up; **ուռք, (յոք) զվարդասուեութիւնն**, to preach redundantly, to be verbose; **բազում ծայր զեղեալ հեղուլ,** to laugh immoderately; **ղեղուին զնովալ զամենայն ամբոնն**, the people crowded around him.

Ձեղում, էղայ տ. *S.* **Ձեզանիմ;** **ի սնդութեամբ,** to be filled with joy; **ծովու,** to be at the flood; **ի սիք ի յուշոյ,** to slip one's memory, to forget; **զոմամբ,** to embrace, to clasp to one's bosom; **զեղաւ սիրտ նորա,** his heart swelled with emotion, overflowed, outpoured itself.

Ձեղումն *s.* affluence, abundance, exuberance; breaking out, overflowing, defluxion; shedding, effusion; jet, eruption; **ի սնդութեան,** transport, rapture; **շնորհաց,** fullness or abundance of grace; **սրտի,** overflowing, outpouring, effusion, largeness of heart; **վասիկաց,** overflowing or inundation.

Ձեղուն *a.* heaped, brimful, redundant; **թաթաղուն, շարժուն եւ** **պրստ,** pressed down, shaken together and running over.

Ձեղուցանեմ, ուցի տ. to heap, to overflow.

Ձեղևակն *a.* elliptical.

Ձեղեմ, էջի տ. to restrain, to retrench, to contract; to throw into the shade, to eclipse, to darken, to obscure, to cloud; *com.* to discount, to cash.

Ձեղումն *s.* ellipsis; *com.* discount; **տունել,** to discount bills.

Ձեղև, զըն *s.* regret, compunction, penitence; remorse; *a.* repentant, contrite; **ընեկ մտաց ուրուք,** to scruple; to have qualms of conscience, to be smitten with remorse; **ընեկ ուռք, - ապաշաւ անկանիլ ի միտս, զըն ուռեկ զըք, ի գտլ, հարկանիլ, ի ապաշաւանոց գալ, - ընդունել,** to repent, to afflict one's conscience; **ի ածեկ - բերեկ,** to cause to repent, to reform; **որովիք - էալցի զմեզ,** how we shall repent!

Ձեմեզ *or* **մուզ** *S.* **Ձետեզ;** **պահեկ,** to place in safety.

Չեմեղեմ *vn.* to have pity or compassion; to free from danger.

Չեն, **Չենադործութիւն** *S.* **Չոհ**, etc.

Չենածոյ, *ից* *a.* sacrificed, immolated.

Չենական *S.* **Չենիլ**.

Չենակար *a.* hurtful, pernicious.

Չենանիմ, **զենայ** *vnp.* to be sacrificed or immolated.

Չենարան, *այ* *s.* shambles, slaughterhouse; altar; the Cross, the Holy Rood.

Չենարար *S.* **Չենակար**.

Չենելութիւն *S.* **Չոհ**.

Չենիթ *S.* **Կարգաթիակէս**.

Չենիլ, **լեայ** *s.* victim, that is ready to be sacrificed; immolation.

Չենում, **նի** *va.* to slaughter, to kill; to immolate, to sacrifice.

Չենումն *s.* act of slaughtering; victim, sacrifice.

Չեռալութիւն *s.* tossing, tide, ebb and flow.

Չեռամ, **սցի** or **սցայ** *vn.* to creep; to swarm; to crawl; - **եռալ**, to burn, to be fervid; - **ցանկութեամբ**, to burn with concupiscence; **յամենայն զեռնոյ որ զեռայցեն ի զերայ երկրի**, from all creeping things that creep upon the earth.

Չեռնական *a.* creeping.

Չեռնում *vn.* to boil, to bubble up; to be inflamed, to be on fire.

Չեռումն *s.* crawling, creeping:

Չեռուն, **անոյ** *s.* reptile, creeping animal; aquatic insects; *a.* creeping, crawling.

Չեռուբէս *s.* arabian wolf, hyena.

Չեանդ *s.* place, spot; *a.* placed, arranged; assured, firm; - **անուլ**, to place one's self, to put one's self, to stop, to stand still, to halt.

Չեանդանամ, **սցայ** *vn.* to be placed, established.

Չեանդեմ, **էցի**, **Չեանդեցուցանեմ**, **ուցի** *va.* to place, to deposit, to put, to establish, to dispose, to plant, to install, to procure a situation or place for.

Չեանդիմ, **զեցայ** *vn.* to place one's self, to install or settle or establish one's self; to find a situation, to obtain or find a place.

Չեանդուած, **Չեանդութիւն**, **Չեանդումն** *s.* placing, settlement, installation; disposition, arrangement, ordering.

Չեովաղեղ առնում *S.* **Արշաւեմ**.

Չերդ *S.* **Չերթ**.

Չերեամ *ad.* triennially, three years. **Չերթ** *pr.* as, the same as, as well as, like.

Չերծ *a.* exempt, frank, free; safe, sure; *s.* deliverance, safety; - **անեղ**, *S.* **Չերծանեմ**; - **կալ**, **լինել**, to be secure from, sheltered from, exempt from; - **կացուցանել**, to shelter, to secure, to screen; to exempt, to free, to dispense from.

Չերծանեմ, **ծի** *va.* to take away, to carry off; to detach; to strip, to despoil, to rob.

Չերծանիւմ, **ծայ**, **Չերծիմ**, **Չերծնում** *vn.* to be freed, delivered, to escape, to make one's escape, to disengage one's self, to save one's self, to run away, to detach one's self; to slip off, to slide away; - **յառնջութիւն**, to be cured; - **ի խաւարէ ի լոյս**, to pass from darkness to light; - **յամուսոյ**, to be widowed, deprived of one's husband.

Չերծում, **ծի** *va.* to dispossess, to strip, to carry away; to snatch, to deprave, to ravish, to pull off; - *vn.* to free one's self, to get rid of, to have recourse, to escape to, to take refuge.

Չերծումն *s.* deliverance, liberation, freedom; stripping off, spoiling, divesting; - **էլից**, decease, death.

Չերծուցանեմ, **ցի** *va.* to deliver, to free, to save, to undo, to disengage, to liberate, to preserve, to get out; - **ի մահու պարտեաց**, to relieve from capital punishment, from death.

Չերծուցիչ *a. s.* deliverer, rescuer.

***Չեւայ** *s.* square; - **երկաթի**, iron knee.

Չեւս *S.* Jupiter; *S.* **Արամալդ**.

Չեփիւն, **Չեփիւտոս**, *ից* *s.* zephyr; **քաղցրաւունչ** -, the gentle -s; **զովարար** -, refreshing breeze; *S.* **Էրան**.

Չզուանք *s. pl.* oppression, vexation, vexatious measures; nausea, disgust, aversion, loathing, rising of the stomach; horror, detestation, abomination. [detestable, hateful.

Չզուելի *a.* disgusting, abominable, **Չզուեմ**, **էցի** *vn.* to disgust, to vex, to persecute, to importune, to revile, to abuse, to outrage.

Չզուիմ, **ւեցայ** *vn.* to be disgusted,

tired, to hate, to abhor, to abominate, to detest.

Չէն. զինուց or Էց s. arm, weapon; armament, armour, munition, harness; չին ն, woman, female; - եւ զարդ, armour, arming; - Ի ձեռնն, in arms; armed, arms in the hands; զինու զօրութեամբ, with arms; by main strength; -ս կրել, to carry, to bear arms; Ի - գնալ, ընթանալ, գառնալ, - առնուլ, գրեհուլ, Ի վեր առնուլ, Ի վառել, to fly to arms, to buckle on one's armour, to take up arms, to arm one's self; - առնուլ ընդդէմ, to bear arms against; Ի - վառել, to put under arms; Ի բաց թողուլ զս, to lay down one's arms; հրաման կրելոյ -ս, license to shoot; հրաժօվ -ք (հրազէք), fire arms, guns, muskets, rifles; հասու -ք (սուսեր սուին), side arms, weapons, cutting, edge; վառեալ Ի - եւ Ի զարդ, armed from head to foot; առաջին վորձ զինուց, one's first passage in arms; այր զինու, man at arms; ազգ կիրթ Ի հրահանգս զինուց, a nation inured to war; Ի -! Ի -! to arms! - Ի վեր! - յաւաջ! - Ի վայր! carry, present, ground arms! կազմ Ի -! ready! - կաւէք, - առէք, - Ի ձեռս! support arms! սպանանէլ զինուք, to put to the sword; երանէլ ընդ -ս S. Երանեմ; դուլ զինուց, a truce; սահմանք քաջաց ն իւրեանց, the arms of the brave decide the limits of their power.

Չէրնկէց a. that abandons, throws away his arms, fugitive; - փախտեալ գնալ, to throw down one's arms and flee; - ընէլ, to lay down one's arms; to unarm, to surrender; - առնէլ, to unarm, to disarm.

Չէրնկէցութիւն s. disarming. Չէրնախր a. splendidly armed, well mailed; - Ժողովէլ, to riunite well-armed troops or persons.

Չըմբալ, Չըմբիւմ, Չընգամ, Չընդան S. Չըմբալ, etc.

Չընկենում, էցի սա. to throw, to thrust, to cast far from one; to drive away, to remove; - զամթ, to throw off all sense of shame, to become immodest.

Չթափ անցանեմ S. Թափ անցանեմ.

ՉԻ conj. for, because, in order that, to the end that; that; զի՞ ad. what? what thing? why? for what reason? զի՞ կայ իմեւ .քո, what do you want, or

what do you want of me? զի՞ է զի, what is the motive for which? why? what is it? why then? զի՞ է զի յարեւու եկիք այսօր, how happens it that you are returned before sun-down? քէզ զի՞ փոյթ է, what does it matter to you? զի՞ է որդեակ, what do you want my son? զի՞ int. how! how much! զի՞ անդու էս, how cruel you are! զի՞ բարի կամ զի՞ վայելուչ, how good and how pleasant!

Չիարդ ad. how, of what sort, in what manner, according to; what? how? why? for what reason? int. how! how much! - դժուարին է! how difficult it is! - ն, զ-ն s. condition, quality, how, the why, the wherefore; զիսէլ զ-ն ամենայնի, to know the why and the wherefore of every thing.

Չի՞ արդեօք ad. what? how? what is it? - Պէտրոյն էդէլ? what has happened to Peter? [pleasure.

Չիարդուէտ ad. at one's will or Չիդն s. hammer-headed shark.

Չիլ s. mus. first string; treble voice, soprano.

Չիղճ s. regret, grief; - է ինձ, I regret, I repent; - մեծ է ինձ, I bitterly reproach myself, I am very sorry; S. Չէղճ.

Չի մի, Չի մի էրբէք conj. lest, for fear that, that never.

Չինագործ, այց s. armourer.

Չինագործութիւն s. trade of making arms; arming, armament.

Չինագագար . Չինագագարումն s. armistice, truce; - առնէլ, to make a truce.

Չինազարդ, Չինազգեստ a. armed, invested, furnished with arms; - ընէլ, to arm one's self, to take, to bear arms.

Չինազարդիմ. էցայ սո. to arm one's self, to put on arms.

Չինազգեստ S. Չինազարդ.

Չինազգեստիմ S. Չինազարդիմ.

Չինախալ s. fencer; S. Չինախալութիւն; - առնէլ, to fence; ուսուցել -ի, fencing-master; մարզարան -ի, fencing-school.

Չինախալութիւն s. fencing.

Չինակիր, կրաց s. that carries arms; squire; soldier, swordsman; officer.

Չինակէց a. companion (in arms), fellow-soldier, comrade.

Չինակրութիւն s. the carrying of arms, armament.

Զինակցիմ, եցայ տ. to fight together, to accompany in battle.

Զինակցութիւն s. accompanying in war; alliance.

Զինահամբարձեալ ընիմ, to arm against, to rebel. [ness.]

Զինահարմ. a. struck by love, or saddened.

Զինահարիմ, եցայ տ. to be wounded with a weapon.

Զինամարտիկ a. armed combatant.

Զինամարտութիւն s. armed warfare.

Զինանոց, այ s. arsenal, magazine of arms. [S. Զինասալ, etc.]

Զինաշարժ, ից a. that fences, fencer;

Զինապատեանք s. sheath, scabbard.

Զինապետ s. corporal.

Զինավաճառ. այ s. armourer; - հրայանից, gunsmith; - սրագինուց, sword-cutler.

Զինատեաց a. avoiding, abhorring war, desiring peace at all price.

Զինարան S. Զինանոց.

Զինաւոր, etc. S. Զինուոր, etc.

Զինաբոլ a. gathering the arms of the fallen.

Զինեմ, եցի տ. to arm, to provide with arms, to man, to equip; to provide with, to fortify.

Զինիմ, եցայ տ. to arm one's self, to take up arms, to oppose; to provide one's self with.

Զինիկ, ի s. zinc.

Զինուոր, այ s. militia-man, warrior, soldier; իբրեւ զ-, in a military manner; - սոսկական, private or common soldier; հետեւակ - , foot-soldier; հեծեալ -, horse-soldier. [like a soldier.]

Զինուորաբար ad. in a military way,

Զինուորագրութիւն s. conscription, enlistment; ինքնակամ-, enlisting.

Զինուորական a. military, soldierly, soldier-like; s. soldier; - արուեստ, tactics.

Զինուորակից s. fellow-soldier; - բիմ, my comrades, my brothers in arms.

Զինուորանամ, ացայ տ. to be a soldier, to turn soldier.

Զինուորանոց s. barracks.

Զինուորացի ad. in a military manner. [militant.]

Զինուորեալ եկեղեցի, the church

Զինուորեմ, եցի, Զինուորեցուցանեմ, ուցի տ. to enlist, to maintain soldiers; to exercise in the art of war; to arm.

Զինուորիմ, եցայ տ. to take up arms, to fly to arms, to arm one's self; to

oppose; to take up the profession of arms; ուր երբեք զինուորիցի խրովք թռակոք, who goeth a warfare any time at his own charges? զի դու զինուորիցիս նոցա զբեղեցիկ զինուորութիւնն, that thou by them mightest war a good warfare.

Զինուորութիւն s. militia, arms, profession of war; army; armament; tactics; soldiery; մասնեկ, գրիկ ի -, to enlist; - հրեշտակաց, զուարթոց, անմարմնոց, choir, or host of angels.

Զինչ s. a. who? which? what? ad. how? why? pr. ad. that, which, what; - կերիցուք, կամ - արբցուք, կամ - զչեցուք, what ye shall eat, or what ye shall drink, what ye shall put on; - էւ իցէ, whatever, whichever; - է ինձ? what does it matter? - կամիք? what do you like? - ինքդեք? what are you seeking? - ապաւ? why? for what cause? - օրինակ? in what manner? - սակցեն? what will they say? - ինչ? what? - ինչ առնել էր էւ էս ոչ արարի? what is that which I ought to have done and have not done? - ապա? what? what then?

Զինչ էն, էին. էուն s. nature, substance, state of a thing.

Զինչուինչ a. s. how? what can it be? how can it be?

Զինչպէս a. futile, vain, frivolous; ad. capriciously. [how?]

Զինչպիսի a. what? in what manner?

Զինչպիսիէն ad. capriciously, conceitedly.

Զինչպիտութիւն s. caprice, whim, freak, humour, fantasy; ի կամն անձին - թեան բերիլ, to follow one's own caprice or fancy; թողուլ զք ի կամն անձին - թեան, to leave one to his ways or caprices.

Զինչպոյն a. lower, sunk.

Զինչկան a. mild, humble, condescending, complaisant.

Զինչնեմ, ջի, Զինչնիմ, ջայ տ. to calm one's self, to relent, to grow tranquil, to yield, to cool, to comply; to acquiesce, to listen, to condescend, to connive; to become extinct; - յաւաջին զուարթութեանէն, to lose one's cheerfulness; - յալաչանա, to be moved by entreaties, to acquiesce in, to comply with, to yield to; զինչնեք տակաւ էր. թայր ջուրն էւ թուանայր յերկրէ, the waters returned from off the earth

continually; էջ եւ զեջեր ի խորս ե, կրի, yet shalt thou be brought down unto the nether parts of the earth.

Զիջութիւն, Զիջումն *s.* calmness, tranquillity; subsiding; condescension, connivance, deference; indulgence.

Զիջուցանեմ, ուցի *va.* to calm; to cool; to extinguish; - զար առ ի զատու կցութիւն, to soften, to render compassionate.

Զիստ, զատից *s.* thigh; haunch; - կենդանեաց, leg; - կամբջի, stern; - նաւու, keel of a ship.

Զիւրարեմ, ըիմ' տա. to raise a tumult or disturbance; - զալանդ, to divulge, to publish.

Զկրի *a.* destitute, deprived; - լինել, գասնիլ, to be -.

Զիւրովն երթալ, գնալ, to kill one's self, to put one's self to death.

Զանամ, ացայ *va.* to deny, to retract, to refuse, to deprive, to retain.

Զացող *a.* that denies, refuses; ungrateful.

Զացողութիւն, Զուցութիւն, Զլաւացումն *s.* denial; recantation, refusal; wrong.

Զկեւ *s.* medlar; medlar-tree.

Զկծանք *s. pl.* chagrin, grief, vexation, crabbedness.

Զկծեմ, եցի *va.* to embitter, to afflict, to torment; *S.* Զկծիմ.

Զկծեցուցանեմ, ուցի *va.* to displease, to vex, to trouble, to offend, to chagrin; to nettle, to sting, to peck at; զկծեցուցից եւ ես զձեզ բանիւք, I will sting you with my words.

Զկծեցուցիչ *a.* sharp, biting, piquant; - բանք, biting words, sarcasm.

Զկծիմ, էցայ *vn.* to be vexed, grieved, concerned, moved, soured, exasperated; - զխուով, to intoxicate, to get drunk.

Զկծումն *S.* Զկծանք.

Զկնի *pr.* after, since; behind, back, backward; *ad.* after, since, then, afterwards, hereafter, underneath, behind, one after another, next to, subsequently; Տրայանոս կալաւ զինքնա կալութիւնն - Ներուսայ, Trajan was emperor after Nerva; - միմեանց, զմի մեանց կնի, մի զմից կնի, one after the other, subsequently, blow upon blow; - երկուց ամաց, two years ago; - ոչ բազում աւուրց, some days after; - ապա, at length; զերխ ամն ամ զամի

-, during three successive years; է-կայք - իմ, follow me; որ զմեր կնի ոչ շըջի, who is not of us; զգուռն ձգել-իւք, to shut the door behind or after one; մի զմից կնի կցեալ, one tied to another; linked; եւ որ ինչ - այսորիկ, եւ որ -, and so on, &c. etc.; - բնու-թեանս, suitable or according to the nature, natural, like nature; - գալ, գնալ, երթալ, ընթանալ -, to follow; - պնդել, մտանել, լինել, to pursue, to follow up, to hunt, to persecute; - խտարիլ, to be allured; to be carried away; մըլըրիլ - իրատու, to be swayed by bad advice; - կամաց իւրոց անէլ զար, to make the slave of one's will.

Զկնի, զկնեաց *s.* that which follows, following, posterity, future, hereafter; *ad.* afterwards.

Զկրկանք *S.* Զբայր.

Զէտ *pr. ad.* after, then, since; with, together; - առաքել, to send for; - բերել, to add, to subjoin; - գալ, to follow, to come after; to result; to depend; գնալ, երթալ -, - շըջել, to follow, to go after; to imitate; - երթալ գասարիւովութեան, to love idleness; - ելանել, ընթանալ, հեծանել, մտանել, յարձակիլ, ունել, պնդիլ, վարիլ, to run after, to pursue, to overtake, to follow, to persecute, to be at the heels, to give chase; իւրաքանչիւր - միմեանց, one near the other, close to; - լինել ճանապարհաց ուրուք, to follow tracks; գճաց ոչ առաք - մեր, we have brought no bread with us; մի զմից հէտ, one after the other, a little at a time, by degrees; զոյր - ելեալ էս, who is he whom thou pursuest?

Զհետերթանք *s. pl.* consequences; accessories.

Զհետերթութիւն *s.* the following.

Զլուս, ի *s.* cornelian cherry, cornel; cornel tree.

Զլեար, երջ *S.* Զկեռ.

Զլեական *a.* plaintive; penitent.

Զլըմ, ացի, Զլըմամ, ացայ *vn.* to repent; to be sorry, to regret, to complain, to acknowledge one's fault.

Զլըմարտ *a.* tender, affected, plaintive, moaning. [grieved.

Զլըպեալ *a.* repentant, contrite, Զլըացուցանեմ, ուցի *va.* to make repent, to affect, to move.

Զլըութիւն, Զլըումն *s.* compunction, repentance, contrition; penitence; ի

- գաւ, է գըջման լինել, to repent; է - ածեւ, to make repent.

Ջճոնսապարհայն ad. by way of, by the way, on the way.

Ջմայլական S. Ջմայլեցուցիչ.

Ջմայլանամ S. Ջմայլում.

Ջմայլեցուցանեմ, ուցի va. to charm, to please extremely, to fill with rapture, to enchant, to put in extasy; to satiate, to satisfy, to sate.

Ջմայլեցուցիչ a. charming, surprising; enchanting.

Ջմայլեմ, էցայ vn. to be charmed, delighted; to enjoy; to take one's fill of, to glut one's self with, to be satiated, glutted, to be intoxicated, enraptured.

Ջմայլութիւն. Ջմայլումն s. satiety; delight, transport, rapture; witchery, enchantment.

Ջմբայ s. anguish, affliction, anxiety, trouble, tribulation, consternation; whimsy, wild fancy, phantom.

Ջմբաղիմ, էցայ vn. to torment one's self, to toss about, to tumble and toss.

Ջմբուլ S. Սմբուլ.

Ջմբրիմ. Ջմբրիմ. էցայ vn. to grow torpid, stiff, numb, to be benumbed, dulled; to lose one's senses, to be stunned; to feel giddy.

Ջմեկն, է, աւ s. pen-knife.

Ջմէ ad. why?

Ջմուսս, զմուսյ, սով s. myrrh.

Ջմուսեբր, Ջմնուսեբր a. producing myrrh.

Ջմուսիմ, սցայ vn. to be perfumed with myrrh.

Ջմուեմ S. Ջմուեմ.

Ջմնեկնի s. myrrh tree.

Ջմնիս s. emery.

Ջմնասլիբ, ՝լից a. full of myrrh.

Ջմնսեալ a. mixed with myrrh; embalmed.

Ջմնեմ, էցի va. to mix or fill with myrrh; to embalm.

Ջմնումն s. embalming.

Ջմուս ածեմ, ածի va. to think, to regard, to consider; S. Միս.

Ջմուսածութիւն s. thought, consideration, reflection, meditation.

Ջմրիմ S. Ջմրիմ.

Ջմրիսեայ, -սի a. emerald, made of emerald.

Ջմրուխտ, ըխտյ or տի s. emerald.

Ջնդամ, սցի va. to spare, to save, to

be careful; vn. to tremble, to shiver; to throb, to palpitate.

Ջնդան, է s. prison; ապ է -, արդէլոււլ -աւ, to put in -, to throw into a dungeon; S. Բանա.

Ջնդանարդէլ, -աւոր S. Բանարդէլ.

Ջնդանեմ S. Բանահմ.

Ջնդայումն s. care, sparing; heart-breaking, grief.

Ջնիւ, շնոյ s. observation, examination; spectacle, view; է - էրանել, մատչել, կալ, to visit, to go to see; to look at, to observe, to examine; է - գալ, to come within view, to be observed.

Ջնիստ a. low, lower. [ing.]

Ջնիլազածումն s. zinking or galvaniz-

Ջնիստ s. zincate.

Ջննական a. S. Ջննէլէ; observing, examiner.

Ջննարան s. judgment hall; court of justice, tribunal.

Ջննէլ a. visible, tangible, palpable.

Ջննեմ, էցի va. to look at, to observe, to stare at, to aim at, to contemplate; to examine, to study, to discuss; to remark, to clear up, to recognize; to visit; to feel, to touch.

Ջննիչ s. observer; examiner.

Ջննութիւն, Ջննումն s. observation, speculation, theory; visit. [sunk.]

Ջննարդոյն a. lower or very low, Ջննանիմ, Ջննտիմ, սայ vn. to settle, to grow calm, to relent.

Ջննուցանեմ, ուցի va. to weigh down, to cause to sink; to depress, to calm.

Ջոզխոս S. Կենդանականար.

Ջոզ, էց s. victim, sacrifice, immolation, host; - ողջակէզ, holocaust; - մատուցանել, to make a sacrifice; - աւնել (զոբ), to kill.

Ջոզագործ, սայ s. that immolates, sacrificer.

Ջոզագործեմ S. Ջոզեմ.

Ջոզագործութիւն s. immolation, sacrifice.

Ջոզական S. Նուիրական. [rifices.]

Ջոզակեր a. eating the flesh of sac-

Ջոզամասոց a. sacrificing. [ficer.]

Ջոզասպաս s. assistant to the sacri-

Ջոզատուն s. heathen temple.

Ջոզանոց, Ջոզարան, սայ s. altar of sacrifice; vase of immolation.

Ջոզարար S. Ջոզագործ.

Ջոզաւոր, սայ a. immolated, sacrificed; sacrificial.

Չոհեայ *a.* sacrificed, immolated; s. things offered to idols, flesh of the victims. [rifice.

Չոհեմ, եցի *va.* to immolate, to sac-

Չոհիչ *s.* sacrificer, immolator.

Չոհանի *s.* immolation, act of immo-

lating, sacrifice.

Չողալ *S.* Չղալ, Չոյն.

Չոմ, ոյ *s.* draw-bridge.

Չոյք, զուգեց *a.* even; conjoined, united, equal, alike, similar; *ad.* level, without odds, equally; close to; con-

jointly, with, together; *s.* pair, couple; -ք, -ք կռոց, balance; a coach and

two or four; - պրահնոցին, nape of the

neck; - մի եզանց, a yoke of oxen or

bullocks; -ք կռոց, a couple of asses; -ք կարաւոց, ասրճանակաց, brace

of partridges, of pistols; - մի կռկաց, a pair of boots; - , - ընք, directly,

forthwith, as soon; - ընդ բանին եղեւ, no sooner said than done; -ս -ս, in

pairs, by twos, two and two.

Չոյդանուն *a. gr.* synonymous; equi-

vocal; *S.* Հոմանուն.

Չոյգեքինացին *a.* God-like, divine.

Չոյգընթաց *S.* Չուգընթաց.

Չոյգոստատ, այ *s.* aid-de-camp.

Չոչ, Չոչոտեմ, etc. *S.* Չոչ, etc.

Չոպայ, է, էւ *s.* hyssop; holy-water

sprinkler, asperges-brush.

Չով *a.* fresh, cold; *s.* cool, freshness.

Չովական *a.* fresh; refreshing.

Չովամորսին *a.* chilly, sensible to cold.

Չովանամ, սցայ *vn.* to cool, to grow

cool, to become cool.

Չովարար *a.* refreshing, cooling,

refrigerative; *s.* refreshment.

Չովացութիւն *s.* refrigeration.

Չովացումն *s.* refreshment.

Չովացուցանեմ, ուցի *va.* to refresh;

to give freshness; to refrigerate.

Չովացուցիչ *S.* Չովարար.

Չովոյ or Չուոյ, այ, Չովոպակեց *s.*

companion, fellow, comrade, mate;

school-fellow, fellow-student; associate,

partaker; accomplice, party, abettor,

follower.

Չովորութիւն *s.* company, society;

correspondence, intelligence; partici-

pation.

Չովութիւն *s.* coolness, freshness,

refreshment, refrigeration; է -թեան

երեկոյի, in the cool of the evening.

Չոր օրինակ *conj.* for example, as;

ad. as well as, as, how.

Չուարակ, այ *s.* bullock, steer; ox;

bull; *ast.* Taurus, the Bull.

Չուարակագլուխ *S.* Յրագլուխ.

Չուարակադէնութիւն *s.* immolation

of bullocks or steers.

Չուարակափեղ *s.* chimera partaking

of the bull and the elephant. [stall.

Չուարակափակ, Չուարափակ *s.* ox-

Չուարթ *a.* joyful, cheerful, smiling;

gay, sprightly, lively, merry; serene,

clear.

Չուարթաբեղ *a.* blithesome, smil-

ing, cheerful; - յանկութիւն . joyful

youth.

Չուարթագին *S.* Չուարթ; *ad.* joyful-

ly, gaily; - են այք նորա է գինոյ, his

eyes are merry with wine.

Չուարթագեմ *S.* Չուարթերես.

Չուարթածաղկ *a.* smiling, florid,

young, graceful; - հասակ, sprightly

youth, youthfulness; - ճանկութիւն,

infancy, childhood, the prime of life,

best time of life; - ալիք, gray-beard.

Չուարթակեց *a.* rejoicing together;

- ընեւ, to congratulate, to share one's

joy, happiness or satisfaction; - աւ-

նել, to make a sharer in one's joy.

Չուարթահայեաց *a.* of gentle aspect,

mild looking, laughing, joyous, happy.

Չուարթաճաճան *a.* bright, shining

splendidly, fulgid.

Չուարթամիւ *a.* sweet or good-tem-

pered, gay, sprightly; joyful, merry.

Չուարթամոտութիւն *s.* good hu-

mour, joyfulness, gaiety; generosity,

benignity.

Չուարթանամ, սցայ *vn.* to be joy-

ful, to rejoice, to be diverted; to

rouse one's self, to give one's self up

to gaiety; փց. to shine, to enlighten,

to cheer up, to be kindled; to be

vigilant, sober, to watch; - է գինոյ,

to be seasoned with wine; զուարթա-

ցեալ է գինոյ, tipsy; *S.* Գինի; զուար-

թացաւ սիրա նորա, his heart was

merry, expanded, dilated; զուարթացան

երեւք նորա, his countenance brighten-

ed up; - հրոյ, to relight, to rekindle.

Չուարթաչար *a.* malignant, crafty,

cunning.

Չուարթառատ *a.* generous, liberal;

- առբք, liberality.

Չուարթատեսիլ *a.* of fine aspect,

pretty, beautiful, handsome; - գեմք,

երեւք, cheerful countenance, serene

aspect.

Չուարթարար *a.* jesting, that makes merry, diverting; that gives joy, joyful.

Չուարթացուցանեմ, *ուչի va.* to divert, to exhilarate; to drive away melancholy, to enliven; to animate, to revive; - *զեհաս*, to cheer, to soothe the spirit; - *զտեղև*, to delight the ears, to please, to solace.

Չուարթերեմ *a.* blithe, smiling, graceful, cheerful, laughing, pleasant looking; shameless, bold.

Չուարթութիւն *s.* gaiety, joy, good humour; activity, vigilance.

Չուարթուն, *թնոյ* *a.* sprightly, lively, vigilant; *s.* angel.

Չուարճ *S.* **Չուարթ**; -, *-աբար ad.* joyously, merrily.

Չուարճարան *a.* facetious, pleasant, joker, comic fellow; jocosely, waggish, droll. [*jest.*

Չուարճարանեմ, *էջի vn.* to joke, to **Չուարճարանութի** *s.* facetiousness, pleasantry, jest, facetious saying.

Չուարճարոյս *a.* green, flourishing, covered with leaves.

Չուարճալի, *-լից* *a.* pleasing, recreative, delectable, delicious, diverting, mild, agreeable; jocosely, merry, pleasant, jovial, smiling; -*բ.* pleasures, enjoyments of this world.

Չուարճախառն *a.* mixed with joy.

Չուարճախօս *S.* **Չուարճարան**; - *լի նեւ*, to amuse, to joke, to tell stories; *սյր* -, an amusing fellow; story-teller.

Չուարճախօսութիւն *S.* **Չուարճաբանութիւն**.

Չուարճական *S.* **Չուարճալի**.

Չուարճակից *S.* **Չուարթակից**.

Չուարճաձայն *a.* sweet-throated.

Չուարճանալի *a.* pleasing, enjoyable, to be enjoyed; *S.* **Չուարճալի**.

Չուարճանալ, *ացայ vn.* to enjoy, to rejoice, to delight in any thing, to be delighted, to amuse one's self, to be diverted, to play; to laugh, to jest, to divert one's self; *fig.* to flourish; - *սրտի*, to rejoice one's heart, to solace; - *ընդդէմ*, to be delighted with beauty; - *կրբէւ զդարբի*, to flourish like an herb; *զուարճացեալ ալիք*, grey hairs, hoariness.

Չուարճանք *S.* **Չուարճութիւն**.

Չուարճարան *s.* abode of happiness.

Չուարճացումն *s.* rejoicing, happiness, delight; flourishing anew, growing green again.

Չուարճացուցանեմ, *ուչի va.* to rejoice, to recreate, to delight, to divert, to drive away melancholy, to amuse, to give pleasure.

Չուարճութիւն *s.* joy, enjoyment, rejoicing, pleasure, deliciousness, delight, diversion, cheerfulness; contentment, complaisance, pleasure, pleasantry; amusement, recreation, pastime; gaiety, frolicsomeness; - *սեղւոյ*, amenity.

Չուգարան *a.* unanimous, with one opinion or voice.

Չուգարանեմ, *էջի vn.* to agree, to be of one mind. [*tion.*

Չուգարանութի *s.* analogy, proportion.

Չուգարաբառ *S.* **Համաձայն**.

Չուգարնակ *a.* that lives or dwells together, neighbouring, adjacent.

Չուգազին *a.* of equal price.

Չուգազոյն *a.* equal, companion; *ad.* equally.

Չուգադործ *a.* that works or labours together, that does the same thing.

Չուգադասեմ, *էջի va.* to range together, to put in the same class.

Չուգազիր *a.* combined; *phys.* coefficient. [*compose.*

Չուգազրեմ, *էջի va.* to combine; to **Չուգադրութիւն** *s.* combination; composition, conjunction.

Չուգազանութիւն *s.* equidifference.

Չուգազօր *a.* *phys.* isodynamic.

Չուգաթիւ *a.* even; equal, alike; of the same number; consubstantial.

Չուգաթոռ *S.* **Աթոռակից**.

Չուգաթուեմ, *էջի va.* to relate, to join together.

Չուգախաղայ *a.* that stirs together, that walks with another.

Չուգախառն *a.* combined, mixed.

Չուգախառնեմ, *էջի va.* to mix together, to compose, to ally.

Չուգախառնութիւն *s.* combination, mixture, medley, miscellany; -, *-նումն* *phys.* inflection.

Չուգախնդիր *s.* competitor.

Չուգախոտոր *a.* *phys.* divergent.

Չուգածիրանի *a.* clothed with the same purple, that has the same dignity.

Չուգական *a.* even, alike, equal; *s.* counterpart.

Չուգականութիւն *s.* likeness, equality; equivalent.

Չուգակարգեմ, *էջի va.* to put in order, to dispose; to put into verse.

Չուգակերպ *a. chem.* isomorphous.
Չուգակերպութիւն *s. chem.* isomorphism.
Չուգակիր *a.* alike, partaking.
Չուգակից *a.* alike, equal, same; *s.* spouse (man or woman).
Չուգակշեռ *a.* equivalent, equipollent; just, equal; *s.* equilibrium; compensation.
Չուգակշեռմ, *էջի va.* to reduce to an equilibrium, to render equivalent; to equal, to compare; to counterbalance, to make up for, to counterveil.
Չուգակշռութիւն *S.* **Չուգակշեռ** *s.*
Չուգակողմ *a.* equilateral.
Չուգակրօն *a.* of the same religion.
Չուգակցեմ, *էջի va.* to join together.
Չուգակցորդ *a.* participant; equal.
Չուգակցութիւն *s.* participation, equality; coupling, match, union.
Չուգահակ *a. phys.* at an equal level.
Չուգահայր *a.* of the same paternity, that has the same quality as the father.
Չուգահասակ *a.* of equal age; of the same height.
Չուգահաւան *a.* unanimous.
Չուգահաւասար *a.* equal, just, equivalent; alike, same.
Չուգահաւաքումն *s.* assemblage.
Չուգահեռադիւծ, **գծի** *s.* parallelogram; - **զօրութեանց**, - of forces; - **յօդաւոր**, parallel joint.
Չուգահեռական *a. s.* parallel.
Չուգահեռականութիւն *s.* parallelism.
Չուգահեռոտն *s.* parallelepiped.
Չուգահեռ *ad.* together, contiguous.
Չուգածայն *a.* correspondent, equal, unanimous; joining in accord; *ad.* of one accord; - **գասնիլ**, to come to terms, to agree, to be of one mind; *mus.* to be in tune.
Չուգածայնեմ, *էջի va. mus.* to form an accord, to put in tune, to make harmony; - **իմ** *vn.* to agree with, to correspond; *mus.* to sing in concert.
Չուգածայնութիւն *s.* correspondence, union, equality, concord; unison, sympathy; *mus.* accompaniment. [(lines).
Չուգածմեանային *a. phys.* isochronal
Չուգամանակ *a. mech.* isochronal.
Չուգամանակութիւն *s. mech.* isochronism, uniformity of vibration. [(lines).
Չուգամասնային *a. phys.* isothermal
Չուգամասն *a.* participant.
Չուգամասնեմ, *էջի va.* to impart, to make partake of.

Չուգամասնութիւն *s.* participation; *chem.* isomeria.
Չուգամերձ *a. phys.* convergent.
Չուգայարմարեմ, *էջի va.* to accommodate, to adjust. [to join.
Չուգամամ, *ացայ vn.* to be united,
Չուգանկիւն *a.* isogonous.
Չուգաշար *s. gr.* syllable.
Չուգաշաւիղ *a.* that holds the same course, companion on the road.
Չուգաշուրթն *a.* of the same tongue or language. [symmetrical.
Չուգաչափ *a.* of the same measure,
Չուգաչափութիւն *s.* exact proportion, symmetry.
Չուգապատիւ *S.* **Հանդիմապատիւ**.
Չուգապատուութիւն *s.* the same dignity, participation in the same dignity.
Չուգապարակցեմ, *էջի va.* to receive or rank in the same company, to associate.
Չուգապարիմ, *էցայ vn.* to mix in the same company or circle.
Չուգապարուհ *s.* the same company, participation in the same company.
Չուգապէս *ad.* equally, alike, likewise.
Չուգաջերմ *a. phys.* isothermal.
Չուգաստուած *a.* equal to God; (the Man-God).
Չուգալման *a. gr.* parisyllabic.
Չուգալեբակ *s. ast. S.* **Շեղումն**.
Չուգատուն *a. ast.* in the same constellation. [together.
Չուգատօնեմ, *էջի va.* to celebrate
Չուգայ *ad.* together, conjointly; - **նսակ**, to sit beside, contiguous; - -, by twos, two and two, in pairs.
Չուգաւորեմ, *էջի va.* to join together, to couple, to pair, to match, to tie or put two by two, to unite, to join; to liken, to compare; to marry, to join in wedlock.
Չուգաւորութիւն *s.* conjunction, union; coition, embrace; parity, equality; the equinox; relation, connexion; union, match, marriage; **Էրջանիկ** - **գարնայնոյ ընդ աշնան**, happy union of spring and autumn.
Չուգաւրանակ *a.* of the same measure, equal, equivalent.
Չուգեմ, *էջի S.* **Չուգաւորեմ**; - **լծիւս**, *math.* to sum up; - **զիերակուրս**, to season, to flavour; - **զասպատ**, to make basket-work; - **զըք ընդ աշխարհ**, to join in wedlock.

Զուգերգող *S. Երբակից*.
Զուգընթանամ, *ացայ տո.* to concur; to coincide.

Զուգընթաց *ս.* that runs together, that accompanies, concomitant; - *զուգութիւն*, concurrent.

Զուգընթացական *ս. ast.* synodical; - *չըջաբերութիւն*, synodic revolution.

Զուգընթացութիւն *ս.* concurrence, concomitance, accompanying; coincidence; coexistence.

Զուգիմ, *էցայ տո.* to couple, to join together, to be united; to pair, to yoke, to match; to be connected with, in correspondence, in communication, to have friendly intercourse.

Զուգիցս *ad.* in like manner, likewise, equally, as much; twice, double.

Զուգորդ, *ի s. geom.* parabola.

Զուգորդական *ս.* parabolic.

Զուգորդաձեւ *ս.* paraboloid.

Զուգորդեմ *S. Զուգակցեմ*.

Զուգութիւն *ս.* conjunction, coupling; equality, likeness; union, concord, agreement; coupling, pairing; conjunction, union, wedlock; communication, intercourse; *կէիս - թեան բերել (ընդ ումէք)*, to be like, to resemble, to seem like.

Զուգօրեայ *ս.* equinoctial.

Զուգօրութիւն *ս.* the equinox.

Զուրբակ, *աց ս. bot.* origanum, wild marjoram.

Զուլամբիմ, *էցայ տո.* to splay, to fall headlong, to dislocate or sprain the shoulder, to put the shoulder out of joint; *S. Երթամ*.

Զուկ *ս.* udder; -, -ի *S. Ստաշնի, Ստիւրակ, Շէր; չոր -ի*, storax; -ի *ձէթ* . liquid storax.

Զուսոյ *ս.* close, narrow; subdued; - *եւ զերծ ի մարդկանէ (սեղի)*, distant, far from, isolated.

Զուտ, *զոոց ս.* pure, refined, clean.

Զուր *ս.* vain, useless, futile, trifling, frivolous; -, *ի -*, *ընդ -*, - *ուրեմի ad.* vainly, in vain, uselessly, invalidly, unjustly; - *սորջանք*, unavailing regrets; - *ջան*, *անօգուտ վաստակ*, labour lost; - *խօսել (զոււմբէ)*, to calumniate, to impute, to accuse; *ի - ճգնել*, to labour in vain.

Զուրվաստակ *S. Զրավաստակ*.

Զուրկ *S. Զիրկ*.

Զոսիամ, *ացայ որ ացի տո.* to tremble, to shudder, to shake, to quiver, to take

fright, to be scared, startled; to be uneasy, alarmed, to concern one's self; - *ի ցրաց*, to shiver with cold.

Զոբան, *ի sf.* mother-in-law, mother of the wife.

Զարանամ, *ացայ*, **Զարիմ**, *էցայ տո.* to be exasperated, irritated, to put one's self in a passion, to take offence, to resent, to be vexed, to bear malice; to grieve, to complain, to lament.

Զարութիւն *ս.* disgust, aversion, dislike.

Զասմ, **Զուչամ**, *ացի տո.* to bray.

Զաչիւն, - *չուչիւն* *ս.* braying of an ass.

Զարանակ, *աց ս.* spring; - *պարուրաձեւ*, spiral --

Զարանակաւոր *ս.* with a spring; - *անկողին*, spring-mattress.

Զայեմ, *էցի va.* to bind, to tie close, to press; to subdue, to hold, to hinder; to draw, to draw again.

Զասրան *ս.* refinery.

Զտեմ, *էցի va.* to clear, to cleanse, to fine, to refine; to clarify, to filter, to purify; to rectify; to revive.

Զալիչ *ս.* refiner; *ս.* depurative; - *սիւնակ chem.* refiner, beater.

Զառլական *ս.* cleansing.

Զառլիւն, **Զառլին** *ս.* cleaning, finishing, refining, purification; filtration.

Զարբան *ս.* that speaks uselessly or unjustly; *ս.* everlasting or great talker, chatterer; accuser.

Զարբանեմ, *էցի տո.* to speak uselessly or unjustly, to talk nonsense; to calumniate.

Զարբանութիւն *ս.* useless discourse, idle talk, nonsensical stuff; calumny.

Զարգատ *ս.* that judges uselessly; false, untrue; *ad.* falsely, wrongfully.

Զարդեշական *ս.* that belongs to Zoroaster. [vain, inquisitive.

Զարնորիւր *ս.* that seeks uselessly; **Զարարչուրդ** *ս.* that thinks uselessly, vain, foolish.

Զարսոս, etc. *S. Զրաբան*, etc.

Զրահ, **Զրահք**, **Հից** *ս.* cuirass; corslet; coat of mail, small coat of mail; breast-plate. [esquire.

Զրահաւարձ *ս.* knight's attendant.

Զրահադործ, *աց ս.* cuirass-maker.

Զրահազէտ *ս.* armed with a cuirass, cuirassier.

Զրահանք *ս.* heap, mass, pile.

Զրահապատ, - *վառ*, - *ւոր ս.* armed with a cuirass, cuirassier.

Չրահաւորիմ, էջայ տ. to arm one's self with a cuirass.

Չրահեղեղ *a.* that flows, inundates uselessly or unjustly.

Չրահեմ, էջի տ. to cuirass, to arm with a cuirass; -իմ *S.* **Չրահաւորիմ**.
Չրահեա վարիմ, բերիմ, լինիմ տ. to run or seek uselessly.

Չրահեասահն *a.* vain, useless, false.

Չրասպանծ, -պարծ *a.* vainglorious, proud, boastful, braggart.

Չրաշն *a.* vain, labouring in vain, fatiguing uselessly; - լինել, to labour in vain, to work without result, to make a hole in the water, to make ropes of sand, to miscarry; - վաստակ, labour lost.

Չրավաստակ *a.* that labours in vain.

Չրաւ *s.* limit, end; - առնել, to end, to finish; - առնել կենաց (ուրուք), to exterminate, to extirpate; - լինել, to end, to be bounded.

Չրաւամահ, լինիմ տ. to die, to cease to live, to be killed.

Չրաւեմ, էջի տ. to terminate, to finish; - է կենաց, to kill, to take away life, to put to death, to slay, to cut the thread of one's days; -իմ տ. to put an end to, to end, to come to a conclusion, to draw to an end; - է կենցաղս, յաստեացս, to depart this life, to die.

Չրաւեղցանիմ, ուլի տ. to take away, to deliver.

Չրափառ *S.* **Չրապանծ**.

Չրափառութիւն *s.* vain glory, self-conceitedness. [root.

Չրեւանդ *s. bot.* birth-wort, snake-

Չրկահարանդ *s.* injustice; privation.

Չրկանդ *s. յ. l.* extortion, exaction, encroachment, injustice, insult, rapine; breach, diminution, loss, grief, wrong, injury, hardship; despoiling, privation, degradation, exclusion, dispossession.

Չրկեմ, էջի տ. to deprive, to rob, to despoil, to commit rapine; to defraud, to frustrate; to vex; to strip, to displace, to depose, to leave destitute; - զանձն, to deprive, to debar one's self from; -իմ տ. to deprive one's self of; to abstain from.

Չրկել *a.* that deprives; oppressive.

Չրկղուլթիւն, **Չրկութիւն**, **Չրկումն** *S.* **Չրկանք**.

Չրոյ, էջ *s.* nought, cipher; - Չրմահ չափի, freezing point, zero.

Չրոյց, զուցաց *s.* term, word, discourse, recital, narrative, narration; talk, conversation, familiar chat; news, hearsay, rumour; - առնել, բերել, առլ, to bring, to give news, to announce, to recount, to inform, to relate; - արկանել, to talk, to converse; է - or է -ս լինել, to become a by-word; ընդ հանձարեղս եղիցի - քո, let thy conversation be with the wise; էլ -, the tale spreads, the report prevails.

Չրուցարան *s.* talker; *a.* narrative, historical.

Չրուցարանիմ տ. to recount, to narrate.

Չրուցարանութիւն *S.* **Չրոյց**.

Չրուցատեր *a.* talkative.

Չրուցատար *a.* who brings news; - լինիմ, to bring news.

Չրուցատեղ *s.* parlour.

Չրուցատրեմ, էջի տ. to narrate, to relate, to discourse, to talk.

Չրուցատրութիւն *s.* recital, discourse, narration, dialogue.

Չրուցեմ, էջի *S.* **Չրուցատրեմ**.

Չրպարտ, է *s.* calumnious, unjust; false; *s.* calumny; - առնել *S.* **Չրպարտեմ**.

Չրպարտանք *s.* calumny, slander.

Չրպարտեմ, էջի տ. to calumniate, to be censorious; to slander.

Չրպարտիչ *s.* calumniator, imposter; *a.* slandering, defaming.

Չրպարտութիւն *s.* calumny, imposture, inculpation, slander; - թեամբ *ad.* calumniously. [run away.

Չրփռիչիմ տ. to flee hurriedly, to

Չօդ, էջ *s.* withe, band; tie, bond, link, joint, union.

Չօդահապուլթիւն *s.* binding, junction, fastening, conjunction.

Չօդամանեալ *a.* tied, joined, annexed, connected; malicious, cunning, hidden, embroiled.

Չօդեմ, էջի տ. to tie, to bind, to fasten, to attach; to salder.

Չօդուած, **Չօդումն** *s. chem.* seam, joint, suture; *S.* **Յօդ**, **Յօդուած**.

Չշ *a.* immodest, impudent; filthy, shameful.

Չշաքաղ, էջ *a.* avaricious, sordid, stingy, niggardly, miserly.

Չշաքաղեմ, էջի տ. to seek unlawful profits, to gain illicitly, to procure by fraud; to flatter, to allure.

Չշաքաղութիւն *s.* sordid interest,

avarice; sordidness, niggardness, stinginess; թիւրիւ զհետ թեան, to turn aside after lucre.

Զօռոտ S. Զօշ.

Զօռոտեալ a. lascivious, wanton; covetous.

Զօռոտեմ, էջի va. to dazzle, to charm; to effeminate; դեղ նորա զօռտէր զաւս ամենեցուն, her beauty attracted every one's gaze. [dazzling.

Զօշտալից a. witching, enchanting;

Զօշտուութիւն s. covetousness, lust; ogling, wooing; filthiness, lewdness.

Զօր, ու., այց s. army, host, soldiery, militia, soldiers, forces, troops; հետեակի չք, infantry, foot-soldier; - աննեւ, հասանեւ S. Զօրաժողով լինել; ընկեր ընկեր ուլց, the flower of the troops, the best troops in an army; - ծանր, ստուար, բազմաձեռն, great army, numerous troops, overwhelming forces; բաջակիրթ, պատերազմախորձ, մարդիկ -, disciplined, experienced, troops inured to war; չք երկնից, երկնաւոր չք, the host of angels; -, strength, vigour, force; մինչդեռ նեւ եւ ողբն անդէն կային, and still breathing, giving signs of life.

Զօրաբար ad. bravely, valorously.

Զօրագլխական a. belonging to a general, or to his command.

Զօրագլխեան s. staff, staff-corps.

Զօրագլուխ, գլխաց s. general, commander, leader; - հաւատաց, author of the faith.

Զօրագոյն a. stronger.

Զօրադուարձ a. amusing the army.

Զօրաժողով s. levy of troops, enrolment, recruiting; - աննեւ, լինել, to levy soldiers, to enrol troops, to subsidize an army, to recruit; - է նա, he is gathering together an army; he is ready with an army; - աննեւ, հոգուց, to select, to separate, or to gather together souls.

Զօրախաղաց լինիմ vn. to lead troops against, to make an expedition, to enter on a campaign.

Զօրական, այց s. army, guards, soldiery, militia; soldier, militiaman; a. soldierlike, military; strong, robust, valorous.

Զօրականուհի sf. female soldier.

Զօրահանդէս s. review; - աննեւ, to pass in review, to review troops, to review.

Զօրակից a. fellow-soldier, comrade. Զօրահասոյց աննեւ, լինել vn. to detach troops, to expedite forces.

Զօրամարտ, -մարտութիւն s. fierce combat, bloody battle.

Զօր ամենայն ad. every day; always.

Զօրանամ, աջայտ vn. to grow stronger, to recover one's self; to take root; to revive; to reign, to predominate; to grow, to increase; to be able; - անգրէն, to collect one's strength, to gather strength, to recover; to fortify one's self; զօրացին ձեռք քր, courage! thy arms shall be strengthened; զօրացիր, take heart! courage! cheer up!

Զօրանիստ, նստի a. garrisoned; s. quarters, barracks; head-quarters.

Զօրապետ, այց s. commander in chief, supreme head of the army, generalissimo.

Զօրապետեմ S. Զօրավարեմ.

Զօրապես ad. valorously, courageously; energetically, efficaciously.

Զօրավար, այց s. general, commandant.

Զօրավարեմ, էջի vn. to command, to lead an army.

Զօրավարութիւն s. command of an army, generalship.

Զօրավիգն a. s. aid, support, help; defender, partisan; succour, reinforcement; -, - օգնականութեան լինել, to aid, to help, to bring succour; - ունել զղբ, to be sustained, or supported by; որդեակ, - լեր ծերութեան հօր քում, my son, help thy father in his age.

Զօրացուցանեմ, ուլցի va. to fortify, to strengthen, to sustain, to harden, to fence, to establish, to secure, to repair, to reinforce, to restore, to corroborate; to brighten up, to comfort, to embolden, to reanimate, to revive, to cheer up, to make revive; - զձեռս or զբարձրեալս ուրուք, to lend or bring help, to succour, to aid; ի յաղթութիւն - զղբ, to render victorious, to give the victory.

Զօրացուցիչ a. strengthening, comforting; corroborative, cordial; fortifier.

Զօրակոյն S. Զօրակոյն.

Զօրաւոր, այց a. strong, vigorous; powerful; energetic, pathetic; possible, efficacious; valorous. [might.

Զօրաւորութիւն s. strength, power, Զօրեղ S. Զօրաւոր.

Չօրեղասէն S. Չօրասէն .

Չօրեղուծիւն s. valour, vigour.

Չօրեմ, էջի տո. to be able, worth; to govern; to act, to produce an effect.

Չօրէն *pr. ad.* as, like, so that; as if; almost; for instance; - *անասնոց*, like beasts; *ad. conj.* for instance.

Չօրընտիր լինիմ տո. to assemble the staff; S. Չօրաժողով; to pick out or unite the flower of the army.

Չօրհանապագ *ad.* daily, every day, always. [namics.

Չօրուծենաբանուծիւն s. mech. dy-

Չօրուծենաբար *ad.* virtually.

Չօրուծենական a. virtual; dynamic; - *միուծիւն*, dynamic unity.

Չօրուծենականուծիւն s. virtuality.

Չօրուծենակիր a. virtuous, powerful.

Չօրուծենաչափ s. mech. dynamometer.

Չօրուծիւն s. power; authority, vigour, valour, heart, courage, nerve, force, spirit, faculty; corroboration, supply, reinforcement, aid, energy, efficacy, virtue; resource; sense, meaning, signification; weight, importance; prodigy, miracle, virtue; army; person; distinct substance or person;

- *ք էրկնից*, the angels; celestial bodies, stars, &c.; - *ք մտաց*, the faculties, qualities of the mind; *Տէր - թեանց*, the Lord of hosts; *այր*, *կին*

- *թեան*, valorous man, virtuous woman; *բառ առն էւ - իւր*, as the man is, so is his strength; *գո՛ւ ազուցեր ձիոց*

- , hast thou clothed the horse with strength? *զինու - թեամբ*, with arms; by main strength; *զիտել զ - արուի*, to lie with a man; - *թեամբ* *ad.* powerfully, emphatically; understood; by virtue of; with all one's strength; *բար - ձրացս - թեամբ զբարբառ քո*, lift up thy voice loudly; *սիրել յաճենայն*

- *թեհէ*, to love with all one's heart; *անկանել ի - թեհէ*, to be weakened or exhausted; - *խաչի քո Քրիստոս զի ...*, upon my faith! i' faith! - *arith.* &c. square; *mech.* &c. force; - *անգործուծէ*

- *թեհէ*, to resistance; *էլէքտրական* - , electric - ; *զուգահէտական* - , parallel - ; *կէզրոնական* - , central - ; *կէզրոնախոյս* - , centrifugal - ; *կէզրոնածիւզ* - , centripetal - ; *կեն - ղանի* - , *vis viva*; *կենսական* - , vital power; *ձգողական* - , attractive power ;

մագնիսական - , magnetic - ; *մասնըկային* - , molecular - ; *շարժիչ* - , motive - ; *զանողական* - , repulsive - ; *օդընկէց* - , projectile force.

Է

Է (ē) է s. the seventh letter of the alphabet and the third of the vowels; է, է, seven; seventh.

- It is sometimes changed for, or confounded with the letters է and ա, for example: էրէ, էրէ; էրէկ, էրէկ: բաղէ, բաղաց; Եւրոպէ, Եւրոպա .

- It often enters into the composition of words, for example: ալէկոծ, հոգէփողոս, սակէօղ .

- prefixed to a missive letter signifies the Supreme Being.

Է, է, էն or էնն, էին s. that exists, existence; that is of itself, the Supreme Being, the Most High, God; էս էմ որ էն, I am that I am; որ էն առաքեաց զիս առ ձեզ, I AM sent me unto you; էք թլ. the divine persons, the Trinity.

Է, էց s. being, existence, that exists; creature, matter; *v. aux.* he is; *անը է տեսանել*, one saw there, one sees; *զէլ զլիցս զուարճացեալ*, intoxicated with the beauties of nature.

Է՛ տո. eh! hey! oh! o! alas! է՛ Պէտրէ, oh Peter!

Է՛ զի, է էրբեմն, է ուրեք, էր զի *ad.* sometimes; now and then.

Է՛ որ, էն որ s. some, some one; one ... and the other; some ... others; some ... some; *ad.* sometimes.

Էակ, աց s. being, existence, that exists; creator, that causes to exist, that extracts from nothing.

Էակաբանական a. ontological.

Էակաբանուծիւն s. ontology.

Իսկան, այ a. that exists, that is of itself, increate; essential, substantial; - բայ gr. substantive, auxiliary.

Իսկանամ S. Իանամ.

Իսկանութիւն S. Իութիւն.

Իսկից a. that partakes of the same existence, consubstantial, coexistent.

Իսկցութիւն s. consubstantiality, identity of substance. [to subsist.

Իանամ, էացայ un. to be, to exist,

Իասէս ad. essentially, really, in reality, in fact.

Իացուցանեմ, ուցի va. to cause to exist, to extract from nothing, to create. [- sex.

Իգ, իբայ a. s. female; - աղջն, the Իկորձ s. mus. an Armenian note (՝).

Ի՛հ int. ah! oh!

Իմք s. key-hole.

Ին s. God; S. Է, Որ էն.

Է. Էռց, շուց s. ass, jackass, donkey: machine of war, (battering-ram); mus. bridge of a violin, &c.; - մասակ, she-ass, donkey; կամք Էռց, ass's milk; հեծանել յ-, to ride on a donkey; Խանջ, անուկէ. զանջ -, the ass brays; զլլգք Էռց S. Չլլգ.

Էլլցծեամն s. she-goat that resembles an ass; deer; chamois.

Էութիւն s. essence, nature, constitution; existence; substance; divinity, God; property, fortune, wealth; յ-ածէլ, յորինել, to create.

Էլ, էլի s. page (of a book); descent, going down; declivity; -ս առնել, to descend, to go down; -ս եւ ելլ առնել, to go up and down; ահա գեղապանծ - կէնաց նորա, this is the brightest page in his life; - սնդկի Ի ծանրաջափի, falling of the mercury.

Էր, էր աղագաւ, էր ընդեր, էր ում, էր սակս, էր վասն, վասն էր pr. ad. why? for what reason or cause? յէր վերայ, on what? on, which?

Էրան s. gentle breeze, pleasant wind, zephyr; քեզ շուռչ համոյն պախըրցի, Ինձ - շուռչ փոթորիկ, each breeze for you is a furious blast, while to me the blast is a gentle breeze.

Էրէ S. Երէ.

Էփիմերակց s. ephemeris; S. Աստե. լացոյց.

Ը

Ը (yēt) ըթ s. the eighth letter of the alphabet and the fourth of the vowels; ը, շ, eight; eighth.

- At the beginning of words it is sometimes redundant, for example :

շաստ, ըշաստ; ստոյգ, ըստոյգ; ըսս, ընդ, ստ, նդ.

- Between two or more consonants it is always understood; but in the division of words it is actually put, for example: ծնունդ, ծննդեան, ծընունդ, ծընընդեան; նմէլ, դրդէլ, նընջէլ, դըրդէլ. As also in poetry: ըզկողածնին ջընջեաց ըզկըս (զկողածնին ջնջեաց զկըս).

[ah! Ըէհ, ըհ, ըհը int. alas! alack! oh!

Ըդեղ S. Ուղեղ.

Ըդերձեմ S. Ուղերձեմ.

Ըջալի a. desirable, to be wished for, amiable; desirous, anxious; - է Ինձ, I wish. [cordial.

Ըջակաթ a. desirous, longing after;

Ըջական S. Ըջալի; gr. optative (mood); - գիւթութիւն, witchcraft, sorcery, spell, charm.

Ըջականութիւն s. desire, wish.

Ըջակերտ a. desirable, to be wished for; desirous, longing, greedy, thirsty, eager; - or -ս առնել, to render desirable, to make valuable, interesting, to excite desire; - ընէլ, to desire, to wish for, to aspire after, to covet, to long after, to be greedy of.

Ըջակերտութիւն s. desire, wish.

Ըջածայտութիւն s. agreeable song or voice.

Ըջամ, ացի, Ըջանամ, այցայ un. to desire, to wish, to long for; to guess, to divine; ողջ Ընէլ ձեզ -. I wish you health, I hope you will enjoy good health; adieu! good bye!

Ըղձանք *s. pl.* strong desire, longing, eagerness; - առջնորդութեան, ambition.

Ըղձապատում *a.* conjuror, diviner. Ըղձաւոր *a.* eager, greedy; lovely, affectionate.

Ըղձափափաք *a.* very desirable; - առնել, to make one's mouth water; - լինել, to desire passionately.

Ըղձիկ լինիմ *S.* Ըղձակերտ լինիմ. Ըղձութիւն *s.* desire, wish; divination, augury, omen.

Ըղձունի *s.* desire, wish, fancy. Ըղտասան *S.* Ուղտասան. Ըմբան *s.* throat, pharynx.

Ըմբերանեմ, եջի *va.* to shut a person's mouth, to put to silence; to leave one not a word to say, to dispirit, to convince, to put to a nonplus; - զէզն կարտի, to muzzle the ox; - իմ տ. to keep silence, to hold one's tongue, to remain silent, to be struck dumb, to be tongue-tied. [light]

Ըմբերեղ *a.* tolerable, bearable, Ըմբերեմ, Ըմբերութիւն *S.* Համբերեմ, &c. [fig. champion.

Ըմբել, բչաց *s.* athlete, wrestler; Ըմբական *a.* athletic; - մրցութիւն, wrestling.

Ըմբամարտ, ից *s.* wrestler; *a.* athletic; -, -ք, wrestling. [tler.

Ըմբամարտի, սկաց *s.* athlete, wrestler. Ըմբամարտիմ, եջայ *vn.* to wrestle, to contend in wrestling.

Ըմբամարտութիւն, -մրցութիւն *s.* wrestling.

Ըմբան *a.* proper, suitable, convenient; probable; - է, it is proper, right.

Ըմբռնեմ, եջի, -իմ, եյայ *vn.* to taste, to eat, to feed on: to enjoy, to delight in, to take pleasure in; to gain, to obtain, to possess: to chew, to masticate, to break with the teeth; - զպատիւ, զկարծա, զփառս, զպսակ, to obtain honours, to gain recompense, or reward, to acquire glory, to win crowns; - զուսում, զմահ, զպէրանս, to acquire knowledge; to die; to be despised, contemned, abused.

Ըմբոտ *a.* refractory, contumacious, disobedient, indocile, crabbed, stubborn, peevish, rebellious.

Ըմբոտանամ, աջայ *vn.* to resist, to kick, to disobey, to revolt, to mutiny; to grow insolent, bold, proud.

Ըմբոտութիւն *s.* disobedience, insolence, impertinence.

Ըմբռնայ *s.* 23rd. November (the day on which sheep are folded).

Ըմբռնեմ, եջի *va.* to take, to surprise, to hold, to seize; to entrap, to catch again, to retake, to grapple, to match; to reach; to comprehend, to conceive, to undertake; ձուկն -, to catch fish, to fish; - զբ բանիւք, to surprise, to convince or confound one in argument; to address or question with art, insidiously.

Ըմբռնեալ *s.* handful, hold; pin. Ըմբռնիմ, եջայ *vn.* to let one's self be taken, to be taken, surprised; - յարոպթ. to be caught in a trap; to entangle one's self; - ի շուութեան, to be taken in adultery; - խաւարաւ, to be surrounded by darkness; - յարասոյ մեղաց, to be contaminated, or stained by sin; - բանիւ բերանոյ իւրոյ, to be surprised, or convinced in argument, to be confounded; - ի սարանս, to be deceived, caught, duped; - մտաց, to wonder; - աջք, to be deceived by the eyes, to deceive one's self; - ցաւով երկանց, to be in travail, to be surprised by the pains of childbirth; Ըմբռնեցան ծածուկք նորա, his secrets were discovered. [vice]

Ըմբռնիչ *a.* holding; *s.* a mechanic's Ըմբռնողական *a.* having the virtue or power to take, to apprehend, to understand; - մէք, surrounding, circumambient; foggy; - կոկորդ, attracting, swallowing.

Ըմբռնողութիւն, Ըմբռնումն *s.* hold, retention, surprise; comprehension, perception; - աստից, attack, fit, stroke.

Ըմպակ, աջ *s.* cup, drinking-glass. Ըմպակից *a.* commensal, mess-mate.

Ըմպակհանք *s. pl.* contempt; insolence, impudence.

Ըմպակեմ, եյի, -իմ, եջայ *vn.* to resist, to grow proud, ferocious, to rebel.

Ըմպակեմ, Ըմպակեցուցանեմ, ույի *va.* to restrain, to bridle, to repress, to tame, to break in.

Ըմպակոյ *a.* contumacious, stubborn, rebellious, ferocious.

Ըմպակումն *S.* Ըմպակհանք.

Ըմպանակ *s.* drinking vase; dish, mug, cup.

Ըմպանոց *S.* Ըմպակ.

Բմսեւրահան *a.* potable, drinkable, fit to be drunk.

Բմսեւր *a.* potable, drinkable; *s.* drinker; drink, draught, beverage, liquor, potation; *S.* Բմսահ; զովացուցիչ - , refreshing draught; կերակուր եւ - , food and drink; Թահոյիք եւ -ք, vessels and drink; Ի սուռն ըմբոյրէաց մի մտաւ նիցես նստել ընդ նոսա՝ ուսուլ եւ ըմպել, thou shalt not go into the house of feasting, to sit with them to eat and to drink; անուշակ - *S.* Օշարակ; -ք զէջ *S.* Նեկասար -

Բմսեմ, արբեմ, արբ *vn.* to drink; - անյադաբար, - eagerly, greedily; - սուսակ յոյժ, - hard or deep, - like a pipe, to tipple, to tope, to be a hearty toper; - Ի կեղանութիւն Թաւազարի, - the king's health; - Ի յաջողութիւն... , - to the success of; դան - , to receive a thrashing, a blow; սպակ - , to be struck in the face; զնուր դնոյ - , to obtain water by dint of money, to pay for water - ; որ ըմպէ զանօրէնութիւնս հանդոյն ըմպելոց, who drinks iniquity like water; սուր ինձ - , give me... - ; pour me out some; *S.* Արբեայ, Արբեհամ, &c.

Բմսիկ, Բմսոյ *S.* Բմսակ.

Բմսող *a.* drinking; *s.* a drinker.

Բմսումն *s.* the act of drinking.

Բնբերանեմ, &c. *S.* Բնբերանեմ, &c.

Բնբայք *s. pl.* fabulous monsters, Erinnys, Furies.

Բնբոյջ *S.* Բնիլոյ.

Բնք *pr.* to, at, towards, by; through; among, in the midst, into, in; with; for; under, below; upon; soon, as soon as; in the place, instead of; հայել - երկինս, to look at the sky; Թագաւորել - նորա, to reign instead of him, to succeed him; սուր - իմ եւ - քո, give for me and for you; - աղօս, obscurely; - ամենայն, totally, in all; - ախմբ հայել, to look upon one with an evil eye or with aversion; - ձեռն, with or by the hand; - մէջ, in; into, inside, in the midst; through; - մէջ կարել, to split, to pass or go across; - աջմէ, to the right; - զիրկս մտանէլ, to draw the bow strongly; - Ժամս Ժամս, sometimes; - խաբս, fraudulently, erroneously; - խալ, կատակս, ludicrously, facetiously; - այր եւ - կին, as much the man as the woman; - ծառով, under a tree; փոխանակ -

այնր, for it; - մի բերան, with one voice, unanimately; զէր գգերոսք - այլս, put these books with the others; Եկ - իս, come away with me; - անցանէն, going along; - ո՞ր շանասարհ, by what road? - արեւերս, towards the East; - ամենայն երկիր, in all countries; անցանէլ - Կարնն, - այն, to pass through Erzerum, to go that way;

Չուր եւ - ցամաք, by sea and land; - երկինս եւ - երկիր, between heaven and earth; - հեծեալ եւ - հեռեալ, between cavalry and infantry together; - աւուրսն - այնօրիկ, - Ժամս նախն - այնօրիկ, - այնու Ժամանակաւ, in those days, at that time; - շատ եւ - փոքր, more or less, a little more, a little less; - այս եւ - այն, between this and that; altogether, unitedly; ընկենուլ - պատուհանն, to throw out of window; - ամենայն տեղիս, every where; - մահճաք, under the bed; - երկնիք, under heaven; - իւրեւ or իւրեաւ, under him; - սրտարոււակաւ, under pretence; - աւաւսան, այգն, at break of day; - երեկս, երեկոյս, or երեկոյն, towards the evening; մեկնեցաւ - լուր համբաւոյ դարսեան նուրա, he set out on the report of his coming; - հակառակն, on the contrary; cross-wise; - միտ ածել or հարկանել, to think, to reason in one's mind; - սոսն հարկանել, to trample under foot; - Թիւ մտանէլ, to be reckoned among; - ան տասն, during ten years; Էօթմասուն եւ հինգ ամբ - ութ հարիւրով, eight hundred and seventy five years; - փթթեին եւ դոսասցն, it will fade as soon as it uncloses.

Բնդաբեր *a.* leguminous.

Բնդարոյս *a.* innate, native, natural, habitual.

Բնդաբուս *a.* fed with pulse.

Բնդակուր հարկանեմ, to put to the sword, to kill with the sword; to trample under foot.

Բնդածին *S.* Բնդաբոյս.

Բնդակաղամբ *s.* cauliflower.

Բնդ ախմբ հոյսիմ *S.* Աին, Բնք.

Բնդակառութիւն *s.* mild or gentle looking, affectionate or tender care, protection.

Բնդակեր *a.* that eats pulse.

Բնդակից *a.* dwelling with; neighbouring, familiar; *s.* playfellow, comrade.

Ընդ աղօս ad. S. Աղօսաբար; a. near sighted; hazy, obscure; կրբեւ - իմն շունչ յրանդուան ունէին, they were at the last gasp.

Ընդաղօտաստեօիլ a. seeing dimly; - առնել, to darken, to obscure.

Ընդաճեմ S. Անդաճեմ.

Ընդանեկան, &c. S. Ընասնեկան, &c.

Ընդանթական a. under the armpits; - ճաղք, the hair growing --

Ընդ աջմէ S. Աջ.

Ընդ առաջ pr. before, against; - դալ, յառնել, գնալ, երանել, ըննել, to go to meet; to anticipate, to obviate, to prevent, to meet, to affront, to face.

Ընդառաջեմ S. Ընդ առաջ երանեմ.

Ընդառաջոյք s. pl. vanguard, van.

Ընդասուն a. tamed, domestic, familiar; sedentary, home-keeping; delicate, nice.

Ընդարձակ, այ a. free; large, ample, vast, spacious, great; diffuse; - ժամս, for a long time, or duration; - ի ներութիւնս, magnanimous, long-suffering, patient; - կեանք, a dissolute life; - է, it is lawful, permitted, it is not prohibited; - կեալ, to live daintily; - գնալ, to live dissolutely; - առնել, to facilitate; -, -ս ad. at length, lengthily; diffusely; dissolutely; յ-ի, freely, at large; յ-ի ըննել, to be free, in liberty, at large; to be unbound.

Ընդարձակաբան a. diffuse, extended; [patient.]

Ընդարձակադնայ a. dissolute, licen-

Ընդարձակագոյն a. larger, vast; very long, lengthy, more diffuse, very prolix; ad. more diffusely, minutely, in all its details.

Ընդարձակաձեւն a. liberal, gener-

Ընդարձակամիտ a. magnanimous,

Ընդարձակամտութիւն s. magnanimity, long-suffering, patience.

Ընդարձակայարկ a. vast, spacious, extended. [amply.]

Ընդարձակապէս, -բար ad. widely,

Ընդարձակասուն a. reared in ease, dainty, delicate, commodious; unbridled, dissolute.

Ընդարձակարահ s. saloon. [ձակ.]

Ընդարձակասար, -տարր S. Ընդար-

Ընդարձակեմ, եցի va. to dilate, to enlarge, to make greater, to increase, to augment, to extend, to prolong;

to disband, to relax, to spread, to widen, to reach, to stretch, to give ground, to amplify; - բանիւ, to exaggerate; - ցի, to relax, to give repose to; to tranquilize; ընդարձակելով - զձեւն յոք or ումք, to open the hand, to give freely, to be generous; - ումք, to give rest or repose, liberty, license; - իմ տն. to extend, to widen, to spread, to dilate; to be generous; սիրաք մեր ընդարձակեալք... ընդարձակեցարուք եւ դուք, our heart is enlarged... be ye also enlarged; ընդարձակեալ է. it is allowed or permitted, it is lawful.

Ընդարձակերասանակ S. Արձակ-

Ընդարձակեցուցանեմ S. -կեմ.

Ընդարձակութիւն, -կումն s. extent, extension, size, latitude, greatness, width, amplitude, amplification, enlargement; diffusion; field; capacity, capaciousness; ցի. disengagement, relaxation, freedom, liberty.

Ընդարմ S. Ընդարմացեալ.

Ընդարմանամ, աջայ տն. to grow stupid, numb, to fall asleep; ցի. to be benumbed, dulled; - ի ցրապ, to be benumbed with cold, to be frozen, to become torpid; - աջք յիմն, to gaze at, to stare at; - զբաղանօք, to preoccupy one's self, to plunge in, to engulf one's self; զբաղմանկոյս ոսկերայ նորս ընդարմացցց. «he has benumbed the multitude of his bones.» [stupid.]

Ընդարմացեալ a. numbed, dull; chill,

Ընդարմացումն s. stupidity, numbness, inaction; stupor.

Ընդարմացուցանեմ, ուցի va. to benumb, to lull asleep; to chill; ցի. to stupefy.

Ընդարմացուցիչ a. that chills, lulls asleep; charming.

Ընդարմիկ s. zool. torpedo (fish).

Ընդաւազեմ, եցի va. to cover with sand, to bury.

*Ընդբերանեմ S. Ըմբերանեմ.

Ընդբեկչանիմ, ձայ տն. to cry outright, or loudly.

Ընդգոչեմ, եցայ տն. to fall on one's knees; to coil one's self up.

Ընդգոյեմ, եցի va. to take or receive to one's bosom, to make welcome.

Ընդգրկեմ, եցի va. to embrace, to clasp in one's arms, to clasp or throw one's arms round, to hug; to undertake;

- դէռն ի վերայ լանջայ, to remain with the arms crossed. [together.

Ընդգտեմք, էջի va. to unite, to tie
Ընդդէմ, դիմաց a. contrary, opposed;
opposite, inimical; unfortunate; - պատասխանի. an adequate or prompt reply; *pr.* against, on the contrary, the wrong side, outward, the wrong way; before, in face; - դառնալ, կալ, գաանել, հարկանել, to oppose, to resist, to counteract, to make head against, to cope with; - յառեել, to rise up against; to combat; - դանձանակին, opposite the money-box; վէմ - դնել դրան, to place a stone against the door; զգուր - դնել, to close the doors; բանիցն - բերել, to reply opportunely, to respond; - եղեւ նոցա իրն, they succeeded badly in that affair; յեաս - ընթեռնուլ, to cavil, to sophisticate; - յընդդիմէն, զ-ն *ad.* instead, otherwise, on the contrary; + հակառակութիւն S. Ընդդիմդարձութիւն; - յանդիման S. Գէմ ի դէմ.

Ընդդիմդարձութիւն s. contrariety, contradiction, teasing.

Ընդդէմերկիր s. antipodes.

Ընդդիմբաժանեմ va. to divide in opposite parts, to place one against the other.

Ընդդիմբախ a. resistant, solid, hard, compact, opaque; -իմ, - լինիմ, to come in contact with, to strike against. [hardness, solidity.

Ընդդիմբախութիւն s. resistance,

Ընդդիմբան, ից a. opposite; contradictory; s. contradicter, opponet; - լինել S. Ընդդիմբանեմ.

Ընդդիմբանական a. contradictory; after hearing both sides.

Ընդդիմբանեմ, էջի *vn.* to contradict, to counteract, to contest, to answer; *va.* to object, to oppose.

Ընդդիմբանութիւն s. contradiction, disputation; antiphrasis.

Ընդդիմբար *ad.* on the contrary, in a contrary manner.

Ընդդիմադարձութիւն սնկիւնք s. geom. opposed angles.

Ընդդիմադարձ a. opposite, contrary; - կալ, լինել, - ձիւմ *vn.* to oppose, to resist.

Ընդդիմադարձութիւն s. opposition, resistance; antiperistasis.

Ընդդիմադիր, դրաց a. opposed, contrary; opposite.

Ընդդիմադրեմ, էջի *va.* to oppose, to object. [jection.

Ընդդիմադրութիւն s. opposition, ob-

Ընդդիմախոս &c. S. -աբան &c.
Ընդդիմակ, աջ a. contrary, opposite; s. opposite extremes, adversity, disgrace, calamity; - զորութիւն, coercive power; -ս դնել, to oppose, to contract.

Ընդդիմակալ լինիմ, Ընդդիմակայեմ, էջի *vn.* to oppose, to resist.

Ընդդիմակայութիւն s. resistance.

Ընդդիմակայ S. Ընդդիմակայ; - յաբ or -ք, adversity, calamity.

Ընդդիմակայութիւն, յումն s. opposition, resistance; confutation; refutation, dispute, controversy.

Ընդդիմակաց, աջ a. that resists, opposite, contrary.

Ընդդիմակացութիւն s. opposition, resistance. [nist.

Ընդդիմակից a. s. adversary, antago-

Ընդդիմակողմն s. opposite side, reversé, wrong side.

Ընդդիմակրութիւն s. antipathy.

Ընդդիմակրութիւն S. Դիմամարտութիւն.

Ընդդիմահար, աջ a. opposite, that opposes, resists; hard, solid, opaque.

Ընդդիմահարիմ, էջայ *vn.* to resist; to repel, to reperecute.

Ընդդիմահարութիւն s. opposition, resistance; counterblow, rebound; *phys.* impenetrability.

Ընդդիմամարտ, ից, -մարտիկ, տկաց a. contrary, inimical, opposite; s. adversary, antagonist.

Ընդդիմամարտութիւն s. opposition, resistance, action, combat.

Ընդդիմանամ, աջայ *vn.* to resist, to contrast, to be repugnant, to mutiny.

Ընդդիմատուր a. refractory, restive; S. Հակառակաւոր.

Ընդդիմարդէլ, ից s. barricade; - կանդնել, to raise a -; կործանել զ- , to force a -.

Ընդդիմաբնութիւն s. contrary thought or sentiment. [des.

Ընդդիմառույք, դասաց s. pl. antipo-

Ընդդիմութիւն s. resistance, opposition; contradiction, contrariety, discord; hinderance, obstacle; strife; dislike, aversion, repugnance, conflict, trouble, implication.

Ընդէլ, -ակ, -ական a. familiar, domestic, tame, easy, mild, tractable, approachable.

Ընդերակից *a.* familiar, intimate, bosom, linked or knit together in the closest bonds of friendship, intimately acquainted; - լինել *S.* Ընդերակցիմ:

Ընդերակցիմ, *էցայ տ.* to grow familiar, to make acquaintance.

Ընդերանիմ, *լայ տ.* to grow familiar, to become familiar; to make acquaintance; to get used or accustomed to, to habituate one's self. [*tic.*]

Ընդերասեր *a.* familiar, tame, domestic. Ընդերաջուցանիմ, *ուցի տ.* to make familiar, to tame; to instruct; to tame, to render mild and less ferocious.

Ընդերուզած *S.* Ընդերուզուած.

Ընդերուզանիմ, *ուցի տ.* to enchase, to fit into, to set, to mount, to enchase, to set in a bezel; to string pearls, to interweave, to entwine, to braid, to form a tress; ընդերուզեալ աւհամբք, մարգարտով, ոսկեով, adorned, set with jewels or pearls, ornamented with gold, or arabesqued; ընդերուզեալ յոսկի, set in gold.

Ընդերուզուած, Ընդերուզումն *s.* setting, mounting, enchasing, fitting in; weaving, web, braid, texture.

Ընդերութիւն *s.* familiarity; acquaintance; custom; յ-ածել, to familiarize with; - ունել ընդ ումքք, to be familiar with.

Ընդերուցանիմ *S.* Ընդերաջուցանիմ. Ընդերզէնք *s pl.* all kinds of pulse.

Ընդերզանիմ, -հիմ *տ.* to supplicate, to implore, to beseech, to entreat, to beg.

Ընդերազանութիւն *s.* enterology.

Ընդերական *a.* intestinal.

Ընդերահմայ, *ից s.* aruspex, soothsayer. [*evening.*]

Ընդերեկ, -կք, -կս *ad.* towards

Ընդերկայնամիտ *S.* Երկայնամիտ.

Ընդերկայնիմ, *էցայ տ.* to extend.

Ընդերկար *a.* long, extended; prolix; *ad.* long, at length; long time; amply, diffusely, tediously; - առնել, to prolong; - լինել, to be prolonged.

Ընդերկարաձգեմ, Ընդերկարեմ, *էցի տ.* to prolong, to make last a long time; to extend; to defer, to spin out, to great length.

Ընդերկարաձիգ *a.* very long.

Ընդերկարանամ, *ացայ տ.* to last a long time.

Ընդերկարութիւն *s.* length, extent, duration; - կէնայ, long life, longevity.

Ընդերկնաձալ *a.* baying the moon; barking at in vain.

Ընդերկուանամ, *ացայ, -կուիմ; էցայ S.* Յերկուանամ.

Ընդերք, *լայց s.* entrails, guts, bowels, intestine, tripe; caecum, blind-gut; զուար նոցա - լայ իւրեանց մատուցանել, to slay others with their own swords.

Ընդէր *ad.* why? for what reason? wherefore? - ոչ? why not? [*&c.*]

Ընդիկ *s.* a few pulse, pease, beans, Ընդիկոտնն, *ի s.* Indiction; շրջան -ի, cycle of -.

Ընդլայնիմ, *էցի տ.* to amplify.

Ընդլայնումն *s.* amplification; chem. ductility.

Ընդձեալ *a.* yoked together; bearing the same yoke. [*to intermix.*]

Ընդխառնեմ, *էցի տ.* to incorporate, Ընդխառնիմ, *էցայ տ.* to become incorporated; to intermeddle; to come to blows, to come to battle, to join battle; ընդխառնեցաւ պատերազմն, the battle was commenced.

Ընդխառնութիւն *s.* incorporation.

Ընդհայեցողական *a.* dioptric.

Ընդհայեցողութիւն *s.* dioptrics.

Ընդհանուր *a.* universal, general, common; -ք, or - տիւրէքք, the universe, the whole world, or earth; - առնել, to generalize; *ad.* every where; in general.

Ընդհանրական *a.* universal, general, catholic; - եկեղեցի, the catholic or universal church; *S.* Թուղթ, Ժողով.

Ընդհանրանամ, *ացայ տ.* to become general.

Ընդհանրապէս *a.* universally, generally, commonly, absolutely.

Ընդհանրացանիմ, *ուցի տ.* to generalize. [*erality.*]

Ընդհանրութիւն *s.* universality, gen.

Ընդհատ, *ից s.* interval, space; *a.* discontinued, intermittent; loose; different, separate; less, lesser; *mech.* intermittent; *ad.* differently, otherwise; nor more nor less; *ամբ* ոսկաւ ինչ - ի բերուց, a little less than 10,000 years; ի՛նչ իւրք իցեմք - ի նոցանէ, in what do we differ from them? ոչ ինչ - է ի նմանէ, he differs not from him; նուազ ինչ - է քիջմանէ լինել շնչոյն, to be almost at the last extremity, or last gasp; շէն - յերազոյց, they resemble dreams.

Ընդհատեմ, եցի *va.* to interrupt, to discontinue, to cease; -իմ *vn.* to break off, to interrupt one's self.

Ընդհատիչ *s.* interrupter.

Ընդհատութիւն, -ումն *s.* interruption, intermission, intermission, discontinuance, relaxation, cessation.

Ընդհարկանեմ, հարի *va.* to knock, to clash, to strike, to beat; -դերիւթ. to strike fire.

Ընդհարկանիմ, հարայ *vn.* to fight, to smite, to knock, to strike, to thump at; - ընդ միմեանս, to knock against each other; to encounter each other; - գլխի ընդ որմն, to knock one's head against a wall; - ընդ ճանապարհ, to be on the way to ...; - ի խղճ մտաց, to have remorse. [fict.]

Ընդհարումն *s.* collision, shock, con-

Ընդհուս *S.* Հուսու.

Ընդձեռեմ, եցի *va.* to give, to put into one's hands, to grant; to take away, to appropriate to one's self.

Ընդ ձեռն *pr.* by means of, through.

Ընդ մէջ *S.* Մէջ.

Ընդմիտեմք *a.* subaltern.

Ընդմիջարար *ad.* by means of, by some expedient.

Ընդմիջական *a.* immediate.

Ընդմիջաւելիք *s.* the middle of a way, or road, carriage-road, pitching.

Ընդմիջարկութիւն *s.* interposition, intermission, obstacle; partition wall.

Ընդմիջեմ, եցի *va.* to interrupt, to discontinue; to divide into two parts; to separate, to hinder; to intermeddle; - զխօսս ուրուք, to interrupt, to break in upon; - զճանապարհն, to go half the way; յ- կէնաց իւրեանց սատակիլ, to die halfway on the road of life.

Ընդմիջիմ, եցայ *vn.* to be split, to be in half; to discontinue; իբրեւ տոնն ընդմիջեցաւ, passed the middle of the feast.

Ընդմիջութիւն *s.* mediocrity, mediation, middle way.

Ընդմտանեմ, մտի *vn.* to penetrate, to pierce, to strike through or pass across; to insinuate one's self; to pass through a filter.

Ընդմտանոյ *a.* piercing, keen, sharp.

Ընդմտատար, այ *a.* touchy, easily offended, sensible, feeling; thoughtful, pensive, anxious, gloomy, full of care.

Ընդոճին, ծնաց *s. a.* born in the

house of one's master, domestic, servant; -բ, family; *S.* Ընդաբոյր.

Ընդողնեցուցանեմ, ուցի *va.* to render proud, insolent, impertinent.

Ընդողնիմ, նեցայ *vn.* to lie down at length, supine; to become idle, negligent, feeble: to adorn one's self magnificently, gorgeously; to make an ostentatious display, to dress pretentiously; to become vain or insolent.

Ընդոյր *a.* quiet; good.

Ընդոսս *a.* that leaps, that bounds; jumping, starting; *ad.* by stealth, stealthily; rebounding, by fits and starts; - -, by skips and jumps; palpitating, bounding; - ի քնոյ լինեալ, to awake suddenly, to start from sleep; - ի քնոյն զարթուցանեալ, to rouse suddenly, hurriedly; - կալ, to leap, to hop, to rebound; to start back with fear, to be startled, to retire, to frighten; - - խողալ, to leap, to jump up, to rouse one's self; - - երթալ, to go with fear and trembling; to go by leaps; - - խողացումն ուսոց, շարժումն թիկանց, աչաց, shrugging of the shoulders; nervous twitching of the eyes; - անցանեալ, to leap, to leap over.

Ընդոսախօս *a.* boaster, braggart.

Ընդոսական *S.* Ընդոսուցիչ.

Ընդոսանում, Ընդոսայիմ, տեայ *vn.* to leap, to recoil, to start with fear; to be aroused, frightened, dismayed; to shy, to be restive; to be disturbed, disconcerted; to get angry.

Ընդոսումն *s.* leap, rebound; shaking, concussion.

Ընդոսուցանեմ, ուցի *va.* to cause to leap or recoil; to shake, to move; to impel, to push, to spur on, to thrust; to awaken, to excite.

Ընդոսուցիչ *a.* exciting; stimulating, spurring on.

Ընդոսնեմ, եցի *va.* to trample under foot; to despise; to dishearten, to humble, to subdue, to drive out, to push.

Ընդոսնոյ *s.* foot-stool.

Ընդուշեմ, եցի *va.* to twist or break the neck; to tame, to bridle.

Ընդուշակ, այ *a.* receiving, welcoming; capable, susceptible; acceptable, agreeable.

Ընդունակութիւն *s.* acceptance; capacity, reach; participation; *chem.* ca-

capacity; - ջերմութեան, heating - .

Ընդունայն *a.* vain, void, useless; empty; indolent, idle; *ad.* in vain, uselessly, empty; - անել զահնկարութիւն, to deceive, to disappoint, to frustrate, to destroy the illusions of; ամենայն ինչ - է, all is vanity.

Ընդունայնաբան, ից *a.* romancing, prattling, chattering, prating; *s.* chatterer, idle talker.

Ընդունայնաբանութիւն *s.* prate, prattle, chitchat, nonsense, chattering.

Ընդունայնասոս *S.* Ընդունայնաբան. Ընդունայնասկիւս *a.* vain, frivolous, foolish.

Ընդունայնանամ, այցոյ տո. to be vain or empty; to vanish, to pass away, to come to nothing; to seek vanities.

Ընդունայնապարծ *a.* vain, proud, vain-glorious.

Ընդունայնաման *S.* Զբաղման.

Ընդունայնութիւն *s.* vanity, frivolity, futility; nothing.

Ընդունարան, սոց *s.* vase, vessel, receptacle; recipient, reservoir; asylum, refuge, shelter; *mech.* well, tank, cistern; - օդոյ, air-box; - շոգոյ, steam-chamber; - ջերմջրոյ, hot-water well.

Ընդունելի *a.* acceptable, admissible; agreeable, welcome; obtainable; that accepts, that receives.

Ընդունելութիւն *s.* reception, taking, acceptance, admission, obtaining, acquisition; cheer, feast, entertainment; *gr.* participle; - փոխանագրոյ, acceptance of a letter of credit, of a bill of exchange; - անել ըստ մեք, to welcome, to feast, to entertain; - անել օտարաց, to lodge strangers; - անել զբարակին, to receive coldly, to give a cool reception; - դոյր յարբունիս, ի դեսպանատան, there was a reception at court, at the embassy; յ- լինել Աստուծոյ, to believe in God.

Ընդունիմ, ընկալոյ տո. to receive, to take, to admit, to embrace, to accept, to make welcome; to gather together; to derive; to impetrate, to obtain; to suit, to agree; to approve, to confess, to consent, to acknowledge; ոչ - , to deny, to disavow, to disapprove; - զոք յաւարանէ, to stand godfather, godmother to a child; մեզս -, to fall into sin; - մտաց աչօք, to conceive, to seize mentally; պատուով

- զոք, to receive with honour; ոչ բարւոք - զոք, to give a bad reception; - յնքեան, to learn by heart; յաստուածս ընկալաւ զնոսս, he has made of them his gods; ի քէն ընկալոյ զկեանս, I owe you my life.

Ընդունիչ, Ընդունող *a. s.* who receives, receiver, acceptor; recipient; -նոյ ի մկրտութենէ, godfather, godmother; -նոյ խոստովանութեան, confessor.

Ընդունչարհօւ *a.* griming, grimacing, mimicking; grumbling.

Ընդուստ *S.* Ընտուստ.

Ընդսլակեմ, եջի տո. to abandon, to despise; to compel to walk; to vex, to harass.

Ընդ վայր *ad.* in vain, uselessly; - չարկանէլ, to throw away, to abandon, to despise; - յածիլ, to run here and there, to rove, to wander; - խօսել, to talk in vain, right or wrong, at random; - սոյքարումն, idle dispute.

Ընդվայրաբան *a.* quack, charlatan, who talks in vain. [idle talk.

Ընդվայրաբանութիւն *s.* quackery, Ընդվայրաբեր *a.* vagabond.

Ընդվայրաբոյս *a.* wild, savage.

Ընդվայրաբոյս *S.* Ընդվայրաբեր.

Ընդվայրախոյզ *a.* seeking vain and foolish things; inquisitive.

Ընդվայրախօս *a. S.* Ընդունայնաբան, &c. *s.* magician, enchanter.

Ընդվայրահաջ *a.* barking at in vain, brawling.

Ընդվայրահար *a.* abject, vile, despicable, useless, vain.

Ընդվայրամիտ *S.* Զբախորհորդ.

Ընդվայրայած *a.* vagabond; prating, chattering.

Ընդվայրայածութիւն *s.* vagrancy.

Ընդվայրայտն *a.* shameless, lewd; - պչանք, coaxing, dalliance, coyness, affectation, coquetry.

Ընդվայրապաշտ *a.* coquettish.

Ընդվայրասնուկ *a.* savage.

Ընդվայրասան *a.* ill-bred, rough, rude; idle, lazy, sluggish, unoccupied.

Ընդվայրաբարը *S.* Գետնաբարը.

Ընդվայրաբարիմ, շեցայ տո. to be dragged along the ground, to be fastened to the ground.

Ընդվայրաքնին *a.* curious, that seeks after useless things.

Ընդվայրաքննութիւն *s.* inquisitiveness, curiosity.

Բնգվայրընկէցիկ S. Բնգվայրահար-
Բնգվայրընկէց ասեմ va. to debase,
to vilify; to despise.

Բնգվայր ս. haughtiness, pride.

Բնգվայրեմ, էջի va. to twist, to wring
the neck; -իմ տ. to revolt, to resist,
to disobey, to rebel, to throw off the
yoke; to lift up the horn, to become
proud, arrogant, haughty, ostenta-
tious; to turn the back disrespectfully;
to throw one's self headlong, to pre-
cipitate; ընգվայր է բաց վայրէլ յիշ-
խանութենէ, չօ free from domination,
to shake off the yoke.

Բնգորինակեմ, էջի va. to copy, to
take a copy, to transcribe.

Բնգորինակող a. perspective; s.
painter of perspectives; copist.

Բնգորինակութիւն s. perspective;
transcription.

Բնթագրեմ, էջի va. to trample under
foot; to subdue, to submit; to strike,
to knock; to drive away, to disperse.

Բնթագրութիւն s. trampling upon;
subjection; project, purpose, design;
սպանանել ձխարսիս -թեամբ, to
ride over and trample to death.

Բնթանալ a. that runs, that walks;
current; - ճանապարհ, practicable,
passable.

Բնթանամ, սցայ տ. to run, to run
to; to apply; to slide; to gallop; to walk;
to go, to depart, to pass; արշաւասոր
-, to run full speed, to rattle along
full speed; երամովն, խուռն -, to
run in company, in crowds, in a throng,
to rush, to crowd, to flock; - զհետ
ուրուբ, to follow, to run after; -
զհետ հետոյ, շաւղաց ուրուբ, to follow
the tracks, to tread in the steps; -
զճանապարհս իւր, to follow one's
career; այսր անդր -, to dip into, to
run over a book; ընթանալով ասել,
to say in few words, to touch lightly;
- ի ճանապարհս պատուերանաց, to
observe or obey the commandments;
բարւոյ ընթանան իւր, affairs are
thriving, business is prosperous; S.
Չէն, &c.

Բնթանոց S. Ղէնջակ.

Բնթաց, ի, Բնթացք, ցից s. course,
race, gait, step, pace, way, means;
progress, succession, train, trace,
thread; method; -ս ասնու, to run;
-ից գործի, the feet; - մի, walking
distance; հետի -, foot-race; - մասց.

flight of thought; - կենաց, life's car-
reer; յ-ս կենաց, in the course of
life; յ-ից ճանաչել զըբ, to know one
by his gait; բարւոյ ընու զ-ս իւր,
to fulfil the duties of one's station, to
discharge one's functions honourably;
արդէլու զ-ս բանին, to say concisely,
to shorten discourse; -բ հոգւոյ, direc-
tion of the wind; -բ արեգական, լուս-
նի, եղանակաց, course of the sun,
moon, seasons; -բ սակարանի, վաճա-
ւանոցի, հրատարակի, course of Ex-
change, of the market.

Բնթացական a. racing; swift.

Բնթացակից a. concurring; accom-
panying; agreeing, concordant; coin-
cident; concomitant.

Բնթացակցութիւն s. concurrence;
accompanying; concomitance; retinuc;
coincidence.

Բնթացատեղ, Բնթացարան s. gym-
nasium or place for gymnastic exer-
cises; S. Սաղարէզ. [index.]

Բնթացիկ s. mech. slider, cursor,

Բնթացող s. walker, pedestrian.

Բնթացուցանեմ, ուջի va. to cause
to run.

Բնթացք S. Բնթաց.

Բնթեանիլ a. legible, readable; s.
reader, lecturer.

Բնթեանում, երցայ տ. to read; -
ընդ միտս, գաշն ձայնիւ, - to one's self;
- ի ձայնի, բարձրաձայն -, - aloud; -
յականինս ուրուբ, - in the presence
of; անսայթաք -, - currently; կակա-
ղելով -, hesitatingly; -
- հարեանցի, վեր է վերոյ, to look
through, or to skim over a book; յա-
ւաջ վարել զ-ն -, on; կրկին եւ երեք-
կին -, - over and over again; սալ -,
to cause -; մանուկ քո գիտէ -, can
your boy read? ընթերցեալ զթուղթդ,
after the perusal of your letter; յեաս
ընդգէմ -, S. Բնգգէմ.

Բնթեր S. Ս. Բնթեր.

Բնթերակաց, ից, -կաց, այ a. adja-
cent, adjoining; assisting, present.

Բնթերցակից a. reading together.

Բնթերցանելի a. legible; s. reader,
lecturer.

Բնթերցանեմ, -նիմ տ. to read.

Բնթերցանութիւն s. reading.

Բնթերցասէր, սիրաց a. that loves
study, studious, well-read.

Բնթերցասիրեմ տ. to study, to read
with pleasure.

Ընթերցասիրութի՛ն *s.* love of study.
Ընթերցարան *s.* reading book; lesson; school; *reading room.

Ընթերցիչ, -ցող *s.* reader, lecturer; ազգ. առ. -ցողի՛ն, advertisement, address to the reader; ներողամիա -ցող, gentle reader.

Ընթերցողութիւն *s.* reading; lectureship, order of lecturers in the church.

Ընթերցուած, ոյ *s.* lecture; lesson.

Ընթերցուածագիր *s.* catechism (of S. Cyril).

Ընթերցուածատէր *S.* Ընթերցատէր.

Ընթերցումն *s.* lecture; ապ. յ. to give to read; to cause to read.

Ընթրակից *S.* Հացակից.

Ընթրատու *a.* who gives a supper.

Ընթրարան *s.* dining-room, supper-room; tea-garden; eating-, chop-house.

Ընթրեկերք *s.* supper-time.

Ընթրեմ, էջի *vn.* to sup, to take the evening's repast.

Ընթրիք, ըբաց *s. pl.* supper, evening's repast; - տերունեան, the Lord's -, the Last -; -ս առնել, գործել, ապ. to invite to -, to give a banquet; -ս առնել առ ուժեք, to sup with ...; է ժամ ընթրեաց, at supper-time.

Ընծախոս *S.* Ընծախոս.

Ընծայ, էջ *s.* present, gift, offer, offering; - առնել, ապ. մատուցանել, to give, to make a present.

Ընծայաբեր, էջ or այ *a.* that carries presents or offerings; - ընեւ *S.* Ընծայաբերեմ.

Ընծայաբերեմ, էջի *vn.* to carry presents, to offer, to make a present.

Ընծայաբերութիւն *s.* offer, offering; offertory.

Ընծայական, այ *a.* sacred; *s.* dedication; - գիր, թուղթ, dimissory letter, testimonials; - - գեսպանաց, credentials; - - բարեխմայ, letter of recommendation. [is offered.

Ընծայամարոյց *a.* that offers; that Ընծայանամ, աջոյ *vn.* to be presented, given.

Ընծայատար *S.* Ընծայաբեր.

Ընծայարան, այ *s.* place of offering, altar.

Ընծայաւոր *S.* Ընծայաբեր.

Ընծայեմ, էջի *vn.* to offer, to present, to sacrifice, to give, to dedicate, to attribute, to lend, to propose, to refer, to confer, to devote, to

render, to ascribe; to make, to furnish; to impose, to inscribe; է լոյս -, *S.* Լոյս; - զոք է կենան, to give life to; to vivify; - զքե առսս սարգեւորք, to load with presents; to confer great services; - էմ *vn.* to offer, to present one's self; to shew, to make one's self seen; - առաջի ուրուք, to introduce one's self to the presence of; մահու -, to die.

Ընծայեցուցանեմ, ուցի *va.* to offer, to present; to show, to expose, to place in sight; to recommend, to introduce; զանձն -, to pass one's self off for another, to counterfeit; այլ իմն միսս -, to possess, or bear another meaning; սիրելի զանձն -, to make one's self beloved.

Ընծայեցուցիչ *a.* that presents; producing, productive.

Ընծայութիւն *s.* offer, offering, dedication; presentation; թուղթ - թե, letter of recommendation; Կըրումն - թեան, catechism; *S.* Ընթերցուածագիր; - լուսնի, new moon.

Ընծայումն *s.* act of offering, of dedicating one's self; presentation; offering, present; - Ս. Կուսի, Presentation of the B. V. M.; առաջնորդ ընծայման, godfather; - լուսնի, new moon.

Ընծուիմ, լեցայ *vn.* to rise, to shine, to blaze forth, to glitter, to sparkle, to glare, to be bright.

Ընծուլա *S.* Ընծուլա.
Ընկալուչ, ըի *a.* that receives; *s.* betrothed, husband; խօտեալ -, affianced wife; -, mech. receiver.

Ընկալալիմ, շեցայ *vp.* to bind one's self closely, to adhere to, to entwine one's self with.

Ընկեղիւի *a.* to be thrown away, to be despised.

Ընկենում, էջի *va.* to throw, to cast, to hurl, to repulse, to fling, to pour; to destitute, to depose, to deprive; - յերեսաց, to drive from his presence, to despise, to abandon; - յերկեւզ, to frighten; - յոք զհոգս իրեք, to confide the care of, to confide to; - զանձն իւր յառաջ, to present one's self, to throw one's self forward, to expose one's self; - զլէնս, to throw down one's arms, to surrender; - է կալանս, to thrust in prison; - յերկիր, to throw down, to slay, to fell to the earth; -

արտաքս, to thrust out, to hunt or drive away: to empty the stomach; - *բարխնս*, to throw stones; *կկցս* -, S. *Կկցք*; to despise; - *զխարխիս*, to cast anchor; *զաստուածուութեամբն* -, to attribute to God; *ի վերայ միտեանց* - *զանցանս*, to lay the blame on one another; -, *vn.* to be thrown, or cast away; - *արտաքս*, *արտաքց* *գրան*, to be thrown out, driven away; - *ի ճառասարհի*, to be cast on the streets, to be thrown out on the common way.

Ընկեր, *այ* *s.* companion, comrade, partner; female companion; consort; fellow; agent; neighbour; partaker; peer; clerk; assistant; *չկք իմ* -, I am peerless, I have no equal; - *չ*, *այք* *չ*-, one to another, mutually; *երբ զուան այր* - *ի խրում*, they bound themselves by mutual oaths.

Ընկերաբար *ad.* as a companion or comrade, friendly.

Ընկերագիր, *գրոց* *s.* subscriber; - *առնել* S. *Ընկերագրեմ*; - *լինել* S. *Ընկերագրիմ*.

Ընկերագրեմ, *եցի* *va.* to subscribe to; - *իմ* *vn.* to become a subscriber to.

Ընկերագրութիւն *s.* subscription; *մտանել յ-*, to subscribe to; *եւանել յ-* *թէնէ*, to cease to subscribe, to be no longer a subscriber; *պայմանք* - *թեան*, terms of -.

Ընկերագու *a.* that betrays or kills his neighbour.

Ընկերական *a.* social, sociable.

Ընկերակից *s.* companion, comrade, colleague; associate, partner; fellow-member, friar.

Ընկերակցիմ, *ցեցայ* *vn.* to accompany one's self, to associate one's self, to become a partner. [*society*].

Ընկերակցութի *s.* association; so-
Ընկերահաշտ -, *հաշտեայ* *a.* supporting social, or public harmony.

Ընկերահաշտեայք, *տից*, - *հաշտիք*, *տեսայ*, - *հաշտք* S. *Ընկերահաշտութիւն*.

Ընկերահեղձաց *a.* that suffocates his neighbour; annoying, molesting one's friends.

Ընկերանամ, *ացայ* S. *Ընկերակցիմ*.

Ընկերանի *s. pl.* companions.

Ընկերասէր, *սիրաց* *a.* that loves his neighbour, charitable; sociable, companionable. [*bour*].

Ընկերատեայ *a.* that hates his neighbour
Ընկերեմ, *եցի* *vn.* to accompany,

to escort, to follow; to pair; to associate; to convoy; to aid, to assist.

Ընկերհաշտութիւն *s.* social harmony under various forms of government, monarchic, oligarchie, or democratic.

Ընկերակեմ, *եցի* *vn.* to associate with, to conspire, to plot.

Ընկերութիւն *s.* company, society; accompanying, assistance, partnership, match; train, retinue; fraternity, brotherhood, congregation, order, commonalty, body; conversation: knowledge; sociability.

Ընկերութեամբ *s.* love of one's neighbour, charity; sociability.

Ընկերող *a.* that accompanies, that assists.

Ընկեցիկ *a.* thrown away, cast off, flung off; abject, vile; exposed, abandoned; *mech.* projectile; - *շարժումն*, projection; - *լնջ*, refuse; - *առնել*, to throw, to cast; - *առնել զմանկունս* *ի գետ*, *զհարաւն* *ի ծով*, to throw the children in the river, merchandize in the sea; - *առնել զմանուկ*, to expose a child; - *լինել*, to be thrown out, abandoned.

Ընկեցումն *s.* cast, projection, out-cast; *phys.* projection.

Ընկիչեալ կամ *vn.* to resist, to act as an obstacle, to hinder; *ի ծուռը* -, to kneel down.

Ընկչուտ, *կայ* S. *Ընկչիմ*.

Ընկչուտ, *կիչ*, *Ընկչուտեմ*, *ուզի*, *կլմ* S. *Ընկչեմ*.

Ընկչուղիչ *a.* submerging, engulfing, swallowing.

Ընկչուումն, *Ընկչումն* S. *Ընկչումն*.
Ընկչական *a.* immersive.

Ընկչեմ, *եցի* *va.* to sink, to deepen, to submerge; to flow, to inundate, to drown, to plunge, to absorb, to bury; to dim, to cloud; *ներհամբ* -, to lull, to make sleepy.

Ընկչեցուցանեմ S. *Ընկչեմ*.

Ընկչիմ, *եցայ* *vn.* to founder, to sink, to be plunged; to lose one's self; - *ի թնայ*, to sleep soundly; *յանհարին արտուութիւն*, *յանմիթար սուգ* -, to abandon one's self to melancholy, to be plunged in inconsolable grief; - *ի ծով վտակութեանց*, to swim in pleasure, in delight; *ի նախանձ* -, to envy, to be jealous of.

Ընկչիչ *a.* immersing, submerging; *s.* corsair, pirate, buccaneer.

Բնկզմութիւն. Բնկզմունք *s.* depression; immersion, submersion.

Բնկշեմ, *էջի va.* to oppress, to humble, to bring down, to debase, to throw down, to subdue, to humiliate; to blunt; -իմ *vn.* to sink, to faint, to succumb; - զոք, to be a hindrance, or stumbling block to; - ընդ բեւամբ, to bow beneath a weight; to be overwhelmed, or disheartened; ընկճեալ յամաց, ընդ ամօք, bowed by the weight of years; - զլին, to retire, to withdraw; to impede, to hinder.

Բնկողին *S.* Անկողին.

Բնկողմանեցուցանեմ, Բնկողմեցուցի *va.* to stretch, to lay down, to put to bed.

Բնկողմանիմ, *էցայ, -մնիմ, -միմ, -զնիմ vn.* to stretch one's self in bed, to lie down, to go to bed.

Բնկողմանուս *s.* going to bed: the back of a chair. [to be a partisan.

Բնկողնակից *s.* bed-fellow; - լինել.

Բնկոյզ, Բնկոյզ, կուզից or զաց *s.* walnut; - մշահատ, nutmeg; - չնդկաց, cocoa-nut; - սրբայական, the finest quality of -; - ործացուցիչ, nux vomica; կեղեւ ընկուզի, nut-shell; *S.* կորճ, Փեճեկ; կանանչ կեղեւ ընկուզի, green husk of -; *S.* կլեզ, Ողբիւ; (նեբբին) մաշկ ընկուզի, epidermis or brown cuticle of -; *S.* Պոպոկ, Փեճեկ; ժիջուկ ընկուզի, the kernel of -; *S.* կթուշ; ծառ ընկուզի, --tree; *S.* Բնկուզի; փայտ ընկուզի, - wood; գործի ի բեկանէլ զ-, nut-cracker; *S.* Բնկուզաբեկ; ի դոյն ընկուզի, nut-brown; *S.* Բնկուզադոյն; քաղէլ -ս, to nut; *էր. թալ ի քաղէլ -ս*, to go a-nutting; զաւազան ի ժողովէլ -ս, nut-hook; *S.* Թափիչ.

Բնկուզաբեկ (գործի) *s.* nut-cracker.

Բնկուզադոյն *a.* nut-brown, hazel.

Բնկուզազարդ, -ձեւ *a.* made like a nut. [walnut wood.

Բնկուզենի, Բնկուզի *s.* walnut-tree;

Բնկուզուս *a.* full of walnut trees; abounding in walnuts.

Բնկրիւմ, *էջի va.* to reject; to draw back, to pull back; to subdue; to roll; -իմ *vn.* to recede, to retreat, to flinch; to be repulsed, driven back; - անուղ, turning of the wheel; - յաբառս, to compassionate the poor; to pardon; - Էրասանու, to be restrained, bridled, restrained; սլառեղանց - ընդ ձեւամբ,

to take by force, to storm, to subdue, to conquer.

Բնձախոտ *s. bot.* choke-weed, orobanche.

Բնձանակ *s.* earthen flower-pot.

Բնձառիւծ, ուց *s.* leopard.

Բնձենի *s.* leopard skin.

Բնձեւոյք, յից *s, pl.* gift, present, drink-money.

Բնձեւում, *էջի va.* to consign, to place in the hands of some one; to lend, to give; to undertake, to prove; to transmit, to refer, to leave in writing; -իմ *vn.* to receive from, to take, to obtain; to be given, consigned, recommended; Թողութիւն - , to pardon, to forgive; կոչմանս - աստեղաց, to give names to the stars.

Բնձեւութիւն *s.* giving; tradition, treatise, discourse.

Բնձիւղ, ոյ *s.* sucker, bud, shoot, spring, button, gem.

Բնձիւղում, *էջի vna.* to bud, to shoot, to put forth, to sprout, to germinate, to blossom.

Բնձիւղում *s.* budding, sprout.

Բնձուիմ, *էցայ vn.* to uncloze, to blossom, to be born; to dawn, to appear, to show one's self.

Բնձուլս, ըլլաւց *s.* giraffe, camelopard.

Բնչաթափ սունեմ, -փեմ, լինիմ, -փիմ *vna.* to deprive one of his property, to despoil, to exhaust, to extenuate, to reduce to the last shifts; to be deprived of one's property, &c.

Բնչաժողով *a.* avaricious, greedy, desirous. [created.

Բնչանամ, սցայ *vn.* to exist, to be

Բնչալսա *S.* Բնչաւէա.

Բնչապտուկ *a.* grimacing (as a monkey).

Բնչասէր *a.* loving riches, avaricious, greedy, covetous; - լինիմ, -սիրեմ, to hoard up, to save sordidly, to be niggardly.

Բնչաիրութիւն *s.* passion for riches, avarice, avidity, greediness.

Բնչաստացու *a.* accumulating, gathering, acquiring wealth.

Բնչավասն *a.* spendthrift, prodigal.

Բնչասեպ *a.* despising worldly wealth.

Բնչաց, յ- *S.* Ունչ.

Բնչաւէա, ւէասց *a.* rich, fortunate, monied, opulent; loaded with riches;

- լինել, to be rich, to have one's nest well feathered; անթիւ -, very wealthy, extravagantly rich; ըստ երկրի մասանց -, well off, in easy circumstances.

Բնաւէտամամ, աչոյ տ. to be enriched, to become wealthy.

Բնաւէտութիւն s. riches, abundance of wealth.

Բնաբազկ, ից a. avaricious, niggardly, miserly, sordid.

Բնաբազկութիւն s. avidity for wealth, insatiable avarice; անյադ -, insatiable thirst for wealth. [[cher.

Բնել S. Բնաւէտ; -ադոյն a. ri-

Բնելիանամ S. Բնաւէտամամ. [ble.

Բնելիէն a. created; visible, sensi-

Բնելիութիւն S. Բնաւէտութիւն.

Բնելի, -ջուկ s. trifles, gewgaws, small matters, toys.

Բնել ad. why?

Բնջողին S. Արմատաբլ.

Բնջուկ, ջույ or զու s. heifer, bullock, calf of a year old. [approach.

Բնամանակիմ տ. to have affinity, to

Բնամանակութիւն s. familiarity, participation.

Բնամանամ, Բնդ-, աչոյ տ. to seed, to come to seed.

Բնամանամ S. Բնամանամ:

Բնամանառն S. Բնառն.

Բնամանոցունեմ S. Բնամանե-.

Բնամանակ, եկաց a. s. familiar, one who is of the family, acquaintance, intimate friend. [tically, confidently.

Բնամանեբար ad. familiarly, domes-

Բնամանեդոյն a. very familiar; proper.

Բնամանեկան a. familiar; - կեանք, domestic life.

Բնամանեկոտար a. s. murderer of one's family, parricide, &c. [bitation.

Բնամանեկութիւն s. familiarity; coha-

Բնամանեմ, եցոյ տ. to familiarize

one's self, to grow tame, familiar with, to keep company, to frequent, to communicate; to get inured, to accustom

one's self; անապատի -, to be accustomed to a hermit's life; - կանոնի

չաւասոյ, to observe the precepts of the Faith.

Բնամանեւեր a. loving one's family.

Բնամանեսուն S. Բնառն.

Բնամանեղբայրներ, ուցի սա. to render familiar, to tame, to civilize, to humanize; to accustom.

Բնամանի, նւոյ, նեկաց a. s. familiar,

domestic; proper; native; tamed; intimate, friend, relation; domestic; -ք, family; չայր -նեկաց, the father of a family; - սաստեբազմ, intestine strife, domestic broils; civil war; - զաւա- շան, թշնամի, traitor, intestine foe; - չաւասոյ, faithful to the Truth; - լինել զբոց, to be familiar with, or versed in literature.

Բնամանութիւն s. familiarity, confidence, communication, frequentation; habit; intimacy; friendship; - ընդ կնոջ, carnal intercourse with a woman; յ- կոչել, to domesticate, to tame.

Բնամանուհի sf. female neighbour, intimate friend; house-maid, servant.

Բնամանուսա S. Բնառն.

Բնառն, -մանդ a. familiar, brought up in the house; S. Բնդասուն.

Բնաւել, -ութիւն S. Բնդել, &c.

Բնաւելաց a. immovable, firm in one place.

Բնաբ a. chosen, worthy; fine, good; civil, of good family, elegant, excellent, exquisite, nice, genteel, pretty, noble, polished, precious, pure, singular, sovereign, superb; - -, the best, the most excellent, the choice, the select, the flower, the cream; զ- զարդուցն եգին ի չարբարութիւն, precious ornaments served to beget pride; զ- ս Պարկիոյ սասակեաց, he beat down the choice troops, the flower of France; զաւարելզ- նաչատակս, ջրո, to re-unite the bravest warriors, the picked soldiers; - - անասունք, very fat animals; - յոյժ, best, first quality; S. Բնարեւադոյն; - մտանազար, classic author; ընդ- ս չանել, to select, to make choice of, to elect; յ- առնել, to give the choice, to permit the selection; - առնել, to choose, to make choice of, to appreciate; ընարոյ սէր, he who has the choice, arbiter; զնոսա թողացոց ըն- արոյ տեարս լինել, he left them the choice.

Բնածին S. Բնդոնին.

Բնառն ad. by one's self, or itself; of one's self, naturally; of one's own head; of the house, from one's home; of the family possessions, of one's own wealth.

Բնարական a. elective, eligible, electoral; better, singular, exquisite.

Ընորականութի՛ն *s.* elegance, goodness, excellence; examination.

Ընորան *s.* choicest, flower; *-աւ a.* select, choice, picked; *ad.* by choice, by selection; մանկունք *-աւ*, the flower of the youth; կաշառք *-աւ*, rich or precious gifts.

Ընորանք *s. pl.* choice, election, prime; act of picking; garbling; *արծաթ -նաց*, pure silver.

Ընորեալ *a.* select, elect; virtuous, honest, upright.

Ընորեղայնի *a.* better, excellent, very good, preferable.

Ընորեղակեց *a.* elected with another.

Ընորեղանորս *a.* elect and graceful.

Ընորելի *a.* eligible; most select, best; *- է քեզ զմի յայսցանէ*, you must choose one of these alternatives.

Ընորեմ, էցի *va.* to elect, to choose; to pick, to sort, to cull; to discern; to judge; to distinguish, to difference, to know; to decide; to love, to embrace, to prefer; *- զարժանն*, to discern what is just; *- զժամանակն*, to choose the time, to select the opportunity; *անկինս անկինս ընորեալ*, angular; *ընորեալ կաշաւ*, he has chosen; *ընորեցից մեռանել*, I would prefer to die.

Ընորիչ *a.* choosing, electing; *s.* elector.

Ընորոյ *S.* Ընորիչ; discreet, prudent, judicious, wise.

Ընորողական *a.* able to discern, having judgment, rational; of one's free will; wise, discreet; *s.* judgment, criterion, free will or choice.

Ընորողութիւն *s.* choice, election; discernment, discretion, judgment, understanding; *- թեամբ ad.* discreetly.

Ընորութիւն *s.* choice, election, suffrage, choosing, wish; arbitration, deliberative, decision, discernment, distinction, discretion; option; scrutiny, taste; *անօթ - թեան*, a vessel of mercy, chosen instrument; *- ինքնահամ*, liberty, free will; *- առնել*, to distinguish; *- թեամբ ad.* by election, or choice.

Ընորուկք *s. pl.* rebuff, refuse, trash, offal, scum, cheat.

Ընորումն *S.* Ընորանք.

*Ընքուի *S.* Յօնք.

Ըռաղկան *s. bot.* fennel.

Ըռնդեղջիւր *S.* Անդեղջիւր.

Ըռնդունք *S.* Ինդունք.

Ըստ *pr.* according to, in relation to, as for, conformably with, agreeably to; proportionally, at the rate of; after; near, relatively; for, as for; on; of; out; *- խս*, *- իմանս կարծեաց*, according to me, in my opinion; *- իւրում կարի*, according to capacity, to the best of one's ability; *այր - սրտին Աստուծոյ*, a man after God's own heart; *կին իցէ չքո - միաս*, if thou hast a wife after thine own heart; *- բախտի եղեալ նորա*, fortunately; *- պատկերի մերում էւ - նմանութեան*, in our image and likeness; *հիւսուրյ կարնոյ*, north of Erzeroum; *- անձին*, upon one's back; wearing upon, *- the shoulders*, *- the body*; *- շննապարհին*, about the streets; *- հրապարակս գնալ*, to pass through, or to wander about the public places; *- բնութեան բարի*, naturally or essentially good; *ի չափու կարայց զանձն - օրինակի նորա*, I shall be governed by his example; *երանել - քաղաքն*, to go out of town; *այր - առնէ*, one after the other; *ամ - ամէ*, annually, every year; *օր - օրէ*, daily, every day; *- նախաձորն յանցաւ նաց*, for the sin of the first father; *- չափու եկամտին*, in proportion to his income; *- աչս դասել*, to judge from the appearance; *- իրեարս պատշաշեալ*, well proportioned, symmetrical; *- տեղիս տեղիս էւ - աշխարհս աշխարհս*, according to the various places and different provinces; *- տանս սպգացն՝ ոչխար - երգ*, a lamb for every family and every house; *հրաժարել - նմանութիւն*, to have no equal, unique; *անցանել - սահմանս քո*, to pass through your confines; *- բանս անցանել*, to be inexpressible; *- միաս անցանել*, to be beyond understanding, to be past finding out, inconceivable, incomprehensible; *անցանել - չափ*, to go beyond; *- անն լինել յուռեքէ*, to be far from the sight of, alienated; *- ինքեան*, of one's self; naturally, essentially; *- ամենայնի*, totally, in all, entirely; *- այմ*, as is said; as they say; *- իրէք - իմէք*, in some part, in a certain sense, in some way, or manner; in part; *- որում*, as; since; therefore; *- որում...*, *- նմին*, or *նոյնպէս*, or *այսպէս*, as...; as; so...; as; *- օրէն*, like, after the fashion of; *- նմանէ*, after him; *-*

այսմանէ, like this, similarly, equally; *և. որ* - այսմանէ, &c. &c. and so on.

Ըստանձնեմ, *եցի* *va.* to assume, to take, to put on, to put on one's back, to embrace, to undertake.

Ըստանձնութիւն *s.* the wearing, the clothing.

Ըստգիւտ, *ից* *s.* accusation, blame, reprimand, censure, reprehension, reproach, stain, imputation, criticism; defect, fault, wrong; *a.* blamable, reprehensible; - *լինել*, to be blamed, or scolded; to accuse, to charge with, to blame, to scold, to censure, to condemn: to know, to be informed of, to understand; - *լինել իմիք*, to obtain, to succeed in, to enjoy, or realize one's wishes; - *յանձն առնուլ*, to be blame-worthy, to be in the wrong; - *ad.* reprehensibly; culpably; with shame, or remorse.

Ըստգտանեմ, *գտի* *va.* to accuse, to blame, to reprove, to censure, to condemn, to reproach, to rebuke, to jeer, to reprimand, to impute.

Ըստգտանք *S.* Ըստգիւտ.
Ըստերիւր, &c. *S.* Ստերիւր, &c.

Ըստերջ *S.* Ստերջ.
Ըստընդիաց *S.* Սանդիաց.

Ըստիմանիմ, *եցայ* *vn.* to shoe, to put on shoes, or boots.

Ըստմանեայք, *նեայց*, -*ուռիք*, *սանց* *s. pl.* individuals, particulars.

Ըստմիռէք *s. pl.* all the rest, all; each one. [companions.

Ըստմայք, *այց* *s. pl.* their fellows,
Ըստմանեք *s. pl.* the following, successors, posterity.

Ըստ որում *S.* Ըստ.
Ըստ որէն *S.* Ըստ.

Ըրջուի *S.* Ուրջու.

Թ

Թ (toe or tow) *Թո* *s.* the ninth letter of the alphabet and the fifth of the consonants; *Թ*, *Թ*, ninth.

- It is sometimes confounded with the letters *բ* and *տ*, for example: *քաղերթ*, *քաղերբ*; *Թակարթ*, *Թա-կարբ*; *կաթոյ*, *կատայ*.

Թագ, *ից* or *այ* *s.* crown, diadem, royal crown; the Crown or regal authority, kingdom; glory, honour; - *պապական*, tiara, the pope's crown; - *եպիսկոպոսական*, mitre; - *ազնուա-կանաց*, coronet; - *սոկի*, crown of gold; *S.* Պսակ; - *առնուլ*, to become king, to reign; - *գնել*, *կրակել* (*սնձին*) *vn.* to crown one's self, to put on the crown, to bind on the diadem; - - (*այլում*) *va.* to crown, to place a crown on the head of, to cause to rule; *եղաւ զ- զատիացւոց*, he crown- ed himself with the diadem of Asia; - *ջւ* or - *իւ* *սրսակիլ*, to be crowned; *առնուլ զ- ուրուք*, to mount another's throne; - *ի դուրիւ*, crowned, wearing a crown on the head.

Թագադանգուր *a.* curled in form of crown or diadem, curled, crisp.

Թագադուրի *a.* crowned, having a crown on the head.

Թագադրտակ *a.* royal, regal, kingly; crowned.

Թագադիր, *դրաց* *a.* placing the crown on the king's head; having the hereditary office of crowning the king at his coronation; - *լինել*, to crown.

Թագադրութիւն *s.* coronation; *Հան-դէս* - *Թեան*, inauguration.

Թագազարդ, -*զարդեան* *a.* crowned, adorned with a crown.

Թագազարգեմ, էջի va. to crown, to adorn with a crown. [այն.

Թագադարմ, Թագադն S. Թագաւոր. Թագազարմուհի af. princess (of the royal family).

Թագաժառանգ, այց a. inheriting the crown; s. heir to the throne.

Թագակալ, այց a. crowned, that has a crown, reigning, that holds a crown; - գշերոյ, queen.

Թագակապ, &c. S. Թագադիր, &c.

Թագակից a. that shares a crown; that reigns jointly.

Թագատու a. that gives a crown, that crowns.

Թագաւոր, այց s. king; *bridegroom; - -այց, the - of -s; - Հայոց, the - of Armenia; կէցցէ - , long live the -! God save the -! - կենդանեաց, the - of beasts, (lion); - Թռչնոց, - of birds, (eagle); - ծաղկանց, queen (Arm. king) of flowers, (rose); - իժ S. Արքայիկ օձ; - բ, certain hymns of the Armenian Church; - կալ յուսմբէ ի վերայ աշխարհի ուրուբ, to be made - of some country; - առնել, to make -, to cause to reign.

Թագաւորաբար ad. kingly, royally.

Թագաւորաբնակ S. Արքայանիստ.

Թագաւորագիր մասեանք s. The Book of Kings.

Թագաւորազարմ, այց, -գլի, դւոյ, գեաց, -գն, -գուն, գնի, զանց a. of royal race, blood or house, descending from kings; s. prince (royal).

Թագաւորական a. royal, regal; s. royalist; - ճանապարհ, the king's highway, main road, the highway; - օձ, իժ S. Արքայիկ օձ.

Թագաւորականութիւն s. royalism.

Թագաւորակոց քաղաք S. Արքայանիստ.

Թագաւորակերպ a. king-like, like a king, regal, royal.

Թագաւորակից S. Թագակից; - լի նիւ, -կցիմ vn. to reign together; to reign contemporarily.

Թագաւորանիստ a. capital, where the king resides.

Թագաւորանք s. court, courtiers.

Թագաւորապէս S. -աբար.

Թագաւորաստատ a. with royal threats.

Թագաւորեալ a. crowned; - քաղաք, royal or capital city, seat of government.

Թագաւորեմ, էջի vn. to be crown-ed; to reign.

Թագաւորեցանեմ, ուցի va. to make king, to crown; - ուցի ձեզ Թագաւոր, I have given you a king; - զճմարտութիւն, to preach the truth publicly.

Թագաւորոյ a. reigning; s. reigning prince, a crowned head.

Թագաւորորդի S. Արքայորդի.

Թագաւորութիւն s. reign, empire; royalty, crown; kingdom; միջոց պաւրասոյ - Թեան, interregnum; - or -բ, The Book of Kings. [crown.

Թագեմ, էջի vn. to make king, to Թագընկարութիւն s. coronation.

Թագընկէց a. that refuses a crown; - առնել, to dethrone.

Թագնաբար &c. S. Թաքնաբար, &c.

Թագուած s. hiding-place, lurking-place.

Թագուհի sf. Queen; fig. church: moon; -ն Սամինիկ, - Sathinice; մայր -հոյն, the - mother; կէցցէ -ն, long live the -! God save the -!

Թագուհութիւն, Թագուհոյութիւն s. dignity of queen.

Թագուստ, Թագուցանեմ, Թագչիմ &c. S. Թաքուստ, &c.

Թաղեմ, էջի vn. to run.

Թալթ, ից s. hand; palm of the hand; - ոտից, foot; the sole of the foot; - կենդանեաց, paw, claw, talon; - երկաթի, gauntlet; (գործի տանջողական) fang, claw, grappling iron; - կռուց, scale; S. Նժար.

Թալթախ a. covered, overspread; wet, moistened, immersed, soaked, imbued; dirty, muddy.

Թալթաշատ a. mutilated, maimed, cut off.

Թալթաշերձ a. cloven-footed, cloven-hoofed, fissioned.

Թալթալեմ, էջի va. to fill to the brim, to load; S. Թալթալեմ.

Թալթալուն a. full to the brim, loaded, overflowing.

Թալթաս, Թալթիւ, Թոսոյ, Թալթ առն s. whirlwind, water-spout.

Թալթաւ a. S. Թալթախ; s. *rain.

Թալթաւեմ, էջի, Թալթաւեցալանեմ va. to plunge, to immerse, to soak, to steep, to drench, to imbue; - իմ vn. to plunge, to dive, to bathe one's self, to be imbued; - ի քերտն, - յաւելլ քրտան, to be reeking with

sweat; - ընդ ազբեւս or յազբեղու-
 թիւնս, to wallow in the mire, to
 grovel in filth, to drag in the mud; -
 արեամբ or յարեան, to be imbrued
 or covered with blood, to wade, to
 welter; - սպմով, to get splashed, covered
 with mud; - մարմնոց զազրու-
 թքն որդանց, to be covered with filth,
 to be full of vermin; - ի բանս մտտե-
 նից, to apply one's self with the great-
 est attention, to study with diligence.
 Թաթաւումն *s.* soaking, drenching,
 dipping.

Թաթաւուն, -ուչ *a.* full, very full;
 running over, full to the brim; fur-
 nished; endowed; adorned.

Թաթեմ, եցի *va.* to supplant, to
 trip up; to insnare, to dupe, to deceive.

Թաթուլ, թլոց *s.* paw, foot.

Թաթպան, աջ *s.* glove; *S.* Ձեռեք,
 Ձեռնոց.

*Թաթաչ, -ժայ *S.* Թարմ.

Թալամ, Թալանամ, սցոյ *vn.* to faint,
 to loose feeling, to become insensible;
 - ի ծաղուէ, to laugh till one faints,
 to split one's sides with laughing, to
 choke, to burst.

Թալաս or Թալամեղ *s.* an ewe;
 wether.

Թալթալ *s.* acre; - խաղամ *vn.* to
 struggle, to writhe in the agonies of
 death, to be in convulsions, in agony.

Թալխայ *s.* fine thread.

Թալլամ *vn.* to abhor, to detest.

Թալլանամ, աջոյ *vn.* to fall into a
 fainting fit, to faint, to swoon, to fall
 in a swoon; to feel giddy, dizzy, to
 have a swimming in the head.

Թալլացումն *s.* swoon, fainting, lipo-
 thymy.

Թալլացուցիչ *a.* that causes fainting.

Թալուկ *s.* fainting fit, swoon, swim-
 ming in the head, giddiness; nausea,
 disorder or rising in the stomach;
 - զարթուն գալ, to turn the stomach,
 to disgust, to loathe, to be sick or
 ready to vomit.

Թախանձ, ից *s.* importunity, in-
 stance, solicitation, entreaty; grief, sor-
 row, trouble; -բ, dowry, marriage-
 portion, dower; - արկանել, to solicit
 earnestly, to importune, to entreat.

Թախանձագին *S.* Թախանձանօր.

Թախանձանօր *S.* Թախանձ; -նօր *ad.*
 humbly, in a suppliant manner, ear-
 nestly, urgently.

Թախանձելի *a.* troublesome, impor-
 tunate, annoying, tedious, tiresome,
 disgusting.

Թախանձեմ, եցի, Թախանձեցու-
 ցանեմ, ուցի *va.* to solicit earnest-
 ly, to importune, to entreat with ear-
 nestness; to molest, to annoy, to vex,
 to torment, to cease not from entreat-
 ing, or causing annoyance.

Թախանձեցուցիչ *a.* importunate,
 urgent, troublesome, tedious.

Թախանձիմ, եցոյ *vn.* to wish for, to
 desire; to have need of, to want; to
 sadden, to afflict. [Թախանձանօր.

Թախանձութիւն, Թախանձումն *S.*

Թախիժ *S.* Թաղլ.

Թախիծ *s.* affliction; grief; *a.* grievous,
 afflicting, disconsolate, forlorn;
 -բ գժիգակք, black bile, deep sadness;
 -բ մտայ, compunction, regret, remorse;

ընկենուլ զ- սրտի, to console,
 to cheer up; -ս արկանել առաջի ուրուք,
 to supplicate, to beseech, to implore.

Թախձագին *a. ad.* sorrowful, mourn-
 ful; sorrowfully, mournfully.

Թախձագէմ *a.* of a mournful coun-
 tenance, melancholy, sorrowful, sad.

Թախձակի, -լից *a.* full of sadness,
 of bitter grief, very sad, painful, bitter;
 - անեղ զք, to afflict, to sadden, to
 cast down.

Թախձական *a.* sorrowful, grievous,
 melancholy.

Թախձանօր *S.* Թախձութիւն.

Թախձեալ *a.* sorrowful, afflicted,
 melancholy, gloomy.

Թախձելի *S.* Թախձական.

Թախձեցուցանեմ, ուցի *va.* to sad-
 den, to afflict, to make desolate.

Թախձիմ, ծեցոյ *vn.* to grieve, to be
 afflicted, to mourn.

Թախձողական *S.* Թախձական.

Թախձութիւն *s.* sorrow, grief, sad-
 ness, affliction, melancholy; mourning.

Թակ, ի, Թակն, կան *s.* mallet; large
 hammer; paver's beetle, rammer; -ն
 կոշկաճիչ զգլխոյ ձերմէ կատէք զեւ,
 you will make me your scourge.

Թակալակ *s.* dalmatica.

Թակակոյնի *a.* beating with a sledge-
 hammer; hardening with the hammer.

Թակալ, Թակալալ *s.* mallet, mall,
 sledge-hammer, beetle.

Թակալակ *s.* small beetle: archi-
 trave; - or -ղալ, capital (of a pillar);
 - նաւու, top (in the rigging of a ship).

Թակորդ or -րթ, էց or այ s. trap, snare, gin, net; -ք որսաւ, սրարիաւ կէլ, փակէլ, արկանէլ է -, to draw into a snare, to entrap, to catch; շաղիլ է -ի, է -ի հարկանիլ, to fall into a snare, to be entrapped; -աւ ջուր բէրէլ, to beat the water, or the air, to toil in vain, to have one's labour for one's pains; որպէս - զհոյժն՝ անցուցանէլ զլրատ, to be heedless, to disregard warning or admonition, " in at one ear, out at the other; " S. Որոգայթ .

Թակարդադիր s. he who lays snares or spreads nets.

Թակարդապատ, -եաւ a. trapped; ensnared; S. Թակարդադիր .

Թակարդապատիր a. that entraps, ensnares; deceitful.

Թակարդափակէմ, էցի va. to envelope or take in nets or snares, to entrap, to entangle, to catch.

Թակարդէմ, էցի va. to entrap, to ensnare, to decoy; to take in a net, to catch, to lace; to entangle, to allure, to dupe; - զմէնքենայս, to spread a net, to lay snares.

Թակէմ, էցի va. to hammer; to beat; to ram.

Թակնակուռ S. Թակակոփ .

Թակոյկ, կուկայ s. pitcher, water-vessel, jug, jar, water-pot, vessel, pot; cup, mug, goblet, bowl: the saeveal of a candlestick.

Թաղ, էց s. quarter, ward, district; part; neighbourhood; - or -ի, felt; -եաւ պատէլ, to felt.

*Թաղթափ a. unveiled (female).

Թաղակ, այ s. felt head-piece.

Թաղակէց լինիմ, Թաղակցիմ, էցայ vn. to be buried together.

Թաղանթ, -նդ, ոց, էց, այ s. membrane, cuticle, pellicle, tegument; omentum, canl, reticulum; diaphragm.

Թաղանթազէղ, -զարդ a. furnished with a membrane, membranous.

Թաղանթաթեւ a. bat-winged, having membranous wings.

Թաղանթոյն a. membranous.

Թաղանթապատեալ a. enveloped with, or in a membrane.

Թաղանթիմ vn. to produce or form a pellicle. [castrated, gelt.

Թաղամաւոր, Թաղամաւոր, այ a.

Թաղոր, այ s. earthen-pot or vessel, basin; flower-pot.

Թաղեայ a. worked in felt.

Թաղերութիւն S. Թաղումն .

Թաղէմ, էցի va. to inter, to bury, to entomb, to inhume; to bury in the ground, to pay the last honours; to hide; -իմ vn. to be buried; - կենդանւոյն, to bury alive; էր ցաւ Թաղեալ, sunk in grief.

Թաղերդէս s. tragedian.

Թաղերգութիւն s. tragedy.

Թաղէգործ s. felt-maker.

Թաղթ, էց s. bot. cyclamen, sowbread.

Թաղի s. felt cloak; S. Թաղ, Կառ; bot. wild artichoke.

Թաղիմամ, ացայ vn. to harden, to become hardened.

Թաղի s. tale.

Թաղկանամ S. Թաղկիմ .

Թաղկազլրս a. rumples, disordered, discomposed.

Թաղկիմ, էցայ vn. to grow tighter, thick, to condense, to be condensed.

Թաղկումն s. thickness, condensation.

Թաղհար, այ, Թաղհալ s. woman's cap (in form of an earthen pot).

Թաղմանական a. funeral, funereal; - հանդէս, funeral, burial, funeral rites, procession or train.

Թաղնորդ a. living in the same neighbourhood.

Թաղումն s. sepulture, burial, interment; funeral; գ- էլոյ Թաղիլ, to be buried like an ass.

Թաղուն a. thick, close, compact, dense; chem. stable.

Թամ s. enemy, foe.

Թամբ, այ s. saddle; pack-saddle: calf of the leg; - վասն կանանց, կողմնակի -, side-saddle, pillion; աշտանակէլ, սանուկ է -, to mount, to vault into the saddle; -ս հարկանէլ, - է նուս զնէլ, to saddle; բառնալ գ-ն, to throw off the saddle, to dismount.

Թամբագործ, այ s. saddle-maker, saddler.

Թամբակալ S. Թանդ .

Թամբահարէմ S. Թամբէմ .

Թամբատեակ, -տոյ s. rag, tatter, old clothes; a. old, ragged, shabby, threadbare, all in rags; S. Գրդէեակ- Թամբէմ, էցի va. to saddle, to harness.

Թայլ S. Թալթ . [kindred.

Թայրթոսք s. pl. the relations, the

Թան, էջ *s.* soup, porridge, broth; skimmed milk; - սասնեայ, pottage of lentiles, lentile soup; dish of pottage. [Թէնէքէ.

Թանագ, էջ *s.* sheet-iron; *turk.*

Թանահաս, էջ *a.* abstaining from soups.

Թանամ, Թացի *va.* to wet, to bathe, to dip, to drench, to soak; to moisten, to bedew, to water; - զանկողին իւր արատուօք, to bathe one's pillow with tears; արատուօք - զրաս ուրուք, to bathe the feet with one's tears; - զուօր ի պարանոց ուրուք, to cut the throat, to massacre; - յարիւնս բազմաց, to butcher, to slaughter, to shed much blood, to swim in blood; - ի զինի, to soak, to steep in wine; զնացին սուանց Թանալը ի վերայ ծովուն, they passed the sea dry-shod.

Թանաման, էջ *s.* soup-tureen.

Թանուք, ի, աւ *s.* ink; սեաւ - , black ink; կարմիր - , red-ink; S. Կարմրու գեղ; կապոյա - , blue-ink; սպօգրու Թեան, printing-ink; - Ճէնաց, Indian or China ink; անեղծ - , indelible, indestructible ink; համակիր, ծածկաւ զիր - , sympathetic, invisible, secret ink; - նշանագրու Թեան, marking-ink; արատ, բիծ - ի . ink-spot, ink-stain; արատել - աւ, to ink; մրձուկէլ, սլլատիկէլ - աւ, to be inked all over; սլլոտն, շէլ - ի, ink-pot, ink-bottle; աւման - ի, ink-horn, inkstand; S. Կապաւ մար . [girth.

Թանգ *a.* S. Թանկ, &c.; *s.* saddle.

Թանգար, այ *s.* merchant; shop-keeper; retailer; inn-keeper.

Թանգարական *a.* mercantile, commerciale; esteemed, precious, dear.

Թանգարան, այ *s.* treasure, treasury; museum; cabinet, collection; - Բրիտանեան, the British Museum; - Ալեքսանդրեան, the Museum of Alexandria.

Թանդուղեմ, էջի *vn.* to shun, to elude, to set one's self free, to steal, or to get away, to escape, to fly from, to avoid; to be ashamed, to shuffle, to use chicanery; - զէլով խօսել, to speak with respect or reverence.

Թանթ *s.* fine blade, thin plate; fine membrane, pellicule; - սպակուց, window-glass.

Թանթրուենի *s.* elder-tree.

Թանիկ *s.* a little broth, pottage.

Թանկ, - գ *a.* dear, high priced; precious; - է, it is dear; վարք մի - , rather dear; - մարմնով, corpulent.

Թանկա S. Գանկ.

Թանկագին S. Թանկ; - առնել, to make dear; - վաճառել, գնոց սալ, to sell dear; - գնոց առնուլ, գնոց սասնալ, to buy at a high price.

Թանկար S. Թանգար.

Թանկուզի S. Փորանկեալ.

Թանկութիւն *s.* dearness, high price, dearth, famine, scarcity; արտունջ ունել զ-Թէնէ էրաց, to complain of the high price of things.

Թանձր, ձու, ձուք *a.* thick, big, great; fat; dense; deep; coarse, gross; rude, clumsy, rough; *gr.* deep, flat, low (sound); *mus.* barytone; *s.* zool. bustard; *ad.* in great quantity, thickly; - միտք, dull-witted, stupid; - սգիտութիւն, gross ignorance; - մարմին, weighty, heavy; corpulent; - անսասու, մտուք, dense wood; thick or bushy heard; - քուն, deep sleep.

Թանձրաբարբառ *a.* of a gruff voice; stammering.

Թանձրաբարոյ *a.* coarse, rude, unpolished, clumsy, awkward.

Թանձրաբնութիւն S. Տխմարութիւն.

Թանձրազոյն *a.* very thick, very dense; heavy, weighty, coarser; *ad.* more intelligibly. [lubber.

Թանձրազանգաղ *a.* heavy and slow,

Թանձրաթալանթ *a.* very fat.

Թանձրաթափ S. Թանձրատարափ. Թանձրաթէլ *s.* tow (hemp or flax); S. Գուլ. [woody.

Թանձրաթուփ *a.* thickly branched,

Թանձրաբար *a.* of thick cords or ropes.

Թանձրաբեղու *a.* of an hard language; who speaks thick, indistinctly; of a strange speech.

Թանձրախիտ, -խուռն *a.* thick; dense; leafy, wooded, full of branches; heaped up, heaped together.

Թանձրախոր մօր. very deep mud; pond, marsh. [dense.

Թանձրահոծ *a.* very thick, very

Թանձրահող *a.* thick with earth, fertile.

Թանձրամած *a.* thickened, condensed; heavy, hard; viscous, curdled, clotted, congealed; bushy.

Թանձրամածութիւն *s.* thickness; viscosity, tenacity.

Թանձրամայրի *a.* bushy, thick, woody, wooded, sylvan, woodland.

Թանձրամարմնի *a.* heavy; plump, fat, corpulent, obese, fleshy, bulky.

Թանձրամիս *a.* fleshy, muscular, plump, fat, greasy.

Թանձրամիտ *a.* thick-skulled, stupid, dull, block-headed, dull-witted, awkward.

Թանձրամորթ *a.* thick-skinned.

Թանձրամտուժիւն *s.* obesity, stoutness, corpulency.

Թանձրամտուժիւն *s.* stupidity, dullness, heaviness of mind, slowness of apprehension. [well-bearded.

Թանձրամորուս *a.* thick-bearded,

Թանձրայտասիկ *a.* thick bottomed; having a solid foundation.

Թանձրանամ, սցցյ *vn.* to thicken, to grow thick; to grow hard; to curdle, to coagulate, to clot; to augment, to increase, to accumulate; - *ի մարմնի*, to become incarnate; Թանձրացաւ սիրա ժողովրդէանս, this people's heart is waxed gross; Թանձրանայր սպազակն, երկիւղն, the uproar increased; the fear redoubled; Թանձրացեալ *a. s.* thickened, thick; concrete; լեռուն -, very fertile hill; ջուր -, impure water.

Թանձրասարթ *a.* big-bellied, corpulent, thick. [leafy.

Թանձրասաղարթ *a.* densely leaved,

Թանձրասիրա *a.* thick-witted, rustic, stupid, half-witted, hard, obstinate.

Թանձրասփիւռ, -տարած *a.* spread thickly over a great space, scattered, spread everywhere; very thick, crowded.

Թանձրատարափ *a.* that pours, that falls thick like hail, heavy, abundant, closed, compact; - նեղք, countless arrows; - ամոլք նեղք, a shower of arrows.

Թանձրացեալ *S.* Թանձրանամ.

Թանձրացուցանեմ, ուցի, Թանձրեմ, էջի *va.* to thicken, to condense; to coagulate, to congeal.

Թանձրափուռ *a.* thorny, having many hard thorns. [board.

Թանձրաքարտ *s.* paste-board; card-

Թանձրութիւն *s.* thickness; solidity, density, bigness; concretion, coagulation, condensation; consistence; fatness, plumpness; plenty, abundance; rusticity, awkwardness; stupidity, dullness; - ճերուժեան, great old age.

Թանչ, ի, Թանչք, չից *s.* diarrhoea, looseness; dysentery; piles, hemorrhoids; colic; fistula. [morrhoids.

Թանչակալ *a.* affected with the he-

Թանչեմ *va.* to mutter, to grumble on awakening.

Թանց *pr.* without, except; *S.* Առանց.

Թանկիակ, սց *s.* handkerchief; towel; - ռնդաց, քրտան, pocket - պարանոցի, neckcloth, neckerchief; - մետաքրեայ, silk--.

Թաշո *s. mas.* an Armenian note (՝),

Թաշեմ, էջի *vn.* to mumble, to mutter.

Թապուժ *S.* Դրիճ.

*Թապուժ *S.* Սիմսկ.

Թառ, ի *s.* roosting place, perch; bar, stake for supporting vines : *- , swing; see-saw.

Թառամ *a.* faded, tarnished.

Թառամեցուցանեմ, ուցի *va.* to cause to fade, to wither, to tarnish.

Թառամիմ, մեցայ *vn.* to fade, to wither, to decay; to be tarnished.

Թառամութիւն, -ուն *s.* fading, withered state, decay.

Թառանչ, ից, Թառանչանք, Թառաչ, ից *s.* sigh, groan: colic, bowel complaint.

Թառանչեմ, Թառաչեմ, էջի *vn.* to sigh, to groan: to lament, to weep; to have a severe colic.

Թառանչուն *S.* Թառանչ; - էղձրուաց, belling of the stag.

Թառափ, ի *s.* sturgeon.

Թառիմ, էցայ *vn.* to perch, to roost, to go to roost.

Թաս, ի *s.* cup, mug.

Թասակ *s.* white skull-cap.

Թասամ, սցի, Թասեմ, էջի *vn.* to wheeze, to pant, to be out of breath, to breath short, to breath gaspingly;

Թասել ողուց, to be asthmatic, to have difficulty in breathing.

Թասու, սց *s.* farthing.

Թասուն *a.* panting for breath, asthmatic, short-breathed, wheezy; - or Արբուշի դիւի, Taxos wine; strong, generous wine.

Թասերափաղք, զուց *s.* dramatic representation, play, piece; Հարկանին -, բանի վարագործի, the play-begins, the curtain rises.

Թասերական *a.* theatrical.

Թասերասեր *s.* a play-goer, lover of theatrical representations.

Թատերասիրութիւն *s.* fondness for theatres and public spectacles.

Թատար, տերք or տերքայ *s.* theatre, play-house; drama, play; the audience, the spectators; խողեակ Թատեր, scene, stage; հրատարակ Թատեր, pit; օթեակ Թատեր, box; դիտակ տեղիք, աստիճանք, կայք Թատեր, tiers of boxes; տոնակ, սիտակ Թատեր, play-bill; շուրջ հատեալ գումարեալ կալ Թատերն, to crowd to the play; շուրջ ղԹատերէն այրեցաւ, the amphitheatre was burnt; - իմն են տիեզերք, all the world's a stage; S. Թատերախաղք.

Թատարաստ, այ *s.* spectator.

Թատարն S. Թատար.

Թատարնական *a.* theatrical, scenic; - նկարք, scenery, scene; - բանաստեղծութիւն, dramatic poetry, the drama.

Թարախ, դ, այ *s.* matter, sanies, corrupted matter.

Թարախաղից, -ածոր *a.* purulent, sanious.

Թարախածուծ *a.* that draws off corrupted matter.

Թարախարդել *a.* hindering the discharge of purulent matter.

Թարախեցուցանեմ, ուցի *va.* to render sanious, to make purulent, to corrupt.

Թարախիմ, էջայ *vn.* to become sanious, to be purulent, full of corrupted matter.

Թարգման, այ *s.* translator; commentator, paraphrast; interpreter; translation; - կալ լինել ումք, to be an interpreter.

Թարգմանելի *a.* translatable.

Թարգմանեմ, էցի *va.* to translate; to interpret, to explain; - յանգլիական լեզուէ ի հայ բարբառ, to translate from English into Armenian; - յանսլաւարաստից, ափ յախոյ, to translate off hand, extemporally, fluently; - բառ առ բառ, to translate literally, word for word.

Թարգմանիչ *s.* translator; interpreter; -բ, The Seventy, (translators of the Septuagint); the Interpreters of the Armenian Scriptures, (S. Isaac, S. Mesrob, &c.)

Թարգմանութիւն *s.* translation, version; interpretation, explanation;

Ճոխագրիս, ընդարձակ -, paraphrase; ազատ -, բառական -, free translation; literal -.

Թարգմանադիր *a.* written by translation; Թարգմանորէն *ad.* by interpretation; by interpretation.

*Թարթ. Թարթափ *s.* twinkling of an eye, wink, twinkling, trice; ի-ական, in a twinkling, in a trice, in a wink, in no time; -բ, eye-lid.

Թարթափանք S. Թարթափումն.

Թարթափեցուցանեմ, ուցի *va.* to cause to loiter, or wander about, to lounge, to idle; to skirmish, to divert; to keep at bay, to occupy with, to distract; to lull with vain hopes.

Թարթափիմ, էջայ *vn.* to wander, to loiter, to lounge about; to be involved in difficulty, perplexed with business; to haunt, to frequent; ի-ական S. Թարթափ.

Թարթափումն *s.* loitering, idling, lounge, sauntering; perplexity, entanglement in business; frequent resort; -ական S. Թարթափ. [wink.

Թարթել or Թարթիլական, աչաց, to Թարթեանք S. Արտեւան pl.

*Թարիս *s.* sketch, essay.

Թարիանութիւն *s.* freedom from taxation. [tender.

Թարմ *a.* fresh, young, green, soft, Թարմասար, այ *a.* vain, frivolous, useless; vile, abject, inferior; superadded, false, factitious, artificial; *gr.* expletive. [greenness.

Թարմութիւն *s.* freshness, verdure, Թարմեցուցանեմ, -միմ, -մութիւն S. Թառամեցուցանեմ, &c.

Թարշէշ, շէի, Թարսիս, սոփ or սոսյոք. Tarsus; ալն Թարշէի, jacinth, precious stone of a flame colour.

Թարց *pr.* without; S. Առանց.

Թաց, Թացանամ, Թացութիւն S. Խոնաւ, Գէշ, &c.

Թացան, ի *s.* victuals eaten with bread, made dishes; pittance.

Թաւ, այ, ուց *a.* thick, bushy; woolly, shaggy; *gr.* grave (accent); *mus.* flat. [long-haired.

Թաւաղէս *a.* shock-headed, hairy, Թաւաղոր S. Թաւաղաղոր.

Թաւաղլուփ *a.* shock-headed.

Թաւաղործ *a.* who makes or sews coarse articles.

Թաւաղարդ *a.* full, thick, bushy, leafy, green, branchy.

Թաւաթուփ S. Թաւուս a.

Թաւալ s. roll, act or state of rolling; S. Թաւալումն; a. rolling, tumbling down; առ ի -, on a precipice, steep; - առնուլ, to roll, to revolve, to turn round; - բանից, a winding discourse; - սալ արեան, to cause one to roll in his own blood; - անկեալ գլոր խաղալ S. Թաւալագլոր խաղալ.

Թաւալազոր, -ըզոր ad. in rolling, revolvingly, rolling along or down; - խաղալ (գիտկանց, վերաւորաց), to tumble down, to roll down, to prostrate one's self; to agitate one's self, to fall dead; to be thrown down, to be upset; to throw a somerset; to throw one's self headlong, to precipitate one's self; - խաղացուցանել, to roll, to prostrate, to precipitate, to fell, to upset; - անկու յարեան իւրում, he fell rolling in his blood.

Թաւալագնաց a. which goes rolling.

Թաւալահան a. rolling, that rolls.

Թաւալանիմ S. Թաւալում.

Թաւալգլոր S. Թաւալագլոր.

Թաւալեմ, էջի, Թաւալեցուցանեմ, ուցի va. to roll, to turn, to set rolling, to revolve, to wheel; to upset, to overturn, to capsize; ի բաց -, to turn topsy-turvy, to turn elsewhere; to remove, to take away; - լիմ տն. to roll, to tumble; to wallow, to plunge in, to penetrate; Երկրիւր-, to roll on the earth; ընդ մտիկի, յաճիւն -. to get covered with ashes, with dust; ընդ արիմ -, to roll in the mud, to wallow in the mire; - ի վափկութիւնս մարմնոյ, to give one's self up to sensual pleasures, to abandon one's self to, to plunge into; առաջի -, - անկանիլ, - առաջի ուրուք, to prostrate one's self at the feet of, to implore; - առ ինչ, to give one's self up to, to incline to, to bend towards.

Թաւալոց, այ s. bog, marsh, muddy place, miry hole, puddle.

Թաւալումն s. rolling, turning, wheeling; rotation, revolution; inclination, propension.

Թաւամազ, -գէայ a. shaggy, woolly, hairy; woollen. [dense woods.

Թաւամուր a. rendered safe by

Թաւայտաակ a. hairy, hirsute (an epithet of Hercules).

Թաւայն a. heavy eye-browed, beetle-browed.

Թաւանամ, այցլ տն. to grow thick; to become shaggy or hairy.

Թաւարծի a. shaggy, hairy, hirsute; - այր, hairy man, covered with hairs.

Թաւացուցանեմ, ուցի va. to render thick with branches; to make hairy or hirsute.

Թաւել s. velvet; - մետաքսայ, silk-; բամբակախան -, cotton-; - սառեայ, woollen-, or plush.

*Թաւել S. Տապեզ.

Թաւութ s. thicket, coppice.

Թաւութիւն s. thickness; hairiness; aspiration of letters or sounds; tbickness of voice. [briery.

Թաւուս a. thick, bushy, tangled, Թաւընջակ S. Խճճուրիկ.

Թափ, ոյ or ու, ից or ուց s. bottom; depth, profound depth, abyss; fury, passion; fire, spirit; impetuosity, violence; effort, furious attempt, struggle; -ք, sheath, scabbard; -, ընդ -, or զ-անցանել, to penetrate, to pierce, to run through, to bore; to thread, to spit; - անկանիլ, մտանել, to run rapidly, to pass through, or traverse with impetuosity, to enter with violence or impetus; - or ընդ - անցուցանել, հանել, հասուցանել, to pass, to bore, to pierce, to transfix, to thread, to run through; - առնուլ, զ- առեալ շըջել S. Թափաւում; զ- առնուլ, to prepare for an effort, to gather one's self up; - սալ, to hurl, to launch, to fling, to throw; - կրից, fit, outbreak, hurst of passion; ի -ս զժոխոց, in the depths of hell; - ընդ -, -ն ընդ -ն, Թափնթափ ad. penetrative, piercing, with penetration.

Թափան S. Քաղերգ.

Թափանջլ a. transparent, clear, pellucid.

Թափանց անեմ va. to reflect, to shine; Թափանց առնել S. Թափ անցուցանել.

Թափանցական, -ցայլն a. penetrative, subtle, piercing, pervious.

Թափանցականութի s. penetrability.

Թափանցանց S. Թափանցական; էլանել, լինել, բերիլ, to penetrate, to pierce; - լինել մտաց, to think, to understand, to penetrate, to perceive.

Թափանցանցութիւն s. penetration; penetrability.

Թափանցեմ, էջի տն. to penetrate, to pierce, to pass through, to enter;

to be filtered through; to search thoroughly, to dive to the bottom of. Թափանցելի *a.* penetrable, permeable.

Թափանցեցուցանեմ *S.* Թափ հանեմ. Թափանցիկ *a.* that penetrates, piercing; transparent, diaphanous; - լինել *S.* Թափ անցանել.

Թափանցիութիւն, -ցութիւն *s.* transparency, pellucidity, diaphaneity. Թափանցումն *s.* penetration, perviousness.

Թափառ *a.* vagrant; *ad.* like a - . Թափառական *a.* vagabond; vagrant, wandering, roving, rambling; - ասպետ, knight-errant; - Հրեայ, the Wandering Jew; - շքել *S.* Թափառիմ.

Թափառականութիւն *s.* a roving or wandering life, vagrancy, vagabondage.

[or lounging about. Թափառանք *s. pl.* the act of idling Թափառիմ, եցայ *vn.* to wander, to roam, to be vagrant, vagabond; to ramble, to rove, to stroll, to range; - աս եւանդ, to wander up and down.

Թափառնակի *ad.* quickly, without delay, incontinent.

Թափառոտ *S.* Թափառտկան. Թափառումն *S.* Թափառանք.

Թափեալ *a.* emptied; - ասոպ, falling star; *S.* Ասոպ, Ասոպ; - ուղեղ, hare-brained, empty-headed, giddy-pated, mad; *s.* giddy-pate, light-witted person, blockhead, idiot, fool, madman.

Թափեմ, եջի *va.* to overturn, to cast down, to fling or throw down; to spill; to empty, to exhaust; to take away, to take by force, to possess one's self of; to cast off; to disengage, to deliver, to release, to relieve; - դատամն, to extract, to pull out, to draw a tooth; - զգրուս, to unbinge the doors; բեւեռով զբեւեռ - , one nail drives out another, (new things or persons make old ones forgotten); *S.* Բեւեռ; - կապուտ, աւար բազում, զկապուտ աստիկ, to make a great booty, to pillage, to sack; - զք յիմեքէ, to despoil, to deprive of; - զողի ուրուք, to harass, to hold in suspense; - զբուն, to rouse one's self, to awaken; - զգինի, to get sober again, to sleep off drunkenness or debauch; - զք ի ձեռաց ուրուք, to save one from the hands of another, to li-

berate, to rescue; - զբարկութիւն յուձքէ, to free from the effects of another's resentment, to pardon; - ի բաց զովի, to die, to perish; - զսասումն, զիս ի վերայ ուրուք, to vent one's anger, to wreak one's vengeance; - զթղնոյ յոք, to give vent to one's angry passions; - զմազն, to discharge one's bile, to vent one's spleen; ածել - , to add, to subjoin; to conclude; - զառնն, to remove, to change habitation, to empty a house of its furniture; - զուր իւր յոք, to draw the sword against, to brandish the sword; - զբաժակ, to drink off the cup to its dregs; to drink up; - զանձն, to escape, to disengage one's self, to get rid off, to abscond; *fig.* to humiliate, to abase, to lower one's self to; - զինքն ի գրաստէն, to dismount, to leap from horseback; - զինչ, to spend, to dissipate, to waste, to squander; - զոյժ եւ զգորութիւն, to make great efforts, to employ all one's energy, to do any thing in the world; to strive with all one's heart, to sharpen one's tools, to prepare one's self; - ի լծոյ, to throw off the yoke; - զք ի կենաց, to deprive of life, to massacre; - ի միմեանց (զար ի կուռի), to separate the combatants; - զբանն յուձքէ, to interrupt a discourse; Թափեալ նաւն զբեւեռն, the ship is unloaded; Երթ Թափեալ զեղ ի քէն, flee from our hands.

Թափիմ, եցայ *vn.* to pour out, to spread, to flow, to throw down, to overturn; to take refuge, to emigrate; to be deprived of; to get rid of, to free one's self from, to disentangle one's self, to flee, to save one's self by flight; - ի վերայ, to fall on (the enemy); to rush against; to dash, to dart, to rush upon; - յուձքէ ի բաց, to leave, to desert, to abandon; - ի մոպ, ի նեղաց, to grow foolish, to become mad, to lose one's mind; - սրամութեան յարոտուաց, to vent one's grief in tears; - աման յամանէ, to be decanted, poured from one vessel to another; - զինչ, to recover from intoxication; - յերկնց յերկիր, to descend from heaven; - Հրոյ յերկաթոյ, to strike fire, to produce sparks; - գունոյ, to lose colour, to fade; - զբոց, to be dried up, exhausted; ի

բոց թափերուք յինէն, երթ թափեաց յինէն, be off! get out! go away!
ծոռեր կրկնեցի թափեցելուն վանն մեր, let every knee bend before the incarnate Word. [rushing (river).

Թափունթաց a. impetuous, violent,
Թափթափիլ սրտի. to palpitate, to flutter, to throb, to go pit-a-pat.

Թափիչ s. bleacher: washerwoman, laundress; fuller: a washerwoman's beetle; stick for gathering fruit; - վարոց, the penis of animals; - համու զակեր, a judge, arbiter, he who confers rewards; he who separates combatants; ազարակ, տուն թափիչի, bleaching-house; bleaching-field; fuller's field.

Թափունն s. effusion, shedding; evacuation, expulsion, egestion;
Միածնին, descent, humiliation, incarnation of J. C.

Թափուտ S. Դաբաղ.

Թափչոց s. fullery, bleaching-house.

Թափուլթիւն s. fulling, act of bleaching linen.

Թափուր a. vacant, empty; abandoned, forsaken; uninhabited, desert, unpeopled; deprived of; wanting in; - առնել, թողուլ, to make or render desert, to devastate; - լինել մնալ, to be deserted, desolate, unpeopled; - առնել զտուն, to remove from a house; - ի հանձարոյ, deprived or devoid of talent; -, ի s. wooden tray, tea-tray.

Թափուրիմ, էցայ, Թափանամ, ալցայ տ. to remain empty, without; to be emptied, evacuated; to be uninhabited, devastated; to become desert, desolate.

*Թափուր S. Թանգ.

Թափուլթիւն s. emptiness, vacuity.

Թափօր, ի, աւ s. religious procession; ի - ելանել, to go in procession; -ալիս լեան, mount Tabor; -ապէս ad. processionally.

Թաքթաբուն, շուր a. hidden, secret, private, stealthy, clandestine; ad. in secret, privately, furtively, by stealth, stealthily, slyly.

Թաքնաբար ad. secretly, stealthily, furtively; unknown to others; silently, softly, quietly, noiselessly: enigmatically, allegorically.

Թաքնախորհուրդ a. secret, occult, hidden, mysterious, dark, obscure.

Թաքնանամ, ալցայ տ. to become hidden, to remain concealed.

Թաքնապէս S. -բար. [նաբար.

Թաքնի a. ad. S. Թաքթաբուն, Թաք-

Թաքնուլթիւն s. hiding, occultation, concealment; secrecy, mystery, arcanum.

Թաքնում, Թաքնում S. Թաքչիմ.

Թաքուն, քնոց a. occult, hidden, secret; phys. latent; ի - ad. in secret, privately.

Թաքուստ, քստի or քստան s. act of concealing, of being concealed; concealment, secret; hiding-place; retreat; a. hidden, occult, secret; Թաքստիւ ad. secretly, privately, in a hidden manner; Թաքստան լինել ի - մտանել, նստիլ or Թաքչիլ ի Թաքստան, լինել ի Թաքստի, to be concealed, hidden, placed in ambush; - ունել, to hide, to abscond, to lie in ambush; զնել ի Թաքստան, to place or hide upon the sly, or in a dungeon; ի նմանէ չէր լնչ նորա -, he hid nothing from him, he had no secrets with him.

Թաքուցանիմ, ուլի տ. to hide, to cover, to conceal; to mask, to cover with a pretence; to veil; to envelope; to hide or bury under ground, to inter; որդալթ -, to lay snares for; չգիտէր ո՛ր - զանչն, he did not know what hole to creep into.

Թաքուցանող, -ցող a. that hides, or conceals.

Թաքչիմ, քեայ տ. to hide, to be concealed, to lie hid, to abscond; to disappear. [tives.

Թաքստալք, աէից s. pl. the fugitive; Թաքսալք, ալից s. pl. hidden things, arcana.

Թաքստոյք, Թաքստոց, այ s. hiding-place; ի Թաքստոց լինել, to hide or conceal one's self.

Թեզան, ոյ or է, այ s. wool, warp; S. Թեզանիք.

Թեզանատ, այ s. sleeveless cloak.

Թեզանուոր, այ s. sleeved cloak.

Թեզանիք, նեայ s. pl. sleeves.

Թեթեւ, այ or ոյ a. light; active, nimble; slender; venial; frivolous; s. ease, leisure; -, -ս, -ով ad. quickly, lightly, easily; - սովիւք, light-foot; light-footed, nimble; - Թեւօք, light-winged; - ձեռն, վէրք, քուն, light hand; slight wound; light sleep; - գինի, Թէյ, կերակուր, սուրճ, light

wine; weak tea; slight repast; weak coffee; -ս յանցանեւ, to commit slight faults; -ս կայունեւ, to lighten, to facilitate; - լինել առ երգումն, to take an oath lightly or inconsiderately; - ինչ թուիցի ձեզ? - ինչ իցի յաջս ձեր? does that seem to you a light thing? - եղեւ նմա յաշխատութեմ, he rested from his labours.

Թեթեալք ad. lightly, swiftly; easily.

Թեթեալքոյ a. giddy, inconsiderate, trifling; volatile, inconstant.

Թեթեալքոյութիւն s. levity, thoughtlessness, unsteadiness; puerility, childishness.

Թեթեալեան a. of light weight, light, easy to carry.

Թեթեալի a. cheap, low-priced.

Թեթեալաց, ից a. swift, nimble, light. [ւել, to sell --

Թեթեալի ad. cheaply; - վաճա-

Թեթեալոյն a. lighter, very light; very easy. [slight, light.

Թեթեալործ a. slightly made,

Թեթեալթեւ, -թռիւ a. swift-winged, swift flying, active, nimble.

Թեթեալորովի a. light, frugal; - սեղան, a light dinner.

Թեթեալի ad. lightly, briskly; slightly, hastily; thoughtlessly.

Թեթեամիտ a. light-minded, light-headed, hare-brained, giddy.

Թեթեամալմ, էցոյ տ. to be giddy, volatile, inconstant.

Թեթեամտութիւն s. weakness of mind, giddiness; levity, inconstancy, fickleness; imprudence.

Թեթեանամ, ացոյ տ. to be lightened, disburdened, exonerated; fig. to ease ones' self, to relieve one's self.

Թեթեանդամ a. light-limbed, nimble, agile, brisk, active, alert.

Թեթեանք s. pl. levity; inconstancy, volubility; adulation.

Թեթեալարժ a. agile, lithesome, dexterous; quick, swift.

Թեթեացուցանեմ, ուցի va. to lighten, to disburden; to relieve, to ease; fig. to relieve, to alleviate, to assuage, to lighten, to allay; - զձեան յուժքէ, to withdraw ones' hand, to cease to afflict; աղաչաւ թեթեացուցանէ զլանցանս, repentance extenuates a fault.

Թեթեալք a. of a light step.

Թեթեւեմ S. Թեթեացուցանեմ.

Թեթեւընթաց a. light in the race, rapid, swiftly-rushing, wing-footed, light of foot, light-footed, nimble; ad. swiftly, rapidly.

Թեթեւիմ S. Թեթեանամ.

Թեթեութիւն s. lightness; activity, agility; alleviation, exonerated, relief; frivolousness, futility; inconsideration, thoughtlessness, folly; levity; ignominy, scorn, dishonour; fig. relief, sollevation. [sing (cloud).

Թեթեուկ (ամոլիկ) a. light or pas-

Թեթեուցի s. relief, ease (from pain).

Թեթուք, ուս s. conjecture; proof, essay; ի - ուս մտալել, to conjecture; to put to the proof, to test, to prove, to essay, to try.

Թեւ, ոց s. thread, filament; fibre; mus. chord; - ոսկի, արծաթի, եր-

կաթի, gold or silver thread; iron or metal-wire; հասանել -ս -ս. to reduce to filaments; to atomize; -

զն յօրինել, to weave thread by thread; to adorn symmetrically; -ք

բանից, սրամտութեան, the thread of a discourse or story; հասանել զ- բանին,

to break the thread of one's argument; - կենաց, the thread of life; հա-

տանել զ- կենաց, to cut the thread of life, to cut off one's days.

Թեւագիր, &c. S. Հեւագիր, &c.

Թեւագիր a. that instigates, that advises; - ընիմ S. Թեւագրեմ.

Թեւագրեմ, էցի va. to instigate, to prompt, to incite, to suggest, to inspire, to advise, to counsel, to dictate.

Թեւագրութիւն s. suggestion, instigation, persuasion, incitement, counsel, advice, dictate.

Թեւակ, աջ s. oar; rudder.

Թեւակաւ, աջ s. agent, bailiff, proctor, manager, saving man.

Թեւահան, ի s. wire drawing-plate.

Թեկն, Թիկան s. top of the shoulder, acromium; shoulder-bone, shoulder; arm: end of a book; S. Թիկունք; - անել զերիք, to undertake, to attempt; to aspire to, to pant for, to seek; to embroil; to sell off, to dispose of; տ. to explain one's self, to pretend to be; զվարդասեռի, զշխանի - անել, to pass one's self off for a doctor, for a

prince; to play the grandee, to lord it; - *ածեղ զաւագութեան, զպատուոյ,* to desire eagerly, to covet the primacy, to aspire to honours; - *ածեղ սւսէք,* to favour, to support, to assist, to protect, to aid, to defend; - *ածեղ ընդդէմ ուրուք,* to rebel, to revolt; - *ի Թեկին,* strutting, looking big, playing the swell, walking or acting in a stately, imposing or boastful manner.

Թեղ *s.* a heap of unwinnowed grain.
Թեղեայ ծառ, *Թեղի,* *զւոյ* *s.* pitch-tree; bdellium.

Թեղօշ, *ի* *s.* oak, oak-tree; holm-oak.
Թեմ, *ի* *s.* diocese, bishopric; episcopal revenues. [diocese.

Թեմակալ, - *կան* *a.* diocesan, of the *Թեպեկ* *s.* monkey, ape.

*Թեպուր *S.* *Փեռուր.*
Թեռ *s.* woollen thread.

Թեր, *ի* *s.* side, part; *ընարեղբարին ի մի* -, to select, to separate; *լինեղ ի -է ուրուք,* to sustain, to defend, to side with.

Թերբաց *a.* half open, half shut, a-jar, on the jar.

Թերագիծ *s.* geom. ellipsis.
Թերագոյն *a.* most imperfect, very defective.

Թերագրեմ, *եցի* *va.* to write imperfectly or erroneously, to wrest a book (from its proper sense).

Թերթափ լինեղ ի գինւոյ, to be still half drunk.

Թերպից, - *կատար* *a.* imperfect, defective, half formed, incomplete, unfinished.

Թերածին *a.* abortive.

Թերակատարութի *s.* imperfection, defect, blemish.

Թերակէ *S.* *Թերակէ.*
Թերակղզի *s.* peninsula.

Թերահաւաս, *ից* *a.* whose belief is imperfect, distrustful, unbelieving, incredulous.

Թերահաւատեմ, *եցի,* - *տիմ,* *եցոյ* *vn.* to be distrustful, mistrustful, to distrust, to suspect.

Թերահաւատութիւն *s.* distrust, mistrust, unbelief, incredulity.

Թերահոգ *a.* negligent, careless.
Թերաձեւ *s.* geom. ellipsoid.

Թերափա *a.* mistrustful, irresolute.
Թերամեմ, *եցի* *vn.* to be mistrustful, irresolute, to doubt.

Թերամուտթի *s.* distrust, mistrust, doubt.

Թերանամ, *ացոյ* *vn.* to want, to be deficient, imperfect, defective; to distrust, to doubt, to suspect; - *ի հաւաս,* to deny the faith, to become a renegade; - *ի յուսոյն,* to lose hope; - *ի սլարուոց,* to fail in one's duty.

Թերառոյջ *a.* convalescent, recovering. [recovery.

Թերառոյջութիւն *s.* convalescence,
Թերաստուեր, *ի* *s.* penumbra, dim light.

Թերավարժ. *ից* *a.* unpractised, young, unexercised, new, unversed.

Թերաս *s.* geom. ellipsis.
Թերատեան *a.* elliptical.

Թերատես *a.* shortsighted: obscure, not distinct.

Թերացուցանեմ, *ուցի* *va.* to diminish, to render imperfect.

Թերափ, *Թերափում* *s.* household gods, the penates.

Թերաքամ *a.* imperfect; half opened; half shut; scarce, obscure, dark; *ad.* superficially, obscurely, darkly.

Թերաքամեալ *a.* not well placed in the scabbard.

Թերեւս *ad.* perhaps, it may be; certainly, also, already; *եւ* - *յիրաւի,* in truth, truly, really, indeed; *եւ ոչ* -, *եւ ոչ խկ* -. *ոչ ինչ* -, certainly not; - *մոռացան,* have they perhaps forgotten? - *ոչ է ոչստես,* is it not so? - *ատել,* to doubt, to have doubts, to question.

Թերըմպեալ *s.* remaining in a glass after drinking.

Թերթ, *ից* *s.* leaf; *bot.* petal; sheet of paper; lamina, foil, spangle, plate, sheet, leaf; *մի* - *խաւարա,* a leaf of salad; *մի* - *Թուղթ,* a sheet of paper; *ութածալ* - (*գրոց*), in octavo.

Թերթաքար *s.* slate.

Թերթիկ *s.* small leaf, leaflet; *bot.* foliole. [to bloom.

Թերթում *vn.* to leaf, to put on leaves;
Թերթի *a.* imperfect, defective, incomplete, faulty; *ad.* imperfectly, faultily; *s.* the half, moiety; a part, a side; the rest; *երեւի արեգակն կէս* -, half the sun is seen eclipsed; *ըսուլ* *զն,* to supply; - *գտանել յիմք,* to be wanting in, in need of, to want for, to lack; to be at a loss.

Թերթակէ *S.* *Թերթակէ.*

Թեբլաբը, Թեբլորով *a.* boiled soft; - ձու, boiled egg.

Թեբլօս *a.* stammering; *mus.* dissonant, discordant.

Թեբուլթիւն *s.* want, imperfection, incompleteness, defectiveness, faultiness.

Թեբուլիզ *a.* not altogether right, not perfectly equitable.

Թեւ. ոյ *s.* wing; arm; pinion; flight, rush, dash; *fig.* wing, protection; - ալորեաց, sails of a wind-mill; sweep, fan; - զօրաց, wings of an army; - ձկանց, fins of fish; - հանդերձից, sleeve of a coat; - նաւու, rudder, oar, or sail of a ship; -ք հողմոց, the wings of the wind; - դրանց, leaf, fold of door; - սառնարի, towers of the temple; pyramids; - Կառագզի, portcullis; grate of door of menagerie; -ք երկրի, the ends of the earth; -ս անուշ, to have wings, feathers; -ս ածել, to flutter, to take wing; to fly away; - արկանելիՍ. Թեւարկելի; - ի - , - ի - խաւնեալ or յեւեալ, arm in arm; - սալուձեք, to give one's arm to; բաւալ, պարզել, սարածելը-ս, to spread the wings; հասանելը-ս, to clip or crop (a bird's wings); *fig.* to fetter or paralyze a person.

Թեւաբերիմ Ս. Թեւակորիւմ.

Թեւաբոյ լինիմ, Թեւաբուսիմ, Թեւաբուսիկ լինիմ *vn.* to fledge, to get feathered; to be winged, to have wings; to begin to fly, to spread the wings for flight.

Թեւաբուսութիւն *s.* growth of wings.

Թեւազգեաց, -զգեցեալ, -զգեցիկ *a.* winged, furnished with wings, plumed, fledged.

Թեւազուարթ *a.* having fine wings.

Թեւթափ *a.* plucked, without feathers, clipped; - սանեմ, to pluck, to clip, to crop.

Թեւթափիմ, էցայ *vn.* to be plucked; *fig.* to be put to shame.

Թեւալի *a.* well feathered.

Թեւածածուկ լինիմ Ս. Թեւառօղիմ Թեւածեմ, ծիտ *vn.* to flutter, to flap the wing, to beat or flutter the wings; to fly, to fly about; to study, to exercise one's self, to apply one's self to; - մորթոյ, the growing of the hairs.

Թեւածուլթիւն *s.* flutter, flapping of wings.

Թեւակ, ոյ *s.* small wing, pinion:

clavicu, lacollar-bone: skirt, lappet, fringe.

Թեւական *a.* winged, flying. [thers.

Թեւակիզիմ *vn.* to burn one's fea-

Թեւակից *a.* of the same party; allied; - լինել, to take wing; անուշ զոք իւր - , to take aid.

Թեւակորեմ, էջի, -խիմ, էցայ *vn.* to flap, flutter or beat the wings, to soar up, to wing one's flight, to spread the wings for flight; *fig.* to try, to endeavour, to compel one's self to, to apply one's self to, to do without help; to occupy one's self with; to undertake, to follow; - ի. to be bordering on; յապտամբութիւն - , to insurge, to revolt; յուսմանս - , to give one's self up to study; - զվիճակք, to help mutually or one another, to assist each other; ի սուրբեալսս - , to devote one's self to commerce.

Թեւակորութիւն, -ուան *s.* effort, eagerness, alacrity, earnestness, assiduity; inclination; application; occupation, study.

Թեւակու լինիմ Ս. Թեւակորեմ.

Թեւակցիմ, էցայ *vn.* to join, to unite wings; to assist each other.

Թեւամուխ լինիմ Ս. Թեւակորեմ.

Թեւանամ, այցայ *vn.* to fly.

Թեւանեցուկ *s. mech.* diagonal brace or piece. [wings; to fly.

Թեւապարեմ, -իմ *vn.* to stretch

Թեւապարիակ *a.* that keeps under the wings; kept under the wings; that protects; protected.

Թեւապետ *s.* the commander of one wing of an army, brigadier.

Թեւապօղեմ, էջի *va.* to shelter with the wings, to cover.

Թեւատարած *a.* with spread wings;

- ընդունել զոք, to receive with open arms or wings.

Թեւասեալ Ս. Թեւթափ.

Թեւարկեմ, էջի *vn.* to extend the wings; to be a protector, to patronize: to obtain possession.

Թեւարկու *a.* that protects, that patronizes; *s.* protector; - լինել, հանդիսանալ, to be the protector, to protect, to sustain, to support.

Թեւարկութիւն *s.* protection, patronage; Ս. Թեւածուլթիւն.

Թեւարկումն *s.* manner of working or managing a rudder or oar, act of steering or rowing.

Թեւայեմ *vn.* to beat with the wings.

Թեւաւոր, *այ a.* winged, that has wings; - անիւ, *mech.* paddle-wheel; - շղթայ, chain-pump, chain of buckets.

Թեւաւորիմ, *եցայ vn.* to fledge, to get feathered.

Թեւաւորութիւն *s.* the being winged or feathered.

Թեւեմ, *եցի vn.* to fly.

Թեւիկ *s.* small wing, pinion; fin; little arm.

Թեւաշիկ, *այ s.* oar, scull; *mech.* fastening bar, tringle; - Ի ժամացուցի, appendix.

Թեւոց *s.* ruffle; muff; *woman's maniple or sleeves; *mech.* casing.

Թեփ, *ոց s.* bran; - ձկանց, scale; - գլխոց, scurf of the head, dandruff; - քերել զ-ս ձկան, to scale.

Թեփամորթ *a.* scaly, that has a scaly skin; crustaceous, shelly with joints; - ք *s.* crustacean, crustata.

Թեփաւոր, - փոռ, - փեղ *a.* scaly, squamous, covered with scales.

Թեփուկ, փկան *s.* white scab, furfur; impetigo, moist tetter; ringworm.

Թեքանի *S.* Շէլ.

Թեքեմ, *եցի va.* to edge, to sharpen, to point, to grind; to forge, to fashion, to fabricate; to twist, to warp; փց. to bend, to incline; to exercise, to instruct, to inform; - զէզըւ, to become biting or sarcastic.

Թզաչափ, Թղեան մի *s.* span, palm, hand; *a. ad.* a palm long.

Թղեապառ, - նեկափած *a.* girded with leaves of the fig-tree.

Թղենի *s.* fig-tree; - ք, [fig-ground. fig-trees.

Թղենոց *s.* plantation of fig-trees;

Թղկերուկ *s.* becafico, fig-eater.

Թղրուկ, Թղրաց *s.* pigmy, dwarf, shrimp. [Թղենոց.

Թղուս *a.* loaded with figs; *s.* S.

Թէ *conj.* if; that; whether; perhaps; - արանէք զայդ, if you do it; ոչ գիտեմ - արարից զայդ եթէ ոչ, I do not know whether I shall do it or not; կարծեմ - եկեացէ, I think that he will come; - արասցէ եւ եթէ ոչ, whether he do it or no. [supposed.

Թէական *a.* conditional, hypothetical,

Թէապէս *ad.* conditionally, hypothetically.

Թէաարտէր, Թէաարն *S.* Թասեւրստէր, &c. [notwithstanding.

Թէեւ *conj.* even if, although, though,

Թէկն *S.* Թէկն and Թիկունք.

Թէլ, Է, Էւ *s.* tea; - կանանչ, green -; - սեւաւ, black -; սունիկ - Է, --shrub, --plant; տերեւք - Է, --leaves; աւուրեւառ - Է, --trade; արկղիկ - Է, --chest; աուկ - Է, --caddy, --canister; կաղ մածք, սպառք - Է, --service, --set, --things; արտայ - Է, --board, --tray; սափոր - Է, --urn; ջեռուցիչ - Է, --kettle; կուժ, անոթ - Է, --pot; սկահակ, բաժակ - Է, --cup, cup of -; Թաս մի -, --cupful; դրքալ - Է, --spoon; դրքալ մի -, --spoonful; դաստաղակք, ծաղք, հաստեպք, բլթք, մանր պարբիմառք - Է, --cake; ըմպել -, առուկ - Է յունայ, to drink -; to take -; հրակիրել Է -, to give a --party; հաճիս զայս առ իս եւ ըմպել -, will you come and take - with me?

Թէյանան (Չայնիկ) *s.* tea-pot.

Թէութիւն *s.* condition, clause, hypothesis, supposition.

Թէպէս, -եւ *conj.* even if, although, though; whether; - ..., - ..., whether ..., or ...; either ..., or ...; -եւ իցէ, however, whatever.

Թթեկի *s.* mulberry-tree. [yeast.

*Թթամոր. Թթու խմոր *s.* leaven, Թթու, *ոց a.* acid, sour, tart, sharp; bitter, harsh, grievous, sad; *s. chem.* acid; * - խմոր *S.* Թթամոր.

Թթուաբար, -գին *ad.* rudely, rudely, fiercely.

Թթուաբեր *a.* that bears sour fruit.

Թթուածին, ծնի *s. chem.* oxygen.

Թթուածնաղ *s.* acid salt.

Թթուածնեալ *a.* oxygenized, oxygenated.

Թթուածնելի *a.* oxydable.

Թթուակենցաղ *a.* austere.

Թթուահամ *a.* sour-tasted.

Թթուաչ *a.* acidulated, sourish, somewhat or rather sour, half-sour half-sweet.

*Թթուարայ *S.* Թթուիչ.

Թթուեի *S.* Թթուաբեր; -ք, *s.* acid fruits in general, lemons, oranges, limes, &c.

Թթուեցուցանեմ, ուցի *va.* to acidulate, to sour; փց. to exasperate, to provoke.

Թթութիւն *S.* Թթութիւն.

Թթութիկ *a.* subacid, sourish; *s.*

weak or small wine, thin watery wine.
Թթուիմ, էցայ *vn.* to sour, to turn sour; *fig.* to be soured; to be exasperated.

Թթուութիւն, Թթուումն *s.* acidity, sourness; - գինւց, acescence.

Թթուուկ *s. chem.* oxyd, oxide; -աւամ, to oxydate, to oxydize; -ացումն, oxydation; -իկ, protoxide.

Թթուուա *a. S.* Թթուաչ; *s.* *pickles; -կալամբի, վարունգի, &c., pickled cabbage, cucumber, &c.; *chem.* acid, salt of hydrogen; - հեղանիւթ, liquid -; - ջրախաւն, diluted -; - ուկար, weak -; - բարկ, concentrated -; Թթնջահան -, oxalic -.

Թթուուաչափ *s.* acid-meter.

Թթուկիչ, Թթոնիչ *s. bot.* sorrel.

Թի, ոց, Թիակ, սց *s.* shovel; blade of an oar, oar; rudder, helm: bagnio, hulks; Թի սարբուղի, spade, shovel; Թի փռան, a baker's shovel; Թիակ կրակարանի. fire-shovel; - փայտեայ, wooden shovel; - վարեւ *S.* Թիավարեմ; - վարեւ ուժգին, to row vigorously; բառեակ Թիակից, four-oared; Թիակ ուսոց, shoulder-blade, blade-bone, scapula.

Թիաբուն *s.* row-lock, (that part of a boat's gun-wale in which the oar rests in rowing).

Թիաւար, սց *s.* rower, oarsman, boatman, bargeman, waterman.

Թիավարեմ, էցի *va.* to row, to pull, to oar. [rowing.]

Թիավարութիւն *s.* the art or act of

Թիւլ, Թզի, Թզու *s.* span; palm; Թզու յերկայնութիւն, a palm's length; Թանձրութիւն նորա Թզու, four inches thick.

Թիթեւն, Թլան *s.* plated metal, plate, lamina; tin, tin-plate.

Թիթեւնագործ, սց *s.* tinman; gold-beater.

Թիթեւնագործութիւն *s.* tin wares.

Թիթեւնոց *s. mech.* flattening-mill.

Թիթեւն, Թռան, Թռուց, Թիթեւնիկ *s.* butterfly, papilio; փոխարկիլ լ - , to become a butterfly. dung.

*Թիթէն or Թիթրէն *s.* dried cow-

Թիթլան *s.* mica, ammoehrysos.

Թիւ, Թլի *s.* suburb, village.

Թլլ, Թլլ, Թլլեր *s.* amulet, talisman.

Թինն *S.* Թէկն, Թիկուց.

Թիննաթու, ոց *s.* elbow-chair, arm-chair.

Թիննախիւ *a.* having one's back injured, or one's shoulders out of joint.

Թիննակից *a.* who succours, supports, takes the part of, *backs up.

Թիննամէշ, մէշք *s.* chine, back-bone, back. [plaid.]

Թիննանոց, սց *s.* frock, mantle, Թիննապահ, սց *s.* body guard, life-guardsmen, yeoman of the guard, satellite; guard, guardsman; -ք, life-guard, body-guard.

Թիննապառութիւն *s.* pain in the back or shoulders.

Թիննաւէտ, Թիկնեղ, սց *a.* strong-backed, broad-shouldered.

Թիկնոց, սց *s.* frock-coat, surtout; *S.* Թիկնանոց.

Թիկնոցակ, ի *s.* dress coat, habit.

Թիկուց, կանց *s.* back, shoulders; back, hind part; *fig.* aid, succour, assistance, *backing up; բարձրացաւ քան ղամենայն խորովորդն Թիկամբբ չափ ի վեր, he was taller than all the people from the shoulders upward, (head and shoulders taller than all the people); ձեռին ուրուք լինել ի վերայ Թիկանց Թնամեայ իւրոց, to place one's hand on the necks of one's enemies; to put one's enemy under, to subjugate; -նո դարձուցանել, to turn the back, to take to flight, to flee; -նո սոյլ արեւելից, to turn to the west; -նո առնել or -նո օգնակաւ նութեան առնել, to form an alliance, to enter into an alliance, to confide in, to recur to, to rely on; զ-նո հաստ առնել, to strengthen one's self, to be reinforced; ի -նո հասանել, կալ, իջանել, to fly to the rescue, to send aid or reinforcements, to give a helping hand; դառնալ ի -նո or ի -նո կոյս, to turn back, to turn one's back, to fly; ի -նո առաքել, to send back, away; - նաւին, poop; ի Թիկանց, ի -նո or ի -նո կոյս, զԹիկամբբ, behind, from behind, backward.

Թին, Թնոյ *s.* grape-stone.

Թինդ, Թուռդ, Թընդի *s.* noise, sound, din, uproar, crash; resounding, booming, echo; wriggling, frisking; - ոտից, stamping of the feet; - հրճուանայ, transport of joy; -ս առնուլ, to make a noise, to respond; to wriggle; to rebound, to jump, to frisk or turn about; to thrill.

Թիւս, Թիւք S. Թուիւք; desire, eagerness, longing.

Թիրախ S. Թիրախ.

Թիւ, Թուոց s. number; enumeration; list; order, rank; quantity; era, epoch; number of chapters (in a book); gr. number; ք, arithmetic; վերայեալ - abstract number; ք or Գիրք Թուոց, Book of Numbers; - 107. N: 10; ոչ էր or ոչ գոյր նոցա -, բազում էին քան զ-, their multitude was innumerable; Թուով ամբ, մարդիկ, few years; few men, persons; Թուով են առաքելիք, virtuous people are rare; Ի Թուոյ վախճել, to be innumerable, numberless; անցուցանել ընդ -, Ի - or ընդ - արկանել, - համարոյ առնել, ունել զ- համարոյ, to number, to count, to calculate; to range, to set in order; Ի - արկանել զգորս, - համարոյ առնել զորաց, to review the troops; Ի - or ընդ - մասնել, Ի - անկանել, to be of, or among the number; կարգել Ի - այլոց, to reckon or rank among; կարգել զք Ի - սրբոց, to canonize, to number among the saints; Ի - ասել, to recite; Ի - գիտեմ, ուսեալ եմ, I know by heart, memory or rote; - համարուց, - համարոյ ամենայնի, the detail; the sum total; S. Ասկեթիւ. [thyme.

Թիւմ, աց, Եթիւմայք, այց s. bol.

Թիւն, &c. S. Թոյն, &c.

Թիւնամուխ a. poisoned (arrow).

Թիւնիկ s. mackerel (fish).

Թիւնոս, աց s. tunny (fish).

Թիւր, Էց or ոց a. twisted; crooked, oblique; stunted; erroneous, mistaken; perverse, froward; ad. wrongfully; awry, obliquely; crookedly; - մեկնել, Խօսել, to interpret malignantly, to misconstrue, to put an ill construction on; to preach a perverse doctrine; - շահապարհ, unfrequented, winding, tortuous road.

Թիւրբան a. erroneous.

Թիւրաթեք a. very crooked.

Թիւրախ s. butt, mark, aim, target.

Թիւրակ, աց s. storax (odoriferous gum); S. Սաիւրակ, Ծեր.

Թիւրակէ, Ի s. theriac.

Թիւրակից լինիմ տ. to fall in error together, to stray.

Թիւրակն S. Ծիւ.

Թիւրաշուրթն a. double tongued, deceiving.

Թիւրառիւրա a. perverse, malign, wicked.

Թիւրեմ, էցի va. to turn aside; to wrest, to sprain, to wring, to twist, to make crooked, to bend; fig. to deprave, to pervert, to lead astray; -իմ տ. to be sprained, wrong; to turn aside, to err; - զերաւունս, to give unjust judgments; - զճանապարհս Խանարհաց, to cause the steps of the weak to err; - զհաւն, to run aground, to run on the rocks; - զհէա զօրքալուծեան, to run after error for reward, to become corrupt through avarice.

Թիւրութիւն s. sprain, twist; distortion, crookedness; fig. depravation, perversion.

Թիւհ առնեմ va. to despise.

Թլացք, ցաց S. Թիլ, Թլոյ.

Թլիկ, Թլիկ s. hem, border: the privy parts; prepuce; - ածել, to border, to hem; to ornament, to trim, to embellish; - ածեալ պաշուճել զանոսաք արուամանց, to tint the eyelashes carefully.

Թլիպ s. the reins.

Թլուսա, &c. S. Թնթոլ, &c.

Թլիպորդ a. obscure, dark, gloomy round about.

Թլիսա, Ի s. circumcised member; prepuce; foreskin.

Թլիսաեմ, էցի va. to circumcise; զգերեզման - , to desecrate sepulchres and despoil the dead.

Թլիսաուծիւն s. circumcision.

Թլսագոյն a. of a dark colour, brown, dusky, dun.

Թխակն a. brown-eyed.

Թխամորթ a. that has a dark skin, brown, dusky, tawny, swarthy, sunburnt.

Թխանամ, ացոյ տ. to become brown; to grow gloomy, to darken; to be brown.

Թխասեակ, -տիպ a. brown, dark, obscure, blackish.

Թխացուցանեմ, ուցի va. to make brown, to tan.

Թխեմ, էցի տա. to sit on eggs, to sit brooding, to hatch, to brood: to bake. [wren.

Թխկասար s. tom-tit; black-hooded

Թխուծիւն s. darkness, swarthinness, brown-colour. [incubation.

Թխումն s. the sitting on eggs,

Թխապահած *a.* very dark, very gloomy, very foggy (sky or weather).

Թխսեմ *S.* Թխեմ.

Թխամայր, ժօր *s.* bird that broods; sitting hen.

Թխտեի *s. bot.* birch-tree, birch.

Թղթաբաշխ, -բեր, աջ *s.* letter carrier, postman, courier, post, messenger.

Թղթապիւր, -գրող *s.* scrivener, writer, clerk.

Թղթապործ, աջ *s.* paper-maker, seller.

Թղթապործութիւն *s.* paper-making.

Թղթաբրուցիւն *S.* Թղթակցութիւն.

Թղթադրամ *S.* Կրամաթուղթ.

Թղթախաղ *s.* card-playing, game at cards; ընկերակցել է -, &c. *S.* Թուղթ.

Թղթակազմ *a.* stitched, sewed; *s.* stitched book, pamphlet. [to sew.

Թղթակազմեմ, էջի *va.* to stitch,

Թղթակազմող *s.* stitcher.

Թղթական *a.* of paper, like paper; epistolary, literary; *gr.* dative.

Թղթակից *s.* correspondent.

Թղթակցիւմ *S.* Թղթեմ. (by letters).

Թղթակցութիւն *s.* correspondence

Թղթահաս *s.* paper-knife.

Թղթամատոյց լինիւմ *vn.* to present a letter or petition.

Թղթատախ, -պան *s.* keeper of the rolls; notary; chancellor.

Թղթառաջ, էջ *s.* heading of a letter.

Թղթալաճառ, աջ *s.* paper-seller, stationer. [ters.

Թղթատարութիւն *s.* carriage of let-

Թղթատուն *S.* Կամակատուն.

Թղթաբան *s.* paper-mill, paper warehouse.

Թղթեան, Թղթեր *s. pl.* letters, epistles; certificates, instruments, documents. [a letter.

Թղթեմ, էջի *va.* to write or send

Թմբի *s.* lime-tree, linden; *turk.* սգլաճուր.

Թմբիչ, Դմբիչ *s.* slice; rod, stick.

Թմբիւր *s.* torpor, numbness, sluggishness; narcotic medicine; hemlock, poison; *a.* narcotic, benumbing; Թափեալ է, to recover from a state of torpor, to be one's self again; - առնուալ, to take poison, to grow torpid.

Թմբիւն *S.* Թմբիւն, Բոմբիւն.

Թմբիկահար, աջ *s.* drummer; -իկ, a drummer boy or girl.

Թմբիկահարութիւն *s.* the drum-beat, beat of drum.

Թմբուկ, բկաց *s.* drum; big drum, kettledrum; side drum; tambourine, tabor; child's rattle; - ահանջաց, drum, tympanum; գափիւն Թմբիկ, beat or sound of the drum; a tattoo; գափեալ, հարկանել -, to drum, to beat the drum; - է դումար դորաց, to beat the tattoo or evening retreat; գափիչ Թմբիկ, drum-stick; մորթ Թմբիկ, drum-head; - քողապատ, muffled drum; է ձայն Թմբիկ, to the sound of drums, drums beating.

Թմբաբեր *a.* producing torpor or stupefaction, narcotic, opiate, stupefying, soporific.

Թմբադեղ, ղյ *s.* narcotic medicine, stupifier.

Թմբաձուկն *S.* Ընդարմիկ, Կարկաս.

Թմբացաւ *s.* lethargy; *a.* lethargic.

Թմբեմ, Թմբեցուցանեմ, ուջի *va.* to lull asleep, to make sleepy, drowsy, lethargic, to benumb.

Թմբեցուցիչ *a.* soporific, sleepy, somniferous, opiate, narcotic.

Թմբիմ, էջայ *vn.* to fall asleep, to doze, to be lethargic, drowsy; to be astonished, thunder-struck, to get deranged; է գինաց, to get intoxicated, to be plumed in drunkenness; Թմբեալ սիրա, a sluggish understanding.

Թմբիկ *s. chem.* narcotine, (one of the active principles of opium).

Թմբութիւն *s.* numbness, stupefaction; sleepiness, drowsiness, dozing; Թօթափեալ է, to awake up from one's stupor; սնկանել է խոր -, to fall in a profound lethargy.

Թմբացաւ *S.* Թմբացաւ.

Թմբեցուցանեմ, &c. *S.* Թմբեցուցանեմ, &c.

Թնահաս *S.* Թին. [stones].

Թնաս *s.* sultana raisins (without Թնգամ, աջի, Թնգեմ, էջի, Թնգիմ, էջայ *vn.* to tremble, to quake, to agitate; to move, to disturb, to get angry; to beat, to palpitate.

Թնգանիթ, &c. *S.* Հրեա, &c.

Թնգեմ, էջի, Թնգեցուցանեմ, ուջի *va.* to resound, to boom, to make a noise or uproar, to echo; to shake, to agitate violently; to stun, to stupefy with noise, to deafen.

Թնդիւն, Թնդումն *s.* sound, noise, detonation; sound of bells, gingle, clatter; crash; - արձակել, to resound,

to make a noise; *Թնդմամբ հարկանել*, to be perturbed by the uproar, to be alarmed or frightened; *սրտի*, palpitation, throbbing of the heart; - *էրակի*, throbbing, beating, pulsation; *զինել զ-նս էրակի*, to feel the pulse; - *կայծիւն ձեռաց*, clapping; - *գռիւնիւն ոտից*, tramp, trampling; - *ժամացուցի*, tick, tick-tack; - *գանդիւն զանդակաց*, peal; - *բազկիւն գրան*, slam, bang; - *չաչիւն կառաց*, rattling; - *Թմբիւն* or *գոռու սրտաման*, peal of thunder, thundering noise, rumbling, roll; - *գափիւն Թմբիկի*, roll; - *չառաչիւն զինուց*, clash, clang; - *բամբիւն հրետից*, boom; - *չկահիւն գնդակաց (հրազնուց)*, whiz.

Թնդուխ *s.* pulp, brawn, the calf of the leg. [dock.

Թնդուչուկ s. bot. monk's rhubarb,

**Թնթորաց S.* Ղնդեղ.

Թնծկամ, *Թնձկամ*, *ացի vn.* to yelp, to whine, to howl.

Թնջուկ s. bot. boletus, laseras, the most beautiful of mushrooms.

**Թնտիր S.* Թոնիր, ձանիկ.

**Թշեմ vn.* to stuff one's self, to eat voraciously.

Թշամաբար ad. in a hostile manner, offensively.

Թշամական a. hostile, inimical, adverse.

Թշամանաբար ad. injuriously, reproachfully, offensively, outrageously.

Թշամանաչիւր, դրաց a. libellous, opprobrious, defamatory.

Թշամանակց a. full of enmity; injurious. [minded.

Թշամանակամ a. malevolent, ill-*Թշամանամ*, *ացայ vn.* to become hostile; to be hostile.

Թշամանատք a. insulting, provoking; *S.* *Թշամանակամ.*

Թշամանեմ, *էջի va.* to offend, to enrage, to insult, to shock, to affront, to jure; to reprove, to scold, to upbraid; - *զայլց ամուսնութիւն*, to violate or defile another's bed.

Թշամանիկ, -նիւ, -նոց a. offensive, insulting, injurious, outrageous, insolent, saucy, impertinent; *-նիկ բանք*, offensive words or expressions.

Թշամանք s. pl. insult, affront, offence, injury, outrage; *-նս գնել ումք*, to abuse, to scold, to slang, to revile, to affront; *ի -նս լինել*, to be

despised, to fall in ignominy or opprobrium; to be put in the pillory, to be object of insult; *-նոք ad.* injuriously, insultingly, offensively. [նամ.

Թշամենամ, *Թշամիմ S.* *Թշաման*, *Թշամի*, *մեղ, մեաց s.* enemy, foe, adversary, opponent, antagonist; *աներեւոյթ* or *հասարակաց* -, the Devil, the invisible enemy of mankind, demon; - *լինել S.* *Թշամանամ*; *լինել ումք և -յաւերանից*, to be one's eternal enemy; *-ս յարուցանել*, to raise up enemies; *-ք առն ընտանիք ևւր*, a man's foes shall be they of his own household; *S.* *Ընտանի.*

Թշամութիւն s. enmity, hostility, hatred, aversion, misunderstanding; *ի - գանջուլ*, to become an enemy; *-Թեամբ լինել*, *կալ ընդ ումք*, to be at enmity, in contest with, on bad terms; *-Թք ad.* in a hostile manner.

Թշու s. horse's clog, fetters.

Թշուառ, աջ a. unfortunate, unhappy, miserable, pitiable, poor, wretched, pitiful; disastrous, calamitous.

Թշուառաբար ad. miserably, unhappily, unfortunately, wretchedly, poorly, pitifully; fatally, deplorably.

Թշուառական a. unfortunate, melancholy, miserable. [serable.

Թշուառայեց a. full of misery, *Թշուառանամ*, *ացայ vn.* to become miserable; to be miserable.

Թշուառանք S. Թշուառութիւն.

Թշուառապէս S. -բար.

Թշուառացուցնեմ, *ուցի va.* to render miserable.

Թշուառաքերան a. painful, disastrous, unfortunate.

Թշուառելի a. deplorable, lamentable, pitiable.

Թշուառութիւն s. misery, misfortune, evil, calamity, wretchedness, disastrous state; *ի - անկանել*, to fall into misfortune or misery; *գառնալ և -*, to be unfortunate.

Թշուառուհի af. miserable, unhappy. *Թոբեկ, բեկաց s.* mole; *S.* *Թեպեկ.*

Թոգ S. Թոք.

Թոգան s. cuttle-fish.

Թոզոփա S. Աղոցեղէւր.

Թոթով. Թոթովախօս a. tongue-tied, stuttering, stammering, that speaks thick.

Թոթովեմ, *էջի vn.* to stammer, to stutter; to lisp, to speak thick.

Թոթոզութիւն *s.* act of stuttering, impediment of speech, lispings, stammering.

Թոժիւն, *ից s.* young one, little one; - գաղանաց, cub; - արջոյ, bear's cub; S. Կորիւն.

Թոխոր *s.* pole-cat.

Թոխորն, *աց s.* viper; asp, asp.

*Թոկ *s.* cord.

Թոհ էւ Թոհ, Թոխ էւ Թոխ *s.* chaos, abyss, gulf, pit, hell, the bottomless pit; - Ովկիանու, the deep, the great deep, or the depths of Ocean.

Թող *ad.* leave off! come on! *pr.* save, excepting, besides that; - անդր, set aside, leave out, pass over, nonsense! go! get away, or out! fy! pooh! - Թէ, so much the more, more than, rather than; - զայն, - զի, not only; - լէք լինէլ, to be abandoned, outcast.

Թողանամ, *ացոյ տ.* to be left, given, conceded; to be abandoned, outcast, rejected, derelict, forlorn, permitted, allowed, conceded, lawful; to relent, to slacken; - Ի հաւատոց, to waver or vacillate in the faith; - Ի մտաց իւրոց, to change opinion; - բըջախահուծեամբ, to give one's self up to luxury, to lead a dissolute life; Թողացեալ կին, divorced woman.

Թողարան, *աց, Արձախարան s.* starting-post, barrier.

Թողացուցանեմ, *ուցի տ.* to permit, to let, to allow, to concede, to forego, to relax.

Թողութիւն *s.* remission, relaxation, pardon, discharge, release, deliverance; defection; - Խնդրէլ, to ask pardon, to make excuses; - տալ շնորհէլ, to pardon, to grant pardon; - արա ինձ, I beg pardon, excuse me; have the goodness; with permission, by your leave; - առնէլ ումէք, to pardon, to condone, to absolve; - առնէլէրկրին, to remit taxes or tribute; to condone the burdens of taxation, to lighten; to let the earth lie fallow; - առնէլ Ի կապանաց, to unbind, to release; արձակէլ զնեզեալ - թեամբ, to set prisoners free; - լինէլ մեզոց ումէք, to be absolved, or freed from the effects of sin; - , տարի or ամ - թեան, the sabbatical year, or year of jubilee.

Թողում, Թողի *տ.* to let, to permit, to allow; to commit, to abandon, to resign, to yield, to give up, to forsake,

to cast off, to leave, to desert, to get rid of; to deliver, to free, to pardon, to remit, to release, to acquit, to forego, to pass over, to tolerate; to repudiate; to renounce; - տալ, to omit, to leave out, to pass over in silence; - զմեզ, to pardon, to absolve, to remit; to expiate; - զիմն Ի գլուխ ուրուք, to let one go one's own way; ձայն - , to cry out; - առնէլ, to permit, to allow; - առ թամանակ մի, to suspend; - զոք Ի մահուանէ, to free from death; չ-, to refuse, to hinder, not to allow; սխտ իմ էթող զիս, my heart failed me; Ի բաց Թողուք զայս, let us leave that aside; - . Թողանիմ, զայ տ. to be left, abandoned.

Թողումն *s.* abandonment, resignation, desertion, cession, renunciation, alienation, estrangement; permission.

Թոյլ, Թուլոց or լց *a.* languid, faint, feeble, weak, soft, delicate, tender; - առնէլ, տալ, to permit, to accord, to give leave; - առնէլ պարտուցն, to remit or cancel debts; - լինէլ, to be permitted, accorded, conceded; - տալ ումէք առուր ինչ, to concede a few days, to give time; - տուք ինձ, let me, permit me, allow me; - տուք ինձ զհամբերութիւն, don't make me lose patience; leave me at peace, let me alone; - տուր մինչէլ ցայդ վայր, enough of that, enough; - տարին Աստուծոյ, բառ - տալոյ բարեւրարին, God willing, by divine permission.

Թոյլանդամ *a.* whose limbs are weak, feeble, languid, faint.

Թոյլտուութիւն *s.* permission, allowance, concession, grant; alienation; toleration.

Թոյն, Թունից or նոց *s.* poison, venom; *fig.* spite, virulency, venom; Թափէլ զ-, to remove or extract the venom, to give antidotes; Թափէլ զ-ս յոք, to give vent to one's anger, rage, malice, to grow fierce or ferocious; S. Թափեմ; - առնուլ, to take poison; - մահացու, mortal poison; - մահու արուցանէլ, to cause one to drink a mortal poison; - դառնութեան, bitter poison.

Թոյր, *ից S. Երանդ.* [swarthy.]

Թոյրաթուխ *a.* blackish, brown, Թոնդրուք, Թոնիր, նոյ or ըի *s.* eastern stove and oven, (tandoor).

Թոնծ *a.* crippled, lame, maimed, mutilated.

Թոնծ *s.* shell-fish.

*Թոռ or Թորռ *s.* film of any substance on the surface of waters.

Թոռակ, աջ *s.* provision; viaticum; pay; wages, hire, salary, stipend; pension; - էկեղեցական, benefice; ուսանել -աւ, to be in a boarding-school; - յեանն, վերջին, viaticum; տալ, պաշտել ուսէք զյեանն -, to administer the viaticum.

Թոռակակեր, -աւոր *a.* stipendiary; that has a benefice; hired person; pensionary, pensioner; beneficed clergyman.

Թոռակեմ, էջի *va.* to hire, to keep in pay; to pension; to purvey.

Թոռովմ *S.* Թառովմ.

Թոռամահ *a.* that suffered a violent death, that died a death of torture; - լինել, to be beaten to death; - աւնեկ, սպանանել, to belabour, to maul, to beat to death.

Թոռեմ, էջի *va.* to torment, to torture, to vex; to treat with violence, to beat, to strike, to cudgel, to hit, to bemaule, to beat to death; -իմ *vn.* to be cruelly beaten; to be killed by blows; - է սուք սուսերի, to be slain.

Թոռիւն, Թոռումն *s.* beating, thrashing, blow, stroke; torment, vexation.

Թոռպոց *s.* cudgel; pruning-knife, hedging-bill.

Թոռակուռ *s.* awl; packing-needle.

Թոռապ *S.* Թոռապ.

Թոռնուսին, ոսնց *s.* grandson; granddaughter, grandchild; Թոռունք or Թոռանց Թոռունք, descendants, children's children, progeny, race, lineage, family.

Թոռնեայ *s/m.* great grand-child.

Թոռնորդի, Թոռորդի *s.* great grandson. [of mail.

Թոռոպ, էջ *s.* rag, tatter; mail, coat

Թոռլեմ, Թոռլէ, Թոռլուծիւն *S.*

Դիւլծեմ, Դիւլծ, Դիւլծուծիւն.

Թոր *a.* that flows down, drops, falls; - աչք, blear eyes; -ք *s.* fall; tear; - աչաց, blearedness.

Թորած *s.* anything distilled or obtained drop by drop; anything filtered.

Թորանոց, աջ *s.* alembic; still; chem. cucurbite, pelican.

Թորացուցանեմ *S.* Թորե-

Թորգամածին, -կան, -ուան *a.* de-

scended from Togarmah, Armenian.

Թորեմ, էջի *va.* and *n.* to distil; to flow down, to drop; to sweat; - արուլ թեանց մարմնոյ, to suffer gonorrhoea.

Թորեցուցանեմ, ուջի *va.* to distil; to cause to drop or sweat.

Թորեցուցիչ (գործի) *a.* distillatory; *S.* Թորանոց.

Թորթ or Թորթն *s.* bot. scammony. Թորթոռ *a.* rank, flourishing.

Թորթորթ, էջայ *vn.* to distil; to drop, to fall drop by drop.

*Թորիծ *s.* bore in the ears for earrings; a hole made in planks or beams for a drag-rope.

Թորումն, Թորեցումն *s.* distillation; ejection, evacuation.

Թուարան, էջ *s.* arithmetician.

Թուարանական *a.* arithmetic.

Թուարանուծիւն *s.* arithmetic, ciphering, science of numbers; algorism; ուսուցիչ - թեան, ciphering master.

Թուարանորէն *ad.* arithmetically.

Թուարերուծիւն *s.* supputation, reckoning; epoch, date.

Թուարէա, &c. *S.* Թուարան, &c.

Թուարէր *s.* arithmetical letter, number.

Թուագրեմ, էջի *va.* to number.

Թուագրուծիւն *s.* numbering.

Թուական *a.* numeral, numerical; *s.* date; epoch; era; դնել զ-, to put the date, to date; -աւ, dated; ան-, undated; -ն, arithmetic.

Թուականագիր *s.* datary.

Թուականագրուծիւն *s.* datary's employment or office.

Թուականուծիւն *s.* ciphering; calculation, account; era, epoch.

Թուակարգուծիւն *s.* date.

Թուակից *a.* of the same number, counted together; *s.* fellow.

Թուակցեմ, էջի *va.* to aggregate.

Թուակցուծիւն *s.* aggregation.

Թուահամար *s.* number; enrolment.

Թուայ, էջ *s.* *S.* Թանիր; kitchen-stove with a frying-pan.

Թուանշան, աջ *s.* cipher, figure; number; mark.

Թուանշանակ, աջ *s.* logarithm.

Թուանշանեմ, էջի *va.* to number, to mark.

Թուարկեմ, էջի *va.* to number, to count.

Թուարկուծիւն *s.* numeration.

Թուեղական *s.* ciphering, arithmetic.

Թուեղլութիւն *s.* opinion, judgment, mind, advice.

Թուեմ: Էջի *va.* to number, to count, to calculate; to rank, to range, to reckon; Էւ զք մի մի -, in a word; -իմ *vp.* to be numbered, counted, enumerated; to be numbered among; aggregated; to seem, to appear; to esteem, to believe, to imagine, to fancy; Թուի իմն, Թուի Թէ, it seems, it appears that; Թուեր զի, it seemed, it appeared that; Թուի ինձ, ինձ այսպէս Թուի, it seems to me, I think, I fancy, I believe; զհարց Թուի քեզ, what do you think of it? բարւոք Թուի ինձ, I think it good, I think well of it; բարւոք Թուեցաւ նմա, he thought it proper, right, fit, meet, he deemed it expedient; չար Թուեցաւ առաջի աչաց նորա, he did not approve of it; he was very indignant at it; Էթէ բարւոք Թուի քեզ, if you agree to it, if you think fit; արա որ ինչ բարի Թուի առաջի աչաց քոյ, do as you think fit; որպէս շնորհով Թեանի՜ Էւ ինձ Թուի, as it is in fact, so it seems to me; չար -, to displease; չար Թուեցաւ նմա, or յաջա նորա, it displeased him.

Թուեցեալն *S.* Թուեղլութիւն.

Թուեցուցանեմ, ուցի *va.* to cause to appear, or to seem; to show, to make believe.

Թուզ, Թզոյ *s.* fig; պաղաախ Թզոյ, dried-fig; բլբ Թզոյ, cake of figs; ծառ Թզոյ *S.* Թիգեհի.

Թութ, Թթոյ *s.* mulberry; սպիտակ կամ սեւաւ -, white or black -; Թթոյ ջարակ, a drink made from mulberries; ծառ Թթոյ *S.* Թթեհի: - or -ք, piles, hemorrhoides.

Թութահ, աջ *s.* parrot; Էդ -, female -; փոքրիկ -, paroquet; - խօսի, the parrot talks. [eye-water.

Թութի աչաց or աչաց - *s.* collyrium, Թուի *S.* Թուեմ. [ments.

Թուիք, Էեսց *s. pl.* opinion, sentiment, faintly, effeminately, feebly, softly, languishingly.

Թուլամիա *a.* weak of mind, spiritless, effeminate, pusillanimous.

Թուլամորթ, աջ *s.* effeminate, delicate, feeble.

Թուլամորթութիւն *s.* effeminacy, feebleness, delicateness, softness.

Թուլամուտութիւն *s.* weakness of mind, want of spirit, cowardice.

Թուլանա՛մ, աջոյ *vn.* to grow faint-hearted, to be dispirited, to grow weak, to abate, to slacken, to be loosened, relaxed; to decrease.

Թուլասիրտ, սրտաց or տից *a.* faint-hearted, cowardly, pusillanimous.

Թուլասրտութիւն *s.* faint-heartedness, cowardice, pusillanimity.

Թուլասարր *s.* soft; flabby; *s.* mollusk.

Թուլարան *s.* race-course, race-ground; (hippodrome, circus).

Թուլացուցանեմ, ուցի *va.* to loosen, to relax, to slacken, to unbend, to untie; to enfeeble, to enervate, to effeminate, to debilitate; to let, to permit; - զազեղն -, to unstring the bow; - է ինամոյ, to neglect, to abandon; առանց Աստուծոյ շնեղոյ, without God's permission.

Թուլութիւն *s.* looseness, relaxation, slackness; weakness, feebleness, debility; faintness, languour; enervation, effeminacy, softness; - առեւ, to give relief; to set at liberty; to permit, to allow.

Թուխ, Թխոյ *a.* brown, tawny, swarthy, dark; - հաց, brown bread; - or -ս զքեհուկ, է -ս համակել, to wear mourning, to dress in mourning, to put on mourning; to be in mourning, to go into mourning; to be plunged in grief; - զքեցուցանել, է -ս համակել, to clothe in mourning, to dress in black, to put into mourning; to throw into mourning, to plunge in grief; է -ս համակեալ, in deep mourning: -ք *s.* brood, covey; է -ս նստել, to brood; *S.* Թխեմ.

Թուխու *s.* *zool.* porpoise, sea-hog.

Թուխոյ *s.* dark or gloomy weather; fog, mist, cloud.

Թուղթ, Թղթի, Թոյ *s.* paper; letter, missive, epistle; *com.* bills; - գրել, առաքել, ընդունել, to write, to send, to receive a letter; - ալաջանաց, an instance; *S.* Աղերսապիք; ընծայական - *S.* Ընծայական; ընդհանրական -ք, general epistles; *S.* Կաթուղիկեայ; ընդհանրական -ք հայրապետաց *S.* Երջաբերականք; արժեից, յարգուն -, paper-money, paper, bills; *S.* Կրամալ Թուղթ; պատառ մի -, կոտորակ Թղթոյ, a bit of paper; շրջադրել զ-ս դրոյ, to turn over the leaves of a book; ծրարել է -, to put in p.; սողորել, արատեւ զ-, to blot, to waste p.; դանակ,

հատիչ թղթոյ, paper-cutter or --knife; - գրութեան, writing p.; - նամակի, letter-p.; - տոմսակի, note-p.; - ուրուագրութեան, drawing p.; ծծուն - blotting or bibulous p.; թաւ - , paste-board; S. Թանձրաբաւ; - ծրարի, wrapping or packing p.; - յոռի, անպիտան, waste p., old papers; մածուցիկ - , sized p.; - տպագրութեան, printing p.; - մագաղսթեղ, parchment, vellum, (աշիւ) wove p.; - Ճեւայ, India p.; - ծրահանելոյ, tracing p.; - ապիկեալ, զմեծիտեալ, emery-p., glass-p., sand-p.; - մշէլոյ, filtering-p.; - գունաւոր, կճեալ, սեկանման, coloured, marbled or stained p., morocco p.; - գրոյմեալ, stamped p.; - արծնեւոյ, smoothing p.; - ձիւթեղէն, brown p., tar p.; - մեքենական, machine p.; - տաշական or -կազմ, vat-p., hand-made p.; - գաղափարեալ, laid p.; - խաղաւ, խաղթուղթ, card, playing card, (տրչակ) pack of cards; խաղ թղթոյ, թղթխաղ, game at cards, card-playing; - or թղթի խաղալ, to play at cards; ընկերակցելի խաղ թղթոյ, to have a game at cards; չլի խաղ թղթի ի տան նորա, there is no card-playing at his house; նկարէն, հզօր, թուանիւր - , court-cards; ստակ, անդէմ, անդօր, անթիւ - , small cards; սին, ունայն, թարմատոր - , odd card; բաժանել զ-ս, to deal the cards; խառնել զ-ս, to shuffle the cards; բեղ անկ սկսանել, բո է կարգ թղթոյ, it is your lead; բանալ, ցուցանել զձեռնն - , to show one's hand; գիտել զներքոյս թղթոյ, to be in the secret; խարդախել ի խաղ թղթի, to show tricks with cards; հմայել թղթովք, to tell fortunes with cards; ապիկեալ, արծնեալ -ք, glazed, enamelled cards.

Թումբ, թմբի, բոյ s. bank, mole; causeway, pier, dam; - նաւի, gunwale, breast-works. [(speech).

Թունաբեր a. poisonous; biting
Թունադեղ S. Գեղձափ.

Թունաթափ լինիմ S. Թոյն and Թափեմ.

Թունալի, -լից a. full of poison, venomous, poisonous; envenomed.

Թունատուութիւն s. venefice, act of poisoning.

Թունուոր S. Թունալի.

Թունաւորեմ, էջի va. to poison; to envenom.

Թունաւորութիւն s. poisonous quality or state; poisoning.

Թունդ, Թնդոյ S. Թնդ, Թնդիւն; սիրտ իմ էր ի Թնդոյ, my heart throbbled.

Թունեմ S. Թունաւորեմ.

* Թունիթունալ արջոյ, the growling of a bear.

Թուշ S. Սոյա.

Թուպ a. thin, puny, ill-developed, half-grown (fruit).

Թուս a. s. mouthful; S. Թուշ.

Թուր, Թրոյ s. sabre; sword; հարուած Թրոյ, sabre-cut, sword-cut; - ի ձեռնի, sword in hand; յիւր ապարանն - շոյսցուցանել, to boast one's prowess hiding at home; zool. swordfish (Թրածուկն): weaver's shuttle; mus. an Armenian note (յ).

Թուրինը, ընըոյ or ջի s. bitter orange, Seville orange; - խաւ, bot. balm-mint; ծաւ Թուրինըյ S. Թրնթի.

Թուրծ, Թրծոյ s. cheek: act of baking or burning bricks and earthen vessels; u. S. Թրծուն.

Թուրմ, Թուրմ s. bath; infusion; է - արկանել, գնել, to bathe, to infuse, to steep, to soak.

Թուփ, Թփոց s. tuft of shrubs, bush, bramble; thicket, copse, underwood.

Թուփայ, ի ս. arbour, summer-house.

Թուք, Թքոյ s. spit, spittle; - արձակել, to spit; S. Թքանեմ; աման Թքոյ S. Թքանոց.

Թոք, ոց s. lungs; -ք ծովական, sea-nettles, medusa, rhizostoma, acalephans.

Թոքաբար, -ութիւն, Թոքածէս, -ութիւն S. Թոքացաւ, &c.

Թոքախոտ s. bot. lung-wort.

* Թոքած S. Թոքացաւ.

* Թոքամ vn. to cough.

Թոքային a. pulmonary, pulmonic.

Թոքառաւք s. fore part of the lungs, or the part between the stomach and the lungs. [breast, chest.

Թոքատուն, Թոքատուն s. thorax,

Թոքացաւ s. consumption, phthisis; a. consumptive, phthisical.

Թոքացաւութիւն S. Թոքացաւ s.

* Թոք a. tough, difficult to masticate. Թոպիր a. whose cheeks are full, puffy, bloated.

Թոսկան S. Թուշական.

Թոսնիմ, Թոսոյ S. Թուշիմ.

Թութում, աջի, Թութում, էջի vn.

to flutter, to flap, to fly about; - սրտի S. Թափթափել

Թռիչ, or -բ s. flight, soaring; - ասալ, falling star; -բ մասց, flight of fancy; -չս ասլ մասց, գրչի, էրեւա- կայրութեան, to give loose to one's genius or pen; to let one's fancy ramble; -չս առնուլ, արձակել, to take wing or flight, to wing one's flight, to soar on high; է -չս, flying, on the wing, as it flew by, in the air.

Թռուցանեմ, ուցի va. to cause to fly; փց. to elevate, to raise, to exalt the mind; - զլէւս, to spread out the wings.

Թռչական a. flying, volatile.

Թռչականութիւն s. volatility.

Թռչան s. flight; է Թռչանի, in flight, in flying.

Թռչարան s. wing; - նաւու, sail of a ship; mech. fly-wheel.

Թռչիմ, Թռեայ տ. to fly, to take flight, to soar; - է մասց, to escape one's memory, to go out of one's mind, to be forgotten; - բանին, to divulge immediately, to make public.

Թռչնաբան, փց s. ornithologist.

Թռչնաբանութիւն s. ornithology.

Թռչնահմայութիւն s. ornithomancy.

Թռչնածանձ, փց s. humming-bird.

Թռչնավաճառ, աց s. dealer in birds, bird-seller.

Թռչնարան s. aviary; bird-cage.

Թռչնաքաշա, փց s. large black kite.

Թռչնիկ s. young or little bird.

Թռչնորս, աց s. bird-catcher, fowler.

Թռչնորսութիւն s. bird-catching; էրթալ է -, to go shooting, fowling, bird-catching.

Թռչող a. flying.

Թռչումն s. the flight, the flying.

Թռչուն, շնոց s. bird, fowl; - բնու- Թիւն, the winged tribe; a. flying, volatile; -բ, the feathered songsters, the singing birds; - օձ, winged serpent or dragon; - բան, word or expression slipped by chance; արու -, cock bird; էգ -, hen bird; էրգէցող -, singing or song-bird; բոյն Թռչնոյ, a bird's nest; գոլանալ է բնոյ զ-ս, to go a bird's nesting; վանդակ Թռչնոյ, bird-cage; ճուռողիւն Թռչնոյ, warbling, twittering, chirping; - որսալ, to fowl; S. Թռչնորս, -ութիւն; - արա- զութեամբ հասանել, to arrive like lightning; to fly as swift as a bird; -

զմիանն գործել, to elevate, to exalt the mind; լու է - մ'ի ձեռնն՝ քան Թէ էրկուք է ծառին, a bird in the hand is worth two in the bush.

Թրահարդ, &c. S. Չինասաղ, &c.

Թրածէծ առեմ va. to strike with the flat of a sabre.

Թրածուկն s. sword-fish.

Թրայխանէ, Թրանէ s. phenix (bird).

Թրեմ, էջի va. to knead; chem. to amalgamate.

[oxalic (acid).

Թրթիջական (Թթուլ) a. chem.

Թրթիջաս s. chem. saccharate, ox- alate.

[գուղու գուղաղը.

Թրթիջուկ, ջիկ s. bot. sorrel; herb.

Թրթուր, Թրոյ s. caterpillar, grub.

Թրթուեմ, էջի տ. to vibrate; to shudder; to tremble.

*Թրթուլէ S. Թրթուլիչ.

Թրթուումն s. vibration; quake, tremour.

Թրթունն, Թրթրական a. vibrating; oscillating; trembling; that shudders, quakes; - ձայն, thrilling voice.

Թրթրակ s. good speaking, flattering; fawning, deceitful.

Թրթրական a. creaking (wheels).

Թրեք, Թրեքայ s. cow's dung; ma- nure, soil, compost.

Թրծեմ, էջի va. to bake or burn (bricks or earthen vessels).

Թրծոց, աց s. brick-kiln.

Թրծումն s. burning, baking.

Թրծուն, Թրծեալ a. burnt, baked; - ալիւս, հոյ, brick; terra cotta.

Թրկապ s. belt, shoulder-belt.

Թրմեմ, էջի va. to wet, to soak, to steep; to knead or mix with water; chem. to dilute.

*Թրմեջամ S. Մրմեջեմ.

Թրմուս s. bot. lupine.

Թրմիլ, Ղոյ s. bitter-orange-tree.

Թրուկ s. bot. gladiolus, sword lily, corn-flag.

Թրուշայ, փց s. rag, tatter; glass beads, rings, &c.; trifles, toys.

Թրած a. bathed, wetted, moist- ened; s. S. Թուրջ.

Թրջեմ, էջի va. to bathe, to wet, to moisten; to drench, to soak; to macerate; -իմ տ. to wet one's self; - դինուդ, to get tipsy, to booze; - ա- մօթով or առ ամօթոյ, to perspire from shame; to blush for shame.

է Թրջոյ զնեմ տ. to steep, to soak, to macerate.

Թբբաժողով *a.* gathering manure.

Թբբած *S.* Կլկլանք.

Թբբեմ, էջի *vn.* to evacuate, to void, to go to stool; - *անանոց*, to stale, to dung.

Թբասեակ *a.* like bushes, bushy.

Թբիկ *s.* shrub.

Թբուս *a.* thick, bushy, full of bushes; - *բ*, *s.* thicket, copse, brushwood, bushes. [*S.* Թբակոճեմ.

Թբալոց *a.* full of spittle; - *աննեղ*

Թբակոճ աննեմ, Թբակոճեմ, էջի *vn.* to spit upon; *fig.* to scorn, to despise, to shower down abuse on.

Թբանն *S.* Թբանոց.

Թբանեմ, Թբի *vn.* to spit; to spit out; to spit upon, to fling, to cast, to spout; to vomit, to throw up; *fig.* to slight, to disdain, to contemn openly, to treat with scorn, to point one's finger at, to set at nought; *սակս* -, *S.* Թբթբեմ; - *ի խոտն*, to sputter; *արևն* -, to spit blood; - *ընդ երես* or *յերես ուրուք*, to spit upon a person, in his face.

Թբանոց, Թբարան *s.* spitting-pan or box, spittoon.

Թբբարբ *s.* ptyas, (sort of asp).

Թբեմ, էջի *S.* Թբանեմ.

Թբթբեմ, էջի *vn.* to spit often, or continually, to be always spitting.

Թբնում, Թբի *S.* Թբանեմ.

Թբումն *s.* spitting, expectoration; - *արեսն*, spitting of blood.

Թօթափեմ, էջի *vn.* to shake, to jolt, to move violently; to beat down; to throw down, to overturn; to drive away, to repel, to remove; to wink; - *զիռլե*, to shake off the dust; - *զանկողն*, to make or shake up the bed; - *ղբուն*, to shake off sleep; - *զուծ*, to throw or shake off the yoke; - *ղբաղաքն*, to shake, to tremble, to destroy, to ruin; - *զուր*, to brandish a sword; - *զոք ի սոսցուածոց*, to deprive one of his wealth; *յական* -, in the twinkling of an eye; - *իմ* *vn.* to arouse, to agitate one's self; to go away, to retire; to be dispersed, dissipated; to sparkle, to throw out sparks, or flashes of light; to fall, to be despoiled, deprived of, to lose; *սրտակուր* -, to become disheartened, to dismay one's self, to lose heart, courage; - (*սխտացելոց*) *ի հիւանդութենէ*, to gather strength,

to get well, to get up, to be cured; *զլաճաուք* -, to devote one's self to commerce; - *ծաղկան*, to shed its leaves, to wither, to lose the flowers; *ծաղիկ Թօթափեալ ի փառոց*, a withered or faded flower; *Թօթափեցան ի նմանէ*, they removed themselves far from him, they abandoned him.

Թօթափումն *s.* quake, shock; - *սրտի*, palpitation; - *ական*, wink of the eye.

Թօն, ից *s.* humidity, wet; rainy weather, rain; shower.

Թօնընկէցբ *s.* shower, storm, tempest; - *էն օդք*, it threatens a storm; there is a storm gathering.

Թօնուս *a.* wet, showery, stormy.

Թօռ *a.* broad, wide (coat, boot).

Թօշիմ, էցայ *vn.* to grow weak or faint, to decay, to languish, to droop.

Թօթեմ *S.* Թազեմ.

Ժ

Ժ (zhē) Ժէ *s.* the tenth letter of the alphabet, and the sixth of the consonants; Ժ, Ժ, ten; tenth.

- It is sometimes confounded with the letters շ and ր, for example: նժդէհ, նրդէհ; աժխոյժ, առխոյժ; Աժդահակ, Աշդահակ; մազխաարոս, մաթխառ; Դիւզինէն, Դիւժէն.

Ժած *s.* tow: sweepings; earthquake.

Ժածմուկք *s.* witchcraft, sorcery.

Ժածումն *s.* earthquake.

Ժախ *S.* Ժահ & Ժախուկ; *- , *Ժէխ, sweepings, filth, dirt. [dust-pan.

*Ժախնոց, *Ժէխնոց *s.* heap of dirt;

Ժախուկ *s.* bot. horse-radish; spurge.

Ժահ, ից or ուց *s.* fetid odor, stink;

decaying matter, rottenness, putridity; filth.

Ժահադէմ *a.* of a horrible countenance, ugly, hideous, horrible, dreadful, frightful, shocking.

Ժահադիմութիւն *s.* ugliness of countenance; ghastly, dreadful look or appearance.

Ժահահաս, *ի a.* stinking, mephitic, infectious, fetid; շուհչ - , foul or tainted breath; տեղի - , stinking hole; infected spot; - առնել, to infect, to taint; -, *ոյ s. S.* Ժահահասութիւն.

Ժահահասիմ, *եցայ տ.* to stink, to be fetid, to smell.

Ժահահասութիւն *s.* stink, stench, offensive smell, taint; mephitism, miasma; ընուլ - թեամբ, to stench, to cause to stink, to taint.

Ժահին *s. chem.* bromine.

Ժահնական (թթուում) *a.* bromic (acid).

Ժահնակերպ *a.* bromoform.

Ժահնաս *s.* bromate.

Ժահնակ *s.* bromide, metallic - -

Ժահնուտ քրածնական *s.* bromhydric acid.

Ժահր, *ի s.* venom, virus.

Ժամ, *ուց* or *աց s.* hour; time, moment; proper time, precise time; leisure-time, opportunity, occasion; canonical hours, divine service; season; horoscope, nativity, ascendant; *church; Վրան or Խորան Ժամու, Tabernacle; *ast.* time; միջին -, mean -; ասեղական -, sidereal -; արեւային -, solar -; Ճմարտ - , true -; հնչել երկրորդ -ու, to strike two; քանի՛ են -ք, what o'clock is it? what's o'clock? - է երկրորդ, it is two o'clock; -ք երկու եւ վայրկեանք ասան, it is ten minutes past two (o'clock); երկու -ք եւ քառորդ մի, it is a quarter past two; -ք երկու եւ վայրկեանք քսան, twenty minutes past two; -ք երկու եւ կէս, half past two; -ք երկու եւ վայրկեանք յետուն, it is ten minutes to three; -ք երկու քառորդաւ ընդհատ, a quarter to three; -ք երկու եւ վայրկեանք քառասուն, twenty minutes to three; զերրորդ -ու, about three o'clock; աւաջին - եւ կէս, an hour & a half; կէս -, half an hour; քառորդ մի -ու, a quarter of an hour; *ի վեցերորդ -ու առաւօտուն,* at six (o'clock) in the morning, or at six AM.; յեօթն -ու

յետ միջօրէի at seven in the afternoon, or at seven PM.; *ի սմին խկ -ու* or *պահու,* just now, now; *յամենայն -ու,* յորում եւ է -ու, every hour in the day, at every moment; *ի նշանակեալ -ու* or *պահու,* at the appointed time; *ամենայն -ուց են նորա զործք,* every hour of his time has its appointed task; *ի -ս պարապը իմց,* *ի -ս զբօսանաց,* in my leisure hours; - առ նուլ, զասնել, to take occasion, to find time, or opportunity; - բարեկարտեհ, favorable moment; -ու, *ի -ու,* *ի դէպ -ու,* in time, in good time, at the proper time; - առնել, գնել, սալ, to appoint an hour, a time, to fix a day; յորժամ - ընկիլի, when the opportunity arrives; - է, it is time, it is the fitting moment; այլում -ու եւ ժամանակի սպասել, to wait better times, or for a more favorable occasion; բաղում -ս ընդ իմն հանել, to stay some hours with; - հարկանել, to ring the bell; - առնել, to pray; to say the mass; *յամենայն - ,* at all times, always; - *ի - ,* from hour to hour; - *ի - առնել, սահմանել,* to put off from time to time, to spin out, to prolong; - *ի -է , -է ի - ,* at every moment, hourly, from hour to hour; *առ - մի, ընդ -ս, առ -ս ,* at present, for the moment, now, provisionally; -*ս -ս, ընդ -ս -ս, -ս ընդ -ս ,* from time to time, now and then, sometimes; *յառաջ քան դ-ն,* out of time, before the time, too soon; *եկեալ հասանէր -ն,* the moment had arrived; - *ճաշոյն*, dinner-time, the dinner hour; - *ճաշոյ է ,* it is dinner-time; *ըստ -ուն պիտոյից,* according to circumstances, seasonableness; *զօգուս -ս, ի բազում -ս, -ս ձիգս, ցմեծ -ս,* for hours together, whole hours, hours at a time, a long time; *ի -ու եւ սարժամու,* seasonably and unseasonably; *հասանել -ու կնոյ,* to be near delivery or childbirth; to be near her time; *յեաին - ,* dying hour, hour of death, last moments.

- The 12 Hours of the Day are thus called in Armenian :

1	այդ	7	շանթակող
2	ծայդ	8	հրակաթ
3	ղայրացեալ	9	հուր վայլեալ
4	ճառագայլթեալ	10	թաղանթեալ
5	շուտալիգեալ	11	առաւօտ
6	երկրատես	12	արփոլ

and those of the Night thus :

1	խաւարակ	7	խօթափեալ
2	աղջամուղջ	8	գիլակ
3	մթացեալ	9	լուսաճեմ
4	շաղաւօտ	10	առաւօտ
5	կամուօտ	11	լուսափայլ
6	բաւական	12	փայլածու

Ժամաբակ *s.* church-yard, yard.

Ժամաբաշխ, *ից* *s.* astrologer, easter of natiuities. [prayer-book.

Ժամագիրք, *գրոց* *s.* breviary; hours;

Ժամագործ, *աց* *s.* watch and clock-maker.

Ժամագործութիւն *s.* watch and clock-making, clock-work.

Ժամագրութիւն *s.* horography.

Ժամագէտ *s.* horoscope, nativity.

Ժամագիր *a.* appointed, settled, fixed, assigned; *s.* S. Ժամագրութիւն; - առնել լինել, to make an appointment; to appoint, to assign the place, time, or day of meeting, or rendez-vous.

Ժամագրեմ S. Ժամագիր լինիմ; *ի* Ժամագրեալն պահու, at the appointed time.

Ժամագրութիւն *s.* appointment, time, place of meeting, rendez-vous; fixed time, term, appointed time, assignation.

Ժամակալ լինիմ S. Ժամագրեմ.

Ժամակալութիւն S. Ժամագրութիւն.

Ժամական *a.* horary; - անկիւն, - angle.

Ժամակարգութիւն *s.* canonical hours, diuine service, hours.

Ժամակոչ, *ի* *s.* beadle. [ral.

Ժամահամբոյր *a.* transitory, tempo-

Ժամահար, *ի*, - ձայն *s.* rattle; bell-ringer.

Ժամահար գործի, Ժամահարութիւն *s.* meck. clock-work.

Ժամանուա, մաի *s.* introit.

Ժաման *a.* arriving quickly; that which hastens; hurried, hasty, quick, prompt; - առնել, կացուցանել, to cause to arrive; to forestall, to anticipate.

Ժամանակ, *ի* or *եան*, *աց* *s.* time; year; century, epoch, period; age; the end of life, death; the present life, our times; season; opportunity, leisure; appointment; *mus.* time; *gr.* tense; *ast.* time; ճմարիս -, true or correct -; միջին -, mean -; արեւային -, solar -; աստեղական -, sidereal -; գլշերահաւասարային -, equinoctial

season, equinox; - ք թագաւորաց, The Books of Kings; անցանել զ-օք, to grow old, to advance in years; - պաւտէհի գաանել, to find a favorable moment; յօգուա վարել զ-ն, to make a good use of time; կորուսանել, անցուցանել զ-ն, to lose, to waste one's time, to while away; գեպ -, a favorable moment; -ի մնալ, սպասել, or սպասել գիտող -ի, to wait the favorable moment; - առնուլ, գաանել, to find a favorable occasion or opportunity; ընտրել զ-ն S. ընտրեմ; ոչ բազում -ք են, a short time since, not long since, lately, of late; ոչ սակաւ -ք են, a long time since, a long, long while ago, long since; աւ այնու -օք էր տեսանել, then one saw, it was at that period one saw; աւ -օք վարդանայ Մեծի, in the time of Vardan the Great; յաւուրս -աց սորս, of his epoch; *ի* վաղեմի -ան, in remote ages; *ի* սուղ, *ի* սակաւ -ի, in a short time, in a moment; *ի* միում, *ի* նմին -ի, at the same time; *ի* յետին -ս, in these latter times, years or days; անդասին *ի* -աց անտի, or յառաջին -աց, thenceforth, from the earliest or oldest times; աւ նովին -օք, towards this period, about the same time; հզօր *ի* -ին, powerful at that time; - ննչ, some time, a short time; աւ - մի, provisionally, for a certain period, for the present; -աւ, with time, in the course of time, in time, in the long run; ընդ or ըստ -ս, from time to time, at intervals, now and then, ever and anon; զայնու or աւ այնու -աւ, զայնու -օք, ընդ -ս, or յամս -ացն այնոցիկ, աւ սովինք, or զսովին -աւ, ընդ -ս ընդ այնոցիկ, ընդ ամս -ացն այնոցիկ, then, at that time, in those times, at that epoch, during that century; *ի* -ին՝ յորում... in the time when...; ընդ ամենայն -ս, at all times; -աւ, once upon a time; once there was; formerly; - *ինչ* աւնել աւ ձեզ, I shall remain some time among you; -ս ձիւս, long time; բազում -ս աշխատ եղէ *ի* վաստակա այս, this work has cost me much time; բազում -ի պէտք են աւ այս, that requires much time; հասեալ է -քս, you are no longer a child: the end of thy days is therefore at hand; անցանէ -ն, time flies.

Ժամանակբան, &c S. -աիս, &c.

Ժամանակագր *ad.* at a fixed or established time.

Ժամանակագիր, գրաց *s.* chronicler, chronologist; *a.* chronological; -ք *s.* chronicle.

Ժամանակագրական *a.* chronological.

Ժամանակագրեմ, եջի *va.* to chronicle, to write a chronicle; to write on chronology.

Ժամանակագրութիւն *s.* chronography; chronology; chronicle; ւրիպակք -Թեան, anachronism.

Ժամանակազանց *a.* advanced in years, aged, stricken in years, very old.

Ժամանակախոս, ի *s.* chronologist.

Ժամանակախոսական *a.* chronogical.

Ժամանակախոսութիւն *s.* chronology.

Ժամանակական *a.* of time; temporal, worldly; -ս, recent, modern, of our time.

Ժամանակակէս *s.* expiration, falling due, term, last moment, close; - սլայման, appointed time; assignation; expiration of a term agreed upon.

Ժամանակակից *a.* contemporary, coetaneous, synchronous, happening at the same time.

Ժամանակակցական *a.* synchronical.

Ժամանակակցութիւն *s.* synchronism.

Ժամանակաչափ *a.* that measures or counts the time; *s.* chronometer, time-keeper, time-piece. [time.

Ժամանակացոյց *a.* that shows the

Ժամանակաւոր *a.* temporary, of short duration.

Ժամանակաւորութիւն *s.* temporariness, transitoriness, perishableness.

Ժամանակեայ, կէից, -կեան *a.* temporary; transitory; -կեայ վարձք, temporal or mundane rewards; -կեայք, earthly riches; temporality; -կեան, genitive of Ժամանակ.

Ժամանակեմ, եջի *va.* to assign, appoint or fix a term.

Ժամանեմ, եջի *vn.* to arrive; to happen, to come to pass; to ripen; to be able; to have time or leisure; ոչ -, to have no time; to be unable; - ի դահ Թագաւորութեան, to gain the throne, to succeed to the throne; Ժամանեցին արդիւնքն՝ բանիցն, the words are realized.

Ժամանեցուցանեմ, ուցի *va.* to cause to arrive or happen.

Ժամանիմ, եցայ *vn.* to arrive.

Ժամանիչ *a.* horal, horary; *s.* timetable; S. Նրկաթուղի.

Ժամանող *a.* that arrives, or comes; that is able.

Ժամանոց, այ *s.* cruet (for the mass).

Ժամանութիւն, -հունն *s.* arrival, coming; - սլայց, the ripening, maturation.

Ժամաշար, ի *s.* misfortune, mischance.

Ժամապահ *a.* punctual, exact to the time appointed, watchful, vigilant; - լինել, to seek, to look out for, to spy, to watch, to be on the watch, to keep watch; - դարձնակալ լինել, to lie in wait for; to be on the watch for.

Ժամասացութիւն *s.* canonical hours, divine service.

Ժամապաշտ, այ *a.* that kills, or loses time, loitering, lounging, trifling; - լինել, to kill, or lose time, to trifle, to loiter, to while away.

Ժամապաշտութիւն *s.* loitering, trifling.

Ժամատեղ, -ղի *s.* church, temple, chapel, house of prayer.

Ժամասուն *s.* parsonage-house, vicarage; - Հրէից, synagogue, Jewish chapel.

Ժամաւոր, այ *s.* officiating priest.

Ժամացոյց, ցուցից *s.* clock; watch; - Ճշմանակաւոր, pendulum; - Ծովային, chronometer; S. Ժամանակաչափ; -

Էլէքտրական, electric clock; - արեւային, sun-dial; - աւաղի, hour-glass; -

Չրոյ, clepsydra; Խարսխաւոր -, anchor watch; Կրնաւոր -, lever watch;

Կրկաւոր -, keyless watch; Հնչակ -, repeater, repeating watch; Կար-

Թուցիչ -, alarum (watch or clock); Էրաժշտակ -, musical watch; Ինքնահնչակ -,

striking watch, hour and quarter watch; Բուկացոյց -, seconds-watch;

Ութօրեայ լարեիլ -, eight-day clock; Ուղղել զ-, to set one's watch right;

Լարել զ-, to wind up a clock; Բա- կել զ-, to take a clock to pieces;

Բանիլ -ցուցի, watch-key; Խուփ, պատեան -ցուցի, watch-case; շղթայ

-ցուցի, watch-chain; Թնդիւն, զարկ -ցուցի, tick-tack; Հնչել -ցուցի, to

strike; S. Ժամ.

Ժամացուցակ *s.* dial, dial-plate; սլաք -ի, the hand, index; արեւային -, sun-

dial; աստեղական, դիւրահաշուասա- րային, բեւեռային, հորիզոնական -;

sideral, equinoctial, polar, horizontal dial.

Ժամերգութիւն *s.* performance of divine service; *S.* Ժամասացութիւն; առաւօտեան -, matins; երեկոյեան -, vespers.

Ժամկոչ *S.* Ժամակոչ.

Ժամուշ, *ի s.* offering, alms, charity.

Ժայթքեմ, *էջի va.* to vomit, to throw up; to bubble up; to gush out; *fig.* to pour forth, to vomit, to utter; *արիւն -*, to vomit blood.

Ժայթքումն *s.* vomiting; eruption.

Ժայռ, *էջ a.* tooth, indentation; rock; - *ի ծովու*, shoal, reef, shelf, sand-bank, sunken-rock. [shelvy.

Ժայռաւոր *a.* rocky; jagged; shoaly, shaly.

Ժանաւար *S.* Ժանու.

Ժանգ, Ժանիկ, *ոյ s.* rust, verdigris, oxyde; rustiness; venom, poison; moss; blight, mildew: plague, pestilence.

Ժանգաբեր, -բուղի *a.* deadly, deleterious, pestilent, venomous, baneful.

Ժանգակից *a.* full of rust, quite rusty, rusty. [ous.

Ժանգախառն *a.* venomous, pestiferous.

Ժանգակեր, -հար *a.* rusty; corroded with verdigris; mildewed, blighted; - *առնել*, to rust, to oxydize, to mildew, to blight; - *լինել*, to grow rusty, to oxydize. [dation.

Ժանգահարութիւն *s.* rustiness, oxy-
Ժանգառ, Ժանկառ *s.* verdigris, rust; *a.* rusty, mildewed, blighted.

Ժանգառութիւն *s.* mildewed state; rustiness. [sonous.

Ժանգաւոր *a.* rusty; venomous, poi-
Ժանգոտեմ, *էջի*, Ժանգոտեցուցա-
նեմ *va.* to rust, to oxydize; - *տիմ տո.* to grow rusty, to oxydize.

Ժանդ, &c. *S.* Ժանտ, &c.

Ժանել, Ժանեւոր *a.* furnished with tusks, tusked, tusky.

Ժանէհեա *s.* marks of teeth.

Ժանի, նույ, Ժանիք, նեաց *s.* tusks, teeth of wild beasts; the molars, or grinding teeth; *fig.* face, wry face, look; - *փղաց*, elephant's tusks, ivory; - *ս արկանել յոք*, to seize with the teeth, to force one's teeth into, to bite.

Ժանիկ, &c. *S.* Ժանդ, &c.

Ժանու, Ժանուար, *ի, աւ s.* palanquin, (kind of carriage used in the East, born on the backs of elephants or camels).

Ժանտ, *էջ or այ a.* wicked, bad, profligate; mischievous, hurtful, noxious, injurious, baneful; pestilential, pestiferous, pestilent, contagious; obscene, wanton, lascivious; bitter, sour, harsh to the taste; -. - *ախտ*, plague, contagion; - *օդ*, foul air; - *ք զժոխայինք*, the Furies.

Ժանտաբարոյ, *էջ a.* immoral, wicked, of evil manners, perverse.

Ժանտաբեր *a.* pestiferous, malignant, pestilent, pestilential.

Ժանտագործ, *այ s.* malefactor, scoundrel, rascal; obscene, immodest; pernicious, pestilential, contagious; - *ցաւ*, *հարուած*, pest, plague, pestiferous scourge.

Ժանտագործութի *s.* misdeed, wickedness, rascality, villany; obscenity, libertinism.

Ժանտաթղէնի *s.* sycamore-tree.

Ժանտաթուղ *s.* sycamore (fruit).

Ժանտաժուտ *a.* abandoned to wickedness, very wicked, remorseless, hardened in sin.

Ժանտախտ, *էջ s.* plague; pestilence, contagion, mortality, disease; *հարկանել, վարակել -իւ*, to plague, to infect with the plague; *հարեալի -է*, plague-stricken, infected with the plague; *հարակեցաւ - ի զորուն*, the plague broke out in the army; *կեղա -ի*, plague-spot. [tiferous.

Ժանտախտական *a.* pestiferous; mor-

Ժանտակին *sf.* she-devil, fury.

Ժանտահամ *a.* of a harsh taste, crude, sour, bitter.

Ժանտահայեաց *a.* of an evil countenance, stern; malignant, malicious.

Ժանտահար *a.* infected, plague-stricken; pestiferous.

Ժանտահարութիւն *s.* infection.

Ժանտահոտ, &c. *S.* Ժահահոտ, &c.

Ժանտամահ *S.* Ժանտախտ.

Ժանտանամ, *ացոյ տո.* to fall into a passion, to become enraged, angry; to become ferocious, cruel; to degenerate; to spoil, to get spoiled, to rot.

Ժանտատեսիլ *a.* ill-favoured, of bad aspect, ugly.

Ժանտաջուր *s.* aquafortis.

Ժանտասուցանեմ, *ուջի va.* to render wicked or cruel, to divest of humanity; to irritate, to enrage; to corrupt, to spoil.

Ժանտափուշ *s. bot.* holly.

Ժանակէն *a.* filthy, dirty, nasty.

Ժանառութիւն *s.* bitterness, harshness of taste; rage; ferocity, cruelty; perversity, impurity, vice; մահ-թէ, plague, pestilence.

Ժապաւէն, Վնայ *s.* hem, border of a garment, trimming; purl (of lace); furbelow; riband, string; ferret; galloon; lace.

Ժապաւնեմ, էջի *va.* to hem, to border, to trim; to lace, to ornament with lace or ribands.

Ժառայծ *s.* chamois, wild goat of the Alps.

Ժառանգ, սոյ *s.* heir, successor; owner, possessor; beneficed clergyman; *S.* Ժառանգութիւն; արժանաւոր - հայրենականացն առաքինութեց, worthy inheritor of his father's virtues.

Ժառանգակալ *S.* Ժառանգ.

Ժառանգական *a.* hereditary.

Ժառանգակից *s.* coheir, coheiress, joint-heir, or heiress.

Ժառանգակցութիւն *s.* co-inheriting, sharing in inheritance.

Ժառանգատու *s.* patron of a living, advowe; *a.* that presents a living, that gives an ecclesiastical benefice.

Ժառանգատուութիւն *s.* advowson, patronage.

Ժառանգաւոր, սոյ *s.* heir; possessor; beneficed clergyman, incumbent.

Ժառանգաւորութիւն *s.* ecclesiastical benefice, living.

Ժառանգեմ, էջի *va.* to inherit, to succeed to, to take possession of, to seize; - զոր, to inherit from; - զտիրոս, to gain the affections; - զառաքինութիւնս, զհառս նախնեաց, to inherit the virtues, the glory of one's ancestors; - զանուն, զզարծանս, to acquire a glorious or renowned name, glory; - զամօթ, to be overwhelmed with shame.

Ժառանգեցուցանեմ, ուցի *va.* to make heir, to cause to inherit or possess; անուն պանծանաց անձին -, to achieve great renown; - զիրորուս, to cause to perish.

Ժառանգիւ *s.* he who inherits.

Ժառանգորդ, սոյ *s.* heir, heiress; անմահից կենաց լինել -, to inherit eternal life; հայրենի առաքինութեան լինել -, to inherit or possess the paternal virtues.

Ժառանգութի *s.* inheritance, herit-

age, patrimony, succession; seizure, possession; diocese; ecclesiastical state, the clergy; - Թողուորդաց, to leave an inheritance to one's son; մերժել, հատանել, զրկել է - Թէնէ, to disinherit, to deprive of inheritance, *to cut off with a shilling; առնուլ զինն է -, to have in inheritance; է - ընձեռել զոր, to place one in the church or ecclesiastical career; - Թք, or ըստ իրաւանց - Թեան, hereditarily, by inheritance.

Ժարդոն *s.* chem. zircon, jargoon.

Ժարդոնինոն *s.* chem. zirconium.

Ժեխ, Ժեխնոյ *S.* Ժախ, Ժախնոյ.

Ժեռ. *S.* Ժայռ.

Ժեռաւոր *S.* Ժայռաւոր.

Ժժան, սոյ *s.* inflammable matter.

Ժժմակ, Ժժմունք *s.* animalcule, insect, worm; shell, shell-fish: buzzing, humming, buzz; *S.* Ջարուն.

Ժիժի *S.* Ջարուն. [Ժժմակ.

Ժիժմակ, Ժիժմանք, Ժիժմունք *S.*

*Ժիշա *a.* inattentive, neglectful.

Ժիջակ *S.* Միգիլ.

Ժիս *a.* that searches, inquisitive; bold, brazenfaced, impudent, importunate, troublesome.

Ժիր, Ժրաց *a.* active, busy, stirring, diligent, lively, brisk, vigorous; - լէրուք! now! be lively! courage! cheer up! - է - ad. diligently, unweariedly; - զնալ, to quicken the pace, to advance swiftly, bravely, intrepidly.

Ժիրաժիր *a.* very active, very diligent, very brisk, very vigorous.

Ժրատ, ից *a.* niggardly, stingy, mean, avaricious, sordid, covetous, tenacious, parsimonious.

Ժրատամո՛, սոյայ, Ժրատիմ, էջոյ *vm.* to be niggardly, sordid, parsimonious.

Ժրատութիւն *s.* niggardliness, stinginess, sordidness, tenacity, avarice, parsimony.

Ժխոր *a.* confused, indistinct; *s.* confusion, tumult, turbulence, uproar, hubbub, clatter, rout, rattle, dreadful or deafening noise; - կանուլ, to go mad or crazy, to be delirious, to rave, to be beside one's self, to wander; - մեծ է, there is such a hubbub one cannot hear one's self.

Ժխորեմ, էջի *va.* to confound, to confuse, to perplex; to make noise, to alarm, to raise up.

Ժխորումն *S.* Ժխոր *s.*

Ժխտական *a.* negative.

Ժխտելի *a.* deniable, which may be denied.

Ժխտեմ, էջի *vn.* to deny, to gainsay, to disown, to disavow; to falsify, to contradict, to oppose; to be unmindful of favours received, to be ungrateful, unthankful; -իմ *vn.* to simulate; *S.* ժխտիմ.

Ժխտող *a.* that denies, disavows, disowns; ungrateful.

Ժխտողական *a.* negative.

Ժխտողութիւն, ժխտութի *s.* ingratitude, unthankfulness, ungrateful conduct.

Ժխտումն *s.* denial, negation, disavowal, contradiction. [pastime.

Ժղանք *s.* miscellany; diversion,

Ժմբոս *a.* insolent, barefaced, impudent.

Ժմբտիմ *vn.* to become insolent, saucy, arrogant.

Ժմիս *S.* Ժպիւս.

Ժմիրակ *s.* cassia (purgative).

Ժմիտիմ, էցայ *vn.* to smile; to sneer, to laugh in one's sleeve.

Ժմուռնի *s.* smile; sneer.

Ժոխ *s. bot.* raspberry.

Ժողկեմ, էցայ *vn.* to liquefy, to melt; to spoil, to get spoiled, to grow corrupt, or putrid, to rot, to fester.

Ժողով, ոց *s.* assemblage, collection; heap; assembly, levy; company, convention, college; chapter, congregation; council, synod, consistory; session, sitting; meeting, assembly, conference, club; crowd, multitude, people; solemnity; synagogue; *a.* assembled, reunited; պատկառելի - , honorable assembly; - Հաւատասցէլոց , assembly of the faithful, church, solemnity; - վանական, chapter, congregation; - էղբարց, convent, monastery; - Հոյրապետաց, council, synod; - տիեզերական or ընդհանրական, oecumenical council; - քահանայապետական, consistory; - գեղականաց, congress; - ծերակուտի, աւարականոց or պաշտօնեկոց ակրութեան, Parliament; diet; դումարումն - ոց ծերակուտին, meeting of Parliament; - յանձնարարական, committee; - Հերեմիկոսաց, Հերձուածուղաց, conventicle; - քաղտնի, plot, secret meeting; -, տկուռք երեկոյին or դիշերական, evening party; - ջուրոց, mass of water; - առնել, ի - դումա-

րել, to unite in council, in sitting, to hold an assembly, to convoke; արձակել զ-, to dismiss an assembly; - լի նել, to be convoked, or convened in council; -ս Ժողովել, to excite to rebellion; -ս Ժողովել ի վերայ սան ուրուք, to bring down a tempest of misfortune on one's family; -ս կուտել ի վերայ ուրուք, to revolt against; ի -ս մեծամեծաց յաճարել, to frequent fashionable society, or high life.

Ժողովածոյ, -ծու *a.* assembled, collected; -բ, compilation, collection, miscellany.

Ժողովակ, ոց *s.* conventicle; plot, secret meeting; club.

Ժողովական *a.* belonging or pertaining to a council or assembly; *s.* member of the council; member of Parliament: Ecclesiastes (sacred book).

Ժողովակոյս *s.* assembly; multitude.

Ժողովանոց *S.* Ժողովարան.

Ժողովատէր *a.* social, sociable, companionable.

Ժողովարան, ոց *s.* council-hall; committee-room; club, club-house; paradise; church; synagogue; mosque: Ecclesiastes. [tor.

Ժողովարար, ոց *s.* plotter, conspiracy. Ժողովեցարք *s.* congregation, community.

Ժողովեմ, էջի *va.* to assemble, to collect; to heap, to amass, to gather together; to receive, to reap, to gather, to get; to receive, to welcome; to furl; to infer, to deduce, to argue, to conclude; *math.* to add or sum up; - աւ իւր, ի տուն, to entertain, to receive hospitably, to welcome; to lodge; - ի մի, to concentrate; - զձեռն շունչ ուրուք, to receive the last sigh of; զորս -, to levy soldiers, to assemble troops; - զկայ մտաց վախսակից, to rally the flying; -իմ *vn.* to convene, to be reunited, brought together; յինքեան -, to be wise or judicious, to have one's wits about one, to return to reason.

Ժողովեալ *S.* Ժողովարան.

Ժողովել *a.* who collects or gathers together.

Ժողովող *s.* convener, convoker: the Wise Man, Solomon, the Preacher; the Book of Ecclesiastes.

Ժողովումն *s.* assemblage, reunion; collection.

Ժողովուրդ, վերեան, վերոյ *s.* people, the multitude, the vulgar; the mob; assembly; synagogue.

Ժողովրդական *a.* popular, plebeian; secular, laic; *s.* a private person.

Ժողովրդահեր *a.* exterminating, deadly.

Ժողովրդանոց *s.* place of assembly; synagogue; *S.* Ժողովարան.

Ժողովրդասէս, աջ *s.* rabbi; parish priest, archpriest. [parish.

Ժողովրդաստական *a.* parochial, Ժողովրդաստակաւթիւն *s.* curacy, parish. [popular.

Ժողովրդասէր *a.* loving the people, Ժողովրդասիրութիւն *s.* popularity.

Ժոյժ *s.* patience, long-suffering; power, strength; hardihood, boldness;

- ունել, աւնել, to be patient, to endure suffering, to tolerate, to sustain, to bear, to suffer, to support; - ունել

արտասուաց, to withhold one's tears; - ունել պաշարման, to sustain a siege;

մեզ առ նոսա մեր ձեռք ոչ գոյր - , it was impossible for us to approach them;

ոչ ունիմ - ի նայելոյ, I cannot refrain from looking at, or contemplating him;

չկարան - չմտարութեան, they could not endure or suffer the truth.

Ժուայթեմ տո. to eat and drink to excess, or voraciously.

Ժուժալի *a.* supportable, that can be supported.

Ժուժամ, աջոյ or աջի, Ժուժեմ, էջի *S.* Ժոյժ ունիմ.

Ժուժկալ. կց or ուց *a.* patient; abstinent, sober, continent, temperate, chaste; - կեանք, continence; - լինել

or կալ *S.* Ժոյժ ունիմ, Ժուժկալեմ.

Ժուժկալեմ, էջի տո. to be patient, to suffer patiently; to resign one's self to;

to be courageous, to suffer or bear with courage; to oppose, to resist; to abstain from, to be continent; to do without; - ի կերակրոց, to fast, to live on a diet; - ի գինւոց, to abstain from wine.

Ժուժկարութիւն *s.* patience; abstinence, continence, temperance, chastity; sobriety, soberness; fortitude, constancy; fasting, diet; ի - թէ կեալ, to live continently.

Ժուժ, Ժում *s.* time, moment; Ժում մի, once, on a time; sometime.

Ժուռ, Ժռի *s.* sour grapes; - - քաղել, to gather unripe grapes; - ումուռ մե.

ուանել, to die prematurely; ի - գալ, to walk, to take a walk.

Ժպիւս *s.* smile; laugh, grin, simper; - Ժոնտ, էբզիծական, կեղծ. քաղցր

or սխորժ. չարիմաց or դժնդակ, malicious, mocking, affected laugh; sweet, sardonic smile; - էլանել ու

մէք, to wish to laugh.

Ժպիրհ, սրհայ *a.* bold, audacious, insolent, rash, presumptuous, impudent.

Ժպտանք *s.* sneer.

Ժպտեցուցանեմ, ուցի տո. to cause to smile, to draw a smile (from).

Ժպտիմ, սեցոյ տո. to smile, to sneer, to give a constrained laugh.

Ժպտուսի *s.* smile, sneer.

Ժպրհեցուցանեմ, ուցի տո. to render insolent, or presumptuous.

Ժպրհիմ, էջոյ տո. to be bold, to have the audacity, to dare.

Ժպրհութիւն *s.* boldness, audacity, presumptuousness, insolence, effrontery.

Ժռաս *s.* sour grapes.

Ժռութիւն *s.* unripeness, immaturity.

Ժասնք *s.* earnest entreaty, solicitation, conjuration, importunity.

Ժասեմ, էջի տո. to entreat earnestly, to conjure, to beseech; to importune, to tease; to dare, to be bold.

Ժասեցուցանեմ, ուցի տո. to embolden, to give or inspire with courage.

Ժախիմ, էջոյ տո. to be importunate, to persist in entreaty; to be bold, audacious.

Ժառութիւն *s.* demand, solicitation, instance; importunity, hardihood;

վասն - թեան քո, it is at your prayer that I...; վասն - թեանն, on account of his importunity.

Ժրագլուխ *a.* courageous, bold, brave; noble, magnanimous; diligent, careful.

Ժրահաւ *S.* Աղկիտոն.

Ժրանամ, աջոյ տո. to take courage, to gather spirits, to grow stronger, to put forth one's strength, or courage, to be courageous; to be diligent, active, laborious.

Ժրանձնակ *S.* Ժիր, Ժրագլուխ.

Ժրաջան, - սէր, - վաստակ *a.* industrious, diligent, careful, active, bustling.

Ժրացուցանեմ, ուցի տո. to inspirit, to animate, to encourage.

Ժրութիւն *s.* courage, vigour; in-

dustry, diligence, activity; assiduity.
ԺքԹեմ, *եցի va.* to shake up, to stir,
 to agitate (the water); **ՏքԹեմ**.
Ժօռատ *a.* toothless.
Ժօռատութիւն *s.* toothlessness.

Ի

Ի (in or enee) **ին**, **ինի** *s.* the eleventh
 letter of the alphabet and the fifth of
 the vowels; **ի**, **ի**, twenty; twentieth.

Ի *pr.* to, of, by, for, in, at, upon,
 during, with; **Հայեցաւ ի Պետրոս**, he
 looked at Peter; **ի ժամ երրորդ**, at
 three o'clock; **գնաւ ի Հայաստան, ի
 Լոնարա**, to go to Armenia, to London;
յերկրէ ի յերկինս, from earth to
 heaven; **տեղեաց հուր ի Սոդոմ**, he
 caused fire to fall on Sodom; **ի պատ-
 կեր Աստուծոյ**, in the image of God;
ի փրկութիւն առաքեաց, he sent to
 save; **բաշխեաց ի մարդ հաց մի**, he
 distributed a loaf to each person;
մեկնեցաւ ի Փլորենտոյ, he departed
 from Florence; **որ էլանէ ի բերանոյ՝
 ի սրտէ անտի գայ**, that which comes
 out of the mouth comes from the
 heart; **ոչ կարէր տեսնել ի բազմու-
 թեանն**, he could not see on account
 of the crowd; **չըրէլ ի ցաոյ**, to walk
 with a stick; **ի ձախակ Կամասկոսի**,
 to the left of Damascus; **հասեալ ի տան**,
 to be at home; **ի տեղւոջ անդ**, in that
 place; **ի տունըէան եւ գիշերի**, by day
 and night; **ի նմին ամի**, in the same
 year; **ի գարնան**, in spring; **ի ննջէն**,
 asleep, sleeping; **ի գնալն**, in going,
 while going; **ի գլուխ իմ**, on my head;
ի բարկութեան իմում, in my anger;

ի հանդերձս աղտեղես, with soiled
 clothes. [above.]

Ի բարձուստ, Բարձուստ *ad.* from
 aside; - **գնալ**, to depart; to steal
 away; - **կալ**, to keep away, to desist,
 to leave off; to refrain; - **կալ ի հաւատոյ**,
 to renounce the faith; - **արձա-
 կել**, to deliver up, to abandon; - **հա-
 փանկել**, to hinder; - **տանել**, բառնալ,
 to take away, to estrange, to remove;
 to snatch away; - **տանուլ**, to carry
 or clear away, to take off, to abstract;
 - **թողուլ**, to abandon, to leave off, to
 cease from; - **գնել**, to put on one
 side, to lay aside or apart; **զոգի -
 զնել**, to affront, to brave death; -
մերժել զերկիւզ, to drive away fear;
անդր - , քաջ -, very, much; **քաջ - քան
 զնոցա անասնութիւնն գնաս գնացս**,
 you are filthier than a beast; - **տար!**
 God forbid! fie! fie upon you! - **գնա!**
 begone! get out! go away! to the devil
 with you! **Տ. Բաց**.

Ի բացեայ *ad.* afar; **Տ. Բացեայ**; - **առ-
 նել**, to remove, to put away, to send
 afar, to drive away, to dispel, to avert;
 - **առնիլ** or **լինել**, to be removed, sent
 away, absent, put away, dispelled,
 averted.

Ի բացի *ad.* from afar; afar; in an
 open place, abroad; - **առնել**, to send
 away; **Տ. Բաց**.

Ի բաց ընկեցիկ *a.* cast out, cast off;
 abject; **Տ. Բացընկեցիկ**.

Ի բացի *ad.* in the open air, abroad,
 out, in an open place; **Տ. Բաց**.

Ի բացուստ *ad.* from afar; **Տ. Բա-
 ցուստ**.

Ի բնէ **Տ. Բուն**.

Իբր *pr. ad conj.* as, like, in the same
 manner as; whilst, when, while;
 nearly, within a little, almost, about;
 as if; - **այն թէ**, - **զի**, - **էթէ**, as if;
 like as it were; - **ոչ թէ**, not
 that, not only; - **?** how? by what
 means? in what manner? - **ապա?** -
արդեօք? how then? how ever? - **է?**
 how is it? - **ոչ?** of course, without
 doubt.

Իբրեւ *pr.* as; in quality of; nearly,
 rather like; *ad.* when; - , - **այն
 թէ**, - **զի**, - **էթէ**, as if, as though;
 because, seeing that; - **ոչ էթէ**,
 not as if, not only, as if it were
 not; - **զմոյ մոյ լերանց**, like the

mountains; - զարմանալով իմն, as if surprised; անոց - երեսնից, about thirty years of age; - զի! conj. how! how much! how many! - գեղեցիկ է սուսքնութիւնն! how beautiful is virtue!

Իբրու pr. ad. conj. as, so that, like; when; almost, nearly; -, - այն թէ, - թէ, as if, in some way; - զի, as, because; - ոչ եթէ S. Իբրեւ ոչ եթէ.

Իգաբար ad. gr. to the feminine gender.

Իգասագուծիւն S. Իգամուրծիւն.

Իգահան a. feminine, womanlike; effeminate, womanish; gr. feminine gender; - ասհմ, the fair sex, women; - ակա, hemorrhage; -ն s. female, woman. [like a woman.

Իգահերթ a. that has a female form,

Իգամուլ այ or ից, -լի, լեսցյ a. addicted to women, abandoned to the love of women, immoderately fond of women, in love, amorous madman; s. slave of the fair sex, general lover.

Իգամուլիմ, էցայ vn. to be addicted to women, abandoned to the lust of women.

Իգամուրծիւն s. lust of women.

Իգանամ, աջայ vn. to become effeminate; to be guilty of sodomy; Իգացեալ a. effeminate, womanish; s. sodomite.

Իգասէր, Իգասէնչ a. loving, fond of women; dandy, coxcomb; gallant; S. Իգամուլ.

Իգացուցանեմ, ուցի va. to effeminate, to enervate. [effeminacy.

Իգուծիւն s. feminality, female sex;

Իգորէն ud. effeminately.

Ի գերեւ, -ս S. Դերեւ.

Ի գէպ S. Դէպ.

Իգոս s. idea, kind, sort, form, model; -բ, Ides.

Ի գորս ad. out: - կորզել, to pull out, to extract; S. Դուռն, Դուրբ.

Ի զուր ad. in vain, vainly, to no purpose; without force; unjustly; S. Զուր.

Ի թիկանց, &c. S. Թիկունք.

Իծ, ից s. viper; asp, adder; fig. viper; a. malicious; որորդ լծի, viper-catcher.

Իծաբար a. like a viper.

Իծաբարոյ, ից a. viperous, malicious, wicked. [adder's wort.

Իծախոս s. bot. viper's bugloss,

Իծակորիւն s. young viper; young adder. [to rage.

Իծանամ, աջայ vn. to get waspish,

Իծանման a. like or similar to vipers.

Իլ, ոյ s. spindle; - վաթուծեալ, - մի լի, spindle-ful; իլոյ սալ զմատուշս, to twirl the spindle.

Իլածեւ a. spindle-shaped.

Իլենի s. spindle-tree.

Իլեկ, Ելի S. Իլ.

Իլզ, ըզից s. desire, wish, will; prayer; avidity, eagerness: magician, sorcerer, foreteller of events; guessing, divination, prophecy; - լինեւ, to wish for, to envy, to covet, to desire eagerly, to burn with envy, with impatience; ինուլ զ-ս իւր, to satisfy one's desire, one's curiosity.

Իմ, ոյ, ում, իմք, իմոց pron. my, mine; s. my own, mine, my family, friends, people, &c.; Իմ է այս, this is mine; զմեղն իմ, գրեանն իմ, my penknife, my books; Վին է բարեկամաց լմոց, a friend of mine; ոչ է իմ մեզ, it is no fault of mine; Իմ է իմ, mine and thine; խաղաղութիւն մեծ յաջու զէր է յերկրի՝ եթէ է բայ բանայր անտի իմ եւ քո, peace would be general in the world if there were neither mine nor thine.

Իմածին a. begotten, born of me.

Իմանալի a. intelligible, comprehensible, perceptible, conceivable; intellectual, intelligent; -բ, spiritual intelligences; - է, it is to be understood, it means.

Իմանամ, աջայ va. to understand, to know, to feel; to conceive, to comprehend, to perceive, to learn, to find out, to discover; to think, to consider; to believe; զօրութեամբ -, to understand (something omitted); Հնարս -, զերս or զերս իրաց -, to find means, to exercise one's ingenuity, to invent; Խմտաս չարս -, to weave a conspiracy, to form a plot, to cabal, to conspire; զանձին - բարի, to seek one's interest, to consult one's own happiness; գիտէ - զամենայն Հնարս. he knows how to attain his end, how to manage; -նիմ vp. to be known, manifest, evident.

Իմաստ, ից s. signification, sense, meaning, substance, drift; acceptation; understanding, good sense, judgment; notion, knowledge; conception; thought,

idea, design, project; maxim, axiom; invention; expedient; means; intrigue, machination, plot, snare; -բ ուղղութեան, առաքինութեան, sentiment of probity, of virtue; մեծահնարք -բ, mysteries; գգայարանք -կց, the mind, intelligence; ուշ -ին or -կց, spirit, thought; յ- եւ ի բան հասանել, to arrive at the years of discretion; գալ յ-, to return to one's self, to recover the senses: to be known, understood; ունել զ-ս իրիք, յ-ս իրիք երթալ, to understand, to seize the meaning, to comprehend; -ս չարս իմանալ S. իմանամ; զ- խորհրդեան կատարել, to execute the deliberation of council; զ-ս խաբէութեանն լուծանել, to frustrate a plot, to baffle an intrigue; -քն գործք լինին. the ideas were realized.

Իմաստագործ a. intelligent, skilful, clever; well made, well constructed, skilfully made.

Իմաստազէլ, -լից a. replete with wisdom, very learned, very skilful; sententious, pithy; sentimental.

Իմաստախոհ, -խորհուրդ a. thinking wisely or judiciously, wise, sensible, judicious, provident, cautious.

Իմաստակ, այց s. sophist, pedant, sophister; a. sophistical, pedantical; finespun, subtle.

Իմաստակահան S. իմաստակ a.

Իմաստական a. philosophical; intellectual; sensible; sophistical.

Իմաստակեմ, էջի տ. to sophisticate, to play the pedant, to subtilize, to quibble. [tive; sensible.

Իմաստակիր a. intellectual, intellectual.

Իմաստակութիւն s. sopherism, sophistry, pedantry, cavil, chicanery, quibble, paralogism, paralogy; -թեամբ զարիւ, to pretend to wisdom.

Իմաստակորէն ad. sophistically, pedantically.

Իմաստաճեմ a. that studies the sciences, that cultivates wisdom, lettered, learned; - հանճար, elevated genius.

Իմաստայեղ S. իմաստազէլ.

Իմաստանամ S. իմաստանամ.

Իմաստասէս ad. wisely, learnedly.

Իմաստասէր, սիրաց s. philosopher; sage, man of science, of learning.

Իմաստասիրաբար ad. philosophical-ly; wisely, learnedly.

Իմաստասիրական a. philosophical.

Իմաստասիրանամ, այց տ. to be philosophical; to be virtuous.

Իմաստասիրապէս S. -բարբար.

Իմաստասիրեմ, էջի տ. to study the sciences; to philosophize, to reason philosophically; to argue, to conclude, to infer; to live or behave wisely.

Իմաստասիրութիւն s. philosophy; wisdom. [senses, mad, foolish.

Իմաստաստառ a. that has lost his

Իմաստասրայր ad. wisely, learnedly, skilfully, sensibly, prudently, judiciously, ingeniously; discreetly; sentimentally.

Իմաստախոհ S. իմաստախոհ.

Իմաստանամ, այց տ. to grow wise, to learn, to know, to be instructed; to understand, to comprehend.

Իմաստանապէս S. իմաստաբար.

Իմաստանարան s. the seat of wisdom; intellect, sense.

Իմաստանարար a. instructive.

Իմաստանացուցանեմ, ուցի տ. to render wise, to improve in wisdom; to free from infatuation, to disabuse, to undeceive.

Իմաստանացուցիչ S. իմաստանարար.

Իմաստաւար, այց a. intelligent; knowing, learned.

Իմաստութիւն s. wisdom; sense,

reason; understanding, knowledge; philosophy; skill, science; գերաբուն -, sovereign wisdom; -, Գիրք -թէ, the Book of Wisdom; -թեամբ, wisely, sensibly, judiciously; prudently, discreetly. [woman.

Իմաստահիստ sf. wise, sage, learned

Իմաստուն, սնոց a. wise, learned; intelligent; prudent, judicious, discreet, sensible; skilful; sentimental; philosopher; -ն, the Wise Man;

-, -ս S. իմաստութեամբ; - առնել S. իմաստանացուցանեմ. [իմացուցանեմ.

Իմաց S. իմացութիւն; - առնել, տալ S. իմացական a. intellectual, intellectual;

intelligent; spiritual; -ն s. the mind, the intellect, the understanding; -բ, the spirits of light, the Angels.

Իմացականութիւն S. իմացութիւն.

Իմացող a. of quick apprehension, attentive, intelligent, discerning.

Իմացողութիւն S. իմացութիւն.

Իմացութեամբ, այց s. intellect, understanding; sense, sentiment; conception; meaning, sense, signification; thought, design.

Իմացութիւն, Իմացումն *s.* intelligence; intellect, understanding, comprehension, perception; sentiment, opinion; thought, design, project; -ք, the celestial intelligences, the angels.

Իմացուցանել, ուշի *va.* to inform, to appraise, to acquaint.

Ի մէջ *S.* Մէջ.

Ի միասին *ad.* together, at once; conjointly; altogether, wholly, totally, completely, entirely; գալ - , to assemble; - էական, consubstantial.

Ի՞՞՞ր հմիք *ad.* to what end? to what purpose? [among.]

Ի միջի *ad.* in the middle, between,

Ի միջոյ *ad.* from the middle.

Ինն, Երեք, Խմբ, Իւկք *a. s.* some, a, an; somewhat; *ad.* really, in effect; մեծ - է ինչ, it is a great thing for me; կամէի - , I could wish; I would.

Ինն ինն, Երեք երեք, Իւկք Իւկք *a.* different, several, many.

Իննապէս *ad.* in some manner.

Իմոյական, Իմոյին *a.* mine, my.

Ինչք *s. pl.* my goods and chattels.

Ինովանի *ad.* as far as I possibly can, as much as is in my power, as much as I can, the best I can; as for me.

Ի մօտոյ, Ի նանիր *S.* Մօտ, Նանիր.

Ինչիկախոն *S.* Ընչիկախոն.

Ի ներս, Ի ներքոյ, Ի ներքուստ *S.* Ներքոյ, &c.

Ինծ, Ընծուց, Ինչ, Ընչուց *s.* leopard.

Ինչէն *ad.* by myself, personally.

Ինն, Ինուկք, ունց *a. s.* nine; - մայիսի, the ninth of May, or May 9th.

Իննական *a.* having nine sources.

Իննամեայ, -ման, մենից *a.* nine years of age, nine years old; էղէկ իննամեան էւ - , he had attained the age of ninety-nine years, he was 99 years old.

Իննամսեայ, սէի, -սեան, սէնի *a.* of nine months; *ad.* during nine months.

Իննանկիւն *a. s.* enneagon, nonagon.

Իննեակ, Իններեակ, Էկի *a.* nine; nonenary.

Իններորդ, այ *a. ad.* ninth; ninthly; Կարոլոս Թ., Charles the Ninth.

Իննեւասան, սին, սանց *a.* nineteen.

Իննեւասանամեայ *a.* of nineteen years; nineteen years old.

Իննեւասաներորդ, այ *a.* nineteenth.

Իննեքեան, -քին, նեցունց *s. a.* all the nine.

Իննից *ad.* nine times.

Իննհարիւր, ոյ *a.* nine hundred.

Իննհարիւրամեան *a.* nine hundred years old.

Իննուասան *S.* Իննեւասան. [բորդ.

Իննուասաներորդ *S.* Իննեւասանեւ, մի, -ման, մենի,

-մենի, Իննսնեմեայ *a.* nonagenarian, ninety years of age.

Իննսնեակ *a. s.* ninety (number).

Իննսներորդ, այ *a.* ninetieth.

Իննսնից *ad.* ninety times.

Իննսուն, նսնից *a.* ninety. [novena.

Իննօրեայ, քէից *a.* of nine days; *s.*

Ինչ, Երեք, Խմբ, Իւկք *s.* thing, something; *a.* some, a, an, one, certain, single, any; աւուր - , some days;

պտուղ - , some fruit; չիք - , չէ - , nothing, it is nothing, no matter; չք.

դիտեմ - , I know nothing, I know nothing about it; Ի՞նչ, what? which?

Ղ - Ժամ է? what o'clock is it? Ղ - սուէ? what says he? աւ Ղ - Իցէ? to what purpose? *S.* Զինչ, յ - օրէնս? in what law? in what religion or custom? Ի.

Իւկք Իւկք *ad.* in something, somehow; by which, whereby.

Ինչ, Ինչ, երեք երեք *s.* something; Ղ - Ինչ? what? what thing? *S.* Զինչ.

Ինչ, Ընչի *s.* thing, something; ունիմ - սսէլքեզ, I have something to tell you; յ - ածէլ, to create; ամէայն որ

- Իմ է՛ քո է, all that I have is this.

Ինչք, Ընչից *s. pl.* property, fortune, substance, possessions; riches, effects, goods and chattels; estate, domain; արկանէլ յընչից, to despoil or deprive of one's possessions.

Ինքն, Ինքեան, Ինքեանք, Ինքեանց *pron.* he; she; self; էս - , myself; դու - , thyself; նա - , himself, herself;

Ընդ - բարբառէլ, to say to one's self; Ընդ - բարբառէլ, to talk with one's self; յ - գալ, գալ - աւ - , to come to one's self; յ - ալ.

փոփիլ մասց, to concentrate one's ideas, to collect one's thoughts; յ - արկանէլ, to attract, to win, to allure, to draw on, to entice, to gain; յ - հա.

նէլ, to snatch away, to possess one's self of, to appropriate; Ինքեան զօ.

րուծեամբ, by one's own power or force; ըսա Ինքեան, of oneself.

Ինքնաբար *ad.* by himself, spontaneously, voluntarily, of one's own accord.

Ինքնաբաւ *a.* self-sufficient.

Ինքնաբեր *a.* self-produced, natural, spontaneous. [tion.

Ինքնաբերութիւն *s.* natural production.

Ինքնաբուսում *a.* of natural growth.

Ինքնաբուս *a.* self-produced, natural; that produces naturally.

Ինքնաբորբոք *a.* that which inflames, or excites itself.

Ինքնաբուսութիւն *a.* that flows or takes its rise naturally; self-produced; spontaneous, natural.

Ինքնաբուն *a.* natural, innate; - բարի, naturally good.

Ինքնագէտ *a.* that knows by himself.

Ինքնագիր *a.* original, autographic; *s.* autograph, original manuscript.

Ինքնագիւտ *a.* found out, discovered or invented by one's self; self-produced, spontaneous.

Ինքնազուտ *a.* independent, absolute, free; *s.* autocephalus.

Ինքնազուտ *ի* *a.* self-existent; natural.

Ինքնազուտութիւն *s.* self-existence.

Ինքնազործ *a.* self-created; self-acting, that makes or works for himself, or by himself.

Ինքնազործեմ, *եջի va.* to make by himself, to produce.

Ինքնազործութիւն *s.* own work, sole agency, own action, own composition.

Ինքնազուտ *a.* fortuitous, casual.

Ինքնազեմ, -*իմաբար ad.* face to face, personally, in person.

Ինքնազարով *a.* that blames himself.

Ինքնազարդ *a.* self-adorned, simple, natural; - շորհք, ingenuous grace; - բանք, unaffected words. [vereign.

Ինքնազոր *a.* absolute, supreme, sovereign.

Ինքնաթոյն *a.* of a venomous nature.

Ինքնաժառանգ *a.* hereditary, in his own right, possessed by inheritance.

Ինքնալոյս *a.* of a luminous nature, bright, shining.

Ինքնալուր *a.* auricular, that has heard with his own ears; that only takes counsel of himself, or only obeys himself.

Ինքնախաբ *a.* self-deceiving, self-begued; - լինել, to deceive, or flatter one's self. [self.

Ինքնախաղաց *a.* which flows of itself.

Ինքնախորժ *a.* desired by himself, voluntary.

Ինքնախօս *a.* that speaks to himself; that soliloquizes. [nologue.

Ինքնախօսութիւն *s.* soliloquy, mo-

Ինքնածին *a.* self-begotten, self-born; innate, natural.

Ինքնակալ, *այ s.* autocrat, monarch, emperor; *a.* self-depending, independent, absolute, free; - կամք, free will.

Ինքնակալական *a.* despotical.

Ինքնակալութիւն *s.* autocracy, monarchy, empire. [empress.

Ինքնակալուհի *sf.* female autocrat;

Ինքնակամ *a.* voluntary, spontaneous, willing; wilful, self-willed; capricious; *ad.* voluntarily, willingly, spontaneously; - կրօնք, superstition;

- անձնխելանութիւն, free will.

Ինքնակամութիւն *s.* spontaneity, voluntariness, free will.

Ինքնակայ *a.* that subsists by itself.

Ինքնակայութիւն *s.* distinct substance, hypostasis.

Ինքնակալ *a.* self-bound. [absolute.

Ինքնակատար *a.* perfect, complete, finished.

Ինքնակերպ *a.* in his own form, in proper form. [innate; primary.

Ինքնակիր *a.* own, proper, natural, invited; - լինել, to come without invitation;

- բազմական, parasite, smell-feast.

Ինքնակործան *a.* self-destroying; self-destroyed, self-ruined.

Ինքնակրակ *a.* idiopathic.

Ինքնակրակութիւն *s.* idiopathy.

Ինքնապաճ *a.* fugitive, that flies of his own accord; - լինել, to take to flight.

Ինքնաբաժ, -*չաճաց a.* self-admiring, self-conceited, self-pleasing, presumptuous, arrogant; capricious, whimsical; affected.

Ինքնաբաժիմ, *եցայ vn.* to be arrogant, presumptuous, conceited.

Ինքնաբաժնութիւն *s.* self-admiration, self-conceit, presumption, vanity, arrogance.

Ինքնաշուտան, &c. *S.* **Ինքնաշաճաց**, &c. *a.* woven by himself.

Ինքնաշար *a.* fantastic, fictitious; *S.* **Ինքնաշոտ** *S.* **Ինքնախաղաց**. [-ազիւտ.

Ինքնաշրաման *a.* self-acting, independent, spontaneous.

Ինքնաձայն *a.* vowel; that has a sound by itself.

Ինքնաձեւադիր *S.* **Ինքնազիր**.

Ինքնաձեւ *a.* voluntary; powerful; self-sufficient; - լինել, to take too much liberty, too great a latitude; - լինել յին, to dare to undertake some

thing, to attempt, to dare, to presume; - լինել յեւր որդիս, to kill one's children with one's own hands; - խեղդամահ սատակիլ, to strangle, or choke one's self, to commit suicide.

Ինքնամասն *S. Անձնամասն*.

Ինքնամտոյ *a.* self-devoted; that produces naturally, natural; favorable; *s.* accident, fate, destiny; - դիմագրաւել, to expose one's self, to devote one's self; - տալ զզրինակն, to give an exemple easily imitated.

Ինքնամարտ *a.* that mortifies himself, that wages war against his passions: that wars against self.

Ինքնամեռ *a.* that dies a natural death; - լինել, to die a natural death.

Ինքնամուտ *a.* forward, bold, presumptuous.

Ինքնայորդոր, յօժար *a.* voluntary, spontaneous, prompt, ready, inclined; - լինել, to crave, to have a longing for, to desire, to want, to long; - յորդոր յօժարութեամբ, of one's own free will, willingly, cheerfully, voluntarily.

Ինքնայօժարութիւն *s.* spontaneity.

Ինքնանախատ *a.* self-upbraiding, self-reproving.

Ինքնանամ, աջայ *vn.* to become a man, a free man; to emancipate one's self; to exist by itself.

Ինքնանուէր *a.* that offers his services, that gives himself, voluntary, free, self-devoted.

Ինքնաշարժ, ից *a.* self-moving, automatic; presumptuous; forward; - մեքենայ, automaton. [ful.]

Ինքնապանծ *a.* self-glorious, boast-

Ինքնապատիրութիւն *s.* self-deceit, self-deception.

Ինքնապատու *a.* that relates himself; related by himself.

Ինքնապարծ *S. Ինքնապանծ*.

Ինքնապարտաւ *S. Ինքնանախատ*.

Ինքնասահման *a.* unbounded, illimited, immense, infinite.

Ինքնասանձ լինիմ *vn.* to restrain oneself, to keep within bounds.

Ինքնասաց *a.* said or pronounced by himself.

Ինքնասէր *a.* self-loving, selfish, egotistical. [selfishness.]

Ինքնասիրութի *s.* self-love; egotism,

Ինքնասպան *S. Անձնասպան*; - լինել անձին իւրոյ, to commit suicide, to kill one's self.

Ինքնաստեղծ *a.* self-created, invented; fictitious, imaginary, fancied, fantastical. [vention.]

Ինքնաստեղծութիւն *s.* fiction; in-
Ինքնաստորակայ *a.* subsistent, existing by itself.

Ինքնատես *S. Ազանատես*.

Ինքնատէր *a.* one's own master, absolute, independent; - էմբ զսրծոյ մերոց, we are masters of our own actions.

Ինքնատէրութիւն *s.* being one's own master, free will, liberty, independence; absolute or supreme dominion.

Ինքնարդոյ *a.* conceited, vain, vain-glorious, presumptuous.

Ինքնարշաւ *a.* that runs by itself.

Ինքնաւոր *a.* proper, own, natural.

Ինքնեակ, այ *a.* that comes of his own accord, voluntary; self-produced, fortuitous, natural; *ad.* by chance, naturally. [turn-coat.]

Ինքնեկ, կայ *s.* deserter, fugitive,

Ինքնեկ *a.* self-existent, uncreated; natural, spontaneous.

Ինքնեղութիւն *s.* self-existence, substance, natural production.

Ինքներկրեայ *a.* indigenous.

Ինքին *ad.* by himself, personally, in person; դու -, yourself, (thyself); ես- իսկ եմ, it is I (myself); Թագաւորն -, the king himself, in person; դուռն - բացաւ, the door opened of itself.

Ինքնիշխան *a.* absolute, sovereign, independent, free, uncontrolled; despotic. [dependently, supremely.]

Ինքնիշխանաբար *ad.* absolutely, in-

Ինքնիշխանական *a.* absolute, supreme.

Ինքնիշխանութի *s.* absolute power, independence, freedom, despotism.

Ինքնյայտնապէս *ad.* in the very act.

Ինքնյօժար *S. Ինքնյօժար*.

Ինքնոգար *S. Ինքնամարտ*.

Ինքնութիւն *s.* selfhood, individuality, personality; essence, nature, property.

Ինքնուս, -սուսն *a.* self-taught; self-educated. [self-denial.]

Ինքնուրացութիւն *s.* abnegation,

Ինքնուրոյն *a.* particular, separate, peculiar.

Ինքնօրէն *a.* autonomous, independent; ից. capricious, fanciful; *ad.* capriciously.

Ինքնօրինութիւն *s.* autonomy, inde-

pendence, freedom; law established by caprice; *fig.* caprice, whim, humour.

Իշ *int.* Oh! fie! pish! pugh!

Իշակէս *s.* mule.

Իշամեղու *s.* hornet, wasp.

Իշամորուկ *s.* ass's foal or colt.

Իշայր, ոյ *s.* wild ass.

Իշան *S.* Իշէտն.

Իշանամ *S.* Գիջանամ.

Իշանդամ, կց *a.* lascivious; whose flesh is as the flesh of asses.

Իշապան *s.* keeper of asses.

Իշավայր, կց, -ի, բւոյ, բեայ *s.* wild ass, enager.

Իշավար, այ *s.* donkey-driver; goad, spur, stimulus for asses.

Իշացուկ, սրուց *s.* onocentaur, jumar; *S.* Ֆուշկապարիկ.

Իշաբեկ *S.* Սլապեբեկ & Վառվառուկ.

Իշէտն, Իշեարբ *s. pl.* asses.

Իշխան, այ *s.* prince, sovereign, despot; minister; magistrate; ruler, governor, chief, commander; -այ - , - աշխարհի, the sovereign, the king; prince, crown-prince, heir-apparent; - գորուհ, general of the army; - երգոց *S.* Գասապետ; - աշխարհի, խաւարի, մորորութեան, the prince of darkness, satan, demon, fiend; -բ, the authorities; - ինէլ, to rule, to command, to be in power, in authority; - տունէլ զոբ, to give power to some one; - էր իւրոց տիրանց, he was master of himself, or his own master; -բուժ գլխոյդ չես -, you are not lord of your own life; չէ -, he cannot, he is not authorised to; *S.* Թեկն.

Իշխանաբար *ad.* as a sovereign, as a commander, authoritatively; magistraterially, imperiously; willingly; - կեալ, to live like a prince, to lead a princely life.

Իշխանազն, զին, զունբ *s.* prince, prince royal, prince of the blood; petty sovereign.

Իշխանական *a.* sovereign, imperial; seignorial, of or belonging to a baron; magisterial; absolute; lordly; noble; ruling, in power, in authority; - տունջեան, գիշերոյ, the sun; the moon, the stars.

Իշխանականութիւն *S.* Իշխանութի.

Իշխանակին *sf.* sovereign's wife, princess.

Իշխանակից *s.* joint ruler, joint sovereign; partner in dignity, colleague.

Իշխանանամ, այայ *vn.* to become a prince or sovereign; to rule, to have dominion, to sway, to command.

Իշխանանիստ *a.* where the sovereign resides, capital, metropolitan.

Իշխանապանծ *a.* boastful, haughty.

Իշխանապետ, այ *s.* chief ruler, first prince; prime minister; dictator.

Իշխանապետութիւն *s.* dictatorship.

Իշխանաւստ *a.* imperious, lordly, dictatorial.

Իշխանասէր *a.* ambitious.

Իշխանասիրութիւն *s.* ambition, immoderate thirst of dignity or power.

Իշխանատուն *s.* principality, dominion, lordship, power, rule, state; family or household of a prince, court.

Իշխանաւոր, այ *s.* subject, vassal; dignitary. [one's prince or king.

Իշխանափոխ ընիմ *vn.* to change

Իշխանորդի *s.* son of a prince.

Իշխանութիւն *s.* sovereignty, principality, lordship; authority, faculty; empire, dynasty, sway, rule, dominion, domination; absolute power; dignity; right, privilege; government, command, power, jurisdiction; free will, liberty; licence, exclusive permission; place, post; diocese; -բ, principalities (the third order in the celestial hierarchy); հոգեւոր եւ ժամանակաւոր -, spiritual and temporal power; առաւելազանց -, too much authority; - հասանել, to rise to dignities; to get into office, or power; տալ ումբ զամենայն or լիութի -, to empower, to give carte-blanche, or full powers to; ընէլ ընդ - թեամբ ուրուբ, to be in the power of some one, or dependent on some one; չունենալ -, not to have the authority to, the power to, not to be able; այս է վերջան զինն է -, that is beyond my power, that surpasses my capacity; *S.* Զեղծանիւմ, Բողվզմ.

Իշխանուհի *sf.* princess.

Իշխանորէն *S.* Իշխանաբար.

Իշխեմ, էջի *vn.* to reign, to rule, to govern, to be master; to be in power, to have power or authority; to presume, to take the liberty, to dare; - կրից, տիրանց, to master, to dominate, or command one's passions; - մտայ ուրուբ, to hook, to lay one's hand on some one, to influence the thoughts and actions of some one;

երկուց՝ դանդաղ ոչ իշխե՛, he can't even command a half-penny.

Իշխեցեալ *s.* subject.

Իշխեցող *s.* ruler, prince, governor; *a.* predominant.

Իշխեցուցանեմ, ուցի *va.* to give power, authority, to cause to dominate; իշխեցուցեր է վերայ իմ զմահ, you placed me in the power of death, you put death in authority over me.

Իշտոյ *S.* Իշխեցող.

Իշկոյ վարունդ *S.* Իշուկ.

Իշորնկան *S.* Զուրբակ.

Իշորդի *s.* ass's foal; mule.

Իշոց *S.* Յիշոց.

Իշուկ, իշխան or իշկոյ *s.* young ass, foal; great ass, blockhead; իշկոյ վարունդ *bot.* elaterium, wild cucumber; colocyinth. [there! holla!

Իշա իմ. oh! fie! pugh! pish! ho

Իշորմուկ *S.* Զայլամն.

Իշակ *s.* half a page, little column (*a* book).

Իջանեմ, իջի, էջ *vn.* to descend; to fall; to decline; to sink; to settle, to subside; to light, to sit down; to empty itself; to lodge, to stop at, to sojourn; *S.* Սերիմ; է ծառայութիւն -, to lower one's self to servitude, to become a servant; յալքատութիւն -, to impoverish one's self, to become poor; - է նաւէ, է կառաց, յերկարէ, to disembark, to go a-shore, to land; to alight, to get out of a carriage; to dismount or alight, to get off, to get down from a horse; - է գերեզման, է հող մահու, to descend into the grave, to be buried; - յօթեւան ուրէք, to put up at an hotel; - է հպարտութենէն, to humiliate one's self; to relent, to soften, to become calmed, appeased; է թիկունս -, to go to the rescue, to succour; - է հանդէս մարտի, to come to blows, to fight; - գետոց է ծով, to discharge, to fall into, to disembody, to disgorge, to empty itself, to overflow; այս ճանապարհ իջանէ է Տրապիզոնէ է Կարին, this route leads from Trebizond to Erzerum; արտասուք զկարմրերվեան ծնօսիւքն իջանէին, the tears fell down his (or her) rosy cheeks; էջ մրրիկ հողմոյ է ծովակն, a storm broke over the lake.

Իջական, այց *s.* inn, hotel, lodging; -ս առնել, to take lodgings, to lodge; -ս սալ, to lodge, to receive into one's

hotel, to accommodate with lodgings, to harbour; to entertain.

Իջականիմ, էցոյ *vn.* to lodge, to take up one's abode, to stop, to reside, to dwell, to nestle.

Իջական, &c. *S.* Իջեման, &c.

Իջուոր, այց *s. a.* traveller, passenger; guest, lodger. [վան, &c.

Իջեման, իջեւան, -ստուն &c. *S.* Իջու* Իջուածք *s.* inflammation.

Իջումն *s.* descent; fall; declivity; act of sinking; subsidence.

Իջուցանեմ, ցի *va.* to make to descend, to cause to fall; to let down, to lower; to pull down, to take down; to unfasten, to untie; to turn out, to discard, to dismiss, to remove; - դաւադաստ նաւու, to lower sail, to strike sail; արտասու -, to shed tears, to weep. [Միածան.

Իռիս, իռեայ *sf.* Iris, rainbow; *S.*

Ի սակս *S.* Սակս.

Իոկ, ից or ոց *s.* essence, reality, substance, truth; *a.* essential, real, effective, true; *conj.* besides, moreover; but, still, yet; in fact, really; even; as for, as to; դն գիտել, դն ստել, to be thoroughly acquainted with; to tell the simple truth; to exhaust a subject; մեզէն - լուաք, we ourselves have heard; ինձ - գլխովին, to me; to myself; բնաւ - ոչ, not at all; բնաւ - զի՛ լսէք նմա, why do you listen to him? չէ եւ չէ -, by no means, in no way whatever; յայտ - է, it is palpable, evident, clear; - էս, for me, as for me; - վասն, as for; - արդ, but, now; - է թէ, - ասի՛ եթէ, if, if really, but if; - էւ -, *ad.* in a moment, soon, speedily, immediately, instantly, directly, forthwith; truly, in effect, really.

Իոկական *a.* real, effective, true, essential, natural, proper; -ն *s.* the Eternal, the Everlasting One.

Իոկակց *a.* of the same nature, or essence, consubstantial.

Իոկակցութիւն *S.* Իսկացութիւն.

Իոկաճեմ *a.* walking, or flying with a graceful motion: seeking after the truth.

Իոկապէս *ad.* really, in effect, in fact, truly; - բարի, essentially good; - բերկրանք, true or durable pleasures.

Ի սկզբանէ *ad.* from the beginning, at the beginning; *S.* Սկիզբն.

Իսկիզբն, բան, յիսկզբանէ S. Ակիզբն .
Իսկոյն, - իսկ S. Իսկ եւ իսկ .

Իսկութիւն s. reality, truth ; essence, substance, nature ; naturalness : personality, hypostasis ; chem. essence, essential or volatile oil ; - բււեւեւ նոյ, spirit, or - of turpentine ; - խընկունոյ, կինամոնի, - of rosemary, cinnamon - ; - կիտրոնի, - of citron ; - նարընջի, orange -, or neroli ; - վարդի, attar, otto of roses ; - յասմիկի, - of jasmine ; - նարդի, - of lavender ; S. Իւլ .

Իսկուհի sf. queen ; - Կրօս, the Holy Virgin ; - Երկնից, queen of heaven .

Ի սպառ ad. to the end ; finally, at length, at last ; fully, altogether, wholly, entirely, quite .

Իսպառազէն S. Արառազէն .

Իսպառասպուռ S. Այառասպուռ .

Ի ստորեւ, Ի ստորէ S. Ստոր .

Ի վարիւ, Ի վայր, Ի վեր, Ի վայրաձիգ, Ի վեր, Ի վերայ, &c. &c. S. Վազիւ, &c. .

Իր, ի, այ s. thing ; affair ; fact, effect, substance ; reality ; յարկանել, to use, to wear ; to put in execution ; օգնել իւրեք, to procure assistance ; - ոչ կարեմ առնել -ս ինչ, I can do nothing ; -ք առն յառաջադէմ յաջողէին, this man's affairs prospered ; այր հմուտ -այ պատերազմի, a man experienced in warfare ; կարեւոր -, an important affair ; -ք աշխարհին, public business ; իրաց իրաց, of various, or many things ; յ-ս յ-ս, in various matters ; -ք, by deeds ; really, effectively ; աւեհայն -ք, in any way, or manner, at all events ; սմին, դմին, նսին -ի, for this, therefore, for this, that reason ; բարուք ընթանան -ք S. Ընթանամ ; ընդ բան եւ ընդ - է մեծ ինչ խտիր, saying and doing are two things .

Իրագէտ, գիտի, տայ a. well versed, well informed, acquainted, intelligent ; - լինել, to be in confidence, to be made acquainted with an affair, to know the case .

Իրագործեմ, էջի va. to effect, to do, to execute. [ance, deed .

Իրագործութիւն s. action, performance Իրագլած or -դպաց, Իրագեկ աւնել, to inform, to initiate, to let into a secret, to make acquainted ; - լինել, to be informed, to be made acquainted, to be aware of, to acquaint one's

self with, to know ; զորոց - եղէն զքէն, those things they have heard about you. [ledge, investigation .

Իրագեկութիւն s. information, knowledge Իրահոյզ a. curious, that makes researches .

Իրական a. real, effective, actual, substantial, positive ; -այ պատմութիւն, the history of events .

Իրակութիւն s. action, act, deed .

Իրահամարձակ a. meddling, fussy, busy ; s. factotum, busy-body, meddler .

Իրան, այ s. trunk, upper part of the body .

Իրանուէք, նայ s. temple, (side of the forehead) .

Իրապէս ad. really, in effect, positively ; substantially, physically, naturally .

Իրաւ s. justice, equity, law ; a. just, true, lawful ; ad. justly, reasonably, rightly ; - առնել, to do justice, to justice ; դուք ձեղքն տուք զ-ն, be ye yourselves the judges, judge for yourselves .

Իրաւաբան, ից s. speaker of truth ; lawyer, barrister ; a. just, true .

Իրաւաբանական a. juridical .

Իրաւաբանեմ, էջի va. to speak truth : to plead ; to practise law .

Իրաւաբանութիւն s. veracity : reasoning, argument ; pleading .

Իրաւաբար S. Իրաւապէս .

Իրաւադէտ s. jurist, lawyer, counsellor. [law, right .

Իրաւագիտութիւն s. jurisprudence, Իրաւադատ a. that judges righteously, just, equitable, incorruptible .

Իրաւադատութիւն s. justice ; right judgment .

Իրաւախոհ or -խորհ, այ or ից a. whose thoughts are bent on justice, just, equitable ; - լինել, to be composed, adjusted ; - առնել, to accord, to conciliate, to reconcile .

Իրաւախոհութիւն s. adjustment, accommodation ; agreement, articles .

Իրաւասիրտ a. truth-speaking, truthful, veracious .

Իրաւակ, -ան a. true and just .

Իրաւակալութիւն s. usucaption .

Իրաւակեղու S. Արդարակեղու .

Իրաւամերժ a. cast out or rejected deservedly .

Իրաւանամ S. Արդարանամ .

Իրաւասպէս ad. justly, worthily, equi-

tably, deservedly.

Իրաւատէր S. Արգարատէր.

Իրաւասոյց *a.* unjust, corrupt; that conceals the truth or justice, corrupting, bribing. [isdiction.

Իրաւաստ Թիւն *s.* law, justice; ju-

Իրաւարար, *այ a.* that renders justice, judging rightly; *s.* judge, arbiter, umpire, mediator; - **կացուցանել**, to make judge; - **անբողբէք**, sovereign judge.

Իրաւացի, **ցեաց**, - **ցիկ a.** just, equitable, right, reasonable; lawful, legal; honest, worthy, righteous; *ad.* justly, equitably, reasonably; - **է**, it is right, just.

Իրաւացուցանեմ, **ուցի va.** to justify, to approve, to do justice; - **զիրաւունս պըռոյն**, to support the cause of widows; - **զոք Թագաւորել**, to confer the right to reign, to legitimate the reign.

Իրաւընաիր a. who discerns between and judges, who decides; *s.* judge, arbiter.

Իրաւի S. **Իրաւացի** & **Յիրաւի**.

Իրաւորեմ, **եցի va.** to effect, to put in execution, to do.

Իրաւունք, **ուսնոյ s. pl.** right, justice, equity; due; law; duty; reason; rectitude, uprightness; right, faculty, power, competence; **իրաւամբ** or **ըստ իրաւանց ad.** by right, rightfully, justly, duly, lawfully; **որով իրաւամբ**, by what right? with what authority? **աստուածային -**, divine-right; **աննայն իրաւամբ**, with all one's authority; - **նս առնել** or **ընարել**, to render justice, to judge; **զ-նս ուրուք ի գլուխ հանել**, to justify completely; **առնել ումեք -նս ի ձեռաց Թշնամեաց**, to free one from his adversaries, to acquit; - **նս համարել**, **վարկանել**, to think, or repute right, to think it proper, to believe oneself right; - **նս սալ**, to show with reason, to bring proofs; to justify, or exculpate oneself; **զ-նս ցուցանել**, to prove one's rights, to adduce or allege proofs in one's defence; to contest, to bring an action against; - **նս չանել**, to judge rightly; to justify; **զ-նս ի նս հանել**, to pronounce judgment in one's favour; **զ-նս իւր կացուցանել**, **զ-նս անձին ցուցանել**, to put in one's claim, to avail oneself of one's rights; **զ-նս խնդրել**, to ask for

justice, to demand one's right; **պինգ կալ յ-նս**, **պահանջել զ-նս**, to sustain one's rights; **Թիւրեկ զ-նս**, to cavil, to sophisticate, to overstrain the law; - **էն նոցա բողբ ունելոյ**, they have reason for complaint; **եւ իրաւամբ արգեօք**, that is not without reason.

Իրեար, **զիրեար**, **յերեար**, **իրերաց**, **երօք**, **եարս s.** one another, each other; reciprocally; **էնս յ-նման**, they are not like, they do not resemble each other; **շարկապէ զինքեանս առ-**, it unites one to the other, colleagues; **ընդ - սնկանել**, to rise one against the other, to fall out, or disagree among themselves, to quarrel, to come to blows, to fight; **անդամք ընդ իրեարս պատշաճ**, well proportioned limbs; **սեւանել զերեսս իրերաց**, to see each other; **ի վերայ իրերաց սպանանել**, to kill one after the other; **անդանել զիրերօք**, to despise one another; **իրերօք օգնել միմեանց**, to help one another; **զիրերօք անցուցանել**, to surpass, to excel, to outdo; **սանն զիրեարս մինչ փարին զիրերօք**, they embrace while mutually hating. [ards -

***Իրեկացք s.** evening; **ընդ -ն**, to-
իրես, **ի**, **իրեան**, **տեայ** S. **Իռես**.

Իրօգութիւն s. affair, transaction, circumstance; occupation, employment, negotiation of affairs, business, practice; S. **Գործ**.

Իրօցեմ S. **Իրագործեմ**.

Իրօրէն S. **Իրապէս**.

Իցէ, **իցէ արգեօք ad. conj.** can it be! is it possible? - **Թէ սեսից**? when shall I see? will it ever happen that I shall see? **իցէ Թէ**, oh that! would to Heaven that! when will it be? please God! **իցէ Թէ հաճեացին զեք**, the gods permitting; **իցէ Թէ արշաւեսցեն էրկվաքք ընդ վէմս**, can horses run on loose stones!

Իցիւ, - **Թէ** S. **իցէ Թէ**; **իցիւ ad.** why? for what reason? **խնդրեկէք -քո զոնեաց**, if you had but, or only asked!

Իւ, **իւ իւկք ad.** in what? with what? in what way, or manner? **իւ գիտացեց**, how shall I know it? **ու իւկք**, in no way, or manner; S. **Ընդ-հաս**, **Ինչ**, **Իմն**.

Իւկք իւկք S. **Ինչ**.

Իւլապատի s. bot. jujube; S. **Յունապ**.

Իւլապենի s. bot. zizyphus, lok-
jujube-tree; S. **Յունապի**.

Իւղ, *ոյ* *s.* oil; olive-oil; butter; ointment, salve, unguent; pomatum; essence, essential oil, perfume; **S. Իսկուծիւն**; - *անողը*, *անուշից*, *անուշուծիւն*, perfume, scent, essence; fragraney; - *բ անուշուշք*, *անուշից*, perfumery; - *սծուծեան*, extreme unction; holy oil; ehriism; - *ուլորմուծեան*, alms, charity; *սծանեւ զերեւոս անողը - ում*, to anoint one's face with precious ointment; *առնուլ զհոտ - ոյ*, to smell of oil; *գաւել զ-*, to clarify oil; *խանուծ - ոյ*, oil-shop; *հնձան - ոյ*, oil-press; *վաճառականուծիւն - ոյ*, the oil-trade; *շիշ - ոյ*, oil-bottle, or cruet; - *սեղանոյ*, salad-oil; - *կանթեղեղ*, lamp-oil; - *ծթուեալ*, rancid oil; *chem. oil*; - *կոյս*, virgin, pure -; - *Թաղուն* or *սերոս*, fixed, solid -; - *արացուցիչ*, seccative, drying- -; - *արմաւենեղոյ*, palm- -; - *ընկուզեղ*, nut- -; - *նոյոյ*, almond- -; - *կարձի*, scorpion- -; - *կիւսի*, whale, fish- or train- -; - *կիւձիան* or *շուշմայի*, sesame- -; - * *կասաւտի*, linseed-.

Իւղաբեր, *ից* *a.* that produces, or brings oil, ointment or essence; - *կաւոյաբ*, the three Maries. [oily, unctuous.

Իւղաբուղն *a.* that produces oil, **Իւղագլխեմ**, *էջի* *va.* to anoint the head, to initiate, to consecrate, to ordain; - *խիմ* *տր.* to be initiated; to be consecrated, ordained; - *խիմ զիւղա գլխուծի* or *իւղագլխուծի*, to be admitted to, or initiated in the mysteries of the pagan rites.

Իւղագլխուծի *s.* hair-ointment; sacred unction for the head only; initiation; admission to the rites and mysteries of a religion. [sacred.

Իւղագորու *a.* anointed; initiated, **Իւղագործ**, *աց* *s.* perfumer; **S. Իւղարար**; *գինի - աց*, aromatic or perfumed wine.

Իւղագործուծիւն *s.* perfumery. **Իւղածուրմ** *a.* steeped in aromatic oil, unctuous, all over oil; - *գլուխ*, perfumed head.

Իւղալի, *- լի*, *- լից* *a.* oily, oleaginous, unctuous, fat, greasy.

Իւղածին կաղ **S. Կաղ**. **Իւղաման**, *ի* *s.* cruet-stand; oil-cruet, oil-bottle.

Իւղային *a.* oleaginous. **Իւղայիա** *s. chem.* elaidine. **Իւղաներկ** *s.* oil-colours; - *նկար*,

պատկեր, oil painting; *նկարեւ* - , to paint in oil.

Իւղաւաճառ, *աց* *s.* oil-man, oil merchant; *կրպակ - ի*, oil-shop; *հնձան - ի*, oil press.

Իւղաս *s. chem.* oleate. **Իւղատերեւ**, *ի* *s. bot.* malabathrum. **Իւղարան** *s. pot*, or vase for ointment; the vase for holy oil; place for anointing; *oil factory.

Իւղարար, *ի* *a.* olefiant, yielding oil, oil-forming; *s.* butter man, dealer in butter.

Իւղարկեմ, *էջի*, **Իւղեմ**, *էջի* *va.* to oil, to anoint, to grease. [unctuousity.

Իւղաւոր *a.* unctuous; - *ուծիւն* *s.* **Իւղեմ** **S. Իւղարկեմ**.

Իւղեի *s.* that produces oleaginous fruits, perfumes, incenses; olibanum, frankincense, incense-tree.

Իւղեփեաց, *փեաց* *s.* perfumer. **Իւղեփեցուծիւն** *s.* perfumery.

Իւղեձիւղ *a.* oil-producing; - *փայա*, olive-tree.

Իւղիկ *s.* a little oil. [of oil. **Իւղիս** *s. chem.* oleine, elain, *fat*

Իւր, *ոյ* *pron.* his, her; his own; - *ու անձամբ*, personally, in person; **Երեւ - ոյ հայեր մեծուծեանն**, he considered riches as belonging to himself; - *առնել*, to be appropriated; **S. Իւրացուցանեմ**; *յ - վերայ* or *ի վերայ -*, on him; - *բն*, his relations, friends, dependents, &c.

Իւր or **Իւրեան**, *եանց*, *եամբ* *pron.* himself; - *վարկանեւ զինն*, to think it his own; - *ն հետեւել*, to follow him; **Իւրեան գործակցօք**, with his coadjutors; **ուրեւ զիւրեւ**, to put on, to wear; **զբաղումն զիւրեւ եած**, he attracted many people; **եկին առ Իւրեանցն**, they came to their people; **ինն անեղ Իւրեւ**, God who exists by himself; **բա - իւրեան ատելոյն**, conformably to what he had himself said. [his habitation.

Իւրաբնակ *a.* where he dwells; of **Իւրագործ** *a.* made by himself, his.

Իւրագիր *a.* founded or established by himself.

Իւրածին *a.* produced by himself, his. **Իւրակոյան** **S. Իւրաբնակ**.

Իւրական, *աց* *a.* his own, his. **Իւրակերտ** *a.* built or constructed

by himself. [junction with him. **Իւրակից** *a.* the same as he, in con-

Իւրահող *a.* egoist, that thinks only of self; - շահասիրութի, self-interest.

Իւրային, յոյ *a. s.* his, his own; -քն; his parents, servants, &c.; his works, deeds, property, wealth, goods, &c. [own nature.

Իւրանման *a.* like himself, of his
Իւրապէս *ad.* like him.

Իւրաստեղծ *a.* created by himself.

Իւրացուցանեմ, ուցի *va.* [to appropriate] to himself; to usurp.

Իւրաքանչիւր, ոյ *a. s.* each, every; respective; - որ, each individually; - որ առանձինն, each one separately; մեկնեցան - յեղբորէ իւրմէ, brother was separated from brother; առն -, to each one; - ումէք ի նոցանէ, to each of them; գործք - ուրուք, each man's acts; յ- աւուր, each day, every day.

Իւրեան, -ք, -ց *S.* իւր, իւրեան.

Իւրեանցակուռ *a.* forged by themselves.

Իւրեանցային, յոյ *s. a.* their, theirs.

Իւրոյին *a.* his, his own. [chance.

Իւրովաբար *ad.* accidentally, by

Իւրովի, -ն *ad.* of or by himself; spontaneously, voluntarily, of his own free will; *a.* his, her; - զիւր անձն աւնիծանէ, he curses himself; ինքն - կործանէ զանձն չարութիւնն, malice prepares its own punishment; - երթալ to go personally; շ- երթալ, to commit suicide.

Իւրովանն *ad.* as much as he could, as much as lay in his power, as much as is possible for him, his best.

Իւրութիւն *s.* the act of appropriation; property, substance.

Իւրուրոյն *a.* his, his own.

Իք *v.* is, it, there is; - սպիտակ մարդ, there is a white man; ոչ - ճշմարիտ, it is not true; չ- որ, there is nobody; - or -ն *s.* what is, what there is; իքեր, things.

L

Լ (*lewn*) լէւն *s.* the twelfth letter of the alphabet, and the seventh of the consonants; Լ Լ, thirty, thirtieth.

— It is sometimes confounded with the letter լ, for example: լուակ, լուակ; լէլի, ղէլի; Լէւն, Ղէւնք, &c.

Լաբիւրինթոս *S.* Լամբ- & Բաւիլ.

Լապուծիւն *s.* luxury; debauchery, disorderly conduct, excess. [zuli-

Լալուարդ, Լաժուարդ *s.* lapis la-

*Լաթ *S.* Կառու.

Լաժուարդ *s.* ultramarine.

Լալ, ի *s.* balass ruby.

Լալ, ոյ *S.* Լամ, Լալիւն; զ- առնուլ, չարկանել, լինել, to wail, to weep, to lament, to deplore; to be in mourning.

Լալազին *a.* tearful, pitiful, rueful, weeping, in tears; *ad.* tearfully, all in tears.

Լալական, ալ *a.* that weeps, plaintive, mournful, dreary, sad; groaning, moaning, wailing; -ք *s.* female mourners, hired female weepers at funerals, mutes; -ն, faculty of weeping.

Լալականչ *a.* crying (like a child).

Լալահառաչ *a.* broken by sighs and sobs, groaning, moaning, wailing.

Լալատեղ, ի, Լալեալ, ետեղ *s.* place for weeping.

Լալի *a.* weeping, in tears.

Լալիւն, Լալիք, լէաց, Լալութիւն, Լալումն *s.* weeping, bewailing, tears, lamentation, mourning, groaning; Լալ ի լալիւն, Լալ ի լալիւն մեծ, Լալ զլալիւն, to melt or burst into tears, to weep bitterly, to shed a shower of tears, to shed bitter tears; Լալիս զնել, to weep, to cry, to groan; Լալիք, mourning, time of mourning.

Լալիան, Լալոս *S.* Լալի-

Լալիք, նից *S.* Լալիւն & Լալեալ.

Լալուր, ի *s.* apium; նեմէական (ի յալթանակս ոսկեմսկանս), a crown of

apium (in the Nemean games).

Լախա, *իւ* *s.* club, mace, mall, bat; *սաստիկա* -, knotty club.

Լակ *s.* licking, lapping; *dog-porridge, (made of meal and water for the dogs); bread boiled in water.

Լակոն *S.* Կոնք.

Լակոնադէտ *ու* *-դէտ s. a.* sorcerer by means of a basin full of water.

Լակեմ, *էցի* *տ.* to lap up, to lick up.

Լակիչ *S.* Լակիչ.

Լակոնաբան *a.* laconic.

Լակոնաբանութիւն *s.* laconism.

Լակոնական *a.* laconic, short, concise; - *ոճ*, laconism; - *ոճով*, laconically, briefly; *վարէլ զոճ* -, to be laconic, to speak laconically, to express much in few words.

Լակոնացի *a. s.* Laconic; Spartan; Lacedæmonian. [whelp; *S.* Սկոնդ.

Լակոս, *ի* *ու* *կոսոյ* *s.* puppy, pup,

Լաճ *s.* boy, lad; waiter; pot-boy; shop-boy; page, servant; serf.

Լամ, լացի, լաց *տ.* to weep, to shed tears, to cry; - *զառնատէս*, to weep bitterly, to shed bitter tears; - *վարապար*, *զ* - *կէղծաւորիլ*, to have tears at command; - *ի ծաղուէ*, to cry with laughing; - *զմեղր իւր*, to mourn for, or bewail one's sins; - *զոք*, or *ի վերայ ուրուք*, to weep, to bewail, to deplore some one; *S.* Լալիւն.

Լամա *s.* lama, (the human idol of the Asiatic Tartars); *zool.* lama, (a South American beast of burden).

Լամայականութիւն *s.* lamaism, lamarworship.

Լամբ, ից *ու* *այ* *s.* ring, circle, hoop, handle; buckle, staple; *mech.* axle-bearing.

Լամբաօք, *տայ s. pl.* torches, flambeaux; a sort of meteor like a torch.

Լամբար, Լամկար *S.* Լամբար & Լապար.

Լամբեմ, *էցի* *տ.* to bear, to carry.

Լամբերինթոս, Լամբրինթ, *ի s.* labyrinth; - *կրետացի*, the - of Crete; *S.* Բաւիլ.

Լայն, ից *a.* large, broad, ample, vast, spacious, extensive; *զէտ* *ի* - *ծաւալեալ*, a mighty mass of flowing water, an immense, or overflowing river; *բարձր եւ* - *հասակաւ*, a tall and stout man, fleshy, corpulent.

Լայնազոյն *a.* wider, more ample, vory extensive; -, - *ս ad.* largely, co-

piously, amply; - *ս եւ* *պարարագոյնն ասէլ*, *պամեւլ*, to tell, to relate diffusely.

Լայնադէմ *a.* having a bloated face, whose features are too large.

Լայնադեր *a.* of a wide and roomy situation. [wings (the eagle).

Լայնաթեւ *a.* having very large

Լայնաթիկունք *S.* Թիկնաւէտ.

Լայնալանջ *a.* high chested, broad chested; - *էրասանակք*, rudders, helms.

Լայնալիճ *a.* well-bent (bow); - *զրկօք կրողլակի փրթուցանել զնետն*, to speed the arrow with a vigorous arm; - *այէլնաւոր*, who uses a long bow, who bends the bow vigorously; -, *s.* a well-braced bow, a great and strong bow, a far-shooting bow; *ի քարէլ պինգ զն*, to well draw the stubborn bow.

Լայնալիք *S.* Լայնատարած.

Լայնասիրհուրդ *a.* that has great longanimity, or great forbearance, very patient.

Լայնածաւալ, - *ծիր S.* -տարած.

Լայնակամար *a.* that has a large girdle, or zone.

Լայնակայլակ *a.* flowing copiously.

Լայնական *S.* Լայն. [furrows.

Լայնակոս *a.* having wide and deep

Լայնահանձար *a.* of a great wit.

Լայնաձիգ *a.* long-drawn, far stretched, long and large; - *ք էրկրի*, the immense size of the earth. [head.

Լայնաձակաս *a.* having a large fore-

Լայնամամ, *ացայ տ.* to widen, to stretch, to extend, to grow larger, to branch out; - *մարմնոյ*, *թիկանց*, to pick up flesh, to fatten, to get fat, plump, chubby, stout. [vast.

Լայնանիստ *a.* spacious, extensive,

Լայնապտկեր *S.* Լայնադէմ.

Լայնալիւ *S.* Ամուլիւ. [branched.

Լայնատարթ *a.* large-leafed, or far-spread, great, extensive, ample, vast, spacious; *ի* - *զաշտի*, in the middle of a large plain.

Լայնացուցանեմ, *ուցի*, Լայնեմ, *էցի տ.* to widen, to enlarge, to extend; to dilate, to stretch; to unfold, to unroll, to draw out, to spread, to open.

Լայնափողոց, *այ s.* wide street; *a.* of wide streets.

Լայնափորոս *s.* a wide dalmatic.

Լայնեղունգն *a.* having wide nails (human), hoofs (horse's).
Լայներես *S.* **Լայնադէմ**.
Լայնեղունգանեմ *S.* **Լայնաց**.
Լայնիմ, **նեցայ** *vn.* to be widened, enlarged, extended; - **չբժամբք**, to prate, to chatter, to blab, to croak; - **ամենայն անցաւորաց ճանասարհի**, to abandon, or prostitute oneself to every passer by.
Լայնիւ *a.* rather large, wide; flat.
Լայնոն *S.* **Լայնաթիկունք**.
Լայնոտն *a.* large- or web-footed, palmipede.
Լայնութիւն *s.* width, breadth, extent, space, size; enlargement; *geog.* latitude; *ast.* amplitude.
Լայնումն, **Լայնուցք** *S.* **Լայնութիւն**.
Լայնաերեւել, **ւոյ** *s. bot.* catalpa.
Լայնաերեւուկ *s. bot.* holy-thistle.
Լայքայ, **ի** *s.* lake, gum-lake; *S.* **Գոռ**.
Լանկախ *s.* amentum, (a leathern thong fastened to the middle of a dart); *bot.* ament, catkins.
Լանջաբերձ *a.* high breasted; up to the breast.
Լանջադէկ *a.* that ornaments the neck; -, - **մանեակ**, necklace, collar; - **կամար** *s.* scarf, shawl; stomacher, stays.
Լանջական *a.* thoracic.
Լանջակից *a.* in mutual embrace; - **լնիմ**, to embrace each other, to be embraced.
Լանջակողմն, **մանց** *s.* the shoulder, (that part of a mountain which lies between the summit and the middle).
Լանջանոց, **ւոյ** *s.* neckerchief, brooch; *bodice, stays: Jewish high-priest's rational, the « Urim and Thummim »: stole worn by deacons in the Eastern Churches.
Լանջասալ, - **պան**, - **պանակ**, **ւոյ** *s.* corselet, habergeon, cuirass, breast-plate. [chest; throat, thorax.
Լանջք, **ջաց** *s. pl.* lungs, breast,
Լանջամաշկ *S.* **Էշկ** -
Լաշկար, **ւոյ** *s.* army, troop, power; battalion, regiment.
Լաշաւ *s. zool.* condor.
*Լաշակ *S.* **Քող**.
Լապատ *s. bot.* lapathum (a purgative plant); *S.* **Աւերակ**.
Լապտեր, **ւոյ** *s.* lantern; - **գողոց**, dark -; - **մոգական**, magic -; - **նաւուց**, **ծովեղերաց**, **նաւահանգստից**,

ship's -; signal light; light-house, beacon; - **ապահովութեան**, Davy's lamp, safety-lamp; - **ուղղիչ**, moderator lamp; - **ջրաբաշխական**, **էլեքտրական**, hydrostatic lamp; electric light; *S.* **Կանթեկ**.
Լապտերագործ *s.* lantern-maker.
Լապտերակալ *s.* lantern-bearing; - **դերան** *mech.* the spindle of a lantern.
Լապտերավաճառ *s.* lantern-seller.
Լատ, **ից** *s.* train of boats; raft, float; vessel, ship, boat; Noah's ark; bedstead; *mar.* keel of a ship; **դաւաղք** - **ի**, port, haven, harbour.
Լատասկոտոր առնեմ *vn.* to break, or take to pieces, or destroy a raft or ship; to sink.
Լատասկայա, **ից** *s.* float or raft of timber; ship; **դոյն** -, a light or buoyant ship.
Լատեմ, **էջի** *va.* to build or construct; to put in a serviceable state; to get ready.
Լատենի *s. bot.* alder-tree; timber adapted for shipbuilding.
Լատան *s. med.* laudanum, opiate.
Լատանենի *s. bot.* Bourbon-palm, macaw-tree.
Լատն, **ի** *a. latin*; - **բարբառ**, the - language; - **էկեղեցի**, the - church.
Լատինաբանութիւն *s.* latinism, latin idiom.
Լատինագէտ, **դիտաց** *a.* latinist, skilled in the latin language.
Լատինական *a.* latin; latinizing.
Լատինականութիւն *s.* latinisation.
Լատինաչայ, **ոյ** *s.* latinizing, or romanizing Armenian.
Լատինամուլ, **ից** *a.* latin-mad.
Լատինամոլութիւն *s.* mania to become latinized or romanized. [ed.
Լատինանում, **ւոյց** *vn.* to be latinized.
Լատինայի *a. s.* latin, roman. [ize.
Լատինացունցանեմ, **ուցի** *va.* to latinize.
Լատիներէն *ad.* in latin; *s.* latin, the latin language. [speak ill of.
Լաւրամեմ, **էջի** *vn.* to bark; to
Լար, **ից** *s.* string, packthread, twine; line, rope; galloon, ribbon; snare, gin, noose; bird-cage; opisthotones, contraction of the tendons of the neck; *S.* **Լորք**; back-bone, or spinal marrow: 30, anciently 60 stadia or furlongs among the Egyptians; *mus.* chord, string; *geom.* chord; - **ջնողաց**, plumb line; - **ալեղան**, bow-string; - **խեղ-**

ման, halter, rope ; - անյարգար mus. a false chord ; - իւ թակարդեւ, - ս ձգեւ յորոպթ, to lay, or set snares, to inveigle, to set gins.

Լարաբաժին a. measured with a surveyor's chain ; - , -բ s. measurement ; Gunter's chain, land surveyor's chord ; - անեւ, to measure with the chain, to lay out by the line, to survey, to parcel out ; - անեւ զերկիր, to divide, to portion, or to measure out the land ; - բաժանեւ, to be divided, or measured by line.

Լարազիր սանեմ տո. to take the measurement and plan.

Լարախազ S. -ացու թիւն .

Լարախազաց, ի s. rope-dancer, fun-ambule ; mountebank.

Լարախազացու թիւն s. rope-dancing.

Լարախեղց լինիմ տո. to be strangled.

Լարախել, բ s. a puppet-show-man.

Լարակալ, ի s. mus. bridge ; S. Էշ .

Լարաձիգ չուանք s. mar. 'braces', brails ; tackle, cordage.

Լարանոց s. bird-cage.

Լարաչափ a. surveying ; s. land-surveyor ; -եմ տո. to measure with a line or chain.

Լարեկ, աջ s. larch-tree.

Լարեմ, էջի va. to stretch, to draw, to spread ; to set, to fix ; - աղեղունս, to shoot with the bow, to be a skilful archer ; - որոպթս, to lay snares, to stretch out nets ; - զքբ ի սաարանս, to spread a snare, to deceive ; - զքբլ, to stretch forth the hand ; խոզի - զբան, to bristle up.

Լաց s. tears, weeping ; S. Լայլւն .

Լացուցանեմ, ուցի va. to make to weep.

Լաւ, աջ a. good, excellent ; superior, better ; praiseworthy ; honest, upright ; - համարեւ, վարկանեւ, to esteem or love more, to prefer ; աւ - ս ունեւ, to hold in honour, to reverence ; ի - անդր գալ, to become better, to improve, to ameliorate ; - է, it is good, it is better or worth more ; - էւս, so much the better ; ոչ - էւս իցէ, would it not be better ? ոչ - եմ էս քեզ քան զտան որդի, am I not worth more than ten sons to you ? - էր թէ մեւեալ էսք, would that we also had not survived ! [բոյ, -բու թիւն .

Լաւաբարոյ, -բու թիւն S. Բարեբաւ .

Լաւազոյն a. better ; - սանեւ, to a-

meliorate, to make better, to improve ; - վարկանեւ, համարեւ, to consider highly, to prefer ; - կհանք, the future life.

Լաւազգի a. of good family, noble.

Լաւախոս a. fair- or sweet-spoken, courteous. [meant.

Լաւակամ a. well-minded, well-

Լաւակամութիւն s. bounty, benevolence, kindness, good disposition, obligingness.

Լաւակեաց a. living comfortably.

Լաւակն a. gentle-eyed.

Լաւասայեաց a. right-minded, equitable, good-hearted. [sons.

Լաւամանկութիւն s. the having good

Լաւամուտ թիւ s. right-mindedness.

Լաւանամ, աջոյ տո. to grow better, to be ameliorated, to improve.

Լաւաչ S. Ծօթ . [ate, to improve.

Լաւացուցանեմ, ուցի va. to ameliorate, to improve, to reform ; - լալ ի - , to amend, to reform ; - թեանցն հանդէս, parts, wise.

Լաւորեար, երոյ s. pl. good people.

Լաւութիւն s. goodness, improvement, excellence, worthiness ; good quality ; գալ ի - , to amend, to reform ; - թեանցն հանդէս, parts.

Լափ, ից s. S. Լակ ; paste ; pap (for the babies) ; hasty-pudding, hodge-podge.

Լափատեմ, էջի va. to devour, to swallow, to drink hard, to gulp down ; ից, to affront, to outrage.

Լափեմ, էջի va. to lap up, to lick up, to eat up greedily, to quaff, to toss down, to swill ; to devour, to consume. [voracious, consuming.

Լափլէզ, Լափլիզու a. devouring,

Լափլիզեմ, էջի va. to devour, to eat up, to raven, to gorge, to glut, to consume ; - զմատեն, to devour, to be a book-worm, to pore night and day, to read over hastily and greedily.

Լափումն s. act of licking or lapping up.

Լեալ, Լեալ S. Լինիմ .

Լեան, լերին, բանց s. mount, mountain ; - տեան, - նք, heaven, paradise ; լերինք յաւիտենից, յաւիտենական or մանջէնաւոր, the angels, the prophets, the apostles ; արտեւան, գա գաթն, կաոար լերանց, the summit, the ridge of the mountain ; կապան, կիրճ լերանց, strait, defile, pass ; գօսի, ջլլութայ, սար լերանց, chain, ridges of

mountains; *հրաբուլիս* - volcano, a burning mountain; *սառնառափ լեռերինք*, glaciers; *լուղական լեռերինք*, ice-berg; -, or *լեռերինք*, mountaineers, highlanders; *ast. մոլորակային*, *լուսնային լեռերինք*, the planetary, the lunar mountains; *գ- լեռնայն գնալ*, to go from mountain to mountain, or by mountain paths; - *Սինա*, *Մատնա*, mount Sinai, Ararat; *խբեւ զլեռերնս ելանէին բարձրանային փրփրագէզ ալ լին*, the foaming waves ran mountains high; *եւ - մուկն ծնաւ*, the mountain brought forth a mouse.

Լեռնական, &c. S. *Լեռնական*, &c. *Լեարդ*, *լեռդի* s. liver; - *որթու*, calf's -; *ցաւ լեռդի*, - complaint; *տապ*, *բորբոքումն լեռդի*, hepatitis, inflammation of the liver.

Լեզն, *Լեզոյն*, *այ* or *էյ* s. legion; - *պատուոյ*, - of honour.

Լեզնախումբ a. composed of many legions. [legionary.

Լեզնական a. numerous; - *նեան*, *Լեզ s. the licking, lapping up.

Լեզու, *ի* or *ոյ*, *այ* s. tongue; language, speech, idiom; nation, people; - *սալթատալ*, smoke-dried tongue; - *աղսեղ*, *med.* foul tongue; - *հօշի*, toe of a boot or shoe; - *զանգակի*, clapper, tongue of a bell; - *երկրի*, *geog.* neck of land; *հայ*, *անգլիական* -, the Armenian, the English language, or the Armenian, the English; *բաւառական* -, dialect, idiom; *մայրենի* -, mother-tongue, vernacular idiom, native language; *կենդանի*, *մեռեալ* -, living, dead language; *ուսուցիչ* -*այ*, language-master; *վարժապետ դաղձիկական* -*ի*, teacher, professor of french; - *չար*, *սուտ*, *նենգաւոր*, a malicious, slanderous tongue; - *ա նուշակ*, *մեղրակաթ*, honey-tongued; - *քաջ*, *վեժմ*, eloquent; *խօսել այլ եւ այլ* -*ս*, to speak many languages; to have the gift of tongues; -*ի տալ*, to speake inconsiderately; to be full of talk; *ի - գալ*, *արձակել* -, to be able to talk, to receive the faculty of speech; *արձակել*, *ձգել առ ոք* *գ-*, to speak openly against, to contradict; -*ոյ գրունս դնել*, *ունեղզն*, *կարծել* or *սանձել* *գն*, to hold one's tongue; to bridle one's tongue; *մերձ* *ի ծայր* -*ին ունեղ*, to have at one's tongue's end; -*ն* *ի քիմն կյիլ*, *գաղաղանալ* -*ի* to

lose the use of speech, to be tonguetied, speechless or dumb, to be struck dumb; *անոսր է -*, *այլ զոսրէրս լետու*, the tongue has no bones and yet it breaks bones; *որպիսի - շաղկրատ*, what a chatter-box! *կարի քաջ փոխեայ* *գ- իւր*, he has much changed his language, he now sings quite another tune. [languages.

Լեզուաբանութիւն s. science of *Լեզուագար*, *այ* or *էյ* a. talkative, loquacious, garrulous, prating.

Լեզուագարեմ, *էյի*, -*րիմ*, *էյոյ* *տ.* to have a great itching to talk, to be all tongue, to let one's tongue run on, to chatter, to prattle.

Լեզուագարութի s. too great a freedom of speech, flippancy of tongue, the being too free with one's tongue, prate, prattle, loquacity.

Լեզուագետ s. linguist.

Լեզուագիտութիւն s. linguistics, knowledge of languages.

Լեզուագրութիւն s. glossography.

Լեզուազգեայ a. skilled in many languages.

Լեզուախօսութիւն s. the gift of tongues, gift or power of speaking many languages; *med.* glossology.

Լեզուածայր a. pronounced with the tip of the tongue.

Լեզուակ, *այ* s. tongue, epiglottis, uvula; - *չործեայ*, index; - *նուղարանայ*, key; - *որնգայ* . reed; - or *մէա կչոց*, index, tongue; - *զանգակի*, tongue; - or *ձգանք* *հրազինուց*, trigger of fire-arms.

Լեզուակապ a. tongue-tied.

Լեզուահատ a. having the tongue cut out; -*եմ* *սա*, to cut out the tongue.

Լեզուաձեւ a. tongue-shaped.

*Լեզուաձուկն s. *zool.* a sole (sea-fish).

Լեզուային, *Լեզունի* a. *eloquent, fluent; S. *Լեզուագար*; - *լինել*, *Լեզունիմ*, *էցայ* *տ.* to have a glib or flippant tongue, *to have the gift of the gab.

Լեզունութիւն s. loquacity, talkativeness; garrulity, flippancy.

Լեզուավար ական s. detraction, slander, evil-speaking, diffamation.

Լեզուատ a. that lisps or stammers;

S. *Լեզուահատ*.

Լեզում, *լեզի*, *լէջ* *սա*. to liek; to lap.

Լէջ S. *Լոյլ*, *Լէզի*, *Մարիբ*.

Լէգախառն a. mixed with gall, bitter.

Լեղակ, *ի* *s.* indigo; գործատուն *-ի*,
- manufactory.

Լեղակաբեր *a.* producing indigo.

Լեղակագոյն *a.* indigo colour, blue.

Լեղակենի, Լեղակի *s. bot.* indigo
plant.

Լեղակիտ *s. chem.* indigotine.

Լեղահամ *a.* of a bitter taste.

Լեղամ, սցսյ *S.* Լոյիմ, Լուլամ.

Լեղանդ *s.* a sandwich.

Լեղի, զւոյ, զեաց *s.* gall; bile; *fig.*
gall, spleen, rancour, malice, wrath,
cholera; *a.* *bitter; սարկ լեւոյ, gall-
bladder.

Լեղութիւն *s.* bitterness. [dissolve.

Լեղում *vn.* to temper, to dilute, to

Լեմն, &c. *S.* Լիմն, &c.

Լէկ *a.* hairless, napless, worn out,
consumed, wasted.

Լէկամոշկ, աջ *s.* hide, skin.

Լէկեայ, կէի *s.* a fur coat, pelisse.

Լէշիմ, կեցայ *vn.* to lose the hair;
to lose the nap, to wear out.

Լեպեշտի *a.* brazenfaced, bold.

Լեռնաբերձ *a.* high, very high, as
high as a mountain.

Լեռնաբլուր *a.* like a mountain (hill).

Լեռնաբնակ *s.* highlander, mount-
aineer; hermit, anchorite; *a.* dwelling
in the mountains; mountainous.

Լեռնագիւղ, ից *s.* mountain-village.

Լեռնագիր *s.* oreographer.

Լեռնագրական *a.* oreographic.

Լեռնագրութիւն *s.* oreography.

Լեռնադնաց *a.* passing or winding
among mountains. [plain, table-land.

Լեռնադաշտ, -ակ, աջ *s.* mountain-

Լեռնախոյզ *a.* seeking among moun-
tains; wandering or roving among
mountains. [mong mountains.

Լեռնախոյս *a.* retiring or hiding a-

Լեռնակ, աջ *s.* small hill, hillock,
eminence.

Լեռնական *a.* mountain, mountain-
ous; *s.* mountaineer; hermit, sol-
itary.

Լեռնակարիստ *a.* steep, rising high,
very elevated, very lofty, towering.

Լեռնակեաց, -կեցիկ *a. s.* mount-
aineer; hermit; - լինել, to live, to
dwell in the mountains.

Լեռնակեցութիւն *s.* sojourn, retired
life among the mountains; զանն
- թէ սալ, to withdraw to the mount-
ains; to live a hermit's life.

Լեռնակողմ, կողմնայ *s.* mountain-

side, highland, mountainous country,
region or place.

Լեռնակոյտ, -կուտակ *a.* heaped up,
gathered into a mass, amassed, drift-
ed into a heap like a mountain; լեռ-
նակոյտ կարկառ, heap, mass; rick;
pile; լեռնակուտակ սլիք, a heavy sea,
mountainous billows.

Լեռնահանգէտ *a.* like a mountain,
very high, enormous.

Լեռնահովիտ *a.* surrounded by moun-
tains; mountainous, alpine.

Լեռնաձեւ *a.* mountain like, very
high; - կուտակիլ, to be heaped up;
- կահակք, waves like mountains, en-
ormous billows. [մէջք.

Լեռնաձոր, Լեռնամէջ *S.* Լեռանցա-
Լեռնամուտ *a.* retired to, or fled in
the mountains.

Լեռնային *a.* mountainous, alpine; *s.*
mountaineer, highlander. [ains.

Լեռնայնիկոյտ *a.* beyond the moun-
Լեռնանամ, աջայ *vn.* to become a
mountain; to rise like a mountain, to
rise aloft, to elevate, to tower.

Լեռնանման *S.* Լեռնաձեւ.
Լեռնասէր *a.* that loves the moun-
tains, fond of mountainous country.

Լեռնավայրք *S.* Լեռնակողմն.
Լեռնացուցանեմ, ուպի *va.* to hoard,
to accumulate, to heap together.

Լեռնոտեպք, էայց *s. pl.* the dwell-
ers on the slopes, or at the foot of a
mountain, lowlanders.

Լեռնոտն, ստին *s.* foot of a moun-
tain; the country extending from the
foot of mountains, lowlands.

Լեռնորդեպք, էայց *s. pl.* moun-
taineers, mountain population, people
dwelling in the mountains.

Լեռնի *a. s.* mountaineer; աղբիկ-,
mountain-lass, --maid; - մանուկ,
mountain-lad.

Լեռնորէն *ad.* like a mountain.

Լեսած *s.* pounded matter, (any sub-
stance triturated, pounded, or reduc-
ed to small bits or to powder).

Լեսան, ի *s.* slab used by painters
for grinding and mixing paints.

Լեսում, լեսի, լես *va.* to grind, to
pound, to beat, to powder, to bruise,
to crush; *chem.* to levigate.

Լեսումն *s. chem.* levigation.

Լեսուրք *s.* places water-worn by
currents, or torrents; *chem.* detritus;
cinders.

Լեր *int.* now! come on!

Լերանցամէջք *s.* mountain valley, vale, dale, dell; սառնակոյտ *է* -ջս, glacier.

Լերդ *S.* Լեարդ.

Լերդաբեկեմ *va.* to frighten, to dread, to terrify, to scare. [lungs].

Լերդաբոյթ, բուծի *s.* lobe (of the Լերդագոյն *a.* liver coloured.

Լերդախոս *s. bot.* germander; *turk.* գըսսաճըդ մահմուտ.

Լերդակեղ *a.* whose heart is touched; *fig.* sad, melancholy.

Լերդակեղ, -աճատոր *a.* akin, related, consanguinous; -արիւն, relationship, consanguinity, ties of blood. [side.

Լերդակողմն, -կոյս կողմն *s.* the liver

Լերդաճմայ *s.* haruspex, augur, diviner, soothsayer; -լինեւ, to examine or consult the entrails, to prognosticate like an augur.

Լերդաճմայութիւն *s.* soothsaying, (divination by the entrails of victims); augury, omen.

Լերդատունկ *s. bot.* liver-wort; *turk.* բէչի օթու, գայս գընար.

Լերդացաւ *s.* consumption, phthisis, decline; *a.* consumptive.

Լերդաքար, Լերդորակ քար *s.* hepatic, liver-stone.

Լերինաթինգ *a.* causing the mountains to tremble and quake.

Լերկ, կց *a.* hairless, bald; *gr.* soft.

Լերկաձայն *a.* *mus.* shrill, acute, sharp. [or skin is without hair.

Լերկամարմն, -մորթ *a.* whose body

Լերկանամ, սցայ *տո.* to become bald, to peel off, to come off.

Լերկեմ *va.* to peel, to strip off.

Լերկութիւն *s.* baldness, smoothness, nakedness.

Լեւիաթան, այ *s.* leviathan.

Լեկ *s.* declivity, incline, slope; steepness, a steep & profound declivity; առ -, -առ - *a. ad.* precipitous; in a sloping manner, downwards.

Լէգէնն *S.* Լէգէնն.

Լի, ոց *a.* full; superabundant, copious; *ad.* fully, completely, thoroughly, entirely; perfectly; Լի առնեւ, to fill, to load, to heap; զբազում լսեւ լիս լի արար բանն, many have heard him; Լի լինեւ *S.* Լիանամ; Լի էւ լի *S.* Լիսով; Լի ափով, ձեռօք, by handsful, profusely, generously; Լի աւարաւ, loaded with booty; Լի փառօք, cover-

ed with glory; Լի աւարքք, full of years, old; Լի մտօք, sensible, judicious, wise; Լի երախտազեղութեամբ, սիրով, վերակօք, full of gratitude, of affection, of faults; զաւարտ տանն լի, ten entire days; Լի կատարեալ, բովանդակ, perfectly full, entire, complete, perfect; Լուսն լիով ըլսով նկարեալ, full moon; բաժակ գինի լի արկեալ, a glass of wine full to the brim; Լի ըզճատակ մարմնոյն ունեւ, to be adult, to arrive at man's estate; Լի են բերանք նոցա ծաղու, they are full of laughter, of merriment; Լի ասացեր, you are quite right. [very happy, joyful.

Լիաբախտիկ *a.* full of happiness,

Լիաբաշխ *a.* bountiful, generous; plentiful, copious. [ile, fruitful.

Լիաբեր *a.* copious, abundant, fert-

Լիաբերան *a.* open-mouthed, greedy, eager; *ad.* greedily, eagerly.

Լիաբուղն *a.* copious, abundant; -սեղանասպաս, a generous cupbearer.

Լիաբուն *a.* with full hands; *ad.* bountifully, plentifully, generously; *S.* Բունալի.

Լիագիտութիւն *s.* perfect knowledge.

Լիագրկ *a.* well-bent (bow); -ք *s.* skilful archers.

Լիագոյն *a.* full, abundant, very copious, in the highest perfection.

Լիագոր *a.* who has unlimited authority, plenary powers; - ստիկան, minister plenipotentiary.

Լիալիճ *S.* Լայնալիճ & Լայնագրկի.

Լիալիւր *a.* superabundant; brimful.

Լիսուսն *s.* full moon; *ad.* at full moon; by moon-light.

Լիսիրտիկ *a.* abundant, plentiful; sumptuous; festive, merry; gluttonous.

Լիածիր *a.* vast, immense (Ocean).

Լիականութիւն *S.* Լրականութիւն.

Լիակատար *a.* plenary, full, complete, absolute; *ad.* perfectly, entirely, fully; - իշխանութիւն, absolute power, full authority; - ներդրութիւն, plenary indulgence.

Լիաճանձար *a.* full of wisdom, sensible, prudent; ingenious, skilful.

Լիաճեն *a.* with a bountiful hand, liberal, generous. [bent (bow).

Լիաճիգ *a.* skilful in archery; well-

Լիաճիր *a.* abundant, copious; generous, liberal. [claws, or talons.

Լիամարդիւ *a.* clawed, armed with

Լիանամ, ագայ տո. to be full, to a-bound; to be filled with, to be satiated.

Լիսպատար a. heaped up, running over, full to overflowing; complete, perfect. [munificent.

Լիսպարգեւ a. liberal, bountiful,

Լիսպէս ad. abundantly, plentifully.

Լիսպտուղ a. fruitful, fertile, pro-ductive, teeming. [vast.

ԼիսասՀման a. extensive, spacious,

Լիսպատուճ a. full of anger, angry.

Լիսցուցանեմ, ուցի va. to fill up, to fill with; to satiate, to fill to over-overflowing, to load with; to satisfy; to perfect, to finish, to ultimate.

Լիաւոր a. full, abounding with; wealthy, opulent.

Լիբանաներ նր. Anti-Libanon.

Լիբանոն s. frank-incense; S. Կըն-դրուկ. [ant, overflowing.

Լի եւ լի a. brimful, replete, abund-

Լիզանեմ, զի va. to lick; to lap; to devour, to consume; to destroy, to annihilate. [devour, to exterminate.

Լիզաղինջ առնեմ va. to lick up, to

Լիզեմ, եցի, Լիզում, զի S. Լիզանեմ.

Լիկ, Լկի s. lake, lagoon; basin; wash-hand basin, wash-pot, tub.

Լիկն, Լկան s. wash-hand basin.

Լիճ, Լճից s. lake, mere, pool, pond; ից. - Լուսոյ or արտասուաց, lake of tears, eye; - Հրոյ, lake of fire, hell; - աղեղան, the space between the chord and the bow; առ անն Լճին, on the margin of the lake.

Լիմոն, ի s. lemon, citron; օւարակ - ի, or - աջուր, lemonade.

Լիմոնի s. lemon-tree.

Լիմպոս, ի s. limbo.

Լինգիլոն s. lycnarium, tourmalin.

Լինդ, ըդաց s. gum; ցաւել ըդաց, to have sore gumes. [alogy.

Լինեւաբանութիւն s. Genesis, gene-

Լինեաց a. future, coming, inevit-able; s. the future, time to come.

Լինեւութիւն s. being, origin, gener-ation, creation, birth; ի - ածեւ, to create, to produce from nothing, to call into existence; յանէութենէ or յոչեկց ի - գաւ, to be created, to exist; - or դիրք - թեան, Genesis; - or -բ, creatures, entities.

Լինիմ, եղէ, լեր, եր, լեալ or լիեալ v. աւշ. to be; to exist, to live; to consist; to become, to turn, to make one's self; to happen, to take place,

to occur, to chance; to come to pass; - առն, to marry, to be married; - ընդ կնոջ, ընդ միմեանս, to have commerce with, to be in intimate relation with; - ընդ ումք, to stay with, to live together; - ուրեք, to sojourn; to dwell; - բերկրութիւն ուրուք, to be the joy or happiness of; - այր, to be-come a man, to arrive at man's estate; - քահանայ, to be ordained priest; զինչ լինիցի ընդ ես, what shall I do? what will become of me? ի ցնծու-թիւն եւ ի հիացումն եղև աշխարհի, he was the glory and admiration of the whole world; են նորա երկու որ-դեք, he has two sons; էցեն այսքիկ որպէս եւ են, whatever it may be; քաւ եւ մի լցից, God forbid! արանց եւ կանանց լնէկն, they married and were given in marriage; որ ինչ լնէ-լոց է եզկցի, happen what may! ողջ լըք or լերուք, adieu! good bye! fare-well! [birth, delivery.

Լինումն որբուց s. procreation, Լնար S. Լնդ.

Լիով ad. plentifully, abundantly, copiously, fully; completely; amply, largely; diffusely.

Լիութիւն s. plenty, abundance, ful-ness; repletion; riches; կեալ ի - թէ, to live in abundance; ի -, in abun-dance, profusely; ի - բաւականի, sufficiently, enough.

Լիովի a. full, copious; abundant; ad. fully, plentifully, abundantly.

Լիտեն, լուանց s. axle-tree; whirl put to a spindle: shin or shin-bone, the tibia. [ounces); litre.

Լիար, լտեր, ելք, երց s. pound (16

Լիբ, լի, լլիւ s. fulness, plenitude; - արկանել, to fill a ditch; լիւ իւրով, totally, entirely, completely; ապա-կանել, կորուսանել զերկիրն լիւ իւ-րով, to lay waste the land; to desolate the land in the fulness thereof; Տեառն է երկիր լիւ իւրով, the earth is the Lord's and all that therein is.

Լիրբ, լրեց a. impudent, insolent, impertinent, brazenfaced; bold; im-modest, indecent, shameless; cynic.

Լկք s. stuffing; any thing used to fill up a vacancy: knuckle-bones: dice; - խաղալ, to play at knuckle-bones.

Լկւլ, Լիւլիմ S. Լոլ, Լոլիմ.

Լկբա s. bot. linder-tree.

Լկանք, նաց s. vexation, torment,

oppression, ill usage; anguish, sorrow, affliction, trouble; - զիւսկանք, obsession; hypochondria, spleen, blue devils.

Լլկեմ, էցի տա. to vex, to torment, to oppress, to torture, to maltreat; to afflict, to trouble, to molest; to be possessed by devils; to violate, to deflower, to dishonour; to ravish.

Լլկել a. that which vexes, torments, oppresses, troubles.

Լկոց S. Բոզանոց.

Լկութիւն, Լկումն S. Լկանք.

Լրուկ s. torment, vexation; affliction, trouble. [obedient, submissive.

Լծաբարձ a. that bears the yoke;

Լծադիր a. that imposes a yoke: - լինել, to subject, to place under the yoke.

Լծակ, այ s. lever; balance; - քաւաթեւին, arms of the cross; mech. lever; - կշոյ, beam of an assaying balance; - Թէքեալ or արմկնաձեւ, crook or elbow -; - արգելիչ, detent -.

Լծակաւոր մէքենայ s. horse-gin.

Լծակից a. s. bearing the same yoke, yoke-fellow, companion, fellow, colleague, partner; husband, spouse; gr. (letters) of similar sounds; - հարազատութիւն, consanguinity; - լինել, to be united, accompanied; to be married.

Լծակուիւ լինիմ, Լծակուուիմ, էցայ տ. to quarrel (among yoke-fellows); to fall out with one's companions, to make a quarrelsome household; to litigate, to contend, to dispute.

Լծակուուուութիւն s. yoke-fellow war, dispute among persons subject to the same authority; a quarrelsome household; controversy, dispute, quarrel, law-suit.

Լծակցեմ, էցի տա. to place under the same yoke, to harness together; to conjoin, to join, to league, to unite, to confederate; to couple, to pair; to unite in marriage; -ցիմ, էցայ տ. to be united, conjoined; to be agreed; to be married.

Լծակցութիւն s. conjunction, junction, union, tie; marriage; ast. conjunction, syzygy; gr. substitution of letters having similar sounds.

Լծաձիգ a. yoked; that draws; զէց - էրիվարք, drawn by six horses.

Լծարձակ a. unharnessed, detached;

separated, divorced. [separation.

Լծարձակութիւն s. partial divorce,

Լծեմ, էցի տա. to yoke; to couple, to join; - զկաւս, to harness the horses to a carriage, to get a coach ready; - զէրիւարս, to match two horses; to put horses to a coach; - զանձն յինչ, to apply oneself to; gr. to substitute one letter for another.

Լծնդդեմ a. contumacious, rebellious, stubborn, wilful, disobedient.

Լծնկէց a. that shakes off the yoke, disobedient, refractory, froward, rebellious; - լինել, to shake off the yoke, to obtain liberty; to be refractory. [yoke (oxen).

Լծկան a. capable of bearing the

Լծնբարձ S. Լծաբարձ.

Լծորդ a. united under the same yoke; joined, associated, allied; equal, matched; gr. S. Լծակից.

Լծորդածին a. germane, uterine.

Լծորդեմ, էցի տա. to join, to conjoin; - զբայս gr. to conjugate a verb; է մի -, to unite in one; - զզգաստութիւն սլարիէշտութեան ընդ գեղոյ, to unite chastity with beauty.

Լծորդութիւն s. conjunction, yoke, union; ast. conjunction of two planets, syzygy; gr. conjunction. [pairs.

Լծորդորէն ad. proportionally; in

Լծար s. acre (land measure).

Լկամ s. bridle, reins. [tender; moist.

Լկիմ, էցայ տ. to become soft, or

Լկիմ, էցայ, Լկամ, Լկամամ, ապայ տ. to be impudent, shameless, insolent; to lose all sense of shame, to lay aside decency, to become shameless, to lead a debauched life: to dare; լինիւ աչաց, to look impudently.

Լկնութիւն, Լկութիւն s. impudence.

Լկաազարդ S. Լկտէզարդ.

Լկամամ S. Լկիմ.

Լկամանոց s. house of ill-fame, brothel.

Լկամնք S. Լկտութիւն.

Լկունամ, էցայ S. Լկնիմ, &c.

Լկանցուցանեմ, ուցի տա. to render impudent, obscene, filthy.

Լկաէբանութիւն s. obscene, filthy, licentious language.

Լկաէզարդ a. impudently, immodestly clothed or jewelled.

Լկտի, ուոյ, տեայ a. impudent, immodest, shameless, lecherous, lewd, libertine, licentious, insolent, unblushing, brazen-faced; lascivious, wanton,

lustful, obscene; - կաքաւէլ to dance indecently.

Կախիմ S. Կիսանամ.

Կախիք, տեւոյ s. litter; sedan-chair.

Կառուծիւն s. impudence, effrontery, immodesty, indecency, shamelessness, licentiousness, obscenity, libertinism, dissolute life.

Կածաւ, է or ու s. great lake, sea.

Կառի, աջ s. pool, pond, marsh: molt-en-sea, laver. [the deepest part.

Կամէջ, միջի s. the middle of a lake,

Կանամ, ացոյ vn. to be stagnant, to stagnate. [of a lake.

Կափն, Կէղոք s. side, margin, shore

Կմակ, աջ S. Կամ:

Կման a. entire, whole, complete; ad. entirely, totally, quite.

Կմամ, էջի va. to press, to squeeze; to soften, to make tender; to knead; chem. to combine.

Կկրմեմ S. Կոյրմեմ.

Կկտեմ vn. to dirty the cradle.

Կկտոց S. Որորան.

Կմուծիւն s. greediness, gluttony.

Կոլած a. churned.

Կոլեմ va. to churn.

Կում, ցի va. to fill; to accomplish, to fulfil; to spread, to diffuse; to complete, to consummate; to load, to reload, to fill again; to repeople; to glut; to stuff; - զալեղն, to bend the bow; - լումի, to be at the full (moon); - զօրէն, to fulfil the law; - զօրէնս բնութեան, to satisfy the laws of nature; - զգը օրինոք տեւան, to instruct in, to fill with knowledge of the divine law; - զքաց, զծարաւ, to drive away hunger, to satisfy; to quench thirst; - զեղծս, to satisfy or content one's wishes; - զպէսս, to satisfy one's necessities; - զձեռս, to give to the priest, to consecrate; to be consecrated; արեամբ - զձեռս, to dip the hands in blood, to assassinate; - զք պարգեւօք, to load with gifts; - զսեղի, to take the place of, to substitute, to replace; - մին է վեր, to fill up to the brim; ընդ ամենայն տեղին - զաւետարանն Քրի, to spread the Gospel of Christ everywhere.

Կում, ցոյ vn. to be filled, to come to its highest pitch, to complete; ընաջափ հասակին, he becomes adult.

Կոանամ, ացոյ vn. to wash, to batho oneself, to take a bath; - բու-

սոյ, անկոց, to bedew; to water plants.

Կօանիք s. bath, bathing, ablution, washing.

Կօարան s. bath; bathing-place; lavatory; S. Կօանիք. [to bathe.

Կօացողցանեմ, ուցի va. to wash,

Կօուծիւն, Կօումն S. Կօանիք.

Կօրիկ s. tomata.

Կօ, ոյ, ոլ a. sole, alone, only, simple; empty, desert; deprived of; - օր, work-day; - մնալ է մարդկանէ, to be, or to remain unpeopled; - եւմերկ է սփոխութենէ, disconsolate, very sad; -, or - է -ոյ ad. only, simply; բանիւ -ով, with the word alone.

Կօկարար ad. S. Կօկ.

Կօկաւոր a. pennyless, naked, nude.

Կօկիմ, էցոյ vn. to be alone, abandoned; to be empty, void, desert; to deprived of.

Կօկուծիւն s. privation, want, emptiness, void; - ընկեց, poverty, indigence.

Կոհ s. mould for soap.

Կոյ s. swimming; flying; - քար, stone-roller; է - անկանէլ, to swim, to take to the water, to jump into the water; արկանէլ է -, to set floating, to float, to launch; է -, by swimming; է - հասանէլ անցանէլ, to swim over, or across; է - հասանէլ է ցամաք, to swim to the shore; է - էրթալ, to swim to, to swim beyond.

Կօրակ, -ան, աջ a. that swims, swimming; aquatic; s. swimmer; aquatic animal, fish; - օղային, volatile, bird.

Կօլամ, ացոյ, Կօրիմ, էցոյ vn. to swim; to float, to be buoyed up; - յօդս, to fly, to float in the air.

Կօլարան S. Կօլարան.

Կօլացող մարմին mech. floating body.

Կօլեմ va. to roll, to level with a cylinder. [plunger.

Կօլորդ, աջ s. swimmer; diver; mech.

Կօլորուծիւն s. art of swimming.

Կօլուկ s. zool. tipula; podura.

Կօկմեմ va. to masticate, to chew.

Կոծ a. liquid, fluid; loose, free; soft, mellow, tender; - որովայն, open, easy in the bowels; - ընեւ բնութեան to be easy in the bowels; to have the diarrhoea, flux, looseness; - հանդերձք, immodest dress; - կեանք, debauchery, dissolute life.

Կօլ S. Կօլ.

Լոյս, լուսոյ, սու՛ճ s. light; brightness, splendour; fire; illumination; day; sun; sky; eye; *fig.* consolation, relief, balm, balsam; - or - *անեւ*, Eternal Light; - *հաւասոյ*, - *մասց*, the light of faith; light of intellect; - *բարցր*, a gentle light; - *զորդիակոսի*, northern lights, (aurora borealis); - *էլեքտրական*, electric light; - *կազի*, gas light; *ի* -, *ad.* by the light of, in broad daylight, openly, visibly; *էղիցի* -, *եւ եւ դեւ* -, let there be light! and there was light; - *նը! ողջմիջ ընդ քեզ անդրանիկ դու երկնից ծնունդ, եւ կամ՝ մըջարնիւն նին յաւեռասիկց դու ճառագայթ*, hail, Holy Light! offspring of heaven first-born, or of the Eternal coeternal beam; *չիք* - *անմեթար կամբաժակ անմուր*, no joy without alloy; *ծաղէլ լուսոյ*, to dawn; *մինչ -ն գգիշերն մերկանայր*, it was scarcely break of day, at day break, at early dawn; *ի* - *գաւլ*, *ի* - *կենաց հասանել*, to come out, to appear; to come into the world, to be born; to give birth or life to; *կորուսանելզ* - *աչաց*, to lose one's sight; - *տալ աչաց*, to open the eyes, to cause to perceive, to warn; *ամիփոխել լուսոյ ուրուք*, no longer to behold the light of day, to die; *ի* - *ածել*, *հանելի* -, to bring to light, to discover, to publish, to illustrate; *ի* - *ընծայել զմատենն*, to bring out, to publish a work; - *առնուլ*, to see the day; to grow light; *fig.* to be enlightened, illuminated; *ի* - *գառնալ*, to issue from an eclipse; - *տալ*, to instruct, to enlighten; - *աչաց իմոց*, - *զ իմ անձկութե*, light of my eyes, my life, my heart, my love, my darling, my dearest one, my sweet one; *աչք իմ մի տեսցեն զ* -, may I be struck blind! *damn my eyes! [window.

Լոյսիջոյ երդք s. sky-light; garret-
 Լոյսք S. Լուսանք.

Լոսդի s. zool. salmon.

Լոզիաս s. kidney-bean.

Լոր, ի, Լորամարդ, աջ, Լորամարդի, դւոյ s. quail; ձագ -, young -.

Լորանոց s. cage for quails.

Լորձ or Լորձն, - *ձուճք*, *ձանց* s. saliva, spittle, slobber, slaver, drivel; *լորձունս ծորեցուցանել*, to slaver, to slabber, to drivel; - *ձիւց*, foam; - *օձի*, venomous slime; - *խորանջնաց*, slime; *լորձն գարեջրոյ*; yeast, barm.

Լորձնային, Լորձնատեսակ a. salival.
 Լորձեմ, էցի va. to set on edge.

Լորուս s. obscene song.

Լորս a. inert, idle, lazy, sluggish.

Լորանիմ, էջոյ տո. to be tired, fatigued, wearied; *լորանեալ մշակ*, a wearied peasant.

Լորանուկ S. Խորանջն.

Լորուռ, աջ s. adder, a small non venomous yellow serpent adored by the ancient Egyptians.

Լորջք, ջից s. convulsion, violent contracting of the sinews, spasm.

Լու, ոց s. flea; *մաքրել*, *որնեւլզ* -, to flea, to clear from fleas; *խոյթ* - *ուած* - *ոյ*, --bite, --biting; *խոյթեալ ի* - *ոյ*, --bitten.

Լու s. the hearing, the act of hearing; - *առնել*, to make known, to bring intelligence, to announce, to publish, to divulgate, to spread the news; - *լինել*, to be heard of, to be announced, to be made known, to be published, promulgated; - *էղեն բանք նորա*, his words were heard; - *ի* -, *ad.* publicly, in presence, in the hearing of; *եւ առ ջնոսա՛ ինձ* - *ի* -, he told them in my hearing.

Լուտդեզ, ոյ s. bot. flea-bane, -wort; *տրկ*. պուտէնկ.

Լուսլի, չք s. bath; wash-house; scullery; privy, watercloset, close-stool; sloop-pail; *ջուր* - *լեաց*, suds, slop, sink, drain; *ջերմ* - *ք*, thermal baths, hot baths.

Լուանալի s. cleansing substance; - *ք*, washer, scourer, fuller; washer-woman, laundress; bath.

Լուանամ, աջի va. to wash, to cleanse, to bathe; to rinse; - *զերեսս*, to wash the face of; to wash one's face; *լուանամ գձեսս*, I wash my hands of it, I'll have nothing to do with it; - *զք թշնամանոք*, to scold, to upbraid, to reprimand, *to blow up; *ջուրք* -, to inundate, to wash away, to destroy by floods; *աղիւս* -, to wash a blackamoor white, to lose one's labour.

Լուանամ, աջոյ տո. to wash, to wash one's self; to bathe, to bathe one's self; *fig.* to clear one's self from, to wash out a stain of dishonour; - *զիւխարէնն*, to refuse a recompense; - *զսերմն տուն*, to lose, to abort, to fail, to miscarry, to have an abortion, a

premature birth; զայլու էւս լուանաս քըյովահորէնու թէամբն. you contaminate others by your iniquities.

Լուարան s. wash-hand basin; basin or tub to wash in; lavatorium: lavabo.

Լուացած a. washed.

Լուացան ջուր, Լուացաջուր s. dish-water, slops, suds; filth, dirt.

Լուացանոց s. wash-house, laundry; washing place; bath.

Լուացանք s. ablution. [S. Լուարան.

Լուացարան s. towel; linen napkin;

Լուացարար, այց s. washer, bleacher; -կին, or -ուհի, washer-woman, laundress.

[կոնք - , washing tub, bath.

Լուացիկ a. that serves to wash in;

Լուացու, -ք, -կք S. Լուացաջուր.

Լուացուն s. washing, bathing; ablu-tion; -ցմունք, bath.

Լուացք, ցեց s. washing, whitening; bleaching; օր -ցեց, washing day.

Լուբիս s. kidney-beans; [թարմ - , French-beans; սպիտակ - , haricot - ; - սողնական, scarlet runners.

* Լուեմ, էցի va. to hem. [&c.

Լութերական, &c. S. Լուտերական,

Լուխճ s. aphid, plant-louse, wine-fretter, insect blight on plants.

Լուլան s. sleet.

Լուխոս S. Լուազէլ.

Լուծ, լծոց s. yoke; fig. yoke, sub-jection, slavery, bondage; pair, couple; ast. libra, the balance (sign of the zodiac); mar. yoke; -ք եզանց, yoke of oxen; - կշոց, pair of scales; beam of a balance; բաննայ կնէ ի - կշոց, to weigh with scales; -ք, a pair; - , in pairs; - իմ քաղցր է էւ բեռն իմ փոքրոգի, my yoke is easy and my burden light; առնուլ զ- կրօնաւորա-կան կարգի, to take the cowl (monk), to take the veil (nun), to pronounce the vows, to become a monk or nun; մասնէլ ընդ լծով ամուսնու թէան, to bear the yoke of matrimony; ընդ լը-ծով արկանէլ, to place under the yoke; fig. to subject, to reduce to slavery; խոնարհէլ ընդ լծով, to bend under the yoke; fig. to submit tamely to slavery; ընդ լծով կալ, ընդ լծով ծառայու-թեան մասնէլ, to pass under the yoke, to become a vassal, or tributary; լու-ծաննէլ, բառնայ զ-, to unharass; to take off the yoke; ընկենուլ, թօթա-փէլ, նշխահէլ զ-, ի բաց ընկենուլ զ-ն, to throw off the yoke, *to slip the col-

lar; զերծանիլ ի լծոց, to be freed.

Լուծական a. liquid, fluid; soluble; fusible; volatile; fig. fugitive, trans-itory; - կերակուր, flesh, meat food; - գէղք, purgative medicine.

Լուծականութիւն s. fluidity; solu-bility; fusibility.

Լուծանիկ a. soluble; fusible.

Լուծանիւմ, ծի va. to untie, to un-yoke, to unchain, to unbind, to undo, to loose; to dissolve, to decompose, to break; to resolve, to decide; to temper; to dilute, to soften; to un-fold, to develop; to dissipate, to dis-purse; to melt, to dissolve; to ex-plain; to analyse; to change; to vio-late, to infringe; - զերկուս, to free from the pains of labour, to cause to bring forth; - զերկուս նորա, to be born of her; - զքաղց, զբերան, to breakfast, to take refreshment; - ըզ-պահս, to break one's fast; - զոք ի կենցաղոց, to take away a person's life, to kill, to slay, to murder; - ըզ-կեանս աշխարհիս, զկեանս իւր, զկեն-յալ մարդկան, to end one's days, to depart this life, to cease to live, to die; - զմեղս, to absolve, or remit sin; - զգտանկնէք, to annul a sentence; - զօրէնս, to violate the laws, to trans-gress; - զաբաթս, to break the sab-bath; - զլուսար, to shed a light in the darkness, to make darkness light; զբէժս - , to be punished; - զէզու, to untie, to cause to speak; - զամուս-նութիւն, to dissolve a marriage; - զարգանդ կուռն ի պղծութիւն, to deflower, to violate; - զսէրն հայրենի, to act in disregard of paternal love; - զքուրձ, to open a sack; - զորովայն, to loosen, or move the bowels; to purge; զարժանին պատուհաս ելլոյժ զյանյանայն, he met with the punish-ment his crimes deserved.

Լուծանիւմ, ծայ va. to get loose, to become untied, to be dissolved, de-composed; to languish, to fall off, to flag; to be consumed, to waste away; to grow soft or slack; to stop, to stay, to lodge with; to be dismissed, des-tituted, deposed; - ի վառաջ ցանկու-թիւնս, to give up oneself entirely to luxury; յարաստուս - , to melt into tears; - ի կենաց, յաշխարհէ, to cease to live, to die; - ի շոգի, to evapor-ate; - ի ծաղուէ, to laugh heartily, S.

Թաղանամ; ըսծան պէտք նոցա, their wants were provided for.

Լուծանք *s.* cessation; the laying waste, ruin, spoiling, destruction.

Լուծեալ *a.* degraded, dismissed; sickly, infirm; languid, faint; paralytic.

Լուծեմ, եցի *S.* Լուծանեմ.

Լուծիչ *a.* solvent, dissolving; *med.* opening, laxative, purgative. [brains.

Լուծիչք *s.* zygomatic nerves;

Լուծուած, Լուծութիւն *s.* fluidity, liquefaction; weakness, languor.

Լուծումն *s.* solution; decomposition; resolution, dissolution, dispersion; explication, discovery, explanation; dilution; liquefaction; fluidity; abolition; infraction, infringement, violation; fainting; - ամուսնութեան, Ժողովոյ, dissolution of matrimony; dissolving of an assembly; - որովայնի, diarrhoea, looseness, flux; - կէնայ, death; - սառնամանեայ, thaw.

Լուչ, &c. *S.* Լոչ, &c.

Լուզակ *s. mech.* float; - աշընկէց, alarm--; *S.* Լոզակ.

Լուզակ, ոյ *s.* emulsion.

Լուզիկ *s. zool.* diver. [money.

Լուծայ, ից *s.* mite, small piece of

Լուծայափոխ, Լուծափոխ, ից *s.* money-changer; banker; ստուն, սեղան -ի, exchange office; bank.

Լուծայափոխութիւն *s.* exchange, change; շահէլ, կորուսանէլ -թէ, to win, to lose by the exchange; գիր -թեան, bill of exchange, *S.* Փոխանակագիր.

Լուսցանեմ, ջի *va.* to cause to hear.

Լուս, լուի, ըաց *a.* mute, silent, taciturn; - բերանով, in silence; - չաւառք, absolute, blind faith; - լինել, կալ, to be silent, to keep silence, to remain mute; - լինել ի թշնամութի, to cease from being enemies; to conceal enmity; - լինել յաստիճանէ, to be deprived of, to be degraded, deposed; - լէր, silence! hush! hold your tongue! ի - լէր, do not celebrate; չկարէր - կալ, he could not refrain from speaking.

Լուս լուս, Լուս մուս *ad.* silently, tacitly, in silence; զմանկունս - ուսուցանել, to teach the children silence; *a. S.* Լուս.

Լուսբան *a.* that speaks distinctly.

Լուսբանեմ, եցի *va.* to speak

clearly; to explain, to make clear.

Լուսաբեր, այ *a.* luminous, bright; *s.* window; Lucifer, the Morning-star; heavenly bodies, sun, moon, stars.

Լուսաբնակ *a.* dwelling in light, celestial.

Լուսաբորբոք *a.* fiery, on fire, in flames, bright with heat, red hot.

Լուսաբուլի *a.* that sheds light, luminous. [diseased; blind.

Լուսագար, այ *a.* whose eyes are

Լուսագարական *a.* ophthalmic.

Լուսազրիմ, եցայ *vn.* to be deprived of sight; to be blind.

Լուսազարութիւն *s.* ophthalmia.

Լուսադեղ *a.* beautiful as light, lucid, clear, luminous, bright.

Լուսադնայ *a.* illuminated, lighted; that walks in light. [globe of light.

Լուսագունա *s. ast.* photosphere,

Լուսագունի *S.* Լուսանկար. [(eyes).

Լուսագունի *s.* the gates of light

Լուսազարդ *a.* furnished with light, well lighted; -եմ *va.* to furnish with light, to illuminate. [lestial, bright.

Լուսազարմ *a.* illustrious, noble; celestial, bright.

Լուսազգեաց, գեցից, -գգեսս, -գգեցիկ *a.* clothed or surrounded with light, bright, luminous, radiant.

Լուսազուարթ *S.* -զարդ.

Լուսաթեւ *a.* having bright wings; -եմ *vn.* to fly with bright wings.

Լուսաթոյր *a.* bright, lucid, splendid, shining, radiant. [bright.

Լուսալի, -լի *a.* full of light, very

Լուսածագ *a.* that sheds light, luminous, brilliant; -իմ *vn.* to shine, to give light, to illuminate.

Լուսածին *a.* engendering, or producing light, photogenic; *phys.* phosphor.

Լուսածնակ *s. phys.* phosphite.

Լուսածնաս *s. phys.* phosphate.

Լուսածնեմ *va. phys.* to phosphorize.

Լուսածնող *a. phys.* phosphoric.

Լուսածնութիւն *s. phys.* phosphorescence.

Լուսածնուկ *s. phys.* phosphuret.

Լուսակալմ *a.* formed of light, bright.

Լուսակալ *a. s.* light-bearing; candlestick; acolyte.

Լուսակերպ *a.* like a light, clear, luminous; -ք *s.* angels.

Լուսակիզն *a.* of very white wool; bright, shining. [inous.

Լուսակիր *a.* that bears a light, lum-

Լուսակրօն *a.* candid, holy, pure, spotless, without stain or blemish.

Լուսահեր *a.* white haired.

Լուսահոգի *a.* of happy memory.

Լուսաճաշանէ, -ճէմ *a.* resplendent, brilliant, sparkling, glittering, twinkling.

Լուսամուտ, մակց *s.* any opening to admit light; sky-light, window, casement, dormer-window. [lamp-shade.

Լուսամկոփ *s.* sun-shade, blind;

Լուսանամ, այց *vn.* to be light, to be daylight, to dawn; մինչեւ լուսացի օր, till tomorrow's dawn, till day-break, tomorrow; օրն լուսանայ, day-break begins to appear; լուսացաւ նոցա ի Բլէնա, they arrived at Plewna with day-break; ընդ - միաշաբաթին, early on sunday morning; եւ շաբաթ լուսանայր, and saturday commenced to appear; յառաջ քան զաւուրն, before day-break.

Լուսանկար, այց *s.* photography, photograph; photographer; *a.* photographic; մոգական - , photographic puzzle; - գունաւոր *phys.* photochromatic image; բացասական, դրական-ի, negative, positive photograph; գնամ ի սալ չանեւ զ- իմ, I am going to have my photo taken. [graph.

Լուսանկարեմ, էջի *va.* to photograph.

Լուսանն, անուռն, անուռք, նուռն *s.* lynx; ունեւ աչա լուսանուռն, to be lynx-eyed.

Լուսանցոյց, ցուցաց *a.* that permits the light to pass; *s.* S. Լուսամուտ.

Լուսանց or -ք, ցից *s.* margin; - բը նութեանց, the eyes; գրեւ ի -ս, to make marginal notes.

Լուսաշաւիղ S. Լուսագնաց.

Լուսապաճոյճ S. Լուսազարդ.

Լուսաչափ *s.* photometer.

Լուսաչափութիւն *s.* photometry.

Լուսապայծառ *a.* brilliant, bright, luminous, resplendent.

Լուսապատար *a.* full of light; - լուսին, full moon.

Լուսապատկերոցոյց *s.* spectroscope.

Լուսապարզեւ *a.* that gives light, that illuminates.

Լուսապակ *a.* that has a luminous crown; *s.* glory, nimbus, halo.

Լուսասահման *a.* surrounded with light, splendid, bright, luminous.

Լուսանուռնդ *a.* furnished with divine light; illustrious, brilliant.

Լուսափիւռ *a.* that sheds light, resplendent, shining, radiant. [inous.

Լուսալառ *a.* burning, shining, lum-

Լուսալառութիւն *s.* illumination.

Լուսալինադրութիւն *s.* lithophotography.

Լուսատարմիկ *a.* surrounded by a bright array; - Երկնային Թուռնք, angels.

Լուսատար *a.* lucid, very clear.

Լուսատենչիկ *a.* wishing for, longing for light. [(eye); of brilliant aspect.

Լուսատես *a.* that sees the light

Լուսատեսակ, -սիւ, -ոնիկ, -տիւ *a.* like the light, clear, bright, brilliant; beautiful.

Լուսատու, այց *a.* that gives light, enlightening; - լինեւ, to teach, to enlighten, to illuminate; - աշտարակ, light-house; -ք, the stars.

Լուսարան *s.* window, casement; fig. baptistery; -ք, the eyes.

Լուսարար, այց *s.* sacristan, vestry-clerk, sexton. [shade.

Լուսարդեւ *s.* screen, fire-screen;

Լուսարփի *a.* sun-lit, bright, splendid.

Լուսացուցանեմ S. Լուսաւորեմ:

Լուսաւոր, այց *a.* clear, bright, brilliant; *s.* luminaries, stars; fig. apostles, prophets, doctors, &c. - առնեմ S. Լուսաւորեմ:

Լուսաւորադոյն *a.* very luminous, most splendid; -, -ս *ad.* clearly, evidently, in the clearest manner.

Լուսաւորամիտ *a. s.* enlightened-mind; intelligent.

Լուսաւորապէս *ad.* clearly.

Լուսաւորեմ, էջի *va.* to illuminate, to make light, to render clear, to brighten; fig. to enlighten, to illumine; to light, to kindle; to make serene; to restore to sight, to open the eyes of; to manifest; *vn.* to shine, to glitter, to sparkle, to brighten; փողոցն Կալկաթայ լուսաւորեալք են կաղեւ, the streets of Calcutta are lighted with gas; յերեկոյնի զարտեան Թագաւորի ճանապարհքն լուսաւորեալ էին լապտերօք, on the evening of the king's arrival the streets were illuminated with lanterns. [բեմ *va.*

Լուսաւորեցուցանեմ S. Լուսաւ.

Լուսաւորիչ *a. s.* illuminator; սուրբ Գրիգոր Պարթեւ որ լուսաւորեաց բզ Հայաստանեայցս, St. Gregory, the - of the Armenian nation.

Լուսաբերութիւն *s.* light, brightness, glare, splendour; illumination; - կաղիւ, gas-lighting; հրարուեստական -, Bengal-lights; -լուսադնտակաբ, illumination with lanterns.

Լուսափայլ *a.* shining with light, resplendent, glittering, refulgent, dazzling; - որդն *s.* glow-worm, Տ. Փոստուրայ.

Լուսափայլեմ, եջի, -լիմ, եցայ *vn.* to shine, to shed light, to be brilliant.

Լուսափայլութիւն, -լումն *s.* light, brightness, splendour; lustre; perspicuity; -թիւնդ, your grace; your lordship; your reverence.

Լուսափառ *a.* brilliant, luminous; splendid, illustrious; -բ *s.* burning and shining light. [plumage.

Լուսափետուր *a.* having very white plumage. Լուսեղէն *a.* bright, celestial, angelic: -բ *s.* angels.

Լուսերակբ *s. pl.* optic nerves. Լուսերամբ *a.* belonging to the celestial chorus.

Լուսերանդ Տ. Լուսաթոյր.

Լուսիկ *s.* small light; rush-light, night-light; an agreeable light.

Լուսին, սնի or սնոյ *s.* moon, the planet, or the luminary of the night; moon, month; ծագումն լուսնի, moon-rise; լըս լուսնի, moon-shine, moon-light; շող լուսնի, moon-beam; նոր or ամառալուսն -, new moon; կարահնաձեւ, ուռձալիբ -, full moon; աճեցուն, նուազուն, լուսալիբ -, crescent, waning, harvest moon; կարմրորակ -, red moon, April moon; փուլ լուսնի, the waning of the moon; *ast.* տեսիլ լուսնի, phase; ընթացք լուսնի, lunation, the lunar course; Տ. Քառորդ; եւ ոչ - կատէ ի մաշէլ եւ ի շնուլ, not even the moon ceases to wax and wane; եւ էր գիշեր սրայծառափայլ լուսնիւ, it was a beautiful moon-lit night, the moon shone bright; - ձիոց, horse-shoe.

Լուսինեակ Տ. Սոխակ.

Լուսն, լուսունք *s.* speck, film, cataract; pearl or web; բուժել, կեղեւել զ-ն, to couch a cataract.

Լուսնագանջ *s.* lunacy.

Լուսնագրութիւն *s.* selenography.

Լուսնաժէտ Տ. Լուսնոտ.

Լուսնախորք *s.* superstitious regard for the moon.

Լուսնակ, ի, Լուսնակայ *s.* moon-light, moon-shine; moon-light night;

ի լուսնակի, by moon-light, in the moon-light.

Լուսնական *a.* lunar, lunar; monthly; lunatic; epileptic; - ամիս, տարի, lunar month, - year; նահանջական - ամիս, embolismic or bissextile lunar month; - տեսիլք *ast.* lunar aspects.

Լուսնահար Տ. Լուսնոտ.

Լուսնաձեւ *a.* moon-shaped; crescent-shaped; orbicular.

Լուսնամեջ *s. ast.* interlunium.

Լուսնամուտ *s.* neomenia, (Roman feast of the new moon). [mock-moon.

Լուսնանմանութիւն *s. ast.* paraselene, Լուսնապաշտ, աջ *s.* moon-worshipper.

Լուսնապէս *ad.* like the moon.

Լուսնարեւեսն *a. ast.* lunisolar.

Լուսնացոյց *s.* almanac, calendar.

Լուսնաւոր Տ. Լուսնական; -ուլի *s. ast.* lunation.

Լուսնաբար *s.* selenite.

Լուսնեակ Տ. Լուսնոտ. [(planet).

Լուսնիթագ, ի *s. ast.* Jupiter, Jove

Լուսնիկ Տ. Փոստուրայ.

*Լուսնկայ Տ. Լուսնակ.

Լուսնոտ, աջ *a.* lunatic, moon-struck, mad; epileptic.

Լուսնոտիմ, եցայ *vn.* to be lunatic; to be subject to epileptic fits.

Լուսնոտութիւն *s.* lunacy, madness; epilepsy, the falling-sickness. [sible.

Լուսոյլ *a.* blameable, reprehensible.

Լուսական *a.* outrageous, offensive.

Լուսամ, Լուսանամ, աջայ *vn.* to scold, to reproach, to abuse, to imprecate.

Լուսանք *s.* injury, outrage; imprecation.

Լուսաս or Լոսաս, ի *s. bot.* lotus.

Լուսերական *a. s.* lutheran; -ութիւն *s.* lutheranism.

Լուսուտ *s. bot.* agriot, black-cherry.

Լութ, լրոյ *s.* hearing, audition; audience; news, account, report, relation; hearsay, rumour; renown, fame; discourse, sermon; obedience; noise that wakes or rouses; sound, voice, cry; Աստուած ամուլ - է, the all-hearing God; - չարեաց, bad news, ill news; - սանել, to warn, to avert; to acquaint; to announce; զխուլս ի - սունել, to cause the deaf to hear; - լիւնել, to be heard; to be announced; - զնել, to listen; to hear; - լինել սուր, to come to one's knowledge; էլու

նկէ լրջ ուրուք, to spread one's fame; Է - ականջոց լսել, to hear with one's own ears; Է լրջ *ad.* by hear-say, by current report; -! listen! - *a.* only; simple, without ornament; - *օր*, work-day.

Լուրթ, Լուրջ *a.* greenish-grey, ash-coloured; azure, blue, sky-coloured, sky-blue.

Լուրջ, լըջաց *a.* gay, joyful; sprightly, lively; sober, grave, imposing, serious; - *էրեսօք*, seriously; Է բարբառ - , with a serious voice; Է լըջաց, Է լընջ, Է լընէ *ad.* in a waking state.

Լուրս *s.* spirit, imp; S. Լորսու.

Լուցական *a.* burning, scorching.

Լուցանեմ, ջի *va.* to light, to kindle; to inflame, to burn.

Լուցափայտ, Լուցիկ, կեաց *s.* match, tinder; ափիկ լուցկեաց, - -box; լուցկի հրազենաց, percussion-cap.

Լուցումն *s.* lighting or setting on fire; illumination; fire, conflagration.

Լուք or Լք *s.* zool. S. Թողան; shad.

Լպիրծ *a.* lubricous, slippery.

Լպիրջ S. Լիրբ, Լգտի.

Լպուս *s.* bowyer, cotton beater.

Լպրծեմ, էջի, Լպրծիմ, էջայ *va.* to cause to slip; to slip; to slide, to glide.

Լպրծուկ *s.* zool. earth-worm; bot. sea-weed, sea-grass.

Լպրծուս or -ծոս S. Լպիրծ.

Լպրծոնք S. Լպրուծիւն. [ամանամ.

Լպրծեմ, էջի, Լպրլիմ, էջայ S. Լքի-

Լպրուծիւն S. Լկուուծիւն.

Լսական, Լց, Լսանիստ *a.* taciturn, silent, quiet; solitary, retired.

Լսականութիւն *s.* silence, taciturnity.

Լսասէր *a.* fond of silence, taciturn.

Լսասիրութիւն *s.* taciturnity.

Լսարան *s.* place of silence; -ք, silence; -ք Պիւլթագորացոց, the five years' silence imposed on his scholars by Pythagoras.

Լսեկայն or -էան *ad.* tacitly, by implication; secretly, in secret; silently, without bustle, in a private

Լսելութիւն *s.* silence. [manner.

Լսեմ, էջի *va.* to hold one's tongue, to remain silent, to be silent; to keep silence, to cease to speak, to hold one's peace; to cease, to be at rest, to repose, to rest; to be out of work; *va.* not to mention, to say nothing of, to suppress, to pass over in silence.

Լսեցուցանեմ, ուցի *va.* to silence,

to put to silence, to impose silence; to interrupt, to cause to cease; - լուխիչ՝ մասց, to stifle one's remorse or compunction.

Լսիկ, Լսին *a.* taciturn, silent, mute; lonely, solitary; quiet, calm, peaceful; private; secret; *ad.* tacitly, silently, in silence; without bustle; - կալ, to be silent; լսիկ մնըիկ, silent, mute; *ad.* silently.

Լուութիւն *s.* silence, secrecy; taciturnity; calm, quiet, tranquillity; պուսուէլզ - , to preserve silence; լուծա նէլ, ազմկէլզ - , to break silence; նըս սէլի - [թեան, to live in tranquillity, to lead a peaceful life; ընդ - [թեամբ սնցանէլ, to pass over silently; Է խոր - [թեան գիշերոյ, in the deep silence of night; Է [թէ խօսքն է արծաթի՝ -ն է ոսկի, words are silver, silence is gold; -! silence! hush! [sation.

Լուումն *s.* silence; interruption, ces-

սուս S. Լսիկ.

Լսաբանական *a.* acoustic.

Լսաբանութիւն *s.* acoustics.

Լսական *a.* acoustic.

Լսասէր *a.* that loves to hear, eager to listen; attentive, obedient.

Լսարան *s.* hearing, ear; hall of audience, auditory; university.

Լսեափակ *a.* that stops his ears; that shuts his ears to.

Լսելի *a.* audible; that hears; - առ նէլ, to cause to hearken to, to cause to grant; - լինէլ, to be heard or listened to; to be hearkened to; - էզէն սպօթք քո, your prayers have been heard; - էզէն գից մալթանք նորա, the gods grant him.

Լսելք, լեաց *s.* pl. ears; sense of hearing; S. Զուարթացուցանեմ.

Լսելութիւն *s.* the hearing; granting; obedience.

Լսեմ, լուայ, լււր, լուեալ *va.* to hear; to give audience to, to listen to; to grant, to hearken to the prayer of; to understand; - գլար հոտ, to perceive the odour; չաւընն, չուրընն առ նէլ, to turn a deaf ear to; լուայ զի, I have heard it said that; լուարուք ինձ, listen to me, hear me; լււր մեզ, hearken to us, grant our prayer; ոչ լսեն ինձ, they do not listen to me.

Լսեռնիկ *s.* zool. torquilla, wry-neck.

Լսեցուցանեմ, ուցի *va.* to cause to hear.

Լինազոյն *a.* whitish, rather white.
 Լինանամ, ացայ *տո.* to become white, to whiten, to bleach.
 Լինացուցանեմ, Լինե-, ուչի *տա.* to whiten, to render white, to bleach.
 Լինոսկի *s.* platina.
 Լսող *a. s.* listening, hearing; auditor; scholar, disciple; obedient, docile; - Լինել, to hear, to hearken to, to lend an ear to. [onstic nerves.
 Լսողական *a.* auditive; - Ղիղբ, Լսողութիւն *s.* hearing, audition; obedience, docility.
 Լսու. Լինիմ. to hear and understand.
 Լսուա *S.* Լուսուա.
 Լտտենի *s. bot.* black-cherry-tree.
 Լրագիր, գրաց *s.* gazette, newspaper; paper, journal; gazetteer, newspaper. [for a newspaper, journalist.
 Լրագրապետ, այ *s.* editor, writer
 Լրագրութիւն *s.* journalism.
 Լրական *a.* perfect, entire, full.
 Լրականութիւն *s.* accomplishment, perfection; fulness.
 Լրանամ, ացայ *տո.* to be accomplished, finished; to overflow with.
 Լրապատար *a.* brimful. [fectly:
 Լրապէս *ad.* fully, copiously, perfectly.
 Լրացուցանեմ, ուչի *տա.* to complete, to accomplish, to finish, to crown, to complete the measure of, to carry to its highest pitch. [ly, with effrontery.
 Լրբար *ad.* impudently, insolent.
 Լրբազոյն *a.* very or most impudent.
 Լրբաստ *a.* insolent, impudent, fouted.
 Լրբանամ, Լրբանք *S.* Լրբիմ, Լրբու. Լրբացուցանեմ, ուչի *տա.* to render impudent, to divest of shame.
 Լրբենի *S.* Լիբբ; - էրբեք, brazen-face, bare-face; - սէր, illicit love.
 Լրբիմ, էցայ *տո.* to be shameless, impudent, bold, brazen-faced; to behave with insolence, to say silly, or impertinent things.
 Լրբին *S.* Լիբբ.
 Լրբութիւն *s.* impudence, impertinence, insolence, shamelessness, arrogance, cynism; Ի - գարձուցանել, to render insolent.
 Լրթագոյն *a.* bluish grey. [ish grey.
 Լրթանամ, ացայ *տո.* to become bluish.
 Լրթութիւն աչաց. obscurity of vision, indistinct sight.
 Լրիկ *s.* side-pavement, foot-way.
 Լրութիւն, Լրումն *s.* entire estate,

complement, completeness, fulness; accomplishment, completion, perfection, consummation; satiety; reunion, multitude; - Լրանի, full moon; Ի - ա. Տէլ, to accomplish, to complete, to finish, to crown; Ի - գալ, էրանել, հա. սանել, to be accomplished, to be fulfilled; Ի -. for the completion of; Ի - ապետիցս, to complete my misfortunes, to give me the finishing blow, to fill up the measure of my misfortunes; - Կարճութեան, էրբան, the height of insolence; the lowest depth of crime; - էրեւ փառաց նորս, his glory was at the highest pitch.
 Լրուտես *S.* Լրտես.
 Լրջար *ad.* merrily.
 Լրջարցոյ *s. bot.* woad.
 Լրջազէմ *a.* joyful, gay, of a cheerful countenance. [merriment, jollity.
 Լրջականութիւն *s.* gaiety, mirth, Լրջովիտ *a.* lively, sprightly; gay, joyful, merry; *ad.* gaily, joyfully, merrily.
 Լրջամտանք *S.* Լրջմտութիւն. [rily.
 Լրջանամ, ացայ *տո.* to awaken, to wake up; to become sprightly, to indulge in mirth, to make merry.
 Լրջացուցանեմ, ուչի *տա.* to awaken; to rouse to gaiety, to render merry, to put into good humour; to lighten; to brighten. [smalt.
 Լրջար *s.* glazing, coarse enamel, Լրջիտ *S.* Լրջովիտ.
 Լրջմտութիւն *s.* good humour, merriment, jollity, gaiety, joy; vivacity; vigilance, alertness, watchfulness.
 Լրջուակ *s.* chem. isatine; - էիտ, isatide.
 Լրտես, այ *s.* spy, informer, police-spy; betrayer, traitor; emissary; scout.
 Լրտեսեմ, էցի *տա.* to spy, to play the spy, to watch, to search narrowly, to observe in secret; to waylay, to lie in wait for.
 Լրտեսութիւն *s.* office or employment of a spy, espionage.
 Լրտես *s. mar.* ship's hold.
 Լրիչ *S.* Լրուցիչ. [tisfying.
 Լրողական *a.* that fills; satiating, satisfying.
 Լրուցանեմ, ուչի *տա.* to fill, to fill up; to satiate; to accomplish, to complete, to effect. [completes.
 Լրուցիչ *a.* that which fills, satiates, Լրանեմ, Լրի *տա.* to leave, to abandon, to desert, to forsake, to quit, to give up; to disable; to dismantle; to

discourage, to dishearten; -խմ, լքայ *vn.* to grow weak, to be disabled, to languish, to want force; to despair, to be dispirited.

Լքեմ, էջի *S.* Լքանեմ & Լքուցանեմ.

Լքեցուցանեմ *S.* Լքուցանեմ.

Լքումն *s.* abandonment; desertion, defection; weakness, debility; lowness of spirits, loss of courage.

Լքուցանեմ, ուշի *va.* to weaken, to enfeeble; to dispirit, to discourage, to dismay, to drive to despair.

Լքուցումն *s.* discouragement.

Լոգիկ, գլի *s.* frock; surtout; cloak.

Լօջ, է *s.* bannocks, meal cakes; *bot.* cyclamen; *S.* Թաղթ.

Լօջանկ, է *s. bot.* bryony, snake-weed; anthropomorphon, mandragora root. [sea-weed.

Լօռ or Լօռ, ոյ *s. bot.* moss; lichen;

Լօռադեղ *s.* turnsol, dutch orchal.

Լօռամարդք, գսյ *s. pl.* place covered with moss. [orchal.

Լօռաներկ *s.* cudbear, alga tintoria,

Լօռասերմ, Լօռի սերմ *s. bot.* betony.

Լօռաւետ *a.* mossy.

ishly, roguishly; cunningly, astutely; -չթանց, the spell of eloquence; գույն ընդ -ս ինչ կցէ, perhaps it was done by mistake. [ery, imposture.

Խաբանք *s.* fraud, deceit, cheat, rogu-

Խաբեայ, բէկց, Խաբեբայ, կց *a.* deceitful, fraudulent, fallacious; false, treacherous, knavish, crafty, full of imposture, roguish, cunning, villainous, rascally; fleeting, transitory; *s.* sharper, swindler; hypocrite, dissembler; bait, lure, decoy; - է խաղու, cheat, sharper, trickster; խաբեայ կերպարանք, mask.

Խաբեբայուծիւն *s.* deceit, imposition, cheat, imposture.

Խաբեղալ, կց *s.* wicked monk.

Խաբեմ, էջի *va.* to cheat, to deceive; to defraud, to dupe, to trick, to gull, to inveigle, to insnare; to plot, to hatch, to contrive; to pervert, to seduce, to mislead; to mock, to laugh, not to care, to trifle; - է խաղե, to cheat at play.

Խաբեպատիր, Խաբեպախան *a.* fraudulent; deceitful, false, illusory, insidious, sophistical.

Խաբեուծիւն *s.* fraud, knavery; deceit, cheat, fallacy, trick, artifice, roguishness, imposture, deception; chicanery, dissimulation; villainy, dishonesty; - է խաղու, cheat, a cheating trick.

Խաբեթոյ *s.* stratagem, artifice.

Խաբեմ, էյայ *vn.* to be cheated, deceived; to be laughed to scorn, to be jeered at. [ducing, insinuating.

Խաբէլ *a.* deceitful, fallacious; se-
Խաբեկանք *S.* Խաբանք.

Խաբու, Խաբուկ *a.* cheating, deceitful, fallacious; crafty, smirking, smooth-tongued.

Խաբուհի *af.* deceitful; *sf.* deceiver.

Խաբուսիկ *S.* Խաբու.

Խադ *s.* two edged sword.

Խաղ, կց *s. mus.* note; line, letter; notch of an arrow; նուադեղգ-ս, to solfa; նուադուան -կց, solfeggio; դրոշմէլ -իւք զեղանակ ինչ, to note an air, to write it down; - *a.* immoderately addicted to: immature, unripe.

Խաղեմ, էջի *va.* to draw lines, to roll; to mark out, to delineate, to outline; to mark, to brand.

Խաղմ, կց *s.* war; dispute, quarrel, sedition, fight; - առնել, to dispute,

Խ

Խ (khê) խէ *s.* the thirteenth letter of the alphabet, and the eighth of the consonants; խ, խ, forty, fortieth.

— It is sometimes confounded with the letters չ & ղ, for example: խաղք, չաղք; խրասան, չրասան; Ռախաբ, Ռահաս: բախս, բաղք; սանդուղք, սանդուղք; վախճան, վաղճան.

Խաբ, -ք, կց *s.* deceit, fraud, cheating, knavery; *a.* fraudulent, deceitful; deceived, cheated, defrauded, duped; - դործել, աալ, to cheat, to defraud, to dupe, to swindle; է -ս անկանել, to be deceived, to fall into error; է -ս ինչ լինել, to be in fault; ընդ -ս գտաւ նել, to detect in fraud; ընդ -ս, ընդ -, *ad.* fraudulently, deceitfully, knav-

to contest, to debate ; to fight , to come to blows.

Խաղմադործ , Խաղմարար *a.* warlike, martial, brave, valiant ; troubling, perturbing, seditious, factious.

Խաղմուղ , մղջ *s.* must, new wine.

Խաթ *s.* flat side of the carpus in sheep, (small knee-bone used in the game « knuckle-bones »).

Խաթարեմ , էջի , *va.* to damage, to spoil ; to corrupt ; to ruin, to shatter ; to rumple, to crumple. [of a pale grey.

Խաժ , էյ *a.* rude ; *gr.* aspirate ; - դշն ,

Խաժածին *s.* chem. cyanogen.

Խաժական *a.* chem. cyanic.

Խաժակն *a.* blue-eyed.

Խաժամուժ *a.* low, vulgar, plebeian ; - , - ամբոխ , մարդիկ , the mob, the rabble, the populace.

Խաժեքիաթ *s.* chem. cyanide of iron.

Խաժուկ *chem. s.* cyanuret.

Խաժուրդ *s.* chem. Prussian blue.

Խաժուրիկ , ի *s.* bot. primrose ; cowslip. [skin.

Խալ *s.* speck, point ; mole on the

Խալամ , ի *s.* skull of animals.

Խալամովին *ad.* with the head.

Խալարակալք *s.* ornaments on freizes or capitals. [or buildings.

Խալիզն , ի *s.* snail : suit of rooms

Խախալ *s.* coarse sieve, corn sieve.

Խախամբ , այ *s.* man-cook. [shout.

Խախանջեմ *va.* to howl, to yell, to

Խախանք *s.* immoderate, derisive laughter.

Խախաց , էյ *s.* chyle ; rennet ; curdled milk, curds. [curdle.

Խախացեմ , էջի *va.* to coagulate, to

Խախացոյ , ի *s.* first stomach, ventricle.

Խախուռ *a.* unstable, ill-built, weak, frail ; inconstant, mutable ; -ք *s.* emigration ; - լինել , to emigrate, to quit one's country. [pleasant ; barbarous.

Խախաարուր *a.* rough, harsh, un-

Խախասած *a.* spoiled, ruined ; *s.* ruin, waste.

Խախտեմ , էջի *va.* to remove, to displace, to dislodge ; to move, to change ; to shake, to cause to totter ; to ruin ; to refute, to confute ; to emigrate ; - զանգամն , զոսկերս , to dislocate, to disjoint, to put out of joint ; - բանիւք , to tease, to annoy, to torment with idle gossip.

Խախառնի *s.* destruction ; displac-

ing, removal ; emigration ; - ոսկերաց , dislocation, luxation.

Խած *S.* Հաս եւ խած .

Խածանեմ , ծի *va.* to bite ; to chew, to gnaw , to tear in pieces ; *fig.* to nettle, to sting, to snarl at, to revile ; - զմիմեանս , to bite one another.

Խածանող *a.* biting, pungent ; *fig.* satirical, cynical ; - լէզու , tart tongue ; - բարբ , mordacity, sharpness.

Խածասանք *s.* bite.

Խածասեմ , էջի *va.* to bite, to nibble.

Խածեակ , էկի *s.* bird's crop, craw.

Խածի , ծւղ *s.* gizzard.

Խածիթաց , էյ *s.* salary ; quarterly stipend.

Խածուած , ղ *s.* bite, biting ; sting.

Խածուին *s.* act of biting.

Խակ , այ *s.* unripe, immature ; sour, bitter, harsh ; *fig.* harsh, rugged, rough, unkind, cruel, inhuman ; inexpert, unpractised, ignorant ; ill-bred, boorish, awkward, rude. [harsh.

Խակաբարդ *a.* hard-hearted, rude,

Խակաբործ *a.* seditious, factious, turbulent ; - ստահակութիւն , - ութի *s.* sedition, revolt, rebellion.

Խակախորհութի *s.* immature judgment, puerility. [ripe fruit.

Խակակիթ առնեմ *va.* to gather un-

Խակակութ *a.* gathered prematurely, harsh, unripe ; new, fresh ; premature ; - իւր , pure oil.

Խակամիտ *a.* whose judgment is immature, foolish, puerile.

Խակամտութիւն *s.* want of mature judgment, folly, youthful ignorance or inexperience.

Խակութիւն *s.* unripeness, crudity ; *fig.* sourness, harshness, cruelty ; sedition, rebellion. [cooked meat.

Խահ , էյ *s.* dish, viand, mess ; meat,

Խահաբործեմ , էջի *va.* to cook.

Խահակեր , Խահամբ , Խահալար , այ *s.* head-cook ; օշնական -ի , under-cook.

Խահարան *s.* kitchen ; աղախին ի -ի , kitchen-maid ; լուացաջուր -ի , dish-water.

Խահարարութիւն *s.* cookery ; the dishes served up ; seasoning of dishes ; dainty meats.

Խահարարուհի *sf.* cook ; cook-maid.

Խահուէ , &c. *S.* Սուրճ , &c.

Խահեմ , էջի *va.* to overdo, to cook too much, to burn, to spoil ; to cor-

rapt, to ruin.

Խաղ, ուց or էց *s.* play, game; re-creation, pastime, amusement, sport; fun, joke, raillery, pleasantry, mockery; mummerly, foolery; games; scene, stage, theatre; *mus.* a note; *song, air; սեբ - ուց, gambling, gaming; -բ Աօմսիկայ, Olympic games; -բ Ըմբշա-մարտից, wrestling; գնդակ -, the game of tennis; - կճեայ գնդակաց, game of marbles; - նարակ, backgammon; - աղիւսակի, draughts; - սասրիմոյ, chess; - *աջկատուիկի, blind man's buff; - Թղթոյ, card-playing, *S.* Թուղթ; - բախտի, game of chance; - բառից, a pun, play upon words; Հլինեւ կամակ է -, to be in no mood for sport, not to be in a sporting mood; է - հասանիւ, զակասել է -ս, to abandon oneself to amusements; է - մասնել, to join a game; to sit down to play; Լինեւ Եւ ջողակ է -ի, to have a good game; to have a good-hand (*cards*), to be a lucky player; Լինեւ գգբաղդ է -ի, to have ill luck at play; կորուսանել է -ի, to play or to gamble away; վասնել զա- մենայն է -ի, to gamble away one's fortune, to lose one's fortune by gamb- ling; գագարել է -ոյ, to leave off play- ing; - համարել, to take as a joke; Հեն Լնչ -ոյ, it is not to be trifled with, it is no joke; - առնել զոք, ընդ - արկա- նել, to ridicule, to deride, to mock, to make sport or mockery of, to laugh at a person; ընդ - առնել, to rally, to joke with, to jest with; to turn to ridi- cule; ընդ -, ընդ -ս *ad.* for fun, in jest, for a joke, jestingly; որչափ - խաղա- ցի ընդ նոսա, how many tricks I play- ed on them! Թիլլ տուր սնդր զ-դ, Թիլլ զ-դ, joking apart, in good earn- est; - *կանչել, to sing a song.

Խաղ, էց *s.* shore, side of a river; meadow; marsh, moor; gulf, road- stead: division, pigeon-hole.

Խաղալիկ, լիաց *s.* player; dancer; game, play, toy, plaything; trifle, trifling amusement, foolery; gewgaw, bawble; *fig.* laughing-stock, butt; - Լինել, to become the laughing-stock of; - առնել, to make game of; - եղեւ բախտին, he was fortune's plaything, or the sport of fortune, fortune mock- ed him; հողմոց եւ աւեաց -, at the mercy of winds and waves.

Խաղալիք, լեաց *s.* plaything, toy,

knick-knack, trinket; trifle, trash, thing of nought; game, play; *anat.* joint, articulation, socket; touch, feel- ing; վաճառուլ -լեաց, toy-man; մի ժա- մավաճառ լինիք է -լեա, do not waste your time with trifles. [skin.

Խաղախ *s.* boat, barge; *raw hide, Խաղախորդ, աջ *s.* leather-dresser, currier; tanner. [tan.

Խաղախորդեմ, էցի *va.* to curry, to Խաղախորդութիւն *s.* tanning.

Խաղալի, աջ *a.* childish, playful.

Խաղակից *a. s.* playfellow, playmate.

Խաղակատակ, &c. *S.* խեղճատակ, &c.

Խաղաչանդիւս *s.* interlude.

Խաղալ *a.* calm, tranquil, serene, peaceful, undisturbed, quiet; - միտք, serene mind; -, -աբար *ad.* placidly, peacefully, calmly, quietly, serenely.

Խաղաղական *a. S.* Խաղալ; *s.* suppli- mentary vesper service: certificate of poverty; - Ովկիանոս, the Pacific Ocean; - զոհ, peace-offering.

Խաղաղածաւալ *a.* calm, placid, tranquil.

Խաղաղակեաց *a.* living in peace.

Խաղաղակոյտ *a.* peacefully assem- bled.

Խաղաղամբխ *a. s.* peace-breaker, turbulent, unquiet, restless, seditious, rebellious.

Խաղաղանամ, աջոյ *vn.* to be appeas- ed, tranquillized, to grow calm.

Խաղաղապահ, էց *a.* pacific, quiet.

Խաղաղասէր *a.* fond of peace, that loves tranquillity, peaceable, peaceful.

Խաղաղասիք, - սիք *a.* mild, soft, gentle. [moderation.

Խաղաղասիրութիւն *s.* love of peace,

Խաղաղարար, աջ *a.* peace-making, pacifying, conciliating; *s.* peace-mak- er, pacifier, reconciler.

Խաղաղարարութիւն *s.* pacification, reconciliation.

Խաղաղացուցանեմ, ուցի *va.* to pa- cify, to calm; to conciliate, to recon- cile. [tranquil, serene.

Խաղաղաւէտ *a.* very calm, peaceful.

Խաղալեմ, էցի *va.* to pacify, to ap- pease, to calm, to allay, to assuage; to conciliate, to reconcile, to accom- modate, to adjust; to hide, to con- ceal, to keep secret; -լիմ, էցոյ *vn.* to become calm, to be pacified, tranquil- lized; to be reconciled; Խաղաղեաց, be quiet, be tranquil, compose your-

self. [quietly, softly, gently.
Խաղաղիկ *ad.* peacefully; calmly,
Խաղաղութի *s.* peace; calm, tranquillity, quiet, rest, repose; pacification, conciliation; - **ընդ ձեզ**, peace be with you; - **ոգւոյ, մասց**, peace of mind; **այր - թէ**, angel or messenger of peace; **քաղցր, խորին, անդորր** -, perfect peace, profound tranquillity, sweet repose; - **առնել**, to make peace; **կեալ ի - թէ**, to live in peace; **առնել - ընդ ումեք**, to make one's peace with; - **թեամբ ընկեր ընդ ումեք**, to be at peace with; **վայելել ի խոր, յանվրդով - թեան**, to enjoy profound peace; to live in comfort; **աղմկել** -, to disturb, to break the peace; **աղաչել, խօսել ի -** or **ի հաշտութիւն - թէ**, to sue for peace; **մերժել զբան - թէ**, to refuse terms of peace, to reject means for reconciliation, to be opposed to conciliatory measures; - **թէ ad.** peaceably, peacefully, in peace; **արաստուհանց** -, - **ըզձեք ըզձացեալ**, the longed for peace; - **է ինձ**, I am happy and contented; - **պարգեւեոցէ նմա Տէր**, God rest his soul; peace to his soul; **Էրթ ի -**, **Էրթայք - թեամբ**, go in peace; God be with you; **մնա, մնայք - թէ**, goodbye! adieu!
Խաղամ, աջի տ. to play, to sport, to amuse oneself, to jump, to leap, to dance, to gambol, to frolic, to frisk about; **fig.** to ridicule, to mock, to deride; to jest, to joke, to play the fool; to move, to walk, to go, to depart; to go away, to march, to start on a journey; to take the field; to rush at, to swoop down on; to gush out, to spout forth, to spirt; **խաղացէ ի վերայ ք շողի Տեառն**, the spirit of the Lord shall fall upon you; **ամբք զամպօք ելեւել խաղային**, the clouds were gathering round; - **ընդ միմեանս**, to fall in love with, to be smitten with love; - **զոմամբ**, to make game of, to deride, to jeer, to insult; **մուս եւ կը -**, to go in and out, to frequent; **ընդ ամուրս խաղալով -**, to laugh, to scorn, to scoff at fortresses; - **ի պատերազմ**, - **ի վերայ մարտիւ պատերազմի**, to move against, to advance to the attack, to rush to battle; - **բանակին**, to decamp; to change quarters; **թաւալ գլոր, դիւթաւալ -**, to fall dead, to drag oneself along, to be thrown down,

to roll on the ground; **յաւաջ -**, - **գընալ**, to march, to advance; **յեաս -**, to retrograde, to retreat; **ակօք** or **ակօաւ աչաց** - **ի վերայ ուրուք**, to scowl at, to menace with threatening looks, to frown; - **բանիւք ի վերայ**, to apostrophize, to rail at or against some one, to revile, to burst into bitter invectives, to inveigh against; - **գթոց**, to pity, to have compassion on; - **ի սնոտիս**, to trifle, to waste one's time on trivial occupations; - **ի ...**, to play at ...; S. **Թուղթ, Խաղ; խաղան մանկուհին ի պարտիզի**, the children are playing, are at play in the garden; **ո՛ւմ անկ է -**, whose turn is it to play? whose move is it? **գործն զինի բանին խաղայր**, no sooner said than done. [brace.
Խաղապատանք *s.* affectionate embrace
Խաղապատիմ, էցայ տ. to embrace affectionately, to caress, to fondle; to embrace the knees, to supplicate with weeping; **օձասիկ - եալ**, interwoven, interlaced, entwined like serpents.
Խաղալ *s.* gargle, gargling; - **առնել**, to gargle. [ments.
Խաղասեր *a.* playful, fond of amuse-
Խաղարան *s.* play-ground; gaming-house; theatre.
Խաղարկութիւն *s.* play, sport, diversion; **Թատրոնական -ք**, theatrical representations. [fluid; *s.* S. **Խաղացք.**
Խաղաց, էց *a.* flowing, running,
Խաղացող, այ *s.* player.
Խաղացումն S. **Խաղացք**; - **ցմունք շնորհաց**, inspiration of the Divine Spirit.
Խաղացուցանում, ուցի տ. to cause to move, to march, to transfer, to transport, to carry away; to advance, to drive forward, to push on; to pour out, to spirt; S. **Թաւալգլոր.**
Խաղացք, էց *s.* course, current; pouring out, effusion; forward movement, progress, advance.
Խաղաւարտ, էց *s.* abscess, apostume; swelling; wen; wart; pimple, pustule, tubercle; **եռալ, ի վեր եռալ - էց**, to suppurate, to form an abscess, or tumour.
Խաղբակում, էցի տ. to deceive, to entrap, to draw into a snare, to inveigle; to vex, to trouble.
Խաղբք, բէց *s.* snare, trap, ambush;
ընդ աղբ եւ ընդ խաղբ գալ, to be ill-

clothed, to be poorly or shabbily dressed.

Խաղեայ, ետեղ *s.* play-ground; tennis court; - Թօտեր *S.* Թասր.

Խաղթուղթ *s.* card, playing card; սրցակ խաղթղթոյ, pack of cards; հը մայել խաղթղթովք *S.* Թուղթ.

Խաղխամ, սց *s.* bars, rails; grating, railing, rail-fence; palissade.

Խաղխամեայ *a.* grated, cross-barred; open, openwork; - դուռն, iron-gate.

Խաղճախուղճ *s.* gristle, cartilage.

Խաղճմուկք *s.* anat. glands.

Խաղղղ, ոյ *s.* grapes; ստուղ - ոյ or - սպտուղ, a grape; կուտ - ոյ, grape-stone; խակ -, աղբի, sour -; կթէլ զ-, to gather -; արինն - ոյ, wine.

Խաղղղաբեր *a.* bearing or producing grapes. [*sour.*

Խաղղղագանն *a.* whose grapes are Խաղղղախոտ *s. bot.* louse-wort, peduncularia. [*coat of the eye.*

Խաղղղեայ Թաղանթ *s.* uvea, uveous

Խաղղղենի *s.* vine. [*cricket.*

Խաղղղեփեաց *s. zool.* staphylinus;

Խաղղղիկ *s.* currants, small grapes; gooseberry; night-shade, bane-wort, morel; *anat.* uvula.

Խաղղալեղու, -լուր *a.* guttural, rough, harsh, hard, unpleasing, grating to the ear (language).

Խաղտեր *s.* music-book.

Խամ *a.* inexpert, unskilled, unpractised, ignorant; *s.* new wine, must.

Խամանամ, ացայ *vn.* to be unskilful or inexpert; to leave off a habit, to break a custom. [*skill, or practice.*

Խամութիւն *s.* ignorance, want of Խամձերք *s.* chin.

Խամութ *s.* traces, (harness).

Խամրանամ, սցայ *vn.* to fade, to wither, to dry, to shrink, to waste away, to languish, to grow weak, to be stunted; to spoil, to tarnish.

Խամրացուցանեմ, ուցի, Խամրեմ, էջի, Խամրեցուցանեմ *va.* to wither, to cause to shrink, to weaken, to stunt, to kill; to tarnish, to spoil.

Խամրիմ, էցայ *S.* Խամրանամ.

Խայթ, էց *s.* sting; spur, goad, prickle; *fig.* incentive; -ք մտաց, խըղճի, remorse, stings of conscience, compunction.

Խայթահար *a.* pungent, stinging, sharp; *s. bot.* dwarf holly. [*to goad.*

Խայթահարեմ *va.* to sting, to spur,

Խայթեմ, էջի *va.* to sting, to prick; *fig.* to nettle, to pique; խիղճն խայթէ զնա, he feels remorse, he scruples at.

Խայթոց, սց *s.* sting; point; prick;

-ք, *S.* Խայթուած.

Խայթոցաւոր, սց *a.* stinging, furnished with a sting.

Խայթուած, ոց *s.* sting, prick, insect-bite; bite; - վերսբուժական, puncture.

Խայթունն *s.* stinging, tingling, pricking; quilting, stitching, pinking.

Խայծ, ի *s.* bait, decoy; slice, bit, piece, morsel; spot, speckle; *dark or ripening colour of fruits.

Խայծեմ, էջի, Խայծիմ, էցայ *vn.* to begin to ripen, to ripen, to grow ripe (grapes). [*to mature; to ripen grapes.*

Խայծեցուցանեմ, ուցի *va.* to ripen,

Խայծոտ *a.* spotted, speckled.

Խայծուած, ոց *s.* colouring, beginning of ripeness in grapes.

Խայտ, Խայտաբլէտ *a.* spotted, checkered, dappled, speckled, variegated.

Խայտաբլէտութիւն *s.* odd medly of colours, motley. [*iesome.*

Խայտալէլ *a.* joyful, vivacious, frolic,

Խայտախարի, -իւ *a.* speckled, spotted; dapple, motley, sorrel, roan, piebald; կիճ -, serpentine marble.

Խայտալիւ *a.* mild, pleasing, sweet looking.

Խայտաճամուկ *a.* spotted, speckled, marked; դործ -, inlaid work; - յօրինել, to inlay, to mark, to speckle.

Խայտամ, սցի *vn.* to leap for joy, to be in extasy, to frolic, to sport about; - զիւրք, to become insolent, to rebel.

Խայտանք *s.* extasy, transport, thrill of joy.

Խայտապիտակ *S.* Խայտախարիւ.

Խայտառակ *a.* covered with disgrace, loaded with shame, infamous, ignominious, disgraceful, shameful; -, -աբար *ad.* shamefully, ignominiously, disgracefully, infamously.

Խայտառակամահ *a.* of an ignominious death.

Խայտառականք *S.* Խայտառակութիւ.

Խայտառակեմ, էջի, Խայտառակեցուցանեմ, ուցի *va.* to put to shame, to shame, to make ashamed; to unmask; to debauch, to ruin, to corrupt; to expose naked; to violate, to dishonour, to blast.

Խայտառակութիւն *s.* shame, oppro-

brium, disgrace, ignominy, infamy, turpitude, dishonour; the private parts. [to variegate.

Խայտաշուշանեմ, ուշի va. to spot, Խայտուկ s. harlequin; zool. spotted red-shank.

Խայտուցք s. speck, spot, mark.

Խայրի, բույ, բեայ s. fruit, production; offering, oblation.

Խան, էջ s. dish, platter, tray; basket, hamper: crumbs; raspings; filings, chips: *inn, hostelry.

Խանաթ s. trace, footstep; Ի - ան կանել, to trace, to follow a track.

Խանգար s. disorder, confusion, disturbance; waste, ruin, corruption; perversion, depravation; overthrow; a. disordered, confused, spoiled; - առնել S. Խանգարեմ.

Խանգարեմ, էջի va. to disorder, to disturb, to confuse, to confound, to disconcert, to put out of countenance; to spoil, to mar, to break, to destroy; to corrupt, to ruin; - զառուջելու թիւն, to ruin the health.

Խանգարիմ, էջոյ տ. to be out of order, to be spoiled; to give one's self up or over to, to addict one's self to.

Խանգարիչ a. causing disorder, spoiling, corrupting, disorganizing; s. disturber, corrupter, destroyer; perverter, seducer; perturber.

Խանգարումի S. Խանգար s.

Խանդ, էջ s. desire, inclination, wish; fury, transport; poetic fire, genius, enthusiasm; tenderness, affection, love; - առնել, to despise, to reproach, to contemn.

Խանդադորով լինի տ. to be moved, touched, affected.

Խանդակած, Խանդաղակած a. tender, compassionate, full of tenderness, affectionate, loving, warmly attached, dotingly fond; affecting, moving, touching, piteous; ad. tenderly, affectionately, lovingly; - սիրել, to love dearly, to be passionately fond of; - սէր, tender love, fondness.

Խանդակածիմ, թեալ տ. to melt with tenderness, compassion or love, to grow attached.

Խանդաղատաղին, -տական a. tender, fond, loving, affectionate; moving, melting, affecting, pathetic.

Խանդաղատանք s. tenderness, affec-

tion, emotion, compassion, pity; Ի - նսածէլ, to move, to affect, to touch; - նոք ad. tenderly, affectionately.

Խանդաղատելի a. moving, affecting.

Խանդաղատեմ, էջի va. to move to compassion, to excite pity, to compel to tears; - միմ, էջոյ տ. to melt to tenderness, to be moved with compassion, to have pity; to entreat, to beseech, to supplicate, to implore; Խանդաղատէր սիրտ նորա, he was deeply moved; Խանդաղատեցաւ զնովաւ, he took compassion on him; - ընդ, to be moved to pity by. [դաղատանք.

Խանդաղատու թիւն, - առնի S. Խան.

Խանդամ, աջի տ. to envy, to be envious of, to grow or to be jealous of, to look at with a jealous eye.

Խանդանք, Խանդու թիւն s. envy, spite, jealousy; desire, covetousness, greed. [net: diamond.

Խանդու մանդ, Ի s. load-stone, mag-

Խան թէփար s. bot. dittany.

Խան թուռք s. fringe, trimming.

Խանծ, Խանձ, էջ s. bait, lure, decoy; fig. allurements, charm, attraction: match; percussion-cap; burn, burning, scorching; odour of burning or scorching, *burnt smell; - Իւ որսալ, to bait, to allure, to decoy, to entice; - արկանել, to kindle, to light; to stir up, to poke a fire; - փառաց, շահու, the attraction of glory; the allurements of gain.

Խանձաւ a. burnt.

Խանձատեմ, էջի va. to burn, to scorch, to singe; - միմ տ. to be burnt.

Խանձարուր, արրոյ s. swaddling-band, swaddling clothes; cradle; սլաակել Ի - ս, to swathe, to swaddle; սրձակել Ի Խանձարրոյ, to unswathe, to take out of swaddling clothes; Ի Խանձարրոյ, անդասին Ի Խանձարրոյ, from the cradle, from childhood, from infancy; սւր - բէ էն նորա, his birth-place; - բ քաղաքակրթութեան, the cradle of civilization.

Խանձարրապառ a. swaddled; - լի նել, - միմ, to be wrapped in swaddling clothes. [swathe.

Խանձարրեմ, էջի va. to swaddle, to

Խանձեմ, էջի va. to roast, to broil, to toast, to scorch, to singe, to burn; to set fire to, to kindle; - զպատկրալմ, to inflame to war, to kindle the flames of war; - զհուր ասպտամբու.

Թեան, to stir up the fire of rebellion.

Խանձեցող, ցանկեմ, ուշի յս. to allure, to entice; to familiarize, to attach, to attract, to draw with.

Խանձիմ, էցայ յո. to roast, to broil, to scorch, to burn, to glow; fig. to be fired with, to bend one's whole soul to, to become attached to, to apply one's self to, to get accustomed or inured to, to give one's self up to; to be eager, to long, to burn with envy or desire, to be enamoured of, to be smitten with, to burn with love, to be mad with love for; - յանառակութեմ, to be sunk in dissoluteness. [smoke.

Խանձիր s. odour of burning, of Խանձող s. brand, fire-brand; live-coal; lava.

Խանձոց s. fish-hook.

Խանձրահամ, -հոս a. that has an odour or flavour of burning, having a burnt taste or smell.

Խանութ, Կթից s. shop; manufactory; treasure; store, warehouse, magazine; Խանթի տիկին sf. shop-keeper; Ի - նստել, to keep a shop, to traffic; -բ ալեաց, the depths of ocean; -այբ s. pl. shops.

Խանութատան, -թպան, այ s. shop-keeper, retailer, tradesman.

Խանչանամ, ացայ յո. to be puffed up, proud, swollen with pride.

Խանչեմ, էջի յո. to roar, to bellow; to bray; to grunt.

Խանչիւն, -չումն s. roaring, bellowing; hraying; grunting.

Խանչումն s. inflation, distension; fig. swelling, puffing up, pride; inclination, propensity.

Խանտ a. dishonest, lewd, lascivious.

Խանտածութիւն s. envy.

Խանտամ, Խանտանք or Խանտաւորութիւն S. Խանդամ, Խանդանք.

Խաշ, Ի s. stew of sheep's trotters; bot. pennyroyal.

Խաշար a. S. Խոռք; s. young tree, shoot, sucker; stake, pile. [einc.

Խաշտաշ S. Մեկոն; -իւ chem. cod- Խաշ, շին, շինք, շանց s. flock of sheep, sheep. [herd.

Խաշաբայծ, Խաշադարման a. shepherd- Խաշադարմանութիւն s. shepherd's employment.

Խաշամահ, ղյ or Ի s. rot, murrain.

Խաշարած, այ, Խաշարօս, Ից s. shepherd; կին, աղջիկ - , shepherdess;

ժանուկ -, shepherd boy.

Խաշաւէտ a. rich in flocks.

Խաշաբէլ, ղյ s. bot. rhubarb.

Խաշոյ, Խաշու s. broth; decoction.

Խաշ, Ի s. cross; crucifix; fig. cross, sorrows, tribulation; սուբբ - , the Cross, the Holy Rood; Ի - հանել, կա Իեղզէ, to crucify; Ի - ելանել, to be crucified; - առնել, հանել, to make the sign of the cross, to cross one's self. [bearer; crusader.

Խաշաբարձ a. cross-bearing; s. cross-

Խաշադուխ a. cross-headed.

Խաշադրօշ Նշանակ S. Խաշաւա.

Խաշազգեաց, -զգեցիկ, -զգեստ a. bearing the cross, enduring patiently, patient; -զգեստ, crossed.

Խաշալուայ առնեմ, to bless water by immersing a crucifix. [crucifix.

Խաշակալ, -բ s. desk or rest for a

Խաշական a crucial, that appertains to the cross.

Խաշակիր, կրաց a. cruciferous; s. bot. cruciferous plant; cross-bearer; crusader; -բ, the crusades, the crusaders.

Խաշակից a. companion in crucifixion; crucified together; - լինել S. Խաշակցիմ. [sign of the cross, to cross.

Խաշակնքեմ, էջի յս. to make the

Խաշակրութիւն s. crusade.

Խաշակրօծ a. suffering for Christ's sake, patient, austere; christian.

Խաշակցեմ, ցեալ յս. to crucify together; -ցիմ, էցայ յո. to be a companion in crucifixion, to be crucified with another.

Խաշակցութիւն s. the being crucified with another; participation in the passion of our Lord.

Խաշահան, -հանու, այ s. crucifier.

Խաշահանութիւն s. crucifixion.

Խաշաձեւ a. cruciform, crossed; ad. cross-wise; - դնել, to place across.

Խաշամած a. nailed to a cross, crucified.

Խաշամահ a. dead on the cross, crucified; - սպանանել, to put to death on the cross, to crucify.

Խաշամարտութիւն s. hostility to the adoration of the Holy Cross.

Խաշանիչ S. Խաշաձեւ; - փայտ, the cross; - հասանել, to cross, to place across.

Խաշանման a. cross-like.

Խաշանշան S. Խաշաձեւ; s. the sign

of the cross; - առնել, to make -.

Խաչադարձար *a.* crucified, tortured on the cross. [parson.

Խաչասպահ *s.* parish priest, country

Խաչասպառ, *ից* *s.* worshipper of Christ crucified, christian.

Խաչապէս *ad.* in form of a cross, crosswise; - դնել առ իրեարս զձեռս, to cross the arms.

Խաչափայտ, *ի* *s.* wood of the cross, cross; crucifix; *bot.* peony; anemone.

Խաչափառ, *ի* *s.* crab, craw-fish.

Խաչգլուս *s.* discovery of the Holy

Խաչէլեալ *a.* crucified. [Cross.

Խաչելութի *s.* crucifixion; crucifix.

Խաչեմ, *եցի* *va.* to crucify, to fix on the cross; -իմ *vm.* to be crucified.

Խաչերկաթ *s.* tripod.

Խաչվառ, *այ* *s.* gonfalon, holy standard; -ահիր, gonfalonier. [Holy Cross.

Խաչվերաց, *ի* *s.* exaltation of the

Խաչօրհնէք *s.* benediction of the

Խառ *s.* thorny shrub. [Holy Cross.

Խառամանեմ *vm.* to twist rope.

Խառան, *այ* *s.* rope, cord, string; iron collar. [collar or chain.

Խառանաձիւ *a.* collared, wearing a

Խառանեմ, *եցի* *va.* to chain up; to tie with ropes. [ble; to gnaw, to bite.

Խառատեմ *va.* to destroy, to crum-

Խառատումն *s.* destruction, waste.

Խառեմ, *եցի* *va.* to wring the neck, to twist, to wrench, to draw, to pull out.

Խառխառոս սիւն *s.* spiral column.

Խառն, *ից* *a.* mixed, compound; confused, in disorder; complicated, indistinct; impure, obscene, lewd; *ad.* confusedly, indistinctly; together, conjointly; *s.* mixture, conjunction; coition, copulation, coupling, pairing, rut, rutting; *ի -ս* լինել, to be in rut, on heat, in pairing time; *ի -ս* դալ, to pair, to couple, to leap, to mount, to cover (mares, &c.); ածել *ի -ս*, to yoke, to match, to pair, to couple, to join together.

Խառնաբան *a.* obscure in speech, difficult to understand; indistinct, confused. [chimæra.

Խառնագաղան *a.* hybrid; - հրէշ,

Խառնագինաց *a.* licentious, dissolute, rakish, libertine. [riegated.

Խառնագոյն *a.* parti-coloured, va-

Խառնագործ *a.* wicked, villanous.

Խառնադէղ, *դք* *s.* an emetic.

Խառնաթան *s.* vegetable soup.

Խառնախուժ *S.* Խաժանուժ. [fame.

Խառնախուց իշտիկք *s.* house of ill-

Խառնախօս, *այ* *a.* that speaks confusedly or impurely, confused; unchaste, impure.

Խառնախօսութիւն *s.* idle talk, prating; buffoonery, scurrility; confused or impure language, barbarism; obscene discourse.

Խառնակ, *այ* *a.* mixed, confused, embroiled, complicated; impure, obscene; *s.* tie, bond, union; copulation, pairing; the rabble, the mob.

Խառնակաբան *a.* *ad.* abusively; improperly said. [կեաց.

Խառնակեաց, *եցաց* *S.* Միաբանու-

Խառնակեմ, *եցի* *va.* to mix, to blend;

to confuse, to perplex, to embarrass, to confound; to intrigue; to disturb, to embroil; to twist; to couple or pair; -իմ *vm.* to be mixed, confused, confounded with; to come to blows, to fight; to be in communication with, to haunt, to frequent; to have commerce

Խառնակեցիկ *S.* Խառնադնաց. [with.

Խառնակեցութիւն *s.* licentious life, debauchery. [persons, profaned.

Խառնակոխ *a.* trodden by impure

Խառնակութիւն, -ումն *s.* medley,

confusion, disorder, chaos; disturbance, perturbation, tumult; profanation; coition, copulation; *ast.* conjunction; որդի -թէ, bastard son; արդա-

րեւ վայր -թէ է, it is a perfect Babel.

Խառնակրօն *a.* incredulous, unbelieving, impious; vulgar; *S.* Խառնա-

դնաց.

Խառնաձայն *ad.* indistinctly, inarticulately; *a.* not clearly audible, indistinct, confused; -, -ութի *s.* resonance; - հնչել, to give an uncertain sound; to utter confused cries; - շունջ, confused murmur; էթէ - ար- ձակեցի փողը, if the trumpet give an uncertain sound.

Խառնադանձ օս -դանջ, *ից* *s.* the mass, the common herd, the multitude, the rabble, the mob; *a.* low, vulgar, plebeian; - ամբոս, the lower classes, the common people, the scum or dregs of the people, the vulgar.

Խառնամաղ կոշաք *s.* siftings. [gled.

Խառնաման, -եալ *a.* twisted, entan-

Խառնամառն, -եալ *a.* mixed, confused. [a disorderly rabble.

Խառնամբոխ *a.* tumultuous; *ad.* with

Խառնապատուժ *ad.* related indistinctly, confusedly, without method.

Խառնավար *a.* ill-used, ill-treated; - առնել, to abuse, to misuse, to make a bad or ill use of.

Խառնարան *s.* goblet, cup, bowl; banquet, feast; crater; *fig.* recipient of the Word (Virgin Mary).

Խառնարձակ *a.* pronounced confusedly, indistinctly; *ad.* in a huddle, pell-mell.

Խառնափնդոր *a.* embroiled, disordered, intricate, confused; *ad.* confusedly, disorderly, pell-mell.

Խառնափնդորեմ, էջի *va.* to throw into disorder or confusion; to embroil, to confuse, to perplex, to disturb.

Խառնափնդորութիւն, - ունն *s.* confusion, disorder, disturbance, embroiling, perplexity.

Խառնէլի *s.* cup, goblet, bowl; liquor, beverage, drink, potion, libation; crater; -բ թեւոյ, the tiller ropes; Խառնել -ս, to offer, to pour out libations.

Խառնեմ, էջի *va.* to mix, to mingle, to blend; to join, to incorporate, to unite; to combine, to amalgamate; to confound, to confuse, to perplex; to mix up, to season; to intermix, to intermingle; to intertwine, to interweave; to adulterate, to taint, to tinge; - բարեկամեմ, to knit in friendship; սէր -, to fall in love with; - զկերակուրս, to lay the cloth, to spread the table, to serve up; - զգոյ ընդ շարմանդս, to button; to huckle; to unite; - զձեռն իւր ընդ ձեռն ընկերի, to take one another by the hand; խեղ - , to exert all one's powers of ingenuity; - ի ծով, to sail in the open sea; զխորս -, to swim in the sea; - զանձն, to meddle, to intermeddle, to interfere, to interpose, to intrude; - իմ *vn.* to intermingle, to mingle together, to get mixed up, to amalgamate, to meddle; to engage, to entwine; to engage in conflict, to fight, to come to blows; to be joined, to join, to unite; to take a share in, to be concerned in; to conjoin, to have carnal knowledge of; to join, to form a friendship; Խառնեցաւ պատերազմն, the battle began.

Խառնիկուռն or Խառն ի կուռն *ad.* confusedly, tumultuously, disorderly, at random, right and left, right or

wrong, helter-skelter, pell-mell; - բանք, rigmarole; - Խառնել, to bungle, to stammer out.

Խառնիճ, նճաց *s.* zool. grasshopper.

Խառնիճադանճճ՝ S. Խառնադանճճ՝.

Խառնիչ *a.* mixing, that mixes; *s.* slice, spatula. [scenity in discourse.

Խառնիտութիւն *s.* impurity, ob-

Խառնող *s.* intriguer, meddler.

Խառնոց S. Խառնելի.

Խառնուած, ոյց *s.* mixture, composition, compound; temper or tempering; paste, luting; complexion, constitution, temperament, nature; junction; consanguinity, relationship; conjunction, union; the sense of feeling, touch; tie, bond; concert, harmony. [pared, compounded; seasoned.

Խառնուածոյ, ից *a.* composed, pre-

Խառնութիւն *s.* mixture, composition; incorporation, junction, union.

Խառնումն *s.* S. Խառնուած; - զբրայց, engagement, conflict; - գետոց, confluence of rivers; - ստամբսի, * rising of the stomach, indigestion.

Խառնորդ *s.* mixture; jumble, medley; conflict, close fight, engagement, action; union, reunion; carnal connection; confluence.

Խառնելմ *vn.* to bray; to growl.

Խառուղ *s.* dried grapes, raisins; bun, plum-cake. [linen.

*Խառեակ or -տեկ *s.* fine strong *Խառուիճ՝ *s.* wooden mould for pastry.

Խար *s.* grass, hay, forage; food for cattle, pasture; - or Խառ, thorn; -ի պառուղ, hips, haws.

Խարաբուղ *s.* cooper's adze; plane.

Խարազուղ *s.* zool. species of locust, attacus.

Խարազան, այց *s.* rod, switch, whip, knout, lash, scourge, cat-o-nine tails; discipline, flagellum; Հարուած -ի, stroke of a whip; Հարկանէլ -աւ, S. Խարազանեմ.

Խարազանաբախ լինիմ *vn.* to thrash oneself with the discipline, to scourge, to flagellate oneself.

Խարազանաբախութի *s.* scourging, flagellation, discipline.

Խարազանահալած առնեմ *vn.* to drive away with the whip.

Խարազանեմ, էջի *vn.* to whip, to scourge, to lash, to thrash, to flog.

Խարազն *a.* rude, coarse, rough, of

hair-cloth; *s.* hair-cloth, sack-cloth, hair-shirt; - զգե՛նու՛ւ, to wear hair-cloth.

Խարազնազգեաց, - զգեստ *a.* wearing sack-cloth; - լինե՛ւ, to wear hair-cloth.

Խարակ, այ *s.* rock. [rocky.

Խարակածեւ *a.* steep, cragged,

Խարակածուհն *s.* zool. gudgeon.

Խարակեմ, էջի *va.* to burn, to scorch, to tan, to brown; to toast; to heat, to warm; to imbibe, to anoint.

Խարակիչ *s.* burning, caustic.

Խարամ *s.* scoria, dross, slag.

Խարամանի *s.* the devil, demon; venomous serpent.

Խարան, այ *s.* med. cautery; cauterization; blister; brand; (կնիք) brand-iron; - ս արկանե՛ւ, - ս ի վերայ գնե՛ւ, ի - ս մատչե՛ւ, to cauterize; դարմանե՛ւ, պատե՛ւ զ-, to dress an issue.

Խարանաբար *s.* lunar caustic, nitrate of silver; caustic potash.

Խարափ *s.* ditch; trap, snare.

Խարբ, ից *s.* sword; *a.* flagitious, iniquitous, wicked; ill-bred; lewd.

Խարբալ, ից *s.* sieve, cribble, bolt-er; *mech.* bolting-mill.

Խարբայեմ, էջի *va.* to sift, to riddle, to bolt; *fig.* to tempt, to try.

Խարբախչ *s.* sifter. [temptation.

Խարբարուն *s.* act of sifting; *fig.*

Խարբուզ, բզայ *s.* zool. roe-buck.

Խարբուծի *s.* iniquity; libertinage.

Խարբուխ, բի՛ի *s.* catarrh, cold; ծանր, թեթեւ - , severe, slight cold; - գլխոյ, cold in the head; - լինե՛ւ, օխտանալ զ-, to catch a cold; ըմբռնել խարբուս գլխոյ, to have got a cold in one's head; պատճառե՛ւ զ-, to give a cold, to cause to catch a cold; բառնալ, փարատե՛ւ զ-, to cure a cold.

Խարդախ, այ *a.* knavish, roguish; that falsifies, that forges; false, counterfeit, adulterated. [ious.

Խարդախական *a.* deceitful, fallacious.

Խարդախանք *S.* Խարդախութիւն; - նս նիւթե՛ւ, to deceive, to dupe, to entrap.

Խարդախեմ, էջի *va.* to cheat; to falsify, to counterfeit, to forge; to feign, to simulate; to corrupt, to adulterate; to sophisticate; to dissemble; - ուռեք զմահ, to plot the death of.

Խարդախիչ, - խող *S.* Նենդիչ.

Խարդախութիւն, - ուն *s.* fraud,

knavery; falsification, forgery, act of counterfeiting; adulteration; chicanery; violation, rape.

Խարդաւանակ լինիմ *va.* to conspire against, to attempt evil, to deceive; *vn.* to risk, to be exposed to danger.

Խարդաւանական *a.* traiterous, deceitful, fraudulent, knavish.

Խարդաւանեմ, էջի *va.* to cheat, to overreach, to circumvent, to defraud; to implicate, to involve, to entangle; to precipitate; to deflower, to violate.

Խարդաւանութիւն, - անք *s.* fraud, deceit, circumvention, crime, outrage; - կուսի, violation, deflowering.

Խարեմ, էջի *va.* to cauterize; to brand; to blind with hot irons; *fig.* to stigmatize, to afflict, to distress, to cut to the heart.

Խարի *s.* anat. penis.

Խարխի, բխայ *s.* base, foundation; pedestal; legs, feet; anchor; - արկանե՛ւ, ընկենու՛ զ-, to anchor, to cast anchor; - վերայցուցանե՛ւ, լուծանե՛ւ զ-ն, to weigh anchor; - արիեալ կալ, to be, to ride or to lie at anchor; - յուսոյ, anchor of hope; - փրկութիւն, sheet anchor; *fig.* last resource, last shift.

Խարխալանք *s.* shaking, tottering, ruin; *fig.* perverseness, error, aberration.

Խարխալեմ, Խարխարեմ, էջի *va.* to shake, to shatter, to demolish, to ruin, to destroy; to deteriorate, to hurt, to corrupt; to renew pain or grief; - ըզ-վէրս, to tear open healing wounds; *fig.* to irritate, to excite anew; - զգը-ժնդակութիւնս, to renew one's griefs; - զմիտս, to vacillate, to waver; - լիմ *vn.* to fall to ruin or decay, to perish.

Խարխարիչ *a.* destructive, ruinous.

Խարխարուն *s.* destruction, waste.

Խարխափ, ի, - ք - , առ - , ընդ - ս *ad.* gropingly; - գնալ, շըրէլ, to grope along, to feel one's way, to go groping; - խնդրել, to grope about for; *S.* Խըշափ. [ing about.

Խարխափանք *s.* groping along, feel-

Խարխափեմ, էջի *vn.* to grope along, to feel one's way; to fumble: to shake, to rustle.

Խարխիմ, Խարխիմ *S.* Խարխալմ.

Խարխնձեմ *vn.* to bray.

Խարխուլ, - սու *a.* ruinous, falling, tottering to decay.

Խարձ , Խց , ձուհք *s.* cane-brake, reedy fen; thorny brake.

Խարմեայ ակն *s.* paste diamond.

Խարչ *s.* the boiling, boiled meat, &c.

Խարչառեմ , Էցի *va.* to burn; -տխմ *vn.* to burn, to scorch, to be parched, to wither; - Ի ծարաւոյ , to be parched with thirst; - Գարովուլ , Գժովուլ , to burn with love, with tenderness.

Խարչափ , - ումն *s.* rustling, murmur.

Խարչափեմ , Էցի *vn.* to rustle.

Խարչափուն *a.* rustling, murmuring.

Խարչեմ , Էցի *va.* to boil, to stew; to scald; to scorch, to burn.

Խարչիկ , բուկայ *s.* fire, fire-brand; live-coal; pyre, funeral-pile; - արկա նէլ , վառէլ , լուցանէլ , to light a fire, to set on fire; - մահահամբոյր , funeral pile. [disaster.

Խարուանք *s.* misfortune, calamity, Խարուխմ *vn.* to be unhappy, unprosperous, extenuated.

Խարուկածին *a.* born of, or produced by fire, ardent, luminous, fiery.

Խարուկեմ , Էցի *va.* to burn; -կխմ *vn.* to be on fire.

Խարուան *s.* cauterization.

Խարսխածեւ *a.* anchor-shaped.

Խարսխանիչ *s. mar.* buoy.

Խարսխեմ , Էցի *va.* to fix, to establish, to found; - զնան , to cast anchor; - Գոյս Իւր յինն , to fix or anchor one's hopes on; - իմ *vn.* to be fixed, established, based, founded.

Խարստի *s.* stallion, entire horse or

Խարս , Խց *s.* filig. [ass.

Խարսած , ոյ *s.* filings.

Խարսածոյ , Խց *a.* filed.

Խարսաւիակ *s.* patron of living.

Խարտեաչ , աւելի , -տեչ , Ի *a.* fair, light, flaxen; fallow.

Խարտեմ , Էցի *va.* to file.

Խարտեչագեղ *a.* fair-complexioned; - վարոք , fair-hair, golden-hair.

Խարտեչանամ , ապոյ *vn.* to become

Խարտիչ *s.* filer. [fair or flaxen.

Խարտոց , Ի *s.* file. [rough horse-tail.

Խարտոցախոս *s. bot.* shave-grass ,

Խարտոցածուկն *s. zool.* dab, burt, bret-fish.

Խարտուած , Խարտուլ *S.* Խարսած .

Խարտուան *s.* act of filing.

Խաւ , ոյ *s.* couch, cot, bed; plait, fold; nap on cloth, down on fruit or plants; - հանածոյից , stratum, layer, bed; - Ի - , - Ի -ոյ *a. ad.* folded, plait-

ed, doubled; in folds, doubly.

Խաւար , Ի , աւ *s.* darkness, obscurity; փց , grief, sorrow, affliction; blindness, delusion, ignorance; hell; devil; *a.* dark, obscure, gloomy, murky; ընդ - . Ի -ի *ad.* in the darkness, darkly; - աղմամուղմ , utter darkness; - շտափեւ լի , darkness that could be felt; - Գիւ չերոյ , the shades of night; - ագիտու թեան , the darkness of ignorance; Ի - Դառնալ , to get or to grow dark, to become obscure; ընդ - Գնալ , to walk in darkness; to be ignorant of; բաւ ժին -ին առնել , to condemn, to damn; - կարաւ զամենայն երկիր , darkness covered the whole earth; *S.* Հմբռնիմ .

Խաւարաբեր *a.* bringing darkness, tenebrous.

Խաւարաբնակ *a.* dwelling in obscurity, obscure, gloomy; -բ *s.* devils, demons.

Խաւարաբորբ *a.* dark, murky, dim.

Խաւարադնաց *a.* walking in the darkness.

Խաւարողգած *a.* dark, gloomy, dismal, sad; - լինել , to become darkened, or obscured; - խափնուլ , to become blind.

Խաւարադգեաց , -գգեսա *a.* clothed in darkness, surrounded with gloom,

Խաւարածիր *a. s.* ecliptic. [darkling.

Խաւարակեաց *S.* Խաւարաբնակ .

Խաւարակոյր *a.* blinded by darkness.

Խաւարակուլ *a.* that dissipates darkness; plunged in obscurity.

Խաւարակոււ *a.* utterly dark.

Խաւարահարած *a.* chasing away darkness.

Խաւարամած *a.* surrounded with darkness, obscure, gloomy, dark.

Խաւարանոյր *a.* tortuous & tene-

Խաւարայած *S.* -բազնաց . [brous.

Խաւարային *S.* Խաւարին .

Խաւարանամ *S.* Խաւարիմ .

*Խաւարանկեակ *s.* camera obscura.

Խաւարասէր *a.* loving obscurity or darkness. [obscurity.

Խաւարանուռնդ *a.* brought up in

Խաւարանոյզ *a.* immersed in obscurity, buried in darkness. [darkness.

Խաւարասովոր *a.* accustomed to

Խաւարարգեւ *a.* kept in obscurity, hidden; that keeps in obscurity (tomb), sombre, obscure, black, dark.

Խաւարեայ *S.* Խաւարին . [լինմ .

Խաւարեմ *S.* -էցուցանեմ & Խաւաւ

Խաւարեցուցանեմ, ուչի *va.* to darken, to spread darkness, to obscure, to dim; to eclipse; to extinguish; to blind; լուսինն նէ զարեգակն, the moon eclipses the sun.

Խաւարիմ, էցայ *տո.* to be darkened, obscured, eclipsed; to be blinded; Խաւարեցաւ արեգակն ընդ ժամս երիս, the sun remained eclipsed three hours.

Խաւարին *a.* obscure, gloomy, dark.

Խաւարծի *s.* tendril; shoot; offshoot, bud, sprout, germ.

Խաւարծիլ *s. bot.* rhubarb plant; the tendrils of the vine.

Խաւարումն *s.* darkening, offuscation; tenebræ; *ast.* eclipse; - արեգական, լուսնի, solar, lunar -; - բոլորական, մասնական, մանեկածեւ, total, partial, annular -.

Խաւարուտ, չըւտ, չտին *a.* obscure, gloomy, dark; murky, misty, foggy; Ի Խաւարէտի, in the darkness or obscurity.

Խաւարտ, էց *s.* greens, pot-herbs, vegetables, garden-stuff; salad; - ավաջաւ, green-grocer.

Խաւարումին *a.* bearing or producing vegetables; reared on vegetables.

Խաւեակ *s.* amphora, urn, earthen pitcher, jug, jar, pot. [layers (dish).

Խաւեղ *a.* composed of alternate

Խաւիծ *s.* hasty-pudding.

Խափ, Ի, չք *s.* surprise, surprising; seizure, seizing; impediment, hindrance; agitation, transport, fury; ընդ -ս *ad.* by surprise; Ի -ս անկանել, to be surprised, seized, led away.

Խափական լինել սրտի. to palpitate.

Խափան, այ *s.* hindrance, impediment, obstacle; encumbering; inactivity, idleness, sloth; *a.* idle, unoccupied; hindered, prevented; stopped, discontinued; - առնել, լինել, to hinder, to impede, to prevent; - կալ, to be disoccupied; to be in idleness.

Խափանածայ, Ի, -ծու *s.* hindrance; delay; idleness, leisure; *a.* revocable.

Խափանեմ, էցի *va.* to hinder, to stop, to impede, to obstruct, to embarrass, to cross, to delay, to interrupt; to intercept; to interdict, to prohibit; to abolish, to abrogate, to annul, to revoke; to take away; to suppress; - զճանապարհն, զանցս ուրուք, to stop the way or passage, to

stop up, to obstruct, to encumber; - զերկիր, to encumber the earth; - իմ տո. to be hindered, impeded, prohibited, forbidden; to cease, to remain suspended; to be abolished; - սովորութեան, to fall in disuse.

Խափանիչ *a.* hindering, obstructive.

Խափանուած, ոյ, -նուծիւն, -ուճն *s.* hindrance, impediment, obstruction, obstacle; difficulty; interdiction, prohibition; diversion; interception; abolition; abrogation; suppression; cessation; Ի -ուճն գալ, անկանել, to cease, to fall in desuetude, to be no longer in force.

Խափարական, -ձայն *S.* Խաղաղուր. Խափնում, փեայ *տո.* to shut; to faint; to be extinguished; to be blinded.

Խափչիկ *a. s.* negro, blackamoor.

Խափուցանեմ, ցի *va.* to hinder; to shut; to extinguish; to blind; - զճրագ. to put out the candle, to blow out the light; - զհուր, to quench the fire, to extinguish the conflagration.

Խափուցիչ *s.* extinguisher.

Խափչիմ *S.* Խափնում.

Խբարգեայ *s.* incense-box, censer.

Խեգ, Խեթ, էց or այ *a.* squinting; short-sighted; dim- or blear-eyed; - Ի Հայեղ, to look askance at, to look surlily, to scowl upon, to look at with aversion or dislike.

Խեթամ, այի or այայ *տո.* to regard with a rancorous or malevolent eye, to detest, to hate, to envy.

Խեթեմ, էցի *va.* to push, to thrust, to drive forward.

Խեթի *ad.* squintingly; surlily, grimly, bitterly, angrily, crossly; - գնալ, to go astray, to fall into knavish practices.

Խեթկեմ, էցի *va.* to strike, to clash, to shock, to knock, to hit; to vex, to torture; - եղէրօք, to butt, to toss, to gore.

Խեթկիչ *a.* that butts, clashes. [ing.

Խեթկումն *s.* butting, shock, clash-

Խեթումն *s.* remorse, compunction.

Խեղբերեմ, էցի *va.* to cause one to recover his senses, to restore from fainting. [tic, insane.

Խեղգար, այ *a.* mad, crazy, luna-

Խեղգարանք *S.* Խեղգարութիւն.

Խեղգարիմ, էցայ *տո.* to become crazy, to go mad, to lose one's senses, to be mad.

խելագարութիւն *s.* madness, craziness, insanity, lunacy.

խելածափ, -ժէտ *S.* խելագար.

խելամուռ *a.* intelligent, well-informed, skilful, learned; - առնել, կազուցանել, to initiate, to instruct, to inform; - լինել, to be well-informed, to have profound knowledge, to be well versed in, to understand thoroughly, to know perfectly; - լինել ապագայից, to penetrate the future; - լինել ի մէջ բարւոյ եւ չարի, to distinguish, to know good from evil; - լինել յամենայն ճանտապրհս իւր, to behave prudently or wisely; - լինել ի սրտի իւրում, to revolve, to turn over in one's mind, to reflect, to consider, to meditate, to ruminate, to ponder; - լինել ոգւոյ նորա, to seize the meaning, to enter into the spirit of; - ամենայն իմաստութեան, learned in all knowledge.

խելամեծ, *S.* խելամուռ լինել. [նել.

խելամտեցուցանեմ *S.* խելամուռ առ.

խելամտութիւն *s.* understanding, intelligence, comprehension, knowledge, capacity; reflexion, consideration; synecdoche; յիմաստիցն անել -ս, to teach science; առ. բաշ - իրացդ, in order thoroughly to understand these things. [ed, cracked, foolish.

խելայեղ *a.* hare-brained, giddy-patched; խելայեղիմ, զեալ *vn.* to be cracked, to have taken leave of one's senses, to be mad; to lapse into second childhood.

խելայեղուն *S.* խելագարութիւն. [hood.

խելաշուրջ *a.* mad, insane.

խելապատակ, այ *s.* anat. cerebellum, coats of the brains, meninges.

խելատար, խելար *S.* խելագար.

խելացի *a.* intelligent, clever, sensible, judicious, steady, prudent, wise.

խելացիոր, ից *a.* raving, mad, furious, frantic.

խելացիորեցուցանեմ, ուցի *va.* to distract, to madden, to craze, to drive to fury, to goad to insanity.

խելացիորիմ, էցայ *vn.* to be out of one's senses, to rave, to be delirious, mad, crazy, insane; to swoon or faint away, to fall into a swoon.

խելացիորութիւն *s.* delirium, light-headedness, frenzy, madness.

խելք, լաց *s.* brains; mind, sense, wit, understanding, intelligence, wisdom; խելք *ad.* skilfully, ingeniously,

cleverly, dexterously; - նաւի *mar.* poop, stern of a ship; bench for rowers; ի խել նաւին, on the poop; - կամրջաց, bridge-head; - գետոց, source of a river; - լուռնել, to be wise, judicious, prudent; ի խելաց ելանել, to lose one's reason, to become mad; գնալ խելք, յայլ խելք չլնել, յայլ խելք լննել, to be out of one's mind, to turn mad; ջնորել ի խելաց, to faint, to swoon; ի խել գալ, to come to one's self, to recover one's self; to amend; խել խառնել, to tax one's ingenuity, to contrive, to set one's wits to work, to try, to attempt; to dupe, to outwit, to use artifice, craft, guile; ի խել կերպարանեալ, feignedly, with simulation, in appearance; astutely, cunningly; բանք բազում - սակաւ, much tongue and little judgment; ի խելաց եւ ի մտաց թափեալ, hair-brained, cracked, foolish, insane, mad; գինին կալաւ զխել նորա, he became intoxicated, tipsy.

խելքիմ *S.* խելքիմ. [bling about.

խելքեկաճ. halting, hobbling, stum-

խել, այ *a.* crippled, maimed; infirm, helpless; bad, wicked; ugly; filthy; - ձեռք, crippled in the arm; - ոտք, lame, crippled in the feet; bandy-legged. [wilful, obstinate.

խելաբարոյ *a.* perverse, stubborn,

խելաբարութիւն *s.* perversity, caprice; insolence, impertinence.

խելութիւր *a.* bent, crooked, twisted; *fig.* perverse, wicked, villanous, depraved.

խելաթիւրեմ, էցի *vn.* to grimace, to grin, to make wry faces; to pervert; -իմ *vn.* to be bent, ill-fashioned, awkward; to be perverted, depraved.

խելաթիւրուն *s.* obliquity, crookedness, contortion; grimace, wry face, mouth; *fig.* perversity, depravity.

խելախեռ *a.* wayward, stubborn,

խելանդամ *S.* խել. [refractory.

խելանք *S.* խելութիւն.

խելախեռութիւն *s.* waywardness.

խելք *S.* խելք. [bound to.

խելքիմ, էցայ *vn.* to be attached or bowstring, ից *s.* halter, rope, noose; -ք չլծանց, flattery, wheedling, cajolery; - արկանել or առնել անձին, ի - գալ or մտաբերել, to strangle, to choke one's self; - ը անձն ուրուք ար.

կանեւ, առ -ս անէլզրբ, to put a rope on the neck of, to bring to the halter, to strangle, to throttle, to choke; - ընդ անձին հեղձամիջուկ պաշարիւ բանիւն, to be embarrassed & confounded by, not to know what to say or do.

Խեղդամահ a. strangled, suffocated; - աննէլ, to strangle, to suffocate; - լինեւ, to be strangled, suffocated.

Խեղդան, այ, Խեղդելք s. halter, rope; bowstring; gibbet, gallows.

Խեղդեմ, էջի va. to strangle, to suffocate, to stifle; to wring, to twist (the neck); to vex, to torment, to do violence to; -իմ տն. to choke one's self, to be suffocated, stifled; ից. to burst, to crack, to break out, to melt away. [tion.

Խեղդունն s. strangulation; suffoca-

Խեղեմ, էջի va. to cripple, to lame, to maim, to mutilate, to mangle.

Խեղեփ, ի s. part, half; -ք, twin.

Խեղկատակ, այ s. buffoon, jester, banterer, wag, mimic, merry-Andrew, fool; a. scurrilous, waggish, joocular, given to buffoonery or raillery.

Խեղկատանք S. Խեղկատակութիւն.

Խեղկատակեմ, էջի va. to play the buffoon, to play the fool, to jest, to jeer, to joke, to mimic.

Խեղկատակութիւն s. buffoonery, scurrility, lampoon, bantering, jeering, mockery, raillery, jocularity, Խեղճ S. Թշուառ, խիզճ. [waggery.

Խեղութիւն s. crippled state of a limb, privation of the use of a limb, lameness, palsy, paralysis.

Խեճեպ, ոյ s. egg- or nut-shell; հանել ի -ոյ, to shell, to husk.

*Խեմ s. thin scantling for making sieves, bandelets, &c.

Խենդ, &c. S. Յիմար, &c.

Խենեշարբ ad. immodestly, impudently, with effrontery.

Խենեշահամ, այցայ տն. to live in effeminacy, to plunge into voluptuousness and debauchery, to revel, to feast, to be immodest, dissolute, debauched.

Խենեշարցունեմ, ուցի va. to corrupt, to debauch, to make dissolute.

Խենեշութիւն s. voluptuous and effeminate life, lasciviousness, debauchery, wantonness, dissoluteness.

Խենէշ, նեշի, այ or էջ a. effeminate, luxurious; lascivious; debauched,

wanton, dissolute.

Խենթ, &c. S. Յիմար, &c.

Խեշակ s. a good horse.

Խեշբանք s. minutiae, trifles; trash, rubbish; parings, leavings.

Խեշ s. spot on grapes.

Խեշակ s. support, prop; S. Խէշ.

Խեշակեմ, էջի va. to support, to prop, to prop up, to shore. [fish.

Խեշահառ, Խեշեփար s. crab; cray- Խեշմայր S. Սարփինայ.

Խեռ, էջ a. froward, wilful, stubborn, perverse, rebellious, refractory; currish, surly, bitter; s. rancour, hatred, spite, envy; - հայեւ, to look surlily; -իւ լինեւ, to be enraged or furious with. [malice.

Խեռամ, այցայ տն. to bear hatred,

Խեռեմ, էջի տն. to be disobedient, insubordinate, to rebel, to revolt, to be disheartened; - ի սանձուց, not to obey the bridle; - զայրաբն ի վերայ միեանց, to be furiously maddened one against the other.

Խեռութիւն s. insubordination, disobedience, indocility, obstinacy, stubbornness. [of a cow.

Խեր s. dish made from the first milk

Խերեւէշ S. Խումայ; -ս -ս, piece by piece, little by little, slice by slice.

Խեյ, ի s. tortoise shell; S. Խեյի, Հեյ.

Խեցադործ S. Խեյեդործ. [brick.

Խեցակարկառ, Խեցակոյա a. built of

Խեցակերուծի S. Խեյեդործութի. Խեյեկ a. badly pronounced, barbarous, corrupted, spurious, harsh.

Խեյեկազոյն a. very barbarous, unpolished, very corrupt, very rude, very harsh.

Խեյեկեմ, էջի va. to jabber; - զանդիւարէն, to speak broken English, to talk gibberish. [cancer, crab.

Խեյգետի, Խեյգետին s. lobster; ast.

Խեյեդործ, այ s. earthen-ware manufacturer; potter; brick- or tile-maker; դործատուն -այց, earthen-ware manufactory.

Խեյեդործութիւն s. ceramic art, fictile art; the potter's art, pottery.

Խեյեկոյա վճիւռ s. ostracism.

Խեյեղէն a. made of brick or baked earth; -ք, - անօթք, crockery, earthen-ware, delft-ware.

Խեյեմարթ, էջ s. shell-fish; shell, conch; tortoise-shell; nut-shell.

Խեյեցունեմ, ուցի va. to dry, to

dry up; to parch.

Խեցի, ցւոյ, ցեաց *s.* brick, tile; pottery, earthen-ware, crockery; porcelain, China-ware, Wedgewood-ware; potsherd, fragment of earthen-ware; fish-shell; shell, conch; -ք, pottery; Wedgewood-ware, -manufactory; *a.* earthen, delft; զ-կարկառել, to beat the air, to pound the water.

Խեցիկէփ, ից or այց *s.* accent, point.

Խեփոր, այց *s.* bivalve-shell; ից. allegory.

Խզեմ, էցի *va.* to cut, to cut off, to break off, to tear off or away; to burst open; - զհերս, to tear out the hair; ներքինիս -, to castrate; -իմ տն. to be cut or torn off, to be broken off.

Խզումն *s.* breaking, rupture, bursting, tearing.

Խէթ, խէթի or իխիթի *s.* knock, blow; obstacle, hinderance, impediment; fraud, cheat; hate, ill will, aversion; jealousy; remorse, scruple; pain, affliction, grief; doubt, distrust, apprehension; gripes, colic; - էւ խուծ ընդ ոսն անկանել, to trip up, to oppose, to obstruct, to embarrass; խէթիւ հայել, տեսանել, to look daggers, to look grim, to scowl; խէթիւ հայել արեգական, to sunburn, to tan, to freckle, to

խէժ *S.* Խիժ. [brown.

Խէչ, խէչ, ից *s.* prop, stay, support; back, back-side: clothes' pocket; zool. crab; crawl-fish; - դեւել *S.* Խեչակեմ.

Խծան, այց *s.* spur, goad; ից. spur, incentive; *a.* butting; - իջոյ, ass-goad; ընդ դէմ -ի սքաջել, to kick against the pricks.

Խծեմ, էցի *va.* to goad, to spur, to incite, to drive, to spur on, to urge on; կաշտուս -, to bribe, to corrupt, to buy over; -իմ տն. to thrust one's self in, to creep into.

Խծիմ, Խծիմ or Խծումն *vn.* to fast on milk-food.

Խծիչ *a.* stimulating.

Խծումն *s.* vigil; fast-day with milk-food; fasting on milk-food.

Խժաբանութիւն *s.* barbarism.

Խժաբար *ad.* barbarously, harshly, roughly. [barity.

Խժական *a.* barbarous; - բարբ, barbaric; Խժականութիւն *s.* cruelty, inhumanity, brutality.

Խժայնութիւն *s.* mucosity.

Խժան. ի - կալ, to be obstinate,

headstrong, stubborn, to persist doggedly.

Խժարեղն *a.* very rude, very barbarous; - *ad.* barbarously, coarsely, harshly.

Խժուժ *a.* barbarous, fierce, ferocious, savage; rude, rough, harsh, Խժեի *s.* bot. gum-tree. [coarse.

Խիար, -իկ, -ուկ *s.* bot. *S.* Վարունդ; citron: pestilential sore, bubo.

*Խժիժ, Խժուժ *S.* Կշիշ.

Խիզախ *a.* bold, courageous, brave, manly, spirited, haughty.

Խիզախեմ, էցի *vn.* to hector, to swagger, to brave, to bully, to insult; to laugh to scorn, to laugh at; to advance fearlessly, to have the hardihood or boldness, to face, to brave; to attempt, to risk; to rush upon, to assault, to attack; - ի վտանգս, to run risks, to seek perils, to brave or to face dangers; - ի մարտ, to plunge into the thickest of the fight; յաղթս -, to confide in prayer.

Խիզախեցուցանեմ, ուցի *va.* to embolden, to encourage, to inspirit, to give heart to.

Խիզախիւն, - ուծիւն, - ումն *s.* boldness, audacity, hardihood, confidence; bravado, rodomontade; insult; assault, rushing.

Խիզան, այց *s.* a hut & its inhabitants.

Խիզար, Խիզարեմ *S.* Սոց, Սոցեմ.

Խիթ, իթից, իթոց *s.* gripes, colic; twinge, twitch, shooting pain; blister, sore, swelling; rock, reef, sand-bank; zool. crocodile; - սրբանին, tenesmus; -ք ոսից, gout.

Խիթամ, սցի *vn.* to doubt, to suspect, to disbelieve, to distrust; to look at with an evil eye.

Խիթացանեմ, ուցի, Խիթեմ, էցի *va.* to be tortured by remorse; to pain, to afflict, to grieve, to vex.

Խիթումն *s.* doubt, mistrust, suspicion; remorse.

Խիժ, իժաց *s.* gum; - արաբացի, --arabic; - գազի, --tragacanth; - աւաճգական, india-rubber, caoutchouc; դոճի -, --lac, shell-lac. [tree.

Խիժաբեր *a.* gummy; - ծառ, gum-

Խիժալից *a.* gummy.

Խիժակաթ *s.* gamboge.

Խիժահեղ *s.* gum-resin.

Խիժալին *a.* mucous, glutinous; viscus; - հիւծ, mucus, snot; - աւանդ,

gum-resin.

Խիւ *s.* search, perquisition, investigation, strict inquiry; plucking up, snatching away; - *արկանել*, to search out, to investigate, to rummage, to

Խիւյ *S.* *խւյ*. [inquire into.

Խիւարաս *s.* filth, filthiness, fetid matter.

Խիւար, *ի* *a.* learned, wise; pedantic.

Խիւ *a.* unclean; profane.

Խիւք *s.* tendril, clasper; sucker, shoot; fibre, filament, stamen; - *ս արկանել*, to cling to, to hold fast to, to clasp, to strain to; to twine, to entwine; - *արկանել* or *անունել*, to be thoughtful, melancholy; to clasp one's knees.

Խիւճ, *խոճի*, *իւ* *s.* scruple; conscience; doubt, distrust; anguish, sorrow, affliction; *a.* scrupulous, conscientious; - *մտաց*, conscience; scruple; remorse, compunction; *խոճիւ մտաց*, conscientiously, scrupulously; *արասունի խոճի*, liberty of conscience; *կըշտամբանք*, *խայթ խոճի մտաց*, accusation, reproach of conscience; - *պահել*, *ի խոճի լինել մտաց ուրուք*, to pretend to have scruples, to scruple to, to be conscientious; *ըւեցուցանել զ- մտաց*, to stifle remorse; *յազատուի իւն խոճի մտացն*, for conscience sake.

Խիւճ, *խոճից* *s.* small stone, pebble, gravel; - *նաւու*, ballast; - *երիկամանց med.* gravel; stone. [joy.

Խիւդ *s.* joy, mirth; *սա խնդի*, for

Խիւնծ or **Խիւնձ** *s.* bosom, cavity, hollow; bottom; - *սրտի*, ventricle; - *քարգանդի*, cavity of uterus. [խոսիք.

Խիւշ *s.* lance, spear; - *ք*, *խոսաց* *S.*

Խիւլիլիկ, *լիաց* *s.* night-mare, incubus; phantom; bug-bear.

Խիւտ, *խտից* or *տաց* *a.* hard, stiff, harsh, tough; sharp, strict, severe, rigorous, rigid, austere; rough, rude; cruel, merciless; haughty, arrogant, supercilious, overbearing; inflexible, obstinate, untoward, stubborn, untamable; difficult, inaccessible; -, - *ս*, *խտիւ ad.* harshly; roughly, cruelly; severely; - *բանք*, harsh words; - *կեանք*, austere, hard life; *խտիւ գնալ*, to be blunt with; to treat with brutality or severity, to maltreat; - *ս բարբառել*, *խտել ընդ ումք*, to speak bluntly or harshly to, to say unpalatable things; - *էքել*, it is hard for thee.

Խիւտ, *խտի* *s.* thickness, density; *a.* close, dense, thick, serried; compact, dense; crowded, numerous, frequent; full; -, - *սա* -, - *ընդ* - *ad.* thickly, densely; frequently, often, much; - *սա* - *հարուածք*, repeated blows.

Խիւր *s.* white violet.

Խիւրտ *a.* startling; - - *լինել*, to shy, to start at; to doubt, to fear, to suspect; - *ս* *ի* - *ս* or - *ի* - *ս* *a.* inconstant, vacillating; *ad.* doubtfully, suspiciously; with a start.

Խից *s.* closing or shutting; cork, stopper, bung, plug; valve; - *ս արկանել*, to cork, to bung, to dam, to stop; to hinder, to oppose.

Խիւ *s.* *zool.* black-bird.

Խիւտ, *ի* *s.* hasty-pudding; gruel; paste; starch. [to give a -.

Խիւյ, *ից* *s.* robe of honour; - *եմ* *va.*

Խլանամ, *սցայ տ.* to become deaf, to be made deaf; *fig.* to stop one's ears, to turn a deaf ear to.

Խլատեւ *s.* outer garment or veil of oriental women. [*գլեղիս*, to stun.

Խլացուցանեմ, *ուցի* *va.* to deafen; -

Խլացուցիւ *a.* deafening, stunning.

Խլեմ, *եցի* *va.* to pluck up, to root out, to extirpate; to unclasp; to sweep away; to force, to take by force, to extort, to take away; to demolish, to destroy, to pull down, to ruin; - *զսասան*, to draw, to pull out, to extract a tooth; - *զսս*, to put, to tear the eyes out. [(species of willow).

Խլեփ, *ի* *s.* *salix caprea latifolia*

***Խլեփ** *S.* *Մոլեգլ.*

Խլեկք, **Խլինք** *s.* snot, mucus.

Խլինքային *a.* snotty, mucous; - *մաղվին*, *թաղանթ*, mucous body, - membrane. [tirpator.

Խլիւք *s.* rooter out, weeder out, extirpator; *s. med.* cancer; *fig.* a shrewd person, a sly one.

Խլիւքեմ, *եցի* *va.* to pull or haul about; to tease, to plague; to neglect, to omit; to counterfeit, to feign, to pretend; to pretend not to understand.

Խլնոտ *a.* snotty; snotty-nosed; mu-

Խլութիւն *s.* deafness. [cous.

Խլուսն *s.* pulling out, tearing up, rooting out, extirpation.

Խլուրդ, *լրդից*, **Խլուրդն**, *լրդան* *s.* mole; *ղնողակոյտ խլուրդան կարծել Մա սեաց արուեան*, to make mountains of mole-hills.

Խըզէնի s. gangrene; a. horrid, dark-
խըտամ, -անամ S. -ախմ. [working.
Խըսեմ, էջի va. to move; to stir;
to agitate, to shake; -իմ vn. to be
moved, stirred, shaken; to creep, to
insinuate. [agitation.

Խըտումն s. movement, impulse,
Խննդական a. neighing; -ն s. neigh.
Խննդեմ, էջի vn. to neigh; to shout,
to halloo, to roar out, to yell, to hoot.

Խննդուն s. neigh, neighing; S. Խը-
ղունն. [լինիմ.

* Խնուլ, Խնով S. Չրաթաթահ, -
Խծբիծ, բծայ s. censure, criticism;
discussion, examination, research.

Խծբեմ, էջի va. to censure, to cri-
ticize; to discuss, to examine, to de-
bate, to sift. [to stitch.

Խծիպ s. quilting; - առնել, to quilt,
Խծիկեմ, էջի va. to stuff, to cram, to
gorge; - գորովայն, to gorge one's self.

Խծուծ, խծծոյ s. tow, hards of flax
or hemp; շուռ խծծով, to stop with
tow; mar. to calk.

Խծպեմ, էջի vn. to quilt, to stitch,
to pink; -իմ vn. to grow narrow, to
shrink. [lehem.

Խլասեղի s. the manger at Beth-
Խլիկ, զկան s. small cottage, hut,
cot; small room, closet, cell.

Խղկայթ, ից s. ulceration, suppur-
ation, pus, purulent matter; fig. hy-
pocrisy; -բ երկրի, earth-worms; -բ
խոտոց, liquid refuse from putrid
vegetation.

Խղկայթեմ, էջի va. to exulcerate;
fig. to dissemble, to conceal enmity;
to foment, to plot; -իմ vn. to be ul-
cerated, to form an abscess, to gather,
to discharge matter, to suppurate.

Խղկեմ, էջի vna. to apply, to de-
voted one's self to; to explore.

Խղճաբառ լինիմ vn. to be judged by
one's own conscience.

Խղճուլ S. Եղկեղ.
Խղճական a. guilty, pricked by con-
science: miserably, pitiful.

Խղճահար, այ a. scrupulous.
Խղճահարութիւն s. scruple.

Խղճամ, այի vn. to scruple; to doubt,
to mistrust; to abstain from, to shun:
to have pity, compassion.

Խղճամիտ a. over-scrupulous, over-
nice, too rigid; cowardly, pusillani-
mous, chicken-hearted.

Խղճեմ, էջի vn. to make case of con-

science of, to scruple, to doubt; ոչ
կնչ կղճեմ, my conscience does not
blame me; էրթ առանց իրեք -ոյ, go
without scruple or hesitation.

Խղճմասնք s. conscience, scruple;
-նօք ad. conscientiously, scrupulously.
Խղճմութիւն S. Խղճ.

Խղղորտիւն s. noise, clatter, hub-
bub, uproar, rumour, turmoil, din,
confusion.

Խղունն, այ s. snail; sea-shell,
purple shell-fish; - անլատեան, slug.

Խճախուն a. gravelly.
Խճաքար, այ s. sand-stone.

Խճոյեմ, էջի va. to fill, to heap up,
to stuff, to cram; - գորովայն, to gorge,
to gormandize, to stuff or cram one's
self, to eat too much. [age.

Խճույ s. stuffing, force-meat; saus-
Խմբագիր, գրաց s. collection of national
historical facts: editor; compiler.
[to contain, to enclose.

Խմբագործեմ, էջի va. to assemble;
Խմբագրուկեա, ի s. chief editor.

Խմբագրեմ, էջի va. to compile, to
write, to edit. [ship; compilation.

Խմբագրութիւն s. editing; editor-
Խմբակից a. of the same troop or
regiment, comrade, companion; S.

Խմբանդրի s. group. [Դասակից, &c.
Խմբարան s. assembly; - եկեղեցւոյ,
nave. [together.

Խմբաւոր a. assembled, gathered
Խմբաւորեմ S. Խմբեմ. [gregation.

Խմբաւորութիւն s. assembly, con-
Խմբեմ, էջի va. to assemble, to
rally, to gather together, to convoke;
to excite to blows, to set fighting: to
keep, to celebrate a feast; - պատե-
րազմ, խումբա - , to fight, to come to
blows, to join battle; -իմ vn. to be as-
sembled, convoked, gathered to-
gether; to rally, to flock together, to
form groups; to be engaged in war;
խմբեցաւ պատերազմն, the battle
began. [in troops.

Խմբովն ad. in company, in crowds,
Խմեմ, էջի va. to drink; to imbibe,
to suck up, to absorb.

Խմոր, ոյ, ուլ s. leaven, ferment; fig.
sect; - գարեջույ S. Լորճն.

Խմորապի s. zymosimeter.
Խմորեմ, էջի va. to cause to fer-
ment; -իմ vn. to ferment, to rise;
-Էալ S. Խմորուն. [tative.

Խմորեցուցիչ a. fermenting, fermen-

Խմորուկ, բլիկ *s. bot.* strawberry; բոյս -բլիկ, --plant.

Խմորումն *s.* fermentation.

Խմորուն *a.* risen, fermented, leavened; - հաց, leavened bread.

Խնամ, ոց *s.* care, attention, solicitude; nursing, attendance, duty, task; mindfulness, diligence, assiduity; -ով *ad.* carefully, mindfully, attentively; - ածեալ, ունեալ, ասնեալ, to take care of, to be mindful of, to look after; to nurse, to tend, to attend; to provide, to procure; զամենայն փոյթ եւ զունեալ զուժեքէ, to take every care of; to take great pains with; ասարածեալ է զեւրոյս ուրուք զ-ս եւր or զգուծ -ոյ, to surround with loving cares or kind offices, to be particularly attentive to, to wait assiduously upon; հաստատեալ է -ս չարին, prone to evil; յուզեցանք -բ իմ; my compassion is excited.

Խնամազուծ *a.* careful, mindful, regardful, solicitous, attentive.

Խնամած, -ու, աջ *a.* careful; *S.* Խնամակալ.

[pection, guardianship.

Խնամածուծիւն *s.* care, cure, inspection, guardianship.

Խնամակալ, ոց *a.* tutelar, tutelary; *s.* guardian; trustee, administrator; regent; prefect; curator, custodian.

Խնամակալեմ *S.* Խնամարկեմ.

Խնամակալու *S.* Խնամակալ.

Խնամակալութիւն *s.* care, attention, solicitude; tutelage; regency; protection, guardianship; Divine Providence.

Խնամապետ, է *s.* regent. [ence.

Խնամապետութիւն *s.* regency.

Խնամատար, -ութիւն *S.* Խնամակալ.

Խնամարար *S.* Խնամակալ. [-ութի.

Խնամարկեմ, եցի *va.* to take care of, to attend to, to occupy oneself solicitously about, to patronize.

Խնամարկու, -ի *S.* Խնամակալ, -ութի.

Խնամեխօս, աջ *s.* matrimonial mediator, go-between, match-maker; - լինեալ, to arrange a wedding between; - գնալ, to go to conclude a marriage.

Խնամեմ *S.* Խնամարկեմ.

Խնամենամ, աջայ *vn.* to become related, allied, to be united by marriage.

Խնամի, մւոյ, մեայ *s.* relation, kindred, connexion; - ասնեալ, to ally, to unite, to match; - լինեալ *S.* Խնամենամ.

Խնամուտ, աջ *a.* careful, diligent, attentive; full of regard, of solicitude, benevolent, charitable.

Խնամութիւն *s.* affinity, alliance,

relationship; հոգեւոր - , sponsorship; արկանեալ - , - ասնեալ *ս.* Խնամենամ.

Խնայ ասնեմ *S.* Խնայեմ.

Խնայեամ, Խնայեմ, եցի *vn.* to spare, to be sparing of; to pardon, to respect, to exempt, to privilege; to save, to spare, to husband, to be thrifty, to administer or manage well, to be sparing of expence, to economize; - է կէրակրոյն, to stint one's self; - է ժամանակն, to economize time; - է շքութունս, to bridle one's tongue; - է բարկութիւն, to abstain from wrath.

Խնայեալուցանեմ, ուցի *va.* to cause to be sparing, to create thrift or economy. (son, house-keeper, house-wife.

Խնայող *s.* economizer, thrifty person.

Խնայութիւն, -ութիւն *s.* regard, compassion, pity; pardon; thriftiness, saving, economy, parsimony, frugality.

Խնդաղին, -ւն, -ւնց *a.* joyful, cheerful, gay, merry; *ad.* gaily, cheerfully, merrily; - լինեալ, to be transported with joy.

Խնդաղից *a.* rejoicing together; - լինեալ, to rejoice with any one, to compliment, to congratulate, to felicitate.

Խնդակութ *s. bot.* *S.* Մոլախինդ.

Խնդակցութիւն *s.* congratulation, felicitation, complimenting; Թուղթ-Թեան, letter of congratulation.

Խնդամ, աջի *vn.* to rejoice, to be merry, delighted, glad; greeting; - ընդ ուժեք, to rejoice with; բարձրասեալ, to wish good morning, good bye; խնդա՛, rejoice! good morning, good day; adieu, God be with you; Արխատտեալ Ալեքսանդրի որդւոյ - , Aristotle to Alexander, greeting!

Խնդամիս *a.* gay, merry, cheerful, delighted, glad.

Խնդամոլ, -մոլ *a.* mad with joy, too merry; *s. bot.* *S.* Մոլախինդ.

Խնդամաբար *ad.* gaily, merrily.

Խնդամանիմ, տեցայ *vn.* to rejoice, to be joyful, glad. [mour, wantonness.

Խնդամուտութիւն *s.* gaiety, good humour.

Խնդամք *S.* Խնդութիւն.

Խնդացուցանեմ, ուցի *va.* to make merry, to rejoice, to give joy, to divert, to recreate.

Խնդբունդ *a.* unequal, uneven, rugged, winding; -ք *s.* spot, stain; inequality, unevenness, roughness, ruggedness, asperity.

Խնդեր, գրոց *s.* question; interroga-

tion, inquiry, demand; discussion, examination; perquisition, search, quest; visit, inquisition; proposition, thesis; litigation, contest, dispute, debate, quarrel; request, requisition; - բայի *gr.* accusative or objective case; *խօսեացուք զայսր ինգրոյ*, let us discuss on this chapter; - *առնել*, *ի* - *երթալ*, *գալ*, *երանել*, *չըջել*, *սնկանել*, *արկանել*, to seek, to look for, to search for or after, to make inquiries, to investigate, to examine, to inquire into; *ի* - *լինել ուրուք*, to trace, to be in search of, to follow the track of; - *ի մէջ առնուլ*, to commence an argument; - *ս յուզել*, to raise a doubt, to create a discussion; - *եղեւ*, there arose a question; a dispute was raised; - *ի միջ կայ*, the question is; - *է ինձ ի քէն*, - *մի ունիմ ի քէն*, I have a favour to beg of you; *ոչ էթէ այնր ինչ ի - է*, it is not what we seek to know; *տայի անձն իմ խնդրոյ իմում*, let my life be given me at my petition.

խնդութիւն, *-ուծն* *s.* joy, mirth, pleasure, gaiety, cheerfulness, merriment.

խնդրակ, *աց* *s.* seeker-after, inquirer; guardian, trustee; emissary; - *ս արձակել զինի ուրուք*, to run after, to hunt for or seek after some one.

խնդրականք *s.* object of research; subject of dispute. [*wish.*]

խնդրականար *a.* fulfilling another's *խնդրանք* *s.* demand, request.

խնդրեմ, *եղի* *va.* to search for, to ask, to solicit, to implore; to demand, to claim, to require, to run after, to pursue, to ransack, to rummage; - *զանձն ուրուք*, to seek one's life; *զարիւն նորա ի ձեռաց քոց խնդրեցից*, I will require his blood at your hands; *զքէնս վրեժուց* -, to revenge oneself, to be avenged; - *զերեսս Արարուծոյ*, to seek God's face; *զաստ անձին եւէթ* -, to have no other aim but self-interest.

խնդրուածք, *ծայ* or *ծոյ* *s.* prayer, supplication, demand, request, requisition; *ի* - *ս սնդել*, to pray devoutly; to fervidly implore.

խնդրութիւն *s.* search; demand; - *վրեժուց* *S.* *Վրէժխնդրութիւն*.

խնծիլք, *ծղից* *s.* laugh, laughter, gaiety, toying, dalliance, rapture.

խնծղալից *a.* sprightly, gay, merry.

խնծղամ, *ացայ* or *ցի* *m.* to laugh, to

rejoice, to leap with joy.

խնծոր *S.* *խնծոր*.

խնկաքեր, *աց* *a.* that bears or produces aromatic or odoriferous gums; *S.* *խնկազգեաց*.

խնկազգեաց, *-զգեստ*, *-զգեցիկ* *a.* carrying incense, aromatic gums, or precious ointments.

խնկալի, *-լիր* *a.* full of incense, odoriferous; praiseworthy, honourable; - *լից*, drunk with incense and myrrh.

խնկախառն *a.* mixed with incense.

խնկածարիկ *s. bot.* salvia, sage.

խնկածու, *աց* *a.* odoriferous, aromatic. [*upon*; censer.

խնկակալ, *աց* *s.* altar to burn incense

խնկահոտ *a.* perfumed, fragrant.

խնկալաց, *աց* *s.* mortar for pounding incense; incense-box; perfumer.

խնկաման, *խնկանոց*, *աց* *s.* incense-box; censer; pan to burn incense on; perfume-box. [*ending like incense.*]

խնկանուէր *a.* ardent, fervent, as-

խնկարան *s.* incense-box; censer.

խնկարիւմ, *էցի* *va.* to incense.

խնկարիւս, *աց* *s.* incense-bearer; *fig.* flatterer, fulsome praiser, adulator.

խնկարիւթիւն *s.* incensing.

խնկաւորութիւն *s.* censuring; praise, respect, adoration.

խնկելի *a.* worthy to be incensed, praiseworthy, honourable.

խնկեմ, *էցի* *va.* to incense; to perfume; to embalm; to offer up, to offer:

to intoxicate; *fig.* to praise, to honour, to adore; to extol, to flatter, to flatter grossly.

խնկենի *s. bot.* incense-tree, oliban, frankincense; incense, perfume.

խնկեփեաց, *փեցայ* *s.* perfumer.

խնկիկ *s.* grain of incense.

խնկիչ *a.* incensing.

խնկողլուղիկ *s. bot.* marjoram.

խնկունի *s. bot.* rosemary.

խնծոր, *ոյ* or *ի* *s.* apple; apple-tree; pommel, knob, ball, head; - *վայրի*, azarola or Neapolitan-medlar; *գեանի*

-, *S.* *Երեցուկ*; - *ք*, *այտից* - *ք* *fig.* ros'y cheeks.

խնծորակուլ *s. med.* lozenge.

խնծորենի, *խնծորի*, *բւոյ* *s.* apple-tree; - *էնիլք*, apple-orchard.

խնծորդի *s.* cider.

խնծոյք, *լից* *s.* treat, feast, banquet, great feast, entertainment; feasting, rejoicing; assembly, company; *գաս*.

Լճ՝ յէց, banqueting-hall; յս խրախ-
ճանաց, luxurious entertainment; յս
առնել յօրինել, մալ, to regale, to
feast, to give a treat; յս ուրախու-
թեան յարդարել ումբ, to feast one
with high ceremony. [churn.

Խոնցի, ցւոյ s. churn; շարժել զ-, to
խոնամ; խցի va. to cork, to stop, to
bung; to close, to shut; to oppilate,
to constipate; - զբերան ուրուբ, to
put to silence; - զգառուհան լսեիաց,
to turn a deaf ear to, to refuse to listen.

Խնչեմ, եջի vn. to grunt; * to blow
Խոջոբ S. Խոջոբ [the nose.

Խնուու S. Ծնքի.

Խշուուր a. lancer.

Խտեակ, էկաց, Խախբ, սեաց s.
bedstead, pallet, truckle-bed; halting-
place; den, haunt, lair, cave of wild
beasts; զոդելի խոխս, to hide in a den.

* Խշուուկ s. gusset. [able.

Խշարել a. contemptible, despice-
Խշարեմ, էջի vn. to despise.

* Խշիմ vn. to have a thirsty longing
for acid things.

Խոզ, էց or սց s. boar, sow; pig;
hog, swine; -բ, spoke of a wheel;
* scrofula, king's evil; - մասակ, sow;
- մալեակ, hog; - ծովային, sea-hog;
Հնդիկ -, guinea-pig; ցնկնիկ -ի, to far-
row, to pig; ծնունդբ -ի, litter of pigs;
կաթնիկեր -, sucking-pig; գուրբ -էց,
pig-sty; էրամակ -էց, herd of swine;
միս -ի, pork; ապուխա -ի, ham; խորիս
-ի, rind (of bacon); մորթ -ի, pigskin;
խանէ, բոճբոճէ, ինչէ, զորայ, կանչէ -
the hog grunts; -ի փուշ bot. anagryis,
bean-trefoil; -ի մազ, S. Զարխոս.

Խոզաբար ad. hoggishly.

Խոզաբարոյ a. hoggish, behaving
like a hog, rude.

Խոզաբոյծ a. swine-fattening.

Խոզաբուու կերակուր s. hog's wash,
food for swine.

Խոզակ, սց s. fruit of cypress, plane-
tree, &c.; - շերամոյ, cocoon. [a pig.

Խոզակերպ, -ձեւ a. hog-shaped, like
Խոզամկ a. pig-headed; swinish, dir-

Խոզան, սց s. stubble. [ty, filthy.

Խոզանակ, սց s. clothes-brush;
whisk; -ադործ, brush-maker; -եմ
va. to brush; to whisk.

Խոզանամ, սցայ vn. to be changed
into swine; փց, to behave like a hog,
to be hoggish. [erect, like stubble.

Խոզանացեալ, Խոզանեալ a. bristly,

Խոզանոյ s. pig-sty.

Խոզանասեւ s. long bristle.

Խոզառանձ s. bot. wild-pear; med.
king's evil, scrofula. [driver.

Խոջարած . սց s. swineherd, pig-
Խոջեան s. pl. hogs, swine.

Խոջեիկ a. swinish, hoggish; s. pork.

Խոջերամակ, սց s. herd of swine.

Խոջկալին s. bot. acorn, beech-mast.

Խոջութիւն s. hoggishness; փց. nasti-
ness, filth.

Խոջուկ s. zool. porcupine.

Խոթ s. zool. kingfisher, halcyon;
-սկան աւուրբ, halcyon days.

Խոթոտեմ, էջի vn. to see with dis-
pleasure, to scowl at; to despise.

Խոտու a. harsh; frowning, surly,
threatening; hideous, frightful, hor-
rible, dreadful, shocking; coarse,
gross, rude, rough; sad, sorrowful;
grave, stern; - դէմբ, stern and haugh-
ty countenance; - աջբ, threatening
eye, gloomy eye; - ալիարիկել յոբ,
to look at sternly or angrily, to frown,
to scowl, to knit the brows; - հայեւ,
to look surly at, to sulk, to turn a
wild haggard look upon.

Խոտուադեղ, -ադէմ a. gruff-look-
ing, surly-looking, of a stern or aus-
tere countenance, scowling, lowering;
sorrowful, gloomy, sullen; - ցնորբ,
frightful spectres. [looking.

Խոտուահայեաց a. surly- or gruff-

Խոտուեցուցանեմ, ուցի va. to irri-
tate, to anger, to incense, to chafe, to
provoke, to exasperate; - զգեմս, to
pucker up one's features, to put on a
surlly look.

Խոտուիմ, ուեցայ vn. to frown, to
knit one's brows, to be sulky, cross,
ill-tempered, to grow angry, to be net-
tled; to be soured, embittered, exas-
perated; - էրկնից, to cover with
gloomy clouds, to lower, to get cloudy,
murky.

Խոտուութիւն s. frown, wrinkle,
knitting of the brows, scowling, pout-
ing, sulkiness, sulks, wry face; vexa-
tion, sorrow, melancholy. [tumour.

Խոլային a. tumorous; - մարմին,

Խոլեմ, էջի va. to disperse, to scat-
ter, to drive. [nant sore.

Խոլեցգեաիկ s. med. cancer, malig-
նոստուակ S. Հոլամուկ.

Խորր S. Խոտու.

Խորրծ, լրձան s. bot. orchis, bee-

flower, salep, satyriion.

Խոբի *s.* dressed victuals; *S.* Խաչ.

Խոխոզ *ad.* dreadfully, frightfully.

Խոխոմ *a.* well-watered, abounding in springs, or running waters; -բ, մայ *s.* ravine, deep hollow; sylvan valleys, forest; mountain streams, torrents.

Խոխոմաձիղբ *s.* gloomy ravines; long valleys.

Խոխոմեմ, էջի *va.* to bathe, to water; -խմ *vn.* to spring; to inundate.

Խոխոջ, էջ, Խոխոջանք. Խոխոջեն *s.* murmuring, purling, babbling, gurgling; զառ է վայր -ջանք, evacuation, going to stool.

Խոխոջեմ, էջի *vn.* to murmur, to purl, to babble, to gurgle; է վեր -, to vomit.

Խոխոտեմ, էջի, -տիմ, էջոյ *vna.* to think, to invent, to attempt, to try.

Խոկ, այ *s.* thought; *a.* thoughtful, discreet, prudent; է - արկանեւ, to think, to consider, to ruminate; - է միտս կայր նորա, he had the intention to, he intended to.

Խոկամ, այի *va.* to think, to reflect, to meditate, to consider, to contemplate, to imagine.

Խոկումն *s.* thought, meditation, consideration, contemplation, reflexion, imagination, speculation.

Խոչ, էջ *s.* *S.* Խոկ; meat, victuals.

Խոչագործ, &c. *S.* Խոչակեր, &c.

Խոչական, այ *a.* thoughtful, prudent, wise, judicious, sensible, intelligent, cautious, provident, circumspect, discreet; -ն *s.* intellect, intelligence, reason, judgment.

Խոչականաբար *ad.* prudently, wisely, judiciously, sensibly.

Խոչականութիւն *s.* prudence, wisdom, discretion, wariness, circumspection, cautiousness, good sense.

Խոչակեր, այ *s.* cook, man-cook; բաջ -, capital cook, first rate cook; -այ ստան, kitchen; -բ, cookery; *S.* Խոչակեր.

Խոչակերպետ, այ *s.* chief-cook; chief executioner; օգնական-է, under-

Խոչակերեմ *S.* Խոչարարեմ. [cook.

Խոչակերոց, այ *s.* kitchen; անօթբ -է, - utensils; *S.* Խոչարան.

Խոչակերութի *S.* Խոչարարութի.

Խոչամանամ *vn.* to precipitate one's self, to fling, to cast or throw one's self headlong.

Խոչանոց *S.* Խոչակերոց.

Խոչակալաւառ *s.* eating-house keeper.

Խոչարան *s.* intellect, sense.

Խոչարար, այ *S.* Խոչակեր; -ուչի *sf.* cook; բաջ -, very good, excellent cook. [dress victuals.

Խոչարարեմ, էջի *va.* to cook, to Խոչեակ, էկի *s.* scullion; *sf.* kitchen-maid. [կան, &c.

Խոչեմ, -աբար, -ութիւն *S.* Խոչա-

Խոչեմագարդ *a.* adorned with prudence, judicious.

Խոչեմամիտ *a.* sober-minded.

Խոչեմանամ, այոյ *vn.* to be wise or prudent. [prudent, judicious.

Խոչեմընթաց *a.* circumspect, calm,

Խոչեմտութի *s.* sober-mindedness.

Խոչեր, այ *s.* filth, dirt, muck, mire, mud; *fig.* filth, obscenity, villany, wantonness; է -ի or ընդ - Թաւալի, to get splashed, to be be-mired, covered with mud; -բ պղծութեանց, defilement; -բ միմեանց, sodomites.

Խոչերական *a.* muddy, dirty, filthy, impure, obscene; - ձեռք, unclean hands; սակբանս -ս, to talk obscene-

Խոչերանոց *s.* sink, drain. [ly.

Խոչընտիր միտք or դեմք. syllogism.

Խողկոտեմ, էջի *va.* to butcher, to slaughter, to kill, to massacre.

Խողտորումն *s.* act of killing, massacre, carnage. [of laughter.

Խողտնջեմ *vn.* to hear a loud burst

Խողտնջեմ, -ջանք, -ջեմ *S.* Խոխոջ, &c.

Խողովակ, Խողուակ, այ *s.* pipe, tube, canal, conduit; - ջրոյ, spout; - սառնեաց, gutter; - լուակեաց, drain; - շոգենաւու, steam-pipe; - ծխնեղուղի, chimney-flue; - ջրչանի, engine-hose;

- կազի, gas pipe, main; - խօսուն, speaking-tube; - ձայնատու, acoustic-tube; - շնողական, suction pipe.

Խոչկոր, Խոչքոր, -ակ, այ *s.* sucking-pig, porker.

Խոչո՞՞ *s.* thought; -եմ *vn.* to be thoughtful, anxious, absorbed in thought.

Խոչ, ոյ *s.* zool. ram; *ast.* Aries, -; *mech.* battering-; *mar.* windlass, capstan; ջրաբաշխական -, hydraulic -.

Խոյակ, այ *s.* capital of a column.

Խոյանամ, այոյ *vn.* to soar up, to fly on high, to dart forward, to swoop down, to rush headlong on, to dash at, to pounce on, to fall on.

Խոյգողութիւն *s.* conquest of the golden fleece; *fig.* violation, rape, rape. Խոյեանք *s. pl.* rams. [vishing.

Խոյզ. Խուռից *s.* search, inquisition, inquest, perquisition, research, examination; - եւ խնդիր, strict inquiry; - արկանեւ, ի - եւ ի խնդիր արկանեւ or լինեւ, ի - էլանեւ, անխնիւ, to search, to examine, to inquire strictly, to pry into; - եւ խնդիր առնեւ ումէք, to be in search of, to trace, to follow the tracks.

Խոյթ, խթից *s. zool.* crocodile.

Խոյլ, Խուռից *s.* swelling, blotch; schirrus, scrofula; - պարանոցի, wen, goitre.

Խոյս *s.* flight, running away; - օտւ, անուռ, լինեւ, to fly, to take to flight, to escape, to decamp, to steal or slip away, to break loose; to be guilty of tergiversation; to avoid, to flee from, to shun.

Խոյր, Խուրի *s.* cap, diadem, tiara; - էւրօպական, hat; - օսաշիկ, turban; - պապական, tiara. [maker, hatter.

Խոյրագործ, -արար *s. cap-* or hat-

Խոյրագիր *a.* crowning', covering another's head.

Խոյզ, աջ *s.* hook; pick-lock.

Խոնարհ, աջ *a.* low; humble, submissive, respectful; lower, inferior, mean, base, low; feeble, weak; -, ի - *pr. ad.* low; down, down below; downwards; from top to bottom; at the foot of; beneath, below, underneath; below, lower, under; - առնեւ, to humble; - լինեւ, to be humble or meek, to humble one's self; to be humbled; զերեսս ի - արկանեւ, to be sulky or sullen; - սրտիւք, lowly in heart; աջք ի -. with downcast eyes; յերկամենից եւ ի -, from two years old and under; ի միջին եւ ի -, from the loins downward; ի վեր և ի -, unceasingly, always, at every moment.

Խոնարհաբար *ad.* humbly, submissively. [below.

Խոնարհագոյն *a.* inferior; lower; *ad.*

Խոնարհակոյն *s.* the lower part.

Խոնարհակ *a.* inclining, aslant.

Խոնարհամիտ *a.* humble, meek, modest. [abase one's self, to be humble.

Խոնարհամուտ *sm.* to humble or

Խոնարհամուտութիւն *s.* humility, modesty, meekness. [to conjugate verbs.,

ԽոնարհեմՏ. -եցուցանեմ; - զբայս,

Խոնարհեցուցանեմ, ուցի *va.* to humble, to abase, to subject; to bring down, to lower, to abate, to depress; to bow or bend down, to incline; - զունկն, to lend an ear to, to listen to; - զանձն, to humble oneself; to do penance, to mortify oneself, to fast; - զամբարսաւանով ուրուք, to lower, to abase, to bring down the pride of; - զԱստուած առ մարդիկ, to move God to compassion, to implore divine mercy; Աստուած -նէ զամբարտաւանս, God humbles the proud.

Խոնարհիմ, հեցայ *sm.* to be humble; to lower oneself, to descend; to yield, to acquiesce; to lean, to bend downwards; to decline; *gr.* to be conjugated; - յամբարտաւանութենէ, to descend from one's haughtiness, to have the pride of one's countenance humbled; յերկիր -, to prostrate oneself; - առաջի Աստուծոյ, to bow before God; - անխնիւ էրեսայ, to go downcast, to be dejected; - իջեւան ուրուք, to deign to dwell in; - յալիս, to grow old; -հի օրն, the daylight fades, the day wanes or is going down; յան եկաց յերեսսն խոնարհեցոյ, he rose from his prostrate attitude.

Խոնարհութիւն *s.* humility; deference, submission, humiliation, abasement; baseness, lowness, inclination, declination.

Խոնարհումն *s.* abasement; humiliation; fall, decline; *gr.* conjugation.

Խոնաւ, աջ *a.* humid, damp, wet, moist; *s.* humidity. [humid.

Խոնաւալից *a.* full of humidity, very

Խոնաւալցած *a.* deliquescent; -լուծութիւն, deliquescence. [moist.

Խոնաւակն, -ային *a.* humid, wet,

Խոնաւայրիւք *s.* damp weather; wet, rainy weather.

Խոնաւանամ, աջայ *sm.* to grow wet, to become damp or moist.

Խոնաւաչափ, ի *s.* hygrometer; -ական, hygrometric; -ութիւն, hygrometry.

Խոնաւարար *a.* moistening, wetting.

Խոնաւացոյց *s.* hygroscope.

Խոնաւեմ. եցի, -եցուցանեմ, ուցի *va.* to damp, to moisten; to wet, to steep, to bathe.

Խոնաւութիւն *s.* humidity, damp, moisture, wet; humour, radical moisture; - օդոյ, damp weather.

Խոնաւուս *a. S.* Խոնաւ.

Խոնձ. *խ* - *ad. pr.* below; under; inside, within, in. [drawers & trowsers.

Խոնձան, ունի *s.* running string for

Խոնջ *s.* fatigue, lassitude; *a.* fatigued, tired, weary, faint, jaded. [some.

Խոնջական *a.* fatiguing, hard, toil-

Խոնջան *S.* Խոնձան; -ք *S.* Խոնջուի.

Խոնջեցուցանեմ. ուցի *va.* to tire out, to fatigue, to weary. [fatigued.

Խոնջիմ, ջեցայ *vn.* to be tired, weary,

Խոնջութիւն, -ուսն *s.* fatigue, lassitude, weariness.

Խոշեն *s.* noise, murmur. [խոյեմ.

Խոշոյ *S.* Մարդախոշոյ; -եմ *S.* Խոշ-

Խոշոս *s.* hay; dried herbage.

Խոշոր, խց *a.* stout; great; thick;

rough, rude, rustic, unpolished; awkward, ill-shaped, ill-made; rugged,

toilsome, difficult; - զգեստ, coarse cloth; - ձայն, rough voice; harsh

sound; - դոյնք, stiff or unconnected colouring. [lished.

Խոշորաբարք *a.* rude, rough, unpo-

Խոշորագեղ *a.* coarse featured, hard-favoured, ugly.

Խոշորագոյն *a.* very rude, very coarse; - *ad.* rudely, coarsely.

Խոշորանամ, աջայ *vn.* to grow up; to become stout or bulky; to grow rude or rough.

Խոշորացոյց *S.* Մանրացոյց.

Խոշորեցուցանեմ, ուցի *va.* to magnify, to increase, to make larger.

Խոշորութիւն *s.* coarseness, rudeness, want of politeness; bigness.

Խոշտամ, -անամ *S.* Կաղամ. [ing.

Խոշտանգակից *a.* tormenting, tortur-

Խոշտանգանք *s.* torture, torment, punishment, rack, pain.

Խոշտանգեմ, էջի *va.* to pain, to torment, to torture; to thrash, to beat.

Խոշտար or Խոտար *s.* boy, son; pupil.

Խոչ, խց *s.* obstacle, opposition; embarrassment, inconvenience, difficulty, hitch, hinderance, clog; the spines of the hedgehog; - խափանարար, great obstacle, impossibility; ահա - անկոխելի, there is an insurmountable difficulty; - եւ խուծ լինեալ, to hinder, to clog, to embarrass, to prevent, to be a bar to; տասարէլ զամենայն զ- եւ զխուծ, to surmount the greatest obstacles; *S.* Խուծի. [hobble.

Խոչաւ լինեալ *vn.* to go lame, to

Խոչընդակն *s.* impediment to the sight; - լինեալ, to put a stop to, to hinder.

Խոչընդոսն, Խոչոսն *s.* obstacle, stop, hinderance, embarrassment; - լինեալ, to oppose, to hinder, to clog, to embarrass. [about.

Խոպամ, աջի *vn.* to leap or frisk

Խոպան, խ *a.* uncultivated; *s.* waste land, desert; խ-խ, waste, fallow.

Խոպանանամ, աջայ *vn.* to become desert, uncultivated; to lie waste or fallow; to spoil, to deteriorate, to go to ruin.

Խոպանացուցանեմ, ուցի. Խոպանեմ, էջի *va.* to let lie fallow, to leave uncultivated; to lay waste, to spoil,

Խոպ, Խոպոպ *S.* Խոպոպլիք. [to ruin.

Խոպոպեմ, էջի *va.* to curl, to frizz, to put in ringlets, to crisp; -խմ *vn.* to curl one's hair; to fall into curl, to curl of itself.

Խոպոպի *a.* curled; -ք *s.* curl, lock, ringlet of hair; - *u* առնել, to curl, to frizz. [breach, gap.

Խոռ, -ն *s. bot.* iva; - պարսպի,

Խոռապետ *s.* prime minister.

Խոռեմ, էջի *va.* to hollow out, to excavate. [hole; cavern, den.

Խոռոց, աց *s.* hollow, cavity, cave,

Խոռոջանամ, աջայ, Խոռոջիմ, էջայ *vn.* to become hollow, empty, void.

Խոտս *s.* confession; promise; ի - ածեալ, to cause to confess; ի - գալ, to confess, to tell the truth; - լինել, to confess one's sins.

Խոտաբանութիւն *s.* promise. [rity.

Խոտասկզբք *s.* descendants, poste-

Խոտանամ, աջայ *vn.* to promise, to engage, to pledge one's word; to vow; to protest; to offer, to proffer; to propose.

Խոտավան առնել, լինել *vn.* to confess, to own, to acknowledge; to make confession, to confess, to go to confession; - լինել զլանցանս, to acknowledge one's fault; - զմեզա իւր, to confess one's sins.

Խոտավանաբար *ad.* confessedly, avowedly; in confession. [tent.

Խոտավանաբար, -քջոր *sf.* peni-

Խոտավանաբարմ *s.* bribe for confession. [rector of one's conscience.

Խոտավանաչայր *s.* confessor, di-

Խոտավանարան *s.* confessional.

Խոտավանեցուցանեմ, ուցի *va.* to confess, to hear confession.

Խոստովանեմ, էջի, Խոստովանիմ, էջայ տո. to own to, to acknowledge, to confess; to protest; to profess; to confess, to make confession; պարտ է -, it must be acknowledged; - զմեզս, to confess one's sins; - զսանցանսս, to acknowledge one's faults; զպարտուի -, to acknowledge oneself overcome.

Խոստովանող, այ s. confessor to the Խոստովանորդի s. penitent. [faith.

Խոստովանուի s. confession, avowal, acknowledgment, declaration; - մեզայ, confession of sins; երթալ ի -, to go to confession; տալ -, to make confession; առնուլ զ- ուրուք, to hear the confession of.

Խոստուկ s. colic, gripes, stomach-ache, pain in the bowels; - ունեւ, to have the gripes; - լինեւ, to confess, to own.

Խոստումն s. promise, engagement, obligation; word, word of honour, good faith; offer, tender; protestation, declaration; profession; - տալ, to give one's word, to promise; պահեւ զ-, կալ ի խոստման, to keep one's word or promise; չպահեւ զ-, չկալ ի խոստման, to break one's promise, to fail to keep one's word; մեծամեծ խոստմունս առնեւ, to promise mountains of gold, wonders; սնտախ խոստմունք, vain or empty promises, fair words only; սնտախ խոստմունք պարարել, to nourish with vain promises. [note ( )].

Խորովային s. մոս. an Armenian Խոս, ոց s. grass, herbage, turf, verdure; pasture; չոր -, hay, forage.

Խոտաբեր a. bearing or producing grass, grassy, herbaceous. [on herbs.

Խոտաբուս a. fed on grass; living

Խոտաբէս s. herbalist, herborist.

Խոտալից a. abounding in grass, full of forage. [getarian.

Խոտակեր a. eating vegetables, ve-

Խոտահամբար s. hay-cock; haystack.

Խոտաճարակ a. herbivorous, pasturing on herbs; - լինեւ, շրջեւ, to pasture, to feed.

Խոտան, այ a. abject, vile, base, mean, worthless, despicable; -աւ ad. meanly, basely, shamefully; in excess; - առնեմ S. Խոտեմ.

Խոտանոց s. hay-loft. [seller.

Խոտավաճառ s. herborist, herb-

Խոտաւէս a. abounding in grass.

Խոտաբալ s. herborizer; - լինեւ, to

herborize. [s. herbage, vegetables.

Խոտեղէն a. grassy; made of grass;

Խոտեմ, էջի va. to despise, to contemn, to scorn, to slight, to disdain; to undervalue, to depreciate; -իմ տո. to be despised, contemned, disdained.

Խոտոր a. oblique, crooked; deluded; strayed, erroneous, wrong; S. Խոտորնակի; - չանեւ, to cause to err, to turn aside; - էլք ast. oblique ascension.

Խոտորագրիտակ s. polemoscope.

Խոտորաջափ; ի s. declinator.

Խոտորեմ, էջի, Խոտորեցուցանեմ, ուշի va. to turn aside, to mislead, to lead astray; to divert, to distract; to twist, to contort, to bend, to make awry; fig. to lead astray, to cause to err, to delude, to unsettle.

Խոտորեցուցիչ a. perverting, turning aside, leading astray.

Խոտորիմ, էջայ տո. to turn aside, to deviate, to swerve; to go astray, to lose the way; to decline, to shrink from; to slope, to slant; fig. to go astray, to err, to be perverted, to abandon oneself to; to avoid, to shun.

Խոտորնակ, այ a. oblique, crooked, aslant, aslope, athwart, across, transverse; out of the way, indirect; ill-turned, ill-made; bad, perverse, wicked, froward; s. cross beam, traverse; -, -ս ad. obliquely, crossly, transversely.

Խոտորնակի ad. obliquely, transversely; at random; confusedly.

Խոտորնակիմ, կեալ տո. to slant, to slope; to turn aside, to go astray.

Խոտորութիւն, -ուսն s. obliquity, crookedness, deviation, declination, winding, sinuosity; turning aside, going astray; fig. perversity, error, depravity.

Խոտոց or Խոտուց s. anat. tibia, shin, shin-bone, shank; articulation.

Խոր, ոց a. deep, hollow, excavated; fig. profound, deep; ի - ad. deeply, profoundly; thoroughly; grievously; - ագխուութիւն, մէքք, profound ignorance; deep wound; խաւար -, thick, dreadful darkness; - աղքատութիւն, profound misery, abject poverty; - ծերութիւն, decrepitude; ի - ձմեռան, in the depth of winter; ի - ամառան, in the middle of summer; պեղեւ ի -, to excavate deeply; ի - խուզել, ի -մէ

քննել, to investigate minutely, to examine thoroughly; - Ի քուն լինել, to sleep soundly; Ի - Խոցել, to wound severely, mortally; Ից. to cut to the heart, to grieve deeply, to break one's heart; Ի - Խոցել, to be touched to the quick, to be cut to the heart; Իրբէ Ի - Խոցեցաւ պատերազմն, at the hottest moment of the fight; Ի - մուռացումն անկեալ, buried in forgetfulness; Խաղաց Ի - ն, go out to the open sea.

Խորք, րոց *s.* hollow, cavity, pit, depth, bottom; gulph, abyss; - ծովու, the high sea; the open sea; Ի խորս *mar.* the offing; - չորեաց, depth of misery or misfortune; - սրտից, the heart's secrets; Ի խորց սրտէ, from the bottom of the heart; Ի խորս անասուն, in the depth of the forest; Ի խորս քարայրին, at the bottom of the grotto; բանք նորա Ի խորս սրտի խնց ազեցին, his words touched me to the quick; - Խորհրդոց Ատուածոյ, the inscrutable designs of God; ո՛վ - Ի մասուածեան, o depth of wisdom!

Խորքանուի *s.* enigma; dark saying, profound import, hidden meaning.

Խորագէտ *a.* sagacious, shrewd, judicious; sensible, prudent, cautious; wary, subtil, sly, crafty; ingenious, skilful; - քաղաքավարութիւն, sagacious policy; sly conduct.

Խորագիտուի *s.* prudence, shrewdness, sagacity; craft, cunning.

Խորագիր *s.* title (of a book).

Խորագնաց or -գնաց *a.* sailing on the open sea, navigating the ocean.

Խորագոյնս *ad.* to the bottom, profoundly, thoroughly. [versed.

Խորագցաց *a.* very skilful, deeply

Խորազնին *a.* scrutinizing minutely; - Խուզարկու, accurate observer.

Խորազնութիւն *s.* inscrutable investigation. [cane; penetrating, acute.

Խորախորհուրդ *a.* mysterious, ar-

Խորախօս *a.* profound, difficult; enigmatical, obscure; jabbering, talking gibberish.

Խորախօսութի *S.* Խորաքանութի.

Խորակն *a.* sunken-eyed.

Խորածոր *s.* deep valley; *a.* profound, difficult, rugged, scabrous; ընդ - ո սրկանէլ զմտոս, to exercise one's mind in inscrutable things.

Խորամանկ, աց *a.* cunning, sly,

crafty, knavish, wily, roguish, artful; fraudulent, deceitful, rascally, villainous; malicious; - Կեղծաւորութիւն, profound hypocrisy.

Խորամանկեմ, եցի, -կեմ, կեցայ տ. to chicanec, to quirk, to quibble, to use stratagem and artifice, to deceive, to cheat; to be cunning, artful, fraudulent, knavish.

Խորամանկութիւն *s.* cunning, artifice, craft, chicanec, quibble; cheat, deceit, fraud, base stratagem; knavery, roguery; malice.

Խորամէջ, -միտոց *a.* deep & spacious in the center; concave.

Խորամուխ *a.* penetrating, acute, piercing; profound, deep; - լինել, to penetrate, to fathom, to dive into, to enter deeply; - լինել Ի ցաւս, to be swallowed up by, to be plunged in grief; - Ի ներքս խաղալ, to enter too far, to plunge in too deeply; - գրորմել, to inculcate, to impress deeply on the mind.

Խորամուս *s.* diver; *a. S.* Խորամուխ.

Խորայատակ *a.* profound, deep, hollow.

Խորայող *a.* searching at the bottom; - լինել, to search into, to go to the bottom of, to sift, to scrutinize, to investigate.

Խորան, աց *s.* pavilion, tent; vault of heaven; altar; residence, habitation, dwelling; *arith.* table; chessboard, back-gammon board, &c.; - վկայութեան, the Tabernacle; - արքունի, royal palace, court; աւագ -, high altar; *գոգնոց -ի, frontal; - կանդնէլ, հարկանէլ, պարզէլ զ-, to pitch a tent; բառալ, ամիտփէլ զ-, to strike a tent.

Խորանաբնակ *a.* nomad, wandering.

Խորանագործ, -կար *s.* tent-maker.

Խորանակից *a.* dwelling in the same pavilions or tent. [encamping.

Խորանահարութի *s.* pitching tents;

Խորանաձէւ *a.* tent- or bell-shaped.

Խորանամ, սցայ տ. to become hollow or deep; to dive into, to go to the bottom of.

Խորանայար *a.* pitching a tent.

Խորանայարդար *s.* architect of the Tabernacle. [or bell-shaped.

Խորանայարի *a.* vaulted, cupola-tent

Խորանանման *S.* -աձէւ. [camping.

Խորանալու *a.* travelling with tents,

Խորանապահ, այ *s.* tent-guard.
 Խորանարդ, այ *a.* vaulted: cubical, cubic, hexahedral; *s.* cube; - երկնից, vault of heaven; - արմատ, cube root; վերածել է - , to cube, to raise quantities, to the third power.
 Խորանարդաձև *a.* cubiform. [volve.
 Խորանարդէմ, էջի, to cube, to inquire
 Խորանաւոր *S.* Խորանաբնակ.
 Խորանափեղկ *s.* tent-curtain.
 Խորանէմ, էջի *va.* to pitch a tent.
 Խորաչափ, է *s.* bathometer; sounding-line, lead, fathom-line; plummet; - էմ *va.* to sound; - ու թիւն, sounding, bathymetry, measure of depth.
 Խորաշուրթն *a.* guttural. [able.
 Խորջուր *a.* very deep, unfathomable.
 Խորասոյղ, սուզի *a.* sunk deeply, deep; *s.* abyss, gulf, pit; - աչք, sunken eyes; - աւնէլ, to submerge, to sink to the bottom, to plunge into, to immerse; - լինէլ, to dive to the bottom, to sink; *mar.* to founder; - է ջուս, sunk in grief; - է թախիծս մը սայ, plunged in remorse. [նէմ, լինիմ.
 Խորասուզեմ, - զիմ *S.* Խորասոյղ աւ.
 Խորավէմ *s.* grotto.
 Խորարթուն *a.* dormant.
 Խորարմատ *a.* deeply rooted; - հաստաստիւ, կանդաղել, to strike deep into the soil, to take deep root, to be deeply rooted.
 Խորացուցանեմ, ուշի *va.* to make deeper; to make abstruse, obscure, unintelligible.
 Խորափիտ *s.* cavity, hollow, cave, cavern, excavation; - ս հասանել, to excavate, to hollow. [profound.
 Խորափոր *a.* deeply excavated, very
 Խորաբանդակ *s.* basso-relievo.
 Խորաբնին *a.* scrutinizing, investigating; profound, sublime, past finding out.
 Խորդ, ոց *s.* hair-shirt, sack-cloth, hair-cloth; սպաշխարել - ու, to repent in sack-cloth. [sack-cloth.
 Խորգազդեաց, - հանդերձ *a.* clad in
 Խորդ, ոց or ուց *s.* zool. crane.
 Խորդամ, այցի *vn.* to snore; to snort, to rattle in the throat; to roar, to bluster (sea).
 Խորգաձուկն *s.* zool. pike.
 Խորդապար *s.* flight of cranes.
 Խորդացող *s.* snorer.
 Խորդեան *s. pl.* cranes.
 Խորդիւն, - դունն *s.* snoring, snore;

snorting; rattling, rattle in the throat.
 Խորէմ, էջի *va.* to hollow, to excavate; to fathom; to withhold, to retain; to purloin, to steal, to rob, to embezzle; to peculate.
 Խորէլ, իջաց *s.* diver.
 Խորթ, ոց *a.* step-son, step-daughter; bastard, natural, illegitimate; degenerate, spurious, false; alien, foreign; zool. crane.
 Խորթաբարդ, էջ *a.* unsociable, morose; capricious, whimsical.
 Խորթանամ, այցի *vn.* to be degenerated, estranged, spoiled.
 Խորթացուցանեմ, ուշի *va.* to change the nature of, to adulterate, to corrupt, to debase, to spoil, to impair.
 Խորթու թիւն *s.* bastardy, adulteration; degeneracy, corruption, decay.
 Խորիմոց *a.* profound, impenetrable, inscrutable; penetrating, profound.
 Խորին *a.* deep, high; impenetrable, abstruse, obscure, hidden, difficult to understand; - ալանողիք, sunken eyes.
 Խորիչ *s.* speculator. [ney-cake.
 Խորիսիւ, ըսից *s.* honey-comb; ho-
 Խորիւ, է *s.* slough; skin, hide; shell, bark, rind, peel; *spittle, phlegm.
 Խորխանամ, այցի *vn.* to toughen like leather.
 Խորխոլմ, լեցուց *vn.* to fall in, to sink, to give way; - լումն *s.* falling in, sinking; land-slip.
 Խորխորատ, էջ *s.* gulf, abyss, chasm,
 Խործուիլ *S.* Խաւարծիլ. [pit.
 Խորհ, Խորհումն *S.* Խոկ.
 Խորհիմ, հեցուց *vn.* to think, to meditate, to consider, to cogitate, to study; to reason, to reflect; to suppose, to judge, to imagine, to fancy; to bring to memory, to call to mind, to recollect; - ընդ միեմանս, to consult, to advise together, to deliberate, to concert; - է սնոտիս, to meditate on trifles; խորհիմ մեկնել վաղու, I think of leaving, I propose to leave tomorrow; է ն անգամ սոսկամ, the mere thought of it makes me shudder; յայն խորհէր հանապաղ, he thought of nothing else.
 Խորհուրդ, հրդեան or դի, հրդուց *s.* thought; design, intention, resolution; imagination, fancy, inspiration; sentiment, disposition; idea, fantasy, reververy; advice, counsel; deliberation, consultation; secret; mystery; symbol; sacrament; խորհրդով *ad.* design-

edly, intentionally, on purpose, purposely; *ժրհակահ* -, the Holy Sacrament; *սուն, սաճար* *խորհրդոյ*, council-hall; - *սլաշտնեկց*, cabinet council; *խորհրդեան դպիր*, secretary; *չար*, pernicious advice; - *առնել, ի մէջ առնուլ, ունել, ի - մտանել*, to consult, to determine, to decide on, to resolve on; to deliberate, to confer together, to take counsel, to advise with; - *աալ*, to counsel, to give advice, to advise; - *հարցանել*, to ask advice, to consult, to take counsel; *ի մի - միաբանել*, to think together, to deliberate unanimously; *չըջել ի խորհրդոց*, to change or alter one's mind; *չըջել զոք ի խորհրդոց*, to dissuade from, to advise against; - *ի մտի եղի գիտել*, I had conceived the idea of knowing; - *ի մտս իմ անկաւ* or *էղէւ*, I thought of, I had the idea or the intention to; - *արարի ընդ մտս իմ*, I deliberated with myself; - *կալաւ*, he conceived the idea to; *զանդուռն զայն խորհեցաւ* -, he formed the hardy design to; *մինչդեռ յայտ խորհրդի էր*, in the midst of these thoughts, while thus deliberating.

Խորհրդաբար ad. figuratively; sacramentally; mysteriously; confidently.

Խորհրդազէտ, - *զգած a.* astute, shrewd, wary, cautious; initiated, adept; - *առնել*, to let into a secret, to initiate into a mystery; - *լինել*, to be initiated.

Խորհրդազածուի s. initiation.

Խորհրդածեմ, էջի տո. to reflect, to ponder, to think, to revolve, to meditate, to consider; to imagine, to form an idea of, to suppose; to consult, to deliberate; to explain, to expound, to comment upon; to administer the sacraments; to celebrate mass.

Խորհրդածու, այ s. thinker; counsellor; the initiated; minister, priest.

Խորհրդածու թիւն s. thought, reflection; deliberation; secret; mystery; administration of the sacraments; celebration of mass. [mysteries, priest.

Խորհրդակ, այ s. functionary in *Խորհրդակալ, այ a. s.* confident.

Խորհրդական a. mystical; mysterious; sacramental; emblematical, symbolical; rational, thinking, prudent; s. adviser, counsellor; - *խնսսա*,

rhapsody, religious rapture; - *խսսաւ զանու թիւն*, auricular confession.

Խորհրդականու թիւն s. deliberation, council, consultation; mystery, sacrament; mysticalness, mysteriousness; wisdom, prudence, wariness, cautiousness.

Խորհրդակատար, այ a. accomplishing, performing.

Խորհրդակիր a. mysterious.

Խորհրդակից s. adviser, counsellor; confident. [centric.

Խորհրդակիրոյս a. foolish, odd, eccentric.

Խորհրդակցիմ, ցեցայ տո. to consult, to confer, to hold a parley or conference.

Խորհրդակցու թիւն s. council, consultation; conference, parley; confid-

Խորհրդանոց S. - *դարան* - [ence.

Խորհրդապահ, այ a. secret, discreet, prudent. [discretion, prudence.

Խորհրդապահու թիւն s. secretness,

Խորհրդապետ s. prime adviser or counsellor. [book.

Խորհրդատար, ի s. missal, mass-

Խորհրդատու s. adviser, counsellor.

Խորհրդատուն s. place of conference, council-chamber; vestry-room; offertory.

Խորհրդատոնք s. mysteries: orgies, drunken revelry, feasts of Bacchus, bacchanals, drinking-bout.

Խորհրդարան s. house of Parliament, hall of Assembly, chamber of deputies: place of administration of the sacraments; offering-place; *fig.* mind, intellect.

Խորհրդաւոր a. mysterious, mystical, arcane; figurative, emblematical, symbolical; hieroglyphical; - *նյան, պատկեր*, emblem. [fickle.

Խորհրդափոխ a. inconstant, voluble,

Խորձուիլ s. bot. bryony; tendrils of vine.

Խորձունձ s. piece of soiled linen.

Խորշ, էջ s. corner; compartment, division, pigeon-hole; chess-squares, chequers; niche; cell, partition; nook, lurking-place, hidden corner; hollow, cavity; - *հանդերձից*, fold, plait, crease; - *էրեսաց, ճակատու*, dimple; wrinkle, puckering; - *գրաշարաց*, printer's box; - *ծովու*, gulf, bay; creek, cove; - *նաւի*, hold of a ship; - *լերանց*, cave, cavern; - *կենդանաց*, den, haunt, lair; - *թռչնոց*,

eyrie, nest; *ի - մի*, in a corner; - *առնուլ առադասակց*, to swell or fill the sails, to get the wind; - *զ-իւ իջանել*, to fold, to plait, to crease; to become wrinkled, to knit the brow; - *ս քալել*, to fold variously; - *ս - ս գործել*, to make small rooms or cells: to gather, to plait; - *ս արկանել յայտս*, to wrinkle, to pucker.

Խորշակ, *այ* *s.* excessive heat; hot dry or parching wind, simoon; drought, dryness, aridity; - *ժանս*, pestilential blast.

Խորշակահար *a.* sun-burnt, parched by excessive heat, or by a burning wind; - *առնել*, to burn, to parch; - *լինել*, to be burnt, parched.

Խորշակահարուի *s.* sun-stroke.

Խորշակառ *a.* sun-burnt; - *լինել*, to be burnt.

Խորշակեմ, *էջի* *vna.* to frown, to wrinkle, to pucker: to plait, to fold.

Խորշակք *s.* aversion, antipathy;

Խորշակոր *a.* cellular. [S. *Խորշակն*.

Խորշակող առնեմ, *Ժողովեմ* *va.* to plait, to arrange gracefully, to fit, to adjust with elegance.

Խորշակ *a.* avoidable, evitable.

Խորշակէն *a.* flowing, waving; *mar.* undulating, flowing gently, rippling.

Խորշակուցանեմ, *ուշի* *va.* to cause to avoid or shun.

Խորշիմ, *էցայ* *vn.* to feel an aversion to, to loathe, to turn from with disgust, to avoid, to shun, to eschew, to flee; to be shy, to beware, to show or pay regard to; to be respectful; - *յուսմէքէ*, to take a dislike to, to avoid of.

Խորշին *s.* thunder, noise, uproar, rumour.

Խորշտորան, *այ* *s.* plait, double, fold, gather; wrinkle, crease; *a.* plaited, folded, turned down; wrinkled,

Խորշտերես S. *Խրշտերես* [puckered.

Խորշտիմ, *էցայ* *vn.* to grow wrinkled, to shrink, to shrivel up; - *Հանդերձից*, to fold, to plait, to crease.

Խորշումն *s.* aversion, repugnance, dislike, reluctance; reserve, caution; regard, respect.

Խորոս *s.* the hymen; maidenhead.

Խորոսճին *s.* gynecæum, harem, women's apartments.

Խորոված, *ի* *s.* roast-meat.

Խորովանք *s.* earnest prayer, urgent entreaty, lively instance.

Խորովեմ, *էջի* *va.* to roast, to toast, to brown; to grill, to broil, to fry; *Հուկն - եալ*, broiled fish.

Խորովիմ, *էցայ* *vn.* to suffer, to be afflicted; to sympathise, to have pity or compassion on; to entreat earnestly: to be roasted; *ցրտակէղ* -, to be frost-bitten. *Խորովումն*, *Խորովք* *s.* roasting; *ի - լս արկանել*, to roast, to fry.

*Խորուզակ *s.* whooping-cough.

Խորուժիւն *s.* depth, profundity.

Խորուժիք *s.* concavity, cavity.

Խորուխեմ, *էջի* *va.* to make the honey-comb; to fill with honey-cakes.

Խորասերթա *a.* ragged, rough, uneven; - *ք* *s.* rough, craggy places, asperity, roughness, unevenness, ruggedness.

Խորասկեմ, *էջի* *va.* to bruise, to crack, to break, to crush, to dash to pieces; - *զլծնամին*, to crush; to bear down, to defeat, to rout, to put the enemy to flight; - *զգուռս*, to disband the troops; - *զուռն*, to force open the door; - *զցուխ*, to break the head; - *զմարմինն*, *զանձն*, to mortify one's flesh, to do penance; - *կիմ* *vn.* to break, to dash to pieces; to be broken, undone, defeated, destroyed; *անդրէն ի քէզ խորասկեցին ալքք քո*, here shall thy proud waves be stayed.

Խորասկումն *s.* fracture, break, crack; rout, defeat.

Խորսիկ, *սկաց* *s.* dish, viand, mess; roast-meat; cooked victuals.

Խորակարան *s.* chop-house. [keeper.

Խորակարար, *այ* *s.* cook; chop-house

Խորակարարուժիւն *s.* cookery.

Խոց, *էց* or *ոց* *s.* wound, sore, ulcer; *a.* wounded; *խորանուխ*, *կարեկէր* -, deep, mortal wound; - *տալ*, *զնել*, to wound; - *մնալ*, to be wounded.

Խոցահարեմ, *Խոցեմ*, *էջի* *va.* to wound, to pierce, to stab; to prick, to smite; *փց*. to pierce or cut to the heart; - *Յափանցանց*, to transpierce, to pierce through and through, to run through; - *իմ* *vn.* to be wounded, pierced; - *սիրով ուրուք*, to be smitten with love, to fall in love; S. *Խոր*.

Խոցասեմ, *էջի* *va.* to wound severely, to cover with wounds; *փց*. to prick the conscience.

Խոցուիլ *a.* wounding, biting, cutting; poignant, tart.

Խոցողուն *s.* act of wounding severely. [-ուան, act of wounding.

Խոցած, ոց, -ուան *s.* wound; Խուեմ, էցի *va.* to deal harshly with, to ill-use, to maltreat, to vex, to torment, to trouble, to incommode; to worry, to harass, to annoy.

Խուզածք *s.* felt, stuffing, wadding. Խուզակ, այ *a.* searching, scrutinizing; - լինել, to search, to examine, to explore, to rummage. [quisitive.

Խուզական *a.* curious, searching, inquisitive; *s.* examiner, searcher, observer, busy inquirer, pryer, scrutator; - լինել, to make researches, to seek for, to hunt after.

Խուզեմ, էցի *va.* to search, to inquire, to seek diligently, to hunt after, to pry into; to shear, to shave; to cut off; to strip off.

Խուզողութիւն, -զումն *s.* busy search, curiosity, quest, investigation; shearing; -զումն հերաց, shaving, tonsure.

Խուծ, խծից, խծոց *s.* obstacle, embarrassment, hindrance; - եւ խոչ լինել, խէծ եւ - ընդ ոտն անկանել, to hinder, to embarrass, to clog; Ի բաց առնել զխոչ եւ զ-, to disencumber, to free from embarrassment; -ք, rock, reef, hedge of rocks.

Խուժ, Խուժողութ, ից *a.* barbarous, savage, rude; rough, cruel, inhuman; Խուժք եւ դուժք, the barbarians. [rough.

Խուժական, -ին *a.* barbarous, Խուժան, Ի *s.* multitude, populace, the vulgar, crowd; throng, press; hurly burly, confusion, noise, clatter; - աւերանաց զաշխարհաւն զեղուլ or ածել, to devastate, to lay waste.

Խուժոն *s.* obstinacy, stubbornness, pertinacity; Ի խժ-դան եւ յոխորակ կալ, *S.* Խժ-դան.

Խուժ-դուժ *S.* Խուժագուժ.

Խուժեմ, էցի *vn.* to invade, to rush on, to fall impetuously on, to flock, to resort in numbers to. [negro.

Խուժիկ, ժկաց *a.* barbarous; black, Խուլ, իլից *a.* deaf; deaf, dead, dull; *eyeless (needle, &c.); - առնել, to deafen, to stun; - առնել զունկն, - լինել, to turn or give a deaf ear to.

Խուլ-բակցր *a.* deaf & blind.

Խուլահամր *a.* deaf & dumb.

Խուլինջ *s.* phlegmon, inflammatory tumour on the shoulders.

Խուլուլըրուխ *s.* cooing of doves.

Խուխ, խխոց *s.* phlegm, piltuite; Թքանել զ-, - արկանել, to expectorate; - բերել, to cough up.

Խուլ, խլից *s.* cot, hut; cell, small room; - պահակաց, sentry-box.

Խուլք *s.* filth, sweepings, dirt.

Խուճ *s.* scarecrow, bugbear.

Խուճապ, աւ *s.* fright, terror, alarm, dread, haste, hurry, precipitation; -աւ *ad.* in haste, in a hurry; -ք, phantom, spectre.

Խուճապական *a.* alarming, startling, frightful, dreadful; urgent, pressing; precipitate, too hasty.

Խուճապանք *s.* alarm, eagerness, haste, precipitation, flight.

Խուճապեմ, էցի, Խուճապեցուցանեմ, ուցի *va.* to startle, to alarm, to frighten, to terrify, to appal, to strike with terror; to frighten away; to hasten, to precipitate.

Խուճապիմ, էցայ *vn.* to be startled, alarmed, terrified; to waver, to be in suspense; to be hasty, precipitate; to flee precipitately.

Խուճապումն *S.* Խուճապ.

Խում *s.* drinking, eating; * tin drinking pot; *mus.* an Armenian note (♯).

Խումք, խմբից *s.* party, band, troop, detachment, company, regiment, brigade, division, cohort, legion; - կղզիաց, group of islands, archipelago; - առնուլ, to assemble, to flock together; - կազմել զորաց, to muster, to form into a regiment, to embody, to enlist, to enrol, to collect together; Ի խմբէ Էօթանց իմաստնոյն էր, he was one of the seven wise men.

Խուն *a.* little; - ինչ, - մի *ad.* a little, very small quantity, however little; - ինչ ժամանակ, a short time; - ինչ էրբ էն, there is very little; Ի - վայրկենի, in a moment, in an instant.

Խունայր *s.* chem. paraffine. [ing.

Խունաւազուխ *s.* seasoning, flavour- Խունկ *s.* incense; aromatic substances; *fig.* incense, flattery; կարմիր - , storax; շոտով or սպիտակ - , laudanum; -ք անուշից անուշուք, perfumes, fragrant, drugs; -ա առնել, արկանել, to incense; - սալ, to flatter.

Խունկեղէն *s. bot.* sweet calamus.

Խունճ *s. mus.* an Armenian note (♯).

*Խուռնչ *s.* trunk of a tree.

Խուռն, խուռն *s.* crowd, concourse, multitude, throng of people; affluence, great quantity; noise, tumult, confusion; *a.* thick, close, dense, crowded; many, numerous; *ad.* in crowds, in throngs; - առ -, - Ի -, in a huddle, pell-mell, disorderly, hurriedly; Ի խուռն, among the crowd; Ի խուռն մարտին, in the thickest of the fight; - բազմութիւն, a numerous crowd, a throng; - բազմութեամբ մտնել, ելալնել, to crowd in; to crowd out; - բազմութիւն ժողովրդեան, immense concourse of people; - Հասանէն առ օտարականք, strangers flock here.

Խուռնեքամ *a.* in many flocks; in vast numbers; - փունջ, nosegay of various flowers.

Խուռնընթաց *a. ad.* very numerous, multitudinous, in a crowd; conjointly, together; - բազմութի, concourse, crowd.

Խուռակ, այ *s. mech.* escapement; - օղաւ, գլանակոր, խարսխակոր, chronometer-, cylinder-, anchor--.

Խուռափական *a.* evasive, shuffling, ambiguous.

Խուռափանք, -փունս *s.* flight, evasion; subterfuge, shift, excuse, tergiversation, shuffling.

Խուռափեմ, եցի, Խուռափեմ, եցոյ *vn.* to escape, to flee, to take to flight, to steal away; to retreat, to retire, to disappear; to shuffle, to elude, to tergiversate. [flight.

Խուռափու, -ի *a.* fleeing, taking to

Խուռափումն *S.* Խուռափանք.

Խուռեմ, Խուռափուեմ *S.* Խոյս տամ.

Խուռեցուցանեմ, ուցի *va.* to cause to escape, to save, to extricate.

Խուրձն, խրձան, խրձունք, ձանց *s.* bundle, faggot, bunch, package, packet; - փայտի, fascine of wood; - խուտոյ, truss of hay; - ցորեհոյ, sheaf of corn; - Թղթոյ, file or bundle of papers; - Ըջոյ *mech.* wheat-sheaf jet; մագնիսական -, pencil of magnetic

Խուց, կցի *s.* chamber; cell. [rays.

Խուփ, -ն, խփան *s.* lid, cover; *mech.* cap, head; - պատուհանի, shutters.

Խոփ, ոց *s.* coultter, plough-share.

Խախոյ *s.* wen, goitre.

Խուխ, խուռոց *s.* bushes, briars, brushwood, underwood.

Խուկեմ, եցի *va.* to heap, to pile; to

fill, to cram, to stuff. [cow's lungwort.

Խուռդաս or Խուռտակ *s. bot.* mullein, Խուռեմ, եցի *va.* to assemble, to muster; to collect, to gather; to augment, to enlarge; - Իմ *vn.* to assemble in a crowd, to collect or gather together, to flock, to crowd round; Խուռնէր զիսկաւ ժողովուրդն, the people crowded round him; Խուռեցաւ պատկարազն, the fight began.

Խուռչեմ, եցի *vn.* to emit a gurgling sound; - շանց, to howl. [winkle.

Խուռնոյլ, Խուռնոլ *s. zool.* snail; peri-

Խուռոլ *s.* confusion, tumult, trouble, disorder, sedition, insurrection; *a.* confused, confounded, troubled; - Հարկանել, արկանել, to trouble, to cause disorder, to excite sedition, to create factions, to stir up to rebellion; - կալ, լինել ընդ ումեք, to have quarrelled with, to fall out, to be at variance, to disagree with.

Խուռոլայոց *a.* turbulent, tumultuous, seditious. [bulent.

Խուռոլանէր *a.* restless, unquiet, turbulent,

Խուռոլախրութի *s.* contentiousness, restlessness.

Խուռոլարար, -րիւ *a.* factious, mutinous, turbulent, seditious, riotous, unquiet, restless; meddling, mischief-making; revolutionary.

Խուռոլեմ, եցի, -եցուցանեմ, ուցի *va.* to trouble, to put into disorder, to agitate; to perplex, to disconcert, to disquiet, to disturb; to upset, to unsettle, to distract; to alarm, to rouse; to stir up, to excite to insurrection; - զմիաս, to dispirit, to unhinge; - զմիւս, to dishearten, to unnerve.

Խուռոլեցուցիւ *S.* Խուռոլիչ.

Խուռոլեմ, եցոյ *vn.* to be troubled, disturbed, agitated, perplexed, disquieted, disconcerted; Խուռոլեալ էս, you are looking quite confounded, or flurried. [seditious, factious.

Խուռոլիչ *s.* perturber; *a.* disturbing, Խուռոլութիւն *s.* bustle by; perturba-tion, confusion, agitation, trouble; tumult, disorder, turbulence, insurrection, sedition, revolt, revolution, mutiny, rebellion; -ս յուրեւ, to foment troubles; Ի -Թի են Արեւելք, affairs are becoming very serious in the East.

Խուռումամ, ացոյ *vn.* to dry up, to fade, to wither; to grow old, to become extenuated; խուռացեալ Հեղք,

bristling hair; dishevelled hair.

Խռուռտեակի *a.* bushy, briery.

Խռչակի *S.* Խռչափող.

Խռչակունք *s.* tibia, shin-bone.

Խռչափող *s.* wind-pipe; larynx.

Խռչոտիմ *տ.* to breathe with difficulty arising from diseased lungs.

Խռպտա *a.* rough, unpleasant, disagreeable; ill-natured, ill-tempered;

Խոհր *S.* Փոհաթ. [- ձայն, shrill voice.

Խոտաբախ *a.* severe, hard (winter).

Խոտաբանուծիւն *s.* harsh, threatening or bitter words.

Խոտաբարդ *a.* severe, harsh, rigorous; -ուն *s.* austere, severe character.

Խոտաբեռուէք *s.* heavy loads.

Խոտազոյն *ad.* severely, harshly, hardly, rigorously; - գնալ, to proceed with severity, to take severe steps, to punish with rigour.

Խոտակէաց, -կրօն *a.* austere, rigid, severe, hard. [ity, mortification.

Խոտակրօնուծիւն *s.* austerity, severity
Խոտաձայն *a.* having a harsh, rough, disagreeable voice.

Խոտամբակ, &c. *S.* Խեռ, &c. [թիւ.

Խոտամբեր, -ուն *S.* Խոտակրօն, -ու.

Խոտանամ, ացայ *տ.* to harden, to become hard; to be obstinate, to persist; to be severe, rigorous, austere; - ուսէք, to treat mercilessly; - որովայնի, to constipate, to close the bowels. [ous, high, violent (wind).

Խոտաշունչ *a.* boisterous, impetu-

Խոտապարանոց *a.* stubborn, stiff-necked, pertinacious, opinionative, dogmatic. [wilfulness, stubbornness.

Խոտապարանոցուծիւն *s.* pertinacity,

Խոտապինդ *a.* very hard.

Խոտասիրտ *a.* hard-hearted, merciless, inflexible, obdurate, insensible, relentless; *fig.* hardened, impenitent.

Խոտասրտուէն *s.* hardness of heart, obduracy; pertinacity, obstinacy; *fig.* impenitency.

Խոտապարուծիւն *s.* life of privations & hardships, a Spartan existence.

Խոտացուցանեմ, ուցի *va.* to harden, to make hard; to render obstinate; - զսիրտ, to render obdurate or callous, to harden the heart; - զորովայն, to constipate.

Խոտացուցիւն *s. chem.* cold-hammering.

Խոտացուցիւն *a.* hardening, making hard; - որովայնի, astrigent, binding,

Խոտաքար *s.* trachyte. [costive.

Խոտերան *a.* hard mouthed, intractable, untamable, ungovernable; inflexible, obstinate, pertinacious, impetuous, headlong, fiery, rebellious; - էրիվար, fiery, spirited, high-mettled steed, courser or charger.

Խոտիւ *ad.* hardly, harshly, roughly, rudely; cruelly, severely, rigorously; rigidly, strictly; - գնալ ք ուսէք, to treat harshly, to maltreat, to rule with a high hand; - պատուհասէլ, to punish rigorously, severely; - տալ պատասխանի, to reply harshly; *S.* Խիտա. [branches.

Խոտասեւայ *a.* furnished with thick
Խոտար, ոյ or ի *s.* garlic; պճէզն - ոյ, clove of -; փարսախաւ հեռի բուրէ զհոտ - ի, he stank of - fifty yards off; -ակեր, garlic-eater.

Խոտարուկ *s.* elephantiasis; venereal disease; *bot.* * a Cretan grape; -ք, garlic sauce.

Խոտուծիւն *s.* hardness; stiffness; roughness, harshness, asperity, austerity, rigidity; rigour, severity, cruelty, inclemency, inflexibility; - սրտի, obduracy, hardness of heart; - բարուց, օրինաց, severity of customs, of laws; - կարծեաց, too great austerity of morals, puritanism; - որովայնի, tightness of the bowels, costiveness, constipation.

Խոտական *a.* condensable; -ուծիւն *s.* condensability.

Խոտանամ, ացայ *տ.* to condense, to thicken, to grow thick, to coagulate, to congeal.

Խոտաչափ, ի *s. chem.* densimeter, volumometer; *mech.* condensing-engine.

Խոտացումն *s.* condensation, coagulation, concretion, congelation.

Խոտացուցանեմ, ուցի *va.* to condense, to thicken, to coagulate, to

Խոտացուցիւն *s.* condenser. [congeal.

Խոտը, խարոց *s.* difference, variety; distinction, disparity, disproportion; -ք, prognostic, augury, omen; առ - մտաց, according to the judgment; մի լնցի - ընդ բարին եւ ընդ յուրին, he shall not search whether it be good or bad; ոչինչ է - Տեառն ասարեցուցանել բազմեք կամ սակաւուք, the Lord can give the victory to the smaller or the greater number; աւուրք խրոտարոց, superstitious regard for unlucky days; ի - ս անկանիւ, to fall into vain

or superstitious observances; ընդ կապանք խարոց արկանել զանձն, to conform oneself to superstitious customs.

Խողեմ, Խողանք S. Խողեմ, Խըտըլուուն.

Խողեմ, Խողոկեմ *va.* to tickle, to titillate; to dazzle, to bedazzle; *fig.* to tickle, to please, to gratify, to delight, to flatter; - զաչա, to dazzle the eyes; - իմ *տ.* to be tickled, dazzled; to be delighted, gratified, flattered.

Խողուուն *s.* tickling, titillation; dazzling; burning desire, prurience, itching, inciting, lust; *fig.* delight, pleasure. [thickness, consistence.

Խուռթիւն *s.* condensity, density,

Խապանք *s.* softness, effeminacy; deceit, insidious caresses, dalliance.

Խասիկ, Խասղանք, Խասղեմ, Խորսդրոեմ, Խասղուն S. Խաղուուն, Խըտըլուեմ. [-ուի *s.* physiognomy.

Խորագիմոյ, էց *a.* physiognomist; Խորահան *a.* ceremonial.

Խորանք *s.* observance, ceremony; superstition; prognostic, augury, omen; oddness, imparity.

Խորեմ, էջի *va.* to distinguish, to discern, to make a difference; to observe rigorously or scrupulously; - զբարեկամն ի մարդերուզէ, to distinguish a friend from a lawner.

Խորողագիւթ *a.* consulting witches.

Խորոց, այց *s.* interval, space; division, separation; distinction, difference; - ընդ մէջ անկանիկ, to interpose; to interfere, to intermeddle.

Խորոցեմ *տա.* to distinguish, to clas-

Խորուի S. Խորանք, Խորոց. [sify.

Խրախ, էց *s.* rejoicing, cheerfulness, merriment; banquet, feast; *a.* joyful, gay, merry, cheerful; տուն, սաճար-էջ, banqueting-house, --hall; - մեծ ուրախութեան առնել, to banquet; - առնել, to make merry, to rejoice; - լինել, to rejoice, to be delighted.

Խրախակէց *a.* that rejoices with, joining in merriment, feasting together; - լինել, to rejoice with; to congratulate.

Խրախամիտ *a.* cheerful, merry, joyful, gay, joyous; - լինել, to joy, to rejoice.

Խրախանամ, այցայ *տ.* to rejoice, to be joyful; to feast, to make merry with.

Խրախարան *s.* banqueting-room; place of feasting or entertainment.

Խրախարար, այց *a.* feasting, entertaining.

Խրախանակէց *a. s.* boon-companion, fellow guest; - լինել, to feast together.

Խրախանամ S. Խրախանամ.

Խրախանառէր *a.* fond of feasting, of good-living.

Խրախանուրթիւն, - ճանք *s.* feast, banquet, entertainment, festivity; rejoicings, public joy.

Խրախոցս, խուսի *s.* shout of encouragement or incitement, encouragement, comfort, incitement; *a.* encouraging, animating; exhorting; - տալ, մասուցանել, to encourage, to give heart to or inspirit, to rouse, to excite, to urge on; - բառնալ, հարկանել, to shout encouragingly; - առնուլ, to take heart, to cheer up, to take courage.

Խրախութիւն S. Խրախանուրթիւն; առնել ումէք - , to give a banquet to.

Խրախուրթ *s.* rejoicings, feasting, entertainment; - նս առնել, to feast, to hold a feast, to give a banquet.

Խրախուսանք S. Խրախոցս.

Խրախուսեմ, էջի *տ.* to encourage or excite by mutual shouting, to call loudly, to address with a loud voice; to encourage, to give courage to, to raise the spirits of, to reanimate, to excite, to incite, to embolden; - իմ *տ.* to take courage; - յոք, to rely on or confide in.

Խրամ, էց or ոց *s.* trench, hollow way, ditch; mine or sap; breach, rupture, rent; division, separation; - հաւասանել, to cut a trench; to make a gap; to open a breach; յորդիս իմ եղեւ - , there was a gap among my sons.

Խրամակարկաւ, էց *a.* that repairs a breach; - առնել, to repair a breach, to patch.

Խրամահատ, այց *a.* breaching, making breaches; separating, dividing.

Խրամահատուրթիւն *s.* the opening a breach.

Խրամուպոհ, այց *s.* trench-guard.

Խրամաս, էց *s.* breach, rupture, opening; hollow way, ditch, trench.

Խրամասեմ, էջի *տ.* to breach; to break, to defeat, to disperse; to exterminate; - զհամբաւ լուռութեան, to diffame, to destroy one's reputation; - զգաղանիս, to betray a secret.

Խրամասուծիւն *s.* breach; crack, crevice; rupture; division, party.

Խրասախ, ից *s.* league.

Խրատ, ուց *s.* admonition, reprimand, reproof; advice, counsel; caution, remonstrance; discipline, instruction; correction, punishment; -բ ուղղութեան, moral maxims; -չար, bad advice; evil counsel; -տալ, to give advice; to lecture, to admonish; տալ -ս բարեաց, to give good advice; զ-ու գալ, to devote oneself to science; ի - սծել, to educate; to discipline; չունել զ-, to be indisciplined, wild, ill-mannered; *S.* Թակարդ.

Խրատաբանեմ, էջի *va.* to moralize, to advise, to admonish, to warn.

Խրատաբանութիւն *s.* admonition, warning, advice, counsel.

Խրատողիւր *a.* admonishing by letter; *s.* letter or book of admonition.

Խրատական *a.* admonitory, didactic, moral, instructive. [advice.]

Խրատասեաց *a.* hating, scorning

Խրատասու, աց *a.* advising; *s.* admonisher, adviser, instructor.

Խրատեմ, էջի *va.* to admonish, to advise, to warn; to instruct, to discipline; to reprimand, to reprove; to correct, to chastise, to punish; -էալ ի նմանէ, counselled by him.

Խրատիչ *s.* councillor, adviser; instructor; chastiser.

Խրատուկ, Խրատու, աց *a.* advising, giving advice. [ing.]

Խրատուուով *s.* admonition, warn-

Խրացեմ, էջի *va.* to put on shoes; to lace on boots or shoes.

Խրացք, ջեց *s.* shoe-lace, shoestring; լուծանել զ-ս կշիպց, to loosen shoe-latchets.

Խրեմ, էջի *va.* to thrust in, to plunge; to stick in the mire, to be mire; to run aground, to strand; -իմ *vn.* to plunge into, to stick fast in the mire, to run aground, to be stranded.

Խրթիւ *a.* obscure, dark; *fig.* hidden, enigmatical.

Խրթաբան *a.* obscure, enigmatical; -ու թիւն *s.* obscure language, enigma.

Խրթնագրուկ *s.* short-hand, stenography.

Խրթնանամ, ացայ *vn.* to be difficult to understand; to darken, to become obscure; to lose pristine excellence or beauty, to grow dull, to deterior-

ate, to get spoiled.

Խրթնացուցանեմ, ուցի *va.* to darken, to obscure, to dull, to disfigure, to degrade, to spoil; - գխառս, to tarnish the glory.

Խրթնի *S.* Խրթին; Երեկոյնեայն - , Venus, Vesper (the evening star).

Խրթնուկ *s.* obscurity; meanness.

Խրիկնչ, &c. *S.* Խիկնչ, &c.

Խրիւր *s.* fragment, relic.

Խրձանամ, ացայ *vn.* to become like a bundle, to be bound in a sheaf; խըը ձայեալ տուս սիրամարզին, spread peacock's tail.

Խրձիթ, ձիթաց *s.* cell; hut, cabin.

Խըմբերես *a.* wrinkled, shrivelled or puckered (face).

Խրիսա, ից or աց *a.* imperious, haughty, insolent, proud, arrogant, boastful, supercilious, braggart; *s.* haughtiness, pride, arrogance; -, -ա բար *ad.* haughtily, proudly, in a bold manner. [haughtiness.]

Խրոխալ, -լիւր, -սկան *a.* full of

Խրոխաձայն *a.* talking in a lofty or threatening manner.

Խրոխամ, ացի, -անամ, ացայ *vn.* to carry the head high, to bid defiance, to bully, to hector, to gasconade, to brag, to laugh to scorn, to rail at, to use insolent language, to swagger, to be disdainful, overnice, to turn up one's nose at, to be proud, pretentious, defiant, arrogant.

Խրոխանք *S.* Խրոխումն.

Խրոխասպանծ *a.* braggart, boastful, insolent, presumptuous, swagger-

Խրոխեմ, -սիմ *S.* Խրոխամ. [ing.]

Խրոխումն *s.* gasconade, bravado, empty boast,rodomontade; defiance, insolence, haughtiness; չգիշանել ի խրոխամանէն, to lose nothing of his arrogance. [-դիչ *s.* patcher; cobbler.]

Խրուանդեմ *va.* to patch; to cobble;

Խրուկ *s.* chem. cinnabar, vermilion; *bot.* dragon's blood.

Խրումն *s.* mar. stranding.

Խրուպք, սիւն *s.* sand-banks, shallows, quick-sands.

Խրջան *a.* skittish, shy.

Խրանուկ *S.* Խրաչիմ, Շրանուկ.

Խրուուկլ, *-ակ *s.* scarecrow, bugbear; դոյլն ինչ - . a mere trifle, a nothing.

Խրուուցանեմ, ջի *va.* to scare, to startle; to scare or fright away.

Խրտուցումն *s.* start, shuddering.
 Խրոջխր, ահայ *vn.* to be scared, to take umbrage, to shy, to start aside, to take fright, to be restive; *խրաչէին միտք իմացողայն*, it scared the mind, it was too difficult to be understood.

Խցահան, այ *s.* corkscrew.
 Խցանեմ, խցի *S.* Խնուս; -նիմ *vn.* to be shut; *խցան բերանը նոցա*, they are put to silence.

Խցանք *s.* cork, stopper, bung, plug.
 Խցարդեղ, Խցաւոր *a.* retired, lone, lonely, solitary.

Խցեմ, Խցիկեմ *S.* Խնուս. [hut, cabin.
 Խցիկ, խցկան *s.* small room, cell, Խցողախան *a.* obstructive.

Խցումն *s.* stoppage, obstruction.
 Խփանեմ, խփի, խփեմ, խփեցի *va.* to cover; to shut. [milk-pots (cat).
 Խփընկէց *a.* thievishly uncovering

Խօթ, խց *a.* sick, sickly, unhealthy, infirm; - է, he is sick. [foolish.

Խօթամիտ *a.* silly, simple; stupid,
 Խօթամտութիւն *s.* silliness, foolishness, stupidity, dullness.

Խօթանամ, ացայ *vn.* to be sick, ill, indisposed, unwell, poorly. [sickness.
 Խօթապատճառ լինիմ *vn.* to feign

Խօթասիրտ *a.* stupid, dull-witted, idle, lazy, slothful.

Խօթութիւն *s.* sickness, illness, indisposition, infirmity.

Խօշ, այ *a.* foolish, senseless, inconsiderate, extravagant, rash, absurd; - աւաստուի, profusion; - մանկուի, imprudent youth; ընդ - *ad.* groundlessly, wildly, inconsiderately.

Խօշգատ *a.* foolish; - ութի *s.* foolishness, want of judgment or understanding.

Խօշկան *S.* Խօշ; - ախտ, extravagant desire or inclination; - երկեւղ, a panic; - խնդութիւն, extravagant joy, sportiveness, wantonness; - ցնորք, nocturnal phantoms or spectres.

Խօշանամ, ացայ, Խօջիմ, եցայ *vn.* to go mad; to become unhappy. [folly.

Խօշութիւն *s.* foolishness, nonsense,
 Խօնասէր *a.* fond of refined living.

Խօշեն *s.* noise, murmur, rumour, uproar.
 Խօս *s.* cock-crowing; *S.* Խօսք.

Խօսական *a.* eloquent; *S.* Խօսուն.
 Խօսակից *a.* conversing with another; - լինեղ, to have an interview, to converse, to talk, to discourse, to

have a chat together, to hold a conversation with.

Խօսակցիմ *S.* Խօսակից լինիմ.
 Խօսակցութիւն *s.* conference, dialogue, conversation, parley, interview; interlocution; discourse. [lour.

Խօսարան *s.* mouth, tongue; *par-
 Խօսեալ, -եցեալ *a.* betrothed.

Խօսելի *a.* speaking, that speaks.
 Խօսեցուցանեմ, ուցի *va.* to cause to speak.

Խօսիմ, եցայ *vn.* to speak, to talk, to discourse, to converse; to confer, to treat, to negotiate; to betroth, to affiance; - լեզուս, or լեզուս, to speak many languages; - եղակի, to thee-thou; - ուղղել, to speak out, distinctly; - ի սրտի, to think, to meditate, to ruminate; - ուղանալեզք, to speak threateningly or sharply; - ղքաղարականութենէ, to talk politics; տալ - զանձնէ, to be talked of; to get a bad name; - զուսեքէ ի մահ, to compass a person's death; - չարութիւն, to speak ill of, to slander; ընդ օդս - , յականջս մեռելոց - , to preach to the winds; to reprove a fool is but lost labour; - հաւու, to crow; նա խօսեցի առ ի քէն, he shall be thy spokesman; - ուսեք զին, to betroth, to promise or to give in marriage; - իւր զին, to espouse, to marry; կոյս խօսեցեալ առն, a virgin espoused to a man; խօսեցայց կնձ զքեզ. I will marry you; *S.* Ընդ վայր.

Խօսանալ, այ *s.* mediator, intercessor, advocate; messenger, announcer; chanticleer.

Խօսնակ *a.* speaking; *s.* mediator.

Խօսնակից *s.* herald, messenger, negotiator; flag of truce; - լինեղ, to parley, to negotiate, to treat.

Խօսնայր *s.* betrothed, affianced husband, intended.

Խօսող, այ *a.* speaking, rational; *s.* speaker, orator; - ութիւն *s.* faculty of speech.

Խօսումն *s.* betrothal, betrothing; ի խօսման լինեղ, կալ, to be affianced or betrothed; խօսման ժամանակ, interval between betrothal & marriage.

Խօսուն, սնոց *a.* gifted with the faculty of speech; endowed with reason, rational.

Խօսք, սկց *s.* word; speech, language, tongue; discourse, sermon;

saying; diction; talk, conversation, chat; word, promise; report, news; - ընդ Աստուծոյ, prayer; - հաւու, cock-crowing; խոսարկան խօսիւք, in the Italian language; խօսս արկանել, առնել, to speak, to talk; խօսս առնել, գնել, to compose, to write; ի խօսս դաւ, մատչել, to begin to speak in one's turn; to converse, to talk; ի խօսս առնել, to cause to speak; ի խօսս լինել, - կանանց or լէզուաց լինել, to be the public scorn, to become a by-word; կարճել զխօսս ուրուք, to interrupt a person, to break in upon; - քո յայս առնեն զքեզ, thy speech bewrayeth thee; S. Բան.

Ծ

Ծ (*dza*) ծա *s.* the fourteenth letter of the alphabet, & the ninth of the consonants; ծ, ծ, fifty, fiftieth.

— It has much affinity with the letters ճ, ճ & ա, & is sometimes confounded with them, for example: զծոծ, զձոձ; ծկոյծ, ճկոյծ; մածա նիլ, մատղիլ, &c.

Ծագ, աջ *s.* apex, head, top, summit, ridge, end, tip, point, extremity; end, conclusion, heaping, over-measure; -ք աշխարհի, the entire globe, the universe; -ք լէրանց, the top or summit of mountains; - մատին, the tip of a finger; - մէծ ութեան, the topmost height or pinnacle of greatness; -է ի -, -աց ի -ս, right through, from one extremity to the other, from beginning to end; from top to bottom, entirely; ի -աց երկրի մինչեւ ի -ս երկնից, from the uttermost part of the earth to the uttermost part of heaven; մինչեւ ի -ս երկրի, to the ends of the earth; լինել ի -ս փառաց, to be at the highest pitch of glory; ամէլ ի - կաւարման, to bring to the acme of perfection.

Ծագեմ, եցի, -եցուցանեմ, ուցի *va.* to irradiate, to cause to shine; to cause to germinate, or to sprout forth; ծագեցից Դաւթի ծաղունն արգարու թեան, I will cause the Branch of righteousness to grow up unto David; - ումք, յոք or զոմաք զորորմուս, to spread his mercy on; առաւօտն ծագեաց զլոյս իւր, the sun shone forth, day broke; - իմ, եցայ *vn.* to dawn, to shine, to begin to appear, to rise; to be born; to take rise; to emanate, to proceed from; to sprout, to germinate, to pullulate; to blossom; to ensue, to result, to derive; ի - առաւօտուն, at the peep or break of day, at daybreak; ի - արեգական, at sunrise; ծագեցաւ արեգակն, the sun appeared; արգարն ծագեացեն ի բրեւ զարեգակն, the righteous shall shine forth as the sun.

*Ծագկապ S. կողկապ.

Ծագունն *s.* dawn, rising; birth, origin, source, rise; emanation; lineage, descent; derivation; զ-ն ունել, to take its rise in, to draw one's origin from; - արեգական, արեւու, sunrise, --rising; - արեւային, տիեզերական, արեւակացական *ast.* heliacal-, cosmical-, acronychal-rising.

Ծալ, ք *s.* fold, plait; wrinkle; - ի - ad. in folds, in plaits; - առնուլ, to flow gently, to ripple, to undulate; - ի - առնուլ, to flow loosely, to curl, to float, to wave; S. Ծաղ, &c.

Ծալած, -ոյ, -ով *a.* pliant, folding, pliable; wrapped up, enveloped; -ոյ թղթեան, roll of papers; -ոյ խորան, աթոռ, portable altar; camp-stool, folding-chair. [legged.

Ծալպատակ նստիմ *vn.* to sit cross-wise
Ծալեմ, եցի *va.* to plait, to ruffle, to fold; to turn in or up, to roll or wrap
Ծալիչ *s.* paper-knife; folder. [up.
Ծալող *s.* folder.

Ծալով *a.* wrapped up, enveloped.
Ծալումն *s.* folding; - ծովու, rippling, undulation; ծալումնք ամպոց, gathering cloudiness.

Ծախ, ուց *s.* outlay, expenditure; cost; expense; consumption; waste, damage; * sale; մանր -ք, trifling expenses; ասրապարտ, աւերբդ, ասրապայման -ք, useless, superfluous, exorbitant expenses; ասանց -ուց, gratis; սակաւ -իւք, at a slight cost,

cheap; -*իւք ինովք, ազգին, բարեկամին*, at my, at the nation, at his friends' cost or expense; -*ս առնել, առնել -ս մեծամեծս*, to expend; to make great expenses, to spend a great deal; to live in great stile.

Մակեմ, էցի ս. to spend, to expend; to eat, to use, to consume, to waste, to reduce to nothing, to exhaust; to absorb; to devour; to corrode; *to sell; - *զժամանակն*, to waste, to throw away one's time; - *զինչս*, to dissipate one's fortune; *զվաստակս* -, to lose one's labor, to have one's labor for one's pains; *ի զուր զբանն* -, to speak to no purpose, to talk to the winds; *հրոյ* -, *ի հուր* -, to consume by fire; - *առաւելքան զսովորականն*, to exceed the ordinary expenditure.

Մակիչ *ս.* devouring; consuming, wasting; corrosive; -*խող* *ս.* corrosible. *Մահուումն* *ս.* wast, consumption; corrosion.

Մածանիմ, էցայ սո. to flow gently, to ripple; to wave, to undulate.

Մածանուումն *ս.* rippling, undulation, waving motion; - *առանակի*, oscillation.

Մածկարանուութիւն *ս.* cant-words, jargon, gibberish, slang, cant; *խօսել -էեամբ*, to talk jargon, slang or rogue's language. [secretly, stealthily.

Մածկաբար *ad.* in secret, by stealth,

Մածկազէս *ս.* that knows secrets; -*գիտութիւն* *ս.* the knowing secrets.

Մածկաբութիւն *ս.* cryptography.

Մածկամիտ *ս.* close, dissembling, incomprehensible.

Մածկամուսնութիւն *ս.* cryptogamy.

Մածկանք *ս.* hiding, secret.

Մածկապէս *Ս. Մածկաբար.*

Մածկասես *ս.* that sees secrets.

Մածկարան *ս.* coverlet; *fig.* shelter.

Մածկելիք *ս.* covering, cover, lid.

Մածկեմ, էցի ս. to cover; to hide, to conceal; to dissimulate, to mask, to cloak, to veil; -*իմ* *սո.* to be covered, hidden, concealed; to remain unknown; - *զմեզս ուրուք*, to hide, to overlook or pardon another's faults; - *զոք իւիք*, to surpass, to excel; -*եալ* *ս.* hidden, obscure; secret.

Մածկիչ *ս.* that which conceals or hides: cover, lid.

Մածկոյթ, *կութի* *ս.* hiding, con-

cealment, secret; cover, covering; dress; *էզ զխուար ի - իւր*, he made darkness his secret place; - *Թալման*, shroud; - *անկոյնոյ*, counterpane; - *կահուց*, cover; - *կառայ*, hammer-cloth; - *ախոյ*, horse-cloth; housing; - *հաւուց*, awning.

Մածկոյ, այ *ս.* veil, muffler; roof, cover, refuge, shelter.

Մածկութիւն *ս.* act of hiding; occultness, secrecy, mystery; cover, covering.

Մածուկ *ս.* hidden, secret, occult; stealthy, clandestine, underhand, furtive; - *ի - ad.* in secret, privately, secretly, by stealth, clandestinely; -*ք* *ս.* hiding-place; the secrets; the private parts; -*ք սրտի*, bottom, the inmost recess of the heart; - *հրամանք վերին Տեսուութեան*, the inscrutable ways of Divine Providence.

Մակ, ուց *ս.* hole; opening, aperture; *ս.* bored; perforated; - *բանալ*, to make or bore a hole; *ինուլղ* -, to stop up a gap; *ի - կարաս կրելինչ*, to draw water with bottomless buckets, to labour in vain.

Մակակիթ լինիմ *սո.* to creep into a hole or cavern, to burrow; to shut oneself up, to isolate; to seclude oneself.

Մահամուտ *ս.* burrowing; - *առնել*, to drive into a hole; to cause to dwell in caverns; - *լինել*, to enter a hole; -*ք* *նք.* the Phrygian sectaries.

Մակեմ, էցի ս. to bore, to pierce, to perforate, to make a hole; - *զբանակ*, to break out of camp; -*իմ* *սո.* to be bored or pierced; *ծակեցաւ պաւլարն*, the abscess has broken.

Մակիչ *ս.* boring, perforating.

Մակոտ *ս.* pierced, bored, perforated; porous. [to bore, to pierce.

Մակոտեմ, էցի ս. to fill with holes, *Մակոտեան*, -*կէն* *ս.* porous, spungy; open, in open-work; *ս. zool.* pholias, pholades.

Մակոտեանութիւն *ս.* porosity.

Մակոտուած, ոց *ս.* mark of a bite, cicatrix, scar. [pierced.

Մակուած, ոյ *ս.* place bored or *Մակումն* *ս.* piercing, opening, per-

Մակտի, աեայ *ս.* pore. [foration.

Մալ *ս.* tart, pastry.

Մալարար, այ *ս.* pastry-cook; -*ուի*, pastry; pastry-cook's business.

Մարիկ, ղլան or ղկի, ղլանց *s.* flower; *med.* small-pox; *fig.* beauty, youth, bloom; flower, choice, best; - **ալի**, fine salt; - **գինեայ**, mother or floating lees of wine; - **պղնձոյ**, verdigris; **ծիծուան** - *bot.* celandine, swallowwort; **արանց** -, *S.* 122; - **գունոց**, splendour, vivacity of colour; **ցոյցք** **ծարկանց**, --show; **նկարիչ** **ծարկանց**, --painter; **աման** **ծարկի**, --pot; - **մանր**, floweret; **սուս** or **զուգոյս**, **պարզ**, **բարդ** -, artificial, simple, double -; **գեղեցիկ**, **հոսաւէտ**, **քայքայբոյր**, **անհոս**, **գեռափթիթ**, **գեղափայլ**, **թարշափ**, **սիրուն**, **երգինբանդ**, **կարմրագեղ** -, beautiful, sweet, fragrant, inodorous, fresh-blown, splendid, faded or withered, lovely, variegated, scarlet -; **ծարկի** **ի** -, from - to -; **քաղցրաբոյր** **հոս** **ծարկանց**, the sweet perfume of -s; **ծածկէլ** **ղերկր** **ծարկեք**, to cover the earth with -s; **ծարկունս** **սփռել**, to strew with -s; **փթթին**, **թարշափն** **ծարկունք**, the -s are blooming; - fading; **ի** - **մանկութեան**, in his earliest years; **ի** **ծարկի** **լինել**, to be about to blossom; *fig.* to be in the bloom of youth; **ի** **ծարկի** or **ի** - **հասակին**, in the prime of life; in the - of manhood; *S.* 10. **Թափեմ**.

Մարկաբեր, -բուլի *a.* floriferous, flowering, bearing flowers.

Մարկագիր *s.* ornamental capital letter, flourished or figured initial.

Մարկագործ, *այ* *s.* artificial florist.

Մարկագրման, **ի** *s.* flower-garden, florist; -**ութիւն** *s.* floriculture.

Մարկազարդ *a.* adorned with flowers, flowery; *s.* palm-sunday; - **բուլբ**, garland, wreath of flowers; - **քարոզուի**, furbished discourse.

Մարկազարդեմ, **եցի** *va.* to adorn with flowers. [or loaded with flowers.

Մարկազեկաց, -**զգեստ** *a.* covered

Մարկազերծ *a.* stripped of flowers; -**լինել**, to shed the blossom.

Մարկազուարճ *a.* full of flowers; full blown.

Մարկաթափ **լինիմ** *S.* **Մարկազերծ** -.

Մարկաթողլ *a.* flower-gathering; - **անել**, to gather flowers, to cull.

Մարկալի, -**լից**, -**խիտ** *a.* full of flowers, in full bloom. [floriferous.

Մարկածին *a.* producing flowers,

Մարկակալ, **ի** *s.* flower-stand.

Մարկահամ, -**հոս** *a.* fragrant, per-

fumed with flowers; -**հոս** **ըմպել**, perfumed drinks; - **գինի**, fragrant wine. [flowers; - **պսակ**, garland.

Մարկահիւս *a.* interwoven with **Մարկածեւ** *a.* floriform, flower-shaped; **ընդ** - **ալիս** **ընդգնաւնիլ**, to sail on placid waters.

Մարկանկար, **ի** *a.* flowered, painted with flowers; *s.* flower-painter; flow-
Մարկանոց *S.* **Մարկոց**. [er-painting.
Մարկապսակ *a.* crowned with flowers; *s.* wreath of flowers.

Մարկասեր *a.* fond of flowers; *s.* amateur florist. [with flowers.

Մարկասփեւ *a.* enamelled, strewn
Մարկապաճառ *s.* flower-seller; artificial flower-maker.

Մարկաւեռութիւն *s.* floweriness, abundance of flowers, full bloom; *chem.* efflorescence.

Մարկաւեռանամ, **ացայ**, -**սեմ**, **եցի** *va.* to blossom, to bloom, to flower, to flourish; *chem.* to exfoliate.

Մարկաւէտ *a.* abounding in flowers, flowery; blooming, florid, flourishing; *chem.* efflorescent. [ing, blooming.

Մարկափթիթ *a.* flowery, blossom-

Մարկաքաղ *a.* culling or gathering flowers: compiling; *s.* extract; abstract; summary, anthology; - **անել**, to gather flowers, to cull; to extract, to collect, to compile; - **երթալ մեղուաց**, to rifle the flowers, to gather honey.

Մարկէայ, -**եղէն** *a.* flowered; party-coloured; figured, embroidered.

Մարկեմ, **եցի** *va.* to blossom, to bloom, to flower, to put forth flowers, to be in flower; *fig.* to flourish, to prosper, to thrive; *med.* to be pitted with small-pox; - **ալեաց**, to become grizzled, to grow grey; **ծարկին տակաւ հէրք իմ**, my hair begins to grow grey. [broided with flowers.

Մարկերանդ *a.* party-coloured; em-

Մարկեցուցանեմ, **ուցի** *va.* to cause to flower or flourish; to adorn with flowers.

Մարկընկէց *a.* that has shed its flowers, withered, faded; - **լինել**, to lose the flowers, to fade, to wither.

Մարկիմ, **եցայ** *S.* **Մարկեմ**; **սրտի բերկեցեցլոյ երեսք** **ծարկին**, a merry heart makes a cheerful countenance; **ծարկին ամենայն ալբք արուեստից**, all the arts flourish.

Մաղկոց, այց s. flower-garden.

Մաղբ, զուռ s. laugh, laughter, laughing; derision, mockery, raillery, banter; sneer; - առնել, դնել, հեղուր, to laugh; to joke, to jest; to laugh at, to scorn, to deride, to make sport of, to ridicule; - լինել, կալ, մնալ, to be laughed at, derided, ridiculed, made a jest of, to make oneself the laughing-stock of; - առնել զքեզ յայս յանդիման, to scorn, to deride one to his face; զծարու գալ, ի - հատանիլ, to laugh, to burst out laughing, to suffocate with laughter; S. Մանակ.

Մաղբաբան a. facetious, witty, sprightly, waggish, jocose; - եմ տո, to joke, to jest at, to banter; - ութիւն s. joke, sport, pleasantry, jocularly, waggishness.

Մաղբալից a. laughable, funny, ridiculous, ludicrous, burlesque. [ingly.

Մաղբախառն ad. laughingly, jest-

Մաղբածու, այց a. droll, facetious, burlesque, comic; s. buffoon, clown, joker, jester.

Մաղբածութիւն s. facetiousness, buffoonery, waggishness; mockery, jeering, bantering.

Մաղբական S. Մաղբալից; - ն s. risibility; - ութիւն s. ridiculousness.

Մաղբանկար, ի s. caricature.

Մաղբասէր a. laughter-loving, humorous, jocose, waggish.

Մաղբարձակ a. laughing loudly.

Մաղբելի a. ridiculous; contemptible.

Մաղբեմ, եցի սա. S. Մաղբ առնեմ.

Մաղբերաստ լինիմ տո. to be held up to public scorn. [laughing.

Մաղբերես a. merry faced, jocund,

Մամ, այց, ոց s. hair, head of hair; կեղծ - , wig, periwig, peruke; * - S. Սամեակ.

Մամածուռ a. tortuous, winding, anfractuous; շաւիղ -, zigzag.

Մամածուռեմ, եցի սա. to writhe, to twist, to twine, to wind round; - զերեսս, to grin, to make grimaces at, to jibe.

Մամածուռթիւն s. crookedness, sinuosity, winding; fig. grimace, contortion of face, distortion.

Մամակալ, այց s. hair-band or ribbon.

Մամելի, ք s. jaw; cheek.

Մամեմ, եցի սա. to chew; fig. to reflect, to ruminate.

Մամին, ի s. mastic.

Մայր, ից s. end, extremity; border, edge; summit, head, top, point; the utmost pitch, the highest degree; fig. over-measure, excess; - ի -, -իւ եւ -իւ ad. from beginning to end, from one extremity to the other; to the full; punctually; քաղեւ զբազմոսն - ի -, to recite the whole psalter; ի - ն հասանել, to reach or attain the maximum; -իւք աչաց, glancing slyly at; -իւք ականջայլուել, to listen furtively, to eavesdrop; S. Մադ.

Մայրագոյն a. supreme, extreme; - խտուի chem. maximum density. [tion.

Մայրադիր s. eking piece; prolonga-

Մայրալեւ a. topful, well filled, very full; complete, fulfilled, perfect; - սլարալմամբ, in detail, exactly, minutely, in every particular. [of corn.

Մայրախուլ հնչեմ տո. to reap ears

Մայրածուռաւալ a. dilating everywhere.

Մայրահարմիր a. red at the extremities; - արեգակն, rising sun.

Մայրահոտոր, - կտուր a. blunted, pointless; cut off, mutilated, maimed, mangled; - առնել, to blunt, to render pointless; to cut off the extremities, to mutilate, to maim, to mangle; to lop off; to retrench, to curtail, to abridge. [song, refrain.

Մայրայտոզ s. chorus, burden of a

Մայրայեղ a. extreme, utmost, in the highest degree; - խտորմունք, extremes, excess; - իշխանութիւն, abuse of authority; - զառածանել իւկք, to carry to excess, to abuse; ի - խտորմունս զառածանել, to proceed to extremities, to commit excesses; - լինել ի սէր, յատելութիւն, to love, to hate to excess.

Մայրանամ, սոցոյ տո. to excel, to surpass, to arrive at the highest degree of; ծայրացեալ a. extreme, utmost, furthest.

Մայրանուն s. a. acrostic. [buds.

Մայրաղաւակք, - սլտուլք s. leaf- Մայրաստ առեմ տո. to clip one's words; - տեմ S. Մայրակտուր առնեմ.

Մայրասուրթիւն s. mutilation; re-trenchment.

Մայրաթիթիթ s. acrospire.

Մայրաքալ առնեմ S. Մայրակտուր - ; to abridge, to shorten; to cull, to gather, to extract, to compile, to make a collection or selection; to recapitulate; to refer briefly, to touch in

passing, to say in few words.

Մայրաքաղաք *s.* acropolis, citadel.

Մայրերկը *s.* arith. first & last terms.

Մայրուկ *s.* summit, highest pitch; excellence, perfection.

Մանակ, այ *a.* shameful, contemptible, ridiculous, ignominious, infamous; - or ծաղր եւ - առնել, to cover or load with ridicule, to subject to contemptuous merriment; - or ծաղր եւ - կալ, to be lost to all sense of shame; -, -անք *s.* shame, reproach, ignominy, infamy, turpitude; derision, mockery, railery; nakedness, the privy parts.

Մանակեմ, եջի *va.* to dishonour, to ridicule, to sport with, to turn into ridicule; -իմ *vn.* to be dishonoured, covered with shame; to commit scandalous acts.

Մանակութիւն *S.* Մանականք.

Մանծ, ոյ *s.* chaff, straw.

Մանծալ, այ *a.* shallow, fordable; *s.* low ground, flat; *mar.* shallows, banks; է - երանել, to be disembarrassed, to get rid of, to extricate oneself from, to escape from danger; է - հանել, to liberate, to disembarrass, to relieve.

Մանծաղամիա *a.* shallow-brained, giddy-brained or --headed, silly.

Մանծաղամուտի *s.* vanity, emptiness, levity, folly. [ամիա, Մանծալ.

Մանծաղանիւր, -ղուս *S.* Մանծալ.

Մանծալեմ *va.* to mumble, to chew.

Մանուցադիր *s.* advice; notice.

Մանուցանեմ, ուցի *va.* to warn, to notify, to make known, to signify, to relate, to communicate, to reveal; to declare, to denounce; to divulge, to publish; to manifest, to intimate, to mark, to denote; կանխաւ -, to forewarn; էլէք առ մեզ եւ ծանուցուք ձեզ բանս, come & you shall prove the temper of our steel.

Մանուցումն *s.* notice, advertisement; declaration; intimation; notification.

Մանր, նու, նուշք, նունչ *a.* heavy, weighty; massive, voluminous, great; difficult, hard, onerous, laborious; disagreeable, troublesome, importunate; grievous, serious, preponderating; sluggish, tardy, dull; hard (of hearing); strong, rank; *gr.* grave; -բուն, deep sleep; -կրակուր, indi-

gestible food; -չունչ, bad breath; -հարուած, violent blow; -կին, woman with child; ծանունս սխալել, to be greatly mistaken; ծանունս լսել, to give no ear, to pretend not to hear; -թուկլ, to take ill, to be displeased, angry, enraged; մի կնչ - թուկցիք, do not take it ill, do not be displeased; -է քեզ բանդ այդ, the thing is above your ability; -է կնչ, that is a heavy sacrifice for me; - - էրդմունք, dreadful oaths; Թողէք զ-օրինացն, you have omitted the weightier matters of the law; -, ծանունս *ad.* heavily; grievously; deeply; vigorously; seriously; painfully.

Մանրաբան *a.* rigid, severe, biting, sharp, bitter, pungent.

Մանրաբարոյ *a.* grave, serious; authoritative, staid, reserved, proud, majestic; -ուկ *s.* gravity, seriousness.

Մանրաբեկ *a.* oppressed, sinking.

Մանրաբեռն, -բեռնի *a.* heavy, onerous; oppressive; difficult.

Մանրաբեռնեմ, եջի *va.* to oppress, to overload. [den, surecharge.

Մանրաբեռնութիւն *s.* additional burden. Մանրաբերձ *a.* heavy, ponderous, weighty, burdensome.

Մանրագին, գնի *a.* dear, costly, of great price, precious; -, գնի *ad.* very dear, very costly; -գնի գնել, վաճառուել, to buy or sell dear.

Մանրագնաց, -խաղաց *a.* slowly moving or pacing, sluggish.

Մանրագործ *a.* flagitious, villainous.

Մանրաթախիծ *a.* morose, melancholy, sombre; -արամուտիւն, deep grief or sadness.

Մանրալեզու, -խոս *a.* of a slow tongue or hard language; lisping, stammering, stuttering; -լինել, to have an impediment in speech.

Մանրալուծ, -նուր *a.* whose yoke is heavy; burdensome, hard.

Մանրալուր *a.* rather deaf, hard of hearing; grating, insupportable.

Մանրախոսութիւն *s.* impediment in speech. [steady.

Մանրակաց *a.* serious, sedate, *Մանրակիր* *a.* heavy, onerous; insupportable, intolerable. [great value.

Մանրակիւն *a.* heavy, weighty; of *Մանրաձայն* *a.* of unknown speech, of a foreign tongue. [plump.

Մանրամարմին *a.* corpulent, fleshy,

Մանրամեղ *a.* sinning much. [stinate].
Մանրամիտ *a.* stupid; peevish, ob-
Մանրամոխիմ, *եցայ* *vn.* to be angry;
 to be obstinate.

Մանրամտուկ *s.* stupidity; peevish-
 ness, obstinacy; cowardice.

Մանրանամ, *ացայ* *vn.* to weigh, to
 be heavy, to grow dull; to increase,
 to grow heavier; to grow worse, to
 become more grievous; to be angry,
 enraged; - *աչաց*, to be oppressed by
 sleep; to become purblind, to lose
 one's sight; - *սկանջաց*, to become
 hard of hearing; - *կնոթ*, to be with
 child; - *ուսեք*, to be a burden or a
 charge to, to molest; **ծանրացեալ է**
հոգոց, loaded with anxieties; care-
 worn; **ծանրացեալ ալեքք**, bowed
 down by the weight of years; **ծան-
 րացեալ էր հասակաւ**, he was very
 old; **ծանրացի գործ նոցա**, let more
 work be laid on them; **ծանրացաւ պա-
 տերազմն է վերայ նորա**, the battle
 went sore against him.

Մանրանաւեւ *vn.* to sail slowly.

Մանրանդամ *a.* heavy limbed.

Մանրաշարժ *a.* slow, heavy, difficult
 of motion.

Մանրանչուկ *s.* asthma, short-
 ness of breath; - **չուկ** *a.* asthmatic.

Մանրաչափ, *է* *s.* barometer; - **սկան**
a. barometrical; - **ուկ** *s.* gravi-
 metry; *S.* էջ.

Մանրապառու *a.* heavily laden with

Մանրասիրտ *a.* hard-hearted, flinty-
 hearted, obdurate, callous, unfeeling,
 insensible. [food.]

Մանրաստամբ *a.* overloaded with

Մանրասրտուկ *s.* Սոսա-

Մանրասաղառուկ *a.* burdensome,
 tiresome, wearisome, tedious, impor-
 tunate, vexatious, insupportable.

Մանրաթուն *a.* sleepy, drowsy,
 somnolent; *է* - **թուն տալ զանձն**, to
 sleep profoundly.

Մանրացատուն *a.* full of anger,
 wrathful, out of all patience, furious,
 foaming with passion; - **լինել**, to be
 enraged, to fume with passion, to be-
 come excited, provoked, quite exas-
 perated, to fret & fume, to give one-
 self up to bursts or fits of rage, to
 storm with passion; - *եմ*, I am out
 of all patience.

Մանրացուցանեմ, *ուցի* *va.* to in-
 crease in weight, to enhance, to weigh

down, to load, to render heavy, oner-
 ous or grievous, to overload, to op-
 press, to aggrieve, to aggravate; -
չունկն, **զականջս**, to blunt the hear-
 ing, to stop the ears; - **զանձն կերա-
 կրուք**, to stuff, to cram, to gorge
 oneself. [բանաբ. - circumstances.]

Մանրացուցիչ *a.* aggravating; - *հան-*

Մանրաբայլ *S.* - *դնաց*.

Մանրաբուն *a.* sleeping soundly.

Մանրեմ, *եցի*, **Մանրեմ**, *եցայ* *vn.*
 to grow heavy or dull.

Մանրողուկ *s.* *mech.* gravitation.

Մանրոց, *աց* *s.* baggage; furniture;
 household goods, chattels; wealth,
 possessions; *mech.* weight.

Մանրուկ *s.* heaviness, gravity;
 weight, load; heaviness, grievous-
 ness; importance; heaviness, dull-
 ness; uneasiness, low-spirits, dejection;
 gravity, seriousness; - **զկոյ**,
ստամբաց, oppression, heaviness in
 the head; weight on the stomach;
 - **լսեկաց**, hardness of hearing; -
քնոյ, lethargic sleep; - **սողտանաց**
սրտի, remorse, compunction.

Մանութ, *էց* *a.* knowing, known,
 manifest; recognizable; *s.* connois-
 seur, good judge of; acquaintance;
 friend; indication, token, sign; disci-
 ple, scholar; - **ստալ**, to make known,
 manifest, to disclose, to reveal; to
 make acquaintance with; - **ստալ զան-
 ձնէ**, to make oneself known, to man-
 ifest or reveal oneself; *է* - **ստալ**, to be
 known, manifest or revealed; - **լինել**,
 to know, to be acquainted with; - **ք
 մեր**, our acquaintances, friends, the
 people of our acquaintance.

Մանութական *S.* Մանութ-

Մանութանամ, *ացայ* *va.* to take or
 acquire knowledge of, to inform one-
 self, to know; to be acquainted, to
 become or get acquainted with, to
 make the acquaintance of.

Մանութարար *s.* annotator.

Մանութացուցանեմ, *ուցի* *va.* to cause
 to know or to become acquainted
 with; - **զանձն**, to make oneself known.

Մանութաւոր *a.* known, evident, ma-
 nifest.

Մանութոյք *s.* knowledge; - **լս
 լինել**, to be known, manifest, evident.

Մանութուկ *s.* knowledge; no-
 tion; information; acquaintance, fa-
 miliarity, friendship; note, annota-

tion, notice, explanation; -ս առնել, յաւելուել, to annotate, to comment on.

Մառ, ոց s. tree; մասալատունի -, sapling; հինաւուրց, զառամ-, old -; պղղատու -, fruit-; Թզուկ -, dwarf-; -արուեստի, the ten Aristotelian categories; էրանելի -, to climb -s; to mount a -; յաւել. յաւաւել զ-ս, to prune; to lop; պատուաստել զ-ս, to graft; ծաղկին -ք, the -s flourish; փթթին -ք ծաղկօք, ծաղկազարդին -ք, the fruit--s are in full bloom or blossom; - կացուցանել զհերս, to cause the hair to stand on end; էւրում-ոց է վերայ էրանել, to do according to one's will or pleasure, to follow one's own bent.

Մառադարման, ից s. arborist; -ուէ s. arboriculture.

Մառազարդ a. ornamented with Մառախիտ a. abounding in trees, woody, sylvan; - լինել, to hide oneself among the trees.

Մառակոտոր, -կոտոր a. pruning; - առնել, to prune, to lop.

Մառայ, ից s. man-servant, domestic, waiter, boy, valet, footman; slave; vassal, dependent, subject; ազնիւ, հաւատարիմ-, good, faithful servant; վարձ -ի, wages, hire; գրատ or նշանադրեստ -ի, livery; - առնուել, to hire or engage a servant; արձակել զ-, to discharge or dismiss a servant; ի բաց արձակել զամենայն զ-ս, to clear the house; նորոգել զամենայն զ-ս, to engage new servants.

Մառայաբար ad. servilely, slavishly.

Մառայաբարոյ a. servile, vulgar, low, trivial.

Մառայագուն, -ծին a. s. belonging to the family of a servant; born of a servant, servile.

Մառայական a. servile, slavish; զգեհուլ զկերպ -, ի - խոնարհիլ պատկեր, to become man, to take the human form. [servant.

Մառայակերպ a. humble, like a Մառայակից s. fellow-servant, helpmate; colleague, fellow-member, -professor. [together.

Մառայակցեմ, -ցիմ vn. to serve Մառայամիտ a. servile, low, mean, ignoble. [vant or slave, to serve.

Մառայանամ, աջայ vn. to be a ser-

Մառայասէո S. -բար .

Մառայատոսմ a. of servile race.

Մառայեմ, էցի vn. to serve, to wait upon; - դանդաղանաց եւ քնոյ, to fritter away one's time in follies & idleness; - բանից, մասց գրոյ, to translate literally; - freely.

Մառայեցուցանեմ, ուցի va. to enslave, to subject, to subdue; fig. to enthrall. [jecting.

Մառայեցուցիչ a. enslaving, sub- Մառայրեար s. pl. the household, vassals, subjects.

Մառայութիւն s. service, office; servitude, slavery, captivity, yoke; vassalage, dependence, subjection; ի - արկանել, կացուցանել, նուաճել, վարել, ի հարկի -է կացուցանել, to subjugate, to reduce to slavery; - առնել, հարկանել, մատուցանել, to render service; ի -է կալ, լինել, ք-ք անկանիլ, to become a servant, subject or slave.

Մառան s. anat. penis.

Մառանամ, աջայ vn. to rise, to mount in tree-shaped masses; - հերաց, to stand erect or on end; to bristle up. [wood, grove.

Մառասան, աջ s. trees, forest, Մառատած, -ուծիւն S. Մառադարման, -ուծիւն .

Մառատունի s. place or streets planted with trees, boulevard; S. Մառասան [mount up in tree-like masses.

Մառացուցանեմ va. to cause to Մառաւէտ a. abounding with trees, wooded.

Մառզարդար S. Մաղկազարդ .

Մառուղի s. walk, avenue, broad walk or alley, vista.

Մասկեմ, Մաքեմ, էցի vn. to chew, to grind, to crunch. [teeth.

Մաքողական a. masticatory; -ք s.

Մաքումն s. mastication.

Մարաւ, ոյ, ով s. thirst, dryness, drought, thirstiness; fig. thirst, panting for; a. thirsty, dry; մեծ, սաստիկ -, great, over-powering thirst; շիջուցանել, բժշկել, զովացուցանել զ-, to quench, to cool, to slake thirst; պապակիլ, սոցորիլի -ոյ, to be quite choked or parched with thirst; մեռանիմի -ոյ, I am dying with thirst.

Մարաւահատ, -հիւծ a. choked with thirst, very dry or thirsty. [րաւիմ .

Մարաւանամ, -ւեմ, -էնամ S. Մա-

Մարաւեցուցանեմ, ուցի va. to cause thirst, dryness or drought.

Ծարաւի, *ւայ, լեաց* *a.* thirsty, dry; *fig.* thirsting or panting for, ardent, eager; - սուր, slaughterous, exterminating sword; - արեան, blood-thirsty, sanguinary; - եմ յոյժ, I am very thirsty.

Ծարաւիմ, *եցայ* *vn.* to be or feel thirsty, to be athirst; - արեամբ, to be greedy of blood.

Ծարաւութիւն, - ունի *s.* thirst.

Ծարաւու ա. dry, droughty, arid, scorched.

Ծարեր, բրոց *s.* antimony black; ամալ - յաչս, to blacken with antimony, to paint the eyebrows; է - եւ է մեղոր շպարել, to put on rouge, to paint one's face; - քար, ծարուր, ծարրաքար, antimony, stibium; ծարրաս, antimoniate.

Ծարրեմ, եցի *va.* to dye with antimony, to dye one's eyelashes or eyebrows; - զաչս, to paint one's eyes.

Ծաւալ, աչ *s.* dilatation, expansion, development, diffusion; *mus.* diesis, sharp; *a.* dilated, spread, diffused; - առնուլ, to be dilated, diffused, expanded, spread, extended, propagated.

Ծաւարհան, շին *a.* dilatable, expansive, ductile; - ութիւն *s.* dilatability, expansibility, distensibility; ductility.

Ծաւարհամ *S.* Ծաւալ առնում.

Ծաւարեմ, եցի. - եցուցանեմ, ուցի *va.* to dilate, to expand, to propagate, to spread; to extend, to stretch.

Ծաւարիմ, եցայ *S.* Ծաւալ առնում.

Ծաւարոց, է *s.* Propaganda.

Ծաւարունի *s.* dilatation, expansion, diffusion; propagation; - ծովու, գեւտոց, overflowing, inundation; - Աւետարանին, propagation of the Gospel; - հրոյ *med.* erysipelas; St. Anthony's fire; - մարմնոց *phys.* dilatation; - ջերմութեան, լուսոյ, propagation.

Ծաւի, -ի *a.* blue-eyed, mild-eyed.

Ծափ, ոյ *s.* applause, clapping of hands; * earthen baking-dish; - ս or - զի հարկանել, to applaud, to acclaim, to clap the hands; to praise, to approve. [applauder.

Ծափահար, աչ *a.* applauding; *s.*

Ծափահարեմ, բուծիւն *S.* Ծափահարկանեմ, Ծափ.

Ծափահայն *a. ad.* applauding; approving vociferously; - գրուածքը, գուղութիւնը, cheers, applause.

Ծափեմ, եցի *vn.* to applaud.

Ծափծափեմ *vn.* to smack the lips.

Ծեթեւեթեմ, եցի *vn.* to lisp, to mutilate or mangle speech, to speak broken English, bad French, &c.

Ծեծ *S.* Գան, Հարուծ.

Ծեծած, ոյ *s.* small fragments, crushed matter, trash; - վայ, towcardings, fescue.

Ծեծեմ, եցի *va.* to strike, to beat; to crush, to grind, to pound; - զիւրծըս, to beat the breast.

Ծեղ *s.* stem, stalk; stubble.

Ծեռուկ *s.* fly-spots; * fly-blow.

Ծեր, ոյ *a.* old, aged, stricken or advanced in years; *s.* old man, elder; - ք ժողովրդեան, քաղաքին, the senate, seniors, elders; the ancients; էթէ - ն էր ուժեղ, կամ մանուկն էր ուշեղ, if young folks had experience, and old ones strength; if youth knew & old age could. [old man, or old men.

Ծերաբոյժ լինիմ *vn.* to nourish an

Ծերածեր *a.* very old; decrepit.

Ծերական *a.* senile.

Ծերակոյտ *s.* senate; assembly of elders; the ancients; անգամ - կուտի, senator; վճիւն - կուտի, senatus-consultum; - , - կուտական *a.* senatorial.

Ծերանամ, աչայ *vn.* to be no longer young, to grow old or aged, to become old, to grow in years, to be on the wane, to arrive at an advanced age, or at extreme old age. [poor-house.

Ծերանոց *s.* hospital for the aged,

Ծերատածեմ *va.* to tend the aged.

Ծերատածուի *s.* tending the aged.

Ծերաւուր *a.* full of years, old.

Ծերիմ *vn.* to absorb ink, to blot up; * to wither, to fade.

Ծերոյթ, Ծերութիւն *s.* old age; ալբ - թեան, ալեւորեալ, խորին, զաւում - , great age, extreme old age; decrepitude; է - խոնարհել, to be getting old; է խոր - հասանել, to attain an advanced age; մեանել է բարւոյթ - թեան or է - սարաբուծեան, to die in a happy old age. [beard.

Ծերուկ, Ծերունի *s.* old man, grey

Ծերոյ, էց *s.* hole, cavity; excavation, cavern; - եմ *va.* to keep half closed.

Ծեփ, -ած, ոյ *s.* plaster, stucco; cement, mortar; *chem.* lute.

Ծեփեղք *s. med.* poultice, cataplasm; - իս դնել է վերայ, to apply a poultice.

Մեփեմ, էջի *va.* to plaster, to ce-
մեփիէ՛ճ. trowel. [ment; *chem.* to lute.
Մեփուկ *s. anat.* prepuce, foreskin.
Մեփուումն *s.* plastering, cementing;
chem. luting.

Մեք *a.* bent, crooked; -աբանեմո՞ւ.
to talk jestingly, to play on words.

Մեքածուռ *a.* pronounced badly.

Մեքեմ, էջի *va.* to overstrain, to
distort the sense of a passage, phrase
or word, to parody.

Մեքեկայք *s.* parody; - բառից ,
quibble, pun, playing upon words,
quiddity, quirk.

Մեքծեքանք *s.* etiquette, ceremony.

Մեքծեքմուռք *s.* affected airs, grim-
aces.

Մէս, ծիսից *s.* rite, form, ceremony.

Մթրիմո՞ւ. to grow rancid or rank;
to smell rancid.

Մթրուումն *s.* rancidity, rancidness.

Միածան, ի , աւ. *s.* rain-bow, iris;
halo. [bulb, bulbous root.

Միթրայ, -ասն *s.* vegetable pitch;

Միլ *s.* bud, budding, shoot, sprout;
-արձակել. to bud, to put forth buds,
to shoot, to sprout, to germinate.

Միծ *s.* breast; - կենդանեաց , ud-
der; S. Ստին, Տիւռ .

Միծալ *s.* smile, simper; laugh ,
laugher; derision, sneering; - բար-
ձրաձայն, burst of laughter; S. Մալր .

Միծաղական *a.* laughable; pleasant;
ridiculous; laughing; -ն , -ու թիւն *s.*
risibility. [funny, droll, comic.

Միծաղաշարժ *a.* facetious, jocular,

Միծաղանք S. Մաղրասէր .

Միծաղելի *a.* funny, laughable; ridi-
culous, risible.

Միծաղերես S. Մաղրերես .

Միծաղեցուցանեմ, ուչի *va.* to raise
a laugh, to excite laughter; յանչափս
-, to set in a roar; -ջի S. Մաղրածու .

Միծաղիմ, էջայ *տո.* to smile, to
laugh; to laugh at, to scoff, to deride,
to mock; *fig.* to look pleasant, to
smile, to laugh; ընդ քիմն -, to laugh
constrainedly; - ընդ միսս, to laugh
in one's sleeve; մեղմ -, to titter; -
յանդէղս, to giggle; բարձրաձայն -,
to burst out laughing, to laugh out;
- յոյժ յոյժ , յանչափս, to burst, to
split one's sides with laughing, to
choke with laughter; չէք ինչ -ղէլայ,
there is nothing to laugh at; եւ -ղէ-
լայն յոյժ, and they burst out laugh-

ing; առդ ծիծաղէր լիւթիւն եւ գե-
ղեցիւթիւն, the whole country laugh-
ed with fertility & beauty. [laughter.

Միծաղիտ, աջ *a.* laughing, given to
Միծառն , սան , Միծեւն , ծուռն ,
ուռնք , սանց *s.* swallow; վայրի -,
marten, martlet; ձագ-սան , young -;
չէէ -, the - twitters; S. Մաղիկ; մի-
ոչ բերէ դարուն , one - does not make
spring; one bee makes no swarm.

Միծաւնուկ , նկայ *s.* nightingale,
philomel.

*Միծեւնիկ , -ծանիկ *s.* pulley. [stem.
Միլ, ծգոյ or ծղի *s.* blade; stalk,

Մին, ծնից , ծնուռք *s.* birth, delive-
ry; after-birth; *fig.* origin, source,
rise, birth; *anat.* ovarium; ի ծնէ , by
birth; from one's birth; կար ի ծնէ ,
born-blind, blind from his birth; զծնէ
կաղն գնացուցանել, to cause the born-
lame to walk; * - *s.* mole; patch.

Միսական *a.* ritualistic, formal, cere-
monial.

Միսարան *s.* Ritual. [- chirrups.

Միս , ծոխ *s.* sparrow; Իճուէ -, the

Միր , ծրի *s.* circle, circumference;
round, circuit; out-line, border; *a.*
spread, diffused; -արտեւանանց , edge
of eye-lids; - անուոց , wheel-track;
rut; - հանդերձից , skirt, border, pip-
ing; -բ *geog.* the tropics; - գեաց ,
colure; - տեսութեան , horizon; -բ
աստեղաց , chorus of the stars; - կա-
թին , galaxy, milky way; - խաւար-
ման , ecliptic; - գիշերահաստաարի ,
equinoctial; - ամէլ , to grid, to sur-
round; ք -ս եգերաց , throughout the
world; որ ոչ ընդ ծրաւ անկանի , un-
bounded, infinite. [ծառ , -tree.

Մերան , ի or ոյ *s. bot.* apricot; -, -ի

Միրանագոյն *a.* purple-hued, purple,

purplish, carnation. [imperial, royal.

Միրանազարդ *a.* adorned with purple;

Միրանագէտաց , -գգեսա *a.* clad or

arrayed in purple; royal, imperial,
august.

Միրանածաղիկ *a.* purple flowered;
embroidered with purple flowers; *s.*
bot. lilac.

Միրանածայր *a.* purple-bordered.

Միրանածաւալ *a.* purple-coloured.

Միրանածին , -ծնուռք *a.* born in the

Միրանահր S. -գգեաց . [purple.

Միրանանամ, աջայ *տո.* to become

purple; to be dyed purple.

Միրանաներկ , աջ *a.* purple-dyed; *s.*

dyeer in purple.

Միրանավաճառ *s.* vendor of purple or of purple stuff: dealer in apricots.

Միրանացուցանեմ, ուչի *va.* to tinge or dye with purple.

Միրանաւոր *a.* *S.* -դէտայ; *s.* emperor: cardinal: cardinal (bird).

Միրանափայլ *a.* splendid as purple.

Միրանիփառ, Միրանեղոյն *S.* -ւոր *a.* -ազոյն.

Միրանենի *s.* bot. apricot-tree.

Միրանեպառ *a.* arrayed in purple.

Միրաներինիմ *S.* Միրանանամ.

Միրանեղոր, &c. *S.* -ազարդ, &c.

Միրանի *s.* zool. purple-fish, Venus-shell; purple; purple clothes, stuffs; imperial dignity; *a.* *S.* Միրանազոյն; -Տէրութի or Մուրայ, Tyrian purple; -ս արկանել, to be clad or clothed in purple, to assume the purple; *fig.* to assume the imperial dignity. [fritter.

*Մերիխայ, Մրէխաակ *s.* pan-cake, *Մրթ*, ծրսի *s.* excrement of birds, muting; - շանչից, fly-spots; - ալանուոյ, pigeon's dung; - ծովաբաղից, guano. [in rags, in tatters.

Միւ, ք *s.* piece, patch; flake; -- *ad.*

Միւրական *a.* languishing, consuming, consumptive, hectic; -ախա, ջաւ, hectic fever or flush; consumption, phthisis, decline; *մեռանել* - ախաիւ, to die of a decline.

Միւրեմ, էջի, -էցուցանեմ, ուչի *va.* to debilitate, to weaken, to extenuate, to emaciate, to consume, to make lean or hectic; -իմ *va.* to grow or become lean, to languish, to droop, to pine, to dwindle or fall away, to fall into a decline, to perish with consumption.

Միւրութիւն *s.* debility, extenuation, decay, decline, consumption.

Մլարձակութիւն *s.* germination.

Մլեմ, Մլեցուցանեմ, Մլիմ *S.* Ընձիւղեմ; ծլիմ *vn.* to be intimidated, timor-

*Մլուլ *s.* snivel, snot. [ous or fearful.

Միազլան *s.* cigar; -իկ *s.* cigarette; սոււփ -աց, cigar-case.

Միալից *a.* full of smoke, smoky.

Միախառն *a.* mixed with smoke.

Միախոտ *s.* tobacco; էղէդն -ոյ, --pipe, pipe; քսակ, սոււփ or արկղիկ -ոյ, --purse or --pouch; --box; -ալվաճառ, tobaccoconist; ձգել, ծխելզւ, to smoke. [bowl.

Միակալ, աջ *s.* cigar-tube; pipe-

Միակեր, -տէր *s.* parish priest, curate.

Միաշնիք, նաց, Միան, ի *s.* chimney; --flue, funnel, shaft; մաքրիչ -ի, --sweeper; յարդարիչ-ի, --builder or repairer; սազպանակ -ի, fire-screen;

մաքրելզւ, to sweep, to clean a --

Միամ *S.* Միմ.

Միամած *a.* enveloped in smoke.

Միաման *s.* pipe-bowl.

Միանելիք, լէաց *s.* perfumes, aromatic or odoriferous drugs, pastils.

Միաշունչ *a.* smoking, fuming; -ի քրտանի, reeking with perspiration; - յետս ձգել զսուսերն, to withdraw the reeking sword.

Միատուն *s.* rectory-house.

Միափող, -քարշ, էջ *s.* pipe, tobacco-pipe; - արեւելեան, chibook or long oriental pipe; - Պարսից, narghileh or flexible pipe; գլուխ, բերան -ի, mouth-piece of --; վառարան, սաշտակ -ի, pipe-bowl; կորս -ի, drainage from --; աւերուկ -ի, pipe-brush; -քարշ, smoker.

Միաքարշութիւն *s.* smoking; արգել -թեան, no -- allowed; սովորական էղէւ, -- has become general.

Մխել *S.* Միանելիք & Միափող.

Մխեմ, էջի *va.* to burn incense; to send forth, to emit smoke; to smoke-dry; to smoke (tobacco); - իունկսանուչից, to incense, to offer incense, to burn perfumes; - ծխելիս, to smoke the chibook or narghileh.

*Մխրդիք, -դիւ *s.* chimney.

Մխիմ, էջայ *vn.* to smoke, to emit [smoke.

Մխիւ *a.* exhaling. [smoke.

Միմեղոյ, Միմի *S.* Միաշնիք, Միմիկ - Միմիակայ *s.* mech. universal joint, Hood's key. [smoking-room.

Միող, աջ *s.* smoker; սենեակ -աց, Միտեմ, էջի *va.* to smoke, to blacken with smoke; -ախմ *vn.* to be smoked.

Միտեմ *s.* fumigation.

Միտակ *a.* smoking, fumous, smoky.

Մծակ, ի *s.* med. strangles, quinsy.

Մծեղ *a.* absorbable.

Մծեմ, էջի *va.* to suck, to imbibe; to suck up, to absorb; - զկաթն, to suck the breast; - զք, to breathe the air; թուղթք ծծէ, this paper blots.

Մծիչ, Մծող *a.* absorbant; *S.* թուղթ.

Մծիք *s.* the sucking place.

Մծմաբեր, -խան or Մծմբա- *a.* sulphurous, mixed with sulphur.

Մծմբածին *a.* born of sulphur (fire);

-համ, -հոս *a.* having a sulphurous taste or smell; -հանք *s.* solfatara, sulphur-mines.

Ծծմբակ *s. chem.* sulphite.

Ծծմբահոս *a.* burnt by sulphur.

Ծծմբալ *s. chem.* sulphid-salt.

Ծծմբային *a.* brimstony, sulphureous, sulphury; -բար *s.* rock-sulphur; -առ *s.* lucifer match, lucifer; S. Լուցիկ.

Ծծմբառ *s. chem.* sulphate; -երկաթոյ, կաւոյ, կշտանիկ, նասրոնի, ferrous -, - of potash, of baryta, of soda.

Ծծմբեայ *a.* sulphureous; -եմ *va.* to dip in brimstone; to powder with sulphur. [sulphureous; *s.* sulphid.

Ծծմբուկ *s. chem.* sulphuret; -ուս *a.*

Ծծողական *a.* absorbent, absorptive.

Ծծումբ, ծծմբոյ *s.* sulphur, brimstone; սլասեւ, ծծանել ծծմբով, to dip in, or to mix with sulphur.

Ծծումքի *s.* suction; - կազից, լուսոյ, absorption; -հէրանիւթոյ, imbibition.

Ծծուռ *a.* blotting; S. Թուղթ.

*Ծկլամ or Չկլամ *vn.* to reach or stretch oneself out to see.

*Ծկիկ *s.* yule-log. [the little finger.

Ծկոյթ, ութի or Թոյ, Ծկիկ մասն *s.*

Ծղեք, ծղեաց *s.* fore-arms; ծղխի էլէր ամբաստալ, մարդէլ or սարդէլ, to turn up one's sleeves, to prepare oneself for. [ամոց, hinges.

Ծղինի, նեաց *s.* hinge; pivot; -

Ծղրիդ, զդի *s. zool.* cricket.

Ծռոս, էց, ուց *s.* stem, stalk, cane, reed; culm.

Ծանկ, այ *s.* east-wind; east-side; shady place between mountains, cool & moist valley.

Ծանկային *a.* umbrageous, shady, cool, fresh; -նիսա, misty, foggy.

Ծանկեցուցանեմ, ուցի *va.* to shade, to darken, to opacate; ից. to cover, to hide, to veil, to obscure.

Ծռէլ *s. bot.* spinage; beetroot.

Ծարդիւմ *vn.* to become lean, extenuated, weakened, debilitated.

Ծարիւմ, էցայ *vn.* to be grieved, cast down, disheartened, unnerved; to take to heart, to fret; ծարեալ է սրբաժուծենէ. weighed down with sadness, sorrowful, oppressed with grief.

Ծանեւելի *a.* confined, lying-in, parturient; -բ *s.* parents.

Ծանիւմ, ծնայ *va.* to beget; to give birth, being or life to, to bring forth a child, to lie in, to be delivered; to

procreate, to produce; *vn.* to be be-gotten, engendered, produced, born; to originate, to arise, to spring; to pullulate, to bloom; to emanate, to issue, to proceed; - կենդանեաց, to engender, to litter, to bring forth; Վերսանն -, to be regenerate, born again; ից. to revive, to come to life again; - Հոր, to procreate; վերսանն - մկրտութեամբ, to be new-born or regenerated by grace; որդիս -, to bring forth a child, to be delivered of a child; ծնաւ որդի or մանուկ արու, she brought forth or was delivered of a male; գոգչես յայն ծնեալէր, Թուէր իմն յայն ծնեալ, he seemed born for; գեաք զխոր ծնանին, the rivers nourish the sea; էրեք որ ծնանիցին է հայեւոյ, a figure born or reflected in a mirror; այսին ծնաւ քերթողութի, thence poetry was born.

Ծնգածալ, Ծնդիւմ, &c. S. Ծալապա-տակ, Ծնկիւմ, &c.

Ծնդիր *s.* genuflection, kneeling.

Ծնեբեկ, է *s. bot.* asparagus; կապոց մի -աց, bunch of -.

Ծնեպատեր *a.* loving one's progeny; fond, paternal, maternal.

Ծնեիք *s.* parents. [neration.

Ծնեւութի *s.* child-birth, birth; ge-

Ծներ, Ծնկեր *s. mus.* an Armenian note (⁵⁰).

Ծնիչ *a.* generating; *s.* generator; parents, progenitors; geom. generator.

Ծնդոյ, էց *s.* cymbal; cithern.

Ծնոյ or ծոց *s.* the husk, shell, rind or peel of fruits; ից. insignificant, trifle, thing of nought.

Ծնկապա *a.* knotty, gnarled, jointed, full of knots; *s.* garter.

Ծնկանում S. Ծնկիւմ. [ing, timid, shy.

Ծնկատեր *a.* modest, bashful, retir-

Ծնկեմ, Ծնկեմ, էցի *va.* to exhaust, to tire out; to depress, to overdo; to mortify, to emaciate, to weaken, to make lean; -եմ *vn.* to decay, to pine, to dwindle or fall away, to languish, to sink; to be mortified, emaciated, weakened, to become lean, to lose one's strength; - է սպիտութեան, to live, to abide or to be sunk in ignorance. [knees.

Ծնկամէջ *s.* space between the

Ծնկոս *a.* languishing, weakened, faint, lean, emaciated, extenuated, mortified.

Ծնու չափ *ad.* knee-high, knee-deep, up to the knees. [nativity.

Ծնողաբախ *s.* ascendant, birth, Ծնողաբան *s.* calculator of nativities, astrologer, genethliatic.

Ծնողաբանեմ, էջի *va.* to write a genealogy, to cite one's ancestors; to profess astrology.

Ծնողաբանութիւն *s.* genealogy, list of ancestors; genethliacs, horoscope, astrology; - դէք, theogony.

Ծնողաբաշխ ծննդոց, - բախս, - ա. կանն, - ութիւն *s.* horoscope; ascendant, nativity; - ութիւն, classification of animals.

Ծնողադրծ, աջ *s.* genitor, parent; *a.* engendering; prolific, productive, fruitful.

Ծնողադրծեմ *va.* to engender; to give birth to; *fig.* to conceive, to form an idea.

Ծնողադրծութիւն *s.* faculty of reproduction, generative faculty.

Ծնողական *a.* lying-in, parturient, bringing forth a child; possessing the faculty of reproduction, generative, fruitful, prolific; fertile; -բ, - անդամք, մասունք, genital organs, the privy parts; -կին, woman in child-birth; -ն, - ութիւն *s.* generative faculty; fecundity, fertility.

Ծնողակարգ *s.* time for child-birth or delivery. [ing its young.

Ծնողակերութի *s.* eating or devouring.

Ծնողակից *a.* twin-born, twin; coeval, of the same age; innate, inborn.

Ծնողանոց, Ծնոց *s.* male genital organ. [thers.

Ծնողապետք *s.* ancestors, forefathers.

Ծնողչեայ, -չէք *s.* Christmas-box.

Ծնող, աջ *s.* parents, father, mother; cause; -բ մեր, the authors of our being, our parents; ըստ -ին եւ ծնունդըն, like produces like; - ծանունց չարեաց, source of the greatest evils.

Ծնողաբար *ad.* fatherly, motherly, like a father or mother.

Ծնողագուծ *a.* full of parental love.

Ծնողական *a.* concerning or relating to parents, paternal or maternal.

Ծնողաւեր *a.* loving, fond of one's parents. [maternity.

Ծնողութի *s.* generation, paternity, Ծնունդ, ծննդեան, դոց *s.* child-birth, confinement, delivery, lying-in; birth, nativity, filiation; origin, rise,

source; generation, race, offspring; infant or child; fruit, production; effect; -, -բ, horoscope, nativity; -բ, posterity, children, descendants; խլութունն ծննդեան, Christmas-eve; -Քրիստոսի, Christmas, Xmas, nativity of our Lord; չորհաւոր -! a happy Xmas to you! I wish you a happy Xmas; ծառ ծննդեան, Christmas-tree; -բ, դիրք ծննդոց, Genesis; վերստին -, regeneration, renewing; մուսնդամ -, resurrection; - մայց, conception, conceit; - լուսնի, new moon; - մուխոյ, interest; usury; - կենդանեաց, brood, litter, covey; մերձ է -, near lying-in; about to bring forth young; կալի ծննդոց, to cease from bearing, to become sterile; օր ծննդոց, anniversary of birth-day; երկիր ծննդեան իմոյ, my native country or soil, birth-place, home.

Ծնուցանեմ, յի *va.* to assist a woman in lying-in; to aid in bringing forth.

Ծնուցիչ *s.* man-midwife, surgeon-accoucheur; *s/f.* midwife, matron. [tries.

Ծնուի *s.* birth; midwifery, obstetrics.

Ծնորդութիւն *s.* genuflection, kneeling.

Ծնող *S.* Ծնող.

Ծնոս, ից *s.* jaw; cheek; edge; frieze; brim; cornice; parapet, breast-work; ապակ ածելի -ան, հարկանել դ-ս ուրուք, to slap the face, to box the ear; *S.* Իշանեմ.

Ծնոսապարկ *s.* cheek-pouch.

Ծոթոր, ոյ *s. bot.* serpillum, wild thyme; -ին *s.* lemon thyme.

Ծոթիին, -րուն *s.* garden thyme.

Ծոծրակ, Ծոծրակ, աջ *s.* nape of the neck; occiput, back of the head; խորովիք -ի, nape.

Ծով, ոյ *s.* fast, fasting, abstinence; - կարգալ, to ordain a fast; - ունել, to fast, to abstain from food; լուծաւ նկղ-ն, to break one's fast.

Ծովական *a.* relating to abstinence; -կաց *a.* fasting, abstaining.

Ծովանամ, աջոյ, Ծովեմ, էջի *vn.* to fast, to keep a fast.

Ծովասպահ *a.* keeping a fast, abstaining; - լինել, to keep a fast; - ութիւն *s.* abstinence. [to fast.

Ծովսուցանեմ, ուցի *va.* to cause

Մոյլ, ծուկից *a.* idle, lazy, slothful, sluggish, cowardly, dastardly.

Մոյլ, ից, աջ *s.* fringe, thrum, trimming; tassels; edge, border.

Ծով, ուց *s.* sea; lake; the molten sea in the Temple; -ն *լայնաստիւհու*, the main sea, the deep, the high or open sea; *անդունդք -ու*, the depths of ocean, the mighty deep; *ի սորս -ու*, far out at sea; *կապուտակն -ուց*, sea-green; *ջուր -ու*, sea-water; *Յա. ցղց -ու*, sea-chart; *Հէն -ու*, sea-rover, pirate; *ընտել -ու*, accustomed to the sea; *ը ծով եւ ը ցամաք*, by sea & land; *գնալ ը -*, to go to sea, to put to sea, to sail; *անցանել ը -*, to go over or across, to cross the sea; - *Հեշուու թեանց, ցաւոց* *fig.* a sea of delights, of griefs or sorrows; *զեփիւս -ու*, sea-breeze; - *Հողմախաղալ, Հարթածաւալ -*, calm sea, as smooth as glass; *կապուտակային, անշարժ, խաղաղաւէտ, լարձակ, անհուն*, blue, still, quiet, vast, immense ocean; *մղեղնու թի՛ն -ու*, the raging or fury of the sea, the roughness of the waters; *Հեղել -ու*, sea-breach; *այէկոծ, յուզեալ է -ն*, the sea is turbulent, swelling, rolling; *այէկոծի, փրփրէ -ն*, the sea runs high, foams, froths; *մրրկալեց, մղէգին, զայրագին, փրփրաղէզ, որոտընգոստ* or *աճեղագոյն, անսանձ, սպառնալեց, անգութ -*, stormy or tempestuous, dreadful or furious, angry or raging, foaming, thundering or roaring, unruly or ungovernable, threatening, pitiless ocean; - *աւեր*, blue or sea-green eyes; *զ գովեալիր, այլ ի ցամաքի կացիր*, praise the sea, & keep on land; *S. Ձգուսուք, Ձեղում.*

Ծովաբաժին լինի՛ն տ. to divide the waters; to plough the sea.

Ծովագայլ *s. zool.* sea-wolf.

Ծովագիր, *գրաց* *s.* hydrographer; *-գրական* *a.* -phical; *-գրուի* *s.* -phy.

Ծովադնաց, կց *a.* that voyages or goes by sea, sailing; -*իկ* *a.* ploughing the sea; - *լինել*, to sail, to navigate; - *ընդ երկիր բերեալ լինել*, to pass over the sea as if by a bridge; -*ու թի՛ն* *s.* sea-voyage; navigation.

Ծովադոյն *a.* sea-green; blue, sky-coloured; *s.* ultramarine.

Ծովագուս *s. zool.* cormorant.

Ծովաթաղանթ *s. bot.* sea-weed.

Ծովալիճ *s.* great lake, inland sea, lagune, loch; -*լու* *s. bot.* sea-wrack.

Ծովասանիճ *s. zool.* lobster; -*խոր* *a.* very deep, bottomless.

Ծովածաւալ *a.* stretching like a sea;

-*ծին* *a.* born of or produced by the sea; -*ծիր* *a.* sea-girt or-surrounded; -*ծոց* *s.* gulf, port.

Ծովածուկ *a.* tempestuous, very agitated, stormy, billowy; *fig.* tempestuous as the sea; -*նաւ*, tempest-tossed ship; - *լինել*, to be agitated by waves; *fig.* to be harassed or tossed about, to turn on all sides; -*ծփանք* *s.* heaving, undulation.

Ծովակ, Ծովիկ, աջ *s.* sea-pool, lake, pond; *կաթ մի խելք ինձ մանաւանդ եւ ոչ -ս բախտից*, a drop of sense rather than a sea of fortune.

Ծովակալ, աջ *s.* lord of the sea; seaking; admiral; *մեծ -*, *փոխան -ի, երրորդ -*, high, vice-, rear-admiral; *սակեան, խորհրդարան -աց*, admiralty-board; *նաւ -ի*, flag-ship.

Ծովակալեմ, եցի տ. to be master or lord of the sea: to command a fleet or squadron of ships of war.

Ծովակալութիւն *s.* the empire of the sea: admiralty, navy office; *պաշտօնեայ -թէ*, first lord of the admiralty; *խորհրդական ատենի -թէ*, lord commissioner of admiralty.

Ծովակային *s.* balanus, glans marina.

Ծովական S. Ծովային; -ք *s.* aquatic animals. [-*ու թի՛ն* *s.* wreck, shipwreck.

Ծովակոծ *a.* wrecked; shipwrecked;

Ծովակոյն, -*կոյս*, -*կոյս կոյն* *s.* sea-cost.

Ծովակուլ *a.* engulfed by the sea; - *լինել*, to be swallowed up by the sea; -*ք* *s.* loss at sea.

Ծովակուր *a.* immersed, drowned, wrecked, lost; - *լինել*, to be the prey of the sea; - *կորնչել*, to perish among the waves.

Ծովահայեաց *a.* facing the sea, that looks towards the sea, maritime, marine; - *քաղաք*, maritime town.

Ծովահար *a.* sea-sick.

Ծովահեղձ, -իկ, -ոց, -ուկ *a.* drowned; - *անել*, to drown; - *լինել*, to be drowned. [cleaves or ploughs the sea.

Ծովահերձ, -իկ *a.* that cuts, divides, **Ծովահէն** *s.* corsair, pirate, sea-robber or rover. [horse.

Ծովաձի *s. zool.* hippocampus, sea-horse.

Ծովամամուռ *s. bot.* sea-weed, algæ, kelp.

Ծովամարտիկ *a.* combatting by sea; naval; - *գորուի*, navy, naval service; -*տու թի՛ն* *s.* sea-fight, battle by sea.

Մովածայ *a.* casting into the sea.
 Մովածէջք *s.* the offing, the open sea.
 Մովածոյն առնեմ *va.* to plunge into the sea, to drown.

Մովածուխ *a.* submerged in the sea;
 -լինել, to go to sea; to stand out to sea.

Մովայած, -ուկ *a.* wandering on the sea (Neptune).

Մովային *a.* belonging or pertaining to the sea, marine, maritime, naval; -զօրութիւն, marines, the navy, the naval strength, maritime forces; -չուռ, dog-fish; -օդաթռիչ երկվար, clipper-vessel; -բ *s.* sirens, mermaids.

Մովայնկոյ *a.* transmarine, ultramarine; *ad.* beyond sea.

Մովայոյզ *s.* diver.

Մովանամ, ացայ *vn.* to turn into a sea, to fall into; to inundate, to immerse, to cover with water.

Մովանկար *s.* sea-scape, sea-view; marine-painter.

Մովանման *a.* resembling the sea.

Մովաչուռ *s. zool.* dog-fish.

Մովաչափ *a.* sounding; - գործի, sounding-line. [ծիր, -կալ, -հեղձ.

Մովապատ, -ստեա, -սոյզ *S.* Մովա.

Մովապատասկ *a.* living by the sea, (sailor, fisher, &c.); -լինել, to labour on the sea, to exercise the calling of sailor, fisher, &c.; -վէժ *a.* thrown, plunged or precipitated into the sea.

Մովարոյց *s. zool.* frigate-bird, sea-swallow; -արծուի *s. zool.* sea-eagle, osprey. [(sea-bull).

Մովացուլ *s.* sea-monster, chimera;

Մովացուցանեմ, ուշի *va.* to cause to turn into a sea; to inundate, to immerse.

Մովափն, -եայ *S.* Մովէզօ, -եզէրեայ.

Մովափրփուր *s.* meerschaum.

Մովէզէրեայ, յ *s.* maritime, bordering on the sea; -բ *s.* coasts, shores.

Մովէզր *s.* sea-coast, sea-side, shore, strand, beach; առ or ի ծովէզէրին, on the sea-shore.

Մովէզրեցի *a.* dwelling on the coast.

Մովեմ, էցի *vn.* to keep out at sea; to stand for the offing.

Մովէցի զօրք *s.* marines.

Մովընկէց, -կէցիկ առնեմ *va.* to throw, plunge or precipitate into the sea; -լինիմ *vn.* to throw or plunge oneself into the sea.

Մովըրք *s. zool.* sea-gull, sea-mew.

Մոր, ոյ *s.* dropping, trickling; *bot.*

barberry; * new-mown hay.

Մորածոյ մեղր *s.* virgin honey.

Մորակ, ի *s.* cock, tap; - գատարկէջ, մաքրիչ *mech.* delivery-, purging-cock.

Մորան, աջ *a.* running, flowing, liquid, fluid; *s.* flow, flowing, running

Մորեմ *S.* Մորիմ; * to mow. [out.

Մորենի *s. bot.* barberry-bush; lentisk, mastic-tree.

Մորեցուցանեմ, ուշի *va.* to set running, to cause to flow; զմտաւ խոկածէն -նէ զբերանս, the mere thought of it makes my mouth water.

Մորիմ, էցայ *vn.* to trickle, to flow, to leak, to run down or out of, to ooze out, to run or pass away, to ebb; - մարմնոյ, to be affected with gonorrhœa.

Մորին *s.* fluor; ծորնաբար, -spar.

Մործոր, ոյ, աջ *s.* valley, vale; -ակ *s.* little valley, dale, dell.

Մորուսն *s.* trickling, dropping; flowing, running; leaking; - ի մարմնոյ *med.* gonorrhœa, running of the reins; - ըստ ամենանցն, the menses, menstruation.

Մորուս, Մորուս *a.* flowing, fluid.

Մոց, ոյ *s.* bosom, lap; cavity; * pocket; - ծովու, gulf, the bosom or depth of the sea; - գետոց, channel of a river; - նաւու *mar.* the keel of a ship; գոգք ամիրիման -ոյ նաւին, the hold of a ship; - լէրանց, cavern, grotto; - կառաց, the interior of a carriage; - անկեան, sinus.

Մոցածին *a.* born in the bosom; *fig.* the Only Begotten Son.

Մուալ, աջ *s. bot.* laurel-cherry; -էնի, cherry-laurel.

*Մուսա *s.* lint; -եմ *va.* to fray, to unweave; to tear to rags or tatters.

*Մուեմ *va.* to sift wheat; to separate wheat from tares.

Մուէնք *s. pl.* piece of linen, bits, cuttings, shreds, strips, rags, tatters; ի նս նս պատուեմ, to tear, to rend, to pull to pieces; յերկուս նս պատուեմ, to tear in two parts or pieces.

Մուլտից *a.* very idle or lazy; - հեզուութիւն, extreme idleness or Մուլամ *S.* Մուլանամ. [slothfulness.

Մուլամութի *s.* idleness; listlessness, carelessness.

Մուլանամ, ացայ *vn.* to idle, to be lazy, slothful or idle, to live in idleness.

Մուլանք *S.* Մուլութիւն.

Ծուլապէս *ad. idly, slothfully, lazily.*
Ծուլացուցանեմ, ուցի *va.* to make idle or slothful.

Ծուլացուցիւ *a.* rendering idle.

Ծուլութիւն *s.* idleness, slothfulness, laziness, sluggishness; *ի -ս* հասանիլ *S.* Ծուլանամ.

Ծուխ, ծխոյ *s.* smoke; fume, vapor, exhalation; *ից.* family, hearth, home; *tobacco; սիւն, ստեղծ ծխոյ, - ծաւացեալ, pillar of smoke; մըրիկ ծխոյ, clouds or masses of smoke; ընդ - դալ, to be in the smoke; - արձակել, to emit smoke; * - ծխել, ձգել *զ -*, to smoke tobacco; - ար ընդ մէջ մորուին եւ ըրջուաց ծխիցի, unpleasantness or discord engendered between step-mother & step-children.

Ծուծ, ծծոյ *s.* sucking, suction; * marrow, pith; essence; ուղ եւ - , quintessence; - ք *s.* the nostrils.

*Ծուկամ *vn.* to be obstinate.

Ծուլակ, այ *s.* snare, trap; net, springe, noose.

Ծուլամ, &c. *S.* Ծուլանամ, &c.

Ծունդ, Ծունկ, ծնդաց *s.* knee; *bot.* knot; *mus.* an Armenian note (°); անկանիլ *ի վերայ ծնդաց, ընդգծիլ* *ի -ս*, to fall on one's knees, to kneel; *խոնարհեցուցանել* *զ -ս*, to bend the knee; անկանիլ առ -ս ուրուք, to fall or throw oneself at the feet of; փարիլ զծնդովք, to clasp the knees; ննջել *ի մէջ ծնդաց*, to sleep on the knees of; *ի ծնդաց կալ*, to be kneeling; ծնդովք կրկնելովք *ad.* with bended knees, upon one's knees; - ք նորա կթուցեալ գեղեւէին, his legs tottered under him; *S.* Ծնկու չափ.

Ծունր *s.* knee; *bot.* knot; - դնել, կրկնել, *ի - իջանել*, to kneel, to bend the knees, to fall on one's knees; առ - լալ, to weep all alone; - ածել, to adore, to worship; արկանել - զծնդաց եւ զարաի, to worship on bended knees; Հնապ *ի - !* down on your knees! *ի - խոնարհեալ ալաչեմ զքեզ*, I entreat it on my knees, or with bended knees; - կապել *bot.* to be knitted, to be formed with knots or joints.

Ծունրորութիւն *s.* genuflection.

Ծուպ *S.* Ծոպ & Ծուփ.

Ծուռ, ծուռոյ *a.* crooked, bent, distorted, oblique; - առնուլ, to wind round many times.

Ծուփ, ք *s.* fluctuation, undulation,

wave, billow, surge; *ից.* agitation, trouble, vacillation, wavering; care, anxiety, torment; examination, question; ընդ -ս միանանց, on the surface of the waves; *ի -ս լինել*, to be agitated; -ս *ի մտի դնել*, to care, to be concerned, thoughtful; *ի -ս սարակուսանաց ընկմել*, to be in great perplexity, to be uncertain or undetermined what course to take, to remain in

*Ծոփ *s.* large earthen pot. [suspense.

Ծպնեմ, էցի *va.* to attach, to join.

Ծպանեմ, էցի *va.* to disguise, to travesty; to dissemble, to cloak; -իմ *vn.* to be disguised, dissembled; to shun, to avoid.

Ծպտուան *s.* disguise, dissembling.

Ծուռկոյ *a.* wry-necked.

Ծուեմ, էցի *va.* to bend, to bow, to incline; - գգէմս, to make grimaces; -իմ *va.* to be bent, to bow down.

Ծուռթի *s.* inclination, curve, bent; - դիմոց, grimace.

Մրաբոր *s.* circle.

Մրադիր *s.* sketch, outline; project, draught, plan, design; *a.* written, described, traced; - գրական *a.* graphical.

Մրադրեմ, էցի *va.* to sketch, to trace the contours, to draw the outlines of; to describe, to write, to trace.

Մրադրիւ *s.* pencil, lead-pencil.

Մրադրուի *s.* laying out; *S.* Մրադիր.

Մրանամ, ացայ *vn.* to grow or become round; to surround, to enclose.

Մրար, ից *s.* packet; package; roll; envelope, cover; bag of money; - ք կահարդաց, fascination, talisman; *S.* Թուղթ.

Մրարեմ, էցի *va.* to envelop; to pack; to wrap up; to roll; - զվաճառս, to pack up; զխրոխա դադաթունն յամպս ծրարէին, they reared their proud heads to the skies; որոյ դադաթին յամպս ծրարի, whose top cleaves the skies; -իմ *vn.* to be enveloped or wrapped up; ծրարեալ *S.* Ներ.

Մրարիւ, Մրարոյ *s.* packer. [փակեալ.

Մրարումն *s.* packing. [dirty oneself.

Մրդիմ, էցայ *vn.* to stain, to soil or Ծրունք, *ի մէջ* - *s.* knot of a cane or reed; internodium, space between two joints or knots in a plant.

Մրուեմ, էցի *va.* to mute, to guano, to dung as burds; - ձկանց, to spawn.

Մփալից, - կան *a.* wavering, undulating, agitated.

Մփամ S. **Մփիմ**; - ընդ մէջ երկիւղելու յուսոյ, to fluctuate between hope & fear.

Մփանք S. **Մուփ**; surging of the sea; wave, billow, swell; *fig.* trouble, care, perturbation; - *հերաց*, hair floating in the breeze; *ի նի ad.* afloat; *fig.* in trouble; *ի նի կալ*, to waver, to fluctuate, to be agitated, billowy, vacillating.

Մփեմ, *եցի*, **Մփեցուցանեմ**, *ուցի va.* to excite, create or produce a tempest; *fig.* to agitate, to trouble.

Մփիմ, *ծփեցայ* *vn.* to fluctuate, to ebb & flow, to undulate; to foam, to grow rough; *fig.* to be troubled, agitated, harassed; to be undecided in purpose, to fluctuate, to waver.

Մփին. **Մփոց** S. **Մփական**. **Խնոցի**.

Մփունն S. **Մուփ**, **Մփանք**; *խելաց* - *առնել*, to waver, to be perplexed; to lose one's senses. [there! stop! I say!

Մօ, *Մօյա inl.* oh! holla! hallo! ho

Մօղակ S. **Մուղակ**.

***Մօփ** *s. zool.* water-crane.

Կ

Կ (ghen) *կէն s.* the fifteenth letter of the alphabet, & the tenth of the consonants; *կ, Կ*, sixty, sixtieth.

— It has much affinity with the letters *գ & ք*, for example: *ծունկ*, *ծունգ*; *անկ*, *անգ*; *կանչիւն*, *գանչիւն*; *ծասկել*, *ծասքել*; *պասկիլ*, *պասքիլ*; *կանոն*, *քանոն*.

Կազ, *ի, ոյ s.* contention, debate, dispute, contest, quarrel, broil, strife, cavil; - *յարուցանել*, to excite contention, to create strife.

Կառապարթոյց *a.* contentious, quarrelsome, cavilling.

Կառացող *a.* litigious, fractious, quarrelsome, wrangling.

Կազեմ, *եցի*, **Կազիմ**, *եցայ vn.* to

contest, to debate, to dispute, to quarrel, to cavil, to squabble, to wrangle.

Կազ, *ի s.* gauze; *chem.* gas; - *լուսաւորութիւն*, illuminating -; *լոյս*, *լուսաւորութիւն* - *ի*, --light; - *միլլումինացիոն* - *ի*, --illumination; - *կրէն*, portative -; (*մայր*) *խողովակ* - *ի*, --main; (*փոքր*) --pipe; *բերան* or *կառց*, *լապտեր*, *յարգարիչ*, *ընդունարան*, *գործարան* - *ի*, --burner; --lamp; --fitter; *գասոմետր*; --works; *ի Լոյս* - *ի*, by --light.

Կազադործութիւն *s.* manufacture of gauze; *chem.* distillation of gas.

Կազակերպ, *շին*, - *էղէն a.* gasiform; gaseous; aeriform. [to gasify.

Կազանամ, *ացայ vn.* to turn to gas,

Կազաչափ *s.* gas-meter; - *րան s.* gasometer. [*յուսն s.* reduction to gas.

Կազացուցանեմ *va.* to gasify; - *ու*

Կազորական *a.* corroborative.

Կազորացուցանեմ, - *բեմ*, *եցի*, - *բեցուցանեմ*, *ուցի va.* to strengthen, to corroborate, to sustain, to give strength to; to repair, to restore to vigour & good health, to re-establish; to encourage, to give heart to; - *բիմ vn.* to recover, to regain one's strength, to get well again, to be restored; to take heart, to cheer up; - *բեմ պատաշառս*, to pretend, to allege.

Կազորեցուցիչ, - *բիչ a.* strengthening, cordial, invigorating, fortifying, analeptic, corroborant.

Կազորութիւն, - *րումն s.* restoration, re-establishment, recovery, convalescence.

Կազմ, *ոյ, ի s.* construction; preparation, furniture, ornament; - *գրոց*, binding of books; *a.* ready, quite ready, prepared; active, diligent; disposed; - *լինել*, to be ready, prepared; to be disposed to.

Կազմադործութիւն *s.* furniture-making.

Կազմած, *ոյ s.* apparatus; preparing, preparation; goods, furniture, household effects; moveables, utensils; equipage; armour; S. **Կազմուիչ**; - *մարմնոյ*, constitution, temper; - *պատերազմականք*, military stores; - *ձիոյ*, harness, caparisons, trappings; - *նաւու*, rigging; - *ք s.* astronomical instruments.

Կազմական *a.* well dressed or cooked.

Կազմակերպ *s.* implement; - *եմ va.* to project, to figure, to form, to fashion, to construct.

Կազմակերպութիւն *s.* form, formation, conformation, organization, construction, accomodating, setting in order.

[S. Կործարան. Կազմարան *s.* book-binder's shop; Կազմարար, *ի* *s.* book-binder.

Կազմեմ, եղի *va.* to form, to model, to fashion; to construct, to erect, to build; to furnish, to provide, to supply; to fit up, to arrange, to set in order; to adjust, to put in repair; to adorn, to embellish; to get ready, to prepare; to equip; to arm; գունդս -, to enrol soldiers; - գլուռս, to harness the horses; պարս ուրախութե -, to give a ball; - գիրս, to bind books; -իմ *vn.* to be formed, constructed; to prepare to, to get ready.

Կազմիկ *a.* well prepared, well done, skilfully executed; - ճաշ, exquisite or choice repast. [paring.

Կազմիչ, -մող *a.* constructing; preparing. Կազմուած S. Կազմած.

Կազմութիւն *s.* construction, organization, order, arrangement, mechanism, constitution, formation, structure, composition; preparation, equipment; - մարմնոյ, constitution, temperament, complexion.

Կաթ, *ից* *s.* drop; - մի, a -, a little; - մի ջրոյ, a - of water; - մի քուն, a nap, short sleep.

Կաթեմ, եղի, Կաթիմ, եղոյ *vn.* to drop, to flow drop by drop; to trickle, to run down; to distil; անձրեւ ոչ եւս կաթեաց յերկիր, not a drop of rain fell; - լուսոյ, to shine forth, to appear.

Կաթեցուցանեմ, ուցի *va.* to let fall drop by drop; to distil.

Կաթիլ, թլոյ S. Կաթ; - առ -, drop Կաթիկ *s.* little drop. [by drop.

Կաթն, թին, թանց *s.* milk; - կովու, այծու, մաքեաց, իջոյ, cow's, goat's, ewe's, ass's -; - ձկան, soft roe; շինուկ -ին, butter-; whey; թարմ, թթու -, fresh, sour -; կաթալք բուծանիլ, to live on milk; - սաւ, to suckle; գիւրէլ -, to suck; կթէլ -, to milk; անխտեղի կաթանէ, to wean.

Կաթնաբեր *a.* lactiferous, yielding milk. [նէլ, to suck, to be suckled.

Կաթնաբոյծ *a.* fed with milk; - լի. Կաթնաբուլիս *a.* flowing with milk, Կաթնագոյն *a.* milk-white. [milky.

Կաթնալից *a.* abounding in milk. Կաթնածիր *s.* galaxy, milky way.

Կաթնածուծ *a.* sucking the breast.

Կաթնակեր *a.* sucking; *s.* suckling.

Կաթնակից *s.* baby-companion; - եղբայր, foster-brother. [ab lactation.

Կաթնահաստութիւն *s.* weaning; *med.*

Կաթնաձիր, -մատոյց, -ջամբ S. -տու.

Կաթնալիք *a.* fig. breast; udder.

Կաթնանամ, աջոյ *vn.* to be changed into milk.

Կաթնաչափ *s.* lactometer. [porridge.

Կաթնապուր, պրի *s.* rice-milk; milk-

Կաթնասնուցութիւն *s.* feeding on milk.

Կաթնասուն, -սնունդ *a.* milk-fed; suckling. [maid.

Կաթնալաճառ *s.* milkman; *sf.* milk-

Կաթնաս *s.* chem. lactate; -ամն *s.* milk-teeth, first teeth.

Կաթնասու, *ի* *a.* suckling; *s.* nurse, wet-nurse; - կով, milch cow.

Կաթնարան *s.* dairy.

Կաթնարբու, Կաթնկեր *a.* babe, unweaned child, suckling.

Կաթնաւէտ, -ւոր *a.* milky, yielding milk, milch.

Կաթնեղբայր *s.* foster-brother.

Կաթնեղէնք *s. pl.* milk-diet, milk-food. [lacteous vessels.

Կաթնեղակք *s. pl.* lacteal veins,

Կաթողի, -ն *a.* passionately or dotingly fond, amorous, very affectionate; languishing, eager, very anxious; *ad.* passionately, lovingly, fondly, eagerly; - սիրել, to love to excess; - տենչացեալ, eagerly desired, longed for; - են ընդ միմեանս, they tenderly love each other; - լինել *or*

Կաթողնիմ, եցոյ *vn.* to love passionately, dotingly, fondly; to be smitten with violent love, to be enamoured, to burn, to languish or long for, to sigh or pant after.

Կաթողիկ, այ *a. s.* catholic; -ուցի S. catholicism.

Կաթողիկեայ, կէլց *or* կէայց *a.* universal, general; catholic; թուղթ -կէայց, epistle, universal letter.

Կաթողիկէ, *ի* *a. S.* Կաթողիկեայ; *s.* cathedral, basilic.

Կաթողիկոս, սց *s.* an oriental ecclesiastical dignity, patriarch of a people; - Հայոց, Catholicos, Patriarch of the Armenian Church.

Կաթողիկոսական *a.* pertaining to the Catholicos, patriarchal.

Կաթողիկոսարան *s.* patriarchal seat or residence.

Կաթողիկոսութիւն *s.* patriarchal dignity, patriarchate.

Կաթոռ *a.* lustful, lascivious, libidinous, lewd; ill with the gonorrhœa; -ն սուփանք, illicit amours.

Կաթուած, ոց, -ուծն *s.* dropping, trickling; drop; *apoplexy.

Կաթսայ, Կասսայ, էջ *s.* copper, caldron, kettle, pot; *mech.* boiler.

Կաթսայագործ, այ *s.* coppersmith, brazier; *mech.* boiler-maker; -ուծի *s.* coppersmith's calling; *mech.* boiler manufacture.

Կալ, ոց, էջ *s.* threshing-floor, barn-floor; corn-sheaves, rick, stack; *ast.* halo; արկանել, հոսել, արբել զ-, to winnow. [Լոր.

Կարկան, Կարնական *S.* Կարնակարկառոց *a.* compound, combined.

Կարնաւոր *a. s.* detained in prison, prisoner, captive; *s.* police-man.

Կարնաւորակապ, այ *a. S.* Կարնաւոր; *s.* turnkey; lock-smith.

Կարնաւորութիւն *s.* detention, captivity, imprisonment. [duce a fracture.

Կալանդեմ, էջի *va.* to bind, to restrain; Կարնեմ, էջի *va.* to arrest, to imprison, to shut up.

Կարնք *s.* arrest, caption; detention; prison; ի -նս արկանել *S.* -նեմ.

Կարաքար *s.* soda; alkali; - կայուն, ցնդական, fixed, volatile alkali.

Կալ էւ կապ *S.* Կարանք.

Կալի *s.* potash; *bot.* kali, glass- or salt-wort; -կ *s.* calico; -ն *s.* potash.

Կարում, Կարում *S.* Կարում. [sium.

Կարտի, տւոյ, տեայ *s.* that thrashes or treads out corn, thrasher.

Կարոյ, էջ *s. pl.* barns, granaries.

Կարուած, ոց *s.* possession, domain, land, estate, landed property, fief; farm, arable land; possession, occupancy, holding; dominion, empire, power; * - որովայնի, costiveness, constipation of bowels.

Կարուածավորձք *s.* rent of a farm.

Կարուածաւոր *s.* landed proprietor.

Կարուածաւորութիւն *s.* feudality.

Կարուանական, -նեան *a.* galvanic; - էլեկտրութիւն, electro-galvanism; - ուծիւն *s.* galvanism.

Կարուանաձող *a.* galvanoplastic; - ձուլումն *s.* -s, electrotypy.

Կարուանաչափ, ի *s.* galvanometer.

Կարուխական *a.* calvinistic; *s.* calvinist; - ուծիւն *s.* calvinism.

Կարուկապ լինիմ *vn.* to be attached to.

Կարում, լի *va.* to take, to lay hold of, to seize; to arrest; to subjugate, to rule over; to succeed.

Կարումն *s.* the seizing, taking, laying hold on; detention; relation, dependance; constitution, composition.

Կախ. ի - *a.* hanging, dangling, pendant; hung up, suspended; ի - ունել, to suspend, to hold in suspense; ի - մնալ, to remain in suspense.

Կախարան, այ *s.* gibbet, gallows; հանել ի -, to hang by the neck, to hang up a criminal; արժանի - ի, that deserves hanging; criminal; գործ - աւ, hanging, suspended or pensile work; բուրասանք - աւ or

Կախարանբուրաստան, Կախարանաւոր բուրաստան *s.* hanging gardens.

Կախարանեմ *va.* to hang; - իմ *vn.* to hang oneself; to be hung.

Կախարգ, այ *s.* charmer, enchanter, sorcerer, wizard, conjurer, magician.

Կախարգաբանութիւն *s.* fairy or magic art or power, witchcraft, demonology.

Կախարգական *a.* pertaining to sorcery or witchcraft, magical, cabalistic.

Կախարգանք *s.* bewitchment, enchantment.

Կախարգասար, այ *a.* practising sorcery, addicted to cabalistic practices; magical; գիրք - այ, conjuring books.

Կախարգեմ, էջի *va.* to charm, to bewitch, to enchant, to fascinate; to flatter, to allure. [magician.

Կախարգիչ *s.* bewitcher, enchanter,

Կախարգութիւն *s.* charm, enchantment, spell, fascination, sorcery, magic, witchcraft, theurgy.

Կախեմ, էջի *va.* to hang, to suspend; to hang on, to attach to; to hang up, to hook, to clasp; - զբէւեռայ, to hang from a nail; գիր զգրոյ - *gr.* to spell.

Կախիմ, էջայ, Կախեալ կամ *vn.* to hang, to hang oneself; to be hanged or held in suspense; to suspend; to be lowered; to depend, to be dependant, in the power of; to become attached to, to get fond of; - զլից ուրուք, to love tenderly; - զլիցն ուրուք, to listen open-mouthed, to hang on the lips of a speaker; - զուսուկելեայ, to believe in fables; Ժողովուրդն ամենայն կախեալ կային զմանե ի լսել, all the people hung on his lips.

Կախորան *s.* swing; see-saw; whir-
ligig. [dependance.

Կախումն *s.* hanging; suspension;

Կածան, **ի** *s.* lane, narrow way,
pathway, footway or footpath; -**եմտն**.
to pass through narrow ways.

Կահաղ, -**ոս**, **աց** *a.* stammering,
stuttering, lispng.

Կահաղեմ, **էջի տն**. to stammer, to
stutter, to lisp; to hesitate in speech,
to have a difficulty in pronouncing
words, to speak in a confused manner;
to give out-of-the-way answers; -
զբասն, to stammer out one's lesson.

Կահան, **ի**, -**ումն** *s.* loud lamenta-
tion, grievous complaint, crying,
whining, howl, shriek; - **բանալ**, to
lament or cry loudly, to utter or set
up loud shrieks & cries, to mourn, to
bemoan or weep aloud, to complain, to
moan, to wail, to squeak, to whine, to
howl, to shriek.

Կահանաբարձ, -**գոչ** *a.* bewailing
aloud, mourning plaintively, howling
with grief; *ad.* lamentably, plaintively,
deploringly, with piercing cries.

Կահանալի, -**լիր**, -**ւոր** *a.* lamentable,
rueful, mournful, full of lamentation
or complaint.

Կահանեմ *S.* **Կահան բառնամ**.

Կահաչ, -**ջ**, **ի** *s.* *bot.* tulip; **արբունի** -
fritillary; **վարբի** - poppy, corn-poppy;
-**ի**, -**ենի** *s.* tulip-tree: *S.* **Կարկաչ**, &c.

Կակժիրակ, **ի** *s.* *med.* cassia; con-
serve of cassia; cassia-tree.

Կակղարան *a.* sweet-spoken.

Կակղադոյն *a.* very soft, tender or
delicate; gentle, mild, meek; -**ս յան**
դիտանել, to reprove gently. [lusk.

Կակղամիս *a.* tender-fleshed; *s.* mol-

Կակղամորթ *a.* thin-skinned.

Կակղանամ, **ացայ տն**. to grow soft,
to become tender; *fig.* to soften, to
relent, to be appeased, to become
more tractable; to become effeminate.

Կակղացումն *s.* softening.

Կակղացուցանեմ, **ուցի**, **Կակղեմ**, **ե-**
ցի տն. to soften, to mollify, to make
tender, supple or pliant, to macerate,
to steep; *fig.* to soften, to enervate,
to move, to affect. [tening.

Կակղել *a.* emollient, lenitive, sof-

Կակղութիւն *s.* softness, tenderness,
delicacy; fessibility, pliability; mild-
ness; effeminacy. [branches.

Կակղուղէլ *a.* furnished with flexible

Կակղումն *s.* softening, mollification.

Կակուղ, **կղոց** *a.* soft, tender, deli-
cate; supple, flexible, pliant; sweet,
mellow; *fig.* mild, soft, gentle, meek,
affable; - **մետաղ**, soft metal.

Կահ, **կց**, **ուց** *s.* furniture, move-
ables; baggage, luggage; equipage;
apparel; utensils; implements, instru-
ments; - **աննելզոբ**, to employ, to give
occupation to.

Կահակալ, **աց** *s.* workman; labourer.

Կահակիր, -**վար** *s.* porter, carrier.

Կահաւորեմ, **Կահեմ**, **էջի տն**. to pre-
pare, to fit up, to provide with, to pre-
furnish, to stock.

Կահաւորութիւն *s.* conveniency; -
համարել, to judge suitable.

Կահոյր *s.* pitcher, pot, jug, jar.

Կաղ, **աց** *a.* lame, halt, crippled,
limping; *fig.* defective; - **ի** - , - **ի** -**ս** ,
-**ս** **ի** -**ս** , - **լ** - *ad.* halting on one foot,
hobbling along, with a halting gait;
so so, poorly, somehow or other, as
well as may be; - **ի** -**ս ասել**, **պատաս-**
խանել, to say or reply undecidedly or
doubtfully; - **ի** - **գիտել**, to know im-
perfectly.

Կաղաբոյս *s.* *bot.* bulb, bulbous root.

Կաղակարծ *S.* **Կեղակարծ**.

Կաղակրկին *a.* wavering, hesitating,
undecided; *ad.* hesitatingly, imper-
fectly.

Կաղաղ, **ոց** *s.* den, lair, haunt; -**անց**
s. pl. dens, caverns, hiding-corners.

Կաղաղեմ, **էցայ տն**. to hide oneself
in a den, to creep into a den or hole.

Կաղամ, **ացի**, **Կաղանամ**, **ացայ**, **Կա-**
ղեմ, **էցայ տն**. to limp, to be or go lame,
to halt, to hobble; **յերկուս հետս** -
fig. to hesitate, to waver, to halt be-
tween two opinions.

Կաղամախ, **կց**, -**ի**, **խեաց** *s.* poplar.

Կաղամար, **աց** *s.* inkstand; - **ձուկն**,
cuttle-fish.

Կաղամբ, **կց**, **աց** *s.* cabbage; - **ըն-**
դաւոր, cauliflower; - **խոպոպի**, sa-
voy -; - **վարբի**, colewort, rapeseed;
-**ի տակ**, - stalk, - stump; -**ակուրծ** *s.*
heart of -; - **ավաճառ** *s.* --seller; *S.*
Թթուռա. [storax.

Կաղամբխ, -**մխ** *s.* calamite, dry

Կաղանդ, **ի**, -**ք**, **դաց** *s.* calends, first
day of month or year; new-year's day;
չորհաւոր - ! a happy new-year to
you, & many of them.

Կաղանդացոյց *s.* weather-almanack;

calendar, almanack.

Կալանդեմ, եցի սա. to give a new-year's gift; S. Կալանդեմ.

Կալանդեք, -դէտայ, -չէք s. new-year's gift; պատուել զոք -չէիւք, to make -s; - ընդունել, to receive -.

Կալանչան, -ան s. bot. euphorbia, spurge, tithyma, milk thistle.

Կաղապար, այ s. model, pattern, mould, cast; standard; - արկանել, to cite as example; -եմ սա. to model, to mould, to shape; -իւ s. modeller, moulder; -ու մի s. modelling, moulding.

Կաղացուցանեմ, ուցի սա. to lame, to make lame.

Կալաւեմ, եցի տ. to remain torpid.

Կաղին . զնոյ s. hazel-nut; acorn; hazel-tree; արբոյական -, filbert.

Կաղկանձեմ, եցի տ. to yelp, to whine, to howl; -ձիւն s. yelping, whining, howling.

Կաղնաբեկ s. nut-crackers.

Կաղնադոյն a. hazel, hazelly.

Կաղնակեր, այ a. feeding on acorns.

Կաղնահար, այ a. wood-cutter.

Կաղնաներկ s. quercitron bark.

Կաղնատու a. bearing or producing acorns; -տուն s. S. Կաղնէք.

Կաղնի s. nut- or hazel-tree; oak-tree; գետնի - bot. earth-nut; german-der; -ք, hazel- or oak-grove.

Կաղուծիւն s. lameness, hobbling.

Կաղլին s. cement.

*Կաղլիկ s. pruning-axe.

Կաճ, իւ s. felt; -ակուռ թաղէք, compact felt.

Կաճառ, այ s. assembly, meeting; academy, body, company, society; -բանասիրաց, academy of belles-lettres; ակիբազոյլ գիշն -, Olympus.

Կաճառակից s. academician, member of an academy.

Կաճառակցութիւն s. membership.

Կաճառանոց s. hall of assembly or meeting. [reunite, to meet together.

Կաճառիմ, եցայ տ. to assemble, to Կաճառորդ, այ s. one aggregated to an academy, honorary member; S. -սակից; -ու ի s. honorary membership.

Կաճառու մի s. conference; discourse.

Կաճեայ, -ճէ a. felt, made of felt.

Կաճին, ճնայ, ճնի s. root.

Կամ conj. or; - գու - ես, either you or I; եւ -, - թէ, or else.

Կամ, ի, աւ, ով s. will, desire; - է ինձ, I will, I intend; S. Կամք, Կոր.

Կամ, կայցի տ. to be, to exist; to remain, to stand; to subsist, to live; to last, to continue, to be permanent; to stop, to stay; to wait; - մնալ, to rest, to dwell, to reside; to persist, to persevere; ի բաց -, to hold aloof, to give up, to withdraw; ի վերայ -, to superintend, to oversee; fig. to understand, to comprehend, to perceive; հաստատուն, պինդ -, to hold fast in, to remain firm; անկեալ -, to lie, to lie down; - առաջի երեսաց ուրուք, to make head against, to cope with, to resist; S. Առաջի; ստէս -, to apply oneself, to be assiduous; ստէս - օրինաց, to keep the laws; դատաւոր - ի վերայ, to be judge or arbitrator; շուրջ - զմամբ, to beset some one; կայ մնայ նմա, it is reserved for him; զի՞նք կայք, how do you do? զի՞ կաս, why do you wait? what are you waiting for? զի՞ կայ իմ եւ ձեր, what have you to do with me? what does it matter to you? Եկաց, կային, there has been; there have been; Եկաց զնովին ժամանակդ, he lived or flourished about the same time or at the same epoch; կային ի նն չբնաղ օրինակք առաքինութե, they possessed rare examples of virtue; կային աչք նր, he has lost his sight, he has become blind; չկարեմ ի վերայ - բանկցդ, I don't know what you mean, I do not understand you; կարով կացցեն բանք իմ, my words shall come to pass, my prediction shall be fulfilled. [capricious.

Կամազնաց a. voluntary, optional, Կամաթող լինիմ տ. to renounce, to abandon. [eous, free.

Կամածին a. voluntary, spontan-

Կամակ a. agreeable, sweet, pleasing, delicious; ad. agreeably, pleasingly; - լինել է, to be disposed or inclined to; -ք s. pl. pleasures, delights:

Կամական a. voluntary. [dainties.

Կամակատար, այ a. condescending, complaisant, obliging; - լինել ումէք, to be complaisant, very kind to, to do the obliging, to comply with the whims of, to oblige, to satisfy.

Կամակատարութի s. complaisance, obligingness, kindness.

Կամակար a. voluntary, willing, free, spontaneous; -, - մաք ad. voluntarily, spontaneously, freely; willingly; at one's will or pleasure, of one's own

accord or free will.

Կամահարեմ *vn.* to act according to one's entire will, pleasure or caprice.

Կամահարող *a.* powerful, mighty, potent; - *ի տէր նիզակի*, skilful at hurling the javelin.

Կամահարութիւն *s.* free-will; spontaneity; - *բ* *S.* **Կամահար** *ad.* [froward.

Կամահացոյց *a.* wilful, headstrong,

Կամակից *a.* agreeing with, privy to, instrumental in; *s.* accomplice, partaker in; - *ընեւ*, to be a party to or instrumental in, to agree with, to approve of, to consent to.

Կամակոր *a.* crooked, bent, curved, tortuous, sinuous; *fig.* indirect, crafty; *S.* **Յամստ**; - *շաւիղ*, winding path, crooked way; *ad.* crookedly, against the grain.

Կամակորախօս *a.* perverse, froward.

Կամակորեմ, *եցի va.* to wring, to twist; to bend, to bow, to curve; *fig.* to distort, to overstrain a phrase, to strain, to misinterpret; to pervert, to deprave; - *զարդարութի*, to pervert justice; - *իմ* *vn.* to be bent, crooked, twisted; *fig.* to deviate, to turn away, to go astray; to be perverted; - *ի ճանապարհս իւր*, to follow or pursue the indirect paths of vice or error; - *յուսմանէ*, to refuse to learn.

Կամակորութի *s.* crookedness, tortuosity, winding; *fig.* perversity, depravation; *S.* **Յամստութիւն**.

Կամակուրէ *s.* pleasure, contentment.

Կամակցիմ *vn.* to consent to, to agree with, to approve of. [complicity.

Կամակցութիւն *s.* consent, accord, **Կամահաձայ**, - *ձուրթիւն* *S.* **Կամակատար**, - *ուրթիւն*. [aide.

Կամամահ ընիմ *vn.* to commit sui-

Կամամարտ *a.* contentious, litigious.

Կամամտածական *a.* ideal, fantastic, chimerical.

Կամայ, *ից*, - *սկան* *a.* voluntary, spontaneous, free; - *եւ սկամայ* *ad.* willingly or unwillingly, nolens-volens, willing or unwilling. [untary.

Կամայրդոր, - *յոժար*, - *տէր* *a.* vol-
Կամապատ, *ից* *a.* wilful, selfwilled, stubborn; - *ուրթ* *S.* **Յամստութիւն**.

Կամար, *աց* *s.* vault, arch, arcade; porch, portico; girdle, belt; *phys.* sound-wave; - *արոյ*, baldric, sword-belt; - *յայթուրթ*, triumphal arch; *կապուրտակային* -, the arch, vault or canopy

of heaven, the vaulted sky.

Կամարածու, *աց* *a.* girdling, girding.

Կամարակալ *s.* flying-buttress.

Կամարակապ *a.* arcaded; *s.* arcade; atrium, porch.

Կամարաձեւ *a.* vaulted, arched; - *դործել*, *յորինել*, to arch, to vault.

Կամարակիցք *s.* spring of an arch.

Կամարայծա *a.* of finely arched eyebrows. [to stoop, to grow crooked.

Կամարանամ, *ացայ* *vn.* to be bowed,

Կամարանման, - *պատ* *S.* - *ձեւ*, - *կապ*.

Կամարար, &c. *S.* **Կամակատար**, &c.

Կամարուր *a.* girdled; enclosed.

Կամարիկ *s.* small arch.

Կամաւ *ad.* voluntarily, willingly; knowingly, purposely, designedly, expressly; *a.* voluntary, spontaneous; *S.* **Կամայ**. [voluntary, free.

Կամաւոր, - *սկան* *a.* spontaneous,

Կամաւորաբար, - *պէս* *S.* **Կամովին**.

Կամաւորութիւն *s.* free-will, spontaneity; - *թք* *ad.* willingly, freely.

Կամելուի, - *եցողուի* *s.* will, wish.

Կամենամ *S.* **Կամիմ**.

Կամեցող, **Կամող** *a.* willing, desirous.

Կամեցուցանեմ, - *ուցի va.* to bend to one's will or wishes, to persuade, to induce.

Կամիմ, *մեցայ* *vn.* to will, to intend, to mean; - *ընդ*, to like, to wish, to please; to be pleased with.

Կամն, *մին*, *մունք*, - *ասայլ* *s.* flail, roller to thrash corn or beat out grain.

***Կամնայ** *s.* coach-pole.

Կամշտամ, - *շտիմ* *vn.* to be stubborn, obstinate, obdurate.

Կամշտո *a.* capricious.

Կամովի, - *ն* *ad.* voluntarily, willingly, of one's own accord or free will.

Կամուրջ, *մրջաց* *s.* bridge; *պսակ*

կամրջի, parapet -; *շարժական*, *ամե-*

րիկեան, *կախազանաւ*, *լարապինդ*,

բացբարձիկ, *չըրկէն* -, draw-, trellis-

suspension--; - of ropes; flying -;

swing--; - *արկանել*, *չինել*, *կապել*, to

construct a -, to throw a - across;

S. **Կամրջեմ**; *անցանել լք* - *ն*, to cross,

to go over or across, to pass by a -;

S. **Կաւակամուրջ**.

Կամրջասիւրջ *s.* bridge-head.

Կամրջաձիգ *s.* pontoon-soldier, pontoneer.

Կամրջեմ, *եցի va.* to bridge over; to join or communicate with by a bridge.

Կամիտակ, *աց* *s.* oil-bottle; phial.

Կամք, մայ *s.* will, determination, intention, design; wish, desire; humour, fantasy, whim, caprice; *ի կամաց, կամօք եւ անորժիւք*, voluntarily, willingly; *կամօք*, on purpose, designedly; *բաւ կամի, ըստ կամս*, at will, ad libitum, arbitrarily, at pleasure; at discretion; *յոչ կամաց*, unwillingly, in spite of oneself, against one's will, reluctantly, grudgingly; *յոժարք* - , readiness, inclination, willingness; *հաստատուն, անյողգողք* - , firm will, determination, iron will, resoluteness; *յեղեղեղեղ -*, caprice, fickleness; *ինքն իշխան, բացարձակ -*, absolute will, arbitrariness, despotism; *անձնիշխան -*, free-will; *անձնահաճ -*, humour, whim, caprice, fancy; *ի կամս անձին զնալ*, to indulge one's fancy or caprice; *փոխել զկամս*, to change one's mind; *անձնատուր լինել ի կամս ուրուք*, to submit to the guideness of; to comply with all the whims of; *ի կամս ուրուք զնեղ զինս*, to depend on another's will; *եթէ Տեառն - իցեն*, if God wills, God willing; *Տէն - լիցեն*, God's will be done; *որչափ եւ - իցեն նր*, as much as he may desire; *եթէ - իցեն քո*, if you wish or like; *ի հաճու լից կամաց քոց*, at your will or pleasure; as well as you could wish; - *էին ինձ*, I wished to, I wanted to; - *էն ինձ ասել*, I would say, I mean; *կամ ող - էն բանիս ասել*, or rather; - *եղեն նմ*, it pleased him to, he liked to; - *էին նր*, he desired or wished; *հակառակ կամաց նր*, against his will; *որ ինչ ի կամս մեր*, as much as we can; *ոյ՛ զիարդ եւ - իցեն նց*, in any way they like.

Կայ, -ք, ից *s.* posture, position, standing still; stage, pause, rest, stop, halt; dwelling, lodge, seat; situation, state; conduct, customs; being, substance; *a.* existing, existent; *զ առ նուլ*, to stop, to pause, to halt, to rest, to cease; *կալ յուղիլ - ի*, to remain in uprightness; *ոչ լինիցի - թաթից ոտից քոց*, neither shall the sole of thy foot have rest; *կայ ի - ի քուլմ*, stand upright!

Կայահան *a.* firm, solid, stable, stationary; -ք *s.* chant, plain-song.

Կայան, ից *s.* station, place, post, site; position; dwelling, residence, abode; *ast.* station; *a. S.* Կայուն; *-ք,

limbo; *վերին գերակայինք -ք*, heaven; -ք *ոտից*, foot-stool. [composed; *S.* Կամ: Կայանամ, -նանամ, այցայ *vn.* * to be Կայանուոր *S.* Կայուն.

Կայարան *S.* Կայան; station; railway station; terminus; *mar.* wharf; landing place; - *կառաց*, coach-stand; - *էլից, մուլից*, departure; arrival; *տեսուչ - ի* or [superintendent.

Կայարանապետ *s.* station-master, Կայեան, էնից *S.* Կայան.

Կայթ, ից *s.* basket, pannier; *S.* Կայթիւն; -ք *գրուատեաց*, rounds of applause, plaudits; -*ս հարկանել, տալ S.* Կայթեմ.

Կայթանեմ *vn.* to gush, to spout out.

Կայթեմ, էցի *vn.* to clap the hands or stamp the feet in sign of joy, to applaud, to load with applause: to dance, to leap, to jump, to caper, to eut capers.

Կայթիւն, Կայթումս *s.* clapping of hands; stamping; shouting, applause, cheers, acclamations; caper; clattering.

Կայթոտ, այ *a.* leaping skittishly here & there, skipping, tripping along.

Կայլակ, այ *s.* drop, globule.

Կայլակահոս *a.* dropping; distilling.

Կայլահանամ, այցայ, Կայլակեմ, էցի *vn.* to drop, to flow by drops, to fall drop by drop, to trickle; to leak, to run out; to stream, to flow.

Կայլանացուցանեմ, ուցի *va.* to cause to trickle.

Կայլակումս *s.* leaking; trickling.

Կայծ, ից *s.* spark; *S.* Կարկէհան.

Կայծախառն, Կայծակա- *a.* mixed with live coals; smouldering.

Կայծակնամ, այցայ *vn.* to break out in flames, to blaze.

Կայծակեմ, էցի *vn.* to sparkle, to throw out sparks, to emit rays of light, to lighten; to fulminate.

Կայծակն, կան, կուհք, կանց *s.* lighting, thunder; thunderbolt; spark; live or burning coal, glowing embers; *med.* carbuncle, anthrax; *հրացայտ - կուհք*, lively sparks; - *կուռն արձակել*, թօթափել, to emit sparks; to launch thunderbolts, to blast with lightning.

Կայծակնահար *a.* thunder-struck; thundering; fulminating; *նց.* startling; - *ծառ*, tree struck with lightning, a blasted tree; - *առնել, սասակել*, to

blast or strike with lightning, to thunderstrike; - եղեւ սուն նորա, his house has been struck with lightning; - ու թիւն s. fulmination.

Կայծակնաճաճանչ a. sparkling, bright, brilliant.

Կայծակնամաքուր a. purified by fire.

Կայծակնայլա a. lightning, flashing; - կուսն s. lightning; thunder.

Կայծանիչ մեջան S. Կարմրագեղ.

Կայծաչափ s. phys. spintherometer.

Կայծիկ s. little spark.

*Կայծիտո s. bot. S. Եղերդ.

Կայծչան s. percussion-cap.

Կայծոռիկ s. furuncle, boil; S. Փո.

Կայծբար s. silex, flint. [սուււայ.

Կայկայիմ, եցայ տո. to be established, consolidated, rooted.

Կայմ, էց s. mast; sail; weaver's beam; առաջակողման, յետա - -, fore - ; mizen - ; - գրօշու, flag-staff; կանգնեւ զ-ն, to raise a - ; խոնարհեցուցանեւ զ-ն, to unmast; to dismast.

Կայուն, - ուսն s. stability, firmness.

Կայուն a. stable, firm, constant, durable, immoveable; - ինչք, real estate, houses & lands, landed estate; - ու թիւն s. stability.

Կայունի s. anat. penis.

Կայս a. boisterous wind.

Կայսերագիր a. written or signed by the emperor. [or race.

Կայսերազարմ a. of imperial family

Կայսերադն a. imperial; s. imperial prince or princess.

Կայսերական a. imperial.

Կայսերակերպ a. resembling an emperor, like an emperor, imperial.

Կայսերակից a. associated in the empire, ruling jointly.

Կայսերանամ, աջայ տո. to rise to imperial dignity, to become or to be crowned emperor. [claim emperor.

Կայսերացուցանեմ, ուցի տա. to proclaim

Կայսերութի s. empire; - Ռուսաց, the Russian - ; ի - ամբանաւ, to elevate to the purple, or to the imperial dignity.

Կայսր, սեր, ք, բաց s. emperor, caesar; Վեհափառ - ն, His Imperial Majesty.

Կայսրնոր, սրաց s. elector; - ընտրական a. electoral; - արու թի s. elec.

Կայսրուհի sf. empress. [torate.

Կայտառ, աջ a. healthy; active, agile, lively, brisk, sprightly; swift,

quick, diligent; gay, merry, jocose, facetious; pretty, pleasing, prepossessing; s. fish; reptile; - առնեւ, - ս յօրինեւ, to reanimate, to revive, to comfort, to invigorate.

Կայտառութիւն s. health, vivacity, loveliness; sprightliness, liveliness, gaiety, sportiveness. [baster.

Կայտեր s. marks or veins in ala-

Կայտիւ s. rejoicing, exultation; capering, friskiness, frolicsomeness, playfulness: aquatic animal, fish.

Կայտում, աջի, - ուեմ, եջի, - սիմ, եցայ տո. to rejoice, to exult, to leap, to frisk or skip for joy, to romp, to sport, to frolic, to play, to be all alive; օձք կայտան զանդամօք իմուքք, the serpents are twining round me. [mal].

Կայտոկիտակ s. kick (from an ani-

Կայտուռնակ a. containing fish or

Կայք, յից S. Կայ. [aquatic animals.

Կանամբի, բույ, բեաց a. having a wife, married, conjugated.

Կանանի s. pl. women, the fair sex.

Կանանոց s. gynecæum; harem, seraglio; nunnery, convent.

Կանանցաբարոյ a. feminine, weak, timid, cowardly, pusillanimous.

Կանանցածին, ծնաց a. born of a woman.

Կանանցական a. womanish, feminine.

Կանանցահագործ a. petticoated, clothed in woman's garments.

Կանանցատեսութի s. gynecocracy, petticoat government.

Կանաչ a. green, verdant; s. verdure; - բացադոյն, sea-green; - հիրիկ, iris-green. [fine green colour; greenish.

Կանաչագեղ a. painted green, of a

Կանաչադոյն a. green; dark green.

Կանաչազարդ, - զգեաց, - զգեստ, - զուարճ a. clothed with verdure, covered with leaves or grass, verdant, green.

Կանաչաձեւ a. fresh, blooming.

Կանաչանամ, աջայ տո. to become green, to grow green again; to be verdant.

Կանաչաստղարթ a. green leaved.

Կանաչացուցանեմ, ուցի տա. to paint or stain green, to make green.

Կանաչութիւն s. green, green colour; verdure.

Կանացաբար ad. womanlike, womanly; - զարդարել, to adorn or bedeck oneself like a woman.

Կանացի, ցւոյ, ցեաց *a.* female, feminine, womanly, womanish; effeminate; - սեր, ազգ - , womankind, the fair sex; - ձայն, ազգայն, womanish voice; - գգեստ, woman's garments; - զարդ, female attire or ornaments; զգեհուլ - , to dress oneself in female attire; մասնեւ զմեւ - , ննջել զգործ - , to lie with mankind; - ք *s. pl.* women: the

Կանափ, ի *s.* hemp; tow. [menses. Կանգնադէլ, -կան *a.* standing, upright, straight, erect; - Հասակ, beautifully shaped, erect stature.

Կանգնաչափ *s.* cubit measure; *a. S.* Կանգնեան; - ու թիւն *s.* measuring by

Կանգնաւոր *S.* - դեղ, - նեան. [cubits. Կանգնեան *a.* a cubit long; Ժանիւս - ս երեք, teeth three cubits long.

Կանգնեմ, էցի *va.* to raise, to lift up, to re-instate, to re-establish; to raise up, to erect, to set up, to found, to build, to rebuild, to construct; - իմ տն. to get up or rise again, to be built or raised up; to stay, to stop; - յաղթութի, - զնշան յաղթութի, to win or obtain the victory; - գրօշ, to unfurl a flag; - զգրօշ ապրտամբութի, to raise the standard of rebellion; - զՀամբաւ, զանուն ուրօք, to re-prisinate, to re-habilitate or restore the reputation or good name of; խորան, սեղան - , to pitch a tent; to erect an altar; - զբան, to reduce words to acts, to carry out a project, to accomplish a design; - իւ էրիվարի, to prance, to rear. [erect.

Կանգնորդ *a.* upright, standing, Կանգնութիւն, - ումն *s.* the raising up; re-establishment, building, erection, construction; restoring, reviving; resurrection.

Կանգուն, գնոց *s.* cubit; *a.* straight, standing, perpendicular, erect, on foot; firm, stable; - , ի - *ad.* quite, totally, entirely; - կաւ, to be up or afoot; to rise, to get up; գնաւ - , to be haughty, proud, vain; նստաւ - , he sat upright; եկաց - , he stopped, stayed, or did not pass beyond.

Կանդ, ից *s.* male eagle. Կանդաղիմ, էգայ տն. to be well established, deeply rooted, well founded, fixed; զաղիմաղիմուն - զեաւ, unstable, not well fixed; *S.* Խորքմաս.

Կանդրիւ *s.* large wooden collar. Կանեփ *S.* Կանափ; - էայ *a.* hempen,

made of hemp; - ի *a.* cannabine; *s.* drill, duck; - Հաս *s.* hemp-seed; - ուկ *s.* urtica cannabina. [dicie, stalk.

Կանթ. ից *s.* handle; - պտոց, քե- Կանթար *s.* cantharis, spanish fly.

Կանթեղ, այ *s.* lamp; - լուսաւորութի, կազի, զիւերոյ, օղոյ, illumination, gas-- , night-light, spirit-- ; - ցուլացիկ, Հայելի - , street-- ; նշանատու - (երկաթուղոյ), signal-- ; - կիտուաւ ծագործի, enameller's- or glass blower's - ; սնրոյ - , aphlogistic - ; ինքնաբեր - , - lighting by itself; անստուեր - , sinumbra - ; - մածուցիկ, soldering-- ; - ք խաղետեղ թատեր, foot--s ; յարգարել, վաւել, անյուշանել, զ- , to trim, to light, to extinguish or put out a - ; *S.* Լապտեր.

Կանթեղագործ, այ *s.* lamp-maker; - կիր *a.* --bearing; - վաճառ *s.* --seller; - վաւ *s.* --lighter; - ւոր *a.* having a - ; - խոս *s. bot.* celandine, tetter-wort.

Կանխաբանութի *s.* foretelling, prediction; introduction.

Կանխաբան *a.* foreknowing, precient; *s.* diviner, foreboder; prognosticator. [prescience, gift of prophecy.

Կանխաբանութի *s.* foreknowledge, Կանխագոյն *ad.* already, before, previously, formerly, antecedently.

Կանխագուշակ *a.* foreboding, foretelling; foreboded or foretold.

Կանխագրական *a.* forewritten.

Կանխագրեմ *va.* to write beforehand, to predict in writing. [writing.

Կանխագրութիւն *s.* predicting in Կանխագրամ *s.* advance; - տալ, to advance sums.

Կանխագրութիւն *s.* introduction.

Կանխադեկոց *a.* forewarning; fore-

Կանխաթիւ *s.* antedate. [warned.

Կանխաժաման *S.* Վաղահաս. [cy.

Կանխաստուի *s.* prediction, proph-

Կանխածանօթ *a.* foreknown, foreseen, predicted; - գիտութիւն *S.* Կանխագիտութիւն.

Կանխակալ, ոյ *a.* ancient, of antiquated date or observance, old, inveterate; - կարծիք, սովորութի, prejudice, prepossession, preoccupation; - գիտութի, prescience, foreknowledge; - ութի *s.* ancient custom or usage, ancientness; prejudice, prepossession.

Կանխահաս *a.* early, precocious, premature, forward.

Կանխահասոց *a.* paid in anticipa-

tion, advanced; - գրամ, advance; - լինել, to advance, to advance sums.

Կանխահրաւեր a. invited precedently.

Կանխաձայնեմ va. to foretell, to announce beforehand, to predict; - ձայնութիւն s. prediction.

Կանխաձառ a. foretold, predicted.

Կանխամուտ a. introduced beforehand; - սովորութիւն s. prejudice, prepossession.

Կանխասահմանեալ a. predestinated; - մտնութիւն s. predestination.

Կանխասաց a. predicting, foretelling; foretold, foreboded; - բանք, predictions; - լինել, to foretell, to predict, to prognosticate; to forewarn; - իկ a. prophetic; - ութիւն s. prediction.

Կանխատես a. provident, wary, cautious, prudent; - ութիւն s. foresight, precaution; prevision. [early.

Կանխարկ a. thrown down or fallen

Կանխացոյց a. foreshown, presaged.

Կանխաւ ad. before, antecedently, formerly, anciently, in bygone times.

Կանխեմ, էջի vn. to rise or get up early; to arrive early, before day-break; to hasten, to hurry, to make haste, to arrive beforehand, to anticipate, to go or get before, to precede, to get the start of, to outstrip; - չ աւաւսան, to rise with the dawn, to get up at day-break; - ունել, to preoccupy; - ի կատարումն ըզից ուրուք, to anticipate one's desires or wishes;

- եալ եւ անագանեալ արձանանայր աւուրս իս, he drew near morning & evening & presented himself forty days.

Կանխերգ a. predicted, foretold; s. mus. prelude.

Կանխիկ a. in cash, ready (money); - գրամ, ready money, cash; - հատուցանել, to pay in advance. [anticipation.

Կանխութիւն s. priority, anteriority;

Կանխուումն գիշերահաւասարից s. prevision of the equinoxes. [or informed.

Կանխուսեալ a. already instructed

Կանկար, -կաւ, ղ s. thistle-head; ընտանի - , artichoke; սակ -ի, bottom of an artichoke; միս -ի, artichoke-chard; -ի խէժ . S. Կինաբարիս; - անոց s. artichoke-ground.

*Կանկիւղ s. wooden hook.

Կանձիւս, - ջուս s. rod, stick, switch; pole, perch.

Կանձրակ, ի s. rape, rapeseed.

Կանոն, սց s. rule, regulation; order, method, law, ordinance, precept, statute, regimen; model, example; canon; հանրական - , as a general rule; լւ -ի, according to rule; strictly, regularly; լւ -սց, canonically; - լինել, to serve as a rule or precept; պահել, լուծանել զ- , to keep, to break the rules or regulations; - երկց arith. rule of three, proportion.

Կանոնագէտ s. canonist; - գիտութիւն s. canon law; - գիրք s. book of canons.

Կանոնագիր s. law-giver, legislator.

Կանոնադրական a. relating to rules or regulations.

Կանոնադրեմ, էջի va. to establish rules or laws, to make regulations for: to admit into canon-law.

Կանոնադրութիւն s. regulation, statute, constitution. [s. -ness.

Կանոնական a. canonical; - ութիւն

Կանոնապահ a. observant of rules;

- ութիւն s. observation of rules.

Կանոնաւոր a. regular, methodical;

- եմ va. to regulate, to rule, to put in order; - իւս s. regulator; - ութիւն s. regularization.

Կանոնեմ, էջի va. to regulate, to determine, to order, to dispose, to arrange; to prescribe, to decree, to constitute, to establish: to canonize.

Կանոնիկոս, սց s. canon; կեանք -ի, an easy life; - պան a. belonging to a - ; - ութիւն s. -ry; - ուհիբ s. -ess.

Կանոնլմուռք s. appendix or supplement to the canons.

Կանուկ, նխոց a. premature, precocious, ripe before the season; prior, anterior; old, ancient; ad. before the time, prematurely, very early; պտուղ - եւ անագան, early or first, late or backward fruits; անձրեւ - եւ անագան . the former & the latter rain, vernal & autumnal rain.

Կանչ, ղ, ի, -իւն s. cry, scream, shriek; - եւ կառանչ իմ, my cries & shouts.

Կանչեմ, էջի vn. to cry, to cry out, to scream; to exclaim; * to call after, to halloo.

Կանչող a. crying; * calling after.

Կաշտամ, սցոյ vn. to become as hard as leather, to grow hard or tough, to shrivel; fig. to become rude, coarse, to be clownish.

Կաշտ, սց s. bribe, present; fees;

-օք *ad.* by force of bribery, through corruption; - խթել, տալ, to bribe, to corrupt, to grease the palm; to suborn; -ս առնուլ, to take bribes.

Կաշառաբեկ *a.* bribed, corrupted, suborned; venal; -ս առնել, to bribe with gifts or with money.

Կաշառագնաց լինիմ տո. to suffer oneself to be corrupted, to take bribes.

Կաշառակործ Տ. Կաշառաբեկ; - առնել, to procure through bribery & corruption; to corrupt, to render venal; - լինել, to allow oneself to be corrupted by presents, to be venal.

Կաշառակրծ ութիւն *s.* bribery, corruption; venality. [rupting.

Կաշառանք *s.* act of bribing or corrupting.

Կաշառատու, այ *a.* taking bribes, greedy of gifts, corrupted, venal; suborned; - դատաւոր, venal or unjust judge; -թի *s.* the accepting or taking bribes. [presents to corrupt.

Կաշառատու, այ *a.* giving bribes or **Կաշառեմ, էջի *va.*** to bribe, to corrupt, to practise upon, to buy over, to suborn, to seduce with bribes. [orner.

Կաշառիչ *s.* briber, corrupter; sub-

Կաշեայ *a.* leathern, made of leather.

Կաշեգործ *s.* currier; - ութիւ *s.* currying; Տ. Խաղախորդ, &c.

Կաշի, շուր *s.* hide, skin, leather.

Կաշիմ Տ. Կաշանամ.

Կաշկանդեմ, էջի *va.* to bind, to tie fast, to bind tightly, to lash together.

Կաշկառ, այ *s.* heap of stones, mass of rocks.

Կաշմբունն *a.* strong, sturdy, robust, athletic, muscular, brawny.

Կաշաղակ, ի *s.* magpie, pie.

Կապ, ոյ, ից *s.* tie, fastening, knot; ligature, lace, lashing, band, withe, bandage, swath; rope, cord, string; *gr.* spelling; *fig.* tie, bond, link, obligation; *a.* sour, sharp, harsh, tart.

Կապալ, այ, ոյ *s.* tax paid for a dignity or privilege. [joined.

Կապակից *a.* bound together; con-

Կապակատոր լինիմ տո. to clear away any obstacles; *fig.* to break a treaty, to repudiate obligations. [sension.

Կապակուիւ *a.* causing strife or dis-

Կապակցեմ, էջի *va.* to bind, to unite, to join together.

Կապակցութիւն *s.* bond, joint, conjunction, connexion; coherence, relation, concatenation.

Կապայ, ի *s.* cassock, monk's gown.

Կապան, ի *s.* pass, defile.

Կապանապահ *s.* gaoler, gaol-keeper.

Կապանաւոր *a.* *s.* bound, detained, captive, prisoner.

Կապանճ, -ջ *s.* jess, bewits.

Կապանք *s. pl.* bonds; hand-cuffs, fetters, manacles; rope, cord, string; pass, defile; censure, excommunication; տուն -նայ, prison, jail, gaol; ի -նս արկանել, to fetter, to put in irons; to imprison.

Կապար, այ *s.* lead; *bot.* caper; caper-bush; -արու *s.* massicot; -ա-դոյն *a.* lead-coloured; -ադործ *s.* plumber; -ադործութի *s.* lead-works or --manufacture; -, -ադրիչ *s.* lead-pencil; -ակիր դունդ, դերձան *s.* plummet, plumb-line; -ակառք, տայ *s.* lead-mine; -ային *a.* of the nature of lead; -այօդ *a.* leaded; -եայ *a.* leaden, made of lead; -եմ *va.* to plug or stop with lead, to lead, to plumb; -ոյ ունդ *s.* *bot.* anise-seed. [bond, cord.

Կապարան *s.* detention; prison :

Կապարձադարձոյց *a.* deserting, fugitive; rebellious. [bearer.

Կապարձակիր, կրայ *s.* quiver-

Կապարձաւոր, -ձեալ *a.* furnished with a quiver, (archer).

Կապարձք, ձից *s.* quiver; -ձն դարձ-ձուցանել, to desert, to rebel; to retreat, to flee, to throw down one's arms. [extremities of sausages.

*Կապարձի *s.* hock of a ham; tied

Կապե՛լայ, -լանոց, -լինն *s.* tavern, public-house; eating-house; brothel.

Կապե՛լապետ *s.* -լուհի *sf.* tavern or eating-house keeper, publican.

Կապեմ, էջի *va.* to bind, to tie, to fasten; to bind or tie up; to bind fast, to pinion; to cord, to bind with cords; to bind, to connect or link with; to chain, to put in irons, to imprison; *fig.* to bind by friendship, by contract; *gr.* to spell; -, լե նորվուք -, to excommunicate; - եւ արձակել, to bind & loose; - խրձուռն, to bind up in bundles, in fagots; - պատուհաս, դորու վանս ի վերայ, to chide, to correct, to punish, to chastise; to blame, to censure; - դեղու, to tongue-tie; անուն - անձին . to gain celebrity, to win fame, to acquire a great name; -իմ տո. to be fastened, tied or bound; to thicken; *fig.* to become attached to, to

conceive affection for; - ոգւոյ ընդ
օգուոյ, - լը ումէք սիրով, to knit soul
to soul, to be linked in the closest
bonds of affection; կապեալ *a.* bound;
imprisoned, enchained; կապեալ ձե-
ռօք եւ կապեալ ոտիւք, bound hand &
foot; կըք կապեալք *s.* rebus.

Կապերոս, կց *s.* piece of linen or of
cloth; - Հնոտի, tatter, rag; - այծեայ,
sack- or hair-cloth; սլաառուելի -ս, to
tear to shreds, to tatters; *S. Գորգ.

Կապերտակ, -տիկ *s.* piece of rag,
shred, strip, scrap, cutting of linen or
cloth. [tution.

Կապէնք, սինայ *s.* price of prosti-

Կապիկ, պկայ *s.* ape; - փոքր, mar-
moset; - մեծ, baboon; - երկայնա-
ձէտ, monkey.

Կապիճ, պճայ *s.* cab, bin, ephah,
bath : bezel, mounting, setting; -ք ա-
չաց, socket or orbit of the eye; -ք
կոչկայ, vamp of a shoe; iron greaves,
armor for the legs; - ասամանց,
socket, alveolus.

Կապիտոլոն, ի *s.* Capitol. [grapes.

Կապծափ *s.* stem of a bunch of

Կապկեմ, էջի *vn.* to ape, to mimic.

Կապկուծիւն *s.* mimicry.

Կապնդեկ *s.* bot. lovage.

Կապոյտ, ուայ *a.* blue, sky-blue,
cerulean, azure; *s.* light blue; գորշ -
dark blue; - դառ, the liquid plain,
the watery way, the main, the sea.

Կապուծիւն *s.* sourness, acritude,

Կապուճն *s.* tie, ligament. [tartness.

Կապուտ, կց, - կողոպուտ *s.* spoils,
booty, plunder, loot; *a.* despoiled,
stripped; - առնել, թողուլ, to despoil,
to plunder; Ժողովէլ զ- անկերց, to
gather the spoils. [lean.

Կապուտագոյն *a.* blue, azure, ceru-

Կապուտակ, այ *a.* bluish, rather
blue, sky-blue; livid; *s.* bluish, light
blue; - կամար, the roof or canopy of
heaven, the cerulean vault; -ն երկ-
նից, sky-blue; - ծովու, ultra-marine;
բրուսիական -, Prussian blue.

Կապուտակադոյն, -ագործ, -կեայ,
-կեայ *a.* blue, bluish, azure; livid,
blackish.

Կապուտակիմ, էջայ *vn.* to become
bluish or livid, to approach to blue.

Կապուտակուծիւն *s.* lividness.

Կապտար, Կապրցախ S. Կապար bot.

Կապուաշ *a.* sky-blue, sky-coloured.

Կապտային *a.* chem. cyanic.

Կապտափայտ *s.* Brasil-wood.

Կապտեմ, էջի *va.* to despoil, to de-
predate; to plunder, to loot, to collect
booty, to rob, to strip, to deprive of,
to bereave. [ping, depredation, pillage.

Կապտուկ, -ուճն *s.* spoiling, strip-

Կառ, հարկանեմ *vn.* to fix the re-
gards on, to bend, to rivet on.

Կառաբարձ, -ձիգ *a.* harnessed, put
to; -ձիգք *s.* team; pair of carriage

Կառաբոյս *s.* zoophyte. [horses.

Կառաբործ, այ *s.* coach-maker.

Կառաժոռուլ *s.* zool. gnat, mosquito.

Կառամ, այցի S. խենեկանմամ.

Կառամարտ, -իկ *a.* fighting from a
chariot; *s.* fight in chariots.

Կառամուտ, մտայ *a.* harnessed to
a coach; - դուռն, carriage-gate.

Կառան, այ *s.* cable.

Կառանոց *s.* coach-house; կառք -ի,
job-carriage.

Կառանչ, Կառաչ *s.* cry, outcry; bel-
lowing; croaking; -եմ *vn.* to cry, to
shout, to utter cries, to bawl; to roar;
to low, to bellow; to croak; -իւն *s.*
crying; bellowing; croaking.

Կառապետ, -վար, այ *s.* coachman,
driver: drover; governor, regent,
chief, rector; ամթոռակ -վարի, coach-
man's box.

Կառավարեմ, էջի *va.* to drive a
coach: to conduct, to direct, to guide,
to govern, to rule, to regulate; սրար-
չաւ -, to drive, to rattle along at full
speed; -իմի թեւա հողմոց, to be borne
on the wings of the wind.

Կառավարութիւն *s.* act of driving:
conduct, regency, direction, govern-
ment; - տան, house-keeping, econ-
omy; - քաղաքի, policy, politics.

Կառատորմ, կց *s.* carriage- or wag-
gon-train; railway train; - երթի,
down-train; - գարձի, up-train; Երազ-
ընթաց կամ յամբընթաց -, fast, slow
train; հապճեպ, կայական, համաշ-
խարհիկ, բեռնակիր or -բարձ, երթ-
եւեկայ, զբօսանայ -, express, stop-
ping, mixed, goods- or luggage-
passenger, excursion train; սեղափո-
խիկ -, carriage-truck; Եհասահայ հինգ
եւ կիսոյ Ժամուռն -, the half past five
o'clock train is just arrived; S. Եր-
կաթուղի. [s. chariot-race.

Կառարշաւ, այ *a.* racing in chariots;

Կառաւէտ *a.* having many coaches,
waggons or carriages.

Կառափէմ, էջի *va.* to strike on the head; to behead, to execute, to decapitate; *սեղի -էլը* or

Կառափեալ *s.* Golgotha, place of the skull, place of execution.

Կառափն *s.* skull, cranium, head; *ք - հանել*, to cut off the head, to behead, to decapitate.

Կառափնաս *a.* whose skull or head is wounded; *-եմ va.* to wound or strike on the head, to knock down; *-ուի, փռւն s.* beheading, decapitation.

Կառնթաց *a.* carriageable, along which a coach may go; *- շաւիլ, carriage-way.* [hawthorn, may-.

Կառն, *սփն s.* prickly artichoke; *bot.*

Կառոյց *S.* Կառուցումն.

Կառուցանեմ, ուցի *va.* to construct, to build, to found, to erect, to set up, to raise, to edify; to establish, to fix; to place, to put; to fasten, to attach; to thicken; *- զաչս յիմն*, to fix eyes on, to gaze at, to stare at.

Կառուցումն *s.* establishment, construction, edifice, erection; elevation.

Կառչիմ, *սեայ, սուցեալ vna.* to grasp at, to lay hold of, to cling to; to be caught by, bent or fixed on.

Կառք, *ուայ s.* coach, carriage; car, chariot; *- գերանդաղէնք*, chariots armed with scythes; *- ալիաղիտեալք, շոգեմուկ - S.* Կառասորմ; *Շոգեկառք;* *- երկանիւ, քառանիւ*, two-, four-wheeled carriage; *- քառաձի, վեց-ձիան -*, a coach and four, and six; *Համաշխարհիկ -*, *- կառանոցի, երազ-ընթաց -*, omnibus; *hired-coach;* *stage-coach;* *վարձուոր, հասարակաց, առանձնական -*, hackney-coach; *cab;* *private coach;* *հովանաւոր -*, carriage with awning or curtains; *կայարան կառայ, cab-stand;* *աստիճանք, դռնակ, աթոռակ, կուրծք* or *գոգ, կնիք կառայ*, foot-board of a carriage; *carriage-door;* *coachman's box;* *carriage-seat;* *hood of a carriage;* *վարձ, սակ կառայ, coach-hire, fare;* *էլանել, մտանել է կառս*, to get into the coach; *օգնել, տալ բազրուկ յելեւէջս է կառայ*, to help into, or down from the coach; *վարել զկառս*, to drive a coach; *երթալ կառք*, to go or ride in a coach; *կառուցանել զկառսն*, to stop the carriage; *դադարէ -ն*, the coach pulls up; *S.* *Նրկաթուղի, իջանեմ, Մածկոյթ, կառւեմ, &c.*

Կառքիոս *s. zool.* beaver, castor; *ast.* Castor. [Կասիմ, Կասում.

Կասեմ, էջի *vn.* to thrash corn; *S.*

Կասեցուցանեմ, ուցի *va.* to stop, to detain, to withhold, to keep in, to prevent, to hinder, to hold back, to interrupt. [interrupting.

Կասեցուցիչ *a.* impeding, hindering, Կասի, *սեայ, կասիա, յի s.* cinnamon; *- , -մն S.* Կակեթիբակ.

Կասիմ, էցայ *vn.* to stop, to cease, to desist, to leave off; to retard, to restrain; to diminish, to lessen: to lose courage. [machine.

Կասիչ *s.* thrasher; *mech.* thrashing-

Կասլայ, էց *s. bot.* laurel, bay-tree.

Կասկ, է *s.* pearl barley; malt: chestnut? *S.* Հէրիայ.

Կասկած, է, ոյ *s.* suspicion, distrust, surmise, doubt, mistrust, umbrage; *a.* suspicious, distrustful; *- առնուլ, - է մտի ունել. է - անկանել, է - է լինել*, to conceive suspicion, to be suspicious, to distrust; *վարասեւ զ-*, to dissipate, to cure of suspicion or distrust; *- է ինձ զնմանէ*, I suspect or doubt him, I have no confidence in him, I am diffident about him.

Կասկածագին, *-գոյն a.* suspicious, doubtful, mistrustful.

Կասկածանք *S.* Կասկած; *-նք ad.* distrustfully; *տարապարտ -ն ունել զումէքէ*, to suspect wrongfully or without cause.

Կասկածաւոր, *-ծէրէ a.* suspicious, distrustful, diffident, doubtful; *- լինել ումէք*, to become suspicious of.

Կասկածեմ, էջի *vn.* to suspect, to have a suspicion of, to be doubtful, to doubt, to distrust, to mistrust, to be diffident, mistrustful of.

Կասկածոս, *այ a.* suspicious, mistrustful, distrustful, umbrageous; apprehensive, uncertain, irresolute; *է միսս -ս լինել վք*, to suspect, to want confidence in, to be suspicious of; *-ունէ s.* diffident or irresolute character.

Կասկամ, է *s. zool.* owl, owl.

Կասկաջուր *s.* malt-liquor, beer; *- սեղանոյ*, table-beer; *- ընաիր*, ale; *զօրաւոր* or *սեաւ -*, porter; *- յոռի*, swipes.

Կասկարայ, էց *s.* gridiron: trivet, tripod; *խորովել, եփել է վերայ - է*, to broil, to grill, to cook upon the grid-iron; *միս է -է*, broiled meat; *- եղին*

գէանահինձորօք , beefsteak with potatoes.

Կասկեմ՝ *va.* to profane, to pervert.

Կասկենի *s.* chestnut-tree; Հնդիկ - , horse-; -ք *s.* chestnut-grove.

Կասկումն *s. chem.* malting.

Կասում, սի *va.* to thrash corn; to triturate, to pound, to bruise, to grind.

Կասումն *s.* cessation : thrashing.

Կասա *s.* pincers.

Կաստանայ , ի *s.* chestnut.

Կասաբ *s.* bird living on herbs.

Կասակ , այ *s.* green wood-pecker.

Կասակ , ի *s.* jesting, trifling, pleasantry, trick, facetiousness; derision, mockery, sport; Տ. Խալ; *a.* jocose, waggish; humorous, diverting, droll, comical; բ - *ad.* pleasantly, jestingly, in jest; humorously, jocosely; Թող անդր գ-դ. joking apart; - առնել, to jest, to joke, to play the fool; առել բ - *ս.* to say jestingly, to cut jokes on; այսն եւ - առնել, to laugh at, to mock, to jeer, to rally, to scoff at, to turn into ridicule; այսն եւ - լինել, to be laughed at, to be the laughing-stock of.

Կասակաբան *a.* droll, facetious, jocular, waggish; -ութի *s.* facetiousness, merry conceit, pleasantry, jocoseness, humour.

Կասականք *s.* pleasantry, jesting, foolery; mockery, jeering, jeer, scoff, taunting; opprobrium; ծաղր եւ այսն -նայ առնել, to laugh, to scoff or jeer at, to cover with ridicule; - or ծաղր եւ այսն -նայ լինել, to make oneself ridiculous, to render oneself an object of derision; to be the sport or laughing-stock of.

Կասակասեր *a.* given to waggery or jesting, jocose, waggish, jocular, sportive, playful.

Կասակեմ, էջի *va.* to joke, to jest; to rally, to mock, to laugh at.

Կասակերզ , -ակ , այ *s.* actor; comedian; *a.* comic.

Կասակերդական *a.* comical, burlesque, farcical, facetious.

Կասակերդասեր *a.* fond of comedy.

Կասակերդեմ *va.* to act comedy; թգ. to jeer, to mock, to rally.

Կասակերդութիւն *s.* comedy; - յը լինել, to write -; - խաղալ, Հանդիսաշուքանել, to act a play, to represent plays; - ինն է, it is but a farce.

Կասակութիւն Տ. Կասականք.

Կասաղբար *ad.* furiously, madly, frantically, desperately. [roistering.

Կասաղբաթոն *a.* speaking furiously, Կասաղանք Տ. Կասաղութիւն.

Կասաղենի *s. bot.* sycamore-tree.

Կասաղեցուցանեմ, ուցի *va.* to enrage, to drive into a rage, to goad to madness, to drive mad, to plague to death. [ing, maddening.

Կասաղեցուցիւ *a.* enraging, provok-

Կասաղի, զւոյ, դեաց *a.* furious, impetuous, fierce, frantic, fiery, passionate, violent, unruly, wild, untamed, ferocious.

Կասաղիմ, զեցայ *vn.* to become furious, to be enraged, to fly into a passion, to put oneself in a fury, to break into a fit of rage, to fall into a violent passion.

Կասաղութիւն , -ումն *s.* fury, impetuosity, rage, ferocity, frenzy, madness; - Հողմոց, wild rage, the fury of the winds; - շան , rage, canine madness.

Կասար, ոյ, ի, այ *s.* summit, top, height; end, conclusion, term, accomplishment; - Հաւու. cock's comb; crest; tuft; ի -ն է Հաս շորհաց, he arrived at the height of favour; Տ. -ած.

Կասարած , ից , այ *s.* end, extremity, term; accomplishment, consummation; end, close, expiration; effect; destiny; ածելի - , ի - Հասուցանել, to conduct to the end, to put the finishing touch, to accomplish, to perfect; նորանշան կաշու նա - , strange was his destiny; ժինչեւ ի - Յի , to the end of time, when time shall be no longer; այլ չեւ է - , but the end is not yet.

Կասարեալ *a.* perfect, accomplished, finished, consummated, complete, entire; *gr.* preterite, past tense; այր - , man of ripe years, grown up; թգ. perfect man; - առուբբբ , advanced in years, old, aged; decrepit, worn out with age; լինել եւ եւս - , to improve; տալ իշխանութիւն - , to empower, to give full powers to.

Կասարեալործ *a.* improved; improving; -եմ *va.* to finish; to improve, to perfect; -ութիւն *s.* improvement, perfection. [a perfect state.

Կասարեալածին *a.* produced, born in Կասարեալից *a.* equally perfect.

Կատարելահասակ *a. grown up, adult.*
Կատարելամիտ, -լիմաստ *a. of ripe understanding, discreet, prudent, judicious, sage.* [fection; entirely.

Կատարելապէս *ad. perfectly, in perfection.*
Կատարելիք, լեաց *s. completion, accomplishment.*

Կատարելութիւն *s. perfection, integrity; crowning, perfecting; completion, accomplishment, consummation: martyrdom: consecration; initiation; -դ or -քո-, your Holiness.*

Կատարելմ, էջի *va. to finish, to end, to accomplish, to complete, to consummate; to crown, to effectuate, to execute, to perfect, to fulfil, to realize; to improve; to consecrate, to hallow, to sanctify; to initiate; -ըզ պարաս, to perform, to fulfil a duty; -զևորհուրդ, to carry out a project; -զկամն անձին, to have one's will, to be contented, to do according to one's desire; -զկամն ուրուք, to fulfil the wishes of, to humour, to content; -զբրամուտթի իւր յըք, to glut one's wrath or vengeance on; -զընթացս, զաւուրս իւր, to terminate one's career; to end one's days; -զհոգի, to give up the ghost, to expire, to die; -իմ՝ *vn. to be ended, accomplished, finished, crowned; to end, to die.**

Կատարիչ *s. that conducts to the end, finisher, executor: consecrator; a. executive.*

Կատարողպէտ *s. author of all Mysteries; high-priest; minister, celebrator.* [bration; consecration.

Կատարողութիւն *s. administration, celebration.*

Կատարումն *s. accomplishment, completion, consummation; execution, realization; perfection; end, term, conclusion; end, death; consecration; initiation; -անուել, to be accomplished, finished; to improve; -տաւ, ի -ածել, to finish, to terminate, to achieve; to improve, to perfect; S. Մադ- [s. entelechia.*

Կատարուն *S. Կատարեալ; -ութիւն Կատաւան s. bot. origanum.*

Կառու, աջ *s. cat, puss; -արու, tom-cat; -էգ, she-cat; -ոչ մալեալ, he-cat; ձագ-ի, kitten, young cat; -քալ մկնորս, a good mouser; -վայրի, cat-o-mountain; նուալ, մշուել-ի, to mew, to caterwaul; մշուելն-ի, mew-ing; երաժշտութիւն -այ, cater-*

wauling; շնկել-ի, to kitten, to bring forth kittens; -ազուլս *s. bot. cat's-head; -սխտս s. bot. cat-mint, valerian; -սկանջ s. bot. anagallis, chickweed; -սկն s. cat's-eye; -ածես s. bot. cat's-tail; -աձուկն s. zool. skate, ray, thorn-back; -իկ s. kitty, pussy; -ոսն s. bot. cat's-foot; ուր չիցեն-ք, անդ կայտուէն մկուկք, when the cat's away, the mice will play.*

Կատուասպաշտ, ից *s. worshipper of cats; -ութիւն cat-worship.*

Կար, ոյ, ու *s. cord, line, string, packthread, twine; needlework; sewing; seam; -ս հարկանել, to sew, to seam.*

Կար, ի, իւ *s. force, vigour; power; means, faculty, capacity, ability; -է, it is possible; ոչ է-, it is impossible; թ-ի, as much as possible; թ-ի փուլ-թով, with all possible speed; թ-ի նուազ, as little as can be; իւրաքանչիւր թ իւրում-ի, every one according to his ability; որչափ ի-ի քում էյէ, as much as you can or as lies in your power; թ իւրում-ի, որչափ էր նր-եւ զորութի, as much as he could or as was possible for him; թ-ի զորուէ ինց, to the utmost of my power, the best I can, all I can; ոչ գոյ ի ձեռս մեր-, it is not in our power, we cannot; ի վեր քան զ- իւրեանց, beyond their strength.*

Կարագ, ի *s. butter; թարմ, ընտիր, ծթրեալ-, fresh, best, rancid -; -աւաճառ, ի *s. -dealer; S. Կողի.**

Կարակին, կնաց *s. compasses: arch, vault; -հիւսանց, mason's plummet, level. [round, circular.*

Կարակնածեւ *a. in form of a circle, Կարակնեմ, էջի va. to measure with a compass; to round.*

Կարակում *s. thick dirt or mire, mud, slough; a. miry, muddy.*

Կարաձմենն *s. rough, hard winter; a. wintry, brumal, hyemal, stormy.*

Կարամուրք *s. joints or articulations.*

Կարան, ի *s. seam; suture; առանց-ի, without seam.*

Կարաս, ոյ *s. swan; ast. cygnus; ձագ-ի, cygnet; էրգ-ի, the tuneful strains of the expiring swan; -անման պարանոց, a swan-like neck.*

Կարապետ, ի *s. fore-runner, precursor; out-rider; guide; a. precursor; րք. St. John the Baptist.*

Կարապետեմ, էջի *vn. to fore-run,*
44

to precede; to guide, to conduct: to announce. [sor; fore-running.

Կարապետութիւն s. office of precursor
Կարաս, ոյ s. large jar for wine, cask, barrel; tun; S. Մակ.

Կարասեակ s. light baggage.

Կարասէկիր a. carrying goods; baggage-bearing; s. beast of burden.

Կարասի, սւոյ, սեայ s. moveables, furniture, baggage, equipage; implements, utensils; wealth, riches, money; goods & chattels; գիր -ուոյ, inventory; հարեալ ի -սւոյ, covetous, miserly, niggardly. [s. caravansary.

Կարաւան, աջ s. caravan; -ասուն

Կարաւանգը, գից s. seam, joint of a cuirass; anat. hypochondria.

Կարգ, աջ s. order, rank, rule, class, series, arrangement, disposition; turn, succession, sequel, train, concatenation; rank, state, condition; religious order, institution, congregation; orders, ordination; hierarchy: rank, line, battle-array: stratum, layer, bed; -աւ, լը -ի, -ը -է, -ը -ի ad. in order, orderly, regularly, systematically, by turns; one after another, each in his turn, successively; արաքոյ -ի, extraordinary; - բնութիւն, order of nature; -բնութիւն, the laws of probrity; գաշնակեալ -ք, harmony; - կանանց, the menses; - բանից, train, style; անդրէն ի - բանին ի վեր ելանել, to return to one's subject, to take up a discourse anew; գնեւ ի -ի, ի - արկանեւ, ածեւ, to put or set in order, to set to rights, to order, to arrange, to settle, to regulate, to dispose; to count, to enumerate, to run over; խանգարել, վրդովել, to trouble, to disturb, to disarrange (the order); զանձն ի -ի ունեւ, ի - գաւ, to regulate oneself, to become discreet, orderly, methodical; ի - անկանիւ, to prepare, to dispose oneself; ի - անկեալ սյառմեւ, to relate or narrate methodically; գնեւ ի վերայ -, to impose penitence; ի - Յի մասնեւ, to get married; եւ որ ի -ն, and so forth; & so on, et cætera, &c. [regular discourse.

Կարգաբանեմ, եջի տ. to make a
Կարգաբանութիւն s. good order, method in oratory.

Կարգագիր a. written regularly; s. register, account book.

Կարգագրեմ տ. to write methodic-

ally, in order; to set down in writing.

Կարգադիր, դրաց s. orderer, disposer, regulator: tutor.

Կարգադրեմ, եջի տ. to put in order, to order, to dispose, to arrange.

Կարգադրութիւն s. ordinance, disposition, arrangement; regulation, organisation, constitution.

Կարգաթող a. unfrocked; s. apostate; - լինել, to throw off the cowl, to renounce holy orders.

Կարգած, ոյ s. order, command; a. ordered, established.

Կարգակէս s. half a line.

Կարգակից a. of the same religion or order; s. comrade, colleague, companion, fellow.

Կարգապետ s. chief, founder or general of an order: Grand-Master.

Կարգապետութիւն s. hierarchy; supreme or highest order: generalship.

Կարգաւորութիւն s. succession.

Կարգավար, ի s. inspector.

Կարգաւոր a. well ordered, regular, methodical; s. ecclesiastic, clergyman.

Կարգաւորաբար, -պէս ad. orderly, regularly, suitably, methodically.

Կարգաւորեմ, եջի տ. to order, to set in order or to rights, to regulate, to arrange, to array, to dispose.

Կարգաւորեմ s. regularity, order, method; arrangement, regulation; - հասարակաց արթից, office, divine service.

Կարգեմ, եջի տ. to put in order, to arrange, to dispose, to distribute, to put, to place, to plant; to destine, to prescribe, to fix, to assign, to enjoin; to establish, to institute, to found; to constitute, to charge with; to number or place among; to range in battle, to put in order of battle or in battle-array; * to marry, to give in marriage; կարգեալ լինանութիւն, subaltern, inferior; խաղային յարաձգ կարգեալ եւ կազմեալ, they cautiously advanced in good order. [dismissal.

Կարգընկեցութիւն s. degradation,

Կարգընկէց S. Կարգաթող; - աւնել, to dismiss, to degrade from one's rank, degree or dignity; to expel from a convent.

Կարգամ, աջի տ. to call, to call aloud, to send forth or utter cries; to cry to, to call upon, to invoke, to implore; to call, to name; to call, to in-

vite; to raise up, to evoke : to read; - զանունն ուրուք, to call on the name of; - յօգնութի, to cry out for help, succour or assistance; - զօգնականութի, to implore, to crave the aid of; երջանիկ - ումեք, to call any one happy; վաշ վաշ -, to insult, to revile, to scoff at; աւազ or ողբա -, to deplore, to

Կարգացումն *s.* lecture. [lament for. Կարգինալ, աջ *s.* cardinal; - ալան *a.* of a -; - ութի *s.* -ship.

Կարելի *a.* possible; - է, it is -; չէ -, it is im-, it cannot be.

Կարեկիր, -կից *a.* compassionate, feeling, sensible, merciful; -կիցք մարմնայ, intimate friends; relations; -կից ընեւ *S.* Կարեկցեմ.

Կարեկցաբար *ad.* compassionately, with compassion, mercifully, piteously; tenderly, affectionately; - հայեւ, to regard with a compassionate eye.

Կարեկցեմ, էցայ *vn.* to compassionate, to pity, to have compassion on, to take pity, to be pitiful, to feel pity or compassion for, to interest oneself for.

Կարեկցութիւն *s.* compassion, pity; շարժելի -, to move one's compassion, to excite pity.

Կարեմ, էցի *va.* to sew, to join or unite with thread; - հարեւանցի, to tack, to baste; - զքք ք որմն, to pin against the wall, to transfix.

Կարեմ, բացի *vn.* to be able, to have the power or faculty to, to be in a condition to; ոչ եւս -, to be quite exhausted or spent; չ-, to be unable; չկարեմ առնել զպր, I cannot do it; սրբարկց' եթէ կարացից, I will do it if I can. [sary, it is urgent.

Կարեպէտ է *v. imp.* it is very necessary. Կարեւոր *a.* fond of trifles; passionate, vicious.

Կարեւէր *a.* severely, seriously or mortally wounded; *ad.* cruelly, grievously, to death; - խոցել, առնել, to wound mortally or to death, to give a death blow or mortal wound. [ish.

Կարեցական *a.* self-interested, self- Կարեւոր, աջ *a.* necessary; urgent, pressing, important, serious; grave, considerable; essential, expedit; devoted, attached; intimate; *ad.* much; -ք, the needful or essential, necessities, what is necessary; -ք or -ան դաւը, the private parts; - հարկ, great, absolute necessity, urgency; - սի-

րելի, a very amiable person; - բարեկամ, intimate friend; - եւ -, of great importance, very necessary; - պէտք, the real wants; -ք ընութե, կենաց, the wants of nature; the necessities of life; զսկիւիւ -աց, to want the needful; - համարել, դատել, to deem necessary; - զանձն ընծայեցուցանել, to make oneself necessary; - ընել, to be necessary, wanting, needful; - է զի, it is important that; - է մեզ յոյժ զի, it is of the highest importance to us all that; առցուք սուղ ինչ -, let us take a little food, let us eat a little.

Կարեւորագոյն *a.* very necessary, - important, - pressing, urgent, of great or of the highest importance.

Կարեւորութիւն *s.* necessity; importance, urgency.

Կարթ, էց *s.* fish-hook, fishing line; line, rod; spur; hook, crook; nose-ring: shin-bone, tibia; - ընկենոււ, to throw a hook, to cast a line.

Կարթալոտոր առնեմ, Կարթաշարեմ, էցի *va.* to hamstring, to hough, to cut the houghs of.

Կարթաձուկն *s. astr.* cancer.

Կարթեմ, էցի *va.* to fish with a hook or line, to angle; ից. to allure, to entice; to decoy, to inveigle; *vn.* to change one's direction, to turn out of one's way, to deviate, to swerve.

Կարթընկէց *s.* fisher with a hook or line, angler.

Կարթուսալանք *s.* Carthusian convent; - սեան *a. s.* Carthusian monk.

Կարթ, ի *s.* skein; - գործել, to reel Կարթաւ, ի *s.* reel; winder. [a -.

Կարի *ad.* very, much, very much; - ինն, յոյժ, քաջ, enough, sufficient; a great deal, too much, to excess, to distraction, to the utmost, beyond all measure, excessively, unboundedly, supremely; եւ - քաջ, եւ - իսկ քաջ, certainly, surely, to be sure, assuredly, undoubtedly; - յոյժ ձանձրացուցիչ, excessively annoying, tiresome beyond description; - քաջ սիրել, to love to distraction.

Կարիճ, ըճաց *s.* scorpion; *ast.* -; fig. thorny cudgel or stick; իւղ կարճի, - oil. [պաս.

Կարիտոս (Greek word) *S.* Պինաս. Կարիք, ըկաց *s.* passion, mental or bodily affection; grief, sorrow, affliction, torment, trouble; pain, illness;

necessity, want, indigence, constraint, extremity: propinquity, nearness; - որովայնի, մարմնոյ, excrement; անհրաժեշտ -, pressing need, urgent necessity, utmost distress; երանել արտաքս վն կարեաց, to go to the privy or to stool; կարեօք հասանել է վերայ, to assail, to assault or attack in force, to fall upon in crowds; կարիս առնել, to pity, to commiserate, to compassionate, to regret, to be sorry for; է կարիս խմ, in my troubles, during my adversity.

Կարծիք s. opinion; conjecture, hypothesis, supposition; է -, է -ս ad. by conjecture, by guess, hypothetically; է - դատել, to conjecture, to judge by conjecture, to suppose.

Կարծական a. conjectural, speculative, of mere conjecture, hypothetical; suspicious, distrustful.

Կարծեալ a. remarkable, considerable, conspicuous; accredited, authorized; -ն իմաստունք, self-styled, would-be or self dubbed wise men, pretended philosophers; S. -ծեցեալ.

Կարծեխօս s. doctetist; -ուհի s. -ism.

Կարծելի a. presumable, supposable; - է, it is to be presumed.

Կարծեմ, էջի va. to believe, to think, to imagine, to judge, to reckon, to estimate, to repute, to hold as such; to presume, to conjecture; to suspect, to have a suspicion of; - յանձն իւր, to believe or think oneself, to look upon oneself as, to think that one is; -ծէ թէ, he believes that; ուր -ծեմ, it seems to me.

Կարծեցեալ a. thought, believed, supposed, conjectured, imagined; so called, so styled; S. Կարծեալ.

Կարծեցուցանեմ va. to cause to believe, to persuade.

Կարծի v. imp. it seems, it appears; - թէ, it is believed that, it is thought that.

Կարծիք, ծեաց s. opinion; thought, mind, sentiment; conjecture, hypothesis, supposition; suspicion, presumption; fantasy, imagination; -ծեօք ad. by conjecture, hypothetically; հասարակաց -, public or general opinion, common sense; - ընկալեալ or բազմադուռնից ընունելի, the generally received opinion, the general conviction, the best established opinion; նստալ

ժաման -, prejudice, prepossession; ազատամիտ, ձախողակի -, free, adverse or contrary opinion; է -իս լինել, -իս է մտի գնել, to imagine, to fancy, to think, to surmise, to conjecture; -իս բերել զուսմանէ, to suspect a person; տալ զպատշաճ -իս զուսմեքէ, to have a good opinion of, to think highly, well, much of; բերել մեծ ինչ -իս զուսմեքէ, to esteem a person highly, to make much of; զհետ երթալ -ծեաց ուրուք, to incline to another's opinion, to follow the opinions of; մեծ ինչ -իս բերել զանձնէ, to have a high opinion of oneself; յամուսել, իրիւս տալ է -իս իւր, to be wedded to one's opinions; չ -ծեօք լինել, to become suspicious; -իս ինչ տալ ուսմեք, to make another suspected; չ իմումս -ծեաց, in my opinion, according to my way of thinking, to the best of my belief.

Կարծողական S. Կարծական; - զօրութի, imaginative faculty, power of thought.

Կարծր, ծերք or ծուրք a. hard, rough, harsh; stiff; solid, firm, steady; ից. harsh, severe.

Կարծրակեղև a. having a tough rind, thick-skinned.

Կարծրակուռ a. firm, solid, hard, dense, compact, close. [chisel (stone).

Կարծրակոփ a. very hard to cut or

Կարծրամիտ a. thick-headed, obstinate, perverse, stupid.

Կարծրանամ, աջայ տո. to harden, to be or become hard, to grow hard or tough, to toughen, to indurate.

Կարծրանիւթ a. indissoluble.

Կարծրասիրտ a. hard-hearted.

Կարծրարուեստ a. of a hard or laborious calling, or occupation.

Կարծրացուցանեմ va. to harden, to make or render hard, to temper, to make dense, firm, solid.

Կարծրերախ S. Խստերախ.

Կարծրութի s. hardness, firmness, solidity; ից. asperity, roughness, inflexibility.

Կարկամ, ից a. bent, curved, bowed; twisted; contracted, ankylosed, stiff; precluded, impeded, impotent; ից. tenacious, niggardly, sordid.

Կարկամեմ, էջի, -եցուցանեմ, ուրջի va. to bend, to curve, to bow, to twist, to contract.

Կարկամիմ, մեցայ տ. to be bent, folded, stunted; to bend, to bow, to contract, to shrink, to stiffen, to wrinkle, to shrivel up, to be anchylosed.

Կարկամութիւն s. bending, curvature; retraction, retiring, contraction, shrivelling; *fig.* tenacity, sordid avarice, niggardliness; - երեսաց, wrinkle.

Կարկանդակ, այ s. cake, pastry; մաւղիք - , pie, pasty; սալաւելց - , fruit tart.

Կարկաչ, ի s. noise; *fig.* prate, chit-chat, babble, chatter, tattle; - ջուրց, murmur, gurgling, purling, babbling; - թռչնոց, warbling, twittering, chirping; - հաւուց, clucking, cackling; - աքաղաղի . crowing; - հնդկահաւու, gobbling; - ագռաւուց, cawing; - գորտաց, croaking, croak. [of laughter.

Կարկաչանք s. burst, peal or shout

Կարկաչեմ, եջի տ. to make a noise; *fig.* to cackle, to prattle, to chatter, to babble: to burst out laughing, to roar with laughter; - ջուրց, to murmur, to purl, to gurgle, to babble; - թռչնոց, to warble, to twitter, to chirrup, to pip, to chirp; - հաւուց, to cackle, to eluck; to crow; to gobble; - ագռաւուց, to caw; - գորտաց, to croak.

Կարկաչուն a. noisy; murmuring; warbling; cackling; chattering, prating, tattling.

Կարկաջ, -եմ S. Կարկաչ, -եմ.

Կարկաջահոս, -սահ a. rushing or running with a murmuring noise; - վտակ, purling brook.

Կարկաթեցուցանեմ տ. to cause to murmur: to make a crackling noise.

Կարկառ, այ s. heap of stones.

Կարկառակոյտ s. heap, mass, pile.

Կարկառեմ, եջի, -ուում, սի տ. to hold out, to stretch forth, to tender, to offer, to present; to heap up, to accumulate; - զձեռն, to stretch forth the hand; ձեռն -, ձեռն օգնականուէ - ումք, to offer a helping hand, to lend assistance, to help, to succour; - զվիտս, զվորհուրդս ի, to fix one's mind on, to contemplate intently; -, -սիմ, սեցայ տ. to be presented, tendered, stretched out, to move, to bend or lean forward, to stand out, to project; - ի պատուհանն, to lean or look out of window; - գալս, to fix one's eyes on, to gaze at intently, to stare at.

Կարկառ, -անք s. mending, repairing, patching; botching.

Կարկառեմ, եջի տ. to mend, to darn, to patch, to piece; to unite, to join; *fig.* to invent, to imagine, to contrive, to fabricate; բիծս ինն or բաղաս ստուէ թէ - ի վերայ, to find fault with, to lay the blame on, to impute falsely, to accuse wrongfully; սատարուակս -, to seek a pretext; էւ կարկառեցի անդրէն ջուրք, that the waters return to their bed.

Կարկառուն a. mended, repaired, pieced, patched; botched; ragged, tattered; *fig.* invented, fictitious, false.

Կարկազմանամ տ. to be mute, to become dumb, speechless, tonguetied; - or -գիեմ տա. to roar: to fall furiously on.

Կարկեհան, այ s. carbuncle, ruby.

Կարկեմ, եջի, -եցուցանեմ տ. to disconcert, to dumfound, to dumb, to impose silence on, to put to silence, to hush, to quiet, to still.

Կարկեմ, եցայ տ. to be disconcerted, put to silence, to hold one's peace, to keep silence; - ծովու, to become appeased, to grow calm, tranquil; կարկեաց, hold your tongue! silence! hush! [գիւէ S. Կարակնեմ.

Կարկին S. Կարակին; կարկնաւ չաւ Կարկինոս, այ s. crab; med. cancer, gangrene; S. խեցքեմի. [cular, round.

Կարկնաբոլոր, -ձեւ a. spherical, circular **Կարկնատուփ** s. case of mathematical instruments, compass-box.

Կարկուտ, կաի s. hail; - մեծ, հաս -կաի, --stone; տեղատարափ -կաի, --storm; հարուած -կաի, shower of -; տեղաւ արկանեւ -, to hail; հարկանեւ -կաիւ, to spoil or ravage by -.

Կարկուրայ, -բէ, էց s. ship, vessel; boat; caracore?

Կարկապեր, -ծու a. causing, pregnant with or producing hail; hailing, tempestuous.

Կարկառահար a. destroyed by hail; - առնեւ to destroy by hail.

Կարկառայ a. haily, like hail. **Կարկառեմ**, եջի տ. to hail; կարկաէ, it hails. [with cold.

Կարկաչեմ տ. to be stiff or rigid **Կարճ**, ոյ a. short; little; short, brief, curt, concise, succinct, laconic; - հասակու, short in stature; - ոյ ճանապարհ, the shortest way; ի - ոյ գնաւ,

to take the shortest or nearest way, to take a short cut; *ի -ոյ* or *-ի -ոյ* *a.* short, brief, abridged, summary; *ad.* in short, briefly, in a few words, laconically, succinctly, summarily; *ի -ոյ*, in a short time, quickly; *ի -ոյ հասանել*, to cut short, to state in few words.

Կարճարան *a.* laconic, succinct; *ad.* briefly; *-եմ տո.* to speak concisely, to say in few words; *to abridge, to retrench*; *-ու թի* *s.* laconicism, brevity, conciseness; epichirema.

Կարճաբերձ *a.* short, stunted.

Կարճաբուն *a.* short handled; *- դեղ սարգի*, thyrus; *- սեփ*, half-pike.

Կարճաղի *s.* scorpione.

Կարճազգեստ *a.* dressed succinctly; *s.* short garment. [few words.

Կարճաբեզու *a.* close, reserved, of

Կարճակեաց *a.* short-lived, ephemeral. [mutilated, cut short.

Կարճակտուր *a.* summary, concise;

Կարճահաս *a.* obtuse, dull, stupid.

Կարճահասակ *a.* short, little, of short stature; dwarf. [scorpion.

Կարճահար *a.* bitten or stung by a

Կարճամիտ *a.* impatient, intolerant; pusillanimous; short-witted, silly, simple, foolish, ignorant, dull, stupid, stolid.

Կարճամտեմ, &c. *S.* **Կարճմտեմ**, &c.

Կարճադատում *ad.* briefly, in a few words.

Կարճադարանոց *a.* short-necked.

Կարճառուտ *a.* short, brief, succinct, concise, laconic; *- , -աբար , -իւ , -իւք , -ս* *ad.* in few words, shortly, succinctly, briefly, concisely, summarily, laconically; *- հասանել , -ս կրուրել*, to epitomize, to condense, to state briefly. [cision.

Կարճառուտ թիւն *s.* brevity, concision; **Կարճառուտեր** *s.* brachyseian.

Կարճատեմ, *եջի* *va.* to shorten, to make short, to abridge, to abbreviate; *տո.* to grow shorter; *-տէն աւուրք*, the days are growing shorter; *-տէ օրն , աիւն*, day-light fades, the day wanes or is going down.

Կարճատես *a.* short- or near-sighted; *- լինել*, to be *- , to be myope.*

Կարճատեսութիւն *s.* near- or short-sightedness, myopy. [transient.

Կարճատես *a.* of brief duration,

Կարճեմ, *եջի* *va.* to shorten, to cut

short, to abridge, to abbreviate; to lessen, to make short, to render shorter; to mutilate, to lop; to retrench, to curtail; to leave out, to suppress; to hold back, to withhold; to hinder, to prevent, to impede, to debar; to interrupt; to stop; to exhaust, to tire or wear out; *- ի կենաց*, to put to death, to kill; *- զանձն ի կենաց*, to kill oneself, to make away with oneself, to commit suicide; *- զբարբառուրուք*, to interrupt, to break in upon; *-իմ տո.* to be shortened or abridged; to become short, less; to discontinue, to leave off, to cease; to be exhausted; *- ի կենաց*, to depart this life, to expire, to die.

Կարճեմամանակեայ *S.* **Կարճասեւ**.

Կարճիկ, *ճկան* *S.* **Կարճահասակ**.

Կարճամաբար *ad.* pusillanimously;

Կարճիք *s.* root. [impatiently.

Կարճմտեմ, *եջի* *տո.* to be impatient, to lose patience.

Կարճմտեցուցանեմ, *ուցի* *va.* to tease, to provoke, to put out of patience. [impatience.

Կարճմտութիւն *s.* pusillanimity;

Կարճնովին *ad.* rooting or plucking up with the roots, radically, thoroughly, entirely. [tient.

Կարճողի *a.* pusillanimous; impa-

Կարճուտ *a.* short-branched. [words.

Կարճողեք ասեմ տո. to say in few

Կարճանի, *տունք*, *անայք* *a.* short-footed; *s.* zool. terrier. [conciseness.

Կարճութիւն *s.* brevity, shortness,

Կարճումն *s.* shortening, abridging; retrenchment.

Կարճունչ *a.* short-nosed.

Կարճօրեայ *a.* short-lived, transitory.

Կարմեկան *a. s.* Carmelite; *-լուհի* *sf.* - nun.

Կարմիր, *մրդ*, *մրով* or *մրաւ* *a.* red; rubicund, ruddy, rosy; *s.* red, red colour, vermilion. [scarlet.

Կարմրազեղ *a.* bright-red, vermilion,

Կարմրազիր *s.* rubric.

Կարմրադոյն *a.* red, reddish; *- ներկել*, to dye red.

Կարմրադունեմ, *նեցայ տո.* to redden, to become red; *- յամօթայ*, to blush, to redden with shame; *- ի սրամտութեանէ*, to flush, to colour up, to redden with vexation. [red ochre.

Կարմրազեղ *s.* carmine; red ink;

Կարմրազեղձ *s.* red peach.

Կարմրապարզ *a.* ornamented with red; *s.* scarlet clothes. [in red.
 Կարմրապղեայ, -դդեստ *a.* clothed
 Կարմրաբնիչ *s.* red-breast, robin -
 Կարմրալար, -ծիր *a.* red-bordered or fringed; -չլթունք, coral, ruby or
 Կարմրախայտ *s.* zool. trout. [rosy lips.
 Կարմրախնձոր *s.* red, rosy apple.
 Կարմրահոտուց *a.* red-beaked.
 Կարմրահատ *a.* red-seeded.
 Կարմրահէր *a.* red-haired.
 Կարմրաձորձ *S.* Կարմրադդեստ.
 Կարմրաձուկն *s.* red-mullet.
 Կարմրայտ *a.* rosy-cheeked, ruddy.
 Կարմրանամ, աջայ *vn.* to redden, to become or turn red; *S.* Կարմրապու-
 Կարմրաներկ *a.* dyed red. [նիմ.
 Կարմրանիչ *a.* red, reddish; *s.* med. rosy-drop. [fodil.
 Կարմրաշուշան *s.* bot. amaryllis, daf-
 Կարմրալարզ *s.* red rose.
 Կարմրաասնձ *s.* red pear. [dish.
 Կարմրատեսիլ *a.* red-looking; red-
 Կարմրատուռն *a.* red-tailed; *s.* red-tail, red-start.
 Կարմրացուցանեմ, ուշի *va.* to red-
 den, to make red; *fig.* to make blush, to put to the blush; - սնգուրաւ, to rouge, to paint, to fard.
 Կարմրափայլ *a.* glaring with red.
 Կարմրափայտ *s.* log-wood.
 Կարմրաքար *s.* blood-stone, hematite.
 Կարմրերանգ, - երփեան, -երփին *a.* red-coloured, reddish.
 Կարմրերես *a.* red-faced, ruddy.
 Կարմրիկ *a.* red-coloured.
 Կարմրիմ *S.* Կարմրանամ. [(pigeon).
 Կարմրոտն, ոտունք *a.* red-footed
 Կարմրորակ *a.* rather red.
 Կարմրութի *s.* redness; red colour.
 Կարն, շին *s.* nerve, sinew; *fig.* strength.
 Կարնեղ *a.* nervous, muscular, vigorous, robust, strong, sturdy.
 Կարնեղութի *s.* robustness, sturdiness, strength, vigour.
 Կարող, աջ *a.* powerful; able, capable, clever; healthy; rich, wealthy; - լինել *S.* -անամ.
 Կարողական *a.* potential; *s.* -ity.
 Կարողանամ, աջայ *vn.* to be able, capable, to be in a state or a way to.
 Կարողապէս *ad.* powerfully, according to one's power, strength or ability.
 Կարողացուցանեմ, ուշի *va.* to enable, to make capable, to capacitate, to em-

power; to strengthen, to invigorate.
 Կարողութիւն *s.* power, authority; might, strength, force; faculty, capacity, ability; reach; competence, means, resources, wealth; -ք, faculties; -է, է - . it is possible; եւ թէ է - ասել, & if it may be said; Աստուծոյ միայն է - ասնէլ զայն, God alone can do it; ոչ է - , it is impossible, there is no way or means.
 Կարօս, է *s.* celery; վայրի - , parsley.
 Կարուակ, աջ *s.* shoe-maker; cobbler; կրպակ -ի, -'s shop, workshop, cobbler's stall; -էմ *va.* to make boots & shoes; -ուլթի *s.* boot & shoe-making, shoe-maker's calling.
 Կարութիւն *S.* Կար, Կարողութիւն.
 Կարուբայ, է *s.* chamber pot.
 Կարօս, է *a.* in want of; needy, necessitous, poor, indigent; desirous, anxious, eager; *s.* want, need, necessity, poverty, indigence; desire, wish, longing; - լինել, to want, to need, to be or stand in want of; - մնալ, գտա-
 նիլ, to be in a state of privation, to be unprovided with, to be without; - ա-
 մենայնիւ, in want of all things, poverty-stricken, destitute; ոչ էլեք - էմ, I want for nothing.
 Կարօտական *a.* indigent, necessitous.
 Կարօտակէզ *a.* very desirous, most anxious, longing, burning for, eager,
 Կարօտանամ *S.* -տիմ. [impatient.
 Կարօտանք *S.* Կարօտութիւն.
 Կարօտացուցանեմ, ուշի *va.* to render indigent, to reduce to poverty.
 Կարօտեալ *a.* in want of, unprovided, bare of, out of, without, poor, needy, necessitous, indigent.
 Կարօտիմ, է *այ* *vn.* to be in want of, to be in needy circumstances, to be indigent or necessitous; to want, to need; to desire, to wish, to long or sigh for, to pant after; է- իմիք, to want for nothing, to possess in plenty, to revel in abundance, to be in the enjoyment of every good thing; ոչ էւս - ումէք, to dispense with one's aid or assistance, to do without one; - հացի, ջրոյ, քնոյ, to be hungry, thirsty, sleepy.
 Կարօտութիւն *s.* indigence, penury, want, necessity, poverty, misery, destitution; desire, wish; սահարբն, ծայրագոյն - , great need of; extreme poverty, utter destitution; փղձկիլ - թք.

to desire eagerly, to long or sigh for, to pant after; -*թք ուտել զհաց կամ բնակել զճուղի*, to fare hard, to live upon bad cheer; to champ the bit.

Կաց մնաց, *Կաց եւ մնաց* *s.* remnants of troops, wreck of an army; *S. Ժոպովեմ*. [trooper.

Կացաձի *s.* horseman; horse-soldier,

Կացի *s.* child, youth; scholar, pupil.

Կացին, *ցնոյ*, *ով* *s.* axe, hatchet.

Կացիաւոր *u.* axe-bearing; *s.* pioneer.

Կայուցիւն *s.* staying, standing up; state, position.

Կացուրդ, *ցրդից*, *դոց* *s.* solemn or general assembly; reunion, popular gathering; festival day, fair-day; solemnity, pomp; solemn games, spectacle: hymn, canticle.

Կացուցանեմ, *ուցի* *va.* to establish, to place, to set, to lay, to fix, to put; to constitute, to institute, to create, to destine; to render, to make; to stop, to cause to cease; *իշխան*, *տէր* -, to constitute chief or master, to promote to high dignity; *չնորհապարտ* -, to favour, to oblige; *ժառանգ* -, to appoint a heir; *հզոր*, *երջանիկ* -, to make powerful, happy; *զինքեամբ* -, to muster, to assemble or gather round oneself; - *զաչս*, to blind.

Կացրական *a.* concerning to general assemblies, or to solemn festivals, solemn, festive, pompous; demonstrative (style).

Կացրգիւմ, *էցոյ տ.* to assemble together, to feast; to make merry.

Կացք, *ցից* *s.* behaviour, conduct, tenour of life.

Կաւ, *ոյ*, *ով* *s.* clay, argil, potter's earth; mud, mire, dirt; *հոռով*, *մասունեհարած* or *նշաւոր* -, bole, holary-earth; *ծեփել -ով*, to clay, to cover with clay; *S. Հայկաւ*.

Կաւազործ, *այ* *s.* potter; brick-maker; brick-laying, --work, masonry; *ի-ի կաւ*, to make bricks; -*ովի* *s.* clay- or brick-work.

Կաւածեփ *a.* covered with clay.

Կաւակերտ *a.* argiliform.

Կաւակերտ *a.* made of clay, of brick or terracotta.

Կաւային *a.* argillaceous, clayey.

Կաւանամ, *այոյ տ.* to change into lute or mud.

Կաւան *s.* canal: bank, dike.

Կաւաստեղծ *a.* formed from the clay.

Կաւատ, *այ* *s.* ruffian, pander, pimp, go-between; *կին* -, procuress, bawd, go-between; -*ովիւն* *s.* pimping, a pimp's or bawd's trade, pandarium, procurement.

Կաւատեան *a.* clay-like. [silver.

Կաւարծած *s.* argil mixed with

Կաւաքար *s.* clay-stone.

Կաւեայ, -*եղէն* *a.* made of clay, argillaceous, clayey, clayish.

Կաւիճ, *ւճաց* *s.* chalk; *հանք կաւճի*, --pit; *գծել կաւճաւ*, to chalk out.

Կաւուտ *u.* clayey.

Կափ *s.* club, mace, mall, beetle.

Կափառեմ *va.* to tear in pieces.

Կափարիչ *s.* stone cover for wells or tombs; *mech.* valve; - *սիւղ*, square pasteboard covering the chalice, pale.

Կափարումք *s.pl.* tomb, grave.

Կափաւոր *s.* mace-bearer, beadle, vergier. [beat, to strike.

Կափեմ *va.* to cudgel, to cane; to

Կափիչ *s.* tandoor-cover.

Կափկափեմ, *էցի* *va.* to gnash, to grind; - *զատամուս*, to gnash one's teeth; - *ի ցրայ*, to shake or shiver with cold, to shiver all over.

Կափկափումն *s.* gnashing, chattering of the teeth.

Կափոյց, *ուցի* *s.* valve; plug.

Կափուկ, *ից* *s.* snare, trap; pit-fall, foot-trap; *ից*, *ից*, cloister.

Կափումն, *Կափիւն* *s.* closing the eyes: glueing, pasting: creaking: gnashing or grinding the teeth.

Կափուցանեմ, *ցի* *va.* to cover, to shut, to close; - *զաչս ուրուք*, to close the eyes of; - *զաչս ի լոյս*, to shut the eyes against conviction; *Կափոյց խոր-խորանի զբերան իւր*, the abyss closed

Կափուցումն *s.* act of covering. [up.

Կափչիւմ, *փեայ*, *փուցեալ տ.* to stick, to cling to, to hold fast by, to adhere.

Կաքաւ, *ուց*, *այ* *s.* partridge; *Կարմրոտն* -, red-legged -; *ձագ -ու*, young -; *երամ-ուց*, covey; *Կրկէկ* -, the - chucks or churrs; *S. Չոյգ*.

Կաքաւ, -*ք* *s.* dance, ball, ballet; -*ք զինուց*, joust, tourney, tilt; - *ս յորինել*, *ի-ս իջանել* *S. -եմ*.

Կաքաւաձեւ *ad.* like a dance; dancing, skipping; - *պար*, dance, ball.

Կաքաւանք *S.* *Կաքաւք*.

Կաքաւանք *a.* fond of dancing.

Կաքաւարան *s.* ball- or dancing-room.

Կարաւեմ, եջի տ. to dance, to skip; to bound; *fig.* to laugh at, to deride; S. Կախ. - եցուցանեմ *va.* to cause to dance; to dance with.

Կաքաւիկ, - ուկ *s.* young partridge.

Կաքաւիչ *s.* dancer.

Կաբաուութիւն, - ումն S. Կաբաբ.

Կրնիմ, եցայ տ. to cling to, to crawl on the ground.

Կեամ, կեցի, կեցեալ տ. to live, to be alive, to breathe; to exist, to subsist; to be; կելով -, to be saved, to enjoy eternal life; բարուք -, to be well, to be in good health; - բարեւ. բասաիկ, առատութիւն -, to live happily; to be comfortable, at one's ease, to have a competency; - է ստացուածոց իւրոց, to live or subsist on one's property, or on one's income; - յընչից այլոց, to live at the expense of another; - անառակութիւն, to lead a dissolute life; աշխարհաց արժանի կեանս -, to lead a sad life; զարժանի բաճանայութեան գծջմարիտ կեանս -, to live like a true priest; կեցցէս, hail! God save you, good morning; good bye; զերորդ կեանս, how do you do? how are you? ո՞ր կեայ նա, how does he do? կեցցէ արբայ, long live the king; լէէր իցէ ինձ -, I am tired of life; յաւիտեան կեաց, may you live for ever; S. Կեցցես.

Կեանք, կենաց *s.* LIFE; being, days, existence; health; conduct, behaviour, manners, habits; subsistence, living, nourishment; means, circumstances, property, substance, goods, patrimony, inheritance, wealth, possessions, fortune; this -; the world; զկեանս, for -; է կեանս իմ, in all my -; երբէք է կեանս իմ, never in my -; զամ առուրս կենաց լմոց, for my whole lifetime; յաւիտեան կեանս, հանդերձեալ -, eternal -, the - to come, the next world; ընթացք, երկարութիւն եւ վախճան կենաց, the course, the duration & the end of -; մեկին or ամբողջ, անշուք or աննշան -, a retired -; obscure -, - of obscurity; խտտաբեր, զժողովմբեր, վտանգալից, բազմավզող, վատ, չարակեաց, անգործ, ունայն -, an austere, frightful or insupportable, perilous or hazardous, checkered, base, wretched, unoccupied or idle, useless -; - զերծ է հորոց եւ է կրկց, a - free from passion, uneasiness or

anxieties; անպաճոյճ, սակաւապէս, շինական, վաստակասէր, ժիր, զգաստ -, a simple, frugal, rural, laborious, active, sober -; անարատ, բարեկարգ, չափաւոր, տեսական, անհոր -, a pure, regular, moderate, contemplative, careless-; անդորրաւէս, խաղաղաւէս, փափկասուն, հեշտալի, զուարճալից -, a quiet or tranquil, peaceful, delectable, effeminate or luxurious, agreeable -; սոսկական, անզբօս, հոլուական վարել կեանս, to lead a private, serious, pastoral -; վարել, անցուցանել զկեանս, to pass one's life; հասարակաց վարել կեանս, to live in common; բերրալից, հաճոյական վարել կեանս, to lead a happy, comfortable -; զողակ է վերայ կենաց ուրուք, to tremble for another's - or days; կեանս պարգեւէլ, to grant - to; շահել զկեանս, to gain one's living; է վտանգ արկանել զկեանս, to imperil, to hazard or expose one's - to danger; աղատել կամ կորուսանել զկեանս, to save or lose the -; է կենաց արկանել, զբաւել, բառնալ, լուծանել. to deprive of -, to put to death, to kill; լէ մէջ կենաց եւ մահու լինել, to be a question of - or death; է կենաց անխնել, պակասել, to lose one's life, to die; հրատարակել է կենաց, to renounce -; փոխել է կենաց աստի, to make one's exit from this world; ելանել է կենաց, to depart this -; սուղ են -, - is short; է վտանգի կան - նր, his - is in danger; ընդ կեանս եւ լէ մահ, half alive & half dead; սալ սաց զկեանս իմ վն նր, I would lay down my - for him or her; է կեանս եւ է մահու, in - & death; ժամանակն է ոտայն կենաց or որ հենու զկեանս, time is the stuff that - is made of; լն կենաց եւ վախճանն, people die as they live; S. Լջ. Ընդունիմ, Կեամ, Երաց, &c.

Կեդրն, &c. S. Կենդրն, &c.

Կէլ, Կէլ *s.* fraud, deceit, trick, cunning. [լից *a.* ulcerous.

Կեղ, ոց *s.* ulcer; sore, wound; -ա- կեղակարծ *a.* doubtful, uncertain, ambiguous, undecided, wavering, pusillanimous, irresolute; suspicious, distrustful; - լինել, to be suspected, doubted; - թուել, to seem doubtful; -, -աբար *ad.* doubtfully, uncertainly.

Կեղակարծել S. -կարծ.

Կեղակարծեմ տ. to doubt, to have

doubts about; to suspect, to surmise, to distrust.

Կեղակարծիք . -ծուհի s. doubt, misgiving, uncertainty, suspicion, mistrust. [ureter).

Կեղանիկ s. gangrene or fistula (of *Կեղար s. cellar.

Կեղաւարտակ s. cupping-glass; -էմ va. to cup; S. Ծառուէմ.

Կեղեմ, էջի va. to wound, to hurt; fig. to embitter, to gall, to ulcerate, to vex, to torment. [- nun.

Կեղեամինեան s. celestine; - կուսան, Կեղերջ, -ական s. complaint; -ական a. plaintive. [shell; fig. outside.

Կեղեւ, ոյ s. bark; peel; rind; husk; Կեղեւանք s. scale; shell; S. Կեղեւ.

Կեղեւեմ, էջի va. to bark; to peel, to pare; to shell; to scale.

Կեղեքածք s. excoriation, scratch. Կեղեքեմ, էջի va. to excoriate, to scratch; to tear, to rend, to lacerate, to flay, to wound; fig. to afflict, to vex, to harass, to oppress; - զլերս, to rend, to harrow, to break the heart; - զմիմեանս, to tear each other; fig. to revile or malign each other; - զլերս, to rip up old sores, to open wounds afresh.

Կեղեքուծի s. tearing, rending, laceration; violence, vexation, oppression. Կեղծ . էջ s. bushel; pannier, basket.

Կեղծ a. feigned, dissembled, false, counterfeit, sham, fictitious, artificial, factitious; affected, prim, finical; s. S. -էք; -ս է -ս ad. of an affected manner, under a false aspect, under a feigned or counterfeit appearance; -ս է -ս լինել, to appear under various forms, spectres or phantasms.

Կեղծամ s. false hair; S. Ծամ. Կեղծաւոր, ոյ a. double-faced, double-dealing, dissembling; s. hypocrite, dissembler; -աբար ad. hypocritically, dissemblingly, like a hypocrite.

Կեղծաւորական a. hypocritical, dissembling, fallacious, feigned, simulated. [panion in imposture.

Կեղծաւորակից s. fellow cheat, com- Կեղծաւորանամ, աջայ, -բեմ, էջի, -բեմ, էջայ vn. to play or act the hypocrite, to feign, to dissemble, to counterfeit, to simulate, to pretend to, to affect, to look demure, to assume a borrowed air, to counterfeit another; -բեալ բարեպաշտ, false devotee, cant-

ing rascal, bigot, hypocrite. Կեղծաւորութիւն s. hypocrisy, dissimulation, duplicity, pretence, fiction, imposture, falsehood; - է բարեպաշտութեան, bigotry, affected devotion, false piety, cant.

Կեղծեմ, էջի vn. to feign, to dissemble, to mask, to disguise, to hide, to conceal, to cloak, to cover; to counterfeit, to simulate; to pretend, to forge, to invent; չ-ինչ, to conceal nothing, to deal all fair & above-board; խօթութիւն - , to sham illness, to play the invalid; մեռանել - , to counterfeit death.

Կեղծիք, ծեպ s. dissimulation, feint, sham, fiction, counterfeit, forgery, fable, idle fancy, crotchet, fantasy, chimera; -ծեք ad. fictitiously. [ful.

Կեղծուպատիր a. fallacious, deceit- Կեղծօձիք s. shirt-collar, false-collar.

Կեղտ, ոյ, է, ոյ s. spot, stain, blot, blemish; brand, stigma; a. stained, soiled; - անուն, infamy, dishonour, discredit, disrepute; Հանել զ- , to clean, to scour, to take out stains; -ք np. the Celts.

Կեղտակց a. full of spots or stains. Կեղտահան, ոյ s. scourer. [ed.

Կեղտանուն a. discredited, blemish- Կեղտաշոր s. dirty cloths or rags; soiled linen. [to dirty.

Կեղտեմ va. to spot, to stain, to soil, Կեղտալ S. Քաղցկեղ. [s. rush-mat.

Կեմ, ոյ, ուլ s. grass-ropes; - , -էղէն Կենադործ, -ակ a. vivifying.

Կենադործեմ va. to vivify, to give life to, to quicken, to animate, to revive, to restore.

Կենադործութիւն s. vivification. Կենազուս, -խուզ a. murderous, killing, mortal, deadly, lethal.

Կենակից s. comrade, companion, partaker; husband, wife, married couple; - լինել, to live together, to cohabit, to keep company with, to get intimate, to frequent, to converse; Հիմիմ ընաւ - աւնդ լինել. I will have no manner of conversation, no dealing with that man.

Կենակցիմ vn. S. Կենակից լինիմ, ա- սա ինձ չե ում կենակցիս, էւ սասցից սոյի ոք էս, tell me the company you keep, & I will tell you what you are.

Կենակցութիւն s. living together, company, society, cohabitation; inti-

macy, conversation; matrimony; պնւկնսի սերտ ելեւ ինձ - ք... , my life was so bound up with that of...

Կենասերիւն *vn.* to breed, to multiply,

Կենասէր *a.* life-loving. [to increase.

Կենասպառ *a.* consuming, exhaust-

Կենասուռ *a.* life-giving. [ing life.

Կենարար. *այ a.* vivifying, vivifical; *s.* Saviour, Redeemer; *bot.* chamædrys, *S.* Լերդախոտ. [the zodiac.

Կենդակ, *այ s.* constellation, sign of

Կենդանաբան *s.* zoologist; -ական *a.* zoological; -ութիւն *s.* zoology.

Կենդանաբաշխ *a.* distributing, giving life. [vital, vivifying; *s.* zodiac.

Կենդանաբեր, *այ a.* life-bringing,

Կենդանաբոյս *s.* animal-plant; *S.* Կառաբոյս.

Կենդանագիր, *գրաց s.* portrait, likeness, picture; painter; Հասակաչափ, կիսանձնեայ, փոքր, մանրանկար -, full-length, half-length, head-size, miniature portrait; գեղեցիկ, ճշգրիտ -, fine, exact portrait; տալ Հանել զ-, to get one's picture drawn or painted, to have one's likeness taken; *S.* Լուսանկար. [&c.

Կենդանագործ, &c. *S.* Կենագործ,

Կենդանագրեմ *va.* to take or paint a portrait, to paint; to pourtray, to depict, to paint; to imprint, to figure.

Կենդանագրութի *s.* painting; zoography.

Կենդանազնին *s.* zootomist; -զննական *a.* zootomical; -զննուի *s.* zootomy.

Կենդանազոհութիւն *s.* burnt-offering, burnt sacrifice, holocaust.

Կենդանախորոյկ *a.* burning another alive; burnt alive; -բուկեմ *vn.* to burn alive. [mammiferous.

Կենդանածին, ծնաց *a.* viviparous,

Կենդանածնական *a.* prolific, procreating.

Կենդանածնեմ, եջի *va.* to litter or bring forth; to breed, to give rise to; ից. to vivify, to give life to. [forth.

Կենդանածնութի *s.* birth, bringing

Կենդանակ *S.* Կենդակ; -ամար *s.* zodiac.

Կենդանական *a.* vital, vivifical; animal, living; -ն *s.* sign of the zodiac;

-ուի *s.* vitality. [-պատկեր, portrait.

Կենդանակերպ *s.* sign of the zodiac;

Կենդանակէզ առնեմ *va.* to burn alive.

Կենդանակիր *a.* containing life.

Կենդանահատ, &c. *S.* -զնին.

Կենդանաձայն աւանդութի. oral tradi-

Կենդանաձիր *a.* life-giving. [tion.

Կենդանանամ, սցայ *vn.* to revive, to live again, to come to life again, to be resuscitated; ից. to brighten up, to become animated, to glow.

Կենդանապահ, *a.* conserving life.

Կենդանապաշտ *s.* zoolatry; -ութի *s.* zoolatry.

Կենդանապարգեւ *a.* granting life.

Կենդանասէր *S.* -ծին.

Կենդանասէր *a.* desirous of living, fond of life; *s.* zoophilist. [zoophily.

Կենդանասիրութիւն *s.* love of life,

Կենդանասպառ *S.* Կենասպառ.

Կենդանատեղծ *S.* -արար.

Կենդանատեսակ *S.* -կերպ.

Կենդանապառ *a.* lively, enlivening.

Կենդանապուռ, -բ *a.* life-giving, vivifying, vivificative; -առնիկ *s.* zoophyte.

Կենդանարար, *այ a.* vivifying; -ութի *s.* vivification.

Կենդանացու *a.* living, alive; vivifying; մահիանացու ես դու եւ ոչ -, thou shalt die & not live; բանք -ք. words of health, of life.

Կենդանացուցանեմ, ուցի *va.* to vivify, to give life to, to animate, to reanimate, to revive; to resuscitate;

-ուցիչ *a.* vivifying, reviving.

Կենդանաբար *s.* zoolite.

Կենդանի *a.* living, alive; animated, lively, vivid, vivacious, sprightly; vital, vivifying, vivificative; *s.* animal,

beast; -նեաւ, -նեաք *ad.* in one's lifetime, during one's life; -լինել, to be alive, to live; - առնել, to give new life to, to reanimate, to vivify; - պահել զքե, to save another's life; Եր-

դուաւ ի -ն յաւիտենից, he swore by the living God, by the Eternal; - է Տէր եւ - է անձն քո... , as the Lord lives, & as thy soul lives... ; - է անձն քո, արքայ, թէ գիտիցեմ, as thy soul lives, o king, I cannot tell; - է Տէր եթէ մեռանիցի, I swear by the Lord he shall not die.

Կենդանութիւն *s.* life, vitality; vivacity, animation, liveliness, sprightliness; freshness, bloom; * health;

կրել զ-, to live, to breathe, to be living; ի -է արկանել, to deprive of life, to put to death, to kill; ի -է իւրում, in his lifetime, during his life; * ի - ձեր! your health! *S.* Ըմպեմ.

Կենդանւոյն *ad.* quite alive, yet alive; during life; *a.* alive, living; - ունել, ըմբռնել զը, to take one alive; - այրեցաւ, he was burnt with life yet in him.

Կենդինար, *ի* *s.* hundredweight, cwt.

Կենդոնառ *s.* rag, tatter.

Կենդրոն, *ի* *s.* centre, middle; - ծանրութիւն, centre of gravity; - ակայս *a.* centrifugal.

Կենդրոնական *a.* central; - ութի *s.*

Կենդրոնակից *a.* concentric.

Կենդրոնաձիգ *a.* centripetal.

Կենդրոնացումն *s.* concentration.

Կենդրոնացուցանեմ *va.* to concentrate.

Կենդրոնաւորեմ *va.* to centralize, to centre; - ւորիչ *a.* centralizing; - ւորութիւն *s.* centralization.

Կենեզու *a.* alive, living; vital;

Կենսաբան *s.* biologist; - ական *a.* - gical; - ութի *s.* biology.

Կենսաբանի Տ. Կենդանա-

Կենսաբեր, - բուզն *a.* bringing, causing or giving life, vivifying.

Կենսագիր *s.* biographer; - գրական *a.* - phical; - գրութիւն *s.* biography; առնել, յորինել զ-գրութիւն ուրուք, to write the biography of.

Կենսածին *a.* generating or causing life, & health; - Կոյս, Mother of Life,

Կենսական *a.* vital. [Virgin Mary.

Կենսակիր *a.* vivifying, salutary; alive, lively.

Կենսաութիւն Տ. Կենդանատու.

Կենսատէր *a.* fond of life.

Կենսատու, - ր Տ. Կենդանատու.

Կենսացուցանեմ Տ. Կենդանա-

Կենսունակ *a.* life containing.

Կենսուտոյց *a.* salutary, wholesome.

Կենցական *a.* which may or ought to live.

Կենցաղ, ոյ *s.* life; conduct, behaviour, custom, manners; present life; world; սոսկական -, private life; վարել անկառունակ -, to pass life in obscurity; վճարել *ի* - ոյս, to depart this life, to die; Տ. Կեսիք.

Կենցաղագէտ *s.* politician; - գիտութիւն *s.* politics.

Կենցաղական *a.* earthly, terrestrial, mundane, worldly, temporal, transitory; - ն *s.* biography, life; Տ. - օգուտ.

Կենցաղակից, - կցորդ Տ. Կենակից.

Կենցաղատէր *a.* mundane, worldly-minded, fond of life, of this world.

Կենցաղավարեմ, - րեմ, ըեցայ *տ.* to live; to subsist; to behave or conduct oneself; to live in society, to frequent, to converse, to talk.

Կենցաղավարութիւն *s.* life, tenour of life; conduct, manners, behaviour; good-breeding; conversation.

Կենցաղիմ Տ. - ղավարեմ.

Կենցաղօգուտ *a.* useful to the world, to every one; of public utility; useful, interesting.

Կենցաղօգտութիւն *s.* the being useful; utility, public welfare.

Կեշտ, ից *s.* religion; sect; Տ. Գեհ.

*Կեռ *a.* crooked, hooked; *s.* hook, crook.

Կեռ, աց, - իք, էաց *s.* tusk, tooth,

Կեռաս, ից *s.* cherry; - ենի *s.* --tree,

- ենիք *s.* --orchard; - օղի *s.* --brandy, kirsch-wasser.

Կեռիկ *s.* cog, catch, tooth.

*Կեռլիկ, լիաց *s.* bucket.

Կեռնեխ, աց *s.* black-bird; thrush.

Կեսար, ու. աց *s.* caesar, emperor; Տ. Կայսր, &c. [husband's mother.

Կեսուր, սրի *s.* wife's mother-in-law, husband's father. [-գրութիւն *s.* punctuation.

Կետագրեմ, էջի *va.* to punctuate;

Կետաձարութիւն *s.* confines, limits.

Կետային *a.* cetaceous.

Կետոս, աց *s.* whale; *ast.* cetus.

Կեր, ոյ *s.* nourishment, food; prey; ից, bait, decoy, allurement, lure; -

առնուլ, to take nourishment; - արկանել, to bait, to lure, to allure, to decoy; - լինել, to be food for, the prey of; to allow, to let itself to be

decoyed or allured; - լինել սուսերի, to be put to the sword.

Կերակուր, կրոց *s.* meat, eatables, nourishment, aliment, subsistence, food, victuals; repast; bait, food, provender, pasture; prey; fuel; ունիք ինչ -, have you any thing to eat? - էլ ըմպելի, eating & drinking; քաղցր է -, sweet to eat; - վատտուող, misdiet; աւտողարար -, wholesome food; ալ- նիւ, քաղցրահամ, փափուկ ք, exquisite, delicious, dainty meats; թշնամիք մեր - մեր էն, we can eat up our enemies like bread; մասնեւոյց են նոցա է - ձեղ, they shall be your prey; - սաւարկանել, to give to eat, to feed; աւ- նուլի -, to take for nourishment; - աւնուլ, to eat, to feed, to take food;

ժուժկակէլ, զգուշանալի -կրոյ med. to be on a strict diet, to observe a regimen; - լնեկէլ, to be the prey of; - սրոյ առնեկէլ, to put to the sword; - լնեկէլ հրոյ, to be for fuel to the flames; -բ որովայնի եւ որովայն -կրոյ, meats for the belly & the belly for meats; S. Զուգեժմ.

Կերակրական S. -կրոյական.

Կերակրակից s. table-companion, who eats or messes with another; - լնեկէլ, to intercommon.

Կերակրանք S. Կերակուր.

Կերակրասեր a. fond of eating, dainty-mouthed; - լնեկէլ, to feast, to revel, to give oneself up to feasting.

Կերակրեմ, էջի va. to give to eat, to nourish, to keep, to feed; to maintain, to sustain, to treat; to bring up, to rear; -խմ սո. to eat, to mess, to nourish or feed oneself, to live, to be fed.

Կերակրիկ s. frugal fare, scarce nourishment. [nutritious.

Կերակրիչ a. nourishing, feeding;

Կերակրողական a. nutritive, nutritious; -ն s. nutritive power.

Կերակրողութիւն, -կրուութիւն s. act of nourishing, sustentation; stewardship, administration, management.

Կերաս, այց s. carob-seed: carat.

Կերեցութիւն s. gluttony.

Կերիչ a. eating, tearing, devouring; gnawing; corroding; s. weevil, worm; moth.

Կերկեր a. hoarse; - ձայն, - voice.

Կերկերիմ, էջայ սո. to be or to get hoarse, to make oneself hoarse.

Կերկերուն s. hoarseness.

Կերող a. eating; s. eater; - եւ արբեցող, eating & drinking; gluttonous & wine-bibber; այր -, a lover of good living; glutton. [excess, gluttony.

Կերողութիւն s. stuffing, eating to

Կերոն, ի s. wax-taper; wax-light.

Կերուած, Կերած s. moth-hole; rust-hole, corroded part.

*Կերուխում s. eating & drinking, junketing, good living, good cheer, feasting.

Կերպ, կից s. form, figure, shape, cut, fashion, make; aspect, look, appearance, air, deportment; -ս ի -ս a. in many shapes or forms; in many ways, diverse; -ս ի -ս լնեկէլ, to assume a borrowed shape or appearance, to be disguised, dissembled or concealed;

ի -ս -ս առնեկէլ, to transform into various shapes; ի -ս ահագինս, in the most hideous shapes.

Կերպադրեմ va. to form, to figure, to fashion, to make. [shape-

Կերպադրութիւն s. form, figure, Կերպակերպ a. in many fashions, in various forms, diverse, varied.

Կերպակից a. conformable; like, resembling, similar.

Կերպակցութիւն s. conformity; likeness, resemblance, similarity.

Կերպաձեւեմ S. Կերպադրեմ.

Կերպամեմ va. to form an idea of.

Կերպանամ, այց սո. to be formed, to take the form.

Կերպառութիւն s. assuming a form, shape, similarity or likeness.

Կերպաս, ուց s. silk, silk-stuff; taffeta, light silk; silk goods; u. silk-en; - Սնդիկոյ, court-plaster.

Կերպասաբեր a. producing silk; - որդ s. silk-worm. [-manufacturer.

Կերպասագործ, այց s. silk-weaver,

Կերպասածին որդ s. silk-worm.

Կերպասեայ, -եղէն, -սի a. made of silk, silken, silky. [chant, --merc.

Կերպասակաձառ, ի s. silk-mer-

Կերպարան, ի better -բ, այց s. form, figure, visage, countenance, face, aspect, look; presence, appearance, mien, bearing, deportment; attitude, posture; image, effigy; semblance, representation; state, condition; character, temper, comportment; rudiment, first element, idea; idle fancy, whim, crotchet; feint, pretext: coat, dress; S. Կենդանագիր; -բ բանից, sense, meaning or interpretation of a word; անպաշնջ -բ, a simple exterior; անյողողող, աղաչաւոր -, firm countenance; supplicating posture; մեղկ -, an effeminate manner; -լուրջ, անժպիտ, cold, frigid, reserved, constrained air; լուրջ եւ խիստ -, serious air, severe manner; -սեգ եւ սպառնալիս, haughty, disdainful, proud, threatening air or manner; ի -ս ծառայի, in the form of a servant; առնուլ զ-ս ուրուբ, to counterfeit the character of; ունեկ զ-, զ-ս իրիք բերեկ յանձին, to appear like, to seem, to resemble; ածեկ ի -ս, to shape, to form; to figure; զ-ս չճմարողութեան ի ներքս բերեկ, to be probable, to have some truth in it; -ս ապլ մասցածինս, to give false a

idea of, to create an erroneous or exaggerated impression; *ընդունել զ-ս վանահանութիք*, to take the cowl.

Կերպարանակից *a.* conformable; like, similar, resembling; - *առնել*, to conform; - *ընել*, to comply with.

Կերպարանակցութիւն *s.* conformity.

Կերպարանառնութիւն *s.* prosopoeia, personification.

Կերպարանաւար *a.* feigned, disguised, counterfeited; figured.

Կերպարանափոխ *a.* transformed, metamorphosed; transmuted; - *ընել*, to be transformed, metamorphosed, to change from, to bear another aspect; - *առնել*, to counterfeit, to disguise, to transform, to metamorphose; to change the aspect or appearance; - *առնել զՅ*, to change the face or state of the world; to reform; - *եղեն իրքն*, things bear quite another aspect; the tables are turned.

Կերպարանափոխութիւն *s.* metamorphosis, transformation, change.

Կերպարանեմ, *եջի va.* to give form to, to form, to figure, to shape, to fashion, to model; to represent.

Կերպարանիմ, *եցայ vn.* to conform; to take the form, to put on or assume a look, state, manner or appearance, to give oneself airs; to affect, to pretend, to simulate, to feign, to counterfeit, to give oneself out for, to set up as, to pass oneself off for; - *զառաքինութիւն*, to simulate virtue or probity, to affect a sanctimonious exterior; - *զանմեղութիւն*, *զապայութիւն*, to put on a look of innocence; to play the child; - *զխրութիւն*, *զառատաձեռնութիւն*, to give a deaf ear to: to pretend to be generous, liberal; *S.* խեղճ. *Կերպարանութիւն* *S.* *Կերպարան*; fiction, fraud, feint, deceit.

Կերպացուցանեմ S. *Կերպարանեմ.*

Կերպաւոր *a.* formed, figured; resembling, like, conformable; - *եմ S.* *Կերպարանեմ & Կերպաձեւեմ*; - *ուհի s.* form, formation; conformation.

Կերպափոխիմ vn. to disguise oneself. [shape or manner.

Կերպիկ s. mean, base, despicable

Կերա s. building, construction.

Կերեմ, *եջի va.* to make, to fabricate, to construct, to build, to erect.

Կերուած s. fabric, construction, edifice.

Կեցութիւն s. existence, life; health.

Կեցուցանեմ; ուշի va. to cause to live, to vivify, to give life to, to animate, to prolong life, to bring to life again, to reanimate, to revive, to revivify; to save; *Հաւատքը քո կեցուցին զքեզ*, thy faith hath saved thee.

Կեցուցիւ a. giving life; *s.* saviour, deliverer.

Կեցցես, Կեցցէ int. bravo! hurrah! hurrah! - *ցէ-ցէ Հայաստան*, Armenia for ever! hurrah for Armenia! prosperity to Armenia! - *ցէս ցնծութեան ձայնել*, to utter cheers or shouts of joy.

Կեփաղ s. finest gold. [joy. *Կզակ, աջ s.* chin; - *կենդանեաց*, snout, muzzle; - *ն (խիժ)* gum damar (for varnish).

Կըսկահապ s. chin-bandage; chin-strap; - *ընել*, to hold one's tongue, to be silent, speechless.

Կզանամ; ացայ vn. to become hunch

Կզաքիս s. marten. [or hump-backed.

Կզուհի s. hunch, hump, humpback.

Կէս, կիսայ, ով s. half; middle; *a.* half, semi, demi; *ad.* half, in halves,

in part; *ի - կիսով չափ*, by half; half done; - *ի -*, in part, half, by halves, imperfectly; - *ժամ*, half an hour;

զոտան եւ - ժամու, at half past ten;

չիշեր, midnight; *ի - ճանապարհին*,

half way; *Հեռի իբր երկու եւ - խրա-*

սախթ, about two leagues & a half

distant; *ի կանգնոյ եւ ի կիսոյ*, a cubit

& a half; *ի տարուջ եւ ի կիսում*, in a

year & a half; *ի -ն վերածել*, to re-

duce to half; - *ի - բանիւ խոտանալ*,

to make a half promise; to promise

with the lips, insincerely; *ի - աւուրց*

մեռանել, to die early, in the flower

or bloom of youth; *եթէ կիսոյ - ի*

մէնջ մեռանիցիմք, if half of us die;

մեծ - Յին աւերեցաւ, half the coun-

try was ruined; *եւ ահա ի - չէ* or *ոչ է*

ի - զոր սլտամեցին ինձ, not half the

truth was told me; that which was

told me was not half the truth; - *ք*,

կիսոյ s. the one, the others; - *ք ...*

այլք ... some ..., others ...

Կեսոր s. midday, noon.

Կէտ, կէտի or *կիտի S.* *Կետոս*; point,

period, full stop; moment, instant;

end, aim; - *նպատակի*, aim, end, scope,

object, goal; *ի - մահուն*, at the point

of death.

Կէտադրեմ, &c. S. *Կէտա -*, &c.

Կէտանիշ *s.* guiding-mark.

Կէտորս, աջ *s.* whaler.

Կթան, աջ *a.* milch-

Կթեզէն *s.* milk-diet.

Կթեզի *s.* production, produce.

Կթեմ, էջի *va.* to milk: to gather, to reap, to get in, to harvest, to get in the harvest, to collect the fruits: *to win at play; - զկոն, to milk the cow; - զարի, to gather the grapes; Է բարե կաթն -, to skin a flint.

Կթիա *s. chem.* amygdalin.

Կթիայ *s.* drinking-glass; - ընկեր *s.* bottle-companion.

Կթոս *a.* tottering; staggering; lingering, languishing, languid, feeble, weak.

Կթոսիմ, էջայ *vn.* to totter, to languish, to grow weak; Կթոսէին բարձք նր, he could hardly keep on his legs; Կթոսէին դողոյրուն ծոռնիք նր, his trembling knees sank beneath him, or failed under him.

Կթոս, աջ *s.* fruit-basket.

Կթուիթ *a.* feeble, weak.

Կթուն *s.* milky kernel of fresh nuts.

Կթուցանեմ, ցի *va.* to enervate, to weaken, to enfeeble, to emaculate; - ցեալ *a.* S. Կթոս; - ցեալ ծոռնիք, feeble, tottering knees.

Կիզ *s.* burning; *a.* burnt.

Կիզական *a.* burning, caustic.

Կիզանեմ, զի *va.* to burn; S. Կիզում-

Կիզանողական *a.* burning, sharp, caustic; inflammable; combustible.

Կիզանողութիւն S. Կիզող-

Կիզանուա *a.* combustible, fit or liable to burn. [Կիզանուա-

Կիզէլն *a.* burning, scorching; S.

Կիզեմ, -եցուցանեմ S. Կիզում-

Կիզել, -զող *a.* combustible; caustic;

Կիզն *s.* wool; worsted. [s. incendiary.

Կիզողական *a.* incentive; caustic.

Կիզողութիւն, Կիզումն *s.* causticity; ignition; combustion; burning; conflagration.

Կիզում, զի *va.* to burn, to set on fire, to set fire to, to fire; - արեգական, to tan, to brown; to make swarthy.

Կիթ, Կթոյ or Կթի *s.* act of milking; milk, milk-diet: emulsion; - բ, the vintage. [Հարկանել to play on the -.

Կիթաւ, Է, ով *s.* guitar, cittern; -

*Կիթ *s.* worthless, good for nothing fellow, ne'er do well. [bit, piece.

Կիծ *s.* burn, ustion; smart: crumb,

Կիկլոս, աջ *s.* cyclop.

Կիճ, կճոյ *s.* marble; - կարծրակուռ, granit; Հանք կճոյ, --quarry.

*Կիճ *s.* sting of a bee.

Կին, կնոջ, կնաւ or կանամբ *s.* woman; wife, spouse; - մարդ, woman; ազգ կանանց, womankind, women, the fair sex; Թշամի կանանց, woman-hater; S. Կնատեայ; - ամուսկին, married woman, wife; Հնորհ, գեղ կնոջ, the grace, the charm of -; մանկահասակ - գեղեցիկ, a young beauty; - խնամ- անու ան, house-keeper; - սյրա-

սիրտ, heroine, courageous woman, championess; գեղեցիկ, նազելի, առա- բինի, բարեպաշտ, ամօթիլած. ողջա- խոհ, հաւատարիմ -, pretty, charming, virtuous, pious, modest or bashful, chaste, faithful -; ագեղ, սուկալի,

զարդասէր, Թեթեամիտ, կամազնաց, վաւիտամիտ, անհաւատարիմ, լիսի, սուվոտ -, ugly, frightful, coquette, giddy or volatile, capricious, fickle, faithless, immodest, lewd -; Հարկա-

նել Է սէր կնոջ, to be enamoured, smitten, in love with a -; - առնել, առնուլ, to take a wife, to wed, to marry, to take in marriage; - լինել ումբ, to get married, to be spouse of; - ամեղզուտար ուրուբ, to marry the daughter of; Կեալ չէ կնոջ, to live with a -; սլասրել, մորբրեցուցանել

զ-, to deceive or seduce a -; բռնա- դատել, սպականել զ-, to force, to dishonour a -; ծանր նստել կնոջ, to be with child, pregnant, in the family way; Էւ առ նմա մայր նր - յերկրէն Էգիպտացոյց, & her mother gave him an Egyptian wife; Էւ եղեւ ինձ -, & I took her to wife; կանանց տուն S. կա-

նանոց; կնոջ լըբենոյ սեսիլ անշուրհ, Հնորհ Է վերայ շնորհաց - ամօթիլած, unchaste woman never was fair; S. Ըստ, Ժամ, &c.

Կինաբարիս S. Խրուկ-

Կինամոմնն, Է, -ամինն, ոյ *s.* cinnamon; - Հայոց, an Armenian aromatic root. [մատակ, wild sow.

Կինճ, -ջ, կնճաց *s.* wild boar; -

Կիկթ *s.* sole of the foot; trace, track, Կիպարիս *s.* cypress. [foot-print.

Կիսաբաժին *a.* divided in halves;

-բաղանիք *s.* hip-bath; -բաց *a.* half open; -բերան *ad.* between the teeth,

muttered; -բուր, -ակ *s.* semicycle, semicircle, half-circle.

Կիսադեր *s.* half a line ; -գործ *a.* half done, imperfect ; -գունդ *s.* half-sphere, hemisphere ; -գու *a.* half-withered ; half-paralytic.

Կիսադաւան *a.* heretical ; -դէք *s.* demi-god ; a hero.

Կիսաթափանց *a.* translucent, -lucent ; -իկ *a.* semi-transparent, diaphanous ; -թեւ *s.* hemipteron ; -թռակ *a.* paying half for pension or board ; on half-

Կիսաժամ *s.* half an hour. [pay. Կիսալիւր *a.* half-full ; -լըս *a.* half-luminous. [half cut ; half killed.

Կիսախողտոյ *a.* having the throat

Կիսակ *s.* sharp, diesis ; *S.* -կատար ;

-կաթուած *s.* hemiplegy, -plexy ;

-կառք *s.* chariot, "coupé" ; -կատար

a. half done, unfinished, imperfect,

incomplete ; -կենդան *a.* half alive ;

half dead ; -կեր *a.* half eaten ; -կէզ *a.*

half burnt ; -կուժ *s.* half a jug or jar-

ful ; -կուր *a.* cut in two, in half ; cut

off at the middle, divided in halves or

in two, bipartite ; -կոշիկ *s.* half-boot.

Կիսահաղագ *a.* half uttered ; -բե-

րան , half-open mouth ; -հասակ *a.*

young ; -հաս *a.* half cut off ; -հաս *s.*

harpy, monster half bird half human ;

-հասամ *a.* half believing, believing

in part.

Կիսաձայն *s.* half-tone ; semi-vowel ;

mus. diesis, semi-tone ; flat ; -ձայնեմ

va. to mark with a flat ; -ձեռնոց *s.*

mitten ; -ձի *s.* mule.

Կիսամահ *a.* half dead, faint ; swooned,

fainted ; -մասն *a. s. ad.* half ; -մաս-

նեայ *a.* half, in part, imperfect ; -մարդ,

-մարդի *s.* monster, half-human ; eun-

uch ; -մեայ *a.* half-yearly ; -մեռ *a.*

half dead ; -մեկայ *a.* half-monthly.

Կիսայտր *a.* partly raised, half afoot,

half up ; -այր *S.* Կիսամարդ ; -այրեայ

a. half burnt.

Կիսանդրի *s.* bust, head & shoulders,

half-length ; -նիս *a.* hemiedric ; -նկար

or -պատկեր *s.* profile ; -նձն , -նձնեայ

a. down to the waist ; -նուն *a.* mutil-

ated (word).

Կիսաչափ *s.* half-measure. [ing half.

Կիսապարզեւ *a.* parsimonious, giv-

Կիսասարկաւազ *s.* subdeacon ; -ուժ

s. -ate ; -ry.

Կիսսեւեւ , -սեւ *a.* brown ; -սեւեւ

a. epicene ; -սասուածք *S.* Կիսադէք .

Կիսաս *S.* Կիսակուր ; -սող *s.* he-

mistisch.

Կիսարձան *S.* Կիսանդրի .
Կիսաւեր *a.* half ruined ; -ուրցն *s.*
prime of life.

Կիսափակ *a.* half closed ; half open.

Կիսաքառորդ *s.* octant : eighth part.

Կիսաքոյր *s.* half-sister.

Կիսեղբայր *s.* half-brother.

Կիսեղի *a.* half-warm, tepid.

Կիսեմ , էջի *va.* to divide into two

parts, to divide in halves.

Կիսենթամնայ *s. gr.* division.

Կիսեփեաց *a.* half or partly cooked.

Կիսէշ *s.* mule, half ass.

Կիսողբակ *s. mus.* semi-tone.

Կիսովն *ad.* half, in part, by halves.

Կիսօրեայ *a.* dead prematurely.

Կիզու *s.* Greek word. cube.

Կիտադրեմ , էջի *va.* to establish, to

determine, to prescribe ; *S.* Կէս-

Կիտակ , աջ *s.* point, rule, guidance.

Կիտակուլ *a.* swallowed by a whale

Կիտանիշ *a.* punctuated. [(Jonah).

Կիտաս *S.* Կէտաս . [maciti.

Կիտիս *s. chem.* cetin, cetine, sper-

Կիտուած , պ , ոճ *s.* dotting, point-

ing ; embroidery ; enamel ; -ագործ ,

այ *s.* embroiderer ; enameller.

Կիտր *s.* citron, lemon, lime ; -աս *s.*

citrate ; -ան *s.* cedrat, citron ; -անեի ,

-անի *s.* cedra, citron-tree.

Կիր , կրոյ , ոճ *s.* lime ; *chem.* calx ;

Կենդանի , շիջեալ , պարարտ , վախ ,

չբարբախտական - , quick- , slack- , fat-

or white- , meagre- or brown- , hyd-

raulic- ; հռոմէական - , Roman ce-

ment ; փոխարկել ի - , - գործել ,

to reduce to - ; to calcine.

Կիր , կրի *s.* wooden bowl, vat, trough ;

med. albura, morphew (a malignant

itch).

Կիր *s.* the suffering, passion, any

exterior influence ; - , ի - արկումն ,

use, usage, common practice ; ի - ա-

ծել , առնուլ , արկանել , to put to use,

to make use of, to employ, to use ; to

practise, to put into practice ; to ex-

ercise ; չարաչար ի - արկանել , to ab-

use, to misuse.

Կիրակագիր *s.* domenic letter.

Կիրակամուս *s.* sunday eve, saturday

night.

Կիրակէ , Կիւր- , ի *s.* sunday, the

Lord's day ; նոր , կանաչ or աշխարհ-

ամառան , կարմիր - , first, second,

third sunday after Easter.

Կիրառութիւն *s.* use, employment ;

չարաչար - , misemployment, misuse, misusage.

Կիրթ *a.* well-bred, well-educated, versed, expert, experienced, practised; - *ախորժակ*, exquisite taste; ընդ - *անցանել*, to exercise, to practise, to experience; լ - *անցուցանել*, to instruct, to teach, to educate, to bring or train up; *ի* - *անկանել զճեա իրիք*, to devote, to dedicate oneself to; *ի* - *ձգեալ հասանել ուձեք*, to gain on or close up with one running; *S.* - *բ*.

Կիրթերասան *a.* well-bitted, soft-mouthed, docile, subdued, tractable.

Կիրթք *s.* exercise, practice, experience, instruction, knowledge; *ի* - *Թս առաքինութեան միւել*, to exercise or practise virtue; *անցանել լ* - *Թս իրիք*, to get used or accustomed to.

Կիրճ, կրճից, ճաց *s.* pass, defile, narrow passage; straits, channel; neck, isthmus; *աւնող*, *ուհել զս*, to hold or defend a pass, to be master of the communications, to hold the roads, to close the passage.

Կիրք, կրից *s.* passions; movement of the soul, emotion, sentiment, feeling; animal passions, sensuality, vice; suffering, pain, torment; accident; attributes, properties; - *լուսնի*, phases of the moon; *յոյզք կրից*, transports, fits of passion; *զաւցու*, *խօլահան*, *մուկդին*, *կատաղ* - , blind, extravagant, furious, outrageous passion; *յուզել զկիրս*, to stir up, to provoke or excite the passions; *գգուել զկիրս*, to flatter, to soothe one's passions; *անձնամասն լինել ի կիրս իւր*, to give oneself up, to abandon oneself to one's passions, to indulge, to let loose, to gratify one's passions; *ի գժուարին կիրս գտանել*, to find oneself in a painful, embarrassing or awkward position; *տուաճել զկիրս*, to rule, to subjugate or control one's passions, to bring one's passions under subjection; *S.* *Թափ*, *իշխեմ*, &c.

Կից *a.* united, joined, conjoined, connected, annexed; contiguous, adherent, adhesive, sticking; adjoining, abutting, lying close to; *ad.* conjointly, together, at the same time; - *ըն* - *Թանալ*, to run together; to concur with, to cooperate; to compete; - *լի* - *նել*, to be annexed; - *բ* *s.* joint, conjunction, union : kick, kicking; - *բ բա*

նից, composition, texture; - *բ ճանա* - *պարհի*, place where four roads meet or cross, cross-road or -street; - *բ անդրեաց*, group of staturary; - *ս ար* - *ձակել*, *ընկենուլ*, *հանել*, to kick, to fling out or kick up the heels.

Կիցընից *a.* kicking, vicious, apt to kick. [*kick.*]

Կիււ - *s.* cuckoo.

Կիւս, - *ահմայ*, *ից* *s.* soothsayer, conjurer, enchanter. [*black art.*]

Կիւսահմայութիւն *s.* demonology,

Կիւրահէ *s.* sunday; *սրբել զս*, to observe or keep the sabbath.

Կիւրբի *s.* kestrel, small hawk.

Կլայ, *ի* *s.* castle, fortress, fort.

Կլանեմ, կլի *va.* to swallow; to devour; to ingest, to absorb; *ողի* - , - *զօգս*, *զըւնչ*, to breathe, to take breath; - *գբանս*, to listen eagerly.

Կլափաշարժ *a.* crotaphites.

Կլափն, փին *s.* jaw, jawbone.

*Կլարուկ *s.* pimple.

*Կլթիկ *S.* Հէճկլուրք. [*biscuit.*]

*Կլիկ or Կլիկիկ *s.* ring-shaped ship-
Կլիմ, - *այ*, *ի* *s.* clime, climate.

*Կլուկ *S.* Առոք.

Կլուցանեմ *va.* to cause to swallow.

Կծանեմ, կծի, Կծասեմ, էջի, կծեմ, էջի, Կծեցուցանեմ, ուջի *va.* to prick; to sting; to nip, to bite; to pique; *կծանել զճաց*, to cut or break bread; *ձեռն իմ կծէ*, my hand itches.

Կծիծ *s.* nibbling, stealing a little at a time; *s.* pickpocket; *ից*. swindler, sharper, cheat.

Կծիկ, կծկի or կծկան *s.* clew of yarn, ball of thread; *a.* wound in a ball, squat, clustered, crouching; *պա* - *տել ի ն*, to wind up, to wind into balls or skeins; - *կալ*, to crouch, to squat; to sit on one's heels; to creep.

Կծծի *a.* stingy, saving, scurvy, niggard, beggarly, paltry, shabby, mean, sordid, penurious, parsimonious, avaricious, covetous: filthy, dirty, impure, unchaste.

Կծծանք, Կծծութիւն *s.* shabbiness, meanness, avarice, stinginess, penuriousness, sordidness, parsimoniousness, sordid avarice: impurity, foulness.

Կծկեմ, էջի *va.* to wind, to coil up, to make into a clew or coil; to bind, to narrow, to contract, to straiten; - *զձեռն յարքատաց*, to shut one's hand

from, to be close-fisted, hard with the poor; -իմ *vn.* to squat down, to crouch, to cower; to be contracted, shortened; to shrivel up, to grow narrow.

Կծկուի. -ու մի *s.* shrinking, contraction, shortening, shrivelling; squatting; cramp.

Կծմինծուկ *s. bot.* garden-creesses.

Կծու *a.* sharp to the taste, sour, acid, tart; *fig.* pungent, biting, piquant, slandering, rude, satirical.

Կծուարեղ *s.* bitter, bitter remedy or cure; -ս առնուլ, to drink bitter draughts or a potion made of bitter herbs. [smarting.

Կծուած, ոյ *s.* stinging, pricking;

Կծուակիծ *a.* biting, sharp, acute, caustic, poignant: - առնել, to burn, to scorch; to pain, to torture. [to pick.

Կծուեմ, էջի *va.* to gather, to pluck,

Կծուութիւն. Կծուութիւն *s.* sourness, sharpness, pungency, acidity, tartness; *fig.* bitterness, acritude, causticity. [shuttle.

Կկեմ, էջի *va.* to weave with the

Կկզայծ *a.* scowling, lowering, gloomy, sullen, austere.

Կկզիմ, էջայ *vn.* to sit squat, to squat down, to sit on one's heels.

Կկոց, ի, աւ *s.* weaver's shuttle.

Կկոցիմ, ցեալ *vn.* to grow hollow, to sink in; Կկոցեալ աւջբ, hollow, sunken eyes; ի դուրս կկոցեալ աւջբ, starting-

Կկու, աջ *s.* cuckoo. [eyes.

Կկուզ նստիմ *S.* Կկզիմ.

Կկէմ, էջի *vn.* to blow, to blossom, to bloom, to open.

Կկարթբ *s.* amulet, talisman.

Կկեղ *s.* walnut-husk.

Կկեր, ից, -ական, աջ *s.* clerk, clergyman, ecclesiastic; clergy; -բ, the clergy, churchmen.

Կկերական *a.* clerical, priestly.

Կկերանոց *s.* seminary.

Կկերիկոս, աջ *S.* Կկեր; -ական *a.* clerical; -արան *s.* seminary; -ու թի *s.* clerkship; holy orders; ի ձեւ -ի, in clerical attire.

Կկզային *a.* insular.

Կկզեակ, էկի *s.* islet, small isle.

Կկզեյի *a.* insular; *s.* islander.

Կկզի, զէոյ, զեայ *s.* isle, island; Բրիտանիական -բ, the British Islands.

Կկթեմ, էջի *va.* to knot, to tie in a knot, to make a knot, to tie up.

Կկթկսոյ *s.* indissoluble knot.

Կկզկիմ *vn.* to afflict oneself, to be disheartened, discouraged, to grow faint-hearted, to languish.

Կկկաթ *a.* languishing, amorous, affectionate; tenderest, fondest, most heartfelt, passionate, cordial; -նայիլ, to look lovingly at; to woo; -եմ *vn.* to be enamoured of, smitten with, to burn for, to be ardently attached to, very fond of; to long for, to pant after, to sigh or die for. [S. Կկկաթեմ.

Կկկզաթ *S.* Կկկաթ; - լինիմ, Կկկզամ

Կկկզանք *s.* excrements, evacuation, ordure; *fig.* scum; waste, loss; - չբաւ, չաւայ, scoria, dross, slag; -նայ սուղորութիւն, old customs, obsolete usages; իբրեւ զ-նս համարել զմմ, to look upon, or to count all things as but dross.

Կկկզեմ, էջի *va.* to strain or pass through a filter or strainer; to defecate, to clear from dregs, to purge of lees or impurities; to fine, to filter, to refine, to clarify.

Կկկզու մնի *s.* defecation, purification.

Կկզինդր, -նար, սրի, սրոց *s.* tile, pantile; - բառանկիւն, brick; - տափարակ, flat tile; Թրծոց, փուռն - ոյ, tile-kiln; ծածկել -օբ, to tile, to roof; տանիք ծածկեալ -օբ, tiled roof.

Կկզնարադործ, աջ *s.* tiler, tile-maker.

Կկզուխ *s. bot.* elecampane, star-wort.

Կկուիմ, էջայ *vn.* to shrivel up, to shrink, to double up, to contract, to collapse, to cuddle or coil up.

*Կկզանք, Կկզեմ *S.* Փականք, Փակեմ. Կձածեփ *s.* stucco; - յատակ *a.* marble-paved. [ment.

Կձատակ յատակ *s.* marble-pave-

Կձեայ *a.* of marble, marble, mar-morean.

Կձեայարկ *a.* marble-roofed.

*Կձեոյ or Կպեճ *S.* Կեղեւ, Փեճնկ.

Կձիճ, կձից *s.* pot, earthen-pot,

Կձղակ, աջ *s.* hoof. [pipkin.

Կձղակաբաժիմ, -բալն, -չերձ *S.* Թամթահերձ. [or callous.

Կձղականամ, աջայ *vn.* to grow horny

Կձղակաւոր *a.* hoofed, having hoofs.

Կձղանամ *S.* Կձղականամ.

Կձուեմ, էջի *va.* to merely say, to confine oneself to saying; * to bark, to peel. [skeleton; carcass; corpse.

Կմախիք, խեայ, Կմախք, խայ *s.*

Կմբեայ *s.* umbo, the boss of a shield or buckler.

Կմբեթ, &c. S. Գմբեթ, &c.

Կմբեթանի s. pl. cupolas, domes.

Կմբեթեայ S. Կմբեայ.

Կմարուկ s. bot. mercury, dog's caul.

Կնազեր sf. concubine, kept woman.

Կնաթող, -հան, սց s. who puts away his wife.

Կնահանուէր s. repudiation; divorce.

Կնամարդ, -ի a. effeminate, timid, weak.

Կնամոլ, -ի, -ութի S. Իգամոլ, &c.

Կնասեր S. Իգասեր; -սիրութիւն s. fondness for women; uxoriousness.

Կնաս, սց a. S. Կնամարդ; faint-hearted, poor-spirited, cowardly, base.

Կնասաձորձ s. a sorry garment; rag, tatter. [woman-hating.

Կնասեայ, եցի, ցայ a. misogynous,

Կնասեցութիւն s. misogyny.

Կնասիր, եցայ տ. to grow effeminate, to become enervated, feeble, cowardly.

Կնասութի s. effeminacy, cowardice, softness, faint-heartedness, pu-

Կնայեալ a. effeminate. [sillanimity.

Կնացուցանեմ, ուցի սա. to sensualize, to enervate, to emasculate, to unman.

Կնաւոր S. Կանամբի.

Կնգմէնի s. ermine.

Կնգուղ, գղի or գղոյ s. cowl, hood; monk's gown or frock.

Կնդակ, սց a. bald; S. Կնասկ, &c.

Կնդեմ, եցի սա. to tear out the hair; *to strip off leaves; fig. to ill-treat.

Կնդրկաբեր a. producing incense, thuriferous; -խառն a. mixed with frank

Կնդրկեայ a. of oliban. [-incense.

Կնդրակ, բկի, կայ s. olibanum, frankincense; benzoin; -երեւելի,

Կնի S. Ձկնի & Կինք. [pure --

Կնիւն, ոյ, ու ս. sedge, flag, rush; -աբեր a. producing --

Կնիք, կնքոց s. seal; signet; stamp, impression of a seal; signature; mark,

figure, sign, character; proof, witness; confirmation, sentence; sign of

the cross; baptism; mus. tone, sound; -Հօր, the only Begotten Son; -ան-

մահութի, the seal or stamp of immortality; -անփակ, flying seal; -

կուսութի, maidenhead, hymen; -ազգատոհմի, coat of arms, armorial

bearings, crest, arms; -գրամոյ, die, stamp; -բանից, conclusion, end; -

հարկանել, to affix one's seal to, to

seal; ււծանել, պարզել զ-, to unseal, to break the seal; -տալ, to baptize; to seal up, to terminate, to finish; -տանուլ, to receive baptism, to be baptized; տանուլ զդք ի կնքոյ, to stand godfather or godmother to; -բանիս, after all, in fine, in short, in a word; -զնել բանից, to wind up a speech, to conclude a discourse.

Կնկրակ s. a small hood.

Կնկրաւոր a. hooded, wearing a hood or cowl; s. capuchin monk or nun.

Կնձաձայն a. affected, prim; flatter-ing, wheedling.

Կնձի s. elm; -ք --plantation, grove of -s. [(for oxen).

Կնձակ s. the extremities of a yoke

Կնձանամ, սցայ տ. to become as a wild boar; fig. to grow haughty, proud,

Կնձափող s. siphon. [fierce, insolent.

Կնձթագէմ, -կերպ, -ցեալ a. hog-gish, resembling a wild hog.

Կնձթեղ a. having a large snout.

Կնձիթ, ճթայ s. snout, muzzle, nose; trunk, proboscis; -ամպոց, water-spout.

Կնձիթի, ճթան s. sesame, sesamum.

Կնձիռն, ճան s. knot, tie; pucker, wrinkle; frowning; frown; embar-

arrassment, entanglement, complica-tion, intrigue, scrape, difficulty, hin-

derance, hitch; -ծնանել յերես, to contract or knit one's brows, to frown;

to look gruff, to put on a surly look;

to turn up one's nose, to make wry faces; հասանել, բանալ զ-ն, to de-

cide a question, to solve or set at rest a disputed point; -կաւոյ, plaits,

folids; -խաղող, husks of pressed grapes; S. Կոխած.

Կնձուեմ, եցի սա. to wrinkle, to con-

tract, to pucker up; to embarrass, to confuse, to render intricate, to com-

plicate; -իմ տ. to wrinkle, to be wrinkled; to frown, to knit one's

brows, to scowl; to become entangled, complicated.

Կնութիւն s. female sex; woman-

hood; marriage, matrimony; լինել ումք -թի, to marry, to wed a hus-

band; տանուլ -թի or ի -, to take to wife, to espouse, to take in marriage;

տալ ումք դուստր իւր -թի, to give one's daughter in marriage; խօսել զաղկինի որդւոյ իւրում -թի, to de-

mand a maiden as wife for one's son.

Կնուճք *s.* baptism.

Կնչեմ, Գնչեմ, Էյի *vn.* to grunt.

Կնչիւն *s.* grunt, grunting; - կանա-յի, caressing, coaxing voice.

Կնթուղա *s.* beast half camel half wild-boar, chimera.

Կնասկ, աջ *a.* bald, --headed or -pated; Էլ -, ԷԼ -, go up, thou bald head, go!

Կնասնամ, աջայ *vn.* to become bald.

Կնուացուցանեմ, ուցի *va.* to make bald, to depilate, to cause the hair to fall off.

Կնանտոց, աջ *s.* plectrum, ivory wand to play on a musical instrument with; bow, fiddle-stick.

Կնսուժիւն *s.* baldness, depilation; *chem.* chondrine.

Կնքաբանութի *s.* blazon, heraldry.

Կնքագրամ *s.* oblation at baptism.

Կնքադէպ, -դէտա *a.* baptized.

Կնքահայր *s.* godfather, sponsor; - լինեւ, to stand godfather; - ուժիւն *s.* the state of a - .

Կնքամայր *s.* godmother, sponsor; - լինեւ, to stand -; - ուժիւն *s.* the state or office of a - .

Կնքամոմ *s.* sealing-wax.

Կնքանշան *s.* arms, coat of arms, escutcheon, armorial bearings.

Կնքապահ, -պեա *s.* keeper of the seals, the Lord Keeper, Lord Chancellor.

Կնքատու, աջ *a.* baptizing, conferring baptism; *s.* the Institutor of the Sacrament, of Baptism.

Կնքաւոր *a.* baptized; - ուժիւն *s.* baptism; spiritual affinity.

Կնքեմ, Էցի *va.* to seal, to close with a seal, to affix a seal, to seal up; to mark, to stamp, to sign; to hide, to cover, to close, to shut up; to confirm, to ratify, to verify; to conclude, to decide; to pronounce sentence; to seal, to complete, to terminate, to finish; to baptize, to confer baptism; to sign with sign of the cross, to make the sign of the cross; - նշարաւ, to wafer; - արեամբ, to seal with blood; դաշն հաշտութեան -, to conclude a treaty of peace; - իմ *vn.* to be sealed, concluded, baptized, &c.; կնքեցաւ ուխտ հաշտութեան, peace was made between.

Կնքիչ *s.* sealer; *a.* conclusive.

Կնքոց, աջ *s.* seal, signet-ring.

Կշայ, կշ *s.* pitch, bitumen.

Կշու, կշոց *s.* balance; *ast.* Libra, the Balance; steel-yard, weighing machine; weight, heaviness, ponderousness; equilibrium, poise; equivalent, equal value, counterpoise; proportion; parallel, comparison, likening; trial, examination, ponderation, judgment; *a.* equal, just, tantamount, equivalent, proportional; *ad.* equally, justly, exactly, proportionately; perpendicularly, directly over, vertically; զշէք or լուծք կշոց, scales, pair of scales; ծանրոցք կշոց, counterpoise, the weights of a steel-yard or beam; նժար or թաթ, սլաք, լծակք կշոց, the scales, the tongue, the beam of a balance; - գահեկանաց, money-scales; - անթոց, tare, tare & tret; - հաւասարութե, equilibrium, counterpoise; - տեսակարար, յարաբերական, բացարձակ, specific, relative, absolute weight; - քաղաքական, balance of power; - տաղաչափական, the scan or measure of verses, prosody; - գասկաւ, exactly, precisely; - վերուստ ի վշոյր, in equilibrium; perpendicularly, vertically; կշով, by weight; զնոյն կշով, as much, equally, of like measure or weight; կանոն կշոց, մայր -, standard-weight; պաշտօնեայ կարգեալ յուղութի կշոց, officer appointed to mark weights & measures; սահմանել զ-ս, to stamp with the public mark; - արդար, correct balance, scales; just weight; - նենգութե, false weight; - սուութե առնել, to falsify weights or scales; զմէտ կշոյն անալլայակ ունել, to hold the balance evenly; to counter-balance, to --poise, to --vail, to equipoise, to equilibrate; - գասկաւ գործել ինչ, to go by rule & compass, to do every thing with weight & measure; գնել ինչ ի - ոսկոց, to pay exceedingly dear for, or at an extravagant rate; գնել զպուխ ի - ս, տալ զանձն ի - ս, to risk oneself, to incur danger, to run into jeopardy, to expose oneself to death, to carry one's life in one's hand, to encounter danger or death; ի - մատուցանել, գնել ի - ս մտաց, to ponder, to examine, to consider, to weigh; ի - մտանել, to be weighed, carefully pondered or considered; ի - գնել զոր լե ումք, ի - լե միւեանս արկանել, to compare with;

ի - բերեալ համեմատել, ի - համեմա-
տութե բերել, ի - կալ լե ուժեք, to be
compared with, to compare oneself
with; զ-ն ընդունել, անուղ անդրէն
զ-ն, to receive the equivalent, or in
exchange; կորուսանել զ- կայից, to
lose the balance or equilibrium; - հա
շուի, balance, balance-sheet; աննել
զ- հաշուի, to strike the balance; -
աննել զհաշիւ, to balance or settle an
account; սլահասպանք կշռոյ, սլահաս-
նեալք կշռով, door-keeper, porter; S.
Չուգութիւն.

Կշռաբանութի, -գիտուի s. statics.
Կշռագործ, այ s. balance- or scale-
maker.

Կշռադատեմ va. to weigh in the
mind, to ponder, to consider, to re-
flect upon; to compare, to confront;
* to conjecture, to judge by guess;
-տուութիւն s. conjecture.

Կշռակի S. Կշիւ a. ad. [disinterested.
Կշարար a. judging rightly, just,
Կշոպցոյց s. baroscope.

Կշուար a. important, weighty;
distinguished, much respected, emi-
նաւորի a. ponderable. [nent.

Կշեմ, էջի va. to weigh, to meas-
ure; fig. to weigh, to calculate, to
examine, to ponder on, to take into
consideration; to compare, to con-
front; to shoot, to dart, to take good
aim at, to hit the mark; քաջ -, to
weigh well, to ponder, to reflect with
mature consideration, to pause; -
զիտու իւր, to be cautious in one's
words; - զիտարէն, to return like
for like, to recompense, to reward, to
renumerate; - զհարուածն, to strike,
to adjust one's blow; - զինզան, to
poise or cast a javelin; - զամենայն
աշխարհս, to be worth the whole world;
ըստ կշեւոյ ահան, judged by eye-
sight; Էւ ոչ կշուցի արծաթ լե գնոց
նորս, neither shall silver be weighed
for the price thereof. [quiter, rewarder.

Կշիւ, Կշուղ s. weigher; judge; re-
Կշորդ, այ s. steel-yard; - զսպա-
նակաւ, spring-balance; S. Նժար.

Կշոց, այ s. weighing-machine; S.
Կշիւ, Կշորդ.
Կշուած, ոց s. weighing.

Կշուութիւն s. weight, heaviness,
weighing; fig. examination, judgment,
consideration; proportion, equality;
comparison; ast. libration; ժէս -թէ,

equilibrium. [rytes, baryta.

Կշուն s. chem. barium; -իկ s. ba-
Կշտադուս. adulterer. [glutted.
Կշտալիր a. stuffed full, gorged,
Կշտամբանակ S. -սպանակ.

Կշտամբնք s. reproach, upbraiding,
reprimand, admonishing, reproof, re-
prehension, rebuke, scolding, chiding;
correction, admonition: adjuration.

Կշտամբեմ, էջի va. to reproach, to
reprove, to scold, to reprimand, to
admonish, to chide, to reprehend, to
rebuke, to censure; to correct, to pun-
ish; to raise an outcry against, to cry
out, to inveigh against: to adjure, to
exorcise. [exorcising.

Կշտամբիչ a. scolding, grumbling:
Կշտամբուի S. Կշտամբանք. [armlet.
Կշտապանակ, այ s. tablet? bracelet,
Կշտապինդ a. glutted, surfeited,
very much satiated; ad. to satiety; -
ուակել, վայելել, - սնդիլ, to eat one's
belly full, to eat one's fill, to cram
oneself. [surfeit, cloyment, repletion.

Կշտանդուութիւն s. satiety, fulness,
Կշտացաւ s. med. stitch, glancing
pain in the side; pleurisy.

Կողեկաճառ s. butter-dealer.
Կողի, դւղյ s. butter; S. Կարաղ.

Կողակ, այ s. architrave; lateral
construction; wood-work, frame work,
planks, joists; * back of a house.

Կողպատ, այ s. woman's veil; -եմ
va. to veil.

Կողուն, ուն or ոխն, ուամբ, * -ուակ
s. camlet, camelot, camel's colt.

Կոթ s. handle; - զանակի, haft of
a knife; - աւելի, broom-stick or
-handle; S. -ուն & Մեղիս.

Կոթող, այ s. obelisk; -եմ va. to set
up, to erect an -.

Կոթուն s. stalk, stem; pedicle.

Կոլինջ S. Խուլինջ.

Կոլոդ s. chem. collodion; * -լութ s.
female head-dress.

Կոխ s. trampling or stamping upon;
a. trampled upon, trodden underfoot;
- ճանապարհ, beaten or frequented
track, public road; սալ ի -, to give
to be trampled on, to cause to tread
on; Կրկինք չէւ էին - . no one had as
yet entered heaven.

Կոխած s. husks of grapes, refuse
from the wine-press.

Կոխան S. Կոխ s. a. - աւնել, զնել,
to tread, to tread upon, to trample or

tread under foot; - լինել, կալ, to be trodden, trampled under foot; - տալ, S. տալ է Կոխ.

Կոխեմ, էջի va. to tread under foot, to trample on; to rack, to grind; to press, to crush, to squeeze; fig. to trample upon, to grind down, to ride roughshod over, to set at nought; to invade, to make an invasion; առ սանն, to trample under foot, to stamp upon; - մարդկան զմեմանս, to crowd or crush one another; - զբանակս, to surprise, to make oneself master of, to take possession of the enemy's camp; - զսուսն ուրուք, to make a descent on, to invade; յիշխանութի, to attain to dignity or honour, to be invested with power. [pump.

Կոխել a. trampling; - ջրհան, force-Կոխումն S. Կոխան s.; լինել է -, to be trodden under foot; տալ է -, to give to be trampled on.

Կոծ, ոյ, ուլ s. lamentation, complaint, mourning, weeping, tears; blow; undulation; - դնել, առնել, առնուլ, կոծել -, է - մտանել, to wear mourning, to complain, to lament, to deplore; - մեծ առնել, - դառնութի առնուլ է վերայ ուրուք, to make great lamentation; to chant mournful hymns, to sing dirges over; - ջերմացուցանել, to cause to weep with exceeding bitterness; է - մերկաց ծփել, to rise or toss about in waves, to be agitated, billowy.

Կոծադիր a. lamenting, weeping. Կոծական a. deplorable; weeping, Կոծամ S. Կոծիմ. [plaintive.

Կոծանք s. fluctuation, heaving, swelling of the sea. [ers.

Կոծապար s. chorus of hired mourn-

Կոծասեղի s. place of tears, house of mourning.

Կոծեմ, էջի va. to beat, to strike, to reiterate blows; - գրէմն, to give a slap on the face, a box on the ear; - զկուրծս, to beat one's breast; - զանձն, to bruise oneself; - զբք, to deplore, to lament, to bewail one; - զհողմն, to beat the air, to labour in Կոծիծ s. wart, excrescence. [vain.

Կոծիմ, էջայ vn. to wear mourning; to deplore, to lament; to be beaten, tormented; to be agitated, to upheave,

Կոծոխուր S. Մոր bot. [to undulate.

Կոծուսն S. Կոծանք.

Կոկ a. smooth, polished, glossy; tidy, set in order. [bush; bullace-tree.

Կոկան s. sloe; bullace; - էնի s. sloe-Կոկեմ, էջի va. to smooth, to polish, to gloss; to put or set in order, to

*Կոկիկ a. clean, neat, tidy. [arrange.

Կոկնուս a. gravelly, sandy, stony.

Կոկող a. poor & proud; bombastic.

Կոկողբան a. boastful, bombastic; - էմ՛ն. to boast, to brag, to vapour, to talk ostentatiously; to tell boastful stories.

Կոկողբանութի s. magniloquence, boasting, bragging, pomposity; sophistry.

Կոկողանամ, աջայ, - զիմ, էջայ vn. to grow proud, puffed up; to walk, to act or to talk in a stately, boastful or imposing manner; to strut, to stalk.

Կոկողանք, - զուսն S. - զբանութի.

Կոկողվիզ a. puffed up, bluff, haughty, stately, lofty, ostentatious,

*Կոկող s. tailless hen. [supercilious.

Կոկոն, աջ, էջ s. flower-hud; * - աջք, protruberant eyes.

Կոկու, է s. bot. nenuphar, water-

*Կոկու s. testicle. [lily.

Կոկովանք s. high flown discourse; boasting, swaggering; S. Կոկով.

Կոկորդ, աջ s. throat, gullet, gorge; wind-pipe, larynx.

Կոկորդակ, - լիր ad. at the top of one's voice, with open mouth.

Կոկորդակիս a. speaking gutturally;

Կոկորդիկ, - ոս s. crocodile. [guttural.

Կոկութիւն s. rough-hewing, modelling, trimming; cleanness, neatness, tidiness.

Կոհակ, աջ s. billow, wave, swell, surge, breaker; fig. mountain, hill, height, eminence, rising ground;

Վրփրադէլ - բ, foaming billows.

Կոհակակիր, -ւէս a. rough, swelling, billowy. [tossed.

Կոհակակոծ a. wave- or tempest-

Կող, էջ s. side, rib, flank; part; fig. woman; wife; լ - աջ ad. aside, awry, sidelong; առ է - S. Չառ է -; անդէն է - է, directly, at once, forthwith; է - լինել, to stretch or lay oneself down, to lie down, to go to bed; - բ գրեանց, cover or binding of a book.

Կողաթոքացաւ s. pleuropneumony.

Կողակիթ ջերմն s. pleurisy. [(Eve).

Կողածին a. produced from a rib

Կողակից s. consort, wife, spouse.

Կողահոս *a.* flowing or issuing from
Կողամուկ *s.* pleura. [one side.

Կողամայր *s.* colia, or -s (fish).

Կողացաւ, -ութիւն *s.* pleurisy.

Կողաւոր *a.* strong-sided, heavy-flanked, robust.

Կողաբակ լինիմ *vn.* to cease being a partisan or adherent, to quit or abandon any one's party, to be disaffected.

Կողեալ *ad.* leaning or inclining to one side. [mar. iron-clad.

Կողինաւոր *a.* armed with a cuirass;

Կողինձ, ոյ *s.* bread-crust.

Կողինջ *S.* խղունջն.

Կողկողալին, -ձայն *a.* groaning, moaning, wailing; plaintive, mournful, querulous; lamentable, sorrowful; *ad.* painfully, sorrowfully, most sadly, lamentably, pitifully.

Կողկողանք *s.* whining, groaning, tears, lamentation, complaint; compassion, pity. [or compassion.

Կողկողեցուցանեմ *va.* to excite pity

Կողկոյլթ *S.* chin; *S.* Ստորդ.

Կողկոյլմ, եցայ *vn.* to groan, to moan, to wail, to bewail, to bemoan, to complain, to lament; to beseech, to implore, to entreat.

Կողկողումն *S.* Կողկողանք.

Կողմակալ, -մանակալ *S.* Կողմակալ.

Կողմանադիացիկ *a.* walking late-

Կողմանակի, -ւոր *S.* -մնակի. [rally.

Կողմանիմ *S.* Կող լինիմ.

Կողմանոց *s.* the jutting or projecting part of a building.

Կողմն, մանց *s.* flank, side; side, part, party; climate; confine, quarter, canton; country, soil, region, land;

-մանք աշխարհի, cardinal points; հակառակ -, the wrong side; the opposite party; ահար -, weak side; Ի մի -, aside, apart; առ Ի -, slantingly, awry, sideways, laterally; Ի մի - թողուլ, to set apart, to lay aside; Ի - լինել, անկանիլ, to lean on one's side, to lay oneself down, to repose; Ի - առնել Ի վերայ մահճաց, to place in bed, to put to bed; Գոթիլ - Ի - մանէ, to turn from side to side; - տալ, to recede, to retreat, to draw back; Ի - ելանել, to retire from, to withdraw oneself, to stand aside; ունել զ- ու - րուք, to take up the cudgels for, to take one's part, to range oneself on the side of, to side with one; Երկուցուն իսկ - մանց հաճոց լինել, to run

with the hare & hold with the hounds, to contrive, to stand well with opposite parties; ոչ միում յերկուցունց - մանցն լինել ձեռնառու, to preserve neutrality, to remain neutral; Ի վտանգէլ յերկուց - մանց՝ հարկ է զթէթէւն առնուլ Ի յանձն, of two evils choose the least; նստու Ի - մանէ նորա, he sate near him; Ե ո՞ր -, whence? յոր -, which way? Ի կողմանէ տան, near the house; յայսմ - մանէ, on this side; Ի միւս - մանէ, on the other side; յերկուցունց - մանց, on both sides; Ի - մանց - մանց, from different parts; Ի - մանս - մանս, in various parts; Ի միոյ - մանէ ցմբան, from one side to the other; through & through, right through; յսմ - մանց, on all sides or hands; from all quarters, everywhere; յինէն - մանէ, on my side; on my part, as for me; Ի ձէնջ - մանէ, from you; in your name.

Կողմնագրութիւն *s.* chorography.

Կողմնածու *s.* partisan. [-ութիւն.

Կողմնակալ, -ութիւն *S.* Կուսակալ,

Կողմնական *a.* oblique, diagonal; crosswise, indirect; -կի *ad.* laterally, obliquely, sideways, indirectly.

Կողմնակից, &c. *S.* Կուսակից, &c.

Կողմնապահ, -պետ *S.* Կուսակալ.

Կողմնաւոր *a.* partial; -սիրութիւն *s.* partiality; party-spirit.

Կողմնացոյց *s.* compass; - ծովային, mariner's- or sea-; - ծոցոյ, pocket, portable or travelling -; - mar. chorographical-chart. [tia].

Կողմնաւոր *ad.* *S.* Կողմնակի; *a.* par-

Կողմնափակ *a.* bounded, limited, circumscribed. [put to bed.

Կողմնեցուցանեմ *va.* to lay down, to Կողմնիմ *S.* Կողմանիմ.

Կողնոց *s.* the ribs of a vessel, knee.

Կոլլուք, ից *s.* a sleeveless tunic; an under waistcoat.

Կողմեմ *va.* to conjecture, to guess.

Կոլոսն, Կոլոսոս *s.* colossus.

Կողուպուտ, պախից *s.* spoils, plunder, booty, pillage, sack, robbery; *a.* spoiled, destitute; մերկ - կացուցանել զըզ Ի հանդերձից, յելխանութենէ, to despoil of one's clothes, of one's authority; մերկ - առնել զըզ Ի զինուց, to disarm, to strip off.

Կողոպտած *S.* Կողոպուտ.

Կողոպտանք *s.* spoliation, robbery, deprivation, depredation.

Կողոպտեմ. էջի *va.* to despoil, to strip, to plunder, to sack, to ravage, to rob, to rifle, to pillage, to deprive of, to bereave; *զեկզանս* —, to commit sacrilege. [lager, plunderer, robber.

Կողոպտիչ *s.* spoiler, despoiler, pillager; *ոյ* *s.* basket, pannier, frail, hamper; — *սլաղոյ*, &c. fruit-basket, &c.; *S. Զամբիլ*.

Կողովագործ, *այ* *s.* basket-maker; — *ութի* *s.* —making, —work; — *վաճառ* *s.* —seller. [rattle, toy.

Կողով *S. Կողով*; — *ոյ* *s.* knee-pan; *Կողս*, *զերբ*, *երջ* *s.* branch, bough.

Կոճ, *ոյ* *s.* astragal; door-post, side-post, jamb; joint, articulation; ankle-bone; knuckle-bones (for play); — *վրացի* *bot.* hellebore; *դար* *եւ* — *խաղալ*, to play at cross & pile, or head & tail.

Կոճակ, *այ* *s.* heel-bone: button; *trunk of a tree; *bot.* bud, germ; — *մեղրուաց*, bee-hive or swarm of bees; — *անուղ սերմանց*, to bud, to sprout, to germogilate, to shoot; *արկանեւ* —, to button; *արձակեւ* —, to unbutton.

Կոճակաձիղ *s.* button-hook.

Կոճակարար *s.* button-maker.

Կոճակք *s.* porker, pig; *ից*. corn, callosity. [—, —bread.

Կոճակզտեղ *s. bot.* ginger; *պան* *ի* *Կոճառ*, *այ* *a.* uneven, odd; *դար* *եւ* —, odd & even; *S. Դար* & *Կոճ*.

Կոճէք *s.* halter.

Կոճկեմ. էջի *va.* to button; — *իմ* *տն.* to button one's clothes.

Կոճկերիկ, Կոճկէն *a.* ornamented with raised embroidery; *s.* garment of divers colours; corsage, bodice.

Կոճկեմ *va.* to vex, to torment, to deal harshly with.

Կոճիլ, շեղ, զաց *s.* trunk, log, block; trunk, body; fetters, shackles, stocks; rack, torture; *ից*. parent-stock, race, lineage; *դնեւ*, *սնդեւ* *ի* *կոճեղ*, to put in stocks or fetters; *ի* *կոճեղս մատուցանեւ*, to place on the rack, to put to torture.

Կոճիլզաւոր *a.* bulbaceous, bulbous.

Կոճիլէղ, — *ղիկ* *s.* bulb, bulbous root.

Կոճոպեմ, էջի *va.* to lop off, to trim; to pluck or root up; to cut off, to break in pieces, to shatter, to smash.

Կոճոպումն *s.* lopping off; rooting up; extirpation.

Կոմէս, Կոմս, *ի* *s.* count; earl; — *ու*

s. county; earldom; — *ուհի* *sf.* countess.

Կոյ, *ի* *s.* dung, cattle-dung.

Կոյազնդիւ *s.* dung-beetle.

Կոյանոց *s.* cloaca, sink, common-sewer, cess-pool.

Կոյաջուր *s.* drain, sewer.

Կոյզկայ *s.* point of section in grape-stalk. [flux, dysentery.

Կոյշ *s.* diarrhoea, looseness of bowels,

Կոյս, կուսից *sf.* virgin, maiden; the Holy Virgin; *ast.* Virgo; *a.* virgin, virgin, maiden, maidenly; pure, chaste; uncontaminated, untouched, unmingled, inviolate; mysterious, secret, hidden; — *զեռուհասակ*, young virgin, girl, maid; — *թիւ*, the number seven; — *ճանապարհ*, untrodden path; — *գերեզման*, empty tomb; *S. Երանեմ*.

Կոյս, կուսաց *s.* side; party; *S. Կոյմն*; *pr.* towards, in the direction of;

էն *որ* —, which way? where? *ի* *կուսէ անտի*, on that side or part; *յամ* *կուսաց*, on all sides; *յոր* — *եւ* *կամիցի*, wherever he pleases; *յայս* — *յայն* —, from one side to another, on one side & the other, here & there; *զգնալ* *յայս* — *եւ* *յայն* —, to take a walk

hither & thither, to & fro; *յայս* — *յայն* — *գետայն*, on this side & on that of the river, here & there; *յայն* — *ծովուն*, beyond the sea; *ի* *թիկունս* —, *յեսս* —, behind one's back, behind, from behind; *յարեւելից կուսէ*, from the East; *յարեւմուսս* —, towards the West; *ի* *կայս* *եւ* *ի* — *կողմանց* *հիւսիսայ*, towards the North; *ի* *հարաւու կողմն կուսէ*, from the South; *ի* *մենջ կուսէ*, for us, for our part, as for us;

ի *մեր* — *է*, he is on our side, he is favourable to us; *ոմն* *ի* *նոր* —, *եւ* *ոմն* *ի* *նոր*, one maintained this & another that; — *մի* *է* *միւր* *կուսին* *է* *հարեալ*, one side fought with the other; *ի* *կատարածն* — *թիլ* *թիւս*, towards the end of my letter;

եւանեւ *ի* *բայեայ* —, to retire aside; *ի* *չորս* — *վիմաց*, of hewn stone.

Կոյս, կուսից *s.* heap, mass, pile; great crowd, throng; flock, herd, drove; meadows, grazing grounds; — *ձիոց*, paddock; — *աստեղք*, constellation, cluster of fixed stars. [ter.

Կոյտապան, այ *s.* stud-groom, —mas-

Կոյր, կուրաց *a.* blind, sightless, eyeless; — *գործեւ*, to blind; — *հասկանդութի*, *հպատակութի*, passive, implicit obedience; blind submission;

միով ակամբ - , one-eyed, blind of one eye; լաւ է - աչօք քան - մտօք, is better to be blind of an eye than to want understanding; better want of sight than intellectual blindness; - բաղդ! blind fortune! S. Մին; -, * - զկուրպն ad. blindly, blindfold, rashly, unadvisedly, at all risks, inconsiderately.

Կոն, է s. cone; fir--, pine--; -ա գիծք s. conic-sections; -ակուռց a. zool. conirostre; -աձեւ a. conic, -al.

Կոնգակ, այ s. brief, bull, decree.

Կոնգակագիր s. bullist, compiler or writer of bulls; -ք or [of bulls.

Կոնգակարան s. bullary, collection

Կոնիոն, է s. bot. hemlock. [aziz.

Կոնձեղ s. bot. cyperus; turk. habbul'

Կոնոմ, -ս S. Տնետս.

Կոնոն, &c. S. Կոն.

Կոնք, էց s. shell, conch-shell; basin, wash-hand basin; dish, bowl, porringer; back or console of a throne; arcade, arch, porch; nuptial-bed.

Կոնքաձեւ a. in form of a cupola; concave, vaulted. [murex.

Կոնքեղ, այ s. conchylia, purple-fish,

Կոնքեւ, է s. enchirium. [worn away.

Կոնկոճ a. beaten, ruined, destroyed,

Կոնկոճամաճ լինիմ տ. to be beaten or cudgelled to death; to die on the rack.

Կոնկոճեմ, եցի va. to beat, to strike, to bemaule, to beat to death, to torture, to put to the rack, to murder, to slay, to massacre, to butcher, to kill in a violent & cruel manner; -իմ տ. to torment or trouble oneself, to be extremely harassed, vexed, weary, very much fatigued.

Կոնկոճումն s. torment, torture, rack; slaughter; fig. suffering, grief, trouble.

Կոշա, էց, ոց s. lump of clay, clod, sod, glebe; corn, callosity; a. hard, rude, rough, coarse; *rude, unpolished, clownish, boorish, ill-bred, ill-mannered, rough; awkward, clumsy; - աքաղաղի, spur.

*Կոշուռթիւն s. grossness, coarseness, indelicacy, rudeness.

Կոշայեմ va. to form, to shape, to fashion, to figure.

Կոչ s. call, appeal, invitation; - յաւեան, writ, summons, citation; - է մեհամարա, challenge; - զնուորական, muster, roll-call; - առնել զէ.

նուորաց, to call over; to beat the drum, the tattoo; գտանիլ է ն, to be present at roll-call; ապ - զն պատահանի, to answer a summons.

Կոչական, է s. gr. vocative.

Կոչելի S. Կոչող.

Կոչեմ, էցի va. to call; to call in; to invite; to call, to name; է մի վայր - , to convoke, to call together, to assemble; - յօգնութիւն, to call on for help, to invoke; - զոք յեսս, to call back, to revoke; to call off, to bring back; յեսս - զբանսն, to unsay, to recall what one has said, to retract, to recant, to revoke; - է գատ, to cite, to summon; վկայս - , to subpoena, to summon witnesses; - է վկայութի, to quote, to cite. [nowned.

Կոչեցեալ a. called, surnamed; re-

Կոչնակ, այ s. rattle; clapper.

Կոչնական, այ s. guest, table-companion; the host. [the house.

Կոչնատեր s. inviter, host, master of

Կոչումն s. calling, call, nomination; appellation, name, nomination, denomination; appeal, summons, citation, assignation; invitation; invocation; vocation; յեսս - , retraction, recantation, unsaying, recalling; S. Կոչ, լինձայութիւն.

Կոչուք, շնոց s. invitation; banquet, feast, entertainment, good cheer, good living; -նս առնել, յօրինել, to give a dinner party, to feast, to treat, to entertain, to give an entertainment, to banquet, to feed well; մեծահաց -նս առնել ումք, to entertain one in a noble manner, to feed him luxuriously, to treat him nobly, to give him a splendid entertainment; է -նս ուրախութեան, in the midst of the festivities; է ժամ կոչնոցն, during the entertainment.

Կոպք, էց, ոց s. eye-lid. [tainment.

*Կոպալ s. shock of wheat-sheaves.

Կոպար, այ s. confines, boundaries, limits. [gravel; sand-stone.

Կոպիճ, պճոց s. pebble, shingle,

*Կոպիտ, Կոպաութիւն S. Կոշո *a. -ութիւն. [sandy.

Կոպճուռ a. pebbly, gravelly, stony,

Կոպտարանձն a. monstrous, enormous, deformed, misshapen, ugly, churlish, rustic, rude, rough.

Կոս s. vellein or duty service; *S.

Վէգ; Գերեզմանատուն; -ն, ուռնք S.

Կոթուն & Ու.

Կուսվար *a.* working in statute-labour. [ugly spittle.

*Կուսօճի *s.* buffalo-dung; large phlegm,

Կով, ուց *s.* cow; շտապչոյն, խայտարակէս -, russet, spotted or speckled -; վովտ, պարարակ or գէր -, lean, fat -; կաթնառու, կաթնաւէս -, milch-, dairy-; կթեւ զ-, to milk a -; ծանր -, a - with or in calf; ծնաւնեւ -ու, to calve; սարքինիւ -ուց, --leech; ստինք, սրկուճք -ու, udder, dug; միս -ու, cow-beef; կաշի, մորթ -ու, neat-leather; --hide; ստեւ -ու, --hair; գոմ -ուց, --house; կու, քաւոր -ու, --dung; կոզի -ուց, butter of kine; բլին, բառաւ, սրջլան, պուռչլան, *պուռսւ -ու, bellowing, lowing of a - . [lacertus facetanus.

Կովագիւց, -ծուծ *s.* eft, newt,

Կովակեր *a.* cow-eating, (a great eater). [-ուհի *sf.* cow-keeper.

Կովարած, էց *s.* cow-herd, neat-herd;

Կովեան *s. pl.* cows, kine.

Կովկիթ *s.* cow-milker.

*Կովնոց *s.* cow-house, vaccary.

Կոտակ *a.* little, short of stature.

Կոտիլ *s.* cotyla (measure).

Կոտինի *s. bot.* cress.

Կոտինդ *s.* mug, drinking-vessel.

Կոտկեան, -մնկե *a.* hawk-nosed,

*Կոտոս *S.* Եղջիւր. [aquiline--.

Կոտոր, ոց *s.* morsel, part, fragment, slice, bit, piece, lump; - հացի, piece of bread.

Կոտորած, ոց *s.* carnage, massacre, slaughter, butchery; defeat, rout, overthrow, loss; - անհարկին ի վերայ ածեւ, գործեւ մեծամեծ -, to make dreadful slaughter, to cut to pieces, to slay, to rout.

Կոտորակ, աջ *s.* small bit, piece or slice; - Թուոց, fraction; տասնորդական -, decimals, decimal fractions.

Կոտորակային *a.* fractional. [pieces.

Կոտորատեմ *va.* to cut into several

Կոտորեմ, էցի *va.* to break, to break in pieces, to shatter, to smash; to cut, to cut down, to fell; to destroy, to break, to rout, to defeat, to overthrow; to massacre, to kill; to cut, to pull to pieces or tatters; to divide, to share, to part; մեծամեծ -, to hector, to brag, to boast, to swagger, to pretend to be of importance, to take much upon oneself, to be impertinent; - ի սայր սուսերի, to put to the sword.

Կոտորիչ *s.* destroyer, massacerer; slaughterer, exterminator.

Կոտորուած, -ումն *S.* Կոտորած.

*Կոտամ *vn.* to itch as a cicatrix, as healing wounds.

Կոտրատու *a.* broken to pieces, smashed, shivered, shattered.

Կոր *a.* curved, bent, crooked, aduncous; ի - *a.* bowed, inclined; *ad.* down, below, downwards; ի - կորցեալ, depressed, cast down; ի - կործանեւ, to cut down, to overturn, to throw to the ground, to overthrow, to upset; *fig.* to dishearten thoroughly, to strike with dismay, to confound, to abash; ի - կործանիւ, to fall, to break down, to sink, to be overthrown; *fig.* to droop, to be disheartened, to give way, to lose heart, to be ashamed, abashed; - գիծ *s.* curve.

Կորագիւծ *a.* curvilinear, -near.

Կորագլու թիւն *S.* Կորանք.

Կորագլուխ, Կորի գլուխ *S.* Կորակոր; - անեւ, to humble, to abase, to humiliate, to overwhelm with shame; - լինեւ, to hang one's head, to get confused, to humble oneself, to lose courage, to be ashamed, abashed, humiliated.

Կորակեմ, էցի *vn.* to have the eyes cast down with shame or confusion, to be humiliated.

Կորակոր *a.* ashamed, confused, depressed, humbled, debased, humiliated; *ad.* with hanging head, humbly, full of shame, quite confused, abashed, ignominiously. [a curved beak.

Կորակառուց *a.* hawk-billed, having

Կորամագիւլ *a.* armed with curved claws or talons.

Կորանամ, աջայ *vn.* to be bent, bowed, crooked, curved, to grow cambered, to stoop, to warp; to fall in, to sink; *fig.* to bend the head, to bow down, to be humbled, depressed, confused, debased; յետա կոյս - կրնկաց ուսից, to become bandy- or bow-legged.

Կորանք *s.* humiliation, shame, debasement, confusion, consternation; dishonour, ignominy, infamy, opprobrium; -նօք մեծու, ամթալից -նօք *ad.* shamefully, ignominiously; եւ - քան զմո՛! o dreadful, o unheard of thing!

Կորացուցանեմ, ուցի *va.* to bend, to bow, to crook, to camber; to incline,

to fold; to arch, to vault; *fig.* to humiliate, to mortify, to dishearten, to deject.

[humiliating.

Կորացուցիչ *a.* bending, crooking;

Կորափիւտ *a.* bent, bowed, huddled up;

Կորաքամակ *a.* hump-backed; -*ուկ*

S. *Կղուծիւն*. [alms-basket.

Կորբան, *ի* *s.* corban, gift, alms;

Կորդ, *աց* *a.* rough, untilled, unploughed, wild, waste; fallow; *s.* waste

Կորդակ, *աց* *s.* helmet, casque. [land.

Կորդանամ, *ացայ տո.* to lie fallow.

Կորդացուցանեմ *սա.* to let lie fallow.

*Կորդին, *Կուր - *s.* pack-saddle.

Կորդիւն, -*դոյն* *s. bot.* savory.

Կորդուծիւն *s.* the becoming waste, sterile, uncultivated, desert. [lin-seed.

Կորեակ, *էկաց* *s.* millet; *սեաւ* -

-bread.

Կորեկեղէն *a.* made of millet.

Կորեկօղի *s.* millet-brandy.

Կորզան, *ի* *s.* draw-plate, drawing-

frame, wire drawing-plate, screw-

plate; *fig.* proof, experiment.

Կորզեմ, *էջի* *սա.* to snatch, to take

away, to wrench, to wrest, to extort,

to take by force, to ravish; to deliver,

to free, to disengage; *յանձն* - , to

win, to gain over.

Կորէ *s.* young girl; *ոք.* Proserpine;

ի - *ս* or *ի կոր* *եւս* *եղանել*, to be van-

quished, humiliated. [գլուխ, Կորակոր.

Կոր *ի* *գլուխ*, *Կոր* *ի* *կոր* S. *Կորա*

Կորի *s.* conduit, pipe, tube, spout;

drain, channel, gutter. [med. bubo.

Կորիզ *s.* kernel, stone; grain, seed;

Կորինգն *s. bot.* daisy. [tine-spar.

Կորինդոն, *ի* *s.* corundum, adaman-

Կորիւն, *բեանց* *s.* a cub or whelp of

any wild beast; - *առիւծու*, lion's

whelp; - *արջու*, bear's cub, young

bear; - *գայլոյ*, young wolf; - *շան*,

puppy, pup, whelp; - *իփից*, young

viper. [նեղ, to upset, to overturn.

Կործ *s.* overturning; *ի* - or - *ս լի*

Կործան *a.* prostrated, prostrate,

prone; - *անկանիլ*, to fall upon one's

face; to fall down; to go to ruin, to

sink into decay, to be overthrown,

to crumble away, to fall to pieces,

to be ruined; - *արկանել*, to throw down,

to overthrow, to destroy, to ruin.

Կործանեմ, *էջի* *սա.* to overturn, to

subvert, to overthrow, to demolish,

to destroy, to ruin; to lay waste; to

extirpate, to exterminate; *յերկիր* - ,

to fell to the earth, to throw, strike

or dash to the ground; - *զլարեխար*,

to dismantle, to pull down; - *զգը* *ի*

հաւատոց, to pervert from the faith;

- *զմիսանս*, to throw down, upset or

destroy each other; - *զիեանս*, to

come to an untimely end; *խաղն կոր*

ծանկաց զնա, gaming has been his

ruin; - *իմ տո.* to fall backwards or on

one's back; S. *Կործան անկանիմ*; -

կործանուցն մեծ, to be routed, dis-

persed, defeated; to be exterminated,

annihilated; - *ի հպարտութի*, to lay

down one's pride or haughtiness, to

cease to be puffed up or proud; *ի*

սուգ - , to end in mourning; - *պար*

տեօք, to be over head & ears in debt;

- *յաւատուելը*, to subside into fable;

փառքն մեր յաւար - *նեցան*, our

glory is lost or vanished away.

Կործանեցուցանեմ S. *Կործանեմ*.

Կործանիչ *s.* destroyer, waster; *fig.*

perverter; *a.* ruinous.

Կործանումն *s.* overthrow, overturn-

ing; ruin, waste, devastation, desola-

tion, destruction, demolition; tum-

bling, crumbling, sinking; fall, down-

fall, decay; rout; extermination;

համաշարհական - , universal deluge;

- *ի վերայ օճեղ*, to ruin, to destroy,

to waste; *ի* - *բերիլ*, *անկանիլ*, to be

on the brink of ruin, to be ready to

fall, to fall or go to ruin or to decay;

կանգնել *ի կործանմանէն*, to rebuild,

to recover from ruin, to build up

again, to restore, to repair; *fig.* to re-

cover from disaster or misfortune, to

raise again.

Կործեմ, *էջի* *սա.* to empty.

Կորկ, *ի* or *ոյ* *s.* dirt-spot, dirt, filth,

ordure; *caked filth attached to the

long tails of oriental sheep. [wheat.

Կորկոտ, *ի* or *ոյ* *s.* decorticated

Կորկոտիչ *s.* speck, spot, speckle.

Կորչ, *ից* *s.* griffin; S. *Պակուչ*; *mus*.

crotchet; **a.* crooked, hooded; *S.

Փէճեկ.

Կորչակեղու *s.* jargon, brogue, cant.

Կորչային *a. mus.* chromatic.

Կորնգան, *ի* *s. bot.* origan.

Կորնթարդ, *ի* *a.* convex; -*ուծիւն*,

*-*թիւր* *s.* convexity.

Կորնեղի *a.* loseable, evanescent.

Կորնչիմ, *բեայ տո.* to be lost, to dis-

appear; to perish, to decay, to be de-

stroyed; to lose one's way, to lose oneself, to go astray, to err; to go to ruin, to ruin oneself; - սովամահ, to die of starvation, to be starved to death; to be dying of hunger; կորեալ յնշատակ իմ, all memory of me was lost; կորեալ յոյս իմ, my hopes have vanished; կորիւ յերեսաց իմոց, get you gone, be gone.

Կորովինն *s. Gr. w.* coral.

Կորով *a. S.* -ի; - or -ք *s.* vigour, force, strength, might, power; dexterity, skill, proficiency, address, ability, ingenuity; - մասց, strength of mind; - մարմնոց, bodily strength, vigor.

Կորովաբան, -խօս *a.* eloquent, fluent.

Կորովաբեր *a.* keen-eyed, keen, acute, piercing.

Կորովակի *ad.* stoutly, vigorously, valiantly; dexterously, cleverly; *a.* valiant, able, skilful, clever.

Կորովաձիգ *a.* expert at drawing the bow, skilled in archery; well-bent (bow); - աղեղնաւոր, skilful archer.

Կորովամիտ *a.* keen-witted; subtle, penetrating, ingenious, perspicacious, sagacious, acute; shrewd, crafty, cunning.

Կորովամտութիւն *s.* sagacity, ability, perspicacity, acuteness, wit.

Կորովանամ, ազայ *vn.* to recover one's strength, to take courage; *fig.* to tax one's ingenuity, to set one's wits to ...

Կորովեմ, էջի *va.* to take careful aim at, to hit the mark; *fig.* to obtain one's scope or end; to weigh accurately or justly, to do justice.

Կորովի *a.* shooting skilfully, carefully aiming at; skilful in arms; dexterous, expert, skilful, handy; nervous, robust, vigorous, valorous, valiant; intelligent, ingenious, clever, witty, wily, keen; *ad. S.* Կորովակի; - յաղեղն եւ ի սուսեր, skilful with the sword & bow.

Կորովութիւն *s.* ability, dexterity, address; *S.* Կորովամտութիւն; - բանկց, eloquence, fluency of speech; - բբաց, piercing sight. [ing, curvature.

Կորովիւն *s.* curve, bend, camber-

Կորունչ *a.* aquiline-nosed, hook-

Կորուսանեմ, սի *va.* to lose; to miss, to mislay, to be without; to ruin, to undo, to destroy; to put to death, to kill; to exterminate, to annihilate; -

զճանապարհն, to lose one's way, to be lost, to stray; - զհամբաւ, to lose one's reputation or good name, to be defamed, disgraced; - զթեւ բանին, to lose the clew or the thread of one's speech; - յաչաց, to lose sight of; - զպատեհն, to lose or let slip an opportunity; - զգրան, զխաղն, զքանն, to lose a wager; to lose the game; to be cast.

Կորուսանող, -սիջ *s.* loser; *a.* losing.

Կորուստ, կորստեան *s.* loss; waste; damage; disadvantage; misfortune; perdition, ruin, destruction; lost thing; ի - մասնիկ, to perish, to be lost; ի - մասնեղ, to lose, to cause to perish; to kill; անձամբ զանձն ի - մասնեղ, to cause one's own ruin; ի - ընթանալ, to hasten to one's destruction; ընեղ մերձ ի - or յաին կորստեան, to be upon the brink of ruin or destruction; մեծամեծ -ս սուսեղ, to suffer heavy losses; կորստեամբ վաճառեղ, to sell at a loss; զիմէ ի - իւր, he hastens to his ruin.

Կորստալան *a.* loseable, perishable, transient, transitory; fleeting, vain; admissible; -ութի *s.* unstable nature, inconstancy; admissibility.

Կորստապատիր *a.* causing loss; deceitful, delusive. [ing the perdition of.

Կորստասէր *a.* contriving or scheming, *ը* *s.* dung, manure, muck.

Կուէնի *s.* pinaster, wild pine.

Կուզ, կզց, կզց *s.* pole-cat; cat; * hump; *a.* hunch-backed.

Կութք, կթոց *s.* vintage; harvest; կութ մորթախան, wine-dregs or lees.

Կուժ, կժոց *s.* earthen-pitcher, jug, jar; water-pot. [low, to gulp down.

Կուշ *s.* swallowing; ի - սալ, to swallow.

Կուշակ, ի *s.* tonsure, shaven crown.

Կուլբայ, Կոլվայ *s. Gr. w.* colyba, colyva, boiled grain.

Կուլուսայ, ի *s. Gr. w. S.* Աղպար.

Կուկուլ *s.* hood, cowl.

Կուղ, կղ *s.* plait, fold, doubling; texture; - կարթի, fishing-line.

Կուղբ, կղբ *s.* beaver, castor; կղբ մորթ, beaver; (զլեարկ) beaver-hat; կղբու ձու, castoreum, castor-oil. [caldron used in torture.

Կուղթ or Կորթ *s.* large boiler or

Կուղն *a.* gluttonous, greedy.

Կուճ *S.* կիճ.

*Կուժ *s.* draught, mouthful.

Կուժբ *s.* navel, umbo, nombril of a scutcheon, boss of a shield.

Կուճուր, -տ, կնտի *a.* bald, hairless.

Կուճորն, կնտան *s.* wheel; * nave of a - [S. Գուղճն.

Կուճան, -ճն, կնճուճ *s.* turf, sod;

Կուշտ, կշտի *s.* flank, side; belly; * *a.* satiated; մտրակի - առնել էրիվարաց, to set spurs to a horse, to spur on, to gallop; էլից զ-իւր ի փափկութենէ իմմէ, he hath filled his belly with my delicacies.

Կուսլը, կպեղ *s.* lock; padlock. [ine.

Կուսպայ *s.* carter's smock, gabard-

Կուսր, կարց, ուլ *s.* bitumen, asphalt, pitch; tar, naphtha; petroleum, rock-oil; S. Կուս.

Կուս *s.* condensing, thickening; *a.* condensed, compact, firm, solid, hard; beaten, trodden, frequented; massive, large, heavy; carved, sculptured, hammered; pure, refined; *ad.* vehemently, forcibly; unceasingly, unremittingly, incessantly; - սորոսայ, common or beaten road, high-road, main thoroughfare; - վառեալ, armed with a cuirass, armed cap-a-pié, from head to foot; - զմիմեամբ, - զմիմեանց զճեա՞ զինի or կնի, continually, one after the other; blow after blow; - գրէլ, to write close; շուրջանակի - յոսկի համակիլ, to load oneself with gold ornaments; - նիզակ ոսկի, golden lance; - - զրեհին *mus.* refrain, burden of a song.

Կուսն, կուսն *s.* back; դ-ուս տալ որմայ, to lean against a wall; առ կուսն կալ, to be near, present; մերձ առ կուսն կայ, it is not far distant.

Կուսք, կուց *s.* idol; image, statue.

Կուսազանցութի *s.* deflouring, violation, rape, ravishment.

Կուսածաղիկ *s.* bot. pervinca, periwinkle. [Holy Virgin.

Կուսածին *a.* born of a virgin; *s.*

Կուսակալ, այց *s.* governor, prefect, pacha; վոխանորդ -ի, lieutenant governor, sub-prefect.

Կուսակալեմ, էջի *vn.* to govern a province; to be governor of a -.

Կուսակարութի *s.* government of a province or department, prefecture.

Կուսական *a.* virginal, maiden, maidenly.

Կուսակից *s.* partisan, abettor, adherent, follower; - լինել, to espouse

a party, to adhere, to favour, to support; - լինել ուսմէք, to side with one, to follow one's party, to be of the party of, to take one's part, to undertake his defence, to be wedded to one's own opinion; էւ ոչ միումն լինել - , to rest or remain neuter; S. Կորմն.

Կուսակրճն *a.* living in celibacy, virgin, single, unmarried man or woman; - ութի *s.* unmarried state, single life, celibacy; *sm.* bachelorhood; *sf.* spinsterhood; կեալ - ութ, to live single.

Կուսակցեմ S. Կուսակից լինիմ.

Կուսակցութիւն *s.* party, partiality, favour; ոգի - թէ, party-spirit; թողուլ զ- , to give up, to desert one's

Կուսամայր *s.* Virgin-Mother. [party.

Կուսան, այց *s.* virgin; maid; nun; - լինել, to go into a nunnery, to take

Կուսանակ, ի *s.* ast. Virgo. [the veil.

Կուսանամ, -նանամ, այցայ *vn.* to be pure as a virgin; to lead a life of chastity, to keep one's maidenhood; to take the veil.

Կուսանոց, Կուսաստան, այց *s.* maiden's apartment; gynecæum; girls' boarding-school; nunnery, convent.

Կուսասած *sf.* instructress in a nun-

Կուսորդի *s.* the Virgin's Son. [nery.

Կուսութիւն *s.* virginity; maidenhead, pucelage; ից. pudicity; բառնալ զ- , արկանելի ի - թէ, &c. to defile, to ravish, to violate, to deflour; ի - է իւրմէ, from her youth; S. Կնիք.

Կուս, կուց *s.* grain, seed; ից. bait, food; S. Կորիզ; - ջամբել ձաղուց, to feed its young birds or chickens, to put into their beaks.

Կուտակ, այց *s.* heap, pile, accumulation, mass; vault, roof; swelling; wave, surge; globe, globule; -ս -ս արկանել զգիտկունս, to slaughter, to heap up the slain, to make havoc, carnage, butchery.

Կուտակադէզ *a.* piled one upon another, heaped up, accumulated.

Կուտական *a.* cumulative; - բանք, exaggeration.

Կուտակեմ, էջի *vn.* to heap, to pile, to amass, to accumulate; to swell, to heave, to upheave; to exaggerate.

Կուտակութիւն *s.* convexity, sphericity; S. - ումն.

Կուտակումն *s.* accumulation, heap; swelling, heaving; exaggeration.

Կուտեմ, էջի *va.* to amass, to col-

lect, to heap up, to heap together, to
 Կուտիկէն *s.* camel's hump. [pile.
 Կուտկուտիմ'տո. to be covered with
 Կուտոց *s.* mass, pile; body. [rash.
 *Կուտուց *a.* dwarf; *S.* Կոկոլ.
 Կուբ, կրէ, կրաւ *s.* skiff; boat, barge,
 bark; hod, tray; *S.* Կէր-
 Կուբաբար *S.* Կոյր *ad.*
 Կուբամի *a.* mentally blind.
 Կուբան. Ի *s.* the Koran.
 Կուբանամ, այց *տո.* to become
 blind, to lose one's sight, to be de-
 prived of sight; *fig.* to shut one's eyes,
 to be blind to; - Խանապարզի, to be
 no longer practicable, to be stopped,
 unpassable or impassable (road).
 Կուբաշաւիկ *s.* blind alley. [-ութի.
 Կուբապաղատ, -ուի *S.* Կուտակալ,
 Կուբացուցանեմ *տա.* to blind, to
 make blind, to take away the sight,
 to excecate; to dazzle, to offuscate;
 կիրք -նէն զմիսս, passions cloud or
 darken the understanding; *S.* Շըպու-
 ցանեմ.
 Կուբծ *s.* gnawing; core; -կաղամբի,
 cabbage-stump; - սնկոց, ծառոց,
 pith; sap-wood.
 Կուբծք, կրծից *s.* breast, bosom,
 chest; heart; mind; պիճեօք զ-ծոն
 ասիրտակեալ, armed with a breast-
 plate, cuirassed; ուշ Ի -ծո սնկանել,
 աւնել, to reflect well on, to recollect,
 to remember; մաս առ. -ծո կալ, to be
 imminent, near to, to impend; զկրծից
 չարկանել, to beat the breast; զձեռն
 Ի վէրայ կրծից չանդուցանել, to fold
 the arms in repose; մաքրել զ-ծո, to
 expectorate, to spit.
 Կուբութիւն *s.* blindness, cecity,
 excecation; *fig.* blindness, ablespsy,
 delusion; չարկանել -թք, to strike
 blind; բարե մեծի -թեանս, what a
 strange blindness!
 Կուբոս, կրտաց *a.* castrated, gelded;
 Կուբորէն *S.* Կոյր *ad.* [*s.* eunuch.
 Կուց *s.* the hollow of the joined
 hands; double handful.
 Կոփ *S.* Կուռ *s.* -ք *S.* Կոպ.
 Կոփած *s.* carving, sculpture.
 Կոփածոյ, Ից *a.* well carved or sculp-
 tured; smooth, polished; - քար, free-
 stone.
 Կոփեմ, էցի *տա.* to cut, to hew, to
 carve, to sculpture; to polish; to coin;
 to forge, to fabricate; to beat, to
 hammer; - զլսակեր, to carve an

image. [hammer, mallet.
 Կոփիչ *s.* stone-cutter; chisel;
 Կոփիւն *s.* crash, din, clash, clash,
 Կոփոն *s.* blows, beating. [ing, noise.
 Կոքիլի *s.* *Gr. w.* conch-shell.
 *Կպուբ կպուբի դամ'տո. to come to
 blows, to fight, to fall to loggerheads,
 to fall together by the ears.
 Կպրածիւթ *s.* pissasphalte; ծեփեղ
 -ով, to caulk, to careen.
 Կպրայլն *a.* bituminous.
 Կպրանութ *s.* petroleum, rock- or
 Կպրանք *s.* caulking. [mineral-oil.
 Կպրաշալախ *a.* tarred, coated with
 Կպրեմ, էցի *տա.* to tar, to caulk. [tar.
 Կպրիչ *s.* caulker.
 Կասծ *s.* plate, sheet, lamina.
 Կասծաք *a.* crooked or bent at the
 point; - բեւեռ, hook, crook.
 Կասծոյ, Ից *a.* cut, carved, sculp-
 tured; laminated, forged; engraved;
 coined; վարք -ք, thick, curly hair.
 Կասկաւոց *a.* having a crooked or
 bent beak. [մեմ.
 *Կասչ *s.* conjecture; -եմ *S.* Կոյր
 Կասմոլ, այ *a.* given to idols, idola-
 trous; - պաշտոն or -ութիւն *s.* idola-
 try, love of idols.
 Կասն, այ *s.* hammer; pick; chisel.
 Կանանկործ, այ *s.* smith, hammerer.
 Կանանկուռ, -կոփ *a.* beaten with
 the hammer.
 Կանանչար *a.* hammering, beating
 with a hammer; *s.* smith; -եմ *տա.* to
 hammer, to beat with a hammer, to
 forge, to beat on the anvil; -ութիւն
s. hammering.
 Կանանձայիք *s.* clang of the smithy,
 ring of hammers on the anvil, ham-
 mering, noise.
 Կաննարկութիւն *s.* hammer-stroke.
 Կաննելի *a.* malleable, ductile, soft;
 -ութիւն *s.* malleability, ductility.
 Կաննեմ, էցի *տա.* to hammer, to beat,
 Կաշուրթիւն *S.* Կորակուց. [to forge.
 Կապաշա, Ից *a.* idolatrous; *s.* ido-
 later; heathen; -ական *a.* idolatrous,
 pertaining to idolatry; -եմ, -իմ'տո.
 to worship idols, to give up to idols;
 to idolize; -ութիւն *s.* idolatry; heath-
 enism, paganism.
 Կապաղիւռ *S.* Կապաշա. [horned.
 Կապոլ *a.* crooked, crumpled
 Կաեմ, էցի *տա.* to cut, to dress
 stones with the hammer; to carve, to
 hollow, to sculpture, to engrave, to

chisel; to hammer, to beat or strike the anvil; to smooth, to polish; գաշինս -, to make a convention, to contract, to enter into an engagement, to engage oneself; - ուխտ, to conclude an alliance.

Կազի *s. bot.* Տ. Գազի; hips & haws.

Կաէզ, Կաէժ, ի Տ. Խիժ արարացի;

Կաթուհի *s. back.* [կուղ - , mastic.

Կախն *s.* the least noise, the least thing; a mere nothing.

Կախք *s.* creaking, creaking, cry or noise; - հաւուց, cackling; - թռչնոց, chattering; - խորդոց, crunk, crunkle of the crane; - աբուաու, caw; - գորտոց, croak; - եղջերուի, belling of the stag; Տ. Կարկաչ.

Կախ, կուռոց *s.* scuffle, struggle; strife, contest, debate, dispute, squabble, difference, contention, quarrel, wrangling; skirmish, combat, battle; - ստից, place to put one's foot; ի - կալ, ելանէլ or վառել ի -, ի - կաքաւել, ի - ըմպել լ, to oppose, to resist, to contend, to contest, to combat; to come to blows; ի - արշաւել, to take the field, to open the campaign; ի - կոնել, to throw down one's glove, to defy, to challenge.

*Կաշիկ, - ճուկ Տ. Աճաւ, խաղճաւ.

Կանակ, ի Տ. Կուռն, թիկուհի. [խուղճ.

Կանչեմ, էջի *vn.* to crake, to creak; to make a shrill noise, to cry out, to shriek, to squeak, to scream; to hiss; to whistle; - գորտանց, to croak; - աբուաուց, to caw; - խորդոց, to crunk, to crunkle; - խողից, to grunt; - շանց, to growl; to yelp; - եղջերուի, to bell; - թռչնոց, to chirp, to chatter; Տ. Կարկաչեմ.

Կանոս Տ. Երեւակ. [tenacity.

Կուռական *a.* tenacious; - ութիւն *s.*

Կուռակից *a. s.* antagonistic; cham-

Կուռակցուի *s.* alliance. [pion; ally.

Կուռան, այ *s.* hold; - գամանել, ունել, to get a hold on.

Կուռանոց, - տեղ, - րան *s.* wrestling-place, palestra, arena, lists, tilt-yard; battle-field.

Կուռասեր *a.* quarrelsome, quarrel- lous, shrewish; *s.* wrangler, brawler; disputer, caviller, sophist; - ոիրութի *s.* quarrelsomeness, pugnacity.

Կուռարար, այ *a. s.* contentious, lit- igious, quarrelsome, fractious, wran- gling, mischief-making, meddling;

- ութիւն *s.* cavil, chicanery, conten- tion, dispute.

Կուռէցուցանեմ *va.* to set by the ears, to incite to strife, to urge to war.

Կուռեմ, Կուռիմ, էջայ *vn.* to take offence, to wrangle, to strive, to con- tend, struggle or dispute with, to de- bate, to contest, to quarrel; to skir- mish, to grapple with each other, to clash together, to fight, to come to blows: to take hold of, to cleave to, to cling, adhere or stick to, to hold fast by, to catch or grasp at, to get entangled in; - լք միմեանս, to beat one another, to fight together; *fig.* to quarrel; թօթափել զխոշն կուռեալ յոսս, to shake the dust off one's foot; ի բեւեռ կուռեցաւ հանդերձ նորա, his coat is caught by a nail; սարդ կուռեալ ձեռք յորմն, the spider holds on to the wall with its claws; եւ մի կուռիցի ի ձեռնն քուսմ ի նորմից նորա, & there, shall leave nought of the cursed thing to thine hand.

Կուռին *s. bot.* parietary, pellitory.

Կուռնիկ, կանկան *s.* crane; *ast.* the -; *mech.* -.

Կուռով, կուռաց *s.* fisticuff, blow with a fist; *fig.* blame, reproach, &c.; - ս հանել, to pommel, to cuff, to box, to beat with the fist. [(of the crane).

Կուռաձայն աղաղակ *s.* crunk, crunkle

Կուռեմ, էջի *vn.* to caw (as a crow).

Կուռահար *a.* cuffed, beaten; - էմ Տ. Կուռեմ; - ունն Տ. Կուռանք; - ութի Տ. Կուռով.

Կուռամարտ, - իկ *s.* boxing-match, fight with fists; pugilism, boxing; *a.* boxer.

Կուռանք *s.* blow with a fist; *fig.* ill treatment, atrocious offence, wrong, injury.

Կուռեմ, էջի *va.* Տ. Կուռովս հանեմ; *fig.* to vex, to plague, to use ill, to in- jure or affront contumeliously, to outrage; - զանուաղն, to smite with the fist of wickedness; *fig.* to trample the poor under foot, to oppress.

Կուռիէ *s.* who strikes with the fist; who uses harshly.

Կուռումն Տ. Կուռանք.

Կուռիծ, կծոյ, ծի *s.* smart, smarting, tingling; twinge, twitch, sharp pain; regret, vexation, displeasure, evil, affliction, heart-rending anguish.

Կուծաղին, - լի, - կան *a.* smarting,

poignant, sharp, acute; bitter, mournful, sorrowful, painful, woeful, sad; *ad.* painfully, &c. [painful, vexatious.

Կսկծակիծ *a.* caustic, biting, very

Կսկծանք *s.* S. **Կսկիծ**; causticity, bitterness, sarcasm, taunt, scoff, mockery; **Կսկծանաց բանք**, sharp, cutting, outrageous expressions.

Կսկծելի *a.* biting, cutting, satiric, poignant, tart; witty, sarcastic, mordacious, keen, venomous, taunting, virulent, grievous, harrowing; **բանք** -*բ.* keen words, bickering, teasing, taunt, rub, wipe.

Կսկծեցուցանել *va.* to smart, to make smart, to cause pain; *fig.* to peck at, to bite, to taunt, to scoff; - **զսիրս**, to break a person's heart, to grieve most deeply, to wound, to rend, to harrow; - **զք բանիւք**, to nettle, to sting, to pique one with taunting or satirical words; - **ուցիչ** *a.* S. **Կսկծելի**.

Կսկծիմ, **էցայ** *vn.* to be in pain, in sorrow or affliction; *fig.* to grieve, to take to heart, to mourn for, to feel very sorry, to be too much vexed; to repine at.

Կսկուծ հաց. well baked bread.

***Կամթեմ** S: **Ոլորեմ**.

***Կամիթ** *s.* pinch; - **տալ**, to pinch.

Կասակ, **այ** *s.* will, testament, last will & testament; - **տանել**, to make one's will; **Կասակաւ տալ**, **Թողուլ**, to bequeath by will, to leave a legacy to; **Կատարել զ-**, to execute a will.

Կասակադիր, **գրաց** *s.* testator; S. **Կասակ**; **մեռանել աւանց** -*գրի*, to die intestate or without a will.

Կասակագրեմ *vn.* to make one's will.

Կասակական *a.* testamentary.

Կասակահասար *s.* executor of a will.

Կասակաուու, **այ** *s.* heir; *sf.* heiress.

Կասակարան *s.* Testament; **Հին**, **Նոր** - , the Old, the New -.

Կասակեր *a.* feeding on grain. [bread.

Կասալ, **ի**, **ոյ** *s.* bun, cake; ginger-

Կաստեակ *s.* *bot.* marsh-mallow.

Կասաւ, **ոյ** *s.* flax; linen; linen- or cotton-cloth; linen-garment; *a.* linen.

Կասաւագործ, **այ** *s.* weaver, linen-manufacturer; linen-draper.

Կասաւամանուլ թիւն *s.* weaving.

Կասաւալաճառ *s.* dealer in linen-manufactures; linen-draper.

Կասաւատ, **ից** *s.* lin-seed; S. **Իւղ**.

Կասաւեայ, -**եղն** *a.* of linen, linen.

Կասաւի Տ. Կասաւեայ; **շապիկ** - , linen-shirt; -*բ.* linen. [cloth; swathing linen. **Կասաւոտեակ** *s.* piece of linen, rag, **Կտեմ**; **էցի** *va.* to tattoo; to prick down; * to pinch; **գիր կտեալ**, **տալ** *s.* nut-shell. [tooing.]

Կտիկ *s.* small grain.

Կտին *s.* scallop.

Կտիտ, **կտտի** *s.* dung, muck.

Կտիրք *s.* portion, dowry, dower.

Կաղանք, -**զուցք** *s.* fury, frenzy; erotic madness; tickling, titillation; rutting.

Կաղեմ, **ղեցայ** *vn.* to become furious, to give up to a frantic transport; to become mad with love, passionate, frenzied with desire or lust; to tickle, to titillate; to be in rutting, in prur-

Կանառք, **ուից** *s.* crop, craw. [riency.

Կտուած, **ոյ** *s.* keel.

Կտուեմ, **էցի** *vn.* to lop off, to cut away, to prune, to trim.

Կտուսք S. **Կտտանք**.

Կտուր *a.* cut, cut out; - **լինել ի մէք** *մեանց*, to be disunited, at variance.

Կտուրք, **կտրոց** *s.* sheep-shearing; fleece; **գնալ ի -րս խաշանց**, to go sheep-shearing.

Կտուց, **կոցի**, **ցաւ** *s.* beak, mouth: bill; shoe-top; **Կոցաւ կեր ջամբել ձաղուց**, to feed a young bird, to put into it's beak.

Կտտամահ *a.* putting to death cruelly, barbarously; torturing, excruciating; - **սպանանել**, **սատակել**, to kill in a cruel manner, to kill with tortures.

Կտտանք *s.* cruel torment, torture, rack; *fig.* biting calumny, stinging outrage or insult, outrageous sarcasm. **Կտտեմ**, **էցի** *va.* to torture, to excruciate, to tear, to lacerate, to set on the rack, to torment atrociously; *fig.* to abuse, to harass, to ill-treat, to vex, to outrage: to play on, to touch; to ring; - **զըսնակ**, to play on the piano; **Կտտած գինի**, soured wine.

Կտրած, **ոյ**, **ի** *s.* cut, cutting, incision; cut, shape, fashion; **a.* cut out.

Կտրասեմ, **էցի** *va.* to cut up, to cut or tear in pieces.

Կտրեմ, **էցի** *va.* to cut, to cut off, to lop, to cut down; to divide, to separate; to take away, to discontinue, to retrench: to shear sheep; to cut hair: to castrate, to geld; - **լէ մէջ** *or* **լերկուս**, to divide in halves; - **լ չորս**

մատուհա, to cut in quarters, to quarter; - զանդամս մարմնոյ, to cut off, to amputate, to maim, to mutilate; - ըզյղես, to draw, to gut, to disembowel; to run through the bowels; կարեալ զբամ, false coin.

Կարիւն s. sheep-shearer; paring-knife. Կարողական a. decisive; peremptory.

Կարոց, աջ s. knife; scissors; - մեծ, cleaver, chopper; - զսպանակաւ, clasp-knife; - ծոցոյ, pocket--; - թղթոյ, paper--; - դահեկանաց, clippings, shearings of coins, sizer; վէրք, հարուած -ի, cut or stab with a knife; սլատեանք -ի, sheath, --case. [cutlery.

Կարոցագործ, աջ s. cutler; -ուի s. Կարուկխոտոյ s. new-mown grass.

Կարումն s. cut, cutting. Կորուք s. pruning, lopping.

Կորոն, ի s. cut, cropping, part cut off, cutting, chip, splinter; " coupon ", dividend-warrant; geom. absissa.

Կոցահար a. pecking; -եմ va. to peck; -ու թիւն Տ. Կոցումն.

Կոցար, ի s. wood-cock; Զրական -, snipe; -իկ s. young - . [tock.

Կոցաւոր a. beaked; - մուրճ, matկոցեմ, եջի va. to peck.

Կոցումն s. peck, stroke with the bill. Կրաբեր a. calcareous.

Կրաբերիմ տո. to be enticed to evil; to be impelled by evil.

Կրագործութիւն s. calcination. Կրագորւք s. lime-pit.

Կրածին s. calcium. Կրակ, ի, ոււ s. fire, flames; fig. fire, heat, flame, spirit, ardour; - լուցանել, վառել, to kindle, to light, to make a fire; արծարծել զ-, to stir, to poke the fire; շիջուցանել զ-, to put out, to extinguish, to quench; S. Հուր.

Կրակաբեր a. carrying fire; igneous; ardent, fiery.

Կրակակալ, աջ s. censer; * brazier. Կրակամոխիւր s. burning embers,

Կրական a. passive. [live-coal. Կրականի s. pl. fires; Fire-god of the Կրականոնի s. passibility. [Ghebres.

Կրակապաշտ, ից s. fire-worshipper; -ութիւն s. fire-worship.

Կրակասէր a. fond of fire-side or chimney-corner, idle, lazy.

Կրակաստան a. fire-extinguishing. Կրակավառ, ի s. fire-lighting; -ուի s. bonfire. [կուխ, thunderbolt.

Կրակատեղաց a. raining fire; - բար-

Կրակատուն s. fire-temple.

Կրակարան s. fire-place, hearth, heart-stone; brazier, chafing-dish or -pan; stove, furnace; chimney; fire-temple; S. Մինեւրջ; առձեռն -, fire-basket; - ոտեց, foot-stove; ծխահանք -ի, fire-tube; շրջանակ or զարդ -ի, chimney-piece, mantle-piece or -shelf; վանդակ -ի, fire-guard; թիակ -ի, fire-shovel; ունեւրջ -ի, tongs, fire-tongs; փայտ -ի, fire-wood.

Կրակեայ s. fire-place, brazier; burning or live coals; wood fire.

Կրակից a. subject to the same passions or weaknesses.

*Կրակուբոց a. fiery, ardent, lively, sprightly, brisk, spirited, high-mettled, active. [flavoured.

Կրակղա s. lime-heap; -համ a. lime-Կրամած a. plastered with lime.

Կրամ, ի s. gramme. [tortoise-shell. Կրայ, ից s. turtle, tortoise; խեջի -ի, Կրայիւն a. chalky, calcareous.

Կրայրեաց a. burnt by chalk. Կրանալի a. calcinable.

Կրանամ տո. to calcine. Կրաշաղախ a. strongly built; s. lime, Կրաշուր s. lime-water. [cement.

Կրաս s. caw, croak. Կրացումն s. calcination.

Կրացուցանեմ va. to calcine. Կրաւորաբար ad. passively.

Կրաւորական a. passive; - բայ, - verb; - քուեայ, - voice.

Կրափուռն s. lime-kiln. Կրաքար s. lime-stone.

Կրեկ a. wearable; portable; s. bearer, carrier; litter; fig. mother.

Կրեմ, եջի va. to bear, to carry; to convey, to transport; to carry, to wear, to have on; fig. to bear, to sustain, to support, to endure, to suffer, to undergo; - դժնդակս, to be pained, grieved, to suffer cruelly, to support ill treatment, to be very ill used, to be treated severely; - զպատուհաս յանցանաց, to pay dear for, to smart for, to bear the consequences, to suffer the punishment of one's crime; - զժանրութիւն գործոց, to bear the burden of affairs; - անուն գերեցիկ, to bear a distinguished name, to be renowned; զամօթ -, to remain confused; ի կրեղն, in name only.

Կրեփեաց, եցայ s. lime-burner. Կրթակ a. exercising, that exercises.

Կրթական *a.* instructive, adapted to exercise; -ութիւն *S.* Կրթութիւն.

Կրթանք *s. pl.* exercises; - մարմնոյ, Կրթարան *s.* gymnasium. [the -

Կրթեմ, էջի *va.* to exercise, to train up, to inure, to form; to instruct, to discipline, to accustom, to civilize; to educate, to polish; - զմիտ, to inform the mind; ի զարմանս or յապուշ - , to astonish, to surprize.

Կրթիմ, էջոյ *vn.* to exercise oneself, to improve, to be formed, to acquire instruction or knowledge, to instruct oneself, to improve one's mind; to become civilized; to conduce, to lead to, to tend, to incline to; to give oneself up to, to apply oneself; to be attributed, imputed; - յոք, to trust or abandon oneself to, to confide in; զէտա - , to run or follow after, to pursue, to persecute; յապուշ - , to be surprized, astonished, to fall from the clouds, to be thunderstruck, to marvel, to wonder; - չէ ծերսս վիմաց, to trail through a hole, to crawl on the belly; ազատութիւնն յապերաստ նութիւն կրթէր, the liberty tended to licence; զէտա մարմնոյ կրթեալ, given to pleasure, sensual, voluptuous.

Կրթիչ *a.* instructive.

Կրթութիւն *s.* exercise, practice; discipline, instruction; Հոգեւոր - , spiritual exercises; - մարմնոյ, gymn-

Կրկայ *S.* Կրկայ. [astics.

Կրիկ *s.* trough, drawer of a bird-cage. [sions.

Կրիչ *a.* weak, subject to the pas-

Կրիտիս *s.* censor, critic.

Կրծաբախ *a.* penitent; bigot; *ad.* beating the breast.

Կրծազգեստ *s.* bodice, body.

Կրծախտ *s.* consumption; *a.* con-

Կրծական *a.* thoracic. [sumptive.

Կրծանոց *s.* pectoral, breast-plate; - քահանայապետին, - , - of the high-priest; - կանանց, stays.

Կրծացաւուի *s.* pain in the breast.

Կրծեմ, էջի, Կրծում, կրծի *va.* to gnaw, to nibble; to corrode, to canker; to eat, to consume, to destroy; to take or carry away. [dy.

Կրծը *a.* rapacious, ravenous, gree-

Կրծկալ, ի *s.* bib.

Կրծող *s.* gnawer.

Կրկէս, կիսայ *s.* circus; course, race-ground; riding-school; խաղք

կրկիտի, games of the circus.

Կրկին, կնոյ, ով *a.* double, doubled, iterated; *ad.* doubly, two-fold, twice, as much again; - առգամ, afresh, again, anew; - էւ - , repeatedly, many times; - մեծ, twice greater; - թուով, two; - գոչէլ, կարգալ, to encore, to demand the repetition; - նորոգութիւն, renewal, renewing.

Կրկնաբան *s.* twaddler; tautologist; - էմ *va.* to say again, to repeat, to twaddle, to say over & over again; - ութիւն *s.* useless repetition, idle twaddle, tautology; *rhet.* anaphora.

Կրկնագիր *a.* writing again; twice written, transcribed, copied, written in duplicate; - գրեմ *va.* to write again, to copy, to transcribe.

Կրկնադատ *a.* twice condemned.

Կրկնադասիկ *s.* first sunday after Easter, Domenica in albis.

Կրկնաթուեմ *va.* to reckon again.

Կրկնած *a.* repeated.

Կրկնակ, աջ *S.* Կրկին; *a.* binary; - or - նաւոր տառք *gr.* double consonants with one sound, as *ch, sh, &c*; - թիւարիւն. binary scale; - ք, folds, foldings, plaits.

Կրկնակի *a.* double; *ad.* doubly; a second time, again; in two ways; *S.*

Կրկնալ *s. chem.* double salt. [Կրկնոց-

Կրկնակնիք, - կնունք, կնքայ *s.* ana-

Կրկնածիր *a.* twice given. [baptist.

Կրկնամտեալ *a.* doubly plaited;

- մասն *s.* seconds; - մեռ *a.* doubly dead.

Կրկնայարկ *a.* two storied (house); - նաւ, two decker.

Կրկնանուն *a.* having two names.

Կրկնաշ *a.* gaining two-fold.

Կրկնապատիկ *a.* double; *ad.* two-fold, twice; *ad.* doubly; again; - պատկեմ *va.* to double, to redouble, to fold; - պատկութիւն *s.* duplication.

Կրկնապարիսպ *a.* double walled.

Կրկնապարոյր *u.* crooked & hooded.

Կրկնավանկ *s. gr.* dissyllable.

Կրկնավերաս *s.* camlet.

Կրկնավտակ *a.* having two springs; ուղկը - ազկ արտասոււայ, two torrents of bitter tears; աչք նր - աչքիւրք արտասոււայ, her eyes had become two fountains of tears.

Կրկնարօր առնեմ, - րեմ *va.* to hoe a second time; *fig.* to re-examine, to examine more minutely or thoroughly; - րուսն *s.* second hoeing.

Կրկնաւոր *gr. S.* Կրկնակ.

Կրկնաքայլ *s.* pace (measure).

Կրկնեմ, եցի *va.* to double, to re-double, to increase; to fold, to plait, to turn down or in; to tell or say again, to repeat, to reiterate; to reply, to rejoin, to resume; ստեպ - դբանն, to inculcate; - ցաւոց, to relapse; Էրկցա, երեքիկն -, to triple, to treble; *S.* Գունը.

Կրկնեւոց *a.* boiled up or again.

Կրկնեբեւոյթ *s.* mirage, looming.

Կրկնեկ *s.* reheating; annealing.

Կրկնոց, օց *s.* mantle, cloak; hooded cloak; pilot-coat. [ignorance.

Կրկնոց, կց *s.* bigamy contracted in

Կրկնուած, ոց *s.* fold, plait; joint, articulation, juncture; * - ցաւ, relapse, return of unfavourable symptoms.

Կրկնութիւն, -ումն *s.* increase; repetition, reiteration, reply, answer, rejoinder; *mus.* da capo; *gr.* reduplication; *med.* paroxysm; - հիւանդութեան, relapse.

Կրկովիմ, Կսկովիմ *vn.* to have the eyes starting from their sockets.

Կրկուս, կտի *s.* sprig, twig; fagots, fallen-wood, brambles, bushes, briars.

Կրկնձայն *a.* chucking. [*S.* Կաքաւ.

Կրկնեմ, եցի *vn.* to chuck, to churr;

Կրկնապէրս *a.* constructed with twigs.

Կրկաքաղ *a.* gathering small wood.

Կրկտեմ, եցի *va.* to seek, to search, to rummage; *fig.* to sift, to dive into, to examine, to explore; *S.* Կարկաշեմ.

Կրճաս, օց *a.* docked, cropped, short-tailed; mutilated; circumcised;

-ական, -եալ *a.* circumcised; castrated; mutilated; -եմ *va.* to castrate; to circumcise; to cut off, to amputate,

to mutilate, to crop, to dock, to curtail, to maim; - դձայնաւոր *gr.* to make an elision, to elide, to cut out; -ումի, -ումն *s.* circumcision; maiming, mutilation; amputation; *med.* aphæresis; syncope; - ձայնաւորի, elision.

Կրճեմ, եցի *va.* to gnash, to grind, to grate, to snap, to chatter; - ատաձանց, gnashing, grinding of the teeth; - դատամունս, to gnash one's teeth.

Կրճիմ, -ն *s.* interval, space, bar, division; difference, distinction; objection, resistance, embarrassment, let, hinderance, obstacle, hitch; Ի - մեծ արկանեւ զանձն, to bring oneself

into trouble, into a scrape, to be in an intricate, embarrassed or entangled state.

Կրճիւն, -ճումն *s.* gnashing, grinding or chattering of the teeth.

Կրճուեմ *S.* Կրճեմ; - դատամունս Ի վերայ սւրուք, to gnash the teeth at, to threaten. [unbroken state.

Կրմութիւն *s.* wild, untamed or unbroken, untamed.

Կրուկ, կրկան, կրկուք, Կրունկն, կրկան *s.* heel; back, hind part; դաւնալ լէ - , դարձ լէ - ատնել, to fall or go back, to recede, to go backwards, to retreat; յետս լէ - դաւնալ լէ - նաւհանջիկ, to turn back, to retrace one's

steps; *S.* Կորանամ.

Կրօպիկ, օց *s.* shop; tavern, wine-shop or -vault; -ամուս *a.* frequenting shops; tavern-haunting; -անոց *s.* street of shops; -ապետ, -աւոր *s.* shop-keeper, tradesman; tavern-keeper; -աւորութիւն *s.* shop- or tavern-keeping.

Կրտեր, Կրտեր, օց *a.* younger, junior; minor; inferior; - որդի, younger son; քանոյ ամաց է քոյր քո - , how old is your youngest sister? Եօթնամեայ - է քան զիս, she is seven years younger than I.

Կրտերազոյն *a.* younger; - յոյժ քան զժամանակս նորս, much prior to his time. [rity.

Կրտերութիւն *s.* minority; inferiority. Կրօն, -բ, նկց *s.* religion, faith; religious order, monastic life; law, right, custom, usage; manners, conduct, life; sect; - անպաշտութիւն, the true faith; Խարազնաւոր - , a life passed in sack-cloth; *fig.* an austere or severe life; փոխել զ-նս, to change one's religion; դաւնալ Ի -նս, to embrace or espouse the religion; մտանել Ի -նս, to take the cowl or veil; *S.* Ինքնակամ.

Կրօնադիւտութիւն *s.* religious teaching.

Կրօնազգեաց *a.* religious, pious,

Կրօնական *a.* dogmatic. [devout.

Կրօնակից *s.* coreligionary.

Կրօնակրթութիւն *s.* religious exercises.

Կրօնամուլ, կց *a.* fanatic; -ումի *s.*

Կրօնահայր *s.* abbot, prior. [-ticism.

Կրօնասէր, սիրոց *a.* religious, pious, devout; -սիրութիւն *s.* religious zeal, piety, devotion.

Կրօնաստան *S.* Մեհնաստան.

Կրօնաւոր *s.* friar, monk, cenobite; - նորինծայ, novice; - ուխտեալ, professed monk; - լինել, to enter a convent, to take the cowl, to turn monk; - ական *a.* monastic, monacal, monkish.

Կրօնաւորիմ, էջայ *տն.* *S.* Կրօնաւոր լինիմ; to accustom oneself to the monastic life; to deprive oneself, to abstain.

Կրօնաւորութիւն *s.* monastic life; religion, piety; Թողու զ-, to throw off the cowl. [take the veil.

Կրօնաւորուհի *sf.* nun; - լինել, to Կրօնաքննական *a.* inquisitorial; - բռնիչ *s.* inquisitor; - քննուի *s.* inquisition.

Կցածեւ *a.* having the wings tied Կցածեւմ *S.* Կցացեւմ. [together.

Կցակ, ի *s.* sea-biscuit : account, memorandum. [to join, to unite, to tie.

Կցան, ի *s.* junction; ի - ի Հարկանել.

Կցատեմ, Կցացեմ *տն.* to kick, to kick out, to fling out the heels; *fig.* to be refractory, to kick against the pricks.

Կցեմ, էջի *տն.* to join, to unite, to tie, to bind, to fasten; to reunite, to tie again, to rejoin; to insert, to annex, to add; to proceed, to repeat; *mus.* to accompany; - զվերս, to close, to cicatrize; էւ էս կցէի զամենն, amen I replied; - իմ *տն.* to be joined, united; to cling or stick to, to hold fast by; - վերայ, to close up, to cicatrize, to skin over, to heal; - գետոց, to be frozen (of rivers); յաստեղս կցի, it reaches the stars.

Կցեր *a.* shabby, beggarly, mean, stingy, scurvy, niggardly, close-fisted, covetous, sordid, miserly.

Կցիաւոր *S.* Կցիցոս. [bling, shuffling.

Կցիցանք *s.* affectation, fiction, quib-

Կցիցեմ *տն.* to conjoin, to bind together, to tie up; *fig.* to affect, to invent, to forge, to shuffle, to quibble, to quirk, to trump up, to borrow; կցիցեալ *or*

Կցիցոս, Կցիցուն *a.* patched up, botched, adventitious, forged, invented, contrived, fictitious, borrowed.

Կցողական *a.* curing, healing.

Կցորդ, աջ *a.* participating, partaking, having part or share in; *s.* party, companion, associate; partaker, partner, consort; *S.* Կցուրդ; կենաց -, living together; consort, husband, wife; կարեաց -, compassionate; as-

sisting, helping, relieving; արեան -, consanguineous, related; - չարեաց, accomplice, accessory; - անել, to impart, to acquaint with, to inform, to communicate; - լինել *S.* Կցորդիմ.

Կցորդակից, - կցուի *S.* Կցորդ, - ուի.

Կցորդեմ, էջի *տն.* *S.* Կցորդ անեմ; to join, to unite, to fasten; - *or*

Կցորդիմ, էջայ *տն.* to partake, to participate, to share in, to have a share or hand in; to join in, to associate, to be connected with, in communication or connexion with; to have an understanding together, to agree, to be agreed; *mus.* to accompany; կցորդէին միմեանց ի վասնիք էւ ի փառս, they shared the perils & the glory.

Կցորդութիւն *s.* communication, participation, relations, connexion, association; *mus.* accompaniment, concert; - կենաց, company, society; - արեան, consanguinity, affinity; - չարեաց, the being an accomplice; ճանապարհ - ք, roads, means of communication; - ունել լք ումէք, to be connected, in communication with, to form a connexion with; - Թք *ad.* in compliance with.

Կցուած, ի *or* ոյ *s.* joining, union, joint; insertion, annex; - ոյ *a.* adventitious, additional.

Կցումն *S.* Կցուած.

Կցուրդ, կցրդաց *s.* anthem.

Կցրեմ, էջի *տն.* to be stingy, miserly, covetous; - զատամունս, to grind the teeth at, to threaten.

Կքեմ, էջի, Կքեցուցանեմ *տն.* to curve, to bend, to bow.

Կքիմ, կքեցայ *տն.* to be bent, folded; *fig.* to be humbled, dejected.

Կքումն *s.* curving, bending, flexion; falling in; *fig.* humiliation.

Կքրիմ, կքրեցայ *տն.* to make head against, to cope with, to withstand, to face, to dare, to brave, to beard, to set at defiance; լքեմ -, to oppose, to resist, to withstand; Թնամի -, to declare oneself enemy, to bear enmity.

Կօ *s.* gourd, bottle-, calabash.

Կօշարայ *s.* essence-bottle.

Կօշեմ, էջի *տն.* to roar.

Կօշիկ, կօշիկ, կայ *s.* boot; shoe; *fig.* drink-money; ներկել, մաքրել զ-, to black, to polish or clean boots or shoes; արանել -ս, to put on one's

boots or shoes; հանել զ-ս, to take or pull off one's boots; կողապար կողաց, boot-tree, --last; Տ. Չոյդ. Խրայք.

Կօշկադործութիւն s. boot or shoe-making, shoe-maker's calling.

Կօշկակար, այ s. boot-maker, cordwainer, boot & shoe-maker; կրպակ -ի, shoe-maker's shop; տեսի զ- զի ատամամբ պարզէր զմորթ, I saw a shoe-maker stretching the leather with his teeth.

Կօշկաձեւ a. boot-shaped; -ձիգ s. shoe-horn; boot-hook; -ներկ s. shoe-blackening.

*Կօս s. nut-shell; tortoise shell.

Հ

Հ (hoe) հո s. the sixteenth letter of the alphabet, & the eleventh of the consonants; հ, հ, seventy; seventieth.

— It has much affinity with the letters խ & ւ, & is sometimes used for or confounded with them; for example: նահապետ, նախ-; հարամանի, խար-; հոյ, խոյ; հիւթեղ, ւիւթեղ; հիւծեալ, ւիւծեալ; հիւսեղ, ւիւսեղ.

— It is often eliminated at the beginning of a word; as, համբառնալ, հսկայ, հապա, համբ- , սկայ, աղա; Հէրբայեցի, Հէլիաս, Երբ-, Ելիս.

Հա, Հայ int. come! come now! well! now then! courage! ad. yes, truly; pr. behold! lo! here is, there are.

Հառաք, այ s. breath, respiration; throat; gullet, larynx; aspiration; pronunciation; -ային a. guttural; -այք s. aspiration, pronunciation.

Հառաքասփեւ a. pronounced, uttered from the throat; -սփուութիւն s. pronunciation.

Հառածիմ, Էցայ տ. to become addicted, to give oneself up, to yield; to

cram oneself, to feed well, to feast.

Հագանիմ S. Առանիմ, Չգէտում.

Հագներգաբար ad. rhapsodically.

Հագներգող s. rhapsodist.

Հագներգութիւն s. rhapsody; passage or extract from, part of a poem, canto; book, chapter.

Հագնի s. bot. agnus-castus.

*Հագուակ s. hook, tenter--.

Հագազակ, այ s. demi-john, flagon; goat-skin.

Հագ, ի, ոյ s. cough; անբշտտ, չոր --, - հիւծիլ, a continual, dry, churchyard --; շնչարդեղ - մանկանց, hooping-or chin--; -ի գէղ, tussilago, colt's foot, horse-foot; նեղիլ ի -ոյ, to suffer from a -; դառն - կալաւ զիս, I caught a violent -.

Հագամ, այլ տ. to cough; անդադար -, to do nothing but cough; հազաց զգիշերն ողջոյն, he coughed all night.

Հազար, այ a. thousand; immense, innumerable; -, -ս ad. thousand times; -ք -այ, million; -ս հինգ արանց, five thousand men; զօրութիւն - օք, with an army a million strong; քոյր մեր, Էղիցես ի -ս եւ ի բիւրս, o sister! may your posterity be as the sand of the sea-shore; - եւ բիւր դեպ Էթէ գացի դք, if by chance, it happens; անն արժանի յըտտակաց - ութ հարիւր եւ թանասուն եւ ութ. the memorable year one thousand eight hundred & seventy eight. [-, lettuce.

Հազար, ոյ s. bot. cos lettuce; վայրի

Հազարալիտր s. kilolitre; -կրամ s. kilogram; -մէդր s. kilometer.

Հազարակրամէդր s. kilogramometer.

Հազարամեայ, ց or մէկց, -մեան, Էնից a. of a thousand years; -մեայ ժամանակ, millenium; -ամեանք s. the Millenarians.

Հազարապատիկ ad. a thousand-fold, a thousand times as much.

Հազարապետ s. chiliarch, chief of a thousand men, colonel; governor, prefect, lord lieutenant; steward, agent, major-domo, controller, intendant; house-steward, manager; -ութի s. command, office or dignity of a chiliarch; prefecture; stewardship, intendance, ministry, administration.

Հազարաւոր a. millenary.

Հազարեակ Տ. Հազար a.

Հալարերորդ, այ a. thousandth.

Հազարորդալիար *s.* millilitre; -հրամ *s.* milligram; -մեզր *s.* millimeter. [row.
 Հազարաբերեւուկ *s.* bot. milfoil, yar-
 Հաղիւ, - թէ, - իմն, - Հաղ, - ու-
 բենն or ուրէք, -- *ad.* hardly, scarcely,
 ly, barely. [-բենն *s.* --tree.
 Հազրան *s.* sorb apple; crab-apple;
 Հազրէվարդ *s.* queen-rose.
 Հալ *s.* melting; smelting; fusion; -
 առնուլ, to melt; to smelt; to thaw.
 Հալածական *a.* persecuted, expelled,
 fugitive; - առնել, տանել, արկանել,
 to persecute, to pursue, to expel, to
 chase, to give chase to, to thrust or
 push back or aside, to scatter, to dis-
 lodge, to drive out or away; - ընել,
 էրթալ, to be persecuted, driven away,
 expelled, to flee, to flee away, to take
 to flight.
 Հալածանք *s.* persecution; pursuit,
 expulsion; fig. trouble, vexation.
 Հալածեմ, էջի *va.* *S.* Հալածական
 Հալածիւ *s.* persecutor. [առնեմ.
 Հալածոյ, էջ *a.* melted, smelted,
 Հալածումն *S.* Հալածանք. [cast.
 Հալածչուն *s.* state of a persecutor.
 Հալական *a.* apt to be melted, fusi-
 ble; dissoluble; -ութիւն *s.* fusibility;
 -բ, metals.
 Հալանք *s.* fusion, draining off; fig.
 exhaustion, consumption, decay.
 Հալարան *s.* foundry, smelting-house,
 Հալաւ *S.* Չգետտ. [furnace.
 Հալեմ, էջի *va.* to melt, to smelt, to
 found, to cast, to smelt down; to dis-
 solve; to liquefy; to exhaust, to drain,
 to consume; to digest; -իմ տ. to melt,
 to be founded or cast; to dissolve, to
 liquefy; to melt to nothing, to dwindle
 away, to be exhausted, to go to decay,
 to run to waste, to be consumed; -
 սառնամանեաց, to melt, to thaw; -
 մաշիլ, to pine away, to wear out, to
 fall away, to exhaust oneself; to grow
 lean, to be withered. [decline.
 Հալեւ մաշ *s.* consumption, phthisis,
 Հալեւորիկ *s.* bot. marum, chamædris
 Հալիւ *a.* melting. [maritima
 Հալիք *s.* black, white or red-heart-
 Հալողական *S.* Հալական. [cherry.
 Հալողութիւն *s.* liquation.
 Հալոց, այ *s.* furnace; foundry; cru-
 cible, coppel; - սլառակաւոր, muffle-
 furnace or --mill. [fusion.
 Հալուած, այ *s.* smelting, melting;
 Հալուէ, էջ *s.* aloes.

Հալումն *s.* melting, liquefaction, fu-
 sion; dissolution; consumption, decay;
 -ջրեղէն, հրեղէն, aqueous, igneous
 fusion; - կերակրոց, digestion; - սառ-
 նամանեաց, thaw.
 Հալուն *S.* Հալական. [bag, sack, pack.
 Հակ *a.* contrary, opposed to; *s.* bale,
 Հակաբալէ *s.* mus. counter-or double
 -bass. [-բէնն *s.* ballast.
 Հակաբան, &c. *S.* Հակառակաբան;
 Հակադարձ *a.* inverse, inverted;
 -դիր *a.* antithetic, opposite; -դրեմ
va. to oppose; -դրութիւն *s.* opposi-
 tion; contrast; antithesis. [reaction.
 Հակազրակ *a.* reactive; -դէպոնէ *s.*
 Հակակ *a.* equal, even, exact.
 Հակակայ *a.* opposite, contrary; -իմ
vn. to oppose, to withstand; -ութիւն *s.*
 opposition, resistance; antiperistasis.
 Հակակիր *a.* antipathetic.
 Հակակշռ *s.* counterpoise; - գոլ, to
 counterbalance.
 Հակակրութիւն *s.* antipathy.
 Հակաճառ *s.* contradictor, disputer,
 debater, controversialist; dialecti-
 cian; -եմ տ. to contradict, to dispute,
 to debate; -ութիւն *s.* contradiction,
 controversy, dispute, discussion; dia-
 lectics; ոգի - ութեան, spirit of con-
 tradiction. [-ութիւն *S.* Հակառակամ-
 Հակամարտ *a.* opposing, adversary;
 Հակամէտ *a.* leaning, inclined; prone,
 bent, disposed; - ի շարն, prone to
 evil, inclined to mischief; -միտեմ տ.
 to lean, to incline, to be prone to, to
 feel inclined or disposed for, to lean
 to the side of, to have an inclination
 to; -միտութիւն *s.* decline, inclination,
 proneness, tendency, propensity, dis-
 position; idiopathy; -մտեմ տ. to emu-
 late; to rival, to vie with, to antagon-
 ize; -մտութիւն *s.* emulation, competi-
 tion, strife, contention.
 Հակասպապ *s.* antipope.
 Հակառակ, այ *a.* contrary, opposite;
 adversary, hostile, unfavourable, in-
 imical; discordant; incompatible; *pr.*
ad. against, contrary to; opposite, fac-
 ing, in front of; զնորին -ն, նմին or
 նորին -, ի -էն, ը -ն *ad.* on the con-
 trary, on the wrong side; against the
 grain, in a contrary sense, backwards;
 ամենեւին խկ -, directly or diametric-
 ally opposite, quite the reverse; - ու
 զիդ մտաց, in spite of sense & reason;
 - կամոց նորա, against his will or

grain, in spite of him; forcibly; - կալ, to stand, remain, stay or stop in the face of, in front; *fig.* to oppose, to withstand, to resist, to make head against, to cope with; - ընեւ, to be contrary, to oppose; ի - ս ընեւ մի մեանց, to be at variance; -, ի - ն or ի - ս երանեւ, մասնեւ, ընթանալ, ընեւ, to oppose, to form an opposition to, to rise up or against, to go against, to run counter, to withstand, to counteract, to thwart, to cross; ի - ս ելա նեւ S. Հակամտեմ.

Հակառակաբան s. contradictor; a. contradictory, thwarting; - եմ *vn.* to contradict; - ու թիւն s. contradiction; antilogy, antiphrasis; - բար *ad.* in a contrary manner, in opposition.

Հակառակաբարբառ a. *mus.* dissonant, discordant. [trary.

Հակառակահնաց a. running con- Հակառակադասութիւն s. controposition; - գեղ s. counter-poison, antidote; - գէմ S. խստորակի; - գիր a. opposed; opposing, adverse; - գրութի, S. Հակագրութիւն.

Հակառակաթոռ a. occupying a station, an office to the prejudice of another; - սատրիարք, pseudopatriarch.

Հակառակախօս, - ուն S. - բան, &c.

Հակառակածնոյց a. peace-breaking, seditious, factious.

Հակառակակայ S. Հակակայ.

Հակառակաձայն S. - բարբառ.

Հակառակամարտ a. opponent, adversary, antagonist; s. contest, resistance; combat; conflict; - ու թիւն s. antagonism.

Հակառակայորդոր S. - ծնոյց.

Հակառակատեր a. quarrelsome, mischief-making, meddlesome, seditious, mutinous, litigious; - մուք, spirit of contradiction, of contrariety; - սիրուն s. love of contention, factious spirit.

Հակառակասիւս a. contrary, adverse, opposite. [to excite.

Հակառակեցուցանեմ *va.* to stir up,

Հակառակիմ, էջայ *vn.* to oppose, to resist, to thwart, to object, to be repugnant to, to revolt, to cross, to withstand, to impugn; to clash, to ren-counter; to contest, to dispute, to debate; to cavil; to quarrel; to disagree; - ի ունեք, to rival, to vie with; առանց - կելոյ, without resistance.

Հակառակասիւս ընեմ S. - ուակիմ.

Հակառակորդ, այ s. adversary, antagonist, rival, enemy; demon; - ուն or

Հակառակութի s. contrariety, opposition, resistance, hostility, adversity; contestation, dispute, quarrel, contest; combat, conflict; - յուզել զիւնքէ, to strive for; - կրել, to experience adversities; եղեւ - ի մէջ նց, a dispute arose between them; - ի ներքս անկեալ, in consequence of disagreement; - ձիոց, horse-racing.

Հակառակաբրիտան S. Նեւն.

Հակասաբան s. contradictor; - բար *ad.* - torily. [բարբառել, to contradict.

Հակասական a. contradictory; - ս

Հակասութիւն s. contradiction.

Հակասուտերք s. antiscii.

Հակասուխոյ s. anti-concuhine.

Հակարաջ S. Հակառակ.

Հակարջային a. antarctic, southern; - բեւեռ, the south pole; - շրջանակ, antarctic circle.

Հակարաջ s. counterpoise, weight.

Հակեմ, էջի *va.* to incline, to lean, to bend, to bow; - իմ *vn.* to lean, to incline, to stoop, to bend or hang down; to give way, to yield; *fig.* to feel inclined or disposed for, to have an inclination to.

Հակերգ s. contro-choir.

Հակըդգէմ a. opposed, against.

Հակըքձ a. brief, concise, precise, succinct, summary.

Հակոսնեայք, նէից s. antipodes.

Հակումն s. declination, inclination; *fig.* decline, inclination, attachment; *geom.* inclination; - ծրի խաւարման, obliquity of the ecliptic.

Հալ քան զհալ S. Քամ քան զքամ.

Հալարջ, ի s. currant; - ենի s. --bush.

Հալքք, բից s. springe, snare, noose, trap; *fig.* snare, toils; արկանել ի - բս, to draw into snare, to entrap, to inveigle; անկանել ի - բս, to fall into a Հայիկա s. alicia. [snare.

Հալորդ, ից a. participating, sharing; sociable, social; s. Holy Communion; - ս առնել, to share, to give a share; to acquaint with, to impart, to communicate; - ընեւ, to participate in, to share in, to partake of, to have a share-or hand in; - Հարեաց, accomplice; - տալ, to administer the Holy Sacrament to; - առնուլ, to communicate, to receive the Holy Sacra-

Հաղորդադրամ *s.* oblation at the Communion.

Հաղորդական *a.* communicative ; communicable ; -*ուի* *s.* conductivity.

Հաղորդակից *S.* Հաղորդ *a.*

Հաղորդակցիմ, եցայ *տո.* to be in communication with, in correspondence with, to participate in, to share with, to impart to, to partake of.

Հաղորդակցութիւն *s.* communication, participation, correspondence ; copartnership.

Հաղորդատէր *a.* communicative.

Հաղորդատուի *s.* pyx, box, sacred vase, ciborium.

Հաղորդարար *a.* conductible ; *S.* -*դիւ* ; -*ութիւն* *s.* conductivity.

Հաղորդելի *a.* communicable.

Հաղորդեմ, եցի *տա.* to communicate, to transmit, to hand down, to impart, to acquaint with, to inform ; to communicate, to administer the Sacrament of the Lord's Supper ; *S.* -*դիմ* ; -*զախա*, to infect with disease.

Հաղորդեցուցանեմ *S.* -*դեմ*.

Հաղորդընկալ *a.* communicating.

Հաղորդիմ, եցայ *տո.* to communicate, to be communicated, to participate with ; to conjoin, to have carnal connexion with ; to be communicative ; to lead on, to be conducive ; *S.* Հաղորդ առնում. [- ; -*թէլ*, conducting wire.

Հաղորդիչ *s.* physics. conductor, good Հաղորդող *s.* communicant.

Հաղորդութիւն *s.* communication, participation, connexion ; relations ; intercourse ; correspondence ; communion ; carnal communion ; Սուրբ - , the Eucharist, the Lord's Supper ; զատկական - . pascal communion ; ազօրթբ յետ -*թեան*, post-communion ; -*տալ*, առնուլ *S.* Հաղորդ - .

Հաճ, ոյ *a.* content, contented, pleased, satisfied ; consenting ; *s.* satisfaction, contentedness ; -*առնել*, to content, to satisfy ; -*լինել*, to be content, satisfied, pleased.

Հաճար, ոյ, ոյ *s.* rye ; *S.* Հաջբար ; -*ի* -*ուի* *s.* bot. sand-box tree.

Հաճելի *a.* pleasant, agreeable.

Հաճեմ, եցի -*եցուցանեմ* *տա.* to content, to please, to satisfy, to humour, to gratify ; -*զմիտա ուրուբ*, to condescend, to please, to humour ; -*զախաս*, to gratify the passions ; -*զպարաս*, to

pay a debt ; *ի* -*գնա*, to oblige him, to satisfy him ; -*եցուցիչ* *a.* satisfactory.

Հաճիմ, եցայ *տո.* to be contented, satisfied, pleased, gratified ; to agree, to acquiesce, to consent, to approve ; to be reconciled, to become friends again ; to deign ; to taste ; *չ* -*բ*, to disapprove, to dislike ; Հաճեալ է նա *բ* -*բեզ*, you please him ; Հաճեցի տէր իմ արքայ, may it please your Majesty.

Հաճոյ, ից *a.* agreeable, pleasant, pleasing, complaisant, grateful, acceptable ; -*լինել*, to please, to humour, to agree, to have pleasure ; զինչ -*է ձեզ*, what do you think of it ? ոյ -*թուես* յի -*բեզ*, as you please or choose, as you like ; -*աչաց հայելոյ*, comely to the eye ; -*եղեւ նա աչաց իմոց*, he or she pleased me ; -*թուեցաւ նմա*, it pleased him, he thought fit or proper, he approved of it ; -*եւս էր նմա*, he preferred ; *արա նմա զինչ - է առաջի աչաց քոց*, do with him as you will.

Հաճոյական *a.* agreeable, pleasing ; -*ուի* *s.* amiableness, affability ; -*կասար* *a.* kind, condescending, complaisant ; -*կից լինիմ* *տո.* to consent, to approve.

Հաճոյանամ, ացայ *տո.* to please, to humour ; to like, to be pleased with, to consent. [genteel, nice, pretty.

Հաճոյատեսիլ *a.* graceful, charming, Հաճոյարար *S.* Կամակասար . [ant. Հաճոյացուցանեմ *տա.* to make pleasant, Հաճոյութիւն *s.* satisfaction ; complacency, consent, willingness.

Հաճոյք, յից *s.* will, pleasure, good will, willingness ; caprice, humour, fancy, whim ; *ը յս ad.* at one's will or pleasure, according to, at sight, at discretion ; negligently, carelessly ; *ը յից նր* ; according to his caprice ; *գործել ը յս*, to do according to one's liking, fancy or humour, to follow one's own bent, to listen to nobody ; *անձնա տուր լինել ի յս ուրուբ*, to abandon oneself entirely to another's caprice or discretion ; *այր իւրաքանչիւր զյս առաջի աչաց իւրոց առնէր*, every man did that which was right in his own eyes.

Հաճութիւն *s.* agreement, satisfaction ; accord, approbation, consent, complaisance, acquiescence, complaisance ; desire, wish, pleasure, will ; -*բ*, grace, sweetness, loveliness, amiable-

ness; *տուանց քոյն -ԹԷ*, without your consent, in spite of you; *արա ը իս ք -ԹԷ կամաց քոյ*, do with me according to your pleasure.

Համ. ոյ *s.* savour, taste; check, moderation; *-ք anat.* the lower belly; *-գնել*, to moderate, to check.

Համարան *a.* concord, agreeing, unanimous, conformable; *-եմ vn.* to agree, to be of one mind; *-ուժիւն s.* concord, agreement, good understanding, unanimity, intelligence.

Համարաբառ *a.* concordant, unanimous; *s.* concordance.

Համարարոյ *a.* of similar disposition, character or customs. [*կից.*]

Համարեակ, *-ից S.* *Բնակակից*, *Բնակահայ* *a.* connatural, homogeneous; consubstantial; *-բնութիւն s.* homogeneousness, connaturality; consubstantiality.

Համաբոլոր *a.* universal, all, whole.

Համբուսն *S.* *-բնեայ*.

Համագոյ, *-ական*, *-ակից* *a.* consubstantial; *-գոյք*, creation, all creatures, the universe, nature; *-ապէս ad.* consubstantially; *-ուժի s.* consubstantiality. [*րոր;* *-ուի s.* cooperation.

Համագործ *a.* cooperative; *s.* cooperative.

Համագումար *a.* assembled, gathered together; universal, general; *ad.* all together, unitedly; *s.* *arith.* sum.

Համագունդ *a.* *S.* *-գումար*; flocked together, gathered in crowds or in a mob; *ad.* in a united company, with all the company, in crowds; *-Թռչել*, to fly in flocks or swarms.

Համագրեմ *vn.* to compose; *-գրուութիւն s.* composition.

Համագամի, *ոյ* *a.* agreeable to the taste, delicate, delicious, dainty, exquisite, savoury, succulent; *-ք*, dainties, delicacies, tid-bits; *-ասէր* *a.* fond of dainties, epicurean; *s.* epicure.

Համագաս *a.* of the same class, order or rank; *-եմ va.* to range, to rank, to draw up, to place in order, to put together; *-իմ vn.* to be classified together, placed in the same order; *-ուժիւն s.* being of the same rank, equality in rank. [*Թի s.* synthesis.

Համագրական *a.* synthetical; *-գրու-*

Համազարմ *a.* of the same race, family or generation.

Համազգային *a.* national.

Համազգեստ *S.* *Գրատ.*

Համազգի *a.* of the same nation, family, kind or sort; national; related; homogeneous; *-գունի s.* nationality; relationship; homogeneousness.

Համազն *a.* of the same nation or race; *-զոյք* *a.* equal, even, alike, similar; *-զուն S.* *Համազն*.

Համազոր *a.* equal in power; equivalent, equipollent, adequate; *-լինել*, to be equivalent; *-ուժիւն s.* equivalence, equipollence.

Համաթիւ *a.* of the same number or quantity, equal; *-Թոռ* *a.* co-reigning.

Համաշինութիւն *s.* co-latitude; *-լեզու* *a.* of the same language; *-լծակից*, *-լծորդ*, *-լուծ* *a.* bearing the same yoke; *s.* colleague; companion, partner; *-լուր* *a.* that can be heard, or heard every where; *-լսարան s.* academy; university, faculty.

Համախմբեմ *vn.* to gather or put together, to muster, to collect, to convoke; *-բուհ* *s.* meeting, assembly.

Համախոհ, *-խորհ*, *-խորհուրդ* *a.* of the same opinion or mind, unanimous, agreeing, concordant; *s.* adherent, partisan; *-լինել*, to agree with, to be of the same mind; *-խոհութիւն s.* intelligence, concord, good understanding, harmony; league, alliance, compact; *-խումբ S.* *-գումար*; *-խոս* *a.* concordant, analogous. [*natural.*

Համածին *a.* connate, twin; uterine;

Համակ, ոյ *a.* *S.* *Գործախոյստ*; *ad.* all, entirely, totally; only; always.

Համակամի, ոյ *a.* of the same will, concordant; obedient to the will of, resigned; *-իմ vn.* to agree, to be of one mind, to consent with; to be resigned, to submit oneself; *-ուի s.* concord, unanimity, agreement, union, consent; *-ուի ը կամացն Այ*, obedience to God's will, resignation, trust in God.

Համակոյ *a.* coexistent; *-կառք s.* omnibus; *-կարգ* *a.* put in the same order or number; *-կարգածք s.* co-ordinate; *-կարգեմ va.* to co-ordinate, to put in the same order; *-կարկէ* *a.* subject to the same passions; compassionate, feeling, sensible.

Համակրեմ *a.* well versed in the Persian religion; coreligionary. [*ther.*

Համակեայ *a.* still living with another; *Համակեմ, էջի* *a.* to affect, to fill with, to immerse; *S.* *Թուխ*. [*centric.*

Համակենդրոն *a.* concentric, homo-

Համակերպ *a.* of the same form or manner; conformable; resigned; -իմ *vn.* to comply with, to conform or submit to, to be resigned; -ուժիւն *s.* submission; resignation.

Համակերպ *a.* similar, like; -ք, all beings, all creatures.

Համակիմ, կեցայ *vn.* to be affected, filled or covered with, immersed, sunk in; to array, clothe or invest oneself with, to bury oneself in; յուկի - եւ ի քարինս պատուականս, to be completely covered with gold & precious stones; ի թախծուժիւն, ի խոր արամուժիւն -, to give oneself up to melancholy, to be filled with sadness; - ի սուգ, to dress in mourning; *S.* թուխ; պաշարք - կեալք ի գիրուժիւն,

Համակիր *S.* -կրական. [fatted cattle.

Համակործան *a.* utterly destroying, exterminating; - քանդումն, utter ruin, extermination; - կորուստ, total loss; - պատուհաս, exterminator; - կորոյս *a.* destroying, exterminating; - կուլ *a.* swallowing up, all-devouring.

Համակրական *a.* sympathetic.

Համակրութիւն *s.* sympathy; ունեւլ -, to sympathize with, to feel a - for; չունեւլ զ-, to have no - for or with.

Համակրօն *a.* coreligionary.

Համահասոյցն *ad.* together, at the same time, at once.

Համահամ' *S.* Համադամ.

Համահայր *a.* born of the same father, consanguineous; - եղբայր, քոյր, half-brother, half-sister, by the father's side.

Համահանդերձ *a.* clothed alike, in uniform; - հասակ *S.* Հասակակից; - հարզ, ից *a.* aid-de-camp; adjutant; - հաւաքեմ' *S.* Համախմբեմ'; - հրաւեր սակ *a.* angelic.

Համաձայն *a.* concordant, consonant, conformable; *mus.* in unison; *ad.* un-animously; - եմ' *va.* to accord, to bring to agree; to conciliate, to reconcile; *mus.* to tune; - իմ' *vn.* to agree, to concord with, to be agreed; to grant, to come to terms, to comply with; *mus.* to be in tune; - ուժի' *s.* concord, unison, consonance, concordance; *fig.* conformity, unanimity, union; *mus.* unison, tune; *gr.* concordance.

Համաձեւ *a.* of the same form or shape, conform; - առնեւ զկամս, to

be of one mind; - ունեւլ *s.* configuration.

Համաճարակ *a.* entirely consumed; all-consuming, all-devouring, epidemic, epizootic, contagious.

Համամայր *a.* born of the same mother; - եղբայր, uterine, by the mother's side; - մեայ *a.* coetaneous, of the same age.

Համամիտ *a.* of the same mind or opinion, unanimous; - լինեւլ ումէք, to perfectly agree with, to enter into the views of; - էն ցանգ, they always agree in opinion, «they are two fingers of the same hand»; - մտուժիւն *s.* unanimity, concord, consent, conformity of opinion.

Համայարկ *a.* cohabitant; dwelling under the same roof.

Համայն, ից *a.* whole, entire, total, complete; *ad.* all, entirely; together, all together, together with; even, yet, still; -, -իւ, totally, completely, wholly, thoroughly; - եւ այնպէս, even though, even if, however, nevertheless; - եւ այնպէս ոչ յագեցար, what, & you are not yet satiated? - ասեւլ, ասացեալ, in short, in a word.

Համայնաչափ *s.* pantometer.

Համայնապատուժ' *a.* relating all; encyclopedian; *S.* Հանրագէտ.

Համայնաթիւն *S.* Համաթիւն.

Համայնասերմն *s.* pansperm.

Համայնացոյց *s.* panorama. [ing.

Համայնակերպ *a.* universally destroy-

Համահամայն *a.* whole, universal; *ad.* all, all together, generally; even, yet, still.

Համանդամք *s.* all the members.

Համանիւժ' *a.* of the same matter.

Համանման *a.* equal, alike, similar; conformable, analogous; imitating, following; *ad.* equally, alike.

Համանմանակի, - նմանեալ, - նմանի *S.* - նման *a.* [ity, analogy.

Համանմանութիւն *s.* similarity, conform-

Համանշան *a.* having the same sign; - աղ *a.* having the same meaning or signification, synonymous; - սկուժի' *s.* synonymy.

Համանշուժիւն *s.* unanimity.

Համանուն *a.* *S.* Անունանակից; *s.* name-sake; - արար *ad.* homonymously; - ուժիւն *s.* homonymy.

Համաշխարհ *s.* the whole country, the public; countryman; - ազործ *a.* done by every body, general, univer-

sal; -ական a. universal, general, common, public; -իկ a. of the same country; s. countryman.

Համաձայնութիւն s. unanimity; -ընկնչ a. of the same opinion, agreeing, unanimous.

Համաչափ a. of the same measure, equal, proportioned, symmetrical; commensurable; -ութիւ s. equality, proportion, symmetry; commensurability; -ընեմք v. to depart together.

Համապայծառ a. quite clear, bright, shining, luminous, resplendent; -պաշտօն a. having the same office or function, colleague; -պատասխան a. corresponding; -խնկեմ v. to correspond; -խնկիչ a. corresponding; -պատիւ a. equally glorified, equally adorable; equal in rank or honour, having the same dignity; -պարարձ a. congruent, suitable, convenient; -պատուութիւն s. equal honour, rank or dignity; -պարբակ a. all-surrounding; -վիհ, chaos.

Համաքինիչ, -ջնշիւթ a. destroying, exterminating all; -կործանումն, entire destruction, extermination; -առնել, to exterminate, to root out, to utterly destroy; -վնեւ, to be totally exterminated.

Համառօտ, ից a. brief, short, abridged, concise, succinct, summary; peremptory; -, -ս, -աբար ad. succinctly, briefly, summarily, precisely; peremptorily; s. compendium, abridgement; final or irrevocable sentence; -հասանել, to cut short; -ասել, -ասացից, եւ -խի ասացեալ, in short, in a word.

Համառօտագիծ a. briefly traced, succinct; -բովանդակութիւն, an abridgement; -պատկեր, sketch, short notice, cursory view; -գիր a. written briefly, in a few words; -դրութիւն s. abbreviation.

Համառօտեմ, էջի va. to abridge, to diminish, to shorten; to digest, to resume, to recapitulate; to reduce, to contract, to extract; ուղիւ -, to understand thoroughly & cause to be perfectly well understood; -զորէնս, to transgress, to break a law; -բորւեղմիս դէկէզէցիս, to make a visitation of the diocese.

Համառօտիւ, -ք Տ. Համառօտ ad. Համառօտութիւն s. brevity, concision, shortness; abbreviation; compendium, abridgement, summary, abstract, epitome.

Համասեղան S. Սեղանակից; -սեռ a. congeneric, homogeneous; -սեռութիւն s. congenerousness, homogeneity; -սեր a. of the same race or stock; -սերք a. produced from the same seed; -սերունդ a. of a common origin; -սէր a. mutually fond; -սընունդ, -սուն a. nourished, brought up together.

Համասերամ a. fragrant, odoriferous, sweet-smelling or -scented.

Համասեղճ a. innate, natural.

Համասեղութիւն s. asterism; S. Աստեղատուն.

Համասիրւռ a. spread, diffused, propagated throughout; -ծաւալել, to be -.

Համավկայ ad. of a common attestation or avowal.

Համասկիւռ s. string of pearls.

Համասարած a. spread throughout, very extended, universal, general; -ծով, the Ocean; -օդ, atmosphere; -, -ութիւ s. extent, very great extent; -տարր a. composed of the same element or matter; -տեսակ a. of the same kind or sort, equal, conformable; -տիպ a. resembling, similar, like, conform; -տիք a. of the same age, coetaneous; -տոհմ, -տոհմիկ a. of the same family, related.

Համար, ոց s. account, calculation, computation, enumeration, numeration; number; catalogue, list; roll-call, muster; examination, inventory, statement, account; esteem, respect, value, regard, station, degree; presentation or rendering of accounts; comparison; lesson; verse; է - է - է.

* -քր. for, on account of; լէ մի - , same, same thing; - առնուլ, պահանջել, to ask for an account of, to require one to account for; - առնել, to find out an explication of, to examine; to take or draw up an inventory of; to take stock; - տալ, to render an account; to give a reason; to be responsible, to account for; - առնուլ է մէջ ծաւալից իւրոց . to make an account with his servants; է - ածել, արկանել, դնել, to count, to calculate, to compare; մտանել է -, to be reckoned, numbered, esteemed among; է - է լինել, to be counted as, to pass for, to

be reputed, esteemed; ի մարդկան կալի -ի, to be taken for a man; - դնել ի ուսմէք, to dispute; հանել թիւ -ոյ, to draw or cast lots; սուր զամար անտեսութիւնք, give an account of thy stewardship; ոչ եղելի -ի բանիմ, no attention was paid to my words; չէ ինչի -ի, it is unimportant; no matter; թուով-ովէք ամ, all was counted; -ովք թուոց կատարեալ, a clever arithmetician; - առնուլ, to take lessons; գիտել, ուսանել, ստել զ-ն, to know, to learn, to say or repeat one's lesson; S. Թիւ.

Համարագիր s. numeral letter.

Համարակալ, -կար, այ s. reckoner, calculator, book-keeper, accountant, auditor of accounts; տուն, ստելի -ի, counting-house; accountant's office, ciphering; -ութիւն s. accounts, book-

Համարահատ s. control. [keeping.

Համարառու, այ s. comptroller; -թիւն s. control.

Համարատու, այ a. rendering account; -ութիւն s. control, giving in or rendering of accounts.

Համարեմ, եջի va. to count, to number, to calculate; to esteem, to reckon, to consider.

Համարիմ, եցայ տո. to sum, to number, to count; to calculate, to compute; to esteem, to repute, to judge; to presume, to suppose, to reckon; to attribute; to pass for, to be reputed or deemed; ըսու -, to prefer; պատուական -, to appreciate; մեծ ինչ -, to value, to esteem, to repute, to rely on; առ ոչ ինչ -, not to keep any account of, not to care about, to have little esteem for, to despise; - դանձն, to look upon oneself as, to believe, deem or account oneself, to think that one is; ի մի - զինն ի ուսմէն, to mistake; երանելի զանձն -, to think oneself happy; -իմք էթէ, -րեցուք այնպէս թէ, let us suppose that; մի -իք թէ, do not believe that; -րեալ a. reputed, deemed, looked upon as; ի մեռեալս -, thought to be dead; չ-ն յազգս, not numbered among the nations, without genealogy; ոչ էք - սը ծաթ թէ կցէ ինչ, silver was made no

Համարիչ s. numerator. [account of.

Համարիւն a. of the same blood, consanguineous, related.

Համարձակ a. frank, free, bold;

plain, sincere, without ceremony; determined, resolute; wide, extended; -, -աբար ad. frankly, freely, boldly, plainly; resolutely, firmly; clearly, openly, ingenuously; կարի իմն -, too free, bold, rash, audacious, too daring.

Համարձակաբարբառ a. plain-spoken, frank, open-hearted, ingenuous; ad. frankly, openly, freely, ingenuously, without reserve.

Համարձակազոյն a. more openly, &c. -, -ս S. Համարձակ ad.

Համարձակասոս S. -բարբառ a. - լի նէլ, to speak freely, frankly, openly, to be plain with, to be accustomed to speak one's mind; -ութիւն s. frankness of speech, openness, unreservedness, freeheartedness.

Համարձակահայեաց a. seeing clearly, penetrating, perspicacious.

Համարձակաձայն a. speaking frankly, freely; - բարբառով, aloud, openly, publicly.

Համարձակապէս S. Համարձակ ad.

Համարձակատես S. -հայեաց.

Համարձակեմ, եջի, -եցուցանեմ va. to embolden, to make bold or courageous, to reassure; to permit, to allow; to render impertinent.

Համարձակերես a. with an open countenance, frank, free, bold.

Համարձակիմ, եցայ տո. to grow bold, to have the boldness to, to take the liberty of, to allow oneself, to have the courage, to be daring, to dare, to venture; կարի իմն -, to presume, to take liberties; -իչ a. emboldening.

Համարձակութիւն s. frankness, hardihood, licence, courage, liberty; boldness, forwardness; կարի իմն -, audacity, temerity, venturesomeness; - առնուլ, to take the liberty to, to permit or allow oneself to; կարի իմն - սալ, to render impertinent, impudent; պարտ է -թք ստել, it must be acknowledged; -ք S. Համարձակ ad.

Համարմատ a. produced from the same root; innate, inborn.

Համարող s. reckoner, arithmetician; -ական a. arithmetical; -ականն, -ութիւն s. arithmetic, ciphering.

Համարուեստ a. having the same trade or calling; s. fellow-craftsman.

Համարուան s. value, esteem, reputation, respectability; S. Տարգ.

Համացեղ a. of the same race or

family; homogeneous; -ուի s. relationship; homogeneousness. [nour.

Համահառ. a. of equal glory or ho-

Համաքանակ a. aliquot, even.

Համբակ, այ s. little child, boy; lad; apprentice, novice, beginner; scholar, disciple; a. new, raw, inexperienced; ignorant; - կրպակաց, shop-boy; - կապեղյայի, pot-boy; - նաւասոււոյ, cabin-boy; -աբար ad. like a child, childishly; -ուծիւն s. apprenticeship; inexperience.

Համբանամբ, բարձի va. to elevate, to raise, to lift up, to take up; - դձեռն, to stretch forth or raise the hands; to raise the hand against; to rebel.

Համբանամբ, բարձայ տ. to rise up, to ascend, to mount, to go up; to raise oneself, to rise, to get up; - մտօք առ Աստուած, to raise the heart to God; Հակառակ, լքելմ- , to revolt, to rise, to rise against, to rebel; ի մտաց - , to grow proud; դատասաղ - , to accuse of, to charge with, to arraign, to impeach.

Համբար, այ, ոց s. warehouse, storehouse, granary, loft; larder, pantry; provisions, furnishing, supplying, victualing; - զորաց, magazine; stores, ammunition; - անասնոց, fodder, provender; forage.

Համբարածու, այ contractor, purveyor, furnisher; forager.

Համբարակ, այ s. store, deposit; warehouse; purveyor; երկինք նմա - ցօղոյ, the heavens shall drop down dew; -ան s. anat. matrix; -ապեա s. intendant, steward, furnisher, purveyor, provider, contractor.

Համբարան s. anat. uterus, the womb; -, -ոց s. larder or pantry; granary; magazine, mart; emporium.

Համբարապան, այ s. store-keeper; -ապեա s. intendant.

Համբարեմ, եցի va. to warehouse; to provide, to furnish food, to victual, to revictual, to lay in a stock of, to store; to lay by, to hold in reserve, to amass, to gather, to treasure up.

Համբարձուցիւն s. lifting up, elevation, ascension, rising, ascent; Ascension-

Համբարոց Տ. Համբարանոց. [day.

Համբարու, այ, -րի, րեաց s. mermaid, siren; fairy, elf, fay; faun, sylvan god. [towering, puffing up.

Համբարտակ s. Տ. Ամբարտակ; a.

Համբաւ, այ, ոց, ուց s. credit, honour, repute; renown, fame, reputation, name, glory, celebrity; news, intelligence, rumour, report, tidings; արագածեւ -, flying report, swift, speedy renown; - բարեաց, good repute; յեղակարծ, սուա, չար - , strange, false, ill news; - մեծ ստանալ, to win a great reputation; վնասել անձին - ոյ, to damage one's reputation; աղարտեղ զ- իւր, to tarnish one's renown; կորուսանել զ-ն, to get an ill name; չուներել զ-, to be unknown, of no reputation or renown; աղարտեղ զ- ուրուք, to blacken or ruin the reputation of; -ի հարկանիլ, to become public, to divulge; to become famous, renowned, celebrated, far-famed, to be in vogue, request or fashion; ձխողակի - հանել or ընթացուցանել զումբէր, to spread abroad an evil report about one; - հանել, տարածել, to raise, sow or spread the news; - ընթանայ, it is said that; the story runs; ելաներ, հնչէր, տարածէր, ի դուրս յաճախէր -, the report spread; - բաջուլթեանն լքելովմանս ընթանայր, the fame of his courage spread every where; եւ ել- զմանն լքելովմանս դաւառին, & there went out the fame of him through all the region round about; -ի հարեալ է խաղս, this play is very popular; Տ. Եռինդն.

Համբաւաբեր s. messenger, news-bringer; -կոծ առնեմ Տ. Համբաւեմ; -հան a. spreading false reports; mischief-making, meddlesome; -տենչ, -ւոր a. having a name worthy of envy, famous, renowned, far-famed.

Համբաւեմ, եցի va. to celebrate, to sing the praises of, to praise; to make public, to divulge, to let out, to noise or rumour abroad, to publish, to make known every where; -իմ տ. to be renowned, to become celebrated; to be divulged, spread or noised abroad.

Համբեր a. patient; s. patience; time, delay; -ական, -ասոր a. patient, suffering, enduring; -եկիք s. affairs requiring patience, annoyances, troubles.

Համբերեմ, եցի տ. to have patience, to be patient, to endure, to suffer, to support, to bear, to undergo, to sustain; to persevere, to remain firm & constant, to persist; to wait; - յա.

մուսնութիւն, to live single; to live continently, chastely; որ համբերեցեաց խստառ' նա կեցցէ, he that shall endure unto the end, the same shall be saved.

Համբերող *a.* patient, enduring.

Համբերութիւն *s.* patience, suffering; hope, expectation, confidence; time, delay; սանկել - թիւ, to be patient, to bear with patience; կորուսանել զ-, to lose one's patience, to grow impatient; տալ կորուսանել զ-, to put quite out of patience; *S.* Թողլ.

Համբոյր, բուրից *s.* kiss, embrace; * buss; *fig.* sweetness, affability, familiarity; union, joint, joining together; *gr.* spondee; *a.* sweet-tempered, affable, benign, gentle, mild, meek; propitious, favourable; agreeing, unanimous; - ձեռաց, hand-kissing; - Յուգպոյի, մասնիկ, a traitor's kiss; - տալ ումէք, to embrace, to kiss; to buss; տալ միմեանց - խաղաղութեան, to give the kiss of peace; ի - օճել, to familiarize, to tame, to domesticate; հաշտ եւ - առնել, - յարգարել, to appease, to calm, to pacify, to reconcile; գալ ի -, to get or grow tame, familiar, to be tamed; - եւ կամակ բարս ստանալ, to be good-tempered, gentle, amiable. [not, not at all.

Համբուն *ad.* totally, entirely; no.

Համբուրասէր *a.* fond of kissing; *s.* kisser; *fig.* fond of peace, pacific.

Համբուրեմ, էցի *va.* to kiss, to embrace; * to buss; - զմիմեանս, to kiss or embrace each other; - սկամայ, to kiss unwillingly; ստէպ -, to be always kissing; - զձեռս, զաջ ուրուք, to kiss the hands; համբուրեաց ը նմա, he kissed him; - էցուցանեմ *va.* to familiarize, to domesticate.

Համբուրումն *s.* osculation.

Համեղ *a.* flavorful, savoury, sweet, delicious; - արան *a.* sweet-spoken; - ահամ, - աճառակ *a.* well flavoured, pleasant to the taste, savoury; - անամ *vn.* to become well flavoured, sweet, appetizing; to be agreeable to; - արուցանեմ *va.* to render savoury, to sweeten, to season; - ութիւն *s.* exquisite flavour, agreeable taste, relish.

Համեմ, այց *s.* amomum; spice; - or - անք *s.* aromatics, spice; sauce, seasoning, stew, ragout, high seasoned sauce; dressing of meat, condiment; - անոթ *s.* sauce-boat.

Համեմատ, ից *a.* proportionate, equal, conformable, corresponding, analogous, regular, symmetrical, adequate; - գործել, to proportion; գընել -, to compare; էթէ իցէն ի քեզ առաքինութիւք - ք վէհ ճակատագրիդ, if your virtues correspond with your high destiny; ը - ի, - արար *ad.* *S.* - ութիւն; - ական *a.* proportional, analogical; comparative; - էի *a.* comparable.

Համեմատեմ, էցի *va.* to compare, to confront, to confer; to put in comparison with, to equal, to parallel; to be in symmetry; - գգիրս, to collate.

Համեմատութիւն *s.* comparison, confront; proportion; analogy, relation, conformity, correspondence, harmony, eurythmy, symmetry; *math.* ratio, proportion; - գրոց, collation; բանալ զ-ն, to disproportion; - թիւ *ad.* proportionally, symmetrically; comparatively, in or by comparison, relatively, in reference. [aromatic, spicy, fragrant.

Համեմաւոր *a.* seasoned, flavoured;

Համեմեմ, էցի *va.* to season, to flavour; to scent, to aromatize, to spice, to powder; - ալիւ -, to sprinkle with

Համեմիչ *s.* seasoener. [salt, to salt-

Համեմուկ *s.* bot. vanilla.

Համեստ, ից *a.* modest, decent; reserved, moderate, temperate; - արար *ad.* modestly; - անամ *vn.* to become modest or wise, to put on a modest look; - արուցանեմ *va.* to make modest or moderate; - ութիւն *s.* modesty, moderation, reserve, temperance, probity; politeness; - ութիւն *ad.* modestly, decently; - ուհի *sf.* modest woman.

Համետ, ից *s.* saddle; pack-; harness; կողմնակի -, side-saddle; pillion; կռճիլ - ի, saddle-tree; հանել ի բաց զ-ն, to unsaddle; *S.* Թամբ; - արարծ *s.* saddle & harness maker; - արան *s.* saddlery; saddle-room; - էմ *va.* to saddle, to harness; հոյակապ - էալ, in superb trappings.

Համերամ *S.* Երամովին.

Համերասանակ ընթանամ *vn.* to run together; *fig.* to compete; to concur, to coincide.

Համեռութիւն *S.* Համբերութիւն.

Համընթաց, &c. *S.* Զուգընթաց.

Համլիմատ, - իմաց, &c. *S.* Համամիտ.

Համհարզ, - հօրեայ, - մօրեայ *S.* Համհարզ, - հայր, - մայր.

Համերակ *s.* foster-brother.

Համոզակեր, այ *a.* persuading; persuasive; - լինել, to persuade, to convince; *S.* թափել.

Համոզեմ, եջի *va.* to persuade, to induce, to gain or bring over; to impel, to urge; to calm, to appease, to reconcile.

Համոզիչ *a.* persuasive; reconciling.

Համոզումն *s.* persuasion.

Համոյ *a.* regular, moderate; -բ *s.* moderate things.

Համորովայն *S.* Համամայր. [*S.* Մի-

Համուս, -ի *s.* crowd, multitude; *ad.*

Համուսիք *s.* skirt of a garment.

*Համուսեմ *va.* to taste, to savour.

Համր, մերջ *a.* dumb; speechless, mute, tongue-tied; - ի ծնէ, born-dumb, dumb from one's birth; - բնու թիւնք, babies; - լինել or

Համրանամ, աջայ, Համրիմ, էջայ *տ.* to become or to remain dumb, to be speechless, to lose the use of speech; - ի զարմանաց, to be struck dumb with surprise, to be tongue-tied.

Համրացուցանեմ *va.* to make or strike dumb. [dumbness.

Համրուի *s.* state of a dumb person,

Համրէն *a.* whole, total, entire, universal; *ad.* all, entirely, totally, wholly; ը - Յ, throughout the world; - կալ ի վերայ, to understand perfectly, to know to the bottom, to penetrate deeply, to pierce to the inmost parts.

Հայ, ոյ *s. a.* Armenian; -բ, Armenia; -բ or -եր, the -s, the - nation; - լեզու, բարբառ, the - language; Թարգմանել ի -, յեղուլ ի - բան, to translate into -, into the - language.

Հայաբարբառ *a.* speaking Armenian; - բնակ *a.* inhabited by Armenians.

Հայագէտ *s.* armenist; -գունդ *a.* composed of Armenians; *s.* Armenian troops.

Հայադաւան *a.* armenizing, having religion, persuasion, the policy, the customs of the Armenians; -գրօ *s.* Armenian flag, colours, banner, en-

Հայազարմ, -գն *S.* Հայկազն. [sign.

Հայախառն *a.* mixed with Armenian; -խնամ *a.* having the care of the Armenians; nurtured by the Armenians; -խումբ *S.* -կոյտ. [menian.

Հայածին, -ծնունդ *a.* born of an Ar- Հայակողմն *s.* the Armenian country; -կոյտ *a.* composed of Armenians.

Հայամեծար *a.* honouring the Armenians; honoured by the Armenians.

Հայանախառն *a.* maltreating the Armenians; unworthy of an Armenian; -անն *a.* resembling an Armenian; -նշան *a.* bearing the emblem of Armenia; - դրօ *S.* Հայադրօ.

Հայակայել *a.* worthy of an Armenian, of Armenians.

Հայասեռ *a.* Armenian, of - race; -բ, we Armenians; -սէր *a.* fond of Armenians, philarmene; -սիրութիւն *s.* philarmenia; -սիրտ *a.* having an Armenian heart.

Հայաստան. ի *s.* Armenia; - Յ, -; - ազգ, the Armenian nation; - եայք, էայց *s.* the Armenians; -ջի *s. a.* Armenian; *S.* Կեցցէ.

Հայարան *s.* the sight, the eye-sight.

Հայայի *a.* Armenian.

Հայբորակ *s.* natron.

Հայեացք, էջեց *s.* look, sight, view.

Հայեբանահան *a.* catoptrical; -բա նու թիւն *s.* catoptries.

Հայեկադործ, այ *s.* looking-glass maker; -ու թիւն *s.* - manufacture.

Հայեկահան *a.* specular. [rors.

Հայեկապատ *a.* surrounded by mir-

Հայեկալաճառ *S.* -գործ; -ու թիւն *s.* looking-glass trade.

Հայեկրահան *s.* view, panorama.

Հայեկացոյց *s.* kaleidoscope.

Հայեկաքար *s.* foliated gypsum.

Հայեկի *s.* looking-glass, mirror, speculum; -բ *fig.* eyes; *a.* visible, observable; - կիղիչ, burning glass. [vidette.

Հայեկի, ի *s. mar.* top, mast-head,

Հայերէն *a.* Armenian; *ad.* in -; - գիր, - writing; - տառիւք, in - letters or characters; - լեզու, գոյրուի, the - language, literature; ուսանել զ-, to learn, to study -; - Թարգմանել, to translate into -; - գիտէք, խօսե՞ք, do you know -? do you speak -? Հայերէնագէտ *s.* armenist; -խօս *a.* speaking Armenian. [tal.

Հայեցական *a.* contemplative; men- Հայեցի *a.* Armenian.

Հայեցիկ *a.* serving to see or to look.

Հայեցող *s.* contemplator; -ական *a.* contemplative; speculative; -ու թիւն *s.* contemplation; speculation; theorem.

Հայեցուած, ոյ *s.* glance, look, peep; sight, view; aspect, appearance, presence; spectacle, prospect; աչոյզ- գոյզ -, firm, steady look; ի խնարհ

ունել զ-ս, to cast down the eyes; ակն սաւ or գնել -ովք աչաց, to cast an amorous eye upon, to ogle; to dote

Հայեցուի, -ունն S. -ուած. [upon.

Հայեցուցանեմ va. to cause to see, to view; to incline, to dispose towards; to apply; յինքն - զոք, to attract, to draw another's eye on oneself.

Հայթայթամտեմ տ. to set one's wits to work, to tax one's ingenuity, to contrive.

Հայթայթանք or Հայթհայ- s. invention, expedients, means, shift, device, way; provisions, food, victuals; relief, solace; pretext, subterfuge, pretence; - կենաց, subsistence, means, necessities of life; S. Հնարք.

Հայթայթեմ, եջի տա. to invent, to find the means or a way to do any thing, to contrive, to devise; to provide, to provision, to procure; to solace, to assuage; to pretend.

Հայիմ, եցայ տ. to look, to give a look, to cast the eyes on, to see; to look upon, to gaze on, to consider attentively, to look in the face, to observe, to contemplate, to speculate, to weigh well; to take care; to concern, to regard; to have in view, to aspire to, to aim at; to face, to front, to look on, to overlook; գեղեցիկ հա-

յերով, handsome, elegant, beautiful, charming; - ի վեր, to look up; - ընդ պատուհանն, to peep or look in at the window or through the window; - գաղտագողի, to look stealthily at;

սրուցեալ - յոք անկաք, to gaze with greedy or devouring eyes at, to stare at; - յայրաստ or յայրաստութի, to look at impudently, lustfully, lewdly;

- յոք սիրով, գորովալից աչօք, to look at lovingly or tenderly, to look sweet upon, to cast sheep's eyes on, to ogle;

- խանդաղատանօք, to gaze on dotingly, with fondness, with glistening eyes;

լսեալմբ - յոք, to look scornfully at or with contempt; - մտօք, to contemplate, to muse on; ոչինչ հայեցեալ ի,

in spite of, despite; մինչդեռ նա ոյսր անգր հայեր, as he looked about or around. [a. Armenian.

Հայխունիկ s. Armenian incense; -խօս Հայի, ի. այ s. Haig (the earliest hero of the Armenian nation, called after him հայ Haï or Armenian); ast. Orion.

Հայկաբան a.s. armenist, who speaks & writes pure Armenian; armenism, pure Armenian. [ly, courageously.

Հայկաբար ad. like Haig, valorous-

Հայկազարմ a. of the race of Haig, Armenian.

Հայկաղեան, -գն, -գնեայ, -գնեան, -գուն a. Haigian, Armenian; -գունք s. the descendants of Haig, Armenian nation, the Armenians; -գեան Բառ- գիրք, the Armenian Standard Dictionary.

Հայկական a. Haigian, Armenian.

Հայկազն a. built by Haig; -չախ a. gigantic; -սիրտ a. Haig-hearted, courageous, dauntless, intrepid, valiant, bold, manly. [Armenian anthology.

Հայկարան s. the centre of Armenia:

Հայկաւ s. Armenian bole.

Հայկեան a. Haighian, Armenian; - գրոհ, the - nation. [blasphemy.

Հայհայկան a. blasphemous; - բան,

Հայհայանք S. Հայհայութիւն.

Հայհայեմ, եջի տա. to curse & swear, to blaspheme; to talk scandal; to revile, to abuse, to slander, to traduce, to defame, to speak ill of. [pheming.

Հայհայիչ s. blasphemer; a. blas-

Հայհայութիւն s. blasphemy, swearing; abuse, slander, scandal, backbiting, defamation. [Armenian nobility.

Հայորեար s. pl. the Armenians, the Հայուի s. the Armenian nationality.

Հայուհի sf. Armenian woman, lady, girl. [նել, to knead.

Հայս, լց s. paste; dough; - հարկա-

Հայր, հօր, հարց s. father; papa, pa;

*daddy, dad; father, chief; founder; author, inventor; - մեր, the Lord's prayer; - երկնաւոր, գթութի, &c., heavenly Father, God of mercy; -ն

Յովսէփ, St.-Joseph; հարք եկեղեցւոյ, the fathers of the church; հարք միան ձուռք, old anchorites; հարք մեր, our fathers, forefathers, ancestors; - Յի,

Adam; Յարգոյ -, Reverend Father;

բարեխշատակ -ն Խաչակ, Father Isaac of blessed memory; - սք, holy father; - խոտովանութի, confessor; հոգեւոր - , spiritual father; - հայրենեաց, ժո-

ղովրդեան, աղքատաց, father of his country, of the people, of the poor;

քերթուոյց -, father of Armenian literature, Moses of Khoren; - պատմա-

գրոց, father of history, Herodotus; - եւ մայր, father & mother, parents;

որդի ի հօրե, from father to son; *իւրեւ զ*, like a father, fatherly, paternal; *աղնիւ, բարեգուծ* -, good, tender father; *սիրտ, գուծ* . *սէր հօր*, the heart, tenderness, love of a father, paternal, fatherly affection; *սիրել, պատուել զ*-, *գորավիզն լինել հօրն*, to love, honour & succour one's father; *յաւերուլ առ հարս*, to go the way of all flesh, to go to kingdom come, to die; *ննջեաց ընդ հարս իւր*, he slept with his fathers; - *որգուլք բերկրեալ*, a father happy in his children; - *մարգպետ*, kislar-agasi, master of eunuchs.

Հայրաբար ad. paternally, fatherly; -*ոյ a.* like or resembling his father, following in the steps of his father; like a father; -*բուղն a.* proceeded from the Father; -*բուն a.* paternal.

Հայրազիր s. adopted father; -*զեղծ, -իւելք a.* parricidal; -*ինամ a.* paternal or filial (care); -*խողտող, -խօշք s.* parricide.

Հայրածին a. born of the Father.

Հայրակամ a. willed by the Father; -*հան a.* paternal, belonging to the father; -*կեր a.* parricidal; -*կոչ լինիմ vn.* to name after the father.

Հայրահալած լինիմ vn. to persecute one's father. [ther.

Հայրամեծար a. honouring one's father; *Հայրանամ, աջայ vn.* to be or become a father; -*հարգ, -ու a.* despising, contemning one's father; -*հենդ a.* deceiving one's father; -*հման a.* resembling one's father.

Հայրանուն a. bearing the father's name; -*ական a.* patronymic.

Հայրաշարժ S. -*բուղի.*

Հայրապետ s. patriarch, pontiff; -*ական a.* patriarchal, pontifical; -*անամ vn.* to become patriarch, pontiff, bishop; -*անոց, -արան s.* seat, residence of a patriarch, &c.; -*ուի s.* patriarchate, pontificate.

Հայրասէր a. loving one's father; -*սպան, աջ β.* parricidal; *s.* a parricide; -*սպանութիւն s.* parricide.

Հայրատեաց a. hating one's father; -*աունկ a.* planted & cultivated by the Father; -*աուր S.* *Հայրենասուր.*

Հայրենաբուն a. indigenous, native.

Հայրենադրուծ s. traitor to one's country.

Հայրենական a. paternal; patrimony;

ial; - *ստացուածք, patrimony, inheritance.*

Հայրենասէր, սիրաց a. fond of one's country, patriotic; *s.* patriot; *Զմաւրեա, անձնանուէր -*, a genuine, devoted patriot; -*սիրական a.* patriotic; -*սիրութիւն s.* patriotism, love of one's country. [ther or country.

Հայրենավրէժ s. avenger of one's father.

Հայրենասուր a. left by a father, transmitted from the ancients; paternal, ancestral.

Հայրենական a. transmitted or inherited from one's father or forefathers, hereditary.

Հայրենի a. paternal; native, natal; - *Ժաւանդութիւն, patrimony*; - *գաւառ, Յ, երկիր or*

Հայրենիք, նեաց s. native country, - land, country, birth place, home; parentage; patrimony, paternal property, fortune; *հող նեաց*, fatherland; *սէր, յիշատակ նեաց*, patriotism; remembrance of one's native land; *անձուկ, կարօտ նեաց*, longing for home; home-sickness, nostalgia; *վասրել զոք ի նեաց*, to expatriate; *Էլանել ի նեաց*, to go abroad, to leave one's native land; *Թողուլ զնիս*, to quit one's country; *Էրթալ, գարձ առնել ի նիս*, to return to one's country; *մասնել ի նիս*, to return home, to regain one's native land; *արժանի լինել նեաց*, to deserve well of one's country; *ծառայել նեաց*, to serve one's country; *նուիրել զանձն նեաց*, *զանձն գնել ի վերայ նեաց*, to devote oneself to the service of one's country, to consecrate oneself to one's country's welfare.

Հայրիկ s. dear father, papa; *Է՞ր ոչ ուտես -*, dear papa, why don't you

Հայրորդի a. having sons. [eat?

Հայրութիւն s. paternity.

Հայրօրէն S. *Հայրաբար.*

Հայց s. demand, request; *Է - անկա նիլ. - Էւ ինդիր լինել*, to ask, to demand, to request, to be in search of, to

Հայցական s.gr. accusative. [look for.

Հայցել s. the article required, thing asked for; *առնել զն*, to hear, to hearken to the prayer of; *Դունել զն*, to obtain by dint of entreaty.

Հայցեմ, եցի va. to request, to ask; to entreat, to beg earnestly, to beseech, to implore, to solicit, to pray;

to seek, to search; - օգնութի, to implore aid or succour; Հորհր - , to entreat a favour.

Հայցող *s.* solicitor, postulant.

Հայցում, ոյ *s.* request, solicitation, entreaty, humble demand, prayer. [proof.

Հայցումն *s.* the asking; exaction;

Հայքար *s.* armenite, armentine, Armenian stone; turquoise.

Հան *s.* grand-mother, --mamma, *granny, grandam.

Հանածոյ, իյ *a.* mineral; ore, mineral; - բերեղական, երկհամաձեւ, հառաձեւ, հողային, ձուռքարային, crystallized, kidney-shaped, globular or granular, earthy or earth-coloured, oolithic or lenticular ore. [away.

Հանանիմտ. to be driven or cast

Հանապ *s.* a large drinking-glass.

Հանապաղ *ad.* always, at all times, continually, constantly, ever; assiduously.

Հանապաղաբուղն *a.* flowing continually; -խօս լինիմտ. to have constant intercourse with; -ծին *u.* continually proceeding, arising; -կիր *a.* *ad.* always wearing; -հիւանդ *a.* always ailing; -հոս *a.* running or flowing continually; -մեռ *a.* daily mortifying; -ջան *a.* always endeavouring, always careful, industrious, active, assiduous; -սուտ *a.* always lying, mendacious; -տարած *a.* always extended; -տես *a.* always visible; -փակ *a.* always shut; -փոխ *a.* continually changing, inconstant.

Հանապաղորդ, այ *a.* quotidian, daily; continual; assiduous, frequent; *ad.* S. Հանապաղ; - պատարազ, perpetual sacrifice. [պաղորդ *u.*

Հանապաղորդեայ, -եան S. Հանա-

Հանապաղորդեմ, էջիտ. to continue, to persevere, to last, to endure; to frequent; ոչ -, to discontinue, to interrupt, to cease; - յաղօթս, to continue instant in prayer; -գիւ *a.* persevering, steady; -գուծի *s.* assiduity, perseverance, persistence.

Հանապաղոր *ad.* every day, always; -եայ *a.* quotidian, daily.

Հանդամանք *s.* condition, quality, state; kind, species, nature; details, circumstances, particulars; attribute, disposition, situation; way, manner; model; proof; - ժամանակին, act-

ual state of things; ստիպողական -, emergency; յետմ-նս *ad.* in any way, at all events.

Հանդանակ, այ *s.* assessment, rating; club, clubbing, contribution, share, portion; - հաւատոյ, symbol, creed; -աւ, in clubbing together; -աւ կոչուես առնել, to club for a dinner; -ակից *s.* partner in the reckoning, contributor, boon companion; -աւոր *a.* rated, contributed, clubbed together; -եմտա. to rate, to club, to contribute, to club together, to subscribe; to contribute, to have a share in, to be accessory to; -ուծի *s.* reckoning; subscription. [conformable.

Հանդէս *a.* similar, like, equal, same,

Հանդիստ, դասեան *s.* repose; refreshment, relaxation, recreation; ease, tranquillity; convenience, well-being, leisure; pause, rest, intermission, truce, cessation; station, abode; fig. tomb; repose, sleep, death; *a.* quiet, tranquil, peaceful; -գասեամբ *ad.* conveniently, comfortably; at one's ease or leisure, leisurely; -գասեան ժամ, comply; -գասեան շարական եւ աւել տարան, hymns & gospel in burial-service; -գասեան պաշտօն, requiem; - առնուլ, to take rest, to be at rest, to repose; - տալ, to rest, to repose; թողուլ ի -գասեան, to leave or let alone; - առնել բանի, to end a dis-

Հանդիսակ S. Հանդէս. [course.

Հանդիտանամ, այցալտ. to be equal, like, to resemble.

Հանդիտապատիւ, տուաց *a.* having the same honour, equally honoured or honourable.

Հանդիտարազ *a.* of the same speed; equally swift; -ափառ *a.* of equal glory. [blance, parity, conformity.

Հանդիտութիւն *s.* equality, resemblance;

Հանդոյն *ad.* as, like, after the manner of; almost, nearly; *a.* S. -գունակ.

Հանդոյց, գուցլց *s.* knot; tie, bond; station, post, stage, resting-place; S. Կայարան; bot. knot, joint; fig. knotty point, barb, difficulty, intricacy, tangle; mus. note; գորգեան -, the Gordian knot; վերելց or վերամբարձ, վայրաբեր - *ast.* ascending, descending node; գիծ -գուցլց, nodal line; - առնել, to make or tie a knot, to knot; արձակել գ-ն, to untie, to loosen or undo a knot; լուծանել գ-ն fig. to untie or

cut the knot of a difficulty or question, to delucidate; - *ի դուցէ փահչէլ*, to flee by post, or by relays of horses.

Հանդունակ, -ան, -ից, -անասիպ, -աւոր *a.* like, similar, conformable, equal, uniform.

Հանդունչ *a.* turned or tucked up, close; *ից*. modest, reserved; cautious, wary; *ad.* gathering up, picking up, closely; modestly, decently; cautiously.

Հանդուցանեմ, *ցի va.* to repose, to give repose, to leave to rest; to recruit, to relax, to refresh, to ease, to recreate; to lay, to set, to put, to place; to finish, to end; to bury, to inter; to translate, to remove to heaven; to make happy, to beatify, to glorify; - *յերկոց ասնջեան*, to rest from daily labour, to repose.

Հանդուցեալ *a.* refreshed, reposed, unbund; dead, deceased, defunct; -*ս*, the deceased, the defunct; - *Հայրն իմ, ամուսինն իմ*, my deceased father, my defunct spouse; - *Թագաւորն Իտալոյ Վ. Է.*, the late king of Italy V.E.

Հանդուցիչ *a.* giving or procuring rest, reposing.

Հանդչիմ, *դեայ vn.* to repose, to take repose, to be at ease; to rest, to cease from work, to relax, to refresh oneself; to end, to stop, to stand still, to halt, to be settled; to lodge, to sojourn; to cease, to end; to die, to depart this life; to be buried; to rest in heaven; - *ի վաստակոց*, to take rest from work, to pause from labour; - *ի խաղաղութեմ*, to rest in peace; *Հանդիր ի սրամտութեմ*, let your anger cease; *Եմուս անդ* -, he went in to ease himself. [*ly*, at one's ease.

Հանդստաբար ad. quietly, tranquil-

Հանդստական a. commodious, tranquil, easy; *s.* Quietist; -*ութի* *s.* quietism; -*կայք*, -*տանոց* *s.* tombs, cemetery, catacombs; -*տասեր a.* too fond of one's ease; -*տարան s.* place of rest; temporary altar; *ից*. tomb, sepulchre; -*տարար a.* comforting, restoring, refreshing, recreating, reviving; *s.* Therapeutæ; -*տաւտ a.* very convenient, very comfortable; -*տոց*, *աց s.* tomb; -*տութի s.* repose, quiet, tranquillity, ease, convenience.

Հանդրէճ s. tucking or turning up; -*րիճաձեւ a.* tucked or turned up.

Հանդրիճեմ, *էցի va.* to tuck, turn or truss up; to take in, to tighten; - *դհանդերձս*, to tuck up one's clothes or gown; - *դբազուկս*, to turn up the sleeves; - *զմտս ից*, to retire within oneself, to collect one's thoughts.

Հանդրիճումն S. *Հանդրէճ.*

Հանդրուան, *աց s.* lodging, abode, dwelling; suburb, village, hamlet; stable; cattle-shed, sheep-fold; *S.* *Կայարան*; - *նաւաց*, road, roadstead, harbour, port; -, sanctuary, relic.

Հանդարտ, *ից a.* peaceable, quiet, calm, tranquil, mild; moderate, staid, sedate, grave, sober; -, -*ս ad.* gently, softly, mildly, tranquilly, slowly; - *լինել կալ*, to remain quiet or tranquil; - *լինել*, to have patience, to be patient.

Հանդարտաբարոյ a. good-tempered, peaceful, gentle, mild, meek, affable; -*գնաց*, -*հեա a.* walking slowly; flowing peacefully or placidly; -*ձայն a.* soft, pronounced or sung softly; -*միտ a.* equanimous; -*նամ S.* -*ովմ*; -*սիրտ a.* tranquil, imperturbable, peaceful, calm; - *բայլ a.* going slowly, having a slow pace.

Հանդարտեմ, *էցի va.* to tranquillize, to appease, to calm; to render tranquil, to soften; *vn.* to be appeased, calmed, tranquillized; to abate, to be settled, to diminish, to assuage; to hold one's peace, to keep silence; to support, to endure, to suffer, to resist, to be able; - *զկիրս*, *զամբոխեալ միտս ուրուք*, to calm the passions, to relieve anxiety. [*տեմ va.*

Հանդարտեցուցանեմ S. *Հանդարտեմ*, *սlowly, softly, gently, quietly, smoothly.*

Հանդարտիմ S. -*տեմ vn.* [philosophy.

Հանդարտականն s. ethics, moral

Հանդարտութի s. tranquillity, stillness, repose, quiet, peace, silence; phlegm, calmness, coolness, composure; - *կրկ*, moderation; - *ծովու*, calm at sea, calm, smooth sea, dead calm; - *հոգւոյ*, *մտաց*, peace of soul or mind.

Հանդերձ, *ից s.* coat, clothes, garb, attire, wearing apparel; old clothes; preparation, show, pomp, magnificence; - *զքեղ*, *լայն*, magnificent, flowing robe; - *առանց խորխորանի*, garment without folds; - *արքայական*,

royal robe; հեծերազն -ք or -անք, riding habit; - բաղանեաց, bathing gown; -ք նորք, a suit of new clothes; Տ. Պատմունքան, Սքեմ, &c.; - հարսանեաց, wedding garb; - սգոյ, mourning; -ք ազտեղիք Տ. Ի pr.; արկանեղ զիւրեւ - այրութեւ, to wear widow's weeds; Ի բաց հանեղ զ- այրութեան, to put off widow's weeds.

Հանդերձ pr. with, along with, together with; եղբարքն -, with his brothers; - այնու, withal, besides, moreover; - այսու նմիւ, all the same, in spite of all that; after all, however; - նմ Թերութիքն, in spite of all his faults or defects; - սղբիվք, with all that; at the same time; այլովքն -, et cetera, &c., & so of the rest, so on, so forth.

Հանդերձան, Ի, -ք s. dressing, seasoning; provisioning, furnishing, furniture; dress, attire, garb, apparel; sumptuous attire; show, pomp, solemnity, gorgeousness, gaudiness, splendour; arrangement, preparatives, disposition; goods, luggage; apparatus, machinery; implement; attendance, equipage; construction; - նաւու, equipment, manning, fitting out; -ք կերակրոց, sauce, seasoning, condiment.

Հանդերձանի s. clothes, garments, dress; drapery, woollen stuffs.

Հանդերձապետ s. master of the king's wardrobe; wardrobe-keeper; intendant, steward, manager; - սուռն, -րան s. wardrobe; linengoods; - րար s. tailor.

[pation, calling; work.

Հանդերձաւորուհի s. business, occupied; furnished, equipped; splendid, magnificent, sumptuous; future, to come, hereafter, that is to be, coming; -ք s. the future, futurity, time to come; սլամուռան - , coat in reserve, put by or kept for future use; - կեանք, Յ, the future life, the life to come, the other world; Ի - ձերուքն, in the other life.

Հանդերձեղեն a. linen, of linen.

Հանդերձեմ, եղի va. to dress, to get ready, to prepare; to make or get up; to put in order, to arrange, to dispose, to fit up, to settle; to provide, to furnish, to garnish, to set off, to deck, to adorn, to embellish, to clothe; to

equip, to arm, to fit out; to construct.

Հանդերձիկ s. cheap little dress; bad, ugly coat.

Հանդերձիմ, եցայ va. to prepare oneself, to get ready, to be in readiness, to set about, to fall to, to be about to, on the point of, going to; to dress, to put on one's clothes, to clothe oneself; - Ի չու, to get ready or prepare for a journey; - ձեալ էր դարձ առնել Ի սուռն, he was ready to return, or was on the point of returning home; - ձիւ a. getting ready, preparing.

Հանդեպ pr. before, in face, in presence of, in front, opposite; ad. against; a. convenient, fit, proper; Ի -, Ի - դիպէ, Ի - դիպոյ or - պոյ ad. before, in front.

Հանդես, դիմի. սաց s. feast, public rejoicing; procession, solemnity, religious ceremony; pomp, show, display, gala, exhibition, parade, state; scene, spectacle, show; arena; proof, argument, demonstration; declaration, witness, testimony, evidence; trial, experience, essay; exercise, practice; audit, examination, inspection, investigation; deed, fact, act; effects; fight, assault, combat; care, diligence; bravery, great deeds; account; review (journal); - դիմի ad. pompously, solemnly; համհական -, exhibition; - Թաղման, burial, funeral obsequies; - զորաց, review, muster; - յաղթանակի, triumphal rejoicings; - Թատրոնական, theatre, spectacle, play; - առաքինութեւ, brilliant action; - լաւութեց, shining qualities; Ի - մարտից, among combats; - սուռնել, to pass in review, to make a diligent investigation, to examine; to make a show or display of, to show off, to display, to expose to view, to put or set forth; to turn to account, to improve; to exercise, to practise; - սուռնել զզորաց, Ի - դիմի սնցուցանել զզորս, to review, to muster, to pass in review; - համարոյ սուռնել, to examine, to register, to make a numbering or enumeration of; - սուռնել քալութեւ, to prove, to signalize one's valour, to signalize oneself by prowess, gallantry, bravery; - սուռնել զօրութեւ, to use or exert one's power; - սուռնել պերճուէ, գիտուէ, to make a show of one's science; - սուռնել Ի -

մատուցեան իւրոյ, to display one's wisdom; - առնել Հանճարոյ, to heighten, to set off, to enhance, to give zest to one's parts or talent, to show one's wit, to play the sprightly, ingenious or witty; *ի - ասէլ*, to exhibit, to expose to view, to display, to show off; to represent, to play, to act; *ի - անցանէլ*, to compete, to rival, to vie with; to appear; *ի - մտանէլ*, to enter the lists; to be ranked among; *ի - մատուցանէլ*, to put to the trial, to the test, to prove; *չ - առնուլ*, to examine, to prove, to know by experience.

Հանդիպարուր *s.* opposite hill.

Հանդիպակաց *a.* opposed, opposite; *s.* object; -ութիւն *s.* opposition.

Հանդիպահայեաց *a.* perspective.

Հանդիպակորուծիւն *S.* -պումն.

Հանդիպեցուցանեմ *va.* to cause to succeed or happen; to apply, to adapt, to suit.

Հանդիպիմ, եցայ *vn.* to meet, to fall in with, to arrive, to come; to find, to gain, to obtain, to attain; to happen, to chance, to occur, to befall, to offer, to coincide, to tally, to jump together, to agree; - միմեանց, to meet each other, to encounter; to attack each other in front, to clash, to meet face to face; չարեօք -, to happen unluckily; մեծամեծաց - շնորհաց, to receive great favours; Հանդիպի *v. imp.* it happens, it comes to pass.

Հանդիպող *S.* Դիպող; - միօք, ingenious, witty, subtle; -աբար *ad.* seasonably, befittingly, becomingly.

Հանդիպութի, -ումն *s.* encounter; coincidence; -ումն միմեանց, interview, meeting.

Հանդիսաբան, &c. *S.* Առենաբան.

Հանդիսադիր, դրի, դրաց *s.* agonotheta, gymnasiarch, agonistarch; president or chief of a ceremony, assembly, combat, show; *expositor, exhibitor.

Հանդիսական *a.* solemn, pompous; *s.* spectator, assistant; -հից *s.* companion in an assembly or solemnity; companion in arms, fellow-soldier, comrade.

Հանդիսանում, ացայ *vn.* to enter the lists, to fight, to wrestle, to vie with; to labour hard, to strive, to endeavour, to try, to attempt; to signalize

or distinguish oneself, to render oneself illustrious, to be celebrated, renowned, to be made public with praise; to show one's courage or mettle, to figure, to shine; to assemble at a public festival or ceremony, to celebrate; բաշարյալթ -, to make stupendous conquests, to do or work wonders; յալթոյ -, to remain victorious; յալթոյ - իրիք, to be victorious over, to be conqueror.

Հանդիսապէս *S.* -դիր; -պէս *ad.* in a procession, with pomp, gloriously.

Հանդիսատէր *a.* fond of pomp, solemnity, display; fond of shows, plays, public spectacles. [spectacle.

Հանդիսատեան *s.* arena; battle-field;

Հանդիսատես, աջ *s.* spectator; - լի նէլ, կալ, to be a -, present at, to assist; -ք, the -s, the audience; the lookers on, the by-standers, the public.

Հանդիսարան *s.* lists, arena; court of justice; gallery, saloon; exhibition; scene, spectacle; -բար *a.* exciting to war, warlike, martial.

Հանդիսացուցանեմ *va.* to solemnize, to celebrate with pomp or display; to signalize; to count, to enumerate; Թատերախաղ -, to play, to act, to perform; անպարտելի -, to render invincible; -ուցումն *s.* solemnization; representation, performance.

Հանդիսաւոր *a.* pompous, solemn; public; *s.* combatant, athlete, champion; -իմ *S.* -սանամ. [prove oneself.

Հանդիսեմ, եցի *una.* to exercise, to be able. [able.

Հանդուրժական, -ժելի *a.* support-

Հանդուրժեմ, եցի *vn.* to suffer, to support, to sustain; to last, to endure, to resist; to be able. [gulf of Venice.

Հանդրին անդուռք *S.* Adriatic sea, or

Հանեալ *a.* taken away; repudiated; *ի բաց* -, exclusively, to the exclusion of, except, but, save.

Հանելի *a.* drawing out.

Հանելակ *S.* Առեղծուած.

Հանեմ, նի *va.* to draw or pull out, to take away, to abstract, to remove, to displace; to dislodge; to raise, to lift up, to carry up; to divulge, to let out, to publish; to offer, to present; *arith.* to subtract, to take away; - դբառակուսի արմատ Թուոյ, to extract the square root of a number; - իրաւունս, to do justice to; - անուն չար,

to defame, to decry, to slander, to belie; - յաջաց, to cause to lose the favour or affection of; - յաջաց ժողովըրդեան, to render unpopular; Ի վեր -, to inform of, to discover, to disclose, to reveal, to unveil, to unmask; - լէ՛Յ, to publish, to divulge every where; Ի բանս -, to delude, to beguile, to seduce, to betray, to deceive; յինքն -, to appropriate to oneself, to take possession of, to assume wrongfully; - Ինչ յոք, to ascribe, to attribute, to impute; - յոք զպատճառս նոմ չարեաց, to accuse of every evil; - յոք զինն, to apply to; Ի բաց -, to exclude; to scatter; to send back or away, to dismiss, to discharge; - բռնի or բռնաբար, to extort, to wrest, to seize by force, to take by violence; - յարմատոց, to root up, to extirpate; * - զթեկի, to scale; to pearl or decorate seed; - զլիւթ ժ քինուռն, or զխոխարէն չարեացն, to avenge oneself, to be revenged; to turn the tables upon; - օգուտ, to turn to account, to profit by, to derive benefit from, to avail oneself of, to improve; - հետեւանս, to desume a consequence; - զգը Ի ձեռս ուրուք, to give, to deliver up; - զօրս, to levy soldiers, troops; - աւուրս, զլիւերն, to pass the days, the night; - աւուրս բազումս, to remain a long time; - Ի ժառանգութէ, to dispossess; - յայլ լէգու, to translate into; - ողջակէզ, to sacrifice; - լէգու, to put out one's tongue; to loll out one's tongue; վիճակ -, to draw, to cast lots; - զկարասիս, to unfurnish, to strip; - զկինն, to repudiate; - կանանց զմանն, to paint one's eyebrows; - զճուր, to draw water, to draw up, to fetch up; - Ի նաւէ, to disembark; to land, to set on shore; - ճանսպարհի, գրան, to lead to, to run into, to abut or end in; - աւ ոք, to present, to introduce; - զուրն Ի պատենից, to unsheathe; - ընդ սուր, to put to the edge of the sword; - զհոգին, to give up the ghost, to expire, to die; - զօրհնութի, to bless, to praise; հան զխաստի, take me out of this; S. Գլուս, Կառավի, &c. &c.

Հանի, նուց, Հանիկ, հանկան S. Հան. Հանձար, ոյ s. intelligence, intellect, understanding, wit, sense; genius, talent; wisdom, prudence; reason, sense,

judiciousness; *rhet.* enthymeme; - բազմայեղանակ, a rare talent. Հանձարբան a. of fine genius, of great wit; speaking wisely, clever, ingenious; sententious; -ուի s. witty or sententious phrase, flash of wit, sally, witticism; -բար ad. ingeniously, wisely, judiciously. Հանձարագիտութիւն s. foresight, insight, sublime science; wisdom; sagacity. Հանձարական, -կուռ, -միտ, յէզց, -ւոր, -եղ a. full of wit, of ingenuity, of sense, witty, ingenious, intelligent, wise, sensible, clever, clear-sighted, judicious, prudent, right-minded; -եղայր, a genius, man of great parts, of rare talent; -եղք s. men of wit. Հանձարեղութիւն s. intelligence, wit, ingenuity. Հանձարեմէկցի, -րիմ տ. to tax one's ingenuity, to set one's wits to, to contrive, to invent, to devise, to frame. Հանձարիմաստ, Ի, -մաց S. -ձարեղ. Հանձարիւչ s. inventor. Հանութ S. Խանութ. Հանուտ, նայ տ. to weave, to plait. Հանումն s. drawing or taking out; extraction; *arith.* subtraction. Հանուր, նոց, նուրց a. each, every, all, general, universal; ընդ -, every where; -ց ազանց, to all peoples. [ly. Հանրաբար ad. generally, universal. Հանրագիր s. encyclopedist; -ք -pedia; -գէս, -գիտական a. -pedian. Հանրական a. general, universal. Հանրահաիւ or Գրա- s. algebra; -շուական a. algebraic; -շուող s. algebraist; -շուողն ad. algebraically. Հանրահաիւեմ va. to divulge or publish every where. [sides. Հանրամածեալ a. surrounded on all Հանրած s. pantheist; -ուի s. pantheism. Հանրաչափ s. holometer. [theism. Հանք, աջ s. mine; - սուկոյ, երկաթոյ, ածխոյ, gold -; iron -; coal-. Հանքբան s. mineralogist; -ական a. -logical; -ուի s. -logy. [colliery. Հանքածուս s. coal mine, coal pit, Հանքային a. mineral; - ջուր, աղ, - water; rock-salt; - ածուկ S. Հանքածուս. Հաչ a. lean, lank; wasted, languid; -աիք s. leanness; extenuation, weakness, languor, faintness; -եմ va. to consume, to exhaust, to drain, to ren-

der lean, to make languish; -*իմ տո*. to grow thin, to languish, to be consumed, to decay, to pine, to dwindle away.

Հաշիւ, *շուի* *s.* account, reckoning, calculation, computation; - *ընտրուած է*, exact, correct account; comparison, likening; *ճիշտ*, *մանրամասն*, *վերջին* -, accurate, detailed, final account; *բոլորակ*, * *կլոր* -, in round numbers; *խառն* -, confused account; *սովորական* -, running account, account current; *ի* -, on account; *ի* - *իւր*, on one's own account; *ի* - or *հաշուով տալ*, to pay on account; - *առնել*, to make out an account; to calculate; - *տալ*, to give an account; *fig.* to conform, to agree; *ի* - *ածել*, *արհանել*, to count, to calculate, to compute, to reckon, to number, to enumerate; - *ցուցանել*, *ընենել*, *քննել*, *մաքրել* or *սրբել* *զ* -, to present, to receive, to examine, to verify, to audit an account; *փակել*, *աւարտել* *զ* -, to close, end or conclude, to settle or balance an account; *մասնել ի* - *ընտրութեան* *ընումք*, to be compared, confronted with; *առանց հաշուի*, incomparable, matchless; *S.* *Կշիւ*.

Հաշմ, *ից*, - *անդամ* *a.* crippled, impotent; - *ձեռք*, one-handed; left-handed; - *ոտիւր*, lame; - *անդամովք*, paralytic, that has lost the use of his limbs; - *մտք*, booby, noodle, block-head, dolt, dunce, dullard. [maim.

Հաշմեցուցանեմ *va.* to cripple, to *Հաշմիմ*, *եցայ տո.* to be crippled, *Հաշմա* *a.* crippled. [maimed.

Հաշմութիւն *s.* state of a crippled person; crippledness, lameness.

Հաշուատեղան, - *րան* *s.* bank, counting-house, counter.

Հաշուեգիր, - *մատեան* *s.* account-book, day-book, journal; *մայր* -, ledger; - *կալ* *s.* book-keeper; - *կալունի* *s.* book-keeping; - *տումար* *s.* pocket-book; - *ցուցակ* *s.* invoice, bill of parcels. [correspondent.

Հաշուընկեր *s.* partner, associate; *Հաշուիմ*, *եցայ տո.* to count, to calculate, to compute, to number; to repute, to esteem, to think, to deem, to judge, to believe; *տո.* to pass for, to counterfeit; *յառասպել* -. to treat as fables. [dwindling away, languor.

Հաշումն *s.* consumption, decay, *Հաշա*, *ից* *a.* reconciled; propitious,

favourable, friendly, kind, kindly, benevolent; - *առնել*, to conciliate, to reconcile; to render propitious, to propitiate; - *ընել*, to be reconciled; to be propitious, favourable.

Հաշատգրամ *s.* piece of money worth about two thirds of a penny.

Հաշարան *s.* propitiatory.

Հաշարար, *այ տո.* conciliator, reconciler, peace-maker, pacifier; *a.* conciliating, pacifying; - *ուծել* *s.* conciliation, reconciliation, pacification.

Հաշեղ *a.* reconciliable.

Հաշեմ, *եցի*, - *եցուցանեմ տո.* to conciliate, to reconcile, to pacify; to agree, to make up.

Հաշեցուցիչ *a.* conciliatory.

Հաշիմ, *եցայ տո.* to be reconciled, to agree, to make peace, to become friends; *մերձ էր արեւն ի* - *fig.* the sun was about to set.

Հաշուութիւն, - *ունն* *s.* conciliation, re-arrangement, peace; propitiation; *S.* *Կնքեմ*, &c.; *ի* - *ածել* *S.* *Հաշատեմ*; - *առնել* *S.* *Հաշիմ*.

Հաշեմ, - *չիւն*, - *չունն* *S.* *Հաշեմ*, - *ընեն*; *Հեծեմ*, - *ծում* *թիւն*.

Հապ *ad.* in haste, hastily, very soon; -, - *ա* *ad.* afterwards, next, then, & then, after; *տո.* come! now! well! come now! go! away! make haste! come now! quick!

Հապալա, *ի* *s.* *S.* *Պտուղ մրտենաց*; - *ի* *S.* *Մրտենի*.

Հապճեպ *s.* haste, speed, hurry, diligence, promptitude, precipitation, headlong haste; -, - *իւ*, - *ով* *ad.* in haste, hastily; expeditiously, diligently, promptly, swiftly, rapidly, quickly; - *տագնապաւ* -, with all possible speed, in a hurry, precipitately; - *տալ տո.* to hasten, to make haste, to be quick; *va.* to expedite, to hasten, to urge on, to quicken, to hurry; to despatch; - *եմ* *S.* *Հապճեպ տալ տա.*

Հապտեպ *ad.* often, frequently, very *Հաջալ* *s.* veil. [often, again & again.

Հաջեմ, *եցի տո.* to bark, to bay, to growl; to howl, to yelp; *fig.* to cry out, to clamour, to brawl, to snarl.

Հաջեցուցանեմ *va.* to cause to bark.

Հաջիւն, - *ընն* *s.* barking, baying.

Հաջող *s.* barker; *a.* barking, yelping, growling; - *ական* *a.* having the faculty of barking; - *ուծիւն* *s.* faculty of barking.

Հառաչք *S.* -անիք; -ալիք *a.* full of sighs; -ական *a.* sighing, plaintive, doleful; -ակուռ *a.* panting, out of breath, short-winded.

Հառաչանք *s.* sighs; groans, lamentation, weeping; մեծ, խոր -նս արձակել, to fetch deep or heavy sighs, to sigh heavily; հեղձամղձուկ զ-նս առնել, to stifle one's sighs; -հեղձամղձուկ զնս անէին, his sighings stifled his utterance; -նօք *ad.* with a sigh; -նօք է խորոց արտէ ասաց, after profoundly sighing he said.

Հառաչում, եցի *vn.* to sigh; - է խորոց արտէ, to sigh deeply; - զանուրէն զհեծութէ, to groan incessantly; - առ խաղաղութի, to sigh for peace.

Հառաչուն, -չումն *s.* sigh.

Հաս, ից *s.* ripeness, maturity; arrival, coming; tax, duty, dues; income, rent; funds, annuity; gift, offering; է - գալ, to arrive at maturity, to ripen, to grow ripe, to mature.

Հասակ, աց *s.* shape, stature, size, height; age, years, time of life; կաթնաբոյժ -, babyhood; անտիական, մատաղ, տիեզծ -, tender age, infancy, childhood; է սկզբնաբոյս -ին, from one's earliest years; է արայութի -ի նր, in his infancy; է ծաղկեալ -ի, in the prime of life; աճումն -ի, growth, growing; երիտասարդ -աւ, young; կայտառ, սթափ -, a slender waist; - անձնեայ, large stature; ուղղորդ -, straight figure; բարձր -աւ, of lofty stature, tall; միջակ -աւ, middle-sized; վայելուչ -աւ, good-sized; չափաւոր -աւ, middling-sized; կարճ -աւ, short, little; հասուն -, in ripe years, years of discretion; սյրական -, man's estate, manhood; ծերացեալ -, - ծերութի, old age, age, years; ծերացեալ -աւ, aged, in years, old, stricken in years; է - եւ է տիս հասանել, to reach, to attain, to grow to man's estate; զարգանալ -աւ, to increase in age; է - գալ, to arrive at the age of puberty; է միտս եւ է - լինել, to be of age; - նր բարուք կերպարանի, his figure is becoming well developed; եւ մեռաւ է -ի երեսուն եւ երկու ամաց, he died at the age of thirty three; - գարնայնոյ, spring-time, spring.

Հասակաբեր, -գեղ *a.* finely-shaped, tall; -լից *a.* full grown, grown up; -ծին, -կից *a.* of the same age, coetan-

eous; -չափ *a.* adult, of age, pubescent, marriageable; -ւոր, -կեայ, -կեղ *a.* grown up; of lofty stature, Հասանելի *a.* comprehensible. [tall.

Հասանեմ, սե *vn.* to arrive at, to attain, to reach; to catch, to take, to surprise; to get, to obtain, to gain; to be destined, allotted or obliged to; to ripen, to become ripe; to understand; - է վերայ, to comprehend, to conceive, to understand, to apprehend, to catch at; to penetrate, to break into; յեղակարծում, յանակնկալ է վերայ -, to surprise, to catch; to overtake, to come on like a thunderclap; - է պաշտօն, to obtain, to get hold of a place or post; է սլափել -, to rise to dignities, to be promoted to high rank; - զքաղաքաւ, to assault the city; - է վերայ իրաց Յին, to assume the direction of, to take in hand public affairs; - է ցամաք, to disembark, to land, to arrive; - վերայ, to draw to a head, to gather; է թէ զիս ոչ -նէ ինձ տեսնել, if I should not happen to see him; թէ եւ մեռանել ինձ -նիցէ լքեղ, even were I to die with thee; -նէ քեզ գարձեալ մարգարէանաւ, you must prophesy anew; գուցէ -նիցէ քեզ անձրեւ, lest the rain should surprise you; ծերացեալ հասեալ յարս, old, among the elders; հասեալ ժամ, present.

Հասարակ, աց, ուց *a.* common, ordinary, usual, trivial, vulgar, low; common, public; equal, alike; half, semi, demi; *ad.* in common, together, equally, generally; *gr.* appellative; - անուն, common gender; - բայ, deponent verb; -, - օր, noon, noon-tide, midday; է - աւուրն, զ- աւուրբ, at noon; ց- օր, till noon; - գիշեր, midnight; - արի, one year with another; - տեղիք *rhet.* the common places, general topics; -աց կեանք, common life; թշնամի -աց, the common enemy; միտք, կարծիք -աց, common sense; -աց հաւանութի, with one accord; օգուտ -աց, the public interests; իրք -աց, public affairs; ծախուբ -աց, at the public expense; -աց վարել կեանս, to live in common; -աց ունէին զինչս, they had every thing in common.

Հասարակաբար *S.* -օրէն.
Հասարակագործեմ *va.* to co-operate; -ծութիւն *s.* co-operation.

Հասարակախոն *a.* common, general; -խոնութիւն *s.* introduction.

Հասարակած, *ի, ա. ս.* moiety; equator; -գալ գիշերոյ, at midnight; -եր *s.* equinoctial line.

Հասարակահան *a.* common, public, general; ordinary; *s.* communist; -ու թիւ *s.* communism; -կիւ *S.* Զուգակիւն.

Հասարակաստիւ *S.* Համաստիւ; -պետական *a. s.* republican; -պետութիւն *s.* republic.

Հասարակասեր *a.* zealous for the public welfare; -ստեղծ *a.* common, proper to all creatures. [Հասարակ-

Հասարակաց *a.* common, public; *S.* Հասարակաւորութիւն *s.* equality, parity; - աւուր, equinox.

Հասարակեմ, *եցի յա.* to equal, to divide in two parts, in halves; to share, to part equally, to portion out; to accomplish; - զկերն ք ամենեւին, to love impartially; to be large-hearted; ժի - եսցեն զաւուրս իւրեանց, they shall not live out half their days; -իմ *սո.* to be divided into halves, to be equally divided; to be half way; to share in, to partake of; to be complete, accomplished; -կեցաւ մահն յաղբատս եւ ի փարթամս, death overtook both poor & rich; -կէ գիշերն, it is midnight.

Հասարակորդ, *աց a.* participating equally, partaking, sharing; equal; *s.* companion, fellow, partner; -ս առնեալ, to equalize, to equal, to compare; ից, to appraise, to estimate; -ս մեզ արարեր զքն, you have made them equal unto us. [public; moiety.

Հասարակութիւն *s.* community; the Հասարակօրուս *a.* of public utility; *s.* the common weal; -օր *s.* noon; -օրեայ *a.* meridian; equinoctial; -օրէն *ad.* commonly, ordinarily, generally; -օրութիւն *s.* equinox.

Հանեաւիկ *s.* panceratium.

Հաս եւ խած լինիմ *սո.* to eat greedily, to devour voraciously.

Հասկ, *աց, ոց s.* ear or head of corn, of barley, &c.; ոսկեփայլ ք, golden ears; -ս արձակեալ, to shoot into ears, to ear; to spire; բարեալ -, to glean; -արբեր *a.* producing, bearing ears; -լինեալ, -արբերեմ *սո.* to ear; -ազեղ *a.* of fine ear; -աթուս *a.* well-eared, well in the ear; -հանեալ *a.* threshed, husked; -ահաս or -սուն *a.* of which

the ears are ripe; -ահասուի *s.* ripeness of ear; -աձեւ *a.* shaped like an ear.

Հասկանամ, *ացայ սո.* to understand.

Հասկացումն, -ցողութիւն *S.* Հասուցութիւն; -ցուցանեմ *սո.* to cause to understand.

Հասկաբաղ *a.* gleaning; *s.* gleaner; gleanings; - առնել, to glean.

Հասողութիւն *s.* comprehension, understanding, intelligence, perception.

Հասոյթ, ութի, Հասոյք *s.* income; pension; salary.

Հասու *a.* happening: lively, clever, intelligent; - լինել, to arrive, to reach, to attain; to seize, to take, to catch, to entrap; ից, to comprehend, to conceive, to penetrate, to discover, to recognize. [*s.* pensioner.

Հասութատեր *s.* fund-holder; -ւոր

Հասուկ *a.* ripe-minded, clever, intelligent. [Հասուցութիւն.

Հասումն *s.* the arriving, arrival; *S.*

Հասուն *a.* ripe, mature, grown up; wise, prudent, judicious; - հասակ, ripe or advanced age; - այր, man of mature age, a discreet sober-minded man; - օրիորդ, marriageable young lady; - խորհուրդ, միտք, mature judgment; - խաղաւորս, ripe imposthume; - գործել, to ripen, to make ripe, to mature, to bring to maturity.

Հասունանամ, *ացայ սո.* to ripen, to grow ripe; - պարտի, to come or draw to a head, to gather, to suppurate.

Հասունացուցանեմ *S.* Հասուն գործեմ. [ness.

Հասունութիւն *s.* maturity, ripe-

Հասուցանեմ, *ցի յա.* to cause to arrive, reach or attain; to bring, to refer, to cook, to dress, to get ready, to prepare; to ripen, to mature; Հասոյց ինձ անբաւ աշխատութի այս բաւ գիրք, this dictionary has cost much labour.

Հասա, ից *a.* solid, stable, firm; strong, robust; thick, coarse, large; -, ք *s.* stability, firmness, hardness, steadiness; կալ է -ի, to stand firm; է -որ պահեալ, to hold fast; է -որ աւնեալ, to preserve, to keep.

Հասաբաղուկ *a.* strong-armed, having large & powerful arms, robust, vigorous, sturdy, stout; -բաս *a.* firm, solid, strong; hard, compact; -կաշի *a.* pachydermous; -կասպ *a.* well bound, tight, strong; -կաւոյց *a.* well

built, solid, stable; -*Հարուստ a.* strong, robust, vigorous; -*Հեղցս a.* well nailed or fastened; -*Հինն a.* well based or built, firm, solid, stable; -*առնել, ամրացուցանել, to strengthen, to confirm*; -*ձեզուն a.* having a solid ceiling; -*ձիգ a.* well-bent (bow); valiant, skilful (archer); -*աղեղն a.* furnished with a very strong or heavy bow; -*մաղիլ a.* furnished with very strong claws or talons; -*մեսս a.* strong, robust; -*յարկ a.* strong roofed.

Հաստանամ, սցայ տո. to grow stronger, to be strengthened or confirmed; * to become larger, to increase in bulk. [robust.

Հաստանդամ a. well limbed, stont, *Հաստայինած a.* stable, firm, well built; -*սլինդ a.* hard, firm, solid; -*ղել a.* nervous, robust, vigorous; -*ջուլ, -ստեղն a.* flourishing, well branched; -*վերգ a.* of unhewn stone.

Հաստաս a. solid, firm, stable; sure, certain, positive; *s. geom.* solid; *ad.* solidly, firmly, strongly, steadily; surely, truly, positively; resolutely.

Հաստասբան a. truth-speaking, veracious, exact, accurate, correct; -*բար S.* *Հաստաս ad.* -*գլոյն a.* very firm, very solid; *ad.* firmly, surely; -*գրական a.* stereographic; -*գրութի s.* stereography; -*դէս s.* stereoscope; -*դիտութիւն s.* stereoscopy; -*կան a.* firm, solid, immutable; - *բան s.* affirmative; -*հասութիւն s.* stereotomy; -*ձգութիւն s.* skilful archery.

Հաստասանամ, սցայ տո. to be confirmed, strengthened, to take root in.

Հաստասաչափ a. stereometric; *geom.* solid; -*ութի s.* stereometry; -*պէս S.* *Հաստաս ad.*; -*տիպ a.* stereotype; *s.* stereotyping; - *գրոյմիմ* or -*սպէմ va.* to stereotype; -*սպոլ s.* stereotyper, -*տիպ; -սպութիւն s.* stereotyping.

Հաստատել, էջի va. to affirm, to sustain; to prop, to confirm, to consolidate; to fortify, to comfort, to invigorate, to strengthen, to encourage; to restore, to mend, to revive, to refresh; to assure, to guarantee, to attest, to certify, to witness, to approve, to corroborate; to legalize, to ratify; to institute, to found, to erect; to create, to make; - *անդրէն, to re-establish*; - *զերեան, զձեռն, զվիտս, to set out, to start, to proceed, to move*

on; to deliberate, to resolve, to purpose; to conduct or comport oneself, to act; to threaten; - *զառուջութիւն, to recover, improve or restore health*; -*եալ էր ի խորհրդեան, he was resolute & decided in action.*

Հաստատիմ, էջայ տո. to grow harder, to become stronger; to be confirmed, to take root in; to settle oneself firmly in, to stay; to be certified, assured, proved, confirmed; to hope for, to rely on, to confide in, to be created; to recover, to be restored, to come round again; -*սեցաւ ոգինորա, he recovered his strength, his senses*; -*սեցան որդիք նր, his children are grown up*; -*սեցաւ յառուջութե, he has recovered his health.* [firmatory.

Հաստատողական a. affirmative, con-
Հաստատութիւն s. stability, firmness, solidity, fixidness, consistence; constancy, resolution; strengthening, consolidation, confirmation; prop, stay, support, base; affirmation, assertion, acknowledgment, authorization, certifying, approbation, ratification; *chem.* solidification; - *երկնից, the firmament*; - *մտայ, constancy, firmness of purpose*; - *առնուլ, to be vouched for, of a certainty, to prove true, to be confirmed, attested, certified*; -*թք S.* *Հաստաս ad.* -*թք եդեալ էր ի մտի, he was resolved, he has taken a resolution, he decided to.*

Հաստատուն, սնոց a. firm, solid, stable, fixed; certain, sure, positive; immovable, constant; permanent, persevering; determined; *s. geom.* solid; *ad. S.* *Հաստաս*; - *կերակուր, solid food.* [support; counterfort.

Հաստարան s. stanchion, prop, stay, *Հաստարմատ a.* well or deep-rooted, well established, firm, solid; - *առնել, կանգնել, to strengthen, to root, to establish.*

Հաստեպք, յց s. paste; pie, pasty.
Հաստել, էջի va. to create, to produce, to make; to strengthen, to confirm, to consolidate; - *զք ի բարիս, to confirm in the right way*; -*իմ տո.* to be created, produced; to be confirmed, strengthened: to marry, to wed, to espouse.

Հաստել s. creator, producer.
Հաստոյժ a. prudent, cautious.
Հաստոյր a. serious, grave, mortal;

- վերք, a deep wound; օսւլ - հարըլ-
լածս, to give the finishing stroke or
death-blow, to despatch. [stairs.

Հաստորոյ *a.* having wide steps or
Հաստուած, *ոյ s.* creature, created
being; construction, structure.

Հաստուան *s.* creation; production;
strengthening, consolidation, confir-
mation, re-establishment, restoration.

Հաստուն, սնոյ *a.* firm, solid.

Հաստուածիւն *s.* creation.

* Հասցէ *S.* Երեսօպր.

Հաս. ից. *ոյ s.* cut, cutting, section;
fraction, fragment, morsel, piece;
corn, grain; * one, one only; - ս աւ-
նեւ Ճանապարհաց, to rob, to take to
the highway; - աբեկ *s. zool.* gross-
beak; - ալից *a.* full of corn or grain;
granular.

Հասագործեմ *va.* to reduce into
grains, to granulate; - ծի *s.* granulat-
ing machine; - ծուծի *s.* granulation.

Հասած, *ոյ, ից s.* section, paragraph;
gr. caesura; *a.* cut, cut out; - բ կնի,
conics, conic sections.

Հատական *S.* Հատու; - կարկառ *a.*
pieced, patched; composed; - կեր *a.*
granivorous; - կորր *s.* bit, piece, morsel;
remnant, shred, fragment; - աւ-
նեւ, կորրեւ, to cut up, to cut in
pieces; to break, dash or smash to
pieces; to mutilate, to curtail, to
change, to alter.

Հասահարց, - հմայ *s.* diviner by
means of grains; - ուծի *s.* divination

Հասաձեւ *a.* grain-shaped. [by-.

Հատանեմ, հատի *va.* to cut, to cut
off, to break; to carve, to cut; to di-
vide, to separate; to retrench, to di-
minish, to curtail; to castrate; to re-
solve, to decide, to determine; to
cross, to traverse, to pass; to stop, to
interrupt; - գծից զմիմեանս, to cross
one another; - գծով, to plough, cross
or traverse the sea; - գծով եւ զցա-
մաք, to run over, to over-run or scour
both sea & land; - Ճանապարհ, to
open, to pave a way or road; to pro-
gress towards, to bend one's steps to,
to traverse, to travel; - անցանեւ, to
cross, to traverse, to pass, to travel
over or through, to go over; - ի ստե-
նէ, to wean; - զձառս, to fell, to cut
down; to clear; դաս -, to sentence,
to judge, to decide; սկան -, to mine,
to dig, to hollow; - զգլուխ, to cut off

the head, to behead, to decapitate; -
զանդամս, to cut off limbs, to ampu-
tate; - յարբուհս, to confiscate, to
forfeit; - ի կենաց, to slay, to deprive
of life, to kill; - զանձն ի փափկուծի,
to give oneself up to effeminacy; ի
վասուծի -, to make a coward of; -
զճարակ, to quench, to slake the
thirst; - զանձն յիսկբէ, to abstain, to
keep from, to refrain, to forbear, to
deprive or debar oneself of, to do
without, to dispense with; սկոս -, to
plough, to furrow; - գունդ մի, to
detach, to form a detachment; - ըւսոյ
զգլեր, to drive away darkness; -
զբոց հրոյ, to spark, to sparkle, to
emit sparks; - զբանակն, to fray a
way, to pass through, to cross; * -
զգրիչ, to make a pen; գետն զգալան
-նէ, the river traverses the plain; *S.*
Զօր, Կորճառօս, &c., &c.

Հասանիմ, սայ *vn.* to be cut, sepa-
rated, divided; to be exhausted, to
decline, to fail, to desist; to abstain,
to refrain; to shine, to glitter, to
sparkle; to yield, to give way, to fall
into; - գունոյ, to turn pale; to be
discoloured, tarnished, to lose colour,
to fade, to grow pale; - ի յուսոյ, to
lose hope, to cease to hope, to des-
pair; յանգործուծի -, to foment, to
cherish idleness; յանմուծի -, to be
without even the shadow of common
sense; ի գեղեսուծիս -, to plunge into
debauchery; ի չարուի -, to abandon
oneself to wickedness; - բոցոյ, to
flame, to cast a glare, to shine; գչեա
-, to apply oneself to; ի վաճառս -, to
deal, to traffic; ի գինեվաճառս -, to
keep a wine-shop, a tavern; իբրեւ
զկարկուտ հատեալ յամպոց, like hail
fallen from the clouds; ամ ուրեք ոս-
կոց եւ սկանց նշլբ -նէին, all was
brilliant with gold & precious stones;
փայտասկուիբ -նէին, thunderbolts
fell; գունդ մի հատեալ, a detachment
of troops; հատեալ ի յուսոյ, desper-
ate; բան հսկիրճ հատեալ, brief, suc-
cinct discourse; *S.* Քուն, Ծաղը, Թեւ,
Յոյս, &c. &c.

Հասանող *s.* cutter; paper-cutting
machine; *geom.* secant; *a. S.* -աու.

Հասաջուր *s. med.* ptisan; orgeat,
barley-water.

Հասավաճառ *s.* money-changer.

Հատեալ *a.* cut; castrated, gelded.

Հատնաիր *a.* select, chosen, choice; - , բանք , chrestomathy, anthology, collection; - ընել , to gather, to collect, to make a collection of authors.

Հատիկ *s.* small grain.

Հատիճ *s.* kernel.

Հատկիմ . եցայ *vn.* to be out of breath, to become breathless, to gasp for breath; *ի հեկեկանացն -կէալ* , հիւ-

Հատկաւ *s.* linseed. [dered by sobb.

Հատոր , ոց *s.* part, bit, shred, fragment, stump; volume, tome; - հոգ-ւոյս , my life! my darling! my love!

Հատու . *a.* sharp, trenchant; *fig.* decisive, peremptory; *s.* pickpocket, cutpurse; *S.* Ջէն .

Հատուած , ոց , ից *s.* cut, shape, fashion; section, division; part, portion; bit, piece, fragment; retrenchment, separation; emigration, transmigration, colony; article, head, point; *geom.* segment; - բ կոնի , conics; *առաջանիւթ* - օրդրի , leading article; - գնալ ուրէք , to emigrate; *գրել* - , to write an article; - *աւլ բանին* , to interrupt, to break in upon.

Հատուածակողմեան *a.* prismatic; - *կողմն* *s.* prism; - *անգունական* , achromatic - .

Հատուածիմ . եցայ *vn.* to remove, to separate or detach oneself; to retire, to go away, to cut & run; to change one's abode, to emigrate, to colonize, to settle oneself as a colonist or planter.

Հատուածող *s. geom.* sector; - *ծոյ* *a.* of many pieces, composed; - *ծուծիւն* *s.* desertion, running away.

Հատուկչիր , - *կաիր* *a.* cutting or reducing to pieces; - *աւնել* , to reduce to pieces, to atoms; to exterminate.

Հատումն *s.* cut, incision; division, separation; - *անդամոց* , amputation.

Հատուցանելի *a.* payable, solvent; - *ուծիւն* *s.* solvency.

Հատուցանեմ , ջի *vn.* to render, to restore, to give back; to pay, to discharge, to acquit; to disburse, to lay out; to recompense, to satisfy, to make amends, to compensate, to indemnify: to cut; - *ի սոռնէ* , to wean, to take from the breast; - *զվոխաւրէնն* , to render like for like, to requite; - *զվասան* , to make up for, to indemnify for; - *չար փոխանակ բարւււց* , *չար* - *Էրախոսոց* , to render evil

for good; - *զմէզս հարանց՝ որդւոց* , to revenge the sins of the fathers upon the children; - *ցեր ինձ բարիս , եւ ես -ջի բեղ ջարիս* , I have rendered you evil for good; *Ատուած հատուցէ բեղ ի բարիս* , may God reward you; *S.* Հատուցումն , *Սէր* , &c.

Հատուցանող , - *ջիլ* *s.* who renders, restores or gives back; payer; remunerator.

Հատուցումն *s.* restitution; payment, reimbursement; remuneration, recompense; compensation, gift, offering, fine, amends: cutting; - *իխաւց* , damages, indemnity, reparation; - *փոխարինի* , compensation; exchange, any thing given in return; *ի* - , in payment; in return; *օր -ցման* , the Last Judgment; - *աւնել* , to reward, to requite, to recompense; to make amends for; *Հատուցանել ումէք զ-* , to give tit for tat, to make a return for, to requite; to avenge, to punish; *Հատուցանել զ- ի թշմալիս* , to revenge oneself on one's enemies.

Հարազատ , այ *a.* legitimate, authentic, genuine; true, frank, sincere; intimate, cordial; related, near, familiar; *s.* brother; - *որդի* , legitimate son; - *աբար* , - *ապէս* *ad.* legitimately; brotherly; sincerely, intimately.

Հարազատանամ , այայ , - *տիմ* , եցայ *vn.* to be legitimated; to become familiar or brotherly; to contract an alliance with; *եղբար* - *տեալ* , own brother.

Հարազատութիւն *s.* legitimacy, authenticity, genuineness; fraternity, brotherhood; kindred, consanguinity.

Հարած , ոյ , *ի* *s.* wound; ulcer.

Հարակաշ *s.* associate, partner.

Հարամանի *S.* Խարամանի .

Հարամիլմ *vn.* to be pushed.

Հարանք *S.* Հարուած .

Հարաւ , ոյ , ոլ *s.* south wind; the south; *արեւեկեան* - , south east, S.E.; *արեւմտեան* - , south west, S.W.; *հողմ -ոյ* , the south wind; *չնէ* - , it blows from the south; - *սկողմ* , - *սկոյս* *s.* the south, south side; *ա* - *ո* the south side; - *ահողմ* *s.* south wind, auster.

Հարաւայդ *s.* aurora australis, southern light.

Հարաւայնի *a.* southern, meridional, austral, southerly; - *արեւեկեան հողմ* , sirocco.

Հարաւունք *s.* fields, country; seed- or sowing-time, tillage, ploughing.

Հարբուխ *S.* Խարբուխ.

Հարեւանցի, *ի* - *a.* superficial, light; futile, frivolous, vain, transitory, fleeting; *ad.* superficially, slightly, for form's sake, negligently, in passing, with an absent look; - *անցանեւ լ*, to graze, to pass close to, to glide by; to skim along or over, to glance at; to touch lightly or briefly on.

Հարեւանցիկ սանեմ. - *ցեմ* *va.* to pass quickly, to skip, to omit, to pass over in silence. [Էւէշ.

Հարեւր. Հարէժ *S.* Հարիւր. Խեր.

Հարթ, *ից* *a.* plain, flat, even, level; polished, smooth; uniform, alike, equal; *ad.* unitedly, evenly, plainly; - *հաւասար*, on a level with, even with; - *եւ ուղիւ հասակ*, fine-shaped, of a fine stature or figure; - *անեւ*, to level, to smooth; to facilitate; *եղի ցին տաւարքն ի* - *ճանապարհս*, the rough places shall be made smooth.

Հարթածաւալ *a.* equally stretched, plain, flat; *շատակ* *a.* even with the ground, plain, flat, on the same floor, on a level, levelled; - *անեւ*, to pull down or raze to the ground, to level with the ground, to raze; to level, to make even.

Հարթակ or Արդուկ *s.* iron, smoothing -; - *եմ* or *արդակեմ* *va.* to iron, to hot-press, to smooth.

Հարթաւափ, *ի* *s.* level; - *ջրեղէն*, water-mark or -line; - *պղպղակաւոր*, spirit-level; - *եմ* *va.* to level; - *ուժի* *s.* levelling.

Հարթ-գոգաւոր *s.* plano-concave; - *կորնթարդ*, - *ուռուցիկ* *s.* plano-convex.

Հարթեմ, *եցի* *va.* to plain, to smooth, to make even or equal; to plane, to polish; to level, to put on a level with; to pull or beat down, to demolish, to cast to the earth, to overthrow, to destroy, to raze. [veller.

Հարթիչ *s.* planisher, polisher, le-
Հարթնում, Թեայ *տո.* to start with fear, to be scared, to take fright or umbrage at, to start or fly off, to bound away. [smoothing; equality.

Հարթուի *s.* level, levelling, planing,

Հարթուցանեմ, ցի *va.* to give umbrage, to scare, to startle, to fright away, to estrange, to alienate, to re-

move; - *զլբրսս*, to cause the hair to stand on end.

Հարիչ *s.* beater; plectrum.

Հարիւր, *ոց* *a.* hundred; *s.* - , cent; *սանն առ* - , ten per cent, 10 p. ⁰/₀; - *ադլի* *a.* hundred-headed; - *արուան* (Թեբէ) *a.* hundred-gated (Thebes); - *աժողով* *a.* collecting taxes at 1 p. cent; - *արիւր* *s.* hectolitre; - *սիսլ* *s.* hectare; - *սինեան* *a.* having a hundred precious stones; - *սկրամ* *s.* hectogram; - *աձեռանի* or *ձեան* (Բրիարէ) *a.* hundred-handed (Briareus); - *ամսան* *a.* centigrade; - *ջերմաչափ*, - thermometer; - *ամեայ*, *մէկ* *ց*, - *ամեան*, *մենկ* *ց* *a.* a hundred years old, centenary; of every hundred years, centennial; *լու մենիւք ուրեմն էր*, he was about an hundred years old; - *ամեգր* *s.* hectometer; - *ապասիկ* *a.* centuple, a hundredfold, hundred times as much; - *աստակեմ* *va.* to centuple, to increase or multiply a hundredfold; - *ապետ* *s.* centurion, captain; - *ապետուի* *s.* centurion's or captain's rank.

Հարիւրաւոր *u.* a hundred, centenary; centuple; *ad.* by hundreds, in great numbers; *s.* centurion; - *իմ* *տո.* to be centuplicated.

Հարիւրբերանեան *a.* hundred-mouthed; - *դիցուհի*, the hundred-tongued goddess, Flame, the goddess of report.

Հարիւրեակ, *եկի*, *կաց* *s.* a hundred; century; - *եմեան* *a.* of a hundred years old; - *երորդ* *a.* hundredth; *s.* hundredth part, centime.

Հարիւրթերթի *s.* rosa centifolia.

Հարիւրոանեան *s.* centipede.

Հարիւրորդ *S.* Հարիւրերորդ; - *արիւր* *s.* centilitre; - *սիսլ* *s.* centiare (100th part of an are; one square meter); - *սիսն* *a.* centesimal; - *սկրամ* *s.* centigram; - *ամեգր* *s.* centimeter.

Հարի, *այ* *s.* tribute; tax, impost, duty, excise; necessity, want, exigency; constraint, obligation; homage, duty, service; *հարի մերադիր*, additional tax; - *տարապայման*, over-assessment; - *դժուակ*, shocking necessity; *առանց* - *ի*, without necessity; - *առ*, *ի* - *է*, *առ* - *ի* *ad.* necessarily, of necessity, essentially; inevitably, indispensably; by force, by compulsion, forcibly; *լ* - *առ արհանեւ*, *ի* - *ի* *կացուցանեւ*, to place or lay under contribution, to tax, to load or burd-

en with imposts, to levy contributions, to render tributary, to subdue, to subject, to enslave, to subjugate; - հա նեւ, to gather in, to exact tribute, to raise money, to put a tax on; - սահար կանեւ, to pay a tribute; to be tribute to; - Ի կաւ, մտանեւ Ի -, to serve, to subject oneself to, to submit, to be tributary to; - սանեւ, to force, to constrain, to use violence; հատուցանեւ զ- շնորհատար մեծարանացն, to pay the tribute of gratitude; - է, one must, it is necessary; չէ -, չէ ինչ -, it is not necessary, there is no need, no matter; - Ի վերայ կայ ինձ, necessity obliges me to; - եղեւ նմա բողբեւ Ի կայսրն, he was obliged to appeal to Cæsar; Ի - Ի ժամանակին, according to the wants of the age; - էր, it was necessary; - եղեւ մեզ սու նեւ, we were obliged, compelled or constrained to do; - է ինձ երթալ, I must go; մեզուք եթէ - լիցի, let us die if it must be!

Հարկադիր, դրաց a. imposing of a tax or burden; forcing, offering violence; - դրեմս, to force, to constrain, to oblige; - դրիմս, to be forced, obliged; - դրութիւն s. constraint, violence, force; impost.

Հարկաժողով, - հան, այ s. tax-collector, --gatherer.

Հարկահանութիւն s. the collecting of taxes, exaction or recovery of tribute or imposts; նեղեւ - թք, to oppress, squeeze, grind or vex with excessive taxation, to load or burden with extortions.

Հարկահար, այ s. tributary; thrall, bondsman, serf, slave, servant.

Հարկանելի a. to be beaten; S. - նող.

Հարկանեմ, հարի սա. to beat, to strike, to give or deal a blow; to strike or sweep the chords of the lyre, to vibrate, to touch, to play or perform on; to ring; to knock, to thump; to prick, to bite; to wound, to hurt, to harm; to knock down, to beat to death, to kill; to spoil, to taint, to gnaw, to eat away; to ill-treat, to punish, to abuse; to strike against, to shock : to feel remorse : to pay tribute : to write down, to put into writing, to set down; - դբող եւ զծարաւ, to stay hunger; to quench, slake or allay thirst; - այսոյն պղծոյ, to pos-

sess with a devil; Ի շամփուր -, to spit, to put on the spit; - զքք Ե ցեց, to empale; - Ի մահ, - զքք յադի, to give the death-blow, to despatch, to slay, to kill; - Ի գլուխն, to cause a headach; - գինւոյ Ի գլուխն, to mount to the head; to intoxicate; սոււիդ կամ ջութակ -, to harp, to play on the harp or violon; Խորան -, to set up a pavilion; - զմիմեանս, to strike one another, to knock against each other; to come in collision, to collide, to come into contact with; - ընդ միմեանս, Ե միմեանս - համեմատութի, to compare, to confront with; - դէս, նսպարհս, to go, to be on a journey, to travel; մարտ Ե միմեանս -, to fight, to combat, to make war; - զպատերազմ, to gain the battle, to conquer; - զմշնամին, to beat the enemy, to discomfit, to defeat, to rout; հուր - զտամբ, to set a house on fire; - գաւլազանաւ, to cudgel, to cane, to whip, to thrash, to belabour; Խրախոյս ինչու ղութե -, to shout with joy; - զպէտս ուրուք, to supply the needs of, to provide or furnish the needful; - ըզմիտս, to strike, to impress; - զամանակ մոս, to beat the measure; զծայրս -, to dawn, to rise; - զանձն, to be afflicted, grieved, mournful, desperate; Ե միտ -, to think, to reflect; - նէ զԽաւիթ սիրտն իւր, հարեալ գտանի Ի խղճէ մտաց, David is struck by or eaten up by remorse; Եէր - նէ գբեզ սիրտ քո, why is your conscience afflicted & why is your heart heavy within you? արեւն ը ծայրս - ներ, the sun gilded the mountain tops; Ժանդն - նէ զերկաթ, rust consumes iron; Կռիկ իմ - նէ զոտս, my shoe pinches; S. Գան, Լալ, Խոռով, Ծափ, Յորեան, &c.

Հարկանիմ, հարայ սո. to be beaten, struck, wounded; to be smitten with, enamoured of; to approach, to incline to; - զագահուէ, to be avaricious, too fond of riches; - զսխտի, to addict oneself to vice; - Ի վերայ ուրուք, to assault, to attack; - Ի սէր ուրուք, to fall in love with, to conceive a great affection for, to be desperately in love with; Ի գութ -, to be moved, touched with compassion; Ե զչայուցութիւնս -, to strike the senses; - զեւեք, to tend do, to have the mind occupied with; - յիծս օտարս, to idolize; Ի

շահս կամ ի գնողս -, to traffic; Է միսս -, to be understood; այսր անգր -, to waver, to be unsettled, bewildered, in doubt, to hesitate; - յար. to incline to some one, to become too familiar or very friendly with; ցաւ -նի որո վայնիս, I have a stomach ache; I have the colic; հարաւ ի գեղ նի, he was smitten with her beauty; հարաւ ի յորմից սիրա նի, his heart was filled with pain or grief; երկն երկն -նէր ի նիցէ, they shone brilliantly with many colours; -նէր ի նիցէ հոա անոյշ, they spread a perfume around; կարեվէր հարոյ յոգիս, my heart was pierced with a hundred wounds; S. Ամթ. Բերան, Գուճ, Դէմ, Քաղց, &c., &c.

Հարկանող. Հարող s. striker; knock-er; - ցուլ, a butting or mad bull.

Հարկապահանջ, կց s. exactor, tax-gatherer, collector, receiver; -ութի s. tax-gathering, collection of taxes; -պէս s. receiver-general.

Հարկատու, աջ a. tributary; vassal; liege, subject; ածէլ ի -ս, - առնէլ, to subject to tribute, to render tributary; - լինէլ, to be tributary; -ութի, -արութիւն s. act of paying tribute; thralldom, servitude.

Հարկաւոր, աջ a. necessary, important, essential; intimate; ministering, serving; s. necessities; -աբար, -ա. պէս ad. necessarily; of course; -էմ, կցի va. to necessitate, to oblige, to force; -իմ, էցայ vn. to be constrained, forced; -ութի s. necessity, want; ministry, office, service; servitude.

Հարկեմ, կցի, -էցուցանեմ va. to necessitate, to constrain, to force, to compel, to oblige; to impose tributes, to render tributary; S. Հարկիմ.

Հարկեցուցիչ a. pressing, urgent, earnest; - պէաք, pressing need.

Հարկեւոր a. respectable, venerable.

Հարկիմ, էցայ vn. to contribute; to pay homage, to serve, to be constrained, forced. [yoke of oxen.

Հարկիք, կեաց s. necessity; yoke; Հարկք S. Խնջաք. [(Գ)]

Հարհար s. mus. an Armenian note Հարճ, կց sf. concubine; -որդ, կց s. who keeps a -; -որդի s. son of a -; -ութիւն s. concubinage.

Հարուած, ոյց s. blow, knock, beating, striking, percussion; bastinado; slash, cut, wound; bruise, contusion;

sore; fig. scourge, blow, chastening, tribulation, misfortune; repulse, rout, defeat, overthrow, considerable loss; -ք mus. pæan; -ք Եգիպտոսի, the plagues of Egypt; օրհասաբէր -, mortal blow; -ս ածէլ, to give many blows, to cudgel, to chastise; հարկանէլ ի -ս մեծաւեծս, to make great slaughter, havoc, carnage, butchery; -աբէկ լինիմ vn. to be beaten most unmercifully; fig. to be harassed, vexed; -էմ, էցի va. to beat, to strike; to cudgel, to cane; to chastise, to punish.

Հարութող առնեմ va. to set free.

Հարուկ s. forge-scales of iron or copper.

Հարում, բի va. to beat, to strike; to drive in, to thrust, to push; to toss, to shake, to agitate; - զատամուշս, to set the teeth on edge; ձու -, to

Հարումի s. blow, beating. [beat eggs.

Հարուստ, րասայ a. powerful, potent; strong, vigorous; monied, rich, opulent, fortunate; much, abundant; numerous; long since, remote, old; - մի, enough, sufficient, much; - մի ժամ, ժամանակ, long, a long while or time, a great while; ի- դարուց, many centuries since; - մի յառաջ, long time before; յետ - ժամանակաց, long time after; - միաք, ingenious; դուռդ -, a strong force; - ձգմամբ, for a long time; - ինչ ամաց ի վերայ անցելոց, after many years.

Հարսանեակ, էկայ s. bridesman, one of the wedding-party.

Հարսանեկան a. nuptial, hymeneal, bridal, spousal; - զօք, hymen; - սէր, conjugal love; դքեսս -, nuptial robe.

Հարսանիթ s. med. measles; bot. wild poppy.

Հարսանիք, նեաց s. wedding, nuptials; hymen, marriage, union, wedlock; հանդէս -նեաց, espousals, wedding-, nuptial- or bridal-feast; չած -նեաց, Hymen; ջահ -նեաց, the torch of hymen; էրգ -նեաց, marriage-song, epithalamium; ճառ -նեաց, discourse on marriage; հանդերձ -նեաց, wedding garb or garment; շօթ, բլթ -նեաց, bride-cake; օրհնութի -նեաց, nuptial blessing; առաքստ -նեաց, wedding-, bridal- or marriage-bed; -նիս առնէլ, to celebrate a wedding; չառնէլ -իս, not to celebrate the wedding; էրթալ ի -իս, to go to a wedding;

բողանալ զէս, to be beforehand with one's spouse, * to get some jobs before the wedding-day.

Հարսն, սին, սունք *s.* a newly married, bride, spouse; betrothed, affianced bride; daughter-in-law; nymph; larvæ; յաւերժ -, nymph; -սունք լեռնայինք, oreads, mountain nymphs; խօսիլ -, to betroth, to affiance.

Հարսնագլեղեմ *va.* to array or adorn as a bride.

Հարսնագլեաց, -գլեստ *a.* dressed like a bride; -գլեստեմ *va.* to dress like a bride. [trothing.

Հարսնախօսութիւն *s.* betrothal, betrothing; Հարսնածու, այ *s.* paronymph, match-maker; -կան, -մասն *S.* Հարսանեկան. Հարսնմատ; -մարութիւն or կողմագք արգանդի *s.* uterine fury, hysterics.

Հարսնանամ, այցալ *vn.* to become a bride, to marry, to wed, to be or get married. [or dressed like a bride.

Հարսնապաշտոյճ *a.* arrayed, attired Հարսնարան *s.* marriage-place; bride-chamber; talamus, nuptial-bed; փց. Holy Church, &c.

Հարսնացու *sf.* marriageable girl; -ցանեմ *va.* to marry, to join in wedlock, to give or take in marriage.

Հարսնուէր *s.* bridesmaid; paronymph; -ներդ *s.* epithalamium.

Հարսնեակ *s.* *S.* Հարսանեակ; chrysalis, aurelia; -էղբայր *S.* Հարսնածու. Հարսնմատ *s.* *bot.* nenuphar, water-lily. [poppy.

Հարսնոյ ծաղիկ *s.* *bot.* poppy, corn; Հարսնութիւն *s.* marriage, wedding; wedlock; ածեւ -թէ, to marry, to wed, to espouse; գնալ ումէք ի -թէ, to be married.

Հարսնուկ *S.* Հարսնոյ ծաղիկ. Հարսնուհի *sf.* bride, spouse.

Հարսաբուռն *a.* strong in number, powerful, numerous; շէր *a.* abundant, full; - ձեռամբ, liberally, largely; -կող *a.* long-sided, heavy-flanked, robust, stout, vigorous.

Հարսառնար *a.* oppressed; oppressor; -ական *a.* oppressive, vexatious; -եմ *va.* to oppress, to subdue by violence, to vex, to molest, to crush, to overburden, to surcharge, to extort, to maltreat; - ղեր կամո, to persist doggedly, to be obstinately resolved, to be stubborn; -ել, -ող *s.* oppressor;

-ութիւն *s.* oppression, violence, vexation, exaction, extortion.

Հարստամիտ *a.* learned, clever, wise; յեղց *a.* very mighty; very rich, opulent; յոյս *a.* hopeful.

Հարստանամ, այցալ *vn.* to become powerful, to be predominant, to domineer, to lord it, to rule over, to reign; to get or grow rich, to prosper, to thrive; to abound; - զբարեպաշտութիւն, to be rich in piety, to be very pious.

Հարստացուցանեմ *va.* to make potent or glorious; to strengthen, to brace, to fortify; to make rich, to enrich; -ուցիչ *a.* enriching.

Հարստեմ, էջի *va.* to drive in, to thrust down, to push, to fix, to establish, to consolidate; to tie tight.

Հարստի *a.* corpulent, big-bellied; strong- or large-limbed.

Հարստութիւն *s.* dynasty; power, sway, rule, domination; riches, wealth, opulence, fortune; abundance.

Հարց, ից *s.* demand, interrogation, question, examination; *S.* -ն; - եւ ինդիր առնել, to ask, to make inquiries, to inquire about; ի - եւ ի վարձ արկանել, անկանել, to question, to examine; ի - եւ ի ինդիր մտանել ընդ ումէք, to discuss, to argue, to dispute.

Հարցաբանեմ *S.* Հարցանեմ. Հարցադիտութիւն *s.* inquisitiveness.

Հարցական *a.* interrogative; magical; - կէս, note of interrogation.

Հարցանեմ, ցի *va.* to ask, to inquire, to interrogate, to question; - ի Տննէ, to consult the Lord; - զողորնէ ուրուք, to ask news of, or about some one; - զումէք ի խաղաղութիւն, to salute with gentle words; - զք բա. նիւք բազմք, to overload with questions. [interrogator.

Հարցանոյ, -ցող *s.* questioner, inquirer; Հարցատէր *a.* asking, questioning or seeking after, eager to learn, desirous of information; inquisitive; -սիրութիւն *s.* desire of knowledge, of information, of learning; inquisitiveness.

Հարցափորձ, ի *s.* interrogation, examination, question, inquiry, proceeding, inquisition; ի - մուծանել, մատնել or -եմ *va.* to interrogate, to question, to examine, to inquire; - ունի *S.* -

Հարցաքննի լինիմ or -քննեմ *va.* to question, to examine; -քննութիւն *s.*

examination; interrogation.

Հարց եւ փորձ S. Հարցափորձ.

Հարց եւ քննի առնեմ՝ *va.* to examine, to inquire into.

Հարցուլթի s. divination; -*ա* առնել, to divine, to prognosticate.

Հարցն, ցին, ցիցն *s.* the Song of the Three Children; -*ա* փառ *s.* certain short Armenian canticles or hymns so called.

Հարցուած, ոց *s.* demand, interrogation, question; -*ա* առնել, մասուցանել, to ask or address questions, to question.

Հարցուի *s.* demand; divination.

Հարցուկ, ցիաց *s.* soothsayer, conjurer; sorceress; *ոյս* -, spirit of divination, Pythoness.

Հարցումն S. Հարցուած. [փորձ.

Հարցուփորձ, Հարցփորձ S. Հարցա-

Հարորանամ, ացոյ *vn.* to alight or settle on the ground (birds).

Հաց, ից *s.* bread; food, victuals, livelihood; meal, repast, table; - *ա* աշուճորուլթի, առաջագորուլթի *or* *ե* բեսաց, show-bread; - *կեհաց*, երկնաւոր - , the bread of life; the Eucharist; - *սոց*, նեղուլթի, the bread of pain, of affliction; թարմ, կակուղ, քաջեփ *or* կակուժ, ջերմ - , new, soft, well baked, hot bread; օթեկ դահ *or* քարթու, կարծր, անեփ - , stale, hard, half-baked bread; սպիտակ, սեւա *or* թուխ - , white, brown bread; *տան*, հացագործի - , household, baker's bread; - *համեմաւոր*, gingerbread; *անխմոր* -, unleavened bread; - *դեւա նոց*, hog's-wort, sow-bread; *կեղեւ* -ի (*կողինձ*), bread-crust; *ներքին կամ վերին կեղեւ*, under- or upper-crust; *միջուկ* -ի, crumb; *շերտ* -ի *կողեզանդ*, slice of bread & butter; *կոտոր* -ի, a morsel of bread; *փշրանք* -ի, crumbs; - *յարդանակի*, sopped bread, panado; - *խորովեալ*, toast, slice of toast; *քրրտամբք երեսաց իւրոց դոտանել զ* իւր, to get one's bread by the sweat of one's brow; - *թրել*, *գործել*, to make, to bake bread; - *ունել*, to have bread; *աւանց* -ի լինել, not to have bread to eat; *չոր* - ուտել, to eat dry bread; *թանալ զ* իւր արտասուօք, to eat the bread of affliction; - *ի բերան փարձու գործել*, to serve for his bread; *ի* - *կոչել զ*դք, to invite to dinner; - *մեծ գործել*, to give a grand dinner; *հա*.

լըրդիլ ը ումէք -իւ, to eat with one; *արկանել* -, to serve up; to give to eat; - *կարել*, *բեկանել*, *բրդել*, to cut or break bread; to crumble, to crum; *կեղեւէլ զ*-, to cut off the crust, to chip it off; *հատանել զ* - *քայցեւոց*, to keep the bread from the hungry; *անարժան է* -*ին զ*ր ուտէ, he is not worth his salt.

Հացաբաշխ *a.* bread-distributing; -*բոյծ* *a.* nourished with bread; -*գործ* S. -*բար*; -*գործուլթի* *s.* chem. panification; -*դեղ* *s.* bot. ammi, bishop's-weed; -*դիր* *s.* bread-basket; shepherd's-scrip, pouch, bag, satchel; -*թան* *s.* panada, -do, sop, soup; -*լից* *a.* abounding in bread, in victuals; sated; -*ծառ* *s.* bread-tree; -*կարոտ* *a.* wanting bread; -*կից* *s.* messmate; guest; fellow-boarder, table-companion; - *լի նել*, to eat together; -*կցուլթի* *s.* commensality, compauy at table; -*հատ* *a.* abstaining from bread; -*մուգ* *a.* abounding in bread or in corn, producing much corn. [to be made into bread.

Հացանամ, ացոյ *vn.* to become bread.

Հացանոց S. Հացարարոց; -*շառ* S.

-*մոյ*; -*վաճառ* *s.* bread-seller, baker;

-*բան* *s.* bake-house; -*բար*, *աց* *s.* baker, bread-maker; -*բարոց*, *աց* *s.* baker's shop; bake-house; - *զորաց*, army bakery; -*բարուլթի* *s.* bread-making; baker's trade; -*էտ* *a.* producing corn in abundance.

Հացերէց *s.* president of the wedding banquet; bridesman, paranymp; -*եփ*, *եփեաց* *s.* baker, oven-keeper.

Հացընթիք *s.* meal, repast.

Հացի *s.* ash-tree; *հացեաց դրախտ*, ash-grove; - *ծառոց սերմն* S. Ճնճոկաւ լէզու. [sel of bread.

Հացիկ, ցիան *s.* roll, small loaf; mor-

Հացկատակ *s.* parasite, spunger, trencher-friend, toad-eater; -*ուլթիւն* *s.* spunging; -*կերոյթ*, *ուլթի*, -*կերուլթիւն* *s.* good cheer; banquet, feast; *կոչել* *ի* -, to invite to dinner; -*կից* S. Հացակից.

Հացհամեմ *s.* anise, dill; fenugreek.

Հացմիջուկ *s.* crumb of bread.

Հացուտ *a.* abounding in ash-trees.

Հացտու, աց *a.* bread or dinner-giving. [tiable, insatiate.

Հացբուլեփ, *ի* *a.* gluttonous, insatiable; *ուց*, *ուց* *s.* bird; hen; cock: grand-father, -sire, -dad: beginning, rise,

origin; -բ, poultry; ձաբ հաւու, վաւեկ, chicken, poult; աղբ -ուց, hending; վանդակ -ուց, hen-coop; դաւադարբ -ուց, hen-roost, --house; վաւաւաւական -ուց, poulterer; վաւաւաւանոց -ուց, poultry-market; միս -ու, fowl; - խորովեալ, roast fowl; -ն գրգռայ, the hen clucks; եւ խօսեցաւ -, & the cock crowed; -ոյ շայր, great-grand-father; -ոյ - , great-great-grand-father; - առնել, to commence.

Հաւաղէտ s. augur, diviner by augury; - լինել, to augur, to divine by -; -գիտութիւն, -գիւթականն s. augural science.

Հաւաղաց, աջ s. hen-house; lurking-or hiding-place; -բւն, լան s. pelican; onocrotalus.

Հաւախօս, է s. cock-crowing; cock-crow, day-break; է -է ad. at cock-crowing, at the peep or break of day.

Հաւակ, աջ s. commencement, rise, origin; author; -եր, է s. food for birds; է -երի գնիկ, է սաստիւղում գաւաւանագէշ -երի նուիրել, to give a prey to the fowls of heaven.

Հաւահալած s. scare-crow; -հարց, -հմայ S. -գէտ; -հմայբ, -հմայութիւն s. augury, presage; -մրգի s. bot. heath.

Հաւան s. consent, persuasion; * S.

Անպ; a. consenting, persuaded, convinced; - գտանիլ թ, to consent, to assent; է - ածել S. -եցուցանեմ; է - գալ, S. -իմ; - հաւաութիւն, willingly, with pleasure; -բ եւ հաւասարբ, agreeing together, unanimous; -աբար ad. consentingly, willingly; -աբոյն a. likely, probable; persuasive; -ական a. persuasible, likely, probable, plausible; - է, չէ -, it is likely; unlikely; -ականբար ad. probably, likely; -ականութի s. probability, likelihood, plausibility; -ականութի հաշիւթ math. calculation of probabilities; -ելի S. -ական; -եմ, եցի va. S. -եցուցանեմ; տ. S. -իմ; -եցուցանեմ va. to persuade, to induce to believe, to convince; to advise, to induce to do; -եցուցիւ a. persuasive, convincing; - ընկերք s. pair, couple; -իմ, եցայ տ. to be persuaded, convinced; to acquiesce, to hear, to consent, to agree, to condescend; to accept, to admit, to approve; չ-, to disapprove; ոպ -եալ էմ, as I believe, as I think; որ լուէ -է, silence gives consent; -իմ, -իմ

թ այս, I agree to it; -ողական a. probable; persuasive.

Հաւանոց s. roost, hen-- or --house.

Հաւանութիւն s. persuasion, consent, agreement, acquiescence; approbation, suffrage; միաշունչ, միաբան -թիւ, unanimously, by common accord or agreement, in concert, by a common or unanimous consent, jointly; by mutual agreement; է հասարակ -թիւ, by common consent; - բերել, to consent, to accord, to agree; ձեռն աալ -թիւ, to consent to, to assent; է - ածել S. -նեցուցանեմ; առանց քցին -թիւ. without your consent; -ումն s. consent; persuasion. [or grey owl.

Հաւասարատիր s. madge-owl, brown

Հաւասար, աջ, էց a. equal, like, same, conformable; straight, plain, even, level; s. equal, companion; pendant, fellow; -, առ - ad. equally, a-like, likewise, conformably, in the like manner; -, - թղթոյն, copy, duplicate; - գտանիլ, լինել, to equal, to match, to be on a par or level with; to rank, to be at par; - հրամանին առ նուր զկատարումն, to be executed according to orders or command; գանձի - առնել Յ, յ, he made himself equal with God; զօրութիւ եւ դաւ - էն առաջի նր, force or stratagem are the same to him.

Հաւասարաբաշի a. equally distributing; -գործ a. equally acting; -զօր a. of the same power; isodynamic; equivalent, equipollent; -հէց s. companion, fellow, comrade, mate, partner; -հշի a. of the same weight; equivalent, equal; - լինել, to counterbalance, to countervail; կատարելութիւ նր - արտիցն էն, his good qualities compensate his vices; -կշուութիւն s. equilibrium, equipoise, poise; -կող, -կողմ, -կողման a. equilateral; -ձեռն s. isochimene; -մառն s. isotherme; -ն կիւն a. isagon, equiangular; -նշատ a. equidistant; -չափ a. of equal measure, just, equal; -չափութիւ s. isomeria; -սլտաիւ a. S. Համա-; -սլես ad. equally; -ըբմ s. isotherme; -սէր a. just, equitable; -սրուն a. equicrural, isosceles; -տիպ a. conformable, equal.

Հաւասարեմ, եցի, -եցուցանեմ va. to render equal, to equal; to equalize, to level, to make even, level or smooth; to equal, to compare; to counterba-

lance, to -poise; to communicate, to make a sharer or partaker; -էմ or -իմ, էցոյ *vn.* to equal, to match, to be on a par or level with, to liken oneself to, to make oneself equal or conformable with, to be compared, confronted with; to communicate, to participate, to share; -իմ ք հինջ, to be united, to conjoin.

Հաւասարորդ, այ *a.* participating, -pant, equal; *s.* companion, partner.

Հաւասարութիւն *s.* equality, parity; uniformity, conformity; comparison, likening; equalization; participation, sharing; union, concord, agreement; Գալի - ք, to equal; - or -ուսն *math.* equation.

Հաւասարեանեմ, էջի *va.* to reason.

Հաւաստայէս, -տեաւ *ad.* certainly, truly, doubtlessly, assuredly, positively, upon good grounds.

Հաւաստեմ, էջի *va.* to show, to prove, to confirm; to justify, to vindicate; to certify, to assure; to search into, to go to the bottom of, to sift, to investigate.

Հաւաստի *a.* certain, true, indubitable, sure, convincing, conclusive, incontestable, positive; demonstrative, justificative; *ad.* S. -տեաւ; -կորուսա, certain loss; -գիտեմ, to know for certain; -աւնեմ, to assure, to convince, to prove; -իմն է զի, it is certain that.

Հաւաստիք, տեաց *s.* certitude, assurance, good authority, best source; demonstration, token, testimony, proof; -բարձր ակնածութիւն, assurance of the highest regard; ընդունեմ զիս մեծարանաց, to be assured of his highest esteem.

Հաւաստութիւն, -ուսն S. -տիք.

Հաւազաճար *s.* poulterer, poultry-man; bird-fancier.

Հաւատ, ոյ, -ք, տոյ *s.* faith, belief, creed; trust, confidence; fidelity, faithfulness, good faith, sincerity; proof, testimony, evidence; Creed; -ք, յոյս եւ սէր, faith, hope & charity; քրիստոնէական -ք, the Christian religion; Գաւանութիւն -ոյ, profession of faith; լոյս, ջահն -ոյ, the light of faith; մասունք, սահմանք -ոյ, articles of faith; կենդանի, անյողջողք or Հաստատուն, գայթի ք գայթի, մեռեալ -ք, lively, resolute, constant or unshaken, totter-

ing or wavering, dead faith; անխաղի -ս, indifferent as to religious matters; Գաւանեմ զ-ս, to confess the faith; ունեմ -ս, to have faith; Հունեմ ոչ -ս ոչ օրէնս, to regard neither law nor gospel; Գալ, Գառնալի -ս, to become converted; ածեմ ձգեմի -ս, to convert; Հաստատուն լինեմի -ս, to be true to the faith; -ս է ներքս բերեմ, -ս բերեմ, to believe, to give credit to; -ս ընծայեմ, to believe in, to give faith to; -ս ունեմ յոք, to trust, to place faith in, to put trust in; -սալ միմեանց, to make a contract, to contract an alliance, to enter into an engagement, to bind oneself; ուրանալ զ-ս, to deny or abjure the faith; յորում ոչ գոյ -, unbelief; անցանէ լո -ս, it is incredible; -ոյ, worthy of credit; S. Թեքանամ.

Հաւատարժութիւն *s.* perfidiousness, perfidy, guile, perjury, infidelity; -գործ *a.* false-hearted, faithless, perfidious, unfaithful, disloyal; perjured, forsworn; -լինեմ, to infringe or break one's faith, to be false.

Հաւատարի *a.* credible, worthy of belief, to be believed; Հ-իմն է, one can hardly believe it, it is incredible; -ութիւն *s.* credibility.

Հաւատակից *a.* of the same belief, faith or religion, coreligionary; -ակցութիւն *s.* having the same religion or faith.

Հաւատամ, տացի *vn.* to believe, to give credit to; to confess; to persuade oneself; to commit oneself, to trust to, to confide in, to rely on; Հ-, to disbelieve; - յԱՅ, to believe in God; -բողբով սրտիւ, to believe firmly, with all one's heart; -ամբանի, to believe every thing; -զք, to side with, to second, to lend an ear to.

Հաւատամք *s.* Belief, Creed.

Հաւատաստման *a.* establishing, setting forth the articles of faith.

Հաւատարիմ, րմի, մաց *a.* faithful, loyal, honest, trusty, trustworthy; confident; true, sure, certain, real; *ad.* S. -րմաբար; -լինեմ, to be verified, confirmed, proved; to be justified; to be trusted, believed, adopted, or accepted; -կալ, մնալ, to rest or remain faithful to; -աւնեմ, to prove, to justify, to verify, to accredit, to give credit to, to make credible; -աւնեմ

զոք, to assure, to cause to believe, to persuade.

Հաւատարմաբար . -պէս ad. faithfully, loyally, truly, accurately; -գոյն a. more faithful; ad. more faithfully.

Հաւատարմանամ, աջայ տո. to be faithful; to be confirmed, verified, justified; -նայ լուրս, this news gains credit.

Հաւատարմացուցանեմ va. to make credible, to give to believe, to persuade, to convince; to sanction, to certify, to confirm, to affirm, to assure.

Հաւատարմութիւն s. fidelity, loyalty; good faith, honesty, plain-dealing, sincerity; confidence, security; certitude, certainty, assurance.

Հաւատացեալ a. faithful, believing; faithful, loyal; trusted; s. believer; ճմարիտ -քն, the true believers; -ցուցանեմ va. to cause to believe, to persuade, to convince; to impose upon.

Հաւատաւոր sf. nun.

Հաւատափոխ a. abjuring, changing one's faith; - լինել, to change one's faith, to renounce one's belief, to abjure one's religion; -ութիւն s. abjuration, change of faith. [gether.

Հաւաք a. assembled, gathered together; Հաւաքաբան s. syllogist; -ական a. syllogistic; -եմ, եցի տո. to make a syllogism; -ութիւն s. syllogism; -բար ad. collectively.

Հաւաքածոյք s. collection; -կան a. collective; -բան s. place of assembly; receptacle.

Հաւաքեմ, եցի va. to assemble, to gather together, to collect; to amass, to hoard, to accumulate, to heap up; to infer, to conclude; to concentrate; to compile; to stock; - զանձն, զխորհուրդս or զմտոս, to retire within oneself; to collect one's thoughts, to meditate.

Հաւաքիչ, -բոյ a. gathering, assembling, collecting; s. phys. collector; -բուսն s. collection, gathering, receipt; congestion; assemblage, set, body; argument, reasoning; concentration; compilation.

Հաւեղ, այ a. gr. palimbacchus.

Հաւեմ, -իմ տո. to begin.

Հաւիկ, -ուկ s. little bird, nestling a pretty -; chicken, chick. [Ձու-

Հաւկթածեւ, Հաւկիթ S. Ձուածեւ,

Հաւձաք s. chicken; -նոց, -տուն s.

poultry-house, hen-roost; -որս, այ s. bird-catcher, fowler; bird of prey; bird-call; -որսութիւն s. bird-catching, fowling; եղանակ -թէ, shooting season; -իսլ S. Հօփալ; * -բաշ s. merry-thought; -բաշ S. Քաջաշաւ.

Հափափեմ S. Առեւանդեմ.

Հգնի a. curvèd, gibbous.

Հերբոյական, &c. S. Երբոյական.

Հեդ, էց s. spelling; syllable; -արան s. spelling-book, syllabar; primer; -եմ, էցի va. to spell. [vernor, leader.

Հեղեմոն, -իդէս S. Gr. w. chief, go-

Հեղեմոյ, էց s. syllable.

Հեղաբանեմ, էցի va. to speak ironically, to laugh at, to jeer, to taunt; -նուի s. ironical speech or discourse, irony, quizzing, jeering, taunting, sarcasm; -բար ad. ironically.

Հեղնական a. ironical, sarcastic, derisive, taunting, mocking.

Հեղնեմ, էցի va. to quiz, to deride, to ridicule, to jeer; to gibe, to despise; -նութիւն s. irony, sarcasm, taunt, jeer, scoff, derision, mockery; rhet. irony; -նորէն ad. ironically, gibingly.

Հեղ, այ a. mild, meek, gentle, affable; calm, tranquil, still; ad. softly, gently.

Հեղաբան, -իկ a. sweet-spoken; - լինել or -եմ տո. to speak, utter or pronounce gently, gracefully; -ութիւն s. kind things; -բար ad. gently, mildly, meekly; softly; -բարոյ a. mild-tempered, affable, tractable, easy; -գնաց a. soft, gentle, slow; ad. softly, gently; -իսս a. sweet-toned; -համբար a. sweet-tempered; -հոգի, -միտ a. mild, meek, gentle, affable, good-

Հեղանք S. Հեղութիւն. [humoured.

Հեղաշարժ, -սահ a. flowing gently; -սաղարթ a. whose leaves tremble gently.

Հեղացուցանեմ va. to render mild, affable, pleasing, agreeable, to soften, to appease, to pacify, to calm, to quiet.

Հեղիկ ad. gently, softly, quietly, mildly; a. S. Հեղ.

Հեղութիւն s. sweetness of temper or disposition, mildness, gentleness, sweetness, affability, kindness, courteousness.

Հեթանոս, այ s. heathen, pagan, paynim, gentile; infidel, idolater, barbarian, nation, people; -ք, the heathen.

Հեթանոսաբար ad. heathenishly;

-կան *a.* heathenish, pagan, gentile; -կիր *a.* peculiar to the gentiles; -միս *a.* heathen-minded, paganish.

Հեթանոսանամ, աջայ *տո.* to become a pagan; -սացուցանեմ *տա.* to gentilize, to paganize, to heathenize, to convert to gentilism.

Հեթանոսութիւն *s.* heathenism, paganism, gentilism. [pagan.]

Հեթանոսորէն *ad.* heathenishly; *a.*

Հեթեթանիք *S.* Հայթայթանիք.

Հելլեն, աջ *s.* Hellene, Greek; *a.* greek, grecian; -աբանութիւն *s.* hellenism; -ադէմ *s.* hellenist; -սկան *a.* hellenic, grecian, greek; -աւեր *a.* philhellene; -ասիրութիւն *s.* philhellenism; -այլի *S.* Հելլեն; -ըզու, the greek tongue or language; -զրէլ, խօսել, to write in greek; to speak greek.

Հէծ *S.* Հէծութիւն.

Հէծան, աջ *s.* beam, rafter, joist; -ակ *s.* small -; -ասէրձ *a.* that splits or cuts joists or rafters; -սձդութիւն *s.* order or position of rafters; wood-work, frame-work; *mech.* shaft, thill.

Հէծանիք *s.* beast, nag; vehicle.

Հէծանիմ, ծայ *տո.* to mount, to ride; -ի կառս, ի ձի, to mount or enter a carriage or vehicle; to ride, to mount on horseback; -ի նաւ, to go on ship-board, to embark; *անհամեմ.* - , to ride bare-back; յորս - , to go a hunting or shooting; զհետ - , to chase, to give chase to, to persecute, to set off in pursuit of, to pursue; յաւար - , to plunder, to pillage, to sack; *այրէյաւ հեծեալ ձիով,* he fled on horseback; *S.* կառք, &c. [rake.]

Հէծանոց *s.* winnowing-fan; hay

Հէծեալ *a.* mounted; *s.* horseman, rider; horse-soldier, trooper; *fig.* versifier; -ք, cavalry, horse.

Հէծելադունդ *s.* cavalry; -ազն *s.* cavalier, gentleman; *S.* Հանդերձ; -զոր *s.* cavalry, horse-soldiers, horse; horseman; -խումբ *S.* -գունդ; -սկեմ *s.* master of the horse.

Հէծելութիւն *s.* riding; horsemanship, equitation; *հանդերձ* -թէ, riding habit; *կրկէս* -թէ, manege; race-ground, course; hippodrome; *մարզիչ* էւ *մարզարան* -թեան, riding-master; -school. [complaint.]

Հէծեծանիք *s.* heavy sighs, groaning,

Հէծեծելի *թ.* lamentable, deplorable.

Հէծեծեմ, էջի *տո.* to groan, to la-

ment, to sigh for, to fill the air with sighing.

Հէծեծութիւն, -ումն *S.* Հէծեծանիք.

Հէծեմ, էջի *S.* Հէծեծեմ.

Հէծկամ, աջի, ցայ, -կլամ, այլի *տո.* to sob, to hiccup, to have the hiccups.

Հէծկլամիք, * -սուք *s.* sob, hiccup, hiccough; -մահուան, death-sob.

Հէծում *S.* Հէծանեմ.

Հէծութիւն *s.* groaning, lamentation, complaint, woes. [horseman.]

Հէծուկ *s.* the fork, the seat of a *Հէծուցանեմ տա.* to make mount, to put on.

Հէկեկամ, աջի *տո.* to sob, to sigh, to groan; -անիք *s.* sobs, crying; mock-

Հէկեկեմ *S.* -կամ & Հէգնեմ. [cry.]

Հէղական *a.* infused; inspired; -շորհք, infused gifts.

Հէղանիմ, զայ *տո.* to flow, to be poured out, to spread over; to be shed; -նիւթ *s.* fluid; *S.* Հոսանում.

Հէղգ, աջ *a.* idle, lazy, slothful, sluggish, tardy, dull, slow, lukewarm, cowardly; listless, careless; -աբար *ad.* idly, slothfully; indifferently, coldly; -աջնայ *a.* slow, slothful; *ad.* slowly, with tardy steps; -ալուր *a.* turning a deaf ear, listless, disobedient; -լինել, to turn a deaf ear, to simulate deafness, to disobey.

Հէղգամ, աջի, -անամ, աջայ *տո.* to be idle, lazy, indolent, slothful.

Հէղգամիտ *a.* slow-witted.

Հէղգանիք *S.* Հէղգութիւն.

Հէղգաօրտ *a.* heavy-hearted; -ի հաւատաւ, slow of heart, slow to believe. [lukewarm, indifferent.]

Հէղգացուցանեմ *տա.* to make idle,

Հէղգութիւն *s.* idleness, laziness, supineness, slowness, tardiness, listlessness, negligence, lukewarmness, indifference.

Հէղեղ, աջ *s.* torrent, flood, inundation, overflow; - ջուրց, deluge; -հրց, torrent of flame; -մարդկան, throng of people, crowd, immense concourse; -ս արաստուայ իջուցանել, to shed a flood of tears; *հոսէին արևաստուք իբրև զ-*, tears ran down in torrents; -աբար *ad.* like a torrent, impetuously; -ամած *a.* inundated, overflowed, flooded; -աստտ *a.* punishing with a deluge; -ալայր *s.* dried bed of a torrent.

Հէղեղամ, աջ *s.* torrent, ravine;

-եմ, -դեմ, էջի *va.* to inundate, to submerge, to cover with water; to overflow, to lay under water; to hurl or fling down, to precipitate.

Հեղեղումն *s.* effusion.

Հեղինակ, այ *S.* Առաջնորդ, Գրող, Մասենակիր; -ուժիւն *s.* authority.

Հեղիք *s.* produce, product, produc-

Հեղձ, -ականՏ. -ումն, -ուցիչ. [tion.

Հեղձամահ *a.* choked; strangled; drowned; -լինել, to be -; -անել, to choke, to stifle, to suffocate, to drown.

Հեղձամղձուկ *a.* suffocated, choked, oppressed, agitated, disquieted, grieved, anxious; suffocating, stifling; -օգ կամ ջերմութի, sultry weather or heat; - հաղ, a stifling cough; hooping cough; - ձայնիւ, in a stifled voice;

-ի վշտացն, loaded with grief; woe-begone; - արասուք, repressed tears; - անել, to stifle, to choke;

to smother, to suffocate; to drown; -լինել է բարկութի, to be half choked with rage or anger; -լիներ սիրա իմ, my heart was ready to break, was oppressed with grief; *S.* Հառաչանք.

Հեղձանախանձ *a.* very envious, dy-

Հեղձանեմ *S.* -ուցանեմ. [ing of envy.

Հեղձանիմ, Հեղձիմ, Հեղձում or ձում, ձայ *vn.* to choke, to be suffocated, stifled, drowned.

Հեղձումն *s.* suffocation; choking; pressure; -ուցանեմ *va.* to suffocate, to choke, to strangle, to drown; to oppress.

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffocated, choked; -ցիկ առնել, լինել *S.* -ցանեմ, -ձանիմ; -ցիչ *a.* suffocating, choking.

Հեղոս, ուսից *s.* nail; *S.* Բեւեռ.

Հեղուած, ոց *s.* cast, casting; im-

pasting.

Հեղուկ, հեղիւ *a.* *s.* liquid; liquor; -աչափ *s.* areometer, hydrometer, hydrostatic balance; -ացումն *s.* liquefaction.

Հեղում, զի *va.* to pour, to pour out, to empty, to pour forth, to shed; to diffuse, to scatter, to disperse, to spread; - զանձն առաջի Տէն, to pour out one's soul before the Lord; - զսիրա իւր առաջի ուրուք, to open one's heart, to unbosom oneself to; - զբարկութի, զարամութի իւր է վերայ ուրուք, to give vent to anger, to discharge one's wrath upon; - կուց

նուէրա, to pour out libations to idols; - արիւն բազում, արեան ճապաղիս -; to cause immense bloodshed, to shed torrents of blood; արտար - , to shed tears; - զարիւն իւր, to shed one's blood.

Հեղում, զայ *vn.* to be poured out, to flow, to spread; to be shed, scattered, diffused; to rush, to fall; to burst; հեղոււ ամ փոր նք, all his bowels gushed out; անկաւ հեղոււ զինի կուցն, he followed idols; հեղեալցաւ մամբ, very angrily, wrathfully.

Հեղումն *s.* outpouring, spreading abroad; effusion, dispersion.

Հեղուեմ, սի *va.* *S.* Բեւեռեմ; to write, to compose.

Հեղք, զից *s.* cottage, hut.

Հեճուկք *s.* spite, despite; -կա առ նել, to do any thing out of spite or through spite, to despise, to spite, to vex; իբրեւ ումք -կա առնելց, in spite of one, to vex one.

Հեմ *ad.* now, at present.

Հեղան, է *s.* jeer, scoff, taunt; mockery, jeering, irony, derision; rivalry, strife, contest; spite; է - , է -գս *ad.* ironically, derisively, tauntingly; against, in despite of, in contempt of, in defiance of; է - երանել, է - արկանել, to scoff at, to laugh at, to ridicule, to quiz, to deride, to taunt, to jeer at; կալ է -ի or է -ոջ, to do in spite of, to despite, to object to, to dispute or wrangle; to vie with.

Հեղանական, &c. *S.* Հեղանական.

Հեռում, նի *va.* to weave, to warp, to plait; զչարութի ի ներքոյ ոտայն - , to machinate, to plot, to hatch wicked-

Հեշմակապաշտ *a.* idolatrous. [ness.

Հեշտ, էց *a.* ease, convenience, comfort, pleasure; facility; *a.* easy, com- modious; voluptuous; - պաշտօն, volun- teer service; - ցանկութի, volup- tuousness, concupisence, lust; է -ի *ad.* at will, at pleasure, at one's ease; - եւ համբոյր մտօք, affably, benignly, kindly, condescendingly; զ- ցանկուէ զհեա անցանել, to give oneself up to pleasures; է իւրեանց -ի գնալ, to go one's own way, at one's leisure, at one's ease; to live as one likes, to fol- low the bent of one's own inclinations.

Հեշտաբան *a.* sweet-spoken; -ք *s.* flattering words; -բար *ad.* easily, com- modiously, with pleasure, willingly;

-*լի*, -*լիր*, -*լից* *a.* delectable, agreeable, sweet, relishing, amusing; delicious; voluptuous; -*լուր* *a.* tractable, docile; mild, complaisant, condescending.

Հէշարտուածիւն *s.* effeminate life, voluptuousness.

Հէշարտոս *a.* singing sweetly, canorous; -*ծին* *a.* easily produced; -*կամ* *a.* condescending; voluntary; prompt; -*կան* *a.* easy; delicious, delightful, pleasing; -*բ* *s.* pleasures, delights; -*կանուկ* *s.* convenience, ease, leisure; pleasure, amusement, sport; voluptuousness; -*կեցութիւն* *s.* well-being, ease, competency, comfort.

Հէշտանամ, *ացայ տո.* to delight, to rejoice, to amuse, enjoy or divert oneself, to take pleasure or delight in, to lead a voluptuous life, to live in the midst of luxury, to give oneself up to

Հէշանիք *S.* *Հէշուուկ*. [amusement.

Հէշարունչ *a.* blowing gently; -*Հոլմ*, zephyr; -*պաշտօնեայ* *a.* devoted, trusty, faithful; -*սէր* *a.* voluptuous, libidinous, sensual, lewd; -*սիրութի* *s.* voluptuousness, sensuality, lewdness; -*սուն* *a.* delicate, soft, effeminate; -*գրգարան*, paradise of delights.

Հէշտացուցանեմ *va.* to make easy, to facilitate; to rejoice, to divert, to cheer; to delight, to please, to charm.

Հէշտեաւ *ad.* easily, with ease, naturally; conveniently, comfortably.

Հէշտընկալ *a.* easy to comprehend, obvious, plain, intelligible, clear, evident; pleasant, commodious.

Հէշտի *a.* easy, commodious, agreeable; *ad.* easily; -*ն* *a.* easy; -*ն* *S.* *Հէշտեաւ*.

Հէշտոց, *աց* *s.* soft or downy place of repose; stuffed chair; spring sofa, feather bed, &c.

Հէշտութիւն *s.* ease, convenience, facility, commodity, comfort; delights, joys, pleasure, voluptuousness; -*բ* *ad.*

Հէշուուկ *s.* Chamberlain. [*S.* -*սարգար*.

Հէռ, *իւ* *s.* discord, strife, wrangling; hate, spite, ill-will, rancour; *a.* spiteful, rancorous, quarrelsome; stubborn.

Հէռաբնակ *a.* living far off, remote, distant; -*գիր*, *գրաց* *s.* telegraph; -*էլէկտրական*, *գրաւոր* or *սպող*, *նշանաւոր*, *ստեղնաւոր*, *ցուցակաւոր*, *ծռվածածուկ*, *կրէլի*, electric, printing, signal, keyed, dial, submarine, portable -; -*գնաց* *a.* far, distant; remov-

ed far away; -*դոյն* *a.* very far, farther; *ad.* far, from afar, afar off; -*գրական* *a.* telegraphic; -*լուր*, telegram, telegraphic despatch; -*գրաստան* *s.* telegraph, - office; -*գրեմ* *va.* to telegraph; -*գրութի* *s.* telegraphy; -*դէս* *s.* theodolite; -*դիտակ* *s.* telescope; - *գիշերային*, night-glass; - *անգրադարձութի*, *բեկեղեկամբ*, reflecting, refracting telescope; -*դիտական* *a.* telescopic; -*կայ* *a.* absent; distant; -*կայութի* *s.* absence; distance; -*կէս* *s.* *fig.* highest pitch, tip-top; - *էրկրի*, apogee; - *աւրեգական*, aphelion, aphelium; -*Համլած ասնեմ* *va.* to drive away, to exile.

Հէռաձայն *s.* telephone; -*ական* *a.* telephonic; -*ութի* *s.* telephony; -*եմ* *va.* to telephone; -*ձիդ* *S.* *Հէռաւոր*.

Հէռամ, *ացի տո.* to dispute, to contend for, to quarrel; to bear a hatred to, to loathe, to hate, to bear or owe a grudge, malice or ill-will.

Հէռանամ, *ացայ տո.* to remove, to go away or far, to leave, to swerve, to deviate, to depart, to start; to absent oneself; to withdraw; *S.* *Սիրտ*.

Հէռասան, *ի* *a.* far off, distant, remote; *s.* distant place or country, the distance; *ի-է* *ad.* from afar, afar off, at a great distance; -*եայ*, *ց* *S.* - *a.*; -*եայք* *s.* who are remote or distant.

Հէռասեւ *a.* far-sighted, presbyte; - *Սլաք*, witty, subtle, ingenious, perspicacious, sharp; provident; -*ուի* *s.* long-sightedness, long-sight, pres-

Հէռարձակ *S.* -*ոստան* *a.* [byopy.

Հէռացումն *s.* remoteness; *phys. mar.* declination; *ast.* elongation.

Հէռացուցանեմ *va.* to remove, to put or set aside, to scatter; to avert, to keep off; -*ցի* *ի* *բէն զկադ*, avoid quarrelling.

Հէռաւոր *a.* remote, removed, distant, far off; absent; -*ութի* *s.* remoteness, distance; absence; length, space, interval; - *ի ցամաքէ* *mar.* sea-room.

Հէռի *a.* remote, distant; *ad.* far; - *ասնէլ*, *ասնիէլ*, to remove far off; to scatter; to turn aside or away, to avert, to ward off; - *ունէլ*, to keep away, or at a distance; - *ունէլ զանձն յսկբէ*, to keep off, to avert; to abstain, to refrain; - *ասնիմ*, *լինիմ* *S.* *Հէռանամ*; *ԱՅ իմ*, *Սի* - *ասնիր յնէն*, remove not Thyself, o God, from me!

Հէռութիւն *S.* *Հէռ*. -*աւորութիւն*.

Հեռուս, ի - *a. afar, distant; ad. far, from afar.*

Հեւկ, ոյ, -*եան* *s. long fillets or bandages for the legs; S. կեմ; -բ առա-գաստեայ, sail-ropes or cordage.*

Հեսում *va. to weave.*

Հեստ, ի *a. contumacious, refractory, froward, wayward, wilful, disobedient, transgressing, restive, stubborn; rebellious; -,-անբ S.-ութիւն.*

Հեստանամ, Հեսեմ, էջի, -իմ, է-յայ *vn. to contravene, to transgress, to infringe, to disobey, to oppose; to be refractory, disobedient, to mutiny, to revolt, to rebel.*

Հեսուութիւն *s. transgression, disobedience, refusal, contumacy, opposition, resistance; rebellion.*

Հեա, ոյ, -բ, աոյ *s. trace, track, print, foot-mark; vestige, footstep; pace, step; way, path; -բ mech. iron rail, rail; ad. pr. after, behind; near; together; ի -ոյ, from behind, from the rear; -բ նաւու, track of a ship; -բ կառաց, cart-rut, wheel-rut; -բ ամպոյ, traces of cloud; -բ գազանայ, trail, track or scent of animals; -բ վերաց, cicatrix, scar; վազվազակի -կամ գ-, quick! come on! courage! կորուսանել գ-ս, to lose the traces of; գ-լինել, to apply oneself, to give or addict oneself to; չունայն գ- էղեն, they have attempted or tried in vain; S. Զհեռ, Ընթանամ, կազամ, &c.*

Հեսադայ, ից *a. following, next, subsequent; -գիծ s. mech. trajectory.*

Հեսազոս, ից *a. inquiring, curious, inquisitive; s. inquirer, investigator, examiner; -եմ. էջի vna. to trace out, to try to find out, to pry into, to search, to hunt or ferret out, to inquire, to investigate, to examine, to scrutinize; խորաշին - , to search into, to go to the bottom of, to sift, to investigate; -զլատաշառս, to trace back to the first cause, origin or principle, to ascend to the original source; -իչ S. - ; -ութի *s. investigation, search, inquiry, examination; curiosity.**

Հեսախաղայ առնեմ, ծածկեմ *va. to hide, to put out of sight; to destroy, to exterminate; -կորնէլ յամպս, to be lost in the clouds, to be cloud-topped; -խոյլ a. scenting, tracking; prying, hunting, investigating, pursuing; inquisitive.*

Հեսակորոյս առնեմ *va. to utterly destroy, to cause to disappear, to wipe out, to obliterate, to exterminate; -լինել vn. to be lost, destroyed, obliterated, exterminated; -կառբ s. out- rider, guide; -կառբ առնել, to open the way, to guide; -հասն a. tracing out; s. ichneumon; -հաս Ընիմ, to arrive with, to catch one; -չգեմ *va. to draw behind or after.**

Հեսամուս *a. s. pursuing, hunting; eager, forward, aspiring or longing for; candidate, competent, concurrent; rival, emulous; -լինել, to pursue, to run after, to chase, to give chase to, to follow close; fig. to aspire, to aim at, to concur, to compete; -լինել Թշնամոյն, to fall upon the enemy; -մտեմ, էջի vn. to pursue, to run after; to accompany, to go with, to attend; to compete; -մտուի *s. pursuit, search; competition, concurrence, rivalry.**

Հեսայոյլ S. -խոյլ; -վար Ընիմ *vn. to set off in pursuit, in search of, to pursue; -վարեմ va. to send after, to cause to pursue; -բան s. stool; pedestal; -ւոր a. successive, progressive; -բնին a. inquisitive, curious; -լինել, to be - ; to examine, to investigate, to search into; -բերբ S. -բնին; -բերբաբար *ad. curiously, inquisitively, pryingly; -բերբական a. curious, rare; -բերբաշարթ a. interesting; -բերբուի s. curiosity, inquisitiveness; գրգռել, շարթեղ գ-, to excite, to stir up one's curiosity.**

Հետեւաբանութի *s. syllogism; -բար ad. consequently, in consequence, of course.*

Հետեւակ, աջ *a. going on foot, pedestrian; four-footed; fig. hackneyed, trite, common-place, trivial, ordinary; in prose, prosaic; s. foot-soldier; quadded; ի -ուց ad. on foot, afoot; -բ, -գորբ, infantry, foot-soldiers; -արձան, անդրի, pedestrian statue; -կըթութի, pedestrian exercise; -որորդութի, hunting on foot; -ձագուն, infantry triumph; -բանբ, trite, hack-noyed or common-place saying, vulgarity of expression; -գովուհք, vulgar praises; - էրթալ, to go on foot; -ս խօսել, to talk common-place.*

Հետեւակազնայ *a. pedestrian, going on foot; -գնացուի s. walking or travelling on foot; -գունդ, -գոր, -խումբ*

s. foot-soldiers, infantry; -մարտ a. fighting on foot; -բ or -գուճգ s. infantry; -բ or -մարտուի s. foot-fight.

Հետեւական a. ambulatory.

Հետեւակեմ, եջիտ. to go on foot, to walk; կորուսանել զկիրթ -կերպ, to lose the habit of walking.

Հետեւակուի s. triviality, vulgarity.

Հետեւանամ S. Հետեւիմ.

Հետեւանք s. consequence, result; geom. corollary; -նս հանել, to deduce, to infer; ծանր լիցին - գործոյս, this affair will have unpleasant or serious consequences.

Հետեւապէս S. Հետեւաբար.

Հետեւեցուցանեմ va. to cause to follow, to induce; to infer, to conclude, to draw a conclusion.

Հետեւեմ, եջի, -ւիմ, եցոյտ. to follow, to accompany, to attend, to go with; to follow, to follow in the steps of, to imitate; to follow, to go or come after, to result, to derive, to proceed or come from; -շաւղաց ուրուք, to follow in the steps of, to go after; -ի մտայ, to follow closely, near; -ւիտ. imp. it ensues, it follows.

Հետեւոյ s. follower, imitator; -լի նել, դասնել, to follow, to imitate; -ուիթի s. consequence; inference, conclusion; imitation; -թք ad. in imitation of; in the manner or style of.

Հետեւորդ a. s. consequent.

Հետեւութիւն, -ութիւն S. -ւորութիւն.

Հետզհետեւ ad. successively, by turns, one after another, consecutively; in proportion; by degrees.

Հետէ, ի - քր. from; after, since; ի մանկութիւն, - , from infancy, from the cradle; յայնմ ժամանակէ - , from that time; յայնմ - , since then, ever since, since that epoch; ի բազմաց - , long since, of old; ի սկզբանէ - , from the beginning; յայտմ - եւ անդր, յայտմ - եւ այսր, henceforward, henceforth, hereafter; յայտմ - եւ առ յայպա, henceforth; ի ասան ամաց - , ten years since, ten years ago; յայգուէ - , since morning; ի Սամուէլէ - , since Samuel.

Հետ ք հետ ad. immediately, forthwith, directly, in a moment, at once.

Հետինթաց a. pursuing hotly.

Հետի քր. after; after that; - աղագս գասանել, to shut the stable door when the horse is stolen.

Հետի a. going on foot; - , ի - ad. on foot, afoot; - ընթանալ, to run or hasten on foot.

Հետիտա, -ս, ի -ս, -ին, -իք, -ից ad. on foot; - գնալ, ընթանալ, to go on foot, to walk; գնալ - նեղութիւն, to trudge along.

Հեր, սց s. hair; -բ, head of hair; S. Մազ; անքոյս ի -աց, bald; հոտուպէք -աց, curls, ringlets; հիււք -աց, tress or lock of hair, tresses, plait of hair; S. Հիււք; բուսանել -աց, growth of hair; Թափիլ -աց, falling of the hair; փոքրել, հաստանել, խուզել, կարել զ-ս, to cut the hair; to crop; to shave the head; չոզել, փետել զ-ս առ ցաւոյն or յուսահատութիւն, to tear one's hair for grief or despair; ունել, կանուլ, ձգել զ-աց, to hold, to pull one by the hair; զմիմեանց ձգձգել զ-ս, զմիմեանս ձգել զ-աց, to take one another by the hair; խոպուպել, բանդրել, ծնրել զ-ս, to curl, to put on ringlets, to friz the hair; անտրել զ-ս, to comb one's hair; ներկել զ-ս, to dye one's hair; իրձա-ցուցանել, խոզանել, հարթուցանել զ-ս, to cause the hair to stand on end; to ruffle the hair; S. Մառ; քսամնիլ, իրձանալ -աց, to bristle, to stand on end; Թափել զ-ս, to destroy hair, to depilate; -բ նախաբոյք են քան զմորուս, the hair grows before the beard; դեռաբոյս -բ ի ծնաստ տիգեալ, new beard; -բ ծնրեալ եւ գանգրեալ, -բն ծալ ի ծալ, curly, frizzed hair; -բ քսամնեալ ի վեր դիպցեալ, with bristling hair; with hair upstanding; քսամնեալ դիզանին -բ զգլխով, the hair stood on end; blood ran cold; սպիտակին, ծաղկին -բ իմ, my hair grows grey, I begin to grow grey-haired, I begin to get grey.

Հեր, սց s. hair; -բ, head of hair; S. Մազ; անքոյս ի -աց, bald; հոտուպէք -աց, curls, ringlets; հիււք -աց, tress or lock of hair, tresses, plait of hair; S. Հիււք; բուսանել -աց, growth of hair; Թափիլ -աց, falling of the hair; փոքրել, հաստանել, խուզել, կարել զ-ս, to cut the hair; to crop; to shave the head; չոզել, փետել զ-ս առ ցաւոյն or յուսահատութիւն, to tear one's hair for grief or despair; ունել, կանուլ, ձգել զ-աց, to hold, to pull one by the hair; զմիմեանց ձգձգել զ-ս, զմիմեանս ձգել զ-աց, to take one another by the hair; խոպուպել, բանդրել, ծնրել զ-ս, to curl, to put on ringlets, to friz the hair; անտրել զ-ս, to comb one's hair; ներկել զ-ս, to dye one's hair; իրձացուցանել, խոզանել, հարթուցանել զ-ս, to cause the hair to stand on end; to ruffle the hair; S. Մառ; քսամնիլ, իրձանալ -աց, to bristle, to stand on end; Թափել զ-ս, to destroy hair, to depilate; -բ նախաբոյք են քան զմորուս, the hair grows before the beard; դեռաբոյս -բ ի ծնաստ տիգեալ, new beard; -բ ծնրեալ եւ գանգրեալ, -բն ծալ ի ծալ, curly, frizzed hair; -բ քսամնեալ ի վեր դիպցեալ, with bristling hair; with hair upstanding; քսամնեալ դիզանին -բ զգլխով, the hair stood on end; blood ran cold; սպիտակին, ծաղկին -բ իմ, my hair grows grey, I begin to grow grey-haired, I begin to get grey.

Հեր, սց s. hair; -բ, head of hair; S. Մազ; անքոյս ի -աց, bald; հոտուպէք -աց, curls, ringlets; հիււք -աց, tress or lock of hair, tresses, plait of hair; S. Հիււք; բուսանել -աց, growth of hair; Թափիլ -աց, falling of the hair; փոքրել, հաստանել, խուզել, կարել զ-ս, to cut the hair; to crop; to shave the head; չոզել, փետել զ-ս առ ցաւոյն or յուսահատութիւն, to tear one's hair for grief or despair; ունել, կանուլ, ձգել զ-աց, to hold, to pull one by the hair; զմիմեանց ձգձգել զ-ս, զմիմեանս ձգել զ-աց, to take one another by the hair; խոպուպել, բանդրել, ծնրել զ-ս, to curl, to put on ringlets, to friz the hair; անտրել զ-ս, to comb one's hair; ներկել զ-ս, to dye one's hair; իրձացուցանել, խոզանել, հարթուցանել զ-ս, to cause the hair to stand on end; to ruffle the hair; S. Մառ; քսամնիլ, իրձանալ -աց, to bristle, to stand on end; Թափել զ-ս, to destroy hair, to depilate; -բ նախաբոյք են քան զմորուս, the hair grows before the beard; դեռաբոյս -բ ի ծնաստ տիգեալ, new beard; -բ ծնրեալ եւ գանգրեալ, -բն ծալ ի ծալ, curly, frizzed hair; -բ քսամնեալ ի վեր դիպցեալ, with bristling hair; with hair upstanding; քսամնեալ դիզանին -բ զգլխով, the hair stood on end; blood ran cold; սպիտակին, ծաղկին -բ իմ, my hair grows grey, I begin to grow grey-haired, I begin to get grey.

Հեր, սց s. hair; -բ, head of hair; S. Մազ; անքոյս ի -աց, bald; հոտուպէք -աց, curls, ringlets; հիււք -աց, tress or lock of hair, tresses, plait of hair; S. Հիււք; բուսանել -աց, growth of hair; Թափիլ -աց, falling of the hair; փոքրել, հաստանել, խուզել, կարել զ-ս, to cut the hair; to crop; to shave the head; չոզել, փետել զ-ս առ ցաւոյն or յուսահատութիւն, to tear one's hair for grief or despair; ունել, կանուլ, ձգել զ-աց, to hold, to pull one by the hair; զմիմեանց ձգձգել զ-ս, զմիմեանս ձգել զ-աց, to take one another by the hair; խոպուպել, բանդրել, ծնրել զ-ս, to curl, to put on ringlets, to friz the hair; անտրել զ-ս, to comb one's hair; ներկել զ-ս, to dye one's hair; իրձացուցանել, խոզանել, հարթուցանել զ-ս, to cause the hair to stand on end; to ruffle the hair; S. Մառ; քսամնիլ, իրձանալ -աց, to bristle, to stand on end; Թափել զ-ս, to destroy hair, to depilate; -բ նախաբոյք են քան զմորուս, the hair grows before the beard; դեռաբոյս -բ ի ծնաստ տիգեալ, new beard; -բ ծնրեալ եւ գանգրեալ, -բն ծալ ի ծալ, curly, frizzed hair; -բ քսամնեալ ի վեր դիպցեալ, with bristling hair; with hair upstanding; քսամնեալ դիզանին -բ զգլխով, the hair stood on end; blood ran cold; սպիտակին, ծաղկին -բ իմ, my hair grows grey, I begin to grow grey-haired, I begin to get grey.

Հեր, սց s. hair; -բ, head of hair; S. Մազ; անքոյս ի -աց, bald; հոտուպէք -աց, curls, ringlets; հիււք -աց, tress or lock of hair, tresses, plait of hair; S. Հիււք; բուսանել -աց, growth of hair; Թափիլ -աց, falling of the hair; փոքրել, հաստանել, խուզել, կարել զ-ս, to cut the hair; to crop; to shave the head; չոզել, փետել զ-ս առ ցաւոյն or յուսահատութիւն, to tear one's hair for grief or despair; ունել, կանուլ, ձգել զ-աց, to hold, to pull one by the hair; զմիմեանց ձգձգել զ-ս, զմիմեանս ձգել զ-աց, to take one another by the hair; խոպուպել, բանդրել, ծնրել զ-ս, to curl, to put on ringlets, to friz the hair; անտրել զ-ս, to comb one's hair; ներկել զ-ս, to dye one's hair; իրձացուցանել, խոզանել, հարթուցանել զ-ս, to cause the hair to stand on end; to ruffle the hair; S. Մառ; քսամնիլ, իրձանալ -աց, to bristle, to stand on end; Թափել զ-ս, to destroy hair, to depilate; -բ նախաբոյք են քան զմորուս, the hair grows before the beard; դեռաբոյս -բ ի ծնաստ տիգեալ, new beard; -բ ծնրեալ եւ գանգրեալ, -բն ծալ ի ծալ, curly, frizzed hair; -բ քսամնեալ ի վեր դիպցեալ, with bristling hair; with hair upstanding; քսամնեալ դիզանին -բ զգլխով, the hair stood on end; blood ran cold; սպիտակին, ծաղկին -բ իմ, my hair grows grey, I begin to grow grey-haired, I begin to get grey.

Հեր, սց s. hair; -բ, head of hair; S. Մազ; անքոյս ի -աց, bald; հոտուպէք -աց, curls, ringlets; հիււք -աց, tress or lock of hair, tresses, plait of hair; S. Հիււք; բուսանել -աց, growth of hair; Թափիլ -աց, falling of the hair; փոքրել, հաստանել, խուզել, կարել զ-ս, to cut the hair; to crop; to shave the head; չոզել, փետել զ-ս առ ցաւոյն or յուսահատութիւն, to tear one's hair for grief or despair; ունել, կանուլ, ձգել զ-աց, to hold, to pull one by the hair; զմիմեանց ձգձգել զ-ս, զմիմեանս ձգել զ-աց, to take one another by the hair; խոպուպել, բանդրել, ծնրել զ-ս, to curl, to put on ringlets, to friz the hair; անտրել զ-ս, to comb one's hair; ներկել զ-ս, to dye one's hair; իրձացուցանել, խոզանել, հարթուցանել զ-ս, to cause the hair to stand on end; to ruffle the hair; S. Մառ; քսամնիլ, իրձանալ -աց, to bristle, to stand on end; Թափել զ-ս, to destroy hair, to depilate; -բ նախաբոյք են քան զմորուս, the hair grows before the beard; դեռաբոյս -բ ի ծնաստ տիգեալ, new beard; -բ ծնրեալ եւ գանգրեալ, -բն ծալ ի ծալ, curly, frizzed hair; -բ քսամնեալ ի վեր դիպցեալ, with bristling hair; with hair upstanding; քսամնեալ դիզանին -բ զգլխով, the hair stood on end; blood ran cold; սպիտակին, ծաղկին -բ իմ, my hair grows grey, I begin to grow grey-haired, I begin to get grey.

Հերա, յ or այի sf. Juno.

Հերագանգուր a. curled, frizzed; -գործ a. hair-producing, --growing; -Թափ a. depilatory; depilated, bald; -Թափութի s. med. alopecia, fox-evil; depilation; -Թափումի s. scraping the hair from hides.

Հերակլեան a. herculean, of Hercules; - արձանք, the pillars of Hercules.

Հերակարութիւն s. tonsure.

Հերաձեւ a. capillary; - խողովակ, - tube; -ուլթիւն s. capillary.

Հերասանձ a. having a superb head of hair, long-haired, bushy-haired;

proud of his hair; *fig.* leafy, branchy, bushy.

Հէրստ *a.* hairless, bald; *-ուկ af.* brazen-faced, impudent; *sf.* vixen, scold, hussy, jade, slut. [*-* hair or locks.

Հէրարձակ *a.* dishevelled; *ad.* with

Հէրաւոր *a.* hairy, long-haired; *-ու թի* *s.* hairiness. [one by the hair.

Հէրաքարչ առնեմ *va.* to hold or pull

Հէրեսիոս, աջ, ից *s.* heretic; *-ու պետ s.* heresiarch, arch-heretic; *-ու թի, -սիու թի, -ու թի s.* heresy.

Հէրեսիոս, աջ *s.* heretic; *-ական a.* -al; *-ապետ s.* heresiarch; *-ու թիւն s.* heresy.

*Հէրիսայ or Հւրի սս *s.* herissa or kesh-kek, an oriental dish, (a thick soup composed of fowl & pearl barley or wheat beaten up together, well boiled, & eaten with powdered cinnamon).

Հէրիւն, բան, բեան *s.* bodkin; awl,

Հէրիք *a.* sufficient, enough; capable, able; *- է,* it is enough, sufficient, it suffices; *- համարիլ*, to be content, to content oneself; *- լինել յամս,* to be adult, of age; *Էրբէք - ոչ սսէ,* he never says, hold! enough! *-անամ, աջայ vn.* to suffice, to be sufficient or enough; to be adequate.

Հէրկ, ի *s.* tillage, plough, culture, tilth; ploughed land; *- or -ու հարկանել, -ս հերկել S.* Հէրկեմ.

Հէրկազործ, աջ S. *-հար;* *-եմ va.* to plough, to furrow; *-ու թիւն s.* tillage, ploughing, digging, culture, husbandry

Հէրկահար, Հէրկարար, աջ *s.* ploughman, husbandman, cultivator, labourer

Հէրկելի *a.* arable.

Հէրկեմ, էցի *va.* to plough, to till, to cultivate; *-հուսն s.* ploughing.

Հէրհէր *s.* carder's thistle, comb or card; *-եմ va.* to card.

Հէրձ, ից *a.* split, cloven, riven; cracked; *s.* cleft, split, crevice, rift, fissure; *-աթիւ a.* cloven-winged.

Հէրձած, ց *s.* crack, crevice; fur-

Հէրձակ, աջ *s.* arrow, dart. [row.

Հէրձական *a.* anatomic; *- աեսուի,* anatomy.

Հէրձանեմ, ձի, Հէրձեմ, էցի *va.* to cleave, to split, to divide, to cut; to chop; to crack; to tear; to dissect, to anatomize; to cleave diamonds, &c.; *fig.* to disunite, to sow division, to make a breach between, to bring out

a scission; *- արթ մարմնայ,* to chap; *- զսաակիս,* to crack; *- նաւի զծով,* to plough the sea, to run a-head, to have head-way.

Հէրձանոյ or *-ձոյ a.* cleaving; incisive; *- առանն, Հէրձառանն s.* incisor.

Հէրձասէր *a.* sowing discord or division. [to crack, to chop, to cut, to tear.

Հէրձատեմ, էցի *va.* to split, to rive;

Հէրձաքար *s.* schiste.

Հէրձի *s.* lentisk, mastic-tree.

Հէրձուում, ձայ *vn.* to be split or cloven, to crack, to burst; to be torn or rent. [*-եմ S.* *-ձատեմ.*

Հէրձոս *a.* cloven, split, cracked;

Հէրձուած, ց *s.* division, separation; scission, rupture, disunion, discord, dissent, schism; sect; heresy;

- առնել, to bring about a scission; to sow discord; *Էլել - ի Ժողովորդեանն զՆորա,* there was a division among the people because of him;

զարձեպլ - լինէր ի մէջ Հրէից, there was a dissension therefore again among the Jews; *- անկեպլ էր ի մէջ նոցա,* they were divided among themselves; they were at variance. [retical.

Հէրձուածական *a.* schismatical; he-

Հէրձուածապետ *s.* chief of a schism, of a sect; heresiarch. [ed, separated.

Հէրձուածում, ծեցայ *vn.* to be divid-

Հէրձուածող *s.* dissenter, schismatic; heretic; sectary; *-ական a.* schismatical; heretical; *-ու թիւ, -ծու թիւն s.* schism; heresy; sect.

Հէրձում S. Հէրձանեմ; *-ն s.* cleavage, cleaving; greet; S. Հէրձուած; *- որովայնի,* gastrotony; *-ուցանեմ S.* Հէրձանեմ.

Հէրմէս, մեայ or մեսի *s.* Mercury.

Հէրու, ի *-ն հետէ, -ն հետէ ad.* last year, since last year; long time since, for a long time past, long ago, long since.

Հէրբեմ, էցի *va.* to repulse, to improve, to refute, to contradict; *ի բայ -.* to refuse, to reject; *vn.* to suffice, to be sufficient. [confutation.

Հէրբումն *s.* refutation; *- բանից,*

Հէց or խէց *s.* tire of a wheel.

Հէւամ, աջի *vn.* to pant, to puff, to be breathless; S. Թատեմ. [incisors.

Հէւան *s.* front-teeth, cutting-teeth,

*Հէւք *s.* panting, shortness of breath.

Հէփեստոս, ի or աեայ *s.* Vulcan.

Հզոր, աջ *a.* strong, powerful, migh-

ty, vigorous, valiant; robust, lusty, stout; potent, energetic, efficacious; -ն, -ն երկնից եւ երկրի, the Almighty, Omnipotent; -ք, the mighty of the earth; -զորութիւն, very strong, most valiant, mighty; -Թեւարկու, a professed or open protector.

Հզորագին S. Հզոր; -գոյնս ad. strongly, vigorously, stoutly, powerfully, mightily, potently.

Հզորանամ, աջայ տո. to grow stronger, to become more powerful, to make or render oneself potent, mighty; to gather strength, to be strengthened.

Հզորապէս S. -գոյնս.

Հզորացուցանեմ va. to render stronger, more powerful; to strengthen, to invigorate, to fortify.

Հզորեղ a. sturdy, robust, very strong, very stout; -ապէս S. -ազոյնս.

Հզորիչ a. strengthening, invigorating.

Հզորութիւն s. force, strength, potency; -Թէ, Հը Հը տո. oh! ah! alas!

Հէն, հինից s. marauder, rover, robber, brigand; - ծովու, sea-robber, pirate, free-booter, corsair, sea-rover; -ք, marauding, plundering; piracy; հինից սարսապել. to become a highwayman, to rob, to plunder; հինի or հինիւ ելանել, to take to the highway, to over-run or scour, to make incursions; զինչ ք զայն - եւ ալաղակ կայցէ, what can be more grievous or more barbarous than that?

Հէք, հիքի. քայ a. unhappy, unfortunate, miserable, wretched.

Հիադք s. pl. Hyades; անձրեւածին - the watery -.

Հիահրաշ, Հիանալի a. wonderful, surprising, marvellous, astonishing, stupendous, ravishing, charming.

Հիանամ, աջայ տո. to wonder, to marvel, to be astonished, surprised, amazed; to fall into ecstasies or raptures, to fall from the clouds; հիաջեալ զարմանամ, I am lost in wonder, I am filled with admiration.

Հիանմար a. charming, ravishing, surprising, stupendous, admirable; -էքնալ a. of marvellous beauty; -սլա տում a. unutterable, inexpressible, wonderful; -սքանչ a. wonderstruck, enraptured; -ցական a. admiring, of admiration; ecstatic.

Հիացութիւն, -ուին s. admiration,

astonishment, surprise, wonder; charm, enchantment; ecstasy; տծաւ հրաշ - , rapture, trance, divine ecstasy; - or ի - ածել, - արկանել S. -ուցաւ նեմ; լինել ի - , to be the admiration of; արկանել - ի վերայ ուրուք, to plunge into ecstasies, to enrapture; - է մասց լսել, it is surprising to hear; -ուցանեմ va. to astonish, to surprise, to amaze, to astound, to enchant, to charm to admiration, to strike with amazement.

Հիբար S. Որպէս.

Հիդրա, յ or այլ s. hydra.

Հիկէն conj. as, for example.

Հիլոս s. ichneumon.

Հիշքիթ s. Hegira.

Հի՞ն ad. why? for what reason?

Հիմէն, մենի s. hin(measure); hymen; chem. matras; balloon.

Հիմն, մանց s. foundation; base, basis; foot, bottom; back, back part; foundation, establishment; - արանալի chem. salifiable base; - ի վեր, from top to bottom; thoroughly, utterly; - ի յասակ, to its very foundations; down to the ground, to the bottom; - or հիմունս արկանել, to lay the foundations of, to found; - ի վեր առնել, կործանել, տապալել, յատակել, to cast to the earth, to throw, cast or pull down, to overthrow, to overwhelm, to subvert, to demolish, destroy or ruin utterly; ի հիմանց կործանել, to be overthrown; - լինել երիք, to be the foundation of; անկանիլ հիման, to have laid the foundation; ի վերայ հաստատուն հիման, on a solid foundation.

Հիմնադիր, դրաց s. founder; institutor; -դրեմ. եջի va. to found, to build, to lay the foundations; to institute, to establish; -դրութի s. foundation; establishment, institution; -կան a. fundamental; -խիլ or յասակ առնեմ va. to demolish, to raze, to level with the ground; -ձայն s. a. mus. tonic. [established, built.

Հիմնանամ, աջայ տո. to be founded, Հիմնապէս ad. fundamentally, thoroughly, to the bottom.

Հիմնարկ, -ու, -եմ, -ուի S. Հիմնադիր, -դրեմ, -դրութիւն.

Հիմնացուցանեմ, Հիմնադրեմ, Հիմնեմ, եջի va. to found, to establish, to lay the foundation, to build.

Հիմնափայլեմ *va.* to found magnificently. [the foundation-

Հիմնափոր *a.* excavating or digging

Հիմնեցուցանեմ *S.* Հիմնեմ.

Հիմնովին *ad.* thoroughly, to the bot-

tom; - գիտեմ, ուսանեմ, to know, to learn -.

Հին, հնոց *a.* old, worn, decayed; ancient, antique; -ք *s.* the ancients;

antiquity; ի հնումն *ad.* anciently, formerly, a longtime since, in days of

yore; ի - or ի հնոց ժամանակաց, ի հնոց ժամանակաց հետէ, ab antiquo;

- կասկարան, the old testament; - մասեանք, ancient codes; ի հնումն եւ ի նորումն, in ancient & modern law;

- լուսին, waning moon; - աւուրց, old, aged, in years, grown old; - աւուրցն, Ancient of days, the Eternal, the Most

High; - աւուրց մանուկն, the Eternal Son; - աւուրց զբրահան, a veteran;

անառու - աւուրց մայրեայ, a forest of ancient cedars; - աւուրց ատերութի, rancour, inveterate hate. [sair.

Հնաբար *ad.* like a sea-rover or cor-

Հնոխարացայ ժամանակ *s.* periodical incursion.

Հնածալիկ *s.* bot. balsam.

Հնահալած արշաւանք *s.* aggression, assault by brigands.

Հնահար, այ *s.* marauder, plunderer, robber, brigand; - առնել, to go

marauding, to plunder, to pillage, to sack, to ravage, to rifle; - ութի *s.* marauding, plundering, invasion, pillage.

Հնամայ *a.* hoary, grey-headed; inveterate. [henna.

Հնայ, կց *s.* alkanet, red dye; bot.

Հնաւանդ *a.* barbarous.

Հնգ, հնգից *a.* *s.* five; fifth; Էրեք

հնգօր ամօք, for fifteen years, for three lustra; պակաս ք զլիսուն հնգիւ չափ, forty five; որ օր - էր ամսոյն, on the fifth day of the month.

Հնգակատար *a.* of five hills; quin-

quejugum; - ձեւ *a. ad.* in five manners; - դի *s.* pentachord; - մանակ *gr.* of five

feet, pentametrical; - մասն, - մասունք *a.* of five parts; *s.* two fifths; - մեայ *a.* of five years, five years old; - չըջան

ուսմանց, quinquennium; - մեան, մեհից *a.* quinquennial; *S.* - մեայ, - մսեայ *a.* of five months; - նիկն *s.* pentagon;

- նիկնի *a.* pentagonal, quinquangular.

Հնդեման, - ետասան, &c. *S.* Հին, գամեան, Հնդե. տասան.

Հնդերորդ, այ *a.* fifth; *ad.* fifthly; *s.* the fifth part; - եմ, էջի *va.* to con-

tribute the fifth part of, to take up or give the fifth part of the fruits.

Հնդկլինն *s.* quintillion; - փոռչեան *a.* bot. pentacapsular; - կանգնեայ or - ն *a.* of five cubits; - կին *S.* Հնգապատիկ; - կեմ, էջի *va.* to quintuple, to increase five fold; - կրկին *a.* folded in

five. [a. of -.

Հնդհազար *a.* five thousand; - եան Հնդհանգրուան *s.* cinque-ports.

Հնդհարիւր *a.* five hundred; - եակ *a.* of - years; - եակ բորր, Dionisian or Victorian period, 532 years; - ամեայ *a.* of five hundred years; - ամենի *a.* five hundred years old; - երորդ or - որդ, այ *a.* the five hundredth.

Հնդհեգեան *a.* pentasyllabic.

Հնդճախարակեայ մեքեայ *s.* pentapast, tackle with five pullies.

Հնդչաբաթ, ի, -ի, թւոյ *s.* thursday; աւագ, մեծ -, holy -; գէր -, shrove -; - եան *a.* of thursday: of five weeks. [tameter.

Հնդոսնեան *a.* of five feet; *s.* pen-

Հնդպատիկ *a.* fivefold; *ad.* five times as much; - սիւնակ սրահ *s.* pentastyle; - սրահեան *a.* of five halls or saloons; - տերեւեան *a.* bot. pentapetalous; *s.* cinque-foil, potentilla; - սողեան *a.* *s.* pentastic; - քաղաք *s.* Pentapolis; - օրեայ *a.* of five days; *s.* thursday, the fifth day; - ջերմն, quintan, five-day fever; *S.* Հնգա..., &c., &c.

Հնենայ, ի *s.* med. Peruvian bark; bot. cinchona, quinquina.

Հնինամ, այլ *vm.* to pant. [breath.

Հնինումն *s.* panting, shortness of

Հնուած *s.* weaving; texture; - ում.

Հնեմ *S.* Հանում. Հրոսակեմ.

Հնոր, - եայ, բէից *a.* old, aged, in years; inveterate; - հիւանդութիւն, chronic distemper. [պէս.

Հնպաս: Հնպէս *S.* Հիւպատոս: Որ.

Հիւ *s.* turn; - գալ, to turn round & round; to revolve; - շրջանակել, to turn, to turn or whirl round, to revolve.

Հիւր. ի *s.* purple; - garment; - իկ *s.* Iris, rainbow; bot. flag, iris; - լճասեր, halophila, sword-grass, yellow water-flag.

Հիւանդ, այ *a.* sick, ill, unwell, unhealthy, diseased; suffering, patient; invalid, infirm; - լինել *S.* - անամ; լինել մահացու, վտանգաւոր -, լինել - ի

մահ, to fall seriously ill, dangerously ill; գարմանել, խնամել զ-, հսկել առ-ին, to nurse, to take care of, to tend, to assist, to watch by, to sit up by; յայց երանել -աց, to visit patients; -հոգևով եւ մարմնով, ill both in body & mind; - եղէ, I have been ill.

Հիւանդաբար ad. like a sick person; -գին a. sickly; very ill; ad. S. -բար; -կից լինիմ տո. to be or fall sick together; to be struck with the same illness; -կցութի s. the falling sick together; փց. compassion, fellow feeling; -միտ a. slow-witted; slothful.

Հիւանդանոց, աջայ տո. to fall sick, Հիւանդանի s. pl. the sick. [to be ill. Հիւանդանոց, -բան s. hospital, infirmary; sick-ward.

Հիւանդապաշտ, ից, -պահ, աջ s. nurse, attendant on the sick; -տես a. visiting the sick; -գալ, to visit the sick; -բար a. causing illness.

Հիւանդացուցանեմ va. to cause to fall sick, to make ill or infirm.

Հիւանդաբայլ a. tottering, vacillating or walking slowly or feebly like a sick person.

Հիւանդոտ a. weakly, sickly, of unsound constitution, infirm, valetudinary.

Հիւանդութիւն s. indisposition, ailment, illness, sickness, infirmity, disease, complaint, disorder, malady, distemper; passion; Թեթեւ, դժնդակ, վտանգաւոր, մահացու, ծանր -, slight, painful, dangerous, serious, fatal illness; Հիւանդանալ -, անկանել ի -, to catch, to contract a disease; արտանալ - անբուժելի, to be seized with an incurable malady; զայրացուցանել կամ մեղմացուցանել զ-, to increase, to alleviate pain or sickness; բժշկել զ-, to cure; անցուցանել զ-, բժշկել, կազդուրել ի -Թէ, to get well, to be cured, recovered from illness; կեղծել զ-, to feign sickness; S. Թօթափիմ, Հինորեայ. [-ութիւն.

Հիւանդքալ, -ութի S. Թերառողջ, Հիւթ, ոց s. humour; moisture; succulency; - պաղը, juice; syrup; - բուսոց, sap; - մոյ, gravy; - փրոտեաց, intestinal juices; - ստամոքային, gastric juice; սպիկային -, vitreous humour.

Հիւթաբեր a. producing humour or matter; -կան a. material, corporeal;

-կանութի s. materiality; յին S. -կան; -նիւթ a. material; s. - things, matter; root; -ւոր S. -կան.

Հիւթեղ, աջ a. full of humours, plethoric; juicy, succulent; - երկիր, fertile, fruitful land. [pose of matter.

Հիւթեմ, եցի va. to form, to compose; Հիւլէ, ի s. atom, corpuscle; molecule; particle; -սկան a. atomical, corpuscular; molecular; - փիլիսոփայ, atomist; - գրութիւն, atomism.

Հիւծ a. lean, emaciated, thin, extenuated; shrivelled, shrunk, withered; -սկան a. emaciating, extenuating; -անեմ, -եցուցանեմ va. to make lean, to extenuate, to emaciate; -անիմ, այ, -իմ, էցայ տո. to grow lean, to get thin, to shrink, to waste, to fall or pine away, to wither, to languish, to droop, to dwindle away, to decay; - լուսնի, to wane; -եալ a. lean, meagre, poor, thin, puny; լուսին -, waning moon; -ուսն s. decay, decline, dwindling away, leanness, marasmus, consumption.

Հիւղ, Հիւղ, Հեղ, ից s. cottage, hut; S. Հիւլէ; -իկ s. cot, hovel, cabin; booth; cell; -ոս s. ichneumon.

Հիւղաս, ից, -ոս, աջ s. consul; փուսան -ի, vice-; ի -տոյն, during the consulate of; -տեսն s. pl. the consuls; - or -սական a. of a consul, consular; -սարան s. consulate; -տուի, -տուի s. consulship, consular dignity. [ter-

Հիւլերէտ s. Gr.w. servant or minister; Հիւս, ոյ, -բ, սից s. texture, tissue; tress; braid; intertwining, interweaving, wreathing; knit; դեղձան -բ, golden tresses; S. Հէր, Մաղ, &c.; - ձեան, avalanch, snow-slip; -ածոյ a. woven, plaited. [վարոցի, tresses, plait of hair.

Հիւսակ, աջ s. tress; braid; plait; - Հիւսեմ, էցի va. to weave; to plait; to braid; to twist, to enlace, to entwine, to interwine; to knit; փց. to compose, to write; - զնենդուի, to hatch wickedness, to frame or get up a plot, to machinate, to devise.

Հիւսիւ, ոյ or ի, -ի s. the north, septentrion; north-wind, aquilon, Boreas; գոռ, ամեհի -, the bleak north-wind, the lowering boreal winds.

Հիւսիսաբնակ a. inhabiting the north, northern, northerly, boreal, septentrional, hyperborean.

Հիւսիսակ, *ի* *s.* cold wind, aquilon; -ան *S.* -ային; -ուր *s.* north-side, the north, northward or -s; *ի* - կղզւոյն, to the north of the isle.

Հիւսիսահողմ *s.* north-wind, aquilon; -այր *s.* aurora borealis, northern-lights; -ային *a.* northern, septentrional, hyperborean, boreal.

Հիւսկէն *a.* woven, plaited; twisted, knit; open, in open-work; *s.* lace, bone-lace; գուրպայք -, open-worked stockings.

Հիւսն, սանց *s.* carpenter, joiner; -ական *a.* of a carpenter; -ն or -արուեստ *s.* joiner's-calling; -եմ, էցի *va.* to carpenter, to work in carpentry; -ոց *s.* carpenter's shop; -ութի *s.* carpentry.

Հիւսուած, ոց *s.* texture, tissue; tress, plait, braid; entwining, interweaving, contexture, composition; -բազմաթոր, ցանցակերպ, բազմանօթ, cellular, reticular, vascular texture; -ոյ *a.* *S.* Հիւսածոյ.

Հիւսում, սի. -ուսն *S.* Հիւսեմ. Հիւսուած. [ger; - անդրոց քից. Jonah.

Հիւր, ոց, քից *s.* guest, visitor, stranger.

Հիւրաբար *ad.* like a guest; -գաւ *a.* inhospitable; -մեծար *a.* most hospitable, practising hospitality or liberality towards strangers; -մեծարութի *s.* hospitable reception, hospitality; -մերժ *a.* very inhospitable; -նամ, աջայ *vn.* to be a guest, to receive hospitality; -նոց *s.* hospice; guest's apartment; -տէր *a.* fond of receiving or entertaining strangers, generous, hospitable; -սիրութի *s.* hospitality; -սպանութիւն *s.* slaying strangers; -տեսց, էցից *a.* inhospitable; -տես *s.* superintendant of the guest's apartment; -տեցութի *s.* inhospitality; -առւն *S.* -նոց.

Հիւրընկալ, աց *a.* receiving or lodging strangers, hospitable; -եմ, էցի *vn.* to receive travellers, to welcome, to entertain, to lodge, to shelter; -ութի *s.* hospitality, welcome, kind reception.

Հիւրոյթք or բոք *S.* Հիւրընկալուի. Հիւրութիւն *s.* quality of a guest or stranger; pilgrimage; -ուհի *sf.* female guest or stranger. [miserable, pitiable.

Հիբադոն *a.* very poor, wretched, Հիբացուցանեմ *va.* to render unhappy or wretched, to ruin.

Հիբութի *s.* misfortune, misery, adversity, wretchedness.

Հլու, աց *a.* good-natured, condescending, complying, docile; pliant, supple, yielding; - բնութի, pliant or flexible temper; -ական *a.* docile, submissive; -թիւն *s.* obedience, docility, deference, pliancy; *ի* - ատէլ, to render docile or obedient.

Հծծանք *s.* whispering, whisper; murmur, rumour, hum.

Հծծեմ, էցի *vn.* to whisper; to murmur; - ումէք յունկանէ or յունկն, to whisper in a person's ear.

Հծծոց *s.* whisperer.

Հմակեր, աց *a.* eating raw flesh, crudivorous, omophagous; ferocious; -ութի *s.* omophagy; ferocity. [թուի. Հմայական *S.* Դիւթական; -ն *S.* Դիւ. Հմայեակ, էկաց *s.* talisman, amulet, phylactery; *a.* *S.* Հմուտ.

Հմայեմ, էցի *vn.* to divine, to augur, to prognosticate, to bewitch, to conjure, to charm, to enchant; Հմայեալ Հայէլք, magic glass; *S.* Թուղթ.

Հմայութիւն, Հմայք, յից *s.* divination, augury, prognostication, witchcraft, sorcery, conjuration, enchantment; - յանուանէ, onomancy, no-mancy; Հարադոյժ -, evil presage; -թիւ անէլ, Հմայք Հմայէլ, to seek a sign or augury; to believe in divination; *S.* Հմայեմ; Հմայից անաալ, to have faith in diviners; լուծան Հմայք, the charm is broken. [man, barbarous.

Հմայեալ *a.* cruel, ruthless, inhuman. Հմուհ. rawness, crudity; քից. cruelty. Հմուտ, Հմուտաց *a.* well versed, erudite, learned; practised, expert, experienced, skilful, skilled.

Հմուտբար *ad.* learnedly, eruditely; scientifically; cleverly.

Հմասնամ, աջայ *vn.* to be well instructed, informed, versed, experienced. [-ութի *s.* great skill or ability.

Հմասալարժ *a.* well versed, skilful; Հմուտուցանեմ *va.* to inform, to instruct, to teach, to train.

Հմուտութի *s.* knowledge, erudition, science, ability; experience, practice.

Հնաբուն *a.* old, ancient, antiquated; -. -գէտ, -գիտակ *a.* learned in the knowledge of antiquities; *s.* antiquary, antiquarian; -գէտ սլամուութիւն, ancient annals; -գիտութի *s.* antiquity; -գիր, գրի *s.* paleograph; ancient his-

torian; writer of ancient history; - մատեան, ancient manuscript; - գրական a. paleographic; - գրեանք s. ancient codes; - գրութի s. paleography.

Հնազանդ, ից a. obedient; - առնել, to cause to obey, to make oneself obeyed; - լինել, to obey, to yield, to be obedient, docile; - առնել իւրեւ, to compel obedience, to reduce or bring to obedience.

Հնազանդեմ, եջի, -եցուցանեմ սա. to reduce to obedience or subjection, to subject, to subdue, to subjugate; - գլխ, եցայ տ. to obey, to submit, to subject oneself.

Հնազանդութիւն s. obedience, submission, subjection; homage, vassalage; կրաւորական, կոյր -, passive or blind obedience; non-resistance; լատէ - քան զզոհ ընտիր, obedience is better than sacrifice; ի - ածել, to reduce to obedience; դալ ի -, to return to obedience; ունեւ ի - թէ, to maintain or hold in obedience. [missively].

Հնազանդօրէն ad. obediently, submissively; Հնաժողով s. rag-gatherer, -picker; -խոյզ s. antiquarian.

Հնախօս, աջ s. archæologist; -, -ա կան a. -logical; -ութի s. -logy.

Հնահաղ a. lame long since; -կան a. perishable, of limited duration, subject to the effects of age; -կարկաս s. mender, botcher; -հաղ a. affected with inveterate cough, broken winded; asthmatical.

Հնամի a. old, olden, ancient, antique.

Հնանամ, աջայ տ. to grow old; to wear out, to waste; - լուսնի, to wane; - արտից, to grow inveterate, to get rooted, to take root, to become chronic, inveterate, rooted; - սովորուէ, to become obsolete, disused; - ուրէք, to make a lengthened sojourn, to pass many years in a place; Հնացեալ մոլորութի, inveterate or rooted error; Հնացեալ աւուրբք or ծերութի, հնացեալ եւ մաշեալ արեւոր, wasted, worn out with old age, aged; very old, in years, decrepit; Հնացեալ աւուրբք չարութի, aged in guilt.

Հնապատմութիւն s. ancient history; -տում a. narrated by the ancients; s. ancient writer or historian; -սէր a. fond of antiquities; -վաճառ s. dealer in second hand goods, old clothes, rags, &c.

Հնար, ի, -ք, ընց s. means, way, expedient; way, egress; resource; solicitude, utmost diligence; industry, invention, ingenuity; deceit, artifice, insidiousness, fraud; trick, intrigue; style, method; rhet. enthymeme; -ք սրտերազմի, stratagem; -ք հայթայթանաց, remedy, means, way; -ք բժշկութի, remedy, cure, medication, medicine, physic; չարարուեստ, չարիմաց, շարտարիմաց or խորամանկ -ք, artfulness, craft, shuffling, artifice, cunning, dodge, intrigue, wiles & shifts; -իւք, -իւք իմն ad. by means of, artfully, craftfully, cunningly; -ս հնարել, խորհել, իմանալ, ի -ս հայթայթանաց մտանել, to bethink oneself of a device or expedient, to tax one's ingenuity, to contrive, to adopt or employ means to; հնարել ումք -ս, to deceive, to cheat, to dwindle, to defraud; to plot, to machinate; իմանալ զամ -ս, to be fertile in expedients; յանհնար -ս մտանել, to be wavering, irresolute, to vacillate, to hesitate; to know not which way to turn oneself; զամ -ս հնարել, ի զանազան -ս մտանել, to bend all one's mind to, to task all one's powers of ingenuity & application, to do one's utmost, to use one's utmost endeavours, to do all or any thing one can, to strive with might & main, to try every art, to leave nothing untried, to leave no stone unturned, to move heaven & earth; ողի -ս եւ իմանայցէ որ, whatever artifice one may employ; բիւր ազգի ազգի -ս հնարէր, he used a thousand stratagems; -իւք իմն ուղղեցի, I found means to rectify; - է. - ինչ իցէ v. տոր. it is possible, it can be done, it may be; չէ -, չիք - չիք ինչ -, it is impossible, it can't be; it is done; էթէ գոյր -, if it were possible; որքան - է, as much as possible, as much as one can; - էր նմա, he could have done it; որ -գ ես անհնարից, Thou, to whom nothing is impossible.

Հնարագէտ a. ingenious, shrewd, sharp, clever; crafty, cunning, artful; -գիտութիւն s. ingenuity, cleverness, dexterity; industry, manufacture, art; չարարուեստ -, machination, plot, contrivance, intrigue; -գիւտ s. inventor, contriver; a. inventive, ingenious, clever; - լինել, to invent, to contrive,

to find out; **-գէր** *s.* deceiver, plotter, traitor, artful person; **-գրուծիւն** *s.* snare, artifice, deceit; **-կերս** *a.* possible, feasible, practicable; **-պէս** *ad.* ingeniously; **-ցոյց** *a.* teaching, informing, instructing, suggesting; **-ուր** *a.* possible, feasible, that can be made or done; powerful, potent; **S.** **-գէտ**.

Հնարաւորեմ, եջի, -րիմ, եցայ տ. to invent, to find means or expedients, to contrive, to excogitate.

Հնարաւորութիւն *s.* possibility, feasibility; invention; means, expedient.

Հնարեմ, եջի, -րիմ, եցայ տ. to invent, to find out, to imagine a device, to conceive a project, to contrive; to strive, to endeavour, to exert oneself; to bend or apply one's mind to, to study; to counterfeit, to feign; **S.** **Հնարք**.

Հնարիմաց *a.* artful, sly, subtle, cunning, crafty; **-ուհ** *s.* artifice, cunning, trickery, wile, shift, craft.

Հնարին *a.* possible.

Հնարողութիւն *s.* invention, industry, art.

Հնացուցանեմ *va.* to make old; to wear out, to use up, to waste, to consume.

Հնգազկեան *a.* five headed; **-գիրք Մովսէսի**, the Pentateuch; **-գէղս** *a.* pentaglot, in five languages; **-թիցրուկանաւ** *s.* quinqueremis; **-հատոր** *a.* five-volumed, in five volumes; **-ձայն** *s. mus.* fifth; **-ամ** *s.* lustrum, space of five years; **-մատեան** *s.* Pentateuch; **-մասնեան** *a.* five-fingered; **-մարտիկ** *a.* victorious at the pentathlon; **-կռիւ** or **-մորտութի** *s.* quinquertium, pentathlon; **-միլիոն** *s.* quintillion; **-նիստ** *a.* pentaedrous; **-շարժ** *a.* having five movements; **-չափ** *s.* pentameter; **-պատիկ** *a.* quintuple; *ad.* five times as much; **-պատկեմ, եջի** *va.* to quintuple, to increase fivefold; **-պէտ** *s.* chief of five soldiers; **-քաղաք** *s.* Pentapolis; **S.** **Հինգ** . . . , &c. , &c.

Հնդեակ, եկաց *a. s.* five; fifth; the fifth part; **-եկին** **S.** **Հնդասպատիկ**.

Հնդեասասն, ից *a.* fifteen; fifteenth; **-ամեայ, մէկից, -մեան, մեկից** *a.* of fifteen years, 15 years old; **-անկիւն** *a.* pentadecagon; **-երորդ, այ** *a. ad.* fifteenth; **-էքին, եցունց** *a. s.* all the fifteen; **Հնդերեակ, եկաց** *s. a.* five. [teen.

Հնդերեան, քին, քեցունց *s. a.* all five.

Հնդիցս *ad.* five times.

Հնգոտանի *a.* five-footed, of five feet.

Հնդիկ, գկաց *s. a.* Indian; black, negro; **-ը**, India; **-փայտ**, ebony, ebon; **-եղեգն, bamboo**; **-ընկոյզ, nutmeg**; **- որդն**, silk-worm; **- միջիւն**, ant-lion; **- հաւ**, turkey, turkey-cock; **գնաւ ի -ս**, to go to the Indies.

Հնդկազոյն *a.* brown, black.

Հնդկա-եւրոպացի *a.* indo-european; **-գերմանական, -գերմանիկ** *a.* indogerman; **-թղենի** *s.* Indian fig-tree, prickly pear; **-խոզ** *s. zool.* babi-roussa; **-հաւ** *s.* turkey, turkey-cock or -hen, mushroom; **ձաղ -ու** or **-հաւուկ** *s.* young turkey; **սնուցիչ -ուց**, breeder of turkeys; **գգլոյ** -, **գլցունս ար-ձակէ**, the turkey gobblers.

Հնդկական, յին *a.* Indian.

Հնդկանշի *s.* cocoa-tree; **-ը**, -plantation; **-նուշ** *s.* cocoa, cocoa-nut.

Հնդկաստան, ի *s.* Hindoostan, India.

Հնդկական *a.* conquering India; **-փայտ** *s.* log-wood, Campeachy wood.

Հնդկեղեգն *s.* bamboo; **-ղէն** or **րէն** *a.* in Indian, in the Indian language; *s.* the Hindoostanee language.

Հնծան, Հնծան, այ *s.* press; wine-press; vat, trough of a wine-press; **դուբ** -, must-vessel; **- հարկանել**, to press, to tread grapes; **ից**, to trample, to oppress; **-ալ** *s.* tub, small vat; **-ահար, այ** *s.* wine-presser; **-ահարութի** *s.* pressing of grapes; **-այարի** *s.* wine-press-room; **-եանն** *s.* Bacchus.

Հնծեմ, եջի *va.* to cut down, to reap, to mow; to gather, to get in.

Հնտա *a.* old, worn, worn out; **-ը** *s.* old lumber, trash, rubbish; **-տեաց վաճառիչ**, old clothes-man.

Հնոց, ի *s.* stove, furnace, oven; **-հայտուութի**, բարձր, կոնաձեւ, ցրուցուցիչ, խառնարանի, պառակաւոր, melting-, blast-, shaft-, reverbatory-, puddling-, muffle-furnace; **-անամ տ.** to burn like a furnace; **-ացուցանեմ** *va.* to enflame, to make a furnace of; **-իկ** *s.* stove.

Հնութիւն *s.* oldness; age, old age, decay; antiquity; relic of antiquity; old rubbish; **-ը Անուց**, the antiquities, the ancient monuments of Ani; **-ծերուէ** or **ալեաց**, extreme old age, hoary old age; decrepitude; **-օձից**, the slough or cast off skin of serpents.

Հնչալան *a.* sounding, echoing, resounding, sonorous; **-ութի** *s.* sonor-

ousness; -*կցութի* *s. mus.* the accompanying.

Հնչեմ, եջի vna. to sound, to resound, to boom, to echo; - *սղնձոյ*, to toll, to ring, to jingle, to tinkle; - *ծուվու*, to murmur, to roar; - *հոյմոց*, to blow, to whistle, to rustle; - *հրսցանի*, to whizz, to whistle; - *հրեակի*, to boom; - *բանից*, to announce, to spread abroad, to publish; - *չբառս*, to pronounce; *ոչ բարւոյք* - *սկանհնաց*, to grate upon, to offend the ear; - *գրամոց*, to chink.

Հնչեցուցանեմ vna. to sound, to resound; to ring, to toll; to divulge, to publish, to make public; *S. փող*, &c.

Հնչիւն, *Հնչումն* *s.* sound, noise, rumour; echo; - *զանգակաց*, tinkling, peal, jingle, ringing; - *հոյմոց*, *ծուվու*, murmur, roar; - *խորտակելոյ ալեաց*, rushing, dashing; - *որոաման*, rumbling, roll; - *անձրեւոյ*, pattering; - *հրոյ*, crackling; - *հրեակի*, boom, roar; - *թմբիկի*, roll; - *կառաց*, rumble; - *խարազանի*, crack; - *զինուց*, clash, clang; - *չլթայից*, clank, clanking; - *ժամացուցի*, tick; - *բարբառոց*, aspiration; - *հանեւ*, to make a noise; *եղեւ* - a noise was heard; - *գրամոց*, chink.

Հնչող, -*սկան* *S.* *Հնչական*; -*ութի* *S.* *Հնչիւն*; *սղնձագործ* -*թեամբ*, with the tinkling of bells & the clash of cymbals.

Հոգ, ոց s. care, solicitude, concern, trust, custody; care, anxiety, solicitude, inquietude, mental pain; - *քանդոհականք*, *տխուր*, gloomy cares; - *առնել*, *աանել*, - *յանձին բերել*, *ունել*, to care, to mind, to take care for, to be mindful; - *ունել*, *ի մտի արկանել*, to care, to be concerned, to reckon, to be anxious about; - *սցուցանել բարեխնամս*, to show or express a lively interest, to take great pains with; *Թող ինձ զ-դ զայդ*, *յիմ վերայ - զայդ*, leave that to me; - *տար վն բարի աշուան*, take care of your reputation; *մաքեալ*, *ծիւրեալ* *ի - ոց*, care-worn.

Հոգաբարձ, ից, -*ու*, *աց a. s.* guardian, trustee; intendant, steward, agent, purveyor; inspector, overseer, surveyor; - *լինել*, to care, to take care of; -*ութի s.* guardianship, trusteeship; charge, custody, inspection, superintendence; administration, di-

rection; watchful care, solicitude; -*բեկ a.* care-worn, torn with anguish, steeped in grief, sorrowful.

Հոգած, ի a. attentive, careful, mindful, solicitous; gloomy, anxious, uneasy, pensive, thoughtful, troubled, disquieted; -*ու*, *աց a.* full of care, solicitous; -*ութի S.* *Հոգաբարձութիւն*.

Հոգամբ, ացայ or *ացի vn.* to provide, to provision; to furnish, to garnish, to store, to procure; to take care of, to preserve with care, to keep, to husband; to care, to mind; - *վն ուրուք* or *զուսկքէ*, to grow or be anxious about, disquieted, uneasy, thoughtful, to trouble one's head or oneself about, to torment oneself, to fret about; *չ-վն վազուկ*, to take no thought for the morrow; *վի ինչ - այք*, don't be uneasy, do not distress yourself.

Հոգասար, -ութի S. *Հոգած*, -*ուի*. *Հոգացող, -ուի S.* *Հոգած*, *Հոգողուի*.

Հոգեբան s. psychologist; -*սկան a.*

-logical; -*ութի s.* -logy; -*բարձու S.*

Հոգա- -*բերիմ vn.* to recover oneself,

to come to oneself again; -*բուրիս a.*

spiritual, divine; -*գէշ a.* very sinful;

s. shade, ghost, vision; -*զուսմոր a.*

assembled by the Holy Spirit; - *ժողով*

s. sacred council; -*գարձ վնիմ S.* -*բե*

րիմ; -*զուսորձ a.* joyous, gay, jovial,

joyous, jolly; -*լի, վր. լից a.* full of

the Holy Spirit; -*խառն a.* divinely

inspired; prophetic; divine, spiritual;

-*խոսութի s.* pneumatology; -*ծին a.*

born in the spirit, spiritual; -*կան a.*

spiritual, incorporeal; psychical; -*կա*

նութի s. spirituality; -*կեցոյց a.* soul-

saving, salutary, wholesome, vivifying,

reviving; -*կիր a.* inspired by the

Holy Spirit, holy, divine; *s.* prophet;

-*կորոյս a.* soul-destroying; -*կրօն a.*

living according to the spirit, spiritual,

virtuous; religious; -*հան a.* dying,

in agony; -*հանդիս s.* Requiem;

-*հանձար a.* furnished with the wisdom

of the Holy Spirit; -*հաց s.* soul-mass-

cakes; -*դէն a.* spiritual, intellectual,

immateral; angelic; *s.* angel; -*մաչ a.*

soul-corrupting; -*մասն բաժին s.* soul-

scot; -*մատենն a.* written by inspira-

tion of the Holy Ghost; -*մարտ a.* war-

ring against, or denying the divinity

of the Holy Spirit; *s.* follower of the

doctrine of Macedonius; -*մարտուի s.*

denying the divinity of the Holy Spi-

rit, the heresy of Macedonius; -մուխ *a.* deep in the mysteries of the Holy Spirit; endowed with the Holy Spirit; -նկար *a.* formed by the Holy Spirit; -նորոգ *a.* soul-refreshing, --reviving; renewed by the Holy Ghost; refreshing or reanimating the spirit; -նուազ *a.* singing or sung by inspiration of the Holy Spirit; -շահ *a.* salutary, useful or profitable to the soul, spiritual; -շահութի *s.* winning souls, spiritual gain; -շարժ *a.* moved by the Holy Spirit; soul-stirring, pathetic, moving, touching, affecting; -շնորհ *a.* granted by the Holy Spirit; adorned with or full of the gift or grace of the Holy S.; communicating the Holy Spirit; -շունչ *a.* inspired by the Holy S.; -պաշտութիւն *s.* spirit-worship; -պատուով *a.* narrated by Divine Inspiration; treating or narrating by -; -պարգեւ *S.* -շնորհ; -պէս *ad.* spiritually, according to the spirit, divinely; allegorically, mystically; -ուանդն *a.* ardent, spiritual, fervent, devout; -ուէր *a.* benign, soul-pitying, soul-saving; spiritual, devout, pious; -սիրութիւն *s.* piety, devotion; -սնունդ *a.* nourished or brought up spiritually; -սպանուծութի *s.* loss of souls, perversion; -վար, աջ *a.* dying, agonizing, expiring, at the last gasp, in the pangs of death; -բ *s.* pangs, agony, death-struggle; վնէւ *ի* -ս, to be in agony, dying, giving up the ghost, to be in the last gasp or at the point of death; -տես, աջ *a.* knowing the inmost thoughts or secrets of the soul; -տեսութի *s.* the gift of penetrating the secrets of the heart; -էրգող *s.* psalmist; *a.* singing by inspiration of the Holy Spirit; -ցատուր *S.* -մասն բաժին.
 Հսգեւոր *a.* spiritual; devout, pious; animated, lively, spirited; -բ *s.* spiritual things; -սկան *a.* spiritual; -սպէս *S.* Հոգեպէս; -եմ *va.* to give life to, to vivify, to enliven; -խմ *vn.* *S.* Հոգխմամ; -ուծիւն *s.* spirituality.
 Հոգեփոխութի *s.* transmigration of souls, metempsychosis. [busy, meddling.
 Հոգընկէց *a.* hazardous, bold; fussy, Հոգի, գւոց *s.* soul, spirit, ghost; the Holy Ghost, Paraclete; spirit, angel; soul, person, individual; soul, breath; soul, spirit, life, heart; wind, breath; sprite, fiend, goblin; soul,

essence, motive, principle, spirit; meaning, character, spirit; desire, genius, turn of the mind, disposition, inclination; երկնային, անձային, վեհ, անմահ - , celestial or blessed, divine, sublime, immortal soul; գիւցազնական, առաքինի, գեղեցիկ, արեւուական, դերարդագծ - , heroic, virtuous, high or elevated, noble or great, tender or sensible mind, soul or spirit; նուաստ, անարդ, յուզեալ, մորրեալ - , mean or grovelling, low, vile or ungenerous, troubled, erring spirit or mind; -բանական, զգայական եւ անկական, rational, animal & vegetable life or existence; - իմաստութի, intellect, spirit of knowledge; - բանաստեղծական, poetic fire, genius or enthusiasm; -բ հրեղինաց; heavenly spirits, spirits of light; -բ խաւարի, spirits of darkness, devils; հրաժարեալ -բ, the dead, the defunct, the deceased; դատապարտեալ -բ, the damned; խաղաղութիւն հոգւոյ, tranquillity or peace of mind, heartsease; վեհանձնութի հոգւոյ, magnanimity, generosity; կարողութիւնք հոգւոյ, the faculties of the soul; հոգւով *ad.* in spirit; spiritually; feelingly, warmly; -բ իբր հարկւր հազար են ի քաղաքին Կարսոյ, there are a hundred thousand souls or inhabitants in the city of Erzerum; Զմարտութիւն է - պատմութի, truth is the soul or life of history; մարմին ջանայ հակառակ հոգւոյ եւ - շահաւակ մարմնոյ, the flesh is at war with the spirit, & the spirit with the flesh; խաղաղ - Տեսան ի վերայնր, the spirit of God fell upon him; սիրել ամ հոգւով, to love with all one's heart or soul; աւանդել զ-ն, to render or give up the ghost, soul or spirit; վեւել, հանել զ-ն, to expire, to die; արթնել զն հոգւոցն ննջեցերոց, to pray for departed souls; Հանդուսցէ Տէր զ-նր, God rest his, her soul; *S.* Ոգի; հոգւոյ տուն, guest's house.
 Հոգեխաղաղ *a.* divine, inspired by God; -ծուծի *S.* -էփոխութի; -հրաշ or հոգե- *a.* having an excellent soul, an elevated or high spirit; adorned with divine grace.
 Հոգեխմամ, աջայ *vn.* to become spiritual; to brighten up, to become animated, inspirited, to revive, to take heart.
 Հոգեացուցանում *va.* to spiritualize,

to purify; *fig.* to inspirit, to animate, to vivify, to reanimate, to give new life to, to raise the spirits of; to restore to life. [ing of the Holy Ghost.

Հոգիութիւն *s.* spirituality; the proceed-
Հոգոյ Տ. Հոգած; -ուծիւն *s.* care, solicitude.

Հողաթեւեւան *a.* open-winged; -թեւեւա՞նա. to open or extend the wings; to cover with the wings.

Հողմուկ *s.* bat, vampire.

Հողանեմ, էջի *va.* to undress, to take off one's clothes, to bare, to strip; *fig.* to make known or evident, to reveal, to disclose.

Հողանի *a.* bare-headed, unveiled, uncovered; naked, bare, undressed; *ad.* openly, manifestly, publicly; -առնել Տ. նեմ; -լինել *or*

Հողանիմ, Հողանիմ, էջայ *vn.* to undress, uncover or strip oneself; to unveil, to put off one's hat or veil, to stand bare-headed. [room, green room.

Հողարան *s.* apodyterium, dressing

Հողեմ, Հողնեմ *va.* to bring or gather together, to assemble, to collect; -իմ *vn.* to come together, to be gathered together.

Հողով, էջ *s.* rolling, circular motion, circulation; *gr.* case; -անուանց, oblique cases; -աբար *ad.* rolling along or down; -ական *a.* rolling, circular; *gr.* declinable; -եմ, էջի *va.* to roll, to turn; to move, to change; *gr.* to decline; -էջուցանեմ Տ. -եմ; -իմ, էջայ *vn.* to roll, to wind, to turn; to wallow; *gr.* to decline; -ուճն *s.* rolling, rotation, whirling; movement, turn, vicissitude; *gr.* declension.

Հոծ, էջ *a.* dense, thick, compact, condensed; full, quite full, abundant; -եմ, էջի *va.* to thicken, to condense; -իմ, էջայ *vn.* to be condensed, to grow thick; to fill, to be filled; Հոճեալ բերան, thickened utterance; -իչ Տ. Հերհեր; -ուծիւն *s.* density, thickness, dens-

Հոկտեմբեր, է *s.* October. [seness.

Հող, ոյ, ուլ *s.* earth, clay, dust; ground, land, soil; land, territory, dominions; *fig.* tomb; նախնական, երկրորդական, երրորդական, անցողական, ողողական -ք, primitive or primordial, secondary, tertiary, transport, alluvial soil or rock; - թափչի, fuller's earth; - է գլուխ լինել, - արկանել զգլխով, to throw dust or ashes

on one's head; է - թրանել *or* ննջել, to be buried; -ոյ էւ պատանայ չլինել արժանի, to be unworthy of burial, of funeral honours; to be left unburied, without a tomb; տալ -ոյ զմարմն, to inter, to bury, to entomb.

Հողաբարդ *s.* alluvion; -բեր *a.* produced by the earth; -բիր *a.* digging the earth; -բլրակ *s.* ridge, border, shelving-bed; -բլրբ. *s.* bank of earth, embankment, mound, dike, dam, mole, break-water; causeway; rampart, intrenchment; -ս կանչնել, to intrench, to fortify with trenches; -բոյս *a.* born of, or produced by the earth; -բ *s.* produce of the earth; -գոյն *a.* earth-coloured; -գործ, այ *s.* agriculturist, farmer, cultivator, husbandman, ploughman; -գործուծի *s.* husbandry, agriculture, tillage; -գունտ *s.* terrestrial globe, the globe; -գարան *a.* living in the earth; earthed; -գրամ *s.* burial-tax; land-tax; -գանդուած *a.* kneaded or formed of earth, earthy, terrestrial; -թաւալ *a.* rolling on the earth, or in the dust; *fig.* mundane, worldly; -թափ, էջ *s.* slipper; pump; list-shoe; -խառն *a.* mixed with earth; earthy; -խշի Տ. Գեանա-; -Հանգիստ, resting place in earth, grave, sepulchre, tomb; -ձին, ծնեալ *a.* earth-born; -ձուխ *s.* turf, peat; -կալ, այ *s.* land-holder; -կեր, այ *a.* earth-eating, feeding on earth; -կերտ *a.* made of earth, earthen; -կոյտ, - բլրբ Տ. -բլրբ; -կոյտ *s.* clod of earth, glebe; -Հարկ *s.* land-tax; -Հեղձ *a.* smothered by the earth; -Հերձ *a.* quite full of earth: earth-cleaving; -Հմայ *s.* geomancer; -Հմայուծիւն *s.* geomancy; -մալ *s.* zool. diver, coot; cormorant; -բ *s.* dust; atom, corpuscle, mote; -մասն Տ. -Հարկ; լին Տ. Հողեղէն; *chem.* humic; որդն -, earth-worm, maw-worm. [earth, to return to dust.

Հողանամ, այցայ *va.* to be reduced to
Հողանիւթ, -եայ *a.* Տ. Հողեղէն; *s.* vegetable mould, mould, soil, humus; -ման *a.* like earth, earthy; -պատեան *a.* covered or surrounded with earth; -տեր *a.* fond of earthly life; -ստեղծ *a.* earth-created; -վատակ Տ. -գործ; -տեր Տ. -կալ.

Հողացուցանեմ *va.* to reduce or change to earth; բարդբ -ուցեալ, *a.* city built on a hill.

Հողաբար *s.* tufa.

Հողեալ *a.* overthrown, fallen to the earth. [earthly.

Հողեղէն *a.* earthen; terrestrial,

Հողմ, ոց *s.* wind; air; չորք -ք, the four winds, four quarters of heaven;

ք *med.* jaundice; - շըմանաւոր, monsoon; -ք սարեւորք, կանոնաւորք, the trade-winds; Հարուած, բաղխիւն -ոյ, gust of wind; gale; S. Ընթացք; Թե-

Թեւ, քաղցր, զովարար, յաջող, անհաստատ -, light or gentle breeze;

soft, fresh, fair, changing wind; ցըր-սառնել, կատաղի, մղեգին, մրրկաղից,

սաստկաշունչ, ուժգին, ասէղաբոջ -, cold, angry or raging, furious, stormy, impetuous, violent, roaring wind; Ի

Թեւս -ոյ, on the wings of the wind;

- ջնչէ, մանչէ, փոխի, դադարէ, the wind blows, roars, changes, calms or falls; - գոյ, it is windy, gusty; - էլա-

նէ, the wind is rising; Հակառակ է -, the wind is contrary; Ըդէմ-ոյ նաւար-

կել, to sail against the wind, or in the wind's eye, to sail with a head wind,

to haul the wind; յաջողակ -ով նաւարկել, to sail before the wind, to be

to leeward, to have a fair wind, a wind right aft, to scud; *fig.* to prosper; տալ

-ոյ զաւազաստ, to unfurl the sails, to spread the canvass; - անողակ ուս-

նոյ՝ ընդ զաւազաստ մեր, a favourable wind filled our sails; տալ -ոյ, to

throw to the winds; շըբէլ յում-ոյ, to turn with every wind (of fortune), to

be a weather-cock, a time-server; զ-ս արածել, to feed on air, to cherish vain

hopes, to build castles in the air; ջս-նալ -ոյ, to labour or strive in vain, to

lose one's pains; զնալ զ-ով, to vanish, to dissolve into air, to disappear; զ-ս

ժառանգել, to be reduced to one's last shifts, on one's last legs, to amuse

oneself with idle expectations, to buoy oneself up with vain hopes; Ը շնչելոյ

-ոց եւ վարելոյ արեաց, at the mercy of the winds & waves; մարգարէքն մեր

էին Ի -ն, our prophets prophesied to the wind.

Հողմաբեր *a.* bringing, causing or producing wind; -գիր *s.* anemographer;

-գուշակ *a.* weather-wise; -գրութի *s.* anemography; -գէտ *s.* weather-spy;

-գխտակ *s.* anemoscope; -խաղաղ *a.* sheltered, secure from winds; tranquil, calm, peaceful; -խառն *a.* accom-

panied with wind; -ծաղիկ *s.* bot. wind-flower, anemone; S. Պուտ, Փեննայ;

-ծին *a.* wind bearing; -կոծ *a.* storm-beaten, agitated by the wind; squally, tempestuous; - առնել, to agitate with

wind; -կոծխմտ- to be agitated, tossed, troubled by the wind; to hull or

float at the mercy of the winds; *fig.* to fluctuate, to waver, to be irresolute

or wavering, bewildered, in doubt; -կոծութիւն *s.* storm of wind, squall,

tempest; *fig.* agitation, trouble; -Հարաց *a.* weather-beaten, tempest

tossed; *s.* fan; S. Ճանձաղան; - հրացան, air-gun; -Հարխմտ- to lash away

flies with the tail; S. Հովածարիմ, -րեմ; -ձայն *a.* howling, whistling like the

wind; -դաց, կց *s.* wind-mill; -մալ *a.* dispersed by the wind; -յոյզ S. -կոծ;

-ք *s.* impetuous wind, squall, hurricane, heavy gale, whirl-wind; -նիշ *s.*

rhubarb-line; -շարժ *a.* shaken, agitated by the wind; -շունչ *a.* windy; raising

or causing wind; *s. mech.* fanner, blower; -չափ *s.* anemometer; -չա-

փութիւն *s.* anemometry; -վար *a.* weather-driven; whirled about by the wind;

-վարդ *s.* bot. wind-flower; -րդէլ *s.* folding-screen; -ցոյց *s.* weather-cock,

vane; *mar.* mariner's card; S. -դիտակ; -փայտ *s.* bot. celandine, swallow-wort.

Հողմելոյ *s. phys.* æolipyle.

Հողմնիթաց *a.* swift as the wind; -լինիմտտ *vn.* to go like the wind, to rattle

along full speed, to go full speed.

Հողմիկ *s.* gentle wind, pleasant breeze.

Հողմուռոյց *a.* swelled by the wind.

Հողմուտ *a.* windy, gusty; cold.

Հողմօրէն *ad.* like the wind.

Հողուտ *a.* earthen; earthly.

* Հողվարք *s.* cemetery.

Հումաբան *a.* equivocating; *s.* -tor; -եմտտ *vn.* to equivocate; -ութի S. Երկ-

դիտուէ; -ձայն, &c. S. Երկդիտի, Երկ-

Հումանի *sm.* lover. [բան, &c.

Հումանուհ, &c. S. Համ-, Երկդիտի, &c.; *a.* equivocal; -բար *ad.* -ly; -ութի *s.* -, -ness, -vocation.

Հոմերական, -րոտան *a.* homeric, of Homer or his poetry; poetic; -անալտտ *vn.* to resemble Homer; to become a

clever poet; -ապէս *ad.* after the manner of Homer or his heroes, in the style of Homer; poetically.

Հոմիլիան S. Իշխանակից.

Հոյ, ոյ *s.* battering-ram; S. Խոյ; *fig.* dismay, dread, fright, terror, fear.

Հոյակապ *a.* grand, magnificent, superb, splendid; great, excellent, eminent; - քաղաք, topping, most eminent city; - սյր, a great man; - իշխան, illustrious prince; - բժիշկ, celebrated doctor; - ութի *s.* magnificence.

Հոյանուն *a.* renowned, celebrated; - շէն *a.* superb, stately, splendid.

Հոյշ, հուղից *s.* sap, juice; extract; mucilage.

Հոյք, հուկից *s.* assembly, company, party, troop, band; - երէնց, herd, drove; - թռչնոց, flight; - մեղուաց, swarm; հոյլ է հոյլ *ad.* in troops, by companies; in crowds; ծաղկուկք հոյլ է հոյլ գեռակիթիթք, a thousand new-budding flowers. [cherry; -tree.

Հոյն, հունի *s.* cornel, cornelian Հոպոպ արուսեկի *s.* *bot.* phaseolus Հոպուկք S. Խոպուկք. [caracalla. Հոռի *s.* the second month of the ancient Armenian calendar.

Հոռոմ, ոյ *s. a.* roman, latin; greek; - արէն or -երէն *ad.* in latin or greek.

Հոս, -ք, սից *s.* flux, fluxion; effluvia; effusion. [fluidity.

Հոսական S. Հոսանուս; - ութիւն *s.* Հոսանուս *a.* flowing, running, fluid; *fig.* transitory, transient; *s.* fluid; Էլեկտրական -, electric fluid.

Հոսանք *s.* stream of water, water-course; overflowing, flowing out; water-fall; *phys.* current, stream; - Հոգւոյն, the gifts of the Spirit; - հրոյ, volcanic eruption; torrent of flame; - չարեաց, a torrent of ills; - նս ջուրց իջուցին աչք իմ, my eyes have become water-brooks, my eyes run down with rivers of water.

Հոսակիր *s.* reophore. [chine.

Հոսեղ մեքենայ *s.* winnowing machine; Հոսում, եցի *va.* to shed, to spill, to pour out; to flow, to fall, to drop; to gush, to stream, to run; to scatter, to disperse; to winnow, to fan; to precipitate; - յորգարուխ արտօսը, - իբրեւ զճեղեղ զարթատուս, to shed tears abundantly, in torrents; - հոզմոյ, to cast to or throw to the winds; S. Հոսիմ. [mech. to discharge.

Հոսեցուցանեմ *va.* to cause to flow;

Հոսիմ, եցայ *vn.* to run or flow out, to flow, to stream; to drain, to trickle or run down, to drop, to leak or ooze

out; to be scattered, dispersed, diffused, spread; to rush on; to fling, to precipitate, to fall; յերազս - S. Երազ.

Հոսիչ *a.* shedding, pouring out; scattering, spreading; dispersing; *s.* winnowing-fan. [crowd in or out.

Հոսահոսիմ *vn.* to flow, to run; to Հոսումն *s.* flowing out, outpouring, effusion, discharge; leakage.

Հով, ոյ *a.* cool, fresh, bracing; *s.* cool, coolness, freshness; *S. Հովմն; folds caused by the wind; draping; -, տեղիք -ոյ, -ոյ գետին, cool, shady places; country residence; ի - էլան նեւ, to go into the country, to breathe the fresh air of the country.

Հովաբեր *a.* airy, well aired.

Հովահար, աց *s.* fan; - էմ, եցի *va.* to fan, to blow, to revive a fire; - ուն, - ունն *s.* ventilation, airing.

Հովայ *int.* holla! oh! hoy! alas!

Հովանամ, ացայ *vn.* to grow cold, to become cool, to get fresh; to grow cool or cold, to cool down, to become lukewarm or careless; - ուոյ, to grow chilly.

Հովանանամ, ացայ *vn.* to overshadow, to shade, to shadow; to seat or repose oneself in the shade; *fig.* to take under one's protection, to protect, to defend, to shelter.

Հովանացուցանեմ *va.* to extend or spread a shade over, to shade.

Հովանաւոր *a.* shaded, shady, covered; *fig.* covering, protecting; - սպարանք, house shaded by trees; գաւ հոյք -, bed with testers; - էմ, եցի *va.* to shade, to cover with shade, to cast a shadow upon; *fig.* to protect, to take under one's shadow or patronage; - ութի *s.* shadow, shade; protection, patronage. [S. -նոց.

Հովանեակ, եկի *s.* marquee; awning;

Հովանի *s.* shadow, shade, umbrage; *fig.* auspice, conduct, shield, defence, guard; ի - նեւ *ad.* in the shade, under the shadow of; *fig.* with the protection or under the auspices of; - լինել, առնել S. - նաւորեմ; աւուրք իմ ուն - անցին, my life has passed away like a shadow.

Հովանոց *s.* belvidere, terrace, kiosk, turret; baldaquin, cover; blind; parasol or umbrella; -, տուն -, summer-residence; - արեր *a.* umbelliferous; - սկ *s.* parasol; - անամ S. - նանամ.

Հովանուս *a.* shady, umbrageous, overshadowing; -շուշ *a.* refreshing, cooling, airy; -սուս *a.* airy, well-aired, fresh, cool; brought up in a fresh, breezy place; - վայրք, cool, airy places.

Հովացուցանեմ *va.* to cool, to refresh, to make cold; to chill; *fig.* to cool, to relent, to slacken, to abate, to relax. [air in.]

Հովեմ, էջե *va.* to fan; to air, to let
Հովեա, վախ, սաց *s.* valley, vale, dale; plain.

Հովեւ, վախ, վուաց *s.* pastor, shepherd, herdsman, neatherd; Հովուի գաւազան or բիր *bot.* shepherd's rod or staff, wild thistle, dipsacus sativus, damasonium; մանուկ - , shepherd-boy; աղջեկ - , shepherdess, shepherd-girl, -lass. [-բար *ad.* pastorally.]

Հովուաբան, &c. *S.* -երգակ, &c.; Հովուական *a.* pastoral, pastorly, shepherdly; - գաւազան, shepherd's crook; crosier; - [Թուղթ, կոնդակ, pastoral letter; - կեանք, կենցաղ, pastoral life; - մախաղ, շուն, shepherd's bag, scrip; shepherd's dog; - ն or - ու թի *s.* the pastoral art, shepherdism; - կեց *s.* pastor's companion, fellow pastor; bishop's colleague, coadjutor.

Հովուանոց *s.* shepherd's dwelling.
Հովուապետ *s.* chief shepherd; ից. J.-Christ; pontiff, archbishop; -պէս *ad.* like a pastor, pastorally; -սէր *a.* loving, faithfully following the shepherd; -վանք *s.* shepherd's hut; -փող *s.* shepherd's pipe, flageolet.

Հովուեմ, էջե *va.* to tend, to pasture, to feed one's flocks; *fig.* to have the cure of souls; to lead, to conduct, to guide; մահ - ետցէ զնն, death will pasture on them.

Հովուերգակ *s.* bucolic poet; -ան *a.* bucolic, pastoral, rural; -գուծիւն *s.* eclogue, pastoral poem, bucolic, pastoral.

Հովուի *s.* cool, freshness, coolness; *fig.* coldness, indifference, cold-heart.
Հովուիկ *s.* shepherd-lad. [edness.
Հովուութի *s.* pastorate, pastorship; *fig.* pastoral care, cure of soils.

Հովուահէ *sf.* shepherdess.
Հովասաձեւ *a.* valley-shaped, valley-
ed; concave.

Հովասնամ, սաց *vn.* to sink, to give way, to fall in.

Հոտ, ոյ, ով *s.* odour, smell; perfume, scent; sign, indication; - անոջ, անուշից or անուշուծե, grateful odour, sweet, savory smell, perfume, fragrance; բարցր, ակորթելի, Թեթեւ, սասախի, շար - , sweet or fine, agreeable or delicious, slight, strong, disagreeable or bad odour or smell; - գարշ, stench; - առնուլ, հանել, to perceive an odour, to smell, to scent; - ունել, to smell, to be odorous; - հարկանել, բուրել, to spread, to exhale an odour; Տ. Հարկանիմ; է հեւ. սաստանէ առնու զ- պատերազմի, he smelleth the battle afar off; է - ոյ ջրոյ ծաղկեայի, it will shoot up as soon as the moisture effects it.

Հոտաւու *a.* having a keen sense of smelling; -թիւն *s.* smelling, smell.

Հոտարան *s.* garden of odoriferous flowers; perfumery.

Հոտաւէտ, Հոտեղ, Հոտեւան *a.* sweet-smelling, -scented, odoriferous, fragrant. [odour, a nice smell.]

Հոտաւորիմ *vn.* to have a grateful
Հոտեմ, էջե *va.* to render stinking, fetid; to rot, to putrefy, to stink.

Հոտիմ, էցայ *vn.* to have a nasty smell, to smell, to smell nasty, to stink; հոտեալ, stinking, fetid; rotten, corrupted, putrefied.

Հոտոտամ *S.* Հոտոտիմ.
Հոտոտելիք, լեաց *s.* the smell, the sense of smelling, nose. [smell to.]

Հոտոտեցուցանեմ *va.* to cause to
Հոտոտիմ, էցայ. -աւեմ, էջե *vn.* to smell, to scent; to sniff up, to breathe; to touch, to approach; - է հոտ անուշից, to accept the sweet savour or odour. [ditch-gully.]

Հոր, ոյ, ով *s.* well, cistern, tank;
Հոր, ից *s.* son-in-law.

*Հորանոց *s.* dung-hole or pit.
Հորք *a.* trodden, frequented.

Հորքան ամամ *va.* to cause to advance, to lead on, to conduct, to drive forward; *vn.* to flock in crowds, to fall upon, to rush impetuously on, to overspread.

Հորքեմ, էջե *va.* to chalk out, to pave, to plane, to trace, to mark; to clear, prepare or open the way; անցս իւր - , to open a road for oneself; - իւր զճանապարհ՝ զասպարէզ փառաց, to open to oneself a way to glory.

*Հորքեմ *va.* to store up corn in pits.

Հորիզոն, *ի* s. horizon; *ից*. -; - *գգալի*, *երեւոյթ*. ուսումնասկան, իմանալի, sensible, apparent, mathematical, rational -; *բայաբական* -ն մթադնի, *ամպէ*, the political - begins to lower, to become cloudy; -ն սկսանի պարզէլ, the - begins to clear up; -*բար* *ad.* -tally; -*ական* *a.* -tal.

Հորձք, *ձից* s. heat, ardour, outburst of passion, sally or fit of wrath.

Հորմալք, *յից* s. *Gr. w.* necklace, necklet, string of pearls.

Հու s. purulent blood.

Հուժկու *a.* strong, vigorous, robust; powerful, potent, mighty.

Հուհայ s. *mus.* an Armenian note (Յ).

Հուղիհայար, -ու, *այց* s. highwayman; robber, brigand, assassin; -ուժի *s.* highway-robbery.

Հում, հմոյ *a.* raw, unripe, sour, hard; half-cooked; *ից*. cruel, ruthless, inhuman.

Հուն, հնի *s.* ford, shallow passage, way; *bot.* S. Հոյն; *a.* fordable, passable; -մի *ad.* a little, something; briefly, succinctly; *ի* - *երանէլ*, to obtain one's scope; * -*աւոր* *a.* finite, limited.

Հունդ, հնդոյ *s.* seed, grain.

Հունձք, *հնձոց* s. harvest; crop; summer; - *խոսոյ*, hay-making; *ժամանակ հնձոց*, reaping, harvest-time, mowing-time; (*խոսոյ*) hay-time; *երգ հնձոց*, harvest-home; *առաս* -, abundant harvest; *սոկեփոյլ*, - *փունջ* -, golden barvest; *յաւուրս հնձոց*, in harvest-time.

Հունչ or Հինչ, հնչից, շիւք *s.* sound. Հուչ *տն.* S. Յայ յու.

Հուպ, հոյոյ or հպի *a.* near, nigh, close, adjacent; *pr.* near, close to, by, by the side of; - , չ - , - չ - , - *առ* -, *ի* հոյոյ *ad.* near, close, at hand; by & by, shortly, soon, very soon, in a short time; - *լինէլ*, *երթալ*, *մատչէլ*, to be near, to approach, to draw near, to go or come near to, or towards, to go closer to; to touch.

Հուսկ *a.* last; - *յեւին*, *վերջին*, the last, the last of all, the hindmost; - *յեոյ*, - *ուրեմն* *ad.* after all, at last, finally, finally.

Հուր, հրոյ *s.* fire; *ից*. fire, heat, spirit, ardour; passion, love, flame; *a.* fiery, igneous; -ն *անչէլ*, hell, hell-fire; *չրմոյլիկ* -, night-fire, Will-o' the-wisp, Jack-o' lantern, ignis fatuus; -

արկանէլ, *վառէլ*, to set on fire, to light, to kindle, to make a fire; - *հարկանէլ*, *արկանէլ*, *աալ*, *հրոյ* or - *բառաւէլ*, &c., to set fire to, to burn, to set on fire, to inflame, &c.; *ի* - *էւ* *ի* սուր սպառէլ, *մաշէլ* *գոմ*, to put every thing to fire & sword, to destroy by burning; to chastise with fire & sword, to punish severely; *ի* - *այրիւ*, *տոչորիւ*, to be burnt, consumed by fire; *իւղ* *արկանէլ* *հրոյ*, to add fuel to the flames; - *առնուլ*, to catch or take fire, to fire or blaze up; *չառնուլ* -, to miss fire; - *վառեալ բորբոքէր* *ի* *Գաղիկա*, all France was on fire, all in a blaze; *ի* - ! *ի* - ! - *հարաւ գառնէ*, fire! fire! the house is on fire! *առսէր* *քո* *սայր* *վինչն* or *մասնէր* *գանձն* *էւ* *ի* -, he would go through fire & water for your sake; S. *Գրէլ*, *Զուարթանալ*, *Կրակ*, *Հրդեհ*, *Ճարակ*, &c.

Հուրասաց *a.* cold, cool.

Հուրբակ *s.* fire-temple.

Հստասակ, *այց* s. subject; vassal, serf; *a.* dependent, inferior, subordinate, obedient, obsequious; attentive, careful; - *լինէլ*, to be attentive; - *կալ*, to be obedient, to obey; - *անք* S. - *ուժի*; - *եմ*, *եցի*, - *իմ*, *եցայ տն.* to subject, to subdue; to subject oneself, to submit to, to obey; to serve, to wait upon; - *ուժի* s. subjection, dependence; vassalage; submission, obedience, deference, subordination; devotedness, devotion; care, attention; - *օրինաց*, veneration, respect for the laws; - *օրէն* *ad.* dependently, with subjection or submission.

Հպարտ, *ից* *a.* proud, arrogant, haughty, lofty, lordly, overbearing, imperious, supercilious, vain; - *բառն* s. boaster, braggart, vaunter; - *աբար*, - *աղոյնս* *ad.* proudly, haughtily, vain-gloriously; - *ական* *a.* vain-glorious, boastful; - *անամ*, *ացայ տն.* to be proud, to swell with pride, to be puffed up; - *չ* *տոհմ* *իւր*, to boast of one's descent or birth; - *ացուցանեմ տն.* to make proud, to puff up, to inflate, to render haughty; - *ուժի* s. pride, arrogance, haughtiness, vain-glory, superciliousness; S. *Խշանեմ*.

Հստար S. Հուպ *a.*; - *իմ*, *եցայ տն.* to approach, to go or come near to; - *ուժի* s. proximity, vicinity, neighbourhood; touch; intimacy; habit.

Հպեմ, էջի, -էջուցանեմ *va.* to approach. [touch, to handle.

Հպեմ, հպեցայ *vn.* to approach; to Հպուծի, -ուծի *S.* Հպաւորուծիւն. Հպամեք *s.* exaggeration or affectation in dress or ornament, ridiculous medley, dandyism, finery, spruceousness, puerile ornament, bibs & tuckers; *fig.* affectation, affected ways, mincing air, simpering.

Հպտեմ, էցայ *vn.* to deck, to trim or bedizen oneself out, to spruce up, dress or adorn oneself in a studied or affected manner.

Հռետոր, այ *s.* rhetor, rhetorician, orator; -աբան *a.* eloquent; *s.* rhetorician; -աբար *ad.* rhetorically, eloquently; -ական *a.* rhetorical, oratorical; -այք, յից *s.* the rhetors, orators; -անամ *vn.* to be an orator, to harangue, to speak in public; -ուծի *s.* the rhetorical art, rhetoric, oratory.

Հռիկ գամ *vn.* to turn; շուրջ -, to turn round; to turn all around.

Հռնչիւն *s.* snorting or rattling in the throat; - մահառան, death-rattle.

Հոռք, ի. իւ. *s.* salary; bursary; -աւկեր *s.* stock-holder; bursar scholar, exhibitor; -եմ *va.* to pay a salary.

Հռոմ, Հռովմ *a. s.* roman, latin; *s.* Rome; -ք, the Romans; -այական *a.* roman; -այերէն *a. latin*; *ad.* in latin; -այեցի *a. s.* roman; -էական *a.* roman.

Հռչակ, այ *s.* *S.* Համբաւ; exultation, rejoicing; solemnity, pomp; -աւ *ad.* solemnly, pompously; - հարկանել *S.* -եմ; - լինել, to be heard, published, divulged; - հարկանիլ, to be spread the fame of; եւ երթայր - զնմանէ ըմ կողմանս, & the fame of him went out into every place of the country round about; - ընթանայ, it is reported, there is a report, they say; the report is spread; it is rumoured.

Հռչակաբեղ *af.* very beautiful, handsome, fair, fine; -կան, -նուն, -ւոր *a.* famous, renowned, celebrated, far-famed; -կել *a.* praiseworthy, commendable, laudable.

Հռչակեմ, էջի, -էջուցանեմ *va.* to make famous, to trumpet, to sound the fame of, to praise, to exalt; to publish, to divulge, to make public, to noise or rumour abroad; to chant, to celebrate, to solemnize.

Հռչակում, էցայ *vn.* to be renowned,

celebrated; to be divulged, published, to get or take wind.

Հսկայ, էց *s.* giant; -աբար *ad.* like a giant, in a giantlike manner; -ազն, -ազուն *s.* giant; -ազոր *a.* having the strength, vigour of a giant, very strong; -ական *a.* giant's, giantlike, gigantic; -աձեւ *a.* gigantic, huge, colossal, colossean; - անդրի, colossus, colosse, colossal statue; -աբայլ *a. ad.* with giant strides; - ընթանալ, to walk or advance -; - յաւասարակմէլ, to make rapid progress, *fig.* - great improvement; -ուծի *s.* giantship.

Հսկեմ, էջի *vn.* to watch, to abstain from sleep; *fig.* to watch over, to guard, to oversee, to take care of, to have an eye upon; *S.* Հիւանդ, &c.

Հսկեցող, Հսկող *s.* watcher; *a.* watchful, vigilant; *np.* Gregory.

Հսկողութիւն, Հսկութիւն *s.* watching, wakefulness, sleeplessness; vigilance. [of a feast.

Հսկումս *s.* watch, vigil; vigil, eve Հսկուն *a.* awake. [ade, buffoonery.

Հապտանիլ, &c. *S.* Հպ-; *s.* harlequin-

Հրաբարձակ *s.* fire-cup; *fig.* punishment by fire; *a.* fiery, full of fire; -բանութիւն *s.* pyrology; -բեր *a.* igniferous, producing fire; *chem.* pyrophorous; -բերան *a.* fire-mouthed; -բղխա-

յին *a.* volcanic; -բորբ or որ *a.* all on fire, in flames, burning, glowing, blazing, flaming; - սրամտութիւն. gust of passion; impetuous, fiery wrath; -բոց *s.* phlegethon; -բուռն *a.* ignivomous, fire-breathing; *s.* burst of flame, eruption, volcano; -բուն *a.* fiery, igneous;

fig. spiritual, celestial, divine; -գլխաւրական *a. chem.* pyrogallic; -գինեմորական *a. chem.* pyrotartaric; -գոյն *a.* flame-coloured, red, red as fire;

-գունա or գնդակ *s.* fire-ball; -գէզ *a.* heaping up fire; -գէն *S.* -Հար; -ք *s.* fire-arms, guns, muskets, rifles; artillery, ordnance; -գնեակ, էկայ *s.* artillery-man, gunner; -գնեմ *va.* to arm or furnish with fire; *fig.* to inflame, to kindle; -գնութիւն *s.* artillery; -թոյն *a.* very poisonous.

Հրաժարական *a.* renouncing, abdicating, resigning, taking leave of; *s.* resignation; leave of absence; աւ-սպընն. to take one's leave, to say good-bye, to bid farewell to; - կեանք, retired or solitary life.

Հրաժարում, էջի, -էջուցանեմ *va.* to renounce, to abdicate, to resign, to take leave of, to say good-bye, to bid farewell to; - կեանք, retired or solitary life.

Հրաժարում, էջի, -էջուցանեմ *va.* to renounce, to abdicate, to resign, to take leave of, to say good-bye, to bid farewell to; - կեանք, retired or solitary life.

Հրաժարում, էջի, -էջուցանեմ *va.* to renounce, to abdicate, to resign, to take leave of, to say good-bye, to bid farewell to; - կեանք, retired or solitary life.

Հրաժարեալ *a.* that has resigned; deceased; *S.* Հրաժարեմ.

Հրաժարելի *a.* unbecoming, indecent; prohibited, forbidden.

Հրաժարեմ, էջի *va.* to cause to renounce or abdicate; to dismiss, to discharge; to forbid, to prohibit, to interdict; *vn.* to renounce, to abstain, to deprive oneself of, to forego, to forbear, to refrain, to desist, to resign; to deny, to disown, to refuse; to take leave of, to bid farewell to; to die, to decease; - յաղանդոյ, to abjure, to recant, to renounce; - յաշխարհէ, to renounce the world; to enter a convent; - յիշխանութէ, to abdicate, to resign, to tender, to lay down or throw up one's commission; - ի Թագաւորութէ, to abdicate the crown; աղաչեմ զքեզ կազ զիս հրաժարեալ, I pray thee have me excused, I beg you excuse me, I pray you to be kindly indulgent towards me; - Ելցուցանեմ *S.* - *va.*

Հրաժարիմ *S.* Հրաժարեմ *vn.*; հրաժարեցան ի միմեանց, they left each other, they separated.

Հրաժարութի, -ուան *s.* renouncing, giving up, resignation, renunciation, abdication; dismissal; departure from this life, deace, death; monastic life; -ուան յանձնէ, ի կամաց անձին, resignation, self-denial, thorough self-forgetfulness, abnegation.

Հրաժէշ, ի *s.* renunciation, renouncing, relinquishment; abdication; resigning, resignation; denial, refusal; leave of absence; dismissal, discharge; permission; parting, leave; farewell, adieu, good-bye; - առնուլ, տալ *S.* տալ Հրաժարական ողջոյն; to renounce, to give over, to relinquish, to resign; to retire from, to leave off; to bid adieu or farewell; ի - ի կացուցանել, to dismiss, to discharge, to send or turn away; առնուլ - անդարձ, to bid an eternal farewell, to bid adieu for ever.

Հրաղից *a.* full of fire, ardent, burning; -լուցիկ առնեմ *va.* to consume with fire; -լուսածնական *a. chem.* pyrophosphoric; -խաղ, ի *s.* pyrotechnician, fire-work maker; -խաղաց, ի *a.* accompanied with fire; -խաղութիւն or -խաղք *s.* fire-works; հանդէս -ութի, display of -; առնել -ութիս, to set or

let off -; -խառն *a.* mixed with fire; -ծին *a.* producing fire; -ծնեալ *a. chem.* pyrogenic; -ծորան *a.* diffusing or spreading fire; -կաթ *a.* phlogistic; -կաւտար *a.* fire-topped; -կերու or պէսն *a.* fire-like, flame-shaped; - դասք or -ք *s.* angels; -կէզ առնեմ; -կիզեմ *va.* to burn, to fire, to set on fire; -կիզուի, -ուան *s.* burning, inflammation; -կիր *a.* containing fire, igniferous; *s.* pyrophorus; -ակն *s.* carbuncle (stone); -հալ, այ *s.* metal; -ք, metals; -հալելի *a.* metallic; -հալուց *s.* crucible; -հան, ի *s.* steel (for striking fire).

Հրահանգ, ք, դաց *s.* instruction, tuition, education, discipline, teaching; knowledge, information; regulations; system, rules; diet, regimen, low diet; -ք զինուորութի, military discipline; -ք զինուորաց, military exercises; evolutions; ի -ս կրթութի վարժել զզորս, to exercise, to drill soldiers; -ք մարմնոյ, bodily exercises; -ապետ *s.* chief usher; gymnasiarch; -արան *s.* scholastic institution; gymnastic ground; -եմ, էջի *va.* to instruct, to teach, to exercise, to drill, to discipline, to tutor, to train up, to form, to regulate, to civilize, to polish, to fashion; -իմ *vn.* to exercise oneself, to practise, to acquire instruction or knowledge, to improve one's mind; -իչ *a.* instructive; instructing; *s.* instructor, teacher, tutor; -ութիւն *S.* -ք.

Հրահատ *a.* red-seeded (pomegranate); -հար, ի *s.* carbine, carbine; -հարակիր *s.* carbineer; -հմայ, էջ *s.* pyromancian; -ք or -ութի *s.* pyromancy; -հոս or սան *a.* fire spreading, shedding fire on; -հոսանք *s.* torrent, river of fire; -հոսեմ *vn.* to flow like a torrent of fire; -ձգութիւն *S.* Հրձ; -ձէ *s.* pyramid; *a. S.* -կերպ.

Հրամայական *a.* imperative, imperious, lordly, dictatorial; *s. gr.* imperative mood.

Հրամայեմ, էջի *va.* to command, to order, to enjoin, to impose, to prescribe; to permit, to allow, to authorize; to establish, to settle, to dispose; ոչ -, to forbid, to prohibit, to proscribe, to interdict.

Հրաման, այ *s.* command, order, injunction, ordination, behest; permission, authorization, license, leave; decree, edict; հակառակ -, counter-

order; -բ, destiny, fate, lot, fatality; doom; - Հաւատոց, doctrine of faith; - պատասխանուց, oracle; անդարձ -, irrevocable order; - Հանել, դնել, տալ, to command, to order, to dispose; to appoint, to decree; to give leave, to permit; - անուշ, - պատուիրանի առնուշ, to obtain leave; to receive orders or directions; - ասլ վն տանն իւրոյ, to make one's will; Էս եզի զս զայս, յինէն ել - ո այս, I have signed this decree; S. Չէն; -, fire-pot.

Հրամանաբանեմ տո. to deliver the oracle; -բանութիւն s. oracle; -բար ad. imperatively; with authority, authoritatively; imperiously; -բեկ լինիմ տո. to perish miserably; -բեր s. courier, messenger; envoy, ambassador; -բեր s. ordinance, order, warrant; letters patent; monitory; - ձեռնարկութե. letters dimissory; S. Անցաբեր; -գրեմ տո. to give orders; to impose; to decree; -գանց լինիմ տո. to break an order, to transgress; -կան a. imperative, imperious, lordly; -կատար s. executor, proxy; mandatory; a. obedient; -կարգ բան or -կարգք s. tenet, dogma; -ուս, այ a. receiving an order; -տար, այ s. commander; -տարութիւն s. command, authority; -տու, այ a. commanding, permitting; -տուութի, -տրութի s. command, order, ordination; leave, license, permission; -տրեմ va. S. Հրաման տամ; to deliver an oracle.

Հրամանուած a. woven with fire; -մէնք s. afternoon lunch; -մուխ a. tempered (iron, &c.), - նեւթ սիրոյ, the fiery shafts of love; -մուշկ s. zool. Indian or Tibet-musk; pyroaust.(dent.

Հրային a. igneous, fiery, pyric, ar- Հրայրեաց a. burnt, consumed by fire; burning, consuming by fire; -բ, -եցութիւն s. burning; conflagration, fire, flames.

Հրայրք s. fig. fire, heat, ardour.

Հրանամ, աջայ տո. to ignite, to become fire, to be on fire, to kindle, to be inflamed; to catch or take fire, to burn, to be lighted, set on fire; fig. to take fire, to be all fire, blaze or excitement.

Հրանիւթ, -եայ S. Հրեղէն; - փոշի, gunpowder; -նշոյլ a. fire-flashing, sparkling, luminous, gleaming; -նունկ s. bot. ranunculus, crow-foot; -նուս

a. all fire, ardent, burning; -նութ s. stink-pot; cannon; cannon-ball; -անս s. chem. augite, pyroxene; -անց s. fire-tube, flue, chimney.

Հրաշ, ի s. S. -բ; a. wonder-struck, astonished; - առ - ad. admirably, wonderfully; -աբուսեալ a. born or produced in a wonderful manner; -ադեղ a. charming, graceful, of admirable beauty; -ադորձ, &c. S. Աբանչեւ, &c.; -արէս a. fond of portents or prodigies; s. soothsayer, conjurer; -արիտակ a. of a fine figure, of charming aspect, of wonderful grace, of singular beauty; -ազան a. admirable, wonderful; astonishing, surprising; -ազարդ a. wonderfully ornamented or embellished with; -ազարդեմ va. to ornament or adorn wonderfully well; -ազին a. exciting admiration, charming, enchanting; -ալի a. wonderful, marvellous, worthy of admiration, surprising, amazing; -բ s. wonders, prodigy; -բ ջրաբարեակահնք, hydraulic paradox; -ածաղիկ s. bot. balsamine, halsam; -ակերտ. ից, այ a. extremely well built or done, wonderful, astonishing, surprising; s. masterpiece; Էօթն -բ, the seven wonders; -ակերտեմ va. to make, build or construct wonderfully well; -ակերտուի s. wonderful construction, grand & imposing monument, marvellous work, surprising fact; -անաղելի a. very pretty, charming, fair; -անամ S. Աբանչ; -անկար a. wonderfully painted; magnificently embroidered; *very clever (painter); -անշան a. wonderful, prodigious, miraculous; -անորդ a. wonderfully renewed; -անուն a. renowned, very celebrated, famous; -անորհ a. very graceful, very charming; -ապայծառ a. very luminous, brilliant, resplendent; -ապտուի a. very honourable; -ապտուեմ a. extremely well narrated; relating wonders; mysterious; -ապէս, -ատեսիլ, -ացուցանեմ, &c. S. Աբանչեւ, &c.; -ափայլ a. very resplendent, very brilliant, most luminous; -ափառ a. most majestic, - glorious, - august; -ափառապէս ad. wonderfully, marvelously, admirably; miraculously; majestically, gloriously; -ափառութիւն s. magnificence, august grandeur; wonders, marvels; -չեղ a. red, red

hot, all on fire, incandescent, at a white heat; fiery, ardent, burning; -ռուհէ *a.* fire-breathing; vomiting fire, volcanic; furious, raging, ardent.

Հրաշք, շից *s.* miracle, marvel, wonder, prodigy, portent; monster; spectre, phantom, larvæ, ghosts; -իմաստութիւն, prodigy of science, of wisdom; -շ գործել, to work a miracle; *fig.* to perform miracles, to do or work wonders; *ի* -շ գործել, to surprise, to astonish, to stun, to amaze, to astound; ո՞վ -շից, what a wonder! good Heavens! Goodness gracious!

Հրաշագի *s.* pyrometer; -չեայ *a.* fire-eyed; -պահպանակ *s.* fire-screen; -պաշտ, &c. *S.* կրակա-

Հրապարակ, այ *s.* place, spot, ground; public or market-place, market, exchange; town-hall, town-house; concourse of people, assembly, the public, crowd; court, tribunal; good cheer, feast; արտաքին -ք գրանց, porch, portico, atrium, vestibule; անէզերական, ահեղ -, last judgment; -մեհէնից, gymnasium; *S.* Ըստ, Ընթացք, Թատր; *ի* -ս, *ի* -ի անդ, -աւ *ad.* in the public places, in public, publicly, notoriously, evidently, frankly, plainly, openly; - գնել, to consult, to deliberate; - առնել *S.* -ելմ.

Հրապարակաբան *s.* public orator, haranguer, preacher; tax-collector, -gatherer; -ելմ, -ուծի *S.* Առեւաբաւ նեմ, &c.; -գոյժ *a.* made public, published, divulged every where, rumoured abroad; - առնել, to publish, to make known far & wide, to divulge, to noise or rumour abroad; - լինել, to become public, to take wind, to be published, divulged; -խումբ *a.* public; - տեսարան, - spectacle; -խօս, այ *a.* pronounced in public; *s.* public speaker, haranguer, orator, speech-maker, declaimer; *ad.* publicly; - լի նիմ or -խօսիմ տ. to pronounce or recite in public, to harangue, to address, to declaim, to recite; *to spout, to speechify; -խօսութիւն *s.* discourse pronounced in public, oration, harangue, sermon, declamation; -կառական *a.* democratic; -կառութիւն *s.* democracy; -կան *a.* public, notorious; solemn; -նախառ *a.* publicly reproved, blamed by every one; -նէժ լինիմ տ. to be

publicly cursed; -շլող *a.* street-paving, roving, vagrant, wandering, tramping; -տես *a.* seen by all, public; -, -տեսիլ or -ցոյց առնել, to expose to public view, to show up in public; -բարոզ առնելմ *va.* to expose to infamy, to defame, to slander, to lampoon.

Հրապարակելմ, ելի *va.* to publish, to make public, to promulgate, to divulge; to declare, to disclose, to report.

Հրապարակութիւն *s.* publicity, divul-gation, promulgation, making known.

Հրապարիսպ *a.* fire-walled; -պարփակ *a.* surrounded by fire.

Հրապետ *s.* ignipotent.

Հրապոյրք *s.* charms, attractions, allurements; lure, bait, wheedling, cajolery, flattery, enticement, solicitation, seduction; instigation, suggestion, impulse, incitement; - գեղոյ, charms of beauty; - հաճոյից, հեշտու-թիւն, the allurements of pleasure, of voluptuousness; պատիր -, deceitful baits; *ի* -քս ուրուք ըմբռնիլ, երանել, հարկանիլ, to be seduced, misled, tempted, led astray, allured, enticed, decoyed; *ի* -քս ցովուծի գարձուցա-նել զքք, to entice to gluttony; to al-lure one to debauchery; արբուցանել ումէք -քս պղտորս, գժնեայս, to ad-minister poison, to poison; *fig.* to seduce, to mislead, to pervert, to corrupt, to debauch, to lead astray, to bring into an error.

Հրապուրական *a.* attractive, entic-ing, alluring, engaging, seducing, in-sinuating, tempting, captivating.

Հրապուրանք *S.* Հրապոյրք.

Հրապուրացուցանելմ *va.* to over-strain a word or phrase, to pervert the meaning or sense of a passage.

Հրապուրելմ, ելի, -եցուցանելմ *va.* to allure, to attract, to entice, to de-coy, to inveigle, to induce, to instig-ate, to seduce, to suggest, to wheedle, to dupe, to coax, to cajole, to flatter; to suborn. [stigator; *a. S.* -րական.

Հրապուրելչ *s.* seducer, deluder; in-Հրաջերմն *s.* scarlet fever.

Հրատու *a.* fire-bearing; - նուիրա-նոց, censor. [tance of a league.

Հրասախ, *ի* *s.* league; -աշագի *s.* dis-Հրատուղելմ *va.* to engulf in a vor-tex of flame; to set fire to.

Հրավառ *s.* fire-lighter; stoker, fire-

man ; *mech.* bellows blower ; *a.* ardent, inflamed, burning ; -*էլէք* *s.* steel, tinder, match, &c. ; -*եմ* *va.* to light, to inflame ; -*ուծիւն* *s.* bonfire.

Հրատ, *ից* *s.* fire ; pyre ; funeral pile ; *ից*, fire, ardour ; *osl.* Mars ; -*ս արկանել*, *հարկանել*, to kindle, to light, to set on fire ; -*անջ* *a.* tormenting, punishing with fire ; -*ապ* *a.* ardent, burning ; - *Ջերմն* *S.* : *Հրաջերմն*.

Հրատարակ, *աց* *s.* publisher, announcer, crier ; bill, poster, advertisement ; - *մարտի*, declaration of war ; - *սանեմ* or -*եմ*, *էջի* *va.* to publish, to make public, to divulge, to promulgate ; to denounce, to declare ; to inform the public, to cry, to proclaim ; to pronounce, to intimate ; to spread a report ; to post up, to set up a bill or paper, to publish ; to edit ; -*իչ*, -*ող* *s.* bill-sticker ; publisher ; editor ; -*ուծիւն*, -*ուճն* *s.* publication, publicity, promulgation, proclamation.

Հրատարակ *a.* raining fire ; -*տարր* *a.* igneous, fiery ; -*տեմ* *va.* to change into fire ; -*տես*, *ակ*, *իլ* *a.* like fire, flame-shaped ; fire-coloured ; -*տոչոր* *a.* burnt ; -*տիկք* *s.* sparks ; embers ; squib ; - *օդաձիգ*, sky-rocket.

Հրարուկտաք *s.* pyrotechnics ; -*տական* *a.* -*նիկ* ; -*տուծիւն* *S.* -.

Հրացայտ *a.* emitting flames ; shining, sparkling, glittering ; - *աչք*, fire-flashing eyes ; -*ք* *s.* fire-works.

Հրացան, *ից* *a.* throwing, casting or shooting fire ; *s.* gun, musket, fusil, piece, arquebuse, rifle, blunderbuss ; - *բազիլիչ*, *գայլախապէայ*, *կախազանաւոր*, *սայիաւոր*, *կրկնահար*, *հողմահար*, *յետախիցիկ*, *որրդ*, *Թռչնորսական* - , *percussion*-, *flint*-, *pendulum*-, *needle*-, *double-barrelled*, *air*-, *breech-loading*, *sporting*-, or *shooting*-, *fowling*-, or *birding*-, *gun*, *musket* or *rifle* ; *բազիլիւն* -*ի*, *musket-shot* ; *զմիւղ* -*ի*, report of a gun ; *հարուած* -*ի*, *gun-shot wound* ; - *բարկուծիւն*, *շանթք*, *thunder*, *thunder-bolt* ; *ընուլ* - , to load a gun ; *արձակել զ* - , to shoot, to let off, to discharge, to fire ; *չանուլ հուր* -*ի*, to miss fire, to flash in the pan ; *S.* *Հնչել*, &c. ; -*ք*, *hail of fire* ; *musketry* ; -*արուն* *s.* butt-end, stock ; -*ակիր*, *կրաց* *s.* fusileer, musketeer, arquebuseer, rifleman ; -*ահար սանեմ* or -*եմ* *va.* to shoot ; *S.* *արձակել զ* *հրացան* ;

-*ուծիւն* *s.* shower of fire ; volley of musketry, discharge of fire arms ; report, detonation ; thunder-bolt.

Հրացուցանեմ *va.* to inflame, to set on fire, to burn ; to make red hot, to ignite.

Հրաւեր, *ւիրաց* *s.* invitation ; *սիրաւեր* - , courteous - ; - *հարսանեաց*, *յուզարկաւորուծեան*, *և այլն* - , to a wedding, to a funeral, &c. ; - *տալ*, to invite, to bid ; *մերժել զ* -*ն*, to decline an invitation.

Հրաւիրակ, *աց* *s.* inviter, host, hostess ; -*ան* *o.* inviting, alluring ; *s.* person invited, guest.

Հրաւիրան *s.* *S.* *Հրաւեր* ; predestination. *Հրաւիրեմ*, *էջի* *va.* to invite, to desire, to invite to a feast or assembly ; to convoke, to convene ; *յառաջգոյն* - . to predestine ; - *ի շաշ*, to ask or invite to dinner.

Հրաւիրումն *s.* invitation. *Հրաւոր* *a.* fiery ; *s.* *ast.* Mars ; -*փայլ* *a.* sparkling, shining as fire, luminous, brilliant ; -*փորձ* *a.* tried by fire ; -*փորձուծիւն* *s.* proof by fire ; -*փուշ* *s.* *bot.* pyracantha ; -*քար* *s.* fire-stone, pyrite.

Հրդեհ, *ից* *s.* fire, conflagration ; - *ի ծովու*, *ի նաւի*, ship on fire out at sea ; fire on board ship ; - *արկանել*, *հանել զ* - , to fire, to set on fire, to give to the flames ; - *վառեցաւ* - , it was burnt ; *S.* *Հուր*, *Ջրհան* ; -*ական* *a.* combustible, incentive ; -*ակէզ լինիմ* *va.* to be burnt ; -*արկու* *a.* *s.* incendiary ; fire-brand ; -*եմ*, *էջի* *va.* to burn, to kindle, to set fire to ; -*իչ* *s.* incendiary ; -*ուծիւն*, -*ուճն* *s.* conflagration, burning, combustion ; inflammation.

Հրեղէն *a.* of fire, fiery, igneous ; empyreal, celestial, spiritual, angelic ; -*ք* *s.* the angels ; - *երկինք*, the Empyrean.

Հրեշտակ, *աց* *s.* angel ; deputy ; messenger, envoy, ambassador, legate ; courier, express ; indication, sign, token ; -*ք*, the angels, heavenly spirits ; - *Հայրասպետին* *Հռովմայ*, *nuncio*, the Pope's - ; - *մարտի կամ հաշտուէ*, *herald* ; *պահպան* - , tutelary or guardian-angel ; - *տին*, *angelus* ; *բարի* -*ք*, the good angels ; *չար* -*ք*, the evil spirits ; -*դ իմ* ! my angel ! my darling ! -*ս սանեկ*, *առաքել*, *արձակել*, *յղէլ*, to send a messenger or ambassador.

Հրեշտակաբար *ad.* in an angelic man-

ner, angelically; like a messenger; -*անաղ* *a.* inhabited by angels; -*անաղ առնեմ*, *լինիմ* *va.* to send an embassy or a deputation; - *լինեալ*, to be sent on an embassy, on a mission, on an errand or message; -*անաղութի* *s.* embassy; -*գումար*, -*գումար* *a.* assembled, composed of angels; -*խառն* *a.* in the company of angels; -*խոտ*, (*խոտի*) *s.* bot. angelica; *S.* *Թորախոտ*; -*կան* *S.* *շին*; -*կերպ* *a.* like an angel, angelic; -*կեր* *a.* endowed with angelic prerogatives; -*կրօն* *a.* living, behaving in an angelic manner, leading an angelic life; -*հանգեալ* *a.* like or resembling an angel, angelic; *շին* *a.* angelic, belonging to an angel; -*համ*, *այսպ* *vn.* to become an angel, to live angelically, to lead an angelic life; -*նման* *a. ad.* resembling an angel, like an angel; -*պեա*, *այ* *s.* archangel, chief or prince of the angels; -*պէս* *ad.* like an angel, angelically; -*ոեր* *a.* fond of angels; -*վայել* *a.* proper, becoming to an angel, worthy of an angel, angelic; -*տես* *a.* that has seen an angel; -*տեսիլ*, -*տեսիլ* *a.* of celestial form, of angelic appearance, or beauty. [to herald.

Հրեշտակեմ, *էջի* *va.* to announce, *Հրեշտակերամ* *s.* the hosts of the angels. [-*ս*, my -.

Հրեշտակիկ *s.* little angel, cherub; *Հրեշտակութիւն* *s.* angelic nature; embassy, message, deputation, delegation; -*ս առաքել*, *առնել*, to send ambassadors, deputies, to depute, to send a commission.

Հրեշտակօրէն *S.* -*աբար*.

Հրետ, *ից* *s.* cannon, gun, piece of ordnance; *հաստարան* -*ի*, carriage; *գնդակ* -*ի*, (*ուռմբ*) cannon-ball; -*սպիճի*, a bronze cannon; *փոշի* -*ի*, gunpowder; *արձակումը* -*ից*, cannon shot; cannonade; *բոմբիւն* -*ի*, report of a cannon; *S.* *Հնչիւն*, *Թնդիւն*, *Հրնչեմ*; *արձակել* -*ս*, to fire off, to fire or discharge a gun, to cannonade; *անգործ առնել* *զ* -*Թնամույն*, to dismount a gun; *Թնդայ*, *որոտայ* -*ն*, the artillery thunders; -*ակոծ առնեմ*, -*ակոծեմ* *S.* *Հրետս արձակեմ*; -*ակոծութի* *s.* cannonade, -ding; -*ածիք* *s.* gunner, artillery-man; - or -*արձակ լինել*, to fire a gun; -*եմ*, *էջի* *va.* to cannonade; -*ուռմ* *s.* cannonade.

Հրեաբար *ad.* like a Jew, after the

manner of the Hebrews; -*բանութիւն* *s.* hebraism; -*կան* *a.* jewish, hebrew, judaical; - *օրէնք*, the jewish law; - *հնութիւնք*, judaical antiquities.

Հրեայ, *Հրեայ*, *հրէից* *s.* jew, hebrew, israelite; -*ք*, the -*s*; *Թաղ Հրէից*, jewry, jew's ward, quarter in a town.

Հրեանամ, *այսպ* *vn.* to become a hebrew, to embrace judaism; to judaize.

Հրեայեա, *այ* *s.* chief of the hebrew nation; -*պէս* *S.* -*բար*.

Հրեաստան, *ի* *s.* Judea; -*եայք*, *եայց* *s.* jews, hebrews, israelites.

Հրեարէն *ad.* in hebrew; *a. S.* -*կան*; - *ուսանել*, *խօսել*, *գիտել*, to learn, to speak, to know hebrew, the hebrew language or tongue. [daism.

Հրեացուցանեմ *va.* to convert to judaism; *ից* *s.* monster; portent, prodigy; *Հրէոնի* *s.* judaism. [digy, moon-calf.

Հրնիկեցութիւն *S.* *Հրձգութիւն*.

Հրնիկէց *a.* fire-hurling, thunderstriking, fulminating; - *բարկութիւն*, *Հրթիռ* *S.* *Հրասիկ*. [thunder.

Հրիտակ, *այ* *s.* inheritance; legacy, bequest, gift by will, endowment; - *առնել*, to bequeath; -*ատար* *s.* heir; legatee. [tree.

Հրկէնի *s.* bot. roucou- or annotto-

Հրկէզ *a.* burnt, kindled, on fire; *s.* fire; - *առնել*, to burn, to kindle, to consume by fire; - *լինել*, to burn, to be burnt or consumed by fire.

Հրկիղեմ, -*զուրմ* *S.* *Հրկէզ առնեմ*.

Հրկիզութի, -*ուռմ* *s.* burning, conflagration, fire.

Հրձգութի *s.* act of casting fire; jet of fire; conflagration; thunderbolt.

Հրձիք *s.* fire-brand, incendiary, burner; linstock; -*ք*, conflagration, fire; - *նաւ*, fire-ship; - *առնել*, to set on fire, to set flames to; - *լինել*, to be burnt, destroyed by burning.

*Հրձհրձուկ *S.* *Աձառ*.

Հրձուսալի, *լիր*, *լից* *a.* joyful, gay, cheerful, merry; -*կան* *a.* gladdening, cheery, joyous, mirthful; -*կից* *լինիմ* *vn.* to rejoice with, to congratulate.

Հրձուսալք *s.* joy, mirth, rejoicing, cheerfulness, gaiety, sportiveness, delight, pleasure; -*նս ուռմք կազմել*, *ի* -*նս ածել զք*, to rejoice, to delight, to cheer; *ի* -*նս խնջայից*, in the merriment of a feast.

Հրձուսեցուցանեմ *va.* to rejoice, to divert, to amuse; - *զսեղիս*, to de-

light the ears, to charm, to please.

Հրճուիմ, եցայ *vn.* to be joyful, in a merry mood, to thrill with joy, to leap for joy, to be transported with joy, to shout for joy, to be over-joyed, to exult, to rejoice greatly, to be in a rapture of joy, to be beside oneself

Հրճուողական *S.* -ւական. [with joy.

Հրէջ *s.* steam-pump; engine.

Հրտեմ *vn.* to fear, to be afraid.

Հրոս, *ի. իւ. s.* militia men, troops; military banditti, horde; band, gang, crew; scout, rover, robber, plunderer; *S.* Կաւառ; -ակ, այ *s.* banditto, bandit; *S.* Հրոս; -ակեմ *vn.* to fall upon, to make an inroad, to invade, to sack, to plunder; -իմ *vn.* to rush, to fall upon impetuously.

Հրովարտակ, այ *s.* edict, decree; գիր -ի. chronicles, annals; - առնել, հանել, to issue a decree; -ս առնել, to make or publish edicts; -աւոր *s.* King's messenger.

Հրոսից *s.* the twelfth month of the ancient Armenian calendar.

Հրուանդան, այ *s.* headland, promontory, cape, foreland.

Հրուկ *s.* roucou, arnotto (dye).

Հրուկ *s.* fiery nature; ardor, heat.

* Հրուշակ, իր - *s.* helvå, a sweet meat.

Հրուռ *a.* ignited, burning.

Հօս, *ից s.* flock, flock of sheep, of goats, fold; *S.* Յօս; *fig.* the faithful, the universal Church.

Հօսածորով *a.* collecting the scattered flock; -կապուռ *s.* cattle-stealer; * -աղ *s.* shepherd-swain, country-lad, young ploughman; -պետ, այ *s.* pastor, chief of a flock; *fig.* bishop; -պետութիւն *s.* episcopacy; bishopric; -սեր *a.* careful, fond of one's flock; -վանիւն *a.* dispersing, ruining or leaving one's flock a prey to wolves; -րած, այ *s.* shepherd, pastor; -րան *s.* sheepfold, fold.

* Հօտեմ, Հօտոց *S.* Յօտեմ, Յօտոց.

Հօտերէց *S.* Հօտապետ. [moss.

Հօտիսն *s.* bot. lycopodium, club-

Հօրաբարց *S.* Հայրա-; -մոյն *a.* born of a noble, illustrious father, Eupator.

Հօրան, այ *s.* flock or herd of animals; - լինել, to jump, skip or leap for joy, to bound with joy.

Հօրաքեռադուսար *sf.* cousin, daughter of father's sister; -ուորդի *s.* cousin, son of father's sister; -բար *sf.*

aunt, father's sister.

Հօրեղբայր *s.* uncle, father's brother; -բորադուսար *sf.* cousin, daughter of father's brother; -բորորդի *s.* cousin, son of father's brother.

Հօրու, *ի. աւ. s.* step-father.

Հօրուռ, *ի s.* bot. tuberose.

Հօիաւ, *ի s.* wood-pigeon.

Չ

Չ (*tzā*) ձայ *s.* the seventeenth letter of the alphabet, & the twelfth of the consonants; ձ, ձ, eighty; eightieth.

— It has much affinity with the letter ծ, & is confounded sometimes with it; for example: խնծոր, խնծոր; ընձայ, ընծայ; դձուձ, դծուծ, &c.

Չաբասեմ *vn.* to tremble with age, to write in a trembling hand.

Չագ, ուց *s.* the young of any animal; - թռչոց, young of a bird, nestling, brood; young sparrow; - հաւու, chick, small chicken, pullet; - կէն-դանեաց, young one, little one of animals, pup, whelp, cub; *S.* Կորիւն, &c.; -ուիք, the young or little ones, the progeny; բբիւն -ուց, the chirping or twittering of nestlings; -ու or -ի լե-րու *S.* Ճնձկի լերու; - մասն, little finger; -ս հանել (*հաւուց*), to brood, to sit on eggs; (*անասնոց*) to have young, to litter, to bring forth.

* Չագադիր *s.* bird-shaped initial letter; -խան *ad.* together with their young; -խոս *s.* bot. clove; pink, carnation; caryophyllata, avens, bennet; -անոց լինիմ *vn.* to bring up its young.

Չագար, *ի, աւ. s.* funnel, tun-dish.

Չագարան *s.* nest; niche, cell. [pip.

Չագանամ, Չագեմ *vn.* to chirp, to

Չագթռուսեայ *s.* great-great-grand-nephew or niece.

Չագիկ *s.* very young animal or bird.

Չախ, ոյ or ու *a.* left; sinister; left-

handed; *s.* left, left hand or side; *ի* -*մէ*, on or to the left; *գիտել կամ չը*, *գիտել զաջ եւ զ-*, to know or not to know the right hand from the left; *fig.* - good from bad; *S.* Ահեհ, Աջ.

Զախաթեւ *s.* left arm; -*կողմեան* *a.* left, that is on the left; -*կողմն* *s.* left, left side; *ի* -, to the left; *նիջեցես ի* - *քո*, you will sleep on your left side.

Զախանամտ. to be deteriorated.

Զախլիկ *s.* left-handed person.

Զախող, -*ակ* *a.* sinister, sinisterous, untoward, unfortunate, unlucky, bad, sorrowful, sad, unfavourable, contrary; *ի* -*ակս*, in misfortune, adversity or calamity; - *նախանձ*, zeal misunderstood; feigned, affected emulation; -*ակի* *ad.* sinistrously, unfavourably, awkwardly, untowardly, perversely, unluckily, unfortunately; *a.* *S.* *Զախողակ*; - *բարեպաշտութիւն*, mistaken piety; - *պսակաւանդ*, bashfulness, sheepishness; *աւ* - *ամօթոյ*, from mere shamefacedness.

Զախողանք *S.* *Զախողութիւն*.

Զախողիմ, *էցայ տո.* to be unsuccessful, not to attain one's end, to find oneself wofully disappointed, to go to rack & ruin, to endure, undergo or suffer failure, to experience misfortune, to be unfortunate.

Զախողութիւն *s.* adversity, misfortune, disaster, mischance, fall, disgrace, reverse, disappointment; -*թէ* *հանդիպել*, to experience great calamities, to be in distress.

Զախոյ *or* *ու* *a.* left.

Զախորդ, -*ութիւն* *S.* *Զախող*, &c.

Զախորճ *s.* *mus.* an Arm. note (*Ղ*).

Զաձեմ, *էցի* *va.* to collect, to muster, to heap up.

Զաղ, *ու* *s.* derision, mockery, jeering, laughter, laughing-stock; - *աւ* -*նել*, to taunt, to rally, to scoff, jeer or laugh at, to mock, to make game or sport of, to turn into ridicule, to make laughing-stock of; - *լինել*, to make a fool of oneself, to expose oneself to the laughter of every body, to be laughed at, to be the laughing-stock of.

Զաղաղէմ *a.* shame-faced, ashamed, confused; -*ծանակ* *a.* exposed to laughter, turned into derision; dishonourable, infamous, ignominious, opprobrious; - *առնել*, to expose to the laughter of every body, to make

a spectacle of, to expose to ignominy, to defame; -*կոծ առնեմ* *va.* to beat, to box on the ears, to slap the face; to use harshly, to abuse, to insult.

Զաղանք *S.* *Զաղ*, *Զաղանք*; *ի* *ծաղը* *եւ* *ի* -*նս լինել* *S.* *Զաղ լինիմ*.

Զաղեմ, *էցի* *va.* to laugh at, to deride, to ridicule, to mock, to jeer, to make sport of; to put to shame, to affront, to vilify; to lead in triumph; to triumph, to conquer, to be triumphant, to obtain the victory; *Պոմպէոս ձաղեաց էրիցս*, Pompey triumphed thrice. [quiz-

Զաղիչ *s.* scorner, scoffer, derider, *Զաղի*, *ի*, *աւ* *s.* rod, switch, stick, cudgel, whip; *S.* -*անք*; *a.* straight, erect, right; - *հէրք*, *մաղ*, &c., bristled up, set on end; -*անէր*, -*ամաղ* *a.* having the hair erect; -*անք* *s.* flagellation, whipping, scourging, cudgelling, flogging, drubbing, discipline, chastisement.

Զաղիմ, *էցի* *va.* to beat, to whip, to flog, to lash, to scourge, to flagellate, to discipline.

Զաղութի, -*ուան* *s.* derision, mockery, laughter; triumph; *ձաղել* -*ուան*, -*ուան* *յաղթութե* *առնել*, to triumph, to be triumphant, to conquer.

Զայն, *ից* *s.* voice; sound; cry, shout; noise, rumour, clamour; term, word, speech, tongue, language; *mus.* tone, tune; -*ք Պարբիւրի*, the five universals, (term in logic); - *թռչնոց*, warbling of birds; - *ցնծութի*, cry, shout of joy; - *ալաղակի*, cry, clamour; cry of pain, moan, lament, groan; *նուաղումն* -*ի*, loss of voice; *կերկերումն* -*ի*, hoarseness, raucity; *ի* - *բարձր*, aloud; *զօրաւոր*, *մեծալայերուչ*, *ախորժ*, *բայցըր*, *սասակայրոյ*, *սկար*, *դողգոլ*, *թրթռուն*, *անխորժ*, *կերկերեալ* *or* *կերկեր*, *նուաղեալ* -, loud or strong, grave or serious, agreeable, sweet or soft, passionate or pathetic, faint or weak, trembling, thrilling, tremulous or quivering, disagreeable or harsh, hoarse, failing voice; - *թաւ* *or* *բամբ*, *սուր* *or* *զիւ*, base, deep, soprano, shrill sound or voice; - *բաւ* -*նալ*, *արձակել*, *առնել*, *արկանել*, *աւ* -*նուլ*, &c., to cry, to utter, to send forth cries, to cry out, to shout, to clamour; - *ածել*, to cause a voice or cry to be heard; to cry; - *սալ*, to cry

out, to exclaim, to shout; to speak, to apostrophize; to defy, to challenge; *ի - առեալ*, to say, to pronounce aloud, to tell, to recite; *ի մի - պատասխանել*, to answer unambiguously, with one accord; *աղաղակել ի - մեծ*, to cry with a loud voice; to shout, to clamour, to yell; *բարձրացուցանել կամ ցածուցանել զ -*, to elevate, to raise; to lower, to abase the voice; *բարձրացուցանել զ - աղաղակի*, to raise one's voice; - *բարձեալ գոչել*, to cry out, to vociferate; - *զինի եղեալ կոչել զբո*, to call after one; - *սուրեալ խրախուսել*, to exhort aloud; - *սալ միմեանց*, to provoke mutually, to defy; to shout on, to exhort, to animate, to inspirit, to cheer up, to inspire with courage, to excite; - *սալ մարտի*, to declare war, to declare oneself opposed to; - *սալ լքեմ երկնից խիզախել*, to lift up the head against high heaven, to be proud, arrogant, boastful; - *նր գեղաւ*, his voice failed him; *նուալեալ է - ն*, he has a dying voice.

Չայնաբանութիւն *s.* acoustics, phonics; - *բեր* *s.* speaking-trumpet.

Չայնական *a.* vocal; tonic; - *գործիք*; wind instruments; - *կից* *a.* of the same opinion, unanimous, agreeing, of one mind; *mus.* singing with, in chorus; unisonous; in unison; *s. gr.* consonant; - *լինիմ* or - *կցիմ* *vn.* to agree, to be of one mind, unanimous; to play or execute a symphony; *mus.* to be in tune; to sing to, to accompany; - *կրական* *a. gr.* reciprocal; deponent; - *ա. կցութիւն* *s.* agreement, consent, unanimity; concert, harmony, symphony; *mus.* accompanying.

Չայնահաս, *ի* *s.* compass or reach of voice, distance to which the human voice can reach; - *հաւ* *s.* chanticleer.

Չայնամկոմ *s.* sounding-board; - *չափ*, *ի* *s.* sonometer; - *պետ* *s.* first singer; - *սուր*, *այ* *a.* giving or emitting a voice or sound; echoing, sonorous; *s.* crier; awaker, rouser; - *եղջիւր*, acoustic or ear-trumpet; - *լինել*, to cause a voice or sound to be heard; to resound, to re-echo; to cry against, to defy; - *սուր* *a.* exhorting, exciting; *S.* - *սուր*; - *լինել*, to dare, to defy, to challenge, to throw down the glove or gauntlet; to provoke, to instigate; - *ժամանակ*, day fixed for combat or

duel; - *բ* *s.* noise, rumour, crash, resounding, sound, echo.

Չայնարան *s. mus.* gamut, scale.

Չայնարդէլ *S.* - *ամփոփ*.

Չայնարկեմ, *եցի* *vn.* to utter a cry, to cry, to shout, to call out; to speak to, to address; - *կու* *a.* crying, uttering a cry; *s.* crier, weeper, wailer, lamenter; - *գուսան*, *կին*, mourner, mourning woman; - *կութի* *s.* sound, voice, cry; shout, exclamation; complaint, lamentation.

Չայնարձակ *a.* aloud; sonorous.

Չայնաւոր *a.* vocal; *s. gr.* vowel; * - *պատարաք*, high-mass.

Չայնգիւտ *s. mus.* tuning-fork.

Չայնեղ *a.* having a loud or sonorous voice; sweet-voiced; canorous, harmonious.

Չայնեմ, *եցի* *va.* to raise one's voice, to cry out, to exclaim, to vociferate; to call, to invite, to convoke; to pronounce, to utter, to address, to tell, to express; to name; *ի խրախոյս* -, to encourage, to inspirit, to give heart to.

Չայնիկէց *S.* *Չայնահաս*.

Չայնիկ *s.* a low, gentle, sweet voice.

Չայնորդ, *այց* *s.* diapason; *gr.* consonant. [sooty, pitchy.

Չանձախարիթ *s.* soot; *a.* fuliginous, *Չանձամ *a.* ugly, deformed; filthy, dirty, foul, impure.

Չանձիր *a. s. S.* *Չանձրալի*, *Չանձրութիւն*; - *առնել*, to tire, to annoy, to plague, to importune, to tease.

Չանձրալի, *Չանձրանալի* *a.* tiresome, tedious, fastidious, troublesome; disgusting, cloying.

Չանձրանամ, *այցայ* *vn.* to grow tired, to become wearied, annoyed, cloyed, disgusted; *Չանձրացեալ ի կենաց*, weary of life.

Չանձրացկոտ *a.* easily growing tired.

Չանձրացուցանեմ *va.* to tire, to fatigue, to trouble, to importune, to plague; - *զլանելիս*, to tease, to vex.

Չանձրոյթ *s.* tedium; *S.* *Չանձրուի*; *a. S.* *Չանձրանալի*; - *առնել*, *լինել* *S.* *Չանձրացուցանեմ* & *Չանձրանամ*.

Չանձրութիւն *s.* wearisomeness, tediousness, irksomeness, ennui, annoyance; laziness, idleness; - *մեծ պատճառել*, *սալ*, to annoy greatly, to tease or plague excessively.

Չաւ *a.* twisted, crooked; ill made, coarse, rough; - *աղէմ* *a.* grim-faced,

surly, crabbed, horrid; impudent, brazen-faced.

Չար, ի *s.* hair; horse-hair; mane; czar; -**ի** *a.* hairy; -**խոս** *s. bot.* maiden's hair, adiantum; - **վայրի**, fern; -**մալ** *s.* hair-sieve; -**ուհի** *sf.* czarina.

Չաւար, ի *s.* wheat-meal; - **դարի**, pearl barley.

Չգահան *a.* attractive, alluring, engaging; fascinating; tight, well bent.

Չգանուկ *a.* tendinous; sinewy.

Չգանիք *s.* act of stretching or spreading; * braces; drying-place or room; anat. ligament, aponeurosis; tendon, sinew; *geom.* chord of an arc, subtense; - **հրացանի**, trigger. [line; rope, cord.

Չգարան *s.* tenter-horse; clothes-
Չգեմ, ելի *va.* to stretch, to spread, to extend; to throw, to hurl, to fling; to shoot, to dart; to draw; to attract, to entice, to allure, to decoy, to lure; to carry off, to bring, to drag, to drag along; to take or suck in, to suck; to inhale, to aspire, to breathe; to lengthen out, to prolong, to protract; * to leave; - **զօգ**, to respire, to breathe; - **զաղեղն**, to draw a bow; - **լինեա**, to let fly an arrow, to shoot; - **զոււրն**, to brandish; to make a sword-thrust or pass; *S. Սուր*; - **զթի**, to row, to impel by oars; - **զվարմ**, to lay snares, to spread nets; - **զուռծ**, to bear the yoke; - **զառագաստ**, to sail, to unfurl or set the sails; - **զձեռն**, to stretch or hold out one's hand; **յինքն** -, to attract, to allure, to entice; **յինքն** - **զանարգանս օմնչն**, to incur the public contempt or hatred; **յանձն** - **զցասուռնիս ուրուք**, to bring indignation or wrath upon one's head, to draw it upon oneself, to expose oneself to anger of; - **ի կորուսա**, to lead to ruin or destruction; - **զկեանս**, to pass one's life or days; - **զբանս**, to provoke, to rouse, to excite to anger; - **առ զբնակչոյն թիւ բան**, to load with insult or execration, to insult, to revile, to abuse; **ձգեաց անարատ զձաւապարհս իմ**, he made my way smooth; -**իմ** *vn.* to tend towards, to lean, to incline; to linger, to last; to flag, to languish; to get on but slowly; - **ի բանս ուրուք**, to be allured, seduced; - **զհերաց**, to be caught by the hair; - **ջլաց**, to be strained, overstrained; - **ձգեալ տարածանիլ**, to stretch out, to

extend; **ձգեցաւ ընդ ամս տասն**, it lasted ten years; **տարգիստայիք ձգեցան**, the spiders have woven their webs; **ի մի կէտ նուառակի ձգի ամ**, every thing in this world comes to an end; **մի ուրեք հեռի ձգեցիք երթալ**, go no farther; **եւ ձգի վարագոյրն**, & the curtain falls. [tion.

Չգեւա *s.* belch, belching, eructa-

Չգիչ *a.* attractive; overpowering, winning; - **զօրութիւն**, attractive power, attraction.

Չգձգեմ *va.* to pull or haul about; **ձգձգեալ ի դատաստան**, dragged from one tribunal to another.

Չգողական *S. Չգիչ*. [molecular -

Չգողիչ *s.* attraction; - **մասանց**,

Չգուծն *s.* draught, drawing, traction; shooting; attraction; tendency, inclination; attachment; - **չնչյ**, respiration, breathing; - **լմպեղեաց**, draught, gulp; - **վառարանի**, the draught of a chimney.

Չգուռմ, **այի տ.** to belch, to eruct.

Չգտեմ, ելի, -**եղուցանեմ** *va.* to stretch, to extend, to distend, to draw; to tighten, to stiffen.

Չգտիմ, ելայ տ. to stretch, to extend, to spread; to reach, to arrive; to grow longer, to be prolonged, protracted; to drive at, to tend to, to abut in; to stretch oneself, one's limbs; to endeavour, to strive, to try, to seek; - **աջօք զհեա ուրուք**, to follow with the eyes; - **թ ումէք**, to vie, to emulate, to rival, to strive with.

Չգտուծն *s.* tension, extension, tendency; distension, lengthening, erection, expansion; - **ջլաց**, tension of the nerves, convulsion.

Չեզէն, Չեզոյն *pron.* yourself, you yourself; *ad.* personally; **դուք ձեզէն առք զիրաւք**, judge of it yourselves.

Չեղուն, ուանց *s.* ceiling; - **նաւաց**, deck of a ship; - **դահուց**, canopy; - **կառաց**, roof of a coach; - **բերանոյ**, palate; - **դիկոյ**, skull, cranium.

Չեղունահանիք *s.* sky-light.

Չեռագէտ *s.* artisan, artificer, mechanic; artistic production; *a.* skilful, expert; - **գիտութի** *s.* work of hands, manual labour, trade, calling; - **գիր**, **դրաց** *s.* manuscript, hand-writing; bond, obligation, bill, note; signature; - **գործ**, **աց** *a.* made with hands, manual, artificial; manufacturing, me-

chanical; s. manufacture, handiwork; -գործակահ a. of arts & manufactures, artificial, industrial, mechanical; -գործեմ va. to make with the hand, to manufacture, to work; -գործի s. tool, implement; -գործութիւն s. manufacture, handiwork, industry; -գրեմ va. to write with one's own hand, to sign, to subscribe; -գրութի Տ. Չեռաղիր.* Չեռաղայ Տ. Չեռակ.

Չեռակալ Տ. Չերբո-; -հան a. by hand, manual; subject, submissive; own, proper; -հապ, այ s. handcuffs, manacles; -ս արկանել, գնել, to handcuff, to put on handcuffs; -կերտ, այ a. made with the hand, manufactured; s. manufacture; fig. creature; building, town built by oneself; farm; craft, calling; -իւր, the work of his own hands; -կերտեմ, -կերտիկ Տ. -գործեմ, -կերտ; -կոծ առնեմ or -կոծեմ va. to strike with the hand, to beat with the fist; -հիւս a. woven by hand; -հմուս a. skilful in art, expert, practised, versed; -ձիւր s. small present, drink-money; bribe; -մբացի ad. with his hand, manually; -սուն Տ. Չեռան-; -ստեղծ a. created or produced by hand; -որբիչ s. towel; -սունի a. planted with one's own hand; s. tree -; fig. creature, being; pupil; client, dependent; -րուեստ, արի, սահ s. artisan; a. manual.

Չեռբակալ Տ. Չերբ-

Չեռէք s. glove; ագուցանել -էս, to -; ագանել -էս, to put on one's -s; հանել դ-էս va. to un-, to take another's -s off; տնտուն-, to pull or take off one's -s.

Չեռն, ոսն, ոսմբ or ձերբ, ձեռք, ոսց s. hand; fist; arm; fig. strength, might, power, force, main strength; aid, succour, protection; ի - , չ - ad. by, by means of, through the medium or channel of; զձեռամբ, as much as one can, according to one's power; ի ձեռանէ, coadjutor, assistant; պաշտօնեայ ի ձեռանէ, subaltern functionary; առ -, ready at hand, under one's hand, near, at hand; առ - բառարան, portative dictionary; - ի ձեռանէ, - չ - , - ի - , from hand to hand, from one to another, from me to you, from you to him, &c.; որ չ ձեռամբ է, subordinate; հզոր ձեռամբ, with main strength, with a strong arm; - օտար,

a strange hand; յերկողնց ձեռաց արողակ, ambidexter, right-&-left-handed person; - հաւանութե, consent, assent; ձեռս ի կապ, with one's hand tied; with folded arms; fig. idle; ձեռս յեռս կապեալ, with one's hands tied behind; -բ փապարեալք յաշխատութէ, hands hardened by toil; մաս հասմամբըր ձեռամբ, with a deadly hand; - Տեառն, the hand, Spirit or Word of God; ի ձեռնն բաւականի, ի կարի ձեռաց իւրոց, according to one's strength, power or means; ամբարձ դ-իւր ի արկայեանէլ, he formed the project of seizing the chief authority; ձեռօք իւրեանց հայթայթելն զդէսան, they lived by their labour; ի ձեռանէ նր վարէ իշխանութե, he governs under him; ի ձեռս քո է, it is in your power, it depends on you; չէր - նր բաւական, he could not, he had not the means; ահա - իմ չ քեզ, my hand shall be with you; յամ տեղիս ուր միանգամայն հասանէր - իւր, every where he could; եղեւ - Տեառն ի վերայ իմ, the hand of God was on me; - տալ իրերաց, to help or assist each other; - տալ ի, to consent to; - տալ անմեղութե, to support, sustain or uphold innocence; - տալ, to lend a hand to, to stretch out a helping hand, to aid, to succour, to assist, to help; - արկանել, to lay hands on, to seize, to take possession of; - արկանել, - ի գործ արկանել or առնել, to lay one's hand on, to put one's hand to, to set about, to undertake, to take in hand, to begin, to attempt, to try; ի - տալ, to hand over, to deliver over, to give up; ձեռս բառնալ, to lift up the hands; ձեռս ամբառնալ, to raise one's hand against; գնել զանձն ի ձեռնն իւրում, to jeopard, to risk one's life; - անձին հարկանել, to boast, to brag, to vaunt, to plume or pique oneself, to be proud of, to take to oneself the credit of, to avail oneself of, to deem it an honour; ձեռս յանձն հարկանել, to oblige oneself to, (« on my head be it »); ձեռս գնել, to lay hands on, to ordain, to consecrate; to put one's signature to, to sign; - տալ արջկան, to give one's hand, to consent to marry; չ or զձեռամբ լինել, to be in the hands of, under the power, in subjection to; ունել չ ձեռամբ, to have

ready at hand; ընդ ձեռամբ առնել, նուսձել, արկանել ընդ ձեռամբ, to bring under one's power, to subdue, to subjugate; կալ ընդ ձեռամբ ուրուք, to put oneself under the protection of; to submit, to yield; to be submissive; ք ձեռամբ անկանել, գալ ի ձեռս, ի ձեռս անկանել, to fall into the hands of, to be taken or seized, to get caught; ի ձեռս բերել, to obtain, to procure, to entrap, to catch; անկանել ի ձեռս ուրուք, to fall into the power of; - օգնականութի գասնել, to find a helping hand, to be sustained by, favoured with; զձեռանէ առնուլ, ունել, ձգել, to take or lead by the hand; ձեռամբ առնել, to indicate, to point to with the hand; զձեռամբ լինել, to be able, sufficient, capable; զձեռօք ածել, to seize, to grasp; to arrest; ի - առնուլ, to obtain, to acquire; to re-acquire; to undertake, to begin; տարածել զձեռս իւր առ զք, to open one's arms to; չորսորել ի ներքուս ձեռնն ուրուք, to escape from the hands or power of; - մեկ, to meddle, to interfere; to set a hand to, to undertake; - մեկ յոք, to raise the hand against, to lay violent hands on, to ill-treat; to put to death; ի բայ կալ, ապստամբել ի ձեռանէ ուրուք, to rebel, to throw off the yoke, to save or rescue from the hands of; - or ձեռս ի գլուխ ելանել, դառնալ, to be confounded by shame or grief, to be greatly abashed, or cast down; - զձեռամբ փոփոխելով քարէլ զչուանն, to draw a cord, to tighten a rope hand over hand; - արկանել զչանձիւն, to try to rob the treasure; լուսնալ զձեռս ից, to wash one's hands of, to clear oneself from; * - ունել, to be fortunate, to have a lucky hand; ձեռնն կառակ՝ գռեհկայ կասակ, rough play is bear's play, joking with hands are jokes of blackguards; S. Ելանել, Ընդ գրիւմ, Կարկառեմ, Զգեմ, &c., &c.

Չեռնագէտ s. S. Չեռու-; chiromancer, palmister; -գրիծ s. paraph; flourish (in writing); -գրիտականն s. chiromancy, palmistry; -գրիւր, գրայ s. signature; - արկանել, to put one's - or name to, to sign; -գրեմ S. Չեռու-; -գրելի s. candidate for holy orders; -գրեմ, եցի va. to lay hands on the head of; to ordain, to confer the or-

ders of the church; to consecrate; to anoint, to crown; -գրել, -գրոյ a. s. ordaining; he who orders; consecrator; -գրութի s. laying on of hands, ordination; consecration; anointing, coronation; -գննն a. tangible, palpable, material; -լուայ s. drainage water; excrement; -ծու s. juggler, conjurer, wizard; mountebank, tumbler; -ծուկ s. juggling, trickery, trick, sleight of hand, sleight of hand tricks, legerdemain; -կալ S. Չեռու-; -կասոր a. maimed of a hand or of hands; -ակնոց s. spy-glass; opera-glass; -Նքմայ, յոնի S. -գէտ, գիտականն; -ձգուլ թիւն S. Չեռնծ-; -ձիւր լինիմ տ. to stretch out the hand; to make an attempt on, to encroach; -աղայ s. hand-mill; -մած a. ad. with joined or clasped hands; -մերձ լինիմ տ. to touch, to put the hand on; -մեմ or -մուխ լինիմ տ. to put one's hand to, to undertake; to meddle with, to prepare or dispose oneself; - անձամբ յանձն, to lay violent hands on oneself, to commit suicide; -պետ s. chief foreman; fig. creator; -ուութիւն s. gout in the hands; -սուն a. nourished, brought up by hand; s. nursling, pupil, scholar; creature.

Չեռնատ, ի a. one-handed, -armed; -ուր լինիմ տ. to surrender, to give in.

Չեռնարկ, ի s. enterprise, undertaking; subscription, signature; argument, reasoning; -եմ, եցի տ. to put one's hand to, to undertake, to try, to attempt; to lay hands on, to make an attempt, to attack, to encroach; to argue, to reason, to dissert, to descant; -ու, աջ s. contractor, undertaker; disputant, wrangler; -ութի, -ունն s. enterprise; attack, encroachment; argument, reasoning; objection.

Չեռնարձակութի s. aggression, encroachment, usurpation. [ness; work.

Չեռնարուեստ s. artisan; art, business. Չեռնբեկ a. broken-handed, one-handed.

Չեռներէյ a. enterprising, bold, audacious, daring; arrogant, insolent; այր -, a fussy fellow; meddling person; - լինել, to undertake, to venture, to dare, to have the boldness to; to presume, to encroach; to take too much liberty; - առնել, to embolden, to render insolent or presumptuous.

Չեաներիցութիւն *s.* presumption, hardihood, arrogance; boldness, bravery, act of valour.

Չեանընդէլ *a.* manageable, tractable, supple, tamed, familiar, domestic; **-ուի** *s.* docility, suppleness, aptitude.

Չեանիթափ լինիմ *vn.* to draw back one's hands, to withdraw from, to abandon, to forsake entirely; to extend one's empire, to conquer, to dominate; **-յառէ**, to abandon all, to throw the helve after the hatchet; to venture the saddle after loosing the horse.

Չեանկալէմ, եցի *vn.* to lend a helping hand, to help or succour; **-իմ** *vn.* to be helped, succoured, to find aid or assistance; **-լու**, *այ* *a.* lending a hand, assisting, succouring; **-լինել** *S.* **-լէմ**; **-լութիւն** *s.* aid, succour, assistance.

***Չեանկախ** *s.* pot, saucepan.

Չեանհաս *a.* able, capable; **-լինել, գտանիլ**, to be capable, able, clever, endowed with ability; to be within reach of, in the way to; **-ութիւն** *s.* ability, capacity.

Չեանձգութի *s.* stretching or holding out the hand; encroachment, usurpation.

***Չեանոց** *S.* **Չեուք**; **-ազործ**. *այ* *s.* glover; **-ալաճառ** *s.* glove-seller.

Չեանունայն *a.* empty-handed.

Չեանուբար *s.* maniple.

Չեանպահ լինիմ *vn.* not to touch, to take care, to avoid; **-պատրաստ** *ad.* immediately, forthwith, instantly.

Չեանտու *a.* lending a hand, helping, succouring, aiding, assisting; contributing, favourable; **-լինել**, to cooperate, to lend a help, to succour, to aid, to assist, to relieve, to contribute, to second, to favour; **-ութի** *s.* succour, aid, assistance; [operation]; means.

Չեանօզիկ *s.* muff. [one after another.

Չեա, ոյ, ով *s.* tail; **-առ** --, **-տո** --,

Չեք, ոց, մէ *a. poss.* your; **ոչ ինչքեմ ինչ** *q-*, I do not require anything of yours; **-ն** *pron.* yours.

Չեբբազատ *a.* emancipate, set free; major, of age; **-առնել**, to set free, to emancipate; **-իմ** *vn.* to be emancipated, set free; to be of age, to do without help; **-ութիւն** *s.* emancipation; majority.

Չեբբակալ *a.* *s.* taken, arrested, prisoner, captive; **-առնել, ըմբռնել** or

-եմ, եցի *va.* to take, to seize, to arrest, to make prisoner, to take into custody, to apprehend.

Չեբբաձգուի *s.* tossing or throwing from hand to hand, or from one to another.

[*աւամբացի.*

Չեբբասուն, **-ացի** *S.* **Չեանա**-, **Չեբբոյն** *a.* your.

Չեւ, պ, ով *s.* form, shape, figure; formula, form; mould, model; plan, design; dress, costume, apparel, garb; attitude, deportment, bearing, carriage; countenance, look, demeanour; *geom.* figure; **ի** - **ժառանգաւորի**, in the garb of a clergyman, in clerical attire; **ի** - **ստոկական**, in private clothes; **պարզ** or **անպաճալճ, արժուական** *ունել* --, to have simple, noble, gentlemanly or ladylike manners; **-տալ**, to give a shape to; **առնուլ զ-կրօնաւորական**, to become a monk; **զայս** - **օրինակի**, in this way, thus, so; **գրեալ** - **բանից օրինակ զայս**, he wrote a letter thus conceived, or in these terms; **ի** - **առակայ**, allegorically.

Չեւական *a.* for form's sake; **-կերպեմ, եցի** *va.* to form, to figure, to fashion; **-կերպութի** *s.* configuration, conformation; **-կերպական** *a.* plastic; **-կերպութի** *s.* - or plastic, modelling, moulding.

Չեւանմաճ *S.* **Կերպարանիմ.**

Չեւանշան *a.* painted, represented.

Չեւացութիւն, **-ունի**, **-ուցանեմ** *S.*

Կերպարանութիւն, **-նեմ.**

Չեւափոխ լինիմ *vn.* to be transformed

Չեւեմ, եցի *va.* to form, to figure, to fashion; to model, to cut out, to shape; to cross, to get over or across.

Չեւիչ *s.* scissors.

***Չեւոց, այ** *s.* square, carpenter's -.

Չեթ, ձիթոյ, ով *s.* olive-oil; oil; olive; **կթել** --, to gather olives.

Չի, ոց *s.* horse; **մասականալու, որձի** --, stallion, stone--;

մալեպլ, որձաս --, a gelding; **մատակ** --, mare; **ուաղմալ** --, war--;

չարց --, charger; **որոց** --, hunter; **ասպարիզական** --, race--;

լծաբարձ, **կառածիգ** --, draught-, carriage or coach--;

սզատ --, blood--;

չէծելութէ --, riding-, saddle--;

պալարակապ --, prancer; **բեանաբարձ** --, led, pack--;

սոյլաձիգ --, cart--;

-չէծալնելի կամ կառաց, a - fit to ride or drive; **-մեքենական**, --power; **մատալ** --, **փոքրիկ (բուջ)**, nag, pony;

բուռակ ձիոյ, colt, foal, filly; ահիպա-
րանոց, աշխոյժ, խրոխոյ, եռանդուն,
աներկիւղ, ուժեղ, հըռ, հնազանդ,
փափկերան - , fiery or superb, high-
mettled, prancing or frisky, spirited,
bold, mettlesome, tractable, well-bit-
ted or -broken, easy upon the hand
-; խտտերակ, սխտաւոր, անհըռ, կա-
տաղի or խենդ, կիցընկէց, խրչան - ,
hard-mouthed, vicious, untractable,
furious or moon-eyed, restive or kick-
er, skittish horse; անպտան - , jade;
դեղձան, գորջ or մոդըրիկ, պիտակ,
ճանձկէն or ճանձաձերմակ, ճարտուկ,
աշխէտ, ճարտուկ-ճանձկէն, շիկակար-
միր or շուսատ - , yellow-dun, grey,
dappled, flea-bitten, piebald, chest-
nut or sorrel, roan, light-bay -; միս
ձիոյ, -flesh; գաւակ ձիոյ, rump,
croup, hind-quarter; բաշ ձիոյ, -hair;
խար, կեր ձիոյ, forage, provender,
-meat; ջրարբ ձիոց, --pond; աղբ ձիոյ,
-dung; պայա ձիոյ, -shoe; քերոց
ձիոց, curry-comb; ողնուար ձիոյ,
crupper; տապաձիկ ձիոյ, -blanket or
-cloth; վարաւանդ, կազմածք ձիոյ,
horse-trappings; ընթացք ձիոյ,
the paces of a -; ճար ձիոյ, caracol,
wheeling about; զբօսանք ձիոյ, a ride
(on horseback); գարմանէլ զ - , to
groom, to curry, to comb a -; պայ-
տէլ զ - , to shoe a -; վարժէլ զ - ,
to break in a -; սանձէլ զ - , to master a
-; ի - ելանէլ, վերելակէլ, աշտանակէլ,
- ի ներք տանէլ, առնուլ, &c., to ride,
to get or mount on horseback, to take
horse; երթալ ի - , to ride, to go on
horseback; գոնալ, գբօնուլ ձիով, to
take a ride, to go on a party of ride,
to go out for a ride; ճարտ առնուլ ձիոյ,
to caracole, to move in caracols, to
wheel about; արձակերասան զ - ն առ-
նէլ, to give a - the bridle, to gallop,
to run full speed; խոպալ եւ ընդվզէլ
ձիոյ, to prance, to rear; կտտալէլ
ձիոյ, to run away, to take the bit
between the teeth; իջանէլ, թափէլ
զինքն ի ձիոյ, to dismount, to alight,
to get down; շրջածէլ երախաձգութեամբ
զ - , to lead a - hither & thither, to &
fro; լծեալ ի չորից ձիոց, drawn by
four horses; - ն զուլամբ չորգաւ, թա-
ւալեցաւ or նտաւ լ չորգաւ, his - fell
under him, fell heels upwards; խինթէ,
վրնթէ - ն, the - neighs; որ ձրի էաւ
զ - ն ոչ սպասէ սանձին, you must not

look a gift - in the teeth; S. լծեմ,
կտրբ, շէծանիմ, &c.
Ձիարբոյժ s. veterinary surgeon,
horse-doctor; -բոյժ s. horse-breeder;
-բուժուլթիւն s. hippiatrice, horse or
cattle surgery; -գետի, տւոյ s. hippo-
potamus, river-horse; -ագի s. bot.
horse-tail; shave-grass; -գրուի a.
horse-headed; -գող s. horse-stealer;
-գէն S. Ասոր -; -թափ S. Ձիարշաւ;
-լախուր s. bot. hipposelinum, bastard
stone-parsley; -խալաց ad. a. caracol-
ing, wheeling about; * s. horse-danc-
er; -կան a. of or belonging to horses;
s. horseman, rider; zool. sand-piper;
-կերպ a. horse-shaped; -կորեակ s.
bot. panic-grass, panicle; -հալած առ-
նեմ va. to pursue or hunt on horse-
back; -մարտ, -տուրթի s. combat on
horseback, cavalry fight; -մարտիկ a.
fighting on horseback.
Ձիան s. pl. horses; -գամ a. whose
issue is like the issue of horses, exces-
sively luxurious. [boy; ostler.
*Ձիապան, այ s. horse-boy, stable-
Ձիասէր a. loving horses, fond of
horses, of riding; -սպանութի s. horse
sacrifice or immolation; -տան, ի s.
stable, stud; - , -ի, -տասց, ի s. horse-
fly, gad-fly, wasp; -վաճառ s. horse-
dealer, --courser, --jockey; -վար, այ
s. postillion, post-boy; horseman, rid-
er; - արշաւեմ or -վարեմ vn. to man-
age, to govern or mount a horse; ար-
շաւասոր - , to gallop, - full speed;
-վարակրանն s. horsemanship, equita-
tion; -վարժ s. horse-breaker; horse-
man, rider; -վարժոց s. riding-school;
-վարիկ s. jockey; -վարութի s. equita-
tion; -վարուն a. fit or well adapted
for riding (road or place); -տած S.
-բոյժ; * -տուրակ s. nose-bag: wallet,
saddle-bags, valise. [a horse.
Ձիարկեմ, եցի vn. to ride, to mount
Ձիարձակ ընիմ, արշաւեմ vn. to give
a horse the reins, to slacken the reins
of a horse, to run full speed, to gal-
lop, to ride or go at a gallop.
Ձիարձակարան s. hippodrome, cir-
cus; course, race-ground.
Ձիարշաւ S. Ձիընթացք; - առնէլ,
խալալ S. Ձիարձակ; -անք s. hippo-
drome; races, horse-races.
Ձիացուլ s. hippocentaur, centaur.
Ձիաւոր S. շէծեալ; -իմ S. Ձիար-
կեմ; -ուրթիւն s. equitation.

Չիք *s.* shooting, act of shooting; texture; *a.* stretched, well tight; extended, vast; long, prolix; *ad.* long, a long while or time; *ի* - արկանեւ, to prolong, to protract, to lengthen; to flag, to droop; - դնել, to bend the bow; - արշաւեւ or դէտ մտանեւ, to run or pursue far; *ամիսս* -ս, for months together.

Չիլնթաց *a.* riding; *s.* stadium; -ք *s.* horse-races, races; course; -ք or -արան *s.* hippodrome; -իկ *a.* riding; -ք *S.* Չիլնթացք.

Չիլնթադոն *a.* olive-coloured; -դործ, *այ* *s.* oil-presser; -դործութի *s.* manufacture of olive-oil; -ից *a.* full of olive-oil; -կուծք *s.* olive-harvest or crop; -հան *a.* pressing olives; -ք *s.* olive-press; oil-mill; -ման *s.* cruet-stand; -պտուղ *s.* olive; -տան, *ի*, -նեայք, *էայց* *s.* olive-yard, grove, plantation of olive-trees. [with oil.

Չիլեմ, **էջի** *va.* to oil, to anoint
Չիլեհի *s.* olive-tree, olive; -վայրեհի, wild -; **Ճաղիկք** -նայ, olive-blossom; **լեան** -նեայ, Mount of ***Չիլեթ** *s.* snow-blindness. [olives.

Չիոան, **տունք** *a.* horse-footed.
Չիութիւն *s.* nature of a horse.

Չիր, **ձրից** *s.* gift, grace, present, boon; faculty, talent; privilege, advantage; **մի ի** -ս ինչ էւ ի շնորհս խօսեւ, not to adulate or flatter; -պերճախտութի, the gift of eloquence; -եմ *va.* to give, to make a gift or present.

Չիւթ, **ոյ**, **ով** *s.* pitch, tar; - ծամելի, mastic; -ալից, -աւոր *a.* pitchy, sticky; -աքոր *s.* pitch-ore, pitch-blende, protoxide of uranium; -եմ, **էջի** *va.* to pitch.

Չիւն, **ձեան** *s.* SNOW; **հաս ձեան**, -flake; **մանր**, **խոշոր** -, fine -; large flakes; **հալեալ** -, thawed -; **կոյտ ձեան**, -drift; **հիւս ձեան**, -slip; **մոյկ ձեան**, -shoe; **սպիտակ իբրեւ զ** -, as white as -, snowy white; - **գայ**, **իջա** նէ, it snows; - **ն** դիզանի, the - gathers; - **բազում էին**, it had snowed very hard, there had been a heavy fall of -; **ձեան դնտակս արձակեւ**, **ձգեւ**, to snow-ball.

Չիւնաբեր *a.* bearing snow; *s.* great abundance of snow; snow storm; *fig.* calamity, evils, pain, grief; -գոյն *a.* snow-coloured, as white as snow,

snowy; -**թալ** *a.* covered with snow, snow-clad; -**ոյր** *S.* -գոյն; -**լիր**, -**լից** *a.* full of snow, snowy; -**խաղալ** *a.* laden with snow; -**խառն** *a.* mixed with snow; -**ծաղիկ** *s.* snow-ball-tree; -**ճէճ** *a.* snow-beaten; - **լինեւ** *vn.* to snow-ball; -**կան** *a.* of snow, snowy; *s.* ice-house guardian; -**կերպիկ** *a.* snow-like; -**կիր** *a.* carrying snow; -**հեղձ լինիմ** *vn.* to be smothered in snow; -**հոր** *s.* ice-house or pit; -**նամ**, **ացայ** *vn.* to snow; to become like snow, to shine like snow; -**նման** *a.* snow-like; -**պատ** *a.* surrounded, covered with snow; - or -**պսակ կատարք**, snow-capt, -capped, -crowned summits; -**ըւոր** *a.* pure as snow; *s.* snow-water; -**տոյլ** *a.* buried in snow; -**ցուցաւ նեմ** *va.* to cause to fall like snow; -**փայլ** *a.* shining, very white, candid
Չիւնքեկ *s.* bot. snow-drop. [as snow.
Չիւնեւ *vn.* to snow; -**նէ**, it snows; -**նեայ**, it has snowed.

Չիւնեղէն *a.* snowy; cold. [up.
Չլեմ, **էջի** *va.* to grub up, to break
Չկնաբան *s.* ichthyologist; -**ական** *a.* -logical; -**ուլիւն** *s.* -logy.

Չկնաբուծութիւն *s.* pisciculture.
Չկնականթ *s.* mussel, muscle, limpet; -**կեր** *s.* ichthyophagist, fish-eater; *a.* feeding on fish; -**կերպ** *a.* fish-like; fish-shaped; -**հան**, &c. *S.* **Չկնորս**; -**ձու** *s.* botargo; -**մորթ** *s.* fish-skin; -**վա** -**ճառ** *s.* fishmonger; -**տեանք**, -**տե** -**սանք** *s.* fish-pond, -pool, -reservoir; -**րան** *s.* fish-market; fishery; -**էտ** *a.* abounding in fish; -**բալ** *s.* albatross.

Չկնիկ *s.* small fish, fry; young fish.
Չկնկիթ *s.* spawn; caviar.

Չկնկուլ *s.* king-fisher, halcyon.

Չկնորս, **այ** *s.* fisher, fisherman; **նա** -**լակ**, **կարթ**, **երեքարձէն** -ի, fisher-boat, smack; -hook; harpoon, fish-spear; **բալտք** -**այ**, fisher-town; -**ա** -**բար** *a.* like a fisherman; -**ական** *a.* belonging to a fisherman, piscatory, fishing; -**ուլի** *s.* fishing, fishery; fisher's

Չկնուղեկ *s.* spermaceti. [calling.
Չկտեմ, **Չմեռային**, &c. *S.* **Չգտեմ**, **Չմերային**, &c.

Չմեռն, **ձմերան**, **բունք**, **բանց** *s.* winter; storm, tempest, hurricane; *fig.* affliction, trouble, grief; **խիստ**, **դժբն** դակ, **սխուր**, **ցուրտ**, **չոր**, **անձրեւային**, **խոնաւ**, **մեղմ** -, very severe or hard, bitter, gloomy, cold, dry, rainy, damp,

very mild winter; պտուղք ձմերան, winter-fruits; պաշար ձմերան, provisions for winter; հանդերձ ձմերան, winter-clothing; ի ձմերան, in winter; during the snowy or winter season; ի մէջ ձմերան, ի խոր ձմերան, in mid-winter, in the depth of, or in the inclemency rigour of winter; անցեալ կամ այս - , last or this winter; անցուցնել զ- ի բապաքի. ի գեղջ. to spend the winter in town, in the country; - առնուել անկող, to winter, to suffer from the winter; շնչեցին ձմերունք, the wintry winds blew; գբազում ձմերանց հալէցին զառանձաններս, they have passed many hard winters.

Ձմենաբոյս *a.* vegetated, blossomed during winter; - բեր *a.* winter-
 Ձմենակ *s.* chilblain. [bringing.
 Ձմենահանդիսաք *s.* winter quarters.
 Ձմենահար *a.* winter-beaten; - լիւնէլ *vn.* to be damaged or injured by the winter.

Ձմենամուտ *s.* beginning of winter.
 Ձմենայլին *S.* Ձմերային.
 Ձմենանամ, ացայ *vn.* to become winter, to grow cold, to be as cold as in winter; to be exposed to the rigors of winter; to inure oneself to cold; *fig.* to be a prey to adversity, to be exposed to life's tempests; *S.* Ձմերեմ.
 Ձմենասուն *a.* nourished in or during the winter.

Ձմենասունիկ *s.* evergreen.
 Ձմերական, յին *a.* wintry, hibernal, winterly; յին ձիգ գլէրքք, the long winter evenings.

Ձմերային, -այնի, -անի *s.* winter, the winter season; *fig.* storm, tempest, hurricane; in winter, during the winter.
 Ձմերանոց *s.* barracks. [ter.
 Ձմերատուն *s.* winter residence; winter apartment.

Ձմերեմ, եցի *vn.* to winter, to pass or spend the winter; to be in winter quarters; to lodge in barracks; - լ նսուուց, to pass the winter in harbour.

Ձմերնական, յին *S.* Ձմերական.
 Ձմերոց, այ *s.* house or place serving to winter in; winter quarters, barracks.

Ձմերուկ, բկի *s.* water-melon.
 Ձնիկ *s.* monk's hair-cloth.

*Ձնձում *s.* unbroken kernel of the
 Ձրիմ *vn.* to err, to stray. [walnut.
 Զող, ոյ, ուլ *s.* bar, perch, pole, rod,

vine-prop; perch (measure); *a.* straight.
 Զորբարձ *a.* propped, supported; *s.* arbour, vine-arbour, bower, trellis-work; - յօրինէլ, զարդարէլ, to prop or support a vine, to adorn with arbours or bowers, to enclose with trellis-work, to embower.

Զողակ, ի *s.* small perch or bar; - հրացանի, ramrod.

Զողաչափ *s.* perch (measure); - ուլ *s.* land-surveying, mensuration.

Զողիք *s.* railings, posts & rails, palisades, palisade.

Զոյլ, ձուլոյ *a.* smelted, cast, founded; massive, heavy; pure, fine; *s.* font, cast; mass, ingot, wedge; weight, heaviness. [a torrent.

Զոր, ոց *s.* valley, vale, dale; bed of
 Զորբարձին *a.* traversing a valley (river); - գաւառ *s.* province full of valleys; - գիւղ *s.* village in a valley; - գալչակ *s.* small plain among valleys; - լիբ *a.* inundating or overflowing valleys; - խիւ *a.* abounding in or full of valleys. [dingle, glen.

Զորակ, այ *s.* little valley, dale,
 Զորածէւ *a.* valley-shaped.

Զորամէջ *s.* bottom of a valley; - մուսլինիմ *vn.* to enter the valleys.

Զորձ, ոյ, ուլ *s.* coat, dress, cloak.
 Զորձաբեր *a.* clothes-producing, furnishing the material for cloth, lanigerous; - հերձ *a.* rending one's garments; - պառ *a.* clothed, covered with clothes; - սարած *a.* hanging up or out clothes. [shabby coat.

Զորձիկ *s.* mean vest, bit of cloth;
 Զորձիմ, եցայ *vn.* to be fit for making clothes. [shoes.

Զորձմոյկ *s.* clothing & boots or
 Զու, ոց *s.* egg; - լողակայ, eggs, spawn, roe; - ի միջուկ, գեղնուց - ոյ, yolk of an egg; սպիտակուց - ոյ, white of an egg; - բոյնկալ, nest-; - վաղահաս, rath -; - հնացեալ, stale -; - անծնունդ, վուու, addled, rotten -; խեռեպ - ոյ, - shell; միզն - ոյ, the membrane of an -; * - կարմիր, Easter -s; լժերխորով - , boiled -s; պինդ - , hard -; - ի տապակի, poached -s; fried -s; - ածէլ, արկանիւլ, ծրգէլ, to lay eggs; ի - ս նստէլ, տածէլ զ-ս, to hatch, to sit on, to brood on.

Զուաբեր *s.* laying-hen; - գէղ *s.* omlet; - լից *a.* hard-roed, with spawn; - ծին *a.* oviparous; - ծու, այ *s.* egg-

layer, layer; -ծուծի s. laying eggs; -կերպ *a.* oval, ovoid; -ձեւ *a.* oval, egg-shaped; -անկ *a.* without testicles, gelded; -նոց *S.* -բան; -անչք *s.* anal. oviduct, ovary duct; -վաճառ *s.* egg-seller; -բան *s.* ovary, ovarium; -արդ *a.* oval; *s.* omelet.

Չուած, ոյ *s.* font, cast; -ոյկ *a.* cast, smelted, founded; *s.* cast, image, &c.

Չուլահան *a.* fusible; -ուծիւն *s.* fusibility. [smelting-house; ingot-mould.

Չուլարան *s.* crucible; foundry; Չուլեմ, էջի *va.* to cast, to smelt, to found; to freeze, to harden by cold; to solidify; -էսչեն զսուսերս իւրբանց ի խոխո, they shall turn their swords into ploughshares.

Չուլեկ *a.* fusible.

Չուլիչ, -լոյ *s.* founder.

Չուլումն *s.* casting.

Չուկն, ձկանց *s.* fish; *ast.* Pisces; կապոյտ - , silurus, sheat-; կարմիր - , gold -; - ծովու, salt-water -; ձկան ականջ, մահարար *S.* Ձկնականջ. Խուրե դաս; ծովու ձկան արիւն *S.* Կոնքեղ; սակաւի, ոտկնձ, տապակ, փամփուշտ, լեւի, մործն ձկան, --basket, --glue or isinglass, --kettle, --maw, --scale, --skin; - որսալ, to -, to go a fishing; - խորովել, to grill, to broil -; - տապակել, to fry -; *S.* Ձկնա... , &c.

Չունձ, ձնձոյ *s.* rag, tatter, old cloth; sack-, hair-cloth; - թաւարծի, coarse hairy cloth. [ly.

Չրավաստակ *a.* working gratuitous- Չրեմ, էջի *va.* to give gratis, to make a present of.

Չրի, ձրոյ *s.* gratuitousness; *a.* gratuitous, voluntary; *ad.* for nothing, gratis, free of cost, scot free, gratuitously; -ք *s.* gifts, presents.

Չրիւբար *S.* Չրի *ad.* -կան *S.* Չրի *a.*; -վարժ *s.* foundation scholar; -տուր *a.* given gratis, gratuitous.

Չրիւծիւն *s.* gratuity.

Չրձեմ, էջի *va.* to snatch away, to pluck off; to tear in pieces, to rend, to devour.

Չրձիւ *a.* rapacious, lacerating.

Չոն, ից *s.* present, gift; *S.* -ի, -ումն.

Չոտրան *s.* offering place, altar.

Չոնեմ, էջի *va.* to give, to present, to offer, to dedicate, to devote, to consecrate; to sacrifice; to initiate.

Չոնի, նեաց *s.* offering, gift; mystery, mysticism; sacrifice; votaries of

Venus, persons dedicated to obscene rites; -ս առնել, to offer.

Չոնիչ *a.* offering; consecrating.

Չոնումն *s.* offering, gift; dedication, sacrifice.

Ղ

Ղ (*ghād*) զատ *s.* the eighteenth letter of the alphabet, & the thirteenth of the consonants; Ղ, Ղ, ninety; ninetyeth.

— It has much affinity with the letters խ & Լ, & is sometimes confounded with them; for example: մթեղ, մթելի; բաղդ, բախա; ղեղևի, լեղևի; ղուլակ, լողակ; ղուլիլ, լուլիլ.

— In foreign words with a comma placed above, thus Ղ, it is always pronounced Լ.

Ղախել, կել *s.* intrenchment; encampment; camp; army; - ածել, գործել, to intrench, to throw up intrenchments, to pitch a camp.

Ղամբար, աջ *s.* lamp; torch, flambeau; -անշող, -ափայլ *a.* flaming, shining, brilliant, resplendent, fulgid, glittering; -եմ, էջի *va.* to illuminate or adorn with festal lamps; to kindle, to inflame.

Ղամկայեալ *a.* embroidered, laced.

Ղանդանուն *s.* laudanum.

Ղանոն *s. Gr. w. mus.* organ.

Ղաշիկ *S.* Ղակիշ.

Ղարիկոն, աջ *s. Gr. w. bot.* agaric.

Ղեակ, Ղեկ, ղեկաց *s.* rudder, helm, tiller; oar, scull.

Ղեկավար, աջ *s.* steersman, helmsman; ից. director, governor, chief; -եմ *va.* to be steersman, to hold the helm, to steer a vessel; ից. to govern, to direct, to manage; -ուծի *s.* steering a vessel; ից. government, direction, management.

Ղեղևի *S.* Լեղևի.

Ղէնջակ, այ, ջէակ, էկայ s. apron; jack- or roller-towel; towel, napkin.
 Ղէր s. bot. S. Կոնձէղ.
 Ղէրձ, էջ s. package.
 Ղէւտական a. levitical; s. Leviticus.
 Ղէւտացի s. levite.
 Ղէւտիկոն s. Gr. w. Leviticus.
 Ղոլակ or Ղուլակ, Ղոյլ, Ղորկ, &c.
 S. Լողակ, Լոյլ, Որորկ, &c.
 Ղոլոն s. an Indian bird.
 Ղուլակեմ va. to hide; vn. to hide or conceal oneself.
 Ղուլան, է s. cylinder; roller.
 Ղուլեմ, էջայ vn. to swim; to hide.
 Ղուրան, է s. the Koran.
 Ղողակ, այ s. swimmer; aquatic animal, fish; a. hidden.
 Ղողանջ, -անք S. -լւն; -եմ, էջի vn. to toll, to ring, to sound; to bark, to yelp, to howl, to bay, to growl; fig. to cry out, to snarl; -լւն, -ուն s. ringing, tinkle, tinkling; noise, sound, clang.
 Ղողեմ, էջի vna. to hide; va. to smooth or level with a roller; -էջուլանեմ va. to hide, to conceal.
 Ղողեմ, էջայ vn. to hide, to conceal oneself; to lurk, to crouch, to squat; to creep into; to swim.
 Ղողեմ vn. to hide oneself.
 Ղուլու a. hiding oneself.

Ճ

Ճ (jē) չէ s. the nineteenth letter of the alphabet, & the fourteenth of the consonants; չ, չ. hundred; hundredth.
 — It has much affinity with the letters ծ & ջ, & is sometimes confounded with them; for example: չիլ, ծիլ; չկոթ, ծկոթ; ճանաչեմ, ծանեայ: բճիճ, բջիջ; գէճ, գէջ; կիճճ, կինջ.
 Ճագար, այ s. rabbit, coney; էգ,

մատակ -, doe-r.; աբու -, buck r.; ձագ -ի, young r.; որջ, դագարք -ի, r.-burrow, --hutch; կողկանձէլ -ի, to squeak; զողէլ -ի, to squat, to lie squat or cowering.
 Ճախանոց s. trave, horse's clog.
 Ճախարակ, այ s. turner's wheel or lathe; small wheel, pulley; mar. block.
 Ճախարակագործ, այ s. turner; pulley-maker; a. turned, made or fashioned in a turning lathe; -ձէլ a. pulley-shaped, round, rounded, circular; -ւոր a. furnished with pulleys; S. -գործ a.
 Ճախարակեայ a. turned, formed or fashioned on a turner's wheel, in a lathe; fig. very well turned or made, well-finished, well formed.
 Ճախարակեմ, էջի va. to turn, to fashion in a turning lathe; fig. to turn elegantly, to round, to polish, to ornament, to embellish, to beautify.
 Ճակխճ, Ճակխ S. Ճահիճ. [gy, miry.
 Ճակխստու a. marshy, fenny, bog.
 Ճախր s. flight, soaring; turn; tumble; wheeling about; caper, somerset; - աճուլ, to take wing or flight, to fly away, to fly up, to soar on high; to caper, to cut capers, to turn a somerset, to turn heels over head; S. Ջի.
 Ճախրանք S. Ճախր. [swiftly.
 Ճախրառայ a. flying or running
 Ճախրեմ, -րեմ S. Ճախր աճուլմ; բարձրագլուխ -, to carry one's head high; to prevail over, to be victorious.
 Ճակ a. humid, damp, moist; female; s. mare.
 Ճակաճան, այ a. lecherous, libidinous, lascivious, wanton, lewd; -ուի s. lecherousness, lasciviousness; whoredom; fornication.
 Ճակատ, ույ s. forehead; - շինուածոց, face, front, frontispiece, elevation; - գրոց, frontispiece, title-page; էռանկիւնի -, fronton, pediment; - զորու, բանակի, army drawn up in order of battle, troops in battle-array; rank, file; order; - առ -, face to face, vis-à-vis, front to front; - լայն, ցցուեալ, ճալատ, խորշոմեալ, սպառնալից, large, protruding, bold, wrinkled, threatening -; զ-հարկանէլ, to strike one's -; յորինէլ, յարդարէլ, կազմէլ, վառէլ զ-ն, to draw up in line of battle, to put in battle array, to offer battle, to face; - սալ, է - մը

սանեւ, -ս զնեւ, to attack the enemy in front, to fight, to combat; *էլանեւ* *ի -*, to engage in conflict, to attack, to assault; *անկանեւ ի -ու*, to be left dead on the spot; *ի - էհան ըզէմ նց*, he opposed them with...; *յառաջնում սնդ. -ու*, in the first action or combat; - *նր նսեմանայ*, his countenance becomes gloomy.

Ճակատագիր, գրաց *s.* destiny, predestination, fate, fatality; doom, star, fortune; *գանն, վէհ -*, fatal, high destiny; - *գրական* *a.* fatal; *s.* fatalist, predestinarian; - *գրեմ* *va.* to predestine, to destine, to doom, to fate; *յանմահութի -գրեալ*, born or destined to immortality; - *գրութի* *s.* fatalism.

Ճակատամարտ *s.* troops in battle array, army drawn up in order of battle; general engagement, pitched battle, war; *a.* fighting, belligerent; warlike; *օր -ի*, day of battle; - *տալ*, to wage, to make war, to fight; - *իկ* *a.* belligerent; - *իմ, էցայ տ.* to fight a pitched battle, to attack each other in front, to meet face to face, to encounter; - *մուշ* *a.* rushing on the enemy.

Ճակատայարդար, *աց* *s.* one who marshals troops in order of battle; adjutant general, general. [-ground.

Ճակատասեղ, - *ի* *s.* battle-field, *ճակատեմ, էցի*, - *էցուցանեմ* *va.* to put or arrange an army in order of battle, to draw up, to marshal, to array.

Ճակատիմ, էցայ տ. to be drawn up in battle array, to be marshalled for fight; to front the enemy; to join battle.

Ճակգարան *s.* child's rattle; castanets. [*լուկ*.

Ճակնդեղ *s.* beet, beet-root; *S. Բա*.

Ճահ *a.* fit, proper, decorous, suitable; becoming, seemly, decent, befitting, convenient; *s.* fitness; *ի - ad.* properly, fitty, suitably, opportunely, conveniently, to the purpose; *ի - է* *v. imp.* it is fit, expedient, suitable, becoming; *ի - ինեւ, գալ, սլատահեւ*, to suit, to be proper & suitable, to become, to be beseeming or seemly, right, proper, advisable; *ի - առնուլ*, to avail oneself of, to profit by; to improve, to turn to account, to the best account; *չիցէ ի -*, is it not suitable? *ի - թուէր նմա*, *ի - համարէր*, he thought fit to; *սուսեւ ի - գայ*, it

would be better, it would be more suitable, expedient, convenient; *ու ի - թուեցաւ*, it did not seem fitting or becoming; *ու ի - սլատահեմ ակնկալութի նր էլք գործոյն*, his success did not answer his expectations, he was disappointed in his hopes.

Ճահաւոր *S. Ճահ* *a.*; - *եմ* *S. Ճահեմ*; - *գգոյն*, to match colours; - *ու թիւն* *s.* fitness, suitability; decency, de-

Ճահեղի *a.* suitable. [*corum.* *Ճահեմ, էցի*, - *էցուցանեմ* *va.* to make convenient, to adapt, to fit, to suit, to accommodate.

Ճահիչ, հչի *s.* marsh, morass, swamp, fen, bog, slough, quagmire.

Ճահիմ *S. ի Ճահ լինեւ*. *Ճահոյ* *S. Ճահ* *a.*; - *ակի*, - *ապէս* *S. ի Ճահ* *ad.*; - *ասաց* *a.* saying or said opportunely or suitably; - *ու թի* *s.* fit-
Ճահուկ *s.* troop, pack. [*ness.*

* *Ճաղ* *S. Գաղաղ*.
Ճաղաղ *s.* thicket, bushy place, wood.

Ճաղատ, &c. *S. Կնտակ*. [*twine.*

Ճաղաթիմ, էցայ տ. to twist, to *Ճահնչ, ից, այ* *s.* ray; light, glare, brilliancy, splendour; - *Սրբութեան*, monstenance, re-

Ճահնչագեղ, -զարդ, -ւէտ, -ւոր *a.* radiant, brilliant, shining, refulgent, dazzling, beaming, glittering, sparkling, gleaming, resplendent, glistening, bright.

Ճահնչանաւուխ, - *չաւուխ* *a.* gay with many colours, with gold & silver embroidery; *s.* embroidery.

Ճահնչեմ, էցի տ. to glitter, to sparkle, to shine, to gleam, to glisten.

Ճամբարակ, այ *s.* quack, mountebank, charlatan; boaster, braggart, vaunter; bully, roisterer, blusterer; *a.* bombastic, puffed up, haughty; - *եմ, էցի տ.* to brag, to boast, to swagger, to bluster; - *ու թի* *s.* quackery, charlatanism; bombast, fustian, turgidity, boasting, bragging.

Ճամբար, այ *s.* camp, encampment; - *սպառ* *a.* beleaguered, besieged.

Ճամբուկ *s.* game-bag of horse-hair.

Ճամկաւոր *a.* embellished, decorated, adorned; embroidered; - *եմ, էցի* *va.* to adorn, to decorate, to deck, to embellish; to embroider, to work.

Ճամուկ, մկաց *s.* decoration, ornament; embroidery.

Ճայ, ից *s.* jay.

Ճայեակ, էկի s. jackdaw, rook; - կանչէ, the - kaws.

Ճայթեմ, էջի տ. to shiver, to splinter, to split; to crackle, to crack, to crash; to burst, to blow up, to chap; -էցուցանեմ տ. to make a loud noise, a crash, to cause to crackle, to crack, to burst; ֆց. to speak in a bombastic manner, to brag, to boast.

Ճայթիւն, -թիք, -թումն s. great noise, crash, cracking, crackling, crick-crack; bursting, blowing up, Ճայիկ s. mare. [explosion.

Ճայրստ a. bleared, purblind; -եմ, էջի տ. to darken, to dim, to obscure, to cloud; - զաշտ, to dazzle, to hallucinate, to offuscate, to blind; -ութի s. offuscation of the sight, blearedness, purblindness.

Ճան, էյ s. small bone, ossicle, cockle.

Ճանակ, ի s. bezel or bezil.

Ճանաչական a. capable of discerning, intellectual; known.

Ճանաչելի a. recognizable.

Ճանաչեմ, ծանեայ, ծանիր, ծանուցեալ տ. to know; to perceive, to remark, to recollect, to recognize, to discern, to comprehend, to conceive, to understand; չ-, not to know, to be unthankful, to forget; - զերսուռնս, to listen to reason.

Ճանաչիչ, -չոյ s. connoisseur, good judge; -չողուն, -չումն s. knowledge; recognition.

Ճանապարհ, այ s. way, road, route, street, path; issue; journey; mediation; means, way, manner, method, process; -բ մարմնոյ, the senses; -արբունի, highway, public road, thoroughfare; վարուն - , great thoroughfare; կիցք -այց, cross-road; անկոխ, զարսուղի - , by-way, by-path; - անգնաց, անկոխ, impassable road; տըզմախց - , dirty or muddy road or street; - երկնից, the way of heaven, the path of virtue; աուր միոյ - , a day's journey; - երկց աուրոյց, three day's journey; զ-պիս, ի -ին, առ-աւ, զ-աւ ad. on the road, by the way, on a journey, during the journey; - արարեալ, on or by the way; - առնել, to go along, to travel, to undertake a journey; to open, to prepare a way; ի - անկանել, to set out on, to begin a journey, to start; - ունել, to advance, to go forward, to get on; ան-

ցանեղաւ, to take a wrong course, to go astray, to err; Թիւրեղաւ ուրուք, to mislead, to lead astray, to put out of the right way, to cause to err; արդելուլ, փակել, խափանելաւ - to interrupt or block the way, to stop up, to obstruct; դնել ի - , to see off on a journey; յաղողեղաւ իւր, to prosper, to get on prosperously, to thrive; ի -ի իւրում երթալ, to go one's own way; ֆց. to pursue one's point; դնալ զ-ս or զ- ուրուք, to go by the same way as, to tread in the same steps; to follow, to imitate; ընդի - , by what road? by what way? which way? լե ուղիւ -ն, straight forward; պս - չանէ ի գիւլ մի, this road leads to a village; զուրկատուրք կարգի -ն, company shortens distance; S. Թիւր, Ընդմիջեմ, Հաս, Հարկանեմ, Հորդեմ. &c.

Ճանապարհազնայ s. traveller, passenger; -ութի s. travelling.

Ճանապարհազաւ s. highwayman; -կից s. travelling companion; fellow-traveller; fellow-passenger; -բ s. cross-way, -street, place where four roads meet; -բ ի քաղաքի, public square; -կցիմ տ. to travel with another, to be a travelling companion; -կցութի s. travelling company, - together; -ցոյց s. guide, conductor; - լինել, to direct, to show or indicate the way, to guide.

Ճանապարհընթաց s. leader or guide.

Ճանապարհորդ, այց s. traveller, passenger, wayfarer; -ախից S. -հախից; -արան s. itinerary; -եմ, -իմ տ. to travel, to make a journey; to set off, to start, to take the road, to begin one's journey, to walk, to go; -ութի s. journey, way; - ընդ ծով, voyage; ծախք -թէ, travelling expenses; - լ ծովեւ լքամաք, travels & voyages.

Ճանբակ s. calamba, gallochum.

Ճանդան, -դի s. bot. sandal-wood.

Ճանիկ, Ճանդ, այց s. hook, tenter; drag-hook, cramp-iron; mar. grapple, grappling-iron; claw, talon, paw, fang.

Ճանկխոտ s. bot. St. John's wort.

Ճանկձանկոտ a. clawed, furnished or armed with claws or talons.

Ճանձ, էյց s. fly; եղանակ, ծիրս, սա տակիչ -բց, -time; -blow; -bane; զ- փիղ կործեղ, to exaggerate, to make mountains of mole-hills.

Ճանճաճերմակ *a.* black & white spotted; flea-bitten; *S.* ՉԻ.

Ճանճասպան *s.* fly-bane.

Ճանճեան *s. pl.* flies.

Ճանճիկ, ճիկ *s.* gnat, midge, small fly; - Խճն Ակկարոնի, Baal-zebub the Ճանճիուն *s.* fly, flies. [god of Ekron.

Ճանճիկէն *S.* Ճանճաճերմակ .

Ճանճորս, -ակ *s.* fly-catcher, --trap,

*Ճանճլան *s.* dish-cover. [catch-fly.

Ճանճվան *s.* waving fan, fly-flap, punka.

Ճաշ, ոյ *s.* dinner, noon-day meal; repast, entertainment, feast; -ոյ ժամ, the three canonical hours, Third, Sixth & Ninth; *S.* Ճաշժամ; սպասք, սեղան, զանգակ -ոյ, dinner-service; --table; --bell; - անսպաշոյճ, frugal meal or table; - Կործել, to get dinner ready; - անել, to give a dinner; - Խճ Կործել, to give a grand dinner-party; պատրաստ է -ն, dinner is on the table; -բ զ-ս մղեն եւ ընթրիք զընթրեօք անցանեն, dinners follow dinners & suppers follow hard on suppers; *S.* ժամ.

Ճաշագործ, աջ *a.* dinner-giving; invited, asked to dinner, guest.

Ճաշժամ *s.* dinner-hour, --time.

Ճաշակ, աջ *s.* taste, flavour, savour; foretaste, prelibation, proof, gustation; drinking-vessel, cup, mug, glass, tumbler; measure of 2 gallons; գուզ-նաբեայ - , weak or slight effort; առ-նուզ զ- : to try, to taste, to relish; առնուզ զ- քաջարառութե նր, to prove his courage; -աւ զճով չափել, to empty the sea with a tea-spoon.

Ճաշակական *a.* gustative; -կից *S.* Ճաշակից; -ուս *s.* taster, assayer; -ուսի *s.* trial, tasting; -բան *s.* mouth, taste, palate; -ւորուի *s.* degustation; *S.* Ճաշակիչիք .

Ճաշակելի *a.* that may be tasted, savoured, relished; -բ *s.* the taste.

Ճաշակեմ, էցի *va.* to taste, to try, to relish; to eat, to feed; to drink; ից. to experience; - զմահ, to die; - զԾ, to enjoy the world or its pleasures; - զքաջորութի խաղաղութե, to taste the sweets of peace.

Ճաշակեր *a.* dining.

Ճաշակեցուցանեմ *va.* to cause to taste, to give to eat.

Ճաշակից *s.* dinner- or table-companion, messmate, guest.

Ճաշակումն *s.* act of tasting or eating; Holy Communion; consumption.

Ճաշատեղ, աջ, -տուն, -բան *s.* dining-hall, --room; refectory.

Ճաշեմ, էցի *va.* to dine, to take the noonday meal, to eat; - արտաքս, to dine out; - ը զհաշատի, to dine by the bill of fare.

Ճաշիկ *s.* light dinner, frugal meal.

Ճաշկերոյթ *s.* dinner; treat, feast.

Ճաշոց, ի *s.* missal, mass-book; lectionary.

Ճաշող *a.* spread, dispersed, scattered; *s.* diffusion, extension, dilatation; -եմ, էցի *va.* to spread, to disperse, to scatter; to divert, to entertain; - զնչս, to squander away, to waste, to dissipate; -իմ *vm.* to be scattered, dispersed; to occupy or busy oneself with, to apply oneself to; to take relaxation or recreation; -իք, էաց *s.* effusion, shedding, spreading; - արեան, blood-shed, effusion of blood, slaughter, carnage, butchery; -իս արեան Կործել, հանել արեան -իս, արեան -եօք ընուլ, to slaughter, to butcher, to shed rivers of blood; բազում արեան -իք եղին or Կործեցան ի ճակատամարտին, rivers of blood were shed in that battle; *S.* Հերում; -ումն *s.* dispersion; effusion; distraction; dissipation.

Ճապատիմ, էցայ *vm.* to glide or crawl like a serpent or worm, to twist about, to twine or coil round; to writhe.

Ճապկեմ, -կրսիմ, էցայ *vm.* to stretch oneself in yawning or awaking.

Ճապուկա. creeping, crawling, cringing; winding, tortuous, sinuous; flexible, supple; ը - *ad.* hurriedly, hastily, in haste; ը - անցանել, to insinuate, to worm oneself in, to enter cautiously but hastily, to creep or steal in swiftly. [ster's or crab's claws.

Ճապուս, սլոսյ *s.* claw, talon; lob-

Ճառ, ից *s.* discourse, harangue, oration, sermon, allusion; dissertation; history; treatise; narration, recital; - բարոյական, homily; - խրատական, parenesis; առ -ն, ը -ին *ad.* literally, to the letter; - արկանել, to deliver an oration or harangue, to make a speech, to preach a sermon; ի - աննուլ, to discourse, to speak, to talk; to write; - արկեալ խօսել, to descant, to hold forth, to converse, to

talk, to discourse, * to spout, to speechify; գրել զս պատմութեանց ուրուք, to write a biography.

Հառադայթ . ից s. ray, beam, radiation; light, splendour, brightness, brilliancy; geom. radius; - սանեղև ast. vector radius; - ս արձակել, to irradiate, to beam, to emit rays.

Հառադայթաբեր a. beaming, luciferous, radiant; crowned with rays (Diana); - ձեւ a. lucid, fulgid, luminous; - ձիգ, - հրոյլ, - արձակ a. casting or emitting rays, radiant, sparkling, shining, brilliant, resplendent; - աւսիլ, - ւէս . - ւոր . - փայլ a. radiant, luminous, blazing, bright, glittering.

Հառադայթեմ, էցի տ. to radiate, to emit rays, to shine, to blaze, to dazzle, to glitter, to sparkle, to enlighten, to scintillate.

Հառադայթումն s. irradiation, emission of rays, radiancy, radiance; phys. radiation.

Հառադուիս, գլխի s. commencement of a discourse or treatise, chapter; - գրեմ va. to write, to describe, to narrate.

Հառական a. belonging to a discourse, discursive; narrated, described; - իմաստք, literal sense; - կցեմ va. to write or narrate the same thing with another. [declamation.

Հառասաց s. declaimer; - ութիւն s.

Հառասանք s. tiresome discourse, idle story, prattle, chat; cavil, dispute; - աեմ, էցի տ. to prate, to prattle, to chatter; to trifle, to talk idly; to cavil, to dispute; - սող, այ s. great talker, babbler, chatterer; caviller; declaimer.

Հառեղի a. that can be related.

Հառեմ, էցի va. to discourse, to make a discourse; to treat; to narrate, to relate; to recount, to tell, to recite, to speak.[mons, selection of homilies.

Հառքնտիր, արի s. collection of sermons; Հառքիւց, ի s. chess, game of -; - խաղալ, to play at chess.

Հար s. remedy, means, expedient; - or - եւ Հարակ գտանել, to find a means or a way, to contrive, to think of a device, to contrive; չիք - , ոչ գոյ - , there is no way or means to, there is no help, it is done; it is past all cure, it is irremediable; S. Հարակ.

Հարակ, այ s. pasture, feed, food,

forage, fodder, provender; pasture ground or land, meadow; fig. food, pasture, aliment, nourishment, prey; S. Հար; - հրոյ, fuel, combustible; - լինել, to be food to, the prey of, a prey to; հրոյ - լինել, մասնիլ, to be a prey to the flames, to be burnt, devoured, consumed by fire; սրոյ - լինել, մասնիլ, to perish by the sword; սրոյ - սալ, to put to the edge of the sword, to slay; - գտանել, to spread over, to wind or creep about; - սալ հերձուածոյ, to keep up, to foment divisions; Հար եւ - առնել, to find a remedy; to repair, to redeem, to retrieve, to make reparation or amends for; առ - արտել, for cherishing or caressing the passions; բազմախոյլտոյ երկաթոյննա սոյրի - , he mowed them down with the murderous steel, or sweeping brand; գիտուիք - են մտաց, knowledge is the food of the mind.

Հարակարոյս s. plant fit for fodder; - կից a. foraging together; - շաա a. abounding in fodder, in pasture, very grassy; - ւոր a. pasturing, feeding.

Հարակեմ, էցի va. to lead the flocks out to pasture, to feed, to pasture; to remedy, to cure; fig. to attack, to corrupt, to waste, to devour, to consume; տ. to pasture, to graze, to browse, to feed, to bait, to feed or live upon, to eat; to expand, to extend, to dilate, to propagate, to diffuse, to spread; to take root, to get rooted; to be cured; - զանձն, to fatten oneself; բոյն հողմովար ծաւարեալ - կեր, the flames, driven by the wind, continued to spread; յանհարկնս - կեր ի սիրտսնց, a deep wound rankled in their hearts; ջաւն որ յոսկերսնց - կեր, a pain which penetrated to the very marrow of his bones. [pasture, to give to eat.

Հարակեցուցանեմ, va. to feed, to Հարակիմ, էցոյ S. Հարակեմ.

Հարակումն s. pasture, pasturage; dilatation, extension.

Հարձատեմ, էցի . - սիմ, էցոյ տ. to crack, to crackle, to crepitate; - սիւն . - սոււն s. crackling, creaking, crepitation, crick-crack, crash, burst.

Հարմանդ, ի s. clasp, hasp, buckle; button; loop, catch, hook; - գրոյ, clasp; իսանել զօրոն ը - սն or - եմ va. to put the taches into the loops, to clasp, to fasten, to hook.

Ճարճրուկ *s. bot.* dandelion, pissabed.
 Ճարպ, ոյ, ի *s.* grease, fat, tallow ;
 oil ; *a.* fat, plump ; - խողէնի, bacon,
 seam, hog's grease or fat ; - խողէնի
 հալեալ, lard ; - ջորէնոյ, the finest
 flour of the finest wheat ; օծանել-ով
 to grease ; բանալ զ-ն, to skim ; to
 scour, clean or purify from grease ;
 - ոյ զակամբ բալ, to become blind with
 rage. [(acid).]

Ճարպական (Թթուում) *a.* stearic
 Ճարպապարար, Ճարպաւոր *a.* fat,
 greasy, full of grease, adipose.

Ճարպաւորական (Թթուում) *a.* se-
 baric, pyroleic (acid).

*Ճարպիկ, &c. *S.* Ճարտար, &c.

Ճարպիւս *s.* stearine. [(acid).]

Ճարպղական (Թթուում) *a.* adipic
 Ճարպղին *ad.* with all its fat.

Ճարպութիւն *s.* greasiness ; fatness,
 plumpness.

Ճարտասան, ի *s.* orator, rhetorician,
 rhetor, eloquent person ; -ական *a.* ora-
 torical ; -ն *S.* -ութի ; -եմ, էջի *vn.* to
 speak like an orator, to discourse with
 eloquence, to harangue, to declaim ;
 -ութի *s.* rhetoric, oratory, oratorical
 art ; eloquence, fecundity of expres-
 sion, fluency of speech, richness of
 style. [pen.]

*Ճարտավար, ի, աւ *s.* ruler ; ruling-

Ճարտար, այ *a.* dexterous, handy,
 industrious, ingenious, skilful, adroit,
 able, clever, expert ; *fig.* artful, cunning,
 sharp, sly, shrewd, crafty ; *s.* arti-
 san, mechanic, artificer, master ; *ad.*
 well, wisely, thoroughly, to the bot-
 tom ; - ի քանդակագործութի, excel-
 ling in sculpture ; - ի կեղծաւորել,
 adroit at dissembling ; crafty ; - գի-
 տել, to know perfectly, thoroughly.

Ճարտարբան, &c. *S.* -խօս, &c. ;
 -բար *ad.* skilfully, artfully, dexterously,
 ingeniously, industriously, adroitly,
 cleverly ; cunningly, craftily ; -գէտ
a. very skilful, - clever ; good con-
 noisseur ; engineer ; -գիծ *a.* having a
 good hand-writing ; -գիտութի *s.* en-
 gineering ; -դոյն *ad.* better ; -գործ *s.*
 master workman, skilled artisan ; arti-
 ficer ; artist ; *a.* well made, executed
 with great skill ; -գէտ *a.* very atten-
 tive, examining or exploring diligent-
 ly ; -խաբ *a.* deceiving adroitly ; cun-
 ning, artful, astute ; -խօս, այ *a.* speak-
 ing well, eloquent, fluent ; *s.* good

speaker, orator, declaimer ; -խօսեմ
vn. to speak with eloquence or art, as
 an orator ; -խօսութի *s.* speaking well,
 fluency of speech, eloquence.

Ճարտարակ, այ *a.* industrious.

Ճարտարահան *a.* drawing, painting
 well ; -ձիւ *a.* throwing or shooting
 skilfully ; -միւ *a.* ingenious, industri-
 ous, witty, full of wit ; -մտեմ, էջի *vn.*
 to tax one's ingenuity, to discover, to
 find out, to invent, to contrive ; to
 sophisticate, to subtilize ; -մտութիւն
S. Ճարտարմ- .

Ճարտարանամ, այայ *vn.* to apply
 oneself to, to study, to think of a de-
 vice ; to become industrious, ingeni-
 ous, skilful, dexterous, adroit.

Ճարտարանկար *a.* painting skilfully,
 in a masterly manner ; painted with
 art or skill. [fiction, artifice, cavil.]

Ճարտարանք *s.* ingenious invention,
 Ճարտարապետ *s.* architect ; master,
 author ; *a.* skilled, well versed, very
 skilful ; -ական *a.* architectural, archi-
 tectonic ; -եմ, էջի *va.* to be the archi-
 tect of, to build or construct with art ;
 -ութի *s.* architecture ; great skill or
 dexterity in art ; -պէս *ad.* cleverly,
 skilfully, dexterously.

Ճարտարասան, &c. *S.* Ճարտասան,
 &c. ; -ոյդ *a.* insidious, artful, crafty.

Ճարտարարուեստ *S.* Ճարտարագործ.

Ճարտարացուցանեմ *va.* to render
 skilful, dexterous.

Ճարտարեմ, էջի *va.* to exercise one's
 wits, to seek expedients, to devise
 means, to invent ; to make use of strata-
 gems, to use artifices, wiles, shifts ;
 to pretend to be learned, to affect
 learning ; մի ճարտարէր առաւել, զի
 մի թիւրեցիս, let the cobbler stick to
 Ճարտարիմաց *S.* Հնար- . [his last.
 Ճարտարմտութի *s.* acuteness, perspi-
 cacity, penetration ; dexterity, address,
 cleverness ; sophistry, cavilling, petti-
 fogging, sophism, subtlety, quirk.]

Ճարտարութիւն *s.* art, skill, ability,
 dexterity, address ; cunning, subtlety,
 artifice, prank, feint, policy, sharp-
 ness ; penetration, sagacity, presence
 of mind ; knowledge, erudition ; ge-
 nius, bent ; -թէ *ad.* dexterously, cle-
 verly, adroitly ; artfully, craftily, cun-
 ningly ; ձեռագործ, մշակական, արւ-
 եւանիկ - , manufacturing, agricult-
 ural, commercial industry ; լար -ութի,

lead plummet.

[parsley.

Ճարարուկ, Ճարարուկ s. bot. wild

Ճարտուկ a. piebald, dapple-grey; - ձի, - horse; - շանձկէն, roan, rubican.

Ճգնաշարք, - զգեսց, - զգեցիկ a. hermitical, leading an ascetic or austere life, mortified, virtuous; - կեանք, penitent life; - ժամ s. crisis; - կան a. laborious, painful, critical, jeopardous; - կից s. fellow-sufferer; fellow-labourer, --workman; brother or companion in arms; - սեր a. inclined to an austere life; - սուն a. having led an austere life; - րան s. hermitage; - ւոր s. hermit, anchorite, solitary, recluse; martyr; combatant, warrior, champion, athlete; a. S. - զգեսց; - ւորական a. hermitical, ascetic, painful, laborious; - կեանք, ascetic life; - ւորիմ S. Ճըգնիմ; - ւորութիւն s. hermit's or ascetic life.

Ճգնեմ, եցի, - եցուցանեմ va. to force, to molest, to trouble, to vex, to torment; to endanger, to jeopard.

Ճգնիմ, եցայ vn. to torment or trouble oneself, to lead a laborious, painful life, to labour, to suffer much; to afflict one's body, to subdue one's passions, to devote oneself to an ascetic life, to mortify, to macerate; to strive, to endeavour, to make an effort, to exert oneself, to take pains; to combat, to resist; to venture, to risk, to jeopard oneself.

Ճգնողական S. Ճգնական.

Ճգնութիւն s. austere or ascetic life, austerity; penitence, mortification, maceration; fatigue, labour, trouble, effort; combat, resistance; danger, risk; - մահու, death-struggle, pangs, agony; օր - թէ դատաստանին, the momentous day of the Last Judgment; ամ - թք ad. with the utmost care or diligence.

Ճգնումն s. combat, strife; S. - ուի.

Ճգուլք S. Ճիգն.

Ճեղ, կց a. forehead bald; s. S. Ճիւղ.

Ճեղանակ, - ղեանակ, այ s. plume or egret. [ches.

Ճեղեմ va. to divide in many bran-

Ճեղութի s. forehead baldness.

Ճեղքեմ, շրում, քի va. to cleave, to split, to rive, to rift; to crack, to chap, to crevice; to cut, to incise, to make an incision; to divide, to se-

parate; to tear, to rend; to disunite, to sever; - իմ vn. to be split or cloven; to separate, to fall off, to become estranged, parted, severed.

Ճեղքուած, ոց s. chink, cranny, rift, crack, fissure, cleft; cut, incision, slit, slash, gash, rupture, aperture, opening; - ունն s. splitting, cleaving, riving.

Ճեմ, կց s. walk, turn, turning; S. Սանձ; - առնուլ, զբոսնուլ է - S. - իմ; - շի ad. in taking a walk, walking; գնալ - շի, to walk with a measured, haughty step.

Ճեմական, այ a. peripatetic; academician; - ուի s. peripatetism.

Ճեմարան s. place for walking, covered walk, walk, alley; school of the Peripatetics; academy, Institute; fig. dwelling, abode; throne; - ք, walk, gait, step; - բանասիրական, դիսուլեց, Academy of belles-lettres, of sciences; գաղղիական - , the French Academy; - ալան a. academic, -al; - նիսա, - sitting. [--path.

Ճեմեակ, - միկ s. foot-pavement,

Ճեմուկ s. walk, covered walk; terrace, corridor, gallery; walk, gait; ծառասունիկ - , avenue, broad walk or alley, vista, boulevard.

Ճեմեցուցանեմ va. to walk, to take to walk. [walk, to walk out.

Ճեմիմ, եցայ vn. to walk, to take a Ճեմիկ s. privy, water-closet; էրթալ է - , to go to stool. [silver.

Ճեմապղնձ s. packfond, german Ճեմն, ոյ s. froth, scum of boiled meat; - , - էր, ոց or այ s. smoke or odour of cooking or burning meat; fig. victim, holocaust, sacrifice.

Ճեմներուհոս a. having an odour of burnt grease. [whiz.

Ճեմներամ vn. to buzz, to hum, to Ճեմնեքեմ, եցի va. to exhale an odour of cooking or burning flesh, a smell of roast meat; to burn; to sacrifice; - իմ vn. to burn, to be burnt; - յշատակաւ սիրոյ ուրուք, to pine for, to languish; - քեցի զոճ քո, may he accept your sacrifice!

Ճեմներոսիմ, եցայ vn. to be soiled with grease & smoke; to be half burnt.

Ճեպ, ոյ or է, ուլ s. diligence, haste, speed, hurry; - շի, - է - ոյ, - ուլ ad. diligently, in haste; hastily, in a hurry, hurriedly, precipitately; - շաա-

պոյ, haste, alacrity; - սաւլ, -ս կացու-
ցանկէլ or

ձեպեմ, էջի, -էցուցանեմ յս. to
hasten, to urge on, to forward, to
quicken, to hurry, to despatch; - զըն-
թացս, to accelerate, redouble or in-
crease one's pace.

ձեպընթաց *a.* running swiftly; *s.*
diligence, stage-coach, coach; - է-
րազութի, fast, express train; - լինել,
to run or go at full speed.

ձեպիմ, էցայ յո. to make haste, to
be eager, in a hurry, to hasten, to
despatch.

ձեպուսն *s.* alacrity, swiftness,
quickness, eagerness, promptitude;
assiduity. [terity, generation, progeny.

ձեա, էց *s.* race, descendants, pos-
թերմակ *S.* Սպիտակ; - էրիվաթ, a
white horse; -աձի *a.* riding on -; -է-

ձեւեղիկ *s.* werewolf. [լէն *s.* linen.

ձիգն, ճգուհը, ճգանց *s.* effort, en-
deavour, attempt, study; labour, work,
pains, suffering, hardship, toil, fatigue;
danger, hazard, jeopardy; crisis; con-
flict, contest, combat, fight; *S.* Ճգնու-
թի; - է - *ad.* close or hard by, one
after the other, without intervals; ամ
ճգամիք, with all one's strength or
ability; ճգուհը մարտի, the toils of
war; սանեկ մեծամեծ ճգանց, to bear
or sustain great hardships; զամ - յան
ձին ունեկ, թափեկ, է մէջ առնուկ, բա-
զում ճգուհս առնեկ, to strive or
struggle hard, to do one's best or
utmost, to redouble one's endeavours,
to make superhuman efforts; - գնեկ,
to make an effort, to strive, to en-
deavour; գնեկ զլեւին -, յեւին ճը-
գամիք գուն գործեկ, to make a last
effort, or final efforts.

ձիկ *s.* cry; warbling, chirping; -
Հանեկ, to utter a feeble cry.

ձիկս *s.* sharp lance.

ձիլ, չլի *S.* ձիւղ.

ձիլմ *a.* young, tender; - Հասակ,
tender age, childhood.

ձիձի, չւոյ *S.* ձձի. [lows.

ձիձուհը *S.* the twittering of swal-

ձիմ, չմի, չմու *S.* Սանձ.

ձիդ, չլի *a.* just, exact, precise,
correct, punctual, regular; strict, rig-
gorous; sparing, scanty; sordid, nig-
gard; *ad.* *S.* ձլլիւ.

ձիւ, չլոյ or չլի *s.* cry, shrill cry,
shriek, screech, scream; squalling,

wailing, outcry: աղիւղորմ -, piteous
cry; - առնուկ, բանուկ, զձի Հարկա-
նիլ, to cry, to make a loud outcry, to
shriek, to scream, to screech, to
squall, to howl, to yelp, to whine; -
բարձեակ աղաղակեկ, to utter piercing
screams; - էմ *S.* ձլլեմ; ոչ այլ կնչ լւեր,
բայց վայ զվայիւ - էալ, nothing was
heard but shrieks & woe.

ձիլիւհը *s.* great noise, clatter,
hawling, brawling.

ձիւռ, ճուրի *s.* blearedness.

ձիւ, ճուրի, ճուոյ *s.* small cluster of
*ձիւ, ճուրի *s.* neck. [grapes.

ձիւսակ . աջ *s.* collar, necklace,
string, carcanet.

ձիւրան, է, աջ . ունը, անց *s.* claw,
talon, nail, pounce; fang; paw; գան
ցցեկ, to stretch out the claws; -ամիք
խզեկ, to claw, to scratch; *S.* Մաղիլ;
-աւոր *a.* clawed, furnished with claws.

ձիւ *s.* leg, foot; paw.

ձիւալ, աջ *s.* monster; phantom,
spectre; night-mare, incubus; -բ դը-
ժոխայինը, the Furies; - շուռալեմ, to
drone, to hum, to buzz, to whiz; -ա-
բարոյ *a.* wild, ferocious, savage, in-
human; boorish, awkward; -ական *a.*
strange, monstrous; -ութի *s.* mon-
struosity.

ձիւղ, ոյ *s.* branch, bough; stump,
stock, stem; finger; - գեաոյ . arm of
a river; է -ս բաժանիլ, to branch out,
to ramify; թուեկ է -ս մասանց, to
count on the fingers.

ձիւղագրութիւն *s.* genealogy.

ձիք, չիոյ *s.* slime, mucous secre-
tion of snails.

ձկոյթ, ութի *s.* the little finger;
կապեկ զըբ է -ն էւր, to conquer, to
overcome.

ձկեմ *S.* ձճուեմ; *s.* *S.* Կնիւն.

ձկասկրա, ձկձիմ *a.* stingy, scur-
vy, niggard, sordid, covetous, miserly.

ձկձկէն *a.* branched, forked, bushy.

ձկձիմ յո. to become wrinkled.

ձկձիմ ձիմ, ձկլձիմ ձիմ յո. to be very
sordid or grasping, close-fisted.

ձկուղ *s.* wheel. [great noise.

*ձկլիմ յո. to fall or plunge in with
ձկլիւն, ձկլուսն *s.* noise, splash,
plunge, rumour; sound of the lash.

ձճեկեր *a.* worm-eaten, rotten.

ձճի, ճճուոյ or ճճոյ . -բ, ճճեաջ *s.*
worm, vermin, small worm; insect,
animalcule; reptile.

Ճճուկեմ, էջի *vn.* to chirp, to pip, to cheep; - Վհկայ, to whisper, to mutmur, to mutter, to grumble.

Ճմլեմ, էջի, -էջուցանեմ *va.* to trample, to press, to squeeze, to crush, to bruise, to compress, to contuse; to soften, to move, to affect; *fig.* to trample on, to grind down, to oppress, to crush, to vex, to molest; - զպսուզս, to bruise fruits; - զսիրս, to grieve, to oppress; - զսիրս է զորով, to affect, to melt, to move to pity; ո՛չ խկ սիրոք մեր ճմլէին է մեզ, did not our hearts burn within us?

Ճմլեմ, էջայ *vn.* to be trampled, squeezed, pressed, compressed; - սրտի, to be moved, affected, to melt away, to be faint with longing.

Ճմլումն *s.* pressing, squeezing; contusion, bruise; - սրտի, shrinking; - պաղոց, bruising.

*Ճմուռ *s.* gimour, an oriental sweet, (composed of small pieces of bread, honey, & butter, pressed together & Զնակ *s.* merry-thought. [baked].

Ճնձղկալեզու, Ճնձղկի լեզու *s. bot.* caryophyllata, herb-bennet; seed of the ash-tree.

Ճնձղուկ, զկայ *s.* sparrow; - Ճճուկ, Ճուռողէ, the - chirps, chirrups, pips.

Ճնձկան *a.* compressible; - ութի *s.* -bility, -bleness.

Ճնշատի, է *s.* piezometer.

Ճնշելի *a.* compressible.

Ճնշեմ, էջի, -էջուցանեմ *va.* to press, to squeeze, to compress, to express, to strain; to macerate, to mortify, to curb, to subdue, to repress, to constrain, to restrain; to oppress, to trouble; - զմարմին, to mortify, to macerate, to afflict the flesh.

Ճնշմ, էջայ *vn.* to be pressed, compressed; oppressed.

Ճնշութիւն, -ումն *s.* compression, straining, pressing, squeezing; - մարմնայ, mortification, maceration. [pipe.

Ճնշանունք *s. anat.* vagina or womb-

Ճշգրիտ, բով *a.* exact, just, punctual, precise, categorical, strict, effective; -, Ճշգրտու *ad.* S. Ճշելու; - ասել or ասելով, properly speaking.

Ճշգրտաբան *a.* veridical, truth-telling; - էմ, էջի *vna.* to speak truth, to assure, to verify, to prove, to demonstrate; - ութի *s.* truth of a discourse, veracity; *rhet.* acribology; - գործ *a.*

exactly alike, the same; painted from nature; painting from life; - գործեմ *va.* to paint to life; - հան, էջ *a.* strikingly, perfectly resembling, the same; hitting off or catching the exact likeness; - կենդանադիր, living likeness; - սրտում S. Ճշմարտա-; - քնն *a.* rigorously examining.

Ճշգրտեմ, էջի *va.* to verify, to prove the truth, to certify, to assure; diligently or exactly to investigate; to seek with accuracy, to inform oneself minutely; - or - էջուցանեմ *va.* to resemble life itself, to depict faithfully, to cause to resemble; ո՛ - էայ զզուակն Յակոբայ, who can number the seed of Jacob?

Ճշգրտութիւն *s.* truth; exactitude, punctuality; correctness, precision; likeness, naturalness.

Ճշգրտնոյ *a.* beating down the price, haggling, cheapening, driving a hard bargain; - պահանջ *a.* rigorously exacted or exacting, rigorous, rigid, severe; - վաճառ *a.* sold or selling with difficulty, stintedly, with much ado.

Ճշլեմ, էջի *va.* to spare, to be saving, to economise, to be parsimonious, stingy; to settle, to adjust; S. Ճշգրտեմ.

Ճշլիւ, Ճշող *ad.* justly, exactly, strictly, precisely, punctually; rigorously, austere, scrupulously, sparingly, savingly, stungily, niggardly, scantily, frugally, meanly, miserably; - դատաւ, exactly, to a little, to a farthing, to the point, rightly, accurately, punctually, in all its details. [gy.

Ճշող *a.* thrifty, parsimonious, stin-

Ճշութիւն *s.* exactness, punctuality, accuracy, precision, regularity; rigour, austerity; thrift, economy, parsimony, stinginess; հասուցանել բարով - թի, to pay exactly, strictly, rigorously, to a farthing, with rigorous exactness.

Ճշմարիտ, բակց, սոց *a.* true, unquestionable, real, certain, sure; veridical, faithful, upright, frank, sincere; *ad.* in truth, truly, indeed, really, in realty, verily; - էջ ? is it true?

Ճշմարտաբան *a.* truth-speaking, truthful, veracious; - էմ, էջի *va.* to speak or tell the truth, to verify, to confirm; - ութի *s.* truthfulness, veracity; - գոյն, ս S. Ճշմարիտ *ad.*; - դատ

a. judging equitably, just, equitable; -խօս, &c. S. -բան, &c.; -կորոյս a. truthless, that has lost the sight of truth; far from the truth, false; -հաւաստ, էջ a. orthodox, having a true belief, believing, faithful; of sound mind; -պաշտ a. worshipping truth; -պաշտութի s. adoration, worship of the truth; -պատուած a. relating or narrating the truth; faithfully & truly reporting or reported, veridical, true, veritable; -պէս S. Հմարտիւ; -տէր a. truthful, sincere, upright; -սիրաբար ad. truthfully, sincerely, uprightly; -սիրութի s. love of truth, veracity, sincerity, equity; -տեսց a. enemy of truth, hating, detesting the truth; -տես a. seeing the truth; having no respect for persons, severe, perspicacious; -տեսիւ, -տիր a. true, real, exact, striking; -ցուցանեմ S. Հմարտեմ; -ցուցիչ s. verifcator; -քարոզ a. preaching truth; -քնին a. probing the truth; well examined, sure, certain.

Հմարտեմ, էջի, -էցուցանեմ va. to aver, to verify, to certify, to justify, to assure, to show, to prove, to confirm.

Հմարտիւ ad. truly, in truth, certainly, undoubtedly, effectively, unquestionably, in conscience; really, in effect.

Հմարտութիւն s. truth; veracity; reality; sincerity; բուն - , plain truth; -իրաց, the bottom or basis of things; անպարտուակ տակ զ-, to tell the whole truth; ապարտել զ-, to offend against truth; -բ ad. S. Հմարտիւ.

Հմարտուսոյց a. teaching truth.

Հնարօտ s. bot. betony.

Հոխ, էջ, աջ a. wealthy, opulent, rich; copious, rich, abundant, great, ample; powerful, mighty, potent, grand, high; s. master, lord, grand seigneur; -բ քաղաքին, the first or most distinguished citizens of a town, the magnates, grandees, noblemen, nobility; -ս շեմէլ, to walk haughtily.

Հոխաբան a. eloquent, fluent; -լի նէլ or -եմ, էջի va. to speak imperiously, authoritatively, presumptuously; to abound in discourse, to amplify, to enlarge upon; to talk big, to boast, to brag; -ութի s. haughtiness, arrogance; amplification; boasting, bragging; rhet. elocution; -բար, -գոյն

ad. imperiously, with authority; opulently, richly, magnificently; amply, diffusely; -ճանութի s. pomp, ostentation, show, parade; -ճեմ a. copious, abundant; haughty, pompous, stately, lofty.

Հոխանամ, աջայ տ. to have, take or exercise high authority or great ascendancy over, to prevail, to rule over; to give oneself great airs, to lord it, to carry it like a lord, to signorise; to be proud, puffed up; to grow rich, to abound, to thrive, to make a fortune; - կործանմամբ պլլոց, to build one's fortune on, or to raise oneself by the ruin of another.

Հոխացուցանեմ va. to enrich, to make wealthy, to endow, to gift, to adorn; - զբ պարգեւօք, to load with kindness, to heap up benefits, presents, honours upon one, to overwhelm with gifts.

Հոխաճեմ, -եալ a. S. Հոխաճեմ; having a majestic gait, walk, bearing or deportment.

Հոխութիւն s. power, authority, influence, sway, empire; pride, haughtiness; riches, opulence; abundance, diffusion; -թ ad. nobly, magnificently; authoritatively, imperiously, arrogantly, haughtily, ostentatiously, pompously; Գո -դ, Your Lordship; -Highness; -Majesty.

Հոխիրութի s. love of power, ambition. [stick or cudgel.

Հոխան, ի s. crook; erosier; loaded

Հոպեմ, էջի va. to take off the hair, to depilate; to arrange or play with the beard.

Հողարեմ, էջի va. to deliver, to take away, to save, to free, to disengage, to set at liberty; - զանձն or -րիմ տ. to escape, to evade, to slip away, to get rid of, to disentangle; S.

Մազապուր.

Հողարումն s. deliverance.

Հողրորիք S. ճիք.

Հողիւն, -փումն S. Հղիւն.

Հողքեմ, էջի va. to tear; to haul, to drag or draw along.

Հոպան, աջ s. rope, cord; halter.

Հոպապիմ տ. to get bruised.

Հոռոմ a. emphatic, declamatory; -ս խօսիլ S. -աբանեմ.

Հոռոմաբան a. magniloquent, pompous; s. declaimer; -եմ, էջի տ. to

boast, to vaunt, to speak pompously, to brag, to declaim, to spout, to tear a passion to tatters; -ուժի s. magniloquence, pomposity, pompous nonsense, bombast, declamation.

Ճոռոմանամ, այցոյ vn. to talk big, to boast, to brag, to bully, to be pretentious, to become arrogant.

Ճորս, ի s. boy, domestic, waiter.

Ճուճ, * -ուչ S. կոյսին.

Ճուռակ, Ճուրակ, այ s. merlin.

Ճչեմ, էցի vn. to cry, to scream, to squall, to shriek, to screech; to bawl, to groan, to complain, to lament.

Ճչիւն, Ճչումս s. cry, bawling, squalling, outcry; complaint, groaning, lamentation.

Ճչող a. brawling, noisy, squalling, clamorous; - թւչուն, screaming.

Ճպիւն, Ճպուռն, Ճպուն s. cicada; - * Ճռճուայ, Ճռնէ, the - chirrups.

Ճպուռ s. blearedness.

Ճառսխա a. loaded with clusters of grapes, abounding in grapes.

Ճաքող s. grape-gleaner; - առնել, լինել or -եմ vn. to glean, to gather grapes, to pick up the clusters; fig. to plunder, to lay waste; to consume, to destroy entirely, to exterminate; -ուի s. grape-gleaning.

Ճռինչ s. noise; creaking, screaming.

Ճռնեակ, * Ճռնիկ s. go-cart.

Ճռնեմ, -չիմ vn. to creak, to squeak.

Ճռնչիւն S. Ճռինչ.

Ճռուական երգ S. Ճռուողումն.

Ճռուեմ, Ճռուողեմ, էցի vn. to chirp, to cheep, to pip, to twitter, to chirrup, to warble, to sing.

Ճռուողեցուցանեմ va. S. Ճռուեմ; fig. to speak pompously, magniloquently, arrogantly.

Ճռուողումն s. warbling, twittering, chirping, singing of birds.

Ճրագ, այ s. candle, light, flambeau; taper; յարգարեւ, լուցանել, շիջուցանել զ-ն, to snuff; to light; to put out, extinguish or blow out a candle or light.

Ճրագաբերան, այ s. socket; - դործ, այ s. tallow-chandler, candle-maker, chandler; - լաց, լուցի s. candle-lighter, lighting-stick; lighter, illuminator; lighting of candles or lamps; Christmas eve, Epiphany, Easter eve illuminations; public illumination; - առնել, to light a candle; - կալ, - կիր

s. candlestick; candleholder; acolyte; - ձեւ a. lamp-shaped; s. mar. an ancient Greek oared-vessel, lychnis.

Ճրագու, այ s. tallow, suet, fat, Ճրամպիտ S. Ճիւսիկ. [grease.

Ճիւնի s. bot. camomile.

* Ճլօրիկ S. Ճօճք.

Ճօճ, ից, -ան, այ s. balancing, oscillation, vibration; clock, time-piece; S. Ճօճք; a. S. Ճօճական; Ճօճ առնուչ S. Ճօճիմ. [oscillatory.

Ճօճական a. oscillating, balancing; Ճօճանակ, այ s. pendulum, balance;

mus. either; rattle, clapper; - փոխաբինիչ, grate-pendulum, compensation p. [swing.

Ճօճանոց s. weighing-machine; swipe;

Ճօճեմ, էցի va. to oscillate, to vibrate, to balance; to jog, to wag; to swing, to rock, to dangle, to move to & fro, to push; - զնիզակ, զուր, զգէ. դարդն, to brandish a lance, a sword, to hurl a dart or javelin.

Ճօճեմական a. S. Ճօճական; fig. ostentatious, pompous, gaudy, gorged, showy, proud.

Ճօճիմ, էցոյ vn. to oscillate, to vibrate, to balance, to move up & down, or to & fro; to swing, to have a swing, to go in a swing; to see-saw, to have a game at see-saw.

Ճօճումն s. oscillation, balancing; swinging, rocking, dangling; see-sawing, see-saw motion; ast. nutation.

Ճօճք s. swing, see-saw, whirligig.

Ճօշ or Ճաւշ, -ան s. leather cuirass.

Մ

Մ (man) մն s. the twentieth letter of the alphabet, & the fifteenth of the consonants; մ, մ, two hundred; two hundredth.

— It is sometimes changed into ն; for example: ամբիծ-անբիծ, բամբաւսեւ-բանբասեւ, ըմբանել-ընբանել.

— It enters sometimes in words as an expletive or as a mere ornament; thus, Հաշէլ մարէլ, Հաշէլ մարէլ, վարժէլ մարդէլ, աղօթիէլ մարդիէլ, Հաստ մաստ, աղխամարդխ, խաժամուժ.

Մագաղաթ, ից s. parchment; scroll; -ագործ, այց s. parchment-maker; -եայ a. of parchment; կաղմ-, parchment-binding.

Մագարիկոն, ի s. bot. burdock, bur.

Մագիւլ, գլաց, գլջք s. claw, talon, nail, paw; Երկաթի -ք, torturing-hooks; ըմբռնել մարդջք, to seize with the claws or talons, to clutch, to grapple, to grasp, to hook.

Մագիսարխանոս, -արոս, այց s. master; master of the horse; chief, magistrate; -արուժիւն s. magistracy.

Մագաւոր a. furnished with claws, clawed.

Մագլեմ, -լլեմ, էցի տ. to claw, to scratch; to clutch, to catch; -, or ի վեր -, to climb up, to climb, to clamber up, to ascend.

Մագլլի ad. with the claws; - էլանէլ ի վեր S. ի վեր Մագլեմ.

Մագնան s. manganese, brown-stone.

Մագնետիա s. magnesia-alba.

Մագնէս s. magnesium; -աքար s. magnesite, silicate of magnesia.

Մագնիս or Մագնիս, այց, Մագնետաիս s. loadstone, magnet; magnetic fluid. [s. magnetism.

Մագնիսական a. magnetic, -al; -ուժ

Մագնիսանամ տ. to be magnetized.

Մագնիսաչափ, ի s. magnetometer.

Մագնիսացումն S. -սումն; -ուցանեմ սա. to magnetize, to polarize, to rub or touch with a loadstone; -ուցել a. magnetizing.

Մագնիսեմ S. Մագնիսացուցանեմ.

Մագնիսող s. magnetizer.

Մագնիսումն s. magnetizing.

Մագոգ S. Սիցց.

Մազ, ոց s. hair; hair, horse-; nap, shag; -ք, whip, lash; թուխ, սեւաւ, խարտեալ, շագանակագոյն, կարմիր, աղէբէկ, սպիտակ -, dark, black, light, chestnut-coloured, sandy, grey, white hair; գեղեցիկ, դանդաւր, բարակ, կալուզ, Երկայն -, beautiful, frizzled, fine, soft, long hair; յարդարեալ, մանկաւոր, or ոլորեալ, գալարուն, խոյուպի -, dressed, crisped, in ringlets, curled hair; կարճ, տափակ, դիզալ, յեալ, խառնափնդոր, կարծր, իւզլտ -,

short, straight, standing up, dishevelled, stiff, greasy hair; կեղծ - false hair; -ք այծեայ, goat's hair; -ու չափ ad. a hair's breadth farther; exactly, to a hair; ի -է ոչ վրիպել, to hit the mark; S. Հէր.

Մաղաքեր a. bearing or producing hair, hairy; S. Հէրագործ; -գործ a. made or woven of hair, of horse-hair; -սուր, -սուրծ զերծանիլ, ճողոպրել տ. to have a narrow or hairbreadth escape, to escape narrowly, with much difficulty, to save one's life; ոչ թուղուլ -, to give no quarter, to cut down, to exterminate, to destroy utterly; վրայն փախուցեալ կենդանի -, escaped alone with difficulty; S. Մաչ.

Մազգ a. firm, solid, compact.

Մազգեզական a. Mazdean, Persian.

Մազգեզն, զանց s. a. Mazdeisan, follower of Zoroaster; օրէնք, գէն -դանց.

Մազգուժիւն s. density. [mazdeism.

Մաղեայ a. woven or made of hair.

Մաղեկամաս s. garment of goat's hair, or camlet.

Մաղեղ a. hairy, long-haired; shaggy.

Մաղեղէն a. made or woven of hair, silicious, hairy; s. hair-cloth.

Մաղխիլ, իւլաց s. tweezers.

*Մաղկարօս a. thinly-bearded.

Մաղկունջ a. in agony, dying, at the last gasp; - մերձ ի մաչ լինել, to be very low, dying, to be giving up the ghost, in the pangs of death, on one's death-bed; -կառաջ Հիւանդութիւն, mortal illness. [fibres.

Մաղկիկիմ տ. to shoot out small

Մաղկուկք s. radicles, fibres, comose, threads of the roots of plants.

Մաղաքէ, ի s. mastic; - գիճոյ, sandarac, gum of the juniper-tree.

*Մաթ, ոյ S. Ռուփ. [cian.

Մաթեմատիկոս, այց s. mathematician.

Մաթուզ s. bot. arbutus-berry; -էնի or մաթզէնի s. arbutus-shrub.

Մաժխառոս, &c. S. Մագիսարոս.

Մալ s. wether, mutton; -եալ a. castrated; eunuch; -էմ, էցի սա. to bruise, to mash, to crush; to break to pieces; to chew; to castrate, to geld.

Մալն or Մալուխ, լկոյ s. camel; cable, hawser, rope; * wedge; դիւրին է մալկոյ մտանել լէ ծակ առաւ, it is easier for a camel to go through the eye of a needle.

Մալուսնի s. castration.

Մախազ, ից a. dissolute, debauched, lustful, wanton, lascivious; -ութի s. lust, lechery, lewdness, lubricity, wantonness.

Մախաթ, ոյ s. large or paeking-needle; awl, pricker, bodkin.

Մախազ, ից s. sack, bag, cloak-bag, knapsack, game-bag, wallet; basket, hamper; leather-bottle, travelling flask; - հովուի, shepherd's scrip, pouch, bag or satchel.

Մախամ, աջի տ. to envy, to be envious or jealous of; to grudge.

Մախանք s. envy, jealousy; spite, rancour, ill-will, grudge; անորդ -, livid rancour. [minable.

Մախուղ, -եալ a. filthy, impure, abo-

*Մախոխ s. a kind of sour soup, prepared with bran, pumpkins, &c.

Մախող a. envious, jealous; -ական a. malignant, ill-willed, spiteful, rancorous.

Մախի S. Մարիս. [corous.

Մած a. glued together, joined; adhesive, sticking, adherent; curdled, coagulated; dense, compact.

Մածաբոյս s. bot. mistletoe.

Մածան a. slimy, sticky, glutinous, viscid, viscous, clammy, gluey, tenacious; -եմ, ծի S. Մածուցանեմ; -ուի s. viscosity, viscidty, glueyness, tenacity.

Մածանիմ, ծայ, Մածնում, ծեայ տ. to be glued, to stick or cling to, to adhere; to join, to unite; to curdle, to coagulate, to clot, to congeal.

Մածոյց s. gelatine, glue; -ուցային a. gelatinous; -ուցումն S. Մածանուի.

Մածուած, ոյ, -ումն s. pasting, gluing, soldering, cementing; conjunction, adhesion, fastening; coagulation, curdling; congelation.

Մածուն, ծնոյ s. curds, curdled milk, clotted cream; *- ծախեմ, puss in the corner; *- ծախեմ խաղալ, to play at puss in the corner.

Մածուցանեմ, ցի տ. to paste, to glue, to solder, to join, to cement, to conglutinate, to fasten; to curdle, to coagulate, to clot, to congeal, to

Մածուցիկ S. Մածան. [thicken.

Մակ, Մակա pr. on, upon, over, above.

Մակաբաժանումն s. subdivision; -բանք s. peroration; -բանամ տ. S.

Ըստանալեմ; -բնակ a. foreign, stranger; -բերական a. hypothetical, con-

jectural; - շողխալ gr. illative; -բերեմ, եցի տ. to derive, to deduce, to infer, to conjecture, to suppose; -բերութիւն s. inference, conclusion, conjecture, supposition, hypothesis;

-գանչութիւն s. rhet. epiphonema; -գիծ a. inscribed on or imprinted; -գիր S. Վերնագիր; -գրեմ տ. to inscribe, to write upon, to entitle; to ascribe; to compose; -գրութիւն S. Վերնագիր;

-գրական a. adjective, epithet; - աշուն, surname; -գրեմ տ. to impose, to lay on, to put upon, to superadd; to surname; -գրութիւն s. imposition, superposition; surname; -բերու, epiglottis; -ծեմ տ. to infer, to induce;

-ծութիւն s. induction, consequence; -կէս s. point or sign placed above or before a letter, as զ, ի; -ծի s. horseman, rider. [pen, sheepcot.

Մակազատեղ, ից s. fold, sheep-fold; Մակաղեմ, եցի, -եցուցանեմ տ. to fold or pen sheep.

Մակաղեմ, եցոյ տ. to be folded, in the pen, to halt, to rest, to repose, to lie down.

Մական, այ s. stick; -ական խաղ s. tourney, tilting-match; -ակեր s. mace-bearer; verger; -եմ, եցի տ. to cudgel, to beat.

Մականուանեմ տ. to surname, to entitle; -ուն s. surname; title.

Մակասիւն s. epistyle.

Մակաղջանակ s. epicycle; - բոլորակ, epicycloid.

Մակարդ, այ s. rennet, coagulum.

Մակարդակ, այ a. plane, plain, flat, level; s. plane, level surface; -ադունս s. planisphere; -աչափութիւն s. planimetry. [coagulate, to clot, to congeal.

Մակարդեմ, եցի տ. to curdle, to

Մակացական a. scientific; -ցեալ, ցոյ, ցու a. learned, skilled, erudite; -ցութիւն s. knowledge, erudition, science.

Մակաւասար a. plain, level, even, equal; -եմ տ. to put on a level with, to level, to make even; phys. to dip into a liquid up to a certain mark; -ութիւն s. level. [-ial; -օրէն ad. -ially.

Մակբայ, ից s. adverb; -ական a.

Մակգիր, գրի s. adjective, epithet, attribute, predicate.

Մակեղն, ի s. butcher's shop.

Մակեղուա a. accessory, additional.

Մակեռակ, -որդ, այ a. sesquiter-

tian; s. gr. triphthong; -աանկերնի s. hexagon. [area; outside.

Մակերեւոյթ s. surface, superficies;

Մակընթացութիւն s. flux or flow; -եւ սեղառուի, the ebb & flow, tide.

Մակընթաղիք s. lunch, luncheon.

Մակոյկ, ուկի s. skiff, wherry, bark, boat; -նաու, yawl; Հնդիկ -, canoe; -ուկավոր, այ s. boatman, rower, oarsman; -ուկեմ տ. to go by boat; տ. to row, to impel by oars.

Մակքառակ a. sesquiquartian; s. diapason.

Մահ, ու or ուան, ուց s. death, decease, departure from this life; massacre, slaughter, carnage, butchery; plague; -անանոց, epizooty, murrain, rot; -ուց, mortality; արհաւիրք -ու, pangs, terrors of death; վճիռ -ու, sentence, decree of death; -ու չափ, mortally, to death; at the cost of one's life; մեղք -ու չափ, deadly or mortal sin; այն Հիւանդութի չէ ի -, that illness is not to death, not mortal, or fatal; քեւ մաղապուր եղէ ի -ուանէ, I owe you my life; բնական, երջանիկ, փառաւոր, յաւերժական -, natural, happy, glorious, eternal death; յանկարծական, անձողորբի, բռնական, տարածամ, եղևնական, աղետալի, ողբալի, ցաւազին, ամբթապարտ, խայտառակ -, sudden, certain, violent or unnatural, untimely, tragical, sad, deplorable, painful, shameful, ignominious death; մերձ ի - լինել, to be dying, near one's last moment, to breathe one's last, to be at the point of death, at the last gasp; ի դրունս -ու Հասանել, to be at death's door; Հիւանդանալ ի -, to be deadly sick; բնական -ուամբ մեռանել, to die a natural death; ը -ուամբ արկանել, -ու պարտ առնել, to sentence, to condemn to death; ի - մասնել, սալ ի -, -ու սպանանել, to deliver to death, to put to death; երթալ ի -, to go in search of death; to rush on death; զինադրաւ լինել, խիզախել ի -, to face, to dare death; խնդրել - անձին, to desire, to wish for death; երկնչել ի -ուանէ, to dread, to fear death; -ու Հասանել, to meet death; խոցել առ ի -, to be mortally wounded; զ-ու քան հարկանել, to beat to death; -ու վախճանիլ, ճաշակել զ-, to die, to depart from this life; ածել -ուս. to

carry or bring death; S. Չերծուցանեմ, Կեանք, Մաղկութիւն, &c.

Մահաբեր, ից, այ a. mortiferous, death bringing, destructive, baleful, deleterious, deadly, fatal; -գոյժ, -գուշակ a. death-boding, announcing death; fatal, sad, disastrous, gloomy, mournful; քուն -, sleep the forerunner of death; -դեղ s. poison, venom, deadly potion; -դեմ a. wan, pale as death, livid; -դգեաց, -դգեսա a. baleful, deadly, mortal; -դեկոյց S. -գոյժ; -դէն a. armed with deadly weapons; -թոյն a. venomous, poisonous, deadly, mortiferous; -չործ a. destroying or overcoming death; -ծին a. death bearing, mortiferous, mortal; s. chem. azote.

Մահակ, այ s. large stick, club.

Մահակիր a. mortiferous, fatal, deadly, pestilential; գուբ -, sepulchre, grave, tomb; -կից լինիմ տ. to die with another, to share death with another; -կուլ լինիմ տ. to be swallowed up by death; -համբոյր a. punishing with death; -հանդիսա քուն s. repose of the dead; -հանգոյն a. death-like; -հոս a. savouring of death, deadly, murderous, sanguinary; -հրաւեր a. inviting, provoking or causing death.

Մահանամ, այայ տ. to die, to expire; to faint; to mortify one's body.

Մահաշուկ S. -գոյժ; -չունչ a. pernicious, exhaling death, malignant, deathly; -պարտ, այ a. worthy of death, deserving death; condemned to death; -առնել, առ -ս ունել, to condemn to death; -լինել or -իմ տ. to deserve death; to be condemned to death; -պարտութի s. condemnation; -ախթ a. causing death, mortiferous, mortal, pestilential; -տխպ a. death-like; -դեմք, pale face; -տու, -բար, այ a. death giving or causing.

Մահարձան s. monument, tomb; tower, turret; castle-keep, keep, donjon; bulwark, bastion.

Մահացան a. spreading death; -ցեալ a. dead; mortified; -ցու, այ a. deadly, mortal, mortiferous, pestilential; S. Մահկանացու; s. mortal; -ք, mortals; mankind; - մեղք, Հիւանդութի, վէրք, թշնամի, deadly sin; mortal sickness; fatal wound; deadly enemy; -ցուսն s. mortification; -ցուցանեմ տ. to cause to die, to put to death, to slay, to

kill; to mortify; -*ցուցել* *a.* killing, murderous; mortifying; -*բռն* *a.* entranced, lethargied.

Մահիկ, *հկաց* *s.* lunula, crescent, waxing or waning moon; crescent shaped ornament, lunette; meniscus; -*էղջիւրք*, the horns of a crescent.

Մահիչք, *հճաց* *s.* bed, couch, mattress; coffin; - *առկախեալ*, hammock; *երկաթի* -, iron bedstead; - *ծալածոյ*, folding-bed; field-bed; - *հովանաւոր*, canopy bed; *սիւնադարդ* -, four-post bedstead; *ի* -*ճա մահու* -, on one's death-bed; *անկեալ գնիլ ի* -*ճա* -, to take to one's bed, to keep one's bed, to be bed-rid; *էրանել յօտար* -*ճա*, *յանցանել ը* -*ճա իւր*, to defile another's bed; *S.* *Անկողին*.

Մահկանացու, *աց* *a.* mortal, subject to death; mortiferous, deadly; *հէք* -*բս*, we, poor mortals; -*թի* *s.* mortality, mortal state. [stead.

Մահճակալ, *աց* *a.* bed-rid; *s.* bed-
Մահմետական *a.* s. mahometan, musulman; -*ութիւն* *s.* mahometanism, islamism.

Մահուջափ *a.* mortal, extreme; *ad.* mortally, to death; - *ատել*, to hate mortally, to bear a deadly hatred, to abhor, to loath.

Մահաբաժամ, *ից* *s.* sudden death, untimely -; plague, pestilence, contagion, infection, mortality.

Մահր. *ի* *S.* *Տուարք*.

Մալ, *ից*, *աց* *s.* sieve, riddle, bolt, bolter; *կող* -*ից*, hoop of sieve; - *մէլուաց*, honey-comb, cell; -*աբախուի* *s.* coccinomanancy; -*աբրե*, *աց* *s.* sieve-maker.

Մալալիմ, *էցայ* *vn.* to be burnt.

Մալաս, *ոյ* *s.* phlegm, slime, snot, pituite, mucus; -*ական* *a.* pituitary; -*աւոր*, -*ոս* *a.* pituitous, phlegmatic, catarrhal, mucous, glairy; -*կաթ*, *աց* *a.* epileptic; lunatic.

Մալատեանկ *a.* cellular. [*S.* *Միւրք*.

Մալեմ *va.* to bolt, to sift, to riddle;

Մալլմայ, *ից* *s.* patine; plate, dish.

Մալթ *s.* asa or assa-fetida (gum).

Մալթ, *ից*, -*անք* *s.* prayer, entreaty, supplication, imploration; wish,

Մալթ *s.* adhesive past. [desire.

Մալթեմ, *էցի* *va.* to pray, to supplicate, to implore, to beseech; to wish, to desire; *բարխս* - *ուսէք*, to wish one well.

Մալթողական *a.* suppliant, entreating; deprecativ; deprecatory.

Մալկատեմ, *էցի* *va.* to bite, to sting, to prick, to nettle, to pique; to transpierce, to run through; -*աիչ*, *տող* *a.* biting; pungent.

Մալճ, *ոյ*. *ի* *s.* bile, gall; *ից*, gall, spleen, rancour, wrath, choler; *սեաւ* -, black bile, atrabiliary humour; *անք* -*ի*, gall-duct, --pipe; *ուալ* -*ի*, gall-stone; *ի դառնութե* -*ի կալ*, to be in a very bad humour; *S.* *Թափեմ*.

Մալճաբանութիւն *s.* choledology.

Մալճաբոյն *a.* bile-coloured; -*գեղ* *s.* emetic; cholagogue; -*ից* *a.* bilious; -*խառն* *a.* choleric; -*խա* *s.* cholera, --morbus; -*խաական* *a.* choleric; -*կան* *a.* biliary; -*յին* *անք* *s.* anat. choledochus; -*յոյլ* *a.* bilious; nauseous; ill of the cholera; -*տար աման* *s.* gall-bladder; -*ւոր* *a.* bilious; choleric, hasty, irascible.

Մալճրիկալ *s.* choledochus.

Մալճոս *S.* *Մալճաւոր*.

Մալճութիւն *s.* bitterness, crabbedness, ill-humour, spite, gall.

Մալունչք *s.* siftings. [plough.

Մաճ, *ոյ*, *ող* *s.* handle, a stilt of a *Մաճակալ* *s.* plough-man; -*ութիւն* *s.* ploughing. [cheese-cake.

Մաճառակ *s.* new-cheese, curd;

Մաճաս *s.* anat. basilica. [grapes.

Մաճար, *աց* *s.* wine made of sour

Մաճկացուցանեմ *va.* to clot, to congeal. [mammà.

Մամ, *ոյ* *sf.* grand-mother, grand-

Մամնոց, *ի* *s.* chyle; *փոխարկումն ի* -, chyli-faction, chylosis; -*աբեր* *a.* chyli-ferous; -*ային* *a.* chylous, chylaceous; - *վտառք*, lacteal, chyli-ferous vessels. [vice.

Մամլակ, *ի* *s.* a vice; - *ձեռաց*, hand-

Մամխի, *խեաց* *s.* bot. sloe-bush, bul-lace-tree, wild plum-tree.

Մամնոյ, *ից* *s.* Mammon, god of riches; *ից*, riches, wealth.

Մամուլ, *մլոց* *s.* press; wine-, cider-, oil-, &c.; - *պտուտախաւոր*, screw--; - *կերպասուց*, calender, hot--; - *ալկապրուլեի*, printing--; - *ջրաբաշխական*, hydraulic, water--; - *գրամակոփ*, balancier beam.

Մամուխ, *մլոյց* *s.* bot. sloe, wild-plum.

*Մամուկ, -*ի բոյն* *S.* *Սարդ*, -*ի ստայն*.

Մամուռ, *մուց* *s.* moss; lichen; sea-weed.

Մամռանդեր *a.* searching among moss or sea-weed (birds); **-պառ** *a.* moss-covered, --grown; **-վարդ** *s.* the moss-rose; **-բմաս** *a.* full of sea-weed; **-ւոր**, **-մոռս** *a.* mossy.

Մայեմ, **էջի տո.** to bleat; **ոչխար մայե**, the sheep --s. [flagging.

***Մայթ**, **էյ** *s.* foot-, side-path, --way, **Մայիւն** *s.* bleating.

Մայիս, **ի** *s.* May; **առաջին օր -ի**, --day; **ծաղիկաբալ լինել յառաջնութ աւուր -ի**, to go maying; **յամեսանն -ի**, in the month of --.

Մայծրայ *s.* drinking-glass.

Մայռ, **ի** *s.* vein.

Մայրան, **ի** *S.* Հրապարակ .

Մայր, **մօր**, **մարբ**, **մարբ**, **մարց** *s.* mother, mamma; matrix, mould; *fig.* mother, author, cause, source, spring, rise; *S.* **-աղեր**; **-անանոց**, dam, mother; **-թռչնոց**, mother, hen; **մեծ** --, grand-mother; **-հասարակայ**, our common mother, earth; **-էկեղեցի**, **էկեղեցեաց**, mother church; cathedral, basilic; **-էգու**, mother tongue; **-քաղաքաց**, metropolis, capital; **-արեւու**, the west, sun-set; **-վանկ**, **մարց պեա**, abbess, prioress; **-գեղեցիկ**, nurse, wet--; foster-mother; **անգործութիւնն է** -- **տմ ախտից**, idleness is the mother of all vice; **ազնիւ**, **գորովագութ** --, good, tender mother; **անպիտան**, **չար** --, bad, ill-natured mother; **-լինել**, to be a mother; **կորուսանել զ-իւր**, to lose one's mother; **ի - դարձուցանել**, to put out, to extinguish or blow out; **Թաղել ի -ն ամյն**, to return to mother earth; **արեգակն ի -ն դառնայր** or **մտանէր**, the sun was setting.

Մայր, **էյ**, **իւք** *s.* cedar; pine-tree; *a.* cedrine, made of cedar.

Մայրաբար *ad.* as a mother, maternally, maternally; **-գիր** *sf.* adopted mother; **-գորով**, **-գութ** *a.* full of maternal tenderness, care or love; **-գլուխք** *s.* the chief door or entrance; **-խողտոյ** *s.* a matricide; **-ծին** *a.* set & risen again (sun); horn of incest; **-կան** *a.* maternal; **-կեր** *a.* eating its mother (viper, adder); **-կերս** *a.* built of cedar; **-մած** *a.* prostrate, prone; **-յարկ** *a.* cedar-roofed.

Մայրան, **այ** *s.* nesting or grafting place, joint, knot. [օրինակ .

Մայրանման *a.* cedar-like; *S.* **Մայր** .

Մայրապակնութի *s.* incest; **-պեա** *S.* **Մայրպետ** .

Մայրասէր *a.* loving one's mother, filial love; **-սպան** *s.* a matricide; **-սպանութի** *s.* matricide; **-ստանիկ** *a.* rich or abounding in forests; **-վանք** *s.* chief monastery, mother-house; **-տախտակ** *s.* board of cedar or pine; **-տանը** *a.* vexing or tormenting one's mother; **-տեաց** *a.* hating one's mother; **-ւոր** *s.* pine forest; wood, forest; **-փայտեայ** *a.* cedrine, of cedar wood; **-փոլոս** *S.* **-խողտոյ**; **-քաղաք** *s.* metropolis, capital; **-վանք** *S.* **Մայրավանք**; **-քաղաքացի** *s.* *a.* native or inhabitant of a metropolis; metropolitan.

Մայրենի *a.* maternal, motherly; by mother's side; **-հաւ**, maternal grandfather; **-ք** *s.* mother's country or birth-place.

Մայրէւոր *s.* pine forest; woodman, hewer down or feller; **-ութի** *s.* wood-cutter's calling. [cavern, den, lair.

Մայրի *s.* wood, forest; trees, grove;

Մայրիկ *s.* mam, mamma, dear mother.

Մայրուրրս *a.* surrounded by wood.

Մայրոստանիկ *s.* metropolis.

Մայրունի *s.* maternity, motherhood.

Մայրպեա *sf.* abbess, superior.

Մայրիպտեայ *a.* of pine wood; ce-

Մայրօրէն *S.* **Մայրաբար** . [drine.

Ման *s.* spinning; circular motion, turn, revolution; mina (measure); **-տռուլ**,* **-գալ**, to turn, to move round; to take a walk; **-պաղոց**, bloom on

Ման or **-անոյ**, **ի** *s.* manna. [fruit.

Մանանէխ; **ի**, **-նիխ**, **նիսոյ** *s.* mustard, --plant, --seed; **անթ** **-նիսոյ**, mustard-pot; **հաս** **-նիսոյ**, grain of mustard-seed; **սպեղանի ի -նիսոյ**, mustard-plaster, poultice or cataplasm, sinapism.

Մանարան *s.* spinning-mill, factory; **-բամբակի**, cotton-mill; **-մետաքսի**, silk-mill.

Մանաւանդ *conj.* more, rather, better; --, **-գի**, **-թէ** *ad.* above all, chiefly, principally, especially.

Մանգ *s.* bot. mango; *S.* **Մանկ** .

Մանգալ, **այ** *s.* (յորէնոյ) sickle, reaping-kook; (խտոյ) scythe; **-ակ**, **այ** *s.* hedging-bill, bill-hook; pruning-hook.

Մանգանէզ (Արջնաբար) *S.* **Մագնան** . **Մանգէնի** *s.* bot. mango-tree.

Մանդրինոն , այ *s.* engine of war, machine. [- Երեւակի, Saturn's ring.
 Մանեակ, եկաց *s.* necklace, collar ;
 Մանեղը *s.* distaff.
 Մանեկաձեւ *a.* collar-shaped, annular ; -ւոր *a.* wearing a necklace ; curled ; - գունտ *ast.* armillary sphere.
 Մանեմ , էջի *va.* to spin ; to twist, to twine ; to complicate ; to weave.
 Մանեւոր , -ւոր , այ *s.* swath, band,
 Մանիչ *s.* chem. iodine. [bandage.
 Մանիշակ , այ *s.* bot. violet ; -ագոյն *a.* --coloured, --hued ; *s.* violet, - colour ; -աւէտ *a.* full of violets.
 Մանիչ *s.* spinner. [knavery.
 Մանկ, է, աւ *s.* cunning, wiliness,
 Մանկաբար *ad.* like a child, childishly, in a puerile manner ; -բարձ , այ *s.* surgeon-accoucheur, manmidwife ; *sf.* midwife ; - լինել , to deliver a woman, to perform the office of midwife ; -բարձութիւն *s.* obstetrics, the science of midwifery ; -բարոյ *a.* childish, puerile ; *S.* -միս ; -բեր , այ *a.* parturient, confined, lying-in, in labour ; - լինել , to be brought to bed, to be confined, delivered ; -բերութիւն *S.* -ծնունէ ; -բոյծ *a.* infant nourishing ; -բոյ *a.* child-stealing ; -բոյն *a.* youngest, younger, minor, under age ; -գործեմ *va.* to beget, to procreate, to generate ; -գործութիւն *s.* procreation, generation ; -զրաւ *a.* childless ; without heir ; -ծնութիւն *s.* childbed, childbirth, confinement, labour, delivery, lying-in ; երկունք -թէ , the pains of labour ; մեռանել է -թեան , to die in childbed ; -ծու , այ *s.* school-master, pedagogue ; -ծութիւն *s.* pedagogy ; -կալ , այ *s.* wet-nurse ; nurse, nursemaid ; -կան *a.* infantile, puerile, childish ; -կեր , այ *a.* eating one's own children ; -կոտոր *a.* child-murdering ; -կորոյս լինիմ *vn.* to miscarry, to abort ; -կրթութիւն *S.* -վարժութիւն ; -հասակ *a.* young ; -սպիկ , - girl ; -հեղձ *a.* child suffocating ; -մահ *s.* mortality among children ; -մայր *s.* mother, young mother ; -մարդ , այ *s.* young woman, maiden or girl ; -մարդ , էյ *a.* gymnastic ; *s.* - master ; -մարզարան *s.* gymnasium ; -մարզուն *s.* gymnastics ; -միտ *a.* weak minded, puerile ; crazy, stolid, stupid ; -միլ , էյ *a.* sodomite, pederast ; -միլուն *s.* pederasty, sodomy ; -նամ , աջոյ *vn.* to become as a child ;

to become strong & vigorous again, to grow young ; -նոյ *s.* infant school ; -տէր *a.* fond of one's children ; -սիրութիւն *s.* love of children ; -սնութիւն *s.* nourishment, care, or education of children ; -սպան , այ *s.* child-murderer, infanticide ; -սպանուն *s.* childmurder, infanticide ; -վարժ *s.* pedagogue ; preceptor, tutor , teacher ; -վարժական *a.* pedagogical ; -վարժեմ *va.* to bring up or educate children, to instruct, to form by precept, to model ; -վարժութիւն *s.* pedagogy ; education, instruction ; -տիպ *a.* young ; -տախի , -տափութիւն *S.* -միլ , -միլուն ; -բարութիւն *S.* -ծնութիւն ; -ցուցանեմ *va.* to make young again, to re-invigorate, to restore to strength & health ; -ւոր *a.* having children ; childish ; -ւորեմ *vn.* to machinate, to plot, to devise.
 Մանկերամ *s.* troop, band or company of children. [or dear child.
 Մանկիկ *s.* babe, baby ; child, little
 Մանկաւիկ *s.* court-page, courtier.
 Մանկութիւն *s.* infancy, childhood ; youth ; minority ; *S.* Մանկ ; քաջաւոյդ , դեղածիճալ , զբօսասէր , լայաւտալէց - , lively, sprightly, playful, sportive or cheerful youth ; անդատին է -թէդ , from your earliest years, from your youth ; է դեղածաղիկ -է , in the bloom of youth ; in the prime of life ; անցանել զաւարին -թէք or թտիս -թէ , to be past youth, " to be no chicken " ; էւ - անցանէ , youth must have its time ; *S.* Զուարթածաղիկ .
 Մանկուկ *S.* Մանկիկ .
 Մանկատակ *s.* little boys.
 Մանկտի , աւոյ *s.* infants, children, young people, youngsters, youth ; servants, domestics ; մանրիկ - , little children ; հայ - , the Armenian youth.
 Մաննայ , էյ *s.* offering, gift.
 Մանչական *a.* chem. iodic ; -շատ *s.* iodate ; -շուկ *s.* iodide, ioduret.
 * Մանրակ *S.* Սարդ .
 Մանոց *s.* distaff ; spindle.
 Մանուած , ոց *s.* spinning ; twisting ; weaving ; turn, bend, winding ; փց winding, complication, intricacy, intrigue, entanglement ; - բանից , ambages, circumlocution, circuit, roundabout way ; beating about the bush, circumlocutory speech ; - մտածուէց , caprice, whim, fancy, freak ; - սկանլաց , helix, the outer margin of the

ear; -ապատ, -աւալ *a.* winding, tortuous, meandering, sinuous; -շրջան, zigzag; crankles; -եմ *va.* to weave, to intertwine, to interweave; -ոյ, էց *a.* spun; twisted; winding, tortuous, zigzag; *fig.* full of circuits, complicate, intricate, knotty.

Մանուկ, նկան, նկունք, նկանց *s.* babe, baby, little child; young child, little boy, boy, lad; youngster, stripling; soldier, warrior; servant, domestic; - մատաղ, babe, infant; - աղայ, child, little boy; մանկունք էկեղեցւոյ, ուխտի մանկունք, clergy; choristers; մանկունք առաջաստի paronyms, bridegroom's friends; - կամարգի, effeminate young man; - նաւի, ship-boy, cabin-; - արքայի, court-page; ինքնակահն, the young prince; մանկունք, my children; - դու, young man; - եմ էս, I am young; - տիովք վարձաւ նեւալ, dead in youth; S. Ընտրան, Մեր.

Մանուշակ &c. S. Մանկշակ.

*Մանչ, ուկ S. Մանուկ.

Մանր, նու, նունք, նունց *a.* small, minute, little, fine, subtle; slender, thin, slight; -. նունս *ad.* scantily, in small portions, minutely; in retail, in detail; - or - - հասանել, կտորրել, to cut into small bits or pieces, to mince, to hash, to divide into morsels; to cut thin; - փշրել, to pound, to beat small, to triturate, to grind, to crush; - պատեւել, ասել, to relate or narrate minutely, circumstantially; - Ժպտել, to smile; - - ծամել, to chew or masticate well, to chew the cud, to ruminate; *fig.* to examine, to study, to ruminate on; - նունս դրոյնել, to write or note down in detail; - միտ դնել, է քննն արկանել, to ponder on, to consider or examine minutely, thoroughly. [dragorous.

Մանրագոր, աջ *s.* mandrake, man-

Մանրագրութիւն *s.* micrography.

Մանրադէտ *s.* microscope; - լուսեկէկորական, photo-electrical; - դիտակահն *a.* microscopical.

Մանրագինն S. քննն; - թեւ, էց *s.* filament; fibril; -միճ *s.* coarse sand, pebbles, gravel; -խոյզ *a.* searching or examining accurately; accurate, exact, punctilious; prying, inquisitive; - լինել or -խուզել քննել, to examine minutely, to scan, to sift; - լինել, to refine, to be critical, to subtilize; to be

inquisitive; -խուզել հարցանել, to interrogate inquisitively; -խոյզ *s.* grass, greensward, sward, grass-plot; -խըռիւ *s.* twigs, sticks; -ծաւալ *a.* undulated, -ting; -ծոյ կերակուր *s.* hash, gallimaufry, fricassee; -կարկաս *a.* patched, pieced together, cobbled; *fig.* absurd, flimsy, futile, fictitious; -կծիծ, -կծծի *a.* close-fisted, sordid, stingy, miserly, very avaricious; -կծու *a.* stinging, biting, pinching; -կտիտ առնեմ *va.* to narrate in detail, to give a full account of; -կրկիւս *a.* strict, formal, punctilious; *ad.* strictly, diligently; -չէտեմ, էցի *va.* to investigate minutely, to search diligently; -չճի *s.* small worm, animalcule; -մալ *a.* finely sifted, minute, subtle; - փոշի, very fine powder or dust, atom, corpuscle; -մանակ *s.* minute, second; -մանր *a.* very fine, minute, thin; -ման *s.* small part or portion, particle; mosaic, -work; *a.* minute, detailed; exact, particular; - կտորրել, to pound, to beat small, to triturate; է -մասունս պարասել, to apply oneself to particulars; հանձար ամիտ փեւալի -մասունս, limited intelligence; միտք ջնդեալ է -մասունս, a mind lost in details; -մասնաբար S. Մանր *ad.* -նկար *s.* miniature; -չափ *s.* micrometer; -պատում *a.* related in detail, told minutely; *ad.* in detail, minutely; առնել, to enter into details, to describe, relate or recount circumstantially, to give a full & particular account; -պտուղ *a.* bearing small fruit or seed; -վաճառ *s.* retailer; grocer; -վեպք *s.* miscellanies; anecdotes; -առնկ *s.* small plant; -րան *s.* wooden mortar; -ցոյց *s.* lens, magnifying glass; -ցոյ *s.* thin drizzle or dew; -բայլ *a.* short paced; *ad.* with small paces or steps, slowly; -բիտ *s.* small beard of corn; -քննն *a.* examined minutely, thoroughly; - առնել, to examine accurately, strictly, to the bottom.

Մանրելի *a.* triturable.

Մանրեմ, էցի *va.* to break or reduce to pieces, to grind, to pound, to bruise, to crush, to triturate; to hash, to mince.

Մանրերամ *a.* composed of small ones; - ձկունք, a great deal of small

Մանրերգ *s.* madrigal. [fry.

Մանրերկրորդ *s.* a second, or 60th part of a minute; -երրորդ *s.* third, the

60th part of a second.

Մանրիկ, րկան, կուռք, կանց *a.* minute, little, very small, tiny.

Մանրաստ *a.* having small branches.

Մանրուած, ոց *s.* shreds, scraps, morsels, bits, particles, minutiae; -ոց, էց *a.* cut into bits or pieces, hashed, minced, pounded, ground.

Մանրութի *s.* minuteness, thinness,

Մանրումն *s.* trituration. [tininess.

Մաշ *a.* used up, worn out, old; *s.* bot. pea, peas; *S.* Հաւ եւ -.

Մաշածոյ or ծու, -կան *a.* consumable, corruptible; -կան լուսին, waning moon.

Մաշար, այ *s.* teeth of a saw.

Մաշարայ, էց *s.* flower or seed beds, garden-plot, parterre; -, -բական or -ահան ախո *s.* consumption, phthisis.

Մաշեմ, էցի *va.* to use up, to consume, to wear out, to waste; to corrode, to gnaw, to eat; to spoil, to destroy; to make thin or lean, to emaciate, to extenuate; to afflict, to mortify; -գժամանակ, to employ, consume, spend, or waste one's time; -զոգիս, to harass, to vex, to tease the mind with longing; -զտորհուրդս, to thwart, to baffle; -իմ *vn.* to be consumed, worn out, wasted, to get spoiled, to go to decay, to be destroyed; to grow thin or lean, to fall, pine or dwindle away; մաշեալ հանդերձ, worn out, thread-bare coat; - լուսնոյ, to change, to wane; զի այսպէս մաշելով մաշիս յառաւօտ յառաւօտ, why do you grow thinner & paler day to day?

Մաշկ, այ, էց *s.* scarfskin, epidermis; membrane, tunic; film, pellicle; skin, hide; fleecy skin; fur coat, pelisse; *a.* worn out, used up; - մարդոյ *med.* derma; - գործոյ, dressed skin, tanned hide, leather; cordovan.

Մաշկաբանութիւն *s.* dermatology, treatise on the skin & its diseases.

Մաշկագործ *S.* Մաշկեղէն; *s.* leather-dresser, carrier, tanner.

Մաշկազգեցիկ *S.* Մաշկազգեաց; -թեւ *a.* dermopterous; hymenopteral; *s.* hymenopter; -հանդերձ *a.* *S.* Մաշկեալեաց; *s.* garment of skin; -նափորտ *a.* clothed in leather.

Մաշկեալեաց *a.* clothed with skins.

Մաշկեակ, էկաց *s.* furred gown, pelisse; sheepskin coat.

Մաշկեայ, կէկց *a.* made of leather, of skin, membranous.

Մաշկեկագործ, այ *s.* furrier; -ուի *s.* peltry, furriery.

Մաշկեղէն, Մաշկե *a.* *S.* Մաշկեայ; *s.* garment of skins; գօտի -, leather girdle; ոտք -բ, web-footed; մարմին -, human skin; փց. mortal coil.

Մաշկեկավաճառ *s.* furrier, fur-dealer; -ութիւն *s.* fur-trade.

Մաշկեմ, էցի *va.* to skin, to flay, to gall; to strip off the hide.

Մաշուած, ոյ, -ումն *s.* wear, wear & tear, deterioration, consumption, use; corrosion; decay, decline; -ումն լուսինի, waning of the moon; լուսինն առնու աճումն եւ -ումն, the moon waxes & wanes.

Մաշուք *s.* worn out part.

Մաշում, էցայ *vn.* to lose the hair, to become bald, depilated, bald-headed.

Մաշտոյ, ի *s.* ritual, ceremonial.

Մառ *s.* fog; - գինւոյ, pearly nap upon wine; - or -ն *s.* sun-set, west; ի -ն մասնէլ, գառնալ, to go down, to set.

Մառախլամած, -պատ *a.* full of fog, foggy, hazy, cloudy; obscure, dim, gloomy; -լիմ, էցայ *vn.* to get foggy, to be hazy, cloudy; -լուս *a.* foggy, hazy, misty, caliginous, cloudy.

Մառախլալ, խոյոյ or խոյ *s.* fog, haze, mist; darkness, obscurity; որ ամբոյ եւ -խոյոյ, cloudy & tempestuous or stormy day.

Մառան, այ *s.* pantry, store-room, cellar, larder, buttery; wine-cellar, -vault, canteen; -ապետ or մասնապետ *s.* butler, steward; vintner.

Մառուկ *s.* cos-lettuce.

Մասն, սին, սանց *s.* part; bit, piece, morsel; share, portion; lot, parcel; ration, allowance; contingent, quota; side, part, quarter, clime; minute; relics; holy or hallowed bread; - հաււաստոյ, article of faith; մասունք բանի, the heads of a discourse; - բարի, the better part; - զգայական, սրամշտական, ցանկական, sensitiveness; irascibility; concupiscence; մասամբ, ի մասին, ի մասնեայ, ի -է *ad.* in part, partly; partially, in parts; by halves; մեծաւ մասամբ, ի մեծի մասին, բազում մասամբ, ի առաւելագոյն մասին, for the most or greatest part, mostly, chiefly; յայտ մասին, ի մասնիդ յայդ

միկ, on this side, on this consideration; *ի մասին*, for, instead of; - առ - or առ մասին, --, piecemeal, in pieces, piece by piece, in shreds, limb by limb; *խնով մասամբ*, on my part, as for me; *արգելից մասամբ*, as for, or with regard to prayers; *ի պարգեւի մասին*, in place of a gift, as a gift; *նմա ել* -, he was allotted, he had for his share, or portion; it is fallen to his lot; - *ռնել*, to participate in, to take a part or concern in; *ի բարեաց մասին առնուլ*, to take in good part; *ի չարի մասին առնուլ*, to take ill, or amiss; *գրաւիլ չ մասամբ օրհուից*, to be subject to certain vices; *չիք մեր* - չե Ռաւթի, we have nothing to do with David.

[s. speciality.

Մանագէտ s. specialist; -*գիտութի*

Մանատողով s. committee.

Մանակահ a. partial; *gr.* partitive; -*կից* a. sharing in, participating; - *լի նել*, to partake of, to be a party concerned, to take a share; -*կցութիւն* s. participation, share. [uonius.

Մանաչափ s. *ast.* vernier scale,

Մանառուի s. *pyx*, ciborium.

Մանաւոր a. particular, special; private; -*աբար*, -*ապէս* ad. particularly, specially, in particular; -*եմ*, *էցի* va. to communicate, to impart; to distribute, to divide, to share; to contribute, to give; -*իմ*, *էցայ* vn. to participate, to partake, to share in, to take part in, to be concerned, to interest oneself; - *չ չարկաւ*, to contribute in some measure; -*ուի* s. particularity, speciality; singularity.

Մանեմ, -*նիմ* S. *Մանաւորեմ*, -*րիմ*. [molecule.

Մանիկ, *նկան* s. parcel; particle,

Մանկական a. molecular.

Մանմուռ առնեմ va. to admit, to admit to a share or part in.

*Մասուր s. seed-pod of the rose.

Մասուրայ s. stuffing pipe or reed.

Մատակ, *այ* a. dam, female.

Մատակախաղ a. in rut, neighing after, ready to mount, covering, mounting; - *ձի*, stallion, stud or entire horse, stone-horse; -*ութի* s. rut, heat, ardent desire, passion of horses; -*խումբ* s. stud of mares.

Մատակարար, *այ* s. administrator, manager; steward, provider, victualler; dispenser, distributor; - *վանից*,

cellarer; -*ական* a. administrative; -*եմ*, *էցի* va. to administer, to manage; to distribute, to dispense; to victual, to provide, to stock, to store, to furnish; - *գնբ* *խորհուրդ*, to administer the sacraments; -*ութի* s. administration, management; economy; stewardship; dispensation, distribution.

Մասակպան, *այ* s. horse-breeder.

Մատալ, *ոյ* a. young, tender, new, fresh; s. child, little child; mortuary festival for the poor; - *հասակաւ*, - *յաւուրց*, very young; *ի* - *օրս*, in infancy, at so tender an age; *որթ* -, milk-fed calf.

Մատալածին a. new-born; s. woman recently confined; -*կան* a. young; -*կտոր* a. slain in infancy; -*հասակ* a. of tender age; -*ձի* s. colt, foal, nag, pony, cob; -*մայր* S. -*ծին* s.; -*նամ*, *այցայ* vn. to bloom again; to renew one's youth, to grow young again; -*տունկ* a. young, new, tender; s. young plant, sucker, layer, shoot, sapling, off-set, slip; *թց*. neophyte, proselyte; *թուփ* -, young shrub; -*նահասակ*, child-martyr.

Մատաղեմ, *էցի*, -*էցուցանեմ* va. to restore to youth, to make young again.

Մատաղերամ a. young; - *մանկահ*, little children; - *գառնիք*, lambskins.

Մատալորթ a. having lately calved.

Մատալութիւն s. youth; growing young again.

Մատալորեայ a. young, tender.

Մատանեակ s. ringlet, small ring.

Մատանեհար s. seal- or signet-ring.

Մատանեմ, *էցի* va. to seal with a signet-ring, to seal up.

Մատանեման s. ring-finger.

Մատանի s. ring; signet-ring, seal, stamp; S. *Մատնոց*; *օսկի*, *ազաման դեայ* -, gold-ring; diamond-ring; - *պատկերեայլ*, cameo-ring; *հարմանեկան* -, wedding-ring; - *կրել*, to wear a ring; *կրէլ* -*նեաւ*, to seal with a ring.

Մատեան, *էնից* s. book; parchment, scroll, roll, register; code, manuscript; *տօային*, *տօալուսչ* -*ք*, the Holy Scriptures, - Bible, - Writ; - *գունդ*, the immortal band (Persian cavalry); -*էնից դարան*, library; *ի* -*էնի* *հարկաւ նել*, *սալ*, to write, to set down or couch in writing, to register, to record.

Մատենագէտ a. book-learned, lettered, learned, erudite, skilled in lite-

rature ; *s.* man of letters ; bibliographer ; -գիտութիւն *s.* bibliography ; -գիր, գրաց *s.* writer, author, bibliographer ; book, writing ; *a. S.* -գրական ; ընտիր -, classic author ; յոռի -, sorry writer, scrawler, scribbler ; -ք, men of letters, the literati ; -գրական *a.* bibliographical ; historic ; -գրեմ *va.* to write or compose a book ; to put down in writing ; to book, to register, to transcribe ; -գրութիւն *s.* bibliography ; literature ; writing, book, work ; -գարան, -կալք, րաց *s.* library ; փոքրիկ -, book-case, book-shelves ; -մղ *a. s.* bookish, bibliomaniac ; -մղութիւն *s.* bookishness, bibliomania ; յած *a.* immersed in study or in books, well versed in literature ; -պատու *a.* told in books ; *ad.* narrating in books ; -պետ *s.* librarian ; -սէր *s.* bibliophilist, book-fancier ; -սիրութիւն *s.* bibliophily ; -ւոր *a.* historical ; -ւորեմ *S.* -գրեմ.

Մատենիկ, նկան *s.* opuscule, short treatise, pamphlet, tract ; - գունդ *S.* Մատեն - [-ուի, -իմ.

Մատղական, -ուի, -ղիմ *S.* Մածան, Մատիտակալ, այ *s.* port-crayon, pencil-case. [grass.

Մատիտեղ *s. bot.* blood-wort, knot-
 Մատիտն *s.* pencil, lead-.

Մասն, ան, տան *s.* finger ; finger's breadth, inch ; *mus.* tune, air, strain ; բլթ -, thumb ; ջուցական -, fore-finger ; միջին -, middle finger ; մատանայ -, ring-finger ; փոքր -, little finger ; մատուկը ոտից, toe ; յօգք մատանց, knuckles, finger joints ; մատուկը նուագարանաց, keys, keyboard, stop ; մատուկը սանդղոց, steps, stairs ; մատուկը որթոյ, shoots, branches or tendrils of a vine ; - Այ, the finger or hand of God ; ծայրակաւոր մատամբք, with maimed fingers ; ուսոյց զմատուկն իմ ի պատերազմ, he taught my hands to war ; ի ծայր մատանց, at the finger's ends ; ծայր մատանց ոտից, tiptoe ; ճարճատեղ զմատուկն, to crack one's fingers ; -ն առնել, to point at one ; to denounce ; ից. to defame, to laugh at, to scorn ; վառ տակեղ մատամբք, to live by one's labour ; ի մատուկն դնալ, to walk on one's toes, to walk tiptoe ; յտան ի յառնել, to stand tiptoe ; մուսայկոտաց զկապել, to resolve not to forget, to make a memorandum ; մատամբ ջու-

ջանել, to point at with the finger, to indicate ; ծայրիւ միայն մատին ճաշակել, to taste, to taste slightly ; դնել մատուկն ի վերայ բերանոյ, to place a finger on the lips, to keep silence, to be benumbed ; - լինել *va.* to betray ; *vm.* to be betrayed ; - լինել անձին or անձամբ անձին, to betray oneself, or one's own cause, to do oneself an injury ; - անձին իւրոյ գործել, to kill oneself, to commit suicide, to make away with oneself ; - լինել իւրեանց արծաթոյն, to lavish, to waste, to squander ; - լինել, եղանկ, to give or addict oneself to, to surrender, to give in ; - առնել, - եւ տուր լինել, to betray ; արգելուլ, բմբունիկ մատին ի գունամէջս, to jamb one's finger in a door ; *S.* ճիւղ.

Մասնագործ *a.* done by hand ; -գրով *a.* written or sculptured by hand ; -ծաղիկ *s. bot.* fox-glove, digitalis ; -հատ *a.* cutting off or amputating another's finger ; -մուխ *a.* thrusting in one's finger ; - դրւանոք փսիւել, to provoke vomiting with the finger ; -նիշ *S.* -ցոյց ; -նշան ծաղկեցուցանեմ *va.* to write, to compose, to trace ; -չուրթի *s. med.* whitlow, panaris, felon ; -չափ, ի *a.* a finger's width or depth ; *s.* inch, digit, finger ; -ցոյց *a.* pointing at, indicating with the finger ; - առնել, լինել, to point at, to addict, to indicate ; to betray ; ից. to deride, to scoff, to ridicule, to quiz, to make a laughing-stock of ; -փոխ խաղալու մն *s. mus.* fingering, playing on, touching.

Մասնեակ or Մատանակ *s.* finger, hand ; ի - արկանել, to seize, to take possession of, to subject, to subdue ; to win complete power over.

Մասնեմ, էցի *va.* to betray, to denounce, to discover ; to deliver up, to surrender ; to abandon, to allow, to permit ; - ի ձեռս ուրուք, to give into the hands of, at the mercy of, to deliver up ; - ի վտանգս, to endanger, to expose to peril, to put in jeopardy ; - զք գաղանաց, to throw to the wild beasts, to give as a prey to - ; - զք սրոյ, to kill, to slay ; - զանձն յանարգութի, to debase, degrade or disgrace oneself ; - ի կամս փառամոլ հաճոյնց իւրոց, to sacrifice to one's ambition ; - զք ի ծաղի եւ յոյպանումն, to quiz, to burlesque, to ridicule ; - զք ամ-

Թոյ, to cover with shame or confusion; - զոք սատանայի, to excommunicate; - զխորհուրդս իւր, to unbo-
som oneself to, to open one's mind to; ոչ - զհամբերութիւն, to be patient; - իմ
տն. to be betrayed, denounced; to be-
tray oneself, to give in, to surrender,
to abandon oneself to, to be a prey to;
- ի գերութիւն, to be or become a slave
to; - ի փախուստ, to run away, to
take to flight; - ի նախանձ սրամտու-
թիւն ուրուք, to become a victim to the
jealousy of; - ի սուր, to be put to the
sword; S. Ասեան. Աւար, Մահ, Պար.

Մասնէք s. fluting, flutes. [տուկ, &c.

Մասնիկ s. the little finger.

Մասնիչ s. traitor; felon, scoundrel.

Մասնոց s. thimble.

Մասնութիւն s. treachery.

Մասնաւոր s. traitor; informer, de-
nouncer; - լինել, to betray, to de-
nounce.

Մասնցոյց S. Մասնացոյց, &c.; -
նախատանք ad. villanously, contume-
liously, ignominiously.

Մասոյց, ուչի s. access, approach;
ascent, acclivity.

Մատուռն, տրան, տրուէք, տրանց
s. martyr's shrine; chapel, oratory.

Մատուտակ, ի s. bot. liquorice; սուււ
-, wild -, milk-vetch, astragal; - ի ար-
մաս, peony; - իկ s. chem. glycirrhizine.

Մատուցական a. presentable.

Մատուցանելի a. offering, present-
ing; S. -ցական.

Մատուցանել, յի va. to draw or
bring near, to advance, to put for-
ward; to present, to offer, to dedicate;
to sacrifice; ի մէջ -, to relate, to re-
port. [offering.

Մատուցարան s. altar, place of

Մատուցիւ, -ցող s. offerer; sacri-
ficer; -ցումն s. presentation, offering,
oblation, offer; celebration.

Մատչելի a. accessible, accostable.

Մատչիմ, տեայ, տուցեալ տն. to gain
access, to approach, to draw near, to
advance, to present or offer oneself,
to come, to appear; to be presented,
offered, celebrated; յառաջ -, to ad-
vance, to come or go forward; S. Հուպ,
ի Վեր.

Մատուռակ, այ s. cup-bearer; hut-
ler; - էմ, էցի va. to be or become cup-
bearer, to present drinks, to fill the
glasses, to pour out wine; to admi-

nister, to distribute, to dispense; - ու-
թիւն s. cup-bearer's charge or office.

Մատրնապետ s. chaplain; - ութի
s. chaplainship.

Մապ, տոյ s. temptation, impurity.

Մար, ու s. metretes or amphora (a
liquid measure, the Roman about se-
ven, the Attic about ten gallons).

Մար, ի, տց s. a. Mede; Median; -

Մարաք, ի s. hayloft. [s. lord.

Մարախ, ոց s. locust; grass-hopper;

Քաղցր - S. Մատուտակ.

Մարանաթա s. Syriacw. Maran-atha,
it signifies, the Lord comes, or, the
Lord is come; (it was a form of threa-
tening, cursing or anathematizing
among the Jews).

Մարապարացի s. a. Medo-Persian.

Մարաստան, ի s. Media.

Մարաջախա, ի s. marshal.

Մարգ, այ, - ագետին s. mossy
ground, turf, grass, pasture, herbage,
meadow, mead; geol. marl.

Մարգարէ, ից s. prophet, seer; սուււ
-, false -; կին -, prophetess; փոքր
-ք. the Lesser prophets.

Մարգարէաբար ad. prophetically,
like a prophet; - գէտ a. skilled in the
prophecies; - գիր a. written by the
prophets; - գրաւ a. prophet-slaying,
destroying the prophets; - ծին a. be-
getting a prophet; born of a prophet-
ess; - խան, - կան, - կիր a. prophetic;
- ոգու, by a - spirit; - կտոր a. mas-
sacring prophets; - Հայր s. a prophet's
father; - Հանդէտ a. like a prophet;
- Հրաշ a. prophetic; - ճառ a. foretold,
announced, or predicted by a prophet
or by the prophets, declared prophe-
tically, prophetic; - նամ, այցայ տն. to
prophecy; to predict, to foretell; to
play the prophet, to counterfeit; - նոյ
s. prophet's temple; - նորոզ a. having
the gift of prophecy; - պետ s. chief
of the prophets (Moses); fig. our Lord
G.-C.; - սպան a. murdering prophets;
- տառ պատգամք s. Scripture, the pro-
phets; - րան S. - նոյ; - ցուցանեմ va. to
render prophetic, to come to prophe-
cy; - քարոզ a. preached by the pro-
phets.

Մարգարէուի s. prophecy; the book
of the prophets; - ուհի sf. prophetess.

Մարգարէօրէն ad. prophetically.

Մարգարիտ, բոյոյ or բսի, բոաց s.
margaret, pearl; bot. daisy; chem. mar-

garine; շարք - բառաց, string of pearls; pearl necklace; ծածկեալ - բառք, pied with daisies; մի արկանէք զ-ս առաջի խոզաց, don't cast pearls to swine; Տ. Հնրէրուզանեմ.

Մարգարապէղ *a.* beautiful as a pearl; - գոյն *a.* pearl-coloured; - զարդ *a.* adorned with pearls, bearded; - խաւուն *a.* full of pearls, pearly; - դաշա, plain sprinkled with daisies; - ծին *a.* bearing or producing pearls; - չառ *s.* grain of pearl; - ասամունք, pearly teeth; - չիւս, յեռ, - շար *a.* strung with pearls; - ատակ *a.* like a pearl; - փայլ *a.* bright as a pearl.

Մարգարանայ *a.* of pearls, pearly; - երանդ *a.* pearl-coloured; - արքէն *ad.* like a pearl. [dows.]

Մարգարօտ, ից *a.* feeding in meadow.

Մարգաց *s.* the eleventh month of the ancient Armenian calendar, (June).

Մարգիդ, այց *s.* marquis, marquis; marquee; - ուի *s.* marquisate; - ուշի *sf.* marchioness. [shy meadow.]

Մարգճախին, ինի, - ճակ, այց *s.* mar-

Մարգ. այց *s.* man; mortal; the human race; կին -, woman; Որդի - ոյ, the Son of Man; - եւ ԱՅ, Man-God; բարի -, worthy or honest man, man of worth; դեղեղիկ -, handsome man; բարետիրա -, man of feeling, generous-hearted man; - ն սնորհուութեան, antichrist; յարդէ -, man of straw; a scare-crow; - ի - ոյ, from one man to another; ամ -, every man; արժա նի - ոյ, manly; սնորժան - ոյ, unmanly; ի բաց մերկանալ զ-ն չին, to put off the old man; - առ - կուտակիլ, to crowd or rush together, to press, to throng; արար ԱՅ զ-ն ի սրտիկեր իւր, God made man after his image; ի բարեբասուութի - ոյս, for the happiness of mankind; Տ. Այր, Մարգիկ.

Մարգաբանութիւն *s.* anthropology; - բար Տ. Մարգկաբար; - բնակ *a.* inhabited by man; - դայլ *s.* chimera, bug bear, hobgoblin, ghost; - գերի *s.* captive, prisoner, slave; - դին *s.* slave-merchant, --buyer or dealer; purchase of slaves; - դուրի *a.* man-headed; - գող *s.* man-stealer; - գողութի *s.* man-stealing; - դարման *a.* nourished or cultivated by man; - դաւ *s.* assassin, murderer, man-slayer; - դաւան *a.* believing in Christ as man only, denying the divinity of Christ, Nestorian;

- աւանդք or - դաւանութի *s.* nestorianism; - դաւուրութի *s.* murder, assassination; - դէմ *a.* of a human figure or countenance; - դրեալ *a.* clothed in human nature, incarnate, become man, made flesh; - դէն *a.* man sacrificing; - լինել, to immolate or sacrifice human victims; - բ *s.* human sacrifice or victim; - գոհ Տ. - դէն; - գոհունի, - գոհք Տ. - դէնք; - թափ *a.* unpeopled, uninhabited, desert, wild; - թիւ *s.* enumeration or numbering of men; ը - թուի, to each person, a-man, a-head; - լից full of man, peopled, very populous; - խանձ *a.* man-devouring, eager for human flesh; - խանձութի *s.* greed of human flesh; - խաւն *a.* hypostatically united with the human nature; - խտ *a.* densely inhabited, crowded with inhabitants; Տ. - լից; - խնդիր *a.* searching, or in search of men; - խողխող, - խոշոշ *a.* slaughtering or massacring man, murderous, killing, bloody, sanguinary, cruel; *s.* cut-throat, homicide; - ծախ *a.* man consuming, causing the destruction of men; - ծին *a.* begetting a man; *s.* fabulous tree feigned to produce men. [house; ceiling, roof.]

Մարդակ, այց *s.* joists & beams of a Մարգակազմութի *s.* structure of the human body, physiology, anatomy; Տ. - բանութիւն.

Մարդակեր, այց *s.* cannibal, anthropophagus, man-eater; - լինել, to eat human flesh; - կերութի *s.* anthropophagy, cannibalism; - կերպ *a.* human, having a human form or figure; after the men's manner; *s.* zool. anthropomorphite; - կերպեայք or եանք *s.* the anthropomorphites; աղանգ - կերպեայք, anthropomorphism; - կրթութի *s.* train or suite of domestics, numerous equipage; assembly of men, multitude of people, crowd, a crew of men; - կոտոր *a.* murderous, exterminating; - առնել, to kill, to put to the sword; - չաճ, - չաճոյ, ից *a.* insinuating, fawning, flattering, striving for favour, servile; - չաճեմ *տ.* to seek men's favour, to fawn, to flatter, to seek to please by servility; - չաճուի *s.* fawning, adulation, flattery; respect for persons; - չասակ *a.* of the human height or form; of perfect form, well shaped (man); *s.* the human stature, size or height; - չարկ *s.* capita-

tion, poll-tax, poll-money; -հալ հոս s. multitude, crowd; -ձայն s. human voice; -ձեւ S. -կերպ; -մահ s. plague, pestilence; -մարտ a. making war on man; hostile to mankind; -մաս a. near the habitation of men; Ի-ի կեալ, to inhabit -; -նամ, ացայ տ. to become man, incarnate, to take human flesh or nature; -շահ a. edifying, exemplary, virtuous; affable, kind; -շատ a. well peopled, full of inhabitants, populous; -շատութի s. great multitude, dense population; -չէն S. -շատ; -չորհ S. -շահ; -չափ a. of man's height or size; -պայն քաղ s. chimera, were-wolf; -պայք s. satyrs; -պաշտ, Ից s. anthropolatry; fig. flatterer, fawner, adulator; -պաշտութի s. anthropolatry; fig. fulsome flattery, adulation; -պատկեր a. man-shaped, having the human form or figure; s. human image; -պէս S. Մարդկորէն; -պուր or պուրծ S. Մազպուր . &c.; -սու a. biting man; -սանկ, Ի s. litharge of silver, yellow, white litharge; -սեր a. advantageous to the propagation of the human race; -սեր a. philanthropic, humane, benevolent; kind, obliging, courteous, civil, gracious; tender, compassionate, charitable; -սիրաբար ad. benignly; -սիրական a. philanthropic; -սիրապէս ad. humanely, kindly, tenderly, with kindness, lovingly; -սիրեմ va. to be philanthropic, humane, to behave with kindness, to be compassionate, courteous; to be condescending; to receive courteously, to give a hearty welcome to, to honour; -սիրութիւն s. philanthropy, humanity, kindness, benignity, affability, benevolence, courteousness; condescension; welcome; -ք S. -սիրապէս; -սպան, աջ a. murderous, homicidal; s. murderer, homicide, man-slayer; -սպանութի s. homicide, murder; -կամաւոր, wilful murder; -ակամայ, manslaughter; -յանդգոյշ, homicide by misadventure; -սասն, աջ s. place of reunion; -վաճառ s. slave-merchant or dealer; -վայելուչ a. meet for or worthy of man; -վար, աջ a. S. -ծախ; civil, polite, urbane, courteous, complaisant, obliging, genteel, kind, affable; -վարուի s. civility, politeness, urbanity, courtesy, complaisance; -տեսց, էջաց or յից a. hating

mankind, misanthropic; s. misanthrope, man-hater; -տեսակ or սիւ S. -կերպ; -տեսիկ S. -տեսաց; -տեսութի s. misanthropy, hatred of mankind; -տունիկ s. human race, human creature, man; a. human, rational; -բուրասան, garden planted by man; -ցոււ s. minotaur, bucentaur; -ցուցա նեմ va. to humanize, to civilize; to familiarize, to tame; -քաղաքացի or -ցի s. inhabitant or dweller in man; -քալլ a. walking as man.

Մարդկոյց, լուզաց a. flattering, fawning, seductive; s. adulator, flatterer, sycophant, seducer; -լուզական a. adulatory, deceitful; -լուզութի s. adulation, flattery.

Մարդկողութիւն s. incarnation; our Lord's human nature; creation, generation or genealogy of mankind.

Մարդերեւոյթ S. Մարդակերպ.

Մարդնուէլ a. familiar, tame, docile.

Մարդիկ, զկան s. men, mankind, the human race, the world; ամ -, all men; որդիք մարդկան, the children of men; գրագէտ -, men of letters; -ս յարգարէլ, to make men of.

Մարդաբար S. Մարդկորէն; -խան, &c. S. Մարդախան, &c.

Մարդական, յին a. human; belonging to man, manlike; -պէս S. Մարդ.

Մարդկեղէն a. human. [կորէն.

Մարդկութիւն s. humanity, human nature; humanity, mankind; multitude, many people.

Մարդկորէն a. human; ad. humanly, as a man, according to human nature.

Մարդպետ s. chief guardian of the harem, chief of the eunuchs, kislragasi; -ութի s. dignity, office or post of kislragasi.

Մարեմսոս s. sweet marjoram.

Մարերեան ծառ s. may-pole.

Մարերի s. the tenth month of the ancient Armenian calendar, (May).

Մարզ, Ից s. confine or frontier of a state, march, border; province, district; -գնէլ, to reduce to a province; -ք, exercise. [creeping mouse-ear.

Մարզանգոյ, -նոն s. bot. pilosella,

Մարզանք s. exercise; gymnastic ap-

Մարզարան s. gymnasium. [paratus.

Մարդեմ, էջի va. to instruct in athletic exercises; to inure to war; to exercise, to instruct, to initiate, to teach, to discipline, to form, to train,

to civilize, to soften manners. [ed to war.

Մարդիկ *a.* exercised, inured; train-

Մարդիկ *s.* instructor, teacher, one who disciplines, inures or trains to war.

Մարդու մաս *s.* teaching, training; instruction, exercise.

Մարզպան, այ *s.* governor of a march, of a county or province, exarch; -ու-թիւն *s.* government of a march, governorship of a province.

Մարզպետ *S.* Մարզպետ.

Մարթ, ի *s.* means; *a.* possible; - է *v. imp.* it is possible, it may be so; it is fitting or proper; -ական *a.* ingenious; -անամ *S.* Մարթեմ.

Մարթանք *s.* stratagem; means, expedient, resource, remedy; skill, art, ability, cleverness, mastery; -ուք *ad.* ingeniously, cunningly.

Մարթեիկ *a.* possible; contingent; proper, fitting.

Մարթեմ, էջի *va.* to find means, to invent, to contrive, to find out.

Մարթեմ, թայի *vm.* to be able, possible, to have the power, faculty or means.

Մարթեցուցանեմ *va.* to render possible; to execute, to carry into effect, to accomplish.

Մարթի *v. imp.* it is possible; զեմբո - այդմ լինել, how can these things be? - ոչ - , it can't be, it is impossible; - չի, is it possible?

Մարթուն *a.* ingenious, clever, skilled; *S.* Մարթ *a.*; - *a.* inept, unfit, awkward.

Մարթուհ *a.* clever, skilful, expert.

Մարթուպատառ *a.* possible & proper. [cleverness.

Մարթչուծիւն *s.* dexterity, ability,

Մարի, բույ, բեայ *s.* hen.

Մարի, ի *s.* resinous pine.

Մարիկ, ի *s.* hoe.

Մարիկիւք *s.* Marcionites.

Մարիշակ մոմեայ *s.* statue of wax.

Մարշակ *s.* bed & bedding.

Մարմնիկ, ի *s.* hot or temperate climates; pleasant meadow, delightful spot; greensward, lawn, grass-plot.

Մարմնական *a.* pruriginous.

Մարմնակեմ, էջի *vm.* to itch, to feel an itching, titillation or pruriency, to have a tickling sensation; to feel a desire to scratch oneself; *fig.* to be excited, incited, provoked, tickled or pleased; -էցուցանեմ *va.* to cause to

itch, to tickle, to titillate; to irritate, to exasperate; *fig.* to tickle, to please, to gratify.

Մարմաջիւն, -ջու մն *s.* itching, pruriency; incitement, tickling, titillation; smart, burning, puncture.

Մարմառ *s. med.* St. Anthony's fire; -ոս *a.* feeling a prickling, subject to a pricking sensation.

Մարմարակուռ, -շէն *a.* made or built of marble, marmorean; -կոխ, -հաս *s.* marble-cutter; գործարան -հասայ, marble-yard,--works; -հասք *s.* marble-quarry; -պաս *a.* covered or paved with marble.

Մարմարեայ, -եղէն *a.* of marble, marble, marmorean.

Մարմարին, այ *s.* marble; *a.* -, of marble; կարծր էբբեւ շ, as hard as -; -եայ *S.* Մարմարեայ.

Մարմնիկ *s.* distaff.

Մարմնի մնոյ *s.* body; flesh; man, creature, mortal; corpse, dead body; carcass, carrion; body, consistency; whole, ensemble; *geom.* solid; - աւ- նուլ, to become incarnate; եւ Բանն - էղեւ, & the Word was made flesh; *S.* Երկնային.

Մարմնաբանութիւն *s.* somatology; -բոյծ *a.* too indulgent to the appetites, carnal, sensual; -դեղ *a.* well shaped; -գոյք *s.* corporeal substances; creatures, mortals; -գործեմ սա. to change into flesh; -գործութի *s.* incorporation, embodiment; -գլած, -գլեայ, -գլեստ, -գլեցիկ *a.* clothed with flesh, incarnate; corporeal, bodily, mortal; -գլեցութի *s.* incarnation; -դեղծ *a.* impudic, sensual, libidinous; impotent, frigid, incapable of procreation; -դեղծութի *s.* luxury, licentiousness, lechery, wantonness; impotence, frigidity; -խորթ *a.* pleasing or grateful to the senses; -խորթութիք *s.* sensual delights; pleasures; -ծածուկ *a.* hiding, covering the corpse (tomb), or the body (hair); -ծին, ծնունդ *s.* corporeal birth, according to the flesh; -կալ *s.* corporal, a fine linen-cloth on which the priest places the chalice at mass; -կան *a.* corporeal, bodily; mundane, worldly; carnal, sensual; -կեր, այ *a.* carnivorous; -կերութի *s.* use of flesh for food; -կից *a.* of the same nature; consanguineous; *s.* fellow-man; -կրթանք *s.* gymnastics, athletics; -կր-

Թութի *s.* bodily exercise; -*Հաս*, *այ* *s.* anatomist, dissector; -*Հասական* *a.* anatomical; -*Հասեմ*, *էջի* *va.* to anatomize, to dissect; -**Հասութի** *s.* anatomy, dissection; -*Հասորէն* *ad.* anatomically; -*Հար*, *այ* *a.* impotent, unhealthy, apoplectic, disabled, crippled; -*Ճեւ* *a.* having a bodily form or figure, corporeal; -*Ճարգ*, *էջ* *s.* gymnastics; gymnastic-master; -*Ճու* *a.* carnal, sensual, voluptuous; -**Ճուութի** *s.* sensuality, attachment to sensual pleasures; -**Յին** *S.* -*Կան*; -*Ինամ*, *ացայ* *vn.* to become incarnate; to take the human body or nature; -**Ղարթուութիւն** *s.* tickling, titillation, stimulant; any movement of the body; -*պահ*, *այ* *s.* body-guard, life-guard, yeoman of the guard; -*պաշա*, *էջ* *s.* worshipper of the flesh; sensualist; Apollinarian; -*պատ* *a.* clothed with a body, corporeal; -*պատար* *a.* enveloping the whole body; -*պարար* *a.* nourishing, fattening; voluptuous, gluttonous; -*պէս* *ad.* bodily, corporally; materially; carnally, sensually, lustfully; *fig.* essentially, really, substantially; -*պիշ* *a.* material; carnal, voluptuous; -*պիկ* *a.* incarnate; -*պուկ* *s.* incarnation; -*պեր* *a.* fond of carnal pleasures, sensual, carnal, voluptuous, mundane; -**սիրութի** *s.* sensuality, lust, concupiscence; -*սպան* *s.* self-murderer, suicide; -*վաշա* *S.* **Մաա** -; -*սահ* *s.* madragora root; -*սանը* *a.* tormenting the body (pain); -*տեաց* *a.* despising carnal pleasures; -**տեսականութի** *s.* materiality; -*տեսիւ*, -*տիւ* *a.* corporeal, of a form; -*բան* *s.* place of incarnation, matrix; *fig.* our Lord's Mother; -*ցույանեմ* *va.* to change into flesh; to embody, to incarnate; to figure, to impress with a form; -*ար*, *ական* *a.* corporeal, palpable, material; of or belonging to the body, bodily; carnal, fleshly, sensual, worldly; -*արապէս* *ad.* bodily; really, actually; -*արուկ* *s.* corporeity; incarnation; humanity; -**փոխութիւն** *S.* **Հորէ** -.

Մարմնեւ, *այ* *a.* fleshy, corpulent, fat, plump; -*էն* *a.* corporal, corporeal;

Մարմնիկ *s.* corpuscle. [*S.* **Մարմնեւ** -.

Մարմնից, -*մնից* *s.* bodily things, things appertaining to the flesh.

Մարուխ *s. bot.* *S.* **Մատուտակ**.

Մարսեմ, *էջի* *vn.* to digest; to con-

coct; -*եցուցանեմ* *va.* to cause to digest; -*եցուցիչ*, -*սոյական* *a.* digestive.

Մարտողութիւն, **Մարտումն** *s.* digestion; concoction.

Մարտ, *էջ* *s.* war, battle, combat; wrestling; dispute, quarrel; month of March; *ի* - *պատերազմի պատրաստիւ*, to prepare for war; *էրանէլ* *ի* - *պատերազմի ի վերայ ուրուք*, to take up arms against; - *գնէլ*, *միլէլ* *լէ* *ուռէք*, *սալ* - *պատերազմի լըգմ ուրուք*, to give battle, to make war on, to wage war; - *լէ միմեանս հարկանէլ*, - *եղեալ կուռէլ* to fight, to combat, to attack; *միշա* - *իւ լինէլ* *լէ* *ուռէք*, to be in perpetual hot water with; to be continually at war with; - *ի վերայ ուրուք յարուցանէլ*, *ի* - *պատերազմի գրգռել*, to incite to battle, to excite or create war against; - *պատերազմի էր նոյ* *լէ միմեանս վն*, they were at war for; *անագորոն* - *իւ պատերազմու*, by a bloody battle, by a sanguinary conflict; - *ն յերկողունց կովմնոց մնայր անպարտելի*, the battle remained undecided; *S.* **Պատերազմ**.

Մարազիր, *գրաց* *s.* agonotheta, athlotheta; -*ծնոց* *a.* quarrelsome, contentious, litigious, wrangling; -*կան* *a.* of or belonging to war or battle, warlike; *s.* warrior, combatant; -*կառք* *s.* war-car or chariot; -*կից* *s.* companion in arms, fellow-soldier, comrade; adversary, antagonist, opponent; *a.* confederate, leagued, allied; - *գունդք*, auxiliary forces; - *լինէլ*, to fight in company; -*կցութի* *s.* companionship in arms; alliance, confederacy; aid, succour; -*մբոխ* *a.* tumultuous, troubled, agitated by war; -**յարգար** *S.* -*գիր*.

Մարամն *int.* would to Heaven that! if it might be!

Մարտանկար, *այ* *a.* painting battle-scenes; - *պատկերահան* *s.* painter of battle-pieces; -*սայլ* *s.* waggon, ammunition-, powder-cart; -*վար*, *ի* *s.* palestra, battle-field, or -ground; -*ցու*, *այ* *s.* weapons of war, (other than fire-arms); *a.* military, warlike.

Մարտնաիր *s.* brave, valiant soldier; -*ք*, choicest troops, the flower of, or the choice men in the army.

Մարտիկ, *սկաց* *s.* warrior, soldier, combatant; *ի* - *ս մտանէլ*, to rush to the field of combat.

Մարտիրոզք *s.* *Gr. w.* martyrology.

Մարտիրոս, *այ* *s.* martyr; -*ական* *a.* of -; -*ակից* *a.* suffering a similar martyrdom separately or together; -*այրը դոր* *a.* exhorting to martyrdom; -*անամ*, *ացայ տո.* to be a martyr, to suffer martyrdom, to undergo death in witness of the faith; -*արան* *s.* place of martyrdom; chapel or tomb of martyrs; -*ապօլիս* *s.* Martyropolis; -*ացուցանեմ* *va.* to martyrize; -*ուհի* *s.* martyrdom; -*ուհի* *sf.* female martyr.

Մարտից, *այ* *s.* battery, bastion, bulwark; tower; *էլեկտրական* -, electric battery or machine; *Վոլտայեան* -, Voltaic battery, pile.

Մարանչիմ, *տեսչ*, *տուցեալ տո.* to fight, to combat, to make war, to engage in action; to quarrel, to dispute, to contest; - *սկզբնամարտութի*, to skirmish. [fencing-master.

Մարտուսաց *s.* military professor;

Մարտուցանեմ, *ցի* *va.* to cause to fight, to provoke to combat; to defy, to challenge. [of war.

Մարտօրէն *ad.* according to the art

Մացառ *a.* thick, bushy; *s.* S. -*բ.*

Մացառակիւ *a.* bushy, full of bushes, thick-tangled, brackish, briery; -*կան* *a.* chem. sylvic; -*ձեւ* *a.* bushy-shaped, bushy; -*զու* *a.* hidden among the bushes, sylvan, woody, rural.

Մացառուտ S. -*ուսիւիտ*.

Մացառք, *ուայ* *s.* thicket, covert, copse, wood; brushwood, underwood, bush, tuft; -*բ աչաց*, thick eye-lashes; *սեւացուցանել թխացուցանել զ-ուն* *առ բբօքն ծարրօքն* . to paint one's eye-lashes.

Մաւրիանական *a.* Moorish, of the Moors, mauresque; - *նկար*, mauresque, moorish style of painting; arabesque; -*կարաւ*, morris, morris-dance.

Մաքարուկ *s.* *zool.* drepanis, sandmartin or shore-bird.

Մաքաւ, *ի* *s.* combat, fight; wrestling; contest, strife, litigation, quarrel, dispute; -*եցուցանեմ* S. **Մարտուցանեմ**; -*իմ*, *էցայ տո.* to combat, to fight, to come to blows; to wrangle, to quarrel, to dispute, to discuss, to argue; -*այ* *a.* combating, opposing; quarrelsome; -*ուն* S. **Մաքաւ**.

Մաքի, *բւոյ*, *բեայ* *s.* ewe, sheep.

Մաքման *s.* handkerchief; thick cloth.

Մաքուր, *բրոց* *a.* pure, neat, clean,

unstained, unsullied; refined, purified; limpid, clear; *ից* pure, modest, chaste; *գրել զ-ն*, to make a fair copy of. [toll.

Մաքսից *s.* excise, custom, duty, city

Մաքսանէնդ, *այ* *s.* smuggler; *վաւառք* -*այ*, smuggled goods; - *հնէլ*, to be a smuggler, to smuggle; -*ուհի* *s.* contraband, smuggling; -*նոց* *s.* custom-house; toll-house; -*պէտ* *s.* director or chief officer of the custom-house, farmer general; -*տուն* S. -*նոց*; -*ւոր* *s.* custom-house officer, publican, tide-waiter; -*ւորութիւն* *s.* office or charge of a publican or custom-house officer; *նստել ի* -*թեան*, to sit at the receipt of customs.

Մաքսեմ, *էցի* *va.* to pass the custom-house, to receive or exact the custom or duty, to receive for the public revenue; *տո.* to pay the excise or customs dues.

Մաքրագործ, *այ* *a.* purifying, purificative; -*եմ* *va.* to purify, to cleanse; -*ութի* *s.* purification; sanctification.

Մաքրագարդ *a.* purified, pure, clean, clear, polished; splendid, bright; -*եմ*, *էցի* *va.* to purify, to cleanse, to polish; to embellish; -*զգեայ*, -*զգեստ* *a.* clean, spotless, very pure; virtuous, pious; -*ծին* *a.* begetting or begotten in purity; -*կան* *a.* S. **Մաքուր**; purgative, cathartic, cleansing; - *գեղ*, a purge; - *տեսակ*, nitre, saltpetre; - *աղանդաւոր*, puritan; *վարդապետութի* -*այ*, puritanism; -*կենցաղ*, -*կրօն* *a.* leading a pure life, chaste, modest, virtuous; -*միտ* *a.* clear-headed; -*պէս* *ad.* purely, neatly; chastely, modestly; merely, simply; -*ուէր* *a.* fond of purity, of cleanliness; neat, tidy, clean; -*սիրութի* *s.* love of purity, of cleanliness; -*րան* *s.* purgatory; -*բար*, *այ* *a.* purifying; *s.* purifier; -*փայլ* *a.* shining, bright with cleanliness, candid, clear, pure, clean; glorious, virtuous.

Մաքրեմ, *էցի* *va.* to clean, to cleanse; to purify; to refine; to purge; to expiate, to sanctify; - *զոճ*, to refine the style; - *զարիւն*, to deplete or cleanse the blood; - *զնուարտս*, *զընդեղէնս*, to pick or cleanse vegetables, pulse; - *զանօթս խոշակերոցի*, to scour, brighten or polish kitchen utensils. [սկւոյ, altar napkin.

Մաքրիչ *a.* purificatory; S. **Սձեւի**; - **Մաքրուական** *a.* purificative, depur-

ative, purgative; deterrent, abster-
sive; expiatory; s. depurative; pur-
gative, purge; - առնուլ, to purge, to
take a purge.

Մաքրութիւն s. purity, cleanliness;
purification; depuration; expiation;
neatness, tidiness; - ջրոց, limpidity;
- օղոց, pureness, serenity, clearness.

Մաքրումն s. cleaning, cleansing;
securing. [smell.

Մաշտոս a. musty, having a musty
Մաշտ, էջոյ տ. to grow musty or
mouldy, to mould; to strive, to strain.

Մետր, էջ s. meter; -ալան a. me-
trical; - դրութի, metrical system.

Մեզէն, Մեզոյն ad. by ourselves.

Մելամաղձ, &c. S. Մեւամաղձ, &c.

Մելան, ի, աւ s. Gr. w. ink; -աղիծ
a. written, delineated with ink; -առ
s. ink-stand.

Մեխակ, սոց s. bot. clove; clove-tree;
pink, carnation; -աշոս a. smelling of
cloves, clove-scented.

Մեծ, սոց a. great; large, big; strong,
powerful, mighty; rich, opulent; im-
portant, serious, considerable, mo-
mentous; -, - ինն, -ս, -աւ, -ու ad.
greatly, highly, much, very much, too
much, excessively; - օր, feast day,
high day; - դաշտ, vast, spacious field
or plain; - ժամն, ժամանակս, during
many hours; for a long time; դ ժամն
դիւերոց, a great part of the night; ո՛չ
է .բեզ - , is it not important?

Մեծաբան a. magniloquent, boast-
ful, braggart, swaggering, blustering,
gasconading, vainglorious, vauntful,
pompous; -ս բարբառել, խօսել or
-ել, էջի, -իմ, էջոյ տ. to brag, to
gasconade, to boast of imaginary ad-
ventures, to pretend falsely to brave-
ry, to be vainglorious, to swagger, to
vaunt, to exaggerate, to talk big, to
draw the long bow, to sound one's own
trumpet, to assume a consequential
look, to set up for a man of conse-
quence; -ուի s. big words, exaggera-
tion, bombast, boasting, bragging, ro-
domontade, fustian, gasconade; -բար-
բառ a. speaking loudly, stentorean,
crying out, loud, noisy, clamorous,
obstreperous, blustering, riotous; ad.
aloud, loud, loudly; -բայ a. opened
widely (wound); -բեռն S. Ծանրա-;
-բերձ a. very high, very elevated;
-բանձ a. very rich, - wealthy, - opu-

lent; -գեղ a. very beautiful, lovely,
graceful, charming; -գին, -գնի a.
costly, very dear, most expensive,
high-priced, too dear, precious, rich,
magnificent, sumptuous; -գնի ad.
dearly, at a very high price; - գնել.
Վաճառել, to buy or sell dearly, at a
high price; -դուռ-իս a. large-headed;
-դնութի s. preciousness, great worth;
-դոյն a. greater, bigger; major, elder;
s. maximum; -դուս a. loud or high-
sounding, noisy, blustering, roaring,
clamorous, vociferous, obstreperous;
-դործ a. noble, generous, magnificent;
ostentatious; grand, imposing, state-
ly, superb, magnificent; -դործու-
թի s. magnificence, nobility, genero-
sity; sumptuousness; munificent act;
-դութ S. Բազմագութ; -գրեմ va. to
esteem, to value, to prize or rate high-
ly; -դրոզ a. crowding in, rushing on
in crowds; -դեղ a. heaped up, great,
huge; -զանգուած a. very voluminous,
bulky, large, enormous; -զարդ a. very
splendid, glorious, majestic; -զարմ
a. noble, great, of high rank; -զբօս a.
very busy, full of business; -զգի a. of
illustrious family or descent; -զգու-
թի s. nobility, gentility, high lineage;
-զօր a. all powerful, omnipotent; very
strong, of a great force; powerful,
potent, mighty; յր. Megasthene; -թեւ
a. wide-winged; s. zool. megaloptera;
-թիւ a. very numerous, in great
number; -թոռ a. having an extensive
diocese; -խոհ, -խորհուրդ a. of exalt-
ed sentiments, noble-minded, mag-
nanimous, generous, noble; -խոր-
հուրդ a. mysterious, involving a great
mystery; -խոհութիւն s. greatness of
mind, high-mindedness, nobility of
thought or sentiment, magnanimity,
generosity; -խուրժ S. -թիւ; -խօս S.
-բան; -ծախ a. at a great expense,
costly, expensive, sumptuous, magni-
ficent, splendid, rich; -ծառ a. of lofty
trees (wood); -ծով s. great sea, Ocean;
-կաթիլ a. in great drops, raining vio-
lently, showering; -կալան a. very
plaintive, uttering loud lamentations;
-կանը a. having large ears, long-ear-
ed; -կառուց a. built magnificently,
grand, superb, splendid, sumptuous;
-կն a. large-eyed; -կոհակ a. of heavy
waves or billows; -կոյս a. heaped up,
enormous, massive; -կտուց s. zool.

coccothraustes, gross-beak, haw-finch; -համբաւ Տ. -հուշակ; -հանդէս *a.* famous, celebrated, glorious, illustrious; solemn, pompous, triumphant; -*փառօք*, *աօհիւ*, solemnly, splendidly, pompously, triumphantly; -հանձար *a.* very intelligent, talented, witty, very wise; -հառաջ *a.* sighing deeply or profoundly; -հասակ *a.* of lofty stature, tall; -հասոր *a.* voluminous; -հարկի *a.* honourable, respectable; -հայ *s.* grand dinner, magnificent repast; *a.* sumptuous, splendid; -*գործել*, to give a grand dinner-party; -հաւատ *a.* having great faith or belief in; -հար *a.* all wise, omniscient; -հոգի *a.* magnanimous, generous; -հոգուծի՛ն *s.* greatness of soul, high-mindedness, magnanimity; -հոջակ *a.* far-famed, very renowned, celebrated, of great repute; *ad.* aloud, loudly; -հրաջ *a.* very wonderful, astonishing, surprising; -ձայն *a.* loud, noisy, sounding, sonorous, resounding; *ad.* aloud, with loud cries or shouts, noisily, with hue & cry, clamorously; -*ապալակել*, *կարգաւ*, to cry with might & main, to roar out, to cry with all one's strength; -ձիգ *a.* very extensive, very vast; long-winded, diffuse, prolix, wordy; -բանիւք, diffusely, prolixly; -մարմին *a.* corpulent; very voluminous, immense; -մարտ *a.* victorious; -մեծ *a.* very great, grand, important, considerable; -*վարուք զարգարեալ*, virtuous; egregious, eminent; -ք *s.* the great; high life, fashionable society; great deeds, - things, - enterprises; -, -ս *ad.* greatly, extremely, very much, excessively; -ս գործել, to perform great actions; -ս վազել, to run swiftly; to gallop; -ս խօսել, բարբառել, կտորրել Տ. -բանեմ; -մեծար *a.* honorable, worthy of honour; -մեծարար *a.* doing wonders; *ad.* much, very; -մեղ, սց *a.* sinning much, very sinful; *s.* great sinner; -միտ *a.* high-minded, conceited, proud, lofty, presumptuous; -մուր *a.* well fortified or munitioned; -մտեմ, եցի, -մտիմ, եցայ *vn.* to be high-minded, self-conceited, presumptuous; to grow proud, haughty, arrogant; -մտուծիւն *s.* high-mindedness, haughtiness, superciliousness, pride, conceit, presumption; -մօր, ի *a.* very muddy or marshy; *s.* Medza-

mor, (an Armenian river); -յալժ *a.* victorious, conquering, triumphant; great, enormous, huge, colossal; -յամ *a.* lengthy, long; -յոյ *a.* hopeful, confident; -լինել, to be hopeful, full of hope, buoyant with hope; -յա *a.* chubby, chubby-cheeked, puffy, bloated; -նամ, սցայ *vn.* to grow, to increase in stature or size; to become larger, greater; to grow rich; to become renowned; -մեծութի յոյժ, to become very wealthy or immensely rich; -նաքամ *a.* stout- or large-limbed; -նիխ *a.* extensive, vast, large; -նձն *a.* magnanimous, generous; Տ. -հասակ; -նձնութի՛ն *s.* magnanimity, greatness of mind, generosity; great stature, tallness; -նուռ *a.* very renowned, famous, illustrious, celebrated, great, glorious; -շահ *a.* very profitable, advantageous, lucrative; -էն Տ. -կաւոյց; -շուք *a.* loaded with the highest honours; magnificent, splendid, grand, pompous, majestic, sumptuous, solemn; *ad.* with great honour; splendidly, pompously, sumptuously; -չափ *s. ast.* megameter; -էայ *a.* large-eyed; keen or piercing-eyed; -պաղատ *a.* very suppliant, supplicating, beseeching; -պայծառ *a.* very luminous, very bright, shining, brilliant; sumptuous, imposing, pompous, most illustrious; -յալժանակ, most brilliant victory; -պանծ *a.* boastful, bragging; superb, eminent, excellent, glorious; -յալժութի՛ն, signal victory; -լինել, to praise or vaunt oneself too much, to pretend to, to boast; -պաշտօն or առմն *s.* great solemnity; -պատիւ *a.* very honorable, very glorious; *ad.* honorably, splendidly, with great honour; -մեծարել, առնել, to load with honours; to welcome, to receive with honour, with open arms, to treat with great honour, to feast, to entertain; -պատուեմս, to heap honours on, to honour magnificently; -պատու՛մ *a.* very extended, diffuse, prolix, long; -պարգեւ *a.* very magnificent, very liberal, generous; -առնել, մեծարել, to load with precious gifts; -լինել յուճեքէ, to receive magnificent presents; -պարծ *a.* Տ. -պանծ; -պէս *ad.* greatly, much, very, too much, extremely, beyond measure, infinitely; remarkably, considerably; - սխալիս,

you are greatly mistaken; *եւ այս նց* - *սազնասց*, it is a great embarrassment for them; *եւ այս - է*, it is a great advantage; *վայրութի նորա - է յայտուիկ*, his testimony is highly important in this cause; *-ջան* *a.* very diligent, careful, studious, industrious; toilsome, tiresome, hard, painful; *-սասս* *a.* severe, austere, authoritative, imperious; awful, terrible; *-սար* *a. s. gr.* trochaic, trochee; *-սիրս* *a.* large-hearted, generous, magnanimous; *-սպոս* *a.* magnificent, sumptuous, splendid, gorgeous, ostentatious; *-սանի* *a.* full-breasted; *s. gynæcamastos*; *-սքանչ* *S.* - *հրոջ*; *-վայերուչ* *a.* very convenient, decorous; glorious, eminent, elegant; majestic, magnificent, august; *-վաստակ* *a.* meritorious, deserving, of great merit; *S.* *-ջան*; *-վերջ*, *էջ* *s. gr.* iambus; *a.* iambic; *-վեշակ* *a.* of very extensive disease; *-սարած* *a.* vast, spreading every where; *-սարր* *a.* of vast size or mass; *-սնուիթի* *s.* wealth, opulence, riches; *-սուն* *a.* rich, wealthy, opulent; *s.* the wealthy, rich people, the rich; *-րանք* *s.* respect, honour, veneration, reverence, deference, homage, distinction; ceremony, compliments, respects; kind reception, welcome; *-հասարակաց*, universal esteem; *-նօք* *ad.* respectfully, honorably, with regard; *աննեւ* *-նս երեսաց ուրուք*, to have regard for; to hearken favourably to; *-նս գնեւ*, *աննեւ*, *ցուցանեւ* *S.* *Մեծարեմ*; *-րգեմ*, *էջի* *va.* to honour, to respect; *-րգի* or *գոյ* *a.* very respectable, estimable, reverend, venerable; *-լինեւ*, to be held in high esteem, to enjoy the esteem of, to be much esteemed by; *-տանեւ* *S.* *Մեծարեմ*; *-րգուի* *s.* reverence; authority; *-րեմ*, *էջի* *va.* to respect, to honour, to reverence, to venerate, to treat with distinction, to compliment, to pay respect to; *-րոյ* or *րու* *S.* *-րգի*; *-ցոյց* *s. ast.* megascope; *-ցուցեւ* *s.* Magnificat; *-ցուցանեմ* *va.* to enlarge, to make to grow, to increase, to augment, to extend; to enrich; to render powerful, mighty; to favour, to befriend, to raise, to exalt, to dignify; to glorify, to celebrate; to magnify, to praise highly, to exalt, to extol; to amplify, to exaggerate; *-ուր* *s.* supe-

rior, prior; *-ւորութիւն* *s.* priorship; *-փառ* *a.* majestic, glorious, august, illustrious; *-փառութի* *s.* majesty, glory, celebrity; *-փարթամ* *a.* tremendously or excessively rich, very affluent, opulent; *-փափօք* *a.* very desirous, ardent, eager; *-փոյթ* *a.* very diligent; *-փոր* *a.* big-, pot- or paunch-bellied; *-քաղաք* *s.* great city, capital; *-քաղաքացի* *s.* citizen of the capital; *-քայլ* *u.* - *ս* *ad.* with hasty strides; *-գնալ*, to stride along, to make huge strides, to quicken one's step; *-լնութանալ*, to run as fast as the legs can carry, to run as hard as one can; *-քանակ* *a. s.* wholesale; *-վաճառ*, the - trade; *- մթերք վաճառաց*, wholesale warehouse; *-բիթ* *a.* bottle-nosed.

Մեծեղեւն *a.* execrable, abominable; very wicked, heinous; *-ամբարըշտուի*, horrible crime; *- յանցանք*, crime.

Մեծիմաստ, *-մայ* *a.* of vast intellect, very wise, - learned, - ingenious.

Մեծութիւն *s.* greatness, thickness, size, capaciousness; volume; grandeur, greatness, power, magnificence, majesty, elevation, exaltation; *fig.* capacity; *Մեծափարթամ* -, great fortune, wealth; *Յական* *-ք*, human greatness; *լնուլ* *-թիք*, to load with riches; *ի* - *հասանեւ*, to attain to dignity or honours; *կորուսանեւ զս իւր*, to lose one's fortune; *մերկանալ ի* *-էջ*, to sacrifice one's fortune; *-գ*, Your Grace.

Մեծուհի *sf.* woman of quality, dame, lady, lady of rank.

Մեծուռն *s.* tilt or tail hammer.

Մեծօյեղութիւն *s.* magnificence, [majesty.

Մեծօր *s.* long day.

Մեկենաս, *այ* *s.* Mecænas, patron.

Մեկին *a.* explicit, clear, evident, formal, precise; distinct, only, sole; simple, ordinary, obscure; *ad.* clearly, explicitly, distinctly, precisely, expressly, intelligibly. [intelligible.

Մեկն *a.* simple, easy, clear, evident,

Մեկնաբան *s.* paraphrast; *-եմ*, *էջի* *va.* to paraphrase; *-ուի* *s.* paraphrase;

-բար *-գոյն* *S.* *Մեկին* *ad.* [Մեկին.

Մեկնակ *a.* distinct, one only; *S.*

Մեկնակազէն *s.* marauder, freebooter, bandit; *-ձի* *a.* having only one horse. [specially.

Մեկնակի *ad.* only, particularly;

Մեկնական *a.* explicable.

Մեկնահանգերձ *a.* clad in a single garment, having but one vest.

Մեկնանամ, ացայ *vn.* to retire, to go away, to remove to a distance.

Մեկնասէս *S.* Մեկին *ad.*

Մեկնասոր *a.* alone, solitary.

Մեկնել *a.* explainable.

Մեկնեմ, էջի *va.* to separate, to divide, to detach, to loose, to remove; to explain, to expound, to develope, to resolve, to interpret, to comment upon; to hold out or stretch forth; - *ի ստենէ*, to wean; *Թուլթ մեկնելոյ*, bill of divorce; *S.* Թիւր. [remove.

Մեկնեցուցանեմ *va.* to separate, to

disunite, to part, to get loose; to remove, to go away, to depart, to retire, to go out, to make off, to steal away; to abstain, to forbear; to leave off, to desist, to cease; to stretch; to explain oneself; - *ի ցամաքէ*, to bear off from the shore, to take sea-room, to stand out to sea; - *ի կնռէ*, to give a bill of divorce; - *ի հիացումն*, to go into ecstasies. [expositor.

Մեկնիչ *s.* interpreter, commentator,

Մեկնողական *a.* explanatory.

Մեկնոց, աց *s.* cloak, mantle, sur-tout; - *ակ*, աց *s.* short cloak; mantlet; - *իկ s.* mantilla.

Մեկնութիւն *s.* explication, explanation, interpretation, commentary; separation, removal, retirement.

Մեկնորէն *ad.* in explaining.

Մեկոն, աց, - *իոն*, *ի s. bot.* poppy.

Մեկուսանամ, ացայ, - *սիմ* *vn.* to remove, to go away, to retire, to stand aloof, to withdraw to a lonely place.

Մեկուսացուցանեմ, - *սեմ*, էջի *va.* to remove, to separate, to keep away, to put or place farther off.

Մեկուսի *pp. ad.* apart, aside, separately, in private, singly; - *առնել*, to remove, to alienate; - *կալ*, *լինել*, to remain aloof, to withdraw, to retire, to stand in dispart. [ment.

Մեկուսութիւն *s.* separation; retire-

Մեհեան, ենի. նաց *s.* fane, heathen temple; ara, altar; idol, image.

Մեհեկան *s.* the seventh month of the ancient Armenian calendar, February.

Մեհեհաբիրք *s.* ancient codices, pagan archives; hieroglyph; - *գարգ s.* neocorus, guardian or maintainer of

the temples; - *գարգութիւն s.* office or duties of a neocorus; - *ղերծ a.* plundering temples, sacrilegious; - *ղերծութիւն s.* sacrilege, sacrilegious robbery; - *կալ, աց s.* chief-priest or president of a heathen temple; - *կան a.* of or belonging to a heathen temple; hieroglyphical; - *կասուա S.* - *ղերծ*; - *լին S.* - *կան*; - *նի s. pl.* heathen temples; - *էն a.* temple building; - *պան* or *պետ S.* *Քրմապետ*; - *սէր a.* fond of temples; - *տեղի s.* place where heathen temples are built; - *տուն s.* heathen temple. [chain, jewel, trinket.

Մեհեհանգ, աց *s.* collar, necklace,

Մեղ *s.* fault; sin; - *գնել S.* Մեղադրեմ; - *ինչ առնել ումէք*, to wrong or do evil to; - *քո է -ն*, it is all owing to you, it is your fault, you are wrong; *ոչ իմ է -ն*. I am not to blame, it is not my fault; *իւրէք - ինչ ոչ արար ինձ*, he did not offend me in any way; - *ինչ ոչ գոյր նց*, they would be without fault; *այս կայ - էւ մեզ*, this is also partly our fault.

Մեղաբիր *a.* blameable, blame-worthy; - *լինել S.* - *դրեմ*; - *գրանք s.* blame, obloquy, accusation, reproof, reproach, reprehension; - *դրեմ, էջի va.* to find fault with, to blame, to accuse, to reproach, to censure, to reprove, to criminate, to condemn; - *գժամանակն*, to blame the want of time; - *դրութիւն S.* - *գրանք*.

Մեղական *S.* Մեղանշական.

Մեղայ, *ի s.* repentance, contrition, compunction, hearty sorrow; - *! mea culpa!* I have sinned!

Մեղանամ *S.* Մեղանշեմ.

Մեղանշական *a.* subject to sin, peccant, sinful; peccable; hurtful, detrimental, mischievous, pernicious, noxious; - *ութիւն*, - *չանք s.* peccability; wrong, offence, transgression, malice, wickedness.

Մեղանշեմ, էջի *vn.* to sin, to commit crime or fault, to transgress, to do amiss, to offend, to fail in duty, to err; to mistake; *va.* to wrong, to injure, to aggrieve, to do injury or harm, to harm, to be hurtful, to hurt, to be prejudicial or injurious to; *մահուցանի, ծանունս, Թեթեւս*, to sin mortally, grievously, lightly or venially; *զ՞ մեղայ*, what have I done?

Մեղանշումն *s.* sinning.

Մեղանք *S. Մեղք*; յանձն առնուլ զ-նս, to confess one's faults.

Մեղապարտ *ից* or *այ* *a.* guilty; *-ուի* *s.* guilt, culpability, guiltiness.

Մեղացածին *a.* produced by sin.

Մեղացային *s.* sin-offering.

Մեղաւոր *a.* sinful; iniquitous, wicked; *s.* sinner. [song.

Մեղեղի *s. Gr. w.* melody; canticle.

Մեղիս, *այ* or *ոյ* *s.* handle; haft; *-արկանել*, to put a handle to, to set in a handle; to haft; **Հանել զ-**, to take off the handle, to take out of the handle; to unhaft.

Մեղեսիկ, *սիկ* *s.* amethyst; garnet.

Մեղծ, *ի* *s.* soot, smut; *fig. a.* prodigal, libertine, licentious.

Մեղի, *ից* *a.* soft, loose, slack, flabby; *fig.* weak, faint, nerveless, indolent, effeminate, languid, cowardly; slothful, sluggish.

Մեղհատորհուրդ *a.* craven- or faint-hearted, poor-spirited, fickle-minded.

Մեղհանամ, *ացայ* *vn.* to soften, to become loose, to slacken, to mollify, to loosen; *fig.* to become effeminate, to give oneself up to softness or effeminacy.

Մեղհասէր *a.* effeminate, luxurious, delicate, voluptuous; *այր* -, sybarite; *-սիրութի* *s.* love of luxury, effeminacy, idleness.

Մեղհացուցանեմ, *-կեմ*, *եցի* *va.* to soften, to loosen, to slacken, to mollify; *fig.* to unman, to enervate, to effeminate, to emasculate, to render

Մեղկիմ *S. Մեղհանամ*. [cowardly.

Մեղկիչ *a.* softening; enervating; languishing.

Մեղուծիւն *s.* softness, loosening, relaxation, looseness, slackness; *fig.* indolence, effeminacy, cowardice; *-բ* *ad.* softly, indolently, effeminately, languishingly.

Մեղմ, *ոյ*, *ով* *a.* soft, mild, gentle, agreeable, tranquil; -. *-ով* *ad.* softly, mildly, gently, agreeably.

Մեղմաբնայ *a.* slow-paced; *-գոյնս* *S. Մեղմ* *ad.*; *-ժամ* *ad.* a long while, slowly; *-խառն*, *-կան* *a.* mild, moderate, temperate.

Մեղմանամ, *ացայ* *vn.* to grow mild, to be softened, to become moderate or temperate; to diminish, to abate, to relent.

Մեղմացուցանեմ *va.* to make mild,

to soften, to moderate, to lenify; to temper, to abate, to diminish, to sooth, to assuage, to mitigate, to allay, to alleviate.

Մեղմիս, *այ* or *ից* *a.* insinuating, alluring, enticing, smirking; unsincere, deceitful, subtle, fraudulent, cunning, affectation; enticing ways, mincing air or manner, smirking, wheedling, incitement; guile, deceit, fraud, wickedness, malice; *-անք* *s.* dissimulation, affectation; enticing ways, mincing air or manner, smirking, wheedling, incitement; guile, deceit, fraud, wickedness, malice; *-աչաց*, leer, sheep's eye, ogling; *-ձայնից*, affected, wheedling voice; *-եմ*, *եցի* *vn.* to simulate, to feign artfully, to dissemble; to incite, to allure, to draw on; to ogle; *-ուծիւն* *S. -անք*.

Մեղմիկ *ad.* softly, gently, slowly.

Մեղմիւ *a.* soothing, lenient, lenitive, composing.

Մեղմնութայ *a.* going slowly; *-երազուծիւն*, goods or luggage train, slow train. [slackening, assuagement.

Մեղմութի *s.* softening, mitigation,

Մեղուչ or *ուչ* *a. S. Մեղուհին*; *s.* purple-colour; flesh- or rose-colour.

Մեղու, *այ* *s.* bee; **ձագ** *-այ*, drone maggot; **գունդ**, **պարբ** *-այ*, swarm of bees; **գործասէր**, **Ջարտար** -, diligent, industrious bee; *-բզգէ*, the bee buzzes; *-աբոյծ*, **բուծից** *s.* apiarist; *-աբոյն* *s.* hive, bee-hive; *-աբուծութիւն* *s.* apiculture; *-ագործ* *S. -բոյծ*; *-գործութի* *s.* collecting, making honey; *-անի* *a.* gentle-eyed, having a soft or mild glance; *-անայ*, *-ոյ* *s.* bee-house, apiary; *-աբաղ* *s.* zool. bee-eater.

Մեղուցանեմ, *ցի* *va.* to cause to sin or to transgress.

Մեղութեն *ad.* like bees.

Մեղաբեր *a.* producing or causing sin; *-թաթաւ* *a.* plunged, sunk in sin; *-խորհուրդ* *a.* evil-minded, malicious; *-ծին* *a.* born in sin; *-մահաբդ* *a.* hardened in sin, in iniquity; *-սէր* *a.* inclined to transgress, delighting in sin, wicked, criminal; *-սիրութի* *s.* love of evil; *-բաւիչ* *a.* expiatory, expiating sin; *-բաւութիւն* *s.* expiation.

Մեղաբերն *ad.* sinfully, criminally.

Մեղբ, **ղու** or **ղեր** *s.* honey; **խորիսի** -, *-* *comb*.

Մեղաբեր *a.* melliferous; *-բուղն* *a.* flowing with honey; *-գործեմ* *va.* to make honey; *-էղու* *a.* honey-tongued, smooth-spoken; *-խորիսի* *s.* honey-

comb; -ծարան, -կաթ, -հոս *a.* mellifluent, mellifluous, sweet; -ծուծ *s.* bot. melilot; hoar-bound; -համ *a.* honey-flavoured, honeyed; -մամ *s.* wax, bee's wax; -սուս *s.* water-melon; -ջուր *s.* hydromel, mead; -բար *s.* melitites. [honey.]

Մեղրեմ, *էջի va.* to sweeten with
Մեղրուկ *s.* bot. honey-wort.

Մեղրօղի *s.* an intoxicating liquor made with honey.

Մեղք, *լաց s.* sin, crime, iniquity, transgression, trespass; fault, error; offence, evil, malice; -փոքր, [թեթեւ, peccadillo, venial fault; եօթն մահու շահի - the seven capital sins; մահու շահի or մահացու, սկզբնական, ներքործական, վերապահեալ-, deadly or mortal, original, actual, reserved sin; վկայք մեղաց, false witnesses; վն մեղացն, sin- or trespass-offering; անկա նեկ է մեղս, մեղս սանեկ, բործեկ, to sin, to transgress; է մեղս արկանեկ, to cause to sin; խոստովանեկ զմեզս իւր, to confess one's sins; [թողու զմեզս, to remit, to absolve sin; մեռանեկ է մեղս, to die in sin; է մեղս բրեկ զինն, to impute a thing as a crime to; մեղս դնեկ Տ. Մեղսագրեմ.

Մենաբնակ *a.* living alone; -զինիմ *vn.* to be armed or accoutred lightly; to be armed at all points; -խոսուածի *s.* an aside, words spoken aside; monologue; -կեայ Տ. Մխայնակեաց; -կերպ *a.* monotonous; -կերպուածիւն *s.* monotony, sameness; -կեցուածիւն *s.* solitary life, solitude; lonesomeness; -կուիւ Տ. -մարա *a.*; -շիւ *a.* hoofed, having hoofs; -մարա *a.* gladiatorial; relating to duels; *s.* gladiator; duellist; Տ. -ուածի; -մարտիկ *s.* gladiator, wrestler, gymnast, athlete; -կուիւ Տ. -մարտուծ; -լինիւ, գորրեկ or -մարտաիմ *vn.* to fight a duel, hand to hand, in single combat; to wrestle, to struggle; -մարտուածիւն *s.* single combat, duel, monomachy; wrestling; -մու *a.* *s.* monomaniac; -մղուածի *s.* monomania; -նամ, աջայ *vn.* to lead a retired or solitary life, to be alone, to live retired; -նուաք *s.* mus. solo; -նոց *s.* small room, cell; -, -սասն or -բան *s.* monastery, convent, cloister; -վաճառ *s.* monopolist; -լինեկ, to monopolize; -վաճառուածի *s.* monopoly; -ւոր *a.* retired, alone, solitary; *s.* solitary, her-

mit, recluse; -ւորուածիւն *s.* solitude.

Մենդոս, է *s.* zool. mæna.

Մենթան, աջ *s.* vest, garment.

Մենուի *s.* solitude, lonesomeness.

Մենար, է *s.* mentor, guide.

Մենքենայ, &c. Տ. Պեքենայ, &c.

Մեռանիմ, աջ *vn.* to die, to expire, to breathe one's last, to give up the ghost, to depart this life, to pay the last debt to nature; to mortify one's body; մահու -, to be punished with death, to suffer capital punishment; - է մարս պատերազմի, to die on the breach, to be slain in action; - է վեւրայ ազգին, է սեր հայրենեաց, to die for one's country; - բարուածի, պատուով, to die on the field of honor; մերձ է է -, he is at the last gasp, he is expiring, dying; ողի կեայ զբ պնակես եւ մեռանի, people generally die as they live.

Մեռեալ *a.* dead, deceased, defunct; *s.* dead body, corpse; չ-ս համարեկ, to believe or take for dead; օր մեռեւոց, All Soul's day; ցուցակ մեռեւոց, register of the dead; պաշտօն մեռեւոց, office for souls in purgatory; Տ. Ննիցեալ.

Մեռերբան *s.* necrologist; -ական *a.* -gical; -ուի *s.* -gy; -թազ, էջ *s.* grave-digger, sexton; -ծին *a.* still-born; -կառք *s.* hearse; -կեր, կրաց *s.* corpse-bearer, bearer; -կոչուածիւն *s.* evocation, raising up, calling up the dead; -հարցական *a.* necromantic; -հարցուածի *s.* necromancy; -հարցուկ *s.* necromancer; -հմայ, &c. Տ. -հարցուկ, &c.; -ունչ *a.* breathing, mortal; -տիս *a.* corpse-like; -դէմք, dead-pale face, livid face.

Մեռերյութք *s.* funeral expenses; the goods of the deceased. [fig. idols, image.]

Մեռերտի, տւոց *a.* dead; *s.* carcass.

Մեռերուածիւն *s.* deadness, want of animation, privation of life; mortality; mortification; - արբանդի, the being past bearing, impotence, sterility. [wolf's bane.]

Մեռինայ (Ակոնիտոն) *s.* bot. aconite,

Մեռինես *s.* zool. muræna, lamprey.

Մեռոն, է, էւ or աւ *s.* holy oil, chrism; ointment, perfume; -եմ, էջի *va.* to confirm, to anoint with holy oil;

Մեռոտ *a.* mortal. [-խո *s.* myricine.]

Մեռուցանեմ, ջի *va.* to cause the death of, to put to death, to kill; to

mortify ; -ցումն *s.* mortification.

Մեռօրէն *ad.* like a corpse ; -օրինակ *a.* deathlike.

Մեռեղի *s.* anthem at vespers.

Մեսիա , յ , ի *s.* the Messiah, the Anointed, Christ.

Մեսիմ, եջայ *vn.* to be introduced or brought in, to be adopted.

Մեստիմ, եջայ *vn.* to be fortified or strengthened by, to be consolidated.

Մետալ , այ *s.* medal.

Մետալ , ի *s.* metal, mineral ; -ք , զայ *s.* mine ; *fig.* exile, banishment ; գնել , արտասահմանել ի -ս , to banish, to exile, to send into banishment ; արկանել ի -ս , to arrest, to imprison.

Մետաղագործ , այ *s.* metallurgist ; -ական *a.* -gic ; -ութիւն *s.* -gy.

Մետաղական *a.* metallic ; -հան , այ *s.* miner ; -ցուցանեմ *va.* to metallize ; -ցուցումն *s.* metallization.

Մետասան , ից *a.* s. eleven ; -ամեայ *a.* - years old ; -անկիւն *a.* hendecagonal ; *s.* hendecagon ; -երորդ , այ *a.* s. eleventh ; -էքեան օր քին , եջունց *a.* s. all the eleven ; -ոսնեան օր -վան քեան *a.* hendecasyllable ; -օրեայ , րէ ից *o.* of eleven days.

Մետաքս , ից օր այ *s.* silk ; անդործ - , raw - ; դործարան -ի , -մանուֆաքտուր , -արտադործ ; այ *s.* silk-manufacturer, --merchant ; *a.* producing silk ; -ութիւն *s.* silk-manufacture , silk-mill ; --husbandry, sericiculture.

Մետաքսահիւս *a.* woven or made with silk ; -առէլ *a.* having the warp of silk ; -վաճառ *s.* silk-mercant, -dealer ; haberdasher, mercer ; -վաճառութիւն *s.* silk-trade ; mercery.

Մետաքսեայ . սէկց , -սեղէն *a.* of silk, silky, silken ; -ք *s.* silk-manufactures, --goods.

Մեռերայ , &c. Տօքերեւոյթ , &c. ; -բազիտակ *s.* meteoroscope. [lime.

Մետովիքեան *a.* supreme, high, sub-

Մետրապօլիտ , լտայ *s.* metropolitan ; -պօլտուի *s.* dignity of a - ; archbishopric.

Մեր , ոց *a.* poss. our ; ours ; *s.* our own ; արտիւք մերովք , with our heart ; ի ձեռաց մերոց , from our hands ; ի սան մերում , in our house, at home ; կերպացեալ զմերս ի ՚նր Վուսէն , Christ took our nature upon him from the Virgin Mary.

Մերազգեայ Տ . -զնեայ ; -զնանամ ,

ացայ *vn.* to be naturalized among us ; to become a fellow-citizen, to share in our national rights ; -զնեայ *a.* of our nation, national.

Մերախոհ *a.* conformable to our ideas ; -կերպ *a.* of our form or nature, human, incarnate ; -կերպութիւն *s.* incarnation.

Մերային *a.* s. our ; ours ; -ս ազգի , to our nation ; զ-ս սիրեմք , we love our own ; ի մերայնոց իցես , are you one of ours ?

Մերայնութ *a.* of our nature, human ; -սեռ , -սեր , ից *a.* of our nation, national ; of our nature, our ; - բնութիւն , humanity ; -ք *s.* our co-nationals, fellow-countrymen, compatriots ; mankind, the human race ; -տիւ Տ . Մերակերպ . [from time to time ; Տ . Երբէմն .

Մերթ *ad.* sometimes, now & then, Մերթական *a.* repulsive ; expulsive.

Մերթէի *s.* rejectable. Մերթեմ , եցի , Մերթեցուցանեմ *va.* to expel, to repel, to reject, to exclude, to drive out ; to reprove, to disallow, to disapprove ; to refuse, to deny ; - զքուսն , to disturb one's slumber ; - զուք ի կենաց , to deprive of life, to slay.

Մերթիմ , եջայ *vn.* to be driven out, expelled or rejected ; to abstain from, to forbear ; to depart, to leave, to absent oneself, to retire.

Մերթումն *s.* expulsion ; repulse, rebuff, refusal, denial ; disapproval.

Մերինս . ի *s.* merino ; Spanish wool ; merino sheep.

Մերկ , ոց օր ից *a.* naked, bare ; undressed, plain, simple, evident ; *fig.* impudent, brazen-faced ; *pr.* without ; *ad.* evidently, obviously, palpably ; - լ - մարանչել , to wrestle naked.

Մերկաբար *ad.* nakedly, openly, plainly, clearly ; -գլուխ *a.* bare-headed ; *ad.* frankly, boldly, freely ; -կուի *a.* gymnastic ; - ազոն , - games, wrestling, gymnastics ; - ձուկն *s.* gymnote ; -զաբալ Տ . Մերկիմաստակ , -մարտ , աիկ *s.* bare athlete or wrestler ; -ք , wrestling ; -մարտութիւն *s.* wrestling naked.

Մերկանամ . ացայ *vn.* to undress oneself, to strip, to strip naked, to denude, to uncover, to unveil, to pull off, to throw off, to be discovered ; *va.* to undress, to unclothe, to strip,

to lay bare, to disrobe; to bereave, to unfurnish; - *զտիրա*, to unbosom oneself to, to pour out one's feelings, to open oneself to; *ի բայ* -, to cast, put or leave off; *ի բայ* - *զամօթ*, to cast aside all sense of shame; - *յրնչնց*, to deprive oneself of one's property; - *զուռն* *ի պատենից*, to draw, to bare or unsheath a sword; - *օձից*, to cast the skin; *այն ինչ կամէր առաւօտն ի գիշերոյն* -, *իբրեւ այն գառաւօտն մեր կանայր*, at dawn, at day-break, in the grey of the morning, at the peep of day; *յայտօրինակի զքանն իւր - նայր*, he thus expressed, or explained himself.

Մերկանդամ *a. ad.* quite naked; unarmed; *fig.* nakedly, openly, ingenuously; - *պուռլը*, *bot.* drupa.

Մերկանք *S.* *Մերկութիւն*. [drawn. *Մերկապատեան* *a.* unsheathed, *Մերկապարանոց* *a.* barenecked; *fig.* naked, clear, evident, open, frank; *ad.* nakedly, clearly, overtly, plainly; - *առնել*, to make evident, to reveal, to discover, to unveil; *ամ ինչ - կայ առաջի աչաց նր*, all things are naked & opened unto the eyes of him.

Մերկատարր *a.* naked, bare; - *ախ* *a.* bare-armed; - *ախ* *a.* bare-bosomed, bare-breasted.

Մերկացուցանեմ *S.* *Մերկանամ* *va.*

Մերկացուցիչ *s.* spoiler; plunderer.

Մերկեմ, *կայր* *S.* *Մերկանամ* *va.*

Մերկիմաստեղք, - *աստեղք* *s.* gymnosophists, (a sect of Indian philosophers who went naked, living in woods & feeding on herbs).

Մերկոտն *a.* bare-footed. [ed part.

Մերկութիւն *s.* nakedness; the naked.

Մերկուց, *ի - ad.* naked, bare, quite naked, nakedly.

Մերձ *a. pr.* near, nigh, next, close to, contiguous; *ad.* about, nearly; - *ը* -, very near, seen, in a short time; - *ի Վենետիկ*, near Venice; - *է ի մեզ*, it is near or quite close to us; - *առ միմեանս*, together, one with another, side by side; - *լինել*, to be near, ready at hand; to be on the verge or brink of, at the point of; - *լինել ի մահ*, to be at the point of death; - *ի վախճան լինել*, to be drawing to a close; to be approaching one's end; - *բազմիւ*, to sit near; - *գնել*, to propose, to confront, to compare.

Մերձազուակ *a.* related, consanguineous.

Մերձակայ, *ից* *a.* near, nigh to, neighbouring, bordering on, adjacent; present; coming, next; imminent; - *իմ* *S.* *Մերձենամ*; - *կէս* *s.* - *արեգական*, perihelion; - *երկրի*, perigee.

Մերձաւոր *a.* near, nigh, next; neighbouring, bordering on, adjacent, contiguous; approximate; akin, consanguineous; *s.* neighbour, friend, acquaintance; relation; - *ապէս* *ad.* approximately, -tively; - *արար* *S.* *Մերձաւորիչ*; - *եմ*, *էջի*, - *եզուցանեմ* *va.* to approach, to draw or bring near; to hold, take, possess, inherit or appropriate any thing in right of relationship; - *իմ*, *էջայ* *vn.* to approach, to go or come near, or towards, to go closer to; to be allied, related by marriage, to intermarry with, to marry into; - *իչ* *s.* near relation; - *առ թիւն* *s.* proximity, neighbourhood, contiguity; approximation; familiarity; affinity, alliance by marriage; relationship, kindred; copulation.

Մերձենամ, *էջայ* *vn.* to approach, to accost, to draw near; to touch; to keep company with, to join, to be united; to know, to have carnal connection with. [proachment.

Մերձեցումն *s.* approaching, ap-

Մերձեցուցանեմ *va.* to approach, to draw near, to advance towards; to apply, to appropriate.

Մերձիմ *S.* *Մերձենամ*. [mission.

Մերձումն *s.* approach, access, ad-

Մերբոյն, *Մերբոյն* *a.* our.

Մերբով *ad.* voluntarily, freely, willingly; - *ն իսկ ականջք*, with our own ears.

Մերբովանն *ad.* to the utmost of our power, as far as depends on us, our *Մերբունակ* *a.* our; *S.* - *ակերպ*. [best. *Մերբուշան* *s.* *bot.* marigold? [ner. *Մերբոզն* *ad.* like us, after our manner. *Մէջ* *s.* worm, wood-fretter; maggot; rottenness, putridity, corruption.

Մէջաճէս, *Մէջոս* *a.* worm-eaten, rotten, carious, putrid.

Մէջոտիմ *vn.* to become worm-eaten, rotten, to rot, to putrify, to be corrupted, spoilt.

Մէք, *մեր*, *մեզ* *pron.* we; us; - *ինքնին*, - *մեզն*, ourselves; *զինչ - սղոր*.

մեղքս, what poor creatures we are!

Մեքենաբան or գէտ s. mechanician; -գիտութի s. mechanics; -գործ, աց s. machinist; mechanician; a. artful, masterly; very well made or done; -գործ ծուծի s. machinery, engine-making, --works; -կան a. machinal; mechanic- al; - կազմութիւն, mechanism; - ձի, horse-power; -կանուի s. mechanics.

Մեքենայ, էջ s. machine, engine; fig. machination, cabal, plot, device, intrigue; բազմաշնար -ք. sly, crafty dealings, intrigues, machinations; -ս խոռոնէլ S. Մեքենայեմ; - երկանիւ. զէշանիւ կամ ութանիւ, two-, six- or eight-wheeled machine; շոգէշարժ - . steam-engine; ջրաշարժ - . hydraulic m. or e.; տեղափոխ - , locomotive e. ; - պարզ կամ կրկին արդատեք, single- or double-acting e. ; - պեղել, dredg- ing-m., dredger ; - ջրեղէն սիւնակաւ, water-pressure e. ; - զերամբարձ, jack, lifting- or screw-jack ; - ցցահար, steam pile-driving e. ; - փչող, blast, blowing-e. or m. ; - օդահան, air-pump, pneumatic m. or e. ; գործարան -ի, engine-building, m.-factory, m.-manu- factory ; քանդել, քակել զ-, to take an engine to pieces, to dismount ; յար- դարել, կազմել զ-, to fit or put an engine together again, to mount ; ի գործ արկանել զ-, to work an engine.

Մեքենայաբար ad. mechanically ; յարդար s. engine-fitter ; յաւոր, &c. S. Մեքենաւոր, &c.

Մեքենայեմ, էջի va. to contrive, to form, to project ; to machinate, to plan, to plot, to intrigue, to cabal.

Մեքենայոյզ a. very shrewd, cunning, crafty ; -պէս ad. mechanically ; յուծի S. Մեքենաւորութի ; -վար, աց s. machine-driver ; -ւոր a. furnished with machines ; mechanical ; full of contrivances ; industrious, dexterous, handy, adroit ; artful, sharp, sly, intriguing ; -ւորեմ S. Մեքենայեմ ; -ւորութի s. contrivance, invention, machination, artifice, cunning, wile, piece of cunning.

Մեքենովթ S. Խարխիս .

Մեքահերպ S. Մերորէն .

Մշանոց s. filter.

Մշանք s. membrane, pellicle ; se- cundine, after-birth ; S. Մզուծի .

Մզարան s. emunctory.

Մշմ, էջի va. to press, to extract

by pressing or squeezing, to squeeze out, to express ; to filter, to distil ; -խմ տ. to infiltrate ; to distil, to trickle, to fall drop by drop.

Մզկիթ, կթաց s. mosque. [roides.

Մշնաձեւ a. membranous ; s. cho-

Մզուծի s. filtration, distillation.

Մէգ, միգի, գաւ or գով s. mist, fog, haze ; թանձր - , dense fog, thick mist.

Մէշ, միգի or զյ s. urine, water, piss ; stale ; մրուր միգոյ, urinary sedi- ment. [urine, aperitive ; s. diuretic.

Մէզմուզ a. diuretic, apt to provoke

Մէն, մեհի a. one, only, sole ; alone ; ad. only, solely ; - մի, each, every one, each one.

Մէջ, միջոյ, ով. -ք. միջաց or ոյ, ովք or օք s. middle, midst ; inside, interior, heart, bosom ; loins, reins ; ցաւք մի- ջաց, lumbago ; -ք or պորտ ընդոց bot. hilum of beans, &c. ; հացի միջաւ, with the crum ; ի - or ի միջի pr. in the midst or middle of, among, between, in, into, within ; ի միջոյ, through, out of, from ; լ - pr. ad. by halves ; between, among ; in, into ; through the medium of, by means of ; - լ - ad. from time to time, now & then, ever & anon ; ց-ս, down or up to the waist ; ի միջի ձերում, among you, in the midst of you ; - գիշերոյ, midnight, twelve o'clock ; ի - գիշերի, at night, in the night, by night ; լ - իւր, upon his loins or side ; միջովք չափ ի վեր, or ի միջոյն եւ ի վեր, from the loins upwards ; միջովք չափ ի խոնարհ, or ի միջոյն եւ ի խո- նարհ, from the loins downwards ; յա- պահանութեան ի միջի, from or in the midst of corruption ; պնդել զ-ս, to gird up one's loins, to put on a belt ; խորահակել զ-ս, to break one's back ; գօտի ածեւ լ - իւր, to wear a belt, girdle or sash ; արկանել քուրձ զմի- ջովք, to put or gird sackcloth on one's loins ; սուսեր լ - ածեւ, ածեւ սուր լ - , to gird on a sword ; լ - հերձոււ, հատանել, to cut in halves ; to split into two parts ; բաճնալ ի միջոյ, to annihilate, to utterly destroy, to exterminate ; անցանել, կալ ի - , to come forward, to show or present oneself ; ի - բերել, to produce, to bring forward or out, to cite, to expose ; ի - անկանել, to interpose ; փոյթ ի - առ- նուլ, to endeavour, to study, to try, to make any effort, to be solicitous ;

դաշինս ի միջի հաստատեալ, to make an alliance; արի, սնց ի -, arise, get up, come here; քերթածք նր չեն ի միջի, his poems are lost; ք - բանից մի անկանիք, do not interrupt another's discourse; S. Խորհուրդ.

Մէջերկրեայ, &c. S. Մլջ, &c.

Մէջնակէտ s. centre.

Մէջօր s. midday.

Մէջօրեայ, բէլց s. midday, noon, noon-day; a. of noon.

Մէտ s. index of scales; weight, heaviness; moment, instant; oscillation; inclination, propensity; a. inclined or prone to, bent on; - առ -, - ի - ad. oscillating, balancing; undulating, floating; - ի - խնարհեալ, to float, to undulate, to wave; - լինեալ, to be inclined, prone, to bend, to tend towards.

Մթաղին a. obscure, dark, gloomy, dingy; - գնիմ, եցայ տ. to grow dark, gloomy, to be obscured or darkened, to darken; - աչաց, to grow dim; - գոյն a. dark, dark coloured.

Մթաղած a. gloomy, dark, obscene, dismal, dull, sombre; - լինեալ գինուով, to have the sight or reason obscured, to get drunk, to feel giddy, to feel one's head turn round; - ութիւն s. darkening, darkness.

Մթային a. obscure, dark, dusky.

Մթանամ, աչայ տ. to darken, to grow dark, to become dusk; ից. to dim, to obscure; to tarnish; - օգոյ, to begin to lower; - աստեղաց, to be eclipsed; - մուսց, to grow dim.

Մթապատ S. Մթաղած.

Մթար, աչ a. black, smutty; s. bleakness; filth, dirt; - ուն s. obscurity.

Մթացուցանեմս a. to darken, to obscure, to cloud, to dim; to blacken, to obfuscate; ast. to eclipse; - զսիւն ի գիշեր, to change day into night.

Մթեր, ից or աչ s. mass, heap, pile, accumulation; provision, store, hoard; remainder; filth, dirt; - առ -, in a heap, like a heap, in quantity.

Մթերած, ոչ s. heap, mass; - ոյ, ից a. heaped up, amassed, accumulated.

Մթերանոց s. warehouse, store-, magazine.

Մթերեմ, եցի տ. to hoard up, to amass, to accumulate, to heap together; to warehouse, to house; to provision, to victual; - ռես, ռես - բեալս

ունեալ, to bear a grudge, to have a spite against one; զբեալ թոյնն թափեալ ի բաց, to give vent to one's spite, to breathe out one's anger.

Մթին a. obscure, gloomy, dark; obscure, abstruse, occult, of difficult interpretation; - կեանք, life of obscurity; - վարս վարեալ, to live obscurely; to lead an austere life.

Մթխալ, աչ s. an ounce & a half.

Մթնագոյն a. dark coloured.

Մթնամամ, Մթնիմ S. Մթանամ.

Մթնորոտ, ի s. atmosphere; - ախան or - էան a. - pheral. [dimness.]

Մթութիւն s. obscurity, darkness,

Մթէխ or - զ, Մթէղն, Մթիխ or - զ, Մթիկ, Մթիկի, Մթղուկ s. gnat, mosquito; midge, any small fly; առաջնորդք կոյրք, որ զմտուկս քամէք եւ զուրաս կանէք, ye blind guides, who strain at a gnat & swallow a camel.

Մի ad. no, not, none; մի ասեր ինչ, say nothing about it; մի արդեօք, is it not? մի արդեօք դու իցես եգիպտացին, art not thou that Egyptian? is it not you? մի դուցե, lest, for fear that; that it may not; մի երբեք, մի բնաւ, never, not at all; մի եւ մի, or մի եւ մի իւրեք, beware! not at all, by no means, never; մի ... եւ մի, neither ... nor; մի եւս, never, not again, no more; մի եւս առներ, take care not to do so again; մի իւրեք, by no means; մի եղիցի, մի լիցի, may it never be! God forbid! never; մի ոք, nobody; մի, perhaps? կերիցի մի, neither should he eat; մի, մի վշտացուցանէք զիս, no, no, do not afflict me.

Մի, ոյ, ոյ, ում a. s. one; ad. first, firstly, in the first place; մի Ած, one God, one only God; ի մի, in one, together; առ մի սիւնակ, at, or by each column; առ այր մի, to each person, a-head, a-man; մի առ մի, մի ը միմէ, one by one, successively, from hand to hand; bit by bit, piece by piece, in detail, minutely, exactly; particularly, specifically, individually, distinctly; մի ը միմէ ասեալ, նշանակեալ, to specify, to go into detail; ժողովեալ ի մի, to collect, assemble or unite together; մի ոմ, one, one person; մին ի նշէ, one of them; մին կամ միւսն, either; either one or the other; մէն մի ի նշէ, every one of them; ոչ մին եւ ոչ միւսն, neither; neither one nor the other; ք

մի, ի մի համար, conjointly with, together, at once; in one, like one & the same thing; մի եւ նոյն, the same; մի զմիոյ կնի, one after the other; մի՛ զի կոյր էր, եւ մի or երկրորդ զի աղքատ էր, in the first place he was blind, in the next poor.

Մի մի, միոյ միոյ, միում միում, a. s. each; every one; ad. one another; one by one; ի միոյ միոյ ամսոյ, monthly, month by month; մի աւ միոյ, one after another, one on the other; մի զմիով, with emulation, surpassing one another, outvying; մի մի տարի, annually, every year, year by year; մի ի միով, one under another, in a subordinate state; մի մի իշխան մի մի օր մատուցեն զընծայս, all the chiefs make daily offerings.

Միաբան, ից or այ a. unanimous, of one mind, agreeing; conformable, equal, uniform, analogous, similar, identical, the same; ad. with one accord, in concert, unanimously; s. S. -ակեաց; - հաւանութի, unanimity, concord, consent; - լինել, to agree, to conform to; -ական a. unanimous: monastic; - ձայնիւ, with one voice; -բ s. religious community; monastery; -ակեաց, էցաց s. monk, friar, cenobite; -ակի ad. unanimously; -ամբոս a. disturbing a community, turbulent, seditious; -եմ, էջի va. to agree, to cause to agree, to conciliate, to reconcile, to reunite, to match; to compose, to unite, to join; ի մի -, to reunite; - or -իմ, էցայ vn. to agree, to be of one mind or opinion, to consent, to comply; to be agreed, reconciled, to conform oneself; to unite, to join in one, to be matched; - ի չարիս, to conspire, to conjure, to plot; չ- to disagree, to deny, to disown; - էրկու երկու, to pair, to form couples or pairs; - ութի s. unanimity, agreement, concord, union, harmony, consent, good understanding; conciliation, re-, union; harmony, consonance, concordance, homophony, symphony, concert; conformity, fitness, suitability; commonalty, community, communion; company, society, club, corporation, congregation; copulation; - թագաւորաց, alliance, confederation, league; - ի չարիս, cabal, plot, conspiracy; -բ ad. unanim-

ously, with one accord; - թէ կեալ, to live on good terms; բախտէլ զ-, to sow division in.

Միաբար ad. solely, singularly; -բարբառ a. having one language or speech; unanimous; ad. with one voice; -բարձ առնեմ va. to remove or take away every thing together; -բարոյ a. of the same character or disposition; -բերան ad. with one voice; -բնակ, այ s. co-habitant; Monophisite, that believes our Lord to have one nature only; -բնակութի s. co-habitation; -բնութի s. consubstantiality; -բուր վարս s. tresses, head of hair; -բոյս a. born together, twiu; -բունս a. consubstantial; of the same nature or essence; natural, native; bot. having only one trunk or stem.

Միազիր a. gr. formed of a single vowel; -զինապետ s. absolute prince; commander, general in chief; -զլիի a. one-headed, monocephalous; -գոյ a. having but one substance; unique of its kind; -գոյն a. monochromatic; of the same colour, uniform; -գործ s. fellow-labourer, cooperator, coadjutor; ad. working or acting together, cooperatively; -գումար, -գունդ S. Համագումար, -գունդ; -գոեալ, -գօտի a. robust, vigorous, sturdy.

Միազաւան, ից s. a. unitarian, antitrinitarian; conformist; -դիի a. uniform, simple.

Միագգի S. Համագգի; -զոյր a. paired, conjoined, matched, equal; -զօր S. Համազօր. [-թիւ S. Համաթիւ.

Միաթերթ a. bot. monopetalous; Միագողով S. Համագումար.

Միալար s. monochord; -լեզու a. speaking the same language; -լուծ S. Միայար.

Միախառն a. temperate; -ութիւն s. temperance; -խոհ, -խորհուրդ a. of the same opinion or way of thinking, unanimous; ad. unanimously; -խումբ S. Համագունդ; -խումնս a. assembled, crowded; ad. in crowds, together, in a mass; -խօսիկ S. Միալեզու.

Միածալ, ի a. folio; -ծինս a. Only-Begotten; - որդի, only son; -ծնուի s. the being only-begotten.

Միակ, այ s. unity, first number, one, 1; a. only one, alone, singular; -բ, the units, 1-9.

Միական S. Համական; -էպի, յց s.

Monothelites ; -*ուծի* S. *Համակամուծի* ; -*կան* a. only, sole, singular ; -*կանի* a. one-eyed, monocular ; -*կեաց*, *եցաց* a. living together ; S. *Միայնա* ; -*կեղեւ* a. having one bark or rind ; -*կեղեցալ* a. S. -*կեաց* ; monobious ; -*կերպ* a. uniform ; monotonous ; -*կերպուի* s. uniformity ; monotony, sameness ; -*կեցուծի* S. *Միայնակեցուծի* ; -*կես-թթուուկ* s. chem. sesquioxide ; -*կի* a. sole, only ; *Միայն* -, alone, quite alone ; -*կից* a. joined together ; -*կիտ* a. married only once ; s. monogamist ; -*կնուծի* s. monogamy ; -*կշիւ* a. equal, of the same weight, equipollent ; -*կողմանի* a. paralytic, palsied, crippled ; one-sided ; *ad.* from one part only ; -*լծով ձգել ահօս* , to plough with a single ox ; -*կողմն* s. one side ; *դնել*, *թողուլ է* -, to put aside, to leave ; -*կուրի* a. simple ; - *լուան*, cord of a single twist ; -*կրօն* a. of the same religion, coreligionary ; of similar habits ; uniform, conformable ; -*կրօնուի* s. professing the same religion, conformity in religion ; unanimity ; conformity, uniformity ; -*կցիմ* *տ.* to unite with, to participate, to consent ; -*կըցորդ* a. conjoined, equal, partaking of.

Միահալ, -*դն* *ad.* all at once, together, altogether, quite, at once, entirely, collectively ; -*համ* a. conjoined, inseparable ; -*համար* s. vote, suffrage ; a. even, equal, like ; summed up ; -*դնել*, to vote, to come to the vote ; *է է* - . that is not the same thing ; -*համոււ* *ad.* collectively, altogether, generally, all at once ; in all ; in a crowd, in a mass ; *եւ զի* - *ասացից* . to say briefly, in short ; -*հայր* S. *Համահայր* ; -*հանդերձ* S. *Մեկնահանդերձ* ; -*հանէք* s. buffoonery, drollery ; -*հաւառ* *ad.* with one voice ; in chorus ; -*հասակ* S. *Հասակակից* ; -*հարթ* a. even, flat, smooth, equal, levelled ; -*հաւան* a. unanimous, of the same opinion ; *ad.* unanimously ; -*հաւասարից* a. of the same religion, faith or belief ; -*հաւաք առնեմ* *տ.* to gather together, to collect in one ; -*հեծան* a. monarchical, absolute, despotic ; - *էշիան*, absolute master, monarch ; - *էշիանուծի*, absolute power, monarchy ; - *ունել* to reign absolutely ; - *առնել* , to make universal ; -*հես* *or* *տի* S. *Միայսր* ; -*հովիտ* S. *Միանամ* ; -*հոյլ* *ad.*

all together, in crowds, in troops. *Միաձայն* *ad.* with one voice, un-animously ; a. *gr.* one-vowelled ; -*իմ* S. *Ձայնակից լինիմ* ; -*ուծի* S. *Ձայնակցուծիւն* ; -*ձեռանի* *or* *ձեռն* a. one-handed ; -*ձեւ* a. uniform, equal ; -*ձեւուծի* s. uniformity ; -*ձի* *ad.* with one horse ; -*ձոյլ* a. like one mass, of one piece, massive, cast, molten ; -*ձորձ* S. *Մեկնահանդերձ* .

Միադի s. monochord. *Միաճաշակ* a. indiscriminately eat-able ; a. *ad.* feeding but once a day ; -*ձեռի* a. *bot.* of one trunk, unistirpis ; - *ծառ*, tall & straight stem.

Միամայր S. *Միամօր* ; -*մասնեաց* a. of one part ; simple ; -*մարտ*, &c. S. *Մեկամարտ*, &c. ; -*մեայ* a. of one year, one year old ; -*մեղ* o. equally culpable or guilty ; s. accomplice ; -*միա* a. simple-minded, ingenuous , simple , artless, innocent ; good-natured, silly, simple, foolish ; faithful, attached, loyal, true, devoted ; -*մոյկ* *ad.* with one shoe ; -*մաքար* *ad.* sincerely, ingenuously, candidly, artlessly ; simply, sili-ly, foolishly ; unadvisedly ; -*մտական* S. *Միամիտ* ; -*մտեմ*, *եցի* , -*մտիմ*, *եցայ* *տ.* to be candid, open, sincere, to be-have sincerely ; to conduct oneself loyally or faithfully ; to ascertain, to verify, to become assured, persuaded, to believe, to acquiesce, to agree, to consent ; -*մուսթիւն* s. plain-dealing, sincerity, innocence, ingenuousness, artlessness ; fidelity, faithfulness, loy-alty ; simple-mindedness, simplicity, silliness, credulity ; -*թէ* S. *Միամտաբար* ; -*մօր* . *ոյ* *or* *ու* a. one only, only, only begotten ; s. only child ; -*մօրուի* s. state of an only child, or of a desti-tute person.

Միացար a. united, joined, attached, chained together ; continuous, conti-nual ; immediate ; *ad.* at a single stroke, at one bout, in a moment, im-mediately, at the same time ; - *տողել*, to join together, to link, to chain ; -*եմ* *տ.* to join, to annex, to unite, to con-nect ; -*յարկ* a. one-storied ; -*յարուծի* s. conjunction, concatenation, train, contiguousness, contiguance, succes-sion.

Միայն, *ոյ*, *ով* a. only, sole, singu-lar ; alone, lonely ; simple, plain ; *ad.* solely, singly, singularly, simply ; so-

litarily; - թէ, - զի, it being well understood that, on condition that, provided that, unless; Մի -, one only; ոչ -, not only; - միայնակ, all alone, quite alone, by oneself, without company; - չէ -, face to face, tête-à-tête, * cheek by jowl.

Միայնաբար ad. only, simply; singular միայնազործ a. self-acting.

Միայնախօսու թիւն s. soliloquy.

Միայնակ a. only, sole; ad. quite alone; - հեաց, եցաց s. S. Միանձն; a. monachal; - հեր a. eating alone, without company; - հեցական a. monachal, monkish, cœnobitical; - հեցանոց s. hermitage; cloister, monastery; - հեցուի s. monastic or solitary life, monachism. [տիկ &c.

Միայնամարտիկ, &c. S. Մենամարմիկ միայնամ S. Մենանամ.

Միայնորդ, -սասն, -բան s. solitude, hermitage, monastery.

Միայնաւոր a. s. solitary, hermit; -ական a. only, indivisible: monastic; -ու թիւ s. solitude, solitary life, loneliness; S. Միայնակեցու թիւն.

Միայնեակ, եկի S. Միակ.

Միայնիկ, -նուկ ad. alone, all alone, quite alone, by oneself. [ness.

Միայնուի s. solitude, retreat, loneliness միայնուհի sf. nun. [united, linked.

Միայօդ a. conjoined, connected,

Միանամ, ացայ տ. to be united, joined, incorporated, identified.

Միանգամ ad. at once, only once, at one blow; որ -, whatever, whoever, whosoever; ոպ -ն եւ միւսանգամն, as usual, as at other times; Հս. ըլց զսա զեղարդեամբս - եւ ոչ կրկնեցից, I will transfix him with a single blow & he will have noneed of a second.

Միանգամայն ad. all at once, together, unitedly, all at the same time, altogether; jointly, in concurrence, at the same time; all, quite; totally, entirely; - եւ, yet, even, also; - սսեւ, եւ - իսկ սսեւ, եւ զի - սսացեց, upon the whole, after all, in a word, in short; ոչ - առնեւ, to repeat several times, over & over again.

Միանձն, ձին, ձուիք, ձանց s. solitary being, anachorite, hermit; cœnobite, monk, friar, religious; -ական a. solitary, cœnobitical, monkish, monachal, monastic; conventual; un-

itarian; -անամ, ացայ տ. to retire, to live in solitude; to embrace a monastic life, to turn monk; -անոց S. Միայնանոց; -ու թիւ s. monachism, monastic life; solitude; -ուհի sf. nun.

Միանման a. uniform, equal; -նան a. having or wearing the same mark, uniform; -նուն S. Համանուն.

Միաշաբաթ, ուց. -ի, թուոց s. first day of the week, sunday; -շար a. continuous, uninterrupted; strung, arranged, conjoined; -շաւիւ a. walking in the same steps, conformable, like; -շնուի s. unanimity, concord; -շուռի a. unanimous, of one mind; -շուրթի S. Միալեզու.

Միաշախ a. of the same measure, Միապարզ a. in one mass, in one body, in a lump, massive; plain, simple; - ծով, smooth sea; -պաշտն a. equally worshipped or honoured;

-պատիւ S. Համապատիւ; -պար a. in the same chorus; at the same ball or dancing-party; -պարեգօս a. wearing but one tunic; -պեա s. monarch; -պեասական a. monarchical; s. monarchist, royalist; -պետեմ, եցի տա. to be a monarch, to reign or govern with absolute power, to have sovereign authority; - զնն, to be absolute master of the country, of the world; -պետու թիւ s. monarchy, monarchical government; absolute dominion; չէ - թիւ կաւ, to adopt the monarchical form of government; Հակնուակորդ - թիւ, republican; -պէս ad. in the like manner, likewise, equally, evenly; indiscriminately; uniformly; -պիւշ առնեմ va. to attract all eyes; - ինչ չառնեմ, to refuse to look at.

Միասահման a. having the same definition; having continuous bounds or confines; -սայրի a. one-edged; -սայրիկ s. knife-blade; -ոկրա a. of one mind, unanimous; -մբակ a. whole-hoofed, solipede; -մնաբար ad. together; -մնական a. consubstantial; simultaneous, common, compatible; united, only, sole; -մնականուի s. consubstantiality; simultaneousness; compatibility; -միուի s. conjunction, connexion; -մնուի a. fed, reared or brought up together; -սսեղն a. one-branched; -սսնի a. one-breasted; sf. Amazon; -ստուածեան a. s. monotheist; -ստուածու թիւ s. monotheism.

Միպլանկ *a.* monosyllabic ; *s.* -ble.

Միասակ *a.* of one layer or stratum ;
-ասա *s.* monogram ; -ասրազ *a.* uni-
form ; *ad.* equally ; -ասրած *a.* equally
spread or extended every where ;
-ասրբ *a.* massive, solid, compact, ho-
mogeneous ; -ասրբեմ *va.* to unite to-
gether, to combine ; -ասրբութիւն *s.*
combination, union, homogeneous-
ness ; -սեակ *a.* of one kind, uniform,
like, equal ; -սեսող *a.* seeing all at
one glance ; -սեքեւ *a.* monophyllous ;
-սեակ *a.* enduring or suffering with
another ; -սնութիւն *s.* cohabitation,
living in the same house ; -սոհմ *a.* of
the same race, family or nation ; -սուն
a. living with, in the same house ; *s.* co-

Միացուցանեմ *S.* -ւորեմ. [habitant.

Միււոր *a.* united, joined ; one,
singular ; equal, alike ; *s.* arith. unit ; -
թիւք, the units, the simple numbers ;
-ական *a.* singular ; indivisible ; -ակա-
նութիւն *s.* unity ; union ; -ակկց *a.* con-
joined ; united ; -եմ, էջի *va.* to unite,
to join, to conjoin ; to attach, to tie
together, to glue together ; to mix, to
combine, to annex, to incorporate, to
identify ; to join together, to couple,
to match, to pair ; մերսանիւն -. to re-
unite, to rejoin, to tie again ; -իմ *vn.*
to be united, joined, attached or tied
together ; to be mixed ; coupled,
matched ; -ուի *s.* union, junction, con-
junction ; adhesion, combination ; re-
union ; incorporation ; gluing ; copu-
lation, pairing ; *fig.* unanimity.

Միափակ *a.* joined together, solid,
firm, compact ; -փառ *a.* *S.* Փառակից ;
unanimous ; -փերթ *a.* of a single
piece ; -փոր *a.* born together, twin.

Միաքորոզ *a.* preaching uniformly
or the same truth.

Միգաղգած , -խառն , -մած , յին .
-պատ *a.* foggy, covered with mist or
fog, caliginous, cloudy, dark, obscure,
gloomy ; -մած *a.* nebulous ; -աստեղք
ast. nebula.

Միգամ, ացի , -անամ, ացայ *vn.* to
become dark, obscure ; to get turbid ;
to begin to lower.

Միգաստեմ *va.* to cloud, to dark-
en, to dim ; -իմ *vn.* to get cloudy.

Միէղէն *a.* only, single, sole, simple ;
solitary ; *S.* Միաբան . [- ծովային , sea--.

Միէղջերու . ի *s.* monoceros, unicorn ;

Միղազբաւ *a.* troubled with stran-

gury, subject to the gravel ; -, -ուի
s. strangury, gravel, dysury, ischury,
stoppage, suppression or retention of
urine, pain & difficulty in discharging
the urine ; -իմ, էջայ *vn.* to suffer from
stone or strangury, to be afflicted with
the gravel.

Միղական *a.* urinary ; urinous ; -
թթոււտա, uric acid ; -ման *s.* cham-
ber-pot, urinal ; -նոց *s.* pissing corner,
retiring-place ; -նք *s.* the urinary
passage, ureter ; -շարժ *a.* diuretic,
urinative, provoking urine ; -չափ *s.*
urinometer ; -բան *S.* Միղանոց .

Միղազբէլ . &c. *S.* Միղազբաւ , &c. ;
-արձակ , աց *a.* diabetic, incontinent
of urine ; -արձակութիւն *s.* diabetes,
incontinence of urine ; -աւսառ *S.* -ման .

Միղեմ, էջի *vn.* to urinate, to piss,
to make water ; -անանոց , to stale ; -
ստէպ , to piss often but little ; ոչ թու
զուլ յամէ՛ որ զգրմով միղեցէ , to des-

Միղեցուցանեմ *va.* to cause to urinate,
to move or provoke urine ; -ուցիչ *S.*

Միղիա *s.* chem. urea. [Միղաշարժ .

Միղն , մղին . մղնիք , մղնեաց *s.* anat.
aponeurosis ; amnios ; - խէրոց , men-
inges. [a-bed.

Միղզ *s.* pissor ; - յանկողնի , piss-
Միղուկ *s.* anat. urethra. [blood.

Միղումն *s.* pissing ; - արեան , piss
Մի լն միողէ *S.* Մի .

Մի թէ *ad.* is it ? can it be ? is it pos-
sible ? perhaps ? is it that ?

Միթր , ի or մթրոց *s.* *Gr.* w. mitre,
Միլ , Միլն *s.* mile. [tiara, infula.

Միլիոն , ի *s.* million ; Հազար -, a
thousand -s, milliard ; -էրորդ , ի *s.*
millionth.

Միծ , մծի *s.* mud, mire, dirt ; puddle.
Միհր *s.* Mithra, sun, Persian god.

Միմեանազրկուի *s.* mutual damage.

Միմեանց , զ-նս , ի -, -ամբք *s.* to
each other, to one another ; զ-նս , one
another, each other ; ի -, from one
another, one from another ; լն -նս ,
with one another ; զկնի -, one after
another ; - գէմ լնգէմ , face to face,
fronting, opposite ; սէր առ -նս , mu-
tual affection ; յեղբայրսիրութիւն առ
-նս զթածք , kindly affectioned one
to another with brotherly love ; զ-
բեռն բարձէք , bear ye one another's
burdens ; սիրել զ-նս , to love one an-
other, to love reciprocally ; փասուել -,

to injure one another; *գնս գովել*, to praise one another; *ի նս անել ըզգրուս*, to shut the doors; *բախել զնս*, to smite one another; *ի թիկուն հասանել* - to help each other, to render mutual assistance; *ի սասիւ զամբք էլանել*, in honour preferring one another; - *ամբք վն* - *պալատել*, to pray for one another.

Միմեանցատէր *a.* loving mutually, affectioned one to another.

Միմու, *այ s. Gr. w.* mime, mimic, clown, zani, buffoon, merry Andrew, pantaloon; - *սկան a.* mimic, droll, ludicrous; - *ութիւն s.* mime, mummery, mimicry, buffoonery, harlequinade, drollery. [both.

Մին, - *ս*, - *դ*, - *ն a.* one; - *եւ միւսն*,

Միսաւոր *a. s.* solitary.

Մինովացուլ *s.* minotaur.

Միւռթիւն *s.* solitude, loneliness.

Մինչ *pr. ad.* till, until, up to; to, as far as; when, at the time that; while, whilst; - *որ* - *զի*, so that, in such a manner that; *այնպէս ... զի*, so... that; - *այս* - *այն*, mean time, meanwhile, in the mean time, whilst these things were doing, during that time, in the interim.

Մինչդեռ *ad.* when, while, at the time, as long as; - *սակաւին*, whilst, yet; *բայց* - *ունկէն ի դիմի հարկանիլ միմեանց*, but just as the combat was about to commence; *խօսէի լն նմա* - *սակաւին էր յանկոյնի*, I spoke to him while he was yet in bed; - *խօսէր*, while he was speaking.

Մինչեւ *pr. ad.* until, till, as far as, to; even to; that; - *ցայժմ*, till now, up to the present, up to this time, hitherto; - *ցայդ վայր*, so far, as far as, to that place; - *ցայդր*, so far, as far as that, to there; - *ցայս վայր*, thus far, as far as this, to here; - *ուրանօր*, how far? - *ցամպս*, even to the clouds; *դայ լն իս* - *ի Կարս*, he goes with me as far as Kars; *կաց* or *մնա* - *էկեցէ*, wait till he comes; - *ցեղբ*, how long? *սչ էլնց* - *դարձցես*, I will not go out until you return; - *ցբազում ամս*, during many years; - *զի*, so that, insomuch that; *այնպէս* or *այնչպի զի*, so that; as well as; - *բազմաց իսկ ասել*, so that several people said.

Մինչեւ *ad.* before, ere; not yet; -

ծագեալ արեգական, before day, before sunrise; - *աւարտեալ ամին*, within the year; before a twelvemonth; - *էկեալ էր նր*, he had not yet come; - *մեռեալ իցեմ*, before I die.

Միշտ *ad.* always, at all times, continually, at every turn, incessantly, for ever, for ever & ever, perpetually, eternally; *a.* eternal; *ոյ* - *ն*, as usual, as before, as formerly. [sabre.

Միողի *a.* one-edged; *s.* scimitar, **Միասայնի** *a.* woven in one piece, without seam.

Միասնի *a.* one-footed, unipes.

Միորձի *a.* having but one testicle.

Միւռթիւն *s.* one, unit; unity, union, reunion; concord, accord.

Միջաքէկ *a.* broken-backed; hipshot; *fig.* disheartened, discouraged; - *լնել*, to break one's back; to become hipshot; *fig.* to be disheartened, to lose one's courage; - *անել* or *-էմ*, *էջի տա*, to break one's back, to strain the loins; to dishearten, to discourage; - *գար a.* rotten at the core; weak, useless; - *գետացի s. a.* Mesopotamian, inhabitant of Mesopotamia; - *գետք. սաց s.* Mesopotamia; - *գիշեր s.* midnight, twelve o'clock; - *գիտուի s.* divination or guessing the contents of; - *գրուի s. gr.* epenthesis; - *գգեսս s.* petticoat; - *գգեսիկ s.* under-petticoat; - *խառն a.* composed of knots, of nodes at intervals; - *ծեր s.* middle-aged man; - *ծովէմ տն.* to sail on the high seas, to go on the open sea.

Միջակ, *այ a.* middle, mean, middling; *s.* middle, centre; - *աձայն a.* middling voiced; *s.* middle-voice; - *ա մար s.* the centre of heaven; - *ային a.* middling, indifferent, neither good nor bad, moderate.

Միջակէս *s.* centre, central point; *gr.* point (-), full stop, period; - *կողք s.* middle ribs; - *կոտոր S.* **Միջաքէկ**; - *կուրթի s.* mediocrity; - *կուրծք s.* the middle or internal part of the thorax; - *կտուր անէմ տա.* to cut in the middle, to divide in two parts; - *լնել*, to be halved.

Միջահասակ *a.* of middling stature, middle-sized, about the middle height; middle-aged; - *հասուի s.* division by halves; interruption.

Միջամասն *s.* middle-finger; - *մբոխ լնիմ տն.* to plunge into the crowd; to

crowd in; -մուխ *a.* entered, introduced; well versed in, initiated, instructed, intelligent, expert; free, frank, bold, daring; meddling; enterprising, adventurous, venturous; -լինել, to enter, to push in, to introduce oneself, to go forward or before; to intrude into, to thrust oneself forward, to intermeddle or interfere; to penetrate deeply, to pierce to the inmost parts, to dive into, to explore, to sift; to undertake, to have a hand in, * to have a finger in every body's pie; -ձեռամբ գործել, to act freely; -մուտ և նիւտ *or* -մտւմ *vn.* to go in, to introduce or obtrude oneself; to meddle with, to interfere, to intervene; -միջամտութիւն *s.* intervention.

Միջանկեալ *a.* intermediate; intervening; -խալ *or* խաղարկութիւն, interlude.

Միջաւաւիղ *s.* middle path or way; diameter; -պատ Տ. Սփսծանելի; -պինդ *a.* girdled, bound round the body, lusty; -սահման *a.* middling, intermediate; *s.* middle, centre; -վայր *s.* middle, centre; interval; - *or* -վար *a.* moderate, temperate.

Միջատաբան *s.* entomologist; -ական *a.* -logical; -ութիւն *s.* -logy.

Միջատութիւն *s.* interruption.

Միջատք, տայ *s.* insects.

Միջարկութիւն *s.* interjection.

Միջեմ, էջի *va.* to cut, to shorten.

Միջերկեսայ *a.* that is in the middle of the heavens, medicelstial; -կրական *a.* mediterranean; - *or* -ծով, the Mediterranean; -կրեայ, էայց *a.* midland; -ք *s.* the midland provinces. [*s.* -tery.

Միջընդրեայ *a.* mesenteric; -դերք

Միջին, ջնոց *a.* that is in the middle; middle; middling; intermediate; -ք *s.* midlent; *arith.* middle terms.

Միջնաբերդ *s.* citadel, tower; -թիկունք Տ. Թիկունքէլ; -լուսին *s.* full moon; -ծիրանի *s.* cloak lined with purple; laticlavium; -կայմ *s.* main mast; -հայք *s.* the heart, centre of Armenia; -մարտիկ *a.* fighting in the midst; շարկ *s.* second floor or story; -նիւ *s.* centre, or middle part of a wheel; middle wheel; -չէն *s.* the centre of a village; -չխարհ *s.* centre, interior of a country, midland districts; -պարխայ *s.* partition wall; rampart; -տարր *s.* water & air; -տուն Տ. Միջնայարկ.

Միջնարդէլ *s.* diaphragm. [diator.

Միջնեկ *s.* middle-man, agent, me-

Միջնոյն *s.* back-bone, back.

Միջնորդ, այ *s.* mediator; intermedium, agent, go-between; negotiator; medium; - վաճառայ, broker; - հաշտութե, reconciler, conciliator, intermediator, intercessor; - Լինել *or* -եմ, էջի *va.* to mediate, to procure, to intercede, to interpose, to go between, to negotiate; to intervene; -էայք երբ մամբ, he confirmed it by an oath; -ութի *s.* intercession, mediation, interposition, intermeddling, intervention; negotiation, medium; - վաճառայ, brokerage, brokage, agent's commission; -թք *ad.* mediately, through the medium of.

Միջնորմ *s.* party wall, partition.

Միջոց, այց *s.* middle, centre; space, interval, interstice; vacancy; division, separation; difference, distinction; empty space; * means, way; - հայցի Տ. Միջուկ; - անօթոց, capacity; - Ֆի, interior, inside part; - սլառերազմաց, truce, suspension of arms, armistice; զ-աւ և սարմին, during the conflict, in the hottest of the battle, thickest of the fight; զ-աւ ճանապարհին, on the way; during the journey; ի -ի ամբուխին ամբանալ, to take refuge among the crowd.

Միջուկ *s.* marrow, core, heart; - հայցի, crum of bread; - ձուց, yolk of an egg; - ընկուզայ, &c. kernel of a walnut, &c.; - տնկոց, pith; - սլրտղոց, core; - գիսաւորաց, nucleus of comets.

Միջօր Տ. Միջօրեայ; զմիջաւորք, at midday, about noon, towards midday; -էայ, էից *s.* noon, noon-tide, midday; the south; meridian; *a.* southern, meridional; half, semi; - ջերմն, intermittent fever.

Միջօրէ Տ. Միջօրեայ; զ-իւ, ի -ի *ad.* at noon; -ական *a.* of noon, meridian; - *or* - շրջանակ, meridian; - գիծ, meridian line.

Միս, մսոց *s.* flesh; meat; - դնդէլ լային, muscular flesh; - մարդկային, human flesh; - երէոց, venison; - հաւուց, &c., white meats, poultry; - նսպաստակի, &c., brown meats, game; - սպանդանոցի, coarse meat, butcher's meat; - որսոց, fowls & game; - պաղոց, pulp; հում, պսխ,

խորովեալ - , raw, boiled, roast meat; - Ի կասկարայէ , broiled or grilled meat ; մսոյ ջուր . broth ; - ածեալ , to fatten, to make fat ; կաթնայ մսոյ , flesh-

Միսթալ s. wardrobe keeper. [pot.

Միտ , մտի , գմտաւ . միտք , մտաց , մտօք s. mind, intellect, understanding; sense, judgement, reason, intelligence; thought, idea ; intention, design, project ; opinion ; advice, counsel ; meaning, intent ; maxim ; ի մտի , ի -ս , at one's will or pleasure ; according to one's fancy, liking, desire, &c. ; ըմբռնումն մտաց , apprehension, idea ; մարդկեղէն -ք , human reason ; հասարակաց -ք , good sense ; -ք անմտութե , foolish thoughts ; -ք անարդուութե , reprobate sense ; -ք առակիս , the moral of the fable, or of the apologue ; ուղիւ մտօք , in good faith ; պարզ մտօք , frankly, sincerely, without artifice ; սրբի մտօք , with all one's heart ; աշխուսական -ք , noble sentiment ; արդարակորով , խորհիտրհուրդ . վեճմ , հաստատուն or անյողգողգ , լուսաւորեալ , ընդարձակ , եռանդուն , սուր , թափանցող , արդասուր . հնարագիւտ -ք , upright, profound, elevated, firm, enlightened, vast, lively, sharp or piercing, penetrating, fertile, inventive wit, mind or intellect ; թեթեւ , անարգասուր , շփոթ , ցրուեալ , սկար -ք , frivolous or light, barren, confused, distracted, weak mind or intellect ; ունեալ Ի մտի , to have the design or intention, to propose to oneself, to project ; Ի -ս ընեալ , գալ , -ս ուսանեալ , to regain one's intellectual faculties, to be restored to one's senses, to awake ; գնեալ Ի մտի , հաստատեալ Ի -ս , to form a resolution, to take into one's head, to be determined, to resolve, to project, to propose, to presume, to imagine ; - գնեալ , to be attentive, to apply or devote oneself to, to observe, to regard, to consider with care, to think, to reflect ; Ի -ս առնուալ , to understand, to comprehend, to perceive, to conceive, to know, to remark ; to study, to learn by heart ; գմտաւ or ի - ածեալ , to consider, to regard attentively, to meditate, to recollect, to imagine ; աշխատ առնեալ զ -ս , to fatigue the mind, to rack one's brains ; անկանեալ Ի մտաց , to be out of one's mind or senses, to lose one's senses, to be crazy ; անկա-

նեալ or էլանեալ Ի մտաց , to escape or slip from one's memory ; to forget ; -ս գնեալ , to admonish, to warn, to apprise of ; գնեալ Ի մտի ուրուք , to suggest, to insinuate, to hint, to intimate, to entangle, to involve ; ի - մտանեալ , ի մտի ընեալ , to please, to gain one's affection or good will, to conciliate one's favour, to insinuate oneself in the good graces of, to win one's favour ; ի - սանեալ , to take offence at, to be offended, to take ill, to take a pique, to be nettled ; արկանեալ Ի -ս , to suggest, to inspire ; աալ Ի - առնուալ , to cause to understand ; փոխեալ զ -ս , շրջել Ի մտաց , to think better of, to change or alter one's mind or intention ; Ի չար կամ Ի բարուք -ս առնուալ , to take well or ill ; գերեալ զ -ս , to captivate one's understanding ; ի -ս անկանեալ ուրուք , to occur to mind, to enter the imagination or thoughts ; հանեալ ինչ Ի մտաց ուրուք , to drive out of one's head, to persuade to the contrary ; -ս ունեալ , to be witty ; ասեալ Ի մտաց , to say to oneself ; ընդ - արկանեալ , to think, to recollect, to conceive ; բարգաւաճեալ , կրթեալ զ -ս , to cultivate, to form the mind, to improve ; պար անդր մտեալ զ -ս , to distract the mind ; անխիշ -ս ունեալ , to keep a clear conscience ; Ի մտի պահեալ , to keep in memory ; բարձրանալ Ի -ս Իւր , to become proud, vain, puffed up ; - առնեալ , to listen to, to mind, to agree with ; ի -ս հարկանիլ , to occur, to come to mind or memory, to recollect ; առնեալ Ի մտաց Իւրոց , to do without intention, to do unintentionally ; առ Ի -ս առնուալ , to understand allegorically ; Իսկ առ Ի -ս . & in mystic or allegorical sense ; բազումք Ի -ս ունողացն , the generality of intelligent persons, most witty people ; ոչ ոք Ի -ս ունողացն , no one of good sense, no sensible person ; եղեալ էր Ի մտի , he decided, he was resolved ; չառնում ինչ Ի - , I understand nothing of it , I don't understand it, I am quite at a loss ; անմարթ է Ի - առնուալ զայն , nothing can be known about it, it is impenetrable, it's marvellously obscure ; -ք իմ առ իս դարձան , my mind was restored ; եւ ոչ Ի -ս անգամ անկեալ էր նք , he never even dreamed of it ; խորհէի եւ ասեի ի -ս , I thought &

said to myself; յորմէ ի - առնուլ է . whence it follows that; բարձրման գամ եղեւ ինձ ի մտի, I was more than once tempted to, I several times intended to; գայ ի -ս իմ, it has just come into my thoughts, mind or head; ստեպ ի մտի իմում յեղեղեղմ զայն, I often repeated it to myself; այս էն -ք բանիցս, this is the sense of the passage; նա չառնուլ ինչ ի - , he understands nothing of it, he knows nothing about it, it is Chinese to him; այս պէս եցոյց զարուհ մտաց իւրոց, thus he betrayed his malicious intention; S. Հստ, Թափանցանց, Թուիչ or Թուլ չիմ, Խիչիչ, Խորհուրդ, Հաճեմ, Համ բառեմ, &c., &c.

Միտագոյն ad. readily, willingly.

Միտաչափ s. mech. momentum.

Միտեմ, էջի va. to incline, to lean, to bend, to bow, to bias; vn. to incline, to lean, to feel inclined or disposed for, to lean to the side of, to be biassed, to have an inclination for, to feel an attachment for, to adhere, to comply; միտեցաւ սիրա նց զկնի նր, their hearts inclined to follow him; միտեալ a. tending, bent on, inclined or prone to; - ի չարն, prone to evil; inclined to mischief.

Միտուելիւն, -ուան s. inclination, tendency, propensity, disposition; proneness; ast. inclination; -ուան ի չարն կամ ի բարին, good or evil propensities.

Միտք S. Միտ, միտք . [pensities.

Միրք, մրգաց or բոց s. fruit; S.

Միւռիկինա S. Միւռիկէ . [Պտուղ.

Միւռիկես s. Gr. w. muræna, sea-

Միւռոն S. Մեռոն . [eel.

Միւս, ոյ, ով a. other, another; different from, other than; -ն, the other; -ք զ-, one more than another; -ում աւուր, the other day; բայց եւ զ-ն պատմեցից, but I will tell you something else; S. Մի; - անգամ or

Միւսանգամ ad. another time, once more, afresh, anew, over again, again, bis; a. second, other, new.

Միւսինն, այ, ից s. mosaic; -եայ a. -, in -; - յառակ, tessellated pavement.

Միւրիկէ s. bot. Gr. w. myrica, tamarisk; genista.

Միօրեայ, բէկց a. of a day, ephemeral, lasting only a day; ad. a day only; - ջէրմն, ephemera, ephemeral fever; - ճանճ, ephemera, ephemeral fly; -

ճճի. ephemeron-worm; - գեղ, fleeting beauty.

Միօրինակ a. uniform, equal; monotonous; ad. uniformly, equally; - ձեւ, Մլաղաց, ից s. miller. [uniformity.

Մլաբ S. Մալլ .

Մլաւեմ, էջի vn. to mew, to caterwaul, to cry as a cat; - լինն s. mew-ing, mew. [face on awaking.

Մրկեմ, էջի va. to rub one's eyes &

Մլուկն s. bug. [smoking, smoky.

Մխախառն a. mixed with smoke,

Մխած a. tempered, casehardened.

Մխեմ, էջի va. to drive in, to force into or penetrate, to fasten in, to fix, to force down, to plunge; to pierce, to prick, to run through; to temper iron or steel, to caseharden; - զձեռն, to stretch, to extend or hold out the hand; - զձեռն յարին ուրուք, to imbrue the hands in the blood of; մխեաց զգաղմնն ի լանջն նորա, he has plunged the dagger in his heart; S. Ջեռն .

Մխիմ, մխեցայ vn. to be driven, plunged into, to penetrate, to enter; to meddle, to get in; to begin, to commence, to undertake; - բարկութիւն, to be seized with rage, to be enraged.

Մխիթար, այ a. consoling, consolatory; s. consoler, comforter; S. -ուի;

նր. Mekhithar; - լինել, ապ, մատուցանել, to comfort, to console, to solace; - ինչ առնել մտաց, to flatter, to adulate, to wheedle, to coax, to allure; - սկան a. consoling, comforting,

consolatory, alleviating, soothing; - սկից լինիմ vn. to be consoled or comforted mutually; - անք S. -ուի; - եան a. s. Mekhitharist, - rian; - եմ, էջի va. to console, to soften, to soothe, to comfort, to relieve sorrow or vexation, to alleviate; - իմ, էցայ vn. to be consoled, comforted; - իչ s. consoler, comforter; fig. the Comforter, Paraclete, Holy Ghost; - ութի s. comfort, consolation, solace; fig. balm, balsam.

Մխիթճ հարկանեմ, Մխիթիմ S. Մխրք ճիմ . [putrefy.

Մխիկեմ va. to corrupt, to rot, to

Մխովանք s. pressure; press. [dress.

*Մխոնց s. woman's long grey kitchen-

Մխոց, ի, աւ s. act of plunging into; mech. piston; plunger; - ջրհանի, pump-piston; - աբուս s. piston-rod; - ափող s. barrel or chamber. [mersion.

Մխուան s. tempering, steeping; im-

Մխուճ *S. Մուխ* *a.*

Մխրձիմ, էցոյց, -ձուկ հարկանեմ *vn.* to plunge, to sink, to drive, to rush, or dash into water, to duck; - *ախտիւ*, to plunge headlong into vice.

Մծղնագործութիւն, Մծղնեութիւն *s.* incest; lechery, lewdness, lust.

Մծղնեայ, նէկց *a.* incestuous; lecherous, libidinous, lewd; *s.* name of various ancient sectaries.

Մկան, է *s.* reins, loin, haunch, flank.

Մկանուշք, նանց, Մկանք, նաց *s.* the back; *fig.* swell, waves, billows; հարկանել լէ - նա, to beat, to flog, to flagellate, to scourge; բառնալ է վերաց մկանանց, to load, to put a load on the

Մկանուտ *a.* muscular. [back.]

Մկթամ, աջի *vn.* to turn up one's nose, to nose; to laugh at, to mock, to make game of.

Մկնազի *s. bot.* mouse-tail, myosurus, holoster; - գոյն *a.* mouse-coloured;

- ախանջ *s. bot.* mouse-ear, myosotis, forget-me-not; *med.* mumps; դեղին - ,

creeping mouse-ear, pilosella; - ախեր, - աշարակ *a.* gnawed or eaten by rats or mice; - աճիկ, աջ *a.* murepollutus,

polluted or contaminated by the presence of dead mice; - ապէս *ad.* like a mouse; - ապիպծ *a.* spoiled by mice or rats; - աստի *s. bot.* squill, sea-onion,

scilla; գինի - է, wine of squills, vinum scilliticum; - արջ *s.* mus-ursinus; - աքիս *s.* mus-araneus, shrew-mouse.

Մկնդահար *a.* struck with a halberd; - ւոր *s.* halberdier, pikeman.

Մկնդեղ *s.* rats-bane; - սպիտակ, arsenic; - դեղին, orpiment; - կարմիր, realgar, red arsenic.

Մկորսակ, աջ *s.* mouse-hunter, mouser; - գործի, mouse-trap; քաջ - , good mouser. [dilly.]

Մկնտի *s. bot.* daffodil, daffadowntill; - րան, մկնդաց *s.* halberd; lance.

Մկուշք, մկանց *s.* muscles; Տ. Մուկն.

Մկրատ, աջ *s.* scissors; - մեծ, shears; - էմ, էցի *va.* to cut with scissors, to shear. [font, baptismal font.]

Մկրատուն, - րան *s.* baptistery; Մկրտեմ, էցի *va.* to christen, to baptize; to wash, to purify by ablution; to bathe; * - զկաթն, զգինի, to put water into milk, wine; վերապին - , to rebaptize; - էմ *vn.* to receive baptism, to be baptized; to wash, to bathe or cleanse oneself; - արեամբ, to be

martyrized. [np. St. John the Baptist.]

Մկրտիչ *a.* baptizing, christening; Մկրտութիւն *s.* baptism; washing, ablation, purification; martyrdom.

Մձութի *s.* darkness, spot, dirt.

Մզեղ, աջ *s.* chaff; powder, ashes, dust; - հրոյ, spark; է - փոխել, to turn to ashes, to be burnt to ashes; - ալ, աջ *s.* fine ashes; *a.* burned to ashes; - էմ, էցի *va.* to levigate, to pulverize, to reduce into powder; to burn to ashes.

Մզեմ, էցի *va.* to push, to give a push to, to thrust, to push forward; արաքս - , to unload, to discharge, to empty, to cast forth; - զմիմեանս, to press or crowd on one another; - զպատերազմ, զձախատ, to fight, to make or wage war, to give battle to; - զախոյեան, to win, to conquer, to subdue, to depress, to prostrate; զհրդեւոր կռիւն - , to fight against temptation; լքեմ իրերաց զբարկութիւնն մէկ, to be exasperated one against another; - զանասուն, to train to labour, to break in or teach animals to work; Տ. Ճաշ; - էմ *vn.* to be urged on or driven to, &c.; միկցաւ մարտն այգուն, the battle was fought or took place in the morning. [mare.]

Մզածէտ *a.* subject to the night-mare; Մզածեմ, էցի *va.* to choke, to stifle, to suffocate, to strangle; *fig.* to pain, to grieve, to vex, to torment; - էմ *vn.* to choke, to be suffocating; to be violently affected with spite, envy, grief or rage.

Մզկուճ *s.* denseness (of smoke).

Մզկուտ *a.* suffocating, stifling, oppressive, sultry.

Մզուկ *s.* heart-break, anxiety, pain, pang, sore, anguish.

Մզակ *s.* butt, mark, aim, target.

Մղղկան *a.* impellent; expellent.

Մղն, աջ *s.* mile.

Մղմն *s.* impulsion, impulse, push.

Մղուտ *a.* foggy, misty, cloudy, caliginous. [ness.]

Մղտագունութիւն *s.* obscurity, darkness; Մղտանամ Տ. Մթանամ.

Մղտապարտ *a.* dispelling darkness.

Մղտն *s.* impulse, impetus; - առ, to give a push, to push, to impel.

Մկիմ, էցոյց *vn.* to soil, dirt or pollute oneself.

Մնամ, աջի *vn.* to remain, to stay;

to stop, to wait, to expect; to hope; to rest, to be at rest; to last, to consist, to hold out; S. Բարեբաւ, Խաղաղութիւն, Կամ; մնացեալ a. s. remained, remainder, rest, residue; չմնալի a. transitory, transient, unstable, incon-

Մնացուի S. Մնացական. [stant.

Մնաս, կց, ուց s. mina (weight & money); pound; mark.

Մնաց, կց s. rest, halt, stop; a. stable, durable; S. Կաց մնաց; -ական a. permanent, stable, lasting, durable, solid; -ականութի s. stability, permanence; -որդ, այ, -ուած, ոց s. rest, remnant, remainder; residue, relics; remains, fragments; -որդք or զիբք -որդաց, Paralipomena; -ուցանեմ va. to cause to remain, to stop, to put a

Մննայ, կց s. weevil. [stop to.

Մնչեմ, եցի va. to press, to bruise, to squeeze, to express.

Մնչեմ, եցի vn. to coo; to wail, to groan, to cry; fig. to sigh after, to long or burn for, to covet eagerly; մնչե աղաւնի, the dove coos.

Մնչիւն s. cooing; wail, groan, cry.

Մնջիկ, Մնջուկ ad. without noise, silently, softly, gently, noiselessly.

Մնջկատակ s. pantomime.

Մշակ, այց s. husbandman, farmer, tiller, cultivator; man-servant, domestic, servant; -ական a. agricultural, rural, country; -ն s. the Georgics; -եի a. arable, cultivable; -եմ, եցի va. to cultivate, to till, to plough, to manure; fig. to cultivate; to administer, to furnish, to supply; to serve, to wait on; -ուի s. cultivation, husbandry, tillage, agriculture; fig. culture, cultivation; servitude.

Մշկահամ, -հոս a. musk-scented, musked, muscadine, muscadell; -պորտ a. musk bearing or producing, moschiferous; -պիժամի, musk, moschifer, musk-animal, Tibet-musk.

Մշտաբար ad. always; -բարբառ a. speaking continually; -բացիկ a. always open; -բեր a. producing, bringing forth constantly; -բոյժ a. always eating, devouring, voracious, greedy, gluttonous; -բորբոք a. perpetually burning; inextinguishable; -բուխ or բուլխ a. flowing, gushing out continually, never failing, perennial; -բուն a. eternal, immutable; -գիւ a. perpetually rolling or turning round; -գիւ

շեր a. ad. in perpetual darkness, always in the dark; -գնաց a. going or flowing continually; -գոյ a. everlasting; perpetual, eternal; -գաւար a. evergreen; -գատա a. very tiresome, importunate, troublesome; -գեւ a. always running or flowing, falling continually; -գուարճ a. always merry; ever reviving; -լոյս a. always bright or luminous; -խաղաղ S. Մշտադնաց; -խոհ a. always thoughtful; -խօս a. speaking or singing continually; -ծան a. well known; -ծիժալ a. ever smiling, cheerful; -ծին a. ever fruitful; constantly producing; -կաթ S. Սերմնակաթ; -կայ S. Մշտաբոյ; -կայրակ S. Մշտաբուխ; -կանոց a. very solid, firm, stable, enduring for ever; -կասար a. annual; accustomed; established; -կեր a. continuous, quotidian; -ակն s. never failing spring; -կոխ a. trodden continually, frequented; -ճանապարհ, thoroughfare, public way; -կոյս sf. Ever Virgin; -հոյց a. always praying or entreating; -հոս S. Մշտաբուխ; -մատոյց a. often offered or offering; -մարտ a. waging perpetual war, fighting continually; -մուռնիչ a. wailing constantly; continually begging, praying, beseeching; -յաղթ a. always victorious; -յուշ a. of eternal memory; ever memorable; -յոժար a. always inclined, willing, disposed, eager, assiduous; -նորոյ a. ever new, fresh; -հուէր S. Մշտամատոյց; -շարժ a. perpetually in motion; -շարժութի s. perpetual motion; -շարչար a. enduring, suffering continually; always vexing or tormenting; -մեռեղութի, continual mortification; -պայծառ a. permanently shining, clear or luminous; -պաշտոն a. instant in prayer, constant in worship, fervent, devout, pious; assiduous; -պիշ լինիմ vn. continually to fix one's eyes upon, to look at steadfastly or intently, to gaze at; -ջան a. very diligent, assiduous, indefatigable, unwearyed; -սապարթ a. aiophyllous, evergreen; unfading; -սանոց a. everlastingly frozen; -վայելեալ a. enjoying or possessing continually; -վառ a. always lighted or burning; -սասան a. shaking, agitating, moving constantly; always tempest-tost or -beaten; -տեւ a. ever-during, permanent, perpetual; -տանել, to

perpetuate; -ախ *s.* eternal day; -արթուն *a.* always awake; -արած *a.* grazing, feeding continually; -արտուր *a.* always in tears; -փայլ *S.* Մշտապայծառ; -փափաք *a.* always eager, desiring, wishing; -փթիթ *a.* always flourishing, blossoming or blooming.

Մշտիկ, ակի, ակաւ *s.* holy water-sprinkler, asperges-brush; - զոսպի, bundle of hyssop.

Մշտնբեան *a.* eternal, perpetual.

Մշտնբենաբար *ad.* perpetually, eternally, to eternity, for ever, without end; -բուխ *S.* Մշտաբուխ; -կան *S.* Մշտնբենաւոր; -կարդ *a.* fixed, permanently established, perpetual, inalterable; -կայ *a.* stable, immovable, lasting perpetually, immutable; -կեայ *a.* living for ever or eternally; -կից *a.* co-eternal; -ձիւ *a.* always loaded or adorned with grapes; -մուռն *S.* Մշտամուռն; -նամ, -պէս *S.* Մշտնբենաւորիմ, -բար; -լաւ *a.* Մշտավալ; -մեռ *a.* eternally visible.

Մշտնբենաւոր, -ական *a.* perpetual, continual, eternal, everlasting, endless; - շարժումն, perpetual motion; -արար *S.* Մշտնբենաբար; -ակից *S.* Մշտնբենակից; -ակցութի *s.* co-eternity; -եմ, էցի, -իմ, էցայ *va.* to perpetuate, to eternize; *vn.* to last perpetually, to be for ever; to be perpetuated; to continue, to exist, to be extant; to persist, to persevere; -ութի *s.* perpetuity, perpetuation, continuation, permanence, eternity.

Մշտօրէայ *a.* daily, quotidian; *ad.* daily, every day.

Մոգ, ուց or աջ *s.* magician, astrologer; diviner, enchanter, wizard, sorcerer; fire-worshipper, follower of Zoroaster; wise man of the East.

Մոգական *a.* magical; -ն *s.* magic, magic art; -կրն or նիկ *a.* professing the religion of the magi.

Մոգէան *s. pl.* magi or magicians.

Մոգեմ, էցի *va.* to practise or profess magic, to exercise the magic art, to bewitch, to enchant; - զուշ էւ զուրուշ, to cast a spell upon; to delight, to charm, to fascinate.

Մոգութիւն *s.* profession of a sorcerer; magic art, demonology, witchcraft, charm.

Մոսպաշաէ, կց *s.* priest's attendant; -պէս *s.* grand magician, archmagician,

an, chief of wizards or magicians; -պէսութիւն *s.* archmagic.

Մոգ, Մոթ, ոյ *s.* bushel, muid.

Մոգանամ, աջայ *vn.* to remain, to last; to augment, to increase.

Մոգիկ, զւլայ *s.* bullock, young bull, sturk, steer.

Մոթխոթեմ *vn.* to repeat, to say over again, to inculcate, to impress deeply on the mind of youth.

Մոլ *s.* bot. suckers, sets, offshoots; *mud mixed with straw.

Մոլաբոյս *a.* wild, bad, useless; -թղէնի, -թուզ *s.* bot. sycamore; caprificus; -թուզ *s.* sycamore figs or fruits; -խնդ *s.* hemlock; -խոս *s.* weed; սրբէլի -ոյ, to weed; -խոսեմ, -իմ *vn.* to be full of weeds; -խուժ *s.* furious mob; -ձիթէնի *s.* wild olive-tree.

Մոլար *a.* wandering; erroneous, wrong, false, heretical; *s.* deceiver, perverter, seducer; ստեղք -ք, erratic stars, planets; -անուն *a.* bearing a false name, false, erroneous.

Մոլեբար *S.* Մոլեգնաբար.

Մոլեգին *a.* furious, raging, mad, outrageous, demoniacal, fanatical, enraged, desperate, rude, violent; - or -գնաբար *ad.* furiously, madly, passionately, with fury, violently; -գնական *S.* Մոլեգին; -գնաճաւ *a.* erroneous, heretical; nonsensical, foolish; -գնիմ, էցայ *vn.* to be furious, to get into a rage, to fly into a passion, to be mad with rage; to be beside oneself, to go mad, to become deranged, to fall into extasy; -գնոս, աջ *a.* *S.* Մոլեգին; -գնութիւն, -գնուցք *s.* frenzy, fury, madness, rage, mania, wildness, transport; delirium eroticum, violent

Մոլեխնդ *s.* hemlock. [passion.]

Մոլեկան *S.* Մոլե.

Մոլեմ, էցի *va.* to drive mad.

Մոլեխախան *a.* cruelly jealous, eaten up by envy; fanatic. [fanaticism.]

Մոլեանդն *a. s.* fanatic; -գութի *s.*

Մոլե, բոյ *a.* raving, furious, frenetic, maniac, mad; vicious, petulant, passionate; great, excessive.

Մոլիմ, էցայ *vn.* to lose one's senses, to go mad; to be in a passion, enraged; to be extravagantly fond of, to fall violently in love with, to be passionately in love; - զէտ, to bend one's whole soul to, to apply oneself entirely to, to dote upon, to be des-

tracted with; *մոլես*, Պաւլէ, Paul, thou art beside thyself.

Մոլինեան *a. s.* molinist; - *վարդապետութիւն*, molinism.

Մորջ, *ի* *s. bot.* mallow, marsh-.

Մորթ *a.* strayed, erred; missed, mislaid, lost; *S. Մուտր*; *ad.* out of the way.

Մարտակ, *այ* *s.* planet, wandering star; - *աղէս* *s. ast.* planetarium; orrery; - *ան* *a.* wandering, vagrant; false, erroneous, heretical; deceitful; fallible; - *ասող*, erratic star; - *ն* *s.* demon; antichrist; - *պլին դրութիւն* *s.* planetary system; - *աշտի* *s.* planetolabe; - *ասիւղ* *s.* planetoids.

Մարահողմ *a.* inconstant as the wind; *s.* changeable wind; - *միտ* *a.* in error; - *նք* *s.* wandering; error, roving course; - *շաւիղ* *a.* strayed; - *շունչ* *a.* perverting, suggesting or teaching error; - *սասիր* *a.* false, deceitful, fraudulent.

Մորդեցուցանեմ *va.* to turn out of the way, to mislead, to lead astray; to bewilder, to deceive, to beguile, to seduce, to pervert, to suborn, to corrupt; - *ուցիչ* *s.* seducer, suborner, perverter, deceiver, corrupter.

Մորդեմ, - *րիմ*, *էցայ* *vn.* to go out of one's way, to ramble, to rove, to wander, to stray, to go astray, to lose oneself, to be bewildered, to err, to fail; to fall into error, to be deceived, seduced, perverted; *S. Մոլիմ*; - *եալ* *a.* wandering; - *ասալ*. - star.

Մորրութի *s.* wandering, straying, aberration; error, heresy; seduction, perversion, subornation, corruption; fury, mania, folly, frenzy, madness; - *մտայ*, mental aberration; *ծարայեղ* - , sad extremity, excess; *բազում դպրութեք զբեղ ի* - *դարձուցանեն*, much learning doth make thee mad.

Մորրումն *S. Մորրութի*; *դառնալ ի մորրումնէ*, to be convinced of one's error, to correct one's mistake.

Մորութի *s.* fury, rage, mania, frenzy, madness, folly; violent passion; transport, enthusiasm; * vice, bad *Մորուցք* *S. Մորեգնուցք*. [habit.

Մոհիր, *խրոյ* *s.* ashes; *օր մոհրոյ*, Ash-Wednesday; *փոխարկումն ի* - , cineration, in-; - *լինել*, to burn or reduce to ashes; *ի* - *եւ յաճին զարձուցանել*, to incinerate, to reduce to

ashes; to lay in ashes, to waste or desolate; *սպաշխարեւ մոհրով*, to do penance; *հուր ծածկեալ ը մոհրով*, fire lies under the ice; there is fire lurking under the ashes; *S. Թաւալիմ*.

Մոհրագոյն *a.* ash-coloured, ashy, grey; - *թաւալ* *a.* wallowing or rolling in ashes; - *լից* *a.* full of ashes, ashy; - *խառն* *a.* mixed or soiled with ashes; - *կոյտ* *s.* ash-heap, --hole; - *հեղձոյց անեմ* *va.* to stifle, choke or suffocate with ashes; - *մած* *a.* prostrate in the dust; - *մորթ* *a.* dark skinned, sunburnt, tawny, brown; - *լին* *a.* cinerous; - *նոյ* *s.* ash-hole, --pit, --pan; *հց*. Persian fire-temple; - *շունչ լինիմ* *vn.* to inhale ashes, to be suffocated with ashes; - *չափ կարգ* *s.* fixed or established measure of ashes; - *պաշտ*, *ից* or *այ* *s.* fire-worshipper; - *պաշտութի* *s.* fire-worship; - *ջուր* *s.* lixivium, lye, wash, lye-wash; *լուանալ* - *ջրով*, to wash, to lixivate; - *սէր* *S. Մոհրապաշտ*; - *տարած* *a.* prone on the ashes; - *խշի*, a bed sprinkled with ashes; - *տեսակ* *a.* like ashes, ashy; - *տուն* *a.* fire-temple; - *տունի* *s. bot.* cineraria; - *ցան* *a.* sprinkled with ashes.

Մոհրացուցանեմ, *Մոհրեմ*, *էցի* *va.* to reduce to ashes.

Մոհրոյ, *այ* *s. S. Մոհրանոյ*; dung-hill, --heap, --hole or --pit.

Մոծիւր, *ծրոյ* *s.* charcoal-powder.

Մոլեզ, *ղեզի*, *Մոլիզ*, *ի* *s.* lizard.

Մոլղիլի, *չկաց* *S. Մոհրագոյն & Ձի*.

Մոմ, *ոյ*, *ով* *s.* wax, bee's wax; wax-candle, --light, taper; *սպեղանի ի* - *ոյ* (* *մշամ*), cerate, medicated wax; - *ճարպական*, stearine candle; *S. Ճրագ*.

Մոմագործ, *այ* *s.* wax-chandler, --maker; - *զօծ կտաւ* *s.* oil-cloth, --skin; floor-cloth; - *կալ*, *ի* *s.* chamber- or flat-candlestick; taper-stand; - *կան թթուուտ* *s.* cerotic acid; - *կերտ* *a.* made of wax; *գուբ* - , cell, alveolus; - *ձեւ* *a.* like wax; - *պատ* *a.* waxed, cerated; * *S. Մոմպատ*; - *վաճառ*, *այ* *s.* dealer in wax, or in articles made of wax.

Մոմայ *a.* waxen, made of wax.

Մոմեղն *a. S. Մոմայ*; *s. S. Մոմ*.

Մոմեղնակալ, *այ* *s.* candlestick.

Մոմեմ, *էցի* *va.* to wax, to cere, to spread over or coat with wax.

* *Մոմոր* *S. Մոմագօծ կտաւ*.

Մոմոս, *ի* *s.* Momus; *S. Միմոս*.

*Մոմկառ, աւ (Գժատ, Կճատ) s.

*Մոմտան S. Աշտանակ. [wax-taper.

Մոյթ, մութից, թիւք s. stay, support, prop, jamb, pillar, pilaster, stanchion, buttress; - դնել, to prop, to support, to shore up; - լարակալ mus. S. էջ.

Մոյկ or Մոյք, մուկաց s. galoche.

Մոյն s. beauty, floridity, grace, loveliness; a. beautiful, florid, lovely, graceful; զ-ամբն առնել, զ-ս ի ամուսնութի փոխել, to make beauty fade, to spoil, alter or ruin the beauty of.

Մոյր, մուրջ s. mendicency, beggary; alms; ի - ելանել, շնջել, to beg, to go begging, to ask charity, to beg alms, to mendicate; ի - տեսնել, to see any one in a begging state.

Մոնազն or Մոնոզն, &c. S. Միայնակաց, &c. [bot. tamarisk, myrica.

Մոռայ, էց, Մոռավորի, Մոռնի s. Մոռանամ, այցյ va. to forget, to be forgetful or unmindful of, to neglect; - զասեղն, to be at a stand, to stop short, not to know what to say, to be put to a stand or to a non-plus; մի մուսանար զիս, don't forget me; * bot. forget-me-not; - or -իմ տ. to be forgotten, to fall into oblivion.

Մոռացկոտ. այ a. forgetful, unmindful, liable to forget; S. Մոռան.

Մոռացութիւն, -ուսն s. forgetfulness, want of memory; ի - գալ, անկանել, to fall into oblivion; ի խոր-անկանել, ի մոռացմունս խորոց մատնիլ, to be buried in oblivion; -ուսն առնել or -ուցանեմ va. to forget, to cause to forget, to cause to fall into neglect.

Մոռացոնք s. forgetfulness; -նս առնել, ի -նս դարձուցանել, արկանել, to forget, to leave or bury in oblivion; - լինել, գալ, to forget, to forget oneself, to put out of one's memory; ի -նս ածել, to cause to forget. [the Magi.

Մովպեան մովպեա s. the chief of Մովսիսաբեր a. proclaimed, promulgated or given by Moses; -գիր a. written by Moses; -դիր a. established or ordered by Moses; -սեան, -կան a. Mosaic; -կերս a. built or constructed by Moses.

Մոր, ի s. blackberry; mulberry; -էնի s. brier, bramble; blackthorn, pyracantha.

Մորէ s. S. Թառափ; myrtle-tree.

Մորթ, ոյ s. skin, hide, pelt; leather; remains, relics, coil; - մարդոյ, derma, skin.

Մորթագործ, այ s. skinner, currier, leather-dresser, fell-monger; -ու թիւն S. Խաղախորդութի; -զգեստ a. clad in skin; -զերծ a. skinned, deprived of the skin; - առնել, to skin, to deprive of the skin; to excoriate.

Մորթալ, էց s. dressed skin, tanned hide; leather-bag; leather table-cover.

Մորթային a. cutaneous.

Մորթաներկ, այ s. skin-dyer.

Մորթանք s. skinning, flaying, act of depriving of the skin.

Մորթավաճառ s. dealer in skin, pelt-monger; leather-seller.

Մորթեան s. pl. skins, hides.

Մորթեղէն a. leathern, leather.

Մորթեմ, էջի va. to flay, to skin, to deprive of one's skin; to cut the throat, to butcher, to slaughter; to

Մորթի, թւոյ S. Մորթ. [kill, to slay.

Մորթիկ s. sheepskin mat.

Մորի, բւոյ, բեաց s. den, lair; bot. S. Մոր & Մորենի. [green, fresh, tender.

Մորճ, Մորջ s. bough, branch; a.

Մորմ, ոյ s. bot. night-shade, bane-wort; strychnine, strychnia.

Մորմը, -անք, -ուսն s. heart-ache, --break, anguish, grief, distress, regret, displeasure.

Մորմըեմ, էջի, -էցուցանեմ va. to give or cause great displeasure or regret, to afflict or grieve deeply, to pierce to the heart, to embitter, to harrow, to rend, to break the heart.

Մորմըեմ, էցայ տ. to grieve, to be torn with pain, to be afflicted with spasms, to regret much, to be very sorry, greatly displeased; to be affected, touched, moved, to melt with compassion. [idiot, simpleton, dolt.

Մորոս, այ a. s. foolish, mad, insane,

Մորոսաբան a. talking nonsense; -ու թիւն s. nonsense, foolish, extravagant or silly talk.

Մորոսական a. nonsensical, foolish; -միս a. dull-witted, --brained.

Մորոսանամ, այցյ տ. to madden, to run or go mad. [less speech or talking.

Մորոսասուլթի s. foolishness, sense-

Մորոսութիւն s. stupidity, idiotism, extravagance, folly, madness.

Մորու S. Մորուք.

Մորեմ va. to remove, to put or set

aside, to separate; - *ի կաթին սովորութենէ*. to wean.

Մու, մոյր, մուս S. *Մի, ոյ, ում*.

Մու, ի s. bol. meum, meum Athamanticum, spignel, fœniculum alpinum perenne.

Մուլ, մզլ s. juice, extract, any liquid expressed, squeezed or obtained from fruits, &c.

Մութ, մթոյ, սվ. Մութն, մթան s. obscurity, darkness, night; a. dark, obscure, gloomy; - անհարկն, frightful or thick darkness, impenetrable gloom; ընդ - ի մթան, ի մթի ad. in darkness, in the dark, in the gloom.

Մութս S. Մութ; temper; ից. proof, trial; a. tempered; steeled; red hot, fiery, burning.

Մութանեմ, ծի va. to introduce, to give entrance, to cause to enter; to thrust or poke in, to insert; to conduct, to guide, to lead; to admit, to receive; to think, to excogitate, to invent; to adduce, to allege.

Մութանող, -ծիլ a. introducing; s. introducer; -ծիկ s. gentleman usher; -ծումս s. introduction.

Մուկն, մկան. Մկունք, մկանց s. mouse; pl. mice; S. Գնդեր, Մկունք; ազգ. մկանց, the micry tribe; - մեծ, rat; - վայրի, wood-mouse; - դաշտի, field-rat; - ջրային, craber, water-rat; - ալպեան, marmot; - լեռանց, mountain-rat; - Փարաունի, ichneumon; S. Հեռահան or Հիլոս; գեղացի եւ քաղաքացի -, the country mouse & the city mouse; ծակ, բոյն, աղբ, ականառ մկանց, mouse-hole; rat's nest; mouse-dung; mouse-trap; որսորդ մկանց, rat-catcher, mouse-hunter; (կատու) mouser; որսորդութիւն մկանց, mouse-hunt; - որսալ, to mouse, to catch a mouse; - չէ, the mouse squeaks. [- broken in or trained horse.

Մուլ a. tamed, tractable; երկվար Մուլտ S. Մուլտ.

Մուշակ, աջ s. shoes; slippers; S. կօշիկ with its derivations.

Մումիայ, ի s. mummy; մումազօ կառ - ի, cerement, cere-cloth.

Մուն, մնոյ, ով s. flesh-worm; gnat, midge. [colour & beauty.

Մունաւոր a. having fine carnation Մունետիկ, սկաց s. public crier, herald.

Մունջ, մնջոյ a. dumb, mute; S. Համբ;

- առնել, to strike dumb; - ընել, to be mute, to become dumb or speechless.

Մուշկ, մշկոյ s. musk; - երէ, moschifer; բէշկ մշկոյ, civet- or musk-cat.

Մուշա s. fisticuff.

Մուշակ, աջ s. pelisse, fur; (ըզդեաս) furred gown or robe; վաճառականութիւն - ի, fur-trade; սրտակ - աւ, to fur; - ադործ, &c. S. Մաշկեկագործ, &c.

Մուս S. Չմուս & Լուս մուս.

Մուսուռնէս s. S. Մորէ; sea-eel.

Մուսա, լից sf. muse.

Մուսէտն, աջ s. museum.

*Մուսառ s. must.

Մուտ, մտի. - ք, մտոյ s. entrance, entry, coming or going in, introduction, access, approach, admission; gate, street-door, portal; porch, atrium, vestibule; income, revenue, rent; carnal knowledge; S. Կանացի; - ք արեւու, sun-set, setting, going down; the setting sun, the west; - ք արեւու յին, heliacal sun-set; - ք սասեղ ast. immersion; յեկոյ մինչեւ ց-ս արեւու, from sun-rise to sun-set; - եւ ել or ել եւ -, income & expenses; - եւ ել նաւաց, arrival & departure of ships; - ք եւ ելք, entering & leaving; comers & goers; - ամսոյ, first day of the month; ի մտից արեւու ad. towards or near evening; ի -ս ընել or դառնալ արեւու, to disappear, to set; - առնել, to make one's entry, to enter, to go in; - or -ս դասնել, to be admitted, to have access, to be received; - եւ ել առնել, to come in & go out; իմանալ ք եւ զել ուրուք, to know all a person's goings out & comings in, all his designs & actions; Ժամն որոշել էլ եւ մտից, to fix the times of audience; Համարձակ - շնորհէլ առ ինքն, to give free access to him; ոչ գիտեմ զեւեւ ք իմ, I do not know how to act; խաղաղութիւն իցէ - ք քո, is peace with you? do you bring peace?

Մուր, մրոյ, ով s. lamp-black, pine-soot, soot, blacking; ink; սեւաւ եւ -, miserable, wretched.

Մուրական a. begging, mendicant, poor; - or -ութիւն s. beggary, mendicancy.

Մուրամ, աջի, -անամ, աջայ va. to beg, to mendicate, to ask alms; to so-

licit charity, to be a vagrant; մուրա-
ցեալ կեանք, a precarious life.

Մուրանք *s.* begging; alms.

Մուրացած, -ի, -ոյ, -ու *a.* begged,
mended, borrowed; alien, foreign;
pieced, patched up, mended.

Մուրացիկ, ցիան *s.* beggar, mendi-
cant, supplicator; *a.* begged, borrow-
ed; - շըջէլ, to go begging, to mump;
S. Մուրանամ. [& Մուրացիկ *a.*

Մուրացկան, Մուրիկ S. Մուրական
Մուրիկ, միկաց *s.* roasted wheat.

Մուրկան շըջիմ S. Մոյր.

Մուրհակ, այ *s.* obligation, bond,
contract, bill, note of hand, promiss-
ory note; bulletin, cedula, act, sched-
ule, instrument, deed; - ալգանայ
memorial, petition; - ընդունելութե .
receipt, acknowledgment; - չասուց-
ման, discharge, acquittance; - ար-
քունի, decree, ordonnance, rescript,
mandate; պարգեւաց -, patent, letter
patent, brevet, privilege, special grant;

- մուսացութե, - մուսացման յանցա-
նաց, amnesty, general pardon.

Մուրհակագիր, քրաց *s.* chirograph-
er; memorial-writer, memorialist.

Մուրձ, մրձոց *s.* hammer; - քարա-
հատայ, stone-cutter's pick; կացա-
ւոր -, pick-axe, mattock.

Մուրոյ, այ *a. s.* mendicant; -աբար
ad. like a beggar, in a precarious man-
ner; -ութիւն *s.* mendicity.

Մուրա, մրայ օ տի *s. bot.* myrtle-
tree; --berry; -աստան *s.* myrtle-grove.

Մուրց *s.* fist; - առնել ը միւկանս,
to box, to cuff, to fight with fists;
-ալի *ad.* with the fists, with fisticuffs.

Մուրլ, կց *s.* mist, darkness, obscur-
ity; shadow, shade; *a.* foggy, obscure,
dark, dusk; shady, woody; -էցուցա-
նեմ *va.* to darken, to obscure, to of-
fuscate; -ութիւն *s.* darkness.

Մուգգայլիմ, էցայ *vn.* to devour, to
gobble up, to eat like a hog, to swal-
low or gulp down, to stuff oneself.

Մումաւ, ալի, Մումեմ, էլի *vn.* to
murmur, to grumble, to mutter, to
growl; - ը միմեանս, to fall one upon
another furiously or ferociously, tooth
& nail, to be cruelly & obstinately bent
against one another, to be mutually
enraged; միմեալ ալիք, angry bil-
lows, surging waves.

Մումուս *a.* murmuring, grumbling.

Մումուսի *s.* murmur, growl.

Մոնչական *a.* roaring; S. Մոմուս.
Մոնչամ, ալի, -չեմ, էլի *vn.* to roar;
to bellow, to low; to rage, to chafe,
to fume, to burst into roaring; մու-
չէի առ հեծութի սրտի իմոյ, I have
roared by reason of the disquietness
of my heart.

Մոնչիւն, չունի *s.* roar, roaring;
bellowing, lowing, whining, shudder-
ing; -չոյ *a.* roaring; bellowing; -չա-
ղական *a.* noisy, clamorous, resound-
ing.

Մոռ *a.* dog-muzzled; --faced.

Մոռու *a.* surly, cantankerous, crab-
bious.

Մոռութի *s.* rebellion, revolt. [bed.
Մոբար S. Մսեղէն; -բոյծ *a.* fed
with flesh; - շանճ *s.* flesh-fly, meat-
fly, blue-bottle. [butchery.

Մոտարծ, այ *s.* butcher; -ութի *s.*
Մոտեղ *s.* heap of corpses, slaugh-
ter; -զանդուած *a.* carnoeous, fleshy;
corporeal, earthy; -լի . լիք, լից *a.* fle-

շուկայ *s.* caruncle. [shy, brawny.

Մսակեր, այ *a.* flesh-eating, living
upon flesh; carnivorous; -ութիւն *s.*
flesh-food; ից, excess, debauch.

Մսահան, սոյ *s.* flesh-fork, --hook;
-չաս *a.* abstaining from flesh; - լի-
նէլ or -իմ *vn.* to abstain from meat.

Մսաճանճ S. Մսաբոյծ .
Մսամրցութիւն *s.* rivalry in glut-
tony, emulation in voracity.

Մսան, ի, -ունք, նանց *s.* fillet; gland.
Մսանաբանութի *s. anat.* adenology;
-գրութի *s.* adenography; -չասութի *s.*
being broken-backed; adenotomy.

Մսանուս *a.* glandular.

Մսապաս *a.* clothed in flesh, incar-
nate; fleshy, plump.

Մսովաճառ, այ *s.* butcher; մանուկ
-ի, -ի boy; - or -անոց *s.* meat-mark-
et; butcher's shop, butchery; -ութի
s. butcher's calling.

Մսդին *s.* price of meat.
Մսեղ *a.* fleshy, corpulent, chubby,
plump, fat, brawny; -էն *a.* made of
flesh, fleshly, carnal, corporeal, earth-
ly, mortal; - յարկ, mortal coil; -
բուր, man-mountain, giant.

Մսեղի *a.* S. Մսեղէն; *s.* living, living
man or soul; -բ, men, mortals; ani-
mals. [cool, to refrigerate.

Մսեմ *va.* to chill, to make cold, to
Մսիմ, մեկայ *vn.* to be or feel cold,
to grow frigid, to suffer cold; to catch
cold, to take a cold; միի ձեռն իմ, my
hands are cold.

Մտիւմ S. Ծախեմ, Վասնեմ.

Մտառ a. extravagant, spendthrift; -ուծի s. lavishing, squandering.

Մտղիմ տ. to emaciate, to become extenuated.

Մտա or Մտաւ a. S. Մտել; touched with meat; contaminated.

Մտաւաւ op s. flesh-day.

Մտուր, մտրոց s. crib, manger; stable; զուարակի է մտրոյ, a fat calf; - or -բ բերանոյ, jaw bone or the interior of the mouth; - or կտաբ մտրի S. Յարդուր.

Մտամուտ a. bred in the stable.

Մտաբախ a. crack-brained, cracked, crazed, frantic, frenetic, mad; -ուծի s. insanity, madness, folly, frenzy; -բանեմ տ. to reflect, to reason, or revolve in one's mind; -բացուծիւն s. sharpness, shrewdness, sagacity; -բէրեմ, էջի տ. to recollect, to remember; to take it into one's head, to think, to purpose, to contemplate, to imagine, to conceive; to make an attempt, to attempt, to dare, to will, to be inclined to, to bring oneself to; to give oneself up to; է կերակրելի կնչ - , to obtain a bare livelihood; յապաշխարհուծի - . to repent, to be converted, to amend; է նախանձ - , to be envious, jealous; S. Խեղդ; -բերեցուցանեմ տ. to cause to think; to induce, to incite, to attract, to excite desire; -բերիկ լինիմ S. Մտաբերեմ; յանասուն - , to commit bestiality; -բերուծի s. intent, intention, resolve; criminal attempt. [posely omitting.

Մտագող a. wilfully forgetting, pur-

Մտադիր, գրաց a. attentive, careful, vigilant, diligent, exact; considerate; - լինել, to be attentive, to pay attention to, to mind, to attend to, to take heed to, to apply, to be assiduous; -գիւր a. diligent, prompt, ready; - , - կին . - սիրով or կամօք ad. willingly, voluntarily, with good will, heartily, cheerfully, with pleasure; candidly, frankly, sincerely*; -գիւրագոյն . -ս S. Մտադիր ad.; -գիւրուի s. eagerness, diligence, goodwill, cheerfulness; -ծի S. Մտադիր ad.; -գրեմ տ. S. Մտադիր լինիմ; -գրուծիւն s. attention, application, care, heed, heedfulness.

Մտածափ a. brainless, giddy-brained, --pated, crack-brained, foolish, mad; -ուի s. mental derangement or

alienation, lunacy, insanity, madness.

Մտախաբ, աջ a. deceitful, deluding, seducing; -ուծիւն s. seduction, deceit; -խոհ or խորհ a. pensive, thoughtful, musing; -լինել or -խոհեմ տ. to think, to muse, to reflect, to ponder, to rack one's brains; -խոհոծիւն s. meditation, ponderation, reflection; -խոյզ a. investigating, examining.

Մտածական a. done after reflection; *s. meditation; -ծեմ, էջի տ. to think, to reflect, to meditate, to ponder, to consider, to muse, to weigh; -ծին S. Մտաբանի; -ծուծի s. thought, meditation, consideration, reflection, idea, imagination, fancy; լի խումբ -ծի , as far as I can judge, according to my idea; -ծորէն ad. considerably.

Մտակոր a. mentally blind; -կոծ լինիմ տ. to be anxious, perturbed; to be vacillating, wavering; -կորոյր a. out of one's mind, extravagant, mad.

Մտահաճ a. presumptuous; to one's mind or liking, pleasing; -ոյ a. pleasing, agreeable, to one's liking; condescending, meek; -ուծի s. presumption; prepossession, prejudice; -հաս a. comprehensible, easy to understand, intelligible, plain; -հասուծի s. comprehension; -հարուստ a. witty, very intelligent, ingenious, lively; -հոտան a. fickle-minded, changeable.

Մտամոլորեմ տ. to seduce, to pervert; - զինքն , to deceive oneself.

Մտայոյզ a. unquiet, thoughtful, wavering, agitated, undecided, perplexed, irresolute; - առնել, to disquiet, to perplex, to make uneasy, to cause anxiety; - լինել, to disquiet or fret oneself, to waver, to be agitated, vacillating, wavering, to be anxious, to be at a loss how to decide; յուզուի s. agitation of mind, care, inquietude, perplexity; յօժար S. Մտադիր; յօժարուծի s. goodwill, eagerness, willingness.

Մտանելի a. entering, going in.

Մտանեմ, մտի, մուտ տ. to enter, to go or come in, to introduce, insinuate or intrude oneself; to penetrate into, to slip in; - առ ոք, առաջի ուրուք, to present oneself, to call on, to visit; - աղօթից առաջի ուրուք, to be heard, hearkened to; - առ ումէն , to be a guest, to receive hospitality, to be

lodged; - առ կին, to know a woman; - Ի վերայ օտարի ամուսնոյ, to commit adultery; - Ի օր ընդ գերիս, ք աղեղն, to bend a bow; Ի դասաստան, Ի դաս - . to sue, to bring an action against, to summon before a magistrate or court of justice; ք դատուորաւ -, to act the judge; ք երկիր -, to plunge into an abyss, to be engulfed, swallowed up; ընդ գետին -, to be overwhelmed with shame, to hide one's confusion under the earth; - Ի ծառայութի, to enter a person's service, to serve; - յորդեգրութիւն, to be adopted; երաշխաւոր -, to guarantee, to become security; - Ի սուղբար, to dispute, to contest; Ի փորձ -, to prove, to try, to make an experiment; - ք մերով մարդկութիւն, to be clothed with our humanity; Ի քուն -, to be overcome with sleep, to sleep, to lay to sleep; - արեգական, to go down, to set; ք քիրան -, to sweat, to work hard, to give oneself much trouble; - Ի նաւ, to embark, to go on board a vessel; - ընդ անձին, to be at enmity with oneself; - ք լծով ք ձեռամբ ուրուք, to submit, to become subject to; - գիւղի Ի մարդ, to possess; - Ի շաշ, to sit or be at table; S. Գինի. Խորհուրդ, Միտ, Փոխ, &c., &c.

Մտապահ լինիմ տն. to keep in mind, to remember; to have spite against one, to be rancorous; S. Մասցոյզ.

Մտառեմ, էջի տն. to comprehend, to conceive, to understand; - ուռ, այ a. of good comprehension, intelligent; - ուռի s. understanding, intelligence.

Մտաւարժ. Ից a. intelligent, clever, learned, erudite; - ութի s. cultivated mind, ability.

Մտասեռ a. sharp, perspicacious, shrewd; - ութի s. perspicacity, sharpness of wit; - տանը a. unquiet, anxious, gloomy, full of care; - լինել, to be uneasy, disquieted, to grow anxious, to care for or about; - տանընի s. disquiet, disquietude, anxiety, care, anguish.

Մտացածի a. imaginary, chimerical, fictitious, fabulous, pretended, false, visionary, extravagant, fantastical; - ցեբար ad. wisely, sensibly, judiciously; - ցի a. reasonable, rational, sensible, intelligent, wise, judicious.

Մտաւոր a. intellectual, intellective,

spiritual; intelligent, clever; - աբար ad. mentally; spiritually; wisely; mystically; - տան a. intellectual, spiritual; mental, ideal; - ութի s. intelligence, good sense, judgment.

Մտափոխ լինիմ տն. to be out of one's wits, to become deranged, to be delirious. [the memory, to be forgotten.

*Մտեհան լինիմ տն. to have escaped

Մտեմ, մայ, աւ S. Մտանեմ. Մտերիմ, բնի, բմայ a. intimate, cordial, confident, familiar; s. favourite; - ծառայ, true or faithful servant.

Մտերմաբար ad. faithfully, sincerely, candidly; intimately, cordially, confidently, familiarly.

Մտերմական a. familiar.

Մտերմանամ, աջայ տն. to become familiar, to grow intimate, to obtain confidence.

Մտերմութիւն s. intimacy, cordiality, confidence, familiarity, strict, close or fraternal friendship; faithfulness, sincerity; - Թք S. Մտերմաբար.

Մտղեմ, էջի va. to push strongly, to shake, to move.

Մտուցանեմ S. Մուծանեմ.

Մարակ, այ s. whip; spur; fig. stimulus; - չուանեայ, whip-cord; - Հեծեղոց, riding-whip; Հարսւածք - այ, lash, cut, stroke of a whip; S. Կուշտ; - աւլար a. whipped; spurred; - էրեվար, post-horse; - էմ, էջի va. to horse-whip, to lash, to whip; to prick, to spur; to stimulate.

Մարուհ, բկայ s. young ass; colt, foal, filly; bot. colt's foot.

Մրաղիր a. written with ink; - գիր, - զարդ a. dark with down, downy, furnished with soft dark hair; - զարդ, յոնք, black eye-brows; - Թաթախ a. smoky, fuliginous, sooty; - յոն a. black eyebrowed, having dark bushy eye-brows.

Մրափ, Մրափեմ S. Եհրհ, Եհրհեմ.

Մրգաբեր, այ a. fruit-bearing, fructiferous; loaded with fruits; - ծառ, fruit-tree; - Թնի a. fruitless; - առնել, to shake down the fruit; - լի a. full of fruit; - կեր, այ a. carpophagous; - մասոյց S. Պտղաբեր; - նոց s. orchard, plantation of fruit-trees; fruitery; - պահ, ոց s. gardener, watcher; cottage; - շուր s. fruit syrup or juice; - վաճառ, այ s. fruiterer, fruit-seller; - էտ a. abounding in fruit; - քաղեմ va. to gather fruits.

Մրգենի ծառ *s.* fruit-bearer.

Մրգեր, Մրգանք *s. pl.* fruitage.

Մրգիկ *s.* berry, small fruit.

Մրգուզ *a.* vile, abject, low, base, mean, despicable; obscure.

Մրկեմ, էջի *va.* to smut, to blacken; *fig.* to asperse, to defame, to slander; - զարեւանուհւս, to paint one's eyelids. [to burn.

Մրկեմ, էջի *va.* to roast, to toast, Մրձաւոր *s.* pioneer; digger, delver.

Մրձուս *a.* smoky, sooty, fuliginous; - եմ, էջի *va.* to smoke, to blacken with soot, to soil, to dirty; - իմ *vn.* to blacken with smoke or soot.

Մրմնջեմ, էջի *va.* to murmur, to mutter, to mumble, to speak through the teeth; to sing low, to hum, to murmur gently; to grumble, to whine, to moan.

Մրմունջ, մնոյց *s.* murmur, whisper; low utterance, humming; moan, groan.

Մրմուկեմ, - իմ. &c. *S.* Մ.մ.մ.ամ.

Մրոս, &c. *S.* Մրձոս, &c.

Մրուր. մրոց *s.* dregs, lees, remains, grounds, sediment, dross, faeces, residuum; slime, mire, mud, ooze; - զինււոյ, tartar; *S.* Գինեմրուր; - իւզոյ, dregs, lees of oil; - մուզային, biliary calculus; - միզական փամփշախի, stones in the bladder, urinary calculi; մաքրել զ-, to refine, to clarify, to purify; - սուր, to cause great grief or pain, to cause to suffer; to throw a slur or stigma on, to affront, to traduce, to slight, to revile, to injure; *S.* Քամեմ.

Մրջինն, ջման. Մրջիւն, ջեան *s.* ant, emmet, pismire; մրջիւնք, կոյտ or բազմութիւն մրջեանց, ant-hill, --hillock; Հարմուկ մրջեանց, ant's eggs.

Մրջիւնոց *s.* ant-nest, --hole.

Մրջինառիւծ, Մրջնառիւծ *s.* ant-eater, formica-leo; - կեր *a.* ant-eaten; *s.* ant-bear, --eater, myrmecophagus, tamandua.

Մրջնոց *s. med.* pricking like the stinging of ants, fornication; *S.* Մրջիւնոց.

Մրտիմ *S.* Մտիմ. [myrtle-wreath.

Մրտենի, Մրտի *S.* Մուրա; պսակ -,

Մրտիսակ *s. bot.* agaric. [teal.

Մրտինն, աման *s. zool.* queredula, Մրտիաանն, - կան, - սեւակ *a.* mixed with lees, full of dregs.

Մրրիկ, մրրկաց *s.* tempest, storm, foul weather; - ծովու, squall, gust of wind, high wind; - հորմոյ, blast, hurricane, whirlwind, tornado; - ծխոյ,

dense smoke, cloud of smoke; - բոյոյ, volume of flames. [a sediment.

Մրրիմ, էջոյ *vn.* to settle, to form

Մրրկաբեր *a.* gathering, threatening, stormy, tempestuous; - լից, -խառն *a.* tempestuous, boisterous, stormy, blustering, windy; - ծին *a.* causing or producing tempests; *S.* Մրրկաբեր; նշանք -ք, prognostics, signs which usher in the storm; - ծուփ, յոյզ, tempest-tost, --beaten *a.* billowy, turbulent, very agitated, rough; - սարափ *a.* raining impetuously; - նեղք, սլաքք, a storm of arrows.

Մրրկեմ, էջի *va.* to tempest, to produce a tempest, to trouble, to ruffle, to agitate violently; - իմ *vn.* to be tempest-tost or -tossed, to be driven, or whirled about, to be very agitated, rough; մրրկեր ծուփ լէրկեր, curling clouds of smoke ascended to the skies.

Մրրութիւն, Մրրուկ *S.* Մրուր.

Մրցական *S.* Ըմբիչ & Ըմբշական.

Մրցակից, &c. *S.* Մարտակից, &c.

Մրցամարտք *s.* wrestling.

Մրցանակ, աջ *s.* premium, prize or reward; fight, combat; սանեւ զ-, to win, to carry the prize, to bear away the bell; - առնուլ, to get, gain or obtain a prize.

Մրցանականք *s.* stratagem.

Մրցանք *s.* pugilism, boxing match; *S.* Մրցուհի.

Մրցարան *s.* lists, arena; agonism.

Մրցեմ *S.* Մարդեմ.

Մրջեմ, էջոյ *vn.* to box, to come to blows, to fight, to combat; to rival, to vie with, to compete; մրցելով իմն *ad.* with emulation, vying.

Մրցող *s.* competitor; rival.

Մրցութիւն, Մրցումն *s.* combat, fight, wrestling; competition, concurrence, rivalry.

Մշուեմ, էջի *vn.* to gorge, glut or cram oneself, to stuff & swell.

Մջուայ *s.* crevice in the earth, chink.

Մօտ *pr. ad.* near, nigh, next, close by, by; *a.* near, next; *S.* Մերձ; - այսր, near to this place; - սա -, - ի -, - ի -ոյ *ad.* quite near or close, contiguously, thickly; - լէ -, - լէ հուզ *ad.* soon, directly, instantly; ի or լէ -ոյ, ի -է, -ուստ, ի -ուստ *ad.* near, nearly, close by or to, next; soon, shortly, soon after; lately; լէ - աւուրս, shortly, soon; - լինել, to be near or

close to, to approach, to draw near; *ի - կալ*, to stand near, to be present at, to attend; - *կարեւ*, to cut quite short; - *անցանեւ*, to pass close to, or hard by; - *է աւ քեզ յորժամ կամիցիս կարող լինեւ*, where there is a will there is a way.

Մասանակ *a.* neighbouring, living or dwelling near; - *գնաց* *a.* accompanying, proceeding together, or in proximity; - *լուս* *a.* imminent, impending, near, at hand, threatening; - *վանդ*, imminent danger; - *լինեւ*, to be imminent, to threaten; - *կայ, ից, -կայ, այ* *a.* assisting, present, neighbouring, near, close to; - *կուր լե նիմ տն.* to be cut quite short, cut off at the roots; - *Հաս, ից* *s.* accessit, the next to the best, second best; - *լինեւ*, to obtain honorable mention, to get honors; - *սեր* *a.* near; - *ազգա կան*, near relation; - *ւոր* *a.* near, next, neighbouring, assistant; present; *S. Մասսեր;* - *ւրեմ, -իմ տն.* to approach; - *ւորութի* *s.* proximity, nearness, neighbourhood; - *քաղաք* *s.* city near the capital; suburb; borough; market-town.

Մտեմ, էջի, -էջուցանեմ *va.* to approach, to place next or near to, to approximate, to draw, bring or put near.

Մտենամ, Մտիմ, տեցայ տն. to approach, to approximate, to come, go or draw near, to be near.

Մտեւոր *S. Մասւոր.*

Մօր, ից *s.* dirt, mud, mire, slime; puddle, pool, fen, marsh, bog.

Մօրաբար *ad.* like a puddle or marsh; *a.* marshy, fenny; muddy, miry; - *կան* *a.* muddy, marshy; - *Հեղձ սունեմ* *va.* to suffocate in a marsh; - *միջ* *a.* marshy, slimy; - *նամ, սցայ տն.* to stagnate, to be stagnant, to form a swamp or bog, to stand; - *սեր* *a.* moorish; - *Հաւք, moor-fowl.* [muddy; *s. S. Մօր.*

Մօրաս or *Մուրաս* *a.* marshy, miry,

Մօրայեալ *a.* still, standing, stagnant.

Մօրաքեւազուսոր *sf.* cousin, mother's sister's daughter; - *քեւորդի* *s.* cousin, mother's sister's son; - *քոյր* *sf.* aunt, mother's sister.

Մօրեղբայր *s.* uncle, mother's brother; - *բօրազուսոր* *sf.* cousin, mother's brother's daughter; - *բօրորդի* *s.* cousin, mother's brother's son.

Մօրին *S. Մօրական.*

Մօրու, ից or *այ* *sf.* step mother.

Մօրուաձուկն *s.* gray-mullet, sur-

Մօրուանի *a.* bearded. [mullet.

Մօրուարձակք *s.* the temple.

Մօրուեղ, այ *a.* bearded, long- or thick-bearded.

Մօրուս *s. bot.* tuberose.

Մօրուք, Մուրուք, բուաց *s.* beard; *աղբեկ -*, gray-beard; *աղեղ, թաւ, անյարդար -*, a sorry, thick, uncouth or neglected beard; *մօրուք դաւարանալ ծնօտիցն*, to have the face covered with down, or soft hair; *մօրուս արձակեւ*, to grow a beard; *օր սափրելոյ զմօրուս*, shaving-day; *սափրել զմօրուս իւր*, to shave oneself; to get shaved; *ածէլել զմօրուս ուրուք*, to shave any one, to trim; *աձեցուցանեւ զւս*, to let one's beard grow; *ծարկին - նր*, his beard begins to grow.

Մօրոս, -անամ *S. Մօր, -անամ.*

3

Յ (*he*) *լի* *s.* the twenty first letter of the alphabet, & the sixteenth of the consonants; *յ, յ*, three hundred; three hundredth.

Յարե թական, -թեան *a.* of or belonging to Japhet; Armenian; - *սոհմ*, the Armenian nation, the Armenians.

Յագ, ոյ *s. S. Յագուրդ;* *a.* satiated, sated, glutted, cloyed, full; - *յ, ց- ad.* to satiety, to one's fill, to the full; *յ- ուտել եւ ըմպել*, to eat & drink one's bellyful. [*Յագիմ.*

Յագելի, Յագենամ *S. Յագեցուցիչ. Յագեցութիւն, -ումն* *s.* satiety, surfeit, repelion; *պատառիլ ի յագեցմանէ*, to burst with eating; - *ուցանեմ* *va.* to satisfy, to satiate, to sate; *կըշտապինդ -*, to surfeit, to cloy, to glut, to stuff, to gorge; - *զգասումն իւր*, to vent one's wrath; - *ուցիչ* *a.* satisfying, satiating.

Յարիմ. Եցայ տ. to be satisfied, to have one's fill; - յանչափս or կարի ինն, to glut, cram or gorge oneself with; չարագէր ի Հայերէլ, he was never tired of looking at; յարեալ a. chem. saturated.

Յարուծիւն, -ուծն, -ուրդ s. satisfying; repletion; satiety, disgust; ի յարուրդ, for satiating; յարուրդ աւեւել, to say I have had enough; ոււսեւել զյարուրդ, to eat one's fill; - աուսեւել ազահուծե, to glut one's avarice; ի - փառամարտութի իւրոյ, for satisfying his ambition; յարուծն s. chem. saturation.

Յարչիմ տ. to fit, to fit well.

Յարգդեմ, եցի տ. to push, to shove.

Յազած or -ոյ a. immolated, sacrificed.

Յաղեմ, եցի տ. to immolate, to offer up, to sacrifice to idols; -իմ տ. to be immolated to idols; to feed on meats offered to idols; to profane or render meats unclean by gnawing them.

Յախճապակ աջ, -ի, կոյ s. porcelain, china, chinaware; -եայ a. china; -եմ տ. to cover or ornament with porcelain; -եալ յասակ, tessellated pavement; -եալ յորինուած, tessellation; mosaic.

Յախնձոր, -աղոյն a. rude, rough, common, vile, low, vulgar, trivial; servile. [city, boldness; S. Խուճղն.

Յախրթ a. bold, audacious; s. audacious.

Յախուռն a. audacious, venturesome, overhasty, inconsiderate, imprudent; ad. precipitately, headlong, furiously, impetuously, rashly, at a venture, or random, audaciously, insolently; indiscreetly, without discretion or consideration; - քաջութիւն, impetuous courage; - խիզախեւել, to venture headlong, to expose oneself to great peril. [ad.

Յախուրն, Յախրասպէս S. Յախուռն.

Յախտիմ տ. to fall sick.

Յածական a. roaming, rambling.

Յածանք s. diversion, pastime.

Յածեղածի s. piratical coasting vessel, epactroceles.

Յածեմի եցի, -եցուցանեմ տ. to walk, to take or lead about, to conduct here & there; to veer, to turn about; to circulate; - զաչս, to turn, to roll one's eyes; շուրջ - զաչս, to glance over, or round about; տարածամ զբերանն - ,

to eat out of season.

Յածիմ, Եցայ տ. to travel, to visit different places, to rove, to ramble, to roam, to wander; to lounge; to stray; to circulate; - չե ծով եւ չե ցամաք, to travel by sea & land; S. Բնչվար.

Յածուծն s. wandering, travelling; circulation; round, turn, walk; agitation. Յածուռն a. vagrant, wandering. [tion.

Յակնեմ, եցի տ. to look at, to gaze upon, to look intently at; to survey, to watch. (jewel & flower).

Յակինթ, կնժի, թու s. hyacinth Յակնթակապ a. studded or set with hyacinths; - թեայ a. hyacinthine.

Յակոբիկ a. s. Dioscorian; - բուկ s. bot. morel or winter-cherry, alkekengi.

Յակովբեան a. of Jacob or James.

*Յակուրջի s. see-saw; S. Ճօճք.

Յակրի, բոյ տ. bot. bramble, briar.

Յահ s. Hebrew. w. El, Elohim, God,

Յահուր, -ոյ S. Յախուռն. [Jehovah.

Յահրանամ, &c. S. Յանդգնիմ, &c.

Յաղագս pr. for, on account of, for the sake of, in consideration of.

Յաղագարձիմ տ. to be impertinent or insolent; to live dissolutely, to give oneself up to debauchery.

Յաղածոյք, յեց s. salt-provisions.

Յաղեմ, եցի տ. to salt, to season or

Յաղեց s. salter. [flavour with salt.

Յաղումն s. salting.

Յալթ a. great, large, huge, enormous, gigantic, vast, immense; strong; powerful, mighty, victorious; much, many, abundant, considerable.

Յալթաբազուկ a. strong-armed; strong, robust, vigorous, very powerful; - բան a. convincing, convictive;

- բերձ a. very high; sublime; - զդեպոյ

a. victorious; - կան a. triumphal, victo-

rious, triumphant; s. triumpher, con-

queror, subduer; - լինեւել, to triumph

over, to conquer; to excel; - երգ,

triumphal song, epinician; - չասակ a.

of an immoderate height or size, gi-

gantic, colossal; - չարեմ, եցի տ. to

conquer, to vanquish, to overcome,

to subdue, to subjugate; to oppress,

to vex, to torment; - բանիւ. to con-

vince, to confound, to abash; - չարիւց

a. convincing; oppressive; - չարութի

s. defeat, subduing, subjugation; con-

viction; oppression; - մարմն a. large-

bodied, big, stout, corpulent.

Յաղթանակ, այ *s.* prize or premium, palm, laurels; triumph, victory; reward, recompense; *a.* triumphant; *-աւ ad.* triumphantly, in triumph; *- սաւ նել*, to obtain a triumph; *- կանգնել է վերայ*, or *-եմ*; *էջի սա.* to triumph, to receive or obtain the honour of a triumph, to be triumphant, to win the victory, to carry or bear away the palm; to prevail; *-ող s.* triumpher, conqueror.

Յաղթանդամ *a.* heavy, strong- or well-limbed, stout, corpulent, gigantic; *-ութի s.* stoutness, corpulency; size, height, tallness.

Յաղթանք *s.* victory.

Յաղթաջուր *a.* flowing rapidly, torrential, impetuous.

Յաղթասեր *a.* eager to win; contentious, quarrelsome, litigious; *-սիրեմ տ.* to desire to conquer; to delight in strife or quarrelling, to dispute, to contest; *-սիրուի s.* desire of victory; love of contradiction, contentiousness, quarrelsomeness, pugnacity, fractious temper.

Յաղթատուր *a.* giving the victory.

Յաղթարան *s.* lists, battle-field; means of victory.

Յաղթեմ, *էջի սա.* to vanquish, to overcome, to conquer, to subdue, to subjugate; to surpass, to excel, to prevail over; *- պատերազմի*, to conquer, to triumph; *- ցաւոյն*, to overcome or master one's grief or sorrow; *- նմ դժուարուէջ կամ ներհակաց*, to overcome all sorts of difficulties, to surmount every obstacle; *- անձին*, *կամ կրից անձին*, to conquer oneself, to get the victory over self; to overcome or subdue one's passions; *- է դատաստանի*, to gain one's cause.

Յաղթեցուցիչ *a.* rendering triumphant over.

Յաղթիւր, **Յաղթող** *s.* victor, vanquisher, conqueror; *a.* triumphant, victorious, glorious.

Յաղթողական *S.* Յաղթական.

Յաղթութիւն *s.* triumph, victory, success, advantage; *S.* Յաղթանդամութիւն; *կատարեալ* - decisive victory; *ուներ*, *տանել*, *ստանալ զ-*, to get the victory, to carry the day, to be victorious, to prevail over, to get the better or the mastery of; *լի բովանդակ ուներ* or *տանել զ-*, to obtain

a complete victory; *մեծապանծ -ս է դուրս տանել*, to gain great advantages over; *կանգնել -ս է վերայ*, to triumph, to be triumphant.

Յաղթուկ *s. S.* Յաղթիւր; trump at cards, (*տրե. գող*).

Յաղթումն *S.* Յաղթութիւն.

Յաղկիմ, *էջայ տ.* to get spoiled, to be corrupted, decomposed.

Յաճախ, այ *a.* frequent, continual, incessant; prolix, long; much, full, copious, abundant; *ad.* frequently, often, continually; too much, too many; *-ք s.* continuity, perpetuity; *հացք -այ*, shew-bread.

Յաճախաբար *S.* Յաճախ *ad.*; *-դոյն*, *-ս ad.* very often, several times; *-դուրդ* *a.* powerful, very numerous; *- ճամբար*, numerous army, innumerable throng; *-դուր S.* Բազմադուր; *-կան a.* frequentative; *-կի S.* Յաճախ *a.*; *-պաշտ*, *-պաշտօն a.* where religious ceremonies frequently take place; *-պատուճ a.* narrating many things; dogmatical; *s.* Stromata; *-պէս S.* Յաճախ *ad.*; *-տես լինիմ տ.* to appear in public frequently; *-ւոր S.* Յաճախ *a.*

Յաճախեմ, *էջի սա.* to do often or frequently; to redouble, to multiply, to augment, to increase, to enlarge; *տ.* to frequent, to haunt, to visit often; to augment, to increase, to grow; to abound, to be plentiful, to superabound, to redound; to continue, to endure, to last, to remain.

Յաճախեցուցանեմ *S.* Յաճախեմ *սա.*

Յաճախիմ, *էջայ S.* Յաճախեմ *տ.*

Յաճախող, *-խորդ*, այ *s.* frequenter; customer; *-ութի s.* custom, business.

Յաճախութիւն, *-ութն s.* frequency; abundance, great quantity or number, heap, redundancy, affluence; frequenting, haunting.

Յամ, *ոյ s.* delay; *-ով ad.* late.

Յամայր *a.* long; *- ամս*, *ամէք*, for a number of years, for many years; *կեցցէս - ամս*, may you live many years! live for ever!

Յամու, այ *a.* obstinate, stubborn, selfwilled, wilful, headstrong, sullen, restive; tenacious; *-անամ*, *ացայ*, *-եմ*, *էջի*, *-իմ*, *էջայ տ.* to remain obstinate, to grow stubborn, to be stubbornly bent on, to be headstrong, refractory, obdurate; to persist in, to insist, to be bent on; *-կոտ*, *-ոտ S.*

Յամառ; -*ութի*, -*ումն* *s.* obstinacy, stubbornness, restiveness, selfwill, prejudice, perverseness, fanaticism; stiffness, harshness, tenaciousness, obduracy; -*թք* *ad.* obstinately, wilfully, stubbornly, obdurately.

Յամբայր *ad.* totally, entirely, quite; rashly, imprudently.

Յամբոյր *ad.* out of the way, unseasonably, beside the question.

Յամեմ, *եցի*, -*ենամ*, *եցայ* *vn.* to delay, to retard, to defer, to remain, to procrastinate; to tarry, to stay, to dally, to loiter, to lag, to while; to wait, to be patient; - *ի քինուղ*, to continue drinking; to remain long over one's cup; - *ի հպորդուութի*, not to receive often the Holy Sacrament.

Յամեմ, *եցի*, -*եցուցանեմ* *va.* to retard, to defer, to delay, to put off, to procrastinate; *տէր իմ յամէ զգալ*, my lord delayeth his coming.

Յամենուս, **Ամենուս** *ad.* on all sides, from all parts.

Յամերամ *a.* eternal, perpetual, everlasting, endless; -*ս* *ad.* for many years, for ever & ever. [lope.]

Յամբոյր, *մուրայ* *s.* wild goat; ante-

Յամումն, -*ուրդ* *s.* delay, stop, stay, retarding.

Յամպար, **Ամպար** *s.* amber-gris; *bot.* (purple) sweet-sultan, *mimosa farnesiana*, *acacia*.

Յամբ *a.* tardy, slow, long; sluggish, dull; *ad.* slowly, tardily, leisurely; sluggishly.

Յամբաքնաց *a.* slow-going; -*լէզու*, -*խօս* *S.* **Մանրալէզու**; -*ծին* *a.* born late; -*հաւատ* *a.* slow of belief; -*նամ* *S.* **Յամեմ** *vn.*; -*շարժ* *a.* slow-moving; -*քայլ* *a.* *ad.* with tardy or sluggish steps, slowly; - *ընթանալ*, to go slowly, to go with slow & cautious steps.

Յամբեղ *a.* very slow, very tardy.

Յամբընթաց *a.* slow-going; *s.* land-carriage, carriage by waggons.

Յամբութիւն *s.* slowness, tardiness, delay, retardation; sluggishness, idleness.

Յայ *s.* hue & cry, hoot, hooting, whoop; *յայ յու առնել*, *վաշ եւ յայ կարգալ*, *հայ հուչ առնել*, to hoot, to whoop, to ridicule, to scoff; to treat roughly, to molest, to importune.

Յայգորեմ, *better* **Այգորեմ**, *եցի* *vn.* to wish any one good morning; to go

to salute or compliment a person every morning; *ժամ - ելի*, the hour of audience; *տեղի - ելի*, hall of audience. **Յայգման** *ad.* early, very early, at day-break.

Յայթուեմ *vn.* to leap with joy. **Յայտկարծուց** *ad.* unawares, unexpectedly. [then; -*ու* *a.* of that time.

Յայնժամ *ad.* then, at that time, just **Յայնկոյս** *pr.* *ad.* over, on, on the other side, beyond, on that side; *անցանել* -, to cross over, to pass by, to go beyond; *անցանել - Այրարատայ*, to pass Ararat; *անցանել - Եփրատայ*, to cross the Euphrates; *S. Կոյս*.

Յայնմ հեռէ, - *վայրի*, &c. *S. Հեռէ*, **Վայր**, &c.

Յայսկոյս *pr. ad.* here, on this side, this way; - *յայնկոյս*, on this side & on that, from one side & the other, here & there; *սին - եւ սին յայնկոյս*, some this way some that, in any way, some another; *հայեցեալ - յայնկոյս*, having glanced around; *S. Կոյս*.

Յայսմաւորք, *բաց* *s.* legends, menology.

Յայմ հեռէ *ad.* hereafter, henceforward, henceforth, from this moment or hour, for the future. [Ասկս.

Յայմ վայրի. **Յայս** *ասկս* *S. Վայր*, **Յայտ**, *ից* *a.* evident, clear, manifest, plain, palpable, obvious; *ad.* evidently, obviously, plainly, clearly, manifestly; *s. S. Յայսնութի*; - *է*, - *իս է*, it is evident, clear; - *ինն է*, naturally, of course, certainly; *այս - է զի*, it is certain that; *այս - ուրեմն է*, it is therefore clear that; - *որ ի - գալ*, to appear, to be manifested, made known, evident, to be discovered or disclosed; - *ածել*, *առնել*, to declare, to make manifest, to display, to put or set forth, to shew, to prove; to signify, to name; - *առնել զընդունելութի*, to acknowledge the receipt of.

Յայտազոյն, -*կան* *a.* evident, apparent, plain, visible, manifest, clear; expressive, significative; -*նախա* *a.* *ad.* blamed in public or publicly reproved; - *առնել*, to reprove openly; - *ընել*, to be publicly insulted; -*նկատ* *a.* visible, plain, evident; -*նշան* *a.* expressive, significative; -*նուն* *a.* conspicuous, eminent, renowned, celebrated, famous; -*պատկեր* *a.* representing, expressive; - *մարդայ*, portrait, sta-

tue; -պատում *a.* narrated or narrating clearly; expounding clearly; *ad.* evidently, clearly; -առնել, to narrate clearly; to explain, to expound; -բան *a.* declarative, explanatory.

Յայտարար, այ *a.* declaratory; distinctive, characteristic; *s.* demonstrator; *arith.* denominator; exponent; -ութի *s.* declaration, exposition, manifestation, notification, statement or account; manifesto, manifest; prospectus, programme; -առնել, to make a manifestation.

Յայտերեւակ *a.* very well known.

Յայտանդիման *pr.* before, in the presence or face of, in front of; *ad.* S. Յայտնապէս; *a.* notorious, publicly known, sensible, visible, evident; -ցուցանել, to expose, to explain, to make evident; -խայտառակել, to make a show of openly; -ակաց *a.* visible, palpable, notorious, evident; -ուի *s.* manifest proof, evidence, notoriety; -թք *ad.* openly, publicly, manifestly, visibly.

Յայտնաբան *a.* expounding, explaining, exposing; clear, perspicuous, obvious, plain; -եմ, եջի *va.* to explain, to expound, to expose, to illustrate, to make clear or evident; -իչ *s.* expounder, interpreter; -ութի *s.* explanation, exposition; -բար S. Յայտնապէս; -բարբառ *a.* speaking or spoken openly, manifestly; -վկայութիւն, undeniable or decisive witness or testimony; -խօսել, to speak openly, to speak out plainly; -դոյն S. Յայտնապէս; -կան *a.* manifest, declaratory, expressive; -նախա S. Յայտա-; -պէս *ad.* evidently, manifestly, clearly, obviously, palpably, visibly; notoriously, publicly, openly, overtly; intelligibly, explicitly; without disguise, frankly, freely, boldly; -աեսել *a.* apparent, evident, public, visible to all.

Յայտնեմ, եջի *va.* to reveal, to disclose, to discover, to unveil, to unmask, to publish a secret, to make public; to manifest, to declare, to explain, to expound, to set forth, to state, to expose; to signify, to notify; to utter, to express; -զմաս, զկարծիւ իւր. to manifest one's designs, intentions, thoughts or opinions, to declare oneself, to speak out; -զանձն,

to manifest oneself, to make oneself known.

Յայտնի *a.* evident, clear, manifest, notorious, recognizable, obvious, explicit, apparent, palpable, visible; *ad.* S. Յայտնապէս; -է, it is clear, it is evident, that is of course; -լինել, to be manifest, to appear; -առնել,

Յայտնիչ *a.* enunciative.[to manifest. Յայտնութիւն *s.* evidence, manifestation, enunciation; disclosing, unveiling; apparition; revelation, Apocalypse; Epiphany, Twelfth-day, -night; coming, appearing of our Lord; divine oracle; ծածուկ -ք, the Apocrypha. [թի. Յայտնապէս.

Յայտնումն. Յայտնորէն S. Յայտնու- Յայրատ, ից or այ *a.* impudent, immodest, wanton, unchaste, lecherous, lascivious, lustful, lewd, obscene; - or -ս *ad.* impudently, unblushingly, immodestly, lewdly, lustfully, obscenely.

Յայրատարաց *a.* unblushing, shameless, brazen-faced, impudent, immodest; -Հայեաց *a.* obscene-eyed, staring at impudently; -նամ, այցալ *vn.* to be devoid of modesty, to behave impudently, to lead an unchaste life; -տես S. -Հայեաց.

Յայրատիմ, եցայ S. Յայրատանամ. Յայրատութի *s.* immodesty, lasciviousness, lust, lewdness, obscenity.

Յանգ, Յանկ, այ *s.* term, end, finish; rhyme, cadence, numbers, termination, ending, desinence, harmony; *a.* convenient, suitable, congruous, becoming, apt, fit, adapted; quiet, good, kind, sweet, pleasing; -ելանել, Հասանել, to be finished, accomplished; to expire, to end, to bound, to terminate; -Հանել, տանել, to bring about, to succeed in; to complete, to put an end to, to finish.

Յանդազոյն *a.* in a proper manner, seasonably, becomingly, befittingly; -կան *a.* rhymed; accomplished, finished, ended; -կից *a.* well suited to one another, having affinity with, analogous, similar; -շէշտ S. Շէշտողոր; -պարոյկ S. Պարոյկանուն; -ստեղծ, ից *s.* rhymet, rhymster; -ւոր S. Յանգ *a.*; -ւորիմ *vn.* to finish, to end; -ւորուե *s.* accomplishing, fulfilling.

Յանդեմ, եջի, -եցուցանեմ *va.* to complete, to finish, to end; to render

suitable, to adapt, to accommodate; to appropriate; to accord; to put into rhyme.

Յանգեմ, եցի . -գիմ, եցայ *vn.* to be ended, finished, bounded; to drive at, to tend to, to come to, to be reduced, to dwindle, to result; to discharge, to flow or to fall into, to empty itself.

Յանդուած *s.* Տ. Անկուած; rhyme, termination; -առողեալ *a.* well-worked or made.

Յանդութիւն *s.* relation, affinity, conformity, similarity; fitness, suitability.

Յանդումն *s.* end, termination, close, conclusion; cadence; repose, rest; meeting, rencounter; -ածել, բերել, առնել, to put an end to, to finish, to terminate; գալ ի -, գալ - կատարելութիւն, to be perfected, to arrive at perfection.

Յանդուն *ad.* Տ. Հանգուն.

Յանդուցանեմ, ցի *va.* to draw on, to win, to attract, to charm, to captivate, to reconcile, to conciliate, to appease, to calm; to conclude, to terminate, to finish; յինքն - զսիրտս, to steal hearts, to win, to conciliate; յինքն - զբը, to win or bring over; -ուցել *a.* attractive, alluring, engaging, insinuating, winning, prepossessing.

Յանդչիմ, գեայ *vn.* to be attached or affectioned to, to get fond of, to conceive an affection or liking for; to repose, to cease.

Յանդչնաբար. -գոյնս *ad.* boldly, impudently, saucily, daringly, rashly, hardily, precipitately, audaciously, temerarily; -գործ or -բար *a.* acting rashly; -խօս *a.* speaking audaciously.

Յանդչնեմ, եցի, -եցուցանեմ *va.* to render impudent or rash, to embolden.

Յանդչնիմ, եցայ *vn.* to dare, to be bold enough, to be audacious to do or say any thing, to have the hardihood or boldness to, to arrogate, to presume, to grow insolent or saucy; to venture, to attempt, to run the risk.

Յանդչնութիւն *s.* audacity, boldness, rashness, temerity, hardihood; impudence, sauciness, insolence, arrogance, presumption; licence, too great liberty; frolic, youthful pranks; -թեամբ Տ. Յանդչնաբար.

Յանդիման *pr. ad.* before, in the pre-

sence of, in the face or sight of, hard by, against, opposite, over against, in the view of, in the face, publicly, in public; դէմ -, face to face; front to front; -իմ, before me, in my presence; - եկեղեցւոյ, in face of the church; - ամ Զի, in the face of the whole world; - ամին, publicly, before all people; առել -, to say to one's face; - առնել, կացուցանել, ածել, to present, to offer, to introduce, to represent, to exhibit, to set before the eyes, to shew, to remonstrate; - առնել, to reprove, to reproach, to blame; - լինել, կալ, to present oneself, to appear, to make one's appearance before, to shew oneself; - մատչել, կալ, to appear before.

Յանդիմանխօս *a.* saying to a person's face, in the presence of; contradicting, opposing; -խօսուի *s.* speaking face to face, dialogue, confabulation; -կայ *a.* opposed, present; *ad.* before, face to face; - առնել, to show, to prove, to demonstrate, to explain; -կայութիւն *s.* proof, argument, demonstration; reproach; -կան *a.* reprehensive, reproving; evident, manifest; -կայ *a.* present, assisting, in the presence of; *s.* assistant; -կացութիւն *s.* the being present, assisting, presence; proof, demonstration; -մերժ *a.* repelling or rejecting advice, spurning or despising admonition, insolent, insubordinate; -պէս *ad.* openly, obviously; evidently, clearly; -տես *a.* seeing face to face, clearly; -բար, այ *s.* presenter; -բարութիւն *s.* presentation; -ւոր *a.* apparent, plain, visible, evident; reproachful, reproving.

Յանդիմանեմ, եցի *va.* to reprehend, to reprimand, to blame, to reproach, to cast in one's teeth, to chide, to rebuke sharply, to revile, to rate, to scold; to present, to represent, to show, to demonstrate, to discover, disclose or unveil; to prove, to convince; -իմ *vn.* to be reprehended, reproached, chided; to be presented; discovered; convinced.

Յանդիմանիչ *s.* faultfinder, censurer, admonisher; discover; demonstrative.

Յանդիմանութիւն *s.* reprehension, reprimand, admonition, correction, reproach; invective, scolding, chiding; representation, exposition; proof,

demonstration, manifestation, statement; ջուր - թէ, bitter water; *fig.* the waters of bitterness.

Յանգուզն, դգուհր *a.* rash, foolhardy, audacious, adventurous, hardy, resolute, determined; *ad.* rashly, inconsiderately, audaciously, arrogantly, presumptuously, insolently, haughtily, petulantly; hardily, resolutely, determinedly.

Յանգգայիմ, էցայ *տ.* Տ. Անգգայիմ; to be or become apathetic; to be out of one's senses.

Յանկրաւի *ad.* unjustly, wrongfully, wrongly, unreasonably, iniquitously, Յանկնայ Տ. Անկնայ. [illegally.

Յանկ, Յանկա... , &c. Տ. Յանգ, Յանգա... &c.

Յանկարծ *a.* sudden, unexpected, unforeseen; *ad.* unawares, unexpectedly, suddenly, on a sudden, abruptly, all at once; *int.* please God! would to God! may it please God; - էթէ, if by chance.

Յանկարծաբայ *a.* suddenly opened; - բուխ *a.* gushing forth unexpectedly; - գիւս *a.* unexpectedly discovered; - գրն Տ. Յանկարծ *ad.*; - գործ *a.* done suddenly; - գէս *a.* happening unexpectedly, unforeseen, unexpected, unlooked for; extraordinary, fortuitous, casual, accidental; *ad.* unawares, suddenly; by chance, fortuitously; - զեղ անձրեւ *s.* shower; - թափ *ad.* all at once, suddenly, impetuously, precipitately, inconsiderately, rapidly; - ժողով *a.* unexpectedly called together or assembled; - խօս *s.* improvisatore; extemporary speaker or poet; - խօսեմ, էցի *va.* to extemporize; to speak extemporally; to get up at a moment's notice; - խօսութի *s.* extemporizing; extempore speaking; improvisation; - ծայ *a.* shining forth or appearing suddenly; - ծին *a.* happening suddenly or unexpectedly; momentaneous, of short duration; - կան *a.* unexpected, unlooked for, unforeseen; - կի *a.* sudden, unexpected, unforeseen, unthought of, abrupt; -, - կն *ad.* unawares, unexpectedly, quickly, suddenly, abruptly, all at once; - զաս *a.* happening unexpectedly, coming by chance, unlooked for, unexpected; Տ. Յանկարծ *ad.*; - շտապ տագնապի, երկեւզ, violent fright, panic,

panic terror; - մահ *or* օրհաս, sudden, unexpected death; - մահ *a.* dead suddenly; *s.* sudden death; - լինել, to die a sudden death; - շարժ *a.* moved or moving suddenly; - շատուհն լինիմ *տ.* to be passionate, hasty, irascible.

Յանկարծ երեւեայ *a.* momentarily seen. [-ծօրէն Տ. Յանկարծ *ad.*

Յանկարծոյն, -ծում ժամուռ, -ծուսա Յանկարծօրեայ Տ. -ծական.

Յանկարծս *ad.* without suspicion, confidingly. [&c.

Յանկաւոր, Յանկեմ, &c. Տ. Յանգ- , Յանհարբիցն է, Յանհարբից գոյ *v.* *imp.* it is impossible, it can't be done.

Յանձանձաբար *ad.* providently, carefully, diligently.

Յանձանձանք *s.* care, pains, solicitude, assiduity; management, gestion, expedition.

Յանձանձեմ, էցի *va.* to take care of, to pay attention to, to be careful of; to provide for, to protect, to treat with much care; to manage, to administer; to expedite.

Յանձանձիչ *s.* careful person, provider, protector, manager, director.

Յանձն *a.* recommended; Այ - ! God be with you! Adieu! - է, էղէւ, էղիցուք, էղեալ *v.* *imp.* to resign, trust, submit, abandon or recommend oneself to; - առեւ Տ. Յանձնեմ; - առնոււ, to assume responsibility or care, to undertake to, to oblige or pledge oneself to do anything; չառնոււ - , not to accept, to deny, to refuse, to reject, to disallow; Տ. Անձն.

Յանձնաժողով *s.* commission; անդամք -ոյ, the members of the - ; - կարգէլ, to appoint or name a - .

Յանձնապատան *a.* presumptuous, arrogant, presuming, self-conceited, confident, consequential; - լինել *or* -իմ *տ.* to presume too much on oneself, to be self-conceited, arrogant, to trust to, or to rely on oneself, to assume a consequential air or look, to arrogate, to pretend to; - ութի *s.* presumption, self-conceit, consequentialness, arrogance; - թք *ad.* presumptuously, consequentially, arrogantly.

Յանձնառական *a.* acceptable, worth accepting or taking; voluntary, avowed, accepted; - պատուիրան, positive precept; - առւ, այ *s.* commission-agent, factor; - առիւ *s.* acceptance, ac-

ception, consent, engagement, avowal, approbation. [ment.
Յանձնավարձք *s.* commission-pay-
Յանձնարար, աջ *s.* employer; principal; -**ական** *a.* in commission or recommendation; - **Տուրթ**, commission; - **Թուղթ**, letter of recommendation; - - **քահանայից**, dimissory letter; - - **դեսպանաց**, credentials; -**ուհի** *s.* commission, order; recommendation; mission; delegation; solicitation; -**եմ, էջի** *va.* to commission. [give a command.
Յանձնել, աջ *s.* order; - **առնել**, to **Յանձնեմ, էջի** *va.* to recommend; to deliver, to commend, to put or give into the hands of, to deposit; to resign, to leave; to intrust, to confide, to trust, to rely on; to impose, to charge, to order.
Յանձնկարութիւն *s.* acceptance.
Յանուար, ի *s.* January. [jansenism.
Յանսենեան *s. a.* jansenist; - **աղանդ, Յանսուստ** *S. Ընտուստ*.
Յանց, ից *s.* fault; sin; -**ական** *a.* subject to sin, guilty, culpable.
Յանցանեմ, ցեայ, ցուցեալ *vn.* to commit a fault, a error or crime; to transgress, to trespass, to sin; to fall in error, to fail, to do amiss, to stumble, to go astray; to abuse, to offend, to give offence, to wrong, to injure; *S. Թեթեւ*.
Յանցանք *գ.* transgression, fault, wrong, offence, error, fall, sin, trespass, crime, delinquency; **խնովս -նօք**, through me, through my fault; -**նահամարել ունեք**, to impute as a crime to; *S. Ընկենուժ, Թեթեւացուցանեմ*.
Յանցաւոր *a.* faulty, guilty, delinquent, culpable, criminal; - **օրինաց**, transgressor, violator, criminal, delinquent; - **զանձն դաւանել, խոստովանել**, to confess one's fault, to plead guilty; -**ուժիւն** *s.* culpability, transgression.
Յանցեմ, էջի, եալ *S. Յանցանեմ*.
Յանցեցուցիչ *S. Յանցուցիչ*. [ցանք.
Յանցուած, ոց, -ուհի, -ուհին *S. Յանցուցանեմ* *va.* to cause to transgress or to sin, to induce to crime; -**ուցիչ** *a.* causing sin.
Յաշա, ից *s.* idolatrous sacrifice or oblation; -**ածին** *a.* born through a sacrifice; -**արար** *s.* sacrificer, pagan priest.
Յաշաղ, ոյ *s.* fascination, evil-eye,

charm; - or -**անք** *s.* envy, rancour; ill-will; -**եմ, էջի, -իմ, էջայ** *vn.* to envy, to be envious of, to pine away with envy, to be eaten up with envy; to bear malice, to disparage, sneer or rail at, to attack through ill-will or malevolence; -**կոս, աջ** *a.* envious, jealous, malicious, malivolent; fascinating, bewitching, enchanting; -**ուհ -ուհին** *S. Յաշաղանք*.
Յապահով *a.* sure, safe, secure, out of danger, assured; *s.* security, safety; place of safety, shelter; -**ս լինել**, to be in security, safe, sheltered; - or -**ս առնել**, to assure, to secure.
Յապահովագրեմ *va.* to secure, to insure, to assure; -**գրող** *s.* insurer, underwriter; -**գրութի** *s.* insurance, underwriting; **մուրհակ -թէ**, policy of insurance; *S. Յապահովութիւն*.
Յապահովանամ, աջայ *vn.* to be sure, certain, assured, tranquillized.
Յապահովացուցանեմ, -վեմ, էջի *va.* to assure, to reassure, to tranquillize, to remove a person's fears; to guarantee, to give security for.
Յապահովութիւն *s.* security, safety, surety, certitude; quiet, tranquillity.
Յապալ *a.* very patient, very hopeful, long-suffering.
Յապաղանք *s.* delay, hinderance, retardation; adjournment, putting off, procrastination; **առանց -նաց** *ad.* without delay, forthwith, immediately, instantly, at once.
Յապաղեմ, էջի *va.* to defer, to put off, to procrastinate, to prorogue; to retard, to hinder, to stop, to protract, to delay; to prolong, to lengthen; to temporize; *S. Յապաղիմ*.
Յապաղեցուցանեմ *S. Յապաղեմ* *va.*; -**ուցիչ** *a.* retarding; hindering.
Յապաղիմ, էջայ *vn.* to delay, to tarry, to remain; to linger, to loiter, to be late. [suspensive.
Յապաղիչ *a.* delaying, prorogative, **Յապաղկոտ** *a.* tardy, slow; loitering; temporizing.
Յապաղութիւն, -ուհին *s.* delay, hinderance, impediment; putting off, delaying, protraction, procrastination, prorogation, respite; temporizing.
Յապայ, առ. - *ad.* afterwards, next; *S. Ապա*.
Յապանաս, Յայպանաս, ի *a.* despising, scorning, contemning; *s.* despite,

disdain; outrage; - *սակել*, to injure, to outrage, to affront; to curse.

Յապաւանք *s.* retrenchment, cutting off, suppression, diminution; mutilation.

Յապաւեմ, *էցի* *va.* to retrench, to curtail, to diminish, to cut; to mutilate, to castrate; to cut off, to abridge; to suppress; - *զակերորդ ուղէնս*, to prune, to lop, to trim, to cut; - *ըզծառս*, to detruncate; - *զթեւս*, to clip a bird's wings; - *զհերս*, to shear, to clip; to shave; - *զահանջս*, to crop ears; - *իմ տո.* to be pruned, cut off, &c.; - *զերեսօք* or *ուն էրեսօք*, to be close shaven. [trenchant sword.

Յապաւիչ *s.* pruner, lopper; *սուր* -, *Յապաւումն* *S.* *Յապաւանք*.

Յապուրակի *ad.* hastily, in a hurry, suddenly, quickly, at once.

Յաջող *a.* favourable, propitious, advantageous, prosperous, commodious; - *է*, it is favourable, &c.; it is time, it is the favourable moment; - *էլք*, happy issue.

Յաջողաբախտ *a.* lucky, fortunate.

Յաջողակ, *այ* *a.* adroit, clever, skilful, expert, capable, apt; industrious; nimble, expeditious, quick, alert; *S.* *Յաջող* & *Ձեռն*; - *աբար* *ad.* adroitly, dexterously, cleverly, skilfully, expertly, capably; - *ուժի* *s.* dexterity, address, cleverness, aptitude, ingenuity, ability, skill, expertness. [handed.

Յաջողածեռն *a. S.* *Յաջողակ*; lucky-*Յաջողապէս* *ad.* prosperously, happily, commodiously.

Յաջողեմ, *էցի* *va.* to prosper, to make prosperous, to favour, to second, to facilitate; to direct, to govern; to do, to operate, to act; - *եայ մեզ ըստ բաղդի տեսանէլ*, we were so fortunate as to see; - *իմ տո.* to prosper, to be prosperous, successful or fortunate, to have great success, to thrive, to succeed in, to contrive to, to get on prosperously, to reach or attain one's aim, to come to a good issue, to terminate propitiously; - *ի վեր ք զակն կարութիւն* or *զկարծիս*, to succeed against all probability; *ոչ* -, *չ*-, to be unsuccessful, to fail, to miss one's aim, to be baffled, to miscarry, to be greatly disappointed; *յաջողեսցիս*. *յաջողեսցիք* *բեզ*, you will fully succeed; all will be well with you.

Յաջողութիւն, *ոչ* *s.* prosperity.

Յաջողութիւն *s.* success, prosperity, good luck or fortune, thriving, happy state of affairs; efficacy, virtue; convenience, leisure, ease; opportunity, occasion; - *ք*, achievements, exploits, heroic acts; - *ք* *ad.* successfully, with success; - *ի դէպ գալ ունէք*, to be favoured, befriended; - *ըստ բաղդի լեպ նմա*, fortune befriended him, he had the fortune to; *S.* *Ըմեմեմ*.

Յաջողումն *S.* *Յաջողութիւն*; - *տալ*, to ensure the success of.

Յաջորդ, *այ* *s.* successor; heir, inheritor; *a.* following, next; succeeding, subsequent, posterior; - *ք*, posterity; - *աբար* *ad.* successively, consecutively, one after the other; - *ական* *a.* successive, consecutive; - *եմ*, *էցի* *va.* to cause to succeed, to replace; - or *իմ*, *էցայ տո.* to succeed, to come after, to follow next, to take the place of; to inherit, to stand next heir; to follow, to ensue, to result, to spring or proceed from; - *ուժիւն* *s.* succession; inheritance; continuation, order, series; - *իրաց*, series of affairs; - *ալեակից*, *էլեռնութեց*, succession, concatenation, series of misfortunes, of crimes.

Յառաջ, - *ս* *s.* front, front part, fore part; *a.* previous, former, prior, anterior; *ad.* before, in front, over-against; previously, formerly, heretofore; first, at first, at the commencement; - *եւ* -, afterwards, at a later period, in the sequel, eventually; - *քան* *pr.* before, ere; - *քան զարեւ*, before the sun was; - *ք զնմ*, first, first of all, in the first place, before all things, first & foremost; - *ժամաւ նահաւ*, anciently, formerly, long since, in days of yore; *ժամաւ* -, an hour before; - *եւ զինի*, before & behind; *ոչ* - *ոչ զինի*, neither before nor behind; - *կոյս*, forward; - *բերել*, to bring before, to present; to produce, to cause, to engender, to occasion; to allege, to adduce, to quote, to cite; - *բլլել* or *գալ*, to derive, to come or proceed from, to emanate; to ensue, to result, to be produced or born from; - *անցանէլ*, to make progress, to improve; - *ունել*, to present for choice; - *տանուլ*, to adduce, to draw, to bring; - *կալ*, *կալ* -, - *մտայել*, to

present oneself, to come forward; - մասաչել, to advance further; - հետեւել, to precede, to escort, to convoy; - մասուցանել, to cause to advance or to progress; to raise, to elevate, to promote; to bring to an issue; - երթալ, to advance, to gain ground, to progress, to improve; - ածել, to continue, to go on; - վարել զբանսն, to gather up the broken thread of conversation, to continue, to go on to say, to proceed in a discourse, to resume; անդր եւս - ասնել, to push beyond, to stretch too far; - արկանել, -ն զնել, to propose, to put forward; - իսկ ասացի, I said already.

Յառաջբաժին *s.* privilege, prerogative, special grant or endowment.

Յառաջբան, էջ *s.* preface, prologue, preliminary dissertation, prefatory discourse, preamble, exordium, prelude, prolegomena; *a.* speaking first; -եմ, էջի *vn.* to speak first; to open the proceedings; to make a preface or introduction; to give as a specimen; -ուժի *s.* Յառաջբան; the being the first to speak; prediction; -բերական *a.* pronounced, uttered; -բերեմ *S.* Յառաջ բերեմ; *vn.* to be produced; to advance, to progress; -բերուժիւն *s.* presentation; preposition, propounding; pronouncement, utterance.

Յառաջագահ *a.* placed in the chief seat, seated in the highest place; *s.* president; -բ, precedency, primacy, the first, highest or most honourable place; -գէտ *a.* foreknowing, prescient; instructed beforehand; forewarned; -գիտուժիւն *s.* prescience, foreknowledge; -գիր *a.* written beforehand; -գիւտ *a.* known or discovered precedently; pre-eminent; -գնաց *a.* preceding, foregoing, antecedent; -գոյն *a.* anterior, previous, precedent, former, prior; *ad.* before, heretofore, beforehand, antecedently, previously; formerly, anciently; - առաքբբ, some days before; - բան, before; ի - գունէ, a priori; - գոյուժի *s.* pre-existence; - գուշակ *S.* Նախա-; - գրեմ *va.* to write about or treat of antecedently; - գրբեալ *a.* predicted, foretold; aforesaid, above mentioned.

Յառաջադաս *a.* prior, placed before, having the precedence; pre-eminent;

foregoing, precedent; -եմ, &c. *S.* Նախադասեմ, &c.; -գէմ *a.* advancing, progressing; improving, making proficiency; *ad.* forward; *s.* coryphæus; proficient; - է, he is advancing in his studies; երթալ - եւ մեծանալ, to improve; to increase in prosperity; իրբ ասնն - յարողին, that man prospered greatly; - լինել or -դիմեմ *vn.* to advance, to go forward, to progress, to make progress, to profit, to succeed; -գիտուժի *s.* advancement, progress, improvement, amelioration; -դիր *a.* placed before, propounded; -գրեմ, էջի *va.* to set before, to propound; to propose; *vn.* to purpose, to project, to devise, to form a design or resolution; -գրուժի *s.* proposition; design, project, intention.

Յառաջխաղ, -աց *a.* foregoing; progressive; - գունդ, advanced guard, vanguard; -խաղաղուժիւն աստղաց, course of the stars; -խոհ *a.* premeditating, deliberating beforehand; premeditated; - լինել, to premeditate; to provide; -խոհուժիւն *s.* previous deliberation, premeditation; -խոս *a.* foretelling, predicting; presuming to speak first; pert, petulant, saucy, rash; -խոսուժի *s.* prediction, prophecy.

Յառաջածագ *s.* mech. resultant; -ծա նոթ *a.* foreknown, predicted, foreseen; -ծանօթուժի *s.* foreknowledge, foresight, presage; -ծեմ, ծի *va.* to produce, to create; -ծու, աջ *s.* producer, author; -ծուի *s.* production, creation.

Յառաջակամ *a.* predisposed, spontaneous; -ուի *s.* predisposition, spontaneity; -կառոյց *a.* built or constructed previously; -կատար *a.* Perfect from all eternity; done or finished before; -կարդ *a.* pre-ordained, destined; decreed; first in order; -կարդուժի *s.* first building or construction; -կարկաս *a.* prominent, jutting or leaning out; -կաց *a.* present, assisting; first in order or rank, primary, principal, chief; coryphæus; -կողմն *s.* the first place; the front, the fore part; -կրթակ *a.* familiarized or tamed beforehand.

Յառաջահայեաց *a.* provident, prudent, cautious; - լինել, to foresee; -հաս *a.* arrived before or first; - պատիւ or -ուի *s.* prerogative, privilege; -հաւատ *a.* believing first of all men;

-հոգակ, &c. Տ. Նախահոգ, &c.
Յառաջմտայն *a.* predicting, prophesying; predicted, prophesied; -*եմ* *va.* to predict, to prophesy; -*ութի* *s.* prediction, prophecy; -*չգութի* *s.* promotion, advancement; -*չիք*; Տ. -*կարկառ.*
Յառաջմտան, -*ութի* Տ. **Յառաջաբաժին**; -*մատոյց* *a.* standing forward, presenting or offering oneself, eager, forward, earnest, assiduous; *s.* competitor; - *լինել*, to advance, to present or offer oneself, to be forward, eager, warm; -*մարտ* *s.* skirmish, brush; -, -*իկ* or -*իչ* *s.* skirmisher; champion; - *զօրք*, the flower of the army; -*միա* *a.* generous, liberal; voluntary; - *լինել*, to offer, to give freely or spontaneously; to be full of good-will, ardent or eagerness; -*մուխ* *ad.* in pushing forward, in advancing; - *երթալ*, to open a way through & advance before all; -*մուս* *a.* going in or entering before; -*մուտքիւն* *s.* eagerness, good-will, cheerfulness.
Յառաջանամ, *ացայ* *vn.* to advance, to go or move forward, to precede, to walk on; to advance, to progress, to improve; to have beginning, rise or origin, to be born; -*նիստ* Տ. Նախադաս; -*նցակ*, -*նյուրի* *s.* the Passover; the Paschal lamb. [cursor, guide]
Յառաջաշարհ *a.* preceding; *s.* pre-
Յառաջաշարհ *s.* the first rule or regulation.
Յառաջապահ, *այ* *s.* advanced post, sentry, sentinel; out-post, -picket; - *գիսաւոր* *mar.* look-out man, sentry; -*պահեստ* *s.* preservative, precaution; *a.* preservative, precautionary; -*պատուեմ* *va.* to prefer, esteem or honour more; -*պատում* *a.* announced, narrated beforehand.
Յառաջասաց, -*եալ* *a.* predicted, foretold, prophesied; -*ութիւն* *s.* prediction, prophecy; -*տուն* *a.* fed or brought up beforehand; -*տեղծ* Տ. Նախատեղծ. [hand.
Յառաջավատակ *a.* working beforehand
Յառաջատեմ *va.* to advance, to surpass; - or -*ախի*, *եցայ* *vn.* to advance, to progress, to improve; to outstrip, to surpass, to excel; to push into, to penetrate; -*տես*, *այ* *a.* foreseeing; provident; Տ. **Չգուշութի**; - *լինել*, to foresee; -*տեսութի* *s.* foresight, prevision; -*տեսուչ* *a.* provident; -*տուր*

s. Տ. **Յառաջադիմութի**; *arith.* progression; - *հասակի*, growth, increase; - *ի պատուի*, promotion; *ի վատթարի* -, getting worse, deterioration; demoralization. [beforehand.
Յառաջացոյց *a.* shewing or shewed
Յառաջաբաղեբեր *a.* big-, pot- or tun-bellied. [տուրիւն *s.* prescience.
**Յառաջդիտական *a.* foreknown; -*գի*
Յառաջեմ, *եցի* *vn.* to precede, to forego, to go or march before; to be or get before, to advance, to move or go forward; to arrive before, to anticipate; to govern, to lead, to guide; *ժամացոյց իմ ջէ*, my watch goes too fast; -*ջէ դործն*, the work is progressing.
**Յառաջեպիսկոպոս *s.* archbishop.
Յառաջեցուցանեմ *va.* to advance, to push on, to urge on, to bring or drive forward, to accelerate, to quicken; to cause to advance, to help on.
Յառաջընթաց *a.* foregoing, preceding, previous, antecedent, precedent; *s.* fore-runner, precursor, outrider; antecessor, predecessor; - *լինել*, to precede, to forego, to fore-run, to outride; -*ընծայ* *a.* offered beforehand; *s.* first fruits; *fig.* the first proselyte.
Յառաջիմաց *a.* provident.
Յառաջնադարձութի *s.* advancement; artistic progress; -*խօսութիւն* *s.* pre-
Յառաջիչութի Տ. **Յառաջաձ-** [diction.
**Յառաջմղումն *s.* mech. propulsion, propelling.
Յառաջիմե *ad.* in the beginning, primitively; -*նունն* *ad.* first, firstly; antecedently. [cess.
Յառաջարժութի *s.* progress, pro-
Յառաջը, -*ըն* *ad.* before, in time past, formerly; -*ընստ* *ad.* before, on the front or front part.
Յառաջսարկաւազ Տ. Նախաս-
Յառեմ, *եցի* *va.* to hold or stretch out or forth; to push or drive in, to cause to enter or penetrate, to fix in; - *զաչ* or *զակն*, to look at fixedly, to rivet one's gaze on, to gaze earnestly on, to have the eyes fastened upon; - *զգլուինն ընդ պատուհանն*, to face, to come to the window, to look out, to present oneself, to appear; - *զձեռս*, to stretch forth one's hand; -*իմ* *vn.* to stretch out the head to see; to stretch, to extend, to thrust; to fasten or stick on, to be fixed or fastened on, to heed,******

to dwell on; - մտք է խորհուրդս, to contemplate, to speculate upon, to meditate or consider attentively; to penetrate, to examine thoroughly; - յոք, յառեալ կալ or հայել յոք, to fix the eyes or the gaze on a person; - է դռննաբեկս, to be fond of trifles; աչք իւր անքիթից յառեալ կային է քաջանն, his eyes were fastened on that brave man.

Յառնեմ, յարեայ, արի՛, յարուցեալ *vn.* to rise, to arise, to get up, to rise or stand up, to rise again; to awake, to be roused, to wake out of sleep; to resuscitate, to come to life again, to live again; - է մեռեաց, to rise from the dead; - է վերայ, - լքէմ, - ոսոխ հակառակ ուրուք, to rise against, to rebel or stand up against, to revolt, to mutiny; անդրէն -, to rise anew, to get up again; յարեալ մեա եւս ինչ զիր, another question arose; արի՛, arise! ծն արիք, get up! արիք լաւաջ ոք, go to meet him; յարեալ յաթոռայն, he rose from his seat, he got up from his chair.

Յառնումն է վերայ. assault, attack.

Յառում, ապ, ուր S. Յառիմ.

Յառումն *s.* gazing, stare; contemplation. [samine, jasmine.

Յասմիկ, մկի, -մին or -մի *s. bot.* jes-

Յասպի, պոյ, -պիս, պոյ *s.* jasper.

Յիծուսա *ad.* from God, of God.

Յասակ, աջ *s.* bottom; pavement; floor; ground, earth; the buttocks; - հայրենի or հայրենեաց, native land or country, birth-place, home; - զեայոյ, canal, bed of a river; - արևասկերտ, brick pavement; - սալլաստակ, stone pavement; - նաւու, keel of a ship; աւ - աւ կործանել, քանդել մինչեւ ց - or -ս, to raze to the ground, to level or lay even with the ground, to demolish, to raze or pull down; to sap, to undermine; է լինել զեայոյ յամ - ս իւր, to be swelled very high, to rise, to swell beyond, to overflow.

Յասակաբայ *a.* of which the bottom or bed is exposed; - բաժանել զծով, to divide the sea & lay bare its bed; - բուղի *a.* growing straight; - ազիծ *s.* plan; անուր զ քաղաքի, to trace or take the plan of a town; - նամ *vn.* to freeze, to be frozen; - ւոր *a.* solidly bottomed; paved.

Յասակեմ, էջի *va.* to raze to the

ground, to cast down, to dismantle, to cast to the earth, to overthrow, to destroy, to demolish utterly; *fig.* to exterminate, to annihilate, to kill, to cause to perish; to pave, to flag, to cover with pavement.

Յասակընթացք *s.* practicable road.

Յասակինք *s.* dregs, lees, sediment; S. Մրուր. [tor; paviour.

Յասակիչ *s.* destroyer, extermina-

Յասակումն *s.* paving.

Յասանեմ, աի, Յասեմ, էջի *va.* to prune, to dress, to lop, to trim, to clip. [dresser.

Յասանող *s.* pruner, lopper, vine-

Յասակաբանութի *s.* idiom, idiotism;

- բար *ad.* properly, specially, particularly, expressly, precisely; - կան S.

Յասուկ *a.*; - նամ, աջայ *vn.* to be appropriated, separated, distinguished;

- պատու *a.* precise, narrated in detail, detailed, particularized;

- սէս S. Յասկաբար; - ցուցանեմ *va.* to appropriate, to appropriate to oneself, to make one's own; - ցուցիչ *s. gr.* genitive or possessive case.

Յասկեղ *a.* own, essential.

Յասկութիւն *s.* property, attribute, particular, peculiarity, peculiar character; - լեզուի, the character or genius of a language.

Յասոյ, աջ, Յասոյ *s.* pruning-knife, -bill, hedge-bill, bill-hook.

Յատուկ *a.* proper, own, particular, special, peculiar, private; essential, natural; alone, separate; singular, unexampled, alone of its kind; cutting, sharp, taunting (answer); *ad.* S. Յատկաբար; - անուն, proper name.

Յատումն *s.* pruning, lopping.

Յար *a.* adjacent, adjoining, contiguous, next, attached, joined; equal, conformable; *ad.* always, continually, incessantly; - եւ նման, - եւ յարմար, quite alike, resembling; - միանգամայն, all at once; - եւեթ, - եւ հանապազ, successively, often, frequently, very often, many times.

Յարաբարդ *a.* heaped up; *gr.* compound of three words; - եմ *va.* to heap up, to agglomerate; to compound; to add; - ութիւն *s.* heap, accumulation; addition; - բարձր *a.* very high; - բայ *a.* ever-open; - բերական *a.* relative; - բերեալ *a. gr.* antecedent; - բերութի *s.* relation, analogy, connexion, affin-

ity, dependence, pertinence; *ունել-*, to relate to, to concern, to belong to, to be connected with; *-բորբոք* *a.* ever-burning, inflamed; *-բուսիկ* *S.* Մշտա-; *-բուսիկ* *a.* ever-springing, ever reviving; *-գայ* *S.* Անպակաս; *-դեմ*, *էջի* *va.* to insolate, to expose to the sun or to be near or present, to assist; *-դոյ* *a.* always present; inherent, innate, inborn; *-գոյութիւն* *s.* presence; *-գունի* *s.* insolation; *-դալար* *a. s.* ever-green; *-դիր* *a.* adjacent; *-դրաբար* *ad.* continuously; *-դրական* *a.* apposite, addible; affixed; *-դրեմ*, *էջի* *va.* to appose, to set, to subjoin, to add, to append, to affix; *-դրութի* *s.* apposition; addition, annexation; combination, composition; *-զուարթ* *a.* ever merry, cheerful, joyous; *-զուարճ* *a.* ever-pleasing; always green; *-զոգ* *s.* alloy; alloying; *-տառից տպագրութիւն*, type-metal; *-թութաւ* *a.* always soiled or sullied, dirty; *-թռեալ* *a.* always flying, fluttering, or hovering; *-ժամ* *a.* continuous, assiduous; *ad.* at every hour, at all times, always, evermore, continually; *-լէզ* *a.* always licking; *s.* vampire, blood sucker; *-խառնիմ* *vn.* to be joined, united, mixed together; *-ծիծաղ* *a.* ever-smiling, cheerful, pleasant, merry, gay; *-ծոյ* *a.* fellow; *-ծուփ* *a.* always fluctuating, agitated, troubled; *-ի փրփրադէզ կոհակաց*, ever beaten by the foaming waves; *-կայ* *a.* ever-living, imperishable, everlasting, permanent, perpetual; *ad.* continually, always, incessantly; constantly, eternally; *s.* epact; *gr.* preter-imperfect; *ast.* celestial hemisphere; *-կայանամ* *S.* *-կայիմ*; *-կայեմ*, *էջի* *va.* to confirm, to affirm; to eternize, to perpetuate; *-կայիմ*, *էջայ* *vn.* to be permanent, stable, to continue, to last, to be perpetual, to endure for ever; *-կայութիւն* *S.* Մշտնեկեաւորութիւն; *-կասար* *s. gr.* preter-perfect or compound; aorist; *-կարգեմ* *va.* to add, to subjoin, to conjoin; *-կարգութիւն* *s.* perpetual order; continuation; *-կէզ* *a.* perpetually burning or burnt; *-կիրթ* *a.* very erudite, learned; *-կից* *a.* adjoining, contiguous, joined, united, connected; accessory; *-մասնիկ* *gr.* particle, affix, suffix; *-ք*, accessories; attendant circumstances; *-կոծ* *S.* Յա-

րածութի; *-կցարար* or *պէս* *ad.* conjointly, connectedly; accessorially; *-կցեմ* *va.* to join, to conjoin, to connect, to league; *-կցիմ* *vn.* to be joined, united, conjoined or connected; *-կցութիւն* *s.* conjunction, connexion, coherence, cohesion, adhesion; *chem.* affinity; *-դաղափորաց*, association of ideas; *-ընտրական* *chem.* elective affinity; *-հետեւիմ* *vn.* to follow always, inseparably to accompany; *-հիւսեմ* *va.* to join, to compound, to connect, to affix; to weave, to interwine; *-հիւսումն* *s.* conjunction; texture; *-հրով* *a.* always moving round; *-ձայն* *a. mus.* diatonic; *-ձայնարան*, gamut; *-ձգեմ* *va.* to continue, to prolong, to cause to last; *-ձգութիւն* *s.* continuation, duration, prolongation; *chem.* affinity; *-ձիգ* *a.* prolonged, continual; *s. gr.* preter-imperfect; *-ճաճ* *a.* always oscillating or shaking; troubled or agitated continually; *-մուր* *a.* very solid, firm; thick; dark, obscure; *յարամիլի ի ներքս մտանել*, to obtrude or introduce oneself by stealth, to insinuate or worm oneself into; *-նամ*, *սցայ* *vn.* to continue, to last, to remain, to persevere, to be perpetuated; to join, to unite, to be added; *-նման* *a. ad.* quite the same; *-նուանեմ* *va.* to denominate, to name, to call; *-նուն* *a.* denominative; concrete; *-նունութիւն* *s.* denomination; affinity or resemblance of words, paronomasia; *-շարժ* *a.* always in motion, inconstant; *-շարժութիւն* *s.* perpetual motion; mutation, alteration; *-շէշա*, *-շէշաղըր* *a.* accented on the penultimate; *-շունչ հողմ* *s.* trade-winds; *-շրթիկ տանեմ* *va.* to accompany every where; *-պարոյկ* *a.* circumflected on the penultimate; *-սառուղ* *a.* always fruitful; *-ջան* *a.* very diligent, indefatigable; *-անում*, *-ոոյեմ*, *ցի* *va.* to assume together; to employ, to make use of continually; *-սական* *s.* paraphractical; *s. S.* Ֆարատութիւն; *-սաց*, *ից* *s.* paraphrast, paraphraser; *-տեմ*, *էջի* *va.* to paraphrase; *-տութիւն* *s.* paraphrase; *-տեւ*, *ւակ* *a.* persevering, steadfast, permanent, everlasting; eternal, perpetual, endless; *-տեւեմ* *vn.* to persevere, to continue, to remain, to persist, to last, to subsist, to perpetuate; *-տեւութիւն* *s.* persever-

ance, assiduity; perpetuity, endless continuity, everlastingness; -տիւ a. always shining, ever luminous; -արթնումն a. ever alert or awake; -արկառիւմտ va. to appose, to subjoin, to add; to confront; -դրոյ s. example, model; idea, design; prototype; paradigm; -հիթիթ a. ever-shooting or blossoming; -փոխ, -փոփոխ a. inconstant, continually changing; -փոխեմ va. to change successively; -բարբեմ va. to attract.

Յարդ, ի s. price, value; valuation, estimation; esteem, consideration, high value or opinion, credit, merit, repute, reputation, fame; importance, weight; -դրամոյ, standard, quality.

Յարդական a. respectful, deferent.

Յարդանք s. respect, veneration, deference, reverence, consideration, esteem, regard; honour; compliments.

Յարգաւոր a. esteemed, valued, precious.

Յարդեմ, էջի va. to respect, to pay respect to, to honour, to render honour, to revere, to think very highly of, to value highly; to esteem, to value, to prize, to make much of, to account, to consider; to exercise, to employ, to make use of, to turn to account; -զհանձար, դտազանդ, to employ or exercise one's talents.

Յարդի, -դոյ a. respectable, honourable, estimable, dear, precious, commendable; good; reverend; -դահեկան, current money; օր -դոյ, feast-day.

Յարդուի, -դուն S. Յարդանք, -դի.

Յարդ, ից s. straw; - մանրեալ, chopped or small -; -իւ սլասեւ, լընուլ, to cover, fill or stuff with -; ծրարեւ-իւ, to pack in -.

Յարդ, Արդ, ուց s. structure, form, ornament; ի - եւ ի զարդ դաւ, to be formed; ի զարդ եւ ի - եւ ի կերտարանս ածեւ, to shape or form & embellish.

Յարդակց a. full of straw; - անկողին, straw-mattress, --bed; -վաճառ s. straw-dealer; -տեսակ a. like straw.

Յարդար a. fitted up, adorned, furnished, arranged, contrived.

Յարդարանք s. ornament; finery.

Յարդարեմ, էջի va. to fit up, to arrange, to adjust, to put in order; to fine, to refine; to form, to fashion, to

dispose; to adorn, to embellish; to ameliorate, to improve, to better the condition; to make, to do; mus. to tune, to put in tune, to accord; - ըզսեղան, զճաշ, to get ready, to prepare, to get dinner ready; - զանկողին, to make the bed; - զեհեակ, to do the room; - զեղնուռն, to pare one's nails; - զճրագ, to snuff the candle; - զհերս, to adjust, dress or deck one's hair; - զեւ իրացն, to organize, to regulate, to put in order; ճսկատ առ ճսկատ -եալ, drawn out in battle-array; սեղանի կազմ եւ -եալ, table ready covered, a well spread table.

Յարդարիչ a. putting or setting in order, fitting up, preparing; adorning; s. orderer, regulator; refiner; - ճրառի, snuffers.

Յարդարումն s. dressing, fitting up, arrangement, adjustment; ornament, embellishment; -ուն S. Յարդար.

Յարդդոյ, ի s. galaxy, milky way.

Յարդիմ տո. to become straw.

Յարեւութիւն s. adherence, conjunction, connexion.

Յարեմ, էջի, -եցուցանեմ va. to join, to attach, to tie, to annex, to affix, to add; to attribute, to impute, to ascribe; to admit to; արատ ինչ - յոք, to spot, to stain, to maculate, to defame; յինքն - , to become attached to.

Յարեան, Յարիմ, էջոյ տո. to be joined, united, attached to, to adhere; ից. to adhere, to be attached to; - յոք, to take the part of, to follow, to keep company with, to stand by the flag of; - ի կարծիս, ի կողմն, to embrace an opinion, to go over to the opinion, to adopt, to side with, to join a party; - ի սէր կանանց, to abandon oneself to lasciviousness.

Յարեանամ, աջոյ տո. to follow, to keep close to. [always.]

Յարնիթաց a. running or flowing

Յարթնի ad. wide awake, waking.

Յարկ, աջ s. roof; ceiling; story; ից. roof-tree, roof, home, house; shelter, refuge, cover; - բնակութեան, abode, dwelling; ընդ -աւ ad. under shelter, under cover, in security, secure or sheltered from; - ի վիմի, tomb, sepulchre; բաւնալ զ-ն, to unroof.

Յարկաբնակ a. dwelling under a roof; -ծածուկ a. roofed, covered by a roof; under cover or shelter; buri-

ed in ruins; -*կէց* *a.* dwelling under the same roof, in the same house, cohabiting.

Յարկահեւեմ, կի, -նիմ, կայ, -կեմ, է *ցի տա.* to roof a building, to put the roof on; to spread like a pavilion; to cover, to hide; *ի վերայ քո որդն յար կցի,* the worms will cover thee.

Յարկաշնուծիւն s. roofing.

Յարկաւոր a. roofed; storied, with stories. [ling.

Յարկիկ s. a small, wretched dwel-

Յարկիչ s. roofer; - *կլմարօք,* tiler; - *հերաւարիւ,* slater; - *յարդիւ,* thatcher.

Յարձակ յարձակ ad. frankly, boldly, intrepidly; - *խալալ,* to advance rapidly, at double step. [ձակեմ.

Յարձակեմ, էցի, -էցուցանեմ S. Ար

Յարձակիմ, էցայ տ. to assail, to affront, to attack, to storm the breach; to dash, rush or fall upon, to pounce upon with violence, to dart or fall on; - *ի ներքս,* to enter violently, forcibly, impetuously; *արտաքս* -, to make a sortie; - *ի դարանայն.* to leap from one's hiding-place; *Տ. Զհեա;* - *յօք,* to attack one; to affront, to provoke; *յիբեարս* -, to attack each other, to fall upon one another.

Յարձակումն s. assault, attack; aggression, invasion; *առնուլ -կմար,* to storm, to carry by storm; *յինքն լուծել զ- ուրօք,* to sustain an assault, to resist an attack.

Յարմար, այ a. befitting, suitable, fit, proper, congruous, decorous; commodious, easy; competent, sufficient; capable, clever, apt, fit, qualified; *ad. S. Յարմարասէս.*

Յարմարբան a. speaking cleverly or suitably; -*ուծի s.* connexion, coherence; -*գիր a.* elegant (writer); -*գրական a.* syntactical; -*գրեմ տ.* to write correctly or elegantly; -*գրուել s.* syntax; orthography; -*գրուծիւն s.* symmetry, proportion; -*կան S. Յարմար a.*; -*կէց a.* symmetrical, proportioned; analogous; -*րանք S. Յարմարուծի;* -*սէս ad.* suitably, well, fitly, properly, decently; -*վէս a.* told or related in a befitting manner; -*ւոր S. Յարմար a.*

Յարմարեմ, էցի տ. to adapt, to make proper or fit, to qualify, to proportion, to accommodate, to arrange,

to adjust; *mus.* to tune, to accord, to put in tune; -*իմ տ.* to suit, to be proper or suitable, to best, to become; to match, to square with, to sort; to correspond, to answer; to agree, to be adapted.

Յարմարուած, -ուծի, -ումն s. fitness, suitability, adaptability, conformity, analogy, congruity, concordance; proportion, symmetry; attitude, adaptation, application; aptitude, disposition, capacity, ability, sufficiency; *mus.* accord, harmony, concord.

Յարմիմ, նեցայ տ. to root, to take root, to last, to continue, to be permanent. [-*ուել s.* relation, correlation.

Յարնչական a. relative, correlative;

Յարնչիմ, ըեայ տ. to relate or belong to, to concern, to regard.

Յարոյցք s. overflow, inundation.

Յարուծիւն s. resurrection; act of rising; *fig.* elation, puffing up, pride, haughtiness; *օր -ծէ,* sunday; -*ական a.* pertaining to the resurrection; -*ակէց a.* sharing or participating in the resurrection.

Յարումն s. adhesion, adherence, union; *fig.* attachment, adherence; *chem.* aggregation. [contest, strife.

Յարուկէ՛՝ s. continual disputation,

Յարուցանեմ, ցի տ. to raise, to raise up, to cause to appear; to erect, to set upright; to awake, to wake up, to arouse; to revive, to resuscitate, to bring to life again; to stir up, to excite, to suscite, to cause to revolt, to agitate, to move, to provoke; to raise, to build, to elevate, to erect, to set up, to construct; - *զաւակ,* to give sons or posterity; *զօր* -, to raise troops, to make levies of soldiers; - *հովմ ի ծովու,* to cause a wind to blow on the sea; - *վրէժինգրուծի,* to take revenge or vengeance; - *բանս,* to circulate false reports; - *զամբաստանուծի,* to accuse, to charge; *S. Թշնամի.*

Յարուցել a. resuscitating, reviving, re-animating; -*ցումն s.* resuscitation; *S. Յարոյցք.*

Յաւազն գամ, Յաւականիմ, էցայ տ. to last, to endure, to be prolonged or protracted.

Յաւականգեղց or յեղց a. audacious, rash, inconsiderate; *ad.* audaciously.

Յաւակնիմ, էցայ տ. to assume, to

arrogate, to take too much on oneself, to pretend to, to presume.

Յաւակնոտ. -կնութի S. Յանդուզն. Յանդուզնութիւն.

Յաւանակ, այ s. ass's foal or colt, young donkey or ass; -ական a. proper to foals or colts; կարբ -բ, chariot races for yearlings at the Olympic games.

Յաւատ. Յաւեժ. &c. S. Աւատ. Յաւեժ, &c. [ում.]

Յաւերարդիմ. Յաւերիմ S. Յաւել Յաւերած, ոց s. addition, increase, overplus, surplus, accession, augmentation; rest, residue; -դրոց, մատնից, addition, supplement, appendix; -չարեաց, redundant malice; -բ որս վայրի, excrement; թափել զս որս վայրի, to ease oneself, to go to stool.

Յաւելումութիւն s. increase, increment; multiplication.

Յաւելում, լի va. to add, to increase, to augment; to join, to adjoin, to insert, to interpolate, to apply, to supply; to reckon, to add up; -իտել, to repeat, to say again, to reply, to rejoin; -ի դորութի, to redouble one's strength; -ոյժ ունեբ, to sustain another's efforts; -զինչս իւր, to increase one's wealth; աւուրս յաւուրս -, to lengthen life; -զվարձս ծառայի, to raise the wages of a domestic; յաւել յիս դորութի, it gave me new strength; եւ յաւել ծնանել. & then brought forth; ոչ եւս յաւելցի անիծանել, I will never curse again; մի եւս յաւելուցուբ անանել զերեսս իմ, see my face no more.

Յաւելում, լայ տ. to augment, to be multiplied, to grow, to increase, to be enlarged; to adhere to, to go over to, to add, to join, to incorporate; մեռաւ եւ յաւելաւ յազգ իւր, he died & was gathered to his fathers; S. Հայր.

Յաւելումն s. S. Յաւելումժ; arith. addition.

Յաւերժ, &c. S. Յաւերժ, &c.

Յաւեժ, ւեժի, ժաց a. perpetual, eternal, immortal; ad. always, without end, perpetually, eternally.

Յաւեժաբար S. Յաւեժ ad.; -զուարճ a. always cheerful, ever pleasing; always green; -լպս a. perpetually bright; inextinguishable; -կան S. Յաւեժ a.; -նամ, այցայ տ. to be perpetual, to last for ever; -ցուցանեմ va.

to perpetuate, to eternalize, to immortalize.

[ity.

Յաւեժութիւն s. perpetuity, eternity. Յաւեա a. ad. more; at most; much more, a great deal, better; rather, more worth while, so much the better, still more; - զի, above all, principally, especially; S. Յաւեժ a. ad.; -կամ նուազ, more or less.

Յաւեապուարթ, -զուարճ S. Յաւեժ պուարճ; -իողայ S. Մշտտ; -հրաշ a. admirable, most wonderful, stupendous, marvellous; -նամ S. Յաւեժանամ; -զքանչ S. Յաւեժանչրաշ; -ցուցանեմ S. Յաւեժաւ; -իթիթ S. Մշտտ.

Յաւեաուղէշ a. evergreen.

Յաւերժ, ից S. Յաւեժ a.; -բաջբ, immortal heroes.

Յաւերժուկան S. Յաւեժ a.; -հարսն or Յաւերժահարսն s. nymph; -անտաւայ, wood fairy, dryad, hamadryad.

Յաւերժայիշատակ a. ever memorable. Յաւերժանամ S. Յաւեժանամ. [able.

Յաւերժանուազ a. singing continually. Յաւերժապէս S. Յաւեժ ad. [ally.

Յաւերժացուցանեմ S. Յաւեժաւ.

Յաւիտեան, էնից s. eternity; perpetuity; age; life; world; -, -ս ad. always, perpetually, eternally; -էնից, ի -էնից ad. ab eterno, from all eternity, since the world is world; ի -էնից ոք ոչ լուաւ, such a thing was never heard of since the world began; -ս -էնից, for ever & ever, to all ages, ever world without end, everlastingly, eternally; հանդերձեալ -, future life; -ճի, duration of the world; -էնից a. eternal, perpetual; անանց -բ, eternity.

Յաւիտենադիր a. established from the beginning of the world, from time immemorial, perpetual, eternal.

Յաւիտենական a. eternal, perpetual, uncreate, immortal, without end; -կեանք, immortal life; -թշամուկ, bitter, irreconcilable, implacable or eternal enmity; -ն, the Eternal, the Everlasting One; -ութի s. eternity.

Յափշտակաւոր a. rapacious, ravenous, greedy, usurping.

Յափշտակեմ, էցի va. to ravish, to carry off by force, to carry away with violence, to snatch, to bear off; to usurp; to rob, to pillage, to ravage, to plunder; -զփստ, to charm, to enchant, to attract, to ravish or carry

away the senses; - զանձն, to escape, to be saved or liberated; - զտիրո, to enrapture, to captivate or enslave the heart; յինքն -, to appropriate, to usurp, to occupy or possess illegally; -իմ տո. to be ravished, carried away; ravaged, &c.; - մազք, to fall into extasies or raptures; -կեալ մինչեւ յերրորդ երկնից, caught up to the third heaven; -կեալ յանձնի ի բաց, enraptured, extatic, beside oneself; -կերով ad. hastily, in a hurry, precipitately.

Յափշտակիչ, -հող s. ravisher, spoiler; a. ravenous, rapacious; fig. charming, delightful, ravishing, bewitching.

Յափշտակուած իւն s. ravishing, carrying off or away, ravage, usurpation, depredation; rapacity, rapine; - կնոջ, աջկան, rape, abduction; - մասաց, enthusiasm, transport; extasy, rapture, ravishment; revery; - իրաւանց եւ արգարուծեւ, corrupt justice; լինելի -, to be plundered, pillaged, sacked; մասնելի -, to give up pillage.

Յափուցանեմ, ցի սո. to quench, slake or allay thirst; to exhaust.

Յափշիմ, փեայ տո. to be extinguished or quenched.

Յափսիծերս երթամ տո. to crawl along; to go on all fours, on hands & feet; - խաղալ, to tumble, to fall head over heels, to turn a somersault.

Յափրանամ, ազայ տո. to get tired or sick of, to be disgusted, to have lost all relish for, to be squeamish, over

Յափրանք S. Յափրուծի. [fastidious.

Յափրացուցանեմ va. to glut, to stuff, to surfeit; to tire of, to sicken, to disgust with, to cause to loathe; -ուցիչ a. loathsome, sickening, disgusting.

Յափրիմ, եչայ տո. to abandon oneself to debauchery.

Յափրուծիւն s. disrelish, distaste, satiety, disgust, loathing.

Յաքանքեմ տո. to wait hopefully.

Յեղեթ, ի s. crown.

Յեղուզակ, այ s. highwayman, brigand, bandit, assassin; a. thievish; -աբար ad. thievishly; -ուծի s. plunder.

Յէ՛հ int. oh! ah! [ing, robbery.

Յեղադարձական a. reprehensive, reproachful; -ձեմ va. to turn, to change; -ձիմ տո. to repeat, to reply; -ձուծի s. mutation; perversity. [over.

Յեղազեղում տո. to overflow, to run
Յեղական a. variable, changeable.

Յեղակարծ a. unexpected, unforeseen; -, -ում or -ում ժամու ad. unexpectedly, unawares; suddenly, all at once; -ում դահու ի վերայ հասանել, to surprise, to take by surprise.

Յեղակից a. as inconstant as another. [s. inconstancy, fickleness.

Յեղամիտ a. fickle-minded; -մտուծ Յեղանակ, այ s. S. Եղանակ; season; chapter; custom, habit, department, bearing, manners; աղջիկ ոմն -աւ գուզէի, a praiseworthy girl; -աւ իմն, in any manner or way, anyway; որով -աւ, how? in what manner? ք բանի՞ -ս, in how many ways? ք երկուց -աց, in two ways; ք հինգ -ս, in five ways; եւ ոչ միով -աւ, & in nowise; -աւ կոչման նի, according to his vocation; որով or ոչի եւ իցե -աւ, in whatever way it be, in all ways, some way or other.

Յեղանակաբար, -գոյն ad. figuratively, allegorically, symbolically, mystically, mysteriously; -ւոր a. changeable, mutable.

Յեղանակեմ, եցի va. to change, to alter, to vary, to diversify; to remodel; to convert; to repeat, to reiterate, to say again; to trill, to warble, to sing harmoniously; -կիչ a. changing, diversifying. [modulation.

Յեղանակուծի s. change, variation;

Յեղաշարժեմ va. to transport, to transfer.

Յեղաջրեմ va. to turn upside down, to turn topsy turvy, to upset, to overset, to turn over; to change, to convert, to transmute; -ջրուկ or

Յեղափոխ a. subject to change, variable, mutable, fickle, inconstant; -արկածք, vicissitude, ups & downs; -պատերազմունք, chronic warfare; -ական a. revolutionary; -եմ va. to convert, to change, to transform; to degenerate; to translate; -ուծիւն s. change, mutation, conversion, transformation, transmutation; revolution; vicissitude; alternation; -ուկ a. inconstant; -ուսն s. S. Յեղափոխուծի; catastrophe; ջրջաբերական -, roving, wandering.

Յեղեմ, զիմ S. Յեղում & Եղիմ.

Յեղը a. unstable, transient.

Յեղեղականք, կայ s. solstice, tropics; -ամառնային, summer solstice.

Յեղյեղեմ, եցի va. to change, to

convert, to transmute; to repeat, to re-iterate, to rehearse, to inculcate; to translate; - *ի մտի*, to turn over, to revolve in one's mind, to think over again, to reconsider; to ruminate, to ponder, to muse on; *ստեպ* -, *վեր ի վայր* -, to repeat eternally the same thing, to return often on the same subject, to taddle, to harp always on the same string, to be ever talking about.

Յեզեզուծիւն *s.* versatility.

Յեզեզուկ *s.* changing often, mutable, variable, fickle, inconstant, unstable, fleeting, flighty, unsteady, volatile; - *լեզուաւ*, double-tongued, -dealer; - *ս արկանէլ*, to make one's voice often heard.

Յեզեզում, *զի* *S.* *Յեզեզում*.

Յեզեզումն *s.* change, alteration, mutation, conversion; - *խօսից*, tautology, repetition; *ոսից* -, step, pace; *յեզեզմունք արեգականն*, the tropics; *յեզեզմունք ժամանակաց*, changes or vicissitudes of the seasons.

Յեզուզակ *S.* *Յելուզակ*, &c.

Յեզում, *զի* *va.* to change, to transmute; to translate; - *ի հայ բան* *ու լեզու*, to translate into Armenian, or Haïganian; - or [formed.

Յեզմնիմ *vn.* to be changed, trans-

Յեզումն *s.* *S.* *Յեզեզումն*; - *սրոյ*, rotation of a sword; *յեզմունք լուսնոյ*, the phases of the moon. [ning over.

Յեց *ու* *Զեց*, -*էալ* *a.* brimful, run-

Յեհարան, *այ* *s.* prop, support, stay, buttress; *mech.* point of support, fulcrum, prop; - *նկարչի*, easel; maulstick; - *աթոռոյ կամ ձեռաց*, the arm or back of a chair; - *սանդղոց*, banister of a stair-case; - *կառաց*, the arm-rests of a carriage; *աթոռ* -*աւ* *S.* *Թիկնաթոռ*.

Յեհում, *յեցայ* *vn.* to lean upon, on

or against; *նց*, to confide in, to rely on, to trust, to put one's trust or confidence in, to be based or grounded on; *va.* *S.* *Յեցույանեմ*; - *յորմն*, to lean against the wall; - *ի ծառ*, to lean or set one's back against a tree; - *արմկամբ*, to lean on one's elbow; to rest one's elbows on; - *ի ցուպ*, to lean upon a stick; *կալ դասարկ* *յեցեալ յննչ*, to loll; - *ի ցուպ եղեզնեայ* *նց*, to trust to a broken reed, to hope in, to rely or depend upon one who has no power, no interest; - *յոք*,

to rely, to depend upon a man's power, credit or protection; - *ի ծերութիւն*, to advance or grow in years, to age, to become or get old; - *ի հպարտութի ամբարտաւանութե*, to grow proud, to be puffed up; - *ի վազակաւորն*, to unsheath, to draw a sword; *ամինչ ի նա յեցեալ կայ*, all depends upon him, all hope is in him; *յեցիր յիս*, lean upon me.

Յեռ *a.* set, studded, enchased. [day.

Յեռանդ *ad.* the day before yester-

Յեռեմ, *եցի*, *Յեռում*, *ուի* *va.* to set, to mount, to enchase, to stud; to fit in, to mortise; to connect, to join, to link, to concatenate, to tie, to attach; to insert, to interpolate, to intercalate; to compose, to weave, to entwine; - *մարգարիտս*, to string pearls; - *լը սասուհանն*, to loll out of window; - *առ եղբայր իւր*, to visit one's brother, to pay him a visit.

Յեռումն *s.* setting, mounting, enchasing; fitting in, mortising; insertion, intercalation; connexion, concatenation.

Յեռան, *այ* *s.* whetstone; - *ածերոյ*, *զմեղինի*, hone; - *անուսձեւ*, grindstone; - *ասուր* *a.* sharpened, whetted; pointed, sharp; *սուտեր* -, trenchant sword; - *աւոր* *s.* grinder; - *եմ*, *եցի* *va.* to grind, to sharpen, to whet, to set; - *իչ*, -*ոյ* *s.* whetter, sharpener, setter.

Յեռ *pr.* after, since, afterwards; -

Զասկի, after Easter; - *Տրայիանոսի*, after Trajan; - *երկուց ամաց*, after two years; - *դապ թո*, after or since your arrival; - *մեկնելոյ թո*, since you set out; - *բազում ժամանակաց*, a long time since; - *սակաւուց*, a short time since, shortly after; - *այսորիկ*, - *այ նորիկ*, after that, since that time, then, since, afterwards, after; - *որոյ*, after that; - *յառաք*, before & behind; *ի ընկեռուլ*, to lay aside; - *դարձուցանել*, to bring back; - *դառնալ*, to return, to come back; - *կալ*, to recede from, to desist; - *հոյնլ*, to look back; - *ընթադրել*, to retort, to repulse, to repel; * - *ասլ*, to scratch the earth for food (as birds).

Յեռագայ *a.* following, next, posterior, subsequent; - *գիր*, - *գրութի* *ու* *Յ. Գ.* *s.* postscript, P. S.; - *դարձ* *a.* recurrent; retrograde; - *շարժումն*, - motion or movement; - *դիմեմ* *vn.* to

go backward instead of forward; to unlearn, to go back, to make no progress; -խազամ *vn.* to retrograde, to retrocede, to go backwards; -խաղաց, *ly a.* retrograde, backward; -խաղացութի *s.* retrogradation; -ծին *a.* born after; *s. fig.* neophyte, proselyte; -կողմն *s. mar.* poop, stern of a ship; *S. ԽԷԷ*; -Հարիմ or Հարկիմ *vn.* to fall or draw back, to withdraw, to retrocede; -մնաց *a.* surviving; inheriting; -բ, posterity, descendants, successors; -մտական *a.* adventitious, extrinsic; accidental, fortuitous, casual; -մտականորաբ *ad.* accidentally; furtively, stealthily.

Յետևախաղաց *S. Յետախաղաց.*

Յետի *a. S. Յետին* behind, hinder.

Յետին, սնոց *a.* last, furthest, ulterior, posterior; lowest, meanest; extreme, utmost, greatest, utter, uttermost; -բ, posterity; -օր, the day of judgment, doomsday; -չբաւորութի, utter misery, extreme poverty; -կարօտութի, extreme need; -կողմն *S. Յետակողմն.* [շանց, contract.

Յետակար, աջ *s. S. Մուրհակ*; - դա.

Յետակոյս *s.* behind, hind part, back; -կուսէ, behind, from behind; -կուսէ կալ, to remain or stay behind; - ձգել, to put in the last place.

Յետնապոյն, ի -գունէ *ad.* a posteriori; -խոհութի *s.* tardy or late repentance; -ծեր *s.* a decrepid old man; -մեղ *a.* sinning last.

Յետնանամ, աջայ, Յետնիմ, եջայ *vn.* to be in arrear, behindhand; to stop, to tarry, to stay or lag behind; to want, to deprive oneself of; to be in a state of privation, to be destitute.

Յետնորդ, աջ *a.* last; vile; destitute; -բ, posterity; -բ ոմանք երեւին, they shew themselves to be the basest among men. [ity; posteriority.

Յետնութի *s.* lowest rank; extrem-

Յետոյ *pr.* back, backward; behind; *ad.* after, then, since, afterwards, subsequently, posterior to, after that; -կողմանէ, backward; behind, from behind; - հունակ, - յետուսա or ուրեմն, at last, finally, at length, in fine, in conclusion; - եւ առաջ, behind & before; - ապա, after; - ձերմէ, behind or after you; - գտանիլ, to be deprived of.

Յետաք, գետոյս *s.* back, fundament,

arse, buttocks, bottom, breech; *fig.* things which are behind; - անանոց, rump, hind-quarter, croup; - հաւու, rump.

Յետուսոյ *pr.* from behind; *ad.* after, at last; *s.* back, the buttocks; *fig.* nakedness; - ուրեմն, lastly; - կողմանէ, behind, from behind.

Յետս *ad.* behind, backward; -- *ad.* walking backwards; -- չոզան, they fell back; - ընդդէմ *ad.* backward; in an opposite sense, in the contrary directions, against the grain, in a wrong sense or way, contrariwise; *a.* contrary, against, opposite, inverse; ձախողակի - ըդէմքն պատահեաց նմա, every thing went wrong with him; fortune was against him; - or - ընդդէմ դառնալ, to turn back, to retrace one's steps, to return, to go or come back; կապել զձեռս -, to tie the hands behind one; *S. Ձեռն*; - կալ, կասել, to cease, to stop; to abandon, to leave; - կացուցանել, to hinder, to deter, to divert from; - Հարկանել, to reject, to refuse, to confute, to disprove; - ընկենուլ, to reject, to contemn, to despise; - տանել, to abandon, to leave; - ունել, to hinder, to impede, to divert from; ձեռս - *ad.* with the hands tied behind. [off.

Յետապոյն *ad.* further behind, far
Յետսակողմն ձգիմ *vn.* to remain behind.

Յետսամիտ *a.* crossgrained, wrong-headed, perverse; foolish, stolid, half mad. [rebellion.

Յետադարձուի *s.* return; contumacy, Յետսերեւակի *ad.* backwards, receding.

Յերազանամ, աջայ, Յերազիմ, եջայ *vn.* to dream, to have a dream or vision; to rave, to be light-headed; - յարթմի, to dream wide awake; երազովք -, to dream dreams; - ստեպ, to have many unquiet dreams; երազ յերազեցաւ ինձ, I have dreamed.

Յերազմոյն *a.* subject to dreams, full of dreams or fancies; *np.* Herazmuin.

Յերազող *s.* dreamer, visionary.

Յերասան *s.* inflammation or sores produced by the saddle from excess of riding; horseman's gonorrhœa; -ամ *vn.* to be sore from too much riding.

Յերեկուսա *ad.* yesterday's.

Յերիւրեմ, եջի *va.* to accommodate,

to suit, to arrange, to adjust; to form, to fashion, to give a relish or zest to; to compound, to compose, to combine; - զգէմն, to compose one's countenance.

Յերկրումն *s.* adjustment. [ance.

Յերկար *a. ad.* long; a long or great while or time; - չհւանդանալ, to have a long illness.

Յերկարազոյն *ad.* lengthily, very long; - հեաց *a.* long living, long-lived; - ընեւ, to live long; - աւնեւ, to lengthen life; - ձգեմ Յ. Յերկարեմ; - օր ի յօր, to procrastinate, to postpone or defer from day to day; - ձգեցան իրքն, that affair went on slowly; - ձգուիցի *s.* prolongation, protraction; - ձիգ Ս. Երկարածիգ; - յուշ *a.* of happy memory; - նամ, աջայ Յ. Յերկարիմ; - ւոր Ս. Երկարաւոր.

Յերկարեմ, եջի *va.* to prolong, to prorogue, to delay, to put off, to protract, to spin out; ոչ - զհեանս իւր, to be short-lived; ոչ յերկարեացէ աւուրս, let his days be few; աւանց յերկարելոյ խկ ասացից, in a word; զի -, in short, in fine; - or - իմ *vn.* to be prolonged, to last, to continue, to remain permanently.

Յերկարոգի *a.* long-winded.

Յերկարութիւն *s.* length; prolongation, prorogation. [uncertain.

Յերկուական *a.* doubtful, dubious,

Յերկուանամ, աջայ *vn.* to doubt, to have doubts, to mistrust, to hesitate, to waver, to be in suspense; to suspect. [certainty.

Յերկուանք *s.* doubt, hesitation, un-

Յերկուացուցանող *a.* causing doubt; disheartening.

Յեց *a.* supported by, propped against; *fig.* confided in or relied on; կալ - առ դրանն, to stop at the door; Էմիկանս հարեալ - զթովս խանգաւ զատանաց, united by the bonds of mutual affection. [fulcrum, prop.

Յեցակէտ *s. mech.* point of support,

Յեցամիտ *a.* resolute, constant, firm;

Յեցուկ Ս. Յեհարան. [obstinate.

Յեցուցանեմ *va.* to support, to shore or prop up.

Յէ *int.* o! oh! - մարգարէ, oh prophet! - տաւապեալ, ah wretch!

Յիզգիմ or Յեզգիմ *vn.* to dry the waters off the earth.

Յիմար, աջ *a.* out of one's senses, foolish, senseless, mad, crazy, silly;

Ճայրազոյն -, an arch-fool, an out-&-out fool.

Յիմարաբան *a.* prating; - եմ *vn.* to speak like a madman, foolishly, crazily; - ութի *s.* silly discourse, foolery, silliness; - բար *ad.* foolishly, sillily; wildly; - կան *a.* insensate, foolish; - կորոյս *a.* lost foolishly or imprudently; - միտ *a.* half-witted; fanatic; Ս. Յիմար; - նամ, աջայ *vn.* Ս. Յիմարիմ; to fool, to play the fool; - նոց *s.* lunatic asylum; - րար *a.* causing madness, driving mad; intoxicating.

Յիմարեմ, եջի, - եցուցանեմ *va.* to drive mad, to distract, to dement; *fig.* to infatuate, to charm, to bewitch, to fascinate, to bewilder; to intoxicate.

Յիմարիմ, եջայ *vn.* to lose one's senses, to go mad, to become foolish or deranged; - սիրով, ի սէր ուրուք, to fall violently in love with, to dote on, to be smitten with, to be passionately fond of; - ի գեղ ուրուք, to fall desperately in love with a person's beauty; - ի գութ երեսայ ուրուք, to be all flame for.

Յիմարութիւն *s.* alienation of mind, craziness, folly, madness; fatuity, silliness, simplicity; fury, intoxication; հոգի - թէ, spirit of infatuation.

Յինուկք, յինանց *s.* the fifty days from Easter to Pentecost.

Յիշաչար, &c. Ս. Զարայուշ, &c.

*Յիշատակ *s.* album.

Յիշատակ, աջ *s.* remembrance, recollection; memory; reminiscence, commemoration, mention; memorial; monument; - աջ արժանի, worthy of memory, memorable; - ննջեցելոց, commemoration of the dead; - սրբոց, Saints' days, commemoration days; զոհ - ի, sacrifice or oblation in memory of; հաց - ի, bread for a memorial; - աջ դպիր, amanuensis, secretary; ի -, in memory of; առ իմոյ - ի, for my sake, in remembrance of me; սպօտ -, a confused recollection of; - աւ, by the memory of; առ ի - է, in memory of; as a memorial; - աւնեւ, to mention, to make mention of; ածեւ ի -, to recall, to recall to mind; to remind of, to recall to the memory of; պահեւ շ. - to keep or treasure up the memory of; պրծանիլ ի յուշոյ - աջ, to have forgotten, to have no recollection of, not to recollect more.

Յիշատակադիր, գրաց *s.* memorial writer, memorialist; memorial; memory; -գրութի *s.* commentary, memoir, annals; -նոց *s.* monument, cenotaph, tomb; -րան *s.* memory, archives, annals; sepulchre, monument; album; -ժատենից, գրոց, briefepilogue; -բար *a.* memorial, preserving the memory of; -ւոր *a.* memorable; -ւորութիւն *s.* mention; memory.

Յիշատակեմ, էջի *vn.* to remember, to recollect, to call to memory; *va.* to mention, to make mention of; to remind, to put in mind.

Յիշատակութիւն *s.* mention, quotation; memory, reminiscence, remembrance, recollection; commemoration; -տանել, to mention; դաւի - , to be mentioned. [bered.

Յիշել է *v. imp.* it is to be remembered; **Յիշելք**, լեաց *s.* keepsake, souvenir, memento, love-token : mass-dues.

Յիշելու *s.* memory, remembrance.

Յիշեմ, էջի *va.* to bear in mind, to call to mind, to remember, to recollect; to record; յիշա զիս , remember me; don't forget me; յիշես , do you remember ? չիշեմ զանունն , I don't remember his name, I have forgotten his name.

Յիշեցուցանեմ *va.* to put one in mind of, to remind, to recall to the memory of, to recollect, to remember, to bring to mind; to admonish, to warn; -ույանող, -ուցիչ *s.* monitor, admonisher; prompter; S. Քրասպանակ.

Յիշող *a.* remembering ; -սկանն , -ութի *s.* memory; S. Յիշումն; սուր -ի , a good or happy memory; սկար -ի , unhappy memory.

Յիշոց, -բ , ցաց *s.* improper & offensive words, abuse names, insult, contumely.

Յիշոցատու or -ցնատու , աջ *a.* using improper language, insulting, abusive, taunting, outrageous ; - լինել , to call names, to abuse, to insult, to outrage, to injury, to revile, to use like a blackguard; -ութիւն *s.* abusive language, foul offence, low or blackguard abuse.

Յիշումն *s.* mention, commemoration, memory, remembrance.

Յիս աէր *int.* oh my lord! I pray you my lord! tell me my lord! յիս դարձ աէր , oh king hear us!

Յիսնապլուխ *a.* fifty-headed.

Յիսնակ, աջ *s.* fifty; period or number of fifty; Advent; -ամուտ *s.* first day of Advent.

Յիսնամեայ, -մեան , մենից *a.* of fifty years; fifty years old; -մեայ ժամանակ , jubilee; -սպառիկ *a.* ad. fifty times as much; -սլեա *s.* captain of fifty; -ւոր *a.* fifty, containing the number

Յիսնեակ, էկաց *s.* a. fifty. [fifty.

Յիսնեմեան S. Յիսնամեան .

Յիսներեակ, էկաց *a.* s. fiftieth; period of fifty days; Pentecost; jubilee.

Յիսներորդ , աջ *a.* fiftieth; *s.* the Advent; ամն - , the fiftieth year, jubilee; -եմ , էջի *va.* to take the fiftieth part. [s. every fifty.

Յիսնեքան or **քին** , նեցուն or ցունց

Յիսնիցս *ad.* fifty times. [old.

Յիսնորեայ *a.* of fifty days; fifty days

Յիսուն , սնից *a.* fifty ; -գլխի *a.* -headed ; -ժամեան *a.* of - hours; -կանգնեան *a.* of - cubits.

ՅԻՍՈՒՍ , ի , իւ *s.* JESUS, the Redeemer, the Saviour, our Lord ; -Քրիստոս , Յս Քն , Jesus-Christ, J.-C.; -աբար *ad.* like Jesus ; -ածին *sf.* Holy Virgin, Mother of our Lord; -սկան *a.* jesuitical ; -սկանութի *s.* jesuitism ; -աւանդ *a.* taught, commanded or established by Jesus ; -էան *s.* Jesuit.

Յիրարկեմ *vn.* to try, to strive, to tax one's ingenuity.

Յիրաւի *ad.* justly, deservedly ; in truth, truly, surely, certainly, and indeed, in fact, yes.

Յիրեմ, էջի *va.* to attach, to connect, to unite ; to stretch or hold out ; to fix.

Յլանամ, աջայ *vn.* to conceive; to be pregnant, to be with child or young, to be in the family way.

Յլարկաւոր, &c. S. Յուղարկաւոր, &c.

Յլացութիւն , -ումն S. Յլութիւն .

Յլացուցանեմ *va.* to get with young, to impregnate, to fecundate.

Յլեկիր գահաւորակ *s.* chair for lying-in women; couch of misery.

Յլեմ, էջի *va.* to send to, to forward, to despatch ; - զումէքէ , to send for, to send to search after.

Յլենամ S. Յլանամ .

Յլն, զւոյ , զեաց *a.* big, pregnant, in the family way ; - լինել , to be with a

Յլկաբար *s.* emery. [child or young.

Յլկեմ, էջի *va.* to rough-hew, to roughen down, to smooth, to plane, to

polish; to burnish, to gloss; *fig.* to polish. **Յղիէ** *s.* polisher, burnisher. [*ish.* **Յղիոց** *s.* polisher, polishing-tool or -stick, sleek. [*ing, polish, gloss.*

Յղուէ, *-ումի* *s.* polishing, burnish-
Յղութիւն *s.* conception, pregnancy, the being with young; breeding; *սօն* -
թէ, Feast of the Conception; *անարատ* -, Immaculate Conception.

Յղանամ, *ացայ տո.* to overflow with, to run over; to gorge or glut oneself, to be filled, satisfied, crammed, stuffed; to be loaded with, to swim in plenty, to wallow or roll in wealth.

Յղասէր *a.* gluttonous, glutton, gourmand. [*to surfeit, to stuff, to cram.*

Յղացուցանեմ *va.* to gorge, to glut, **Յղութիւն** *s.* plenty, abundance, satiety, surfeit; **կեալ է թէ**, to live in clover. [*thrifty, niggard, niggardish.*

Յշտոյ *a.* impudent, insolent, saucy; **Յ՞. Յ՞՞՞՞՞՞՞** *ad.* where? - **երթաս**? where are you going? **յու եւ** *ad.* wherever, wheresoever.

Յրբէւան, **լինի** *s.* jubilee; *fig.* jubilee, festivity, rejoicing; - **ամ**, year of Jubilee. [*jubilee.*

Յրբն, **յոգունք**, **գունց** *a.* much, many, more, several, numerous.

Յոգնաբաստիկ *a.* very lucky, fortunate; - **բար** *ad.* in many ways or manners; often, many times; - **բարբառ** *a.* sonorous, resounding, noisy, strepitous, stentorean; - **բեղուն** *S.* **Բազմա**; - **բիծ** *a.* full of stains or spots, very much stained or soiled; - **բուն** *a.* numerous, many; *ad.* often; - **գէա** *a.* polymathic; - **գլուխ** *a.* many headed, polyccephalous; - **գնալի** *a.* practicable; - **գոյն** *a.* much more; - **գան** *a.* divers, many; - **գեղուն** *a.* very abundant, heaped up, superabundant; - **թախանձ** *a.* very importunate, tiresome, troublesome; - **թախիծ** *a.* very sorrowful, much afflicted; - **թիւ** *a.* in great numbers or quantities, very numerous, much, many; - **թշուառ** *a.* very wretched, unfortunate, oppressed by grief or misfortunes; - **խումբ** *a.* assembled in great multitudes or flocks, very numerous; - **խուռն** *a.* crowded, thronged; - **ծախող** *a.* exterminating; - **ծաււայ** *a.* very extended, vast; - **ծուրի** *a.* very agitated, much troubled; - **կան** *a.* numerous, many; *gr.* plural; - **կանակերպ** *a.* having a plural form; - **կա-**

նակերթ *a.* having a plural termination; - **կի** *ad.* in the plural number; often, many times; *a.* *S.* **Յոգնական**; - **հանաւոր** *a.* very talented; polymathic; - **հոսան** *a.* flowing abundantly; - **հըււջակ**, &c. *S.* **Բազմա**-, &c.; - **ճարակ** *a.* devouring, voracious; - **յարդար** *a.* well prepared, put in order, adjusted, dressed or adorned; - **նուն** *a.* polyonomic; - **չորթ** *a.* polychromic; - **չարչար** *S.* **Բազմա**-; - **չեայ** *a.* polyopthalmous; polyopic; polyommatic; - **պաշտօն** *a.* highly ornamented; - **սաստիկ** *S.* **Բազմա**-; - **սաստած** *s.* polytheist; - **սասուածու** *s.* polytheism; - **սեակ** *a.* protean, of many forms or shapes, divers, varied, multiple; - **տեսիլ** *S.* **Բազմա**-; - **տխուր** *a.* very sad, very melancholy.

Յոգնիմ, **եցայ տո.** to be tired, weary, fatigued. [*erudite.*

Յոգնիմաստ *a.* very wise, learned, **Յոգնորի** *a.* abounding in gold.

Յոգնորէն *ad. a.* in several ways or fashions. [*lament.*

Յոգնոց-հանութիւն *s.* sigh, groan, **Յորով**, **կց** *a.* much, great, much of, a great deal of; - **ք**, many, several; - **ք է մարդկանէ**, most men, most people, the generality of mankind; - **անգամ**, many a time, often.

Յորովազոյն *a.* more; much more, in greater number; *ad.* often, very frequently, generally; - **ծին** *a.* fecund, fertile, fruitful; **հայր** - **պգաւաստհի**, father of a numerous family; - **աւազարամք**, fruitful in great men; - **կեաց** *a.* long living; - **կի** *ad.* often, frequently, many times; *a.* much, more; - **ձեռն** *S.* **Բազմա**-; - **մեղծ** *a.* smoky, fuliginous, sooty; - **նամ**, *ացայ տո.* to increase, to augment, to grow, to multiply; - **յուցանեմ**, **վեմ**, **եցի** *va.* to cause to abound or increase, to augment, to multiply.

Յորովեմ or **-իմ** *S.* **Յորովանամ**.

Յորովեւ *s.* great number or quantity, multitude, abundance; plurality, multiplicity. [*vatives.*

Յոխորտ, &c. *S.* **Խրոխա** with its derivative, **լիք**, **լեաց** *a.* lazy, slothful, sluggish; inquisitive.

Յողամ, *ացայ տո.* to lie down negligently, to throw oneself down heedlessly to sleep, to stretch oneself down, to repose; to observe, to watch, to spy, to be on the watch for, to way-

lay, to lie in wait for, to lay snares or ambushes.

[S. Յողամ.

Յողանամ, աջայ տո. to grow proud; Յողացուցանեմ տա. to render negligent: to make proud.

Յողդողդ, աջ a. not firm, weak, tottering, unstable, unsteady; inconstant, mutable, vacillating, wavering, versatile, fickle, volatile; -ամբա a. fickle-minded; -եմ, էջի, -եցուցանեմ տա. to shake, to cause to totter, to waver, to be irresolute, to vacillate; to stir, to agitate, to trouble; -ուձի, -ուձի s. inconstancy, instability, levity, versatility, unsteadiness; -ուձն S.

Յողն կամ, &c. S. Ողն. [Յողդողդ. Յողնիմ, էջայ տո. to bend, to incline.

Յոյզ, յուզի. ք, յուզից s. research, examination, investigation, inquiet; emotion, agitation, perturbation, trouble, confusion; a. troubled, agitated; -սրտի, emotion; ք խռովուձեց, troubles, broils; - է խնդիր, research, perquisition, chicane, pettifogging; է -ս կրից, in the heat of passion; է նախկին -ս ցատանն, in the first impulse of indignation; - առնել, է - առնուել, լինել է - է է է խնդիր, - է է խնդիր առնել, to search into, to make researches, to investigate.

Յոյժ ad. too, very, more, much, considerably, very much, a great deal; - - , more & more, extremely, exorbitantly, excessively, exceedingly.

Յոյլ, յուլից a. slow, tardy, slothful, lazy; cowardly.

Յոյն, յունի, նոսց s. a. Greek; - լեզու, Greek, the - tongue.

Յոյս, յուսոյ, ու. ք, յուսոց s. hope, hopes, expectation, longing; confidence, trust; դեռածին, հաւաստի, կենդանի, եռանդուն, մխիթարիչ, մեծ, կոյր - , renewed or reviving, well-grounded, lively, ardent, solacing, great, blind hope; ընդունայն, սկար, անստոյգ, պատիր or խաբէական, սուտ, խուսափու, անմիտ - , vain, weak, uncertain, delusive or deceitful, false, fleeting, foolish hope; նոյլք յուսոյ, the rays of hope; բռնիալ ք, to take away or put out hope; գէտա գնալ սնուտի յուսոյ, to abandon oneself to chimerical hopes, to hunt a shadow; սնուտի յուսով պարարել, է սնուտի - կապել, to nourish oneself with vain hopes; քողոր յուսով պարարիլ, to hug

oneself with the delightful hope; դեղեցիկ յուսով պարարել, թարթափեցուցանել զք, to feed or entertain one with flattering hopes or chimeras, to keep one in suspense; to ridicule, to deride; վշտաիլ է յուսոյ, to lose hope; հատանել ք - իւր, to despair, to give up all hope, to be in despair; յուսով կեալ, to live in hopes; * գնել ք - իւր է վերայ ուրուք, to build on one's hopes; * - տալ, to cause to conceive hopes, to give hope, to inspire with hopes; է դերեւ հանել ք ուրուք, to deceive one's hopes or expectations; * ընուլ, կատարել ք ուրուք, to fulfil a person's hopes; ծփել ը մէջ յուսոյ եւ երկիւղի, to hover between hope & fear; - է ինձ, I have some hopes; - մի այսպիսի է ինձ զի, I hope that, I am in hopes that; - իմ է, that is my only hope; փակեալ յում յուսոյ ակնկալուձե, hopeless; - էս շիջեալ էր յիս, hope died within me; բարձաւում - փրկուէ, all hope of safety was lost; պակասեալ յում յուսոյ փրկուէ, despairing of life; հասաւ - նր, he despaired; հատաւ - մեր, our hope is vanished; դու ես միակ - իմ, all my hopes are in you; S. Հատանիմ; արծարծել ք, to revive hope.

Յոյր, ից a. big, fat, plump, fat & lusty; gr. aspirate.

Յոյր սակս or սակի ad. why? on what account? for what reason?.

Յոյնակ, աջ s. rhæda, an ancient four-wheeled chariot. [plover.

Յոպոպ, ոյ s. hoopoo, pewet, lapwing, Յոռածին a. low-born, ignoble, base.

Յոռանամ, աջայ տո. to become wicked or contemptible, to grow or get worse & worse, to be deteriorated; to debase, demean, degrade or disgrace oneself, to degenerate, to fall away.

Յոռացուցանեմ, Յոռե- տա. to make worse, to spoil, to corrupt, to debase, to deteriorate; to underrate, to depreciate, to disparage. [or bad.

Յոռեակ, եկի, կայ a. rather wicked Յոռեգոյն a. worse; - ք գում, worst. Յոռի, ուոյ, ուեայ a. wicked, bad, defective, paltry, wretched, low, vile, sorry; unseemly, detestable.

Յոռուձի s. bad condition or quality, deterioration, degeneracy, decay.

Յով S. Յո.

Յովազ, աջ s. panther.

Յովանակ S. Յաւանակ ; -աճեմ or չու a. riding a young ass. [colt.

Յովառակ այ s. stone-horse, stallion; Յովա, ի s. iota; fig. jot, tittle.

Յօտանաւոր or Յօտնակ a. upright, on foot, standing; -կալ, to stand up.

Յօտանաւորութիւն or Յօտնկացութիւն s. the standing upright.

Յորամ vn. to fret, to grieve, to worry or vex oneself, to be uneasy, agitated. [overflowing, superabundant.

Յորդ a. abundant, copious; plentiful, Յորդաբորբ a. very hot, burning,

stiffing, suffocating; -բուռն a. flowing abundantly, copious, abundant; -գընաց a. going or flowing rapidly; very impetuous, rapid, violent; -գուժ S.

Բարձմա-; -դէմ S. Յորդաբուռն; -լի a. brimful; -լըյս a. full of light, very luminous, shining; -խաղայ S. Յորդա-

գնաց; -խօս a. fluent in speech, eloquent, wordy, glib; -չեղեղ a. falling

in abundance; overflowing; -չոս or չօսան S. Յորդաբուռն; -չոսանք or չօսք s. flood or overflow of waters,

torrent; -չօսիմ vn. to flow or fall copiously or in abundance; -ձայն a. sonorous, loud; obstreperous; -նա-

խանձ a. full of envy, very envious; -շուռն a. blowing strong, impetuous,

violent; -ջուր a. abounding in water; -աաս a. superabundant, very copious; ad. abundantly, in large quantities,

much, in torrents; -աս S. Յորդաբուռն; -սաց a. eloquent, fluent;

-վառակ a. gushing, flowing copiously; -տարափ a. very showery.

Յորդեղակ a. high, acute, shrill. Յորդեմ, եցի va. to caùse to abound

or flow in abundance, to deluge with, to pour out abundantly; to augment,

to increase; vn. to be full of, to abound, to superabound, to stream or flow copiously;

to overflow, to run over; to flood; to be gorged with, to swim in abundance; -գափամբ, to overflow,

to rise above the banks. Յորդեռանդ. -ն a. very ardent, boiling,

burning, fervent. Յորդեգնաց S. Յորդադանաց.

Յորդիմ S. Յորդեմ vn. Յորդոր a. exhorted, encouraged;

prompt, ardent, diligent, eager, desirous; copious, abundant; mus. andante;

s. exhortation; - սրտիւ, կամեաւորութիւն, heartily, willingly, gladly; - վու-

թով, diligently, eagerly, promptly, readily; - լինել, to exhort, to incite, to induce; - երգել, to sing andante; առ ի - վառասանաց, to inspire with the taste for labour, to incite to work.

Յորդորակայն ad. eagerly, cordially, with great pleasure, very willingly.

Յորդորակայն a. diligently investigating.

Յորդորակ այ s. exhortation; parenesis; homily; a. mus. andantino;

-ան S. Յորդորիչ. Յորդորակիս a. full of ardour, eager,

desirous, ardent, prompt, ready; - առնել, to exhort, to persuade; - լինել, to be eager, desirous.

Յորդորեմ, եցի va. to exhort, to persuade, to excite, to incite, to induce,

to stimulate, to spur or urge on; to encourage, to animate, to inflame, to comfort;

to multiply, to augment, to increase.

Յորդորեցուցիչ, Յորդորիչ a. exhorting, persuasive; engaging, winning;

stimulating, animating. Յորդորիմ, եցայ vn. to be exhorted,

persuaded; animated, inflamed; - գըթից արեաց, to be touched, moved with compassion.

Յորդորութիւն S. -ումն. Յորդութիւն. Յորդորումն s. exhortation, persuasion,

incitement, stimulus, spur, incentive, encouragement.

Յորդութիւն, -ումն s. abundance, affluence, superabundance, exuberance;

outflow, overflowing, discharge, torrent, inundation; -թիւն in torrents,

abundantly, copiously; -թիւն արեան, rivers of blood; -թիւնք պատուհասից, plagues upon plagues.

Յորժամ ad. when; conj. since, as; - or յոր ժամ, when? [profound.

Յորձ S. Որձ; -ախոր a. very deep, Յորձան, այ s. current, stream, torrent;

eddy, whirlpool, vortex; bubble, bubbling; foaming; mar. eddy-water;

-ս առնուլ, to boil hard, violently or furiously.

Յորձանուս a. flowing rapidly; impetuous, rapid; furious, noisy, clamorous;

s. whirlpool; syrtis, quick-sand; moving sands.

Յորձնեռանդն a. boiling, foaming; agitated, furious, turbulent.

Յորձուս a. sultry, suffocating. Յորմէ չետէ ad. since, since that; -

մէկնէցար, since you set out; քանի՞ ժամանակք են - այդ գործեցաւ, how long is it since that was done? Երկու ամբ են - մեռաւ, it is two years since he died; Երեք աւուրք են - լուայ զայդ, it is only three days since I was told so, or, since I heard it.

Յորոյ հետէ ad. since.

Յորըրջ . կց , -անք s. appellation, name, denomination, title; անուն -աւնայ, surname; -անօք ad. by name only, nominally; -եմ, էցի va. to call, to name, to denominate, to qualify as, to give a name to, to entitle; to surname; -իմ vn. to be called, named, entitled, &c.; - յանուն ուրուք, to bear another's name, to be called after; -ուսն s. Յորըրջանք; փոփոխական, փոփոխեալ or այլաբանիկ -, փոփոխեալ ad. why? [taphor.

Յորսայս ad. supinely, with one's face upward, lying on one's back; backwards; - զարկուցանել, to hurl or throw backwards, to overthrow, to upset, to throw down on the back, to stretch on the earth; - կալ, խազալ, to lie down prone, flat on the face, to stretch at one's whole length; to fall backwards; - կալ, լինել fig. to be idle, negligent, neglectful, to stand with folded arms; սրկել է -, to throw down & bind strongly; - անկանիլ, to fall on one's back, backwards; - կացի է զաւարտոյ : I stretched myself on the grass; յինքն -եալ անկանիլ, to recede, to flow back; մինչեւ յերբ -եալ կաս ո՞վ քատ, how long wilt thou sleep, o sluggard? -եմ, էցի va. to throw to the ground, backwards, to overturn, to knock down, to fell or strike to the earth; -իմ vn. to lie down on one's back, to sleep; -ութիւն s.

Յու S. Յայ . [overthrow.

Յուգա . յ, այի s. Judas, traitor; S. Համբար; -ական a. jewish, judaical; -ապէս ad. as Judas, like a traitor, treacherously, traitorously; -եան a. Jewish; -ք, the tribes of Israel; -ութիւն s. Judaism.

Յուգանդիք a. searching, prying, investigating, scrutinizing; - լինել, to seek, to search, to make researches, to investigate, to scrutinize, to set out in quest of, to make inquiries, to inquire after.

Յուզակ , աջ s. S. Խուզարկու ; inven-

tor, author; inciter, agitator, instigator; a. seditious; - ավիք, agitated sea, heavy billows; -ան a. agitating, grievous, vexatious; - շուն, brach, questing- or setting-dog; -ոյս a. boisterous, stormy, tempestuous.

Յուզարկ a. agitated, violently moved; -եմ, էցի va. to search, to investigate; -ու, աջ s. inquirer; S. Խուզարկու ; plunderer, marauder, spoiler, Գողարկիչ S. Գողարկիչ . [robber.

Յուզեմ, էցի va. to seek, search or inquire after, to make search for, to ferret out, to hunt after; to examine, to discuss; to agitate, to move, to trouble; to excite, to incite, to provoke, to stir up, to move sedition; - զծով եւ զցամաք, to seek everywhere for, to ransack; - խնդրս, to breed disputes, to excite quarrels; -իմ vn. to be moved, touched; to be agitated, troubled, upset, excited, provoked; to rise in rebellion, to rebel, to mutiny; յուզին գուժք իմ է նա, I yearn for him, I pity him; յուզեցան գուժք նր, he was touched, moved with compassion; յուզեաց զգուժ իմ է վերայ նր, he moved my compassion for him.

Յուզումն s. search, research, perquisition; trouble, agitation; incitement, instigation; turbulence, confusion, tumult; - խորհրդոց, anguish, anxiety, affliction, pain; - կրկց, hastiness, outburst; - սրով, emotion, transport. [carelessly.

Յուլաբար ad. idly, lazily, slowly, Յուլանամ, աջայ vn. to be idle, to grow lazy, indolent; to neglect, not to care for.

Յուլացուցանեմ va. to cause to become idle, slothful, indifferent, to enervate, to demoralize.

Յուլիանիստք s. Julianist sectarians. Յուլիս , ի or լէայ s. July; յամսեանն -ի, in the month of -.

Յուլութիւն s. idleness, laziness, slowness, negligence; cowardice.

Յուլամ ad. where one wishes; where you will, wherever you like.

Յուլարկ s. transport, expedition; - երթալ, լինել, to accompany, to attend, to escort, to convoy; -աւոր a. accompanying, escorting; -ք s. attendants, train, retinue, suit; - ճառ, funeral oration; -աւորութի s. funeral,

funeral train or procession; obsequies, burial; -եմ, էջի *va.* to accompany, to attend on, to escort; to lead, to conduct, to guide; to send, to expedite, to despatch, to forward; to perform the funeral obsequies; -իմ *vn.* to be accompanied; - յորովայն մահու, to be buried. [agent, transmitter.

Յուզարկիչ *s.* sender; forwarding
Յուզարկութիւն, -ումն *s.* S. -կաւո-
րութիւն; sending, expedition.

Յուզացուցանեմ *S.* Յուլայուցանեմ.
Յունաբանութիւն *s.* hellenism, grecism; -գէտ *s.* hellenist, grecian, grecist; -լէզու *a.* speaking Greek; Ionic; - հրէայ, Hebrew born in Greece, i. e. in captivity; -կան *a.* Greek; - հուր, greek fire; - ոճ, grecism; վարել գոճ - . to grecize, to grecianise, to render greek.

Յունաու, էջ *s.* jujube; -ապն *a.* isabella, yellow-dun; -ի, սւււյ *s.* jujubetree.

Յունասէր *s.* philhellene, -nist; -ութ-
րութիւն *s.* philhellenism; -ստան, է *s.* Greece.

Յունարէն *ad.* in Greek; *a.* Greek; ուսանել, գիտել, խօսել - , to learn or study, to know, to speak Greek.

Յունացուցանեմ *va.* to grecize, to
Յունաբար *s.* antimony. [grecianise.

Յունիս, է or Նեայ *s.* June; յ'13 -ի, the thirteenth of -.

Յունուար Or Յունվար, է *s.* January.
Յուշ *S.* Ուշ; *ad.* Տ. Յուշեկ; -! *int.* take care! mind! - ածել, առնել, to recall to one's memory, to cause to remember, to remind; - լիցի, քեզ, ձեզ, recollect, remember; - էլէւ նմա, he has remembered.

Յուշարար, այ *a.* causing to remember, recalling to a person's recollection, mind or remembrance, commemorative; suggesting, warning; *s.* prompter; -ութի *s.* act of reminding; warning, admonition, notice, advice.

Յուշեկ *ad.* slowly, softly, easily, leisurely; softly, gently, mildly; - գնալ, to go fair & softly; to walk gravely along.

Յուշկապարիկ, րկայ *s.* onocentaur; centaur, hippocentaur; siren, mermaid.

Յու պէտ *S.* Յովկամ.

Յուռթ *S.* Յուռութ; -անամ, այայ *vn.* to be fertile, fruitful, fecund; -եմ, էջի *va.* to make amulets or charms, to

enchant, to cast a spell over, to bewitch, to charm, to fascinate; -ի *a.* abundant; watered, irriguous; fecund, fertile, fruitful, productive; -եչ *s.* diviner, sorcerer, enchanter, magician, wizard; -ութիւն *s.* enchantment.

Յուռարթիմ *vn.* to murmur against, to bear rancour, to owe a grudge; -րութիւն *s.* ill-will, malice, rancour.

Յուռութ. ութի - ք, ութից, -ութ-
ուշք *s.* enchantment, witchcraft, sorcery, magic; charm, fascination; amulet, talisman, charm, preservative, phylactery; -ս յուռթեկ *S.* Յուռութեմ.

Յուսաբար *ad.* hopefully; -բեկ *S.* Յուսահաս; -բեր *a.* hopeful; -գիր *a.* inspiring hope, inspiring, reviving hope or courage, encouraging, animating; consoling; -գրական *a.* consolatory, comforting; exhortatory; -գրեմ, էջի *va.* to revive hope; to comfort, to encourage; -գրութի *s.* giving hope; comforting; hoping; -լի, -կան *a.* that may be hoped; -լիր, -լից *a.* full of hope or confidence, hopeful; -կիր *a.* bringing or bearing hope; -կնեալ or գնեալ *a.* waiting with hope; -կորցր *a.* desperate, hopeless; -կըսուր, -հաս *a.* in despair, without hope, comfortless, broken-hearted, disconsolate, discouraged, despondent; - աննել, to despair, to take away all hope, to drive to despair, to throw into despair; - լինել, to be in despair, to lose all hope, to be desperate, hopeless, to give oneself up despair, to despond, to be disheartened, to get discouraged; - գումեքէ, to despair of a person's life, to give over, to deem past recovery; -կցիմ *vn.* to hope together, to mutually encourage with hope; -հասաբար *ad.* desperately, despairingly; rashly; -հասական *a.* desperate, hopeless; - գործ, a desperate business, a hopeless affair; - հլււանդութի, a desperate disease; -հլւտեմ, -տիմ *S.* Յուսահաս առնեմ & լինիմ; -հասութիւն *s.* despair, hopelessness; dependency, faint-heartedness; առ -թէ, through despair; -թք *ad.* desperately, past recovery, without hope; է - մասնել, to deprive of all hope, to deliver or abandon to despair.

Յուսամ, այայ *vn.* to hope, to expect; to trust, to confide; to promise

or flatter oneself; - *ի Տէր, առ ԱՅ*, to trust in God.

Յուսապատար S. *Յուսալիր*. [hope.]

Յուսացող, Յուսող a. hoping, full of hope; *Յուսացուցանեմ* va. to cause to hope, to inspire with hope, to promise, to flatter. [hope.]

Յուսափափաք a. full of desire & *Յուրան, աջ* s. pyramid: rick, stack: decanter; - *աձեւ* a. pyramidal.

Յուրաստլինիմ va. to deny, to disown. *Յուրիտան կրաքարիք*. Jurassic lime-stone. [its derivatives.]

Յոշն, բունք, Յոշնա... S. *Յոշն* with *Յասակ, աջ* a. clear, clean, pure, limpid; *fig.* pure, sincere, candid; manifest, evident, distinct; *ad.* clearly, cleanly, purely; distinctly, evidently, manifestly.

Յասակաբան s. purist; - *ուի* s. purism; - *դոյն* ad. very clearly, very distinctly; precisely; - *խօս, ից* a. speaking clearly, distinctly; - *միա* a. single-minded, simple-hearted, sincere, ingenuous, candid; - *մտաբար* ad. simply, sincerely, innocently; - *մտուծիւն* s. single-mindedness, simple-heartedness, sincerity, ingenuousness, candour; - *նամ, ալայ* va. to clear up; to be clarified; - *չափ* s. eudiometer; - *չափական* a. -trical; - *չափուծի* s. -try; - *պատուով անհեմ* va. to narrate clearly, distinctly; - *պէս* S. *Յասակ* ad.; - *ջուր* a. of clear or limpid water; - *ալբեր*, clear, limpid, crystal, pellucid fountain or spring; - *սպաս* a. very bright, without obscurity; - *տես* a. seeing clearly, clear-sighted, perspicacious; - *տեսուի* s. clear-sightedness, perspicacity.

Յասակեմ, էջի, -էջուցանեմ va. to clean, to clear, to clarify, to render clear or limpid; to refine, to purify; to collect the refuse.

Յասակուծի s. clearness, pureness, cleanness; limpidity; *fig.* purity, candour, sincerity, ingenuousness.

Յօդ, ից s. articulation, joint, juncture; bond, tie, link, connexion; *gr.* article; *լուծեալ յամ* - *ից*, paralytic; - - S. *Յօշ յօշ*.

Յօդաբան a. feigning, simulating; inventing lies; - *թափ, ի* s. equuleus, wooden horse used in torture; a. dislocated, put out of joint; - *թափուան* s. dislocation; - *լլծ* a. with dislocated articulations; paralytic; - *խաղաց առ*

նեմ va. to dislocate, to put out of joint, to lux, to luxate; - *կան* a. compound; articular; *gr.* conjunctive; - *կանուծի* s. compound; - *կապ* s. tie, bond, union, knot; a. articulated, composed of articulations; - *մտերմուծի, ընկերուծի*, bonds of friendship, ties of society; - *կապիմ* va. to be united together; - *կապուծիւն* s. junction, conjunction, bond, union, connexion; - *կոտոր առ նեմ, բախեմ* va. to dislocate, to disjoin; to tear or rend in pieces, to dilaniate; - *նամ, ալայ* va. to be articulate, jointed, attached; organized, formed; to associate, to take part in, to admit as member; - *չափուծիւն* s. excellent organization, symmetry of parts; - *պաս* a. articulate, surrounded with articulations, corporeal; *fig.* well, tersely, elegantly composed or written; - *ցաւ* a. gouty; - *ցաւական* a. rheumatic, arthritic; - *ցաւուծիւն* s. rheumatism, gout, arthritic disease, arthritis; - *ցուցանեմ* va. to articulate, to utter, to pronounce, to form; to fit, to suit, to organize; to associate, to elect or to return as member; - *ւոր* a. articulated, articular; articulated, uttered; well expressed, well turned, harmonious; - *ւորեմ* S. *Յօդեմ*; - *ւորուծիւն* s. connexion, conformity, accordance, harmony.

Յօդեմ, էջի va. to join, to unite, to tie, to bind, to annex; to articulate, to pronounce, to utter; to feign, to contrive, to invent; to compose, to form.

Յօդուած, ից or *ոց* s. articulation, joint, knot; composition, construction; article, paragraph; - *աւոր* a. articulated; - *ոյ, ից* a. contrived, fictitious, artificial, imaginary; *gr.* compound.

Յօդուան s. connexion, harmony.

Յօժար a. well disposed, inclined, willing, well affected; prompt, ready, eager, desirous, anxious; - *լինել*, to be disposed or inclined to, in the mood for, to have an inclination for; - or

Յօժարաբար, -դոյն ad. eagerly, willingly, with pleasure, with good will, voluntarily, spontaneously, heartily; - *կամ* S. *Յօժար* a.; - *կան* a. spontaneous, willing; - *միա* a. voluntary, well disposed, ready to, eager, ardent; - - *կամօք* or - *մտաբար* ad. voluntarily,

spontaneously, willingly, with good will, heartily; -մտուցի *s.* goodwill, entire disposition, inclination, devotion, eagerness; -նամ *S.* Գօժարիմ; -տէր *a.* eager, desirous; -արական *a.* liberal, generous, open-handed; -ցուցանեմ *S.* Գօժարեմ; -փոյթ *a.* eager, ready to, disposed to; *ad.* eagerly; -բահաւակուցեմք, contentious, litigious, quarrelsome.

Գօժարեմ, էջի, -էջուցանեմ *va.* to dispose, to incline, to excite, to inspire with inclination, to raise a desire or a passion for, to interest, to induce, to invite, to persuade.

Գօժարեմ, էջի, -բիմ, էջայ *vn.* to be disposed towards, inclined to, to have a liking for, to lean to, to have a mind or inclination for, to be in the mood for; to will, to wish, to desire, to be eager for.

Գօժարունի *s.* natural bent, disposition, inclination, propension, proneness, tendency, taste; -թք *ad.* willingly, voluntarily.

Գօլեմ, էջի *va.* to form, to fashion, to arrange, to set in order.

Գօն, ի. -բ, նից or նայ *s.* eyebrow; *fig.* lofty countenance, stately look, superciliousness, haughtiness; -տեւ, կամարաձեւ, թաւ, անօր, նրբին, ի վայր անկեայ, ամբարշաւած, սպառնայից, dark, finely arched, bushy, thin, small, hanging, haughty, threatening eyebrow; ամբառնալ զ-ս, զ-ս վէր ի վայր ասնել, to raise the brows through superciliousness, to put on an arch look, to look arch; վանել զ-ն, to put off pomp or pride; պուտեկ, ի վէր պրկել զ-ս, to frown, to knit the brow, to look sour or angry; զ-սն հանել, to paint the eyebrows; -զբ ակնարկել, to wink, to wink at.

Գօնակից *a.* having joined eyebrows; -լինեկ, to knit the brow; -ճօճ *a.* knitting the brows nervously.

Գօնեղ *a.* heavy-browed, beetle-browed. [pieces.]

Գօշ յօշ *ad.* bit by bit, piecemeal, in Գօշատեմ, Գօշեմ, էջի *va.* to cut to pieces, to cut up, to tear in pieces; անդամ անդամ -, to dismember, to tear limb from limb, to pull to pieces, to dilaniate; -լնդ մէջ, to divide in halves; to cut or break asunder; -ք յօրից (զհաւս, &c.), to carve meat.

Գօշուած, ոց *s.* a joint of meat; dismembered part, segment; -ունի *s.* dismembering, dismemberment.

Գօտեմ, էջի or սի *va.* Գօնուում or Գօտում, սայ *vn.* to weave, to intertwine; to fornicate, to commit fornication; to violate, to force, to deflower; -ի բոցս, to whore, to be a whoremonger.

Գօնական *a.* obscene, filthy.

Գօս, ոյ or ի *s.* vine slips or cuttings, vine-branch. [նեմ, &c.]

Գօտեմ, Գօտոց, Գօտումնի *S.* Գասա.

Գօրայ, էջ *s.* step-father; *S.* Հօրու.

Գօրան, ոյ *s.* sheaf of corn; rick, stack.

Գօրնում, սցայ *vn.* to fatten, to grow fat; to stuff or gorge oneself; to live in effeminacy, idleness or debauchery, to wallow in voluptuousness, to pamper oneself; to become haughty, to enact the stately personage, to play the swell; - սիգաբայլ, to stalk, to walk proudly, to look big; - ի խաղս, ի զբօսանս, to pass the whole day in pleasure or amusement.

Գօրանջ or -ջ *s.* yawn; -եմ, էջի *va.* to yawn, to gape; -ունի *s.* yawning, gaping. [ness.]

Գօրացումնի *s.* luxury, voluptuousness.

Գօրնական *a.* dressed, adorned.

Գօրնեմ, էջի *va.* to fashion, to adapt, to fit to, to adjust; to arrange, to dispose, to organize; to get ready, to prepare, to provide with, to furnish, to order; to form, to trim, to adorn, to embellish; to compose, to write; to make, to construct, to build; - պարս, to dance; - երգս, նուագս, to sing, to modulate, to tune; թատրոնական քերթուածս -, to write a dramatic composition.

Գօրնիչ, -նոյ *s.* fitter; composer.

Գօրնուած, ոց *s.* fitting up, adjustment; formation, fashion; composition, organization, structure; construction; furniture; embellishment, ornament, decoration; disposition; harmony. [discipline; care.]

Գօրնուածուցիւն *s.* good order;

Գօրնումնի *S.* Գօրնումած.

Ն

Ն (noo) նու s. the twenty second letter of the alphabet, & the seventeenth of the consonants; ն, ն, four hundred; four hundredth.

— It is sometimes changed into մ, for example : անբիծ, անբաւ, անբարեշա; ամբիծ, &c.

— It is sometimes redundant; as բարբանջեւ, բառանջեւ, մարմանջեւ, instead of բարբաջեւ, &c.

— It sometimes takes the place of յ & ի articles, but rarely & improperly.

— Placed at the end of words it serves as a definite article, as : այրն, կինն, մանկունքն, the man, the woman, the boys; մինն ի նոցէ մեռաւ, եւ մյուսն կենդանի է, one of them is dead, the other is alive; մեծն Ալեքսանդր, Alexander the great; միանգամ յաւմին, երկիցս յաւուրն, &c. once a year, twice a day, &c.

— And sometimes it serves for ornament, as in the following: երկիրն յորմէ խիթային - մինչ ոչն մեղանչէին - ոպ բարեօքն վկայեաց - ոպ միանգամն եւ միւսանգամն, &c.

— It is also sometimes joined to the first & second persons for the sake of euphony, as : ուր էսն եմ - զոր սաչ տեմն, զոր ասեամն : — որում գուն վկայեցր - զոր խորտակեցերն — վն խոտէրն, &c.

Նա, նորա նոքա, նոցա pron. he, she; that, it; ուտէ նա, he or she eats; ուտեն նոքա, they are eating; խնդրեմ զնա, I am looking for him, her or it; ասեն նոքա, they say; նա է, it is he or she; անուն նորա, his, her or its name; էտու նոցա, I have given them.

Նա conj. but, however, nevertheless, yet; indeed, really, in fact; նոս է, that is, that is to say, i. e.; նա աւանիկ, նա

աւանիկ, look there, look here; but, yet; նա եւ, also, even, likewise, again; moreover, besides; նա զի, նա մանաւանդ թէ, above all, the more; rather; նա եւ ոչ, neither, nor; not even; նա եւ արդ իսկ ոչ, not even now; նա ուրեմն, certainly: perhaps, it may be that: well; now, then.

Նարայեմ, էցի va. to contemn, to despise. [saltpetre; -ային a. nitric.

Նադրուն s. natron, nitre; - ալ, Նազարան a. fulsomely praising, highly laudatory; - եմ, էցի va. to exalt, to extol, to eulogize, to load with praises; - ութի s. eulogy, praise.

Նազանթ s. show, train; magnificence, glory; mincing airs or manners, smirking, simpering. [homage.

Նազարարուն s. reverence, respect, Նազարացի, ցւոյ a. Nazarean; s. Nazarene; - գող ի գինւոյ, to abstain from wine.

Նազիւ a. excellent, praiseworthy, egregious, honourable, respectable; honest, brave, galant, reserved, grave, serious; delicate, nice, pretty, genteel, charming, gracious; գնացք չք, majestic port or bearing; ճեմք չք, languishing or languid air. [respect.

Նազեցուցանեմ va. to honour, to Նազիմ, էցոյ տ. to pout, to be dainty, to give oneself airs, to stand upon ceremony, to make some difficulty, to be fussy, very particular, disdainful, overnice, to turn up one's nose, to simper, to smirk, to want asking, to hesitate; to play the bully, to set up for a beau, to boast or brag of, to pique or plume oneself; to put on the airs of a lord.

Նազու s. affected creature.

*Նազուգ s. winder.

Նազովեցի S. Նազարացի.

Նազովի s. Hebrew w. sceptre.

Նաժիշտ, ժշտաց sf. maid-servant, female domestic, waiting-maid, or -woman.

Նախ a. first; ad. firstly, in the first place, at first; - չք, before, ere; - չք զամ, first of all.

Նախաբանեմ S. Յառաջաբանեմ; - նութի S. Կանխաձայնութի; - բարբաւ a. first to say; - բժիշկ s. chief-physician; - բնակ a. dwelling antecedently; - բնաւորիմ տ. to be from the beginning; to be pre-established; predes-

tinied; -բոյս, -բուռն a. spring up or produced before.

Նախագահ a. s. Յառաջագահ; -արքեպիս, primate; -նստել, բարդել, լինել, to preside, to be the president, to hold the first place; -բն Տ. Նախաթոռք; -ական a. primatial; -եմ va. to preside over; -ութի s. presidency; precedence, primacy, primateship; -գաղափար s. prototype, archetype, primitive model, original, idea, pattern; gr. primitive; -շնուածոց, sketch, plan, model; -գաւիթ s. front-courtyard; -գէտ Տ. Կանխագէտ; -գիծ a. traced, delineated before; s. delineation, sketch, outline, rough- or first-draught, minute; acrostic; -գիտուի Տ. Կանխա-; -գիր a. written before; prescribed; s. title; exordium, preamble; -գիւտ s. author, inventor; -գրուի a. s. chief, principal; -գծեմ va. to sketch, to delineate, to outline; -գնաց a. gone before, preceded; s. precursor, forerunner; -գոյ, -գոյակ a. pre-existent; -գոյ, -գոյակ a. pre-existent; -Էն, the First Being; -գոյն a. more ancient; ad. Տ. Յառաջագոյն; -գործ a. first acting or operating; made before; -գուշակ Տ. Կանխա-; -գասկ Տ. Նախագիւտ; -գրաւեմ va. to pre-occupy, to prepossess; -գրաւութիւն or ումն s. pre-occupation; -գրեմ va. to write beforehand; to prescribe; to say or mention before; -գրութիւն s. writing beforehand; prescription, usucaption.

Նախագաս a. set over, put above, promoted, preferred, superior; -առնել, համարել, to prefer; -ելի a. preferable; -եմ va. to set over, to put above, to promote; to prefer, to give the preference to, to esteem more; -ութիւն s. first order or rank, preference, precedence, pre-eminence; proposition, premises; -գաս a. discerning; -գասեմ va. to prefer, to put before; -գասութի s. prejudice, prepossession, prevention; -գիպիմ vn. to meet first; to happen before; -գիր, գրաց s. founder or institutor; gr. preposition; -գուռն s. entrance-door, portal; vestibule; fig. commencement; -գրուիք s. propylæum; -գրութիւն s. preface, preliminary dissertation; design, project; gr. preposition.

Նախադրաց լինիմ vn. to have a pre-

sentiment of, to foresee, to forebode; -գագորմն s. presentiment, foreboding; -գգուշութի s. precaution; -զեկոյց Տ. Կանխա-

Նախաթթուուի s. chem. protoxide; -թիւ s. antedate; -թոռ Տ. Նախագահ; -թոռք s. first seat, highest place; -թուեմ va. to antedate.

Նախաժաման a. arriving before; -եմ vn. to come, arrive or get before, to get the start of; to outstrip, to outwalk; -ումն s. prevention.

Նախախնամ, -ական a. provident, careful; -եմ va. to provide, to be the providence of, to take care, to supply, to look, to preserve, to watch; -իչ a. providing, preserving, taking care; -ութի s. Providence; foresight, provision, care.

Նախածանօթ a. known before; prescient, knowing beforehand; -ութի s. prenotation; prescience; -ծին a. created, born or produced first; bearing young for the first time; s. first-born; -ծնող s. first father or mother; -բ, forefathers, ancestors.

Նախահագմեմ va. to prepare; -կատար a. perfect in itself; finished or accomplished beforehand; -ք s. premisses; -կարգ a. predestined, pre-established, predisposed; -բան, preliminary, preamble; -կարգեմ va. to preordain, to pre-establish, to predispose; to predestine; -կարգութիւն s. pre-establishment; -կարծ a. prejudiced; -կարծիք s. prejudice, prepossession; -կերթ a. built before or formerly; -արարութիւն, creation of the world; -կրթական a. elementary, primary; -կրթանք s. preparatory exercises; elements, rudiments; -կրթեմ va. to instruct beforehand; to exercise, to prepare or form by exercise; -կրթութի s. primary instruction.

Նախահայրաց a. provident, foreseeing; -հայրցուի s. foresight; -հայր s. the primitive or first father, progenitor of the human race, Adam; patriarch; fig. author, inventor; -հարք s. the ancients; the Holy Fathers; -հառ s. great-grandfather; -հոգ, -հոգակ a. provident; -ինամք, foresight; -զգուշութի, precaution; -հոգամ, &c. Տ. Նախախնամեմ, &c.; -հրաման a. commanded, ordered beforehand; -հրաւեր a. invited beforehand.

Նախաձայն, &c. S. Կանխաձայն, &c.; -ձեռն *a.* spontaneous, ready, willing; prompt; the first to volunteer; - լինել *ի կռիւ*, to commence the attack, to begin the fight; - ձեռնեմ, *էջի տա*. to undertake; to presume; to pre-lect; to promote, to raise, to exalt; to consecrate or ordain; - ձեռնութի *s.* enterprise. [tum.]

Նախաղի *s.* colon, the great gut; rec- Նախաճաշ *s.* early breakfast; ճաշակերտ - , meat breakfast; a late substantial breakfast; - առնել S. Նախա- ճաշեմ; - աղ *s.* foretaste; - աղիչ *s.* tast-er, assayer; - եմ *տո*. to breakfast; -իկ S. Նախաճաշ; - ճառ *a.* predicted, foretold, prophesied; - քարոզութի, prediction, foretelling, prophecy; - ճառեմ *va.* to predict, to foretell, to prophesy; - ճառութիւն *s.* prediction, prophecy.

Նախամամ *sf.* great-grandmother; - մայր *s.* our first mother, the mother of mankind, Eve; the wives of the patriarchs; - մասնութի *s.* prerogative, privilege; - մատոյց առնեմ *va.* to promote, to prefer to any post or dignity; - մարգարէ *s.* the first prophet, Moses; - մարդ *s.* the first man, Adam; - մար- տիկ *s.* fighting in the first rank; cory- phæus, champion; *s.* skirmisher, sharp- shooter; - մարտութիւն *s.* skirmish; - մեծար *a.* preferable, better, prefer- red, most esteemed; - առնել, ընտրել, համարել, to prefer, to like better; - մեծարուն *s.* preference; - բի հին *ad.* preferably; - մեղ *a.* first sinning (Eve); - միջրեայ *a.* antemeridian; - մուտ *a.* presumptuous, arrogant; - բ *s.* portal.

Նախայայտ, - նի *a.* foreknown; յայտեմ *va.* to manifest previously; յա- ջորդ *s.* predecessor; յարաշէշ *a.* gr- accented on the penultimate; յարա- պարոյկ *a.* gr. circumflected on the an- tepenult; յարձակ *s.* the first to at- tack, skirmisher, sharpshooter; - լի- նել, to attack the first, to begin or engage the battle, to open the skirm- ish; յաւիտեան or անհական *a.* exist- ing before all ages, eternal, self-exist- ent, increate; - Որդի, the Son of God before all eternity; յլիշտակեալ *a.* aforesaid, above-mentioned; յօժար *a.* predisposed, willing; յօժարութի *s.* predisposition.

Նախնկար *a.* delineated or design-

ed beforehand; *s.* prototype, original; - եմ *va.* to sketch or describe before- hand; *fig.* to trace, to shadow, to de- lineate, to symbolize, to represent; - ութիւն *s.* figure, shading.

Նախանձ; ու *s.* envy, jealousy; ran- cour, hatred; emulation, rivalry; zeal, fervour, warmth; *s.* սիրասէր - , attach- ment, affection; zeal; առ - ու *ad.* en- viously, invidiously; - կրել յուսեքէ, to be envied; - ու մաշիլ, to pine away with envy, to be eaten up with envy; *ի* - բարկութի բրդիլ, to burst with envy; - առնուլ, բերել, *ի* - բերիլ, մտանել, to envy, to be envious of, to grow jealous, to bear envy; to rival, to vie with; - արկանել յոք, *ի* - ածել զոք, to fill with jealousy or envy; to move, excite or provoke to emulation; *ի* - գրգռել զոք, to arouse the jealousy of, to create envy; *խնդրել զ* - , to revenge, to take vengeance; վառիլ - ու բ, to become jealous; *ի* - վառիլ լի ուսեք, to be jealous of; - գնել, to emulate, to rival; *ի* - նմանութի ու- րուք կրթիլ, to emulate a person, to desire to imitate him; - առաքինութի գնել լի ուսեք, to desire to emulate a person's virtues; - առնել, to fascinate, to charm, to bewitch, to cast a spell on; ո՛ւ անմիա Գաղատացիք, ո՛ւ - արար զձեզ, o foolish Galatians, who hath bewitched you?

Նախանձաբեկ *a.* dying with envy, full of envy, envious, jealous; - առ- նել, to move to envy, to provoke to jealousy; - լինել or -իմ *տո*. to bear envy, to be tormented with envy; - լից *a.* full of envy, very invidious; -իւն- դիր, յոյզ *a.* zealous, fervent, ardent; *s.* zealot, a zealous partisan; avenger; յուզութի *s.* zeal, fervour, warmth; envy, jealousy; - ըրու *a.* inspiring, raising or provoking envy; - ւոր *a.* zealous, full of zeal, desirous, ardent, fervent; emulous; *s.* zealot, emulator, rival, competitor; envious, jealous; - լինել, to be zealous; to bear envy, to be envious of; to vie with; - ւորուի *s.* zeal, emulation, rivalry; envious- ness, jealousy; վաս - , paltry jealousy.

Նախանձելի *a.* enviable, worthy of envy; to be wished for, desirable.

Նախանձեցուցանեմ *va.* to raise envy, to cause envy, to excite or awake jea- lousy; - *ի* բարի նախանձս, to incite to

emulation; - զԱՅ, to excite the jealousy or anger of the Almighty.

Նախանձընդդէմ *a.* emulating, vying; jealous, rival, emulous, full of emulation; *ad.* with emulation, vying with each other; - Զանք, emulation, rivalry; - Կիրք, jealousy; - Ընեւել, գալ, to emulate, to vie with.

Նախանձիմ, Էցայ *vn.* to bear envy, to envy, to be jealous of, to grow invidious; to rival, to vie with, to emulate; - զնախանձ Տէն, to burn with zeal for the Lord.

Նախանձկոս, -ձոս, -ձորդ, այ *a.* envious, jealous, invidious; emulous, rival.

Նախանձուկս արկանեմ *va.* to raise, inspire, cause or rouse envy or jealousy; - միմեանց, to grow mutually jealous; to emulate one another.

Նախանուն *s.* prenomen.

Նախաշարից *s.* fore-runner, precursor; preliminary, introduction.

Նախաշար *s.* author or cause of all evil, the Devil.

Նախապահեստ *a. s.* preservative, prophylactic, preserver; - սպաշարումն *s.* prejudice, prepossession, prevention; - պապ *s.* great-grandfather; - պա աիւ *a.* worthy of the greatest honours, of greater consequence, first in dignity, most esteemed, honoured, preferred; - Ընեւել ումք, to be preferred to another, to obtain the preference; - պատճառ *s.* first cause, author (God); - պատմել *a.* foretelling, predicting; - պատմեմ *va.* to tell, narrate or announce beforehand; - պատմութիւն *s.* ancient history; - պատուար *s.* counter-guard, rampart, parapet, bulwark; - պատուեմ *va.* to respect, to honour most, to pay the highest honour to; - պատոււմ *a.* predicted, announced beforehand; - պատուութիւն *s.* pre-eminence, preference, advantage; - պատրաստեմ *va.* to prepare beforehand, to predispose; - պատրաստուի *s.* preparation, predisposition; - պարգեւ *a.* given or granted beforehand; - պարխոյ *S.* Նախապատուար; - պետ, &c. *S.* Նահապետ, &c.; - պտուղ *s.* first fruit, premice.

Նախասահմանեմ *va.* to predestine; - սահմանուի *s.* predestination; - սարկաւաք *s.* archdeacon; - սայ or ջիկ *a.* predicted, foretold; - սայութիւն *s.* pre-

dition; - սենեակ *s.* anteroom, antechamber, waiting-room; - սերմանեմ *va.* to sow previously; - սկիզբն *s.* first author, first principle, beginning, origin, source; chief, escort, guide; - սպան *s.* first-shooting; - սասցոյ *s.* first master; - ստեղծ, Էց, - ծիկ *a.* created first; - ստիճան *a.* supreme, sublime; - սրբեալ *a.* presanctified.

Նախախնամ *a.* first dead (Abel); premature; - եալք *s.* the departed ancients; - վաղ *ad.* already long since; - վաստակ *a.* very laborious, most industrious; - վերջնութեք *a.* antepenult; - վկայ *s.* protomartyr, the first martyr, St. Stephen; - վկայութիւն *s.* first martyrdom; - վկայուհի *sf.* the first martyr; - վճռեմ *va.* to decree, to decide beforehand.

Նախառ *s.* insult, outrage, injury, opprobrium, shame, infamy; *a.* infamous, ignominious, opprobrious, base, villainous; despised, scorned, vile; - Ընեւել, to become an object of scorn or ignominy, to be infamous.

Նախատական *a.* offensive, outrageous, abusive, insulting, injurious, defamatory; - կոծ *a.* loaded with insult, shame or abuse, insulted, affronted; - առեւել, to load with abuse, to insult, to affront; - Ընեւել, to be covered with opprobrium, loaded with abuse.

Նախատանք *S.* Նախախնք.

Նախատելի *a.* *S.* Նախատական; blameable, reprehensible, censurable.

Նախատեղեակ *a.* warned, acquainted with beforehand; - տեղեկութիւն *s.* foreknowledge, prescience.

Նախատեմ, Էցի *va.* to insult, to injure, to offend, to outrage, to abuse, to load with injuries; to reproach, to blame, to censure.

Նախատես *a.* foreseeing, prescient; - Ընեւել, to be provident; - եմ, Էցի *vn.* to foresee; to prophesy; - ութիւն *s.* foresight, prevision; prophecy.

Նախախնք, տանայ *s.* wrong, affront, injury, offence, outrage; blame, reproach, censure; shame, dishonour, opprobrium, infamy, ignominy; - նս զնեւել, գործել դւմք, to affront, to wrong, to insult, to disgrace, to dishonour; Ընեւել - ալգայ, to become the scorn of nations; բառնալ զ-նս, to wipe off the ignominy; Ի - նս քո, for thy shame.

Նախատիչ *s.* insulter, offender, abuser, reviler, affronter, scoffer.

Նախատիպ *S.* Նախադադար; -տար *S.* Նախատիչ; -տուն *s.* first dwelling; -ուր *a.* given, granted or conceded before; -ուն or նակ *s.* eve of a feast.

Նախարար, այ *s.* satrap, proconsul, lord, governor of a province, prefect, mayor; -ք, magnates, grandees, noblemen; -ագունդ *a.* composed of satraps or nobles, princely; *s.* the nobility; -ադն *a.* of a noble or princely family; -ական *a.* lordly, seignorial, princely; -ակցա *a.* formed of nobles; -ապետ *s.* premier noble; -եան *s. pl.* satraps, seignors, grandees; -ութի *s.* satrapy, proconsulship, lordship, prefecture, mayoralty.

Նախուր *a.* former, anterior, original; -ութիւն *s.* priority.

Նախաբանորդ *s.* fore-quart, warning; -բարոզ *a.* first Gospel-preaching; *s.* preceding words, admonitions or discourses. [խազխաութիւն.

Նախդիտականն, -տութիւն *S.* Նախդրոյն *a.* first; *ad.* before, at first, formerly.

Նախդիր, դրոյ *s. gr.* preposition.

Նախերգակ *s.* archbrigand.

Նախեկեղեցի *s.* the first church.

Նախեղակ *a.* pre-existent, uncreated; -ութիւն *s.* pre-existence.

Նախերակայրիք *s. pl.* primices; *fig.* the first-born.

Նախերգար *ad.* previously; as a prelude; -գան, ի. անք *s.* prelude, exordium, preamble, prologue, prologomena; -գեմ *vn.* to prelude; to make a preamble; -գութի *S.* Նախերգան.

Նախերէց *s.* dean; -րիցուն *s.* deanery; deanship.

Նախէ, ի *s.* the First Being, the Eternal; *a.* first, former; -ք *s.* antecedents, precedents. [forehand, to savour.

Նախըմպեմ *va.* to taste or try before. Նախընթանամ *vn.* to precede, to forego.

Նախընթաց, ից, -իկ *s.* fore-runner, precursor, herald; *a.* antecedent, precedent, previous, anterior; -բար *ad.* precedently; -ութիւն *s.* the fore-running; *fig.* progress, advancement.

Նախընթակ, այ *s.* luncheon, lunch, collation; after-dinner meal, tea.

Նախընծայ *a.* given, offered previ-

ously; preliminary; *s.* premisses; *ad.* primitively, at first; - օրինակ, first example; -եցեալ *a.* offered the first.

Նախընկալ *a.* received beforehand, forwarded antecedently; - ընեւ, to be received first.

Նախընտել *a.* very familiar, intimate; -տիր *S.* Ընտրեալոյն.

Նախիկէկք *a.* pagan oracle; -կա բարբառել, to forebode, to presage.

Նախիմաց, ից *a.* knowing, acquainted with beforehand; prescient, provident; -ուն *s.* prescience, foreknowledge; presentiment.

Նախիր, խրոյց *s.* herd of black-cattle.

Նախծին *S.* Նախածին.

Նախիկ, -ն *S.* Արաքին. [terlings.

Նախճամէլ պար *s.* stripe, gut, chit. Նախճիքք *s.* slaughter, carnage, blood; great loss, prejudice, waste; -բա արեան գործել, to slaughter; -բա գործեցին դժուրակս ըզէմ թշնամեաց, they made a dreadful slaughter of the enemy.

Նախնական *a.* primitive, ancient; primordial, primitive (soil); - թիւ, primary number.

Նախնի, նւոյ, նեաւ *a.* first, primitive, ancient, old; *s.* ancient, chief; -ք *s.* the ancients, ancestors, antecessors, forefathers; ի -նումն *ad.* anciently, formerly, in times past, in former ages.

Նախնուն *s.* priority; antiquity, age. Նախըջոյն ընիմ *vn.* to salute first; to be the first saluted; -ք *s.* first salutation or greeting.

Նախորդ, այ *s.* predecessor; -ք, forefathers, ancestors.

Նախորմ *s.* outer wall, rampart.

Նախուստ, ի - *ad.* anciently, formerly, ab antiquo; *a.* first, ancient.

Նախընհեղեղեան *a.* antediluvian.

Նահանգ, այ *s.* province, region, country; climate; Միացեալ -ք Ամերիկոյ, the United States of America, U. S. A.

Նահանջ, ից *s.* retreat, rout, defeat; *a.* bissextile; - ամ, leap-year; -ական *a.* intercalary; -էմ, եցի *va.* to recant, to retract, to withdraw, to drive back, to revoke; to stop, to suspend, to hinder; -իմ *vn.* to retire, to recede, to withdraw, to fall back, to retreat; յետս -, to recoil, to recede, to go backwards; -ումն *s.* intercalation; solstice.

Նահապետ, այ s. patriarch, chief of a family; prince; -ական a. patriarchal; -ուի s. patriarchate; principality; family house.

Նահատակ, այ s. the first to begin a combat, champion, hero; martyr.

Նահատակաբար ad. valiantly, bravely; -դիր, գրաց s. agonotheta, athlotheta; -կից s. companion in arms or in martyrdom.

Նահատակել, եցի va. to cause to fight, * to set by the ears; to inflict martyrdom; -էջուցանեմ va. to exercise, to train, to discipline.

Նահատակիմ, էցայ տ. to take one's chance, to expose oneself, to attack, to be foremost in the battle, to charge the enemy; to fight, to struggle, to wrestle, to wage war; to make great efforts, to take much trouble, to persist; to exercise oneself, to practise; to devote oneself, to become a martyr; է ճնուծի վարս - , to lead an ascetic life.

Նահատակութի s. bravery, valour; great achievement, exploit, heroism; struggle, fight, wrestling, match; suffering, labour, tribulation, mortification; martyrdom.

Նահատակուհի sf. martyr.

Նաճա or յ s. mat, rush-mat.

Նաճակ, Նաչախ s. hatchet; two-edged axe, bipennis; tomahawk.

Նամակ, այ s. letter, writing,missive, despatch, epistle; ցանկալի, երկայն, սիրավեր -, a pleasant, long or chatty, charming letter; երկսող -, a few lines, a note; քառիջեան -, a letter of four pages; թուղթ -ի. letter-paper; կշիւ -այ. letter-balance; սոււն -այ. post-office; - կանխավճար, post-paid; - գրել, ընունել, to write, to receive a letter; տալ զ-, to send a letter; փրկանաւորել զ-, to frank, to prepay, to pay the postage of a letter; թելագրել, ստորագրել, կնքել զ-, to dictate, to sign or subscribe, to seal a letter.

Նամակաբեր a. carrying a letter; s. S. Թղթաբեր; օր -ի. post-day; -դին s. postage, prepayment; postage stamp; -դիր, գրի s. letter-writer; - լինել, to write a letter; -գրական a. epistolary; -կալ s. letter-case; -կրի s. letter-carrier, postman, messenger, courier, post; -մատոյց a. letter-presenting;

-նի, նոյ s. pl. letters, epistles; - առնել, to write letters; -սոււն s. post, post-office; գլխաւոր -սան, post-master; պաշտօնէայք -սան, post-office clerk; կնիք -սան, post-mark; մնալի է -սան, poste restante, to be left at the post-office; -տուի s. letter-box.

Նամու a. damp, moist, humid.

Նամիւ տ. to get humid, moist.

Նամիորս s. S. Նամորս; cloak, veil, women's long mantle.

Նայ, էց a. humid; s. gr. semi-vowel, liquid letters, Լ, Վ, Ժ, Կ, Բ.

Նայսոք, է s. Naiad. [or she.]

Նայսալէս ad. as he or she, like him

Նայացուցանեմ va. to moisten, to wet; to water.

Նայեաց s. aspect, view, prospect, sight; situation, position.

Նայեւք s. eyes.

Նայեցած, է. -ցողութիւն, -ցուած, ոյ s. look, sight, aspect; -ցուցանեմ տ. to cause to look at.

Նայիմ, էցայ տ. to look at, to cast the eyes on; to gaze at, to stare at; ից. to view, to gaze on, to behold; to mind, to take care.

Նանիր, նորոց or բաց a. vain, useless, futile, frivolous; է - ad. in vain, vainly, to no purpose, uselessly; է - աշխատ լինել, to labour in vain.

Նանրագիր a. written in vain; -լէզու a. talking uselessly; speaking unjustly, slanderous, biting, satirical; -խոհութիւն s. vain thoughts; -խոհ. -խորհուրդ a. thinking of useless or chimerical things, building castles in the air; -կան S. Նանիր; -հաւատ a. incredulous, unbelieving; superstitious.

Նանրանամ, ացայ, Նանրիմ, էցայ տ. to become useless, to cease to be, to faint, dwindle or vanish away, to come to nothing; - է խորհուրդս, to become wise in one's own eyes, conceited, infatuated.

Նանրասէր a. vain, vain-glorious; -սիրուի s. vanity, vain-glory. [useless.]

Նանրացուցանեմ va. to render vain,

Նանրութիւն s. vanity, futility, frivolity; nothingness, inanity; injustice, iniquity, wrong.

Նաշ, է s. bier, coffin; S. Ռագաղ.

Նաշիհ, շոյ s. finest quality of wheat flour.

Նապաստակ, այ s. hare, puss; ast. Lepus, the hare; արու -, buck-hare;

մասակ - , doe-hare; ձագ -ի, levret;
Հէտք -ի, form, prick; գետնափոր - ,
rabbit, cony; S. Ճագար; -ի ականջ s.
bot. hare's ear; -ի ոտն s. bot. hare-foot,
-wort. [crumpét, bun.

Նատիկ or Նատիփ s. small cake,
Նատիր s. nadir; S. Սուզակէտ. [kali.
Նատր s. chem. sodium; -ոն s. soda,
Նարգէս, գիսի s. bot. narcissus, daf-
*Նարդիլակ, է s. nutmeg. [fodil.
Նարդեան a. of nard or spikenard;
-իւլ, nard-oil, ointment of spikenard;
-դէտ, գիսի s. bot. giant-fennel, ferula;
-դոս, է s. bot. nard, spikenard, nardus
Indica, (oil & perfume).

Նարինջ, ընջի s. orange; բանդակ է
նարնջը, conserve of oranges, marmal-
ade; շաքարապատ կեղեւ նարնջը, can-
died orange-peel. [fish.

Նարկա, յ s. zool. torpedo, cramp-
Նարկէս or կիս Նարգէս.
Նարս՛ s. quiet, stillness; -աշարժ a.
gently undulating.

Նարնջագոյն a. orange-coloured;
-ծարիկ s. orange-blossom; ջուր -ծաղ-
կի, orange-flower water; -նոց s. orange-
walk; -ջուր s. orangeade; -վաճառ,
այ s. orange-man; -կին, orange-woman;
-բան s. orange-grove.

Նարնջենի s. orange-tree; ջերմանոց
-ջենեաց, orange-conservatory.

Նարոս, կց s. backgammon; S. Տա-
պալէ; խաղալ է -, to play at dice;
-ախո S. Տապէղ.

Նարոս, ուց s. dye, tincture, hue;
thread, ribbon or tissue of various
colours; broidery or needle-work of
divers colours; *cockade, rosette; -
կենաց, thread of life. [s. dyeing.

Նարոսաներկ, այ s. dyer; -ուծիւն
Նաւ, ուց or այ s. ship, vessel, boat;
S. Նաւակ & Լասո; water-vessel,
pitcher, urn, jar, earthen-vessel; -
քարեղէն, basin or vase of stone;
S. Քարենաւ; - պատերազմիկ, three
benched galley, trireme; -- մեծ, line
of battle-ship, man of war; - հրձիգ,
fire-ship; - Հինկց, privateer, corsair;
- զորագլխական, admiral's ship, flag-
ship; - զրահեալ, armoured ship, ar-
mour-plated ship; - վաճառական,
merchant-man, --ship, trading-vessel;
- շոգեմուլ, steam-ship, steamer; -
առագաստաւոր, sailing-boat; - թեւ-
ճակաւոր, row-boat; գումարտակ - ուց,
fleet; վարձ - ոււ, freight; վարձէլ զ-

to freight or charter a vessel; կարող
օծանել or կարածիւթէլ զ-, to tar, to
careen, to caulk a ship; կարածիւթող
- ուց, caulker; մասնել or ելանել, էր
թալ է -, to embark, to go on ship-
board, to go on board a ship, to take
a shipping; ելանել է -է, to land, to
go a-shore, to disembark; դնել է -,
to embark, to ship, to export; Հանել է
-է, to disembark, to put a-shore, to
unload goods; S. Զարկանիմ, Թիւրեմ,
Թոււթ, Խրիմ, Հանգրուան, &c.

Նաւաբազմուծիւն s. fleet; -բաշխ s.
lake; -բէկ a. shipwrecked; - նաւա-
ստի, ծովագնացք, the shipwrecked mar-
iners or people, the survivors from
a wreck; - լինել, to be shipwrecked,
cast away; -բէկիմ՛ տո, to run
aground, to strand, to founder, to be
lost; -բէկուծի s. shipwreck, wreck;
stranding; -գնաց or -ցիկ a. sea-faring,
navigating, travelling by sea; s. naviga-
tor; voyager; - լինել, to navigate;
to go by sea, to voyage; -ք s. naviga-
ble waters; -գնացուծի s. navigation;
voyaging; sea-faring; -գործ, այ s.
ship-builder, naval constructor; -գոր-
ծուէ s. ship-building, naval construc-
tion; կայարան, աւազան - թէ, navy-
yard; dock, wet-dock, dock-yard.

Նաւաղ, այ S. Նաւաստ.
Նաւալիւղ լինիմ՛ տո, to navigate;
-խիճ s. ballast; -խոււթ s. squadron,
navy; հրամանատար -խմբի, com-
modore.

Նաւակ, այ s. boat, bark, barge; -
գետոց, wherry, sculler; - վենեակեան,
gondola; ասձիկ -, caic; անդիլական
-, outrigger; - նաւու, yawl, skiff,
shaloop; - տափարակ, ferry-boat,
lighter; վարձ, սակ -ի, tariff, rate.

Նաւակալ, այ s. remora, echineis,
suck-fish, achandes.

Նաւակածեւ a. boat-shaped; -կա-
մուրջ s. bridge of boats, pontoon-
bridge; -կալք s. bay, road, road-stead,
anchoring-ground, anchorage, har-
bour, haven, port; -կան a. naval; nau-
tical; - զորուծի, sea-forces, marine,
navy; - գիտուծի, navigation, art of
sailing; -կառեմ՛ տո, to build a ship;
-կառուց S. Նաւագործ; - լինել S. Նա-
ւակուեմ; to navigate; to steer; -կա-
ռու, &c. S. Նաւագործ, &c.; -կառու-
ցական a. fit for shipbuilding purposes;
-կատիք, տեաց s. inauguration, dedi-

ecation, consecration, *sagra*; feast, festival, rejoicing; S. *Խթուան*; *առնել զ-իս շինուածոյ*, to inaugurate a building; -*իս առնել սեղանոյն*, to dedicate or consecrate an altar; -*կերտուած իւն* S. *Նաւագործութի*; -*կիկ* s. small boat, skiff, cock-boat; -*կից* a. voyaging together; s. fellow-voyager; -*կոծ* a. shipwrecked; - *լինել*, or -*կոծ իմ տն*. to suffer shipwreck, to be lost, to perish by shipwreck; -*կոծութի* s. shipwreck; -*կուիւք*, -*կուուութի* S. *Նաւա մարտութի*; -*կցիմ տն*. to sail together; -*հանդիստ* s. port, haven, harbour, sea-port; *ից*. the port of salvation; S. *Նաւակայք*; *Ըարձակ*, *անքոյթ*, *գեղեցիկ* -, a spacious, safe, fine harbour or port; - *գետոյ*, wharf, quay; *հրամանատար* -*գասից*, harbour-master; *գիւրամերձեհալի* -, port accessible at any time of the tide; *գիւրարամուտ* -, harbour with a bar; *մասնել*, *հասնել*, *իջննել ի* -, to harbour; (*նաւ*) to sail into or enter harbour; (*չոգե-նաւ*) to steam into harbour; *հասննել ողջամբ ի* -, to get safe into port; to arrive safe; *նաւաբեկ լինել ի* -*գըստեան*, to be wrecked in port; -*հանդէս* s. navy; -*ձգուել* s. towing, towage; -*ձիգ* s. tug-boat, tug, tow-boat; - *չոգեհաւու*, steam-tug; - *պարան*, tow-rope; - *լինել*, to tow, to haul, to drag along; -*յորակ*, *այ* a. sea-faring; s. navigator, voyager; -*մակոյկ* s. yawl, pinnace; -*մատոյց* s. ladder; landing-place; -*մարտ*, -*մարտիկ* a. fighting at sea; s. naval fight; - *լինել*, to fight a battle at sea; - *տորմիլ նաւաց*, fleet, army; -*մարտութի* s. naval engagement; mock sea-fight, naumachy; -*մուտ* a. embarked; s. S. *Նաւակար*; - *լինել*, to embark; -*լինութի* S. *Նաւագործութի*; - *չու* s. way, passage, ferry; a. S. *Նաւագնաց*; -*պետ* s. captain, commander; -*պետեմ*, *էցի* va. to command, to steer or guide a vessel; to pilot; -*պետութի* s. command, steering, working, piloting a vessel; -*նաջք* s. stem, prow, head.

Նաւասորդ, *ի* s. the first month of the ancient Armenian calendar, (August).

Նաւասա, *ի* -*ի*, *ուրոյ*, *տեայ* s. sailor, seaman, mariner, sea-faring man, tar, jack-tar; -*ք*, *սեան*, sea-faring people, crew; -*եմ* va. to steer a ship;

-*ութի* s. profession of a sailor; seaman-ship; steering of a ship; piloting; navigation.

Նաւավար, *այ* s. navigator; S. *Նաւուղի*; seaman, boatman, gondolier, rower; -*եմ*, &c. S. *Նաւապետեմ*, &c.

Նաւատիանոս, *այ* a. s. Novatian.

Նաւատորմ, *ի*, -*իլ* or *իլ* s. squadron, fleet; -*իկ* s. flotilla.

Նաւարան s. arsenal; dock-yard.

Նաւարար, &c. S. *Նաւագործ*, &c.

Նաւարկելի a. navigable; -*կեմ*, *էցի տն*. to sail, to navigate, to go to sea; S. *Հողմ*; -*կոյ* S. *Նաւորդ*; -*կութի* s. navigation, voyage at sea, passage.

Նաւացուակ s. rostrum, beak-head, cut-water, knee of the head; -*փայտ* s. ship: forest-tree; S. *Լաստեհի*; -*բարչ*, &c. S. *Նաւաձիգ*, &c.

Նաւելաստաց S. *Նաւաստ*; *արգիւհան* -*ք*, the Argonauts. [to go to sea.

Նաւել, *էցի տն*. to sail, to navigate,

Նաւթ, *ից* s. naphtha; -*իւ* s. -line.

Նաւթճեմ S. *Նոթճեմ*.

Նաւկետար, *ներոյ* s. pl. boats.

Նաւորդ, *այ* s. navigator; passenger; S. *Նաւաստ*; -*ք Արգեայ*, the Argonauts.

Նաւուղիւ, *ղլի*, -*ղլակ* s. helmsman, steersman; pilot; -*ղլութի* s. S. *Նաւապետութի*; navigation; art of sailing, histiodromia; *գիւք* -*թի*, treatise on Navigation.

Նաւվարձեմ va. to freight, to charter;

-*ձութի* s. freighting, chartering.

Նափորս, *ի*, *ամբ*. *ուիք* s. cloak, mantle; monk's long mantle; cope, chasuble; -*անի* s. pl. copes; -*ապաս* a. wearing a cope; -*իկ* s. small mantle, mantelet; dalmatic.

Նաքարակիւ, *կսի* s. a farthing, two mites, fourth part of a penny.

Նգաբեկեմ, *Նգախարխար առնեմ*, *Նգեմ*, *էցի* va. to demolish with levers or crow-bars, to dismant, to throw down, to raze; -*հար* a. driving in a

Նգոյր s. three-legged table. [stake.

Նգոսիմ, *տեալ տն*. to grow mouldy, to get spoiled.

Նեարդ, *ներդից* s. fibre, string; ligament; tendon, sinew; -*իւ* s. fibrine; -*ապաս* a. fibrous, stringy, muscular, brawny; ligamentous; tendinous, sinewy; -*ատեսակ* a. cartilaginous.

Նեիւ, *ոյ* s. putrefaction, rottenness, putrescence, corruption; infection, bad smell, stench, stink, fetidness;

chem. brome; a. corrupt, spoiled, putrid, stinking; չարութիւն - , foul smell; - անկաւ ի մարմինն, it has begun to putrefy.

Նեխական a. corruptible; S. Նեխ a.; -չարած a. antimephitic; -չոտ a. stinking, infected, putrescent, rotten, corrupt; -չոտուի s. infection, bad smell; -չաղիղ a. putrified, stinking, fetid; -վայրք s. fetid or stinking places.

Նեխեմ, եցի va. to putrefy, to corrupt, to rot; -իմ vn. to become putrid, to be corrupted, spoiled, rotten, Նեխուած s. corrupt sores. [stinking.

Նեխուածիւն, -ումն S. Նեխ s.

Նեխուր, ի s. apium, ache, wild celery, smallage. [or -owner.

Նեխաթ s. Hebrew w. sheep-master Նեխաար, ի s. nectar.

Նեղ a. narrow, strait, close; s. narrowness, straitness; fig. anxiety, grief, distress; -ք, strait; defile; ի - արկանեւ, հասուցանեւ, to reduce to distress or to straits, to constrain, to oblige, to compel, to force; to press, to urge, to embarrass; ի - մտանեւ, անկանեւ, to be pinched for means, to be in straitened circumstances, to be reduced to straits, to the last extremity, to be embarrassed, distressed.

Նեղաբերան a. narrow-mouthed; -գարշապար a. narrow-heeled; -լանջ a. narrow-breasted; -ծերպ a. creviced; -չարուծիի s. pain or uneasiness caused by constraint; -հաւատ a. doubting, hesitating, of little faith; -նամ, ացայ vn. S. Նեղասրտիմ; to be narrowed; fig. to become impoverished, to be reduced to misery; -պատիմ, &c. S. Նեղասրտիմ. &c.; -պէս ad. narrowly, straitly, hardly; sparingly; -սաս, -տիրտ a. impatient, touchy, crabbed, peevish, surly, surly-humoured, choleric, morose, irascible, passionate, hasty; -սրտիմ, տեցայ vn. to be impatient, fretful, to fidget, to lose patience, to be vexed; to be ill-tempered, cross, angry, irritated, exasperated; -սրտուծիի s. impatience, ill-temper, intolerance, vexation, irritation, exasperation, bursts or fits of passion or rage.

Նեղուցանիւմ va. to worry, to afflict, to torment, to vex.

Նեղափողոց S. Նրբափողոց .

Նեղեմ, եցի va. to narrow, to make

narrow, to contract, to straiten, to restrain, to tie down, to press, to constrain; to give trouble, to disquiet, to incommode, to inconvenience, to importune, to annoy, to trouble, to torment, to harass, to infest, to plague, to molest, to maltreat, to oppress; -զոք ամբոխին, to crowd, to oppress, to press, to squeeze; Ժողովուրդին նեղեին զնա, he was oppressed by the throng; էն նեղեաց զինքն ը որմն, the ass thrust herself unto the wall.

Նեղիմ, եցայ vn. to be put to straits, to be constrained or necessitated; to be uneasy, disquieted, afflicted, troubled, tormented, vexed, molested; -եւ մղիլ ի սեղան, to be intruded upon or thrust in; to meddle with, to interpose.

Նեղիչ a. afflicting, troubling; molesting, oppressing, persecuting; distressing; vexatious, disquieting.

Նեղուծիւն s. want of width or amplitude, narrowness, straitness; care, trouble, tribulation, grief, sorrow, affliction, inquietude, displeasure; fatigue, weariness; importunity, incommodiousness, annoyance, tedium; torment, worry, vexation, oppression.

Նեղուծ S. Նեղեմ, իմ. [mus; pass.

Նեղուց, ի s. straits, channel; isth- Նեղուիրտ, &c. S. Նեղասիրտ, &c.

Նեմէ, ի, ւոջ. մեայք s. Nemæan-games; -ախան a. Nemæan.

Նեմք, ի, աւ or իւ s. fraud, artifice, stratagem, wile, craft, guile, cunning; a. S. Նեմգաւոր; -աւ, -իւ, -ով ad. with fraud, fraudulently, artfully, insidiously, maliciously, treacherously, knavishly; - գործել, to machinate, devise, hatch or frame a plot; -կրել յուձքէ, to be betrayed, defrauded, cheated.

Նեմգաւանութիւն s. fallacy, falsehood, deceit; -բար S. Նեմգաւ ad.; -բարոյ, -գործ, -ժէտ or ժոտ S. Նեմգաւոր; -խոհ a. fraudulent, malicious, sly, guileful, cunning, crafty; -խուռ a. killing by surprise or treachery, guileful, assassinating; -խտուծիւն s. double-dealing; crafty speech, honied or delusive words; deceitful discourse; -միտ S. Նեմգախոհ .

Նեմգան, աց S. Նեմք s.; -աւ, -զք S. Նեմգաւ. [deceitful.

Նեմգապատիր a. insidious, artful,

Նենգաւոր *a.* fraudulent, cunning, wily, sly, insidious; gloomy, sullen, saturnine; treacherous, disloyal, perfidious, felonious; roguish, swindling; -*եմ*, &c. **Նենդեմ**, &c.

Նենդեմ, *եցի* *va.* to defraud, to deceive, to cheat, to dupe, to cozen, to trick, to gull, to swindle; to circumvent; to betray; -*իմ* *vn.* to be deceived, betrayed, &c.; - *ի տեսութի*, to lose the sight, to become blind.

Նենդիչ *a.* knavish, roguish, cheating, crafty; falsifying, forging; stealing.

Նենդութիւն *s.* fraud, trick, artifice, craftiness, slyness, cheating; duplicity, deception, trickery, knavery; disloyalty, perfidy, felony, treason; swindling, roguery. [wood-louse.

Նեպակ, **Նեպուկ**, *այ* *s.* milliped, **Նեռն**, **ռին**, **ռինք** *s.* antichrist.

Նեսար, *ի*, *աւ* *s.* Hebrew *w.* neessarian; **Նեդեալ** -*աւ*, enermagionous, demoniaal. [*s.* nestorianism.

Նեստորական *a.* Nestorian; -*ուծ*

Նեա, *ից* *s.* arrow, bolt, shaft, dart; - *օձ*, dart-snake, acontias, jaculum; - *առ ի յԱյ*, thunder; - *ս արձակել*, to shoot an arrow, to discharge or let fly arrows.

Նեստութափ **Նեստաձիգ**; -*լից* *աւ* -*նեմ* *va.* to pierce with many arrows; -*կալ*, *այ* *s.* balista; arbalet, cross-bow; catapult; -*չար* *a.* shot, pierced or wounded with an arrow; -*ձգող* *s.* archer, bowman; -*ձգուի* *s.* shooting, letting fly an arrow; -*ձիգ* *a.* drawing a bow; serving to launch an arrow; *s.* **Նետընկէց**; - *առնել*, *լինել*, to shoot, to let fly an arrow, to draw a **Նետեմ** **Տ. Չգեմ**. [bow.

Նետընկէց *s.* bow-shot.

Նեսոպ **Տ. Նեսաձգող**; *ապ* -*այ*, Scythians, Sarmatians.

Ներ, *ի*, *ոյ* *s.* sister-in-law; - , *ք* *s.* period or cycle of six hundred years, or 600 months; - , *քր*, in, into; within; *ի* - *անձինք*, in thyself; - *արհեստին*, skilled in art.

Ներածական *a.* introductory; -*ծեմ* *va.* to introduce; -*ծու*, *ի* *s.* introducer; -*ծութի* *s.* introduction; -*կրթեմ* *va.* to instruct well; -*միտ* *a.* endowed with intellect, reasonable, rational; -*մսեայ* *a.* monthly; -*մտեմ* *vn.* to enter, to introduce oneself; -*նիւթեմ* *va.* to infer, to deduce.

Ներանձն, -*ական* **Տ. Ներանձնաւոր**; -*անամ* *vn.* to withdraw or seclude oneself from the world, to give oneself up to a spiritual life; -*ացեալ*, -*աւոր* *a.* living retired, solitary, secluded; devoted, spiritual; contemplative; -*ութի* *s.* solitude, secluded, contemplative or ascetic life; contemplation.

Ներան *s.* sole of the foot; - *կօշկաց*, sole; - *գուրպայից*, foot; -*ափով* *s.* trowser-strap. [or *ուսն* *s.* importation.

Ներբերեմ *va.* to import; -*բերութի* **Ներբող**, *ից* *s.* eulogy, praise, encomium, panegyric.

Ներբողաբան **Տ. Ներբողիչ**; -*եմ* **Տ. Ներբողեմ**; -*ութի* **Տ. Ներբող**.

Ներբողական *a.* laudative; panegyric, eulogistic. [panegyrics.

Ներբողանի *s.* pl. praises, eulogies, **Ներբողան**, **էնի** **Տ. Ներբող**.

Ներբողեմ, *եցի* *va.* to make the panegyric, the eulogy of; to give praises, to laud, to eulogize, to praise, to exalt.

Ներբողիչ *s.* panegyrist, eulogist.

Ներբուն *s.* trunk.

Ներբուլ, *ից* *a.* slim, slender, lean, thin, weak; languid, faint; *gr.* tribrachys; -*իմ*, *եցայ* *vn.* to become weak, lean, faint, to grow languid.

Ներգին *s.* bot. lotus; lotus plant.

Ներգոյ, *ից* *a.* internal, interior, inward; innate, natural; -*ական* *a.* commemorative; - *հողով*, - case.

Ներգործաբար *ad.* actively; -*ծական* *a.* active; - *բայ*, active verb; - *բուէ*, active voice; - *չորհք*, effective grace; -*ծակից* *a.* co-operative; -*ծեմ* *va.* to do, to act, to operate, to influence; -*ծութի* *s.* activity, energy, force, virtue; influence, operation; act, deed, work; - *հաւատոյ*, act of faith; -*ծօրէն* *ad.* effectively, in effect.

Ներգաշնակ *a.* harmonious; *s.* harmonica; - *ձայն*, harmonic sound; -*աւպէս* *ad.* harmonically, harmoniously; -*աւոր* *a.* harmonious, harmonic, tuneful, cadenced, concerted; -*ութի* *s.* harmony, accord; symphony; concert.

Ներդեայ *a.* made of fibres or nerves. **Ներեայք** *s.* Nereids, sea-nymphs.

Ներելի *a.* pardonable, excusable, remissible; - *մեղք*, venial sin.

Ներեմ, *եցի* *va.* to grant pardon for a fault, to pardon, to excuse, to forgive, to be indulgent; to permit, to allow; to tolerate, to endure, to suffer,

to support; ներեցէք, I beg pardon; pardon me; զայս ասեմ ներեալով, I speak this by permission.

Ներհոռուակ a. contingent, casual; -ութիւ s. contingency, casualty.

Ներխորհուրդ s. arcane, secret or hidden sense or meaning.

Ներծովային a. marine.

Ներկ, ոյ s. tint, dye, colour; - կոշկայ, shoe-blackening.

Ներկագործ s. dyer. [a. dyed, colored.

Ներկած, ոյ s. spot, stain; - or -ոյ

Ներկական a. serving to dye.

Ներկայ, ից a. present, actual; gr. a. s. present; -անամ, աջայ տ. to present oneself; -ացուցանեմ va. to present; -ութիւն s. presence.

Ներկանեմ, կի va. to dye, to colour, to tinge; - ի կարմիր, to give a red dye to, to dye red.

Ներկանիւթ s. colour, colouring matter; -տուն s. dye-house; -տուփ s. colour- or paint-box; -րար s. dyer; -րարութիւն s. dyeing; dye-works.

Ներկեմ, եցի va. S. ներկանեմ; տալ ի ներկել, to give out to be dyed.

Ներկես S. նարկես.

Ներկիչ s. dyer.

Ներկոց s. dye-house. [spot.

Ներկուած, ոյ s. dye, colour; stain, ներկուա a. S. խիա a.; well instructed, very erudite, learned, clever, imbued with science.

Ներհակ S. Հակառակ; -ակիր a. contrary, incompatible; antipathetical; - բնութիւն, incompatibility; -հական, -ութիւն S. Հակառակ, -ութիւն; -ութիւն գունոց, contrast of colours.

Ներհասուութիւն S. Հմտութիւն.

Ներհասանաչափ s. eudosmometer; -հասուն s. eudosome.

Ներհուն S. ներկուա.

Ներմարդանամ S. Մարդանամ.

Ներմարդկութիւն, -գութիւն, -մարմնութիւն s. incarnation.

Ներմեղական a. stained with sin.

Ներշնչական a. spiritual; -չիմ, եցայ տ. to be inspired, transported; -չունի s. inspiration, transport.

Ներշջական or ջանական a. encyclopedical; -ջանակք s. encyclopedia.

Ներող a. indulgent, condescending, forbearing, merciful, element; - ընեւ, to be indulgent.

Ներողակրօն a. tolerant; - միտք, խորհուրդ or -ութիւն s. toleration.

Ներողամիտ S. ներող; - բարցրուք, with the greatest kindness; -մտուի s. indulgence, condescension, clemency.

Ներողութիւն s. indulgence; pardon, remission, mercy, pity; -ութեամբ ad. indulgently.

Ներութիւն, -ուան s. pardon; - իրնդրել, to beg pardon or forgiveness, to apologize. [ներքս.

Ներս, ի - ad. in, within, inside; S. ներվարժական a. instructive; -ժու

թիւն or ուան s. instruction, erudition, ներս, ից S. ներարդ. [discipline.

Ներտառական a. corporeal, material. ներտրամադրական, or դրեալ a. inward, innate, inborn; - բան, idea, thought, conceit; -դրութիւն s. natural disposition; conception, thought.

Ներտրամախոհական a. fictitious; -խոհութիւն s. meditation, thought.

Ներպակեալ a. enclosed within; - նամակս, the enclosed letter.

Ներքանոց s. any piece of furniture used as a couch, bedding.

Ներքեւ pr. under, below.

Ներքին, քնոց a. interior, internal, inner; intestine; intrinsic; intimate, cordial; underground, subterranean; - անկիւն, internal angle. [eunuch.

Ներքինանամ, աջայ տ. to become ներքինապետ s. chief of the eunuchs, S. Մարդպետ. [to geld, to castrate.

Ներքինացուցանեմ va. to eunuchate, ներքինի. նւոյ, նեաց s. eunuch;

ձայն-նւոյ, shrill voice; - ասնել, -սխլել S. ներքինացուցանել; անմորուէն -, eunuchs have no beard.

Ներքնաբաժին s. subdivision; - ասնել, to subdivide; -բերդ s. citadel;

-դիր s. inscription; -գունդ s. troops of men, terrestrial or mortal hosts;

-դրում a. marked inside, inscribed; -խալ s. mus. an Armenian note (ալ);

լողակ or լուղակ s. diver; -խարխիս s. pedestal, stand.

Ներքնակ, աջ s. under-coat, -waist-coat; shirt-front; - կանանց, chemi-

sette, habit-shirt, under-petticoat.

Ներքնական a. inferior, interior; -կողմն s. the interior part; յարկ s. mezzanine, entresol; -տուն s. ground-floor; cellar.

Ներքնուղի S. Ստորուղի.

Ներքոյ a. under, nether, lower; - ի - pr. ad. under, below, beneath;

in, within, through, inwardly, inside;

ի - արկանել, to subndue; ի - կացեալ, անկեալ. subject, submissive, dependent; սրտակել ի -, to line, to cover on the inside; -ք s. the inside, interior.

Ներքոյաբնակք s. antipodes.

Ներքուստ, ի - ad. internally, inwardly; below, beneath; inside, within, inwardly; from beneath, from below.

Ներքս, ի - ad. in, into, inside; մըլտանել ի -, to go in, to enter; ընկալաւ զնա ի -, he took him in, he received him; եղաք ի - ի սենեակն, we placed it in the room.

Ներքսագոյն a. interior, internal, innermost; -գրեմ va. to imprint, to impress; -գրական a. intercalary; -գըրութի s. intercalation; -ծուծի s. introduction; -կողմն s. interior, the inside part; -մուտ առնեմ va. to cause to enter, to introduce, to bring in.

Նեցուկ, ջկի s. stay, staff, prop; sustainer, support, upholder, buttress; -ս արկանել, to prop, to stay, to support; - ամբուծի լինել ումք, to be a support of, to uphold, to sustain, to protect; - կալ չաւաստոց, to support religion, to be a supporter of religion; S. Յեհարան.

Նզար a. weak, slender, slim, thin.

Նզով. ից s. anathema, excommunication, malediction, curse; imprecation, execration; լինել ի -ս, to become anathema, to be a subject of execration; առնել զոք ի -ս, սալ զոք ի -ս, to subject a person to execration; չ-իւք կապիլ or անկանել, to be excommunicated or execrated; -ս արձակել, -ս ի վերայ կարգալ, to anathematize, to curse; -ս ի չեա արկանել or զկնի արձակել, to load with cursing, to curse, to execrate, to imprecate; to excommunicate.

Նզոված, ոյ s. anathema; a. excommunicated. [-ad. -cally.

Նզովական a. anathematical; իբրեւ

Նզովանք S. Նզով.

Նզովեմ, եջի va. to anathematize, to excommunicate; to curse, to condemn; to execrate, to imprecate; -իմ vn. to be excommunicated, anathematized; եղիջի նզովեալ, let him be anathema.

Նէ, ներս, զնէ pron. f. she, her.

Նէեզաս, այց s. H. w. neelassa; pea-

Նէեաս s. H. w. nessa; ostrich. [cock.

Նժար, ից s. balance-scale.

Նժգէչ, -ակից, &c. S. Պանդուխտ, Պանդխտակից, &c.

Նժոյք, ուղից s. fresh horse, relay, led-horse; prancer; coursier; -աձիգ s. groom; -աւոր a. mounted on a coursier, horseman, cavalier.

Նիսալ a. poor, necessitous, indigent; մեզ ոչինչ - էր ի ձէնը, we had no need of you; -էցուցանեմ va. to macerate, to mortify; -ուծի s. want, necessity, indigence.

Նիւ, նագս s. bolt, lock, padlock; lever, bar; traverse, cross piece of timber; trabs, trabeculae (a meteor); - փայտեղն, mortar; փակել նոք, to bar, to bolt, to fasten with a padlock.

Նիզակ, այց s. lance, spear; pelta, clypheus; չարուած-ի, spear or lance-thrust; ի տէք-ի վառեալ, armed with a lance, pikeman; անասաւսխա -ք, a forest of spears; սասակել -աւ դէրանդոյ, to slay with scythes.

Նիզակաբեկորք or բեկք s. broken spears; -բուն s. spear-staff or -shaft; -խուան a. bristling with spears; -գորք, company of pikemen; -կից s. fellow-soldier, comrade; ally, confederate; a. allied, leagued, confederate; -կուր առնեմ va. to subjugate with lance & spear; -կցիմ vn. to fight together; to be allied, leagued, to form a coalition with, to enter into an alliance, to league together; to help, to succour, to aid; -կցուի s. alliance, league, confederacy, coalition, confederation; -ձէւ a. lance or spear-shaped; -ճոճ a. ad. poisoning a javelin or brandishing a spear; -մուխ s. javelin-man; -տէք s. the dart or the head of a lance; -ւոր s. lancer, pikeman, halberdier; -սասլ, lance-shaped meteor; -փակ a. surrounded or hemmed in by pikemen.

Նիզակընկէց լինիմ vn. to throw down one's arms & desert, to abandon one's post, to flee.

Նիզակիկ s. javelin, dart, short lance.

Նիկիադաւան a. holding or professing the doctrine of the council of Nice.

Նիկիականա. Nicean.

Նիկոլայեցիք, յիւրք s. Nicolaitans.

Նիչ, Նէչ s. list of prices, tax, rate, tariff.

Նիչար, այց a. thin, lean, meagre, gaunt, spare, skinny, scraggy; -անամ, այցայ vn. to grow lean or spare, to

become thin, to fall away; -ացուցա- նեմ'ա. to make thin or lean, to emaciate, to extenuate, to weaken, to attenuate; -ուծի s. leanness, thinness, emaciation, extenuation.

Նինուէարար ad. like the Ninevites.

Նինը s. slumber, sleep, repose; Քի տար - արտեւանաց քոյ, give not slumber to thine eyelids.

Նիշ s. sign, mark; spot, speckle; geom. point; այս -, այն -, such a one, such; so & so; յայս - աւուր, in such a day. [brews, Nisan, (March).

Նիսան s. the first month of the Hebrews, նստի s. sitting posture; position, situation; seat, residence, abode; property, possession; sitting, session, meeting; - արքունական, seat of Government, capital city; - բա- նակի, encampment; ի - լինել, to sit up, to sit down, to be seated; ի - ննջել, to sleep in a sitting posture; - աւնուլ, to be tranquilized, allayed, lulled into security; ի - գումարիլ, to hold a sitting; ի նստի անդ, during the sitting, forthwith, before separating; երեք նստիւ նկարել զկենդանադիր, to paint a portrait in three sittings.

Նիտամ, այի va. to invent, to contrive, to frame, to hatch, to plot.

Նիրհ s. light sleep, drowsiness, sleepiness, dozing; - աւնուլ, - անկանել ումէք or -եմ, էջի vn. to fall into a doze, to begin to nod, to doze, to nap, to be drowsy, to drop off to sleep, to take a nap or snooze; - ի քուն թանկ ձրուծի, to fall fast asleep or into a sound sleep, to be fallen into a deep sleep; նիրհեալ ջրհորք, waterless or dried wells; - or -եցուցանեմ va. to render drowsy or sleepy, to send to sleep; - յորորանի, to lull or rock to

Նիրհումն S. նիրհ. [sleep.

Նիւ s. bot. wild-turnip.

Նիւծ, սց s. matter, body; element; substance; subject; matter; cause; reason, grounds; -ք, materials; - հրոյ, matches, incentive, tinder; - ցրիւ, diffuse matter; - եւ տեսակ, form & matter; խօսեցուք զայս -ոյ, let us discourse on this subject.

Նիւծագործեմ va. to spin.

Նիւծական a. material; -ուծիւն s. materiality; -հաւաք a. avaricious, grasping; -պաշտ, էջ s. idolater; materialist; -պաշտութի s. idolatry; ma-

terialism; -պէս ad. materially. [ed.

Նիւծարկուի s. the subject propos-

Նիւծացուցանեմ va. to give a material form or existence, to create, to produce, &c.

Նիւծաւոր a. material; liquid, fluid; fig. worldly-minded; -իւմ vn. to be formed, to be composed of matter, to exist, to be.

Նիւծեղէն a. material, corporeal; -զինապէս ad. materially; sensually; -զինութի s. materiality; sensuality.

Նիւծեմ, էջի va. to spin, to twist; to weave, to plait; to prepare, to form, to project, to design; to cause, to produce, to excite; to contrive, to machinate, to plot; - զնենդութի, to weave plots or snares, to conspire, to plot, to lay snares; դաւ -, to frame or plot a treacherous design, to hatch treason; կործանումն -, to ruin, to cause the ruin of; չարիս - ումէք, to meditate evil against a person, the ruin of; - խորհուրդս չարութեան, to meditate gloomy, foul or heinous thoughts; - անձին չարիս or զկորուստ, to contrive one's own ruin; - նիւծ, to accumulate; - զդործն, to undertake, to execute, to put into execution; լրբենի սէր նր մահ նիւծեաց նմա, his infamous passion cost him his life.

Նիւծիչ a. spinning; weaving.

Նիւծծուն S. թրծուն.

Նիւծութիւն s. materiality; -ումն s. machination, plot.

Նիւս S. նուս or նուք.

Նիսութեմ, թի va. to push with force, to drive or thrust in, to fix. [loaf.

Նկան, սց s. hearth- or griddle-cake;

Նկանակ, սց s. roll, manchet; քանի - հաց ունիք, how many loaves have you?

Նկատ s. human respect; - լինել or -եմ, էջի vn. to see, to look at, to regard, to observe, to examine, to consider, to contemplate, to reflect, to ponder on; to show or pay regard to; -իչ a. regarding, observing, contemplating; -ուծի, -ումն s. observation, contemplation; regard, consideration.

Նկար, ուց s. painting, picture; image, figure, effigy; embroidery or needlework of divers colours; lively description; ի -ու հանել, to paint, to take or draw a portrait; to describe; S. թատրոնական, Մաւրիտանական, &c.

Նկարագեղ *a.* picturesque; **-դիծ** *s.* painter; **-դիր**, **գրաց** *s.* description; picture, painting; representation, likeness, portrait; delineation, design, plan, model, form; style; text; **Նկարագիծ**; *a.* painted; described; **պատկերակերպ** -, portrait, likeness; **- բնութի**, the picture of nature; **բոս-գրին**, literally; **Ժեկնել լը** - **գրին**, to explain literally; **-գործ** *a.* variegated; **-գրական** *a.* representative; descriptive; picturesque; characteristic; literal; - **խնամաւիւք**, literally; **-գրեմ** *va.* to paint, to represent; to portray, to depict, to paint, to describe, to give a description of; to characterize; **-գրութի** *s.* painting, representation, portrait, image, figure, delineation, sketch; description; *rhet.* hypotyposis, imagery.

Նկարագէմ *a.* painted; **-գրում** *s.* character, letter; **-կերպ** *a.* painted, diversified with colours, variegated, checkered; embroidered; *s.* painting, image; **-կերպ**, *այ* or *ից* *s.* embroiderer; painter; *a.* of divers colours; figured; embroidered; **-կերտեմ** *va.* to paint; to embroider; **-կերտութիւն** *s.* painting; embroidery; **-պաշոյճ** *a.* painted, adorned with paintings; - **ստխասակ**, picture, painting; **-պատկեր** *s.* image, portrait, effigy; **-տիպ *s.* literal history; text; **-ցոյց** *a.* representing a picture or image.**

Նկարեմ, **էջի** *va.* to paint; to represent, to figure, to form; to depict, to describe, to write; - **ի միտս**, to imagine, to fancy, to picture to oneself; - **ի գրի**, to write, to describe.

Նկարէն *a.* painted, coloured, variegated, varied with many colours; embellished with imagery; - **պատտաւք շնդկաց**, printed calico, chintz, cotton.

Նկարիչ *s.* painter; **կենդանագիր** -, portrait painter; **կին** -, paintress.

Նկարուն *S.* **Նկարէն**.

Նկարչական *a.* picturesque; **-չութի** *s.* painting; - **իւլաթուրմ**, oil-painting; - **ջրգանձ**, water-colour painting.

Նկնախոհ *a.* mean-spirited, low-minded; **-հասակ** *a.* low-sized, short, little; **-ձեւ** *a.* mean in appearance, low, poor.

Նկնութիւն *s.* meanness, baseness, lowness, smallness, shabbiness.

Նկուղ, **ից** *s.* hollow, ditch, cave, cavern, grotto.

Նկուն *a.* vanquished, conquered, humbled, lowered, abased, depressed; base, abject, vile, low, contemptible, mean, poor, little, ignoble; - **առնել**, to conquer, to subdue, to bear or break down, to humble, to depress, to abase, to weaken, to harass, to mortify, to humiliate; - **լինել**, to be conquered, overcome, humbled, abased, worsted, to succumb, to yield to.

Նկրտմ, **էջի** *va.* to push on, to induce, to incite; to promote, to advance.

Նկրտիմ, **էցոյ** *vn.* to endeavour, to exert oneself, to take pains, to make great efforts, to strive hard, to do one's best. [effort, study, diligence.

Նկրտումի *s.* advancement, progress; **Նհանդ**, *այ* *s.* alligator, cayman.

Ննա *pron.* to him or her.

Նման, **ից** *a.* like, similar, resembling, approaching; equal, conformable, analogous; *ad.* similarly, in the same manner, alike, such; - **է v. imp.** it suits, it is proper, fit or becoming; it seems, it appears; **ամենեւին** - **է նմա**, he is as like him as can be; **-դն սիրէ**, like loves like.

Նմանաբանութի *s.* imitating a person's voice or speech, mimicry; **-բար** *ad.* likewise, equally, in the same manner; **-բերեմ** *va.* to figure, to represent; **-բոյժ** *s.* *a.* homœopathist; **-բժիշկ**, homœopathic doctor; **-բուժական** *a.* homœopathic; - **դեղ**, - medicine; **-բուժութի** *s.* homœopathy; **-գոյն** *S.* **Նման** *a.* & *ad.*; **-գործ** *a.* counterfeited; *s.* counterfeiter; **-գործեմ** *va.* to counterfeit; **-գործութի** *s.* counterfeiting; forgery; **-գրեմ** *va.* to write a similar hand; to fac-simile; **-գրութի** *s.* fac-simile; **-խոս** *a.* imitating the human

Նմանակ *a.* like. [voice.

Նմանական *a.* imitative; mimic; - *ն* *s.* mimicry; **-կերպ** *a.* uniform, conformable or resembling; **-կերպիմ** *vn.* to conform to, to become like, to resemble; **-կերպութի** *s.* similarity, conformity, uniformity, resemblance, analogy; **-կի** *ad.* likewise; **-կիր** *a.* subject to the same feeling or passions; **-կից** *a.* *S.* **Նման**; imitating, following; **-աւկցութի** *s.* conformity; imitation; **-հան** *a.* portraying faithfully; traced, counterdrawn; **-հանեմ** *va.* to trace, to counterdraw; **-հանութիւն** *s.* tracing, counterdrawing; **-հաւասար** *ad.* like,

similarly, equally; -հիւթ *a.* formed of the same material; -ձղլ *a.* stereotyped; *s.* stereotype; stereotype-plate; -ձուլեմ *va.* to stereotype; -ձուլիչ *s.* stereotyper; -ձուլումն *s.* stereotyping; -մասն *a.* composed of similar or equal parts; յանդ *a. gr.* consonant; յանգութի *s.* consonance, harmony, concord; -պէս *ad.* likewise, in like manner, in the same manner, conformably, equally, analogically; -սեւ *a.* of the same gender; -սեր *a.* of the same kind, family or species; -վըս *a.* subject to the same afflictions or pains; -ատուռն *s.* alliteration; -սիս *S.* նմանակերպ; -չեղ *S.* նմանասեր.

Նմանելի *a.* imitable.

Նմանեմ, եցի, -եցուցանեմ *va.* to render like, to assimilate, to conform, to equalize, to liken; to imitate, to counterfeit. [image, statue.

Նմանի *S.* նման *a.*; -բ *s.* likeness,

Նմանեմ, եցի, -նիմ, եցայ *vn.* to be alike, similar, to resemble, to approach, to be equal with; to imitate, to follow, to tread in the steps of; նմանեալ մարդկան, in the human form; նմանի *v. imp.* it suits; it is very probable; -էթէ, it seems, it appears.

Նմանող, -ակից *s.* imitator; -լինէլ, to imitate, to follow, to endeavour, to resemble; to copy, to ape, to mimic; -ութիւն *s.* imitation; mimicry.

Նմանորդ, այ *S.* նմանող.

Նմանութիւն *s.* similarity, resemblance, conformity, analogy; assimilation; comparison; uniformity, equality; imitation; likeness, image, effigy; figure, type, form : parable, example; լը -թէ, ի -, in imitation of, after the fashion of; լը նմին -թէ, in like manner, likewise; *S.* բերեմ.

Նմանունակ, նմանցորէն, նմանորէն *ad.* likewise, equally; like, same, conformable.

Նմանորինակ *S.* նոյնորինակ.

Նմին աղադաւ, նմին իրի *ad.* for which reason, therefore, wherefor, on that account; consequently.

Ննջարան *s.* dormitory, bed-room.

Ննջեմ, եցի *vn.* to sleep, to slumber, to lie down, to go to bed; to repose, to rest; ից. to die, to expire, to depart this life; -լը կնոջ, to lie with a woman; - արտաքայ, to lie abroad, out of doors; - բացութեայ, լը ստոեկը, to

sleep in the open air, to lie under the canopy of heaven; - ասջ բայջը, to sleep like a hare; - ի Տէր, to go to sleep in Jesus, to rest in God; - ի հոյ մահու, to sleep the sleep that knows no waking; - ընդ հարս իւր, to sleep with one's fathers.

Ննջեցեալ *a.* sleeping; dead in God, deceased, defunct; *S.* Մեռեալ; ալութք վասն ննջեցերոց, prayer for the dead; պաշտոն -ցերոց, requiem, obsequies; *S.* Պաշտոն.

Ննջուցանեմ *va.* to lull, to put to sleep, to lay down, to put to bed; - զկին ոք ի լանջս ուրուք, to marry, to join in wedlock; - զկոյս, to deflower; - զոք ի բուն յաւիտենից, to slay, to kill.

Ննջիւն, ննջումն *s.* sleep, repose, dormancy; decease, death, exit, transit; coition, copulation; ի - խնարհիլ *S.* նիրհեմ. [almond--oil.

Նշածեւ *a.* almond-shaped; -ձէթ *s.*

*Նշոյ, ի *s.* starch.

Նշան, այ *s.* sign, mark; sign, signal, character, symbol; trace, vestige; sign, proof, token; omen; miracle, prodigy, wonder; ensign, colours, flag, standard, banner; the Holy Cross; betrothal, affiancing; seal, mark; central point, centre; aim, butt; *geom.* point; - կուռչ, arms; - յալթութէ, trophy, triumph, victory; - or -ս սալ, to give a sign, to beckon; to signify, to indicate; to affiance; - առնուլ, to take aim at, to level at; ոչ եւս տալ - կենաց, to give no signs of life; - ան ձրեւի է, we shall have rain.

Նշանաբան *s.* watch-word, pass-word; -ութի *s.* signification; -գիր, գրաց or գրոց *s.* character, letter; register, archives; secretary; cipher; signature, paraph, flourish; -բ. alphabet; elements, rudiments; -բ եգիպտականը, hieroglyphs; -գիւտ *a.* noting down; -գործ, այ *a.* performing miracles, doing wonders; prodigious, marvellous; *s.* thaumaturgus, wonder-worker, miracle-monger; -գործեմ *va.* to work or perform miracles; -գործու - թի *s.* miracle, prodigy, sign; -գրեմ *va.* to characterize; to write, to compose; to note, to mark; to delineate; -գրութի *s.* character, letter; writing; note, annotation; -գէտ *s.* sign-observer, soothsayer, augur, aruspex; -գիմակբ *s.* notable or important

events; -գրում s. character, letter; -գրումուն s. making the sign of the cross; -գգեաց S. Նշանագործ; -գգեսս s. uniform, regimentals; -սպասաւորաց livery; -լոծ s. diviner, astrologer, augur; -իւեց s. iota, tittle; point; -խորհրդ a. seeking signs or miracles.

Նշանակ, այց s. sign, mark; signal, indication, character, expression, proof; symbol; emblem; label, ticket; sign, miracle, prodigy; sceptre; signpost; flag, colours, ensign; -հրոյ, smoke; flame; -փողք -աց, signal trumpet, bugle; -դատաստարաւթէ, judgment, sentence, condemnation; սք-ք. Sacred Elements; -հաւատոյ, symbol or formula of faith, Creed; -ք ակիւց, symptoms; կանգնել յաղթութեան -, to raise a trophy, a monument of victory. [gorically, mystically.

Նշանակաբար ad. symbolically, allegatively, expressive; symbolic; character. Նշանակաւ a. fringed. [teristic.

Նշանակապէս, -կաւ S. Նշանակաբար. Նշանակաւոր a. significative; symbolic; remarkable, worthy of note, notable.

Նշանակեմ, էցի va. to signify, to denote, to betoken, to indicate, to declare, to notify, to express, to distinguish; to signalize; to characterize; to note, to mark, to remark; to figure, to represent, to mean, to signify, to have the sense or a meaning of; to cross, to make the sign of the cross; -գգինս, to quote; -գլաճառս, to ticket.

Նշանակերս S. Հրօշակերս; -կիչ a. significative; -կիր s. ensign, ensign-or standard-bearer; -կուծի s. signification, interpretation, meaning, sense; -սուր s. commandant, chief; general; -րձակ a. hung with flags; -ցեմ, ցի va. to make signs, to beckon, to nod, to wink; to indicate, to point out; -ցի ad. by signs; -խօսել, to speak; -առնել ձեռամբ, to point at, to signify by hand; -ցոյց a. shewing a sign, signal-giving; s. formula; -ւոր a. signed, marked with a sign; special, signal, famous, remarkable, notable; symbolic, mystical; ensign-bearing; նաւ մի -աւ Դիոսկորացւոց, a ship bearing the sign of Castor & Pollux.

Նշանեմ, էցի va. to put a sign or

mark upon, to sign, to mark, to brand; to make a sign; to promise in marriage, to affianse, to betroth.

Նշաջուր s. almond-water; -տերեւ a. shaped like a almond-leaf.

Նշաւակ, այց s. mark, butt, aim, target; - or առակ -ի ֆից. spectacle, butt, object of derision, laughing-stock; առակ -ի կայրւցանել, յառակ -ի դնել, to expose to the mockery or contempt of the people, to set up to public ridicule; տեսիլ -ի լինել, to make a show of oneself, to make oneself ridiculous to every body; -լինել, կալ, դառնիլ, to become an object of opprobrium, to be a prey or victim to ignominy, to be exposed to dirision; -կալ կշամբանաց, to be exposed to the darts of reproach or rebuke; էդին զիս -իւրեանց, they regarded me with horror, or as an abomination; էդիցին դիակուշք -լ էրեսս դաշապ, the carcasses shall lie as dung upon the open field; -էդէ ես բագմաց, I was as a wonder unto many; S. Առակ; -ի նետաձգուի, skilful in archery.

Նշաւակելիւ a. shameful, infamous.

Նշաւակեմ, էցի va. to confound, to put to shame, to expose to public censure or to the ridicule of every one, to ridicule, to cry down, to defame, to slander, to lampoon; to lead in triumph.

Նշաւակուծիւն s. spectacle, laughing-stock; shame, ignominy, opprobrium; nickname, by-name : hardy

Նշաւոր or -ի կաւ S. կաւ. [ced.

Նշարեհի, -րի s.bot. yoke-elm, horn-

Նշեհի, Նշի s. almond-tree. [beam.

Նշիւ s. chem. amygdalin.

Նշխար, այց s. bit, piece, particle, fragment; rest, residue; remains, mortal coil; consecrated bread, eulogia; -ք սից, relic; առփ -աց, reliquary, shrine; -պատարագի, host, wafer; -կիւր, wafer; -գործել or կաղմել, to make wafers; -ք էւ նմարք Հայաստանի, the antiquities of Armenia, (Picturesque Armenia).

Նշխարկուծ s. host-box; -առն s. place for making hosts or wafers.

Նշխարեմ, էցի vna. to remain over & above; to leave fragments; -էալ a. left, remained; -սսկերք սից, relics; -կեանք իմ, my spark of life; the rest of my life.

Նշկահեմ, էջի *va.* to rise, to rise against, to revolt, to rebel, to mutiny, to rise in insurrection; to reject, to despise; - զըբ, - է ներբուսա ձեռն ուրուբ, to shake off the yoke, to free or rid oneself from another's domination. [disdain.

Նշկահումն *s.* rebellion; contempt, նշմար, է. - սնք *s.* mark, trace, sign, vestige, indication; - գեղոյ, some remains of beauty.

Նշմարեմ, էջի *va.* to catch a glimpse of, to see imperfectly, to perceive, to discover, to examine, to observe, to regard; գերկեր, to cast the eyes down, to look on the ground.

Նշմարեցուցանեմ *va.* to let see, regard or perceive.

Նշող S. Նշուլ, Շող; -ալարգ S. Նշուէ -; -եմ, էջի *va.* to glitter, to glisten, to shine, to sparkle, to flash.

Նշուլ, ուլից *s.* light, shining; reflex, glimmer; - խնդութէ, ray or beam of joy; աղա, մուլլ, faint glimmer, dim light.

Նշուլագեղ, -գարգ, -փայլ *a.* shining, gleaming, radiant, brilliant.

Նշուլեմ S. Նշողեմ.

Նշուա *a.* full of almonds; abounding in almond-trees.

Նշտեր, սրոյ, ուլ, Նշտրակ, այ *s.* lancet; incision- or surgical-knife, bistoury; - սլայտարայ, fleam.

Նշշ *s. bot.* telegonus.

Նշտաղ, այ *s.* he-goat, goat; -աղէմ *a.* goat-faced; -ականթթուուս *s. chem.* hircic acid; -եան *a.* goatish; *s. pl.* he-goats; -երբու, գութի S. Ողբերգակ, -գութի; -խո *s. chem.* hirciac; -ոան *a.* goat-footed.

Նշոկ, -ալի or -տալի *a.* nauseous, loathsome, fulsome; disgusting, detestable; tiresome.

Նշոկամ, աջայ, Նշոկնում, Նշոկում *vn.* to be disgusted, to loathe, to feel sick or inclined to vomit; to abhor, to detest, to turn from with disgust.

Նշոկանք *s.* disgust, nausea, qualms, rising of the stomach; abomination.

Նշոկացուցանեմ *va.* to disgust, to nauseate, to make loathe or sick of; to repugnate, to cause to abhor; to tire, to weary; -ուցիւն *a.* disgusting, nauseous, loathsome.

Նշոկութի or -կաութի S. Նշոկանք.

Նոճ, է, -ի, ճւղ *s.* cypress; cyprus.

Նոճ, -էայ, -ի *a.* made of cypress-wood. [press.

Նոճխաճահ *a.* ornamented with cypress-wood, այ *s. Gr. w.* lawyer, juriconsult; president.

Նոմիանոյ *s. Latin & Gr. w.* coin.

Նոմոս, այ or էյ *s. Gr. w.* law, right.

Նոյական, Նոյեան *a.* of Noah.

Նոյանք *s.* Noah & his family.

Նոյեմբեր, է *s.* November.

Նոյն, նորին, նովին or վեմք *pron.* himself, herself, itself; he, she, it; *a.* even, equal, identical; *ad.* ditto, do, idem or id; the same, of the same kind, after the same manner, equally, conformably, identically; մի էւ -, the same; է -, է նմին, together, all at once; է -, - լէ -, լէ -ս իսկ, է մի էւ է -, է նմին ժամանակի, - ժամայն, - չեայն *ad.* soon, very soon, quickly, in the same moment, immediately, directly; -գործել, to identify.

Նոյնարան *s.* tautologist; -ական *a.* -gical; -եմ, էջի *vn.* to say over & over again, to repeat, to tautologize; -ուի *s.* repetition of words; *rhet.* tautology; literal translation; -բար *ad.* identically; uniformly, equally; -գոյ S. Համադոյ; -զաւակ *a.* being as brothers, having, as it were, the same father; -ղբի, -կերպ S. Համաղբի. Միակերպ; -հրաշ *a.* equally wonderful; -ձայնութի *s.* homophony; -ձեւ *a.* isomorphous; uniformity; -ձեւութի *s.* isomorphism; uniformity; -ման *a.* isomerous; -մանութի *s.* isomerism; -յանք, ուի S. Նմանայանք, ութի; -նամ, այայ *vn.* to be the same or identical, to become identified; to unite with, to be equal; -նման *a.* quite the same; -նուն *a.* of the same name; S. Համանուն; -սերմ *a.* of the same family, consanguineous; -վերջ *a.* cadenced; -տիպ *a.* conform; *ad.* likewise; -ցուցանեմ *va.* to identify; to unite, to equal. [ad. S. Նոյնպէս.

Նոյնգունակ *a.* even, equal, same;

Նոյնութիւն *s.* identity, sameness.

Նոյնչափ *ad.* as much.

Նոյնպէս *ad.* after the same manner, in like manuer, equally, as much as, as well as, also, idem.

Նոյնպիսի, ուլոյ, սեայ *a.* even, like, equal, alike, the same.

Նոյնքան, -ի *ad.* as much.

Նոյնորէն *ad.* likewise; -որին *ad.* in

the same day ; immediately, forthwith ;
 -օրինակ *a.* like, the same ; - , *դ.* *ad.*
 *Նորայ *s. med. period.* [S. Նորնպէս .
 Նովանք *s.* new-married couple ; S.
 Նու . [writer, secretary ; *a.* notarial.
 Նոսար S. Նոսար ; -ացի *s.* short-hand
 Նորագիր S. Նոսար .
 Նոր , *ոյ a.* new, fresh, young ; novel,
 recent, modern ; strange, extraordinary,
 curious ; inexperienced, unpractised,
 new, raw ; *ad.* newly, lately, freshly,
 recently ; -ինչ *curiosity* ; - ոմն
 Ղեւնդիոս , like a second Leontius ;
 - նորոգող բնուածե մերոյ , the Renewer
 of our nature ; ամիս -ոյ , the month
 of first fruits ; -- S. Նորանոր ; ի -ումն
 or ումն *ad.* at present ; under the new
 dispensation, according to the christ-
 ian law ; now, in the present age .
 Նորա *pron.* to him or to her .
 Նորաբան *s.* neologist ; -ական *a.*
 -gical ; -ուծի *s.* -gy ; -gism ; -բեր *a.*
 recently conceded or granted ; - ան ,
 the new year ; -բողբոջ , -բոյս *a.* new-
 born, just brought forth, new, young,
 tender ; -գին *a.* recently bought ;
 -գիւտ *a.* new-fangled, newly invented
 or discovered, new, recent, modern ;
 -գործ *a.* newly made , new, novel,
 fresh ; strange, surprising, curious,
 paradoxical ; -գործեմ *va.* to renovate,
 to renew ; to restore ; to do something
 new, extraordinary, miraculous ; -գոր-
 ծուծի *s.* renewing ; a miracle, an ex-
 traordinary or marvellous thing, deed
 or act ; -գրեմ *va.* to write anew ;
 -գարձ S. Նորահաւատ ; -գլխաւ *a.*
 dressed in new clothes ; -գրաւորձ *a.*
 new & merry ; pleasant, grown green
 or flowering anew ; -թեք *a.* new made ;
 -լուրբ *s.* news, novelty ; զինչ - լցեն ,
 what news ? -խայծ սկզբոյ *s.* ripening
 grape ; -խնդիր *s.* newsmonger ; -խոզ-
 խոյ *a.* just beheaded ; -խոց *a.* wound-
 ed recently ; -ծին , -ծնեալ *a.* new-
 born ; regenerate ; springing up afresh,
 budding anew ; -ծնեալ յաւազանէ ,
 just christened ; կին -ծին , recently
 delivered woman ; -ծինմ or -ծնանիմ
vn. to be regenerated ; -ծնուծի *s.* re-
 generation ; -ծնուհոգ S. Նորած ծին ; -կա-
 ւոյց *a.* new-built ; -կասար *a.* lately
 finished or ended ; young, raw, inex-
 pert ; -կարգ *a.* lately recruited ; -կերպ
a. prodigious, portentous , monstrous ;
 -կերտ *a.* newly built or construct-

ed ; strange, stupendous ; newly or-
 dained ; -կերտեմ S. Նորագործեմ ;
 -կնկր . կնքի . -կնուք *a.* newly baptized ;
 converted ; ordained ; *s.* neophyte ;
 -կառաւ *a.* ferociously tormented ;
 -կրօն *s.* innovator ; *a.* superstitious ;
 -կրօնութիւն *s.* innovation or novelty in
 religious matters ; superstition ; -հաս
a. arrived lately ; precocious, early,
 premature ; unexpected , sudden ;
 young, fresh ; -հասակ *a.* young, tend-
 er ; -հարսն *sf.* new-married, bride ;
 -հաւատ *a.* newly converted ; *s.* neo-
 phyte, proselite ; -հնար *a.* newly in-
 vented, modern, fashionable ; -հրաշ
 S. Նորանշան ; -ձայն *a.* strange, un-
 heard of, innovated, invented or pub-
 lished lately ; false, erroneous ; -ձայն
 ուծի *s.* novelty, innovation ; strange-
 ness ; -ձեւ *a.* new-fashioned, innovat-
 ed , newly found out or invented ;
 modish, capricious, fantastical ; -ք *s.*
 fashion, mode, novelty ; -ս առնել ,
 ձեւել , մուծանել or -ձեւեմ *va.* to in-
 novate, to introduce any novelty or
 innovation, fashion or mode ; -ձեւելչ
s. innovator ; milliner ; -ձեւուծիւն
s. innovation ; mode, fashion ; -ք , fancy
 articles ; -զանդ *a. s.* protestant ; -զան
 դուծիւն *s.* protestantism ; -ճաշակ *a.*
 having a novel taste, agreeable to the
 palate, delicious, exquisite ; -մարդ S.
 Նորավարժ ; -մուտ *a.* newly entered,
 young ; *s.* novice ; -ք *s.* innovation ; -ս
 նորոգել , to introduce innovations or
 novelties ; -մսուծի *s.* the first day of
 a month . [own, his or her own .

Նորայ , *ոյ* , -ին , յնոց *pron.* one's
 Նորանամ , աջայ *vn.* to become new,
 to be renewed ; -նոյ լուսին , it is new
 moon ; -նկար *a.* newly painted ; -նշան
a. prodigious , marvellous, astonish-
 ing, surprising, wonderful ; unheard
 of, extraordinary, incredible, paradox-
 ical, phenomenal, monstrous ; -ինչ ,
 phenomenon, prodigy, paradox ; -նշալ
a. furnished with new light or glory,
 shining anew ; չ այգն - , at early dawn,
 at the first dawning of aurora ; -նոր
a. quite new, quite recent ; *ad.* anew,
 over again ; -չէն *a.* new-built ; -պաղ
a. freshly frozen ; -պարգեւ *a.* recent-
 ly accorded, granted or given ; -պէս
ad. newly, recently, freshly ; -պսակ *a.*
 newly crowned ; - հայրապետն Ղեւն
 ժ.Գ, Leo XIII, lately raised to the

pontificate; -սէր *a.* fond of novelty or news, modish, fashionable; *s.* fashionist; -սիրութիւն *s.* love of novelty, modishness; -սնուկ *a.* newly fed, young, tender; -ստեղծ *ից a.* newly created, produced or invented; -ստեղծեմ, եցի. -ծում, ծի *va.* to create, to re-create, to make anew; -սքանչ *S.* Նորանշան; -վարժ *a.* inexperienced, unpractised, inexpert, young, novice; -ձի, unbroken horse; -տեսակ *a.* of a new kind or sort; -տեսիլ *a.* extraordinary, strange, paradoxical, prodigious, portentous; -տիբ *a.* of tender age, young; -տունիկ *a.* newly planted; *s.* young, small plant; *fig.* neophyte; -տուր *a.* lately given, novel, recent; -րար *a.* renewing, re-creating; newly done; -րծաթ *s.* packfond, German silver; -ցոյց *S.* Նորանշան; -ցուցանեմ *va.* to make new, to renew, to renovate; -փառ *a.* vain, vain-glorious, vaunting; *s.* heterodox, heretic; -փառուութիւն *s.* vain-glory, vanity; heterodoxy, heresy; -փեռուր *a.* moulted, new-feathered; *fig.* made young again, renewed, revived; - զարգարիւ, to moult, to get new-feathers, to put on new plumage; *fig.* to grow young again, to be revived; -փթիթ *a.* new-budded, new-blossomed, freshblown; - ծաղիկ . a tender or new-budding flower; - գեղ զարնայնոյ, budding graces of Spring; - ստինք . budding breasts; -փոր *a.* newly dug; engraved; -քաղաք *s.* new-city; *np.* Vagharshabad.

Նորեկ, աջ *a.* new-come, newly arrived; *fig.* newly converted; - Հարսն, bride, new-married; - Էղբայր, novice; - ի հաւաստ, neophyte. [բանամ.

Նորեմ, եցի *S.* Նորոգեմ; -իմ *S.* Նորընծայ *a.* newly offered, dedicated, ordained or consecrated; starting in life, entering in a profession or career, making one's outset; *s.* novice, probationer; -արան *s.* apartment for novices; -ուձի *s.* outset, first steps, starting, setting out; novitiate, probationership, time of probation; -ընկալ *a.* newly obtained; -ընտիր *a.* newly elected or chosen; - Աբբայ, a - Abbot-General; - ընեւել, to enrol fresh troops, to recruit anew.

Նորի, բւոյ, բեայ *a.* premature, precocious; -ք *s.* first-fruits, premisses; օր նորեայ, first-fruits' day.

Նորինոյ *S.* Նորահար. Նորին *S.* Նորս. Նորոգ *S.* Նոր; -ապործ *S.* Նորապործ; -այարդար *a.* renewed, re-made, made up anew; -ապէս *S.* Նոր *ad.*; -ատուր *S.* Նորատուր. Նորոգեմ, եցի *va.* to mend, to do up, to repair, to restore to the first condition or state, to put in good or better condition; to regenerate, to reform; *fig.* to renew, to renovate, to revive, to re-establish; - զնկար, to restore a picture; -իմ *vm.* to be renewed, restored, regenerated, re-established; *fig.* to revive, to come to life again. Նորոգիչ *s.* reformer, innovator, re-generator.

Նորոգութիւն, -ուսն *s.* renewing, renovation, restoration, reparation, mending; reform, reformation; new birth, regeneration; growing young again; *S.* Տոմար. [novation.

Նորութիւն, -ուսն *s.* novelty; in-Նորուս, -ուսն *s. a.* new-student or scholar.

Նորօրէն *ad.* in a new, unheard of or extraordinary manner, prodigiously; *a.* unheard of, extraordinary.

Նորօրինակ *a.* unexampled, strange, new, extraordinary, prodigious, unusual. [usual.

Նոցայք, յոյ, յինք *s.* their. Նու, նուոյ. -ք, ոյ, -անք, անջ *sf.* daughter-in-law; sister-in-law, brother's wife.

Նուագ, աջ *s.* music, song, air, tune, melody, strain; sonnet: cup, goblet, bowl, mug: fashion, manner; bout, time; - ոսկի, golden cup or goblet; երեքսրեան -, trisagium, agiology; յօրինել -ս, to modulate, to sing; Հեշտացուցանել զ-ս, to make a sweet concert or harmony; զյաղթութեան -ս երգել, to sing an epicinon, a triumphal song; յերկարագոյն -օք զբանիւք անկանել, to be prolix, to prolong the discourse; զուարին -ն, յառաջնում -ի, the first time; ի բազում -ս, ի -ս բազումս, յալլ եւ սլլ -ս, more than once, several or many times, over & over again; ի միում -ի, once, at once; all at once; զմի - եւս, once more; վր միոյ -ի, առ մի -, for once; զայս մի եւս -, once more, once again; յերկարագոյն -օք, long, a great while or time; զվեց օրն մի մի -, once

a day for six days; լուր զայս վերջին - , hear for the last time.

Նուագաթուղթ s. music-paper ; -խալ s. melodrama; -խումբ s. orchestra; band; -ծու, սց s. musician; -կից s. accompanist; - լինել, to accompany; -կցուցիւն s. accompaniment; base; -հանդէս s. concert; դահլիճ -գիտի, concert-room; -մու a. music-mad; s. melomaniac; -մորութիւն s. melomania; յարգար, կց s. musical composer ; song-writer; lyric poet; -բան s. musical instrument; music- or song-book; - փչողական, բերանաւոր, լեզուակաւոր, wind, mouth, reed instruments; -ւոր a. musical, harmonious, cadenced, melodious; -ւորեմ va. to present the wine-cup, to hand a wine-glass.

Նուագեմ, եջի va. to sing; to give out the tune, to strike up; to play on a musical instrument, to execute, to perform; - թ ումբ, to accompany; - սրնգաւ, to play the flute. [lody.

Նուագերգութիւն s. music, song, me-

Նուազ, կց a. of little consequence, inconsiderable, few in number; lesser, smaller, very slight, weak, little; thin, slender; base, low, vile; ad. not so much, less but little, not over; ոչ ինչ - , not less, not fewer; յաւէտ կամ - , more or less; ոչ յաւէտ եւ ոչ - , neither more nor less; ք առնել S. Նուազեցուցանեմ.

Նուազաբան a. brief, laconic; -գիւս a. rare; -կան a. diminutive, decreasing; - պատկեր, negative picture; -միտ a. short-witted; -համ S. Նուաղիմ.

Նուաղեմ, եջի, -եցուցանեմ va. to diminish, to reduce in bulk, to make less, to lessen, to reduce; to deduct, to abate, to retrench, to abbreviate, to shorten; to lower, to disparage, to depreciate; to extenuate, to emaciate, to attenuate; to eclipse, to throw into the shade; - գգինա, to lower the price, to cheapen; - դարժէս, to depreciate, to debase the value.

Նուաղիմ, եցայ տ. to diminish, to grow less, to decrease; to be lessened, abated, lowered, brought down; ast. to be eclipsed.

Նուաղութիւն, -ումն s. diminution, lessening, decrease, extenuation; want of, deficiency in, scarcity; rarity; discount, reduction, lowering; decline,

wane, waning; eclipse; - դնայ, reduction in price, abatement; երթալ ի -ումն, to fall, to decay, to decline.

Նուաղ, կց a. languid, languishing, weak, drooping, feeble, faint, pining away; less; dark, obscure; gr. subtle.

Նուաղանամ, զենամ S. Նուաղիմ.

Նուաղեմ, եջի, -եցուցանեմ va. to cause to languish, to make languid, to weaken, to enfeeble, to debilitate, to enervate, to cause to pine away; to darken, to obscure, to dim; to eclipse; to diminish.

Նուաղիմ, եցայ տ. to faint, to fail, to lose one's senses, to fall fainting, to fall into a swoon, to swoon or faint away; to languish, to grow weak, to wear oneself out; to diminish, to grow less, to decrease; to become dim, obscure, to be eclipsed; -զեալանկա նել, to fall senseless; -զի սիրտ իմ, my heart grows faint within me.

Նուաղութիւն, -ումն s. swoon, fainting, languor, languidness, weakness, fainting-fit, syncope; diminution, lessening, decrease.

Նուաճեմ, եջի va. to subdue, to vanquish, to conquer, to master, to keep under, to subject, to subjugate, to enslave, to reduce to slavery; յինքն - , to take possession of, to make oneself master; - զպայտոյթ, to repress one's anger or resentment.

Նուաճող s. subduer; tamer.

Նուաճութիւն, -ումն s. subjection, enslaving, submission, obedience; detention, possession.

Նուամ, աջի տ. to mew.

Նուաստ, կց a. humble, low, inferior, poor, mean, sorry, ignoble, vile, contemptible, cringing, servile.

Նուաստաբանեմ տ. to speak submissively; -բար ad. humbly, basely, vilely, ignobly; -խոս a. low-spirited, poor-witted, weak-minded, abject, vile; meek, gentle, lowly in heart; - միտք, little minds; -խոհութիւն s. weakness of intellect; meekness, lowliness, humility; -կան S. Նուաստ; -համ, աւ ցայ տ. to humble, debase, undervalue or degrade oneself; -ցուցանեմ va. to humble, to abase, to lower, to degrade, to disparage; - զանձն, to humble or degrade oneself; -ցուցիլ a. degrading, debasing, vilifying.

Նուաստութիւն s. abasement, un-

dervaluing, humiliation, abjection, baseness, degradation, meanness, vile-ness; առանց -թէ, without meanness.

Նուարանկ, այ s. bot. dittander, lepidium, cock's-foot; fumaria, fumiter, fumitory; zool. gold-finch.

Նուարանն, այ s. cover, covering; window-blind.

Նուէր, շիրաց s. offer, offering, present, oblation; libation; sacrifice; -բ, liberality; S. Ձնի; Հաց նուէրաց, shew-bread; արգադեր -, votive-offering.

Նուէիկ or -ա s. bot. snake-root, serpentina, dragon-wort, tarragon.

Նուէրաբեր, այ a. carrying & offering a present, offering; -գործ a. sacrificing; -գործ եմ vu. to sacrifice, to celebrate mysteries; to consecrate, to offer; -գործ ութիւն s. celebration of mysteries, sacrifice, oblation.

Նուէրակ, այ s. usher, sheriff's officer, serjeant, licitor; nuncio; deputy; S. Նուէրանոց.

Նուէրական a. sacred, consecrated, holy, divine; - եւ փրկաւէս երգ, toast, health. [sheriff.

Նուէրակապեա s. police captain;

Նուէրակատար a. consecrating, sacrificing; s. priest. [tion.

Նուէրակաճի s. nunciature; deputa-

Նուէրամակ s. holy or great month.

Նուէրան, այ s. temple, church; consecration; sacrifice.

Նուէրանոց s. libation-cup; chalice.

Նուէրասու, այ, -ասուր, արից a. offering, that offers the first-fruits to the Church.

Նուէրեմ, էջի va. to offer, to present, to give; to dedicate, to vow, to devote; to ordain; to consecrate; to sacrifice; - or - նուէրս, to pour out libations to; - գանձի, to devote, to sacrifice oneself; - զգիս, to honour idols with offering; - ետալ a. to be ordained or consecrated; - կոց, consecrated to idols; - րոյ a. offering; ordaining; s. priest; bishop.

Նուէրումն s. offer, oblation; dedica-tion, inauguration; - անձին, self-

Նուէի S. Ունիկի. [sacrifice, devotion.

Նուճա s. China-orange, mandarin; յի s. --tree.

Նուճեճանակ s. chief citizen.

Նուճիզմարայ s. Gr. w. money. [lily.

Նուճուֆար s. bot. nenuphar, water-

Նուշ, նշի or նշոյ s. almond; դառն -, bitter -; իւղ նշոյ, --oil; կիթ նշոյ, milk of -s; - շաքարապատ, sugar-plums; բիթի նշոյ, crisp-; --past.

Նուռն, նուռն. նուռնիք s. pomegranate; նուռն ծաղիկ, flower of wild --tree.

Նուս, ոյ S. Նուբ; ի - երիվարի ելա- նել, նստել, to mount on horseback, to take horse. [prescription, formula.

Նուսայ, ի s. receipt, recipe; med.

Նուբբ, նրբից a. subtile, fine, slender, tenuous, lank, thin, slim; narrow; gr. subtile; fig. finespun, subtile, difficult, abstruse, obscure, profound; ad. subtilely; - ձայն, shrill voice; - մազ, subtile, acute, shrewd, perspicacious.

Նուբ s. horseback; back; S. Նուս. Նաբա, Նաբին pron. they.

Նպաստ. ից s. aid, assistance, succour, help, favour, subsidy, support, relief, resource, means; ի - ad. in sup-port of, on behalf or in favour of; - մասուցանել, to aid, to succour, to help; to care; to take care; - լինել S. Նպաստեմ.

Նպաստամատոյց, -ւոր a. helping, succouring, propitious, favourable; - լինել or -ւորեմ S. Նպաստեմ; -ւորու- թիւն S. Նպաստ.

Նպաստեմ, էջի va. to help, to assist, to succour, to relieve; to second, to favour, to supply, to serve, to contrib-ute.

Նպասակ, այ s. aim, butt, level, end; premium, prize; fig. object, goal, end, scope, view, purpose, design, intent; կէտ ի, aim; ուղղել ի -ն, to take aim at, to aim, to level at, to point; Հարկանել ի -ն, to hit the mark; fig. to attain one's end; առնուլ կամ յափշտակել զ-ն, to obtain the pre-mium, to win the prize; -եալ a. pre-fixed, appointed, fixed; -արէա s. ast. collimator; -գիտումն s. collimation.

Նպար, -ակ, այ s. provision, store, victuals. [sions.

Նպարակաւոր a. laden with provi- Նպարակեմ, էջի va. to victual, to provide with food.

Նպերս a. poor & proud.

Նունադոյն a. pomegranate-coloured; s. crimson; - թաւիշ, crimson velvet; -ձեւ a. pomegranate-shaped; -քար s. garnet. [գրտիս նունենկ այ, --grove.

Նանենի s. pomegranate-tree; -բ. Նակ, Նսի, Նիս s. breath, puff; fig.

destiny, fate, fortune; զէշ - , high destiny; զայեիւլ է - . to prosper, to lead a happy life.

Նսեմ, այ a. dark, dull, obscure, sad, gloomy, horrid; s. S. Նսեմուծիւն.

Նսեմական, յին S. Նսեմ.

Նսեմահամ, այայ տ. to begin to lower, to darken, to become cloudy; to be darkened, obscured, overclouded, eclipsed, tarnished.

Նսեմասուռեր a. obscure, gloomy, dismal; -խաւար, thick darkness.

Նսեմացուցանեմ տ. to darken, to bedim, to blacken, to offuscate, to tarnish; to eclipse. [tarnishing, dullness.

Նսեմուծիւն s. obscurity, darkness;

Նսիր s. tribulation, difficulty, labour.

Նսած, ոյ s. excrement, dung; chem. residue, sediment, bottom. [life.

Նստական a. sedentary; - կեանք, -

Նստատեղ, -ի S. Նստոյ տեղի.

Նստարան, Նստելի s. bench, form, seat, chair.

Նստեմ, էցի տ. to lower, to diminish; - զերկաթ, to fine down, to make subtle, to sharpen.

Նստիմ, ապ, նիստ տ. to sit down, to be seated; to repose; to lodge, to reside, to dwell; to be settled, to be resident; - զօրաց, to be encamped, to encamp; շուրջ - զքաղաքաւ, to besiege, to blockade, to block up; ի դաւրան -, to lie in ambush, in wait; to plot; - ի սեղան, to sit down to table; - յաթուռի սէսս, to go to stool, to evacuate; - յինքեան, to retire from business, to live alone; - ի վերայ աւանդի, to neglect one's deposit.

Նստողական S. Նստական.

Նստոյ տեղի s. anus, fundament, breech, bottom.

Նստոյ, այ s. seat, residence; - վեթակի, the bottom of a bee-hive

Նստուած S. Նսած & * Դիրք.

Նստուկ, ի - ad. sitting. [ing.

Նստումն s. sitting down; evacuat-

Նստուցանեմ, ցի տ. to place on a seat, to seat, to place, to put; to push in, to thrust; - զգորս, to encamp, to pitch a camp; - - զքաղաքաւ, to besiege. [lass.

Նրան, այ s. sabre, scimitar, cut-

Նրբաբան a. subtle, quibbling, quirking; - եմ or բայեմ տ. to subtilize, to refine, to cavil, to sophisticate; - ուծի s. subtilty, cavilling, quibble,

quirk, sophistry; - բար ad. subtly, cunningly, acutely, subtly; - բերու a. slow-tongued, stammering, stuttering; - հնգիր a. punctilious, particular, punctual; - խօս a. artful-tongued, speaking subtly; - կածան S. Նրբուղի; - կան S. Նուրբ; - կաւապն a. long-headed; - կաւա s. cambric, lawn; - Հայեայ a. subtle, keen, piercing, ingenious; - ձայն a slow of speech; * shrill-voiced; gr. subtle; - մասն a. of very thin parts; - մասնաբար ad. like atoms, with very fine particles; - մարմն a. snaky, lanky, thin, slender, slim, delicate, spare; - միա a. subtle-minded, sharp-witted, subtle, piercing, keen, sagacious, witty; - մուծի s. sharp wit, subtle-mindedness, subtlety, sagacity, perspicacity, penetration; - նամ, այայ տ. to be refined, to become more cunning or subtle; - ցուցանեմ տ. to subtilize, to refine; to make thinner, to sharpen, to point; - ւարա a. pointed, sharp; - փողոց s. lane, alley, narrow path; - բիթ a. thin-nosed; snouted; - բին S.

Նրբակնդիր.

Նրբեմ S. Նրբացուցանեմ.

Նրբիմայ S. Նրբամիա.

Նրբին a. subtle; S. Նուրբ.

Նրբոս a. thin or slender branched.

Նրբութի s. subtilty, tenuity, slenderness, fineness, thinness.

Նրբուղի s. narrow way, footpath.

Նրբեմ, էցի, -իմ, էցոյ տ. to be very hungry, to exhaust, to die, to pine away with hunger, to be dying of hunger, to be starved to death, to die of starvation; նրբեալ or նրբի a. exhausted or dying with hunger, famished, languid.

Նրբուկ s. lake, small lake.

Նրբոյմ, էցոյ տ. to languish, to become faint, languid, to wear oneself out, to faint, to swoon.

Նրբուլմն s. debility, languor, atony.

Նրբոյր, ուրի s. sieve, riddle.

Նութ. ի s. minium, red lead, ruddle, vermilion. [ished, starved.

Նութի, թւոյ a. fasting, hungry, fam-

Նութաւ, էցի տ. to announce; to procure, to provide; to prepare, to furnish.

Նութուի s. hunger; fast, fasting. [tives.

Նոսր, սուր S. Անոսր with its deriva-

Նոսրահեր a. weak or thin-haired;

-հող *a.* having but a thin stratum of earth; -սահոր *s.* large-tooth comb.

Նոտար, այ *s.* notary; -հմ, էջի *va.* to write running hand; to draw up a deed; -ութի *s.* notary's functions or profession. [bleak wind, sirocco.

Նոտու, այ *s. Gr. w.* south wind, Նոր or -դիր *s.* running hand, cur-sive, italic; -հմ, էջի *va.* to write running hand; ից. to examine minutely.

Շ

Շ (*shā*) *s.* the twenty third letter of the alphabet, & the eighteenth of the consonants; շ. շ. five hundred; five hundredth.

— It is sometimes changed into or confounded with the letters ս & ժ, as: աշխիճան, սասիճան; աշուռճ, սսուռճ; նշգեհ, նժգեհ; աշխոյժ, սժխոյժ.

In foreign words, the letter s is often changed by us into շ; for example: sabbath, Semiramis, Simeon, Susan, Arsaces, &c. շաբաթ, Շամիրամ, Շմուռն, Շուշան, Արշակ.

Շաբաթ, ու *s.* sabbath, --day, day of rest; repose, rest; saturday; week; աւագ, մեծ -. holy saturday; աւագ -. holy week; -ուց, the grand or holy sabbath; -է ի -, ի -ու -ու, every week, weekly; -ի -է, from one sabbath to another; վարձէլ ի -ս, to let weekly; սլոճէլ զ-, to break the sabbath; խորանք -ու, sabbatism; ք -ու ճանապարհի, a sabbath day's journey, (2000 cubits, i. e. about a mile); -ու *ad.* on the sabbath-day.

Շաբաթագիր, գրի *s.* hebdomadary or weekly newspaper; շոյժ *s.* sabbath-breaker; -լուծումն *s.* --breaking; -խտիր *S.* Շաբաթապահ; -հան *a.* sabbatical; weekly, hebdomadary; -մուս *s.* officer on duty for the week, septimarian; sabbath-eve; -նամ, ա.

այ *vn.* to keep, to observe sabbath; to cease from work, to repose, to rest; to be out of work; -պահ *a.* keeping the sabbath; *s.* sabbatharian; priest whose week it is to officiate; -բ *s.* weekly fast or abstinence; -յուցաւ նեմ *va.* to cause to keep the sabbath; to cause to rest or repose from work, to celebrate the sabbath; -ար *a.* septimarian, whose week it is to be on duty.

Շաբաթումն *s.* keeping the sabbath; cessation from labour, rest, holiday, vacation.

Շաբաթէայ, չէք *s.* week's labour.

Շաբաթօրեայ *a.* of saturday.

Շագանակ, այ *s.* chestnut; հնդիկ -. horse--; - մեծ, great or large -; -ա դոյն *a.* chestnut-coloured, auburn, nut-brown; -ավաճառ *s.* chestnut-seller; -հնի *s.* chestnut-tree; (գոյց) chestnut-wood; հնդիկ -, horse-chestnut-tree.

Շարակ, ի *s.* back, shoulder, load; hand-barrow, sedan; -ամսան *s.* half a horse-load; -եմ, էջի *va.* to put on the shoulders, to load; *vn.* to load oneself with, to take upon one's back.

Շախոյ, ի *s.* help-burden, "crochet."

Շակնջեմ, էջի *vn.* to prick up the ears, to listen attentively.

Շահ, իս or ուց *s.* profit, interest, fruit, gain, lucre; advantage, good, benefit, utility, emolument; interest, usury; - Պարսից, Shah or king of Persia; - օգտի or օգտութիւն, utility; սէր -ու, love of lucre; ի - օգտի իւրեանց, for their advantage; for the benefit of them; ոչ աւ ի - ինչ օգտի բարբառիմ, be sure I speak disinterestedly; ի -ս հարկանիլ, -ու զճեռ լինել, կրթիլ, մասնել, to become avaricious, to be greedy of gain; - բէրէլ, to be profitable, to profit, to produce gains; բանալ զ- ուրուք, to clip a person's profits or gains; ի - անէլ, to invest, to put out at interest; -ս անել, to dance.

Շահաբեր *a.* profitable, lucrative, advantageous, gainful, fruitful, profi-cuous; նաւ -. merchant-ship; -դէտ *s.* speculator; -դիտեմ *vn.* to speculate; -դիտութիւն *s.* speculation; -գաւակ *s.* fruit, profit, interest; -ժողով *a.* greedy of gain, grasping; *s.* usurer; -ինդիր, &c. *S.* Շահասէր, &c.; -հան,

-կանացու *a.* lucrative, useful; -կից *s.* partner.

Գահապ, -եա, այ *s.* vice-roy; governor; prefect; mayor; chamberlain; ից. guardian; -գաշապ, dryad; -անտառաց, sylvan, satyr.

Գահաւեր, սիրաց *a.* interested, selfish, venal, mercenary, covetous; -սիրութի *s.* love of gain, selfishness, covetousness, venality; -սարամ, ի *s.* bot. basil; -սասն, ի *s.* seat of Government, capital, metropolis; -վաճառ, այ *s.* S. Գահաւաճառութիւն; trader, merchant; -լիկել, to trade, to traffic, to deal; -վաճառողի *s.* commerce, trade, traffic, business.

Գահասակ S. Գահասակ; -եմ, էջի, -իմ, էջայ *vn.* to face, to brave, to attack valorously, to assail, to lead the onset; -իւն, -ութի, -ումն *s.* attack, assault, valour, bravery, military expedition or enterprize, deeds, feats of arms, exploits; success, conquest, victory.

*Գահար, ի *s.* woody wild, forest; -այի *a.* sylvan, savage, wild; -ունի *s.*

Գահարար, այ *a.* gaining. [sylvan. Գահարեւեմ, իմ S. Գահիմ; -ուռի *s.* utility, profit, fruit, advantage.

Գահաւէտ, էաաց, -ւոր *a.* profitable, advantageous, useful, fruitful, lucrative, interesting; -ւորաբար *ad.* advantageously, usefully, profitably; -ւորեմ, էջի *va.* to gain, to obtain, to acquire, to purchase; to buy; -ւորիմ, էջայ *vn.* to do good, to help, to avail; to profit, to derive advantage, to turn to account; -ւորութի *s.* profit, gain, advantage.

Գահեկան, -ացու S. Գահական; -նութիւն *s.* fruit, profit, advantage, gain, lucre; fertility, fecundity; enjoyment, pleasure, ease. [profit.

Գահեմ, էջի *va.* to cause to gain or Գահեստ, ից *s.* gain, lucre.

Գահեցուցանեմ *va.* to be lucrative or profitable; to invest money profitably; ից. to instruct, to edify.

Գահէն, էնի *s.* yellow-legged hawk, æsalon, merlin, sparrow-hawk.

Գահծայրուի *s.* gain, profit, lucre; -ընկալ *a.* profitable, lucrative.

Գահիմ, էջայ *vn.* to gain or profit by, to make a profit, to draw an emolument from; to obtain, to win, to carry away or off; բաղումն -, to gain

much, to make a great profit; -ըղկեանս, to escape, to save oneself from peril; -ըմահ, to escape death, to have a narrow or hairbreadth escape; -ըլիշտու էլ զիշտաս, to avoid this harm & loss, not to suffer, to escape suffering; -զբ ից. to edify, to set a good example; չիք ինչ շահեցայ, there is nothing to be gained.

Գահարամ *s.* bot. clove, pink, carnation. [bert, nut, chestnut, &c.

Գահպարուս *s.* bot. malabathrum; ֆիլ-Գահպարակ *s.* bot. * gilly-flower, stock; -գեղին, wall-flower. [ing-dew.

Գալ, ից *s.* S. Յող; night-damp, even-

Գալախ, այ *s.* cement, mortar; lute; slime, mire, mud: caltrop; star-thistle; *a.* soiled, sullied; foul, dirty; -աբեր *a.* mud-bearing (swallow); -անամ, ալցայ S. Գալախիմ; -եմ, էջի *va.* to cement, to plaster; to smear, to dirty, to soil, to contaminate; -զձեռս արեւեմ, to imbue one's hands in blood; -իմ, էջայ *vn.* to be splashed, soiled, dirtied; to imbibe, to absorb, to drink in, to soak up; -ումն *s.* cementation; dirtiness, contamination; * -ուս *a.* muddy, miry.

Գալախրաս, այ *s.* great talker, babler, chatterer, tattler; talebearer, scold; -բ *s.* immodest dance, tarantella; -անք *s.* quackery; S. Գալախրասութի; -եմ, էջի *vn.* to prate, to chat, to babble, to tattle, to prattle; -ուն, -ումն *s.* charlatantry, extreme verbosity, prating, chattering. [to stutter.

Գալալեմ *va.* to wrest; to stammer, Գալամութ, ի *s.* thread; string, packthread, twine.

Գալամանութիւն *s.* annexion.

Գաղաշոր *a.* entwined, conjoined, united; *s.* gr. syllable; -եմ *va.* to entwine, to connect, to combine; to compaginate; -իմ *vn.* to be entwined, joined; to be attached, stuck; to conjoin, to match, to be coupled; -ութի, -ումն *s.* conjunction, connexion; interweaving, intertwining, wreathing; copulation.

Գաղաշյոտ or ջուս *s.* vagabond, good-for-nothing wretch, scamp, blackguard, scoundrel; *a.* dissolute, shameless, unblushing, brazen-faced; -շտութի *s.* scoundrelism, meanness, barefacedness, impudence, debauchery, licentiousness, libertinage.

Շաղապառ *a.* twined, twisted, wound round, entwined; *-եմ va.* to twine, to twist; to implicate, to involve; *-իմ vn.* to entwine, to twist round each other; to be coupled.

Շաղաւառութիւն *a.* insinuating, false, double-tongued; cheating, fraudulent.

Շաղափ, ոյ *s.* trepan, wimble, augur, piercer; *-իկ s.* gimblet.

Շաղբառ *s.* mimic, buffoon.

Շաղբամ, ի *s.* turnip; *- վայրի*, rape.

Շաղեմ, էջի *va.* to implicate, to involve; to mix, to mingle, to knead; to dilute; to soil, to stain; *-իմ vn.* to be mixed, kneaded; wrapt together, united; *fig.* to be implicated.

Շաղիկ, զլլայ *s.* raw flesh; carrion, carcass, dead body. [parsley.

Շաղինար *s. bot.* bastard- or fool's

Շաղկապ, աջ *s.* junction, bond, union; *gr.* conjunction; *-եմ, էջի va.* to join together, to conjoin, to unite; *-ումն s.* conjunction, connexion, concatenation.

Շաղլագործուի *s.* butcher's calling.

Շաղլակեր, աջ *a.* sarcophagous, carnivorous; voracious; *-ումի s.* sarcophagy, devouring carrion; voracity.

Շաղլայեղ *a.* fat & lusty, corpulent,

Շաղլամ *s.* mixing; wrapping. [bulky.

Շաղխարանութիւն *S.* Շաղխաղխանք.

Շաղխաղխ, ից *s.* chatterbox; *a.* prattling, tattling, cackling; foolish, absurd; silly, insipid, mawkish; *-անք s.* idle stories, idle talk, chit-chat, tittle-tattle, cackle, talking to the wind; folly, nonsense, extravagance, absurdity; silliness, dotage, second infancy; *-եմ, էջի vna.* *-իմ, էջայ vn.* to talk nonsense, to tell idle stories, to babble, to gossip, to cackle, to tittle-tattle; to dote, to rave; *-ումի s.* *S.* Շաղխաղխանք; *ի -մի զաւածիլ*, to rave, to be delirious or frenetic; *-ումն, -ում S.* Շաղխաղխ.

Շամամ *s.* musk-melon.

Շամանդաղ, աջ or ից *s.* fog, haze, mist; obscurity; atom, corpuscle; *ast.* cosmical matter; *- աչաց med.* suffusion, cataract; *-աձեւ a.* obscure, dim; like an atom; *-իմ vn.* to get muddy, dim. [*-ակ s.* small cane-field.

Շամբ, ից *s.* cane-brake, --field, fen;

Շամբաբանեմ *vn.* to talk nonsense, to prate foolishly; *-բար ad.* foolishly; *-կան a.* foolish, mad; furious.

Շամբանք *S.* Շամբումիւն.

Շամբեմ, էջայ *vn.* to become mad, to play the fool, to commit folly; to rage, to be in a fury, to be mad for, to eagerly long for, to fall madly in love, to be desperately in love, to be agitated by violent transports for, to love to distraction, to dote upon; to love to wanton, lustful; *- ի կանայս.* to woo, to court, to rave, to be in love to extremity.

Շամբումիւն *s.* folly, fury, mania, rage; *fig.* violent passion, love, fury, transport, gallantry, love intrigue; debauchery, lewdness.

Շամբուշ *a.* foolish, mad; extravagant, absurd; *fig.* carried away by passion, furious, maniac, mad for, dotingly fond of, love-stricken; lewd, libidinous. [*- աղի*, cane-brake.

Շամբուտ *a.* full of canes or reeds; Շամիրամակերտ, -ւէն *a.* built by Semiramis; *s.* Semiramople, Van.

Շամիլասակ *s. bot.* symphytum, pulmonaria, comfrey, consound.

Շամշական, &c. *S.* Շամբախան, &c.

Շամշակտ *s.* tetrarch.

Շամշառութիւն *s.* tetrarchy.

Շամն *s.* Persian *w.* sun.

Շամբաշ *s. bot.* imperial-lily.

Շամբիտ, Շամբասցի *a. s.* Samaritan. Շամբառութիւն *s.* samaritanism, Samaritan sect.

Շամբուր, փրոյ *s.* spit; * *ast.* Libra, the balance; *ի - հարկանեւ S.* Շամփրեմ. [small spit.

Շամփրակ, աջ *s.* crown, diadem;

Շամփրակալ, աջ *s.* spit-rack.

Շամփրեմ, էջի *va.* to spit, to put upon the spit; to run or to pierce through & through, to transpierce.

Շայեկան, &c. *S.* Շահեկան, &c.

Շանդլուխ *a.* dog-headed; *s.* dog-head; Anubis; cynocephalus; *zool.* cynocephalus, baboon, monkey; *bot.* dog's-head; *-դդեայ a.* cynic; *-լեզու s. bot.* cynoglossum, dog's-tongue, hound's tongue; *-կնճիթ a.* dog-muzzled; *-ձուկն s.* dog-fish; *-ձանձ s.* dog-tick, ricinus caninus; *-պատկեր a.* dog-faced; *s.* painted or sculptured dogs.

Շանթ or Շանդ, ից *s.* thunderbolt, lightning, thunder; fire, spark, flash; red hot iron; ingot; *հրավառ, բոցավառ, կոյծ անիացայտ, հրաշուռն, սպառ*

նախկն, ահաւոր - , the burning, flaming, gleaming, smoking, threatening, dreadful thunderbolt; -ս արձակել, to hurl thunderbolts, to fulminate; հրաւրեալ -իւք սրակել զոք, to crown with a bent, red hot spit.

Դանթական a. fulminating, fulminant; - թթուաւ a. chem. fulminic acid; -կէզ a. burning like a thunderbolt; -ստնել, to fulminate, to strike with lightning; - ընել, to be lightning-struck; -հար, աչ a. thunder-struck; ad. with a thunder-clap; like a clap of thunder; - ընել, to be struck by lightning, to be thunder-struck; -ստնել or -հարեմ, էջի va. to fulminate, to strike with lightning; -հարու թի s. thunder-clap; a peal of thunder; -ձիզ S. Դանթանկէջ. [rod.

Դանթարդէլ s. conductor, lightning-conductor; Դանթեքար s. meteoric stone, meteorite; S. Երկնաքար, Օդաքար.

Դանթանկէջ a. thundering; fulminating; - բարկուի fig. thunder; - ամալք, thunder-cloud.

Դանի s. dog's-meat, dog-porridge. Դանսաւր s. price of a dog; hire of a prostitute.

Դանիին, փինի s. dog's-dung. *Դաջ s. milk-diet, -food; * -որդ s. maker or dealer in milk products.

Դաջ S. Դաջիւն; -եմ, էջի vn. to make a noise, to rumble, to clash; to clack, to crack, to crackle; to boil violently, to burst, to rustle up; to shiver, to crepitate; to rustle, to murmur; to thunder, to detonate; - սողնոց, to hiss; to whistle; to whiz; - մեղրուաց, ճանձից, to buzz, to hum; -լին, -ուսն s. noise, burst, crackling, crash; rustling, rumbling; report, clap, explosion; resounding; gurgling, murmur.

Դապիք, սկաց s. shirt, linen; - բահանայական, alb; - սարկաւազաց, դարաց, rochet, surplice; dalmatic, tunic; - կանանց, chemise, shift.

Դապեմ va. to incrust, to plaster, to coat. [oneself.

Դապուսն s. over filling, cramming Դառ a. S. Եէկ; * s. tumult.

Դառաւեղ a. rather red, reddish; -դրուս a. bloody, bloody-minded; -դոյն a. red, reddish; - աչք կամ եւրեւք, fiery or flashing eyes; S. Տէնդ; -գունանք S. Դառաւորու թի; -գու-

նացուցանեմ or գունեմ- va. to cause to blush, to put to the blush, to shame, to confound; -գունեմ, էջի, -գունիմ, էջոյ vn. to blush, to redden with shame, to be ashamed, confounded; -նեցան էրեւք նր ի ցամանե, his face flushed with anger; (յամթոյ), he turned quite red; -գունու թի s. red, redness; fig. flush, blush, shame, bash-

Դառաւլ S. Եջլլ. [fulness.

Դառաւիկ, շղաց s. mass of rock salt; - սառի, block of ice; iceberg.

Դառաւ. եմ S. Դաջիւն, շէմ; ի շաւէլոյ կառուց նր, եւ ի շառաւէլոյ անուոցն նր, at the rushing of his chariots, & at the rumbling of his chariot-wheels; -իւն, -ուկ, -ուսն S. Դաջիւն, Թնդիւն; -ուկ s. tinsel.

Դառաւեղ or էւղ, աջս. shoot, sprout, twig, sucker, sprig; fig. offspring, scion, sons, descendants, posterity; beam of light, gleam, ray; branch, part, member of body; geom. S. Ճառագայթ; - արմատոյ, root-tips; - անուոյ, spoke of wheel; - օրհնութեան, blessed offspring; - դանուութեան, accursed progeny. [root.

Դառաւիկարմատ a. sprung from the Դառաւիկեմ, էջի va. to send forth shoots, to throw out suckers, to sprout, to shoot, to bud, to put forth buds, to germinate; to generate, to procreate; to emit rays, to beam. [shoots.

Դառաւիկաւէլ a. sending forth Դառաւն, Լաւիք s. camel.

Դառաւի s. light, beam, shine; -նաթափ a. emitting rays; -նայտով a. radiant, refulgent; -նառ a. quite ashamed or abashed; -ուսն s. shining.

Դառնաջ s. wild-pomegranate seed. Դառնեմ, էջի va. to scarify; S. Յատմ.

Դառ, ից a. much, several, considerable, abundant, plentiful, copious, in great quantity; ad. much, too much, very, most; enough, sufficiently, as much as necessary; - , - անգամ ad. often, frequently; - իսկ ad. sufficiently; - կամ սակաւ, more or less; չ - եւ չ սակաւ, in all about; փոքր ի - է, somewhat, partly, a little; more or less; ոչ չ - եւ չ փոքր, in no wise, in no way; է է v. imp. enough, it is enough, sufficient, no more; - է ոյգ, that is enough; - է զի, it suffices that; provided that; - ասել, to be content; - համարել, to content oneself with;

–բ յայնցանէ, most of them, the greatest part of them; դեռ. աւուր – կայ, much time still remains; ոչ էջէ քէզ – զի ..., does it seem to you a little thing that ...? ոչ էրբէք ստէն – ! they never say : Stop, enough! S. Օր.

Գատաբանութիւն s. talkativeness, verbiage, verbosity, loquacity; –խօս. այ a. talkative, verbose, loquacious, garrulous; prating, chattering, tattling, prattling; s. S. Գատխօս; – լինէլ S. Գատխօսեմ; –խօսութի s. multitude of words, loquacity, garrulosity; chit-chat, babble, tattle, prattle; –ծախ a. costly, dear, expensive; –կեայ a. long-lived, long-living; –կեր. այ a. s. eating a great deal, great eater, glutton, gormandizer, voracious, devouring, ravenous; –հանձար a. very talented, very intelligent; judicious; –հմաութի s. polymathy, great erudition, great experience; –մարդութի s. better Իրզմա–; great or considerable population, multitude of men; –մարմին a. corpulent, bulky; –նամ, այայ տ. to content oneself, to be content, to take up; to suffice, to be sufficient or enough; to multiply, to increase; –սոկաւուրբ, փրբու. to be satisfied or content with a little, with any thing; –ռորջ, շքլիկ, շքոյլ a. roving, rambling, wandering; s. vagabond, vagrant, roamer, stroller, idler, lounge, loiterer; – լինէլ, to stroll, to roam, to rove, to ramble, to wander; –շքուլ լի s. stroll, lounge, wandering; –ջուր a. having a great deal of water, abounding with water; aqueous; –ցուցանեմ va. to content, to satisfy; to augment, to multiply.

Գատերդումն a. swearing much: s. great swearer, blasphemer.

Գատիմ S. Գատանամ. [ligent.

Գատիմասս a. very wise or intelligent. Գատիցս ad. often.

Գատխօս, այ s. great talker, babler, tattler; braggart; a. S. Գատախօս; –եմ, էջի տ. to talk too much, to use vain repetitions, to gossip, to prate, to chatter; to boast, to brag; –ութիւն S. Գատախօսութիւն.

Գատմուլ s. bot. thistle.

Գատկերութիւն s. gormandizing, gluttony, voracity, greediness, ravenousness. S. Գատանամ. [ousness.

Գատոյժ a. very strong, robust.

Գառութիւն s. great number of, great quantity, great deal, multitude, abundance, plenty.

Գառուստեմն S. Գառահմալ.

*Գաարար s. skin-sieve.

Գաարուան, այ s. tent, pavilion, marquee; water-spout, fountain, jet.

Գար. էջ s. string, file, line, range, row, rank, order, long string, concatenation, chain, series, suite, train; multitude, great number; composition; sarus (period or cycle of 3600 years), century, epoch; crape, gauze, pall; *lace, lace-work; –բ մարգարտայ, string of pearls; սոկի – , gold chain; –բ լեբանց, mountain-chain; –ճանձից, swarm or lot of flies; – մրջմանց, swarm of ants; anthill; – շանց, pack, number of dogs; – սպաբանութի, genealogy; Ի –ի հարկանէլ, to register, to record, to set or write down; Ի –ի արկանէլ, to string, to range, to rank; Ի – արկեալ լծուել, to enumerate, to number, to count; Ի միում –ի հարեալ չ մի համարել, to be enumerated in the same series; յան տեղեաց –ին է այս, it is very far from the purpose.

Գարաբ or Գարապ, ոյ or Ի s. syrup.

Գարաբանեմ, էջի va. to compose, to write; to ratiocinate, to make a syllogism; –բանութիւն s. syllogism, sequence, chain of arguments; –գիր, գրաց s. composer, writer, author; S. Գարագրած; letter, character; –գծեմ va. to compose; –գլոր, ուրի s. cover; veil; – գրոյ, cover or binding of a book, book-cover; –գրած, Ի s. composition, wording; work, writing, works, treatise; memory, monument; –գրական a. historical; –գրեմ va. to compose, to write, to word, to put down in writing; to compile; –գրոյ s. composer; –գրութի S. Գարագրած; –դասեմ va. to range, to arrange in order, to set to rights, to dispose, to put in order, to lay out; –դասութիւն s. co-ordination, arrangement, order, disposition; gr. syntax; –գրական a. compound; composed; arranged, put in order; prosaic; –գրեմ, էջի va. to put together, in order, to arrange, to re-unite, to connect, to join, to combine; to construct, to make, to form; S. Գարագրեմ; –գրութի s. combination, conjunction, connexion; arrange-

ment, disposition; construction; *gr.* syntax; S. *Շարադրած*; -*թուեմ* *va.* to enumerate in order; -*շեմ* *va.* to conjoin, to join with, to unite; -*լրական* *a.* completive; -*խառն* *a.* compound, combined, united; -*խառնեմ* *va.* to mix together, to compound, to intermix, to intermingle; -*խառնութիւն* or *ուսն* *s.* intermixture, compound, combination.

Շարած, *ից* S. *Շարադրած*; -*եմ* *va.* to arrange, to place or put in order; -*ծնեալ* *a.* cognate, born together; in-

Շարակարու *a.* unitive.[nate, inborn. *Շարական* *s.* hymn, canticle, melody; hymn-book, hymnology.

Շարակապութիւն *s.* adhesion; -*կարգեմ* S. *Շարադրանեմ*; -*կցեմ* *va.* to conjoin, to chain or link together; -*կցութիւն* *s.* conjunction, chaining together;

-*հիւս* *s.* writing, work; -*հիւսեմ* *va.* to compose; -*ձայն* *a.* consonant; -*ձայնութիւն* S. *Չայնակցութիւն*; -*մանեմ* *va.* to interlace, to interweave, to intertwine, to lace, to join, to unite; -*մանութիւն* *s.* entwining, interweaving; -*մերձութիւն* *s.* adherence; -*յարեմ* *va.* to reunite, to join together; to continue, to join, to add; -*յարութիւն* *s.* continuation, sequel; -*պատեմ* *va.* to narrate in order.

Շարաւ, *ոյ* *s.* pus, matter, ichor, sanies, purulence; rottenness; stench, stink; - *սանեալ*, to effervesce, to swell, to become inflamed.

Շարաւաքուղի, -*լի* or *լից*, -*ծոր* *a.* purulent, full of pus or sanies, ichorous, sanious, putrid, rotten, fetid; -*հիւթ* *s. med.* ichoroides; -*հոս* *a.* stinking, fetid; - *արիւն*, corrupt blood; - or -*հոտութիւն* *s.* stench, stink.

Շարաւանդ, *ի* or *-ն*, *դան* *s.* bonds, bands, fetters.

Շարաւոտեալ *a.* corrupted, stinking. *Շարեմ*, *եցի* *va.* to range, to arrange, to set or put in order, to dispose; to marshal; - *զմարդարիսս*, to string pearls; - *զննագիրք*, to compose. [earthquake.

Շարժ, *ից* *s.* movement, motion; *Շարժաբանութիւն* *s.* cinematography; -*կան* *a.* moveable; S. *Շարժուն*; -*կանութիւն* *s.* mobility; dynamics; -*կից լինիմ* *vn.* to be moved together; -*հիմն* *a.* shaken from the foundations; -*ուիթ*, -*րան* S. *Շարժիչ*; -*ցոյց* *s.* polyerama.

Շարժեմ, *եցի* *va.* to move, to

move, to set in motion, to stir, to cause to move; to agitate, to shake, to flutter, to stagger; *fig.* to excite, to provoke, to rouse the feelings of, to move, to touch; - *զգլուխ*, to shake or toss one's head; - *զմալքար*, to leave no stone unturned, to move heaven & earth; - *զմիրս*, to affect, to move to pity; - *լիմ* *vn.* to be moved, stirred, shaken; *Շարժեմ*, fluttered, reused, agitated; to bestir oneself, to bustle about. [contriver.

Շարժիչ *s.* motive, spring; mover; *Շարժիւն* S. *Շարժումն*.

Շարժեմ S. *Շարժեմ*; *Շարժող* *a.* motive, moving; -*ախան* *a.* moveable; -*ութիւն* *s.* mobility.

Շարժուած, *ոյ* *s.* movement; gesture, action; *սաստիկ* or *սարապայման* -, gesticulation; - *ս առնել ի խօսելն*, to gesticulate while speaking; *սաստիկ* - *ս առնել ի խօսելն*, to gesticulate, to be too full of action.

Շարժութիւն *s.* mobility; motion.

Շարժումն *s.* movement, motion, stir, stirring, nod, shake, toss; fluctuation, staggering; ecitation, provocation; *fig.* agitation, motion, impulse, commotion, emotion; gesture, action; earthquake; *ast.* movement; *զշարժմանս կրակայ զննել*, to feel the pulse; S. *Ընդոսս*.

Շարժուն *a.* moveable, moving; versatile, unsteady, unsettled; *սառնիկ* - *ast.* the primum mobile; - *ի հոյմոյ*, shaken by the wind; - *եւ անշարժուն ստացուածք*, personal & landed property. [terest.

Շարխաւ, *ի*, *իւ* *s.* usury, illegal interest; **Շարմուղ* *s.* silk-sieve; **-ուն արևր* *s.* the finest flour.

Շարոց, *այ* *s.* file, row; - *քաղցրաւենեայ* S. **Շոպադ*; - *մարգարտաց*, pearl necklace.

*Շարուած, -*ունն* *s.* the setting in order, arranging; marshalling.

Շարունակ *a.* continuous, continual, non-intermittent; -*աբար* *ad.* continually; -*եմ*, *եցի* *va.* to contain, to enclose, to conserve; to continue, to last; -*ութիւն* *s.* continuation, continuity, succession.

Շաւաշարիւն S. *Նուիճ*. [ponica. *Շաւաշար յարանիկ* *s. bot.* aucupa ja-
*Շաւառ or *Շաւերք* *s.* violin; guitar; S. *Վին*.

Շաւառն *s. bot.* cannaecorus; calamus odoratus, sweet-scented flag.

Շաւելոյ, ւղաց *s.* path, road, way, passage; trace, vestige, foot print; *fig.* conduct, deportment; - մուրրակի *ast.* orbit of a planet; - երկաթակուռ *S.* Երկաթուղի. [*fig.* sadness in mirth.

Շափառուէ՛ս. obscurity in day-time; Շափիկայ, Շափիւղայ, ից *s.* sapphire; - դձեւ *a.* --shaped; like a sapphire; - դէպ *a.* of sapphire.

Շաքար . ի, աւ *s.* sugar; մուքուր, սպիտակ - , refined or lump -; խակ - , moist, brown or raw -; - վանի, - candy; գործաստան - ի, --mill; զտարան - ի, --refinery; համեմէլ - աւ, to -, to sweeten, to strew or sprinkle with -; -աբուղիս *a.* sacchariferous; -բուղիս եղէգն - or -աբոյս *s.* the - cane; -ագործ *s.* confectioner, comfit-maker; sugar-baker; -գործուծիւն *s.* confectionery; sugar-manufactory; -ական թթուուռ *s. chem.* succharie or oxy-succharic acid; -աչամ *a.* sugar-flavoured, sugary; սեխ - , sugar-melon; -աման *s.* sugar-basin; -ային *a.* containing sugar; -անուշ *s.* sugarplum, comfit; burnt almond; -աչամ *a.* saccharometer; -ավաճառ *s.* sugarmen, sugar-monger, confectioner; -ացուցումն *s.* saccharification; -եղէն *a.* saccharine; - or -բ *s.* sweetmeats, comfits, sweets; * -կէի *s.* sweet-apple, "morosino"; -օղի *s.* rum, taffia. [*shoot.*

Շաքիւ, բլոյ *s.* germ, bud, sprout, Շաքիւմ, իմ *vn.* to bud, to sprout.

Շեղ, ոյ or ի *a.* oblique, in bias, aslant, diagonal; առ ի - , առ - *ad.* slopingly, overthwart, slanting, aslope; obliquely.

Շեղաբարոյ *a.* variable, light, inconstant; -նիս *s.* rhomboid; -անկիւն *s.* lozenge, rhombus; -նստական *a.* rhombohedral; -պէս *ad.* indirectly.

*Շեղբ - իկ *s.* sword or knife blade.

Շեղեմ, եցի *va.* to bend, to bow; to cause to deviate or to swerve; -իմ *vn.* to slant, to slope, to incline; *fig.* to go astray, to turn aside or away, to deviate, to swerve, to go out of one's way; շեղեալ անկիւն, oblique angle; շեղեալ բառանկիւն, rhomboid.

Շեղուծիւն, -ուճն *s.* obliquity, bias, slant, slope, deviation; *ast.* aberration, deviation.

Շեղձ, ից *s.* heap, mass, pile, stock,

hoard, accumulation; - ցորենոյ, stack, rick; - խոռոյ, hay-cock, mow; - or -ս -ս *S.* Շեղջաշեղձ; - կուտել, կուտել -ս -ս, to heap up, to pile-up.

Շեղջաբար *ad.* in heaps or piles; -խտրբ *s.* divination by observing heaps; -կան *a.* cumulative, ac-; -կոյս *s. S.* Շեղձ; pile upon pile, towering heaps; -կուտեմ *va.* to collect, gather or heap together, to heap up, to amass, to pile up, to accumulate, to hoard; -կուտեալ մեղքբ, laden with sins; -շեղձ *a.* massed, accumulated, heaped up; *ad.* in piles, masses or heaps.

Շեղեմ *S.* Շեղջակուտեմ. [*ate.* Շեղամեկա *a.* enervated, effeminate; Շեմ or Շեամ, շեմոյ *S.* Սեամբ.

Շեշտ, ից *s.* shrill voice; *gr.* accent, acute accent ('); mus. an Armenian note ('); *ad. S.* Շեշտակի; - ուրբել, to end in a point.

Շեշտակի *ad.* acutely, pointedly, piercingly, sharply, keenly; instantly. Շեշտաւոր *a. gr.* accented.

Շեշտեմ, եցի *va.* to aim or level a blow at; *gr.* to accentuate.

Շեշտուոր, -ակ *s.* word accented on the last syllable; barytone. [*acutely.*

Շեշտուրբեմ *va.* to utter sharply, Շեշտումն *s.* ending in a point, tapering, pyramidal form; *gr.* accentuation; ի - անկանիւ, to taper, to end in a point; ի - յանդեալ, pyramidal, pointed.

Շեւ *a.* steep, abrupt; *s.* declivity, slope; անկանել ի - . to fall in one's back, to fall supine.

*Շեւ, Շեւմ *S.* Մեղ, Մեղեմ.

*Շեւիկ *s.* fine hair-sieve. [*of - .*

Շեր *s.* storax; գաւազան - , stick Շերամ, ոյ *s.* silk-worm.

Շերամբանուծիւն *s.* sericulture; -բոյծ *s.* silk-grower; -բուծութիւն *s.* rearing of silk-worms, sericulture.

Շերամնոց *s.* silk-worm house, silk-worm nursery, cocoonery.

Շերաս *S.* Շերամ. [*ladle.*

Շերեփ, ոյ, ուլ *s.* large spoon, soup- Շերեփակոծ *s.* water-grasshopper; -ձեւ *a.* ladle-shaped.

Շերոց, աց *s.* storax-grove.

Շերտ, ից *s.* splinter of wood, chip, lath, strip, slip, part, morsel; - սլաւ զոց, slice, bit, piece; - տակաւաց, barrel-stave; - կերպասու, strip of fine linen; չ - ստեղանի, through the balustrade.

Շերտակոտոր առնեմ *va.* to chip, to cut into chips or in pieces, to shiver, to shatter; **-ւոր** *a.* provided with a hatchet; armed with a spear; striped, streaked, streaky; **-զոր** *s.* sapper; pikeman; **-** or **-փակ փեղկ**, blinds, Venetian blinds; **-փակել**, to surround with trenches, to circumvallate, to pallisade.

Շերտեմ, էջի *va.* to bark in strips, to streak, to stripe; *med.* to scarify; to cup.

Շեփոր, **-այ**, *ից* *s.* haut-boy; S. Փող.

***Շէդ** or **Շէք** S. Յայլք.

Շէկ, շիկաց *a.* of fawn colour, reddish, leonine, light, tawny.

Շէն, շինից *s.* inhabited place; village, hamlet; inhabitation; edifice; *a.* peopled, inhabited; in good state, prosperous; fertile, fruitful; happy, gay; **ոչ միայն ի -ս, այլև յանձնես, not only in inhabited but also in desert places; **էւ որ -ն մնացէ**, & that which shall not be destroyed.**

Շէր, շիրի *s.* cantilena, song, ditty; **-ասաց** *s.* improvisatore, poet.

Շրոծակ *s.* ureter.

Շթուհք, **Շթիք** *s.* splash.

Շթբեմ S. Շթեմ.

Շիզլ, շիէլ *s.* buckle, clasp, hasp, button; decoration; **-սոկի**, golden buckle or clasp.

Շիթ, շիւից *s.* small drop, tear; **-առ - , -ք -ք**, drop by drop; **-ի բերաւ նոյ**, saliva, drivel, slaver, slabber; **-ք բանից**, few words.

Շիթեմ, Շիթոց S. Խայթեմ, Խայթոց.

Շիւ, շւաց *a.* squint- or goggle-eyed; short- or dim-sighted; **-ակնարկել**, to goggle, to squint, to look askew.

Շիկագոյն S. Շէկ; **-դուամար** *a.* gold-coloured; **-թան** *s.* lentil-soup; **-կարմիր** *a.* reddish, red; scarlet; **-մորթիւոյոց**, morocco, spanish leather; **-փայտ**, Brazil-wood, Queen's wood; **-չէր** *a.* light-haired; **-փոկ** *a.* made of red leather; **-քար** *s.* spinel-ruby.

Շիկերեայ *s.* roe-buck.

Շիկարբ or **Շէկ** *s.* alkanet. [Շէկ.

Շիկն, **-ոտ** *a.* bashful, sheepish; S.

Շիկնեմ, էջի, **-նիմ, էջայ** S. Շառաւ դուռնիմ. [slip of straw; little branch.

Շիւլ, շւլ *s.* fescue, mote; bit or

Շիղաբեր S. Շղաբեր; **-դէտ** *a.* beholding the mote in another's eye; *s.* censurer, fault-finder.

Շիճ, շճի, Շիճուկ or **Շճուկ, ճիի** *s.* whey, buttermilk; serum, serosity: grain spoilt by rain; **-արեան**, ichor.

Շիճիսակիմ *vn.* to be red with eating & drinking.

Շիճիք *s.* Persian w. sword. [grasping.

Շինազ *a.* avaricious, covetous,

Շինազուի S. Միջնաբերդ.

Շինած S. Շինուած.

Շինական *s.* country-man, --fellow, rustic, peasant, villager; *a.* rustic, gross, rude, impolite, uncivil, clownish, boorish; **կին** -, country-woman, peasantness; **մանուկ** -. country lad; **աղջիկ** -, country lass, cottage girl; **-ք** or **-էր** *s.* the peasants, peasantry, country people; **-ազոյն** *ad.* rudely, coarsely, clownishly, boorishly; **-աւմիտ** *a.* clod-pated, awkward, rough; **-աւէն** *a.* wisely governing & contenting the peasantry; **-ուի** *s.* rustic life; *fig.* country manners, rusticity, clownishness, boorishness, awkwardness, rudeness; the peasants, the peasantry; **-օրէն** *ad. a.* country-fashioned.

Շինակեաց *a.* living in a village; *s.* burgher, villager; **-մէջ** *s.* the middle or centre of a village or town; **-մուտ լինիմ** *vn.* to enter the villages or towns; **-նիտ** *a.* inhabited, peopled; flourishing, prosperous; **-վայրք** *s.* populated places or country; **-բար, աջ** *a.* building many edifices; compiling good regulations; **-ւան** *s.* habitable place, inhabited town; the universe, the world.

Շինեմ, էջի *va.* to found, to build, to erect, to construct, to make; **վերստին** -. to rebuild, to build up again or anew; to renew, to restore; *fig.* to edify, to instruct, to set a good example.

Շինիչ *a.* edifying, exemplary.

Շինող *s.* builder, constructor; **-ականն**, **-ուրթի** *s.* art of building, architecture.

Շինուած, ոյ *s.* building, edifice, fabric; *fig.* edification; **-մարդկեղէն**, human work; **-աձեւ** *a.* like an edifice; towering; **-ոյ, ից** *a.* constructed, made, done or got up with art, artificial.

Շինութիւն *s.* construction, building; *fig.* edification, moral profit; abundance, ease, prosperity; peace, tranquillity; good regulations.

Շինուանի s. construction.

Շիշ, շէկց s. glass bottle, bottle, phial; alabaster vase; իցեւ զ-, to cork; to put the stopper on; բանաւ զ-, to draw the cork, to uncork; to take the stopper out of.

Շիշակ, աջ s. lamb of a year old, yearling sheep.

Շիշք s. nape of the neck.

*Շիտ S. Պաղէղ. [itory, superficial.

Շիջականա. extinguishable; fig. trans-

Շիջանիմ, ջայ, ջեր vn. to go out, to be extinguished or quenched; fig. to be dimmed, obscure; to pass away, to cease, to be buried in oblivion; to cool, to grow cool, to be quenched, to become extinct; to die peaceably.

Շիջանուս a. extinguishable.

Շիջեպիսա a. whose glory is extinguished; inglorious, ignoble.

Շիջութիւն, -ուանի s. extinction; annihilation.

Շիջուցանեմ, ցի va. to extinguish, to put out, to quench; fig. to dim, to cloud, to obscure; to quench, to cool, to allay, to cool down; to stifle, to smother; to exterminate, to kill.

Շիջուցիչ s. extinguisher.

*Շիտ s. pimple.

Շիտիտի a. languid, effeminate.

Շիրիկ s. sesame-oil.

Շիրիմ, րմայ s. tomb, sepulchre, urn, monument; -ք, cemetery; մարմնածախ -, sarcophagus; - հոյակապ, mausoleum; - դասարկ, cenotaph.

*Շիրիշակ s. wooden padlock.

Շիրմակեց a. buried in the same tomb or cemetery; -ւոր a. entombed, buried.

Շիւ, շոյ s. husks of grapes, grounds or dregs of pressed grapes: warp-staff.

Շիւանք s. acute cry, shriek, scream.

Շիւզ S. Շիւ. &c.

Շիւոր, &c. S. Շեփոր.

Շիւորոյն a. somewhat dark, obscure;

Շիւին S. Շիւ. [short- or dim-sighted.

Շիւմա a. short-witted, obtuse, stolid, stupid, senseless.

Շիւն S. Մոխր.

Շիւնամ, սոցայ vn. to become short-sighted; squint-eyed; blind; to feel quite dazed, to be dazzled; to grow dim, obscure; to become blunt.

Շիւտ, &c. S. ժշտտ, &c.

Շիւցութիւն, -ուանի s. dim-sightedness, squinting, blindness; dazzling,

hallucination; հարկանեւ -ք, to strike blind; հարկանեւ -թք զմիսս fig. to beguile, dazzle, seduce or fascinate the imagination.

Շիւցուցանեմ va. to blind; to blunt; fig. to dim, to dull, to deaden; - զաչս, to dazzle the eyes; բարեբաղդութիւն -նէ զլեծառունս, prosperity spoils the rich. [-, enchanting beauty.

Շիւցուցիչ a. dazzling, flaring; դէզ Շիւմ, շէցայ S. Շիւնամ.

Շիւրեցուցանեմ va. to leave in doubt, to create suspicion, to make suspicious, to embarrass, to perplex.

Շիւրբիմ, էցայ vn. to suspect, to doubt, to be uneasy, embarrassed, perplexed.

*Շիւտակ s. under part of the chin.

Շիւի s. neck.

Շիւս, Շիւր, &c. S. Սաւր, &c.

Շիւտտ a. Gr. w. yellowish, pale.

Շիւութիւն S. Շիւցութիւն.

Շիւհ s. S. Շիւհիւն; arrow-head; -ական a. noisy; -եմ, էցի vn. to whizz, to hiss, to whistle; to sound loud & shrill, to rush, whiz or whirl through the air; սուսերք շիւհէին ընդ իրեարս շէշտակի, the swords crossed; -իւն s. shrill or loud humming noise, hissing, whizzing; clack; - զմուց, clashing, clash; S. Թնդիւն.

Շիւթիմ, էցայ vn. to make a show or parade of, to vaunt in, to boast or brag of, to plume oneself.

Շիւթակ առնեմ va. to banish, to exile, to drive away.

Շիւթեր a. bearing or carrying a blade of straw or a small branch.

Շիւթիւր s. running hand.

Շիւթոյն a. smaller than a mote.

Շիւշ, -առեւ, Շիւշ s. very transparent veil, gauze; crape.

Շիւթայ, ից s. chain; chain, concatenation, continuity, series; - ոսկի, gold chain; -ք գերութիւն, the bonds of slavery; արկանեւ ի -ս, to chain, to enchain, to put in chains, irons or fetters; խորակեւ զ-ս, to break one's chains.

Շիւթայադործ, աջ a. of chain mail, made of rings run one into another; chain-shaped, chained; s. chain-maker; -գերծ a. unchained; -կասս a. enchain'd, loaded with irons or chains; -ձեւ, -սող a. S. Շիւթայադործ; -ւոր a. bound, chained.

Շղթայեմ, էջի va. to chain, to enchain; to link, join or unite together.
Շղթայորէն ad. like a chain.
Շղմարար, Շղմաբարայ S. Շղմարար. [dress, attire, &c.
Շղուահանք s. female fineries, show,
Շղուրաբարայ a. savage, wild, fer-
 ***Շղլիք S. Շէղք.** [ocious.
Շնալից, -խառն, յին a. serous;
 ichorous, full of matter.
Շնեմ, էջի vn. to be full of serosity,
 of matter; to liquefy, to be spoiled.
Շնուկ S. Շիճ, Շիճուկ.
Շնամ vn. to throw up, to vomit, to
 eruct or belch from much eating &
Շնբրոց, աջ s. sack. [drinking.
Շմբ s. tumult, trouble, discord; *a.*
 tumultuous, turbulent, agitated; -*է-*
յուցանեմ va. to trouble, to perturb,
 to upset; -*իմ, էջայ vn.* to be trouble-
 ed, upset, agitated.
Շմբար a. like a dog; -բարայ *a.*
 dog-hearted, churlish, evil, biting;
 cynic; -բերան *a.* dog-mouthed; *fig.*
 biting, sarcastic, slanderous; -գայլ *s.*
 jackall; -գրուխ S. **Շանագրուխ;** -*հան*
a. canine; doggish, cynical; -բայց S.
Շնբայց; -*հանութիւն s.* cynism; -*հա-*
բիք a. dog-footed; -*կերպ a.* dog-shap-
 ed; *ad.* like a dog.
Շնամ, աջայ or ջի vn. to commit
 adultery; *fig.* to worship idols, to idol-
 ize; to usurp, to ravish.
Շնամիտ a. doggish, rascally, whor-
 ish; -նուս *a.* incestuous, adulterous.
Շնառ s. dog-theft.
Շնատեր a. libidinous, lascivious.
Շնաստղ s. ast. dog-star, Sirius.
Շնովանք s. house of Thondracian
 sectarians, (Paulicians).
Շնացեալ sf. adulteress; -յող *s.* adul-
 terer; -յողական *a.* adulterine; -յող-
 ութիւն S. **Շնութիւն.**
Շներամ s. pack of dogs; *fig.* com-
 pany of lascivious persons.
Շնթեմ, էջի va. to flatter, to cajole,
 to coax, to fawn on, to cringe to.
Շնթող s. flatterer, fawner.
Շնիկ s. little dog, bow-wow; *ast.*
 Canis Minor, Canicula, dog-star, Si-
 rius; բոննեան -, lapdog; - որսական,
 beagle; - հրացանի, cock; **Շնկային ա-**
ւուրք, dog-days.
Շնակ, Շնլի a. licked by dogs.
Շնխաղոյ s. night-shade, morel, so-
 lanum; tithymalus, milk-thistle.

Շնծեր s. an adulterous old man.
Շնխնիթ a. dog-muzzled; *s.* Scylla,
 nymph beloved by Glaucus & changed
 into the catulus or spotted shark (sea
Շնմուռի s. adultery; idolatry. [fish).
Շնորիկ s. dog-hole, --house, --ken-
 ***Շնուկոր s.** cancer, gangrene. [nel.
Շնորիկ a. bastard, misbegotten,
 base-born; *s.* bastard, natural son or
 daughter; adulterine child.
Շնորհ, ի, -ք, աջ s. grace, Divine
 grace; favour, good offices, auspices,
 service, benefit; grace, gracefulness,
 charm, beauty; agreeableness, pleas-
 ing or graceful manners; thanksgiv-
 ings, thanks; forgiveness, pardon,
 mercy, grace; gift, concession; merit,
 worth; the Graces; *ի -ս, առ -ս, for,*
in favour of; by favour; ի նր -ս, -ս
նմա սունեալով, to please him, to do him
the favour, to oblige him; ի -ս էրե-
սաց քոց, thanks to you; in your
behalf, for you; -իւ Տեառն, Թագա-
ւոր ..., by the grace of God, king ...;
-արա, pray, do me the pleasure; լի
-օք, most graceful; - or -ս ունել, -ս
մատուցանել, to thank, to return
thanks, to be thankful to; -ս արկա-
նել, to be grateful, to acknowledge;
-ս դասնել, to be in favour or in the
good graces of, to please; -ս դասնել
առաջի, or առաջի աչաց ուրուք, to
find favour in the sight of any one, to
find grace or favour with, to win the
good graces of, to please, to be liked;
-ս սունել ումք, to favour, to gratify;
to befriend, to forgive, to excuse, to
remit; -այ տալ, to give gratuitously;
լ -ս ինչ տալ, to discharge an obliga-
tion as if doing a favour; զտել ի -այ,
to disavour, to disgrace; մեռանել ի
-ս, to die in a state of grace, in odour
of sanctity; - ունիմ քեզ, thanks, I
thank you, much obliged to you; S.
Չեղումն.
Շնորհաբաշխ a. granting or distrib-
 uting favours; -բաշխութիւն *s.* distrib-
 ution of favours; gift of grace; -գեր
a. written by divine grace; -գիւա *a.*
 obtaining the divine grace, pleasing
 to God, favoured, dear, agreeable,
 grateful; -գործ *a.* produced by divine
 grace; -զարգ *a.* endowed, adorned with
 graces, graceful, virtuous; -գեղծ *a.*
 unthankful; -լի or լից *a.* full of grace,
 most graceful; gracious, handsome,

fine, beautiful, charming, genteel, fair; *pn.* Shenorhali (endued with grace), St. Nerses Glajensis; -լըս *a.* pure, candid, bright.

Շնորհակալ a. grateful, obliged, beholden; -լինել, -եմ, էցի or -իմ, է-ցայ *vn.* to thank, to give or return thanks, to acknowledge; -իք, էաց *S.*

Շնորհակալութի; -ու S. *Շնորհակալ;*

s. pleasure; -մաք, thankfully, gratefully; -ութի *s.* thanks, thanksgiving, gratitude, thankfulness; -կան *a.* donative, gratuitous; -կարգութի *s.* constitution by divine grace; -կորոյս,

բուսի a. graceless, unthankful, ungrateful; -հասոյց լինիմ *vn.* to thank; to recompense; -ձիր *a.* granting gratuitously; given gratis; -նորոզ *a.* renewed through grace; -ըւք *a.* graceful, handsome, charming, genteel, pretty, nice; -պատար *a.* full of grace; -պատում *a.* narrated gracefully; -պարգեւ *S.* *Շնորհատու;* -պարտ. *ից*

a. much obliged, very grateful, mindful of benefits received; -գոհութիւն, gratefulness, gratitude, thankfulness; -գտանիլ ումք, -գանձն դաւանել առ

ք, to be indebted for, to owe, to be under obligations, to be beholden to; -կացուցանել զք, to oblige a person, to obtain a right to his gratitude; -եմ բերուց ինամոցդ. ո՛վ էղբայր. I am grateful to you for all your care, my brother; -վաճառ *a. s.* simoniac; -վաճառութի *s.* simony; -առ *a.* gracious, bestowing favours; -առութի or արութի *s.* gift of grace; donation, favour, liberality; -առք *a.* granting or granted gratis; -ար *a.* graceful; -արեմ, էցի *va.* to grant favours, to endue or adorn with favours; to congratulate, to felicitate, to wish joy, to pay compliments; -արութիւն *s.* congratulation, felicitation.

Շնորհեմ, էցի va. to give as a present or favour, to make a present of, to gratify; to grant pardon, to pardon, to forgive, to remit; *S.* *Շնորհուկս առ*

նէլ; չ- to refuse, not to grant, to withhold, to deny; *դու ինձ շնորհեցեր*

կեանս, I owe you my life; -իմ vn. to be granted, accorded; *ի բարութի*

իմնէ շնորհին կեանք ձեր, you owe your life to my forbearance.

Շնորհութիւն s. thanks.

Շնորհուկք s. flattery, compliance, adulation; -կս or առ -կս *ad.* flattering, by flattery or adulation; -կս առնել, խօսել, առել, to do or speak according to a person's known proclivities, to seek to please, to shew a particular regard for, to favour, to flatter, to adulate, to wheedle.

Շնորոք s. shoveller; ganza.

Շուռթի s. canine nature; adultery, fornication; *fig.* idolatry; *S.* *Շմբանիմ.*

Շնչաբեր a. respiratory; -երակ, artery; -իմ, էցայ *vn.* to begin to breathe, to fetch breath, to respire; to become animated; -ութի *s.* respiration; animation; -բոյս *a.* vegetable; *s. S.* *Կենդանաբոյս; -խառն a.* between the teeth; muttering; *ad.* murmuringly; -ծնութի *s.* creation of the soul, animation; -կալ սնոթ *s.* lung; -կան *a.* respiratory; *S.* *Շնչաւոր; -կապ a.* out of breath, faint, senseless, exanimate, lifeless; *S.* *Շնչարդէլ; -կեաց a.* having the breath of life, breathing; -կիր *S.* *Շնչաւոր; -կից a.* breathing together; *fig.* of the same mind or feeling, unanimous; -հան, աջ -մուտ *s.* air-hole, vent-hole, draft-hole; -հէղ ձոյց *a.* suffocating, stifling; -նամ, ա-ցայ *vn.* to be animated, to live, to breathe, to respire.

Շնչառ s. chem. sucking-tube; -ու *a.* breathing; -ութի *s.* respiration.

Շնչասպառ a. mortal; *a. ad.* quite out of breath, panting for breath; -առնել, to put out of breath; -լինել, to put oneself or to be out of breath, to be panting or gasping; -րնթանալ, to run oneself out of breath; -ութի *s.* being out of breath, breathlessness.

Շնչարդէլ a. asthmatic; -ութիւն *s.* asthma, shortness of breath.

Շնչացուցանեմ va. to animate, to give a soul to, to cause to breathe, to vivify.

Շնչաւոր a. respiring, breathing, living, animal; *fig.* carnal, sensual, gross; spiritual; -դործիք, wind instruments; -եմ *S.* *Շնչացուցանեմ;* -ութի *s.* act of breathing, respiration, animation, vitality; sensuality.

Շնչախող s. wind-pipe, trachea, *Շնչբորակս.* saltpetre. [throat; lung.

Շնչելի a. respirable.

Շնչելոյզ, ուղի s. pneumatic; -մէ-քենայ, - machine, air-pump.

Շնչեմ, *եջի va.* to breathe, to respire, to puff; to blow; to inspire; *vn.* to exhale, to emit; - *զօք.* to breathe, to take breath, to respire; *զհուր -* to send forth or emit fire, to break into a volcanic eruption; - *չարսիս սութի.* to whisper in the ears, to accuse in secret; *շնչեցեհն հողմք.* let the winds blow; let the storm rage; *շնչ հողմն ուժգին*, the wind blows hard; *շնչեաց հողմ աջողակ*, a fair or favourable wind arose.

Շնչերակ, *այ s.* artery; - *թորային*, pulmonary -; - *սկան*, - *ային a.* arterial.

Շնչեցուցանեմ *va.* to cause to blow.

Շնչիւն s. blowing, whistling; hissing, hiss. [*թիւն s.* respiration.

Շնչող a. aspirating, sucking up; - *ու*

Շնչորսական a. cavillous, captious, sophistical.

Շնչուկ s. the necessary livelihood.

Շնչումն s. breath, puff, wind; whistling; respiration, breathing; inspiration.

Շնջրի s. zool. otter; - *ծովային*, sea-otter, kind of seal; *S. Վեշապաձուկն.*

Շուի or **Շոււի s. pl.** dogs.

Շուփին s. dog's-dung.

Շքաց s. med. cynorexy, bulimy, canine hunger or appetite.

Շքիթ s. dog-muzzle.

***Շչակ s.** yearling sheep.

Շի s. storax; *S. Շեր.*

Շնջեմ, *եջի vn.* to whisper, to speak low, to murmur; to hum, to mutter, to grumble; - *են ահանջք իմ*, my ears ring or tingle.

Շնջիւն, - *ջումն s.* whispering, whisper, murmur; noise, rumour; *աղօս -* a hollow or rumbling noise; *ից.* a secret rumour.

Շնջող s. whisperer.

Շուկ s. noise, racket, uproar, clatter, hubbub, tumult.

Շուշ S. Շնջիւն.

Շոք, ոյ s. solar heat, hot vapour.

Շոգանամ, *ացայ vn.* to evaporate, to vaporize.

Շոգեակ s. light vapour, a mist.

Շոգեգործի s. locomotive engine; - *ից a.* vapourous; - *հառք s.* railway-carriage, -truck; *S. երթամ, երկաթ.*

ուղի; - *նաւ s.* steam vessel, steam-boat, steamer; - *թղթաբեր*, steam-packet; - *պառւտակաւոր*, screw-ship; *պատերազմիկ -*, war-steamer, man-of-war steamer; *S. Նաւ.*

Շոգի, *բւոյ s.* vapour, exhalation; breath; *S. Շնգուտարն.*

Շոգիալից a. vapourous; - *մեք a.* vapoury, misty, foggy, hazy; - *ցումն s.* vaporization, evaporation; - *ցուցանեմ va.* to vaporize.

Շոգմոյ, այ s. tale-bearer, tell-tale, backbiter, informer, slanderer; *a.* tale-bearing, slanderous; - *եմ vn.* to tell tales, to spread malicious or false reports, to slander, to speak ill of; to flatter; - *ութի s.* evil or malicious reports, delation, story, tale, report, backbiting, slander, scandal; flattery.

Շոգող s. vapour, exhalation.

Շոչ s. starch; - *եմ, եջի va.* to starch, to stiffen with starch.

Շոլ, ոյ or **ից s.** ray, flash of light, beam; - *ս արձակել*, to emit or throw out rays, to beam.

Շողազարք S. Նշուազարք.

Շողակաթ, ի s. stream of light, effusion of light; splendour, brightness, glory; cathedral of Etchmiadzin, & the feast of its dedication.

Շողամ, *ացայ* or *ացի vn.* to shoot or throw out rays, to beam, to glitter, to shine, to twinkle, to scintillate, to blaze, to flame, to flash, to glitter, to gleam, to sparkle. [heated, to burn.

Շողանամ vn. to get warm, to become

Շողալէս ad. like a flash of light, beamingly, radiantly, brilliantly.

Շողացումն s. irradiation.

Շողացուցանեմ va. to cause to shine or to glitter, to give brightness to, to brighten; to warm, to inflame, to render incandescent; to brandish, to rotate.

Շողաւոր a. beamy, radiant, shining, effulgent, luminous, brilliant, sparkl-

Շողամ S. Շաղամ. [ing, splendid.

Շողջ s. radiance, effulgence.

Շողիմ S. Շողամ.

Շողիւն s. splendour, brightness, blaze, flash; heat, red heat.

Շողք S. Լորձն, -ձուք.

Շողջոկնի, Շողջոկն S. Շողաւոր.

Շողջիմ, էցայ S. Շողամ.

Շողջումն s. ast. scintillation.

Շողմ, այ s. adulator; *s.* flattery; - *ս առնել*, to flatter, to toady, to blandish.

Շողմաբարոյ, -սեր, -բար a. flattering, adulating, cajoling, wheedling; *s.* adulator, flatterer, cajoler.

Շողովեմ, էջի *va.* to flatter, to palaver, to cajole, to wheedle, to coax; to caress, to fondle.

Շողովութիւն *s.* adulation, flattery, palaver, cajoling, coaxing, caresses, fondling, wheedling.

Շողորթ, &c. *S.* Շողորմարար, &c.

Շոճ, ի, Շոճի, ճւղ *s.* pine, pine-tree, fir-tree; պիստակ շոճւղ, pine-cone; -բ. -իք *s.* pine-grove.

Շոփն *s.* spinage; *S.* Մսէլ.

Շոյա *a.* quick, light, prompt, active, swift, nimble, agile, brisk, alert; *ad.* quickly, promptly, speedily, quick, fast.

Շոյակնք *s.* show, ostentation, pompous display, parade; -նս առնէլ *or* -կէմ, էջի *vn.* to be given up to ostentation.

Շոյիմ *vn.* to putrefy, to rot. [tation.

Շոյ *s.* parching by the sun.

*Շոպաք *s.* string of comfits.

Շոպեմ, Շոպալեմ, էջի *va.* to snatch away, to pluck off, to take away, to ravish, to carry off.

Շոր, էջ *s.* cloth; vest, dress.

Շորեթափիմ *vn.* to be undressed.

Շորթեմ, էջի *va.* to assume wrongfully, to usurp, to appropriate, to take forcible possession of, to ravish, to ascribe or impute to oneself.

Շորիկ *a.* giddy-pated, wandering.

*Շորեմ *S.* Շըջըքեմ զմուլթս.

*Շուռգ *s.* fore-court.

Շուստ, -աբարդ *a.* intemperate, gluttonous, drunken, crapulous; debauched, dissolute; -անամ *S.* Շուստտիմ; -անք *S.* Շուստտութի; -ասեր լի նիմ *vn.* to take pleasure in crapulence or debauchery; -իմ, էջայ *vn.* to give oneself up to debauchery, to eat & drink to excess, to guzzle, to gormandize, to live in gross debauchery; -ոս *S.* Շուստ; -ութիւն *s.* low debauchery, guttling, intemperance, surfeit, excess, orgies, drunken revelry.

Շուտն, սունք *S.* Նիղակ.

Շուար, -ուան *s.* consternation, dismay, surprise, amazement, giddiness; -էցուցանեմ *va.* to stun, to astonish, to surprize; to baffle, to puzzle, to bewilder, to make giddy or dizzy; -իմ, էջայ *vn.* to be stunned, astonished, surprized, baffled or puzzled, embarrassed, bewildered, not to know what do or what way to turn.

Շութափ *a.* nimble, light-footed, swift, quick, agile, lithe; -էմ *vn.* to be

hurried, to hasten, to make haste; -ութի *s.* agility, nimbleness, quickness, celerity; hurry, haste.

Շուկածք *s.* the middle of a marketplace. [et-place.

Շուկայ, էջ *s.* market, bazaar, market.

Շուկատ *a.* fraudulent, low, base,

*Շուկայ *s.* skein of silk, &c. [ignoble.

Շումրայ, էջ *s.* wild fennel.

Շուն, շանց *s.* dog; *fig.* adulterer or adulteress; *ast.* Canis Major; *S.* Շնիկ; մատակ -, bitch; - անպիտան, cur; - որորդ, hound, terrier, ranger; որսական - ստնկաւոյց, setter, pointer, setting-dog; - մալէլ, դանդաբաւոյր *or* լուզակ, water-dog; - մեծականջ, long-eared dog; - սնպազ, house-dog; - սաՀապան, watch-dog; սաՀապան - Հոլուաց, mastiff dog; ցլամար - *s.* bull-dog; շան լակոտիկ, fisting cur; - մասնիչ, խեռ, խածանող, կատաղի, a treacherous, snarling, biting, mad dog; խռի *or* խիկ շան, dog-hole, dog-kennel; կերակուր շան, dog's-meat, dog-porridge; ոջիլ շան, dog-louse; վալք շան, dog-trot; ցնիկիլ շան, to whelp, to litter, to bring forth; տալ կամարկանէլ շանց, to give or to send to the dogs; կերակուր լինէլ շանց, to go to the dogs; - Հալէ, ոռնայ, կողկանձէ, դօղանջէ, կունչ *or* մրմուլայ, the dog barks, howls, whines, yelps, growls; խոջեալ իբրէւ զ-, dog-weary, tired as a dog; * - Հալան՝ չէ խածան, a barking dog seldom bites; *S.* Լակոտ, Շանա... &c. Շնա..., &c.

Շունչ, շնչ *s.* breath, puff; wind, breeze; respiration; spirit, soul, life; միով շնչով *ad.* unanimously, with one accord; - կանէլ, առնուլ, to breathe, to take breath, to recover one's breath, to respire; to repose, to rest, to take a little breath or respite; - առնուլ լիաբերան, to breathe freely; to draw a long breath; Հատանիլ շնչայ, to lose breath; ի - վախճանին Հասանէլ, to be near to one's last breath; ի մի - կլանէլ, to swallow in one gulp, at a draught; ամ - կէնդանի, all that has life; every living soul; ց- վախճանին, to one's last gasp; մինչէլ ի վերջին նս, to the last moment; ի յետին նս Հասեալ է, be is at his last breath, in the pangs of death; Զլետին - կէնաց իմնց, to the last moment of my life; - վախճանին չէւ էր Հասեալ, he had not yet

yielded his last breath; ը վախճանել շնոյն, while expiring; Ի - հարկնց դէր զած փեալ, at the mercy of the winds; Տ. Ընդ ալօս, Ժահահոս.

Շուշան, այ s. lily; *pn.* Susan. Շուշաբեր *a.* bearing or producing lilies; -բոյծ *a.* feeding among lilies; -գոյն *a.* lily-coloured; -գործ, -գորդ *a.* worked or adorned with lilies; -հոս *a.* lily-scented; -ձեւ *a.* lily-shaped; -նամ, սոցայ *vn.* to become as a lily; -ցեալ *a.* lilyed; -փայլ *a.* bright, fair or candid as a lily; adorned with lilies.

Շուշեմ, եջի *vn.* to be neglectful, to lose or waste one's time, to loiter.

Շուշմոյ, Ից *s.* sesame.

Շուշմիր *s.* cardamom.

Շուշա *a.* doubtful, mistrustful.

Շուշաակ, այ *s.* handkerchief; hair-band; * - աբեղոյ or վարդապետ, a widowed priest. [napkin, corporal.

Շուշփայ, Ից *s.* fine linen; altar

*Շուտոտ Տ. Ճիւղաղ.

*Շուու *s.* mus. pipe, reed, willow-reed.

Շուու *a. ad.* Տ. Շոյս; *s. med.* pimple, pustule.

Շուտարան, -խոս *a.* glib, fluent of speech; -ժիր *a.* nimble, diligent, active, ready; -հաս *a.* early, premature; -նամ Տ. Երազեմ *vn.*; -սաղապ Տ. Դիւրապարթ, -փոյթ *a.* quick, swift, hurried, precipitous; -փուլթուլթու Տ.

Շուտով Տ. Փուլթով. [Շուլթափուլ.

Շուտուլթու Տ. Արագուլթու.

Շուրթն, շրթան. շրթունք, թանց *s.* lip; edge, orifice; *fig.* tongue, word, mouth; *med.* lip; վերին -, upper-lip; ստորին -, under-lip; նուրբ, ուսոյց, թաւ, կարմրերփեան -, small or thin, swelled or blubber, thick, rosy lips; ունել լայնի, շրթեալ, բոլորածիր շրթութուն, to have flat, turned up, well-formed lips; - գետոյ, river-side.

Շուրջ *ad. pr.* about, round, around, all round; roundabout, in the neighbourhood; from all sides, on every side; *s.* turn, round; Ի - ն, around; - սեասնելիք, amphitheatre, - boxes; - գեկեղեցեալ, round the church; - or Ի - ածել, to lead to, to conduct around, to walk; - or Ի - գալ, - անշարնել, to take a walk, to make a tour, to walk, to promenade; - հայել, to look around; - առնուլ, to turn; - արկանել or սլառել, սլաշարել, to sur-

round, to encompass, to encircle, to invest, to hem in, to beset; - բնակել, to dwell near, to be neighbouring; - տալ, to overturn, to upset, to overthrow; - տալ անձինն, to turn from side to side.

Շուրջնակաւ *a.* round, circular; *ad.* in a circle, circularly, round about; ելանել -, winding-stairs, spiral-staircase; - կի *ad.* Տ. Շուրջ; round about; in a circle, circularly; *a.* circumjacent; *gr.* circumflex.

Շուրջաւ, այ *s.* chasuble.

Շուրջալի *a.* turning, winding; -գունեմ *va.* to colour, dye or stain all

Շուրջնթաջք *s.* turn, round. [round.

Շուկի *s.* suspicion; Տ. Շիւռմի.

Շուփայ, Ից collyrium; eye-salve.

Շուք, շքոյ *s.* shadow, shade; veil, head-cover; honour, respect, consideration; splendour, brilliancy, lustre, glory, magnificence; pomp, parade; *fig.* protection; - եւ ձեւք, ceremonial, etiquette; - գնել, to honour, to pay honour, to respect, to consider, to compliment, to pay court to, to court; զոմ - եւ զպատիւ զնել ումէք, to give all the respect & honour due; Ի շքի եւ Ի սլառուի ունել, to hold in respect; զանձն ծանր եւ Ի շքի ունել, to be grave or serious; - առնուլ, to be honoured or glorified; շքով *ad.* with honour, gloriously, magnificently, pompously. [*fig.* to hoot.

Շչեմ, եջի *vn.* to hiss, to whistle;

Շչին, Շչումն *s.* hiss, hissing, whistling; *ing.* hissing; *s.* hisser.

Շպար, այ *s.* paint, rouge; plaster; -անկար *a.* painted, rouged; pretty; -անք Տ. Շպար; -ար *s.* painter; plasterer; -խմ, եցայ *vn.* to rouge, to paint the face with rouge, to fard. [water.

Շպեմ *va.* to alum, to steep in alum-
Շպետ, այ *s.* shepherd; Տ. Հովիւ.

Շպեղ or Շապեղ *s.* alum.

Շոայլ, Ից *s.* spendthrift; *a.* prodigal, lavish, wasteful, extravagant, profuse; licentious, lewd, dissolute; -ք *s.* licentiousness, lewdness, debauch; -ական *a.* intemperate, impudic; -աւթիս *a.* lewd-minded, lustful, inclined to debauchery; -խմ, եցայ *vn.* to be prodigal, to live lavishly, to squander, to waste, to dissipate, to lavish, to abandon oneself to debauchery, to lead a dissolute life; -ուլթի *s.* prodi-

gality, profusion, luxe, waste, dissipation; debauchery, disorder, extravagance, luxury, excess.

Շոսա S. Միզազրու.

Շոէզ s. bot. asphodel, king's-spear.

Շոխիզ s. noise, tumult, rumour, clamour, uproar, row; public rumour, report; ի - Հախբառոյն, at the news or report of; -ն արդարապէս նոյ, their cries, shouts; ի - ահեղ սրտերազմի, at the terrible news of war; at the dreadful preparations for war.

Շոխիզ s. sound, flourish. [basin.

Շոխիձ or իա s. basin, wash-hand

Շոխան, ան, ունք s. humming-top, whipping-top, peg-top.

Շոնապահ s. head-stall; frontlet. Շոամբաձայնութիւն s. mus. andantino. [conduit, gutter.

Շոնոթ, այ s. wooden-pipe, water-

Շոսազ, ի, ու or իւ s. diligence, haste, hurry, promptitude, urgency; a. urgent, pressing; - սագնապի, too great haste, hurry, great urgency, hasty eagerness, precipitation; constraint, imperious or urgent obligation; pain, anguish, affliction, trouble; -, -, առ -, -ով, -առ ad. hastily, in haste, expeditiously, speedily, diligently; - սագնապառ, with all possible speed or despatch, in a hurry, precipitately, post-haste; առանց -ոյ, without hurry; - սագնապի Հասուցանել, ի վերայ դնել or ի վերայ Հասուցանել, to urge, to press, to force, to compel, to oblige, to constrain; to grieve, to pain, to agonize, to harass; - քան զասելն, no sooner said than done; -անամ S. Շոսապիմ; -եմ, էջի, -էջուցանեմ va. to hasten, to press, to hurry, to precipitate; -իմ, էջայ vn. to be quick, to hasten, to hurry, to precipitate; -ուծի, -ումն S. Շոսազ s.

Շոտմարան s. magazine, storehouse; butler's pantry; larder, buttery, pantry, store-room, cellar; secret chamber; treasury; bottom; fig. heart, the secrets of the heart, the affections, &c.; - ցորենոյ, granary, loft; - գինււոյ, wine-cellar, wine-vault; - փայտից, wood-house.

Շոտմարանախցի a. filling granaries & magazines; stored in a granary; -ուհի, -ուկա s. warehouse-keeper, store-keeper; butler; cellarman; fig.

the Supreme Master; -սպետութիւն s. office of a store-keeper.

Շոտմարանեմ, էջի va. to warehouse, to store up, to house, to cellar; to treasure up; to lay or put by, to pre-

*Շոտիկ s. swelling, tumour. [serve-

Շոտանեմ S. Շիոթեմ.

*Շրաս or Շրաս s. whey, serum.

Շրէզ, -ժ or -շ s. S. Շոէզ; glue,

Շրթնական a. labial. [gluten.

Շրթնաշղթայ առասան s. running

Շրթնաս s. lipless. [halter.

Շրթնաւոր a. lipped.

Շրշիւն s. murmur, rustling of leaves; ի - աերեւոյ զարհուրի, he trembles at the fall of a leaf.

Շրուանդ s. grape-stalk.

Շրուշակ or Շրոշակ, այ s. nose-band;

twitch; bridle; - or -շնակ s. nape.

Շրջաբան a. speaking periphrastically; -ակ a. encamped all round; -եմ, էջի va. to periphrase, to speak periphrastically; -ուծի s. periphrase, circumlocution, roundabout way of expressing oneself; -բեկուծի s. circumflexion of voice, uttering or pronouncing with circumflex accent; -բեր a. orbicular, spherical, round; -բ s. whirling or turning round; -բերական a. s. encyclical, circular; a. periodical; fig. vagabond; -բերիմ, էջայ vn. to turn round, to rotate, to move circularly; to revolve, to walk over, to take a round; -բերութի s. turn, circumvolution, periphery; ast. revolution; -առտեղական, զարտեղական, զուգընթացական, sideral, anomalistical, synodical revolution; -բեւեռային a. circumpolar; -բնակ, այ a. living in the neighbourhood, neighbouring, adjacent, circumjacent; -բ s. geog. pericæcii, pericæcians; -բնակութի s. circuit; territory; neighbouring towns or districts; -բայ, ից a. wandering, strolling, itinerant, prowling, vagabond; s. turn, circumvolution; circumference, periphery; Հողար ամաց -ս անցուցանել զինքեամբ, to live for a thousand years; -գայական a. periodical, circular; -գայիմ, էջայ vn. to take a turn, a walk, to roam; to wander over, to stroll, to prowl, to turn round, to revolve; to go round, to circulate; -գայուծի s. turn, walk, circulation; turn, rotation, revolution; -գայուն, -գնաց a. roaming, wandering; -գնացութիւն

s. going here & there, wandering ;
 -գրական a. circumscriptive ; -գրեմ
 va. to circumscribe ; -գարձ a. circum-
 volving, moving around ; -գրութիւն
 s. surrounding, enclosure ; -գգեսս s.
 gown, dress ; կէս -, petticoat ; ներ-
 քին - -, under-petticoat ; -խոյլ առ-
 նեմ va. to investigate ; -կայ, կց a. in
 the neighbourhood, neighbouring, ad-
 jacent ; -ք s. the environs, the country
 roundabout, neighbourhood ; -կան a.
 turning, changing, shifting ; s. change ;
 -կոտր առնեմ va. to cut or trench all
 round ; to prune or lop round ; -հա-
 յեաց a. circumspect, cautious, discreet,
 considerate, prudent ; -լինել, to look
 around, to observe, to explore, to spy
 out ; -հայեցութի s. observation, at-
 tention, exploring, spying out ; cir-
 cumspedition, caution, prudence, con-
 sideration, discretion ; -հմայ s. gyro-
 mancian ; -հմայութի s. gyromancy ;
 -հնչեմ va. to spread every where.

Երջան, այ s. turn, gyre, turning,
 circuit, revolution, circumvolution,
 circulation, conversion ; course, cycle,
 period, circle, round ; turning, wheel-
 ing, winding ; sinuosity ; change, vicis-
 situde ; - մեծ, period or cycle of five
 hundred & thirty-two years ; -ք ջուրց,
 whirlpool, vortex ; - զորաց, evolution ;
 - առնուլ, to turn, to make or take a
 turn ; to turn or whirl round & round ;
 to circulate, to revolve, to move ; to
 spin round upon one leg. [or gyration.

Երջանաժամ s. periodic revolution

Երջանակ, այ s. circle, hoop ; bord-
 er, contour, outline, circumference ;
 frame, frame-work, sash ; enchasing ;
 turn, circuit, ring ; ast. cycle ; -ք եր-
 կնից, the spheres ; - կենդանական, the
 zodiac ; բեւեռային -, polar circle ;
 -ք սայարանից, gallery, terrace, pro-
 menade ; սիւնք -ք or -առ, peristyle ;
 -առ ad. in a circle, in a ring, circular-
 ly ; -ադործ, այ s. framer, borderer ;
 -առք a. ast. armillary ; -եայ a. furn-
 ished with a circle or frame ; round,
 circular ; -եմ, էջի va. to turn round,
 to revolve, to move in a circle ; to
 frame, to border ; -իմ vn. to revolve,
 to rotate ; -ութի, -ումն s. roundness ;
 rotation, circulation ; -ումն s. framing.

Երջանամակ s. a. encyclic, circular ;
 -նուոր a. periodic ; -նուութի s. cir-
 cumnavigation ; -նիւ s. circular ba-

lance ; -շամիւր s. turn-jack, turnspit ;
 -չափութի, -չափումն s. circuit, ambit,
 circumference ; -պահ, կց s. lifeguards-
 man ; -պատ a. surrounding, ambient ;
 s. turn, round, circumference, com-
 pass, outline, circuit, fence, wall, en-
 closure ; geom. periphery, circumfer-
 ence ; -պատեմ va. to surround, to
 compass, to encircle ; to envelop ; -
 or իմ vn. to take a turn ; to turn round,
 to whirl ; to be surrounded, enclosed ;
 -պատութի s. circuit ; -պատումն s. ro-
 tation ; ից. circumlocution, ambages ;
 -պարիսպ s. fortification, enclosure ;
 -աական a. circulating ; - գլուխ, -
 capital ; -աիկ քանոն s. geom. alidade ;
 -առութի s. turn, gyre ; -ստուերք s. pl.
 periscii ; -սփիւռ a. extended round-
 about, spread around ; s. phys. medium ;
 -տեսարան s. amphitheatre ; -փակ a.
 enclosed all round ; surrounded, in-
 vested ; s. enclosure, fence, close ;
 -փակեմ va. to shut up all round, to
 hem round or in, to enclose, to en-
 circle, to surround, to beset ; -փայլ-
 էմ va. to shine on all round, to cover
 or surround with light.

Երջեմ, էջի va. to overturn, to up-
 set, to turn over, to capsize, to throw
 down ; to change, to transmute, to
 convert ; ից. to turn aside, to pervert,
 to subvert ; ի բաց -, to avert, to turn
 away, to divert ; - զմիտ, ի մտաց, ի
 խորհրդոց, to deter, to dissuade, to
 dehort, to discounsel ; ի փախուտ -
 զզորս, to rout, to put to flight, to
 chase, to pursue hotly ; - զգոյն, to
 discolour ; - զբանն, to retract, to
 recant ; S. Միտք.

Երջեցուցանեմ va. to walk, to take
 or lead about ; to turn, to twirl, to
 wind.

Երջում, էջայ vn. to take a walk, to
 walk, to march, to go ; to turn, to be
 changed, converted, transmuted ; to
 fall back, to be upset ; - ժամանակաց,
 changes, mutations or vicissitudes of
 time ; - ի մտաց, ի խորհրդոց, to alter
 or change one's mind, to change sides ;
 շրջեցաւ գոյն երեսաց նր, his counte-
 nance altered ; S. Օր. [vagrant ; S. շուր.

Երջուկիկ a. straying, wandering,
 Երջըրեմ, էջի va. to turn or whirl
 round & round ; to change ; to walk ;
 S. թուլթի ; -իմ vn. to turn round, to
 turn, to move about ; to walk ; - աչոց,

to roll one's eyes wildly; - յանկողնի, to be uneasy, to tumble & toss in one's bed, to move oneself restlessly from side to side.

Շրջադարձիւն *s.* turning, wheeling; turn, change, vicissitude.

Շրջադարձիւն *a.* turning in every direction or way, versatile.

Շրջող *s.* walker; vagabond.

Շրջուած, ոյ *s.* change, mutation; turn, circuit.

Շրջումն *s.* act of walking, walk, going & coming; turn; change; overturning, upsetting.

Շրջուն *a.* overturned, upset.

Շրտնում, տեսայ, սուցեալ *տո.* to take fright, to be startled, to start with fear; to take umbrage at, to be scared: to be dazzled.

Շրտումն *s.* umbrage, start; digression, alienation: dazzling.

Շրտագանեմ, ցի *տո.* to scare, to startle, to start: to dazzle, to hallucinate.

Շիւտում *S.* խենեշումում. [cinate.

Շիւտապի *s.* phys. tribometer.

Շիւտուծիւն *s.* խենեշուծիւն; taking away, ravishing.

Շիւտիւմ, էջի *տո.* to rub, to scour: fig. to impute, to ascribe, to attribute, to accuse of, to charge with; - իւտի, to rub out in the hand.

Շիւտիւմ, էջի *տո.* to rub hard or often, to bruise, to clash.

Շիտ, ից *s.* confusion, broil, embarrassment, trouble, disorder, tumult, uproar; *a.* confused, mixed, confounded, troubled, disordered, out of order; deranged, complicated; indistinct; - ս յուղէլ, յարուցանէլ. to excite confusion, trouble, sedition; աղմուկ -ի յարուցանէլ, to make a clatter, racket or uproar, to kick up a row; յայն աղմուկ -ի, in that disorder; *S.* Աղմուկ.

Շիտաբանուծիւն *s.* confused discourse; - բար *տո.* confusedly, indistinctly, topsy turvy.

Շիտական *S.* Շիտ *a.*

Շիտանք *S.* Շիտումն.

Շիտեմ, էջի *տո.* to confound, to mix, to jumble, to embroil, to complicate; to trouble, to put in disorder, to disorder, to derange, to harass, to embarrass, to bewilder; - իւտ *տո.* to be confounded, in disorder, to become intricate, complicated; to become con-

fused, troubled, to be overthrown, upset; - էալ էս, you look troubled.

Շիտուծիւն, -ումն *S.* Շիտ *s.*

Շիտլ *s.* rubber.

Շիտումն *s.* friction, rubbing.

Շիտադիր, դրաց *a.* honouring, paying honour; - բ *s.* courtiers, attendants.

Շիտելից *a.* honourable, glorious.

Շիտմ, ացայ *տո.* to lord, to act the great man, to pique or plume oneself, to glory, to vaunt in. [to prevent.

Շիտելմ, էջի *տո.* to hinder, to stop,

Շիտար *a.* dried in the shade.

Շիտել, սյ *a.* glorious, magnificent, rich, sumptuous, pompous, splendid, superb, majestic; honourable, august, illustrious, respectful, sublime; elegant, fair, handsome, genteel, agreeable.

Շիտաբար *տո.* honourably, magnificently, splendidly, pompously, superbly, richly, nobly, majestically;

- դեղ *a.* of great beauty; - գոյն *տո.* pompously, with great parade;

- զարդ *a.* highly ornamented, richly adorned, magnificently dressed, splendid, magnificent, superb; - զարդեմ, էջի *տո.* to adorn richly, to decorate, to embellish;

- նամ, ացայ *տո.* to become pretty, beautiful, glorious, to be adorned;

- ռեբ *a.* very beautiful, august, most superb; *S.* Շիտազարդ, - պանծ *a.* majestic, illustrious, dignified;

- ցուցանեմ *տո.* to decorate, to adorn, to beautify, to embellish; to honour, to glorify; - լոր *S.* Շիտել.

Շիտուծիւն *s.* splendour, magnificence, pomp, sumptuousness, majesty; glory, honour, celebrity; beauty, elegance, comeliness: solemnity.

Շիտակ *S.* Նարկա. [ness.

Շիտանք *s.* impudence, barefaced-

Շիտեմ, էջի, - էցուցանեմ *տո.* to agitate, to stir, to dabble, to paddle.

Շիտիւմ, էցայ *տո.* to be brazen-faced, to lose every sense of shame, to behave shamelessly, impudently. [hunger.

Շիտիւմ *տո.* to starve, to die with

Շիտ *s.* light cake, «brioche».

Շիտ *S.* Շիտի, Սիտի.

Շիտանք *S.* Շիտազարդուծիւն.

Շիտական *S.* Շիտախոսական; - ն *s.* sense of feeling.

Շիտախելի *a.* tangible, palpable, tactile; - ուծի *s.* tangibility, palpability, tactility.

Շօշափեկէք, լէաց *s.* touch, feeling, hand. [to handle; to graze.

Շօշափեմ, եցի *va.* to feel, to touch, Շօշափիւն *S.* Սօսափիւն .

Շօշափող *s. geom.* tangent; -ահան *a.* tangential; - ղօրուծիւն, tangential force; - կողմնացոյց, tangential compass.

Շօշափուծիւն, -ումն *s.* touch, feeling, taction, handling, contact, grazing; կէտ շօշափման . point of contact.

Շօշում *vn.* to be harassed, vexed, tormented.

Ո

Ո (*wo*) ոյ or ուօ *s.* the twenty fourth letter of the alphabet & the sixth of the vowels; ո, ու . six hundred; six hundredth.

— It is changed sometimes into օ & ա, for example: սիրող-սիրող, մուրուք-մորուք, բողբօղ; մարդ-մարդ, խոհարար-խոհարար, փողփողեալ-փաղփաղեալ, ընդոճին-ընդօճին .

Ո, ոյր, ում, ոյք, ոյց *pron.* who, which; ո՞, ո՞րք, who? ո՞ ի ձէնջ իշխեսցէ աւնել զայդ, who among you dare do that? ո՞ որք ի մարդկանէ, who is he that ...? գիտեմ ո՞ է դա, I know who he is; ո՞ որք եւ իցէ, whoever he may be; ոյր է մատանս, whose book is this? զո՞ խնդրէք, whom do you seek? ոյր էս, who are you for? ո՞ւմ ասացիր, to whom have you spoken? ո՞ գիտէ, who knows? ոյք ոմանք իցեն, who are they who ...? ո՞ւմ ի կապէլոց, to which of the prisoners? յո՞ւմ անձին, on which person? ոյք եմք, who are we? յո՞ւմ երթաս, where? where are you going?

Ո՛, օ ո՛ մտ. օ! oh! ah! ո՛ ո՛ փախելուք, hello there! run away! save yourselves! out of the way! ո՛ մեծի մարդասիրուծէն Այ, oh the great

mercy of God! ո՛ զարմանալի երս, what wondrous thing is this! ո՛, ոյրն ոյն յիմարեալ է, look, that man has gone mad; ո՛ սասուծէդ, ah! what a surprising falsehood, imposture is yours!

Ոբոլետ, ի *s. Gr. w.* obole, obolus.

Ոգեբերիմ *vn.* to recover one's breath or strength; -ծախանձ *a.* anxious, eager; -ծափ լինիմ *vn.* to be emaciated, exhausted; to wear oneself out; -լից *a.* spirituous; -խառնիմ, նեցոյ *vn.* to be of one heart & one mind; -խառնուծի *s.* union of soul, great attachment; -ծնուծիւն *s.* creation or animation; -հան *a.* spiritual; -կեր *S.* Հոգեկեր; -կործան *a.* soul-destroying; broken in spirit, disheartened, disconsolate, despairing; -կուրդս *S.* Հոգեկորդս; -հաշմ *a.* infatuated, foolish, stupid. [to say; to sing.

Ոգեմ, եցի *vn.* to utter, to pronounce,

Ոգեշահ, -շնորհ, -շունչ *S.* Հոգեշահ, &c. -չափ *s.* spirit-gauge; -ուսհ *a.* life sustaining; *s.* necessary food, scarce food; -ուսհանջ *a.* requiring back life; depriving of life; mortal; -ուարս լինիմ *vn.* to be guilty of blood; -սէր *S.* Հոգեսէր; -սիրուծի *s.* love of life; self-love; -սպան *a.* soul-depraving; -սպառ *a.* out of breath; exanimate, half-dead; ից. knocking down, killing; -վար, -վարիմ *S.* Հոգեվար, լինել ի -ս; -ւար, &c. *S.* Հոգեւար, &c.

Ոգի, ոգւոյ *s.* spirit; spirit, soul, ghost; breath, respiration; spirit, meaning, sense; genius; manes, shades, ghost, hobgoblin; life; heart; soul, energy, courage; puff, air, wind: die, dice; *chem.* spirits; - գինւոյ, spirit of wine, alcohol; *S.* Հոգի; - բանական, intelligence, reason; -ք խաւարի, the spirits of darkness; - կենդանուծի, spirit of life; կենդանական -ք, animal spirits; - նախանձու, the spirit of jealousy; ոգւով չափ, with all one's soul, heartily, willingly; - առնուլ, կրանել, to breathe, to take breath, to breathe freely, to respire; to rest, to take repose, to revive, to acquire new strength or vigor; յ-ս սպաստան լինել, to be extremely downcast, depressed, prostrated, to be tormented; *S.* Ասպաստան; յ-ս սողաստան աննել, to reduce to the last extremity; to exhaust, to harass, to vex; յոգւոյն սարգէլ ասպաստան լինել, to be at the

last extremity, near the last breath, to be dying; Թօսիէլ զ ուրուք, to keep in suspense; Հարկանէլ զոք յ-, to sting, to gall to the quick; to deprive of life, to kill; դնէլ զ- Ի ձեռնն or Ի բռնն, զ- Ի բռնն ունէլ, to endanger oneself, to risk, brave or face death, to risk, expose or hazard one's life, to lavish or to be prodigal of life; յոգւոց ելանէլ, հանէլ, to sigh, to heave sighs; to groan; ոգւով չափ սիրէլ, to love to distraction; Խուռիւլ յ- Իւր, to be disconcerted, perturbed or disturbed; դիտել յ- Իւր, to know within oneself; արձակել, հանել, փչել զ-. to yield or give up the ghost, to breathe one's last, to expire; յոգւոցն ցամաքել, to die; Խալ - կամ շունչ Ի վէմն կճէայս, to give spirit or life to marble; ոգւով երգել, to sing with great expression; յ- Խաղալ, to play at dice; Էր դարձաւ - Իւր առ ինքն, his spirits returned, his strength revived; Հաստատեցաւ - նր, he regained strength or vigor; քողէին -ք նր, he fainted or swooned; գուն գործեալ ոգւովք չափ, risking his life; -ն էր դաւոյն, he was the soul of the conspiracy.

Ոգիակողմն s. seat of the soul.

Ոգորիմ, էցոյ տ. to brandish the horns, to butt with the horns; to butt, to run against, to contend, to fight, to come to blows, to make war; ք անձին -, to contend with oneself.

Ոգէնն, Ի s. odeum (theatre).

Ոգիսական a. of Ulysses; s. Odyssey.

Ո՛ ԷԼ սէտ a. whoever it may be.

Ողնի, նւոյ s. hedge-hog; - մէծ, porcupine; - ծովու, echinus marinus, sea-urchin, sea-egg; ձագ ողնւոյ, hedge-pig. [walnut-husk.

*Ողխ s. green outer shell of walnut,

Ողոր s. wicker, osier; osier-band, straw-band; -ածէծ առձեմ va. to strike with rods or osiers, to whip, to flog; -աչիւս a. woven of osiers.

Ողրի s. water-willow, osier.

*Ողրեմ, էցի va. to pinch.

Ոլեռն S. Ոլրուն.

Ոլիմպիադ, &c. S. Ոլլոմպիադ.

Ոլրուն, ուան. ուունք s. pea; chick peas; grain; globule: wood-worm; beetle; - , - , drop by drop; պատիճ կամ կեղեւ ոլեռան, peascod, pea-shell; նմանք են միտանց իւր հասք

ոլրունց, they are as like as two peas.

Ոլրունածեւ a. pea-shaped, round, spherical. [to grow round.

Ոլրունամ, ացոյ տ. to conglobate, Ոլոր, Էց s. twisting, contortion, tension; intensity, force, stress; tresses; -ք բարեկամութեան, ties of friendship.

Ոլորաբոյս s. bot. spiræa or diosma; - կնձնային, ulmaria, dropwort.

Ոլորածոյ a. entangled, twisted; - դիծ geom. spire.

Ոլորակ, աջ s. S. Ոլոր; flexion of voice, accent; gr. the acute 'grave' circumflex ° accents; mus. tone; a note (°); - աւագ, mode major; - կրտսեր, minor tune.

Ոլորան, աջ s. S. Մամուլ; mech. peritrochium, lathe, axle-tree, wheel & axle, winch, windlass, crab, capstan; - ատամնաւոր, gear, wheel-gear, catching; - տարբերական, differential capstan.

Ոլորեմ, էցի va. to entwine, to twist, to twine, to wreath, to braid, to plait; fig. to plot, to hatch, to frame.

Ոլորումն s. S. Ոլոր; mech. torsion.

Ոլորս s. spire; -ապիծ s. spiral line; -աձեւ a. spiral, winding; -անամ, աւցոյ տ. to be circumscribed, bounded, limited; -անիւս s. mech. turbine, tube-wheel, horizontal water-wheel; -աւպոյցա a. winding, sinuous, meandering; -ացուցանեմ va. to circumscribe, to bound, to limit.

Ոլորոք, տից s. bounds, limits, extremities; ring, circuit, circumvolution; - երկրի, the universe; - երկնից, airy space, the vault of heaven; - բաւից, ambages, circuit, circumlocution, tricks; ք -տս մտանէլ (Թուշոց), to fly about or round; to flap, to flutter in the wind, to wheel about; * to turn on one's hands & feet like a wheel, to tumble, to fall head over heels, to turn a somerset. [bone.

Ոլոր, աջ s. fibula, perone, shin-

Ոխ, Ի -ք, էց s. rancour, inveterate hatred, resentment, concealed hate; -ս ունէլ ք ումեք, -ս պահել ումեք, -ս Ի մտի ունէլ, to harbour resentment, to hate, to owe or bear a grudge, to have a grudge or spite against, to bear malice or ill-will; S. Մթերեմ.

Ոխթափ լինեմ տ. to give vent to one's wrath, to discharge or vent

one's rancour, to revenge oneself.

Ոխակալ, աջ *a.* spiteful, rancorous, malevolent, outrageous, malicious, harbouring hate, revengeful; - լինել, to nourish hate; - ութն *s.* harbouring revenge, hatred, rancour.

Ոխամ, Ոխանամ, աջայ *vn.* to devise, to foment hatred; to resent an injury, to be resentful, bitter, hating.

Ոխասահ *S.* Ոխակալ.

Ոխացուցանեմ *va.* to create, to excite rancour, to exasperate, to provoke to enmity.

Ոխերիմ, Ոխորիմ *a.* nursing rancour, wrathful, rabid, furious, cruel, relentless; ill-natured, malevolent; - թշամի, a sworn enemy, a mortal, declared, implacable or inexorable enemy; *fig.* arch-enemy, the devil; - սլաւ տերազմ, an obstinate, bloody battle; սխորիմք *s.* antagonists or adversaries in a game. [anger, indignation.

Ոխութիւն *s.* *S.* Ոխ; revenge; wrath, Ո՛հ *int.* alas! oh! ah! o! վայեաց եւ ասէ. ո՛հ տէր, he cried out & said, oh! my Lord! ո՛հ ինձ տէր, ah! oh! alas, oh dear! woe is me! ո՛հ անմտութիւն, ո՛հ կուրուութիւն, oh what folly! oh what blindness! ո՛հ եւ աւանդ աւուրն այնուրիկ, oh dreadful day! ո՛հ հովիւք, woe to the shepherds! ո՛հ մտորութիւն, ո՛հ յիմարութիւն, oh what a mistake! what nonsense! ո՛հ թէ, would to God! ո՛հ ո՛հ, ha! ha! ո՛հ ո՛հ օր, woe, woe to the day!

Ողբ, ոց *s.* lamentation, complaint, groaning, wailing, moans, tears; -բ, elegy; -ս առնուլ, յօրինել, զ-ս հարկանել *S.* Ողբամ.

Ողբաբեր, -լի or լից *a.* lamentable, deplorable, plaintive; tragical; *ad.* lamentably, plaintively; -կան *a.* plaintive, sad, mournful; -կից *a.* condoling, deploring with another; -կցիմ, էջայ *vn.* to weep, to deplore or lament together; -ձայն *a.* plaintive; *ad.* with a lamentable tone; *s.* lamentation.

Ողբամ, օցի or ցայ *vn.* to lament, to bewail, to groan, to complain, to weep, to deplore; to wear mourning; ողբամ զքեզ Հայոց Յ, ողբամ զքեզ հանուրց հիւսիսականաց վեհաբոյն, I mourn for you, Armenia! I mourn for you, oh chief among the nations of the North!

Ողբերգակ, աջ *a.* singing plaintive-

ly; *s.* singer of laments; tragedian, tragic author; -ան *a.* tragical.

Ողբերգեմ *va.* to sing in a plaintive voice, in a lamentable tone, to deplore, to lament; to compose a dirge, an elegy or a tragedy. [tragedy; elegy.

Ողբերգունի *s.* plaintive song, dirge; Ողբերգեմ *ad.* lamentably, plaintively.

Ողբերջալք *s.* cries & tears.

Ողբումն *s.* cry, weeping, lamentation, complaint.

*Ողիկ ողիկ դամ *S.* Ողբանամ.

Ողմուկադ *S.* Ողմուկադ.

Ողմուս, Ողմաբոս, Ողմուս, ի *s.* Olympus; heaven. [grapes.

Ողկոյլ, ուղեց or զաց *s.* bunch of Ողկուզաբեր, -բոյծ *a.* bearing or producing bunches of grapes; -զարդ *a.* furnished, adorned with bunches; -լից *a.* full of bunches; -կան թթու- ուս *s.* chem. racemic acid; -ւոր *a.* loaded with clusters.

Ողկուզուկ *s.* small bunch of grapes; *bot.* artemisia, mug- or moth-wort; goose-foot, botrys. [bunches.

Ողկուզորէն *ad.* in clusters, in Ողն, ողին. ողունք, ողանց *s.* spine, back-bone; chine, back; spinal marrow; - նաւին, deck of a ship; - երկնի, the highest heaven; ողունք երկրի, precipice, declivity; mountains; բեկանել զ-, to break the spine, to chine; - անկանել, to lie down, to lay oneself down, to stretch one's limbs; *fig.* to neglect, not to care for; յ- երկ թալ, to stretch oneself; to stretch out one's arms (in yawning or awaking); յ- կալ, to stand erect, to draw oneself up; *fig.* to grow proud; to become rebellious; խտացուցանել զ-, to stiffen one's neck, to be proud, stubborn, contumacious; - առնուլ, to lean against; *fig.* to find support; - առնուլ ի վշտաց, to breathe from one's troubles, to repose from care or affliction; - բեկանել, to sprain or break one's back or neck; *fig.* to end in smoke; to become discouraged, disheartened, desponding, to droop.

Ողնաբեկ *a.* brokenbacked, hipshot; յար, շար, ի *s.* vertebra; spinal marrow; յար սանց, beams; roof; -ւոր *a.* vertebrated; -փայտ *s.* keel, ship's bottom; *fig.* ship; Holy Cross.

Ողնգիւնայ *a.* headstrong, doggedly tenacious, pertinacious, obstinate.

Ողնիմ, *էցայ տ.* to be curved back-
Ողնոց *s.* roof, top of a house.[wards.
Ողնուլար *s.* crupper. [ship.
Ողնուց *s.* skeleton or carcass of a
Ողնտես *s.* galling on a horse's back,
 scratch on the withers, excoriation;
a. wither-wrung, galled. [day.
Ողտոմեան, *էնի s.Gr.w.* Palm-Sun-
Ողտլ *s.* inundation; alluvion.
Ողտակ *a.* immersed or submerged;
s. diver; *-ան a.* alluvial, alluvious;
-անն s. alluvion.
Ողտանամ, *ացայ տ.* to weep bitter-
 ly, to shed a shower of tears; to
 scream, to screech, to shriek.
Ողտանեմ, **Ողտեմ**, *էջի va.* to in-
 undate, to cover with water; to im-
 merse, to plunge, to dive; to rinse, to
 wash; *-իմ տ.* to be inundated; plung-
 ed in, immersed; *- յանձրեւոյ*, to be
 soaked through by the rain.
Ողտանիմ *S.* **Ողտանամ**.
Ողտանք *s.* effusion: shriek, loud
 scream, tears. [mersing.
Ողտել *a.* inundating; bathing, im-
Ողտումն *s.* inundation, submersion;
 rinsing. [կան *a.* olympic.
Ողտնկադ, *աց s.* olympiad; *-պիւ-*
Ողտդ *a.* right; *S.* **Ուղտորդ**.
Ողտիկ, *աց a.* sleek, glossy, smooth,
 terse, polished; level, plane; *fig.* re-
 fined, sweet, affable, agreeable; art-
 ful, cunning, crafty; elegant, polite.
Ողտկաբանութիւն *s.* smoothness of
 speech, elegance of expression, elo-
 quent language; *-բար ad.* smoothly;
-կեղեւ a. smooth-barked; *-յոն a.*
 smooth-browed.
Ողտկանք *s.* polishing, smoothing,
 refurbishing, burnishing.
Ողտկապատեան *a.* provided with a
 smooth or even shell; *s.* mollusk.
Ողտկարան *s.* sleeking-place.
Ողտկատարը *a.* smooth trunked;
-տեսակ, սիկ or *սիլ a.* smooth, glossy,
 bright; *-բար a.* of cut stone.
Ողտկեմ, *էջի va.* to smooth, to level,
 to plane; to curry, to polish, to set a
 gloss upon, to make smooth or polish-
 ed; to smoothen; to iron, to hot-press,
 to satin; *S.* **Շոյրմեմ**.
Ողտկիչ *s.* polisher.
Ողտկութիւն *s.* smoothness, polish,
 sleekness, glossiness; softness; deli-
 cacy.
Ողտմ, *ոյ, ուլ s.* pity, compassion; *a.*

pity-stirring, piteous, pitiable, mov-
 ing, touching, miserable, unhappy,
 unfortunate, sad, deplorable, dismal;
- , -ս , - - ad. touchingly, humbly, in
 a suppliant manner; miserably, pite-
 ously, pitiable, deplorably, lament-
 ably; compassionately; *- խօսել*, to
 speak pitifully or deplorably; *յայերս*
եւ յ- խոնարհէցուցանել, to touch, to
 excite or move to compassion, to in-
 spire pity; *անկցի - իմ առաջի քո*,
 have compassion on me! have mercy
Ողտմաբար *S.* **Ողտմ** *ad.* [on me!
Ողտմաղին *S.* **Ողտմ** *a.* *ad.*
Ողտմած, *աց a.* merciful, charit-
 able, compassionate; *-ութի s.* mercy,
 charity, clemency, pity, compassion;
 charity, alms, almsgiving, goodness;
դործք - [թէ, good deed.
Ողտմանք *S.* **Ողտմութիւն**.
Ողտմեաց, *էջի s.* The Miserere &
 its hymn (Armenian divine service).
Ողտմիչ *a.* miserable, unhappy,
 poor, piteous, pitiable.
Ողտմիմ, *էցայ տ.* to take pity or
 compassion on, to commiserate, to be
 affected, moved to pity, to feel for, to
 sympathize with; to do good to, to
 benefit; *ողտմիմ քեզ*, I pity you.
Ողտմութիւն *s.* pity, mercy; alms,
 charity; *- տանել, ապլ*, to give alms.
Ողտմուխ արկանեմ *va.* to excite to
 commiseration by loud laments, to
 touch with pity, to move.
Ողտց *s.* end of a fishing net.[hopper.
 ***Ողուն** *s.* mill-funnel; spout of a mill-
Ողք, *ոյ, ուլ s.* supplication, peti-
 tion, entreaty, instance; insinuation,
 persuasion; *a.* suppliant, beseeching,
 mild, humble, insinuating, persuasive,
 attractive, fawning; *-ով ad.* softly,
 humbly, kindly; *յ- ածել*, to persuade,
 to soften, to affect; *յ- անկանել, դե-*
դերել, to supplicate, to beg humbly,
 to entreat, to pray earnestly.
Ողքական *S.* **Ողք** *a.*
Ողքանք *s.* supplication, humble
 prayer, instance; softness, kind things,
 soft words, blarney; attraction, insin-
 uation, persuasion; fondling, caress,
 cajoling, coaxing, fulsome flattery,
 adulation.
Ողքաւոր *a.* suppliant; flattering.
Ողքեմ, *էջի va.* to supplicate, to
 persuade mildly; to soften, to calm,
 to appease; to touch, to move to pity;

to fawn upon, to toady, to flatter.

Ողբել Տ. Ողբաւոր.

Ողբումն Տ. Ողբանք.

Ողջ, ոյ or ոյց a. alive, living; sound, safe; complete, entire, integral; wholesome; uninterrupted; - - ad. alive, all alive; altogether; - բոլանդակ, wholly, entirely; - էկիր! welcome! you are welcome; - էր or էր, keep yourself hearty; God speed you, good bye! - էր Վարդապետ, hail Master! - էր Թագուհի, Salve Regina! hail Mary! - էրթ, go in peace, adieu, farewell; - մնացեալ, let them go to the devil; - մնա, adieu, take care of yourself, my kind wishes.

Ողջաբանութիւն s. the whole of a discourse; * sound doctrine; -բար ad. entirely, perfectly, wholly; -գորանք s. embrace, embracing, clasping; -գուրեմ, էջի va. to receive lovingly, to embrace, to kiss; -խոհ, ոյց or ից a. thinking soundly, wise, sensible, judicious; chaste, modest, coy, maidenly, pure, honest; - միայք, good sense, honesty, plain-dealing; -խոհաբար ad. soundly; honestly, modestly, chastely; -խոհանամ, աջայ տ. to be in one's right senses; to be chaste, to observe chastity; -խոհացոյցանեմ va. to render chaste, modest, sober, prudent, wise; -խոհութի s. sound judgment, wisdom, sagacity, good sense; chastity, pudicity, temperance, continence, modesty, sobriety, honesty; -խորհուրդ a. right-minded, sincere, frank, upright; -կէզ, կիզաց s. burnt offering, holocaust, sacrifice; -կիզեմ va. to offer a burnt offering, to sacrifice; -կիզութի or ունի s. offering a holocaust; -Հաւաս a. orthodox.

Ողջամբ ad. safe & sound, soundly, safely, safe; quite, totally, entirely, completely; - դառնալ, Հասանել, to return, to arrive safe; - էկիր, - ատկի զքեզ, you are welcome; էրթ - , God keep you, God be with you, adieu!

Ողջամիտ a. right-minded, of sound judgment, in one's right senses, sensible, rational, reasonable, judicious; orthodox; - վարդապետութի, sound doctrine; - լինել, to be in one's right mind.

Ողջանամ, աջայ տ. to recover one's health, to heal, to get cured of, to get well again.

Ողջանդամ a. perfect in body, sound in wind & limb; ad. safe & sound; entirely, wholly; -ութի s. perfection in all the members.

Ողջացոյցանեմ va. to cure, to heal, to restore to health, to free from sickness or any harm; to complete, to render perfect; -ուլիչ a. healing, curative, balsamic. [salutation.

Ողջեամ տ. to salute; s. salute,

Ողջնծայ Տ. Ողջակէզ.

Ողբիկ ad. entirely, wholly.

Ողբնուութիւն s. rightmindedness, good judgment, reasoning; rectitude, justice, sincerity, loyalty, probity; -թք ad. soundly, sensibly.

*Ողջութիւն s. health, toast.

Ողջի, ունի s. salute, salutation, greeting, compliments, kind regards; health, state of salubrity; - Հրաժարական, leave-taking, adieu, farewell; - սալ, to salute; to compliment; Հարցանել զողջունէ, տեսանել զուրուք, to salute affectionately, with kind expressions; Հարցանել զողջունէ ուրուք, to ask news of; սալ - Հրաժարական, to take leave; to say good bye, farewell; - , - քեզ, - քեզ! good morning! good day! - իցէ քեզ? how do you do? how are you? - է, very well; - է քեզ? is all well with you? - է? do you bring good news? - է, health, peace, prosperity; - քեզ տունդ իմ սիրելի, - քեզ երկիր ծննդեան, - ! fare well sweet home! adieu my native land! adieu! [tirely, wholly, completely.

Ողջիս a. all, entire, whole; ad. en-

Ողջութիւն s. health, good health, soundness of body; -թք ad. safe & sound; peacefully.

Ողջուաբեր a. bearing a salutation or good news; - Թուղթ , letter, epistle; -գիր s. letter of compliments; - լի, - կան a. of salutation, of compliments; -պատում a. narrating, telling good news; -տուութի s. salutation; -րան s. drawing-room, saloon; -ցոյց Թուղթ Տ. Ողջուաբեր.

Ողջունեմ, էջի va. to salute, to compliment; - է Հանդիստ նքց առաքելոցն, to visit the sepulchres of the holy Apostles.

Ոճ, ոյ, ով s. style; phrase; method, system, formula; rank, order, manner, fashion, form; behaviour, conduct; dogma, doctrine: culm or stalk of

gramineous plants: pannier, basket; bot. S. Բաղշուակ; acre (measure of lands); ոճով ad. methodically; distinctly, precisely; continuously, in detail; suitably, properly, to the purpose; նովին ոճով, in the same style; - Լեզուաց, the character or genius of a language; - նբ Գրոց, language of the Scriptures; Ճեմական, բանաստեղծական, ճարտասանական, արձանական, գոթացի, լակնական, մարտեան, մեղրածորան ոճ, academical, poetical, oratorical, lapidary, gothic, laconic, marotic, mellifluent or honied style; բարձր, վեճմ, վայելչուչ, յարգարուն, պարզ, կորովի, քայցր, հեշտ, բարեխաան ոճ, elevated or high, sublime, elegant, florid, simple, nervous, mellifluous, fluent or easy, temperate or moderate manner or style; ընտանի, կատակաբան, երկայնաբան, անհարթ, խիստ, թոյլ or սկար ոճ, familiar, burlesque, prolix or diffuse, harsh or rough, hard, languishing style; մաքրել զոճ, to purify, to refine the style; յոճ եւ ի կարգ մուծանել, to reduce to method, to put in order; ոճով մանր հայել, to fix, to rivet the attention; մանգաղ արկանել յոճ ընկերին, to put a sickle unto one's neighbour's standing corn; գարին յոճ կայր, the barley was green.

Ոճիր, բ. ս s. crime, guilt, criminal attempt, misdeed, villany, felony, ribaldry, vile wickedness; a. wicked, guilty, criminal; - եղեռան, crime; -բ սպիրատուժէ, excess; ածել յ-ս, to *Ոճուք S. Չեղուն. [carry to excess.

Ոճրագործ, աց s. scelerate, felon, villain, wretch; a. facinorous, ribald, flagitious, nefarious, profligate, felonious; -ուժիւն s. villany, abomination, misdeed, impiety, profligacy, flagitiousness, execrable conduct, horrihle crime. [cave.

Ոմբոն s. Gr. w. subterranean, vault, Ոմն, ուրումն, ումէմն. ոմանք, ոմանց pron. some, certain, some one, one; այր -, a man; կին - անուն Մարգարիտա, a woman named Margaret; ոմն քաղցեալ եւ ոմն արբեալ, one is dying of hunger while another is drunk; ոմանք մեծասունք եւ ոմանք աղքատք, some are rich & others poor; ջրուէլ յմն սմն յայս եւ ոմն յայն կոյս, they are scattered here & there; զոմանս

սեսի անցանէլ լք գետն, ոմանք ի լուչ, եւ ոմանք ի նաւակի, I saw several crossing the river, some swimming, others in a boat.

Ոմեքորն S. Եմեքորն. Ոյ int. oh! what pain!

Ոյժ, ուժոյ or ժի s. force, strength, power, vigour, energy, virtue, valour; effort; weight; յուժոյ ad. strongly, vigorously; - տալ, to force, to make efforts; to give power, to authorize, to favour; - աւնուլ, to gather strength; նոր - աւնուլ, to gain new strength, to recover one's strength; յուժի լի նել, to be in full vigour, in the prime of strength; անկանել յուժոյ, to feel one's strength failing, to lose strength, to become weakened or enervated; S. Թափեմ.

Ոյժ a. cold; ad. apart, aside; -բ s. hiatus, gap, chasm; fig. coldness.

Ոյն, բ s. habit, disposition; valour, strength.

Ոչգի a. ad. apart, separately.

Ոչ ad. no, not, nor, none; ոչ կամիմ, I will not; ոչ գիտեմ, I do not know; ոչ կարեմ, I cannot; ոչ... ոչ, neither... nor; ոչ սիրեմ զնա եւ ոչ երկընչիմ ի նմանէ, I neither love him nor fear him; բայց գիտէի ոչ, but I did not know it; ինչ ոչ ունի, he has nothing; ոչ աւանց պատճառի, not without cause; յոչ կամաց, involuntarily, against one's will, by force; ոչ էթէ, not only; no; ոչ եւս, no longer; not yet; ոչ երբեք, ոչ բնաւ, never, not at all, no; ոչ ոք, no one, nobody, none, not one; ոչ որ ի ձեռն, no one among you; ոչ որ ասացէ քեզ, nobody will tell you; ոչ որ գացի այնչափ յանդուգն, no one will be hardy enough; ոչ զորք գտցես, you will not find any man; յոչ գոյնց ի գոյ ածել, զոչն ածել ի գոյնսալ, to produce or create from nothing; շարժել յոչ բարին, to provoke to evil; այո կամ ոչ, yes or no; եղցի ձեր բան, այոն՝ այո՛, եւ ոչն՝ ոչ, let your conversation be, yea, yea; nay, nay; ոչ or ոչ ասպէն աւսցի քեզ, did I not tell you? ոչ, Տէր, no, Sir; ոչ իսկ, is it not true that? ոչ միայն չողորմեալ, far from being touched; եւ ոչ իսկ մարդ է, he is no man; ոչ արգեօք զերծաւ, perhaps he

Ոչգոյ S. Չգոյ. [is not freed; S. Ել. Ոչէ, ից s. nothing; void, vacuum;

Հասակը յոչելից, to create from nothing; սասյօգ ոչելիցն երկիր պագանեւ, to adore false gods.

Ոչէանամ S. Ոչնչանամ.

Ոչեւ-թիւն s. nothingness, void, nothing; յ- դառնալ, to be reduced to nothing.

Ոչինչ, ոչնչի s. not any thing, nought, void, nothing; a. none, no one, no, not any; ad. no, in no wise, not at all; - անհեւ-ին, nothing at all; գրեթէ -, almost nothing, scarcely any thing; - հեռի է քէն, not very far from you; վր ոչնչից, for nothing; - եւեք, no how, in no wise, by no means; ստեղծել յոչնչէ, to create out of nothing; անեւ-լ յոչնչէ, to produce from void; յ- դարձուցանել, to reduce or bring to nothing, to annihilate; to nullify; յ- or աւ - գրել, հա- մարիլ, to hold or esteem as nothing, to care nothing for, to make no account of, to despise, to contemn; յ- չնչէ յինչ գալ, to be raised or taken from nothing; էս - անեմ, I say nothing; - պատճառս ունիս, you are wrong; ոյր չիք ասողքը-թիւն՝ չիք եւ -, who has not health has nothing; - գիտեմ, I know nothing, I don't know.

Ոչխար, այց s. sheep, ewe; mutton; միս -ի, mutton; ոտն -ի, sheep's trotters; - մյորեալ, wandering, lost sheep; վաճառանոց -ի, sheep-market; փա- րախ, գաւ-իթ -այց, sheep-cot, --fold, --pen; մայեն, բառաչէն -ք, sheep bleat; S. Խաչն, Կոռուք.

Ոչխարբոյժ s. sheep-breeder, --mas- ter; -գգեստ a. clothed in sheepskin; s. ֆց. wolf in sheep's clothing; -գէն, զենու-թի s. sheep-slaughtering, --sa- crificing; -գէնն Տաշկայց, koorban- bafram, (Turkish festival).

Ոչխարակ, այց s. lamb, lambkin.

Ոչխարանման a. sheep-like; -վաճառ- s. sheep-dealer.

Ոչխարենի a. sheepy; s. sheepskin.

Ոչխարիկ S. Ոչխարակ. [ishness.

Ոչխարուի s. sheepish nature; sheep- Ոչնչանամ, այցս տ. to be reduced to nothing, to be nullified, annihilated.

Ոչնչացուցանեմ va. to annul, to make null & void, to annihilate, to destroy.

Ոչնչու-թի s. nothingness, nothing;

Ոպիկոտ s. Gr. w. hoplites. [nullity.

Ոպիկազ S. Եբէնոս.

Ոջել, ոջլոց or լայց s. louse, (pl. lice),

vermin; մածանող -, crab-louse; - սրմսեաց, grub, mite, weevil; S. Ու- տիճ; քաղել զ-ս, մտքրէլ յոջլոց, to Ոջին s. fascine. [louse.

Ոջլագեղ s. bot. lice-bane, louse-wort. Ոջլական a. pedicular; - ախա med. - disease.

Ոջլակեր, այց a. louse-eaten; s. lice- eater; - լինել սրմսեաց, to be blight- ed with insects & worms.

Ոջլոս, այց a. lousy. [Երաստանք.

Ու. ի s. backside; S. Նստոյ տեղի, Ուեկան s. zool. pygargus, Arabian vulture, hen-harrier.

Ունակ s. zool. ouarine, alouate.

Ունամ, այցի տ. to howl, to yell.

Ուոգ, -անամ S. Սուրգ, -անամ.

Ուոգանեմ, Ուոգեմ, էցի տ. to wa- ter, to bathe, to bedew, to wet.

Ուոգումն s. watering; irrigation, sprinkling; water-retting, steeping; աւազան ուոգման, retting-pool, -- tank, --pit, --pond.

Ուսին a. lean, emaciated, etiolated, lank, puny, dry, parched.

Ուսլայ, -եմ S. Նոչ, -եմ.

Ոսկեակ, էկայ or կի s. small quan- tity of gold; gold mine; րո. Aurelia.

Ոսկեակն S. Ոսկեքար.

Ոսկեբեր a. auriferous, gold-bear- ing; -բերան a. golden-mouthed; րո. St. John Chrysostom; -բեւեւ a. stud- ded with gold; -բերեղ s. chrysoheryl; -բուր s. golden hill; -բողբոջ a. pro- duced like gold; -բոր s. chem. bore, boron; -բորակ s. borax; -բուզն a. producing gold; -գեղմն s. Golden Fleece; -գիսակ a. golden-haired, hav- ing golden tresses; -գիր a. written in golden characters; s. chrysograph; -գրուի a. gold-headed; -գոյն a. gold- coloured, yellow; -գործ, այց s. gold- smith; jeweller; a. golden, made of gold; -գօտի a. girdled with gold; -գարդ a. ornamented or embroidered with gold; -գգեաց a. arrayed in gold; -գմրուխա s. chrysoprase; -գոգ a. fast- ened with gold; chased in gold; -գօծ a. gilded, gilt; golden; -գօծեմ, էցի տ. to gild; գօծիչ s. gilder; -գօծու-թի or ումն s. gilding, gilt; -թել a. inter- laced or interwoven with gold; em- broidered with gold; s. gold-thread, --wire; - դիպակք, կերպասք, bro- cade; -թեւ a. golden-winged; -թիւ s. golden number; -ծաղիկ s. yellow

flowered; *s. bot.* chrysanthemum, corn-marygold; -ծիր *a.* gold-bound; -ծիրանի *s.* golden purple; -ծղի *a.* golden-armed; -կազմ *a.* made of gold; adorned with gold; - երիվար, horse with gold accoutrements; - զերբ, book bound in gold; -կապարճ *s.* golden quiver; -կար *a.* sewed with gold thread; -կերտ *S.* Ոսկեկազմ; -կրկն *a.* golden-fleeced; -կուռ *a.* made or covered with massive gold, gold plated; -բ *s.* gold mine; goldsmith's shop; -հան, այ *s.* miner, gold-digger; -տեղի or -բ *s.* gold mine; gold-diggings; -հանդերձ *S.* Ոսկեզբեաց; -հանութի, -հաս *s.* gold-mining or -digging, gold-finding; -հեր *a.* yellow-haired; *S.* Ոսկեզխասկ; -հիւսեակ *a.* woven with gold; -հուռ or հուռն *a.* woven or embroidered with gold; laced with gold; -հուռազարդ *a.* gold fringed; -հրաչ *a.* golden; -ձեղուն *a.* with a gilded ceiling; -ձող *S.* Ոսկեհաձող; -ձուկն *s.* gold-fish; gilt-head, aurata; -դէն, ղինիկ *a.* golden, of gold, gilded, gilt; -դար, golden age; -ճաճանչ *a.* shining like gold, as bright or resplendent as gold; -ճամուկ *a.* embroidered with gold, covered with gold embroidery, spotted with gold, gold braided; -ման *a.* spun or woven with gold; -մոլ *a.* mad for gold; -ներկ *S.* Ոսկեզոյն; -նկար *a.* painted with gold; -նման *a.* gold-like; -շողմե՛տ. to shine like gold; -շուք *a.* ornamented with gold; -պաճոյճ *S.* Ոսկեզարդ; -պատ *S.* Ոսկեպատա; -պատեան *a.* golden-sheathed; -պղինձ *s.* tombac, pinch-beck, sham gold; -պղտուղ *a.* producing golden or gold-coloured fruits; *s.* Fructidor; -ջերմ *s.* Thermidor; -սաղարթ *a.* gold-leaved; *s.* gold-foil; -սանձ *s.* golden bridle; *a.* golden bridled; gold-bitted; -սար *a.* accoutred or caparisoned in gold; -սեր *a.* fond of gold, loving riches, avaricious; -սիրութի *s.* love of riches, avarice; -ամբուկ *S.* Սերահինձոր; -ստինձ *s.* chrysolite, gold-solder; -վարտալ *a.* adorned with golden tresses; -տախտակ *a.* plated with gold; -տերեւ *a.* gold-leaved; -տիւ *s.* similar, pinch-beck; -տուխ *a.* having gold covers; bound in gold (book); -տուռ or տառն *a.* gilt-tailed; gold-fringed or tasselled.

Ոսկերեմ, եջի *va.* to gild.

Ոսկերիչ *s.* goldsmith.

Ոսկերիտ *s.* osseine.

Ոսկերութի *S.* Ոսկերութի.

Ոսկերչութի *s.* goldsmith's art.

Ոսկեփայլ, -փառ *a.* shining, splendid as gold; -փետուր *a.* golden feathered; -փոկ *a.* having golden latches; -փող *s.* golden trumpet; -փունջ *a.* like a gold tassel; *s.* golden or yellow bouquet; -հասկբ, հունձբ, golden ears; golden harvest; -բալ *a.* collecting gold; -բանդակ *a.* gold plated; incrustated, embossed with gold; chased in gold; -բար *s.* chrysolite, peridot, olivine.

Ոսկե . . . , &c. *S.* Ոսկե . . . , &c.

Ոսկեօղ *a.* adorned with, or wearing gold rings or buckles.

Ոսկի, կույ *s.* gold; gold coin; *a.* gold, golden, of gold; մուսիսնեան -, massive gold; - շանթաձիք *chem.* aurum fulminans, fulminating gold; մանեակ -, gold necklace; - եղէրն *bot.* lysimachia, money-wort, loose-strife; *S.* Ընդերուզանեմ, կշիռ.

Ոսկիբաւն *s.* *S.* Ոսկեբաւն; Chrysologus; -դէն *s.* gold armour; *a.* gold-armoured; -ծին *a.* born of gold; producing gold; -կազմ *S.* Ոսկեկազմ; -կալ *a.* carrying gold; -կան թթուում *s. chem.* auric acid, oxide of gold; -կապ *a.* woven with gold; -կառբ *a.* having golden carriages; -կիր *a.* containing gold; -կուռ *a.* made of gold; -զգեստ, brocade; -կոխ *a.* sculptured in gold; -հաս *s.* gold nugget; small piece of gold; -ձող *a.* cast in gold; of massive gold, golden; -մայր *s.* Aurea mater, (title of Diana); յարկ *a.* golden-ceiled; -նակ *s.* gold money; -նամ, այայ *vn.* to become gold, to be transmuted into gold; -պատ, այ, -պատակ *a.* covered with gold, gilt.

Ոսկիզխասկ *a.* golden-fleeced; -կրմբեայ or բե *a.* having a golden boss; -վարաւանդ *S.* Ոսկեար.

Ոսկր, կեր, այ *s.* bone; տարբունն -, process, apophysis; - արմատոյ լեզուի, hyoides; անանուն -, ossa innominata; - ցայլոյ, os pectinis or pubis; - սրբանի, os sacrum; - կիսի, whale-bone; - փոց, ivory; *S.* Փղոսկր; դերեղման ոսկերաց, charnel-house; փոխարկութիւն յ-, ossification; հաստասիչ խախտեալ ոսկերաց, bone-setter; կցել զ-ն բեկեալ, to bonset; փոխարկել յ-, to ossify; հանել զու-

կերս, to bone, to take out the bones; գողացուցանել զոսկերս, to cause the bones to shake; S. Լէզու.

Ոսկրաբանութի s. osteology; -բեկ s. bone-crusher; a. bone-breaking; broken-boned; -բեկուի s. med. osteocope; -գրութի s. osteography; -զօգք s. joints, articulations; -կեր a. ossivorous; -հատուի s. osteotomy; -մածոյ s. osteocolla; bone-binder; -միզն s. periosteum; պլաուսն -միզն med. periostosis; -սառ a. shelled, shelly; -տուն s. ossuary, charnel-house; -բանց աւնեմ va. to dislocate, to put out of joint, to disjoin, to luxate or lux; -բար s. osteolite. [ing of bone.

Ոսկրեղէն a. bony, made or consist- Ոսկրկուլ s. ossifrage, osprey, sea- Ոսկրասի s. bones, skeleton. [eagle. Ոսկրուտ a. bony, full of bones; fig. abstruse, obscure, difficult, knotty.

Ոսնիմ, էջոյ տո. to be stunted, emaciated, withered; to etiolate, to dry Ոսուի s. astrophy, emaciation. [up.

Ոսոխ, այ s. adversary, enemy, opposite; antagonist, rival, competing; -ասեր S. Հակառակասեր; -եմ, էջի. -իմ, էջոյ տո. to be at law with, to accuse; to rival, to strive, to compete; զմեկամբ -, to surpass each other; -ութի s. enmity; rivalry; opposition.

Ոսոյն, պան s. lentile; med. freckles; -աթան s. lentile-soup; -աձեւ a. lentile-shaped, lenticular; - or - սարակի, lens, lenticular glass; -անդոյն. a. achromatic lens; - սանդղատակ, Fresnel lens; -աչափ a. as large as a lentile; -եոյ a. lentile, of lentiles, made or prepared with lentiles; S. Թան, Շիկաթան; -ք s. lentiles; pulse.

Ոսո, ոյ s. branch, bough; knot, joint: hill, height, hillock; -ք մասանց ձեռին, the fingers; -ովք վարակեալ, knotty, nodous, knobby, gnarly.

Ոստաբեկ աւնեմ va. to break the branches; -խալաց լինիմ տո. to leap from branch to branch; -իիտ a. branchy, ramous, full of branches; knotty, nodose; -կոտոր լինիմ տո. to have the branches broken; -յարձակ լինիմ S. Ոստանամ.

Ոստայն, էջ s. texture, tissue, web, weft; -սարգի, cob-web, spider's web; խզել զ- կենաց, to cut the thread of life.

Ոստայնանկ, այ s. weaver; knitter;

-եմ, էջի va. to weave; to knit; -ուի s. weaving; tapestry.

Ոստան, ի s. free city; chief-town, capital, seat of Government; royal guard; a. royal, kingly; * terrestrial.

Ոստանամ, սցոյ տո. to branch out, to ramify, to shoot out; to become invigorated, ramified.

Ոստանեայ, -նիի a. of the royal family, of the court; s. citizen, freeman; nobleman, noble, lord, courtier.

Ոստանիմ, աեայ տո. to burst forth, to fly or escape from, to go out of; ոստանն ոսնձք ի ձեռացն, the reins escaped from his hands. [branches.

Ոստասպարթ a. adorned with leafy Ոսապանց a. lopped, trimmed; - աւնեւ, to lop off, to cut away, to sever, to trim, to prune; - լինեւ, to be pruned, lopped off; -ութի s. lopping,

Ոստեղիտ s. glutine. [cutting off. Ոստեմ, էջի va. to shoot, to emit.

Ոստիկան, այ s. governor, prefect; inspector, surveyor, commissary; minister; -սրան s. ministerial residence; -ութի s. prefecture; inspectorship; ministry, office.

Ոստին a. terrestrial; dry, arid, parched, adust, burnt up; - օձ, land serpent.

Ոսոլ s. lime-twig; bird-lime, lime, viscum; - ծովային, marine glue.

Ոստնական a. terrestrial, continental.

Ոստնում, աեայ, առցեալ տո. to leap, to jump, to take a leap, to bound, to gambol, to skip, to caper; to spring on or at, to rush or fall upon; to rush forward, to fly at.

Ոստոստեմ, էջի տո. to hop, to leap, skip or frisk about, to frolic, to trip along. [hopping.

Ոստոստումն s. skipping, tripping,

Ոստումն s. leap, jump, skip, bound, gambol.

Ոստուցանեմ, յի va. to cause to leap.

Ոստչիմ, աեայ S. Ոստնում.

Ոստրէ, -ոս, Ոստրիք s. Gr. w. oyster; shell-fish. [ever.

Ով pron. who, that, he that, who- Ո՞վ or Ո՞ր, ո՞ր, որո՞վ pron. who? which? ո՞վ որ, who? ո՞վ ի ձէնը, who amongst you? ո՞վ է դա, ո՞վ է պրդ, who is this man? what man is that? ո՞ր է պատկերս, whose likeness is this? ո՞վ էս դու, who are you? զո՞վ առաւել սիրես, which do you like

best? ո՞վ էւ ո՞վ էցեն որ երթայցեն, who will go? յո՞վ ad. where? յո՞վ էր. թաս, where are you going?

Ո՞վ int. o! oh! ho! ah! ha! alas! ո՞վ Աճ իմ, o my God! ո՞վ արեւիցս, what a pity! S. Ալէա; ո՞վ սքանչելեացս, what a wonder! wonderful! ո՞վ, դիւրդ վէհ է ազգսիրուի, ah! what a noble sentiment is patriotism! ո՞վ ժամանակ, ո՞վ բարբ, զժամոր! զմores! oh times! oh manners! to what a depth of corruption have our manners come! in what an age we live! ո՞վ ո. փախեալուք յերկրէ հեւտոց, ho, ho, flee from the land of the north!

Ովան s. sea-monster. [a desert. Ովասիս, ի s. oasis, verdant spot in Ովկիանկան, Ովկիանեան a. oceanic, of the Ocean. [deep; S. թոհ էւ Բոհ. Ովկիանոս, ի s. Ocean, the mighty Ովասնոց, էց s. H. w. hosannah; էր. գէլ -իւք, to sing -s.

Ոտանաւոր, այ a. having feet; walking, going on foot; rhythmic, measured, metrical; s. verse, rhyme, poetry; ad. on foot; անցանել ի գետ յ- to cross the river on foot; յ- or յ- կալ, to be on foot; զօրացոյց զոտս իմ յ-ս, He gave me strength to stand; -ս յօրինել, գրել -ս or -չափամբ, to rhyme, to versify, to make verses, to write poetry or verses; գձուծ, յոտի -, mean, worthless verses, doggerel.

Ոտն, տին, տամբ. ոտք, ոտից s. foot, (pl. feet); foot of a mountain; foot, 12 inches; foot (measure in prosody); պատուանդան ոտից, foot-stool; կը. ուռան ոտին, foot-hold; ոտից ջաւ, the gout, podagra; ճաստնակ կըստից ոտից, pedicure, corn-cutter; լուսացումն ո. տից, foot-bath, pediluvy; - -, - առ -, foot by foot, step by step, inch by inch, by little & little, by degrees, gradually; առ -. յոտս, առ ոտս, at the feet; near, at, to; յոտաց, standing, upright; յոտից, on foot, walking; - ի ոտին, foot to foot; յոտից ցլբուխ or մինչէւ ցլբուխ, from head to foot, from top to toe; յոտին քուժ, at your coming; յ- կալ, to rise, to stand up; կալ ի վերայ ոտից, to stand upon one's legs; յոտին կալ, to be standing, on foot; to support or maintain oneself; յո. տին ունել, to uphold, to support, to sustain; յ- կանգնել, to rise, to get up; - or առ - հարկանել, կոխել, ի - հար.

կանել, to foot, to tread under foot, to trample upon; to despise: զ- յոտանէ փոխել, to take a step, to walk; զոտս ամբառնալ, - առնուլ, to start, to depart, to set out, to go away; զոտս ար. ձակեալ հարկանել, to kick, to foot; զոտս ամբարձեալ փախչել, to scamper away, to be off; անկանել յոտս ու. բուք, to fall prostrate at the feet of; - զոտամբ արկանել, to cross the knees; զոտան հարկանել առ բարկութէ, to stamp on the ground, to trample with anger or rage; զոտս ի բոյս հարկանել, to wander about the fields or among the mountains; զամին յոտին կացու. ցանել, to surpass all competitors; to surprise, to astonish; առ ոտս ուրուք իրատիլ, to be brought up at the feet of; առ ոտս կալ, to be present; զոտս հատանել, to take away, to destroy, to extirpate, to exterminate; S. թինդ, թինգիւն, Մատն.

Ոտնալուայ s. pediluvium; -լուայք s. basin or water for foot-bath; -լուալ ցուէ s. foot-bath; -լալիք a. slippery; -կապ, սց s. fetters; - ձիոց, horse-clog, shackle; սնդէլ յ-ս or -կապիմ va. to shackle, to fetter; to impede, to hinder, to stop, to clog; -կառեմ, է. ցի տ. to stop, to stay, to remain immovable; to become embarrassed; -կացութիւն s. standing up; -կոխք s. treading or trampling under foot; յ-կոխ ընկնուլ, to throw under the feet; -կոխ առնել, to foot, to tread under foot, to trample upon; -կոտոր առնեմ va. to break the feet; -հար, &c. S. Ոտնհար, &c.; -հարական a. insulting; -հետ, էց s. foot-print, --mark, --step, trace, vestige; -ձայն s. tramp, foot-fall; - անձրեւի, pattering of rain; - անձրեւի է, there is a noise of much rain falling; -ման s. shoe; S. Կօշիկ; -չափ s. geom. foot; a. of a foot, pedal.

Ոտնառ a. slippery, sliding; -ական a. stopping, impeding; -եմ, էցի տ. to slip, to slide, to glide, to take a false step; ից, to stumble, to trip, to commit a fault; va. to cause to slip; *-ու a. podagrical, gouty; -ութիւն s. slip, slipping, false step, foot-fall; med. podagra, the gout.

Ոտնաս a. one-footed, one-legged. Ոտնասեղի s. ground for the foot, footing; S. Ոտնահետ; -տրով a. trampling with one's feet; - լինել, to

stamp; * -ցաւ S. Ոսնաուու; -ցաւուի s. gout in the feet; -ւոր a. footed, having feet; standing on feet; -փշուր a. ad. crushing or treading under foot; -փոխ s. foot-pace; - լինել *vn.* to make a step, to walk, to go forward foot after foot, to pace along; -փոխութի s. motion of the feet, footing, walking.

Ոսնդեկ a. broken-footed.

Ոսնդատոյց s. encumbrance, obstruction, hindrance. [ly, little by little.

Ոսնիւթի ad. slowly, gently, furtive-

Ոսնկայ s. foot-place, foot-hold; footman, domestic; *nus.* pedal; յո ad. standing, upright; -կապ S. Ոսնակապ.

Ոսնկէլք, լեաց s. standing; foot-board; stepping-stone; կործանել յլէ եաց, to overthrow, to upset, to throw down; անկանել յլէաց ի գեախն, to fall at full length on the earth; բառնալ զոսին յլէաց, to raise one's fallen enemy; -կուխ s. foot-hold; *fig.* occasion, pretext, motive; - լինել, to get a hold over.

Ոսնհար, այ a. malignant, rejoicing at another's suffering, malevolent, ill-natured; - լինել, to kick, to cause to fall; *fig.* to rejoice at another's woe, to be malignant, malevolent; to despise, to insult, to laugh at, to mock, to jeer; - լինել թշուառութի ուրուք, to insult one in his misfortune; -էմ, էցի *va.* to suppliant; S. Ոսնհար լինիմ; -ութի s. kick; *fig.* ill-will, ill-naturedness, malevolence; insult, sneer, derision, laugh.

* Ոսնուրագ s. adze, addice.

Ոսնիոխ S. Ոսնաիոխ.

Ոսնքայլեմ *vn.* to walk slowly, with measured steps.

Որ, ոյ, ով *pron.* who, which, what, that; որ մեանգամ, որ որ, who, whoever, whosever; որք մեանգամ, all they who; որ ինչ, what; which; all that; whatever; այրն որ գայ, the man who is coming; զոր դու գտեր, what you have found; էւ որ չար էւս է, որ չարք գտմ է, & what is worst of all; այրն զոր էս սիրեմ, the man whom I love; չգիտէ զոր գործէն, he does not know what he is doing; յորմէ, whence, therefore; որ էւ իցէ, whoever, whosever; any thing whatever, aught; որ զինչ էւ իցէ, whatever or whatsoever it may be; he that as it may; ընարեա զոր էւ կամիս, choose which

you please; որոյ ապագաւ, for this reason; որ բարեա գործէ, գացէ զբարեա, who acts well will be rewarded; որ ինքրէն առնու, he who asks will receive; Ժողովեցին որ շատ էւ որ սակաւ, some have gathered much, some little; Հանապազոր մեղանչեմք՝ որ խորհրդով, որ բանիւ, we continually sin either in thought or word.

Ո՞ր, Ո՞ր a. which? what? որով իշխանութիւն, with what authority? որ որդի է, who may that child be? յոր իրս էւ յինչ միտտ առաքեաց, for what & why did he send? որով իւրիք, by which? with what? յոր վայր, up to where? յորում ժամու, at what hour? որ ապագաւ, why? for what reason? զորմէ օրէ ստիցէ, & what day does he fix? զոր օրէնք ունի, what law prevails? զի որ արգար վաստակոյ, for what just deserts? որովք էրեւօք հալածիցեն, with what effrontery they will drive away? գիտէ զերաքանչիւր որ ի կարգի էթէ որ ի որմէ իցեն, he knows each one by the order in which he comes; էւ որ այլ or այլն էւս, էւ որ ի կարգին, էւ որ ինչ ի կարգին, & so on, & so of the rest, et cetera, &c.

Որ *conj.* that; որ զի, that, in order that, so that; since, as; կարծեմ որ գայ, I believe that he will come; որ թէպէտեւ ինչ վէհք են, although they are superior.

Որակ, այ s. quality; colour; manner, form; -ական a. qualitative; -ալ յեղց a. various, diverse; -անամ, այց *vn.* to be qualified; to be coloured; - յարիւն, to be changed into blood; -արար, -ացուցիչ a. qualifying; -ացուցանեմ *va.* to qualify; -աւոր a. qualified; -ութի S. Որակ.

Որայ, ոյ s. sheaf, bundle; -ս կապել, to lay corn in sheaves, to bind up into sheaves, to tie in bundles.

Որբ, ոյ s. orphan, orphan boy or girl; *fig.* a. derelict, desolate, abandoned, destitute; - մաւ ի հօրէ, ի մորէ, to lose one's father, or mother; - մաւ յուսմէք է, to be bereaved, to remain desolate.

Որբանամ, այց *vn.* to become an orphan, to be fatherless & motherless.

Որբանոց s. orphan-asylum. [able.

Որբատէր a. fond of orphans, charitable. Որբար S. Որպէս.

Որբուի s. orphanhood, orphanage.

Որգան S. Որպէս.

Որդասա s. forum.

Որդունակ ad. as, like, how.

Որգ S. Ուրգ * & Որգն. [mes; scarlet.

Որգան, - կարմիր s. cochineal; ker-

Որգանենի s. nopal, cochineal-tree.

Որգեակ, եկաց s. little child, boy or girl; - իմ, son, my son, my boy.

Որգեբար S. Որգիբար; -բերութի

S. Որգեծնուէ; -գեր, գրաց s. a. adoptive, adopted; առնուլ յ-ս, to adopt as son; սնոյց զնա յիւր -ս, he nursed him like his own son; -գրաբար or պէս ad. adoptively; -գրական a. adoptive; -գրեմ va. to adopt; to affiliate; -գրութի s. adoption; affiliation; -զէն a. killing one's progeny; -ծին a. bringing forth a child; -ծնութիւն s. childbirth; procreation of children; -կեր a. eating or devouring its offspring; -կոտոր a. killing or destroying progeny; bereaved of children; -նուէլք, the sacrifice of one's own children; -առնել, to massacre children; -լինել, to be bereaved of one's children, to have had one's children slain; -կուրոյս a. having lost one's children; -Հայրութի s. Sabellianism, Socinianism; -սկսութի s. uiaarchy; -պէս ad. filially; -տեր a. fond of one's son, loving one's children; -սիրութիւն s. paternal, maternal love; -սնոյց a. carefully training one's children; -սպան a. killing one's own child, child-murdering; s. infanticide; -ք, -սպանուէ s. child-murder, infanticide.

Որգի, գւոյ s. son, child; - Այ, Son of God, Only Son; -ք լուսոյ, խաւարի, the children of light, of darkness; Հո գւոյ - S. Որգեդեր; -ք բրտից, potters; -ք որդւոյ, nephews; - ի հօրէ, from father to son, successively; ք հօրն եւ -ն, like begets or produces like.

Որգիբար ad. filially, like a son; -կան a. filial; -կիցք s. god-sons; sf. god-daughters; -կցիմ vn. to have the same god-father, to be god-sons; -նամ, աջոյ vn. to become the son of; to be adopted by; -տեաց a. hating one's progeny; -ցուցանեմ va. to adopt; to affiliate.

Որգիւթիւն s. sonship, filiation.

Որգն, գան. գունք, գանց s. worm, vermin, grub; - երկրի, earth-worm; - փայտի, wood-worm; Հնդիկ -, silk-

worm; - ալեաց or որովայնի, gut-worm, maw-worm; - միայնուկ, երէզ or երիզ -, tape-worm, tænia; - փոլոտեաց ձիոց, bots; յորդունս Համակել, to be full of worms, to be crawling with worms, to swarm with worms; S. Թաթաւիմ.

Որգնալից a. full of worms, crawling, maggotty, rotten; -ծին a. generating or producing worms; - առաջնորդ, Queen-bee; -կեր a. worm-eating; -հար a. worm-eaten, rotten, carious; - քնել, to become or grow worm-eaten; -նման a. worm-like; -պարար a. breeding worms; քց. fattening oneself to feed worms; -քանց լինիմ vn. to be worm-eaten.

Որգնեաց a. all alive, swarming or crawling with worms. [eaten, rotten.

Որգնիմ, էցոյ vn. to grow worm-

Որգնոս, աջ a. rotten; -իմ S. Որգ.

Որգնուկ s. cochineal. [նիմ. Որեար, երոյ s. people, men, folks, persons; աւագ -, nobility, noblemen, Որգան S. Որպէս. [gentlemen.

Որ էն, Որ ետգ s. I Am, He who is, God, the Supreme Being; S. է, եմ.

Որթ, ուց s. calf, (pl. calves); - զիւէ յիկ, sucking calf; միս -ու, veal; - խորովեալ, roast veal; մորթ -ու, calf-skin; S. Քեցեմ; - եղանց, fawn, young deer; - ծովային, seal, sea-calf, S. Փոկ; - սուկի ձուլածոյ, golden calf.

Որթ, ոյ s. vine; S. Չամբիկ; bot. colocynthis; colocuintida, bitter apple (purgative); բեր -ոյ, grapes; տերեւ -ոյ, vine-leaf; ուս -ոյ, vine-tendril; յօտք -ոյ, vine-branches, vine-cuttings; Թօթափեւ or քաղեւ զտերեւս -ոյ, to strip away the superfluous vine-leaves.

Որթապոլուի a. calf-headed; s. Isis; golden calf of the Israelites; -ստանկ s. vine-plant; * -բաժ s. calf-herd; -ւոր a. basket-carrying; -փայտ s. vine-wood; vine-branch, twig, sprig; -քար Որթի S. Օրթի. [s. orthite.

Որթիկ S. Որթուկ.

Որթիք, Թեաց s. pl. vines.

Որթողոքս, աջ a. Gr. w. orthodox; -պան a. orthodoxical.

Որթոյ s. vineyard; stalk of dried vine-cuttings: calf-house.

Որթուկ s. sucking calf, young calf.

Որթ, որոյ s. zool. rook.

Որիկ, -ն s. Gr. w. oryza, rice.

Որեւ a. distinct, separate; different, other; ad. separately, apart; - - separately; distinctly.

Որկւք s. zool. oryx, wild buck.

Ործ, ոյ s. belch, eructation, rising of the stomach.

Ործամ, այլ va. to belch; to feel inclined to vomit, to retch, to vomit.

Ործացուցանեմ va. to cause to belch; to convulse the stomach, to cause to vomit; -ուցիւ a. belching, eructive; vomitive, emetic.

Ործկամ, Ործկամ S. Ործամ.

Որ կան s. things present, the present; մի վստահչիր յ-դ, do not trust to Որկէն S. Որպէս. [the present.

Որկոր, ոյ s. oesophagus, gullet, throat; ից, gluttony; զկնի -ոյ երթալ, to give oneself up to gluttony.

Որկորագաւ, -ժէտ, -մոլ a. gluttonous, greedy, gormandizing, voracious, ravenous; -լինել, to be gluttonous, greedy; -ժէտուածի, -մոլուածի s. gormandizing, gluttony, greediness, guttling, voracity; -թք ad. gluttonously, greedily.

Որկորեայ, ըկից S. Որկրամուլ. [tons.

Որկորեան s. pl. the gluttonous, glut-

Որկորուս S. Որկրամուլ, -ուծիւն.

Որկորասաբար ad. gluttonously.

Որկորասանամ S. Որկրամուլիմ.

Որկորասուածի S. Որկրամուլուածի.

Որկրամուլ, &c. S. Որկրամուլ, &c.; -իմ տn. to abandon oneself to gluttony.

Որձ, ից a. male. [the male sex.

Որձակասոր առնեմ va. to destroy

Որձամուլ S. Արուամուլ.

Որձաս, ի s. capon. [- or -եայ a. of -.

Որձաբար, այ s. granite; free-stone;

Որձեւէգ S. Արուէգ.

Որձի a. not castrated, entire.

Որլան or զէն s. Gr. w. mus. organ.

Որմ, ոյ s. wall; partition; - զորմայն ad. from wall to wall; in groping, groping along; քանդել զ-, to unwall, to dismantle. [-ք, masonry.

Որմած s. enclosure, fence, precincts;

Որմածակ s. loop-hole; -ծերուք s. chink, cranny; breach, gap, opening;

-ծու, այ s. mason, brick-layer; -ծուծի s. mason's work, masonry; -կալ, այ s. curtain or arras, tapestry; -կան a. mural; - շքանակ, mural arcade;

-կից a. neighbouring; -հասու a. boring through a wall & passing; -յեց a. supported against a wall; - ծաս,

wall-tree, espalier; -նկար s. fresco; -շարժ լինիմ տn. to be ruined, to be shaken down; -շէն, շինայ s. mason; -բգէլ a. walled up, enclosed by a wall; - ասնել, to shut up within four walls, to imprison; -բգէլոց, -փակ, այ s. enclosure, recinet, park, walled-in space; a. S. Որմարգէլ; -փոր, այ a. wall-piercing; - լինել, to pierce or bore through a wall; to steal; -փորուծիւն s. the piercing a wall; theft.

Որմեմ, եցի va. to wall, to surround with walls, to close up with masonry, to wall up; to build.

Որմիգական a. Jupiter's, belonging to Jupiter; - դէք, Jupiter, Jove: Bacchus; - ան, feasts in honour of Castor & Pollux; - հուր, sacred fire of the Persians; fire-worship, Persian sect; - քալաք, Diospolis.

Որմիգասպէս խալ s. olympic game.

Որմիգիկ s. bot. flos Jovis.

Որմիգուհի sf. daughter or sister of king Hormisdas.

Որմիզ, մըզիկ s. Oromizda; Jupiter.

Որմիակ, մըսկի s. nose- or ear-ring.

Որոգայթ, ից s. snare, trap, net, springe; ambush, ambuscade; S. լաւութիմ; անկանել յ-, to fall into a snare; S. Ըմբռնիմ; լարել զ- եւ ի նոյն հարկանիլ or շաղիլ, to fall into one's own snares; - դնել ումք բանիւք, to convict a person by his own words; -սադիր, դրաց a. setting or laying a snare; lying in wait; cunning, deceitful; -սաշաս a. very perilous, most dangerous; S. Բազմորոգայթ; -սալասարաս a. circumspcctive, cautious, prudent; -սարան s. place full of snares, dangerous place; -եմ, եցի va. to set or lay snares or traps, to entrap; to wait in ambush for, to waylay; to surprise, to deceive; -իմ տn. to fall into a snare, to be caught, taken in a net; -ոյ a. lying in wait.

Որոթ s. liquid-measure, liquidometer; cyathus, (Roman measure, 12 ounces).

Որոճ, ք s. rumination, chewing the cud; ից. thought, meditation, reflexion; - ածել, բերել յ- S. Որոճեմ; ազգի ազգի -ս որոճել, to ruminate or meditate upon, to think over, to revolve in one's mind; -սուց a. well dilucidated, clear, distinct; ad. S. Որոճողաբար; -ամ S. Որոճեմ; -սյնն a.

ruminant, ruminating; -ան Տ. Որոճ; -եմ, էջի, -իմ, էջոյ *va.* to ruminate, to chew the cud, to chew again, to re-chew; *fig.* to ruminate, to think, to muse on, to ponder; * -կամ Տ. Յօրան ջեմ; -ող *a.* ruminant; -ողաբար *ad.* ruminatingly, in a ruminating manner; distinctly, lucidly, clearly, plainly; -ողութի, -ումն Տ. Որոճ.

Որոմն, ման *s. bot.* aira, hair-grass, cockle; darnel, zizania, tares; weeds; - ցանեկ *fig.* to sow dissension, to create differences; -ացան *s.* sower of tares; *fig.* devil, sower of strife.

Որոնանամ, ացայ *vn.* to get dried up.

Որոնեմ, էջի *va.* to seek, to search, to inquire after or into, to make search, to ferret, to investigate, to rummage: to louse; - գերկեր, զբաւաբ, to explore, to spy out.

Որոնող *a.* seeking, inquiring.

Որոնումն *s.* search, inquiry.

Որոշ *a.* distinct, separate, different; decisive, precise, clear; evident, certain; -բ *s.* step, stair, round; -աբար, -ակի *ad.* distinctly, clearly, plainly; decisively, positively, precisely; separately, specially; -ական *a.* disjunctive; -եմ, էջի *va.* to distinguish, to discern; to divide, to separate; to decide, to determine; to specify; to choose, to select; to excommunicate; -իմ *vn.* to detach or separate oneself; to be excommunicated; -իչ, -ողական *a.* definitive, determinative, distinctive, decisive; -ողութի, -ութի, -ումն *s.* distinction, division, separation; decision, definition, determination, resolution; difference; segregation; -ումն յեկեղեցւոյ, excommunication; չորս սրբունեք ասարոյն, the four seasons of the year; -ումն առնել, to come to a decision, to make up one's mind.

*Որոշում Տ. Յօրանջեմ. [away with.

Որոշեմ, էջի *va.* to destroy, to do

Որոշաց *s.* lamb; -ակ or իկ *s.* lambkin.

Որովան, ից *s.* belly, paunch; womb, uterus, matrix; պուռ -ի. fruit of the womb, child; հերձումն -ի, gastroto-my; կարան -ի, gastroraphy; կերակուր -ի. * belly-timber; յաբուրդ -ի, bellyful; ծառայ -ի, gastrolater, fond of one's belly, dainty; կալ յ-է մօր իւրոյ, born-lame, lame from the womb; խճուղեկ զ-. to cram or stuff one's belly or guts, to glut oneself;

գնալ ի վերայ -ի, to go upon its belly, to crawl along; անկանեկ ի վերայ -ի, to fall down flat on the face; Թծացուցանեկ զ-ն, to make a god of the belly; որոց Ած-ն իւրեանց, whose God is their belly; ցաւէ - իմ, my stomach aches.

Որովանաբնաց *a.* creeping, reptile; -զգեսաց *a.* what she carries in her womb; -ժեստոլութիւն *s.* gastronomy; -ժէս *s.* gastronomist, epicure; -խոս Տ. Որովանաբոշ; -ծութի *s.* flux, laxity, looseness, diarrhoea, scouring; -կոշ *s.* ventriloquist; Pythoness; -կոշութի *s.* ventriloquism, -quy; -հմայց *s.* gastromancian; -հմայութի *s.* gastromancy; -մաշկ *s. anat.* peritoneum; -մուլ, աջ *s.* gastronomiac; -մուլութի *s.* gastromany; -պաշտ *s.* gastrolater, belly-god; -պաշտութի *s.* gastrolatria; -պաւրար, աջ *a.* pampering one's belly, addicted to intemperance, gluttonous, guzzling; -լնեկ, to pamper oneself, to be a greedy-gut, to be given to over feeding, to gormandizing or to gluttony; -պարարութի *s.* gormandizing, gluttony, voracity; -սէր *a.* thinking only of eating, gluttonous; -սող *a.* abdominary; -ցաւութիւն *s.* colic, bowel complaint; gastralgy; -ցուցանեմ *va.* to form a vase with a large belly; to make a very large or capacious vase. [because.

Որովհետեւ *conj.* since, as, whereas,

Որոտ, բ *s.* thunder; - բ - , -ագոշ, -ալեկ *a.* thundering; -աշայն *s.* thundering noise, rumbling, roll; -ամ, աջի *vn.* to thunder, to rumble, to roar; to detonate; -ացող կազ, explosive gas; -բնոսս *a.* thundering; *ad.* frequently thundering; suddenly rumbling; -իւն, -ումն *s.* thunder; Տ. թընդիւն; որդիք Որոտանն, Boanerges, sons of Thunder. [cob; Տ. Յին.

Որոր, ի *s.* zool. sea-mew, sea-gull,

Որորան, Որորոց, Որոց, աջ *s.* cradle; Տ. Ներհեմ. [to lull to sleep.

Որորեմ, էջի *va.* to cradle, to rock,

Որորք *s.* by-by, lullaby.

Որչափ, ից, -էք, եաց, -ուք, ոյց *a.* how much, how many, how; as such as; - եւս ? - եւս առաւել ? how much more? - անգամ ? how many times? - ժամանակ ? how long? - յիսն է, as much as in me lies, my best; - կարեմ, as much as I can; - հար է, as much

as possible; - եւ մեծատուն իցէ, how-ever rich he may be; այնչափ յարգեմ զնա - զբեզ, I esteem him as much as I do you; եւ - յառաջ մասչէր, in proportion as he advanced; զորս - զբ հաւաստագոյնքնեացէ, the more one sifts or investigates them, the more one...; - ի կենցաղումն կեամ, while I breathe this mortal breath; յ-ից զրկեցեր զանձնքս բարութեց; of how much you have deprived yourself! - ծնեալ էր զնս մայր իմ՝ այսպէս հանգիստ եւ անըջ քուն ոչ է եղեալ, never since my birth did I sleep so well; - մարդիկ նոյնչափ կարծիք, as many men, as many

Որչափութիւն s. quantity. [minds. Որչափ S. Որչափս.

Որպէս ad. as, the same as, like, almost, according to, conformably, how; when; - զի in order that, that, to the end that, so that; because, for; - թէ, as if, as though; - զհարգ եւ իցէ, at all events, no matter what happens; - զհարգ եւ կամք իցեն, however they may wish, in whatever way one may wish it; մարդոյ - խոտոյ են աւուրք իւր, the days of man are like grass.

Որպէս, Որպէս զի int. how! what! indeed! - առանց քննելոյ են դատաստանք նր, how unsearchable are His judgments! -, մեռաւ ուրեմն, what! he is dead!

Որպէսն s. the why, the wherefore. Որպէս a. no matter which.

Որպիսի, սւոյ, սեաց a. what; such that; - ինչ, as, such as, for instance; - ինչ իցէ ոյջոյնս այս! what manner of salutation this might be! գիտես - ինչ տօնքն էին, you know what those festivals were; - եւ իցէ, whatever, whatsoever.

Որպիսո՞ւն s. quality, condition, state. Որձ, ոյ s. den, lair, kennel, burrow, hole; - աղուէտու, fox-hole.

Որձաբար ad. cave-like, like a cavern; - ձեւ a. den-like; - մուս լինիմ տն. to retire to its den; - նամ, ացայ տն. to hide in a hole, to go to earth, to crouch or squat in a kennel; fig. to nestle, to creep into, to hide oneself; - ոյջ a. hiding in caves or burrows; - բան s. hiding-corner, lurking-place;

Որձիւ, ջւայ S. Որիւ, &c. [S. Որձ-Որձալիցa. lousy, swarming with lice.

Որս, ոյ s. chase, hunting, hunt, sport; prey; venison, game; զբասնք - ոյ, field-sports; եղանակ - ոյ, shooting-season; այր հմուտ - ոյ, skilful hunter, a good sportsman, a mighty huntsman; պահապան - ոյ, game-keeper; - ձկանց, fishing, fishery; - թռչնոյ, shooting, fowling; - աղուէտուց, fox-hunting; - վագերոյ, tiger-hunting; յ-հեծանել, to go a hunting or shooting; յ-ածել, to shoot wild beasts.

Որտարանեմ, էջի սա. to spy into or surprise a person's sentiments, to draw a person out, to cause a person to give involuntary evidence; - շից S. Որտաշատ; - կան a. hunting; s. S. Որտարդ; շուն - , hound, greyhound; բազէ - , trained hawk; թռչուն - , bird of prey; ձի - , hunter; - կից s. hunting-or fishing-companion.

Որտամ, սցոյ or զի սա. to chase, to hunt, to go a hunting or shooting, to shoot; fig. to try or endeavour to win or to seduce, to wrap up or involve in snares, to surprise, to entrap; - հաւո, to fowl; S. Չունին; աղուէս - , to hunt a fox; - զհոգիս, to prey upon souls; - զքբ, to catch or entrap a person, to insnare; fig. to captivate, to win; to entice, to attract, to allure, to flatter; - զսիրտ ուրուք, to gain a person's heart; - զքբ բանիւ, to win a person with fair speech; - ինչ բանս ի բերանոյ ուրուք, to entangle a person in his own words; - զջաջողութիւն աւուրց, to watch the propitious moment or favourable occasion; - փառս կամ ստատիւս, to go in search of honour or glory.

Որսայս, &c. S. Յորսայս, &c.

Որսամասն s. part of the produce of the chase.

Որսանք s. chase, hunting; hunting or fishing implements; fig. trap, trick. Որսաշատ a. abounding in game; - պեա s. chief huntsman; - սէր, - տենչ a. fond of the chase, sportsman; - սիրութի s. love of sporting; - սուն a. full of game; - բան s. hunting-ground, chase; - փոխ լինիմ տն. to change the hunting-field, or the fishing-place.

Որսիկ s. small game.

Որսոյ s. hunter; fig. devil.

Որտորդ, աջ s. hunter, huntsman, venator; - ձկանց, fisher, fisherman, piscator; կին - , huntress; - բանից,

a pryer into other person's thoughts.

Որսորդաբար *ad.* like a hunter; -խար *a.* deceiving a hunter or angler; -կան *a.* Տ. Որսական; -ն *s.* the chase, the hunting art; -պետ *s.* chief huntsman, Master of the hounds. [Տ. Որս-

Որսորդութի *s.* hunting; shooting; Որսօհ, ք *s.* hunter; game-keeper.

Որբան, Որբոց Տ. Որբրան. [ish.

Որբեմ, էջի *va.* to enrapture, to rav-

Որբէական *a.* Orphean.

Որբէոս *s.* Orpheus.

Որբան Տ. Որբաբ; -ից *անգամ ad.* how many times; -ութի *s.* quantity.

Որբին, Որբիւն, քեան *s.* med. herpes, tetter, ring-worm, impetigo; -ոս *a.*

Ու *conj.* and, &. [herpetic, scabby. *Ուղեմ Տ. Կամիմ.

Ութ, ից *a.* eight; ութիցս քսան, eightscore; յամի Տիւն հազար - հա-

րիւր եօթանասուն եւ -, in the year of our Lord eighteen hundred & seventy eight, 1878.

Ութածալ *a.* in-octavo, 8vo; -ղի *a.* octachord; -մասնեայ or նի *a.* composed of eight parts; -մեայ, -մեան, ութեմեան *a.* octennial; -մեայ *a.* eight months old; -նիս *s.* octahedron;

-նիւ *s.* octophorum; -նիւն *s.* octagon; -նիւնի *a.* octagonal, octangular;

-շարճանեայ *a.* having eight steps or stairs; of eight degrees or orders;

-չեայ *a.* octonocular; -պատիկ *a.* octuple; *ad.* eight-fold, eight times as much; -վանկ *s.* gr. octosyllable; *a.*

Ութդիմի *a.* octohedrical. [-bic.

Ութեակ, Ութերեակ, ըեկաց *a.* eight, octonary; eighth; the number eight; eight days.

Ութերորդ, աջ *a.* eighth, 8th; *ad.* eighthly; *s.* octant; - ձայն *mus.* octave; -եմ, էջի *va.* to repeat eight times; to pay or to take the eight.

Ութէքեան *a.* all the eight.

Ութեւասան *a.* eighteen; -ածալ *a.* in-18mo; -ամեայ *a.* eighteen years old.

Ութթեւեան *a.* eight-winged.

Ութիլեան *a.* eight-columned; -ն Որոզինեայ, Ottapla.

Ութից *ad.* eight times.

Ութկանգնեայ *a.* of eight cubits.

Ութոտուի *s.* zool. octopus.

Ութուասան *a.* eighteen; -ամեայ *a.* - years old; - years since; -երորդ *a.* eighteenth, 18th; -էքեան or քին *s.* the whole eighteen.

Ութպատիկ Տ. Ութապատիկ.

Ութսլուակ *s.* octostyle.

Ութնամեայ *a.* octogenary.

Ութնաւոր *a.* containing eighty.

Ութներորդ, աջ *a.* eightieth, 80th.

Ութսուն, սից *a.* eighty.

Ութտերեւեան *a.* octopetalous.

Ութօրեայ, ըեից *a.* of eight days;

Ութ Տ. Ոյթ. [-օրէք, էից *s.* octave.

Ութաբանութի *s.* dynamics; -թափ *a.* exhausted, drooping, faltering;

-շափ *s.* dynamometer; -տու, աջ *a.* strengthening, fortifying, corroborating; -ւոր Տ. Ութեղ, &c.

Ութգին *a.* strong, great; violent, impetuous, vehement; - or -ս *ad.* strongly, vigorously, violently, vehemently; -ս գանեղ, to beat violently, unmercifully; - աւնուղ, to take by force; -ս ակնարկեղ, to eye disdainfully, to regard ferociously; -ս ըն-

թանալ, to be swift-footed, to run swiftly.

Ութգնաբար, -գոյն, -կի Տ. Ութգին *ad.* -նամ, աջայ *vn.* to gather strength, to get strong, to grow stronger, to be strengthened; to become prevalent, to predominate, to prevail over, to domineer; -պէս Տ. Ութգին *ad.*; -պիրկ *a.* bound tightly; -սիրա *a.* dauntless, fearless, courageous, valiant, intrepid;

-ցուցանեմ *va.* to corroborate, to strengthen, to fortify; to give more intenseness, to augment, to increase; to render violent, impetuous.

Ութգնութիւն *s.* vehemence, impetuosity, fury, violence, heat, ardour, intensity; force, strength, energy, vigour; efficacy, efficaciousness.

Ութեղ, աջ *a.* strong, robust, vigorous; valorous; powerful; -ակ Տ. Ու-

թեղ; -անամ, աջայ *vn.* to fortify or strengthen oneself; -ութի *s.* force, vigour, power.

Ութեմ, էջի *vn.* to have strength, to be able, to resist; to oppose. [strong.

*Ութով Տ. Ութեղ; -անամ *vn.* to get

Ուլ, ուջ or ոյ *s.* kid; fawn; -ենի *s.* kid-skin; -իկ *s.* young kid.

Ուլն, ըն. ըւնք, ընց *s.* neck; - or ուլունք *s.* pearl necklace; Venetian pearls, bead, glass-bead, bugle;

knuckle-bones, cockle; զուլամբ եր-

թալ, to fall headlong, head-foremost, to tumble, to fall; ից. to be plunged

in sensuality; to be sunk in de-

bauchery, to wallow in voluptuousness.

Ուլնագէլուծիւն *s.* stiff-neck, pain in the neck; -*փաղայ* *s.* dicer; cockle-player; -*փող* *s.* vertebral region, back

Ուլ *S.* Ուղիւ, &c. [& neck.

Ուխտ, *ից* *s.* vow; wish, desire, prayer; compact, covenant, agreement; alliance, pact, treaty; order, congregation, community; clergy, churchmen; pilgrimage; - *աղի*, everlasting covenant; -*բ էւ դաշինք*, conditional promise, alliance; *մատեն* -*ի*, Holy Writ, the Bible; *տապանակ* -*ի*, the ark of the Covenant; *Հին էւ նոր* -, the Old & the New Testaments; - *Հաւասարեցոյ*, Christians; - *էկեղեցւոյ*, *մանկունք* -*ի*, clergy; - *կանանց*, nunnery; -*ի սեղիք*, holy places, sanctuaries, relics; *պարզ*, *հրապարակահան*, *անբռնածանելի* -, simple, solemn, indissoluble vow; *անխորհուրդ*, *անխոհեմ* -, indiscreet, imprudent vow; - *դնել*, to make a vow, vows; - *դնել ողջախոհութեւ*, to make a vow of chastity; -*ս կուէլ հրապարակաւ*, to make a solemn treaty; - *դնել* or *յմուանել ը ումէք*, to make a treaty, or an alliance with any one, to be in treaty for; *կնքել* - *հաշտութեւ*, - *հաստատութեւ աննել*, to make peace; *կալ յին*, to remain faithful to one's vow; *կատարել զն*, to accomplish one's vow; *անցանել զին*, *ընել զն*, *աւարտաւ աննել զին*, to break or violate one's vow; *անօրինել զն*, to dispense from or exempt from a vow; -*իւք ինդրել*, to desire ardently, to long for eagerly; *երթալ յ*, to go on a pilgrimage; *զս իմ կատարեցից*, I will accomplish my vow.

Ուխտագնաց *s.* pilgrim; -*ուծիւն* *s.* pilgrimage; -*դիր*, *դրաց* *a.* making a vow; being under a vow, Nazarean; allied, confederated; - *լինել*, to make a vow; to conclude a treaty; -*դրեմ*, *եցի տո*, to form an alliance or confederacy, to league; -*դրութի* *s.* making a vow; concluding a treaty; vow; profession; wish, desire; -*դրուծ*, -*զանց*, *ից* *s.* violator or breaker of a vow, of a convention; infringer, transgressor, offender; *a.* false-hearted, unfaithful, perfidious; -*զանցեմ տո*, to break or violate one's vow; -*զանցուծի* *s.* violation of a vow, of a convention, contravention, breach, infraction

of treaties; transgression; -*կալ*, *այ* *a.* observing, keeping a vow or convention, faithful, true, loyal, true-hearted; -*կան* *a.* votive; -*կատար* *a.* accomplishing one's vow; -*կից* *s.* accompanying in a vow; ally, confederate; -*նենդ*, &c. *S.* Ուխտազանց, &c.; -*պահ*, *այ* *S.* Ուխտակալ; -*պահութիւն* *s.* accomplishment, observance of a vow or convention, fidelity; -*սէր* *S.* Ուխտակալ; -*սեղի* *s.* sanctuary, holy place; -*քան* *s.* place where one makes a vow or convention; -*բար* *a.* complaisant, obliging, affable; -*ւոր* *a.* that has made a vow; allied; Nazarene; professed (monk or nun); *s.* pilgrim; -*ւորիմ*, *եցայ տո*, to vow, to devote or dedicate oneself to God; *ից*, to deprive oneself of, to abstain from; -*ւորութիւն* *s.* consecration, state or condition of a Nazarene, of a monk; vow, profession; pilgrimage.

Ուխտեմ, *եցի տո*, to vow, to make a vow; to take the vows, to profess; to make or conclude a treaty, or covenant; to confederate, to enter into a mutual obligation; - *նուէրս*, to promise offerings; *ուխտեալ* *a.* professed (monk or nun).

Ուծակեր *a.* vegetarian; -*նամ*, *ացայ տո*, to cool down, to be estranged; to remove, to go out of, to abandon, to fail; -*ցուցանեմ տո*, to cool, to damp, to estrange; to avert, to remove.

Ուղ, *ք* *s.* stairs; bridge; way or passage; *S.* Մուծ. [*կաւոր*, &c.

Ուղարկաւոր, Ուղարկեմ *S.* Յուղար. Ուղեգնաց, *այ* *s.* traveller, passenger; -*ուծի* *s.* travelling, journeying.

Ուղեգարձ *s.* return from a journey or voyage. [*ey* or voyage, travelled.

Ուղեկեալ *a.* returning from a journey.

Ուղեկից *s.* fellow-traveller, --passenger; -*ք*, retinue, train, attendants, suite, cortege; - *լինել* or *-կցիմ*, *եցայ տո*, to travel together, to accompany, to go with, to follow; to convey; -*կցուծի* *s.* travelling companion, accompanying, following, company; convoy.

Ուղեղ, ուղղոյ *s.* brain, brains; marrow; *S.* Թափեալ; *սենեակ ուղղոյ*, skull; - *ի գլուխ ունել*, to be judicious, in one's right senses; *մինչեւ ցոսկերաց*, to the very marrow of the bones; -*սկան* *թթուում* *s.* chem. ce-

rebric acid; -ային *a.* cerebral; medullar, medullary.

Ուղեչափ *s.* odometer.

Ուղերձ, *ի* *s.* gift, present, homage; address; մատուցանել, to present an address; -եմ, եջի *va.* to make a present, to present, to offer, to give; to address; to push forth, to produce; to attract, to win with gifts, to seduce; to persuade, to induce; -ումն *s.* extension.

Ուղեցոյց *s.* guide, escort; itinera-ry; mech. sector-guide; - օտարկանի, cicerone, guide; - լինել, to guide, to escort, to conduct.

Ուղեւոր *s.* traveller; passenger; *ի* ձեւ -ի, in travelling trim; -ական *a.* travelling; -եմ, եջի *va.* to guide, to conduct, to direct in the way, to put on the way; to send, to despatch, to forward; -իմ, եջոյ *vn.* to set out on a journey, to start, to go to travel, to travel, to take a journey, to journey; -ութի *s.* journey, travels; itinerary; - ք ջամաք կամ դարձ, the journey there & back; - ք ծով եւ դարձ, the voyage out & home; ծախք - թեան, travelling expenses; ուղեւորի զան-դարձն -, to go one's last journey.

Ուղեշ, այ *or* *ից* *s.* branch, bough; shoot, slip; -ք եղջերուաց, tiers of the horns of deer, antlers; յապակել *զ-ս*, to prune, to lop, to trim off the superfluous branches; -արձակ *a.* branched, branchy.

Ուղի, զւոյ *s.* road, way, route, journey; passage; յ- արկանել, to send on a voyage, to start a person on a journey; յ- անկանել, ուղւոյ լի-նել, to set out, to start, to leave, to depart, to go away.

Ուղիւ, ուղւոյ *a.* right, straight, direct, vertical, upright; correct, accurate; *ից*, right, just, honest, loyal, equitable; *ad.* directly, straightly, vertically; uprightly, rightly, justly, well; *s.* Ուղեղ; - գիծ, right line; - անկիւն, right angle; - սիրտ, honest, loyal heart; - մտք, upright mind, just judgment; - աննել, to smooth, to prepare; to make ready the way; *S.* Ուղլեմ; - գնալ *ի* նպատակն, to come to the point, to aim at; - վար-դաստեղ, to indoctrinate, to instruct in sound principles; - դասեցար, thou hast rightly judged.

Ուղիւ, *ից* *s.* mountain stream, torrent, flood; ravine; -ք հոսանաց, հեղեղաց, torrents; -ք փափկութեան, river of pleasures; -ք արեան, a river of blood; *իջին* յաջոյն -ք արտասուաց, he shed a flood of tears.

Ուղիւաջուր *s.* torrent-water; -ք, torrents; - հեղեղատ, a flooded or swollen torrent; -ցան *a.* inundating; overflowing; -ւոր *a.* having small torrents. [overflow.

Ուղիւեմ *va.* to inundate; -իմ *vn.* to inundate; *Ուղիւինահոս* *a.* rushing like a torrent; torrential. [tially.

Ուղիւորէն *ad.* in torrents, torrent-
Ուղիւեան *a.* palm-long, four-inched, four finger's deep.

Ուղղաբան, &c. *S.* Ուղղախոս, &c.; -բար *ad.* rightly, well; sensibly, judiciously; -բարոյ *a.* good, just, upright, honest; -բերձ *a.* high and straight; well-shaped, straight, tall; գնալ - հասակաւ, to go haughtily, to hold one's head high; -բոյն *s.* brain-cavity; skull; -գիծ *a.* rectilinear, -lineous or -linear; -գիր *a.* correct, written correctly; *s.* orthographer; -գնաց *a.* walking upright; *ից*, walking in uprightness, full of rectitude, virtuous; -գնալ յուղիւ *s.* orthodromy; -գործ *a.* well-doing, just; upright; -գրական *a.* orthographical; -գրեմ *va.* to correct, to rectify, to set right, to spell; to write correctly; -գրութի *s.* correction, rectification; *gr.* orthography; -գրատ *a.* of right or just judgment, judging equitably, just, right; -գրատութի *s.* sound, correct or right judgment, good sense; -գրաւան, *ից* *a.* orthodox, catholic; -գրիմ *vn.* to become, to befit; -ղիւ *a.* marrowy; pithy; plump, fat, greasy; -խոս, &c. *S.* Ողջամիտ, &c.; -խոս, այ *a.* speaking well, correctly or justly; -խօսեմ, եջի *va.* to speak correctly or properly; -խօսուի *s.* orthology; -ծեմ *va.* to conduct directly; -ծուծ *a.* whose marrow is dried up; - աննել, to consume or suck the marrow; - աննել ցաւոյ զսակերս, to torment, to excruciate, to torture; -կան *a.* right, direct; *s.* *gr.* nominative; -կի *a.* right; *ad.* rightly, directly; correctly; -կիւն *S.* Արդարակէտ; -կտուր *a.* cut quite straight; -կցեմ *va.* to reunite well; -կտուց *a.* straight-beaked; -համբոյր *S.* Ուղղա-

դաւան ; -հայեաց *a.* perpendicular ; normal ; - գիծ , plumb-line ; -հայեցու թի *s.* perpendicularity ; -հաւասար ից *a.* orthodox ; -հաւասարութի *s.* orthodoxy ; -ձայնութի *s.* correct pronunciation ; -ձեւեմ *va.* to direct ; to rectify ; *S.* ուղիղ Համարումեմ ; -ձիւ *a.* in a direct line, direct, straight, vertical, perpendicular, upright ; -ձգութի *s.* perpendicularity ; -մարդութիւն *s.* orthopedy ; -միտ , մտաց *a.* sound- or right-minded, judicious, sensible, honest, upright ; -մտութի *s.* good sense, probity, integrity, honesty, sagacity ; -լին *a.* cerebral ; -նիւն *s.* orthogon, rectangle ; -նիւնիւնի *a.* orthogonal, right-angled, rectangular ; -շարժ *a.* moving straightly or evenly ; -շաւիղ *a.* straight (road) ; walking upright ; -շնչութիւն *s.* med. orthopnea, orthopny ; -շուռչ *a.* blowing straight ; -չափ *s.* square ; cathetometer ; կաղ - , bevel ; -պէս *ad.* right, rightly, well ; -ըբմ *s.* med. cerebral fever, brain-fever ; -սացութի *s.* sound doctrine ; -սիրտ *a.* single-hearted, upright, straightforward ; -ւրեմ *S.* Ուղղեմ ; -փաղոս *s.* ithyphallus ; -փառ , սց , -փառահաւատ *a.* orthodox, catholic ; -փառութի *s.* orthodoxy, catholicism ; -քնին *a.* searching the truth.

Ուղղեակ , եկի *s.* rudder, helm ; regulator ; *S.* Ղեակ .

Ուղղելի *a.* corrigible.

Ուղղեմ , էցի *va.* to make straight, to trim, to straighten ; to erect, to raise, to hold up ; to address, to direct ; to conduct, to govern, to rule ; to correct, to rectify ; to correct, to reclaim, to improve, to reform, to make better, to amend ; - զքնացս , զվարս , to regulate one's conduct or actions ; to repent, to amend ; - զխաւանս , to confess one's errors, to redeem one's faults ; - զբան , զնիգիր , to address, to direct one's words to, to question ; ստեան - , to assemble or convoke a council ; նիղակ ումէք - , to hurl a javelin at ; - զկայմ *mar.* to mast. [just, virtuous.

Ուղղութաց *a.* straight (road) ; *fig.*

Ուղղիչ *s.* corrector ; reformer ; rector, director ; conductor, leader ; driver, coachman ; steersman, helmsman ; *S.* Ղեակ ; *mech.* regulator, governor, moderator.

Ուղղորդ , սց *a.* straight, direct, per-

pendicular ; *ad.* directly, quite straight, perpendicularly, apeak ; -ութիւն *s.* perpendicularity.

Ուղղութի *s.* direction ; regularity ; *fig.* rectitude, uprightness, integrity, justice, equity ; correction, rectification, adjustment, amendment ; redress, reformation ; direction, tendency ; - վարուց , moral tendency, conduct, morality, morals ; - բարուց , correction of morals ; Պիբբ -թէց , the Book of Jasher ; ածել յ- , to reclaim, to correct ; յ- դալ , to be reclaimed, corrected, to repent.

Ուղղակ , զկի *s.* palm, hand, hand's-breadth, four inches.

Ուղտ , ուց *s.* camel ; մատակ - , she-camel ; տաճիկ - , dromedary ; զ-ու զձայն ածել , to bellow like a camel ; -ապան *s.* camel-keeper ; camel-driver ; -ափուշ *s.* bot. pine- or golden-thistle ; -աբալ *s.* chimæra, fabulous monster half camel half deer ; -ենի *s.* camel-skin ; -երամակ *s.* drove or multitude of camels.

Ուղի *S.* Որփի ; -աճեմ , -եան *a.* celestial, luminous, shining ; supreme.

Ումեկ *s.* zest, relish, much sweetness ; -աւոր *a.* kind, bountiful, beneficent.

Ումից *s.* drinking, drink ; drinking-bout, draught, sip, gulp ; ըմպել - առ - , to sip ; թէպէտեւ յ- էր , although he was about to drink.

Ումիցա , Ում եւ պէտ *a.* useless, worthless, futile, flimsy ; whatever, whatsoever ; *ad.* uselessly.

Ույդ , Ոյդ *s.* god of hell, Pluto.

Ուն *s.* having, taking, hold ; *S.* Ոյն .

Ունակ , սց *a.* having, containing ; -աբար *ad.* habitually ; -ական *a.* habitual ; habituated, inured ; innate, in-born ; -անամ , սցայ *vn.* to habituate, to accustom oneself ; -ացուցանեմ *va.* to habituate, to accustom ; -ութի *s.* *S.* Ուն ; habit, custom, accustoming, routine, practice ; -թք *ad.* by routine, by rote ; - [թք յաղթի , custom conquers custom.

Ունայն , ից *a.* empty, void ; vain, useless ; *ad.* in vain, vainly ; *s.* vacuum, void, vacuity.

Ունայնաբան , &c. *S.* Ընդունայնաբան , &c. ; -բար *ad.* vainly, to no purpose, uselessly ; -բոյս *a.* unfruitful, unprofitable ; -խոհ *a.* given to futile

or vain thoughts; -*խոյզ* *a.* seeking useless things; -*կրօն* *a.* of vain religion; *s.* miscreant; -*Հանդերձ* *a.* clotheless; -*Հաւաստ*, *ից* *a.* of false religion, infidel, misbelieving; of little faith, incredulous; -*ձայն բան*, -*ձայնութի* *s.* word or discourse void of meaning; chatter; erroneous doctrine; -*ձեռն* *a.* empty-handed; *ad.* with empty hands; -*միտ* *a.* empty-headed, *addle-headed, giddy; -*մտուցիւն* *s.* empty-mindedness, senselessness, vanity, emptiness; -*համ, աջայ տ.* to become empty, to be emptied; to vanish, to vanish or pass away, to go off in smoke, to disappear; to be deprived of, to remain without; to be debased, humbled; -*պարծ* *a.* vain, proud, vainglorious; -*ջան* *S.* *Չրաջան*; -*ուեր* *a.* vain, fond of vanities; -*սիրութի* *s.* love of vanity; -*վաստակ* *S.* *Չրավաստակ*; -*վար*, -*բուէտտ* *a.* attached to vain things, applying oneself to futilities; -*ցուցանեմ* *ս.* to empty; to render vain or useless, to do away with; - *զանձն*, to be annihilated, to bow down to the dust, to debase or humble oneself; -*ցուցիչ* *a.* rendering vain; -*փառ* *a.* vainglorious.

Ունայնութիւն *s.* vanity; inutility, futility; -*թէ պաշտամունք*, superstition; - *թէց*, *ամ ինչ իշունայն է*, vanity of vanities, all is vanity.

Ունդ, *ընդոց* *s.* chaff, straws, trifle.

Ունդ, *ընդոց* *s.* pulse, legume; grain, corn; *ից*, progeny, descendants; -*սակեր* *a.* feeding on legumes, vegetarian.

Ունել *a.* holding, taking.

Ունելիք, *լեաց* *s.* tongs; pincers, pliers; nippers; snuffers; *S.* *Մազխիլ*; - *խեցդէտնոյ*, claws; - *չաբարի*, sugar-tongs; - *վերաբուժից*, forceps; - *վարսավերայի*, curling iron, curling tongs. [ion.]

Ունելութիւն *s.* possession, domin-

*Ունեւեր *S.* *Կանամբի*.

*Ունեւոր *a.* rich; -*ուի* *s.* richness.

Ունիմ, *կալայ*, *կալ տ.* to have; to take, to hold, to possess, to occupy, to enjoy; to take, to stop, to retain; to seize upon, to become master of, to subject, to subdue; to contain, to enclose; to carry, to support, to sustain; to relate to, to refer to; to be able, to know how; - *առ*, *իրեւ*, to esteem, to repute, to take for, to look

upon as, to regard as; - *զտեղի*, to stand instead of, to supply the place of; - *զաք*, to stop one, to seize; - *ըզդուցութի*, to take care, to watch; - *ի մտի*, to form a design or project, to propose to oneself, to think to; to retain; *զառաջա* -, to oppose, to resist, to impede, to hinder; to stand or go before; *զդէմ* -, to make head against, to face, to resist, to oppose, to fight; - *առ իւր զխորհուրդս*, to keep another's secret; - *զտունն*, to maintain the honour of the house; *պինդ* - *զխոստովանութի*, to keep the faith; *ի վայր* - *զբարկութի*, to refrain from anger, to control one's anger; *գութ* - *զմէնջ*, to have pity on us; - *զաղանդ*, *զուսուձն*, to follow the doctrine, to be of the sect of; *ոչ առ սուտս ունիմ զձեզ*, I do not take you for liars; *զանձինս առ իմաստունս ունէին*, they thought themselves wise; *իբրեւ զմարդարէ ունէին զնա*, they looked on him as a prophet; *սրամտութի կալաւ զնա*, he was enraged; *զինչ ունիս աւնել*, what have you to do? *կալ զնա զեղբերացն*, take it by the horns; *Հրամայեցին նմա* - *զգլուխ բազմականին*, they gave him the highest place at the feast; *տեղն կալաւ զնա*, the fever has seized him, he has caught a fever; *ունիմ ի Վենետիկ քսան եւ չորս ամ*, I stayed twenty-four years in Venice; *աչ կարաւ զես*, fear seized me; *ի բա նի մի ունիք*, never mind, do not care for that; - *ունէին իւր՝ այլ...*, they had indeed oil, but...; *խօսել կալաւ*, he began to speak; *կալարուք զկիրճս ջրոցն*, seize the canals; *դիպող պատասխանեօք ունի զբերանս ից*, he silences them with opportune replies; *խօսիլ ոչ ունիմ, ոչ ունիմ ասել*, I cannot speak, I do not know how to speak; *S.* *Խորհուրդ*, *Շնորհ*, &c.

Ունծայ, *ի*, *Ունկի*, *կւոյ* *s.* ounce.

Ունկն, *կանս* *s.* ear; *կոկանք*, handle; *S.* *Ականջ*; - *զնել*, *մատուցանել*, to give one's ear to, to lend an ear to, to listen, to hearken, to be attentive; *խօսել յունկանէ*, to speak in one's ear; to whisper; - *արկանել*, to obey; *չդնել յունկան*, to disobey; *զոր լուսիք յունկանէ*, what has been confided to your year; *եհաս յ-նք*, it reached even his ears; - *դիք!* listen! attention! *S.* *Թմբուկ*.

Ունկնալուր *S. Ականջալուր*; -իւից *a.* shutting one's ears; disobedient, contumacious; -կան *a.* auricular; -կաւիւիճք *s.* concha, pavilion of the ear; -մուտ *a.* entering by the ear; *s.* earwig, forked-tailed insect; -ցաւ *s.* earache, otalgia; -ւոր *a.* ansated, having an ear or handle.

Ունկնդիր, դրաց *s.* auditor, listener, hearer; *a.* listening, obedient, docile, submissive; -ք, auditory, audience, the public; -լինել or -դրեմ, եցի տ. to lend one's ear to, to listen, to auscultate, to hear, to hearken to, to grant; to obey; -գրասէր *a.* loving to listen; docile; -գրութի *s.* listening; audience; auscultation; obedience.

Ունկն եւ բունկն *a.* heard by hearsay, auricular, doubtful.

Ունուզութիւն *s.* possession; power, authority; շուրջ -, circuit, circumference.

Ունչք, ընչաց *s.* nose; mustachio; սրբել զունչս, to blow one's nose; զընչովք առնել, to trim one's mustaches, to twirl the mustaches; ունչս առնել, ունել, ընկէտուլ, յընչաց քերել, յընչացք բանալ, to turn up one's nose at, to snap one's fingers at, to set at nought or at defiance, to take no notice of, to make no account of, to set light by, to despise, to scorn, to quiz, to laugh at, to ridicule.

Ունչատ *a.* noseless.

Ունջ, ընջոյ or այց *s.* the inner side; bottom; earth; root; *soot; յ-բերդին, under the castle walls; յ-լէրին, at the foot of the mountain; լք - տանել զոք, to drag a person along the ground; լք - տանել զլէրինս, to raze the mountains to the ground, to level with the earth; բրել զս այդոյ, սլաւ տտուել զս որթոյ, to dig about the roots of vines.

Ուշ, ոյ or ի *s.* memory, remembrance; attention; intelligence, mind, sentiment, sense, instinct; **a.* late; *S.* Յուշիկ; - եւ ուրուշ, the senses; - ի կուրծ *ad.* attentively, carefully, heedfully; - ի - ուլ *ad.* with great attention, most attentively, more at leisure, diligently, carefully; - առնել, առնուլ, ունել, դնել, to pay attention, to be attentive, to have in view, not to lose sight of; to apply oneself to; to mind, to take care, to be heedful or

cautious, to take good heed, to be on one's guard; to tend to, to aim at, to seek, to try, to endeavour, to strive; յ- ածել, առնել, արկանել, to recall to mind, to remember, to remind; *S.* Յիշեցուցանեմ; յ- գալ, լինել, դ- ուլ գալ, to bear in mind, to recollect, to call to mind, to remember; յ- ի ունել, կապել, to preserve in one's memory, to have recollection of, never to forget; - ի կուրծս առնել, to think, to meditate, to conceive or imagine the design of; - ի կուրծս արկանել, to take a thing for serious, in earnest; զ- եւ զուրուշ գրաւել *S.* Մոգեմ; լքու տուցանել զ-, to excite the attention; - ունել յոք, to follow with the eyes; յ- բերել *S.* Յիշեմ; յ- ի բերել, to revive, to cause a person recover his breath, to quicken, to rouse; - ունել, to wait; բառնալ յ- ոյ մտաց, to cause to forget, to put out of one's head; պրծանիլ յ- ոյ յլշատակաց, to be forgotten; յ- լինի ինձ, ինձ յ- առնանի, I do remember; - ի կուրծս անկաւ գրել, the idea struck him to write, he conceived the idea of writing; - ի կուրծս քաջաբերէին զվիմեանս, they incessantly encouraged one another; չէ ի յ- ի մտաց, he does not remember; նմա լք յ- ի կապեալ, calling to his memory, reminding him; - կալ, attention! *S.* Զէղում, կուրծք, &c.

Ուշաբարձ *a.* maddening; -եալ *a.* forgotten; *S.* Ուշագնաց; - ուլթիւն *s.* med. catalepsy; -բեր լինիմ *S.* Ուշաբերիմ; -բերեմ, եցի տ. to recall to mind, to remember, to remind of; to cause to recover from a swoon, to cause one to come to again; -բերիմ, եցոյ տ. to recover from a swoon, to come to life, to revive, to recover one's thoughts on senses; -դնաց *a.* out of one's mind; loosing one's senses, fainting, swooned; -լինել, to faint away, to swoon; -դիր, &c. *S.* Մտադիր, &c.; -թափ *a.* *S.* Մտաթափ; beside oneself, out of one's mind, having lost all sensation; -լինել or -թափիմ, եցոյ տ. to be out of one's wits; to swoon or faint away; -թափութի *s.* amnesia; -կալ, -կալու, -տու, -բար *S.* Մտադիր.

Ուշեղ, այց *a.* of good memory; intelligent; Արտաքէս -. Artaxerxes Mnemon; - ուլթիւն *s.* good memory; intelligence.

Ուշիմ *a.* witty, intelligent, ingenious, sensible; judicious, wary, prudent; - լինել, to be attentive, wise, sagacious, to attend to; - ութի *s.* presence or penetration of mind, readiness of wit, intelligence, sagacity, acuteness. [zoin, gum-benzoin.

Ուլան, *ի s.* chem. galbanum; ben- Ոււ, *ոց s.* vine-branch; branch; S. Ոււենի; yew, yew-tree; - վարսագեղ, vine-branch with foliage & fruit.

Ոււսմիջակ *a.* middle-sized.

Ոււսն *s.* candlestick; S. Վառարան- Ոււսեակ, եկաց *s.* snare made of Ոււսեհազրն *a.* willowish. [branches. Ոււսեհամ S. Ոււսեհմ.

Ոււսեհի S. Ոււսի.

Ոււսեց or էց, *ք S.* Ոււսուց.

Ոււսթեմ, էցի *va.* to fertilize, to render fertile; S. Յուսթեմ.

Ոււսի, ուսոյ, սեսոց *s.* willow, osier; վարսաւոր or վայրակաի -, weeping willow; դեղազրուկ -, pollard-willow; -ք, willow-plot, --hedge, osier bed.

Ոււսկան, ոց *s.* net, netting, trammel-net; *ից.* snares; -արի, -աւոր *a.* fishing with a net; *s.* fisher; -եմ, էցի *va.* to fish with a net, to fish; *ից.* to take as in a net, to catch, to draw into a snare.

Ոււսկանոս *s.* Latin *w.* Vulcan, god of fire & of smiths; vulcano, Etna, Vesuvius, &c.

Ոււսնազարդ, շի or լիւր *a.* flourishing, flowery, in full bloom or vegetation; filled up, abundant, plentiful; -նամ, ոցոյ *vn.* to be vigorous, rank, flourishing; *ից.* to be in a thriving or prosperous condition; to be full, brimful; to abound, to redound.

Ոււն, ուն. ուսունք, ունոյ *s.* hammer; S. Սեւ; *ից.* oppressor; Հարուած ոււան, --blow; կոփելն ոււանոց, hammering; - Հարկանել, to hammer; - դարբնոցի, sledge- or forge-; - մեծ, sledge; - ճաւան, tilt-, tail-; - ճաւ կառոււոր, front-, largest forge-; - վերացման, lift-; - շոգեշարժական, steam-; - Ժայռահէրձ, pounding-; - սասմաւոր *mar.* claw- or fid-; - ձեւոց, hand-, up-hand-.

Ոււսնազարդ *a.* resounding; clang- ing; *ad.* with hammering; - բոմբելն, hammer-blow; clang; - Հնչէին սալք, the hammer-blows resounded on the anvil.

Ոււնած *s.* hammerer.

Ոււնակ, *ի s.* small hammer.

Ոււնածեւ *a.* hammer-shaped.

Ոււնաւոր *s.* hammer-man.

Ոււնում, սեսոյ, ուսցեալ *vn.* to be swollen, to swell, to puff up, to stuff out, to rise up; to bloat; *ից.* to be swollen or puffed up, to be inflated, to grow proud.

Ոււոց *a.* swollen, puffy, bloated; -ք *s.* swelling, puffing, rising; tumour, bump; blister, pimple; զնստուցանել զ-ս, to assuage or cure a swelling.

Ոււսութ, ոյ *s.* S. Յուսութ; sorcerer.

Ոււսուցանեմ, ցի *va.* to swell, to puff out; to bloat; to stuff; to tumefy, to raise.

Ոււսուցիկ *a.* swelled out, puffed up, bloated, turgent; swelling, puffing; *ից.* proud, fastuous, pompous; - Հոյճն, tempestuous or stormy wind, gust; - ոճ, turgid, inflated or fustian style; - Հերք, wavy hair.

Ոււսուցումն *s.* swelling, puffiness, bloatedness, turgescence, inflation, turgidity; *ից.* turgidness, bombast.

Ոււշիմ S. Ոււնում.

Ոււս, ոց *s.* shoulder; back; - շինուածոց, wing of a building; Ելանել *ի յ- Երկվարի,* to ride, to mount, on horse- back; զուսովք արկանել, to put on one's back; - դեւել, to become stiff- necked, obstinate; բարձր ուսովք շափ *ի վեր,* taller by a head & shoulders; S. Ընդոստ, Թիակ. [course of study.

Ուսած *a.* learnt; having finished a Ուսանիմ, ոց, սիր, սեսլ *vn.* to learn, to study, to read; to be instructed; to exercise oneself in; - զգան, to learn, to study one's lesson; - *ի բե- րան,* to con over, to study by heart; S. Թոշակ; ուսեալ *a.* learned; erudite.

Ուսանող *a.* learning; *s.* student.

Ուսանոց *s.* shoulder-strap, --piece; ephod; epaulet; S. Վակաս.

*Ուսեմ S. Դարակեմ.

Ուսընդանութ *ad.* worn crosswise.

Ուսի, -ի S. Հիւս ձեան.

Ուսող *s.* student, studier; mathe- matician; - ութի *s.* S. Ուսուն; mathe- matics.

Ուսումն *s.* study, lecture, teaching, instruction; doctrine, science; religion, sect; ուսման ձեւ, affectation, studied effort, endeavours; առ ուս- մանէ, by instruction; նուիրել յ- ըզ.

ժամանակն, to consecrate all one's time to study; S. Քեւահոխեմ.

Ուսումնական a. scientific; mathematical; s. mathematician; scholar, learned man; -ն or -ու թիւն s. mathematics; -կից s. fellow-student; school-fellow; -պահ լինիմ տ. to preserve the knowledge or doctrine acquired; -պետ S. Ուսուցչապետ; -սէր a. fond of study, of learning, studious, diligent; lettered, erudite; -սիրական a. philomathical; -սիրութիւն s. studiousness, love of study; phylomathy; -տեայ a. loathing study, hating science; -տէչ S. Ուսումնասէր; -տեսութիւն s. hatred for study; gross ignorance; -տուր s. teacher; mathematical master; -րան s. school; study; institution, Ուսուցանիչ S. Ուսուցիչ [college.

Ուսուցանեմ, ջի տ. to instruct in, to lecture, to be a teacher or professor of, to profess, to enlighten, to form, to make erudite or wise.

Ուսուցանող S. Ուսուցիչ; -ու թիւն s. professorship.

Ուսուցիչ, -ցող s. professor, master, teacher, preceptor, instructor.

Ուսուցումն s. instruction, teaching, precept.

Ուսուցչական a. professorial.

Ուսուցչապետ s. chief assistant master, vice-principal; -ու թիւն s. chief assistant mastership.

Ո՞ւտ, Ո՞ւտ ուտաք ad. whence? from where? from what place? which

Ուտեմի S. Ուտաք. [way?

Ուտաք ad. from some place; - , from several places, in all directions; ամ - , on all sides; from all quarters; այլ - , այլուտա - , from another side, elsewhere, in or from another part; բազում - , յորով - , from many places; often, in many ways; ոչ - , ոչ - այլ - , from no other place, from no other part; երկիւզ եւ ոչ - , no fear; ոչ - է իշխանութիւն, եթէ ոչ յԱ. Յ, there is no power but from God; ոչ քոյր - նմա պատերազմ, no war was undertaken in his time.

Ուտի ad. whence, of which, of what; conj. so, for that reason, on that account; well, then, consequently, in consequence.

Ուտի՞ ad. whence? from where? from what place? from whom? from what? - ճանաչես զիս, how comes it

that you know me? - դաս, whence comest thou? - էս, whence are you? - է ինչ այս զի. how is it that it happens to me? how is it that? - եւ, - եւ իցէ, from any place whatever, where you like. [boy, child.

Ուտար, տէր. տէրք, տերաց s. son, Ուտելի a. eatable, eomestible; s. eater; -ք, food, eatables.

Ուտեմ, կերայ, կեր տ. to eat; fig. to run through, to squander, to eat up, to waste, to consume; to eat away or up, to corrode, to fret; to consume, to devour; անպաւար - , to eat greedily, to eat up, to devour; եկեր զամ կեանս իւր, he lavished or squandered away all his fortune. [victuals.

Ուտեստ, ից s. food, nourishment, Ուտիչ, տճաց s. worm, moth, grub, caterpillar; rust; med. cancer; chem. corrosive-sublimate, protochloride of mercury; - ցորեկոյ, weevil; - պանրոյ, maggot, mite; - փայտի, pulsator, death-watch.

Ուտիչ s. eater; consumer.

Ուտիք s. flesh-day, meat-day; * - ուտել, to eat meat; ոչ ամ օր - , եւ ոչ երկիցըս զտոնիկ, Christmas come but once a year.

Ուտաճաշալ a. worm-eaten, rotten.

Ուտումն s. eating.

Ուր ad. where, whither; conj. while; when, on; - զի, whereas; - ուրեմն, hardly, scarcely; at last, finally; - ուրեք . where, in whatever place, wherever; - եւ, - եւ իցէ, wherever, wheresoever, any where, no matter where; - եւ իցէն, wheresoever they may be, wherever they are.

Ուր ad. where? in what place? - եմ, - իցեմ էս, where am I? - է նա, where is he? - զնաց, where is he gone? - եւ ուտի՞ եկի, how & whence came he?

Ուրաց, այց s. hatchet, small axe.

Ուրախ a. light-hearted, gay, merry, joyful, jocund, cheerful, sportive, playful; - առնել S. Ուրախացուցանեմ; - լինել, to be cheerful, delighted, to rejoice, to feel glad, to have pleasure; to feed well, to feast; - լիք! hail! joy be with you! God keep you!

Ուրախաբեր a. bringing joy, rejoicing, diverting; - լի, - լիք or լից a. full of joy, joyful, cheerful, playful, jovial; - կից s. sharer in a person's joy; a.

congratulating; - լինել, to rejoice with; to congratulate, to felicitate, to wish joy to, to compliment; to feast together, to treat one another; - հյուսթի, - միտ, - նամ S. խնդակցութի, &c.; - բար a. giving or inspiring joy, rejoicing, joyous, pleasant; - ցուցանեմ va. to rejoice, to give joy, to enjoy, to enliven; to revive; - ցուցիչ, - էտ S. Արախարար.

Արախուրի s. rejoicing, joy, gaiety, mirth, merriment, pleasure; feast, festivity, entertainment; - թք ad. joyfully, cheerfully, with pleasure; - թք բարի լինել, to overflow with joy; առնել - մեծ, to give a great banquet.

Արան, ի s. chem. uranium.

Արանալի a. deniable.

Արանամ, սցայ տ. to deny; to disavow, to disown, to disclaim; - զհաւատս or ի հաւատոց, to abjure one's faith, to apostatize, to turn apostate, to renounce, to forswear; - զանձն, to renounce, to deny oneself.

Արանուքար s. uranite.

Արանոս, ի s. ast. Uranus, (Georgium sidus, Herschel).

Արանոր ad. where; - եւ կամիցիս, where you like, wherever you please.

Արաստ s. S. Արացութի; յ- լինել, կալ S. Արանամ; յ- լինել յերախտեաց, to be unmindful of favours received, to pay a favour with ingratitude, to be ungrateful, unthankful.

Արար, ի s. stole; S. Փող.

Արացական a. negative.

Արացեալ, Արացող s. apostate, renegade or -do; - ն Յուդիստոս, Julian the Apostate.

Արացութիւն, - ումն s. denial, negation, disavowal; abjuration, apostasy; - անձին, self-denial, abnegation.

Արացուցանեմ va. to cause to deny or abjure.

Արացորէն ad. like an apostate.

Արբաթ, ու s. friday; աւագ - , Good Friday; - ալէզ, ի a. friday-breaking, fast-breaking; - այրք s. Oorpat-air (Friday-Caves), cave in Armenia where mass was celebrated every friday; - ացուցանեմ va. to cause to fast on friday; յ- ացեալ a. friday-like; - զարու, in the sixth century.

Արդ, ից s. conduct, water-pipe, channel, trench, gutter; drain; - եմ, եցի va. to drain; - ոց s. drainage.

Արեմ conj. then, consequently; ad. some where, in some place; pr. about, near; a. some, certain; սատ - , here; անագան - , too late, in the end, at last, after much time, finally; վաղ - , already, before; վերագոյն - , above; before; զքառանասմեհիւք - էր, he was about forty years old.

Արեք ad. somewhere, in some place; a. one, some, certain; s. some place; ոչ - , no where; թէ - գայցի ի սուն, if he ever returns home; ի քաղաքի - , in a city; ի անշուշտ - , in a place; մմ - , every where; - , in some places; - , or է - , sometimes; բացում - , in many places.

Արիչ a. S. Արիչ; * other.

Արկածին a. producing leprosy.

Արկանամ, սցայ տ. to have the elephantiasis. [house.

Արկանոց s. leper-house, lazaret.

Արկոտ. սց a. leprous, lazaret-like; s. lazaret; - ութի. - կութի s. leprosy; elephantiasis; venereal disease.

Արոյն ad. separately, apart, aside, privately, severally; pr. without, except, excepting, save; a. separate, different, distinct; peculiar, particular, private, own, special, individual, proper; - - ad. separately, distinctly.

Արոյանամ, &c. S. Մեկուսանամ, &c.

Արու, սց s. phantom, ghost.

Արուագիծ s. sketch; - զիր s. rough sketch or copy, rude outline, first draught; a. drawn; sketched, designed; - գրեմ va. to draw; to sketch, to design, to delineate; - գրող s. draughtsman; - գրութի s. drawing; sketch, draught; - գէտ or դիտակ s. phantasmagoria; - դիտական a. -gorical.

Արուական a. fantastic, imaginary, visionary, false, apparent, chimerical; s. shadow, image, phantom, spectre; idol, image; rough-draught, sketch; - ք. manes, shades, apparitions, ghosts, visions; - ք մարդկան, statue, likeness; - պղծութի, nocturnal pollution.

Արուաձայն a. insignificant, vain, idle, false; - պաշտ a. idolatrous; - պէս ad. falsely; apparently; - բար s. sorcerer; - քար s. graphite, plumbago.

Արուկ, ըիի, կաց. ըիւնք, կանց a. leprous, infected with elephantiasis.

Արուչ S. Աւչ.

Արուր s. zool. buzzard.

Ուրջ Տ. Վերջ.

Ուրջու, ըրջուի, ուայ s. step-child, step-son or — daughter.

Ուրց s. bot. thyme.

Ոփ, ոց s. large hole, pit, ditch.

Ոփեիթիս s. H. w. slingers.

Ոփի, ք, սփեայ s. bot. white poplar.

Ոփիտէս s. Gr. w. ophite, serpentine marble.

Ոփրանա or Ոփրանթ s. offering.

Ոք, ուրուք, ումէք. ոմանք, ոմանց s. some one, some body, any one; a. some, one, certain; այր ոք, a man; կին ոք, a woman; ամ ոք, every one, every body; իւրաքանիւր ոք, each one, any one; որ ոք, who, whoever, he that; ո՞ ոք, ո՞վ ոք, who? Եթէ կայց՞ ոք այնչափ յանդուգն, is there any one bold enough? ոչ ոք, մի ոք, no one, no body, none; ոչ սիրեմ զոք յարանց յայդցանէ, I love none of these men; Երթիջիր առ այլ ոք, address yourself to some one else.

Ոքոց, ի s. thistle; —իմ տո. to grow fierce, ferocious. [vinegar & water.

Ոքսիմէի s. Gr. w. oxymel, honey,

Չ

Չ (tchā) չա or չայ s. the twenty fifth letter of the alphabet, & the nineteenth of the consonants; չ, չ, seven hundred; seven hundredth.

— It is sometimes confounded with the letter ջ, as : չաչէլ-չաջէլ, յորանչէլ-յորանջէլ, կարկաչ-կարկաջ, &c.

— In foreign words, the letter c & ch is changed by us into չ; for example : Sicily, Cicero, Cilicia, &c., Սիկիլիա, Կիկերոն, Կիլիկիա.

Չ ad. no, not; չէր, it was not; չաւեմ, I do not say; չգիտել, to ignore, not to know; չեմ հմուտ, I am ignorant; չասաց ինչ, he said nothing; չէք ինչ հնար, it is impossible, it cannot be.

Չազգ, ի s. a people which is not a people, foolish nation, rabble, mob.

Չազգանունութիւն, Չազգութիւն s. low birth, ignobility; vileness.

Չասորժական, Չասորժելի a. unpleasant, disagreeable, displeasing.

Չակերտ s. gr. mark of quotation, inverted commas (“ ”).

Չահագին, Չահաւոր a. not enormous; not terrible.

Չաման, ոյ s. cumin; —ական թթուուս s. chem. cuminic acid.

Չամբարտաւանութիւն s. humility.

Չամիչ, մշոյ or մշի s. raisins; Տ. Շիւ.

Չամբէտլ a. indocile.

Չամխորունկ s. storax. [Չամէղէն.

Չամէկայ, չէից s. plum-cake; a. Տ.

Չամչաւերեփ s. long-necked wooden water-pot : large spoon, ladle.

Չամէղէն a. made of raisins.

*Չայ Տ. Թէյ, &c. [unchangeableness.

Չայլակերպութիւն s. unalterableness,

*Չայնիկ Տ. Թէյաման.

Չանթ s. tattered old shoe.

Չանճաւոր a. unpersonal.

Չանորդի a. unfilial.

*Չանչ s. husks of pressed grapes.

Չանչալոտիք s. rags, tatters.

Չանսահան a. indocile, disobedient; indomitable, untameable.

Չանսպրութիւն, Չանսուորութիւն s. disobedience; contumacy.

Չանցաւոր a. not transitory, everlasting, eternal.

Չարմակեմ Տ. Յանդիմանեմ.

Չաչ, էց. Չաչեր s. cutting or slip for planting; * turnip- or radish-leaves.

Չարպութիւն Տ. Չարպութիւն. Չաստուած, ոց s. false god, idol; —ուրհի sf. goddess, false divinity.

Չար, սց a. bad, wicked; hurtful, sinister, dangerous; mischievous, malicious, spiteful, flagitious, iniquitous; s. evil, malice, wickedness, iniquity, perversity, impiety; trouble, affliction, disaster, misfortune; —, —աւ, —իւ, —եաւ or —ով ad. ill, badly, wickedly; ferociously, ruthlessly, without pity; —, —ն, այս —, demon, evil spirit; մահ —, plague, pest, pestilence; օր —, unlucky day; Ժամանակ —, calamitous times; — ծառ, worthless tree; —ջուր, unwholesome, polluted, very bad water; — ամթ, bashfulness, sheepishness; — or —իս աւնել, գործել, to harm, to hurt or wrong any one; —աւ

կորուսանել, to destroy cruelly, without pity or remorse; դ-նն աւ կո-րուսցէ, he will miserably destroy the wicked men; արար - առաջի Տնն, he did evil in the sight of the Lord; եւ որ - ք զամ է, այլ որ - եւսն է, the most disagreeable that can be, the worst, the worst is that, what is worse; զի մի - եւս ինչ լինիցի քեզ, for fear lest something worse should happen; Տ. Թուիմ, Հատուցանեմ, Օր, &c.

Չարաբան, &c. Տ. Չարախոս, &c.; -բախտ, -բաստ or օրիկ a. ill-fated, ill-omened, ill-starred, unlucky, unfortunate; unhappy, miserable, wretched; rascally, wicked, villainous, impious; -բասուութի s. evil omen; ill-luck, misfortune, mischance; unhappiness; -բար ad. Տ. Չարաչար; a. Տ. Չարաբարոյ; -բարեմ, էջի տ. to become wicked, bad, evil; -բարոյ, ից a. ill-natured, perverse, ill-bred, ill-trained, ill-mannered, spiteful, malignant, malicious, malevolent, evil-disposed, inclined to evil; immoral; -լի նէլ, to be ill-mannered, uncivilized, rough, rude; -բարոյք, -բարութի s. ill-nature, wickedness, malignity, iniquity, malevolence; immorality; -բեռն նուութի s. insupportable yoke, unsufferable grievance; -բեր a. bringing ill, disastereous, fatal; -բերան a. evil-tongued, foul-mouthed; satirical.

Չարագազան a. fierce as a wild beast; ից mordacious, biting; -բան a. well or soundly thrashed, beaten unmercifully; -բանեմ va. to beat severely, to thrash most cruelly, ferociously, barbarously, to load with blows, to bemaule; -բաւառեայ a. born in a humble village; -բեղ a. ill-favoured, deformed, ugly, monstrous; -բիւտ Տ. Չարահար; -բլու-խ a. ill-contrived, malignant, spiteful, malevolent, worst of all; -երիվար, untameable horse; -բնիմ, էջայ տ. to be afflicted, grieved, tormented; -բոյժ a. ill-boding, announcing bad news, fatal; -բոյն a. very bad, worse; more wicked: of a bad colour; ad. Տ. Չարաչար; եւ որ ն էր, & that which was most deplorable; -բոռ լինիմ տ. to storm with rage; -բործ, այ a. evil-doing, wicked, delinquent, criminal, rascally, nefarious, felonious; -բործաբաշխ s. evil-star; -գործաբար ad.

maliciously, malevolently; -գործակից լինիմ տ. to be an accomplice; -գործեմ va. to do mischief, to work evil, to injure; to frame plots or conspiracies, to conspire; -գործիմ տ. to become wicked, malignant; -գործու-թիւն s. malefaction, misdeed, wicked deed, spiteful or ill-natured action, wickedness, malignity, malice; -գուշակ a. inauspicious, evil-boding, ill-omened, sinister; -գրգիւռ a. provoking, inciting to evil, malicious, wicked.

Չարադատան a. very dangerous, most pernicious (serpent); -գատ a. spent with fatigue; -գաւան Տ. Չարափառ; -գեւ s. evil genius, devil; a. possessed with a devil; diabolical, wicked; -գէմ a. ill-featured, ill-shaped, misshapen, disfigured, ugly, horrible, shocking; -գէնեայ a. very ferocious; -գիմութիւն s. ill-look; -գիւլակ Տ. Չարադէւ a.; -գիւթ a. malicious as a witchcraft, malefic; -գիւու-թիւն s. demoniacal wickedness, abominable malice; misadventure, very great misfortune.

Չարազգեայ or զի a. ignoble, obscure, low, vile; -զինեալ a. armed with malice; incited by the devil.

Չարաթիւր a. perverse, depraved; -թոյն s. very poisonous, very venomous, virulent; poisoned, envenomed, baleful, deadly.

Չարածանի a. furnished with sharp teeth, claws; -ժողով s. conventicle.

Չարաբեղու a. evil-tongued, slanderous; -լուկ a. cruelly tormented, ill-treated, vexed, oppressed; very painful, very grievous; -տանջել, to torment, to torture; -մեռանել, to die under atrocious tortures; -լուր a. credulous of ill-tidings; -ք s. sad news; incredible woes, unheard of disasters.

Չարահնամ a. inclined to malice; -ինգայ a. rejoicing in another's woes; -խոչ, -խորհուրդ a. ill-intentioned, meditating, designing or planning evil, malignant, malicious; -խորհրդութի s. impious thought, evil counsel; perversity, malevolence; -խոց a. severely, dangerously wounded; -խտական a. hurtful, pernicious; -խտավատ a. very bad, cruel, intolerable, insufferable; ad. balefully; -ցանկու-թիւնք, evil, bad passions; -խտավար a. ferocious, cruel, inhuman; ad. cruelly; -

խրատ *a.* ill-counselling, perverting, leading astray; -*խօս, ար* or *կց* *a.* evil-speaking, slanderous, backbiting, tale-bearing, calumniating, detracting, defaming; - *լեզու* *s.* venomous tongue, slanderer, backbiter; - *լինել* or -*խօսեմ, եցի տ.* to speak ill of, to slander, to detract, to calumniate, to accuse, to defame; to tittle-tattle, to gad about gossiping; -*խօսութիւն* *s.* slander, detraction, defamation, calumny, false accusation, aspersion; tittle-tattle, gossiping; - *մատուցանել զուսեքէ,* to accuse a person.

Չարածառայ *s.* wicked or unfaithful servant; -*ծեր* *s.* incorrigible old man; -*ծնունդ* *a.* born of bad parents.

Չարակամ *a.* ill-willing, malevolent, ill-intentioned, malignant; *բարեկամ* *եւ* - , friend & enemy; -*կամուծի* *s.* ill-will, malevolence, malignity; - *կեաց կեանք* *s.* wretched life; -*կեղ* *a.* presenting the characteristics of a malignant ulcer, pestilential, infectious, contagious; *s.* pestilence; -*կեղաբարք* *s.* execrable, abominable, ignominious vices; -*կն* , -*կեաց* *a.* evil-eyed, envious, malignant, malevolent; -*կեմ, եցի տա.* to look on with an evil eye, with displeasure, enviously, to envy; -*կնճիւն* *S.* *Չարակամ;* -*կնուծիւն* *s.* evil eye, malevolence, envy, jealousy; immodest, lascivious glance; -*պակիծ* *a.* very painful or oppressive; -*կրուծի* *s.* pain, suffering; ill usage.

Չարաջարած *a.* healing, driving away pain & sickness; salutary; -*չամ* *a.* ill-flavoured, ill-tasted; -*չամբաւ* *a.* of ill-repute; defamed; - *աննել* or -*չամբաւեմ* *տա.* to defame, to disparage, to sneer at, to blacken, to asperse; -*չամեղ* *a.* ill-insinuating, persuading, exhorting or inciting to evil; -*չառայց լինիմ, գտանիմ տ.* to render evil for good; -*չարիմ տ.* to conceive an illicit affection for; -*չաւ* , *այ* *a.* of evil origin, bad, wicked; bad, unpleasant, disagreeable; -*չաւակ* *s.* author, origin of ill, of evil, of misery; -*չաւան* *a.* prone or disposed to evil; -*չաւան* *a.* false, faithless, perfidious; - *չաւատուծիւն* *s.* erroneous belief, error, perfidy; -*չաւեալ* *a.* spoilt, corrupt; diseased, contagious, infected; -*չաւուծի* *s.* prejudice, presumption; -*չնար* *a.* meditating or contriving

evil, malignant, malicious, bad, wicked; -*չնարութի* *s.* craftiness, astuteness, guile; -*չոս* *a.* nasty-smelling, rancid, stinking, fetid, infected, foul; -*չօտուծիւն* *s.* stench, stink, fetor; - *չօչակ* *S.* *Չարաչափաւ.*

Չարաձայն *a.* harsh-voiced; ill-sounding; *fig.* defamed; blaspheming; *gr.* cacophonous; -*ձայնուծիւն* *s.* disagreeable or harsh voice; ill sound; *gr.* cacophony.

Չարազոր, *կց* *a.* impious, sectarian; -*դէտ* *a.* very painful, very atrocious, insufferable, insupportable.

Չարաճճի *s.* destroying worm, evil beast; *fig.* *a.* mischievous, full of pranks, shrewd, artful, cunning.

Չարամահ *a.* worthy of a cruel death; *ad.* mortally, to death; - *աննել, սասակել,* to kill, to slay barbarously, to massacre; - *լինել, զմահ* - *մեռանել,* to die, to perish miserably; -*մահուծի* *s.* cruel, barbarous, most painful death; -*մայր* *s.* a bad or wicked mother; unhappy mother; -*մանկ* , &c. *S.* *Խորամանկ* , &c.; -*մտեան* *s.* libel; - *մարդ* *a.* full of wicked people; -*մարա* *a.* fighting with rabid fury; combating with malice; -*մեռ* *a.* *S.* *Չարամահ;* slaying or killing barbarously; murderous; -*միտ* *a.* evil-minded, ill-intentioned, malevolent, malignant, malicious, wicked; cunning, crafty, cheating; -*մղին* *a.* unhappy, miserable; *ad.* miserably, unhappily, pitifully; -*մոռայ* *a.* forgiving, without rancour, pardoning injury; -*մոռուծիւն* *s.* evil-mindedness, ill-intention, malevolence, malignity; cunning, wiliness, finesse.

Չարայաջող *a.* jealous, meanly envious, ill-wishing, malignant; -*յող* *a.* perturbing, troubling; -*յուշ, կց* *a.* resentful, revengeful, rancorous, spiteful; - *լինել,* to bear or owe a grudge, to foment rancour or hate; -*յուշուծի* *s.* resentment for injuries, revengefulness, rancour, spite; -*յր* *s.* a wicked man; -*յոժար* *a.* prone, disposed or inclined to evil.

Չարանախանձ *a.* extremely envious; vying in evil; -*նամ, սցոյ տ.* to behave or act wickedly, to become worse, to fester, to rankle, to sour, to become exasperated; *S.* *Նախանձիմ;* -*նեխ* *a.* foul, very stinking; -*նեղ* *a.* false-

hearted, perfidious, double-tongued; - դաւաճանութիւն. foul treachery; - նիւթ a. ill-contriving, malignant, malicious; - հուշ a. of ill-repute.

Չարաշահ a. ill-gotten; - շահութիւն s. illicit gain, usury; - շռուղ a. disastrous, dismal, very grievous; baleful, atrocious, ferocious; - շուշուղ a. pestiferous, venomous, pernicious, deadly; - շուք a. bad, very ignoble, vile, infamous; wicked, ferocious, cruel; unfortunate, miserable, pitiful.

Չարաչար a. very ill, very bad, detestable, execrable; excessive, extreme, great, enormous; cruel, atrocious, unmerciful, insufferable; ad. very bad, worse, wickedly, cruelly, unmercifully; very, much, enormously, extremely, greatly; basely, miserably, detestably, abominably, execrably, devilishly; - վարեւելի կերտածել, to misuse, to make a bad use of.

Չարապաշտ, ից a. impious; heretic; idolatrous; - պաշտութիւն s. impiety; heresy; idolatry; - պաշտօն a. idolatrous; - պատահ a. fatal, sinister; - պատկեր S. Չարադէմ; - պէս S. Չարաչար ad.; - պիղծ a. very filthy, slovenly.

Չարասաց S. Չարախօս; - սերմն a. producing evil fruit; s. wicked offspring; - սէր a. inclined to evil, perverse, evil-minded, malevolent, malignant, wicked, mischievous; - սիրութիւն s. love of evil, ill-will, perversity, malevolence, wickedness, malignity; - սիրտ a. evil-hearted, cutting; - ստեղծ a. ill-made, deformed, disfigured, very ugly; - սրտութիւն s. evil-heartedness, malign disposition, malevolence.

Չարավարձ a. very lewd, very libidinous, lecherous; - վերազ a. very ferocious.

Չարասանջ a. tormenting, fastidious, troublesome; - լինել, to be in difficulties, to suffer extremely; - տեաց a. detesting malice or iniquity, benign, perfectly good, virtuous; - տես s. pessimist, croaker; - տես, - տեսիլ a. of a horrible appearance, ill-looking, evil-faced, very ugly, dreadful, horrible; - տեցութիւն s. hatred of vice or depravity, benignity, goodness, virtue.

Չարարար, այ a. evil-doing, mischievous, malevolent; pernicious, hurtful, harmful; unwholesome; s. evil-

doer, malefactor; - բարեմ, էջի տո. to do evil, to harm, to injure; - բարութիւն s. evil-doing, malfeasance; - բմատ a. springing from a bad root; - բուեստ, ից a. malicious, artful, shrewd, cunning, knavish; - հնարք, artifices, intrigues; - բուեստութիւն s. artfulness, craft, shuffling, cheating.

Չարացուցանեմ va. to render bad, wicked or worse, to provoke or excite to evil; to incite to anger, to exasperate, to envenom.

Չարափառ, այ s. heterodox; a. heretical, erroneous; - փառութիւն s. heterodoxy; - փուշ a. very sharp, thorn-like, acuminated.

Չարբարութիւն s. injustice, iniquity.

Չարեպապարտ, ից a. culpable,

Չարեօք S. Չար ad. & Չարիք. [guilty.

Չարբեր a. enduring, suffering; - ունի s. suffering. [- ունի s. indignity.

ՉարԺանի a. unworthy, undeserving; Չարիմ տո. to be no more on good terms with, to be at variance with.

Չարիմաստ, - փնաց S. Չարամիտ; - իւմացութիւն S. Չարամտութիւն.

Չարիք, ըեաց, ըեօք s. ill, misfortunes, adversity, disaster, calamity, misery, tribulation, disgrace; evil deeds, malice, iniquity, rascality; ill-usage, violence; - արտից, the effects of the passions; չարեօք ad. badly; wickedly; mischievously; spitefully; չարիս գործել, to do evil, ill or wrong, to injure, to harm; - խօսել զումեքէ, to speak ill of, to slander; S. Չարախօսեմ; չարեաց ի չարիս վերանալ or դիմել, to rush from bad to worse, to grow or get worse & worse; զփոքրագոյն ընարեալ ի չարիս, of two evils choose the less. [money.

Չարծաժսիրութիւն s. indifference for Չարհամբաւ a. fatal, disastrous.

Չարհոտ s. galbanum; S. Մարթ.

Չարուեստ s. sly, pernicious art.

Չարութիւն s. wickedness, evil, malice, malignity, perversity, iniquity, perfidy; - Թք ad. wickedly, maliciously, malignantly.

Չարուտ a. unbecoming.

Չարչարական a. susceptible of pain, passible, passive; - կիր a. suffering, in pain; - կից s. fellow-sufferer; a. compassionate; - լինել or - կցիմ, էջոյ տո. to suffer, endure or bear with another, to participate or share in another's

woe; to compassionate, to condole with, to commiserate; -կցութի՛ s. suffering with another, participation in another's suffering; compassion.[ture.

Չարջարանի՛, Ի՛ s. instrument of tor-

Չարջարանի՛, Դայ՛ s. passion, suffering, torment, pain, vexation, torture; -Քո՛ի, our Lord's Passion; -նս կրել՛, to suffer; -ն or -նացն՛, Passover; առ. քեզ արարից զ-նացն՛, I will keep or eat the Passover with you.

Չարջարաւոր՛ a. tormenting, vexing.

Չարջարելի՛ Տ. Չարջարական՛; -ու՛թի՛ s. passibility.

Չարջարեմ՛, Էջի՛ va. to torment, to harass, to molest, to pain, to ill-treat, to ill-use; -իմ՛ vn. to suffer, to be tortured, vexed, harassed.

Չարջարիչ՛ a. tormenting, afflicting.

Չարջարութի՛, -ու՛մն Տ. Չարջարանի՛.

*Չարսէչէր՛ s. woman's veil.

Չարւոք Տ. Չար՛ ad. [or equalled.

Չաւասարիմ՛ vn. not to be equalized

Չաւասարի՛ a. incredible.

Չաւասամ՛, աջի՛ vn. to disbelieve; not to believe, not to give credit to.

Չափ՛, ույ՛ or ոյ՛ s. measure; that by which any thing is measured; extent, dimension, measurement; quantity, dose; measure, bounds, compass; mediocrity; moderation; rule, proportion, measure; reach, value, capacity; boundary, limits, end; mus. measure, time; cadence, metre, foot, measure, rhythm; age of discretion, manhood; a. measured, regular, moderate; middle, moderate; pr. even; to, about, as, by, with; - Ինչ՛, some, a little; -ով՛, with measure or moderation, moderately: in verse; -ով բան՛, բանիք -աւ, verse, poetry; - Հասակաւ, middle-sized; Ի - Հասեալ, of age, grown up, formed; Ի - ու, in proportion; ձեռք - , as much as you; արեամբ - , to blood-shed; Ի - Հասանել՛, to arrive at or to be in the flower of manhood; to become of age, to be grown up, adult, marriageable; Ի - աւուրց հասանել՛, to be getting old; Ի - ու ու նել զանձն՛, գիտել զ- անձին՛, to conduct oneself with moderation, to restrain, to regulate oneself, to be master of oneself; Ի - ու ունել՛, to confine within due limits, to limit, to keep within bounds, to restrain, to repress; զ- առնու՛, to measure, to prove, to

weigh; to try, to feel; զամ Ինչ առնել՛ -ով էւ կշուով՛, to do all by weight & measure; անոր ք զ- անցուցանել՛, անցանել ի - , to go rather too far, beyond bounds, to outstrip, to carry to excess; - զնել՛, - էւ սահման զնել՛, to place limits to, to moderate, to restrain; կաւ Ի - ու, to restrain oneself; to keep one's temper; ծախս առնել ի - ու էկամսիցն՛, to spend in proportion to one's income; չկաւ Ի - ու, to make a bad use of, to misuse; առնու զ- Հանդերձի, to take the measure for a coat; Ճանաչել զ- անձին՛, to know one's ability; զառն - ոչ գիտել՛, to know not a man: not to know mankind, to be ignorant of human nature; ուխտել էրգամսբ - , to confirm on oath; բրեւ զտեղին իբրեւ առն - , to dig a hole to a man's depth, to excavate the earth to the depth of a man's height; ունի ոս - Ժամանակի առուել ք զինն հարիւր ամաց, it has lasted for more then nine hundred years; ունի - Ժամանակի հարիւր ամաց, it is a period of a hundred years, it is a century; Հինգ հարիւրով - , about five hundred; Տ. Հինգ; միւք նր - ու, person of shallow intellect or weak mind; առուել քան զ-ն, very much, immeasurably, exceedingly, extremely, excessively; միջովք - էւ բարձիւք - , from the loins to the thighs; զհասարակ գիշերու - , about midnight; գոյով; բանին քոյոյ, when your word shall be proved true; լրացեալ է - ն, the measure is heaped up; փց. the cup is full.

Չափարան՛ s. versifier; -ու՛ի s. versification; -բեր՛ a. of a just measure, symmetrical; փց. moderate, regulated, of steady habits, temperate, sober; -բերական՛ a. measured, proportioned, symmetrical; rhythmical, metrical; -բերապէս՛ ad. proportionably, symmetrically, regularly; -բերեմ՛ va. to reduce to order; to versify; -բերուի՛ s. measure, symmetry, proportion; rhythm, meter; Տ. Չափագիտութիւն՛; -գէտ՛ s. mathematician; -գիտական՛ a. mathematical; -գիտութի՛ s. mathematics; -զանց՛ a. exaggerated, excessive; rhet. & math. hyperbolic; -զանցապիծ՛ s. math. hyperbola; -զանցուի՛ s. exaggeration, excess; rhet. hyperbole; -խոս՛ a. moderate in one's speech, speaking guardedly; -ծոյ՛ a. measur-

ed; metrical, rhythmical; -*հան* *a.* metrical; -*կեր* *a.* moderate, temperate; -*կից* *a.* equal, proportional, symmetrical; commensurable; -*կցեմ*, *եցի* *va.* to proportion, to equal, to symmetrize; -*կցութի* *s.* proportion, symmetry, analogy; commensurability; -*Հաս*, *կց*, -*Հասակ* *a.* grown up, adult, pubescent, marriageable.

Չափան, *աց* *s.* measure; measuring or measurement.

Չափար *a.* potent, powerful, sublime; * *s.* moveable sheep-cote.

Չափարան *s.* calibre; size; capacity.

Չափաւոր *a.* of a just measure, measured, right, meet, proper, decorous, suitable; middling, moderate, tolerable, so so; moderate, sober, frugal; modest, discreet; -*սակից լինիմ* *vn.* to deign, to condescend, to have the goodness to, to favour; -*սպէս* *ad.* with measure, sufficiently, well enough, so so; tolerably, moderately, modestly, soberly; -*եմ*, *եցի* *va.* to keep within just bounds or due limits, to limit, to confine, to moderate, to temper, to restrain; - *զանձն*, to restrain oneself, to forbear, to refrain from; -*ութի* *s.* measure, moderation, limitation; modesty, temperance, mitigation; sufficiency, mediocrity.

Չափելի *a.* measurable.

Չափեմ, *եցի* *va.* to measure; to examine, to ponder, to weigh; to judge, to conjecture; to reward, to return like for like; to versify, to make verses; *չափեաց նմա վեց չափովն դարի*, he gave him six measures of barley.

Չափող *s.* measurer; -*ութի* *s.* measurement; metrice or metrica.

Չափոյ, *կց* *a.* moderate, regulated; -*ք* *s.* measure, moderation; -*իւք* *ad.* moderately, with moderation; *սասկաւ կաւ կաւ -կց*, to be moderate.

Չափումն *s.* *S.* *Չափողութիւն*; exchange, reward, return. [true state.

Չափչգիտուի *s.* ignorance of one's

Չբարեբարութի *s.* want of disposition to do good; selfishness.

Չբարի, -*ք* *a.* unwell, ill. [suetude.

Չբարութիւն *s.* calmness, man-

Չբնականոր, *Չբնաւոր* *a.* unnatural, against nature; -*ք* *s. med.* non-natur-

Չբնակեալ *a.* uninhabited. [als.

Չբաղան *s.* a tame animal.

Չբխասնք *s.* ignorance; *առ* *ի* -*նս*,

through ignorance, without knowledge, unknown to. [stupid.

Չգիտու, -*ն* *a.* illiterate, ignorant,

Չգիւտ *s.* want, lack; *առ* -, for want of, in lieu of, in default of.

Չգոյ, *կց* *s.* nothing, not any thing, nought; *առ* *ի* -*է*, for want of; *ի* -*է* *ի* *գոյ օծել*, *ի* -*ից* *Հասակել*, to create out of nothing; -*ութի* *s.* non-existence, non-

Չգործոյք *s.* useless thing. [entity.

Չգործու *a.* good for nothing, idle.

Չէչ, *կց* *s.* trash, rubbish, trifles; pock-mark; * *S.* *Չէչ*; -*աբար* *s.* pumice-stone; -*ոս* *a.* pocky.

Չեպիսկոպոս *s.* pseudobishop.

Չերեց *s.* pseudopriest, bad or unworthy priest.

Չեւ, *Չեւ եւս* *conj.* not yet; not till now; *չեւ տեսեալ*, before seeing.

Չզարկապիւն *a.* unshaken, firm, solid.

Չզարդ *s.* sorry plight, ill array.

Չէ, *կց* *S.* *Չգոյ*, *Չիք*, * *Ոչ*; *չէ* *ինչ*, no matter, that is nothing.

Չէտկան *a.* unessential.

Չէանամ *vn.* not to be, not to exist.

Չէզոք, *աց* *a.* neuter, indifferent; *gr.* neuter; -*ական* *a.* neutral; -*անամ*, *ա-*

ցայ *vn.* to neutralize each other; -*ա-*

պէս *ad.* neutrally; -*ացումն* *s.* neutralization; -*ացուցանեմ* *va.* to neutralize;

-*ութի* *s.* neutrality; indifference.

Չէութիւն *s.* the non-existent, the void; *S.* *Չգոյութիւն*.

*Չէչ *s.* honeyless bee-bive; *S.* *Շիւ*.

Չէք, *չէկց* *s.* non existing things, nullity.

*Չըր *s.* fountain-conduit of wood or

Չժողովուրդ *s.* rabble, mob. [stone.

*Չիլ *s.* spotted, speckled partridge.

Չիղ, *չըղի* *s.* bat.

Չինացի *a. s.* Chinese.

Չին եւ մաչին *s.* China.

Չինչ, *չընչի* *s.* *Ոչինչ*.

*Չիչխան *s.* green withe; *bot.* kneeholly, butcher's-broom.

Չիս or *Չիս*, *չբոի* *S.* *Միս*.

Չիք *vd.* there is not, there does not exist; *չիք որ բարի բայց մի Աճ*, no one is good save God only; *զԲաբելոնիմ չիք տեսեալ*, I have not seen Babylon;

չիք որ չիք ուրեք, there is no one; *չիք որ գիտիցէ զայդ*, no body knows that;

չիք որ սր եղծանել կարէ, no one can destroy it; *չիք ինչ*, there is nothing;

չիք եւ չիք, indeed it is not.

Չիք, **չբքի** *s.* nothing, nothingness; nullity; *առ չբի ad.* for want of; *ի չիք գարձուցանել*, to reduce to nothing, to annihilate; *չիք լինել*, *չիք յաչաց լինել*, to come to nothing, to be annihilated, dissipated, to disappear, to vanish; - *լուսնի*, wane.

Չլուեալ *a.* unheard of; *չլուեցին առ նել*, to turn a deaf ear to, to desire not to hear, not to hear on that side.

Չլուր *a.* unheard of. [fles.

Չխաղալք *s.* serious matters, no tri-

Չխանդաղասանք *s.* unfeelingness, inhumanity. [or professing.

Չխոստովանութի *s.* not confessing

Չկամութի *s.* unwillingness, ill-will.

Չկայ, **-ուհ** *a.* ill-grounded, unstable, inconstant.

Չկենդանի *a.* lifeless; *S.* Անկենդան.

Չկեցու, **այ** *a.* lazy, idle, unoccupied, sluggish, slothful; - *ի* *s.* laziness, &c.

Չհամազգի *a.* of a different kind or species, not homogeneous; - *գործել*, to neutralize.

Չհամրեալ յազգս *S.* Համրեալ.

Չհանդուրժեմ *vn.* not to suffer.

Չհաւանական *S.* Անհաւանական.

Չհաւատարի *a.* incredible, beyond all belief; - *թուէր*, it seemed incredible, it would be difficult to believe it.

Չհրութիւն *s.* indocility. [powerless.

Չհեռնչաս *a.* incapable, impotent,

Չղջիկան, **այ** *S.* Չղջ-

Չղջկանման *a.* bat-like.

Չմարդու, &c. *S.* Տմարդի, &c.

Չմարթու, **-ն** *a.* incapable, awkward, clumsy, bungling; - *թուի* *s.* incapacity.

Չմեղ *a.* innocent, harmless.

Չմեղադրանք, **-գրութի** *s.* not blaming, not finding fault with.

Չմերի *s.* cornel-tree.

Չմիաբանութի *s.* disunion, disagreement, variance. [fleeting.

Չմնալի *a.* transitory, temporary,

Չմշտնջենաւոր *a.* not eternal.

Չմոռացական *a.* ever memorable.

Չյանցուցեալ *a.* free from guile, innocent. [adventure, misfortune.

Չյաջողութի *s.* unsuccessfulness, mis-

Չյարութի *s.* false resurrection.

Չյուսալի *a.* unhopd for; hopeless, desperate.

Չնաշխարհիկ *a.* celestial, divine, superhuman, supernatural; excellent, extraordinary, matchless, rare, singular; *s.* phenix.

Չնշիկ *a.* abject, very base, mean.

Չնշեան, **Չնշին**, **չեհոյ** *a.* of nothing, of little value, puny, light, feeble, low, despicable, frivolous, futile, vain; very little, small; **չնչնք** *s.* thing of nought, trifles, bagatelle; **լու է ստելինք չնչին**, **ք թէ չասուլ բնաւին**, better talk about trifles than remain silent.

Չոգամ, **չոգայ** *vd.* *S.* Երթամ.

Չոխակալ, &c. *S.* Անոխակալ, &c.

Չօղորմածութիւն *s.* uncharitable-ness, stinginess.

Չօր, **ոյ** *a.* dry; dried, arid, parched, dead; - **չաց**, dry bread; - **չաշաղկել**, to fast on lenten diet.

Չօրաբեկ *a.* dry, frugal; - **չաց**, dry toast; - **սեղան**, frugal table, light meal; - **թուղ** *S.* Պաղասխո; * **-կազմած** *s.* linen-drier; clothes-horse; - **կեսց** *a.* xerophagus, feeding on dried aliments; very abstemious; - **կեր լինիմ** *vn.* to live on dried things, to practise xerophagy; - **կերութի** *s.* nourishment composed of dried fruits, legumes or herbs, xerophagy; vegetarianism; rigorous abstinence; - **չաշակ**, &c. *S.* Չօրակեր, &c.; - **յին** *a.* dry, arid, waste; - **համ**, **տցայ** *vn.* to dry, to become dry; to wither, to desiccate; to dry up; - **նուա** *a.* dry, arid; - **նոյ** *s.* drying-room, -- place; - **ցուին** *s.* drying, desiccation; - **ցուցանեմ** *va.* to dry, to dry up, to render dry; to decay, to wither; to drain, to lay dry; - **ցուցելչ** *a.* desicca-

Չօրեակ *S.* Չօրրեակ. [tive.

Չօրեքաղեան or **ղի** *s.* tetrachord; - **ամեայ** *a.* quadrennial; every four years; - **ամեկայ** or **սեան** *S.* Չօրսամ սեան; - **անիւ** *a.* four-wheeled; - **անկիւն**, **անկիւնի** *S.* Քառանկիւն; - **անկիւնեան** *vn.* to be quadrangular; - **անկիւնութի** *s.* quadrangularity, quadrature; - **անուեան** *S.* Քառանիւ; - **աննուն** *a.* quadrinomial; - **արարուած** *s.* tetralogy; - **արիւր** *S.* Չօրեքչարիւր; - **բաժին** *a.* quadrifid; - **բաշխ** *s.* math. quadrinomial; *zool.* quadrisulcus; - **գլխեան** *a.* four-chaptered, having four chapters; - **Աւետարան**, the Four Gospels; - **գրեան**, **էնի** *a.* four-lettered, quadriliteral, tetragrammato; - **դեղեան** *a.* tetrpharmaceous; - **դիմեան** or **մի** *a.* four-faced; - **գրամեան** *s.* tetradrachma; - **եան**, **-ին**, **էցունց** *a.* all the four; - **եղեբեան** *S.* Չօրեքծաղեան; - **երիվարեան** *a.* drawn by four

horses; - *հաւք*, *a.* coach & four; - *չբութի* *s.* tetradynamics; - *թերթեան* *a. bot.* tetrapetaled; - *թեւեան* *a.* four-winged; four-armed; - *թի* *s. mar.* S. Չորեքարդեան *s.*; - *ժամանակեան* *a.* having four seasons, four-seasoned (year); - *ժամեան* *a.* of four hours; - *ժոռի* *a.* four-hinged (door); - *ծագեան* *a.* having four sides, extremities or parts; - *հանդեան* *a.* of four cubits; - *հարդեան* *a.* formed of four courses, tiers or orders; four-coursed; *s. mar.* quadrirème; - *հերպ*, - *հերպեան* *a.* four-faced, -figured or -formed; - *կին*, *կնայ* *a.* quadruple, fourfold; *ad.* quadruply, four times as much; *թիւք* - *ք* *alg.* biquadratic numbers; *Հատուցից* -, I will repay fourfold; - *կնակի* *ad.* four times; quadruply; - *կնեմ*, *եցի* *va.* to quadruple or quadruplicate, to increase fourfold; - *կնութի* *s.* quadruplication; - *կողմեան* *a.* quadrilateral; - *կուղի* *a.* twisted four times; - *կուսեան* *a.* quadratic; - *կուսի* *a.* squared; *s.* quadrate; - *կուսութի* *s.* quadrilaterality; quadrature; - *կրկին* *a.* doubled or folded four times; - *Հազարեան* *a.* of four thousand; - *Հարիւր* *a.* four hundred; - *Հարիւրորդ* *a.* four hundredth; - *Հեղեան* S. Չորեքմտնակեան; - *ձայնեան* *a. mus.* four-voiced; - *ձեղունեան* *a.* four-storied; *s.* house four stories high; - *ձեւնի* *s.* quadruman; *a.* quadrumanous; - *մասնեայ* *a.* quadripartite; - *մասնութի* *s.* quadripartition; - *մարմին* *a.* four-bodied (fabulous animal); - *յափք* *ad.* on all fours; - *անիս* *s.* tetrahedron; - *նիւթեայ* *a.* composed of four elements; - *չարթ*, *ի* or *ու*, - *չարթի*, *թւոյ* *s.* wednesday; S. Օր; - *ոտանի* *a.* tetramer; - *ուղի* *s.* quadrivium; *a.* quadrivial; - *պատիկ*, &c. S. Չորեքկին, &c.; - *տիւնեան* *s.* tetrastyle; - *տախք* *s.* tetrastic; - *վանկեան* *s.* quadrisyllable; - *վասկեան* S. Քառավասիկ; - *տասեան* *a.* four-booked (Gospel); - *տասան* *a.* fourteen; four times ten, forty; - *տասանալուսնեայ* *գիշեր*, full moon; - *տասաներորդ*, *այ* *a.* fourteenth; - *տասանեքեան* or *քին*, *եցունց* *a.* all the fourteen; - *տասանորեայ* *a.* of fourteen days (full moon); - *տարբեան* *a.* of four elements; - *տերեւ* *a.* quadriphyllous; - *փեղիկեան* *s.* quadrivalves; - *օրեայ*, *քէից* *a.* of four days; *ad.* the fourth day; - *տենդ* *med.* quart-

an, --ague; - *տենդ* *թեթեւ*, slight quartan-ague; - *տենդ սաստիկ*, very bad quartan-ague; - *օրէիւք պահեւ*, to fast four days; *կերակրել զչորեքաւուրք միանգամ*, to eat once in four days. [use.
 *Չորթան *s.* dried curds for winter
 *Չոր թթու *s.* pickled turnips to cook for winter use.
 *Չորթնիւղ *s. zool.* gypaetus.
 Չորին S. Չոր.
 Չորիւր *a.* fourth; - *մասն*, the fourth part, a quarter, quadrant.
 Չորից *ad.* four times. [oxen.
 *Չորոց *s.* leading pair of draught
 Չորութիւն *s.* dryness, aridity, desiccation.
 Չորու *a.* dry, arid. [siccation.
 Չորս, զ- S. Չորք. [or sources.
 Չորսակեան *a.* having four springs
 Չորսամսեան *a.* of four months.
 Չորսկոյս S. Չորեքիւստի. [բոսանի.
 Չորսոտանի *a.* four-footed; *s.* S. Չոր.
 Չորեակ *s.* the number four; *a.* four.
 Չորեկ, ի S. Չորքոտանի.
 Չորրորդ, *այ* *a.* fourth; *ad.* fourthly; *s.* four; quarter; - *տասն*, forty; *չորից* - *այ զնուորք*, four quaternions of soldiers; - *ք*, the marrying four times; the fourth marriage, or the fourth time married; - *տպեա* *s.* tetrarch; - *տախք* *s.* tetramer; - *ութի* *s.* quaternity; - *պետութի* *s.* tetrarchy.
 Չորք, *րից* *a.* four; - *անգամ*, four times; *ի չորս քնալ*, to go upon all fours; *բարձեալ ի չորից*, borne by four men; *որ օր* - *էին ամսոյն*, on the fourth, on the fourth of the month.
 Չորքէք *s.* a coach & four; quadriga.
 Չորքոտանի *s.* quadruped.
 Չու, *ոյ* *s.* way, road; journey, travel, voyage; departure; decamping; removal, removing; march, marching; campaign; expedition; - *անեւ*, *ի* - *անկանել*, to begin a journey, to set out, to start, to go away, to leave, to remove; - *անեւ զբաց*, to decamp, to break up the camp, to march.
 Չուան, *այ* *s.* twine, string, cord, rope; line, halter; - *աճողի* *s.* stretching a cord; - *աման*, *այ* *a.* cord-twisting; *s.* rope-maker; - *եայ*, - *եղէն* *a.* made of cord; - *եայ խարազան*, scourge of cords, rope's end.
 Չուաւ, &c. S. Թչուաւ, &c.
 Չուարթութի *s.* departure, removing, removal, decampment.

Չուեմ, եցի տ. S. Չու առնեմ; փց. to die. [cloth.

Չուխագգեսու a. dressed in woollen

Չուխայ, ի s. cloth, woollen cloth,

wool-stuffs; -ագործ, այ s. woollen-

draper; clothier; -ագործութի s. drapery,

cloth-manufactory; -ալաճառ. S. Չուխայագործ;

-ալաճառութիւն s. drapery, cloth-trade.

Չուզղափառ a. unorthodox.

Չում, չմոյ S. չոյն.

Չունեւոր a. poor, moneyless.

Չունկնդիր լինիմ տ. not to mind or

listen, to be inattentive, to disobey.

Չուտել a. uneatable; unfit for food.

*Չըրդատ, ի s. chocolate; բաժակ մի

-, a dish of -; խառնիչ -ի, -stick;

բմպէլ -, to drink -; -աչոյն a. --coloured;

-ագործ, այ s. --maker; -աճան s. --pot;

-ալաճառ, այ s. --dealer.

Չպահեցողութիւն s. the disregarding

fasts.

Չպէտ a. useless, good for nothing,

vile, bad, worthless; -ս առնել, not to

care for or about, to do without, to

dispense with, not to mind, to neglect,

to pass over, to omit.

Չպիտոյ a. useless; -բ s. useless

things, futilities, trifles; -անամ տ. not to need.

[ness, simplicity.

Չանապարծութի s. unostentatious-

Չսուս S. Անսուս.

Չխառակար a. inoffensive, harmless;

-ութի s. inoffensiveness, harmlessness.

[posed to labour.

Չվշտաւեր a. indolent, idle, indis-

Չտես, այ a. blind to, conniving at;

բ - առնել, -անկոյն առնել, to close

the eyes to, to pass over, to wink at.

Չփոյթ s. negligence.

Չբահանայ S. Չերէց; -ապէտ s.

pseudopontiff; -ութիւն s. pseudo-

bishopric.

Չբանամ, այցա տ. to come to nothing;

to be annihilated, to perish, to vanish,

to disappear.

Չբասան s. unfortunate country.

Չբացուցանեմ տ. to reduce or bring

poor, to become needy, to want, to be

in need, in extreme want, without

resources, in straitened circumstan-

ces; ոչ չբաւարէր ամենազօր ձեռն քօ

արձակէլ, it was not difficult for Thy

Almighty hand to send; -ութիւն s.

want of necessary things, indigence,

necessity, dearth, beggary, misery,

poverty; penury; privation; - դանձ

ձուց, embarrassed state of the finan-

ces; -թք կեալ, to live in straitened

circumstances, in poverty; ի -է կայ,

he is in great want, he is very poor.

Չբիմ, եցայ S. Չբանամ.

Չբմեղ a. innocent, inculpable; -բ

s. excuse, justification; ի -ս առնել,

to excuse; ի -ս or -իկս լինել, to ex-

cuse or justify oneself, to dissemble;

to hide or conceal oneself.

Չբնալ, ից a. rare, curious, admir-

able, charming, superb, excellent.

Չբնալուէղ a. very charming, grace-

ful, elegant; -գիւս a. rare, excellent,

singular, matchless, unique, incom-

parable; -դէմ a. fine-looking, of a

charming figure, handsome, graceful,

beautiful; -զարդ a. magnificently ad-

orned; -կերպ a. admirable, beauti-

ful; -կերպ, -չէն a. magnificently con-

structed, sumptuous, superb, magni-

ficent; -ձեւ a. fine-shaped; -պէս ad.

excellently, admirably; -տես, -տե

սիլ S. Չբնալուգէմ. [fishing.

Չբնալիմաց a. bewildering, aston-

Չբնալուէ s. beauty, delicacy, gen-

tility, grace, handsomeness, elegance,

gracefulness.

Չբոսի, աւոյ, տեայ a. vile, abject,

worthless, despicable, mean.

Չբոսիմ S. Չբանամ.

Չբութիւն s. annihilation; disap-

pearance; -ինդրոյ, the knotty point

of a question.

Պ

Պ (bē) պէ s. the twenty sixth letter of the alphabet & the twentieth of the consonants ; պ, ար, eight hundred ; eight hundredth.

— It is sometimes used instead of the letters բ & փ ; as : ամպ-ամբ, սպին-սոբն , ամպարիշտ-ամբարիշտ : սեպչականն-սեփական , կարսպ-կարփ , &c.

— In foreign words, the letter p is changed by us into պ ; for example: Peter, Passover, Probus, &c., Պէտրոս, Պասքա, Պրոբոս, &c.

Պագանեմ, գի va. to kiss ; to adore ; S. Երկիր & Համբուրեմ.

Պագշոտ, &c. S. Պակշոտ, &c.

Պագրուք S. Պասուք.

Պաժիտ s. Gr. w. S. Յանց.

Պարասն S. Բարասն & Մեռնն.

Պարաս, ի, -ն, սան s. palace, hall ; court ; hotel ; -ական s. courtier, gentleman of the court.

Պալար, այ s. aposteme, imposthume, abscess, suppuration, pustule : boss, stud ; - էրանայ, bubo ; -ական a. studded, adorned or set with studs ; -անամ, այայ vn. to draw to a head, to gather, to suppurate, to form an abscess ; -ային a. papillary ; -աւոր a. pustulous, pimply.

Պալուռն s. Latin w. pallium. [beef.

Պակ, ից a. sodden, boiled ; s. boiled

Պակավէժ a. precipitated.

Պախարականք s. blame, contempt, reproach, reproof, reprehension.

Պախարակէլի a. contemptible, blamable, despicable, reprehensible, censurable.

Պախարակեմ, էցի va. to blame, to reprove, to rebuke, to reproach, to find fault with, to reprobate, to disapprove, to condemn, to censure.

Պախարակութիւն S. Պախարականք.

Պախեմ S. Պախեմ.
Պախեցուցանեմ va. to frighten, to dismay, to strike with consternation, terror or dread, to terrify, to appal.
Պախեփ a. well boiled.

Պախեմ, էցայ vn. to be frightened at, struck with consternation.

Պախկոտ a. afraid, timid. [ment.

Պախճաւանդ, այ s. female orna-

Պախուռն s. breakage, rupture ; split, cleft ; fig. great fright, consternation, terror, dismay.

Պախուց, իցայ s. halter, bridle ; Թափել զ- or -աթափ լինել, to break from the halters.

Պախրէ, ից s. money, effects, property, goods ; provisions, victuals : cattle ; -իկ s. some money.

Պակ, ք s. French w. female jewelry.

Պակաս, ից a. defective, imperfect ; ad. less ; իւ իւիք - իցեմ, զինչ եւս - իցեմ, what do I still want for ? զինչ - է քեզ, what do you want for ? - առնել, to do without, to dispense with ; to diminish, to deprive of ; to destroy, to kill.

Պակասական a. privative ; defective ; -մտ a. narrow-minded, crack-brained, senseless, insensate, foolish, stolid, silly ; -մտութիւն s. narrow-mindedness, silliness, simplicity, foolishness ; -մորու or ուս a. scant-bearded ; -ւոր a. S. Պակաս ; faulty ; - բայ, defective verb.

Պակասեմ, էցի, -իմ, էցայ vn. to fail ; to want, to be wanting in, to lack, to run short ; to lessen, to grow less, to diminish, to cease ; to weaken, to swoon ; to die ; ast. to be eclipsed ; - լուսնի, wane ; -եալ ի մտայ, mad, foolish ; -եալ են ոգիք նց, they are exhausted, worn out ; -էցին աչք իմ յարաստուայ, my eyes are weary with weeping ; մի Թէ -էցայք իմիք, have you perhaps wanted for any thing ? զինչ այլ -օէր ինձ ի բարեբաւսուսեի, what was wanting to my happiness ?

Պակասեցուցանեմ va. to lessen, to diminish, to decrease, to reduce ; to deduct, to restrict ; - ի միջ, to take away, to deprive of life.

Պակասորդ, այ s. want, fault.

Պակասութիւն s. want, failure, diminution, decrease ; deficiency ; fault, imperfection ; blemish, defect ; dearth,

penury; *ast.* eclipse; - *լուսնի*, wane.

Պակասումն *s.* wanting.

Պակեցուցանեմ *S.* Պակուցանեմ.

Պակնում, *կեայ*, *կուցեայ* *vn.* to be amazed, surprised, petrified with astonishment; to be frightened, appalled, terrified, dismayed, palsied or stupefied with fear; to be struck with terror; to shudder, to tremble.

Պակեցուցանեմ *va.* to bewilder, to dazzle. [with], to fall in love.

Պակշիմ *vn.* to become enamoured

Պակշոտ, *այ* *a.* impudent, salacious, lascivious, libidinous, lewd, lecherous, licentious, libertine, obscene; -*աբար* *ad.* dissolutely, lavishly; -*ական* *a.* libidinous; -*եցուցանեմ* *va.* to take the eye, to attract all eyes; -*իմ*, *եցայ* *vn.* to give oneself up to lechery or lasciviousness, to lead a dissolute life, to live in debauchery; -*ուժի* *s.* dissolute life, impurity, impudence, lust, lewdness, lasciviousness, lechery, obscenity.

Պակումն *s.* fright, start.

Պակուցանեմ, *յի* *va.* to scare, to affright, to terrify, to strike with terror, amazement or stupor, to astound, to dismay; to chill, to make one's blood run cold, to dispirit, to damp the courage; - *ահիւ*, to chill with horror. [ful.]

Պակուցանողական *a.* frightful, dread-

Պակուցումն *s.* fear, fright, terror, consternation, stupor, astonishment, stupefaction.

Պակցիմ, *կեայ* *vn.* *S.* Պակնում; to feel giddy, dizzy or stupefied with fear.

Պահ, *ուց* *s.* guard, guardianship; guard, sentry, mounting guard; watch; watching; hour, moment, time; guard, guard-house, post, vedette; prison; occupancy; siege; - *գուռն* *S.* Պահակ; - *բ* - . from time to time; *յայիմ* - *ու*, then, at that time; *ի* - *ուռն* *յորում*, at the time when; *յառաւօտուռն* - *ուռն*, it was already the morning watch; *ի* *չորրորդում* - *ու* *գիշերոյն*, about the fourth watch at night; *ի* - *ահին*, to keep the country; *ի* - *անձին*, to save his life; - *ուռեկ*, to guard, to defend; to mount guard; *ի* - *արկանեկ*, *ուռեկ*, *ի* - *ու* *անուկ* *զգը*, to arrest, to put in prison; - *արկանեկ*, *ի* - *անուկ*, to besiege, to occupy; *դեկ* *ի* - , to keep or place in reserve.

Պահախոյզ *s.* very vigilant guard.

Պահակ, *այ* *s.* keeper, guardian, warden; guard, garrison; guard, sentry; - *գուռն*, Gates, straits; pass, defile; fortress, fortified place; - *ձեղաց*, *մահու*, *կորստեան*, the Genius of death, Satan; - *ուռեկ*, *վարեկ*, to compel, to constrain, to task, to force to vilen service.

Պահակալ, *այ* *s.* guard; -*կապան*, *այ* *s.* guard, garrison; guard-house; -*կապեա* *s.* commandant of a garrison; -*կավար*, *այ* *a.* compelling to fatigue-duty or task-work; -*կախիս* *լինիմ* *vn.* to change the guard, sentry or watch, to make the round.

Պահակեմ, *եցի* *vn.* to apply oneself to, to avail oneself of.

Պահակեր, *այ* *s.* overseer, surveyor; tutor; *S.* Պահայոյզ.

Պահակից *լինիմ* *vn.* to fast together.

Պահակութիւն *s.* mounting or keeping guard; villenage, statute labour, drudgery. [vedette.]

Պահայոյզ *s.* guard, sentinel, sentry,

Պահանդ, *այ* *s.* iron or wooden tie-piece, binding-piece, notched-rail, brace; buttress, flying-buttress; -*ակապ* *a.* fastened, tied with a tie-piece; sustained by a buttress; *s.* *S.* Պահանդ; -*եմ*, *եցի* *va.* to brace; to prop with buttresses. [յեակ; -ք. garrison, guard.]

Պահանորդ, *այ* *s.* *S.* Պահայոյզ. Հմա

Պահանոց *ճ.* prison, dungeon.

Պահանջ, *ջից* *s.* credit-side, credit; *S.* Պահանջումն.

Պահանջարկ *S.* Պահանջումն.

Պահանջարան *s.* praetor's court, tribunal, court of justice, judgment-hall.

Պահանջեի *a.* exigible.

Պահանջեմ, *եցի* *va.* to exact, to recover, to require, to claim, to lay claim to; to examine, to discuss; - *դինչա*, to claim, to challenge, to demand; - *ի* *դատաստանի*, to require; *ի* *բաց* - *յումէք* *զոգին*, to require one's soul of one; - *զամբարիչաւ*, to punish or chastise the impious; *վրէժա* - , to avenge, to be avenged; - *իմ* *vn.* to be exacted, claimed; *դատաստան* - , to be compelled to give account of; *հզորը* *հզորագոյնս* *պահանջեցին*, the rich shall suffer great torments.

Պահանջիչ *a.* exacting, requiring, demanding, reclaiming; *s.* pretender, claimant; -*ըուլ* *s.* exactor; receiver.

Պահանջումն *s.* exigence, demand, recovery, request, requisition; pre-
tention; discussion; *անիրաւ* -, ex-
action, extortion; *յետս - ընչեց*, claim-
Պահանջ *s.* imprisonment. [ing, claim.

Պահապան, *աց* *s.* guard, guardian,
inspector, superintendent, overseer;
sentry, sentinel; -*ք*, guard, guards,
garrison; *S. Հմայեակ*; - *սյգեւասանի*,
vineyard-keeper; *S. Հրէշտակ*. [guard.

Պահապանապետ *s.* captain of the

Պահարան *s.* object serving to con-
tain another or others, trunk, box,
case, sercnoire, sheath, scabbard, cover,
&c.; * vestry-room; - *նամակի*,
envelope, cover; - *թղթոյ*, pocket-
book, portfolio; -*եմ* *va.* to involve;
to enclose, to envelop, to encase, to
cover, to pack or wrap up; -*իկ* *s.*
small envelope or cover.

Պահարկեմ, *էջի* *va.* to guard, to
mount guard, to garrison, to mount
sentry.

Պահացող *a.* abstaining, abstinent,
fasting; -*ութիւն* *s.* abstinence, fast.

Պահացոյց *S. Պահայոյց*.

Պահեմ, *էջի* *va.* to preserve, to keep,
to maintain; to guard, to watch over;
to preserve, to guarantee; to keep, to
observe; to hide, to keep secret, to
conceal; to abstain from, to fast; *լը-
ուութի* -, to keep silence; - *զանձն*
յիմեքէ, to refrain, to forbear, to
avoid; *նմս պահէալ կայ* or *է*, it is re-
served or destined for him to; *S.*
Խոստումն.

Պահեաս, *ից* *s.* reserve; keeping;
deposit, consignment; maintenance,
keep; sequestration; *a.* placed or
kept in reserve; - *հօսք խաշանց*, fat-
tened sheep; *դնէլ ի -ի*, to put in re-
serve, to reserve; *դնէլ ի -*, to depo-
sit, to consign; to put in prison; *կալ*
or *լինէլ ի -* or *ի -ի*, to be in custody,
in arrest, in prison.

Պահեցողութիւն *S. Պահացողութիւն*.

Պահկութիւն *s.* statute service, forced
labour. [guard, to keep, to defend.

Պահնակ *S. Պահակ*; -*եմ*, *էջի* *va.* to
Պահնորդ *S. Պահանորդ*.

Պահող *a.* *S. Պահացող*; keeping,

Պահպան *S. Պահապան*. [preserving.

Պահպանակ, *աց* *s.* guard, defender,
protector; armour, cuirass; preserva-
tive; phylactery; - *դէնք*, defensive
armour; - *լանջաց*, breast-plate; -

բազկաց, armet, bracelet, leather
gauntlet; - *բարձից*, greaves, leg-
piece; *վերս* -, mail, coat of mail;
ջլեայ եւ կաշեայ -, leather-cuirass,
buff jerkin.

Պահպանական *a.* preservative, de-
fensive; *s.* phylactery; -*կից* *s.* fellow-
guard or guardian; -*նամ*, *ացայ* *vn.*
to be guarded, kept, protected; to
beware, to take care or heed, to for-
bear; -*պետ* *S. Պահապանապետ*; -*րան*
s. conservatory; post, post-house;
shelter, refuge, asylum.

Պահպանեմ, *էջի*, -*եցուցանեմ* *va.*
to guard, to preserve, to keep; to
protect, to guarantee, to sustain, to
defend; to shield, to screen, to secure
or shelter from; to maintain, to en-
tertain; - *զանձն*, to guard, to pre-
serve oneself from; - *ի ջրոց*, to
screen from the cold; -*իմ* *vn.* to be
kept, guarded, protected.

Պահպանիլ, -*նող* *s.* preserver, guard-
ian; defender, protector; -*նողական*
S. Պահպանական; -*նոց* *s.* prison; -*նու-
թի* *s.* preservation, guard, protection,
defence; maintenance; observance,

Պահստակաց *a.* fasting. [observation.

Պահք, *հոց* *s.* abstinence; fast; *մեծ*,
բառանորդական -, Lent; *օր պահոց*,
fish-day, fast-day; *պահս պահէլ*, to
abstain from meat; to fast.

Պալ, *ից* *s.* frost, ice; sleet; * *a.* cold,
icy, glacial, freezing; *հալել, լուծանիլ*
-ին, to thaw, to melt, to liquefy; -
ձուլել, to freeze, to ice.

Պալան, &c. *S. Համետ*, &c.

Պալանամ *S. Պաղիմ*.

Պալանձաւ *s.* grotto; - *վերին*, sta-
lactite; - *ստորին*, stalagmite.

Պալասանծ, -*ական* *a.* limpid, pure;
splendid, shining, bright.

Պալաս *S. Պալասանք*.

Պալատախաւն *a.* suppliant; *ad.* be-
seechingly, imploringly.

Պալատանք *s.* supplication, implora-
tion, instance, entreaty, prayer, invo-
cation, request, solicitation; rogation.

Պալատիմ, *էջոյ* *vn.* to beg with sub-
mission, to implore, to supplicate, to
pray or entreat earnestly, to solicit,
to beg for, to adjure, to beseech, to
invoke, to intercede; *պաղատանս* -,
to address the most earnest entreaties.

Պալատիւ, *ստի*, -*ստիկ*, *ստիկի* *s.*
dried fig, string of dried figs, a frail.

Պաղատումն. Պաղէտ S. Պաղատանը.
Պաղեմ, եցայ *vn.* to freeze, to be frozen, to congeal, to coagulate, to thicken; to catch cold; - յերկաթս, to arm with cuirass.

Պաղէղ, ի s. alum; -ածին s. aluminium; -աքար s. alunite; -իկ s. alumina; -կաս s. aluminate; -ունն s. aluming; *Պաղլորակ s. icicle.[steeping in alum.

Պալմական a. oscillating, swinging, shaking.

Պաղումն s. freezing, congelation, coagulation; cooling, chilliness; *phys.* refrigeration.

Պաղպաղակ, ի s. specular stone; rock-crystal; * ice, ice-cream.

Պաղլաղ, ղյ s. shining pimple or eruption: lustre, glitter, brilliancy; -եմ, էցի *vn.* to shine, to sparkle, to glitter; -ունն s. splendour, brightness; -ուն a. shining, sparkling, brilliant; -ունը s. gallery, kiosk, canopy; sumptuous litter.

Պաճար, այ s. cattle; -ք, means, expedient, device; -ս պաճարեղ, to seek the means to, to resort to all sorts of expedients, contrivances or shifts.

Պաճարաբոյժ s. cattle-breeder; -միս a. block-headed, stupid, silly, stolid, foolish.

Պաճարանը s. the gaining or procuring one's livelihood; subsistance, maintenance; food, victuals; means, way, remedy, expedient.

Պաճարապէս *ad.* bestially, brutally.

Պաճարարօտ s. pasture-land.

Պաճարեղէն a. bestial, brutal; -ք s. beasts, animals. [nature.

Պաճարեղութիւն s. bestiality, brute

Պաճարեմ, էցի, -րիմ, էցայ *vn.* to provide, to get, to come by; to try, to endeavour, to remedy, to find means; - ղկանս, to earn one's livelihood, to provide wherewith to live.

Պաճխօսակ s. delicious condiments.

Պաճոյճ a. adorned, beautified, set off, decked, elegant; s. jewel, trinket; S. Պաճուճան.

Պաճուճաբան s. phrase-maker, bombastic, fulsome author, hiring writer, affected speaker; a. emphatical; -եմ, էցի *vn.* to speak elegantly; to overload a discourse with ornament; -գործ, այ s. jeweller; -գարդ a. bedizened, bedecked; adorned, embellish-

ed; studied, affected, finical; emphatic, elegant, pompous.[darling, deary.

Պաճուճակ s. chubby baby, little

Պաճուճան, -ք, նայ s. attire, ornament, dress, studied or elegant toilette, finery; affectation, studied elegance; apparel, furniture; doll; *fig.* false appearance, counterfeit show, disguise.

Պաճուճասպանը s. doll, puppet, baby. [quettish, dandy.

Պաճուճասէր a. fond of finery, co-

Պաճուճեմ, էցի *va.* to deck, to attire, to embellish, to adorn, to beautify, to decorate, to bedizen, to bedeck; to paint, to plaster; to dissemble, to feign, to disguise; to give oneself airs; - ղմարմինս, to embalm; S. Իրակ; -եալ a. S. Պաճուճազարդ; - աւասուպէք, cunningly devised fables; - կէրակուր, skillfully dressed meats.

Պայ, էց s. fairy, elf.

Պայադաս, այ s. successor, heir, inheritor, descendant; noble, nobleman, prince, lord; -եմ, էցի *va.* to succeed, to inherit; to make oneself master of, to master, to domineer, to lord, to rule over; -ութիւն s. succession, inheritance, descent, lineage; nobility.

Պայաղն, ղանց a. noble. [like.

Պայակ S. Պայիկ; -ան a. fairy, fairy-

Պայեկեմ, կեալ *vn.* to wait; to serve.

Պայթեմ, -էցուցանեմ S. Պայթուցանեմ.

Պայթեմ, էցի, Պայթիմ, էցայ *vn.* to burst, to crack, to split, to shiver, to break, to cleave; *fig.* to be transported by pride, to be puffed up.

Պայթիւն, -թունն s. burst, crash, crack, eruption, rupture, explosion.

Պայթուցանեմ, ջի *va.* to burst, to cause to break, to shiver, to cleave, to break or burst open. [Պայ.

Պայիկ, յկաց s. guard, guardian; S.

Պայլ s. bailiff, city magistrate, magistrate. [ous.

Պայլեկան s. a. Paulician; incestuous. Պայծառ, այ a. clear, limpid, pure; clear, serene, clean; gay; splendid, sparkling, brilliant, luminous, shining; bright, polished, clean; distinct, evident, plain; illustrious, glorious, far-famed, renowned, celebrated; ի հանդերձս -ս, arrayed in gorgeous apparel.

Պայծառաբան a. speaking brilliantly or eloquently; -եմ, էցի *vn.* to speak floridly; -ութիւն s. florid style;

elegance of expression; -բերիմ տ. to be adorned with fine fruits; -գեղ a. wonderfully beautiful, splendid & handsome; -դոյն a. very white, candid, very fair; -գունութի s. brightness of tint, splendid colour; -զարդ a. superbly ornamented, magnificent, splendid, superb; -զարդեմ va. to adorn with elegance; -զարդութիւն s. splendid ornament; embellishment, magnificence, glory; -զգեաց գեցից, -զգեսա a. dressed splendidly, wearing brilliant garments; luminous, glorious; -լինել, -զգեհում or -զգեսա տիմ տ. to dress oneself splendidly, to wear superb apparel, to bedizen or bedeck oneself elegantly; -զգեսաուութի s. luxury in dress; -թեւ a. brilliant-winged, superbly feathered; -լոյս a. very luminous, glittering, dazzling, refulgent; -խօս a. clear speaking; eloquent; -կերպիմ S. Պայծառանամ; -կերպութիւն s. Transfiguration; -կերթ a. magnificently built, superb; -կշիւ a. well-matched, very resembling; -հրաշ a. wonderful, amazing; -նամ. այսպ տ. to brighten, to become clear; to shine, to glitter, to sparkle, to be resplendent; թց. to shine, to render oneself illustrious, to flourish, to signalize or distinguish oneself, to be remarked, to become a person of note; -նշան a. glorious, illustrious; -շինութիւն s. sumptuous building; -սէն ad. splendidly, gloriously, pompously, magnificently; -սասկ a. crowned splendidly, wearing a brilliant crown; -վայելուչ a. very fine, magnificent; -սեսիլ a. of a shining aspect, luminous, brilliant; -ցուցանեմ va. to clear, to brighten, to render brilliant, to give splendour; թց. to cause to shine, to render illustrious, to distinguish, to celebrate; -զբանս, to render clear, to explain, to dilucidate; -փայլ a. shining, sparkling, glittering; -փող s. clarinet.

Պայծառերանդ a. bright coloured; -երես a. of a bright countenance, gay, cheerful, sprightly.

Պայծառութիւն s. clearness, light, brightness, splendour; lustre, brilliancy, magnificence, glory, celebrity, renown; magnitude; vivacity, serenity; limpidness, purity. [cians.

Պայլակենութի s. sect of the Pauli-

Պայլակումն s. dazzling, hallucination
 Պայման, սց s. condition, nature, state, quality, circumstance; condition, term, measure, rule, limitation, close; part, article, proposition, transaction; stipulation, agreement, treaty, bargain, compact, pact; -անհրաժեշտ, condition, sine qua non; -ժամանակի, appointment, assignation; -կենաց, condition, state, circumstance; -նամակ, original draft of a treaty or contract; Հայցուածոյ -աւ, in an interrogatory manner; -աւ ad. upon condition, on terms; -հնէլ, to place or impose conditions, to make a contract, to contract, to bind oneself by contract; S. ժամանակակէտ.

Պայմանադիր s. contract, covenant; -զրութի s. agreement, convention; -ժամ s. delay; -կան, -ւոր a. conditional.

Պայմանեմ, եցի va. to agree, to conclude a treaty, to stipulate, to contract; to article; to qualify, to limit.

Պայուստիկ s. fifty pounds.

Պայուսակ, սց s. bag, pouch; -որսոյ, game-bag; - ուղեւորաց, cloak-bag; -կռոց նենգութի, bag of false weights.

Պայուէք, ուեաց s. notch of an arrow.

*Պայտ, ից s. iron, horse-shoe.

Պայտար, ի s. Persian w. horse-shoer, shoeing-smith, farrier; -ութի s. far-
 Պայտեմ, եցի va. to shoe. [riery.

Պայքար, սց s. Persian w. debate, dispute, quarrel, strife, controversy; գալ, մատչել, մտանել ի - չ ումէք, to open a question or controversy, to debate, to dispute; -եմ, եցի, -իմ, եցոյ տ. to create strife, contests or law-suits, to litigate, to question, to dispute; to struggle hard, to fight, to battle; -ումն S. Պայքար.

Պան, ից s. round loaf, bread; honey-comb; bot. hen-bane.

Պանան S. Աղամաթգեհի.

Պանդանդ S. Պատանդ.

Պանդեմի a. Gr. w. popular.

Պանդխտաբար ad. like a pilgrim; -կան a. travelling, wandering; -կից s. fellow-pilgrim; -նամ S. Պանդխտիմ; -նոց s. this earthly pilgrimage; hospice, inn for pilgrims, foreigners or other travellers, khan, caravanserai.

Պանդխտեցուցանեմ va. to cause to emigrate, to estrange, to convey,

transport or remove from one's country, to cause to inhabit another place, to dwell elsewhere.

Պանդխտիմ, եցայ *vn.* to emigrate, to leave or quit one's country, to remove from, to be estranged; to go on a pilgrimage.

Պանդխտութիւն *s.* condition of an alien or stranger; emigration, transmigration, migration; pilgrimage.

Պանդոկ, ի. -ի, կւոյ *s.* hotel, inn, hostelry, tavern; -ապան or պէս *s.* inn- or tavern-keeper, host, landlord, master of an hotel; major-domo, house-steward; կին -ի, hostess; -ապետուկ *s.* hostship, inn-keeper's calling; -կնոր, hostess-ship. [silly, foolish.

Պանդոյր *a.* hare-brained, stupid,

Պանդորեան սուրճի *s.* Pandora's-box.

Պանդորութիւն *s.* stupidity, silliness, foolishness, simplicity, rusticity.

Պանդուխտ, դխտաց *s.* foreigner, emigrant, alien, stranger; pilgrim.

Պանդրեմ *va.* to propagate trees by layers of offsets, shoots or suckers,

Պանդրի *s.* provining. [to provine.

Պանթեռ, ոյ *Gr. w. S.* Յովար.

Պանիր, նրոյ or նրի *s.* cheese; - Հոլանտիոյ, Dutch -; դործել, մածուցանել -, to make cheese; to curdle milk.

Պանծաբան *a.* eloquent, fluent; boasting; -դոյնս *ad.* excellently, sublimely, eminently; -լի *a.* glorious, praise-worthy, laudable; magnificent, pompous, excellent, sumptuous; sublime, illustrious, renowned, distinguished.

Պանծամ, ացի, Պանծանամ, ացայ; Պանծանք *S.* Պարծիմ; Պարծանք.

Պանծացուցանեմ *va.* to praise, to vaunt, to glorify, to sing the praises of, to extol, to cry or preach up, to exalt, to flatter, to laud, to commend.

Պանծութիւն *s.* boasting, vaunting, bragging. [tium.

Պանկրաս, ի, -իոն *s. Gr. w.* pancrea-

Պանրագործ, աջ *s.* cheese-maker; -ծին *s. chem.* caseum, casein; -վաճառ *s.* cheese-monger; -նամ *vn.* to curdle, to coagulate as cheese.

Պանրուտի, ք *s.* milk-diet, fasting on lacteal products.

Պաշար, աջ *s.* provision, viaticum, food, victuals; victualling, providing, provisions, stores, equipment; the Holy Sacrament.

Պաշարաբարձ *a.* carrying victuals; *s.* pack-horse or mule; -պինդ *a.* well provisioned or furnished; - առնել, to victual, to provide, to store, to stock, to equip; - ընուլ, to stock or furnish with all sorts of provisions.

Պաշարեմ, էջի *va.* to besiege, to invest, to beset, to blockade, to occupy, to shut, to encircle, to enclose, to surround; -եալք *s.* the besieged.

Պաշարիչ, -րոյ *a.* besieging; -բ *s.* the besiegers.

Պաշարումն *s.* siege, investment, blockade, surrounding, occupancy; - մտաց, anxiety, preoccupation; դնել զոտս ի սաշարման, to fetter, to put into irons, to shackle; ի եւ յարդել արկանել, to besiege, to lay siege to, to invest.

*Պաշուկակ *s.* seed cucumber.

Պաշպաճ *s.* swelling, tumour.

Պաշատական *s.* appanage.

Պաշտելի *a.* adorable, worshipful.

Պաշտելութիւն *s.* worship; idolatry; service.

Պաշտեմ, էջի *va.* to adore, to worship; to minister, to serve, to wait on; to administer, to confer; to officiate; to provide, to furnish; to exercise, to employ; - զխորհուրդս, to administer the Sacraments; - զծառայութիւն, to serve; - իմ *vn.* to employ, to use, to make use of, to avail oneself of, to adopt.

Պաշտումն *s.* worship, adoration; service; - առնուլ, to be served or ministered to.

Պաշպան, աջ *s.* defender, patron, protector, favourer; minister, servant; - սբ. patron saint, patron; - դասի, advocate, attorney; - կալ, լինել ումք, to defend, to protect, to

Պաշտպանական *a.* defensive. [assist.

Պաշտպանակք *s.* royal service; life-

Պաշտպանաւոր *s.* client. [guard.

Պաշտպանեմ, էջի *vn.* to defend, to protect, to sustain, to favour, to support; to save, to preserve, to keep; to care, to take care; - եւ թանձին, to do nothing but defend oneself, to remain on the defensive.

Պաշտպանիչ, -նողական *a.* defensive; -նողութիւն *s.* protectorate.

Պաշտպանութիւն *s.* defence, protection, guard, auspices, patronage, stay, support, favour; apology, interest-

sion; service, office; լ ք օրինաց, under the ægis of the Law.

Պաշտպանութիւն s. protection.

Պաշտօն, ասամանց s. worship, adoration, latria, religion; service, office, ministry; ceremony, mystery; service, office; employment, function, duty, post, place; - անուհի, divine worship; - կոտայ, idolatry, the worship of idols; սնտի - , superstition; - նմեցեղաց, burial service; burial; - բարի, piety, religion, fear of God; Հասարակաց պաշտամունք, public functions; - or պաշտամունք, Olympic or public games; ի պաշտամանէ, by profession; Պաշտօնեայ Հասարակաց Պաշտամանց, the Minister of Public Worship; - առնել, to pay one's court to, to court, to flatter; - առնուլ, to be honoured or adored, to be ministered to; - հարկանէլ, ասնէլ, to serve; ի պաշտաման կայ, to be in the ministry; պաշտել զ-, to exercise one's trade or calling; - ասնէլ, to serve, to worship, to adore; ի - առնուլ, to adore; - մատուցանել Ա. յ, to worship, to perform a service agreeable to God; անհան ասնուլ -, to cause oneself to be adored like a god; ի - մասնէլ, to enter a person's service; - կատարել, to fulfil a function; կորուսանել զ-, to lose one's place; ունէլ, ժառանգել զ- ուրուք, to take a person's place, to replace one; - կատարել զմ հոգւոյ ուրուք, to celebrate a mass for the repose of a person's soul; - սերգոց կատարել, to sing psalms, to praise; - ինչ առնելով, - ինչ առնելոյ զմ, through respect, for regard, by adulation.

Պաշտօնաբար ad. officially; - կալ, այ s. functionary; bureaucrat; - կալուածի s. bureaucracy; - կան a. ministerial, official; - օրագիր, official paper, gazette; - կից s. colleague, coadjutor; fellow-servant, help-mate; -մատոյց լինիմ տո. to worship, to adore; - սեր a. devout, pious, religious; - սիրուածիւն s. devotion, piety, religion; - սար, այ s. adorer; servant; functionary, official, minister; - տարուածի s. service; ministry, office, charge, function; - ստան, - րան s. church, temple; Minister's residence; - րկ, ի s. worshipper; - ւոր a. idolatrous.

Պաշտօնեայ, նէկց s. clerk, official,

minister; servant, domestic, waiter, valet; administrator, officiating, deacon; a. religious, pious; - Արդարութի, Minister of Justice; S. Պաշտօն, Պատերազմ, &c.; - անային վրէժխնդրութի, instrument of divine vengeance; - ք Therapeutæ, servants of God; - ք արքունեաց, courtiers.

Պաշտօնեղբու թիւն s. divine office.

Պաշտօնուկք s. compliments, adulation, fulsome flattery.

Պայ, ի or ու, այ s. grand-father, -sire, * --dad; pope, pontiff.

* Պայագաւան, էց a. s. papist; - կան a. papal, pontifical; s. papist; - իշխանութի S. Պայութի; - կանութի s. papistry, popery.

Պայակ, ի s. excessive thirst, parching; - իմ, էցայ տո. to be very thirsty, to die of thirst.

* Պայանձեմ, էցի, - էցուցանեմ va. to dumfound, to put to silence, to non-plus, to run down, to confound, to refute, to overcome.

Պայանձիմ, էցայ տո. to be silent, mute or speechless, to be unable to answer, to hold one's tongue, to be dumfounded, non-plussed. [lessness.

Պայանձութիւն s. muteness, speechlessness. Պայալ or ջ s. bleat; - եմ, էցի տո. to bleat; to stutter, to stammer; - իւն Պայաս S. Եր. w. priest. [s. bleating. Պայեհի, * - նական a. paternal, ancestral, hereditary.

Պայեր s. papyrus.

Պայկայ, էց s. parrot; էգ -, hen-parrot; S. Թուծակ. [popedom.

Պայութիւն s. papal see, papacy, * Պայուկ, * Պայկոր S. Ներուկ.

Պայունիճ s. bot. camomile. [&c.

Պայտակ, էկաց a. bleating; s. goat. Պառակ, այ s. sheep-park, --fold, --cot, pen; herd; flank; muffle-furnace; a. laid at full length; - խոզի, pork chop; - որթու, veal cutlet, cutlet; - գառին, lamb chop; - ոչխարի, chop, mutton chop; - - ad. in herds, in droves, in flocks; ի - դնել զտունն ի bot. to lay the plant at length.

Պառակամայր s. a fattened calf.

Պառական s. hounds; ջոկ - այ, a pack of hounds.

Պառակեմ, էցի, - կիմ, էցայ տո. to lie down, to lie in ambush or in wait.

Պառակտեմ, էցի, - էցուցանեմ va. to disunite, to divide, to disperse, to

put at variance, to sow discord, to make a breach between.

Պատակահիմ, էցայ տ. to be disunited, dispersed, to be in dissension, to be split or torn into factions.

Պատակառժի, -ուան s. disunion, division, discord, dissension, faction.

Պատավատոս s. Gr. w. prevaricator, apostate, renegade.

Պատաւ, օյ. ունք, անց s. old woman, beldam; -ական a. anile, senile; -աւ. ուսպէլք, idle story, tale, fable; -կրօնք, ridiculous superstition; -իմ, էցայ տ. to grow old, aged, to advance in age; to become old, ancient; -որդի s. son of an old woman; -ուի s. anileness, anility, old age of woman.

Պատկիմ տ. to lie down.

Պատնաս, -ոս s. Parnassus; Muse.

Պատպոխի s. bot. pepper-plant.

Պատպրիկի s. bot. pepper-wort.

*Պատ Տ. Պահք. [բաժ s. holy week.

Պատք, ի, -ասօն s. Easter; -աշաւ.

Պատկուճ s. zool. gryphus, condor.

Պատուք, սքոյ s. great thirst.

Պատառ, այ. ունք, անց s. fine linen or stuff, byssus; tapestry, carpet; blanket; -գամսոկացի, damask.

Պատառաւործ, այ s. tapestry-worker; -ուիի s. tapestry; -լի or լիւր a. hung with tapestry, draped, covered with drapery; -առնել, զարգարել, to hang with tapestry, to carpet, to mantle, to bedeck, to arrange tastefully; -կալ, այ s. fine linen-cover, bed-sheet, drapery, tapestry; -անկուղնք, beds furnished with fine coverlets; -կալեմ, էջի va. to wrap up in a linen or sheet; to hang, to drape.

Պաքա, յի s. Passover; Easter; the paschal lamb.

Պաքանամ Տ. Պաքիմ. [thirst.

Պաքեցունցանեմ va. to cause great

Պաքիմ, էցայ տ. to be athirst, very thirsty, to be dying with thirst; fig. to pant or eagerly long for, to hunger & thirst after.

Պաքուի, -ուան s. excessive thirst, thirstiness; siccidity, dryness, aridity.

Պաքուտ a. parched, dried.

Պատ, ի s. wall; turn, round; -ի -, -ի -է, -ի -ու a. complicate, intricate, knotty, ambiguous, dark, obscure; -ի -բանք, ambages, compass of words, circuit, roundabout way, shifts; -առնուլ, -գալ, to sur-

round, to environ, to encompass, to hem in, to beset, to encircle, to gird, to inclose; -ի -բանիւք խօսել, to make use of circumlocutions, to periphrase, to speak periphrastically, to beat about the bush; -ի -խաղանքէսք, the rivers seem to delight in a thousand windings.

Պատազրոս Տ. Պատազրոս.

Պատահ, էց s. adventure, accident, contingency, casualty, occurrence, incident, chance, hazard, fortuitous or unforeseen event; լի -ի or -իցն ad. accidentally, by chance.

Պատահական a. accidental, casual, fortuitous, contingent; -ուիի s. contingency.

Պատահար, սց s. Տ. Պատահ; sad adventure, grievous accident, serious case, misfortune, mischance, catastrophe; լի -աց ad. by chance, fortuitously; ի -է ad. unfortunately.

Պատահեմ, էջի, -էցունցանեմ va. to cause to happen, to bring about, to compass.

Պատահեմ, էջի, -հիմ, էցայ տ. to meet, to meet one another; to arrive, to happen, to befall, to occur; to go to meet, to encounter, to oppose, to withstand, to resist, to come to blows, to grapple with, to kill; -ուսք մարտիւ, պատերազմաւ, to meet face to face, to attack in front, to war against; փախուցեալ յանձրեւէ կարկրոխ պատահէ, to leap out of the frying-pan into the fire. [talk, colloquy.

Պատահուիի s. meeting, interview,

Պատահումն s. meeting; Տ. Պատահ; destiny; պատահմամբ, լի պատահման ad. accidentally, fortuitously, casually, incidentally, by chance; պատահմունք ի գէպ էրանէին նմա, chance, good fortune aided him; անցեալ էր -, it was no longer time.

Պատաղիճ s. tendril; bot. convolvulus; bindweed.

Պատաղիմ, էցայ տ. to occupy, busy or employ oneself, to give oneself up to, to apply oneself to. [ing.

Պատաղիչ a. embroiling; encumber-

Պատաղումն s. occupation, application.

Պատան, այ s. band, bandage, wrapper; truss; -մեւելոյ, shroud, winding-sheet, grave-clothes; -ազործ, այ s. truss-maker.

Պատանդ, այ s. hostage; pledge, gage; տալ է -, to plight, to pledge, to offer as a pledge; առնուլ է -, to take as a hostage or pledge; է - կալ, to be hostage; -առու a. taking as hostage; -եմ. էջի va. to serve as hostage; to give or receive for hostage or pledge; to tie, to enlace, to bind; to involve, to contain, to enclose; -իչ a. S. Պատանդառու; enlacing, enclosing; -ուլթի s. the giving or receiving in hostage; S. Պատանդ.

Պատանեակ, եկաց S. Պատանի. [թի.

Պատանեկաշիտուլ S. Մանկատափուլ.

Պատանեկանամ, աջայ տո. to be adolescent; fig. to grow young again.

Պատանեկատուիկն S. Մանկատուիկ.

Պատանեկիկ s. child, boy.

Պատանեկուլթիւն S. Պատանութիւն.

Պատանի s. youth, adolescent, stripping, lad, young man; domestic, servant; waiter; groom; անխորձ -, inexperienced young man, youngster, greenhorn, novice.

Պատանութիւն s. adolescence, youth.

Պատանուհի sf. young girl, virgin, maiden.

Պատու, այ s. bit, slice; mouthful; piece, shred, strip; - -, in pieces, in rags; piecemeal; - մի հացի, a bit or piece of bread; բրդէլ -ս -ս, to cut in pieces or in bits; է մի - կանեւ, to devour, to take in one mouthful; - - կտորիւ, to be lacerated, torn or cut to pieces, butchered; - - յերկիր անկանիւ, to fall off bit by bit, to decay gradually.

Պատուարբոյժ a. s. parasite, sponger, trencher-friend, hanger on, toad-eater; -պատիր a. bought, suborned; -տուն a. used, torn, old, worn out, threadbare, shabby, ragged, tattered; - հանդերձ, torn, ragged or tattered coat, rags, tatters; -ս զրեւուլ, to be reduced to tatters; -քաղ, այ s. fork, table-fork.

Պատուեմ, էջի va. to tear, to tear to bits or pieces, to lacerate, to rend; to cleave, to cut, to divide, to slash; to break, to crack, to split, to burst; յշ յշ -, to cut to pieces, to dilaniate, to rend; զմիմեանս -, to tear each other; - զթագաւորութիւն, to break up the kingdom; - զէլնս, to slaughter oxen; - զըք, to kill; ախոս -, to furrow, to plough; - զբանս, to

break out of prison; - զօրէնս, to transgress, to violate; -իմ տո. to be torn or rent, &c. [taste; fragment.

Պատուիկ s. little bit, small piece,

Պատառող a. rapacious; -ուլթիւն s. rapacity. [lacerate, to tear to pieces.

Պատառոտեմ, էջի va. to rend, to

Պատառտուն or աստի S. Պատառտուն.

Պատառուած, այ s. rent, tear; rupture, crack, crevice, fissure, opening; chap, chink, slash, slit.

Պատառումի s. tearing, rending, laceration; eruption; fig. intestine broils, rupture, division, scission, disunion, party, faction.

Պատառուն S. Պատառատուն.

Պատասխան S. Պատասխանի; -ական a. responsive; -ատու, այ a. responsible, crack, crevice, fissure, opening; apologetical, exculpatory; s. respondent; apologist; -ատուութի or տրութի s. answering, answer; defence, apology, excuse; responsibility; -տրեմ, -եմ, էջի vna. to answer, to make answer, to reply, to give answers or an answer; to defend, to apologize, to excuse; այլ թ այլոյ -, to reply evasively; - իսկ ծանրացաւ, he hardly deigned or condescended to reply.

Պատասխանի s. answer, response, reply; return, repartee, rejoinder; account, reason, defence, apology, excuse, justification; հրաման -նւոյ, oracle; համարձակ, յանդուգն, խուսափական, նպատամատուց, հաւաստի, զբական, ժխտական, լակոնական, աննշան, չոր, անմիտ, կարճ-, haughty or imperious, impertinent, evasive, favourable, certain, positive, negative, laconic, insignificant, dry, foolish, curt or short reply; - առնել, to answer, to reply, to make answer to; - առլ, to answer for; to defend, excuse or justify oneself; առլ վն անձին -, to plead one's own cause; լուծելու, to receive the reply; է - նամակիդ, in reply to your letter; չընդունելու, to receive no reply; սպասել -նոյ, to await a reply; չէք -, there is no reply, no answer; S. Շնորհեմ.

Պատաս, այ s. load, burden, bundle, bale; package, roll; wrapper, cover.

Պատասանք s. wrapper, envelope; packing.

Պատասեմ, էջի va. to envelop, to

wrap up; to twine, to twist, to wind round, to entwine or interweave, to entangle; to implicate, to involve; -բեռննս, to pack up; -իմ տն. to wrap oneself up in; to embrace, to embrace each other; to gather round, to twist about, to cling, to hold fast on.

Պատաստուկ, սկաց s. bot. American bindweed, liane; - կարմրածաղիկ, quamoelit, scarlet convolvulus, red jasmine. [twisting; packing.

Պատաստուկն s. twining, winding,

Պատար a. heaped up, full, brimful, rich, abundant, copious, overflowing.

Պատարագ, այց s. sacrifice, victim, immolation; mass; oblation, offering; present, gift; bribe; հանեւ -, to sacrifice; ձայնաւոր -, high-mass; թիւ -, low mass; - զն ննջեցէլոյ, mass for the dead; պաշտեւ. մատուցանեւ զնքն, to celebrate or say mass; սեւասնեւ զ-, to attend mass.

Պատարագաւարձ, -բեր a. carrying or bringing gifts; -գործութիւն s. sacrifice; celebration of mass; -կից a. celebrating the mass together; -մատոյց a. offering, making a present; s. sacrificer; officiating priest; missal, mass-book; liturgy; -բան s. altar.

Պատարագեմ, էջի տա. to sacrifice, to immolate, to offer, to give to God; to say or celebrate mass; -իմ տն. to be honoured with gifts. [sacrifice (God).

Պատարագընկաւ. ի ս. receiving the

Պատարագիչ s. officiating priest.

Պատարագիք, գեաց s. things destined to be sacrificed; mass-dues, alms.

Պատարեմ, էջի տա. to fill abundantly, to fill up to the brim, to fill to overflowing, to heap up.

Պատարուին s. fulness, abundance, plenty, overflow; S. Մայրալիբ.

Պատարուն S. Պատար.

Պատգաշիկ a. gentle, mild voiced.

Պատգամ, այց s. oracle; words; sentence; message, errand, order, ordinance; counsel, advice; -ս սալ, որոտաւ, to deliver or utter oracles; ի-ս անկանեւ, to parley, to negotiate, to enter into treaty; -ս սաւաքեւ առ որ, to send to say.

Պատգամաբեր, այց s. messenger, news-bearer; -բիբ a. writing oracles; s. prophet; sentence; -գնաց s. parliamentarian, negociator; - լինեւ, to parley, to negotiate; -գնացութիւն S.

Պատգամաւորութիւն; -խօս, այց a. oracular, giving oracles; - լինեւ, to pronounce or give an oracle; -նի s. pl. oracles; -տար, այց s. messenger; -ւոր s. deputy, messenger; envoy, courier, delegate, ambassador; diplomatist; թց. minister of God's word, angel, prophet, apostle; - լինեւ or -ւորեմ, էջի. -ւորիմ, էջոյ տն. to be a messenger, ambassador or deputy, to go or to come as ambassador, to negotiate, to go in mission; to treat by diplomacy, to be a diplomatist; -ւորութիւն s. message, deputation, mission, embassy; diplomacy.

Պատգարակ, այց s. hand-barrow, litter, sedan; հրեղէն -, instrument of torture, gridiron.

Պատեան, ենից s. sheath, scabbard; case; cover, envelope; scale, shell; hull, pod, cod, husk; rind, peel, bark; armour, cuirass; breast; արկանեւ զտուրն ի -ս, to sheathe, to put up; S. Մերկանամ.

Պատեղբ s. band, bandage.

Պատեհ, ից a. convenient, proper, fit, suitable, decent; well-timed, timely, opportune, seasonable, propitious, favourable; s. opportunity, occasion, propitious moment; ի -, լը -ի ad. conveniently, suitably; - է տ. imp. it is fit, it is becoming; it is due; ի - լինեւ, to befit, to become; - համարել, to think proper, to deem it expedient; - or - ժամանակ գտանեւ, to find a favourable opportunity; - սանոււ, to seize the occasion, to strike the iron while it is hot; յօգուտ արկանեւ զ-, to avail oneself of, to profit by the opportunity; S. Կորուսանեմ.

Պատեհութիւն s. convenience, fitness, decency; opportunity, seasonable, fitness, fitness of time, of circumstances; chance; չկորուսանեւ զ-, not to lose the opportunity; յօգուտ ի կիր արկանեւ զ-. to profit by the occasion, to avail oneself of the opportunity; կորուսանեւ զ-, not to seize the opportunity, to let the occasion pass, to let slip the opportunity.

Պատեմ, էջի տա. to surround, to environ, to encompass, to enclose, to fence, to gird; to besiege, to invest, to beset; to surround, to beset, to hem in; to envelop, to pack up; to spread abroad, to circulate, to take

or lead about; to venerate, to plate, to cover, to overlay; *պատեալ պաշարել զըբ*, to make a ring round, to hem round; to beset; - *զվերս*, to dress a wound; *անդ խոր լուռութի սրտէ զնմ*, great silence prevails there; *ահ պատեաց զնա*, he was struck by fear; *S. Գուրջ*; - *խմտ*, to be placed round about, to be surrounded, enveloped, bound round; to take a turn, to circulate, to go round; to embrace; to be changed or transmitted; - *ուռկանաւ ի պաշարումն*, to be taken in a net, caught in a snare; *պատեցան զնովաւ երկունք իւր*, she was seized with the pains of labour; *պատեալ կճով*, covered with marble; *S. Երկն*.

Պատեհագործ, *աց s.* sheath-maker; - *ուհ s.* sheath-making; sheath-works; - *զէն*, *զվնաց a.* cuirassed, furnished with armour; - *նաւ*, armoured ship; - *թեւ a.* coleopterous; - *ւոր a.* testaceous; *bot.* podded, husked.

Պատենիկ s. small zoophyte-shell.

Պատերազմ, *ի. ունք, աց s.* war, battle, combat, fight; *fig.* temptation; *առանին* or *քողաքական* -, intestine or civil war; *Պատերազմի օր*, War-Office; *Պաշտօնեայ* or *Ոստիկանի* -, *ի.* Minister of War; *պատրաստութիւնքի* -, warlike preparations; *արիւնուռչա* -, bloody battle; *մահացու* -, war to the death, deadly fight; *դաշա* -, *ի.* battle-field; *ը օրինացի* -, according to the laws of warfare; - *հրատարակել*, to declare war against; - *ահագինի վերայ ուրուք յարուցանել*, to threaten with war; *պատրաստելի* ի -, to prepare for war; *երթալ ի* -, to go to the wars; *առաջին նուագ մտանել ի* -, to be in one's first battle; *ձեռն արկանելի* -, to undertake a war; *ի գրգռել, գրգռել*, to excite to war; to engage in war; - *յարգարել ընդդէմ*, to combat, to attack; *տալ* -, *մկել*, to be at war, to make war, to war against, to give battle to, to fight a battle with; *էղեւ խիստ յոյժ*, a bloody battle was fought; *գրգռել, բորբոքել զ* -, to excite, to kindle war; *աստկացաւ ն*, the combat was fierce; *կորուսանել զն*, to lose the day, or a battle; *ի ժամանակս ի* -, in time of war; *արծաթով սնդիկ ն*, gold is the sinew of war; *S. Ընտանի, Իր, Խանձեմ, Մարտ, &c.*

Պատերազմազարթոյց a. causing or exciting war; *fig.* quarrelsome; - *կան a.* warlike, martial; - *հրահանգք*, martial exercises; - *կից s.* fellow-soldier, comrade, companion in arms; ally; - *ըննել*, to fight together; - *կուր լինիմ տ*, to be overcome & slain in battle; - *յաղթ a.* victorious; - *ուէր a.* fond of war, delighting in war, warrior, belligerent, warlike; - *տեսց a.* hating war; timid, coward; - *տոււ, սց s.* enemy; - *փորձ a.* experienced in warfare.

Պատերազմիկ a. S. Պատերազմական; s. desultory war; mimic warfare; - *նաւ*, man of war, ship of war; galley, trireme, three benched galley; - *երկվար*, war-horse, charger.

Պատերազմիմ, էցայ տ. to war, to make war, to combat, to fight; *fig.* to be at war with, to be tempted; - *ի վերայ ազատութի*, to defend liberty; - *զմահու պատերազմ*, to wage a war of extermination; *գբարուք պատերազմն* -, to fight a good fight; *մեծասպէս զէմեալք զառաքինութե զհանդէս*, fighting valiantly where virtue is at stake; *առանց զվերայ*, without firing a shot, without striking a blow.

Պատերազմիչ, մոյց s. warrior, fighting-man, combatant, belligerent; enemy, adversary; *a.* warlike, fit for war.

Պատժածու Ս. Պատժող; - կան a. punitive, penal, penal, repressive; - *օրէնք*, penal law; - *կանութիւն s.* penalty; - *կից s.* companion in chastisement; *a.* subject to the same pain; - *հարած լինիմ տ.* to avert the deserved punishment; - *նակ, սց s.* glass, calyx, cup; - *պարտ, էց a.* deserving punishment, found guilty, punishable, culpable, criminal; - *պարտեմ, էցի տ.* to declare guilty; to condemn, to punish; - *պարտութի s.* culpability; condemnation; - *ուէր a.* atrocious, delighting to torment; - *րան s.* place or instrument of punishment; - *ւոր a.* condemned, punished, chastised; guilty, culpable, delinquent, villanous; *S. Պատժական*.

Պատժելի a. punishable.

Պատժեմ, էցի տ. to punish, to chastise, to correct, to inflict punishment or correction. [ishment.

Պատժող s. punisher; - *ութի s.* punishment, chastisement, correction,

Պատիժ, տժոյ or *տժի, տժոց s.* pain, punishment, chastisement, correction, penitence; - *մահու*, condemnation,

sentence; առանց պատժոց or պատժի ad. with impunity; անկանիլ է պատժով, to incur, to deserve punishment; - սալ, to order punishment or penance; գնեւ - է վերայ, to inflict punishment or chastisement; զանիրաւութիւն - ս արկանել զնովաւ, to punish his injustice.

Պատիճ, տռոյ s. elephant's trunk, proboscis; bot. follicle, univalvular pericarp, seed-vessel, husk, pod, shell.

Պատիմ Տ. Պատեմ.

Պատինճան Տ. Պատնջան.

Պատկեր a. deceiving, captious, false, deceitful, fallacious, delusive, sophistical, feigned, dissembled, concealed, artificial, illusory, vain; seducing, untrue, lying; -ք s. deception, deceit, fraud, cheat, illusion, delusion, vanity, sophistry, feint, error, falsehood, lie; cunning, craft, wile; է - ս արկանել, to deceive, to gull, to dupe, to lead into error.

Պատիւ, տուոյ or սուբի, տուոց s. honour, token of esteem, homage, glory; respect, veneration, reverence, regard, consideration; honours, preferments, dignities, degrees, offices, titles; testimonial, prize, gift, presentation; gr. sign of abbreviation (-); խոստումն պատուոյ, word of honour; Լեյոնն պատուոյ, Legion of honour; - արքունիք, diploma of merit; է -, in honour of; պատուով ad. honourably; է պատուով, loaded with honours; է - հասանել, to rise to dignities; է պատուի էինել, to be in honour, in consideration; է - աւնուլ, բարձրմ պատուով պատուել, to load with honours, to pay great honours to, to raise to the highest honours; to set one up upon the pinnacle of glory, to raise one up to the skies; է մեծի պատուի էինել, to be raised to the highest pitch of fortune; - անձին համարել, to take to oneself the credit of, to deem it an honour; - ընծայել, to pay honour; - աւնել, գնել, to do honour to, to be an honour or a credit to; - աւնելսէլ զանոյ, to do honour to a meal; պատուով պատուէք զիս, you do me a great deal of honour, too much honour; - ս արժանաւորաց, honour to whom honour is due; Տ. Թեկն, Հասանեմ, Միմեանց, &c.

Պատկան, -աւոր Տ. Պատշաճ.

Պատկանաւորութիւն s. convenience, suitability, decency.

Պատկանգարան s. fit vessel; quiver, case for arrows. [-ճիմ.

Պատկանեմ, -նիմ Տ. Պատշաճեմ, Պատկանութիւն Տ. Պատկանաւորութիւն.

Պատկառ. a. respectful, modest, bashful; s. Տ. Պատկառանք; - կալ, լինել, to pay attention, to attend to, to watch, to give oneself up to, to apply oneself or one's thoughts or mind to, to tend to, to subject oneself to; - կալ օրինաց, to observe the law; - կալ արդարութիւն; to be just, right, upright; - կալ յիբաց ինչ, to avoid, to shun.

Պատկառանք s. respect, reverence, veneration, regard; modesty; bashfulness, coyness, shame, reserve, blushing, blushes; the private parts; - նք ad. respectfully; bashfully, blushingly; - նս ածել, to create respect in, to inspire or impress with respect, to breathe respect.

Պատկառելի a. venerable, august; respectful, bashful; shameful; - զանձն ցուցանել, to make oneself respected; - գործել, ընծայեցուցանել, to render respectable, to cause to be respected.

Պատկառեմ, էջի, -էցուցանեմ va. to fill with respect, to put to shame, to abash, to confound, to cover with shame, to make blush, to put to the blush.

Պատկառեմ, էջի, -ութ, էջոյ տո. to be ashamed, confused, to blush at, to redden with shame; to respect, to be respectful; to mind, to take care of, to beware.

Պատկառոս, այ a. bashful, coy, ashamed, sheepish, timid, shy; -ութի s. bashfulness, coyness, sheepishness, confusion, shyness.

Պատկառութիւն Տ. Պատկառանք.

Պատկառուկ s. bot. sensitive plant, mimosa; - ս արկանեմ Տ. Պատկառեցուցանեմ.

Պատկառումն Տ. Պատկառանք.

Պատկեր, այ s. icon, image, effigy; painting, picture, representation; likeness, figure, portrait; statue, idol; sight, visage, face; design, project, plan; type, symbol; doll; -ք, the Divine Persons; - աւորն, the day of the week or month; hymn for the day; գեղեցիկ -աւ, of fine presence, of

noble aspect; *բ* -ի, in the image of, in the likeness of; *ի սոյն* -, in this way or manner; S. Համառօտագիծ .

Պատկերաբանութիւն s. iconology; -բեկ s. iconoclast, image-breaker; -գիր, գրաց s. portrait-painter; effigy; iconographer; -գործ, այ s. painter; sculptor; -գործութիւն s. painting; sculpture; -գրական a. iconographical; -գրեմ va. to take or draw the likeness or portrait of; to portray, to paint, to depict, to describe; -գրութիւն s. portrait-painting; description, painting; iconography; -գէտ s. spectroscopy; -զարդ a. illustrated, adorned with engravings or pictures, illuminated; - յօրինել, to illustrate, to adorn with engravings, to illuminate; - զգեստ լինիմ vn. to be like, to resemble; -կազմ s. painter; -կան վէրլուծութիւն s. chem. spectral analysis; -կերպ a. painted; -նկարագիր, portrait, likeness; -կից a. of the same figure, conformable, resembling, like; -լինել, to conform, to take the form of, to resemble; -կուս s. sculptor; -կցութիւն s. conformity, resemblance, likeness; -հան, այ s. portrait-painter; -հանութիւն s. painting; -ճոխ a. strikingly handsome; -մարտ s. iconomachus; -մարտութիւն s. iconomachy, iconoclasy, war against images; -նամ, այցայ vn. to be reflected in, to be the picture of, to take the form, to be formed, printed, impressed, represented; *fig.* to make oneself conformable, like; -սրտա, կց s. iconolater; idolater; -պաշտութիւն s. iconolatry; idolatry; -սէր a. fond of images; *fig.* idolatrons; s. amateur of pictures; -տիպ S. Պատկերակերպ; -ցոյց S. Պատկերադէտ & Խորագիծայ; -ցուցանեմ or Պատկերեմ, էջի va. to paint, to form, to figure, to put on a form; to represent, to impress or imprint; to conform; -ի միտ, to picture or represent to oneself, to fancy.

Պատկերիմ S. Պատկերանամ.

Պատկերումն s. striking resemblance; fancy, imagination.

Պատկին կեամ or Պատկինիմ vn. to be ingrafted. [տուսասեմ.

Պատկինեմ, էջի va. to graft; S. Պա-

Պատկութիւն s. redoubling.

Պատճառ, այ s. cause, author; occasion, matter; principle, origin; rea-

son, subject, motive; fault, offence, misdeed, crime; pretext, excuse, subterfuge; -աւ, ի -ս pr. on account of, for the sake of, for, because of, out of regard for; under pretence of; ի -ս քս, for your sake, for you; -տալ, to give occasion to; -ս աւնուլ, to take as a pretext, to pretend, to allege; -լինել, to be the cause or author of; to disseminate; -ս ի մէջ ածել, to allege, plead, urge or adduce reasons; բաւնալ զ-ս, to take away the motive or grounds; պատճառել -ս մեզայ, to seek excuses for sins; առանց իրաւայի -ի, without a real motive, causelessly, groundlessly, unreasonably.

Պատճառաբանեմ, էջի vn. to reason; -բանութիւն s. etiology, reasoning; -գրեմ, էջի va. to adduce a reason in excuse, to excuse oneself; -գրութիւն s. pretext, excuse, plea; -ինգիր, գրաց a. seeking pretexts or subterfuges; -կան a. causative, causal; -կանութիւն s. causality; -կից s. accomplice in the cause.

Պատճառանք s. cause, motive; pretext, excuse, cloak, colour; -նօք, under pretence of; վս որմ, վն որմ or յինչ -նայ, why? for what cause? ամբարտաւանութիւն -նօք, on account of pride; զբօսանայ -նաւ, for walking; պէսպէս -նօք, under different pretexts; բաւնալ զ-նս, to take away the pretext.

Պատճառաւոր a. caused, occasioned; created, done, made; guilty, culpable; -իմ vn. to take for motive.

Պատճառեմ, էջի, -սիմ, էջայ vn. to cause, to do, to occasion, to make, to produce; to pretend, to seek pretexts, to take as an excuse, to allege; to disseminate, to feint; - զանգիտութիւն, to play the simpleton.

Պատճեան, -ճէն, կց, -ճիկ s. double, copy, duplicate, transcript, minute; letter, writing, edict, decree.

Պատմաբան s. tale-teller; S. Պատմիչ; -եմ S. Պատմեմ; -ութիւն s. narration, history, historical account; -գիր, գրաց s. historiographer, historian; - մասեան, book of history; -գրական a. historical; -գրեմ va. to write history; -գրող S. Պատմագիր; -գրութիւն historiography, history; -կան a. historical, narrative; - հարմ gr. narrative case; -կից a. relating or

writing the same history or annals; -բան *s.* memoirs, annals.

Պատմեմ, եցի *va.* to narrate, to relate, to recount, to recite, to tell, to report, to expose, to debit an account, to say by retail; to publish, to manifest, to announce; երկինք սրամեն զհասս Այ, the heavens proclaim the glory of God.

Պատմիչ *s.* historian, narrator; interpreter; - վարուց, biographer, *S.* Կենսագիր.

Պատմող *s.* narrator, historian; - լի նեւ, to relate, to tell, to announce.

Պատմութիւն *s.* history; narration, recital, account; tale; explanation, exposition; - վարուց, biography, *S.* Կենսագրութիւն; - արաքնոց, profane history; - օք Գրոց, Sacred History; Գիրք or Յլշասակք - Էջ, Stromatum; կարգել գ-Տ. Պատմագրեմ; ի - արկանել Տ. Պատմեմ.

Պատմուճակ, այ *s.* wardrobe keeper; վանք or սուն - այ, wardrobe.

Պատմուճան, այ *s.* stole, long vest, garment, tunic, cassock; գեղեցիկ -ք, fine clothes; թխտեսակ - , dress coat; - հանդերձից or վոխանակաւ, a suit of new clothes; -ակիր *s.* port-manteau; -ասպատաւ լինիմ *vn.* to tear one's clothes; -ասիած առնեմ *va.* to dress, to clothe; -եաւ *a.* clothed, dressed.

Պատնէշ, նիշաց *s.* rampart, intrenchment, barricade, stockade, barrier, bastion, bulwark; - սաշարման, circumvallation, contravallation, siege, blockade; սատեւ - սաշարմամբ, to besiege; գնել - շորը զբազարաւ, to invest a city; - ածել, արկանել, կանգնել, սատեւ, to intrench, to throw up intrenchments, to intrench or fortify oneself, to surround with ramparts or trenches, to barricade, to palisade; to fortify with bastions.

Պատնիշափակ *s.* intrenchment; dam; dyke; turnpike.

Պատնիւն, ի *s.* egg-plant, melongena, mad-apple; melongena friza.

Պատշաճ, ից *a.* suitable, pertinent, proper, seemly, decorous, becoming, convenient, congruous, fit, decent, conformable, analogous, proportioned; just, reasonable; -ք *s.* decency, decorum, propriety, conveniency; լի - ի or - ից *ad.* conveniently, duly, a

propos, pertinently, decently, seemly, seasonably; - է, պարտ եւ - է, it is proper, suitable, right, it becomes; էէ -, it is not seemly or befitting; լի ոչ - ի, unseasonable; ինու զպարտս - ից, to behave with propriety, decorum, good breeding or politeness.

Պատշաճաբար *ad.* properly, suitably, decorously, decently, with propriety.

Պատշաճական, -ւոր *S.* Պատշաճ *a.*

Պատշաճեմ, եցի, -եցուցանեմ *va.* to render convenient, to make fit, to adapt, to adjust, to suit, to apply; to proportion; to appropriate.

Պատշաճիմ, եցայ *vn.* to be suitable or conformable, to suit, to agree; to belong, to pertain, to coincide, to match; to concern, to regard.

Պատշաճող *a.* suitable, fit; symmetrical; -ութի *s.* suitability, congruity, relation, analogy, proportion, symmetry.

Պատշաճութիւն *s.* Տ. Պատշաճողութիւն; building, construction; -ուսն *s.* orientation, finding the cardinal points.

Պատշգամ, -բ, Պատշկամ, -բ, այ *s.* side chamber; projecture, balcony, verandah, belvidere, terrace; porch.

Պատշամեալ *a.* terraced.

Պատէկ or շէն *s.* ray, brightness.

Պատշիր *s.* authentic rescript.

*Պատցոյտ *s.* bandage.

Պատուաբանեմ *va.* to speak with respect, to honour, to praise, to extol; -բար *ad.* honourably; pompously; -գրութիւն *s.* *gr.* abbreviation; -գիր, գրաց *a.* honouring, bearing respect; honorary; -գրուի *s.* respect, honour, reverence; -լից *a.* loaded with honour.

Պատուած, ոց *s.* turn, winding, sinuosity, twisting; -ք բանից, circuitous expression; -ց, ից *a.* twined, wound round, entwined; full of sinuosities; -օրէն *a.* obscure, abstruse, dark.

Պատուակալ *a.* honourable.

Պատուական *a.* honourable, respectable, estimable, venerable; precious, rare, excellent, exquisite; noble; Հայր -, Reverend Father; -ք *s.* noblemen, nobility, principal persons; առ -ս ունել զքք, to hold or have in honour; - նմ Ժողովրդեան, respected by all people.

Պատուականագիւտ *a.* rare, excel-

lent, very precious ; -գոյն *a.* most honourable ; most precious ; -համ, աջայ *vn.* to become precious or excellent.

Պատուականութիւն *s.* high value, elevated price ; excellence, pre-eminence, rarity ; nobleness.

Պատուակից *a.* equal in honour or rank ; -կցութիւն *s.* parity of rank ; participation in the same honour or glory.

Պատուամատոյց *a.* rendering honour & respect ; -մոլ *S.* Պատուատէր.

Պատուանդան, այ *s.* foot-stool ; pedestal ; -սիրաւար *ad.* ambitiously ; vainly ; honourably, generously, obligingly ; -սիրական *a.* honorary ; -բանք, compliments ; -սիրապէս *S.* Պատուա-

սիրաբար ; -սիրեմ *va.* to covet, to be ambitious of, to seek glory, fame or distinction ; to make it a point of honour to, to treat generously or honourably, to oblige ; to honour, to glorify ; to compliment ; -սիրութիւն *s.* immoderate desire of honour or glory, ambition, vain-glory, point of honour ; generosity, liberality ; obligingness.

Պատուաստ, կց *s.* graft, graft ; inoculation, vaccination, cow-pox ; insertion, addition ; conjunction, union ; Թարախ -ի, pus, vaccine matter ; -խորդի, adoptive son ; -իւ հայր, putative, adoptive father ; -ակիր *a.* grafted ; inoculated ; -եմ, էջի *va.* to engraft, to graft ; to inoculate, to vaccinate ; to insert, to interpolate ; to annex, to join, to reunite, to attack ; -իմ *vn.* to be grafted ; inoculated ; -իչ *s.* grafter ; inoculator ; (կարոց) grafting-knife ; -ուսն *s.* grafting ; inoculation, vaccination ; conjunction.

Պատուար, այ *s.* bulwark, rampart, bastion, barrier, epaulment ; beam, rafter ; ceiling ; -լինել հայրենեաց, to be a bulwark of one's country ; -աւար *a.* constructed of, or made with beams, ceiled ; walled ; balustrated ; -եմ, էջի *va.* to wall ; to gird with parapets.

Պատուարժան *a.* worthy of honour.

Պատուաւոր *a.* honourable, respectable ; honorary ; honest ; *s.* noble,

magnate, dignitary ; -բ, nobility ; -ութիւն *s.* dignity, nobility ; honour, respect.

Պատուելի *a.* honourable.

Պատուեմ, էջի *va.* to honour, to render honour & respect, to respect, to esteem, to venerate, to revere, to glorify, to favour ; -զախան, to caress, to cherish, to flatter, to humour the passions ; յառաջ -, to esteem most, to prefer.

Պատուէր *s.* commandment, order, injunction ; precept ; warrant, commission ; instruction, lesson ; ordinance, decree ; - առլ, դնել, to give orders or directions, to command, to order, to charge, to dispose, to enjoin ; to commission, to intrust with a message ; - հրամանի ի վերայ դնել, to order ; to appoint, to decree ; - or - հրամանի ընդունել, to receive orders

Պատուիչ *a.* honouring. [to.

Պատուիրակ, այ *s.* envoy, deputy ; commissary, emissary, agent, mandatar, proxy ; -ութիւն *s.* deputation.

Պատուիրան, այ *s.* commandment, precept, law, command, order ; անցանել գործ, to transgress, to violate, to break, to infringe ; -աւ հրամայել, to order expressly.

Պատուիրանագիր *s.* mandate, order ; warrant, writ ; -գիր, գրաց *a.* commanding, ordering, disposing ; -զանց, կց *s.* transgressor, infringer, prevaricator ; sinner ; -զանցութիւն *s.* transgression, infraction, prevarication ; disobedience, sinning ; -կատար ; -հատուութիւն *S.* Պատուիրանապահ ; -զանցութիւն ; -պահ, այ *s.* observer of precepts ; *a.* fulfilling what is prescribed ; -պահութիւն *s.* observance, fulfilment of a commandment or order ; -վանդութիւն *s.* transgression, breaking or violating the law.

Պատուիրեմ, էջի *va.* to command, to order, to enjoin, to impose, to charge, to prescribe ; to recommend.

Պատուհան, կց *s.* window, casement ; dormer-window ; sky-light ; niche, wall-press ; sluice, flood-gate ; chimney ; ից. senses ; վանդակ -ի, blinds, Venetian blinds ; -բ բացան երկնից, it rains pailfuls ; *S.* Կարկառեմ, Հայկմ.

Պատուհաս, կց *s.* punishment, chastisement, pain, correction ; scourge, revenge ; threat, threatening tone ; reprimand, reproach, rebuke ; պատիժ

-ի . severe punishment ; - մահու . sentence or punishment of death, capital punishment ; ազիբ -ի , exile ; - ազգի մարգկան , the scourge of human kind ; - կասկէլ ի վերայ , to inflict a punishment ; կրէլ խիստ - , to be severely punished ; սահէլ - , to threaten .

Պատուհասարչն , -լից , -կոն *a.* very threatening, reproachful or scolding ; severe, punishing, chastising ; vendicative, cruel ; -կիր լինիմ *vn.* to be punished, to bear the punishment ; -կից լինիմ *vn.* to be chastised together ; -կոծ առնեմ *va.* to punish, to chastise, to condemn to punishment ; to load with reproaches, to scold, to threaten, to speak in a threatening tone ; - լի նէլ , to be punished, chastised ; to be scolded, threatened ; -կոծս արձակէլ , to crush with reproachs & threats .

Պատուհասեմ , էջի *va.* to punish, to chastise, to correct ; to avenge ; to scold, to chide, to reproach, to reprimand ; to threaten .

Պատուհասիչ *s.* punisher, avenger .

Պատուհասողական *a.* invective, reprehensive . [shrouding .

Պատումն *s.* winding, wrapping up ;

Պատուողական *a.* honorary .

Պատուարան *s.* asylum, refuge, retreat, shelter, cover ; protection, patronage, defence, prop, support ; resources ; - լինէլ , to be the refuge of, to protect, to defend, to take under one's protection .

Պատուարանեմ *better* Պատուարեմ , էջի *va.* to surround, to encircle, to enclose, to shut in ; to protect, to prop, to defend, to sustain ; to shelter, to screen, to cover ; to fortify, to restore ; to return, to restore, to give back . [լեմ .

Պատուարեցուցանեմ *S.* Պատուարան .

Պատուարիմ , էջայ *vn.* to be enclosed, surrounded ; to take refuge, to seek shelter, to retire, to be under cover, to shelter or defend oneself ; to recover oneself, to get up ; to get heart, to regain courage ; to return, to reinhabit, to dwell in, to remain, to repose .

Պատուարուծիւն *S.* Պատուարան .

Պատրախուռն *a.* deceitful, captious, delusive .

Պատրած *a.* deceived, seduced .

Պատրական *S.* Պատիր .

Պատրանք *s.* deceit, cheat, fraud, imposition, seduction, trick, imposture ; mistake, error ; illusion, deception ; սասղ -նայ , erratic star, planet ; ի նս արկանէլ , նս մատուցանէլ , to deceive, to cheat, to seduce, to induce or lead into error ; *S.* Ըլբանիմ .

Պատրաստ , ից *a.* prepared, ready, disposed, in condition ; active, quick ; at hand, near at hand, disposable ; *ad.* warily, softly, slowly ; - առնէլ , to prepare ; - լինէլ , to prepare oneself ; to be disposed ; to be prompt or resolute ; ի -ի ունէլ , to hold in readiness ; to stand in readiness, to be ready ; - կալ *S.* Պատկառ կամ .

Պատրաստուան *a.* apt at a reply, ready witted ; - բար *a.* promptly, readily, eagerly ; with great alacrity ; - կան *S.* Պատրաստ *a.*

Պատրաստեմ , էջի *va.* to prepare, to make or get ready, to put in condition ; to provide with, to dispose, to put in order, to fit, to dress ; - բանս ի բերան ուրուց , to prompt, to suggest ; - էլուցանեմ *va.* to cause to prepare .

Պատրաստիմ , էջայ *vn.* to prepare oneself, to get ready, to put oneself in a condition to, to make preparations, to take one's dispositions ; to beware of, to take care or heed, to mind . [dresser ; provider .

Պատրաստիչ *s.* preparer, disposer , Պատրաստութի *s.* preparation, preparative, disposition ; furniture, household goods ; train, equipage ; precaution, attention, vigilance ; - թք *ad.* spontaneously, voluntarily, readily .

Պատրեմ , էջի *va.* to deceive, to cheat, to seduce, to dupe, to defraud, to circumvent, to surprise, to abuse .

Պատրիարք *or* ըբ , այ *s.* *Gr. w.* patriarch ; - Հայոց , patriarch of the Armenians, Catholicos ; - սկան *a.* patriarchal ; - սնոց , - արան *s.* patriarchate, patriarch's residence or see ; - ուծի *s.* patriarchate, patriarchship, patriarchy . [noble ; *pn.* Patrick .

Պատրիկ , ըկաց *s.* *Latin w.* patrician , Պատրիչ *s.* deceiver, imposter ; seducer ; *a. S.* Պատրոլ .

Պատրինջ *s. bot.* balm-mint, garden-balm, melissa hortensis ; Չուր պատրնիլի , carmelite water .

*Պատրկալ , ի *s.* socket-rest .

Պատրկուծիւն *s.* patriciate .

Պատրույ *a.* deceitful, fallacious, cap-
tious; -աբան *a.* fraudulent, cheating,
lying; -աբանութի *s.* fallacy, fraud,
imposture, lie; -աբար *ad.* deceitfully,
by fraud; -ական *a.* Տ. Պատրույ; se-
ductive, flattering, fawning; -ութի *s.*
deceit, cheat, imposition, fraud, trick.

Պատրոյգ *or* ոյկ, ուկի *s.* wick;
match; -վերայ, lint, linament, scrap-
ed lint.

Պատրուակ, այ *s.* veil, cover; mask,
cloak, appearance; fiction, pretext,
excuse; -թղթոյ. envelope; address;
լէ-աւ, under the appearance; -եմ,
էջի *va.* to cover, to veil, to mask, to
palliate; to pretend.

Պատրուճակ, այ *s.* beast for sacri-
fice or food: appanage, pension.

Պար, ու-ք, բուց *s.* dancing, dance;
ball; ballet; choir, chorus; company,
assembly, circle; troop, band; herd,
drove, flock; - աստեղաց, chorus of
the stars; Տ. Առամն, Մեղու, &c.; -
առնուլ, to dance; to surround, to en-
compass, to encircle; - առնուլ, գալ,
յորինել, խմել, -ս բորբերել, սալ *or*
պարել, ի - անցանել, to dance, to
leap, to hop, to jump; to caracole; -
արկանել, to surround, to environ; -ս
սալ, to gather together.

Պարաբանամ *vn.* to raise around;
to sustain, to support; to take away,
to suppress; -բուրեմ *va.* to spread an
odour everywhere.

Պարագայ, ից *a.* circumjacent; *s.*
circumstance; particular, detail; turn,
revolution; -յ ամբ, for many or long
years; -ութի *s.* turn, revolution, pe-
riod; -գլուխ *s.* coryphaeus, chief of a
choir or company; ից. leader, chief,
head, first; - լինել, to be at the head
of, to be the chief, to march at the
head of, to lead, to conduct; to give
the signal, to set the example, to take
the initiative; -գրեմ *va.* to circum-
scribe, to confine, to limit; to com-
prehend, to contain; to describe; to
trace or draw the first strokes, to
sketch the outline of; to rough-draw;
-գրուի *s.* circumscription, limitation;
description; outline, sketch, rough-
draught; -գտիմ *vn.* to gird oneself;
-գիտեմ *va.* to look around; to ob-
serve, to consider, to ponder; -գա-
տեմ *va.* to set at absolute liberty, to
free totally; -լնում *va.* to fill com-

pletely; -խմիմ *vn.* to be gathered
all together, to flock together; -խըն-
դուի *s.* merry dance; -ծածկեմ *va.* to
cover on all sides, to envelope, to sur-
round, to wrap up, to bury; -ծածուկ
a. enveloped, completely covered or
wrapped up.

Պարակ, այ *s.* mermaid, siren.

Պարականոն *a.* irregular, anomal-
ous; -կից *s.* partner, fellow-dancer; *a.*
of the same company; - լինել *or* -
կցիմ *vn.* to dance or sing together; to
enter a company or society, to ac-
company, to associate oneself with;
-կցութի *s.* ballet-company; chorus;
association, fellowship; -հանդէս *s.*
ball; -ձեւ *a.* circular, round; յածիմ
vn. to circulate, to take a turn; յա-
ծումն *s.* turn, circulation, revolution.

Պարան, այ *s.* cord, rope, cable; -ք,
cordage, ropes; - կտաւուց, clothes-
line; - նաւու *mar.* shrouds, ship's
cable. [retire.

Պարանիմ, էջայ *vn.* to return, to

Պարանոյ, այ *s.* neck; throat; - ծու-
վու, isthmus; strait; - սրուակաց,
neck; Տ. Չոյգ; անկանել զաւ, *or* ի
վերայ -ի ուրուք, to fall upon the neck
of; գնալ ի բարձր -, to walk proudly
or majestically, to strut; կորացուցա-
նել, գարձուցանել զ-, to take to flight,
to flee, to run away.

Պարանոցաթաղ *a.* immersed or sunk
up to the neck; -ասնջ *a.* very high.

Պարանոցուտ *a.* isthmus-like.

Պարանցիկ *s.* ballet; -ս առնել, to
dance.

Պարապ, ոյ *s.* leisure, leisure-time,
cessation, respite, vacation; being
without work or employment, want of
occupation, rest, having nothing to do,
idleness; convenient time, favourable
opportunity; *a.* Տ. Պարասորգ; Ժամա-
նակ, օր -ոյ, favourable moment; va-
cation, holidays; -ով *ad.* leisurely, at
one's leisure or ease; - առնուլ, to
rest, to cease from work, to be unoc-
cupied, at leisure; to take time, to
find a favourable moment; ի -ս դե-
գերիլ, to be idle; -ոյ լինել, to rest,
to repose; - խնդրել, to seek a con-
venient time, to lose no opportunity;
- բերել, սալ, լինել, - կացուցանել
զինքն, to take time to, to occupy one-
self with, to give oneself to, to apply
oneself to; - Ժամ սալ, to give time;

- ունել, to have time or leisure; - անել, to empty; զ՛ն կայք -, why are you idle? եթէ իցէ քս -, if you have time.

Պարապտեմ *va.* to surround, to encircle, to environ; -իմ *vn.* to scratch oneself, to stretch, to yawn on awake.

Պարապեմ *S.* Պարապիմ. [ing.]

Պարապեա *s. S.* Պարապուխ; dancing-master.

Պարապեցուցանեմ *va.* to occupy, to employ, to give work to; to exercise, to keep in exercise; to empty; to take away, to remove.

Պարապիմ, էցայ *vn.* to be occupied, employed, busy, to apply oneself to, to attend to, to devote oneself to, to study, to be steady, assiduous; to rest, to take repose; to be vacant, void; էկեցէ յորժամ եւ պարապեցէ, he will come when convenient to him.

Պարապնդեմ *va.* to bind in every part, to pinion, to garrott; -պնդումն *s.* circumligation.

Պարապորդ, այ *a.* unoccupied, idle, unemployed, lazy, slothful; vacant, void, empty.

Պարապութի *s.* inactivity, idleness, disoccupation; occupation, application, exercise, study; leisure, opportunity, ease.

Պարապումն *s. S.* Պարապութիւն; scholium, commentary; - անուել, to take time or leisure.

Պարապաբար *ad.* round about; taken all together; - ոսկան *a.* comprehensive; - հոլով *gr.* circumlative case.

Պարապ *S.* Պարապուխ.

Պարապեմ, էցի *va.* to comprise, to include, to comprehend, to encompass, to embrace, to take in; to envelop, to beset, to invest.

Պարապութի *s.* comprehension, containing, embracing; syllepsis; party, assembly; - անաբխութեց, the union of all the virtues.

Պարասահանեմ *va.* to define; to relegate, to exile, to banish; - սբօլեմ; - անեմ *S.* Պարաստեկեմ; - գիտեմ.

Պարար *a.* fattened, fat, plump; *s. S.* Պարարումն. [ling.]

Պարարակ, այ *a. S.* Պարար; *s.* fattened; էցի *va.* to fatten; - զերկիր, to manure; - զըք սնտի յուսով, to feed or entertain one with hopes, to

beguile, to lull, to fool one with fair promises, to take to a fool's paradise; - զաջա, to feast, charm or delight the eyes; - իմ *vn.* to grow fat or stout, to fatten; - սնտի յուսով, to feed one's fancy, to lull oneself with, or feast upon false hopes. [Պարար *a.*

Պարարումն *s.* fattening; - ուն *S.*

Պարարո, այ or էց *a.* fattened, fat, obese, lusty, plump, oily, greasy, unctuous; nutritious, succulent; rich, fertile, fruitful.

Պարարոտեր, - բոյս *a.* rich, fertile, prolific, abundant, copious; - գոյն or գոյնս *ad.* thoroughly, fully; long, in detail; - համ *a.* very sapid, well flavoured, extremely grateful to the palate; - մարմն *a.* plump, fleshy, corpulent, obese; - նամ, աջայ *vn.* to fatten, to grow fat, to become fat & plump; - բոս *a.* rich in pasture; - ցուցանեմ *va.* to fatten, to make fat; - զերկիր, to manure, to dung, to fertilize.

Պարարութիւն *s.* fat; corpulence, stoutness; manure; sap; oiliness; produce, abundance, riches.

Պարաւանդ, այ *s.* tie, rope, cord, bonds, iron, fetters; - եմ, էցի *va.* to tie, to bind, to pinion, to put in chains or fetters.

Պարաւոր *s.* chorus-singer; chorister; *a.* dancing, appertaining to dancing; surrounded, encircled.

Պարաւորակ, այ *s.* dancer. [company.]

Պարաւորիմ, էցայ *vn.* to dance in company, ballet, ball, chorus; assembly, company, reunion.

Պարբերական *a.* circular; periodical; - ասեղք, periodical stars; - ուն *s.* periodicity. [tion, turn; period.]

Պարբերութի *s.* revolution, circulation.

Պարգէւ, այ *s.* gift, present; donation, favour, grace, gratification, munificence, liberality; premium, remuneration, recompense; salary, pension; է -, է -ի, է -ի մասին, as a gift, as a present; - ան ունել զըք, to lavish gifts or benefits on, to gift; *S.* [նում, շնորհացուցանեմ.]

Պարգեւաբան *a.* giving, distributing presents, liberal; *s.* donor; - եմ *S.* Առատաձեռնեմ; - ութի *s.* distribution of presents; of prizes; liberality, generosity; - բեր *a.* bringing presents, to

-գիւս *a.* finding favour, favoured;
 -լից առնեմ *va.* to load with gifts;
 -խնդիր *a.* seeking or asking a present
 or favour; -կան *a.* given, accorded,
 granted; -Էրկիր, the Land of Promise;
 -ձեր Տ. Պարգեւարաշխ; -պետ *s.* pre-
 sident of the games, giver of prizes.

Պարգեւատ, -ու, այ *s.* donee, per-
 son to whom any thing is given or
 bequeathed by will.

Պարգեւատեր *a.* fond of making pre-
 sents, liberal, generous, large-heart-
 ed, open-handed, munificent; -տու,
 այ *s.* donor; remunerator; -տուութի
s. gift, donation; -տեմ Տ. Պարգե-
 ւեմ; -բան *s.* place for distribution of
 gifts; ից. place of grace, church.

Պարգեւեմ, էջի *va.* to give, to make
 a present, to present with, to make
 largesses, to give freely & munificent-
 ly, to distribute generously or liber-
 ally; to reward.

Պարգեւհիւս Տ. Պարգեւու.

Պարգեւիչ Տ. Պարգեւատու.

Պարեգոմ, էջ *s.* tunic, cloth, coat;
 morning gown; -աւոր *s.* ecclesiastic,
 monk; -իկ, ակունք *s.* short tunic; -իմ
vn. to put on a tunic. [cipice.

Պարեխ, էջ *s.* rock, cliff, steep, pre-
 Պարեկ *s.* explorer, out-rider, sen-
 tinel, keeper, guardian.

Պարեկապան, այ *s.* watch, guard,
 patrol; -ս հանել, to place sentinels.

Պարեմ, էջի *va.* to dance with, to
 dance in company, to perform a bal-
 let; - Էրգս, to sing & dance in a ring.

Պարենապահ, այ *s.* guardian of pro-
 visions, store-keeper. [livelihood.

Պարենաւորիմ *vn.* to earn one's
 Պարենիկ *s.* scanty fare, scarce nou-
 rishment; հայել գաւորեայ -ն հայթ-
 հայթել, to live from hand to mouth.

Պարերգ *s.* cantata; -ակ, -ոգ, այ *s.*
 chorus-singer; -ութի *s.* ballad; ma-
 drigal; chorus.

Պարզ, ի, ոյ *a.* simple; serene, calm;
 pure, clear, clean; simple, sincere,
 genuine; clear, evident; *s.* serenity,
 sereneness, fine weather, clear sky,
 serene atmosphere; evening stillness;
 morning freshness; *ad.* simply; ի -ի,
 ի -ոյ *ad.* with a clear sky.

Պարզաբան Տ. Պարզախօս; -եմ, էջի
va. to clear up, to unravel, to unriddle,
 to solve; -բար *ad.* simply; clearly, ex-
 plicitly; sincerely; - սակ, in a word,

in short, in fine; - սասցից, frankly,
 to be plain with, openly, ingenuously,
 without reserve; -խօս, այ *a.* speak-
 ing clearly, distinctly, explicit, intel-
 ligible, clear; - լինել, to speak clear-
 ly; -կան Տ. Պարզ *a.*; -կրօն *s.* puritan;
 -կրօնութիւն *s.* puritanism; -միտ *a.* sim-
 ple-minded, sincere, ingenuous, can-
 did, artless, good-natured; simple,
 silly, foolish, imbecile; -մտութիւն Տ.
 Պարզմտութիւն; -չափ *s.* phys. eudiome-
 ter; -չափութիւն *s.* eudiometry; -տու-
 մար *s.* a simple & compendious alma-
 nack.

Պարզեմ, էջի *va.* to simplify; to
 clarify, to filter; to clear, to purify;
 to expand, to slacken; to unfold, to
 unroll, to untwist, to display, to
 spread, to put or set forth; to unrav-
 el, to clear up, to disentangle, to de-
 velop, to explain, to expound, to il-
 lustrate; - դբօս, to hoist, to infurl
 a flag, to let fly the ensign, to display
 the colours; - առաջատու, to heave
 out, to set a sail; -իմ *vn.* to be simpli-
 fied; to be clarified, filtered; to be-
 come clear, to be purified; to be
 cleared up, solved, unravelled or elu-
 cidated; to grow calm or serene; to
 extend, to stretch out, to be unfolded,
 displayed or unrolled; - մեկնիլ, to
 depart, to go away; - ոգւոց, to be at
 the last gasp; պարզեցան զուարթա-
 ցան գէտք նր, his countenance bright-
 ened; Տ. Ոգի. [ly, confidently.

Պարզերես *a.* frank, bold; *ad.* open.

Պարզկայ, -ին օգ Տ. Պարզ *s.*

Պարզմտութիւն *s.* simplicity, good
 nature, artlessness, plainness, sincer-
 ity, candour, ingenuousness; foolish
 credulity, singleness, silliness, sim-
 plicity. [sky.

Պարզորոտ *a.* thundering in a clear

Պարզուած, այ *s.* tension, distension.

Պարզութիւն *s.* simplicity; purity,
 cleanness; simplicity, sincerity; ela-
 rification, clarifying; serenity, clear-
 ness, calm weather; explanation, de-
 velopment; աղնուհան - , noble sim-

Պարզուղիւ *ad.* simply. [plicity.

Պարզումն *s.* chem. decolouring, ela-
 rification. [bar, cross-bar; curtain-rod.

Պարզնակ, այ *s.* bolt; padlock;
 Պարզուտ, ի *s.* strainer, filter, col-
 ander, cullendar, skimmer; beaked-
 cruet.

Պարէն, էնից *s.* maintenance, food, nourishment, subsistence, victuals, provisions, stores; առուրն -, daily bread, daily board; զառուրն հայթհայթել or գտանել -, to gain or earn one's livelihood. [Paris.]

Պարէտ, սց *s.* ephor; - Տրովպի, Պարթենոն, ի *s.* Parthenon.

Պարթեւ, սց *a. s.* Parthian; Parthia; -ք, the Parthians; -ական *a.* Parthian; -անամ, սցայ *vn.* to take the air, tone or manners of the Parthians, to speak in Parthian; -արէն *ad.* in the Parthian language. [mat.]

Պարիւ, սց *s.* mat, straw- or rush-

Պարիկ, րկոց *s.* siren, mermaid; fairy; *zool.* tom-tit, tit-mouse, mesen-

Պարիչ *s.* dancer. [gia, muskin.

Պարիսպ, րսպ *s.* wall, rampart, fortification.

Պարխուրց *s.* autumnal blast.

Պարծ *ad.* proudly, haughtily; -չըրջիլ, to walk ostentatiously, in a stately manner, to bridle up, to carry the head high, to strut, to strut about, to stalk along.

Պարծական *a.* vaunting, boasting.

Պարծանք *s.* vaunt, boast, show, ostentation, pride; glory, splendour, decorum, honour; -նս տալ անձին վն, to pique or plume oneself on, to glory in; -նս համարիլ, to be proud of, to be boasted or vaunted of, to make it one's boast to.

Պարծենուրէն Տ. Պարծումն. [ious.

Պարծեցուցանեմ *va.* to render glorious

Պարծիմ, եցոյ *vn.* to glory, to vaunt, to boast, to brag, to hector, to praise oneself; to put oneself forward, to aim at winning distinction, to preach up oneself, to make a merit of, to affect haughty airs, to play the braggart, to swagger, to be vain-glorious, proud or vain of; պանծացեալ -, to pride oneself, to look big, to be proud of; պարծիմ գոլ. I have the honour to be ...

Պարծուկ or ղիկ *a.* boastful, vaunting, bragging, vain-glorious, self-conceited, swaggering, blustering; *s.* braggart, swaggerer, braggadocio, hector, bully.

Պարծումն *s.* vaunting, boasting.

Պարծունակ *a.* of great merit, praiseworthy, glorious.

Պարկ, սց *s.* sack; bag, purse, bud-

get, wallet, satchel; - զօրաց, knapsack; - Թղթարերի, courier's bag.

Պարկայ *s.* Fatal Sister, Fate; իլ-ից, the thread of -.

Պարկայիր *a.* scattered through the

Պարկէն Տ. Մերաների. [woods.

Պարկէշտ, ից or սց *a.* modest, virtuous, chaste, pudic, maidenly, pure; sober, moderate, temperate, frugal; discreet, well-behaved.

Պարկէշտաբան *a.* reserved in one's speech, speaking modestly; -առթիւն

s. modest or decent discourse; -բար

ad. modestly, chastly; decently; -բար

րոյ a. modest in one's behaviour, decent; -գեղ *a.* discreet & modest; -

ժողով *a.* composed of virtuous persons; -կան Տ. Պարկէշտ; -կրօն *a.* behaving modestly, modest, virtuous, chaste, pure; -միտ *a.* chaste-minded;

-նամ, սցոյ *vn.* to be modest, to lead a chaste life, to know how to compose one's demeanour; to be moderate, reserved or circumspect, to abstain, to be sober; -նոց *s.* place of chastity, monastery, holy retreat; -սէր *a.* virtuous, modest, pudic; -անուիդ or սուն

a. well behaved, brought up in modesty, modest, chaste, virtuous; -բար

s. giver of chastity; -ցուցանեմ *va.* to render wise or modest, continent or abstinent, to give an air of decency.

Պարկէշտութի *s.* modesty, decency, decent bearing, carriage, demeanour or deportment, honesty; chastity, pudicity, purity, bashfulness; moderation, temperance, abstinence, frugality, sobriety; gravity, stateliness, reverend aspect; -բ Տ. Պարկէշտաբար.

Պարկէշտուհի *af. S.* Պարկէշտ.

Պարկիւ, էնից *s.* trench, moat, ditch.

Պարկուկ Տ. Մերան.

Պարկուշ, կշոյ *s. bot.* follicle, shell, pericarp, capsule, pod, husk, cod.

*Պարկոջ *s.* wood-pigeon, ring-dove.

Պարչեմ, Պարչք Տ. Պաչեմ, Պաչք.

Պարմայեմ, եցի *va.* to try, to expect

Պարման, ի, -ի *s.* young man. [rience.

Պարշար, &c. Տ. Պաշար, &c. [tion.

Պարսուկ *s.* dancing; turn, revolution

Պարսիկ, ուկի *s. gr.* circumflex (°); *mus.* an Armenian note (°); -անուն

a. circumflexed on the last syllable.

Պարոյր *s.* turn, gyre, round, circle; helix, spire, spiral; show, crowd; -ք

eating & drinking, feasting; - առնուլ.

to turn, to redound, to draw back.

Պարոն, այ s. Latin w. baron; * S. Sէր; -ուն s. barony; -ուհի sf. baroness. [va. to collect, to gather.

Պարուծայ, էջ s. collection; -ծէմ

Պարուկանամ, -կիմ vn. gr. to be circumflexed.

Պարումն s. dancing, dance.

Պարունակ, այ s. orb, sphere, circle, circuit, orbit; - բան, circumlocution, periphrasis, roundabout phrase; -այ Իկրք or -ախօրք, Anchoraton, treatise by St. Epiphanius against heresy.

Պարունակաձեւ a. spherical, round.

Պարունական a. comprehensive.

Պարունակեմ, էջի va. to surround, to encompass, to encircle; to comprehend, to contain, to enclose, to embrace; -իմ vn. to be surrounded or contained. [city.

Պարունակութիւն s. contents; capa-

Պարուս, -ան, ի s. rush-rope, coarse rope of hay.

Պարուսակ, այ s. anat. pellicle, membrane, tunic; S. Խէլապատակ; - պաղղջ bot. pericarpium, follicle, capsula. [the membrane.

Պարուտակոտ առնեմ va. to break

Պարուտակիմ vn. to roll one over another as waves.

Պարուրածեւ a. helicoidal, screw-shaped, spiral, helical; s. screw, helix; - աջաբարձ, right spired screw; - ձախաղաբարձ, left spired screw.

Պարուրեմ, էջի va. to surround; to envelop, to cover, to conceal, to enclose, to shut up; - or ի բաց -, to strike out, to eliminate, to take away, to retrench, to trim round.

Պարպատեմ, էջի va. to fill to overflowing; to break, to burst; -իմ vn. to be full to overflowing; to burst, to be broken, burst.

Պարպատիւն, -սումն s. filling up, overflowing; rupture, bursting, rent, tear; crash; ուտել ց- որովայնի, to eat to bursting, to burst with eating.

Պարս, էջ s. sling: swarm of bees; քարինն արձակել -իւ, to sling.

Պարս, a. Persian; -ք s. Persia. [list.

Պարսակի s. sling: cross-bow, arba-

Պարսաւ, էջ s. blame, reprehension, injury, outrage, infamy, vituperation, criticism, censure; a. blamable; - լիւնէլ, to be blamed, criticized, carped, animadverted.

Պարսաւաբախտութիւն s. discontent with one's lot; - քեր s. libel; pamphlet; libeller, pamphleteer; - գէտ, - քեր a. blaming, carping, critical, criticizing, fault-finding; s. censor, critic, fault-finder, Zoilus; - լինէլ S. Պարսաւեմ; - կայ զձմէ, he finds fault with everything.

Պարսաւանք s. S. Պարսաւ s.; - նո զնէլ, չ- նօք ածել S. Պարսաւեմ; - նս ապ ի փառս իւր, to sully one's reputation. [carping, fault-finding.

Պարսաւասէր a. fond of criticism, Պարսաւեղ a. blamable, blame-worthy, reprehensible, censurable.

Պարսաւեմ, էջի va. to blame, to reproach, to find fault with, to carp, to criticize, to vituperate, to animadvert, to condemn, to censure.

Պարսաւոր s. slinger.

Պարսաքար s. sling-stone; - եմ, էջի va. to sling, to throw or cast stones with a sling.

Պարսեմ, էջի va. S. Պարսաքարեմ; to spring up, to burst out, to jump forth.

Պարսիկ, սկսց a. s. Persia.

Պարսկեղեն s. the Persian religion; - կան, - յին a. Persic; Persian; - չաւ, peacock; - ծոց, the Persian Gulf; - կորոյս a. Persia-conquering; - նամ, այցալ vn. to imitate or become Persian, to adopt the Persian tongue, tone or manners; - պան S. Պահանորդ; - ստան s. Persia.

Պարսկերէն ad. in Persian; s. Persian, the Persian tongue.

Պարսնայր sf. queen-bee.

Պարսպաղցն a. well walled; - չատ a. wall piercing (thief); - ձեւ a. wall-shaped; - մարտ a. besieging; defending; - մարտիկ s. battering engine, seige-train; - շնուլթիւն s. fortification; - պահ, այ s. guard, rounds; - լինէլ, to guard the walls or fortifications; - ւոր, - փակ a. encircled with a wall, fortified; - ւորեմ or

Պարսպեմ, էջի va. to encircle with a wall, to wall; to construct or elevate a rampart, to fortify; to separate by a wall; ից. to protect, to shelter; - or ի բաց -, to separate, to divide, to send away, to remove.

Պարտ, ոյ. - ք, սուց s. debt, duty, obligation, engagement; due; active debt, credit; tribute, tax, impost;

cause, reason, author; *a.* in debt to, indebted, accountable, responsible; guilty, culpable; - բաշխք, tribute due; -ոյ աէր, creditor; - է, էր, &c. *v. imp.* there must, there ought; it is right, it is necessary; - եւ արժան էր, it was necessary; չէ -, ոչ է -, ոչ է - եւ պատշաճ, it must not be, it is not right, just or lawful; չէ - կէնաց, he is unworthy of life; - վարկանէլ, to think proper, to deem expedient; արկանէլ չէ -եօք, to cause to run into debt, to get into debt, to be involved in debt; մասնէլ չէ -եօք, to run into debt; to lay oneself under obligations; բազում -ս ունէլ, լի -եօք լինէլ, to be over head & ears in debt; - անձին համարէլ, to assume the obligation; հասուցանէլ զ-ս իւր, to discharge or pay a debt; հասուցանէլ զ-ս էրախ. տարիտուութե, to discharge a debt of gratitude; հասուցանէլ զ-ս իւր առ հայրենիս, to pay one's debt to one's country; - առնէլ, to render culpable, to impute, to accuse; to condemn; S. Թող, Պատշաճ, &c.

Պարտագիր *a.* obligatory; -Թուղթ *s. com.* bond; - Երկաթուղւոյ, railroad-

Պարտակ *s.* mask, veil, cover. [bond.]

Պարտական *s.* debtor; *a.* indebted; responsible, obliged; culpable, guilty; due, fit, convenient; - առնէլ, to cause to run into debt; to oblige; - լինէլ, to remain debtor, to run into debt; to be obliged or subject; ինքն եղելն անձին իւրում -, his blood shall be on his own head; - ութի *s.* obligation.

Պարտակեմ S. Պատրուակեմ. [tion.]

Պարտակից *s.* fellow-debtor; -հաստոյց *a.* paying one's debts; -հաստուի *s.* redemption, buying out, off or up; -մասն *s.* instalment, partial payment; - տալ, to give or pay by instalments; -մուրհակ *s.* note payable to order.

Պարտանք *s.* charm, talisman.

Պարտապահանդուցութիւն *s.* exacting payment, exaction of a debt.

Պարտապան, այ *s.* debtor; culprit; - լինէլ, to owe, to be indebted; - ուի *s.* obligation, bounden duty, bound.

Պարտառու, այ *a.* borrowing; guarantee payment of another's debt, becoming bail or surety, respondent, answerable.

Պարտառեմ, էջի, -էջուցանեմ *va.* to tire out, to weary, to fatigue too

much, to harass, to jade, to overweary, to worry, to fag, to exhaust, to debilitate, to extenuate; -էջուցիչ *a.* tiring, fatiguing, toilsome, wearisome, grievous, burdensome; overwhelming, crushing.

Պարտառիմ, էջոյ *vn.* to grow tired, to be too much fatigued, to tire or weary oneself, to become weak, debilitated, exhausted.

Պարտաղճար S. Պարտահասոյց. Պարտատէր *s.* creditor.

Պարտաւոր *s.* debtor; culprit; *a.* obliged; culpable; condemned; - առնէլ or -եմ, էջի, -էջուցանեմ *va.* to find fault with, to lay the fault on, to accuse, to blame; to render or declare guilty or culpable, to judge, to condemn, to sentence; to plunge one into debt; to oblige, to engage; -իմ, էջոյ *vn.* to be declared guilty, to be culpable, judged, sentenced, condemned; to run into debt; to be bound; - ութի *s.* fault, guilt; condemnation; debt; duty; obligation, engagement. [bution; assessment.]

Պարտբաշխ *s.* tribute, tax, contribution.

Պարտեմ, էջի *va.* to worst, to overcome, to vanquish, to conquer, to subjugate, to subdue; - զարհարանս, to suffer with fortitude, to bear up against pain or torments.

Պարտեզ, տիգաց *s.* garden; - բանջարոյ, kitchen-; - պտղոց, fruit-, orchard; սնկաբանական -, botanical-; ածու պարտիղի, - plot or bed; նրբուղիք պարտիղի, - walks; գծէլ զձեւ պարտիղի, to lay out a -; մշակէլ զ-, to garden; S. Թի.

Պարտիզապան, -բար S. Պարտիզպան; -քար *s.* lapis lazuli.

Պարտիղիկ *s.* small garden.

Պարտիղլան, այ *s.* gardener, horticulturist; - ութի *s.* gardening, horticulture.

Պարտիմ, տէի *vn.* to owe, to contract debts, to become indebted, to be bound; to be obliged, beholden to; ought, must.

Պարտիմ, էջոյ *vn.* to be conquered, to have the worst of it; յափշութի -, to be confounded, astounded, astonished, surprised; պարտեցաւ պատերազմն, a part was subdued.

Պարտիք, տեսց *s.* debt; duty; տալ զ-իս, to pay dear for, to smart for, to

be punished, to have the smart of.

Պարտիսթափ *a.* venting secret rancour; - ընեւ, to give way to one's resentment, to vent one's wrath, to be revenged, to upbraid most outrageously, to slander or attack from private hate.

Պարտութիւն *s.* overthrow, defeat, discomfit; subjection; Ի - ժամեւ, դարձուցանեւ, արկանեւ, ընկղեւ, to overcome, to conquer, to defeat, to rout, to overthrow; Ի - ժամեւ, to be vanquished, conquered, defeated, routed, to lose the battle, to be discomfited; - խոտովանեւ, to succumb, to yield, to give up, to cede, to surrender, to deliver up the arms, to submit; to avow or know one's weakness.

Պարտուկ *a.* seeking pretexts.

Պարտութիւն *s.* the act of conquering or of being conquered; *S.* Պարտուի.

Պարտուպառաջ *a.* suitable, decent, *Պարաք S.* Պարս. [fit, due.

Պարաքաշ *s.* Fasgard, Persian sect & book.

Պարկակ *s. fig.* guard, shield; - արան *s.* refuge, recovery; - եմ *va.* to envelop, to enclose, to encircle, to surround, to shut in; to circumscribe, to comprehend; - թագաւ, to crown, to gird the brows with a crown; - ուի *s.* surrounding; - ունի *s.* circumscription. [Paulinist, Samosatene.

Պաւլիանոս, այ *s. a.* Paulinician,

Պաքար, այք *s. H. w.* oxen, cattle.

Պաքսիմոս, Պաքցամոս, ից *s.* bis-

Պեգաս, - ոս *s.* Pegasus. [cuit, sea—.

Պեկար *S.* Բեկար.

Պեհիարան *s. bot.* aram, colocasia.

Պեղագոս, այ *s. Gr. w.* pelagus, the ocean, the sea, the mighty deep, the depths of the sea, the world of waters; արշի-, archipelago; Տիւրէնական -, Tuscan sea; Պոնտական -, Black sea; Կասպիական -, Caspian sea.

Պեղական *s.* shell-fish.

Պեղեմ, եցի *va.* to hollow, to excavate, to dig, to delve; to sap, to mine, to sink; - գուբս, հորս, to open a trench, to sink a well; զարտասուց ալբերս -, to shed tears.

Պեղումն *s.* hollowing out, excavation, digging. [quinquertium.

Պենտաթլոս, Ի *s. Gr. w.* pentathlon,

Պենտակոստէ, Պենտեկոստէ, ից *s. Gr. w.* Pentecost.

Պեա, այ *s.* chief, commander; - վարժից, master; - հարց, patriarch; - մարց, abbess; - դաւառայ, prefect, governor.

Պեանամ, այց *vn.* to be chief or head, commander, to command, to reign over, to bear sway over.

Պեամուց *s.* the entire history of the Persian religion.

Պետութիւն *s.* command, rule, reign, sway, domination, dominion, authority, power; government, state, kingdom, empire; -բ, powers (2^d hierarchy of angels); հոգեւոր -բ, ecclesiastical principalities, bishops, &c.

Պեարեան or Պեարոսեան *a.* Peter's, of Peter; -բեան վեմ, St. Peter; St. Peter's successors; -բ *s.* followers, colleagues or companions of St. Peter.

Պերետուս *Gr. w.* inspector, visitor.

Պերեւեթ *s.* garb, attire, dress, * turn-out, rig-out; tinsel; -եմ, եցի *va.* to bedizen, to dress up, * to rig out, to trick out; -իմ *vn.* to dizen or trick oneself out, to adomise.

Պերեւեղբ, ալց *s.* mustaches; curls of the beard.

Պերիարմենիս *s. Gr. w.* Aristotle's « De Interpretatione ».

Պերիպատեօնիկեան or պատիկեան *a. s. Gr. w.* peripatetic.

Պերք, ից *a.* illustrious, famous, distinguished, celebrated, renowned; elegant, magnificent, excellent; pompous, sumptuous, fine, rich, superb; proud, haughty, stiff & starched; - or -ս *ad.* proudly, haughtily; pompously; - եւ պաճոյճ *ad.* richly & magnificently; -ս խօսել, to speak elegantly.

Պերճաբան *a.* eloquent; -եմ, եցի *va.* to speak or treat eloquently; - ու թի *s.* eloquence; -գոյն *ad.* with much ostentation; -խօս *a.* eloquent; - լինել, to speak eloquently, fluently; -խօսութիւն *s.* eloquence; - նամ, այց *vn.* to be proud of, to act the master, to make parade or show of, to strut, to pique oneself on, to tower or rise above, to domineer, to lord over; to abound, to increase.

Պերճանք *s.* boast, boasting, bragging, vaunting; ostentation, pomp, show; gorgeousness, parade, finery.

Պերճապաճոյճ *a.* richly ornamented, gorgeous, sumptuous, rich; -պոյճ ծառ *a.* egregious, illustrious; most

serene; -սասկ *a.* splendidly crowned; -սէր *a.* ostentation, loving pomp & show; -սիրութիւն *s.* ostentatiousness, love of display; -սասորդ *a.* neighing fiercely; -ցուցանեմ *va.* to render illustrious, to exalt, to raise, to glorify.

Պէրճուհի *s.* magnificence, elegance; pride, presumption, arrogance; Տ. Պէրճանք.

Պէրրոզ, -ոտ *s.* collar, neck-band.

Պեւեսկի, Պեւեկէ, կեաւ *s.* pine; lighted pine-branch, fire-stick, fire-brand.

*Պղեմ *vn.* to leap about as calves.

Պէգասոս, ի *s.* Pegasus.

*Պէծ *s.* a little.

Պէյ, ի *s.* bey; -ութի *s.* beylik.

Պէշասպիկ *s.* Persian *w.* nag, pony; courser; *a.* mounted on a courser.

Պէս *pr.* as, like; -գուհակ, as; -զայս օրինակ, thus, in this manner or way; *ad.* almost, nearly.

Պէսպէս *a.* diverse, varied, different; of divers colours, variegated; precious, excellent. [difference.

Պէսպիսութիւն *s.* variety, diversity,

Պէտ Տ. Պէտք; -առնել, to take care, to care, to do the needful or necessary; -լինել, to be necessary; ո եւ -, whoever, whosoever; որչափ -, as much as you will or wish; -է *v. imp.* it must be, it is necessary; չէ -, it need not be, it is unnecessary; չէն ինչ ինչ - աղօթք, I do not want prayers; ինչ ոչ է - զայնմանէ, I care not about.

Պէտք, պիտոյնց *s.* necessities, the necessary, the needful; need, want, necessity, indigence; exigence, necessity; use, employ; business; *rhet.* concise narration; - օր - մարմնոյ, needs, jobs, going to stool; ի պէտս, for use or service; for; յինչ պէտս, for what use or purpose? why? -կեանաց, the necessities of life; - են, - է, ի պէտս է, it must, it is necessary; չեն -, it must not, it is not necessary; յոչինչ պէտս. in vain, uselessly; - յանձին ունել, to have care, to be concerned, to reckon; պէտս ունել, to want, to need, to be or to stand in want of; ի պէտս գալ, to be useful or serviceable; պէտս առնել, պիտօք վարել, to use, to make use for, to avail oneself of; պէտս ունել զինքէ, to devote or apply oneself to; զպէտս

չուլոյն չամուցանել or վճարել Տին, to breathe one's last, to die; պէտս ունիմ or - են ինչ երթալ, I must go; նստիլ ի պէտս, վճարել զպէտս մարմնոյն, to go to stool, to evacuate the bowels.

Պէգալի *a.* abominable, execrable, loathsome, disgusting, hateful, detestable.

Պէգամ, աջոյ or ջի *vn.* to detest, to hold in aversion, to abhor, to loathe, to hate, to execrate.

*Պէճոճ (Բճոճ) *s.* cocoon.

Պիգասոս or Պէգասոս *s.* Pegasus.

Պիգմ *s.* discord or obstinacy.

*Պիճիկ *s.* spots on the human nails.

*Պիլիկիկ Տ. Շոնջան.

Պիլօր Տ. Բիւրեղ.

Պիծակ, աջ *s.* wasp, drone, hornet, ox-fly, gad-fly; բոյն -աջ, wasp's nest.

Պիճ Տ. Պարեհիկ.

Պիլծ, պղծոյ *a.* impure, unclean, profane; filthy, foul, dirty, abominable, detestable, execrable; - առնել Տ. Պիլծմ. [pinna-marina.

Պին, այ, Պինայ, ից *s.* Gr. *w.* pinna,

Պինասպաս, ի, պլք, -եակ, եկի *s. zool.* pinnophylax; prawn, shrimp.

Պինդ, պնդոյ *a.* firm, steady; hard, solid, strong, fast, compact, close, stiff; constant, immoveable, steadfast, firm, infrangible, unshaken; -, պնդով *ad.* strongly, steadily; - կալ, to hold fast, to preserve, to persist; - ունել, to hold firmly to, to retain.

Պինդոս, ի *s.* Pindus.

Պինջ or -ջ, պնջաց *s.* the nostrils.

Պիշ ունիմ Տ. Պշուռմ.

Պիտակ, աջ *a.* spotted, speckled, motley, dapple; Տ. Բորոս; *s.* speckle, spot, mark; ephelis; small-pox; -ալցեալ Տ. Պիտակ *a.*; -ոտ, -ոտիմ Տ. Բորոս, Բորոսիմ; -ութի. -ուց Տ. Բորոս.

Պիտիգոն, ի *s.* Gr. *w.* Neptune. [տուռ.

Պիտակ *s.* Gr. *w.* pistachio, -nut; -ենի *s.* pistachio-tree.

Պիտակ, աջ *a.* false, improper, abusive, adventitious, extrinsic; degenerate, bastard; *s.* note, letter, bill, card; - ի պարտուց, innocent, guiltless, faultless.

Պիտակաբար *ad.* abusively, falsely, improperly; catachrestically; - վարել, to abuse, to use improperly.

Պիտականամ, աջոյ *vn.* to degenerate, to fall away.

Պիտակահոռութիւն *s. catachresis* ; -թք *ad. by name only, abusively.*

Պիտակութիւն *s. abuse, impropriety* ; bastardy ; *rhet. catachresis.*

Պիտամ, Պիտանամ, ացայ *vn. to want, to be in want of* ; to be necessary, useful.

Պիտանանամ, ացայ *vn. S. Պիտանամ* ; to use, to employ, to make use of.

Պիտանացու, աց *a. necessary, useful, advantageous* ; ք, necessities, the needful ; ոչ ումք է - , it is useful to no one ; ոչ եւս իմք է - , it is no longer good for anything ; -ցաւ նեմ *va. to render useful, to make profitable.* [*s. usefulness.*]

Պիտանաւոր *S. Պիտանացու* ; -ուծի Պիտանի *a. useful, profitable, advantageous, necessary* ; good, excellent.

Պիտանութիւն *s. utility, profit, advantage* ; use, employ.

Պիտաւեմ, էցի *va. to deliver oracles, to foretell, to predict* ; to use, to make use of.

Պիտաւութիւն *s. word, oracle, prediction* ; testimony, witness ; use, employ ; want, necessity ; work ; writing, useful treatise.

Պիտարկիմ *vn. to serve, to be useful.*

Պիտաւոր *a. useful* ; -իմ, էցայ *vn. to want, to be wanting* ; -ուծի *s. want, indigence* ; necessity ; witness, testimony.

Պիտի *v. imp. one must, it is necessary* ; ակաւելի ինչ պիտեցաւ , it was within a hair's breadth of.

Պիտոյ *a. necessary* ; suitable ; - է *S. Պիտի* ; it is becoming, proper, suitable ; զի եւս - են մեզ զկայք , what need have we of witnesses? -անամ *S. Պիտանամ* ; -ուծի *S. Պիտանութիւն.*

Պիտոյք, ոյից *s. want, indigence, necessity* ; the needful ; *S. Պէտք.*

Պիտու *s. Gr. w. pine, pine-tree.*

Պիքի *a. tight* ; - ձգել, to stretch tightly.

Պիւթագոր *s. book of Pythian oracles* ; -գորաս *pn. Pythagoras* ; - գորեան *s. a. Pythagorean.*

Պիւծի, - աս *s. Pythian games.* [*ess.*]

Պիւծոն *or* թիոն *s. Pythia* ; Python- Պիւսիոն, ի *s. Gr. w. pyrheum, Persian Fire-altar.*

Պիւրամիդ *or* միւ *s. Gr. w. pyramid* ; -մուգէս *a. Gr. w. pyramidal.*

Պլակինգի, &c. *S. Պլակուներ.*

*Պլէճ *s. buffalo-calf.*

Պլլամ *S. Մաղամ, &c.* [*skin.*]

*Պրոկեմ *va. to strip, to despoil* ; to

*Պրոբեմ *S. Փաթութեմ.*

Պրուզ *S. Փքքրիկ & Կապուսակ.*

*Պրութ *s. pointed ear, goat's ear.*

*Պրլլամ *S. Փայլիմ.*

*Պրոճ *a. globular.*

Պլըր *S. Բիւրբել.*

Պլակուներ *or* կուսն *s. pastry* ; cake, pie ; -բագործ , աց *s. pastry-cook.*

Պլատան *s. Gr. w. platane, plane-tree.*

Պլատոնական, -նեան *a. Platonist* ; *s. Platonist* ; - սէր . platonist love ; -կաւնութիւն *s. platonism.* [*en shot or bullets.*]

Պլեմբատ *s. Lat. w. plumbata, lead-*

Պլէբդ , էց *or* աց *a. idle, lazy, supine, negligent* ; -աբար *ad. lazily, slothfully, supinely* ; -անամ, ացայ *vn. to be idle, to neglect* ; -անք *s. Պլէբդութիւն* ; -իմ, էցայ *S. Պլէբդանամ* ; -ուծի, -ուսն *s. idleness, laziness, supineness, negligence* ; է - չստանիկ , to abandon oneself to sloth, to live in idleness.

Պլինձ, պլինձոյ *s. copper* ; copper-coin ; - ծխեալ, yellow copper, brass, bronze, tombac ; - չրաբարայիւն , copper pyrites, yellow copper-ore ; - էր- փնէրանդ , variegated copper-ore, phillipsite.

Պլծաբան *a. turpiloquent, foul-mouthed, nasty, ribald, filthy, obscene, blaspheming, cursing* ; -ուծի *s. turpiloquence, obscene language, filthy discourse* ; -գործ , աց *a. doing shameful or filthy things, immodest, impure, dirty, obscene, lascivious* ; -գործախօս *a. blaspheming* ; -գործուծի *s. filthy action, impurity, lewdness, filthiness, obscenity* ; -գաւան *a. of an impure faith* ; -գոչ *a. sacrificing to unclean idols* ; -էղու *a. foul-tongued, obscene* ; -լից *a. full of filth, sunk in nastiness, dirty, impure, lewd* ; -խառն *S. Պիղծ* ; -խօս *S. Պլծաբան* ; -չաւաւաւութիւն *s. impure religion* ; -մառոյց *a. unclean, impure, sacrilegious* ; -նոց *s. house of ill-fame* ; idol-temple ; -նուն *a. of an abominable name.*

Պլծանք *S. Պլծութիւն.*

Պլծաշուրթն *a. of unclean lips.*

Պլծասէր *a. given to filthiness, immodest, impudic, impure.*

Պլծեմ, էցի *va. to soil, to contaminate, to stain, to spot* ; to profane, to pollute, to abuse ; to abhor, to detest,

to execrate; - զնոս, to violate, to
Պղծել s. profaner. [dishonour.

Պղծութիւն s. contamination, stain,
filth, obscenity, lewdness, impurity,
debauchery; profanation, pollution;
abomination, execration; - կուսի,
violation, rape; Ի - մասնէլ զանձն, to
Պղծուս S. Պղիշ .[prostitute oneself.

Պղնձադամ a. copper-nailed, copper-
fastened; - զէր s. calcographer; - գոյն
a. copper-coloured, bronzed; s. calce-
dony, chalcedony; - գործ, այց s. cop-
persmith, brass-founder; brazier,
tinker; a. copper, bronze; - գործուի
s. coppersmith's art or calling; - գրու-
թի s. calcography; - զօճումն s. cop-
pering; - զից, -խառն a. coppery, cu-
preous, alloyed with copper; - խեցի
s. chalcoceramus; - կան թթուուկ s.
chem. copper oxide; - կերս a. made
of copper; - կուս, - կուսծոյ a. cast in
copper or in bronze; - հանք, նաց,
հասք, սից s. copper-mine; exile; Ի
- հաստ առլ, to exile, to condemn to
the copper-mines; - ձայն a. bronze-
voiced; - ձոյլ a. in massive bronze;
- նամ, աջայ տն. to be coppered, chan-
ged into bronze; - նիւզ a. having a cop-
per bolt; - պատ a. covered with cop-
per, coppered; - բար s. chalcolite; ca-
lamine, smithsonite.

Պղնձեան, ձեղէն, - ձի, ձւոյ a. cop-
per, made of copper; - ձիք s. copper
utensils, cauldron, copper kettle; -
ձոս a. copper-coloured.

*Պղղ s. addled-egg.

Պղպեղ . Ի s. pepper; - լոսեալ,
ground or pounded -; համեմէլ - աւ,
to -; - սման s. -box; - Ի s. bot. -plant;
- Իս s. chem. piperine.

Պղպղուն a. quite full, brimful.

Պղպլակ, այց s. air- or water-bubble,
globule, froath, foam; - ածել a. bub-
ble-shaped; - եմ, էջի տն. to bubble
up, to boil fast, to froth; to simmer,
to be in ebullition.

Պղպլամ, - սնամ S. Պղպլակեմ.

Պղպլումն s. bubbling.

Պղտոր, ոյ, - ախան a. not clear or
pure; (ջուր) turbid, troubled, muddy;
(գինի) thick; (օդ) obscure, misty, fog-
gy, gloomy; փց. erroneous, perverse;
- հայեղի, dim looking-glass.

Պղտորեմ, էջի va. to muddy, to dis-
turb, to make turbid, to mix, to
mingle; to thicken; փց. to disturb, to

discompose, to cause trouble, to per-
plex, to confound, to perturb; - Իմ տն.
to grow turbid, muddy or thick; փց.
to become confused, disconcerted, to
be unsettled, in disorder; պղտորի եր-
կին, it is getting overcast; there will
be a storm presently; յախանէ աղ-
բերն պղտորեալ է ջուր նք, the fish
begins to stink at the head.

Պղտորութիւն, - ումն s. turbidness,
muddiness; փց. trouble, broil, agita-
tion, disorder, confusion.

Պաշիւ, սչղան. սչղուկք s. instep,
ankle, ankle-bone; foot; S. Խտոր.

Պաշիւք, Պաշիւն s. ornament.

*Պաշիւմ va. to pull out or to pieces
hairs, feathers, flowers & similar, S.
Փեշեկեմ.

Պաշնաւոր a. descending to the
heels; s. toga, long gown or robe.

Պաշնադեղիմ տն. to bedeck or orna-
ment oneself gaily; - դարդ a. bedeck-
ed, ornamented, embellished; - դար-
դեմ S. Պաշնեմ; յօրէն S. Պաշնադարդ.

Պաշնանք s. studied finery, coquetry,
coquettishness.

Պաշնապաշոյճ a. highly adorned,
well dressed; - պոյծաւ a. brilliantly
adorned; - սեր a. smart, spruce, co-
quettish, elegant, fond of finery, of
dress, flaunting, gaudy, beaush,
spanking, flaring; - փնել, to love fine-
ry, to dress oneself finely, to flaunt
about fine & tawdry; - ւոր a. bedeck-
ed, adorned; - ւորեմ or

Պաշնեմ, էջի va. to embellish, to be-
deck, to adorn, to beautify, to set off,
to trim studiously, to bedizen, to
trick out; - Իմ տն. to bedizen oneself
with coquetry & too great attention
to effect, with studied neatness.

Պաշոյ a. coquettish, foppish, spruce,
dandy; S. Պաշասեր; - ախան a. orna-
mental; - ութի s. dandyism, affecta-
tion in dress.

Պաշութի, - ումն s. ornament, dress,
embellishment; S. Պաշանք.

Պաշեմ va. S. Պաշեմ; to play on
the lyre; զոյնս Ի վեր -, to raise the
brows in sign of dissent.

Պնակ, այց s. dish; bowl, porringer,
wooden bowl; միսէլ զձեռն Ի - թ ու-
մէք, to eat together, at the same
table, to be a table-companion; - ա-
ձեւ a. dish-shaped; - անի s. pl. plates
& dishes.

Պնակիտ, կտի s. Gr. w. writing-tablet, table-book; - ծոցոյ, tables, memorandum-book; - նկարչի . painter's-pallet; - գրաշարի, galley, composing galley, pan.

Պնդագոյնս ad. firmly, tightly, strongly; steadily, steadfastly; constantly, earnestly, diligently; - շարախօսէին զինէն, they stood & vehemently accused me; - դեսպան s. estafet, express, courier; - կազմ a. strong, robust; brave, daring, gallant, courageous, manful; hard, firm, solid, steady; - կազմեմ va. to give heart, to encourage, to fortify; to consolidate, to strengthen; - կազմութիւն s. robustness, stoutness, vigour; consistency, density, solidity, hardness; - կասպ a. strongly tied or bound, firm, steady; - կարգ ի վարս, very rigorous, austere; - ձիդ a. strong-armed, valiant; - նամ, սցսյ vn. to grow stronger, to become hard or tough, to harden, to be strengthened; - սարանոց a. stiff-necked; - պէս S. Պնդագոյնս; - սրտեմ S. Սրտասպնդեմ; - ցուցանեմ va. to strengthen, to affirm, to consolidate, to harden, to stiffen; - զբովայն, to bind, to constipate; - ցուցիչ a. astringent, binding, costive; - փակ S. Ամրափակ; - քարչ a. well curved or arched.

Պնդեմ, էցի va. to affirm, to fortify, to consolidate, to confirm, to strengthen; to tighten, to strain, to restrain, to draw closer, to bind faster, to tie tight; to constrain, to enforce, to press; to invigorate, to corroborate, to encourage, to inspirit, to remove one's fear; to persist, to insist, to urge, to be bent upon, to pretend, to maintain; - զվէջ or դօսի լէ մէջ, to gird up one's loins; to arm or prepare oneself; - զանձն, to refrain oneself, to keep within bounds; - զանձն ընդդէմ, to provide against; - զճաւասս, to confirm the faith; - Իմ vn. to harden, to grow tough; to insist, to sustain, to be obstinate; to pretend; to run, to go quick; S. Չինի, Չէտա; ի պաշս - , to be rigorous in fasting.

Պնդութիւն s. consistence, solidity, fixity, hardness, density, consolidation; steadiness, firmness, constancy; stiffness, severity, obstinacy; strength, vigour; sustained, unflinching or con-

tinued effort, endeavour, care, solicitude, diligence; - սրովայնի, constipation, costiveness; սաշք - [ԹԷ, rigorous fasting; բազում, մեծաւ or փութոյ - [ԹԲ ad. carefully, diligently, eagerly, cordially, earnestly. [-box.

Պնչագեղ, -խոտ s. snuff; սոււի - ոյ, Պնչաս, այ a. flat- or snub-nosed; noseless; - եմ vn. to cut off the nose.

Պնչեմ or Պնչում, պչեայ vn. to gaze, to stare, to look at fixedly, to fasten or fix one's eyes upon, to look upon attentively, to consider, to observe, to contemplate; S. Հայլեմ.

Պչումն s. fixed gaze, stare.

Պչուցանեմ, ցի va. to cause to look at fixedly or attentively, to cause to rivet one's gaze on.

Պչակ S. Պչակ.

Պչբիմ vn. to grow dim, to see dimly.

Պոգբիի s. Gr. w. gown, long robe.

Պոպան s. pl. horns. [& Լովկաս.

*Պոյրճ S. Ճճի; * -իկ S. Երբիկամուշք

Պոկ or Պուկ s. organ-pipe; * onion

Պոկխոյզ, ի s. polypus. [stalk.

Պոլսպատ, Պոլսվատ, ից s. steel;

-եմ va. to steel; -իկ a. steely; ից. s.

*Պոլսակ s. press-screw. [steel, sword.

Պորտ, -այ, ից s. high-way; thoroughfare, broad street.

*Պոճիճակ S. Ծոծորակ.

*Պոճիեմ S. Պոճիեմ.

Պոման, -եմ S. Պայման, -եմ.

Պոմպիլոս s. Gr. w. zool. pompilus, nautilus, a species of remora.

Պոյտ, պոսայո - ն, սրուսան s. pot, earthen or metal pot, broth-pot; bot.

S. Պուտ. [va. to fillip, to give a fillip.

*Պոնդ s. fillip; -ս հարկանէլ or -եմ

Պոնասցի a. s. Pontius.

Պոնասս a. Pontius; s. Pontus, the Euxine or Black sea. [puce.

Պոչ, ոյ s. tail; virile member; pre-

Պոչիւկ s. bellowing, lowing.

Պոպզակ s. bot. St. John's wort, hy-

*Պոպկեմ S. Կեղեկեմ. [pericum.

*Պոպոկ s. walnut-husk; S. Փէճէկ.

Պոսիկ, նկաց a. s. fornicator; lecher, whore-monger; adulterer; - կին, prostitute; abandoned or debauched woman, harlot, street-walker, courtesan, whore, strumpet, wench, trull; adulteress.

Պոսնկախանիչ s. pander, pimp; sf. procuress, go-between, bawd; - կան a. meretricious, dissolute; - կերպ a.

whorish, impudic, lascivious, lecherous; յոյց *s.* inspector of brothels; նաժ *S.* Պոռնիկիմ; նոց *s.* house of ill-fame, brothel; ֆց. high-place, heathen temple, idol-house; պատիր *u.* enticing to lewdness, obscene; պէս *ad.* like a harlot or prostitute; սէր *a.* frequenting brothels; *s.* whore-monger; սուռն, րան *S.* Պոռնիկանոց.

Պոռնիկիմ, էջի, -էջույանեմ *va.* to cause to commit fornication, to prostitute, to abandon to prostitution; ֆց. to induce to idolatry, to idolize.

Պոռնիկիմ, էջայ *vn.* to commit fornication, to abandon oneself to prostitution, to lewdness, to be prostituted; to commit adultery; ֆց. to worship idols, to idolize.

Պոռնկորդի *s.* whore-son, bastard.

Պոռնկոց *S.* Պոռնիկանոց.

Պոռնկութի *s.* fornication, prostitution, whoredom, harlotry.

Պոռնիկն *S.* Պոռնիկն.

Պոռսա, -ախոս, -ող *a.* boastful, bragging, vaunting; emphatic; speaking aloud, crying, bawling, brawling, noisy, squalling; *s.* bully, braggart, Պոսիգոն, ի *s.* Neptune. [hector.

Պոսազրոս *a. Gr. w.* gouty.

Պոր *s.* swan; *S.* Կարապ.

Պորանի *s.* stew, ragout.

Պորովիմ *vn.* to contract the tongue on tasting acids.

Պորո, ոյ *s.* navel, umbilicus; belly; middle, centre; - էրկրի, mount, mountain; - կամարաց, key-stone of an arch; - ի վեր, - յորսոյս *ad.* supinely, with one's face upward; - ոյ ծառայ, slave to one's belly, gormand, * greedy-gut.

Պորաբոյծ, - պարար *S.* Որովայնապարար; - շար *s.* navel-string, umbilical cord, umbilicus funicular; - կան *a.* umbilical; - ւոր *a.* umbilicate.

Պորփիւր *s. Gr. w.* porphyry; - ախանութիւն *s.* porphyrisation, grinding with a muller, pulverization; - ոժէն *a. Gr. w.* porphyrogenous.

Պուետական *a.* poetical.

Պուետեմ *va.* to versify, to poetize, to make or write poetry.

Պուետես, - ախոս, աջ *s. Gr. w.* poet; philosopher; - ախոսութիւն *s.* poetry,

Պուէա *S.* Պուետէա. [poesy; poem.

Պուլ *s. Latin w.* bull, pope's letter.

* Պուխերիկ *s.* chimney.

Պուպեմ, էջի *va.* to push, to repulse, to urge, to disperse, to scatter

Պունիկեան *a.* Punic. [about.

* Պուշ *a.* short-sighted.

* Պուպրիկ *s.* toy, plaything, doll.

Պուս *s. bot.* anemone, wind-flower; poppy, corn-poppy; * drop; * pock-mark, --hole; * winter salad prepared with walnuts.

Պուսական *s.* Buddhist, sectary of Baddha; - ութի *s.* buddhism.

Պուսանորդ *s.* large pot or kettle, copper, boiler; basin, laver.

Պուսուռկ, սկաց *s.* pot, small pot, saucepan.

Պուրակ, աջ *s.* wood, forest, grove; - աջեր *S.* Պարկաջեր. [շանսկերոյ.

* Պուրճ *pl.* սրճեր *S.* Բուրգն & Կեն.

Պշտնք *s.* affectation, studied elegance, finery; primness, prim ways, smirking, mincing air, simpering, alluring manners, enticing looks or ways, coquetry; prudery, prudishness; peevish temper, disdainful airs, grimaces; *S.* Ընդվարայծ; Է նս գաւ or

Պշեմ, Պշիմ, էջայ *vn.* to give oneself affected ways, to simper, to be dainty, to mince, to be disdainful, overnice, to play the prude; to adonize, to be studiously elegant, to be dandy or foppish; to be well dressed, very spruce.

Պշրոյ *a.* affected, simpering, coquettish, prudish, lackadaisical, grinning; finical. [lascivious glance.

Պշուռի *s.* immodest attire; wicked, * Պպրուկ *s.* eye, bud, germ, shoot.

Պսառոս *S.* Պրսառո.

Պսեմն, ից *s.* male wild fig-tree.

Պսետեր *s. Gr. w.* prester, hot & scorching wind, typhoon.

Պսղոյ *s.* enemy, adversary. [dean.

Պսիմիկուս *s. Latin w.* primicerius,

* Պնչէմ *vn.* to bleat like goats.

Պսոյգ, ուզի, գաջ *s.* paraphernalia, portion, dowry, dower. [mus.

Պսոսոպապ *s. Gr. w.* pontifex maximus

Պսոսոսարատոր *s. Gr. w.* General commanding the cavalry. [Master.

Պսոսոֆրժոդէս *s. Gr. w.* Doctor, Պսուգած *af.* portioned, endowed; - գէմ, էջի *va.* to portion, to give a portion, to endow.

* Պսուռկ *s.* muzzle, snout.

Պսսեմ, էջի *vn.* to be cross, ill-tempered, to make a wry face, to turn

up one's nose, to be disdainful; յու-
նօք - S. Յօն. [us be attentive).

Պրօսխումէ Gr. w. proscume, (let

Պսակ, այ s. crown, diadem; crown,
prize, premium, reward; circle, cop-
ing, top, crowning, brim, frame, edge,
cornice, parapet, battlement; corona-
tion, achievement, accomplishment;
nuptials, espousals, marriage, nuptial
blessing; - դարաց, tonsure, shaven
crown; - ծաղիկայ, wreath, garland,
chaplet; - է փշայ, crown of thorns; -
սրբոց, halo, glory, nimbus; - Կուսին,
chaplet, beads, string of beads; - ա-
րեգական, halo around the sun; -
տարւոյ, the course of the year; -
պարծանաց, փառաց, crown of hon-
our, of glory; Հիւսէլ -, to weave a
garland or chaplet; - զնէլ ումէք, to
marry.

Պսակադիր, դրաց a. crowning; mar-
rying; - ս տանէլ or - դրեմ va. to mar-
ry, to give the nuptial blessing; - զարդ
a. adorned with a crown, crowned;
- զգեաց a. bearing a crown, crowned;
- զգեցուծի s. crowning with flowers;
- կալ, այ s. lining of a crown; - կապ
a. crowned; crowning; - կիր a. wear-
ing a crown; - կեց a. crowned with
another; s. sharer in the crown, in
empire; - Համբար or Հաս կէտ s. place
where prizes are kept & distributed;
- Հիւս a. crowned; - ձեւ a. crown-
shaped, coronal; - նուն a. whose name
is Crown (Stephen); - պաշնչ՝ S. Պսա-
կազարդ; - սեր a. faithful or tender
(bridegroom or bride); - ւոր a. crown-
ed; s. laureat; prince, king, &c.; - ւո-
րիմ va. to be crowned, rewarded.

Պսակեմ, էջի va. to crown, to wreath;
to reward, to recompense; to give the
nuptial blessing, to marry; փց. to
crown, to achieve, to accomplish; - էմ
va. to be crowned; to be married; փց.
to be achieved, accomplished.

Պսակիչ s. crowner; achiever.

Պսակումն s. coronation; crowning.

Պսեմ or - ն s. rose-thorn.

Պտեկ s. small pot; gallipot.

*Պտղեմ va. to scoop out, to scratch
the earth for food as birds.

Պտեղն, սղան s. pinch; - մի սնչա-
դեղոյ, a - of snuff.

*Պարտուկ s. gig, whipping-top.

*Պարտուր s. sheep's dung.

Պարիմ, էջայ va. to give or addict

oneself to, to be fully occupied, im-
mersed in.

*Պսկաս a. having one dry nipple.

Պսկաւոր a. full of buds or calyces.

Պսկեմ, էջի, Պսկիմ, էջայ va. to
bud, to shoot forth buds, to shoot, to
sprout, to germinate.

Պսկուշք, կանց s. pl. S. Պսուկ.

Պտաբեր, այ a. bearing or produc-
ing fruit, fructiferous; productive,
fruitful, fructuous, fertile; offering;
- ծառ, fruit-tree; - ընէլ or - էմ, է-
ջի, - էմ, էջայ va. to fructify, to bear
fruit, to bring forth, to produce; to
offer; to render fertile; to profit; - էչ
S. Պտաբեր; - ութի s. fructification;
fertility; offering, oblation; - բոց S.
Պտղի; - զարդ, - զուարճ a. adorned
with fruits; - զարդիմ va. to be adorn-
ed with fruits; - թափ a. fruitless,
stripped of fruit; - լի, լիբ or լից a. full
of or loaded with fruits, rich, fertile,
prolific; - լուծ s. staff for carrying
grapes; - խոյծ a. ripe, dark or deep
coloured, spotted, speckled; - խոյծ-
ութիւն s. the beginning to ripen, dark
or deep colour of fruits; - խունկ s.
musk fruit or tree; - ծին, &c. S. Պտա-
բեր, &c.; - կան a. of fruit.

Պտղան a. blear-eyed.

Պտղակորոյս a. fruitless, unfruitful,
sterile, barren; - կորուսուծի s. loss
of fruits; - Հասուծի s. ripeness, ma-
turity; - Հաս a. fruit gathering; - ճիւ
S. Պտղի; - խոյ s. fruit-loft, fruitery;
- սեր a. fond of fruits; - վաճառ s. fruit-
er, green-grocer; - սուռ, &c. S. Պլա-
զաբեր, &c.; - տուն s. fruit-house; S.
Պտղանոց; - ւէտ S. Պտղալից; - ւէտեմ
va. to render fruitful, to fecundate,
to fertilize; - ւէտուծի s. abundance
of fruits; fertility; - ւոր S. Պտղալից;
- ւորեմ S. Պտղակտեմ; - քաղ առնեմ
or ընիմ va. to glean, to lease; - քա-
ղեմ va. to gather, to amass fruits;
- քանդ or քանդակ a. sculptured with
various fruits. [ty, abundance.

Պտղեղ S. Պտղի; - ութի s. fertili-

Պտղի s. Gr. w. elm-tree. [imbibe.

Պտղիմ, էջայ va. to germolate; * to
Պտղովն ad. together with the fruit.

*Պտղոց s. pinch.

Պտոյտ, ուտի - ք, ուտից s. eddy,
whirlpool, vortex; - Հոյմոց, whirl-
wind, hurricane, squall, storm; - գըլ-
խոյ, vertigo, giddiness, dizziness,

swimming in the head; - առնուլ, to turn or whirl round & round, to eddy.

Պտուկ, պակոց s. button, bud, eye; nipple; S. Պռուտուկ; պակուկը կովու, սջխարի, &c., udder, dug, teat.

Պտուղ, պարոց s. fruit; fruits; fig. fruit, produce, effect, result; tip of finger; - աչաց, pupil, eye-ball, apple of the eye; չորս - խունկ, four grains of incense; դարւր, կանաչ, վարահաս, հասուն, չոր, փետալ -, fresh, green or unripe, premature, ripe, dried, rotten fruit; կեղեւ պարոց, peel, paring; կեղեւէլ զ-ս, to pare, to peel; to decorticate, to strip; - աալ, բերել, to bear, to yield, to produce fruits; - քաղել, to gather, to pluck, to pick fruit; fig; to reap the fruit of, to derive benefit from. [ing, eddying.

Պտուտաբար ad. like a vortex, whirl-

Պտուտակ, այ s. screw; windlass, hand winch; wheel & axle; * whirl-igig; - խոր or մայր, hollow or female screw; screw-box, nut; - մանրաչաւ փական, micrometrical screw; - վէրակոչ, nut-screw; - օդահան, ventilating screw; - Արքիմեդեայ, Archimedes' screw, spiral pump; - Հոլանտացի, Dutch screw-pump; - անվախշան or անեղը, endless or perpetual screw, worm, creeper, conveyer.

Պտուտանամ vn. to turn, to twist; S. Թոթովէմ.

Պտուտեմ, էջի, -իմ, էցյո vna. to turn, to veer, to whirl round.

Պտուտիկ S. Պայտք.

Պտուտկեմ va. S. Պտուտեմ; to screw, to screw down or on; vn. to feel giddy, dizzy, to have a swimming in the head.

Պտուեմ, էջի va. to excavate, to hollow or dig out; to seek for, to investigate.

Պտազեմ or կեմ, էջի vn. to sport, to dance, to leap as children in the lap, to coax, to fondle, to caress; to sport or play as small animals.

Պրախ s. bot. S. Պրաս.

Պրակ, այ s. wood, thicket, grove, bush; work, writing; chapter, paragraph or article; -բ Առաքելոց, the Acts of the Apostles; - Թղթոյ, ream of paper; - կաւոց, չուխայից, entire piece of linen or woollen cloth, bale, pack; -բ ուսման, lesson.

Պրակագեղ a. wooded, planted with

trees, bushy, leafy. [al articles.

Պրակապատէն a. divided in sever- ՊրակաւԹոյք s. Gr. w. apocryphal books on the Apostles. [collector.

Պրակարք s. Gr. w. tax-gatherer or Պրահմականութիւն s. brahmanism; -մայ, էջ s. brahmin.

Պրաս, էջ s. bot. leek.

Պրասի s. bot. horehound, marrubium.

Պրասս, է, -ն s. Gr. w. suburb.

Պրետոր, այ s. Latin w. praetor; praetorium, judgment seat or hall; General's tent; -ական a. praetorian; -ութի s. praetorship.

Պրիոն, pl. -է s. Gr. w. saw-fish.

Պրիսկ, պրսկի s. bot. turbith, thapsia, bastard turbith.

Պրիստէ S. Պրիոն.

Պրծանիմ, ծայո vn. to escape, to evade, to break, slip or get away or off; - յուշոյ, to escape the memory, to be forgotten; - է ձեռայ, to escape from, to slip from between the fingers, to be lost. [to rescue.

Պրծեմ, էջի va. to save, to deliver,

Պրկանք s. tie, bond, ligament.

Պրկեմ, էջի va. to bind, to strain, to tighten, to tie tight, to pinion; to stretch, to lengthen out; S. Յծն.

Պրկոց, այ s. instrument of torture, Պրկումն s. stretching, tension. [rack.

*Պրձուկ s. nerve, sinew.

Պրշակ, այ s. roof, ceiling. [ship.

Պրոպոսիդոսուկ s. Latin w. provost- *Պրուճ s. cavity, hollow.

*Պրպտեմ S. Որոնեմ.

Պրոու, ոյ s. rush, bulrush; papyrus; -ամած a. woven of rushes with pitch; -եայ, -եղէն a. made of rush or papyrus; s. rush-mat; rush-garments; - Թուլթ, papyrus-scroll.

*Պրբի S. Չղալ, Հոյն.

Պրբէ s. Arabic w. reservoir, basin.

Պրոն, է s. carded wool or goat's hair; lint, scraped linen; -ադործ s. weaver of goat's hair.

Պօա s. zool. boa, boa-constrictor.

*Պօզ, -լախ S. Շրոսոս.

*Պօղոսակ S. Պօղոսակ.

Պօղոսեան a. s. follower of St. Paul; -բ, St. Paul's companions.

*Պօտիզ s. large louse full of blood.

Ձ

Ձ (*ishē*) ըէ *s.* the twenty seventh letter of the alphabet & the twenty first of the consonants; ը, ը', nine hundred; nine hundredth.

— It is sometimes confounded with the letters չ & ք; as : *խնջոյք-խնձոյք, ջղջիկան-չղջիկան, կնջիլթ-կնձիլթ, ճանջ-ճանձ, &c.*

Ձաբբոն *or* բուն *s.* French *w.* hood, cowl, frock; -աւոր *s.* capuchin monk.

*Ձաթ *s.* millet-bread.

Ձաճանք, անց *s.* heathen feasts.

Ձառոս, կց *s.* cudgel, club; whip-thong; kerbatch, knout.

Ձախեմ *or* Ձաղխեմ, էջի *va.* to crush, to crack, to break, to dash or break to pieces, to bruise, to smash.

Ձախուճն *s.* fracture, breakage.

*Ձախջ *s.* bier, coffin.

Ձախջախ *a.* crushed, shattered, broken; weak, fragile; *s.* click & spring work (in watches).

Ձախջախանք *s.* breaking up, cutting into small pieces; rout, defeat, havoc, carnage.

Ձախջախեմ, էջի *va.* to crush or break up totally, to pound, to triturate.

Ձախջախիւն *or* խուճն *S.* Ձախջախանք.

Ձախջախուռն *S.* Ձախջախ *a.*

Ձաճ, կց *s.* light, torch, flambeau, link; candelabra, chandelier; *ast.* facula, bright spot on the sun.

Ձաճաբորբոք *a.* burning or shining like a torch; -բուն *s.* chandelier; candlestick; -զարդեմ *va.* to illuminate, to light up; -զգեաց. էջկց, -զգեստ, կց *a.* bearing or carrying light, luminous, splendid; -լուցուլի *s.* torch-light; bon-fire; -կալ *s.* lamp-post; -կեր *a.* carrying a lamp or a torch; -կալ-բեր *s.* lamp-bearer, torch-bearer; -նամ *vn.* to blaze, to shine; -նման *a.* torch-like; -վառ. *a.* blazing, refulgent;

-վառուլի *s.* illumination; -ցուցանեմ *va.* to shine like a torch, to irradiate; -ւոր *a.* shining, luminous, brilliant; -ճեմք, torch-light procession; -ւորեմ, էջի *va.* to illuminate, to enlighten, to render luminous; -փայլ *a.* bright as a torch-light, blazing, brilliant, refulgent.

Ձաճեմ, էջի *va.* to shine like a torch, to blaze, to flash, to glitter.

Ձաճընկալ *a.* flambeau carrying; *s.* acolyte; -ուլի *s.* state of an acolyte.

Ձաղացսան *s.* miller. [acolyteship.

Ձաղացք, ցաց *s.* mill; փոշի -ցաց, mill-dust. [shower, heavy shower.

Ձալք. կց, -ազոյն շիթք *s.* sudden

Ձալեմ *va.* to strengthen. [pruned

*Ձաղջ *s.* superfluous branches to be

Ձամբ, կց *s.* nourishment, food; -ա-

կեր *a.* at nurse, sucking; -եմ, էջի *va.* to nourish, to give to eat or to suck,

to feed, to suckle, to foster, to rear.

Ձամբեկք, լեաց *s.* pap.

Ձամբու *s.* French *w.* chamber; -լայն

s. English *w.* chamberlain.

Ձայլ, կց, -ի, լեաց *s.* multitude, crowd, quantity; company of mourners or weepers; repeated bursts of weeping, wailing. [ostrich.

Ձայլամն, մանց, -լեամն, եմանց *s.*

Ձայլում, էցայ *vn.* to assemble to be-

Ձայլոս, կց *s.* pizzle; *S.* Ձալոս. [wail.

Ձան, կց *or* ուց *s.* diligence, care,

study, work; զուր - , labour lost, labour in vain; - զնեւ, տանել, յանձին

ուռել *S.* Ձանամ. [our in company.

Ձանակից լինիմ *vn.* to study, to lah-

Ձանաճար լինիմ *vn.* to endeavour,

to strive, to strive hard, to make every efforts, strenuous attempts, to try all means, to exhaust oneself with exertion.

Ձանամ, սցոյ *or* ջի *vn.* to exert oneself, to endeavour, to study, to be diligent, to hasten, to take care, to do one's possible; to take pains, to labour, to weary, to exhaust; ի ոգիս - , to sigh; to groan.

Ձանաէր *a.* diligent, active, careful, laborious, painstaking, studious, assiduous, hardworking; -սիրուլիւն *s.* diligence, care, close application, assiduity, steadiness, painstaking.

Ձանացուցանեմ *va.* to cause exertion, to render diligent, to constrain, to give impulsion to, to push forward,

to urge on, to spur on. [idiot.

Չանդ *a.* unhealthy; stupid, imbecile,

Չանդհէծ *a. ast.* waning.

Չանոս *S.* Չանասէր.

Չանջիւ *a.* pure, clean, well-bleached; *s.* cambric lawn.

Չասո՛ւ *s.* chimera; *a.* chimerical.

Չասադով, այ *s.* apologist, advocate, defender, protector, patron; - լէ

նել, կալ, մասնել *S.* Չասադովէմ; - է

լի *a.* excusable, justifiable, warrantable; - էմ *va.* to defend, to sustain, to plead, to excuse, to justify; - զանձն,

to defend, justify or excuse oneself; - ուի *s.* apology, defence, protection, justification, excuse, pleading.

Չաստկիմ *vn.* to be established firmly & securely.

Չասուկ, տկաց *s.* conjurer, sorcerer, wizard; *sf.* divineress, sorceress, witch, enchantress; *fig.* vixen, scold.

Չարդէմ, էջի *va.* to cut or break in pieces, to undo, to break, to shatter, to smash; to kill.

Չարդուծն *s.* cutting in pieces.

Չարդոց, այ *s.* rout, defeat; pink-ing-machine.

Չեանիմ, Չեւիմ *S.* Չեանում & Չե

րանիմ; - արտիւ, to be afflicted with disease, to fall sick, ill.

Չեռացուցանեմ *S.* Չեռուցանեմ.

Չեւի, ք, լէաց *a.* heating, warming oneself.

Չեանում, ույ *vn.* to get warm, to warm oneself, to be warmed; *fig.* to burn, to grow warm, hot, angry or excited, to chafe; - յարեւու, to bask in the sun; Չեռեալ նստել ի վերայ

ձուոց, to sit on eggs, to sit brooding, to hatch; իբրեւ արեւն Չեանոյր, when the sun spread his beneficent heat.

Չեռուծն *s.* heating, burning, inflammation.

Չեռուցանեմ, ջի *va.* to warm, to heat, to make hot or warm; to boil; կարի իմն - , to overheat; - զանկողին,

to warm a bed. [ing; - ական *a.* heating.

Չեռացանող *a.* calefactory, warm-

Չեռուցիչ *a.* calorific; heating, too exciting; *s.* copper, kettle, boiler, pipkin; chaffing-dish; - անկողնոյ, warming-pan.

Չեռուցումն *s.* heating.

Չեր, ոյ *s.* fine weather; heat, calor-

ic, warmth; *a.* warm, hot; serene, fine, clear.

Չերանիմ, բայ *vn.* to warm oneself, to get warm; to catch a fever, to fall sick; to burn, to be excited, inflamed, infuriate; զցաւ *or* զքուռն մահու

- , to become deadly sick, to die; - յախաս, to plunge into vice; առ պատ

կերս կոոց - , to give oneself up to

Չերաջափ, ի *s.* calorimeter. [idolatry.

Չերանիւմ *a. S.* Չերմաջերմ; - բն

դերք, palpitating entrails; - արիւն, reeking blood.

Չերացուցանեմ *S.* Չեռուցանեմ.

Չերի *s. ast.* stag.

Չերիմ *S.* Չերանիմ. [mild.

Չերին *a.* warm, hot; serene, calm,

Չերմ, ոյ *a.* warm; serene, calm; *fig.* ardent, burning, fervid, fiery, passionate; tender, affectionate; *s.* heat, warmth; hot viands; - է. it is warm; *S.* Չերմն.

Չերմաբազմապակիչ *s.* thermo-

multiplier; - բեր *s.* calorifero, hot-air stove; - գոլ *s.* heat, warmth, caloric;

- գոյն *a.* very hot; impassioned, ardent, fervent; *ad.* warmly, eagerly,

fervently, passionately; - գուծ *S.* Գորովագուծ;

- գէտ *s.* thermoscope; - գրունք *s.* Thermopolis; - խսան *a.* hot; - կան *a.* warm, ardent; - կաջուր

s. hot water; - կիծ *a.* burning, ardent; - անիւ, to burn; - կիծս *ad.* hotly,

warmly; - հոս *a.* warm; - ձայն *a.* still small voiced, tenderly cooing; - զբեր

s. thermo-electric; - յին *a.* warm; - ջուրք, thermal baths, warm springs;

- յուծի *s.* fever; - նամ *S.* Չերանիմ;

- նդամ *a.* having warm limbs; warm, lively; - նոց *s.* stove; hot- or green-

house, conservatory; - նցիկ *a. phys.* diathermal, diathermanous, possess-

ing free permeability to heat; - շարժ *s. phys.* calorimotor, (galvanic ejecting apparatus), deflagrator.

Չերմաջափ, ի *s.* thermometer; - բնական, natural -; - բուսական, ve-

getable -; - օդեղէն, air- or atmos-

pherical -; - արբոհէան, spirit -; - տարբերական, differential -; - մետա-

լական, metallic -; - ծայրագոյն ջեր-

մուծի կամ ցրուուծի, maximum- & minimum -; - self-registering - , regis-

ter -; - հարիւրամասն, centigrade -; - Ռեոմիւրի Թարէնհայծի, Reaumur's

- , Fahrenheit's -; - ն բարձրացաւ, խո-

նարհեցաւ միով աստիճանաւ, the - has ascended, has fallen one degree; - ն

միով աստիճանաւ ի վեր կամ ի խոնարհ էք զգրոյ . the - is one degree above or below zero ; -ազիբ s. thermometrographer ; -ական a. thermometrical .

Ջերմաջերմ a. very hot, ardent, burning, boiling ; warm, full of warmth, fervent, impassioned, affectionate, very tender ; ad. all hot, piping hot ; quite fresh or new ; warmly, ardently, eagerly, fervently ; -ջուրք s. warm mineral waters or springs, thermæ, baths ; -սենեակ s. hot-bath, vapour-bath ; -բան s. heating apparatus ; fire-pan ; -բազէլ s. screen ; -ջոյց S. Ջերմազգէտ ; -ցուցիչ a. calefactory ; -բանակ s. phys. calory, unit of heat ; -բանակուածիւն s. calorimetry .

Ջերմէլէկարական a. thermo-electrical ; -ուծի s. thermo-electricity .

Ջերմեռանդ . ն a. warm, ardent ; devout, fervent ; -ուի s. warmth, ardour ; devotion . [ish.

Ջերմընկալ a. liable to fever ; fever-Ջերմիկ s. warm victuals .

Ջերմին a. rather warm, hot ; fiery .

Ջերմիւլ a. feverish .

Ջերմն , ման s. fever ; heat ; - էթող զև եւ կարաւ զնա , the fever left me & has seized him ; վերստին կարաւ զև - , my fever has returned .

Ջերմաբեր a. fever-giving ; -կալ S. Ջերմընկալ ; -կան a. febrile, feverish ; -հայած a. febrifuge, antifebrile .

Ջերմեակ a. tender, affectionate .

Ջերմիկալ , -մտա , -մտա S. -մընկալ .

Ջերմութիւն s. heat, warmth ; caloric ; fever, fever-heat ; calefaction, warming ; temperature ; թաքուն , ճառագայթեալ , տեսակարար - , latent, radiant, specific heat ; - առաջգուէ կամ գոլորջացման , steam-generating heat ; - սինեալ or ցրեալ , diffused heat ; - կէդրոնական , central heat .

Ջերմուկք , մկաց S. Ջերմջուրք ; էր թալ ի -կս , to go to a watering-place, to go to the baths .

Ջերտա a. lukewarm, temperate .

Ջերոց , այ s. winter quarters ; hot-house . [wonderful !

Ջէք , Ջէք int. how ! oh ! o strange !

Ջիւլ or Ջիվ , ջկաց s. nerve, sinew ; fibre, string ; whip ; fig. nerve, sinews, force, vigour ; - տեսաբանական , optic nerve ; լուծանիլ ջկաց , to become enervated ; զ-ս հարկանէլ ուրուք , to shock a person's nerves, to frighten,

to terrify ; զ-ս հասանէլ ուրուք fig. to hurt a person's nerves, to weaken, to enervate .

Ջին , ջնաց s. cudgel, stick, wand .

Ջինջ a. pure, clean, clear, polished, bright . [curate, diligent, careful .

Ջերդ a. continuous, assiduous, ac-

Ջէք s. perihelion .

Ջլածիզ a. convulsive ; - վնէլ , to have the nerves strung, to have fits ; - ձգտունն s. fit, convulsion ; - սինդ a. nervous, vigorous, sinewy, robust, strong ; - առնէլ , to give strength to, to fortify the nerves, to render robust ; - ուռ s. nerve-artery .

Ջլատմ , էջի va. to enervate, to shock the nerves, to unnerve, to weaken .

Ջլացուցանէմ , Ջլւմ , էջի va. to nerve, to strengthen the nerves, to corroborate, to invigorate .

Ջլեայ a. sinewy, nervous .

Ջլուռ a. furnished with nerves, sinewy, nervous .

Ջլարուծ s. instrument for binding the nerves ; - Բուս s. bot. plantain, cock's head, way-bread ; - կապ a. bound with the nerves ; - ցաւական a. neuralgic ; - ցաւուծի s. neuralgia .

Ջլեայ , &c. S. Ջլեայ , &c.

* Ջլեբայ S. Սիւնբոր , Սրիկայ .

Ջլլ , Ջլլ a. humid, damp, muddy .

Ջլիկան s. bat .

Ջնար , այ s. cithern, harp, lyre ; - սիսեթ or - ալ , ի s. sandarac ; varnish ; glaze ; - ալմ , էջի va. to varnish ; to glaze ; - ահար , - աւոր , այ s. harper, harp-player . [to cane, to whip .

Ջնեմ , էջի va. to beat, to cudgel ,

* Ջնթմ va. to collect, to gather ; to win at play . [horse .

Ջնիբայ s. Arabic w. relay, fresh Ջնջադիր a. expunged, cancelled, erased, effaced ; - կան a. cancellable .

Ջնջան . այ s. duster, rubbing-cloth, rubber ; fig. expiator, atoner, reparer ; - խոհակրոցի , dish-clout .

Ջնլեմ , էջի va. to clean, to dust, to purge, to wipe ; to efface, to scratch out, to erase, to cancel, to expunge ; to abolish, to annul ; to destroy, to undo, to suppress ; to extirpate, to exterminate ; - զըալնս , to cancel, to annul, to make void a contract .

Ջնլիչ s. effacer ; expiator .

Ջնրոց s. S. Ջնան ; fig. purification ;

cure, recovery; - առնել, to purify, to consecrate, to sacrifice.

Ջրուսին *s.* abstersion, cleaning; effacing, erasure; abolition, abrogation, cassation; suppression; extinction, extirpation, extermination; - դաշանց, cancelling, annulling of contracts.

Ջրեր, լրաց *s.* troop, band, company, flock, group; - սալ, առնուլ, to enrol soldiers, to levy troops; - սալ գել, to collect a multitude, to raise a troop; - ս ջրիմահա ջարդոցայ հասուցանել, to make a slaughter.

Ջորդեմ, էջի *va.* to assemble troops, to muster, to gather in crowds, to call together; - խմ. to flock together, to form groups, to gather together, to

Ջրերի, Ջրբի *S.* Ջրեր. assemble.

Ջրբաբար *ad.* in troops, in multi-

Ջրի *s.* cudgel, club. [tudes.

Ջոկ, ոչ or էջ *s.* Ջրեր; split hair; - առ - *S.* Ջրբաբար; - ս առնել, to make a distinction or difference; to sow division.

Ջոկադասակարգութի *s.* classification, order, arrangement; - դիր *s.* convenor, assembler; *gr.* compound; - դրեմ, էջի *va.* to separate, to set apart; - ման *a. gr.* copulative, conjunctive; - մանեմ *va.* to connect, to join; - նամ, աջայ *va.* to flock together.

Ջոկաս, է *s.* troop, company, band,

Ջոկարան *s.* receptacle, [detachment.

*Ջոկեմ, էջի *va.* to distinguish, to se-

Ջրեր *s.* opopanax. [parate, to detach.

*Ջոլ *a.* great, grand.

Ջոկ *s.* leafy branch; - անամ, աջայ *vn.* to become rank, thick, to flourish, to shoot forth, to grow.

*Ջոլի *s.* besom, broom.

Ջորդան *s.* gutter.

Ջորեակ, էկայ *s.* grub, caterpillar.

Ջորեան *s. pl.* mules. [mule-driver.

Ջորեպան, - ասու, աջ *s.* muleteer,

Ջորի, ը. ոչ, ը. աս *s.* mule, he-mule; մատակ -, mule, she-mule; մարուկ ջորու, mule colt.

Ջութակ, աջ *s.* violin, fiddle; violoncello; - հարկանել, to play the violin or fiddle; - ասար *s.* violinist, violin-player, fiddler.

*Ջուլհակ *S.* Ոստայնանկ.

Ջուխտակ *s.* pair.

Ջուր, ջրոյ, ջրով or ջուրբ. - բ; ջրոյ or ջուրց *s.* water; juice; *a.* liquid, watery; օրհնեալ -, holy water; չած

ջրոյ, water-god; անոր, ըմպելի, պաղ or զով, դաղջ, սաք. եւացեալ, հան. քային, ծծմբային, արլլին -, good or potable, drinkable, cold or fresh, tepid, hot, boiling, thermal, sulphurous, saline water; - մայ, broth, *S.* Սորանակ; դաւած մի, դոլ մի -, a glass, a bucket or pail of water; դոլ մի լի -, a pailful of water; լի - եւ լի ցամաք, by sea & land; սեղատուի եւ մակընթացութի ջուրց, tide, flux & reflux, ebb & flow; էրթալ ջրոյ, to go to fetch water; - ըմպել, to draw water; - ըմպել, to drink water; - հեղուլ, թափել, առնել -, to make water, to piss, to urinate; - սալ, to water, to sprinkle; to water, to give to drink to; եռացուցանել դ -, to warm, to boil water; - արկանել ձեռոց ուրուբ, to pour water on a person's hands; լաւ է - հորի քան զքին յոռի, pure water is better than bad wine; *S.* Թակարդ, Ըմպեմ, &c.

Ջուրուսութիք, էկց *s.* hydromancy, prediction by water; - թոյց, թուցի *s.* hydromancian.

Ջրբաբար, ոչ *s. bot.* water-cresses; - բաժ *a.* drowned; - բ *s.* submersion; - բաժին *a.* dividing waters; - բանուի *s.* hydrology; - բաշխ, - էք *s.* pond, pool; hydraulicist; * distributor or guardian of the water for irrigation in the vineyards; - բաշխական *a.* hydraulic; - բաշխութիւն *s.* hydraulics; - բեր *S.* Ջրեր; - բոյժ *s.* hydrotherapist; - բուժական *a.* hydrotherapical; - բուժութի *s.* hydrotherapia; - բուղն *a.* springing, gushing or spouting out water, watery; - բ *s.* Ջրբուղն.

Ջրապինի *s.* wine & water; thin wine; - դիր *s.* hydrographer; - դնայ *s.* rivulet; - դոլեալ, &c. *S.* Ջրոյ, &c.; - դոյն *a.* water-coloured; - դրական *a.* hydrographical; - դրութի *s.* hydrography.

Ջրադարձք, ձից *s.* canal, stream, conduit, aqueduct.

Ջրազրութի *s.* hydrodynamics. Ջրածածակ *a.* soaked or wet through with water; - լնել, to be drenched or wet to the skin; - թթու ուս *s. chem.* hydracide. [clock.

Ջրածամացոյց *s.* clepsydra, water-Ջրալի, - լիր or լից *a.* full of water, aqueous, waterish; - ուուց *med.* hydrosarca; - փոշանկութի *med.* hydrocele; - պալար *med.* oedema.

Ջրահառն *a.* mixed with water; **-խառնեմ** *va.* to mix with water, to dilute; - **դրինի**, **զկածն**, &c. to adulterate with water (wine, milk, &c.); **-խողխող** *S.* **Ջրահեղձ**; **-խոս** *s. bot.* nasturtium indicum, indian cress, acriviola, cardamindum.

Ջրածին *a. S.* **Ջրածնունդ**; *s. chem.* hydrogen; **-ծնունդ** *a.* born of water, aquatic; **-ծու.**, &c. *S.* **Ջրաբարձ**, &c.; **-ծուփ** *a.* working in the water (fisher).

Ջրակայուն *թիւ* *S.* **Ջրակշռութիւն**; **-կան** *S.* **Ջրային**; **-կարիճ** *s. zool.* water-scorpion, scorpæna, father-lasher, cottus; water-eft; **-կիր** *S.* **Ջրկիր**; **-կշռական** *a.* hydrostatical; **-կշորդ**, **-կշույց**, **այ** *s.* hydrostatic balance; **-կշռութիւն** *s.* hydrostatics; **-կոյս** *s.* body, mass or puddle of water, plash, pool; *mech.* reach; **-ստորին**, down or lower water-course; **-վերին**, upper water-course; **-կուտակ** *a.* flooded, swollen, inundated.

Ջրահեղ անդամ *s.* penis; **-հեղձ**, **ծիկ** or **ձոյց** *a.* drowned; **- առնել**, to drown; **- լինել (ակամայ)**, to be drowned; (**կամաւոր**) to drown oneself; **-հմայ**, &c. *S.* **Ջուրուռութիւյց**, &c.; **-հոս** *a.* pouring, shedding water; **-հուր** *s.* water with fire. [*s. miller.*]

Ջրաղաց, **այ** *s.* water-mill; **-ապան** **Ջրաձիւք** *s.* infusoria.

Ջրամած *a.* covered with rain clouds; **-մասուցք** *s.* hydroparasts, aquarians (sectaries); **-ման** *s.* water-pot; **-մարգք** *s.* marshy meadow; marsh; **-մբար** *s.* reservoir, tank, cistern; **-մղահոս** *s.* conduct, canal.

Ջրոյարկ *a.* covered with water, inundated; **յեղայ** *a.* full of water; **յին** *a.* aqueous, aquatic, watery; *s.* aquatic animal; **-հիւթ**, watery or serous humour; **-հողմ**, stormy wind; **-թռչուն**, water-fowl; **յոյլ** *a.* fishing.

Ջրանամ, **ացայ տ.** to become aqueous, watery; to liquefy; **-ներկ**, **-նկար** *s.* water-colours, -paintings; **-նիւ** *s.* water-wheel; **-նոց** *s.* basin, reservoir; pond, pool; **-նց**, **-նցիկ**, **-նցք** *s.* canal.

Ջրաշէղջ *S.* **Ջրշէղջ**. [*channel.*]

Ջրաչարչար *a.* tormented or tormenting with water; **-չափ**, *ի* *s.* hydrometer; water-gage; **-չափութիւն** *s.* hydrometry.

Ջրապակի *s.* hydrophane, aqueous opal, resinous quartz; **-պատ** *a.* surrounded or covered with water, flood-

ed, inundated; **-պար** *s. phys.* ludion; **-պրպէղ** *s.* hydropepper.

Ջրառատ *a.* abounding in water; **-առ** *s.* garden conduit; **-ք**, house-tops, tiles, roofs.

Ջրասէր *a.* fond of water, loving water, aquatic; **-սող** *a.* plunged into water, immersed; drowned; **-զանգակ**, diving-bell; **- առնել**, to plunge into water, to sink, to submerge; **-լինել**, to be submerged, drowned; **-սուզակ** *a.* diving; *s.* diver; **-սուռն** *a.* aquatic. [*s. hydrophobia.*]

Ջրապակ *a.* hydrophobial; **-ութիւն** **Ջրաս** *s. chem.* hydrate; **-եայ** *a.* hydrated; **-եսակ** *a.* water-like; **-ութիւն** *s. chem.* conversion in hydrate; **-ուռն** *S.* **Ջրամբար**.

Ջրարբ *a.* water-drinking; *s. S.* **Ջրարբբ**; **-եցութիւն** *s. mar.* leakage, leaking; **-ի** *a.* irrigated, full of water; aquatic; pervious, spongy; **-ութիւն** *S.* **Ջրամպուտիւն**. [*ing-place, pool.*]

Ջրարբբ, **բից** *s.* horse-pond, water-pond; **Ջրարբէլ** *s. mech.* float-board.

Ջրացան *a.* sprinkling with water; *s. pump*; **-ութիւն** *s.* act of sprinkling with water; **-ցիր** *a.* wet, damp, moist, humid; *S.* **Ջրացան**. [*Ջրկիր.*]

Ջրաւոր *a.* watery, irriuous; *s. S.* **Ջրափակ** *a.* surrounded by water, by the sea. [*s. hydragogy.*]

Ջրաբարձ *a.* s. hydragogue; **-ութիւն** **Ջրբեր**, **այ** *s.* water-carrier.

Ջրբուղն, **բղխաց** *s.* fountain; water-pump; **Ջրգետ** *s.* river. [*spout; basin.*]

Ջրգող, **աց**, **-եայ** *a.* dropsical, dropsied, hydropical; **-իմ**, **եցայ տ.** to suffer from, to be ill of the dropsy, to become or grow dropsical; **-ութիւն** *s.* dropsy; **- որովայնի**, ascites, common dropsy; **- գլխոյ**, hydrocephalus; **- աչաց**, hydrophthalmia; **- պորտոյ**, hydrophalus; **- սրտակրանաց**, hydrocardy; **- փամփռոնի**, hydrocele; **- կրծից**, hydrothorax; **- ականկաց**, hydrotite. [*temper iron.*]

Ջրգէղ *s.* iron-varnish; **-եմ** *va.* to **Ջրդիմ**, **եցայ տ.** to strive, try or assiduously endeavour.

Ջրէլէկտրական *a.* hydro-electric.

Ջրեղէն *a.* watery, aqueous; **-լէրինք**, billows, waves.

Ջրեմ, **եցի** *va.* to destroy, to efface; to cancel, to expiate, to absolve : to water.

Ջրեփոց *s.* water-bath, balneum-mariæ.
Ջրեջբ *s.* conduit, aqueduct; channel.
Ջրըմպուռ *s.* water-drinker, total abstainer, teetotaler; -**թիւն** *s.* drinking water only, teetotalism; watering; water-drinking.
Ջրընկէց *a.* humid, damp, swampy, marshy, fenny; - **տեղի**, marshy place.
Ջրթափեմ *vn.* to make water; *fig.* to be of age, to attain puberty, to be pubescent, marriageable.
Ջրժողով *S.* **Ջրշեղջ**. [tasteless.
Ջրի *a.* aqueous, liquid; insipid,
Ջրիկ *s.* drop of water.
*Ջրխաչ *s.* pap, gruel.
Ջրինդիր *a.* seeking water.
Ջրխոտ *s.* water-radish; *S.* **Ջրկոտեմն**.
Ջրիոց *s. med.* hydroderme, anasarca.
Ջրկայք *s.* pond, pool, puddle.
Ջրկիր, **կրաց** *s.* water-carrier.
Ջրկոտեմն or **տիմն** *s.* meadow-cress, cardamine, lady's smock, cuckoo-flower.
Ջրհան, **այ** *s.* drawer of water; *s. mech.* pump; - **բաղադրեալ**, **ձգիչ եւ քշիչ**, lift & force -, sucking & forcing -, double-acting -; - **շնու**, sucking, lifting or drawing -; - **մղիչ**, forcing -, -set; - **հրդեհի**, steam-, engine, fire-engine; - **կեդրոնախոյս զօրութիւն**, centrifugal -; - **կրէլի**, portable fire-engine; - **հոլովական**, rotatory, rotary -; - **մտուցիչ**, feed-; - **օդային**, air-, pneumatic-.
Ջրհանութիւն *s.* drawing water.
Ջրհեղ *s.* urine; - **ի աման**, bladder, vesicle; - **մարմին** *S.* **Ջրահեղ**.
Ջրհեղձ *S.* **Ջրահեղձ**. [bearer.
Ջրհոս *ի s. ast.* Aquarius, the water-
Ջրհոր *s.* well; cistern; - **արդէլ զեան**, Artesian-well; - **ծծիչ**, absorbing or draining well, bog, cesspool.
*Ջրհորդան *s.* gutter, conduit.
Ջրմտեմ *va.* to plunge into water, to submerge, to drown; - **զնաւ** *mar.* to launch; - **իմ** *vn.* to be plunged into water, submerged; - **նաւու** *mar.* to founder, to go down, to sink.
Ջրմոյր *a.* begging, asking for water.
Ջրմուղ, **միաց** or **ղից** *s.* water-pipe, conduit, aqueduct.
Ջրշեղջ or **շիղջ** *s.* cistern, tank; pond;
Ջրտուն *S.* **Ենթրի**. [broad pool, lake.
Ջրողող *a.* inundated.
Ջրոտ *a.* aqueous, watery; juicy.

*Ջրորդան *s.* gutter.
Ջրունի *S.* **Ջնունի**. [carrying.
Ջրուոր *a.* drawing water; water-
*Ջրսան **S.* **Ջրաբաշխ**.
Ջրջուկ *S.* **Ջրոտ**.
Ջրվէժ *s.* water-fall; *S.* **Քարավաղ**.
Ջրտուն *s.* privy furnished with water, water-closet.
*Ջրփչեմ *va.* to sprinkle, to spurt water over with the mouth.
Ջրորհնէք, **նեոց** *s.* benediction of the waters (on the Epiphany).

Ռ

Ռ (*rā*) *n. w.* *s.* the twenty eighth letter of the alphabet & the twenty second of the consonants; *n.*, *ա*, *ա*, thousand; thousandth.
 - It is sometimes confounded with the letter *ր*; for example: **Ղեռնում Ղերանիմ**, **աբբեր-րաբունի**, **ձմեռն-ձմերան**, **աւմ-րամ**, &c.
 - When used as an initial it generally indicates foreign words. [doctor.
Ռաբբի, **ք** *s.* *H. w.* Rabbi; master, **Ռաբբունի** *s.* my master, my lord.
Ռազմ, **ից**, **ուից**, **անց** *s.* *Persian w.* battle-array, rank, line, order; battle, war; - **աւնէլ**, **կարգէլ** **զն**, to marshal, to array; - **դնէլ**, **ի** - **մասնէլ**, to make war, to fight, to assail; **հասա նէլ** **ք** - **պարուց զօրաց**, to put to rout, to disperse, to defeat, to discomfit.
Ռազմադէտ *s.* strategist; - **գիտական** *a.* strategical; - **գիտութի** *s.* strategy; - **հաս** *a.* defeating, dispersing, conquering; - **մթեր** *s.* ammunition, military stores; - **մուտ** *a.* injured to war; martial; - **ւոր** *a.* warlike.
Ռազմիկ *a.* martial; - **մայր** *s.* warrior; - **միմ** *vn.* to make war.
Ռակոյ, **ից** *s.* *H. w.* raca, fool, dolt, blockhead, madcap.
Ռահ, **ից** *s.* *Persian w.* way, road;

- գործել, հորդել, to travel, to go on a journey.

Ռահապուռն s. door-keeper in Paradise; -կից s. fellow-traveller; -հորդ s. traveller; guide, escort.

Ռահան, ի s. bot. basil; սուււ - , mercury, dog's caul.

Ռահեմ տո, to go, to march. [uous.

Ռահինախուռլ a. stormy, tempest-

Ռահորդեմ տա. to start on a journey.

Ռահլերայ s. road-mender, road-maker; pioneer.

Ռամ, էց S. Ռամիկ & Րամ.

Ռամկարկի արուեստ s. cabalistic or magical note or writing.

Ռամիկ, մկաց a. vulgar, low, plebeian, popular, common, vile, trivial; s. the vulgar, the common people, lower orders; ադէս -ն, the ignorant mob.

Ռամիկսպաս s. camp-follower.

Ռամկաբարոյ a. coarse, low-mannered, clownish; -ծին a. low-born; -կան a. vulgar, popular, common, trivial.

Ռամկասէտ s. democrat; -աբար ad. democratically; -ական a. democratic; -ուժիկ s. democracy.

Ռամկասէտ S. Ռամկորէն.

Ռամկավար, այց s. demagogue; -ական a. demagogical, factious; -ուժիկ s. demagogy.

Ռամուժիկ s. demagogy; vulgarity.

Ռամկորէն ad. vulgarly, popularly, trivially, commonly.

Ռայ, էց s. Persian w. ensign of victory; -բ, pomp, show, luxury.

Ռայիմ s. H. w. troop of explorers.

Ռասա s. Persian w. thick cloud.

Ռասա a. Persian w. great.

Ռասինէճ s. turpentine.

* Ռաիաթա S. *Փաթաթ.

* Ռաիիկ s. fellow, friend.

Ռալիա s. Gr. w. sound of breakers on the shore; reflux, ebb.

Ռբունայ S. Ահաւաւայէայ.

Ռեկ, այց s. Gr. w. chink, crack, crevice; broken wave.

Ռեմակալ S. Ռիմակալ.

Ռեմն or Ռիմն s. earnest, pledge.

Ռեսական S. Ռեսինական.

Ռեսին, սնի. իւ. Ռեսն, տին, ասմբ s. Gr. w. resin, rosin, cedar-resin, colophony; -բեւեկն, pine-resin; -կեւնայ, balm of life.

Ռեսինական, Ռեսնային a. resinous.

* Ռեղ s. cattle dung, manure.

Ռիգուլիւն S. Ռուուլիւն.

Ռիմ s. wickedness; -ակալ a. rancorous, resentful.

Ռիւմ, ոչասց a. niggardly, penurious, sordid, parsimonious, mean.

Ռիբակոծ, այց s. bombardier; -եմ տա. to bombard; -ուիկ s. bombardment.

Ռիբաձիդ s. grenadier; - լինել, to bombard; -ձգուժիկ s. bombardment.

Ռիբաւոր s. halberdier. [catapult.

Ռիբաբոր s. ballista-stone; ballista,

Ռիբիկ, բկաց s. howitzer-shell;

Ռիբեկէն s. mortar. [hand-grenade.

Ռիգասուս s. snuffler; -եմ տո. to snuffle, to speak through the nose;

-ուժիկ s. snuffing, nasitas; -կան a. nasal; -ձայն a. snuffing, having a nasal twang; -վար լինիմ տո. to scent,

Ռիգեղլիւր s. rhinoceros. [to smell.

Ռիգուրե, դանց s. nostrils; S. Րիդայուս. [sordid.

Ռլասնամ տո. to become griping, Ռլասուկ s. penuriousness, niggardness, stinginess, avariciousness.

Ռոձիկ, ձկաց s. Persian w. appointment, salary, pension, pay, hire, wages; maintenance. [pendary.

Ռոձիկիւր, այց s. pensioner, stiletless saying. Ռոշաբանուկ s. plain-dealing, art-

* Ռոշակ s. bot. salsola, kali.

Ռոշական a. artless, ingenuous.

Ռոշուկ s. artlessness, ingenuousness, simplicity, candour, sincerity.

Ռումբ, ոմբաց s. shell, bomb, grenade; -ս արձակել, to shell, to fire shells, to shoot bombs. [գուրե.

Ռունդն, ոնդան s. nose; pl. S. Ռըն.

* Ռուպ s. quarter, fourth part, fourth.

Ռուսաբնակ a. dwelling in Russia.

Ռուպ or -պ s. rob, inspissated juice.

* Ռուբ s. outside corner of a building.

Ռոշնա s. marcasite, iron-pyrites; bot. matricaria, feverfew, cardiaca, mother-wort.

Ս

վարդապետս, I who am a lord and master. And sometimes it is used for ornament, as : յսրոց միջի ես բնակեալ եմ, among whom I live; զոր ինչ ես գործեմ, that which I do; զոր սայր խօսի, what he says; ոմ էւ ես եմ, as I am; վն իրացս այսոցիկ, for these things; զոր այժմն ասացի, what I have just now said.

Սա, սորա, սմա, սովաւ. սոքա, սոյա, սոքօք. սայք, սայց pron. this, that; սոյն սա, this one, he himself; սա է, it is he; that is to say; սա աւասիկ conj. however, yet, still.

Սաբա a. old, aged, in years.
Սաբակ or -ք s. H. w. wreathen work.

Սաբաւովթ or ւօթ, այ s. H. w. sabaoth, hosts, armies. [s. sabellianism.

Սաբէլական a. s. sabellian; -ութի Սաբէկ, այ s. H. w. thicket; fig. par-don. [-էութիւն s. sabeism.

Սաբէական a. s. sabean; -ութի or Սաք, այ s. goose (pl. geese); արու-, gander; ձագ -ի, gosling; - վայրի, gannet, soland goose, anser bassanus; -չէ, the goose cackles. [gular.

Սագաչէն s. goose's foot; a. trian- Սագունակ S. Սյազունակ.

Սագա or այ, ի a. H. w. almighty.
Սագայէլ, է s. H. w. the devil, lucifer, satan. [of the Temple.

Սագերովթ s. H. w. sateroth, ranges Սագիր S. Մովոր.

Սագուկեցի, ջւոց a. s. sadducean; ազանդ -ցւոց, sadducism.

Սագրանք s. instigation, suggestion, excitation, stirring up, solicitation, persuasion; counsel.

Սագրեմ, եցի va. to persuade, to advise, to excite, to suggest, to insinuate, to stir up, to provoke, to induce; to help, to contribute; to be the means of, to procure; to contrive, to invent, to form; to betray, to give up, to deliver. [ing, insinuating.

Սագրիչ, -բող a. exciting, suggest- Սաթ, այ s. electrum, amber, yellow amber; սեւ -, black amber.

Սաթնուկ s. sponge; S. Սպունդ.
Սալ, ից s. anvil; slab, paving or flag stone; sheet of metal, plate.

*Սայա s. Turkish w. basket; -ղոյգ s. -maker; -կասս a. paved; - առնէլ, to pave, to flag.

Սալամանդր s. Gr. w. salamander, quenchfire; - ջրային, water-cft.

Ս (sē) ս է s. the twenty ninth letter of the alphabet & the twenty third of the consonants; ս, ն, two thousand; two thousandth.

— It is sometimes confounded with the letter շ; as : աստիճան-աշտիճան, աստուճ-աշտուճ; & also in foreign names it is changed into s, Սիմոն-Շիմոն, Սիմարացի-Շիմարացի.

— It is sometimes placed at the beginning of words either for ornament or emphasis, & sometimes it is left out; for example : ստածէլ-տածէլ, ստաշին-տաշին, սքողէլ-քողէլ, սթափէլ-թափէլ, &c.

— When it is used with other consonants at the beginning of words, it is generally pronounced սս & not սէ; as : սթամի-լսթամի, սսերլ-լսսերլ, սսգիւտ-լսսգիւտ, սկիզբն-լսկիզբն, &c. &c.

— On the contrary, when the word begins with the syllable սու or սի, than it is pronounced սէ both in its derivatives & in its cases, save some exceptions; for example : սուգ-սէգոյ-սէգալ, սուս-սէսոյ-սէսեկ, սիկ-սէկանալ, սին-սէնտակ-սէնանալ.

— Sometimes at the end of adjectives it changes them into adverbs, as : մեծամեծս greatly, երագս quickly, պնդագոյնս instantly, խստագոյնս harshly, &c.

— It is frequently used as a substitute for the letter ք in the plural; as, չիք ինչ հնարս, արտասուան միարս-սեցաւ, նոր է սքանչելիք, &c.

— As a demonstrative pronoun in the first person at the end of words it signifies this, that; for example : կինս զոր եսուր, this woman given me by you; զոր ասեմս, what I say; սէրս էւ

Սպառմ, -բ, աջ. -ուհը s. zool. francolin, heath-cock.

Սպալասակ a. paved with flagstones; s. pavement; foot-pavement, foot-path.

Սպանամ, սցայ vn. to petrify, to become stone, to harden into stone.

Սպառնբակ a. stone-hoofed, solid hoofed; s. steed, courser.

Սպար pl. -անի S. Սալար.

Սպարիմ, էցայ vn. to take refuge, to hide oneself.

Սպարիկ a. paved; s. pavement; -էմ, էցիկ va. to pave; -իչ s. paviour.

Սպալքար s. flag-stone, flag; -էմ va. to pave with -s.

Սպլէթին s. pearl barley.

Սպլիկայ s. bot. laurus cassia.

Սպրն, ի a. Gr. w. foolish, mad.

Սպուլբայ S. Սիլուբայ.

Սպրբ, ըյ or ի s. plum; - դամասկէան, damson; - վայրենի, sloe, wild plum; - չոր, prune, dried plum, French plum; օշորակ ի -ւյ, plum-wine; -ի s. plum-tree; -իք s. plum-orchard.

*Սպալատոր s. ishghembè-dolmassi, (minced meat & rice wrapped in pieces of tripe).

Սպրուս a. stony, hard, rough.

Սախոս s. saddle; -էմ va. to saddle.

Սակ, աջ s. reckoning, measure, account, number; condition, position, state, manner; impost, rate, duty, tax, imposition, tribute; order; convention, contract, agreement; budget; tariff; - արկանել չե ումբ, to come to terms about the price, to bargain for, to contract, to strike a bargain for, to stipulate, to come to an agreement, to settle; էւ որ ի սոցին -ի, & of other similar ones; էւ որ սյլ էւս սոցին -ի իբք, & of other like things; որոց -ի էն, among whom are; էւ որ սոցին -ի էն, & so forth, & so on, et cætera; ոչ դահէկանի միջ - արկեր չե իս, didst not thou agree with me for a penny?

Սակամնի or մուռնի, նեայ s. Gr. w. bot. scammony, purging bind-weed.

Սակայն conj. but, notwithstanding, nevertheless, however, yet, always, besides, moreover. [hampor; S. Չամբիդ.

Սակառ, աջ, -ի, ուեայ s. basket,

Սակարան s. the Exchange.

Սակարկու, աջ s. bargainer; -թիւն

s. bargain, agreement, convention, contract.

Սակաւ, ուջ a. few in number, inconsiderable, moderate, small, slender; ad. somewhat, less; - , առ - , little by little, by degrees, by little & little, insensibly; - անգամ, - էրբէք, rarely, seldom; ոչ - . many, much, not less; - ինչ, -ս, առ - մի, few, not very, somewhat, rather, a little; առ - մի, ի - ժամանակի, յետ-ուջ, shortly, in a short time, for a moment; յետ - միոյ, shortly after; -ուք, with few attendants: in few words, briefly, in short; ոչ -բ ի նոցանէ, many of them; ճաշակեցի - մի մեղք, I ate some or a little honey; մարթի էւ ի -էն - ապ, a little may be offered even of a little; S. Գատանամ.

Սակաւաբան a. curt, dry, brief, concise in speaking, pauciloquent; -ութի s. concise discourse, brevity of speech, pauciloquy; -բնակ a. thinly inhabited; unpeopled; -գէս a. furnished with but little knowledge; -գիծ a. in few lines, short; -գին a. low priced, cheap; -գնայ a. used by but few passengers; -գնի ad. cheaply; -գոյ a. brief, short; -գաւակ a. having but few children; -գոր a. of little strength; -թերթ a. scanty leaved; -թիւ a. few in number, not numerous; -ժամանակ, կեսոյ or կեան a. of short duration, temporary; -ինամ a. requiring but little care; -խոս S. Սակաւաբան; -լինել, to speak but little, to be taciturn; -կեսոյ, կեսոյ a. short-living; -լինել, to be short-lived; -կեր, աջ a. frugal, sober; -կերութի s. sobriety; -կեցութի s. living but a short time, short life; -չամբեր a. restless, hasty, impatient; -չանդերձ a. lightly clothed; -չաւաս a. of little faith, hesitating, vacillating; -ձեռն a. of little strength, few in number, inconsiderable, accompanied by but few people; ad. thinly attended; -գունդ, a handful of soldiers; -մասնեայ a. summary, concise, brief, short, abridged; -մարդ a. thinly peopled; -մարդութի s. want of population; -մեան, էնից a. of tender age, young; -մեղ a. having but very few sins; -միւս a. short-witted, dull; -մասութի s. narrow entry; -նամ, աջոյ vn. to lessen, to grow less, to diminish, to decrease, to

be reduced; -*նիստ* *a.* narrow; -*պե-տական* *a.* oligarchical; -*պետութիւն* *s.* oligarchy; -*պէտ* *a.* thrifty, frugal, sober, moderate; -*պիտութիւն* *s.* thriftiness, contentedness, moderation, frugality, sobriety; -*պտուղ* *a.* having but little fruit; *S.* Սկզբագրական; -*ջան* *a.* done with slight fatigue; -*ջուր* *a.* scarce in water; -*վախճան* *a.* transient, of short duration; -*ոտր* *a.* containing but little, not capacious, narrow; -*տեսիլ* *s.* smallness in appearance; -*տեսուի* *s.* short-mindedness; -*տերեւ* *a.* few-leaved; -*տող* *a.* composed of a few lines; - *բանիւք*, in few words; -*տոյժ* *a.* with little damage; -*տուն* *a.* in a few verses or lines, brief, succinct; -*ցուցանեմ* *va.* to diminish, to reduce in number, to lessen, to make less; -*ւոր* *a.* few in number, inconsiderable, little; -*ւորութիւն* *s.* small number, scarcity.

Սկաւերամ *a.* of a small flock or herd; -*երեւեաց* *a.* seldom seen, rare.

Սկաւեամանակեայ *or* կեան *S.* Սկաւածամանակ.

Սկաւեիկ. - *կնչ*, - *մի* *ad.* a few, very few, almost none, almost nothing; in a moment or instant; - *մի* *եւ*, - *միւս եւս եւ*, - *կնչ պիտոյ* *եւ*, little is wanting to, there was but little wanting, it would but a little.

Սկաւունս *a.* of but few feet in height.

Սկաւուի *s.* small number or quantity, smallness, slenderness, scantiness, paucity; rarity.

Սկաւունակ *a.* having but a few.

Սկաւուք *S.* Սկաւ.

Սկաւօրեայ *a.* having but few days; lasting a short time, ephemeral.

Սկիւմ *S.* Սակ արկանեմ.

Սկիւր, ք, այ *s.* *Latin w. sacer*, rescript, decree. [faint.]

Սկիւմ *vn.* to languish, to become

Սկուղաղուր *s.* gum sagapen.

Սկուր, կրի, կրակ *s.* double-edged axe, battle-axe; *S.* Սկիր. [bittern.]

Սկա *pl.* -*ուք* *s.* *zool.* saker, goshawk;

Սկիւ, ի - *pr.* on account of, for, by reason of, in order to, for the sake of, with respect to, in consideration of, touching, concerning; յայն -, that is why, for which reason, for that purpose, on that account, therefore; յայս -, it is why, for this purpose or reason, on this account, consequent-

ly; - *էր*, why? for what reason? ի ձեռք -, for you, for your sake, on your account, in respect to you; յ՞րբ -, for whose reason? why? յոր *or* յորբ -, - *որոյ*, on which account, therefore; - ղի, because.

Սկիր, կեր, կերք *or* կրով *s.* hatchet, axe; *S.* Սկիւր; -*ասկետ* *s.* chief personage, magnate; -*աւոր* *s.* one armed with an axe, axeman; sapper.

Սկիրս *S.* Սկարս.

Սկս *s.* slip, slide: troop, phalanx: *shoot, sprout; -*ական* *a.* latent.

Սկանաբաց *a.* heavy, torrential, deluging; -*խաղաց* *a.* furious as a torrent; -*կան*, -*չոս* *a.* flowing like a cataract, impetuous, grand; -*կարիւղ*, -*ձայն* *a.* noisy as a cataract, resounding, obstreperous; *purling*; -*սոյղ* *a.* drowned by a cataract; -*վակ* *s.* *mech.* sluice, lock, water- or flood-gate; dam, mill-dam.

Սկանք *s.* water-fall, cascade, cataract; *S.* Սկանափակ; water-fall of a weir; sheet of water.

Սկարկիւմ *vn.* to slide, to slip down.

Սկէլի *a.* fleeting, transitory.

Սկէմ *S.* Սկէցուցանեմ, Սկիւմ.

Սկէցունս *s.* sliding, slipping; fig-mental perturbation, vacillation, agitation, irresolution.

Սկէցուցանեմ *va.* to cause to glide, to slip; *fig.* to agitate.

Սկիւմ, եցայ *vn.* to slip, to slide, to glide; to flow, to be flowing, to run out, to pass over, to roll or glide on; to be agitated, to hurry along or away, to err, to wander, to yield to; - ի վե-րայ սառի, to skate; - ի մտաց, to slip from, to escape the memory; սկէալանցանել, to run; to elapse, to glide away; սկէալ ասայ, shooting star; սկէգաւ, be slipped, his foot or feet slipped.

Սկման, այ *s.* bound, term, circumscription; bounds, limits, confines, frontier, borders; extremity, sphere; definition; statute, rule, regulation; decision, determination; jurisdiction, extent; department; neighbourhood, district, provinces; -ք, outskirts, suburbs; -ք հաւատոյ, articles of faith; - երկրի, կալուածոց, landmark; - հատանել, to fix the boundaries of; յարգար -ս ամիրոկել ղինս, to reduce to its proper limits; - դնել, to bound,

to fix bounds to, to limit, to end; - *դնել անձին*, to propose, to deliberate, to resolve; *երդնուլ երդումն* -աւ, to bind oneself by an oath; *անցանել ք* -, to overstep, to pass the limits or boundaries; -աւ *ասել*, to say briefly; *յալէտալի* - *հասուցանել*, to reduce to a deplorable state; S. *Չէն*.

Սահմանաբար ad. definitively; - *գրուի* s. frontiers, confines, boundary line, bounds, limits; -*գոչ* a. resounding or murmuring from shore to shore; -*դիր* a. s. constituent; institutor, legislator; - *ժողով*, the Constituent; - *դրական* a. constitutional; s. constitutionalist; - *միտղեաութի*, constitutional monarchy; -*դրեմ*, *էջի* va. to fix the boundaries; to constitute, to order, to regulate, to establish, to determine, to decide; -*դրեալ կէտ*, the appointed day or time; -*դրութի* s. fixing the boundary, setting up landmarks; constitution; statute; ordinance, regulation; decision; definition; -*կալ*, *այ* s. prefect, governor; a. bordering upon, confining, conterminous, liminary; -*կան* a. bordering upon, adjacent to; definitive; gr. indicative; *բանիւ* -աւ *կապել*, to excommunicate; -*կից*, -*կողմն* a. circumjacent, bordering, close to, adjacent, neighbouring; -*կյուլթի* s. neighbourhood; -*չափ*, *ից* s. demarcator; -*չափութի* s. decisive measure; meter; -*պահ*, *այ* s. frontier guard; lord of the marches, provincial governor; - *զորք* . frontier garrison or guard; -*րկու*, *այ* a. s. constituent; -*ւոր* a. bounded, limited, circumscribed; -*փոխ լինիմ* vn. to change the boundaries; to change the ancient statutes; to transmigrate, to pass from one place to another; -*փոխութիւն* s. change of the ancient laws or statutes; transmigration, emigration; -*բար* s. mile-post, --stone.

Սահմանեմ, *էջի* va. to bound, to limit, to set bounds to, to circumscribe; to define, to determine, to fix, to decree, to establish, to institute; to regulate, to decide, to resolve, to propose, to deliberate, to stipulate, to prescribe; to destine, to design, to affect; to consist, to measure, to weigh; *յառաջադրի* or *յառաջ* -, to predestine; - *սահմանս զանձնէ իւրմէ*, to bind oneself by an oath to; - *անդր*

քան . to confine, to banish, to exile; -*իմ* vn. to have for boundaries; to be bounded, limited; to contain, to comprehend; to be measured; constituted, established; defined; *մահուամբ* -, to submit to death, to die; *սահմանեալ ժամանակ*, epoch decided on, fixed time.

Սահմանիչ s. definer; horizon.

Սահմանորդ S. *Սահմանակից*.

Սահմանորէն S. *Սահմանաբար*.

Սահմի s. the third month of the ancient Armenian calendar, March.

Սահնակ s. *mech.* slide-bar, guide.

Սահուկ S. *Լպիրծ*.

Սահումն s. sliding, slipping, fall.

Սահուն a. slippery; fugitive, wandering, runaway. [*մանդր* .

Սաղամանդր, *այ*, -*այ*, *ից* S. *Սալա* .

Սաղապ a. slippery, failing, frail, wavering, unsteady, inconstant, fickle; -*աճեմ* s. slow going, gentle movement; -*էջուցանեմ* va. to turn aside, to pervert, to seduce; to exercise; -*իմ*, *էջայ* vn. to exercise oneself in; -*ումն* s. exercise.

Սաղար, *այ* s. *Persian* w. general in chief; troop from which the generals were elected; *փուլախիսան* -, general commanding the Guards; -*անք* s. pl. the generals.

Սաղարդ or -*թ*, *ուց*, *ից* or *այ* s. leaf, leafy branch; *ից*, long hair.

Սաղարթաբեր a. bearing or producing leaves, frondiferous; -*դէղ* a. adorned with leaves, leafy; - *որթ*, vine adorned with leafy branches; -*զարդ*, *զուարթ* or *զուարճ* a. leafy, verdant, green, covered with leaves; -*թափ* a. stripped of leaves, leafless; -*լի* a. full of leaves, leafy; -*խիտ* a. of a thick foliage, leafy; -*ծաղիկ* a. covered with leaves & loaded with flowers; -*ձեմ*; -*ձին* S. *Սաղարթազուարճ*; -*խիտ*; - *նամ*, *ացայ* vn. to shoot forth leaves, to sprout, to be leafy, green; -*պապ* a. covered with leaves; -*տունկ* s. green tree; -*ւոր* a. leaved, leafy; -*ւորիմ* S. *Սաղարթանամ*; -*փիթիթ* a. sprouting, budding.

Սաղարթիմ, *էջայ* S. *Սաղարթանամ*.

Սաղարթումն s. shooting forth branches & leaves.

Սաղարթուն S. *Սաղարթալի*.

Սաղարութիւն s. generalship.

Սաղաւարտ, *ից* s. casque, helm,

helmet, head-piece, morion; Armenian mitre; -աւոր *a.* helmeted; -իմ, է. ցայ *vn.* to wear a helmet or mitre.

Սաղմն, մին *s.* embryo, foetus; - առնուլ *S.* Սաղմնաւեմ; -արքն մկանք *s.* annios, secundine, after-birth; matrix, womb, uterus; -անաւ *S.* Սաղմնաւեմ; -անցութի *s.* abortion, premature birth; -աւեմ, էջի *vn.* to conceive, to be with child; *S.* Յղանաւ; -աւեցուցանեմ *va.* to cause to conceive; *S.* Յղացուցանեմ; -աւուլթի *s.* conception; *S.* Յղուլթիւն.

Սաղմոս, այ *s.* Եր. *w.* psalm; --book, psalter; - աւել, to recite or sing psalms; to play on the harp, to sound the lyre; *S.* Մայր; -արանեմ *va.* to repeat the psalms; to compose psalms; -ական *a.* salmodic; -ք *s.* psalms; -ակից *a.* singing psalms together; -անուոր, -ասաց *a.* reciting, singing psalms, praising; *s.* psalmist; -ասացուլթիւն *S.* Սաղմոսերգութի; -արան *s.* psalter, harp, decachord, dulcimer, tympanum; psalter, psalm-book; -ափոս *s.* a psalm; -եմ, էջի *vn.* to recite, chant or sing psalms; -երգ, այ, -երգեաց, գիչ, գող or գու, այ *s.* psalmist, psalm-singer; -երգեմ *va.* to sing psalms, to praise; -երգութի *s.* psalm-singing, psalmody; -իկ *pl.* - կունք *s.* small psalter; short psalm; -ողող *s.* psalm-singer, clerk; -ողողութի *s.* psalm-singer's office; -ողութի, -ուլթիւն *S.* Սաղմոսերգութիւն.

Սամայէլ *H. w. S.* Սաղայէլ.

Սամարուհի *sf.* Samaritan.

Սամարտիկոս *a.* tumultuous.

Սամետ, -է, -էք or աքք, -ի, *Սամետէլ *s.* leather thong of the yoke, knot of the yoke. [or potion.

Սամթաղուր *s.* dill- or fennel-water

Սամիթ, միթի or միթոյ *s.* anise, dill; fennel; - վայրենի or ծովային, samphire, crithmum.

*Սամիր *s.* large millet.

Սամիք, մեայ *s.* yoke, wooden collar for draught oxen; *fig.* whip-staff, tiller-shaft, tiller ropes.

Սամիցր, մուրաց *s.* sable; - or

Սամուրենի *s.* sable-skin.

Սամարեմոյն *vn.* to strut along or about, to look grand.

Սամսի *sf.* strumpet!

*Սայա *s.* women's long gown.

Սայապէս *S.* Սապէս.

Սայթաք *a.* fickle, inconstant, unsteady, changeable; agile, quick, nimble; -եմ, էջի *vn.* to slip, to stumble, to trip, to take a false step, to fall; *fig.* to falter, to waver, to be unsettled, to go astray, to err; -եմ, էջուցանեմ *va.* to cause to slip or stumble, to trip up; *fig.* to lead astray, into error, to delude; -ումն *s.* stumbling, slip, false step, fall; *fig.* error, aberration.

Սալլ, կց *s.* waggon, chariot, cart; *ast.* arcturus; boötes; -արործ, այ *s.* cartwright, wheelwright; -ակ, այ *s.* small cart, truckle, dray-cart; - ձեւաձիգ, barrow, hand-barrow; -ակառք *s.* baggage-waggon; ammunition-waggon; -ակերպ աստեղք *s.* *ast.* arctus; Charles's wain, the Great Bear; ursa major; -ավասակ *s.* barrowman; -ասունք *a.* living in carts, nomads, wandering, errant; -այկց *s.* shaft of a vehicle; -իկ *s.* wheel-barrow; -իս *s.* wheel-chair; -որդ, այ *s.* carter, waggoner, driver, carrier.

Սայր, կց *s.* edge, sharpness; *S.* Սար; սասակէլի - սուտերի, to put to the edge of the sword; -արիր *s.* edge; -ասուր *a.* well pointed, sharp, cutting, piercing, trenchant; -սուտեր, trenchant glave. [prow.

Սայրուց *s.* *mar.* the interior of the *Սան, կց s.* kettle, boiler, caldron, saucepan, stewpan; *chem.* still, cucurbit; - Պապենի *chem.* Papin's digester, athanor, digesting-furnace.

Սան, ուց, -ական *s.* nursling, foster-child; pupil, scholar; godechild; -ակիցք *s.* children having the same godfather; -ահայր *s.* godfather; -ամայր *sf.* godmother. [Sanir.

Սանայիրատերմ *a.* grown on mount

Սանգասականք *s.* contempt, scorn.

Սանդ, կց *s.* pounding-mortar; - չրեղէն, petard.

Սանդալ, ի or ոյ *s.* sandal; փայտուկն -, wooden-; -աւոր *a.* shod with or wearing -s; -իկ *s.* small -, slipshoe, slipper. [crush in a mortar.

Սանդահարեմ, էջի *va.* to pound or *Սանդարմետ, ի. քք, տայ or տից s.* Tartarus, hell; -ք երկրի, the deep caverns of the earth, abyss, hell, pit; -, -ական, -ային *a.* tartarean, hellish, infernal, satanical, devilish; - գէք, the infernal divinities; - տօնք, diony-

sia, dionysiaca; -ահանք *s.* demons, devils, the damned, souls of the dead, shades, spirits; -սպետ or [Pluto.

Սանդարապետ *s.* god of Hades, Սանդիստոն *s.* pestle; -մեքենական, crushing- or stamping-mill; -մեծ, large heavy pestle; -փոքրիկ, small

Սանդղաձեւ *a.* ladder-shaped. [pestle Սանդղաման *s.* round, step.

Սանդուխք or դուղք, դղոց *s.* stair-case, stairs, ladder; Երկբացիկ -, double ladder, trestles; ծալածոյ -, folding ladder; -չուանեայ, rope-ladder, foot-rope; -չրդէհի, fire-ladder, -escape; -պարման, scaling-ladder; -չընհակաւ, winding staircase; Էլանիւլ լէ -դս, to go up stairs; Իջանիւլ ի սանդղոց, to come down stairs; Էլանիւլ ի վեր սանդղովք, to scale, to climb over, to escalate; Էլանիւլ սանդղովք ի պարիսպս, to scale the walls.

Սանկղբայր *s.* S. Սանակիչք; god-child's brother.

Սանձ, սւց, օք *s.* bit, curb, bridle, rein, snaffle; ֆց. check, curb; -զորու թեհաչափ *mech.* dynamometrical brake, friction-brake; -ս դնել, to put a check upon, to curb, to put a term to; -ս արկանել S. Սանձեմ.

Սանձաբեկ, -կոծ առնեմ or -կոծեմ S. Սանձահարեմ; -կալ S. Երասանակաւ -կոտոր *a.* breaking the reins, untameable, indomitable; -լինել, to break loose, to break the bridle; -հարեմ, էջի *va.* to bridle, to curb, to check, to rein; to subdue, to break in; -հարուհի *s.* bridling, reining, curbing, repressing; առանց -թե, dissolutely, impetuously; -բար *s.* bridle-maker; -բարականն *s.* bridle-making; -բիււ, այ *a.* reining, checking, breaking in; -բիււթի S. Սանձահարութի; -բձակ *a.* unbridled, unruly, unrestrained, unchecked, lawless; dissolute, loose; -գերասանակն թողուլ, to give a horse his head, to slacken the reins.

Սանձեմ, էջի *va.* to bridle, to break in; to rein in, to check, to hold in, to repress, to conquer, to abate, to mortify.

Սանձուռն *s.* check, restraint, curb. *Սանտերք *s.* weaver's large comb.

Սանտր, ի or ոյ. սերք *s.* comb; *row of toes; - նեղատամն, small-toothed comb; - լայնատամն, large-toothed -; -փղովիւրայ, ivory -; խողանակ սան.

տեր, --brush; քսակ սանտեր, --case; - ոստայնանկայ, weaver's -; - կանէփի, վէյ, hatchel, flax-, hemp-; - բրդոյ, card to comb wool. [maker. Սանարազործ, - ղաճառ *s.* comb.

Սանարեմ, էջի *va.* to comb. *Սանարուկ *s.* bot. S. Ծաւղ & Ծրեղ; -ք *s.* combings.

Սանարունն *s.* hackling, hemp or flax dressing; combing; carding.

Սասառ, այ *s.* trunk, coffer, safe; basket; S. Զուրեմ; - ուղաու, camel's hump; - ուլին, hump, humpback, gibbosity; -ակ, այ *s.* casket; hand-basket; -աւոր *s.* pedler, hawker, huckster, petty dealer; -ողն *a.* crook-or hump-backed, gibbous; *s.* bunch.

Սասնէթ S. Պրահաւթոյք. [back. Սասնս *ad.* thus, so, in this manner.

*Սասղար S. Խէղ, Նստմ. *Սասլոն, ի *s.* soap; S. Օճառ.

Սասլո *Arabic w. S.* Նարուէ. Սառ, &c. S. Սառն, &c.

Սառայածին *a.* born of Sarah. *Սառառ *s.* coarse large sieve.

Սառելի *a.* gelable.

Սառիմ, էջայ *vn.* to freeze, to be frozen, to glaciare, to congeal; * - պտոց, ծաղկանց, to be frost-bitten, nipped by the frost.

Սառն, ուին. սանց *s.* ice, frost; glazed frost; crystal; *a.* frozen; հատոր սառանց, piece or block of ice.

Սառնաբեր, -գործ *a.* producing frost or ice, ice-cold, frosty, freezing; - գոյն *a.* ice-coloured; -լիճճ *s.* frozen lake; -կան *a.* glacial, icy; -կերպ *a.* ice-like, icy, glassy, crystalline, translucent, pellucid; *s.* crystalloid, hyaloid, crystal form; -կոյտ *s.* glacier; -հալ *a.* thawed, melted, liquefied; - հար *a.* frost-bitten; -հրդէհ *s.* cold & hot beyond endurance (hell); -ձեւ S. Սառնակերպ; -մած *a.* surrounded or covered with frost or ice, frozen, ice-bound; -մանիք, նեւց *s.* ice; frost, icy cold; շնչէն ցրտառուէ -, sharp & biting winds blow; -մանուա *a.* very cold, icy, freezing; -լին *a.* icy, glacial; crystalline; -նամ S. Պաղիմ; -նման *a.* ice- or crystal-shaped; -լէն *a.* built with ice; -պատ S. Սառնամած; -ջուր *s.* chem. water of crystallization; -սառայց *a.* extremely cold, freezing, glacial, icy, chilling; -սեր *a.* icy, cold, stony, cruel; -սոյզ *a.* caught in the

ice, frost- or ice-bound; -*տես a. chem.* hyaline, glassy; - or *տեսակ S. Սառ.* նակերայ; -*տուն, -բան s.* ice-house; -*ցուցանեմ S. Սառուցանեմ.*

Սառնեղէն a. frosty.

Սառնորակ a. crystalline; *s.* jelly; - *բուսական, pectine*; - *հիւթն աչաց,* crystalline humour.

Սառնութի s. nature of ice, iciness.

Սառնում, Սառչիմ S. Պաղիմ.

Սառնոց s. ice-house. [glazed frost.

Սառոյց, ուցի s. frost, icy cold; ice,

Սառուան s. congelation; *կէս սառ.* ման, freezing point.

Սառուցանեմ, ցի va. to freeze, to ice, to frost, to chill, to congeal, to coagulate; -*ցեալ a.* frozen; - *ծով,* North sea or Frozen Ocean; - *բօտի,* frigid zone. [ing.

Սառան s. S. Սառանումն; a. trembl-

Սառանեմ, էցի, -էցուցանեմ va. to shake, to jog, to jolt, to stagger; to move, to astonish; to frighten, to terrify; - *զրան ուրուք յերկրէ իւրմէ,* to cause a person to emigrate.

Սառանիմ, էցայ տո. to be shaken, to totter; to tremble, to shudder; to be dismayed, cast down; - *ի հիմանէ,* to shake to its very foundations; *սասա.* նեալ կալ, to stand abashed.

Սառանոս or նուս a. moveable; - *բաշա,* the sea.

Սառանութի, -ուան s. shaking, staggering, tottering; quailing, shudder, thrill, trembling; earthquake.

Սասա, էց s. bitter, angry reproof, scolding, rebuke, threat, menace; chastisement; - *իշխանակերպ, մեծա.* վայերուչ, majesty; - *իշխանական,* authority, haughtiness; - *աչաց,* piercing glance; *ի - մասէլ ք ումեք,* to reproach bitterly, to scold sharply.

Սասական a. threatening; - *բար s.* scolder.

Սասեմ, էցի va. to reprimand angrily, to rebuke, to scold, to speak authoritatively, in a threatening tone, to threaten, to apostrophize, to bid or order imperiously; to hush, to still, to quiet.

Սասիկ, սկաց a. excessive, extreme, great, grievous, enormous; intense, violent, vehement, impetuous, strong, lively, ardent, fiery; rigid, rigorous, rude, severe, austere, insupportable; - *ազէս,* downright or per-

fectly ignorant person; - or -*ս ad.* vehemently, vigorously, impetuously, strongly, with all one's force, power or strength; greatly, excessively, extremely, grievously, violently, sharply, harshly, rigidly, severely, rigorously.

Սասիկ s. a scold, chider, rebuker.

Սասակաբար, -գին, գոյն or գոյնս S. Սասիկ ad.; -բուրումն s. great fragrance; -*խօս a.* chirping, chattering excessively; -*կան a.* great, terrible, violent; - *մակբայ gr.* intense adverb; - *մասնիկ gr.* increasing particle; -*կոծ a.* severely reprimanded, sharply reproached or harshly punished; - *սառ.* նեալ, to load with reproaches, to reprimand severely, to rebuke sharply, to buff, to lecture, to taunt; to chide, to burst or launch out bitter invectives, to break out in scolding or upbraiding; - *լինէլ,* to be sharply reprimanded, harshly scolded; -*կսկիծ S. Գառնակսկիծ; -հարուած a.* struck brutally; -*հողմ a.* turning or revolving rapidly; -*ձայն a.* rolling, resounding, roaring; -*յաղթ S. Գաղղայաղթ; յոյզ a.* very agitated, moved, in great emotion; - *սէր,* ardent love; -*նամ, սցայ տո.* to increase in force, in intensity, to be strengthened by, increased, to grow; to be enraged, very angry; - *մարտին,* to become exasperated, to grow most ferocious; -*նայր հրաման թագաւորին,* the king's order was pressing; -*նգամ S. Յաղթանգամ; -չառաչ a.* very noisy, clattering; - *հնչէին զագականին,* all the bells rang a full peal; -*չունչ a.* blowing violently; -*պահանջ a.* required rigorously or severely exigible; severe, rigid, inexorable; -*պատիժ a.* rigid, severe, excessive, atrocious; -*պէս S. Սասակ ad.; -ջինջ S. Բնաջինջ; -սառոյց S. Սառնասառոյց; -վէր a.* severely wounded; -*տեսակ a.* atrocious, horrible, cruel; -*ցուցանեմ va.* to render intense, violent or strong, to strengthen, to augment, to increase; - *զպա.* տերազմն, to foment, to exasperate warfare; to turn the enemy's flank; - *զհրամանն ազրունի,* to enforce the king's command.

Սասուրեւ s. intensity, vehemence, impetuosity, rage, violence; rigour, rigidity, severity, rudeness; grievous-

ness, enormity, extremity.

Սասակ *s. dead body; corpse of an unbeliever; a. simple, single; unadorned; - սպիտակ, quite white; - մարդ զՔն ասէլ, to declare our Lord a mere man.

Սասակամահ լինիմ, մեռանիմ տն. to die a cruel death, to perish miserably.

Սասակեմ, էջի տա. to kill, to slay, to massacre, to put to death, to take away life, to butcher, to slaughter, to exterminate, to extirpate; to despoil, to overthrow, to make havoc of, to get rid of; -իմ տն. to perish, to die; to be destroyed or exterminated.

Սասակիչ s. that kills, that puts to death cruelly, exterminator, extirpator, destroyer.

Սասակումն s. extermination, extirpation, death, havoc, destruction; է - մասնիլ, to perish; սասակմունն ասնէլ, to make carnage; կոտորել է -, to destroy utterly, to exterminate.

Սասակչականն a. mortal, deadly, fatal, mortiferous, lethal, murderous, destructive.

Սասան, է, իւ s. adversary, opponent, antagonist, enemy; Satan; - յաբուցանել ումէք, to stir up an adversary, to raise or create difficulties, to raise objections to.

Սասանոց, է, իւ s. Satan, demon, devil, evil spirit; S. Սասան & Բանսարկու.

Սասանայազէաց S. Սասանայակիր; -զէն a. incited to, possessed by a devil; -խօս a. treating or dealing with the devil; -ծին a. born of Satan; -կանն a. devilish, satanical, diabolical; -կիր a. possessed by a devil, raging, furious, demoniacal; -կուր a. enticed, allured by the devil; -միտ a. evil-minded, as wicked as the devil, very malicious, diabolical, devilish; -նամ, աջայ տն. to become a devil, to be malevolent; -սաշա a. devil-worshipping; sold to the devil; -սէր a. fond of the devil; -ցուցանեմ տա. to cause to become devilish, diabolical; -ւոր S. Սասանայական.

Սասանայինք s. things of the devil.

Սասանայոտ a. furious, raging, demoniacal.

Սասանոցութիւն s. devil's nature; devilry; malignity; witchcraft, devilish trick.

Սասալ, ոյ s. mother of pearl; S. Փեգէնայ.

Սասար, այ s. workman, artisan, operative; labourer, husbandman; weaver, help, succour, aid; helper, assistant, auxiliary; fellow; cause, author; - պատմութիւն, additional professor of history; - լինել or -եմ, էջի տա. to help, to assist, to aid, to cooperate, to contribute, to serve; to do, to labour; - ութի s. help, succour, assistance, co-operation; fellowship, admission; woollen-trade.

Սասեր, այ, Սասր, տեր s. Gr. w. stater, didrachm (money & weight); -նամ տն. to raise to dignities.

Սասիր s. Gr. w. satyr, faun; * - or սատուր S. Սակր, Սակուր; -ականն a. satirical.

Սատոն s. Gr. w. satum, setier, (2 English gallons, or 16 English pints of wine).

Սասր, է or ոյ s. thin silken crape; napery; seat, sofa, settee, settle.

Սասրապ, էյ, -էա s. satrap, lieutenant of a county, prefect; - ութիւն s. satrapy.

*Սասրեմ տա. to plant separately.

Սար, ոյ or էյ s. height, eminence, top, summit, peak; cape, promontory, point; -ք, furniture, moveables, equipage; harness; all that follows, rest.

Սարաբարձր a. high-topped, very high or elevated, lofty.

*Սարած a. varnished.

Սարակ s. small height, upland, hill: mare, brood mare.

Սարակինոս, այ s. Saracen. [land.

Սարահարթ a. flat-topped; s. table.

Սարանամ, այայ տն. to become elevated, to appear high; ից. to take ill, to be or get angry; not to deign to.

Սարապիտ Սերապիտ s. Serapis, Apis.

Սարաս, է s. form, fashion, manner, resemblance; custom, habit, usage; յայնմ -ի, in that state; ը -ի, so as, as; այսպիսի -իւ, so, in such a manner.

Սարասիմ, էյայ տն. to be affected by.

Սարասակ, այ s. zool. tinnunculus or kestrel.

Սարատան s. Arabic w. ast. Cancer.

Սարաւանդ, -ակ, այ s. cape, headland, promontory, foreland; -եմ, էջի տա. to build altars in high places; -իմ տն. to sit in high; to tower; to be of very ancient lineage.

Սարաւոյթ *s.* edifice built on high, terrace.

[granary.

*Սարբի *s.* emporium of corn or flour, Սարբնայ or Սարբինայ *s.* vine-trellis.

*Սարգեմ or կեմ *va.* to make ready.

Սարգ, էջ *s.* spider; *bot.* laurel, bay-tree; *zool.* starling; Երգարնակ, նրստուկ, ուղղնթաց, շէղնթաց, թեւէհան, սիւռոզ, Թափառուկ, մալար, ոստին, ջրային չք, house-, sedentary, retrigrade, laterigrade, spinner, snaring, vagrant, erratic, land-, water-spiders; արագ or փր, նուրբ, կայտաս, խիզախ or արի, շարասար or շարպիկ, հնարագէտ, հանձարեղ, գիտուն, վաստակաւոր, արթուն -, agile, cunning, quick, prompt, skilful, industrious, ingenious, knowing, laborious, vigilant spider; կախուկ, վերնակաւ or վերամբարձ, մանողակ, փորեղ or աղնդեր, աքեղ or մասիկ, անհեղեղ, սոսկալի, Թունաւոր չք, hanging, suspended, spinning, big-bellied, ugly, deformed, frightful, venomous spiders.

Սարգաբոյն *S.* Սարգիոստայն; -խոս *s.* *bot.* spider-wort, anthericum ossifragum; -նիւռ *a.* woven by a spider, as thin or fine as a cobweb.

Սարգեղունդն *s.* sardonix.

Սարգեհասեր *a.* produced by the laurel, lauriferous, bay.

Սարգեհեան, -գեհի *a.* laurel.

Սարգեհի, -գի, գւոյ *s.* laurel.

Սարգին, այ *s.* cornelian.

Սարգիոստայն, էջ *s.* cobweb, spider's web; սրբէլ զ-ս, to sweep down the -s; - ձգել ծածկոյթ վերեսօք, to hind behind a cobweb, to try to conceal what is manifest, to cover with pretexts. [laughter; risus sardonicus.

Սարգոնեան *a.* sardonian; - ծայր, -

*Սարգոյ, -ոսս *S.* Սարգիոստայն.

Սարեակ, -եկ, այ *s.* black-bird.

Սարեկիկ *s.* finch, chaffinch.

Սարեմ *vn.* to threaten, to cry out

Սարեփթուհի *sf.* Sareptan.[against.

Սարիկ *s.* *zool.* sarigoy, opossum.

Սարիք, բեաց *s.* cord, band, rope, chain; - նուռ *mar.* rigging.

Սարկարան *s.* crater, cup, large goblet; քամէլ զ-, to drink off, to quaff.

Սարկաւագ, այ, ունք, դայ *s.* deacon; servant, minister; աւագ -, archdeacon; -ական *a.* diaconal; -ակից *s.* fellow-deacon; -անոց, -ատուն, -ա-

րան *s.* vestry-room, vestry; -ապետ *s.* archdeacon; -եմ, էջի *va.* to serve, to minister, to attend; *vn.* to be served or attended; -ութիւն *s.* deaconship, deaconry; service, ministry; -ուհի *sf.* deaconess; abbess.

Սարկեւաւագ or -եւաւք *s.* horny tips of birds' claws; *S.* Մարկի-

Սարմատ, այ, -այի *a. s.* Sarmatian; -իւ *s.* Sarmatia.

Սարոյ, էջ *s.* pine-tree. [eers.

Սարոսանիք or նեայք *s.* mountain-

Սարուած, -ութիւն *s.* instrument, tool, apparatus, harness, furniture; նաւ կարելու ամ սարութք, ship complete in stores & rigging.

Սարուփարթայ *s.* baggage-train, stores, implements of war.

Սարսառեցուցանեմ *S.* սարսախիմ, էջայ *vn.* to dry, to dry up.

Սարսառումն *s.* drying, dryness.

Սարսարակ *s.* *zool.* field-fare.

Սարսարեկ *s.* *zool.* woodcock.

Սարսափ *s.* shuddering, consternation, great fear, panic, horror; -եղ *a.* frightful, dreadful, tremendous, appalling, horrible, terrible; enormous, stupendous, wonderful; -եմ *S.* Սարսափիմ; -էցուցանեմ *va.* to cause terror, to strike with consternation, to cause to shudder or shiver with fear or horror; -իմ, էջայ *vn.* to quake with fear, to be horror-struck, seized with consternation, to have one's hair stand on end; - սոկերայ, to be terrified, horrified; - է ջրոյ, to shiver with cold; սարսափեցան սոկերք իմ, a cold shiver ran through my whole frame; -իւն *s.* start, thrill, cold shiver, shudder; -ումն *S.* Սարսափ.

Սարեկ *S.* Սարսափեղի.

Սարեմ, էջի *vn.* to quake, to totter, to start, to feel a thrill of fear, to shudder, to tremble, to quiver.

Սարեցուցանեմ *va.* to shake, to cause to totter or shiver with fear.

Սարիմ, էջայ, Սարմուժ or Սարսէիմ *S.* Սարսեմ.

Սարսումն *S.* Սարսափումն.

Սարսուռ, սոյ *s.* shivering, cold chill, chilliness, trembling, terror; - առնուկ or ունէլ զոք, to quake with fear, terror or horror.

Սարսուագին, -ղի or լից *a.* horrible, terrible, fearful, tremendous.

Սարսում, այցայ *vn.* to quake, shake,

shiver or tremble; - *ի ցրայ*, to shiver with cold, to quake all over.

Սարսուսէր or *սէր* *a.* tremulous, undulating. [*shiver or to tremble.*

Սարսաշուկանեմ *va.* to cause to

Սարսուէր *S.* *Սարսափեիլ*. [*ստամ.*

Սարսուեմ, *սիմ* or *սուեմ* *S.* *Սար-*

Սարսուեա *a.* moveable, everchanging, unstable.

Սարսնում or *Սարսնիմ*, *տեայ*, *տուցեալ* *vn.* to be shocked at, estranged, alienated, to have an aversion to, to withdraw, to abandon; to be horrified, scared, to take umbrage; - *ի ստենէ*, to be weaned, disaccustomed.

Սարսուցանեմ, *յի* *va.* to rebuff, to spurn, to repulse, to shock, to estrange, to cause a separation, to alienate, to detach; to scare, to startle, to cause or give umbrage to; - *ի ստենէ*, to wean, to disaccustom. [*ding.*

Սարսուցիչ *a.* disgusting, forbid-

Սարփինայ, *ից* *s.* arbour, vine-ar-

Սաւան, *այ* *s.* sheet. [*bour, bower.*

*Սաւառայ *s.* shrill fife or whistle.

Սաւառնազարգ *a.* adorned, furnished with wings; - *թէւ* *a.* whirring, flapping the wings, flying about, hovering, soaring; - *ձայն* *a.* humming, buzzing; - *նամ* *S.* *Սաւառնիմ*; - *պսա* *a.* surrounded or covered by wings; - *տարած* *a.* spread (wings).

Սաւառնիմ, *էցայ* *vn.* to flap the wings, to flutter about, to hover, to soar, to fly high. [*flight, flying about.*

Սաւառնումն *s.* flapping, fluttering,

Սաւառաբար *ad.* like Saul.

Սաւառ *s.* black poplar.

*Սափալ *a.* flat. [*true, lying.*

Սափառու *a.* *Gr. w.* quite false, un-

Սափարայ *s.* fife.

Սափիրայ *Gr. w. S.* *Շափիւկայ*.

Սափոր, *ոյ* *s.* urn, amphora, pot, pitcher, jug, jar. [*barber's calling.*

Սափրականն or *Սափրողականն* *s.*

Սափրեմ, *էցի* *va.* to shave, to shear; *S.* *Սօրուք*; - *իմ* *vn.* to get shaved.

Սափրիչ *s.* barber, hair-dresser.

Սափրումն *s.* shaving; hair-dressing.

Սափրող *sf.* tire-woman.

Սաքափաթանք *s.* sycophancy; juggling tricks. [*large hood or cowl.*

Սաքուլայ, *ի*, *իւ* or *ուլ* *s.* *Latin w.*

Սաքրեմ, *էցի*, *Սաքրիմ*, *էցայ* *vn.* to hide oneself.

Սգազործ *a.* mournful, dreary, dole-

ful, sad; - *ղգած* *a.* in mourning; lugubrious; - *լինել*, to be in mourning; - *ղգեայ*, - *ղգեսա* *a.* wearing or clad in mourning; - *լինել*, to wear or to put on mourning; - *թափեմ* *vn.* to leave off mourning, to go out of mourning; - *լի* *a.* mournful, lugubrious, sorrowful, sad, fatal, gloomy; - *կից Լինիմ* or - *կցիմ* *vn.* to go into mourning, to complain, deplore or condole with or together, to commiserate.

Սգամ, *ացայ* or *յի* *vn.* to be in, or to wear mourning, to mourn; to afflict oneself, to be sorrowful, to regret, to be moved, to bewail, to lament, to deplore.

Սգայականն, &c. *S.* *Չգայականն*, &c.

Սգապատ *a.* covered with black or mourning; - *սէր* *a.* fond of mourning;

- *սիրութիւն* *s.* immoderate love of mourning; - *սեսակ* or *սիկ* *S.* *Սգալի*;

- *ցուցանեմ* *va.* to grieve, to sadden, to afflict; - *սոր* *a.* in mourning; mourn-

ful; *սուգ առնուլ* - *գը*, to wear mourning; - *ւորիմ* *vn.* to mourn; - *ւորութի* *S.* *Սուգ*.

Սգումն *s.* mourning; grief, pain.

Սեամք, *սեմոյ* *s.* threshold; doorpost, jamb.

Սեաւ, *սեւոյ* *a.* black; *փց*, sad, gloomy; *s.* ink; negro; black; - *փայտ* *S.* *Նքեհոս*; - *ական* *a.* black, dark, obscure. [*empress; pn. Augusta.*

Սեբաստէ or *Սեւաստէ* *a. sf.* august;

Սեբաստո or *Սեւաստո* *a. s.* august; emperor; *pn.* Augustus.

Սեքնի, *Սեքին*, *Սեքինէ* *s. Gr. w.* palm-leaf vest, garment made of palm-leaves.

Սեթեւեթ *s.* garb, dress, ornament, attire; affectation, primness; paint; - or - *եալ* *a.* embellished, adorned, pompous; finical, affected; - *աբար* *ad.* with inflated language; - *անք* *s.* finery, gewgaws, tinsel; - *եմ*, *էցի* *va.* to dress up, to trim or trick out, to bedizen, to bedeck, to embellish, to ornament; to paint, to plaster.

Սեղատ, *Սեղք* *s. Gr. w.* shooting star.

Սեղես, *Սեղին* *s. L. w.* chair, throne.

Սեխ, *ի* or *ոյ* *s.* melon; *չերա-ի*, slice of -; - *միլահոտ*, musk-melon; - *աստան*, *այ*, - *աստանի* *s.* melon-bed; - *եւնի* *s.* melon-plant; - *ենիք* *s.* melon-ground or -garden. [*rocco, cordwain.*

Սեկ, *ի* or *ոյ* *s.* dressed leather, mo-

Սեկադործ, *այ* *s.* cordwainer, morocco-dresser; -*եմ* *va.* to dress like morocco, to morocco; -*ուծի* *s.* morocco-dressing, --trade; -*կարմ* *a.* bound in morocco; -*փերթ* *s.* morocco-
 *Սեկեմուկ *S.* Չիլը. [piece.]

Սեկուդիկուս *s.* *L.w.* secundicerus.

Սեկակմբեր *S.* Սեպտեմբեր.

Սեղակ *a.* *Gr. w.* cartilaginous.

Սեղան, *ոյ* *s.* table, board; meal, food, table; altar; banker's counter; *աւագ* -, grand, high altar; - *գրէլոյ*, writing-table; - *խոհակերոցի*, kitchen-table; dresser; - *մարմարեայ*, marble-table; - *գործոյ*, work-table; *սփռոց* -*ոյ*, table-cloth; *անօթք*, սպասք -*ոյ*, plates & dishes; *սպասաւարտ*, դանակ, գրդաւ -*ոյ*, table-fork, -knife, --spoon; *զրոյցք* *ի* -*ի*, table-talk; - *յարդարել*, *ուղղել*, *գնել*, to lay out a table, to spread the table; - *ուղղել*, to erect or place an altar or Communion-table; *բալմէլ* *ի* -, to sit down to table; *ծառայել* -*ոյ*, to wait at table; *ի* -*ի* *լինել*, to be at table; *էլանել* *ի* -*ոյ*, to rise from table; *բաճաւ* *ղ* -, to take away, to clear the table; *ծախք* -*ոյ*, table-expenses; *S.* *Վոդոպոմ*, *Ճարչ*, *Պատիւ*; *s. geom.* trapezium.

Սեղանաբոյծ *or բուռ* *S.* Պատառաբոյծ; -*գիր* *a.* spreading the table, laying the cloth; -*գերծ* *S.* Սեղանակապուս; -*կազմ* *a.* *S.* Սեղանադիր; *s.* waiter, servant; house-steward; temple-erector; -*կասուս*, ստից *a.* sacrilegious, impious; *s.* profaner, spoiler; -*կասուածի* *s.* sacrilege, profanation; -*կից* *s.* commensal, messmate, fellow-boarder; - *լինել* *or* -*կցիմ* *vn.* to eat at the same table, to mess together; -*կցուածի* *s.* commensality; -*մեծար* *a.* condescending, accepting to sit at another's table; -*յարդար*, *այ*, -*յորէն*, *րինայ* *s.* head waiter, butler, chief steward; carver; -*նամ* *vn.* to be formed into an altar-table, to become a sacrifice; -*նենգ* *s.* traitor, domestic traitor, betrayer; *fig.* one guilty of sacrilege, profaner; -*պետ* *s.* cellarist; -*սպաս* *a.* fond of good eating; -*տիպ* *s. geom.* trapezoid; -*տուն* *S.* Ճաշատուն; -*ւոր* *s.* banker, changer; *սալ* *or* *արկանել դարծաթ* *ի* -*ս*, to place money in a bank at interest, to put out money to interest; -*ւորեմ*, *էջի* *va.* to wait at table, to spread the table, to

serve up; to give to eat; *fig.* to make known the word of God, to feed with the bread of life; -*ւորիմ* *vn.* to eat, to feed upon.

Սեղանորդ *S.* Սեղանակից.

Սեղեխ, *այ* *s.* fornicator, whore-keeper; suitor, gallant, sweet-heart, admirer; -*աբար* *ad.* like a lover, in a coquettish manner; -*ասպանուածի* *s.*

Սեղև, &c. *S.* Սեխ. &c. [lover-murder.

Սեղմ *a.* close, dense, compact, firm, strait, narrow, compressed, confined.

Սեղմբան *a.* curt, concise; -*կան* *a.* astringent; -*նամ*, *այցայ* *vn.* to be contracted, compact, compressed, restricted, to press close, to grow narrower; -*պէս* *ad.* densely, closely, strictly, narrowly; -*ւոր* *S.* Սեղմ.

Սեղմեմ, *էջի* *va.* to render compact, to restrain, to constrain, to restrict, to restringe, to cramp, to contract; to squeeze, to strain, to press; -*լմ* *vn.* *S.* Սեղմանամ.

Սեղմութիւն *s.* the being compact, hardness, firmness, density; restriction, restraint; pressing, squeezing.

Սեմագիր, *գրաց*, Սեմար, *այ* *s.* tachygrapher; -*գրուի* *s.* tachygraphy.

Սեմական *a.* semitic.

Սեմիր *S.* Խոսուռ.

Սեմատոր, *այ* *s.* *L. w.* senator.

Սեմգերուս *s.* *Gr. w.* chancellor.

Սենեակ, *նեկաց* *s.* chamber; cabinet, closet; *S.* *Հարան*; *fig.* concubine; - *միանձանց*, cell; - *հարսին*, nuptial bed, thalamus; - *ուսման*, study.

Սենեակից *a.* dwelling in the same chamber, comrade; -*մուս* *a.* secluded; -*պան*, *այ* *s.* chamberlain; -*պանութի* *s.* chamberlain's office; -*պետ* *s.* Lord High Chamberlain; -*սեատութի* *s.* office or charge of High Chamberlain; -*ւոր* *s.* recluse, solitary, hermit. [hut.

Սենեկիկ *s.* small room, cabin, cell,

Սեպ, *ոյ* *or* *կց* *s.* peak, point, summit of a rock, steep rock; peg, wedge; *a.* steep, cragged, a-peak, precipitous.

Սեպաձեւ *a.* cuneiform; -*նամ* *vn.* to end in a point, to be steep or pointed; -*տամ* *s. mech.* catch, tipper, gib's end, stop, tappet; -*ցեալ* *a.* a-peak, precipitous; -*ցուցանեմ* *va.* to cut vertically, to escarp, to cut steep down; -*ւոր անիւ* *s. mech.* stop-, cog- or curb-wheel.

Սեպեան *s.* *Gr. w.* sepia, cuttle-fish.

Սեպհական *a.* proper, special, parti-

cular, specific, one's own; noble, illustrious, egregious; -բ s. one's own part, property or heritage; -էրնմա, it was specially his, it was his lot; -արար - ապէս ad. as one's own, - propriety; -ացուցանեմ, -եմ. էջի, -է-ցուցանեմ va. to appropriate, attribute, ascribe or impute to oneself; -ուծի s. appropriation; propriety; attribute, attribution; nobility.

Սէպտեմբր, պէտաց s. peer, noble, gentleman, patrician, esquire; Sebooh, (name of mount in Armenia); - ա-զառք, the highest nobility; - զունդն ազատաց, knighthood, chivalry, squire.

Սեպտեմբեր, ի ս. September. [hood.

Սեւ. էջ s. kind, species, race, generation; nature, complexion; *height; gr. gender; - էւ նեսակ, the genus & the species; մարդկային - , mankind; Հայկական - , the Armenian nation.

Սեռաբար ad. generally, universally; -գգային a. co-national, consanguineous; -կան a. generic; general, universal; gr. genitive; -կնաձեւ a. of an univrsal or resplendent form, (the Cross); -կտոր a. of several species, diversified, various, subdivided, heterogeneous; -ձեւ a. round or spherical; -նամ vn. to become genus.

Սեւեմ va. to harden; -իմ vn. to be hardened.

Սեռն, սին s. axle, axis, pivot; a. clean, pure, clear, limpid; sincere, true, simple; -ուծիւն s. clearness, cleanness, purity. [progeny or race.

Սեռուծի s. the being of the same

Սեռօրէն ad. generically.

Սեր, էջ s. kind, race, species; sex; cream; gr. gender; - գինեմբոյ, cream of tartar; գեղեցիկ - , the fair sex, womankind; գալ ի ծնունդ էւ ի - , to increase & multiply.

Սերական a. genital; prolific; generic, sexual; gr. genitive; - or -բ s. the sex, the genitals; ի բայ Հասանել զս - , to castrate, to geld.

Սերանամ S. Սերիմ.

Սերանորեմ, էջի va. to multiply, to reduce into one kind.

Սերափիմ s. pl. H. w. Seraphim.

Սերեալ a. sprung from, born of.

Սերեկ s. S. Սեկ; leather-lid, -cover; -եմ, էջի va. to close jars with bladder.

Սերեմ, էջի va. to procreate, to beg-

et, to engender, to give rise to, to propagate.

Սերիմ, էջայ vn. to be born of, to draw one's origin from, to descend from, to be procreated, multiplied by generation; to spring, to issue, to derive, to proceed from.

Սերկ ad. to-day, this very day; - էւ վաղէւ, զ- էւ զվաղէւ, to-day & to-morrow; - ածին a. born to-day; - էան a. of to-day; ի - , ի - աւուր or աւուրս, - օր S. Սերկ. [կեւծի, quiddany.

Սերկեւիլ, էւլի s. quince; սինձ սերկ

Սերկեւիլ, լեոյ s. quince-tree.

Սերմակրեմ va. to conceive.

Սերմահեղձուի s. causing abortion.

Սերմանկան a. seminal; -կորոյս a. seed-loosing (the earth); -Հան, այ s. sower; -Հանուծի s. sowing; -մատոյց a. producing seeds; -նամ, այցալ vn. to seed, to run to seed; -րկու s. sower; begetter, procreator; -ցան s. S. Սերմանահան; drill, sowing machine, corn-drill; -ցու, այ a. destined or kept to be sown; -ւոր a. provided with seed, seedy; -բալ, այ s. gleaning, gathering or picking up seeds; s. ից. babler, tale-bearer, telltale; - լինել, to criticize, to find fault with, to censure.

Սերմանէլի a. fit to be sown.

Սերմանեմ, էջի va. to sow, to disseminate, to spread or cast the seed; to procreate; - սերմն, to seed; ժա-մանակ սերմանեցոյ, seed- or sowing-

Սերմանիւ, -նոյ s. sower. [time.

Սերմանիք, նեաց s. seeds; պարտեզ -նեաց, seed-plot.

Սերմանումն s. sowing.

Սերմն, ման. մուկք or մանք, մանց s. seed, grain; berry; corn, pulse, &c.; ից. progeny, race, descendants; germ, bud, seeds, cause, principle; bot. eotyledon; - արուծի med. sperm; - ձը-կանց, spawn; - շողգամի, rape-seed; ի - սալ զցորեան, to sow corn; էլա-նէլ արուծի սերման, to be afflicted with gonorrhoea; - աւնուկ կնոյ, to conceive.

Սերմնարանեմ va. to play the tell-tale, to babble; -բանուծի s. spermatology; -կաթ a. gonorrhoeic, ill of the gonorrhoea; -կաթուծի s. gonorrhoea; -կան a. seminal; spermatic; -կեր a. feeding on seeds or grain; -կերուծի s. eating pulse; loss of sons; -Հեղու-ծի s. voluntary pollution; - ուիմ &c.

S. Յգանամ, &c. ; -վաճառ *s.* seedsman; *sf.* seedswoman ; -վարութի *s.* sowing; -բան *s. bot.* anther, seedlip, seedlop; -բկեմ, էջի *va.* to sow; -բկութիւն *s.* power of conception ; act of procreation ; -վակ *s. bot.* umbone, pistil.

Սերմեքթուութի *s.* pollution; gonorrhœa. [child or young.

Սերմընկալ *af.* conceived, with Սերովբէ, -բխմ S. Սրովբէ.

Սերունս *s.* procreation, generation.

Սերուն *a.* having procreative or generative virtue, fecund, prolific.

Սերունդ, բնորոյ *s.* offspring, scion, progeny, race, lineage, line, descent, posterity, descendants, generation.

Սերտ *by a.* solid, firm, hard, compact, constant, fix, stable, strong; *fig.* true, sincere, close, intimate, cordial; -, -իւ *ad.* firmly, constantly; voluntarily, willingly; sincerely, intimately, closely; - աւաքինութի, solid virtue ; - սիրով, tenderly, affectionately, cordially; - սիրել, to love sincerely, with all one's heart, passionately; - աղօթել, to pray intensely, warmly, earnestly, eagerly.

Սերտանամ S. Սերտիմ.

Սերտաշէն *a.* very solid, stable.

Սերտեմ, էջի *va.* to strengthen, to fix, to make firm, to establish, to consolidate ; * to learn, to study ; -իմ *vn.* to be strengthened by, consolidated, to gather strength from.

Սերտութիւն *s.* solidity, firmness, hardness, constancy ; *phys.* fixation.

Սէւ S. Սէաւ.

Սէւադիր *s.* ink ; *a.* written with ink, delineated with black lines ; -գոյն *a.* black, dark-coloured, blackish, dark, swarthy ; -գործ, *a.* rendering black, blackening ; -գորշ *a.* blackish, obscure, gloomy ; -գունդ *a.* composed of a black troop ; *s.* black band or troop (of devils, rascals, &c.) ; -գեղ *s.* ink ; -գէմ *a.* black-faced ; *s.* negro ; -գգած, -գգեսա *a.* clothed in black, in mourning ; -գգեսա *s.* mourning suit ; -թոյր or թորմի *a.* black ; *fig.* dark, gloomy, dismal, sullen, foul, base.

Սէւակ, ի, աւ *s.* ink.

Սէւակն *a.* black-eyed.

Սէւակողմեալ *a.* full of black clods.

Սէւակալնի *s. bot.* quercus nigra.

Սէւամաղձ *s.* black bile, atrabiliary humour, spleen ; -ոս *a.* melancholy,

splenetic, atrabilians; gloomy, mournful ; -ութի *s.* melancholy, black cholera or bile, hyp, hypocondria, -sis ; -մեղք *s.* burnt sugar, caramel ; -միրթ *a.* brown-skinned ; *s.* black man, moor, negro ; gipsy ; -մորուս *a.* black-bearded ; -յասակ *a.* melampyrgus ; S. Թաւոյատակ ; -իւն S. Սէաւ ; -համ, սցոյ *vn.* to blacken, to be or become black, to grow dark or brown ; -նեղ *a.* black-dyed, black ; -սասո *s.* S. Սէբասոս ; count, earl ; -սասութի *s.* county, earldom ; order of knighthood ; -տեսակ S. Սէւաթոյր ; -ցուցանեմ or

Սէւեմ, էջի *va.* to blacken, to render black, to imbrown ; to paint black.

Սէւաբար S. Թերթաբար.

Սէւեռ, այ or էյ *s.* nail, stud ; -ապոյն, -աղապ, -ապինդ *a.* nailed, studied, fixed, well-fastened ; -ապէս *ad.* fixedly, firmly ; -եմ, էջի *va.* to nail, to stud, to fasten with a nail, to fix well ; to attach, to stick ; -իւք *s.* Severian heretics ; -ութի or ումն *s.* fixation ; fixed or rooted idea.

Սէւերամ *s.* black flock ; S. Սէւապունդ ; -բես *a.* black-faced, shameful.

Սէւեւմոր *a.* black all over ; S.

Սէւեի S. Սէբեի.

Սէւոտն *a.* black-footed ; *pn.* Melampus. [- աչք, black eyes.

Սէւորակ *a.* blackish, brown, dusky ;

Սէւորդէք *s.* Sēwortic, Blacksons or Smithsons, (name of an Armenian race whose father was named Sēv or Black).

Սէւութիւն *s.* blackness, black or brown colour, swarthiness.

Սէւուկ *a.* nigro ; S. Սէւորակ.

Սէւուհի *sf.* negress, negro-woman.

Սէւ սաթ S. Սաթ.

Սէփական, &c. S. Սէպական, &c. ; -ապունդ *s.* troops composed of nobles.

Սէ, սերա or սարա. սէք or սայք, սայաթոն. *f.* S. Սա, սորա.

Սէգ, սիգայ *a.* imperious, high, haughty, supercilious, arrogant, proud, superb ; - առ հանդերձ, fond of dress, smart, spruce, dandy ; - սանուլ S. Սիգամ. [squitch - , dog's - , weed.

Սէդ, սիզոյ *s.* bent-grass, couch-.

Սէր, սիրոյ *s.* love ; affection, fondness, tenderness ; inclination, delight, liking, taste, fancy ; love, passion, flame, salacity, love-suit ; charity, supernatural love, christian charity ; agapæ, love-feasts ; kiss ; - կանանց,

hymen, vulva; *fig.* the quiver of love; - *վաղանցուկ*, amour, intrigue, love-affair; *յօգակապէք, զուրբ սիրոյ*, ties, bonds of love; *Հանգոյց, ամուսակ, գաղանիք, երգ, վէպք, ընծայ սիրոյ*, love-knot, --letter, --secret, --song, --tale, --toy; - *առ Ած. առ ընկերն, ազատութեւ, Հայրենեաց, սրուեստից, փառաց, առաքինութեւ*, love of God; of our neighbours or fellow-creatures; of liberty; of our country; of arts; of glory; of virtue; *ամուսնական, մայրական* or *մայրենի, Հայրական, որդիական* -, connubial or conjugal, maternal, paternal, filial love or affection; - *անձնական*, self-love, egoism, solipsism; - *ածային, երկնային, մաքուր* or *Նր. Կորաբողբոջ, փոխադարձ, Համեաս, օրինաւոր, եռանդուն, սաստիկ, բուռն, անչափ, Հաստատուն, Հաւատարիմ, յաւիտեական*, divine, celestial, pure, rising, reciprocal or mutual, honest, lawful, ardent, lively, violent, extreme, constant, faithful, eternal love; *մղէտխտանձ* -, jealousy; - *երկրային, յողորդ, անցաւոր, զգայական, մարմնական, անկարգ, պղծ, յանցաւոր, եղեւնաւոր*, earthly, inconstant, fleeting or transitory, sensual, carnal, illicit, lustful, culpable, criminal love; *վայելէ սիրով*, to make love to, to fall in love with, to court, to woo; *Հալէ մաշէ սիրով*, to burn, to languish with love, to be love-sick; *Հասուցանէ* - *է սիրոյ*, to give love for love, to re-love; - *ազգէ*, to inspire with a passion; *գիւթէ, բորբոքէ զն*, to philter, to charm; - *ցուցանէ*, to show or demonstrate love for; *առնէ* -, to be courteous, amiable, friendly; to do or confer favours; *ուտէ զ* -, to eat together, to make love-feasts; *գնէ* - *ի բերան*, to kiss, to embrace; *սիրով ad.* lovingly, tenderly, affectionately; with pleasure, willingly; *ի Ա. յ*, for God's sake; *ի - իմ*, for me, for my sake; *արա ինձ* -, do me the kindness or the pleasure to; *ամ սիրով*, very willingly; - *իմ* ! my love ! my dear ! *Ս. Խառնեմ, Հարկանիմ*.

Աբարբիէ *s. S. Արովբէ*; focus of *Աբրահամ* *s. gentle breeze?* [love. *Աբրահեմ* *s. H. w.* Song of Solomon. *Աթար* *s. Latin* *w.* horse-trapping, --cloth, caparison; - *եմ va.* to harness a horse, to caparison.

Աթափ *a.* awake, sprightly, lively, watchful, quick, prompt, speedy; - *կան* *a.* entertaining, diverting, amusing, recreative, distractive; - *անք* *s.* sprightliness, liveliness, sportiveness, entertainment, diversion, sports, relief; watchfulness; - *եմ, էցի, -եցուցանեմ va.* to awaken, to enliven, to inspire, to refresh, to recreate, to revive; to cheer, to exhilarate, to divert; - *եցո զտեւ մտաց քոյ, fig.* awake from your mental stupor; *Տ. Թափեմ; -իմ, էցայ տ.* to wake up, to be lively, renewed, to recover, to come to oneself again; to brighten up, to be cheerful, to divert or amuse oneself; - *ի գինւոյ*, to grow sober again, to get sober; - *ի քնոյ*, to shake off sleep; - *ութի* or *ունի* *s.* awaking; refreshment, distraction, diversion, pastime; sobering. [lerian.

Աթեր *s. bot.* wild nard, azarum, *Սիբիլոյ, ի sf. Gr. w.* sibyl.

Արեհնկոն or *Արեհկոն* *s. Gr. w.* pig's-skin *S. Արք.* [skin bag.

Արգաձեմ *a.* strutting; *ad.* with stately step; - *զնացք*, majestic gait, walk, bearing or port; - *իմ* or

Արամ, սցայ or *ցի տ.* to strut, to stalk, to walk in a proud manner, with an air of ostentation or self-complacency; to bridle up, to give oneself airs, to carry one's head too high.

Արանձն *S. Արգապանձ.*

Արահք *s.* air, pride, ostentation. *Արաշարժ* *a.* undulating, curling or rippling gently; - *պանծ* *a.* haughty, ostentatious, stately; - *սար* *a.* highly caparisoned; - *ւոր* *a.* superb (horse); - *բայլ* *a.* walking or curvetting proudly.

Արդ, սիգեղ, աջ, զք *s.* decoration, distinction of honour: seal; *S. Սինկ.*

Արգնոն, ի, Արգնոյք, լից *L. w. S. Առան.* [tentation; softness, effeminacy.

Արութի *s.* haughtiness, pomp, ostentation.

Արգաբերիմ տ. to grow spontaneously & abundantly as weeds or grass; - *բոյս* *a.* gramineous, grass-like; *s.* gramineous plant; - *կան* *a.* grassy; - *էտ* or [ing in weeds, in grass.

Արուա *a.* weedy, grassy, abundant.

Աիկ, սից *s.* slime, mud, ooze, mire, slough, dirt; deposit, sediment, dregs, lees. [hired assassin.

Աիարեան *a. Latin* *w.* murderous; *s.* *Աիլիկ *s.* sleet; boar-frost.

Սիկլ, սկեղաց *s. H. w. shekel.*

Սիկլոն *s. Gr. w. S. Կլաշի*; fine-wheat-en bread, French-roll.

Սիկլոն *S. Սուսր.*

Սիլվրբայ, ից *s. Gr. w. syllable.*

*Սիմակ *s. wool prepared for spinning.*

Սիմէս *s. L. w. half-plaster.*

Սիմինդր or ար *s. Gr. w. semolina.*

Սիմոնական *a. simoniacal; -ուհի or*

Սիմոնեան արխ *s. Simonian.*

Սիմոնայի *s. Simonian.*

Սին, սնյ *a. empty, void; destitute; vain, useless; s. bot. service- or sorb-apple; service- or sorb-apple tree.*

Սինդոն *S. Սնդոն.*

Սինեալ *a. emptied, void, empty.*

Սինթեալ, ելոյ, -բոր, այ *a. refuse; low, despicable, vile; - or - Բողոքըրդեան, - խուժան, riffraff, dregs & refuse of the people, mob, rabble, scum of the people, the unwashed, the many-headed, beggarhood.*

Սինկ, կեղաց *s. Cerberus.*

Սինկլիտիկոս, այ *s. Gr. w. senator.*

Սինկլիտոս, այ *s. Gr. w. senate; -ուկան a. senatorial; -ութի s. senatorial dignity.*

Սինձ, սնձոյ *s. gluten; mordant; preserved fruits, conserves, preserves, jam; S. Փշաս.*

Սինտեկոս *Gr. w. S. Որդիակիցք.*

*Սինու, ի *S. Սաճման.*

Սիսէ *S. Սեպեան.* [peas.

Սիսեան, սուան or սեւան *s. chick.*

Սիտլ *s. L. w. water-pot, bucket.*

Սիր *s. damp weather; a. effeminate; - s. Fr. w. sire.*

Սիրաբան *S. Բանասեր; -բար S. Սիւրեւայէս; -բողբոջ, -բուխ a. born of or produced by love, effect of love; -բորբոջ a. burnt with love; -բուռն a. whose base or root is love; -դեղ or դեղուռն a. filled with love or affection, affectionate, loving; -թուիչ a. love-winged; -լի or լիր a. full of love, of affection, of tenderness, kindness or good-will, affectionate, obliging, kind; -կամուրթի *S. Լաւահամուրթի; -խնձոր, (Պլուտիկ) s. love-apple, tomato; -կան a. amiable, benign; amatory, loving, amorous; affectionate; -կից a. mutually loving; -հար *a. love-stricken, loving, amorous; -հարիմ, եցայ vn. to fall in love with, to be enamoured of, smitten with, to burn for; -հարուրթի s. love-struck, falling in love; love-***

suit; -հարուստ *S. Սիրաղէլ; -ձայն a. eloquent, persuasive, sweet-spoken; -մայր sf. affectionate mother.*

Սիրամարդ *s. peacock; էդ - , peahen; ձադ -ի, pea-chick; - դոչէ, the peacock cries or screams; նաղիլ or սիւրալ ոտի շ- , to plume oneself; to boast; -աշատ a. abounding in peacocks.*

Սիրայ, ից *s. Gr. w. mat; rush-tress, hay-rope; սեր ի -է a d. file by file, line by line, in series.*

Սիրայեղ *S. Սիրալիր; -լին a. dear, amiable; burning with love; -յորդ a. fervent, ardent; -յորդոր a. lovingly persuading; exhorting by love; -շարժ a. inciting to love; incited by love; -պասար *S. Սիրալիր; -ջան a. done or executed with a fond enthusiasm; - սլաց a. presented, offered with love; -սնուիչ or սուռն a. nursed affectionately, lovingly, tenderly; - սան, dear nursling; -սուր a. borne on the wings of love; -ստեղծեալ *S. Սիրաբողբոջ; -ստուած a. beloved of God; -սարսի a. passionately fond, smitten, deeply in love, over head & ears in love; -ամարելլիս bot. agapanthus umbellatus; -մխուր a. melancholy & in love, smitten with love & melancholy; - սողոր a. glowing with love; -րկու a. in love, smitten, amorous.***

Սիրեդոն *s. Gr. w. shrine.*

Սիրեւական *a. loving, amicable, friendly, affable, kind; - դեղ, philter; -պէս ad. amiably, kindly, lovingly, affectionately, tenderly, courteously; charitably.*

Սիրելի *a. amiable, dear, beloved, well-beloved; affectionate, benign, kind; s. favourite, darling, lover; -դիմ, my dear; - ընծայել, to render amiable; - է ինձ, I prefer; - է քեզ դեղեցիկն, the beautiful affects you; - է ինձ կարծեւ, I should think; - է ինձ ստաննել ի քեզ, I am very happy to see in you; - էր ինձ բարեբարել, I had placed all my happiness in doing good.*

Սիրելուրթիւն *s. loving; amiability, kindness, love, affection, tenderness, sympathy, fellow-feeling.*

Սիրեմ, էցի *va. to love, to be fond of, to have an affection or a liking for, to cherish, to like, to be pleased, to take pleasure or delight in, to de-*

light in; - զմիմեանս, to love one another, to be fond of each other; ըստ անձին - , to love as oneself; - իբրեւ զբիր ական, to love as the apple of one's eye; - մինչեւ զըսնչ վտիճանին, to love to one's last breath; խանդակաթ, տարփանօք, սասակի, բարբոժ սրախ or յամ սրտէ, ոգւով չափ, ի վեր չ զամ, անկեղծ սիրով - , to love tenderly, passionately or dotingly, to distraction, with all one's heart, with all one's soul, above all, sincerely; զմի սէր - , to love with equal affection; -իմ տո. to be loved, beloved.

Սիրենա *sf. phys.* Sirene. [gether.

Սիրենթաց *a.* friendly, agreeing to-

Սիրել, Սիրող *a.* loving, fond of; *s.* amateur, lover; - նկարուց, amateur of pictures; - էրաժշտուէ, dilettante, (*pl.* dilettanti); - զգալուէտառից, virtuoso, (*pl.* virtuosi); - ազատութեան, փառաց, lover of liberty, of glory; շէս գու - մարգահաճուութե, you do not like flattery; - է նա գրեհոյ, books are his passion; - եմ ես անկաբանութե, I have a great taste for botany.

Սիրողաբար or սէս *S.* Սիրելապէս.

Սիրողութի, Սիրուի *s.* love, predi-

Սիրուհի *a. sf.* *S.* Սիրելի. [lection.

Սիրուն *a.* amiable, dear, pretty, darling, gracious, handsome, charming; *S.* Սիրով.

Սիրտ, սրտից *s.* heart; heart, soul, mind, intellect, memory, intelligence; courage, spirit, heart; heart, inmost thought; heart, centre; առ սրտի *ad.* through anger; սրտի գիւր, ease, pleasure, contentment, satisfaction; բարութի, խառութի սրտի, kindness, hardness or obduracy of heart; լքումն սրտի, faintheartedness, despondency; ուղիւ, անկեղծ սրտիւ, sincerely, openheartedly, openly; բարբոժ սրախ, ի բարբ սրտէ, յամ սրտէ, սրտի մտօք, with all one's heart or soul, heartily, with good will, willingly, voluntarily; կրթել զ-, to form the mind or character; հեռացուցանել յանձնէ զ-, to alienate good will; գերել զ-, to captivate, to gain the heart or affection; յինքն արկանել զ- ուրուք, to gain a person's good will; յափշտակել զ-, to charm or gain all hearts; զորովել, ժառանդել զ-, to touch, to move, affect or stir, to possess the heart; իջանել ի խորս սրտին, to de-

scend into one's heart; թափանցել ի խորս սրտին, to penetrate the inmost recesses of one's heart; տալ, նուիրել զ- իւր, to give one's heart; խոսարեցուցանել զ-, to pervert, to deprave the heart; խօսել չ սրտի, to speak to the heart; տակ ի սրտի իւրում, to say within oneself, to say in one's heart; սրտի մտօք վաստակել, to labour heartily, to take to heart, to occupy oneself seriously with; - ի բերան չըջել, to seek painfully for; սրտի գիւրելնել, to be in a state of contentment or tranquillity, to feel pleased, comfortable, contented; զեզու զ- իւր առաջի Ա, յ, to open one's heart before God; հայրական, մայրական, գալոր, զգայուն, խաղաղ or անգորր, խաղաղաւէտ, էրախտագէտ, աղնուական, բարի, ազնիւ, վստմախոհ, վէհ, անվեհէր -, paternal, maternal, tender, feeling or sensible, calm, pacific, thankful, noble, good, excellent, elevated (high-minded), great, intrepid or dauntless heart; անզայ, ապերախտ, խիստ, ապականեալ, վատ, անուրթ, անողորմ, չար, լքեալ -, unfeeling or insensible, ungrateful, flinty or obdurate, spoilt or corrupt, craven or dastard, hard-(hearted), unmerciful or pitiless, cutting, drooping, dejected or despondent heart; խորհուրդք մեծամեծք ի սրտէ գան յառաջ, great thoughts take their rise in the heart; -ն բաբախէ, թնդայ, the heart palpitates; արկ ի - իմ, he placed in my heart, he inspired me; անկել գութ ի - քո, let your heart be touched; նուաղեալ էր - նր, his heart was weak; հրճուէր ի սրտի, he rejoiced from the bottom of his heart; եթէ ուրուք - առնուցու' կերիցէ, let him eat it if he has the heart to, if he has courage enough; - իմ գելանի, my heart is moved; - ի բերանն էր, he struggled with death; որ յաչաց հեռացու' ի սրտէ հեռացաւ, out of sight, out of mind; *S.* Զուարթանամ, խորք, Կեզբեմ, Մերկանամ, Յանգուցանեմ, Շարժեմ, &c. &c.

Սիրիբոյ *S.* Սիրողոյայ.

Սիւն, սեանց *s.* column, pillar; - չորքեկուտի, pilaster; անջրպետ սեանց, intercolumniation; շարք սեանց, colonnade; - ամալ or ամալոյ, pillar of cloud; *S.* Մընախակ.

Սիւնաբարձ *a.* supported by pillars

or columns; -գաւիթ *s.* peristyle; -
չըւխ *s.* capital, chapter.

Սիւնակ, *աց* *s.* little column; *էլէ-
կարական* -, electric pile.

Սիւնական, -*կէտց*, *էցաց* *a.* styrites,
living on a column; -*ձեւ* *a.* column-
shaped; -*մուտ* *S.* Սիւնակեաց; -*նման*,
-*տեսիլ* *a.* column-like; -*պատ* *a.* sur-
rounded with columns; *s.* peristyle.

Սիւնբոյն *s. Gr. w.* symbol, creed.

Սիւնիքոսական *a. Gr. w.* continuous.

Սիւնիկիտոս *S.* Սիւնիկիտոս.

Սիւնհոգ, -*ոս*, *աց* *s. Gr. w.* synod;
-*ական* *a.* synodal.

Սիւրբախուր *S.* Հինդուերեւեան.

Սիւք, Սիք, *սքոյ*, *Սիք* *s.* breeze,
gentle wind; *S.* Էրան.

● Սիփոն *S.* Կնճափոց.

Սլանամ, *ացայ* *vn.* to soar, to take a
lofty flight, to fly high; to rush, to
dart, to rush on, upon or down; *սլա-
ցեալ ասուղ*, falling star.

Սլացութի or ունի *s.* soaring, flight.

Սլացուցանեմ *va.* to cause to fly

Սլացք *s.* start, flight, sally. [swiftly.

Սլաք, *աց* *s.* shaft, arrow, dart; stiletto;
style, needle; - *ժամացուցի*,
hand; - *ժամուց*, hour-hand; - *վայր-
կենից*, minute-hand; -*ալէղու* *a.* sharp-
tongued, biting, cutting, poignant; -
եալ *a.* sharp-pointed, piercing, keen.

*Սլէխ or Սլէհ *s.* arms, armour.

Սլէմ *S.* Սուլեմ.

Սլիկ *s.* French-beans.

Սխալ *a.* wrong, mistaken, faulty;
less; *s.* fault, error, mistake; *սիով* -
ամս քառասուն, 40 years wanting one.

Սխալադիր *a.* full of errors or mis-
takes, incorrect. [sy, drunken.

Սխալակ *a.* staggering, reeling, tip-

Սխալական *a.* liable to error, fal-
lible, frail; -*ութի* *s.* fallibility.

Սխալակիմ, *էցայ* *vn.* to stagger, to
reel, to be a staunch toper, to be
tipsy. [ness, intoxication.

Սխալակութիւն or ունի *s.* drunken-

Սխալանք *s.* fault, mistake, error,
oversight, failing, blunder.

Սխալուր *S.* Սխալական.

Սխալեմ, *էցի*, -*լիմ*, *էցայ* *vn.* to fail,
to be wanting, to err, to commit an
oversight, to be led into mistakes, to
mistake; to sin, to fall into error, to
go astray; to make a false step, to
stumble, to trip; *մեծ ամեծս* -, to make
gross blunders.

Սխալեցուցանեմ *va.* to cause to
commit faults, to lead into error; to
cause to sin.

Սխարտ *S.* Սխալական.

Սխարութիւն or ունի *S.* Սխալանք.

Սխարթ *S.* Խտար; * -*գուշ* *s.* wooden
mortar.

Սիրադործ *a.* working or doing
wonders, enchanting, astonishing,
wondrous, prodigious, stupendous;
-*լի* *a.* wonderful, surprising, admir-
able, charming; -*նամ*, *ացայ* *vn.* to
admire, to be charmed, astonished, to
marvel, to wonder, to be extremely
surprised, wrapped in wonder, amaz-
ed, to stand thunderstruck; -*սորաս*,
-*տեսիլ* *S.* Սիրալի; -*ցուցանեմ* *va.* to
ravish, to enrapture, to delight, to
strike with admiration, to charm, to
be the delight, the charm of; -*ցուցիչ*
a. stupefactive; -*ւոր* *a.* stupendous,
wonderful. [to grow thin or lean.

Սիրլմ *vn.* to become extenuated,

Սիրումն *s.* wonder, marvel, amaze-
ment. [split, to gape, to crack.

Սկալիմ *vn.* to open in chinks, to

Սկալինեան *a. Gr. w.* scalene, having
the sides & angles all unequal.

Սկախան *a.* slimy, oozy, muddy,
miry, sloughy.

Սկահ, *ի* *s.* cup, bowl, goblet; - *աշ-
տանակաց*, drip-receiver. [ping-glass.

Սկահակ, *աց* *s.* small cup, mug; cup-

Սկահակալ, *աց* *s.* saucer. [ment.

Սկահաձեւ *a.* cup-shaped; *s.* -orna-

Սկայ, *ից* *s.* giant; - *կին*, giantess;
- *անարի*, huge giant; -*աբար* *S.* Հըւ-

կայաբար; -*ագործ*, &c. *S.* Հսկայաձեւ,
&c.; -*ամարտ* or *մարտութիւն* *s.* gigan-
tomachia, war of the giants; -*անման*

a. giant-like; -*աչափ* *S.* Հսկայաձեւ;
-*ընթաց* *a.* walking like a giant; -*ուի*

s. giantship.

Սկանամ, *ացայ* *vn.* to change into
slime, to form a deposit, to settle;
գինիդ սկանայ, your wine is torbid.

Սկանջեմ *S.* Շականջեմ.

Սկարոս, *ի* *s. Gr. w.* 2001. scarus.

Սկաւ *s.* piece of mat.

Սկաւաւակ, *աց* *s.* plate; *ast.* disk;
- *գլխայ*, scull, cranium.

Սկաքար *s.* limonite.

Սկեմ *S.* Հոկեմ; - *իմ* *S.* Սկանամ.

Սկեպականութիւն *s.* scepticism.

Սկեպիկեան *a. s.* sceptic.

Սկեպորթ *s. L. w.* exceptor.

Սկեսուր, սրաց *sf.* mother-in-law; S. Կեսուր. [S. Կեսրայր.

Սկեսրայր, որեկց *s.* father-in-law; Սկեսայ *s. Gr. w.* whip, lash, scourge.

Սկզբնաբան լինիմ *or* -բանեմ *va.* to describe or treat of antiquities, or of ancient times; -բոյս հասակ *s.* tender age, infancy; -գիր *a.* written from the beginning; initial letter; original, text, autograph; -գոռնութի *s.* pre-existence, antiquity; -գոր *a.* first among the powers (angelic hierarchy); -Ժառանգ *a. s.* the first heir from all eternity; -լոյս, ըւստի *s.* primitive light, origin or author of light; -ծին S. Նախածին; -կան *a.* primitive, original, radical, pristine, primordial, first, initial; elementary; S. Մեղք; -ն *s.* beginning; -կեց *a.* co-etaneous, co-eval, equal in age or antiquity; -հայր, &c. S. Նախահայր, &c.; -մարտուհի S. Նախամարտուհի; -նամ, աջայ *vn.* to begin, to commence; -չար S. Նախաչար; -պատճառ *a. s.* first or principal cause, first author, source, spring; -պետու լի *s.* supreme hierarchy; -պտուղ S. Նախապտուղ; -սեր *a.* propagated first; -բողբոջ, the first offshoots or branches; -տառ *s.* first letter, initial; -տարր *a.* radical; *s.* element; -տիպ S. Նախատիպ; -ւար *a.* commenced, created; primitive, first; -ւորութի S. Սկանիւմ; -ւորութի S. Սկզբունք.

Սկզբնեղութի *s.* the first existence or creation.

Սկզբունք, Սկզբունք *s.* beginning, outset, opening, initiative, first steps, first appearance; priority.

Սկէծածկոց *s.* chalice-cover, veil.

Սկի, սկւոյ *s.* cup, bowl; chalice.

Սկիզբն, սկզբանց *s.* beginning, commencement, outset; origin, principle; cause, matter, author, mother, motive, birth, base, foundation; principle, maxim; prelude, proem, exordium; սկզբունք անբնդ միջակահը, immediate principles; սկզբունք Արքիմեդէայ, Archimedes' principles; ի սկզբանէ or սկզբանէ, ի սկզբնուսում *ad.* in the beginning, at first, originally, firstly, primitively; անդուստ or անդամին ի սկզբանէ, from the very beginning or outset, from the first, *ab ovo, ab antiquo*; ի սկզբանէ ցկատարածն, from beginning to end; ի սկզբանէ Յի, since the creation of the world; ի սկզբանէ էր

Բանն, in the beginning was the Word; - առնել or առնուլ, ունել S. Սկանիւմ.

Սկիթունն *s. Gr. w. ast.* skythron, Սկիէ S. Սկի. [(kind of telescope).

Սկիւռոս *s. Gr. w.* thunderbolt. Սկիւռ *s. zool.* squirrel; թռիչ -, flying--; - գանչէ, the - growls.

Սկիւրեւ *a.* sealed.

Սկիւրիկ or գուկ, գկի *sf.* forlorn, desolate, deserted wife; *a.* barren.

Սկուկ, սկիւկայ *s.* small dog, poodle, lap-dog; - ատամուկ, canine teeth.

Սկուռ *s. L. w.* axeman, hangman.

Սկուռեղ, սկուռեղ, Սկուռեղ, այ *s.* disk, plate, tray; basin, charger. [well.

Սկուեմ *va.* to strangle; * to bake Սկսական *a.* begun or beginning.

Սկսանիւմ, Սկսնում, սկսայ *vn.* to begin, to commence, to initiate, to set about, to enter upon, to start, to make one's outset; to give the signal for or of, to fall to, to undertake, to prepose, to put in train; to be born, begun or commenced; վերստին -, to begin again, anew, afresh or over again; to recommence; տալ -, to cause to commence. [ginner, novice.

Սկսանող, Սկսանակ, Սկսող, այ *s.* beginning, start, debut, first appearance or performance; prelude.

Սկսեղաձեւ *a.* disk-shaped.

Ս՜ակ *s.* tower.

Սղաբար *ad.* briefly, a little, by & by; -գիր *s.* stenographer, short-hand writer; -գրական *a.* short-hand, stenographical; -գրեմ *va.* to take down or write in short-hand; -գրուի *s.* short-hand, stenography; -կան S. Սուղ; - ձայն *a. gr.* brief, subtle, thin; -մանակ *s. mus.* quick time; -նամ, աջայ *vn.* to become briefer or shorter, to shorten; to become or get dearer, to rise in price.

Սղանգն *s. bot.* birth- or hard-wort.

Սղապէս *ad.* seldom, rarely; -վաճառ *s.* vendor at exorbitant prices.

Սղար, -եմ S. Պաշարումն, -բեմ.

Սղացուցանեմ *va.* to shorten, to make brief; to raise the price of. [նամ.

Սղեմ, Սղեմ S. Սղացուցանեմ, Սղա-

Սղոն or Սղոնի, կց *s.* gentle breeze, soft wind, zephyr; S. Էրան; piece or block of ice; -ք ալեաց, curls, small waves.

*Սղոն *s.* broken ice (in a river).

Սղոց, *սց* *s.* saw; *zool.* saw-fish; -
ձեռնաց, hand-saw; -**աձեւ** *a.* saw-like,
 -shaped, dented, toothed; -**աւ**
ձուկն *s.* saw-fish; -**եղջիւր** *a.* having
 saw-shaped horns; -**եմ**, **էջի** *va.* to saw,
 to cut with a saw; -**ի**, **ցւոյ**, **ցեաց** *s.*
bot. holm-oak, evergreen oak; -**իկ** *s.*
 hand-saw; -**իչ** *s.* sawyer; **փոս սղոց**-
չայ, saw-pit; -**ուսն** *s.* sawing, cutting;
 saw-yard, -mill; -**ուք** *s.* saw-dust.

Սրուժի *s.* brevity; exiguity; dear-
 ness, costliness, high price.

Սմբակ, *սց* *s.* hoof; **ու** - **պղտորել**
ղըւրս, to foul or muddy water by
 walking through it; -**ազնայ** *a.* trodden
 down, trampled upon; -**ակոխ առնեմ**
 or -**ակոխեմ** *va.* to trample down with
 cavalry; -**համ** *a.* tasting like water
 fouled by horses; -**ուոր** *a.* hoofed.

Սմբատակ *s.* frog or frush, (hollow
 part of a horse's hoof).

Սմբուկ *s. bot.* spikenard.

Սմբուկ *S. Պատմական.* [reason.

Սմին իրի or **վան** *conj.* for this

Սմուկ *s. bot.* eastern poppy.

Սմկատակ *s.* basalt; *S.* **Փորձաքար**;
 -**աձեւ** *a.* basaltiform; -**ային** *a.* basaltic.

Սնաբանուի *S. Հիգուհայնաբանուի.*

Սնակուշա *s.* side, loin, flank.

Սնամահակ or **հիկ էլանեմ** *vn.* to be
 baffled, balked, disappointed, deceiv-
 ed; -**մէջ** *a.* empty, void; -**նամ**, **ացայ**
vn. to become empty, to be emptied;
 -**նիմ**, **մայ** *vn.* to be nourished, fed,
 maintained; to be brought up, reared,
 educated, instructed.

Սնանկ, *սց* *a. s.* insolvent, bankrupt;
 -**անամ**, **ացայ** *vn.* to fail, to become
 bankrupt; -**ուժիւն** *s.* failure, bank-
 ruptcy.

Սնասպառ, *ից* *a. s.* superstitious;
 -**ական** *a.* superstitious; -**ուժի** *s.* su-
 perstition.

Սնասպարծ, *ից*, -**իկ** *a.* vain-glorious,
 conceited, vain, boastful, bragging,
 swaggering, bullying; -**իմ** *vn.* to be
 vain, to grow proud, to swagger, to
 play the bully, the braggart; -**ուժի**
s. vanity, vaunting, boasting, rodo-
 montade, ostentation, conceit, am-
 bition.

Սնավատակ *a.* working uselessly,
 loosing one's labour; -**ուժի** *s.* labour
 in vain, labour lost.

Սնար, *ի*, -**ք**, **բից** *s.* side of the head,
 head; pillow, bolster; *ի* -**ս** **էրին**, on

the mountain-top; **ի** -**ս**, *ի* -**ից**, at the
 side of; *ի* -**ս** **նր**, at his pillow; **ի** -**ս**
դահլիցն, at the bed's head.

Սնացուցանեմ *va.* to render useless.

Սնափառ, *սց* or *ից* *a.* greedy of
 glory, fond of vain glory, full of vani-
 ty, ambitious; -**եմ**, **էջի**, -**իմ**, **էցայ** *vn.*
 to be full of vain glory, to pride one-
 self, to pique oneself on, to boast,
 to brag, to vaunt; -**ուժի** *s.* avidity of
 vain or false glory, pride, ambition,
 vanity, self-conceit, foppish-
 ***Սնգուր** *S. Սինարուր.* [ness.

Սնգիմ *vn.* to neigh, to snort.

Սնգոյր, **ուրի** or **րոյ**, **բու** *s.* paint,
 rouge; *ի* -**չարիւ**, to use paint, to
 rouge, to paint, to bedaub oneself or
 one's face.

Սնգուրեմ, **էջի** *va.* to paint; -**րիմ**,
էցայ *vn.* to paint, to fard one's face.

Սնգիկ, **դիկ** *s.* mercury, quick-silver.

Սնգիպանիզ or **դոզ** *s. chem.* amalgam;
 -**դոզուան** *s.* amalgamation.

Սնգոյ, *ից* *Gr. w. S.* **Կապանք.**

Սնգոն, *ի* *s. Gr. w.* sindon, Tyrian
 stuff, cloth, linen; sheet; table-cloth;
S. **Մարմահալ.** [feta, tabby.

Սնգու or **ոյ**, -**ու** *s.* light silk, taf-

Սնգուկ or **Սնոուկ** *S. Արկղ.*

Սնին *S. Սին & Ոսին.*

Սնկեցող, **Սնկող** *a.* indigent, poor.

Սնկենի *s.* cork, cork-tree.

Սնկիմ, **էցայ** *vn.* to be costive, con-
 stipated, bound. [stove-eye.

***Սնկուալ** or **արք** *s.* tandour-eye,
Սնկուի *s.* indigence, poverty, neces-

***Սնկատեմ** *S. Հեծկտամ.* [sity, need.
Սնձնի or **Մնձնի** *s.* larch-tree.

Սնուան *s.* mordanting.

Սննդական *a.* nutritive, nutritious,
 alimentary; -**կից** *a.* nursed, bred or
 brought up together, co-etaneous; *s.*
 familiar, friend, comrade, fellow.

Սննդարար *S. Սննդական.*

Սննիկն, *ք* *s.* chrytomancy, divin-
 ing by means of barley; -**ս** **արկանէլ**
 to divine by - .

Սնուար, *ի* *Ar. w. bot. S.* **Գինձ.**

Սնոտի, **սուոյ**, **տեաց** *a.* useless, vain,
 futile, frivolous, worthless; chimeric-
 al, idle.

Սնոտիք, **տեաց** *s.* vanity, foolery;
 vain & trifling things, trifles, bawbles,
 trinkets, gew-gaws, knick-knacks;
 foppery, silliness, nonsense; *ի* -**իս** *ad.*
 in vain, uselessly; **գնալ** **գէտ** *անո.*

սեւաց, to run after follies; սնտեզք զբօսեուլ, to be taken up with trifles, to trifle time away, to fiddle-faddle.

Մնտխաբարուր a. feigned, false, calumnious; -գործ a. made in vain, vain; superstitious; -ժողով a. assembled uselessly; -խօս S. Ընդունայնաբան; -պատիր a. futile & false, fallacious; -սէր a. fond of trifles, running after vanity, occupied with trifles.

Մնտխմ, էցայ տ. to become vain; to be reduced to nothing.

Մնուծի s. emptiness; barrenness.

Մնունդ, սննդեան s. nutrition, nourishment, alimentation; nutriment, aliment, food, maintenance, subsistence; mech. feeding; fig. nurture, instruction, education; սեղե սննդեան ուրբոց, orphan-house.

Մնուցանեմ, ցի, սնո՞ va. to nourish, to feed, to maintain; to foster, to instruct, to breed, to bring up.

Մնուցանող, -ցիչ, -ցող a. nutritious, nutritive; s. nurse, fosterer.

*Մնչեկ s. winter pear.

Մնիարա s. emery.

*Մնքար s. pedestal, base of a column.

Մողամական a. s. sodomite, pederaste; -ուծի s. sodomy, pederasty.

Մոժ a. firm, solid; -աչէր a. thick-haired; hirsute.

*Մոժսեմ, էցի va. to turn or tuck up.

Մոխ, ոց or էց s. onion; bulb, bulbous root; դալար -, scallion, green onion; - մանր, shallot; -աբեր a. bulbiferous.

Մոխակ, աց s. nightingale, philomela, lusciniæ: porphyrio (a water-fowl); - երգէ, գեղգեղէ, the nightingale.

Մոխաձէւ a. bulbiform. [ingale sings.

Մոկիւեան a. s. Socinian; - ալանդ.

Մոկրատեան a. socratic. [socioinianism.

Մոկ s. a. crawling; creeping; cringing; է - or -ս ad. creepingly, on all fours.

Մոկամ, ալի S. Մոկիմ & Մոկոկիմ.

Մոկեցուցանեմ va. to cause to creep or crawl.

Մոկիմ, էցայ տ. to creep, to crawl on the belly, to wriggle; - չէ էրկիր, to crawl along on the ground; to drag or draw oneself along. [ficial (roots).

Մոկաղնաց a. creeping; bot. super-

Մոկմիմ, էցայ տ. fig. to glide, to creep into, to slip, to steal, to penetrate into, to find its way in.

Մոկմն, է S. Լադի.

Մոկնաբանութի s. erpetology.

Մոկնակ, աց s. reptile: bolt; mech. slide; slide-valve; -ան a. crawling, creeping; - սխո med. erysipelas; -եմ va. to lock; էրկիցս -եալ a. double-locked.

Մոկնաչար a. bitten by reptiles.

Մոկրայ S. Միկրայ. [monic.

Մոկրմնական, -մնեան a. Solo-

Մոկրպումն s. sliding, stumbling, fall.

Մոկրակնք S. Մոկրակումն.

Մոկրակեմ, էցի va. to cause to glide in, to instil, to insinuate, introduce or bring in cleverly, to foist; -իմ տ. to crawl often, to creep, to meander, to wind, to go trailing along; to be introduced or brought in; S. Մոկմիմ.

Մոկրակիչ a. insinuating; slippery, sliding. [tion; S. Մոկրակումն.

Մոկրակումն s. insinuation, introduc-

Մոկրակուա a. slippery, failing, fleeting, perilous, deceitful.

Մոկուն, վնոց s. reptile; a. creeping; - ցաւ med. gangrene.

Մոկուակ or Մոկուակ a. slippery.

Մոճի S. Ծոճի. [immersion.

Մոլլ, ք s. hollow, cavity, hole; ast.

Մոլլ S. Մոլլումն.

Մոյն, սորին, սմին, սովին pron. this, that, he, self, the same; զ- հեալն ad. afterwards, soon, shortly, directly; է - ad. immediately.

Մոյնպէս ad. thus, in this way, in like manner, equally, so.

Մոյնպիսի S. Մոյնպիսի.

Մոյնօրին ad. to-day. [ably.

Մոյնօրինակ ad. so, thus, conform-

Մոնիճ S. Արջեղէ.

Մոնոպրի s. pistachio-tree. [sus.

Մոնք a. big, fat, plump; gr. molos-

Մոնքանամ, աջայ տ. to fatten, to grow fat, stout, corpulent; fig. to be puffed up, to become proud, haughty.

Մոսու S. Քիրս. [of sixty years.

Մոս, էց s. Chaldean w. sossus, space

Մոսինձ s. paste, glue, lip-glue; - ձկան, isinglass, ichthyocollo, fish-glue.

Մոսկ a. simple; common, ordinary; depraved, devoid; gr. sharp, acute; ad. simply, solely; s. terror, horror; a. horrible.

Մոսկալի a. horrible, terrible, dreadful, ghastly, hideous, formidable, frightful; մեծաւ -չեզք, greatly wondering.

Սոսկական *a.* simple, pure; vulgar, ordinary; private; **S. Սոսկալի**; *s.* foot-soldier; -, - *ը* or *մարդ*, a private person, an individual, person of retired or secluded habits; - *կենք*, private life; - *ք անիք*, some private persons.

Սոսկամ, *ացայ տ.* to be greatly afraid, to tremble, to shudder with horror, to dread, to fear; **սոսկացեալ գողալ**, to be horror-struck, terrified, to quake with terror.

Սոսկանամ, *ացայ տ.* to lay aside, to leave off, to discard; to give up, to abandon, to renounce, to deprive oneself of; *gr.* to be softened. [horribly.

Սոսկապէս *ad.* simply, solely, only: **Սոսկալիթխար** *a.* gigantic, colossal, huge, monstrous.

Սոսկացուցանեմ S. Չարհուրեմ.

Սոսկութիւն *s.* privation, voluntary poverty.

Սոսկումն *s.* horror, great fear, trembling, shuddering, terror, dread, dismay, fright, apprehension; - *հերաց*, bristling up of the hair; **գողումն եւ - կալաւ զքանակն**, a panic spread through the army; - *պատահեաց ինձ*, I was seized with horror; - *ածել, բերել*, to terrify, to strike with horror, to make one's hair stand on end.

Սոսնձեմ, *էջի տ.* to paste, to glue.

Սոսնձումն *s.* pasting; *mar.* tarring.

Սոսորդ, *ի* or *ոյ* *s.* throat, gullet, gorge: uvula; - *եմ*, *էջի տ.* to gargle.

Սով, ու *s.* famine, dearth, scarcity, penury; hunger; *ի - ու* *ad.* by famine.

Սովաբեկ *a.* starving, famished; - *անել*, to make suffer famine, to famish, to starve; - *լըւկ* *a.* famished, suffering from famine or hunger; - *մահ* *a.* dying of starvation; - *անել*, to starve to death; - *կրնել, լինել* or *-մահիմ տ.* to be starved to death, to die of hunger. [famish.

Սովեցուցանեմ *va.* to starve, to

Սովիմ, էցայ տ. to be tormented with famine, with hunger, to be famished, starved, to suffer through hunger.

Սովոր, էց *a.* accustomed, used to, inured, trained; customary, usual, habitual, wont; familiar; - *լինել*, to be accustomed or used to; *սոյ - էր*, as he was wont to, as he was in the habit of.

Սովորաբար *ad.* habitually, as usual, customarily, ordinarily, commonly, usually, mostly, generally.

Սովորական *a.* usual, common, ordinary, customary, habitual, familiar; - *ութի* *s.* the being usual; the becoming habitual; - *կի* **S. Սովորաբար & Սովորական.**

Սովորեցուցանեմ *va.* to accustom, to habituate; to bring up, to train, to form, to teach.

Սովորեմ, էջի, -բիմ, էցայ տ. to be accustomed, habituated, to get used or inured, to grow familiar with, to be in the habit or practice of, to take a bent, to practise; - *հրոյ*, to become accustomed to the fire; - *աշխատել*, to become inured to, to inure oneself to labour, to become industrious; *յանիրաւութի -*, to become obdurate or hardened in iniquity.

Սովորոյթ, բութից, Սովորութի *s.* custom, habits, manners, usage, practice, use, bent; *արդի, նոր -*, mode, new fashion; **S. Հնանամ; Հնացեալ -ք**, ancient customs; *սարադէպ, դժպատեհ -*, abuse, corrupt practice; *չար, յուրի, դարչ -*, bad habit, ugly way, sad or nasty trick; *թ -թէ*, according to custom, as usual; *թ ոչ -թէ*, out of use or custom, unusual; *թ -է իւրում*, as is his wont, according to his custom; *մէք չունիմք -*, it is not our custom to, we are not in the habit of; *երկրորդ բնութի է -*, use is second nature; **S. Ուսակութիւն.**

Սովորք, բից *s.* use, habit.

Սոր, ոյ *s.* hole, bore, opening, orifice, mouth; den, lair, cave, cavern; *mech.* mill-trough; * mill-hopper; * boulders, large pebbles.

Սորամուտ *a.* entering, hiding in holes & secret places; lonely, solitary; - *լինել*, to enter, to nestle, to creep into, to hide in, to kennel, to live retired, to lead a retired life, to withdraw into solitude.

Սորայ, ոյ *pron. a.* his, hers, its.

Սորեկ *a. H. u.* sorch, choicest, most excellent; * *bot.* Indian millet.

Սորեմ, էջի տ. to flow, to run out, to leak; to creep into a hole; - *աչաց*, to become weak, to have the sight fail or grow dim, to water; *սորեալ աչք*, hollow, sunken eyes.

Սորեցուցանեմ *va.* to cause to flow

or fall ; to weaken the sight.

Սորման *s. bot.* hermodactyl.

Սորսորեմ, եցի *vn.* to flow out often, abundantly ; to leave the ranks, to be dispersed, to disband.

Սոցայ, ոց *pron. a.* theirs ; of those.

Սուաղիմ *vn.* to faint from hunger.

Սուարիմ *a. H. w.* vile, bad.

Սուգ, սգոյ *s.* mourning ; grief, sorrow, affliction, weeping, sadness ; ա-

ւուրք սգոյ, time of mourning ; հան-

դերձ սգոյ, mourning clothes ; - առ-

նուլ, ունել, to go into mourning, to wear mourning ; to be sunk in grief,

to be desolate, afflicted ; ի - մտանել,

լինել, նստել, to be in mourning ; -

զգեհուլ, to put on mourning, to be clad in mourning ; թողուլ զ-

to leave off mourning, to go out of mourning ;

- աւնուլ ի վերայ սւրուք, to mourn for, to weep over, to bewail ; ի - հա-

մակեալ կալ ք . . . ., to be inconsolable for . . . ; ի - դառնուէ ընկզմեալ կայր,

he gave himself up to bitter grief ; S.

Ընկղմիմ. [white handkerchief ; veil.

Սուգար, ի . ունք *s. L. w.* sudarium,

Սուզակ *s. chem.* precipitate.

Սուզական *a.* immersed, submerged ;

- ն, - կէս or - հէս *s.* nadir ; antarctic pole ; - ուն *s.* submersion ; *ast.* waning.

Սուզանեմ, զի, Սուզեմ, եցի *va.* to plunge, to sink, to immerge ; to cover,

to hide ; - իմ *vn.* to be plunged under, sunk ; to be hidden, lost, to disappear,

to perish.

Սուխն, սըւնոյ . ք, սուճիք *s.* spear ; bayonet ; ձգել զ-

to bayonet ; - ահար *a.* armed with a bayonet. [to receive with hisses.

Սուլեմ, եցի *vn.* to whistle ; to hiss,

Սուլիչ *s.* whistle ; - ահընկէց , alarm-whistle.

Սուլումն *s.* whistling ; hissing.

Սուլտան *s. Ar. w.* sultan ; - անամ *vn.* to become a - ; - ութն *s.* dignity of a

- ; - ուհի *sf.* sultana, sultaness.

Սուղ, սղից *a.* little ; brief, short, succinct, concise ; * dear, high-priced ;

gr. short ; *s. nus.* an Armenian note (°) ; - ինչ, ինի or մի , a little ; - ինչ յառաջ, some time before ; - ինչ կանխադոյն, a little before ; - ինչ զինի, some time after ; յաւելից պլ եւս -

ինչ, one word more ; ի - բանս , - բաննիւ, in few words ; - իշխանութի, իշխանք S. Սահաւապետութիւն .

Սուզական *a.* light, thin, slender, flimsy. [fleeting dream.

Սուզանուրջ նինջ *s.* light sleep with Սուզասակաւ *a.* a little less, little,

* Սուժաթ *s.* large table-cloth. [less.

Սուն, սնոյ *s.* S. Սնունք & Սան ; a. little ; - մի *ad.* a little.

Սունակ, այ *s.* short spear, javelin.

Սունակութ *s.* staff, javelin-shaft.

Սունաւոր S. Սուխաւոր .

Սունիկ, սնկոյ, - ն, սնկան *s.* mushroom ; cork ; * pumice ; *med.* fungid

exerescence, fungus ; *bot.* sonchus, sow-thistle ; - թունաւոր, toadstool ;

համեմարք ի սնկոյ, mushroom sauce, ketchup ; ածու սնկոյ, mushroom bed.

* Սուսամուր *s. bot.* amaracus, marjoram. [Satan.

Սուսնաք *s. H. w.* prince of death,

Սուսեր, այ *s.* sword, glaive, sabre, falchion, blade, brand ; - մասայրի,

backsword ; - սուխն, side arms, edge or steel weapons ; - ալուսուլ *bot.*

erysimum, hedge-mustard ; կամար - ի, sword-bolt ; Ժապաւէն - ի , sword-

knot ; յարդարիչ - ի . sword-cutler ; հարուած - ի, sword-thrust ; մերկանալ

զ- to draw one's sword ; կուսել - աւ,

to fight with swords ; ի սայր - ի, at the sword's point ; - ի ձեռին, sword

in hand ; S. Մէջ, Սուր .

Սուսերակաց, - կիր *s.* sword-armed guard ; prospatharius ; - կուս *a.* armed

with a sword ; - հար առնեմ *va.* to wound or kill with a sword ; - լինել,

to be wounded or killed with a sword-thrust ; - ձիգ *a.* drawing the sword,

able, fit for war ; *ad.* sword in hand ; - մարտ or սիկ *s.* swordsman ; gladiator ; - լինել,

to fight sword in hand ; - մարտակ *s.* swordsmanship ; sword-play ; - մերկ *a.* with naked sword ; *ad.*

S. Սուսերաձիգ ; - ւոր *a.* sworded, wearing a sword. [lead, minium.

Սուր, ի *s.* ruddle, red ochre or Սուս, սսոց *a.* false, untrue, lying,

deceitful, fallacious ; *s.* falsehood, untruth, story, lie, fib ; *ad.* falsely ; թե-

թեւ - , white lie ; innocent falsehood ; - երգումն, perjury, false oath ; - վը-

կայ, false witness ; - քիք, false christ, antechrists ; ամենեւին - , absolutely

false ; - խօսել, ասել, to tell untruths, to lie ; - առնել or ի - հանել, to con-

tradict most flatly, to give the lie to ; to shew the falsehood of, to deny, to

gainsay; *ի - հանել զկայսրն*, to deny the accusation made before the emperor; *եղաք - զյոյսն մեր*, we trusted in lies. [Ilium; S. Ամբթոս, Կարկեհան.

Սուտակ, *այ a.* lying; - *որ-ն s.* bdel-

Սուտակասարս, *այ or ից*, -*ու, այ a.* false, flattering, adulating, wheedling; -*եմ տ.* to flatter artfully, to toady, to cajole, to blandish, to wheedle; -*ութի s.* flattery, adulation, blandishment.

Սուտամեռուկ a. shamming dead, simulating death; -*նուն a.* only in name, false; pseudonymous; -*պատուով S.* Սաապատուով, &c. [titious.

Սուտեկերպարանենան a. feigned, fictitious.

Սուտմուտ a. false, untrue, lying.

Սուտքրիստոսք S. Սուտ.

Սուր, *սրյ s.* sword, sabre, glaive, rapier, steel, knife, &c.; *ից*, plague; bulimy; *mus.* an Armenian note (^); *ի - սուսերի մաշել, ի - հանել, կրտրել ի -*, to put to the sword, to kill, to destroy, to perish; *զորով երթալ*, to fall on a sword; *ի - արկանել*, to put to the sword; *հարկանել սրով սուսերի*, to strike with the edge of the sword; *սրով վախճանել*, to perish by the sword; - *ի կող or ի կողս ուրուք ձգել*, to run one through, to plunge a sword in the adversary's side, to bury a dagger in a person's heart; *անկանիլ ի - սուսերի*, to fall under the edge of the sword; *ի - անկանիլ*, to fall by the sword; - *ի կող ընկերի եւրոյ ձգել*, to kill each other with the sword; *ի իքեանց -ն երանել*, to fall on their own swords, to commit suicide; S. Թանամ, Թափեմ, Մերկանամ, Պատեան, Սուսեր, &c.

Սուր a. sharp, pointed, piercing, cutting, trenchant; penetrative, acute, perspicacious, keen, subtle, lively; *s.* sharpness; *ad.* sharply; *gr.* acute accent; - *ձայն*, sharp sound, shrill voice; - *աչք, աին*, keen sight; - *ա կանջ*, sharp ear; - *համ*, acrid savour; - *ցաւ*, acute pain; - *ունին կալիկը խրատու հօրքոյ*, be most attentive to your father's advice.

Սուրակն, -*կոխ S.* Սրակն, Սրակոխ.

Սուրամ, *ացի տ.* to run swiftly, speedily, to dash, to rush or fall upon, to dart, to gallop, to rush down or headlong.

Սուրբ, *սրբոյ a.* holy, sacred; pure,

clean, exempt, spotless, stainless, immaculate; divine, godly, innocent; *s.* saint; *patron; *ad.* holily; - *ն քրք*, the Holy of Holies; - *առնել*, to sanctify, to purify; - *առնել զԱծ*, to glorify God; - *առնել զանձն*, to offer, consecrate or devote oneself.

Սուրբընիւլ a. containing relics.

Սուրինայ a. sharp-witted, acute, penetrating.

Սուրհանգակ, *այ s.* courier, express, messenger, estafet; S. Երթամ; -*ութի s.* courier's office; -*օրէն ad.* like a courier, very swiftly.

Սուրճ, *սրճոյ s.* coffee; - *անասակ*, black -; - *կաթնախառն*, - & milk; - *ջրախառն*, strong -; *ժամ սրճոյ*, -time; *եփել, ըմպել -*, to make -; to drink -.

Սոփեստ, *ից*, -*էս or -ոս s.* Եր. *w.* sophist; sage, philosopher; -*ական a.* sophistical; -*ութիւն s.* sophistry, sophism. [ing; *օփի -այ*, gold of Ophir.

Սոփեր s. H. *w.* sopher, book, writ-

Սոփի, *ի s.* H. *w.* letter, character.

Սպաթար, *ի s.* Եր. *w.* chief-hangman.

Սպահ, *ից s.* spahi; sepoy.

Սպայ, *ից s.* army, troops, warriors, cavalry; officer; -*ք զորուն*, the officers of an army; -*ազօր s.* troops; -*ա կոյա a.* composed of warriors; of cavalry; *s.* the staff of an army; -*ա սլեա s.* brigade-major.

Սպանակ s. spinage. [measure.

Սպանակ s. an ancient Egyptian land-

Սպանանեմ, *սպանի տ.* to kill, to slay, to put to death, to take away life, to assassinate, to massacre, to slaughter, to cut the throat of, to behead, to execute; - *զմիսանս*, to kill each other; - *զիրակ*, to put out, to extinguish, to quench fire; S. Ընթազրութի; -*իմ*, *սպանայ տ.* to be killed, to meet one's death.

Սպանդ, *ից s.* murder, butchery, slaughter, massacre, carnage; immolation, sacrifice; *bot.* ruta muraria, wall-rue, harmala; *կրրէ զըշխար ի -*, like sheep for the slaughter.

Սպանդազործ s. butcher; -*եմ տ.* to immolate, to sacrifice victims or animals.

Սպանդանոց s. slaughter-house.

Սպանդարամետ, *ի s.* Bacchus; -*ա կան a.* of Bacchus, bacchic, convivial, drinking; - *պաշտամունք*, convivial meeting, libations, drinking bout; -*ք*,

dionysia, dionysiaca, bacchanals, orgies.

Սպանդարան *s.* place for sacrificing.

Սպանդուռներ *s.* Grand Master of the slaughterers, (title of an Armenian satrap, who superintended immola-

Սպանիական *a.* Spanish. [tions).

Սպանիացի *s.* Spaniard; -ք, the -*s.*

Սպանիչ, -նող *a.* killing, murderous; *s.* assassin, murderer, homicide.

Սպանողական *a.* sanguinary, bloody, cruel; murderous. [tion.

Սպանողութիւն *s.* murder, assassina-

Սպանոս, սոյ *a.* Spanish; *s.* Spaniard.

Սպանութիւն, -ումն *s.* killing, murder, homicide, assassination; execution, butchery, slaughter, carnage, massacre.

Սպառ *s.* end, term, consumption; -ի, - *ad.* totally, entirely, quite, all, thoroughly; մինչեւ ի - , to the last extremity; utterly; մինչեւ ի - ազգին Արշակունեաց, till the extinction of the dynasty of the Arsacides; մինչեւ ի - շնչոյն, to the last breath; - եբարձ զայն ի միջոյ, he achieved its destruction.

Սպառազէն, զինաց *a.* armed at all points, armed from head to foot, cap-a-pie; -զինական *a.* military, warlike; -ն *s.* managing of the shield, shield-exercise; -զինեմ *va.* to arm, to arm at all points, totally; to equip, to fit out; -զինեմ *vn.* to buckle on one's armour, to be clad in armour, to be armed cap-a-pie; -զինութիւն *s.* complete armour, arms, accoutrements, harness, fitting out; -ք մարտի, preparatives for war. [consumed.

Սպառած ար լինիմ *vn.* to be wholly

Սպառեմ, եցի *va.* to exhaust, to consume, to dissipate, to absorb, to swallow up, to eat, to devour; to complete, to finish, to destroy, to ruin, to reduce to nothing; -իմ *vn.* to be consumed, drained, exhausted; to decay, to dry up, to finish, to cease, to stop; սպառեալ էին ոգիք նոյ, they were exhausted, quite tired; սպառէր զօրու թիւն նր, he wore himself out, his strength declined.

Սպառիչ *s.* consumer.

Սպառնալից *a.* full of threats or menaces; -լիք, լեաց *s.* threat, menace; insult, bravado; -կան *a.* threatening, menacing.

Սպառնամ, սցայ *va.* to threaten, to menace, to utter threats against; կործանումն - , to threaten with ruin.

Սպառնանկառ *a.* eyeing in a threatening manner. [ening tone.

Սպառնուի, -ումն *s.* threat, threat-

Սպառուած, ոյ or ի *s.* end, term, extremity; summit, top.

Սպառումն *s.* exhaustion, consumption, consummation, destruction, loss; cessation, termination, term.

Սպասարու, ի - *a.* total, entire, complete, extreme; *ad.* extremely, to the last extremity, utterly, entirely, totally.

Սպաս, ուց *s.* service, office, function, employment; want, requisite; furniture, ornaments, trimmings, apparel, moveables, luggage, clothes, goods, service of plate, vessels, utensils; dinner-service; meats, victuals, repast, dinner, treat, feast; pomp, train, equipage; care, earnestness, solicitude; -ք եկեղեցւոյ, church ornaments, decorations, plate, chalice, &c.; ի - հայրենեաց, in the public service; - ունել, տանել, հարկանել, ի - ու կառ, to serve, to take service, to minister; - ունել կրակի, to worship fire; - տանել կոռոյ, to worship idols; լինել ի - ու պաշտաման ուրուք, to serve, to be in service; հարկանել, տալ ումէք զլեւին - , to pay the last honours; - տանել արիւնց, to obey the passions; անձական մատուցանել անձին - , to be one's own idol; - տանել, to attend well, to care, to keep, to guard, to watch, to spy, to lie in wait for; to eat, to dine; - ուտել or կերակրիլ, to regale, to entertain, to give an entertainment; - արկանել, զնել, to prepare the requisites for the Mass; զբաղեալ էր ի բազում - ու, he was oppressed by a multitude of things, he was very busy.

Սպասար *s.* general of the army; - զունգ, picked cavalry; - ութիւն *s.* generalship.

Սպասակալ *a.* waiting, attending; - ուն *s.* service; - կից *S.* Պաշտօնակից.

Սպասահարկեմ *va.* to serve; - հարկութիւն *s.* service, office, function; administration; վարժեալ ի - , to inure or accustom to service.

Սպասուաք լինիմ *vn.* to be sent to service; - ուն *a.* served, honoured,

respected; -սարսթթի S. Սպասահար-
կութի; -տուն s. S. Սարկաւազանոց;
cupboard for gold & silver plate; -
րար, այ a. serving, providing, pur-
veying; s. functionary.

Սպասուոր s. attendant, servant,
valet, domestic, waiter; licitor, usher;
S. Գործակալ; -ակ S. Սպասակալ; -
ական a. belonging to servants or to
service, servile; s. servant; -ակից S.
Պաշտօնակից; -եմ, էջի տ. to serve,
to wait on, to assist; to administer, to
bestow, to confer; - փառաց ուրուք,
to serve to a person's glory; - Հրա-
մանի, to fulfil, accomplish or execute
an order or command; -իմ տ. to be
served; -ութի s. service, office, mini-
stry; administration, dispensation;
- Հարկանել, մատուցանել, կատարել,
ընու, to serve, to be a servant, to do
service to, to attend, to wait upon;
-ուհի sf. maid-servant, maid.

Սպասուակ, էկաց s. S. Սպասուոր;
guardian; sf. assistant, helper, sick
woman's nurse.

Սպասեմ, էջի տ. to hope for, to ex-
pect, to wait for, to look for, to look
forward to; to observe, to watch, to
spy; to serve; to be reserved for.

Սպասեփ S. Խոհակեր-

Սպասիկ, սկայ s. servant.

Սպասիչ a. waiting for.

Սպասկայետութիւն s. intendantsy;
-թի էջան, High Steward.

Սպասումն s. waiting, expectation,
expectance, hope. [ury.

Սպասողանք s. Gr.w. softness, lux-

Սպարակ s. bot. fustic, Indian saffron.

Սպարակիր S. Ասպարակիր-

Սպարապետ s. generalissimo, gener-
al in chief; -ուհի s. rank of general in
Սպարափակ S. Վահանափակ [chief.

Սպեղանեմ, էջի տ. to plaster, to
poultice, to put on or apply a plaster,
to cure, to dress a wound, to bind up.

Սպեղանի s. plaster, poultice, salve,
unguent, ointment, pomatum; diachy-
lum, cerate, cataplasm; -ու է վերայ
դնել S. Սպեղանեմ. [gallant.

Սպետափառ a. noble, chivalrous,

Սպետուտ a. covered with honour-

Սպետ S. Սպաստ. [able scars.

Սպի, սպւոյ, սպեաց s. cicatrix,
scar, seam, mark; fig. stain, spot,
stigma; - կեղեքածի, scratch; ածել
զ-ու է բժշկութի, to heal up, to cica-

trize, to close; -անամ, սցայ տ. to
skin over, to become cicatrized, heal-
ed, whole; -ացուցանեմ տ. to leave a
scar on, to scar; to stain, to spot.

Սպին s. S. Սեպեան; -ք s. Gr. w.
sphynx (pl. -es). [albumenize.

Սպիւս s. chem. albumen; -եմ տ. to

Սպիտակ, այ a. white; s. white,
white lead, ceruse; silver coin; -
մարգարակայ, pearl-powder, --white;
- զինիկ, zinc-white, oxide of zinc; է
-ս. dressed in white; - առնել, to
whiten.

Սպիտակագիր s. white writing; white
chalk; -գոյն a. white, white-coloured,
whitish; -գեղ s. flake white; -գգեայ,
էջից, -գգեստ, էջ a. dressed in white;
- Գորք, Nuns consecrated to the

Holy Virgin; -Թոյր or Թորմի S. Սպի-
տակագոյն; -ղիք s. grey hair, hoar-
iness; -խայտ a. spotted with white,
speckled, dapple-grey, grey; -խառն
a. black & white, grey; -ծղի a. white-
armed; -կիզի a. white-fleeced; -Հան-

գերձ S. Սպիտակաղբեստ; -Հէր a.
white-haired; -ձի a. mounted on a
white horse; -ձիդ ջըրիք s. white
draught mules; -մազ a. white (colour
of animal's coat); -մարմին a. white-

bodied, --fleshed, of clear complex-
ion; -մորթ a. white-skinned; s. al-
binos; -մորուտ a. white-bearded; -
յէղ a. very white, all white; -նամ,
սցայ տ. to whiten, to become white;
-նգամ a. white-membered; -նիւ a.

spotted, marked with white; -պա-
տուտաւ a. striped with white; -սեւ
a. brown; whitish; -վարք s. white
hairs; -րան or -ւրան S. Յարգող;
-րար a. whitening, rendering white;
-ցումն s. chem. dealbation, whitening,
bleaching, blanching; -ցուցանեմ տ.

to whiten, to render white, to bleach,
to blanch; -փայլ, -փառ a. snowy-
white, very candid, of dazzling white-
ness. [րանգ a. white-coloured.

Սպիտակերամ a. of white flock; -ե-

Սպիտակիմ, էցայ S. Սպիտականամ.

Սպիտակութի s. whiteness, white;
candiness, splendour; - Հերբ,
hoariness; - Լանջայ, պարանոցի,
snowy bosom, ivory whiteness, ala-
baster of the neck.

Սպիտակուց s. white of an egg, al-
bumen; med. white scale of lepers; -
աւաց, white of the eye, conjunctiva,

sclerotica; - կիտի, spermaceti; ce-tine. [յին a. albuminous.

Սպիտաձեւ s. chem. albumenoid;

Սպիտապոչի, -նման, -տեսակ a.

Սպիտութի s. sponginess. [spongy.

Սպուզ, սրպոչ s. Pers. w. food com-posed of butter & of dried curds.

Սպուզէք, էջի s. Gr. w. monks de-voted to study.

Սպուժեմ, էջի vna. to put off, to delay, to defer, to neglect, not to care for.

Սպուժումն s. delay, deferring, tem-porizing; negligence, carelessness, heedlessness.

Սպունդ, սնդի or դոյ s. sponge; սուս -, bastard -, alcyonium; - լըն ոսկւոյ, spongy platina; սրբէլ, ջըն-ջէլ սպինգաւ, to sponge, to clean or wipe off with a sponge; լ սպինդով ծածկել զէրկած, զնեա, to admonish kindly, to warn gently.

Սպուս S. Սպուսակաւ.

Սպուսը, սրոյ s. dung of ruminat-

Սպրդանեմ S. Սպրդիմ. [ing animals.

Սպրդեմ, էջի va. to insinuate, to introduce gently, to bring in privily, to foist, to thrust on; - or

Սպրդիմ, էջոյ vn. to introduce, in-sinuate or worm oneself in, to glide or creep into, to penetrate, to dive

Սպրդումն s. insinuation. [into.

Սպրկիկ, Սպրկուկ a. neat, tidy, spruce, clean, terse.

Սռիձք, Սռինքք, Սռիչ s. blast, hiss, whistle, sound, song.

Սռնակ, այ s. axle-tree, axle.

Սռնակալ, ի S. Սաթ.

Սռնասան, այց. leg-armour, greaves.

Սռնանք S. Շռնչան & Սռինքք.

Ստաբան S. Ստախոս; -եմ vna. to lie, to tell lies, untruths, stories; -ուի S. Ստախոսութիւն; -բար ad. falsely, mendaciously; -գիր a. false, mendacious, lying; -գոյ a. not existing, fancied, imaginary, chimerical.

Ստագ, ի, -ին, այ s. Gr. w. stadi-um; furlong; զկայրենն -ն ստանալ, to gain the crown of martyrdom.

Ստագաս a. judging falsely; -լի-զու, -խոս, այ a. speaking lies, lying, mendacious; s. liar, impostor, fibber, story-teller; -խոսութի s. lying tale, fictitious story, falsehood, untruth, imposture.

Ստածեմ S. Տածեմ; -ծին a. lie-

inventing; romancing; -ծուսն S. Տա-ծուսն.

Ստակարծ, -ող a. thinking falsely or erroneously; -ութի s. false opin-ion, fallacy, error.

Ստահակ, այ a. wrongheaded, head-strong, petulant, insubordinate, un-disciplined; impertinent; insolent; knavish, rascally, roguish; -ս խմանալ, to rebel; -ս գնալ or -եմ, էջի vn. to grow insolent, to become a rascal, to disobey, to revolt, to plague, to be-have badly; -եցուցիչ a. rendering insubordinate; -ութիւն s. wayward-ness, insolence, petulance, insubor-dination, mutiny; -թք գնալ, to be-have in a disorderly manner.

Ստահամբաւ a. renowned falsely.

Ստամբակ, այ a. indocile, morose, disobedient, reluctant, untractable, froward, restive; austere, rude, harsh, rigorous, severe; -եմ, էջի vn. to op-pose, to resist, to be obstinate, to disobey, to rebel, to be insolent; -ուի s. indocility, disobedience, insolence, rebellion; rudeness, severity, rigour.

Ստամբը, -ս, այ s. Gr. w. stomach; belly; ոչ գոյ յիս - կերակրոյ, I have a weak digestion; - իմցաւէ, I have the stomach-ache; -ական a. stomach-ic, gastric; - հիւթ, gastric juice; -ացաւ, ի a. having a pain in the sto-mach; s. stomach-ache.

Ստայօր, ից or այ a. suppositious, false, feigned, fictitious, artificial, in-vented, fabulous, imaginary, chimer-ical, romantic, story-telling; -ութի s. fiction, feint, dissimulation, falsity.

Ստանամ, այցոյ vn. to acquire, to gain, to obtain, to get; to have, to possess, to hold; to purchase, to buy: to create; վերստին -, to regain, to re-acquire, to recover; վառս -, to achieve glory.

Ստանձեմ S. Ղստանձեմ.

Ստանուէր a. pseudoclerical; -նուն S. Սուսանուն. [sence or oil of myrrh.

Ստաշին, խին s. Gr. w. storax; es-

Ստայասիր a. false, fallacious, fic-titious; -սպասում a. story-telling, ro-mancing, fabulous, lying.

Ստայագիր s. receipt, discharge.

Ստայական a. acquired, possessed, adventitious; gr. possessive; created, made. [pier; purchaser, buyer: creator.

Ստայիչ, -ցող s. possessor, occu-

Ստացուած , ոյ s. purchase, acquisition, property, possessions, goods, substance, power: creature; -աշատ ութիւն s. great quantity of goods; S. Բնչաւէտուէ; -ատէր S. Բնչատէր; -ուտէր s. owner, proprietor; -ութիւն s. riches, opulence. [session].

Ստացումն s. acquisition, gain, possess or acquire.
Ստացուցանելմ va. to cause to possess or acquire.

Սբացուցանելմ va. to prove to be false, to render vain, to adulterate.

Ստաքք . յից S. Ստացումն .

Ստափառ a. infatuated with false opinions; -ութի՛ s. false opinion.

Ստաքտիկէ Gr. w. S. Ստաշին .

Ստղիււ , &c. S. Ըտաղիււ , &c.

Ստեղաւորչ s. go-cart.

Ստեղանամ, աջայ տ. to collocate or settle oneself.

Ստեղելմ va. to collocate, to place, to settle, to establish. [chants].

Ստեղէ s. mus. Armenian modulated

Ստեղծ բանի s. poet.

Ստեղծաբանելմ va. to invent, to find out, to forge; -բանութի՛ s. poetry; fiction, invention; -գործ . ի s. creator; -գործական a. creative; -գործելմ va. to create; -գործութիւն՛ s. creation; -գիր a. innate, inborn; -կան a. created; invented, factitious, forged; plastic; -կանութի՛ s. plasticity, moulding, modelling; -կից լինիմ տ. to be created together.

Ստեղծանեմ, ծի va. to create, to produce from nothing; to form, to figure; to find out, to invent, to contrive, to forge. [author].

Ստեղծիչ , -ծող s. creator; inventor,

Ստեղծուած , ոյ s. creature; invention, production.

Ստեղծուածոյ , ք , ց a. invented, devised, fictitious, false.

Ստեղծում, ծի S. Ստեղծանեմ .

Ստեղծումն s. creation; invention.

Ստեղն , զան or զին . զուղք s. branch, bough, shoot; stalk, stem, trunk; anat. focii; gr. dactyle; mus. key, stop; S. Ստեղի; bot. umbel; - ծխոյ , pillar of smoke; ստեղուղք աշանակաց , branches of a candelabrum; ստեղուղք եղջերուայ . antlers or branches of stags' horns; ստեղուղք դաշնակի , keys, key-board, finger-board of a piano-forte; - արձակել , to branch out, to ramify; -աձիդ a. ramifying,

ramified; -աշափութի՛ s. dactyle meter; -աւոր a. branchy; -իմ, էջայ տ. to shoot, to sprout, to bud forth, to pullulate, to grow.

Ստեմ, էջի տ. to lie, to fib, to tell untruths, stories, to impose upon; to give the lie to, to belie; - ութանի . to break one's promise, word or vow.

Ստեպլին , զիւր or ՚իի s. carrot; վայրենի - , parsnip; վայրի - , madder, athamantha. [35. 317 cubic feet].

Ստեր s. Gr. w. stere (cubic meter;

Ստերդմութի՛ s. perjury, false oath.

Ստերդումն s. perjurer; a. taking a false oath, perjury.

Ստերիւր a. strayed, erred, roving, astray; -եմ, էջի va. to lead astray, to turn aside, to put out of the right way, to cause to err, to pervert; to distort, to wrest, to misinterpret, to misconstrue; -իմ, էջայ տ. to go astray, to be led astray, to leave the right path, to wander, to err, to fail; -ումն s. deviation, wandering, error.

Ստերլին s. sterling.

Ստերջ , ի or ոյ a. sterile; -անամ, աջայ , -իմ, էջայ տ. to become sterile, barren, to be past breeding; -ութի՛ s. sterility.

Ստեւ , ոյ s. hair, camel's hair; -աթափումն s. chem. unhairing, scraping off the hair; -եղնի a. of camel's hair.

Ստէծ s. weaver's small staves.

Ստեպ , ստիպոյ , ուլ or աւ s. speed, haste, alacrity, diligence; a. frequent, instant; ad. frequently, often, instantly; - - ad. quickly, hastily; very often, continually, incessantly; ստիպաւ or սուլ ad. in haste, in a hurry, quick, fast, with great speed or alacrity; eagerly, hotly; - կաւ , to persevere in, to be assiduous, steadfast in, constant in, to apply or addict oneself to.

Ստի , ստուոյ s. honour.

Ստիխար s. Gr. w. sticharium, Greek ecclesiastical garment.

Ստին , ստեան . ք , ստեանց s. breast, bosom; teat; fig. source, spring; -ք արուի , pap; - կովու , ոչխարի , &c., nipple, udder, dug; ի ստեան , at the breast; մանուկ ի ստեան , sucking-child; գտեւորեալ առ ստեամբ , girt about the paps; կերակրել ստեամբ , to suckle, to give suck, to give the breast to; դիւլղ-ս , to suck, to draw the breast; S. Հատուցանելմ ; անկանիլ

ստեանցն , forming or rounding of the breasts in adolescence ; եռալ ստեանց , to give milk ; Ի ծուծ ստեանըն կախեալ , hanging to her breast ; -բ անկան քեզ , thy breast are fashioned ; յոյս իմ ի ստեանց մօր իմոյ , my hope from my mother's womb .

Ստիպաբար , -դոյն , -պէս Ստէպ ad .

Ստիպեմ , էջի va . to press , to constrain , to oblige , to force , to necessitate , to pursue closely ; to solicit , to urge , to hasten , to hurry , to expediate ; -իմ տ . to be pressed , constrained , forced , obliged ; to make haste , to hurry ; ստիպիմ ի սիրել սրտիս , I cannot resist the desire to . . .

Ստիպողական a . pressing , urgent , imperious . [pressure .

Ստիպումն s . constraint , urgency ,

Ստիւգական a . Stygian .

Ստիւրակ s . Gr . w . storax .

Ստիգերոն , սց s . Gr . w . verse ; Հինդ - գիլք , the five poetical books of the Bible .

Ստիքս , Ստիք s . Gr . w . element , point , note ; line , verse ; -եմ , էջի va . to put or divide in verses , to versify .

Ստկեմ , էջի va . to adulate , to flatter .

Սանահասոյց a . weaned .

Սանանեմ , էջի va . to surmount , to prevail ; to hurt , to injure , to wrong , to prejudice , to damage .

Սանգամ , սցի տ . to be taken with a spasm ; -գանոս a . spasmodic ; -գանք s . spasm .

Սանդեայ or սց , գի or դիայ , դիա - յիկ , &c . a . at the breast , sucking ; - աղայ , sucking-child ; - հասակ , infancy ; -գիեմ տ . to suck . [-սց , lullaby .

Սանուռ , սց sf . nurse , wet- ; էրդ

Ստոծանի s . anat . diaphragm .

Ստողողի s . Gr . w . chanting of the psalms by alternate voices .

Ստոմ s . Gr . w . sword-edge .

Ստոման , սց , -իք , էաց s . Gr . w . pot , pitcher ; - մի մեղու , a cruse of honey .

Ստոյա , յ s . Gr . w . portico , porch .

Ստոյգ , ուգաց a . true , just , certain , sure , indubitable , assured , positive , infallible , veritable , real , authentic , genuine ; ad . surely , certainly , assuredly , to be sured , by all means .

Ստոյիկեան s . stoical ; s . stoic ; - ա . զանդ , stoicism .

Ստոր s . bottom , the under or lower part ; Ի - , under , underneath , below ;

Ի - է . from under , from below or beneath ; downwards .

Ստորաբաժանեմ va . to subdivide ; -բաժանումն s . subdivision ; -բեր , &c . S . Վայրաբեր , &c . ; -բնակ a . living upon the earth ; -գաւառ a . earthly , terrestrial , mundane ; -գիր s . inscription ; signature ; -գրական a . descriptive ; -գրուի ad . with the head downwards ; -գրեմ va . to subscribe ; to sign ; to depict , to describe ; to trace , to figure , to design ; -գրող s . signer , subscriber ; -գրութի s . subscription ; signature ; description ; -գաս s . lower or inferior class ; -գասական a . gr . subjunctive ; -գասեմ va . to submit , to place or put under ; to subordinate ; to subdue , to overcome ; -գրական , &c . S . Ենթադրական , &c . ; -կախիմ տ . to be hung up , suspended ; -կայ , էց a . subaltern , inferior , subject , subordinate , serving ; sublunary , terrestrial ; -կայիմ տ . to be subdued , subject to ; -կայութի s . submission , subjection , subordination ; -կէս s . comma ; -կտուր առնեմ va . to shorten , to dock , to cut , to trench ; -լին a . inferior ; terrestrial , mundane ; -բ s . terrestrials , mortals , mankind ; -նախանձ S . Գեանանախանձ ; -նկիմ , կայ տ . to fall down , to precipitate ; to fall under , to submit , to yield , to be subject to , to undergo ; -նկեալ a . subject , subdued ; -նշանեմ va . to subscribe ; -ջոճեմ va . to destroy utterly ; -աւբեմ va . to send down ; -աւբար ad . affirmatively ; -սական a . affirmative ; -սեմ va . to affirm , to say yes , to consent , to confirm ; -սուզական a . liable to submersion ; -սուզեմ va . to submerge , to immerse , to send to the bottom , to ingulf ; -սուլ թիւն s . affirmation .

Ստորաս s . antarctic pole ; comma .

Ստորաբարձ S . Գեանաբարձ .

Ստորեայք or բէք , բէկց s . sublunary or terrestrial things .

Ստորերկրեայ , ց a . underground ; a . s . subterranean ; անցք - , tunnel .

Ստորեւ s . the inferior part , the underneath ; a . inferior , lower ; - or Ի - pr . ad . under , beneath , underneath , down , below . [or roller .

Ստորի . բւոյ , բեաց s . weaver's beam

Ստորին , բոց a . s . inferior , low ; lower part or end , bottom ; subterranean ; tartarus , hell ; - Հայք . Low-

er Armenia; - Ասորիք, Coelestria; -բերկրի, bowels of the earth; Է-ս մէտանեւ, to set, to go down, to disap-

Ասորմիք, միս s. hidden places. [pear. Ասորնադոյն a. lower, lowest.

Ասորնակ, այց s. under garment.

Ասորնական, յին a. inferior; earthly, terrestrial; -բարը S. Գեանաբարը.

Ասորնեպք, այց s. S. Ասորեպք & Ասորին; sublunarians.

Ասորոգական a. categorical; -գեւիք s. attribute; -գեմ, էջի va. to specify, to express; to ascribe, to attribute; -գուծի s. predicament, class; category, kind.

Ասորովէնի Gr. w. S. Սոճի.

Ասորոս, Էջ s. foot of a mountain; skirt of a robe or cloak; train of a gown; առ-ով Էբրինն, at the foot of the mountain; -աբարը a. trailing one's gown, clothed in trailing robes; - սլամուճան, trailing gown; - ճեմիք, promenade in gown & train.

Ասորուղի s. tunnel.

Ասորուտ, Է - ad. from below, beneath or under.

Ասուար, այց a. large, great, voluminous; thick, dense; strong, lusty; gr. harsh, close; - գունդ, բանակ, numerous, powerful army; - ծանրուծիւն, great weight.

Ասուարբուն a. of great girth; - Թղթեայ a. boarded; - Թղթեմ va. to board; - Թուղթ s. boards; pasteboard; - գիտակ, &c. S. Հաստասուգէտ, &c. - ծառ a. furnished with great trees; s. large tree; - կարկաս a. made of massive pieces or stones; very large, very voluminous; - ձայն a. gr. harsh, hard; - ձեռն a. great, numerous, powerful; - մած S. Թանձրամած; - նամ, այցյ տ. to thicken, to grow thick or large, to enlarge; to become or grow larger, bigger, stouter, fatter; to increase in size, to grow; - սայր a. thick & sharp-pointed; - սաեղն a. heavy-branched; - ցուսն s. phys. magnifying power; - Կրկանեմ va. to thicken, to enlarge; to augment, to increase; phys. to magnify. [ness.

Ասուարուծիւն s. largeness, thick-

Ասուգաբան a. truthful, veracious; true, real, veritable; s. etymologist; -ական a. etymological; - սպէս ad. truly; - էմ, էջի va. to tell the truth; to verify, to explain; to trace the

etymology or derivation of a word; - ուծի s. truthfulness, veracity; etymology; - օրէն ad. etymologically.

Ասուգաբար ad. truly; - գէտ a. knowing thoroughly, well informed; certain, sure, true, certified, verified; - գիր a. authentic; written with certainty; - գրեմ va. to write with certainty; to rectify; - գրուծի s. authentic writing; ratification; - Խօս a. truth-speaking, truthful; - Հաւատ a. orthodox; - Հմուտ a. very erudite, learned, most expert or skilful; - սլամուճ S. Ճշմարտապատուճ; - ուէտ ad. certainly, truly, verily, in truth, without doubt; - ատուծի s. sharp-sightedness; fig. keenness of vision.

Ասուգեմ, էջի va. to certify, to verify, to assure, to affirm, to aver, to prove; to examine thoroughly, to inform oneself of the truth of, to enquire, to ascertain; to trace etymology.

Ասուգիչ s. verifier. [gies.

Ասուգիւն S. Ասուգապէս.

Ասուգն s. anat. œsophagus.

Ասուգուծի s. certainty, verity, assurance, verification.

Ասուէր, այց s. shadow; fig. shadow, figure, sign; -բ. shade, manes, ghost, spectre, spirit; սին -, vain shadow; -բ մահու, shades of death; the dark grave; -բ գիշերոյ, the shades of night; - Էբեկորին, the evening shades; - Էւ լոյս Է նկարս (Լուսասուէր), light & shade in painting, chiaro-oscuro; - արկանեւ Է նկարս, to shade a drawing; Էբեւ զ- սնցանեւ, to pass away like a shadow; Էբեւ զ- Էն կեանք մարդոյ, life is but a fleeting shadow.

Ասուէրաբանեմ, էջի va. to speak darkly, with a veiled meaning; -բանուծիւն s. circumlocution, ambages; -բար ad. obscurely, shadowy; -բոյս s. bot. shadow-grass; a. producing darkness (night); -գիծ a. shadowed, figured; -գիր, գրայց s. sketch, draught, outline; draughtsman, pattern-drawer; -գրեմ va. to sketch, to rough-draw, to delineate, to trace; to draw, to represent, to figure; -գրուծի s. sketch, delineation, outline; sciagraphy; -խիրս a. skittish, starting; -ծսածեմ va. to darken, to throw into the shade, to eclipse, to offuscate, to obscure, to dim, to tarnish; -կան a. sha-

dy, shadowy, obscure; figurative, symbolical; S. *Ստուգեման*; -*կերպ* *a.* shadow-like; figurative; -*կոչում* *s.* sciamancy; -*հալած* *a.* dispersing shadow or darkness (light); -*հույ* *s.* umber, umbra; -*մած* *a.* covered with shadow, shadowed, shady, dark, obscure; -*մարտուծիւն* *s.* sciamachia; -*նամ*, *ացայ* *vn.* to be covered with shadow, immersed in shade, darkened, obscured; to grow cloudy, dark; -*ներկ* S. *Ստուգեման*; -*նկատ*, *նստաց*, *նստեալ* *a.* sitting in the shade; living in obscurity; -*չափուծի* *s.* gnomonics; -*պաս* S. *Ստուգեման*; -*պէս* *ad.* like a shadow; darkly, obscurely; -*տեմ* *va.* to dim, to obscure; -*տեսակ* *a.* shadow-like, dark, obscure; fleeting, passing; -*տուն* (*Նկարաստեմ*) *s.* camera obscura; -*րկեմ* *va.* to shadow, to shade; to shade a drawing; -*րկուծիւն* *s.* geom. projection; -*ցոյց* *s.* gnomon; -*ցուցանեմ* *va.* to cover with shadow, to shadow, to shade, to darken, to obscure; to hide, to veil, to overshadow; to give shade.

Ստուի *s.* falsehood, untruth, story, fib, falseness, falsity; *յուշանել զ*, to give the lie to; to belie.

Սլառակ *a.* S. *Ստախոս*; adulating. *Ստուգանեմ*, *եցի* *vn.* not to like listen to, or consent to, to disobey, to contravene; -*գանոյ* *a.* indocile, disobedient; -*գանուծիւն* or -*ունն* *s.* contempt, disobedience, indocility.

Ստուգիւս *s.* Gr. *w.* water-sprout; top, whipping-top, peg-top.

Ստրաս Gr. *w.* S. *Չորալար*; -*ելաս*, &c. S. *Սպարապետ*, &c.

Ստրասիգին or *գին* *s.* Gr. *w.* general's tent, habitation, or quarters, headquarters.

Ստրկածին *a.* born of a slave; -*մեծար* *a.* honouring slaves; -*ին* *a.* slavish, servile; -*նամ*, *ացայ* *vn.* to be or become a slave, a servant; -*պէս* *ad.* like a slave, slavishly, servilely; -*ցուցանեմ* *va.* to reduce to slavery, to enslave, to enthrall.

Ստրկեմ *vn.* to become a slave. *Ստրկից* *s.* fellow-slave. *Ստրկուի* *s.* slavery, bondage, yoke, servitude, subjection.

Ստրոբուլ Gr. *w.* S. *Ստի*.

Ստրոմ *s.* Gr. *w.* strombus, turbinite, (a testaceous univalve).

Ստրուգիւլ Gr. *w.* S. *Ստուգիւլ*. *Ստրուկ*, *սարկաց* *s.* slave; vassal, subject, serf; servant; - *ընդոծին*, slave born in the house.

Ստրուգեմ *va.* to spin round. *Ստրանամ*, *աջայ* *vn.* to repent, to regret, to rue, to be seized with repentance, touched with contrition.

Ստրանք or *ըունն* *s.* repentance, regret, concern, sorrow, grief, remorse, compunction. [pent.

Ստրջացուցանեմ *va.* to cause to repent. *Սրբեբան* S. *Սայրասուր*; -*գլուխ* *a.* long-headed; sharp-witted; - *լեռան*, pinnacled mountain; -*գէն* *a.* armed with sharp weapons; - *կառք*, chariots armed with scythes; -*թեւ* *a.* acute-winged; - or -*թռիւ* *a.* flying swiftly; -*խաղ* *s.* fencer; S. *Չինահաղ*, &c.; -*խողով* *a.* killed, slain with a sword; -*ծայր* *a.* pointed, sharpened; -*ծուծի* *s.* pestilence, plague, epidemic, contagion, mortality.

Սրակն *a.* keen-sighted, piercing-eyed; *fig.* clear-sighted, perspicacious; -*ուծի* *s.* piercing sight; *ից*, perspicuity, clear-sightedness; -*կոխ* or -*կոտոր* *առնեմ* *va.* to put to the sword; -*կուռց* *a.* sharp-beaked; - *կոշիկ*, pointed shoe.

Սրահ, *կց* *s.* drawing-room, hall, saloon; curtain; church-porch, portico, court; corridor.

Սրահակ, *աց* *s.* small hall; small curtain, hanging, tapestry, arras; - *հարանց*, curtained bed; -*աձեւ* *a.* curtain-shaped; -*անք* S. *Սայիկեան*.

Սրահայեաց *a.* eagle-eyed; having a penetrating glance.

Սրածայն *a.* shrill-voiced.

Սրամ *vn.* to desire earnestly, to long for, to sigh after.

Սրամահ *առնեմ* *va.* to kill with a sword, to put to the edge of the sword; - *լինել*, to fall by the sword; -*մերկ* S. *Սուսերամերկ*; -*մէս* *a.* acuminate, pointed; very sharp or cold; -*միտ* *a.* acute-minded, sharp-witted, clear-sighted, subtle, penetrating, quick, ingenious; -*միմ* *vn.* to be well-tempered, hardened; -*մուռծի* *s.* acumen, acuteness, clear-sightedness, subtlety, perspicuity, penetration, sagacity; -*նամ*, *ացայ* *vn.* to be pointed, sharp, to end in a point; to pass rapidly, to fly, to go quickly, to fleet away, to

rush on, to precipitate, to rush on headlong; to be soured, exasperated, to chafe at; *ի բաց* -, to disappear, to fly away, to vanish.

Սրանկիւն *a.* acute-angled; *s.* acute angle; - *եռանկիւն*, oxygon.

Սրավար *a.* moving quickly, rapid, swift, impetuous, violent; -*իմ* *vn.* to go swiftly, to run rapidly, to hasten.

Սրառես, -*իւ*. &c. *S.* *Սրակն*, &c.

Սրաբեցուցանեմ *va.* to charm, to astound, to stun; -*բիմ* *vn.* to be raptured.

Սրահողա *a.* having the throat cut; *ad.* with one's throat cut; -*գիւշ* *s.* bramble, briar.

Սրբաբան *a.* singing the Trisagium; -*եմ*, *եցի* *va.* to sing the Trisagium, to sanctify, to hallow, to laud; -*ուծիւն* *s.* Trisagium, hymn; -*բար* *a.* holily;

-*բերան* *a.* pure-mouthed; -*գիր* *s.* hagiographer; -*ք*, hagiographic books; -*գործ*. *ի* *a.* consecrating; sanctifying;

-*գործեմ* *va.* to consecrate; to sanctify; -*գործուծի* *s.* consecration; sanctification; -*գումար* *a.* composed of saints, venerable; -*գունդ* *a.* of holy assembly; -*գրեմ* *va.* to correct; -

-*գրիչ* or *գրող* *s.* corrector; -*գրուծի* *s.* correction; -*գեղ* *s.* purgative; -

-*աւնուլ*, to take a purgative, to purge; - *սալ*, to purge; -*զան* *a.* sacred; *s.* His Holiness, His Grace; -*զանեմ*; *ե-*

ցի *va.* to consecrate; to deify, to idolize; -*գգեսա* *a.* clothed in a holy or white raiment; holy, pious, godly, divine; -*գնաբանուծիւն* *s.* hagiology;

-*գնադիրք* *s.* Holy Writ, Bible; -*գնաւկան* *S.* *Նուիրական*; -*գնուծիւն* *s.* holiness; - *ձեր*, Your Holiness; -*լոյս* *a.* enlightening the spirit, of spiritual light, pure, holy; -*կան* *a.* holy, pure, chaste; -*կեաց*, *եցաց*, -*կրօն* *a.* ir-

reproachable, pure, chaste, godly, saintly, saint-like, holy; -*կցորդ* *a.* partaking of holiness; -*համ* *a.* calm & gentle, clear & sweet; -*հայեաց* *a.* pudic or modest-looking, pure; perspicacious; -*հեմ* *a.* leading to holiness, sacred; -*ձպիեմ* *S.* *Սրբաբանեմ*; -

-*ձիգ* *a.* abstaining rigorously; -*մատոյց* *a.* offered piously, with reverence; -*մաքուր* *a.* very pure, holy; -*միտ* *a.* holy-minded, pure, pudic; -*մտեմ* *vn.* to have a pure heart or mind; -*մտուծիւն* *s.* holy-mindedness.

Սրբան, *ի* *s.* anus, fundament; * -*ք*

s. med. lochia, (evacuations from the womb after childbirth).

Սրբանամ, *ացայ* *vn.* to be holy, sacred, consecrated or set apart, to consecrate or devote oneself; -*նուէր* *S.* *Սրբամատոյց*; -*սրահ* *a.* containing relics: fasting rigorously; *s.* reliquary, shrine; -*ք* or -*պահուծի* *s.* rigorous abstinence; -*պէս* *ad.* holily, without stain, chastely; -*պիղծ* *a.* sacrilegious; *s.* profaner; -*պղծուծիւն* *s.* sacrilege, profanation; -*ջուշը* or *ջինը* *S.* *Բնաջինը*; -*սոց*, &c. *S.* *Սրբաբան*, &c.; -*սեր* *a.* fond of holiness, loving chastity; -*սիրա* *a.* holy-hearted; -*սը-*

նեալ, -*սնունդ* or *սուն* *a.* brought up in piety, godly, pure; -*վայելուչ* *a.* fit for saints; -*վայր* *s.* holy place; - *սա-*

ձար, august temple; - *սաշ* *a.* well polished, bright; -*սեւիլ* *a.* seeing clearly; of calm, pure, holy aspect; -*սուն* *s.* vestry-room, sacristy; -*սոււփ*

s. cyborium, *պչ*; *Տածկոյ* -*տփոյ*, *պչ-* cover; -*բան* *s.* sacred asylum, sanctuary; temple, church, &c.; *a.* sanctifying, expiatory; -*բար*, *աց* *a.* sanctifying, saving, wholesome; - *շորհք*, sanctifying or saving grace; -*բարուի*

s. sanctification; -*ջուցանեմ* *va.* to sanctify; to consecrate; to canonize; -*ջուցումն* *s.* sanctifying; consecration; canonization; -*փայլ* *a.* shining in holiness, pure, clean, holy; * -*բար*

s. polished marble; -*քննիչ* *s.* inquisitor; -*քնուծիւն* *s.* inquisition; *Ստեան* -*ԹԷ*, the Inquisition, the Holy Office.

Սրբեմ, *եցի* *va.* to sanctify, to consecrate; to purify; to clean, to wipe off, to wipe dry, to sponge up; to expiate; to offer, to dedicate; to observe, to keep religiously; *med.* to absterge, to cleanse, to deterge; -

ղծորնու, to shave the beard; - *զեղչի* *գունա*, to pare the nails; - *զուռու*, to prune, to lop; *հրով* -, to refine by fire; - *զորեան*, to winnow.

Սրբիկ *S.* *Սպրիկիկ*.

Սրբիչ *a.* sanctifying; purifying, cleaning; *med.* abstergent; *s.* razor; - *ձեւաց*, towel; - *բաժակի*, the purificatory.

Սրբիէր *a.* abstaining from meats.

Սրբուծի *s.* holiness; purification; purity, cleanliness, neatness; expiation; offering; sanctuary; * Communion; *fig.* chastity, modesty; innocence,

integrity, candour; *med.* absterision; --*Թէց* or --*նրց*, the Holy of Holies; --*Թէց* or *նր* --*էց*, most sacred; *յարկ* --*Թէ*, temple, church, &c.; --*ձեր*, Your Holiness; --*Թէ* *ad.* holily.

Սրբուհի *af.* holy; *sf.* saint; Holy

Սրբան . ք . pl. swords. [Virgin.

Սրբղլւոր *a.* sharp-horned.

Սրբմ. *էցի* *va.* to grind, to sharpen, to whet, to point, to set, to give an edge, to acuminate; *fig.* to spur, goad or urge on, to stimulate, to rouse up, to excite, to stir.

Սրբնթաց *a.* running or flowing violently, impetuous, rapid; --*դէս*, rapid river; --*իւք դալ*, to hasten, to run with the utmost haste; --*ուձի* *s.* rapid course, impetuosity.

Սրձամ *vn.* to run out of breath.

Սրիկաց . ից *a. s.* ruffian, rascal, scoundrel, varlet, hired-assassin, brig-

Սրիկան *s.* minion. [and.

Սրինդ . սրնդաց *s.* flute; flageolet; fife; syringe; --*հարթաց*, bird-call; --*հովուական*, shepherd's pipe, reed; *նուագէլ սրնդալ*, to play the flute; to pipe.

*Սրծէլ *s.* goldsmith's pincers.

*Սրճնակ *s.* coffee & milk; --*նոց* *s.* coffee-pot; --*սան*, *աց* *s.* coffee-plantation; --*րան* *s.* coffee-house; --*ի պան* --*դուի* *s.* coffee-room; --*րար*, *աց* *s.* coffee-house keeper.

Սրճնի *s. bot.* coffee-plant.

Սրճիս *s. chem.* caffeine.

Սրնդահար, *աց* *s.* flute-player.

Սրնդեմ *vn.* to play the flute; to hiss, to whistle; to bray?

Սրահունդ *s. bot.* St. John's wort.

Սրովէ, *Սրբէ*, *ից* *s. H. w.* seraph; --*ք*, seraphim.

Սրովէսքնակ, --*գաւիթ* *a.* where the seraphim dwell; --*գումար*, --*գունդ*, --*խումբ* *a.* where the seraphim assemble; *s.* chorus of seraphim; --*կան* *a.* seraphic; --*մաքուր* *a.* pure, holy as a seraph; --*նման* *a.* seraph-like; --*նշան* *a.* representing the seraphim; --*սպհ* *a.* guarded by seraphim; --*շուկ* *a.* crowded by seraphim; --*սարաս* *S.* *Սրովէսնման*; --*սուս* *a.* served by seraphim; --*սես* *a.* seraph-seeing (Isaiah); seraph-figured (saint Mesrob); --*սիս* *a.* resembling a seraph; --*սիակ* *a.* surrounded or guarded by seraphim.

*Սրորիկ *s. zool.* caddy-muddy, larus.

Սրոց . ի S. *Յեսան*.

Սրուակ, *աց* *s.* phial, flagon, bottle; cruet; gauge; -- *վերաբուժից*, cupping-glass.

Սրուձիւն *s.* sharpness, acuteness, keenness, point; subtilty; rapidity, velocity, speed, celerity; -- *մասց*, acumen; -- *ձայնի*, shrillness.

Սրուկ *a.* rather sharp; *s.* flageolet.

Սրունի *s.* sharpening, setting, grind-

Սրունիս *a.* good-, sharp-eared. [ing.

Սրունք, *նից* *s.* leg, shank.

Սրսկարան, *աց* *s.* cabinet, lady's private room, boudoir; nuptial bed, thalamus; bed-curtain.

Սրսկարան, *աց* *s.* perirrhantarium; holy-water pile.

Սրսկեմ, *էցի* *va.* to sprinkle, to be-, to asperse, to water, to spill, to shed, to spirt out, to bathe lightly.

Սրսկիչ *s.* aspersorium, aspergile; holy-water sprinkler.

Սրսկումն *s.* aspersion, besprinkling.

*Սրսուռ *s.* frozen snow-flake.

Սրսաբախ *a.* palpitating; --*լինել*, to palpitate; --*բեկ* *a.* broken-hearted, discouraged, dejected, despondent; astonished, frightened; --*աննել*, to dishearten, to discourage, to deject, to take away a person's courage, to disconcert; to dismay, to frighten, to strike with astonishment; --*լինել*, to be broken-hearted, disheartened, down cast, dispirited, desponding, to lose or want courage; to be frightened, dismayed; --*բեկեմ*, --*բեկիմ* *S.*

Սրսաբեկ աննեմ, *լինիմ*; --*բեկութիւն* *s.* faint-heartedness, dejection, despondency, discouragement, consternation; --*գէս* *a.* knowing all hearts;

--*գին* *a. ad.* with all one's heart; --*գուչ*

a. crying, imploring heartily; --*դուրք*

s. anat. auricles of the heart; --*Թսպի*

a. disheartened, dismayed, struck with consternation; --*Թսպումն* *s.* consternation, dismay; --*Թունդ* *S.* *Սրսաբախ*;

--*լիւր* *a.* hearty, sincere; *ad.* heartily, sincerely; --*խոց* *a.* heart-sick, deeply afflicted; --*կաթ* *a.* very desirous, anxious, longing for, amorous; --*աննել*,

to make one's mouth water; to inflame with desire, to enamour; --*կէզ*

a. heart-broken, --wounded; --*կիզեմ*

va. to grieve deeply, to break one's heart; to rend the heart, to harrow;

-կոտոր or կոտոր S. Սրտաբեկ & Թօթափիմ; -կրանք s. anat. pericardium; -Հաճոյ a. grateful, delightful, pleasing; -Հանուկ s. bantering, jeering, mocking; -ձեւ a. heart-shaped; -Ճիկիկ S. Սրտաշարժ; յօժար ad. willingly; -նամ, աջայ vn. to take heart or courage, to be inspirited; -շարժ a. pity-or heart-stirring, pitiable, grievous, touching, moving, affecting; -սակա առնեմ va. to strike with consternation, to terrify, to appal; -լինել, to be struck with terror, to be dismayed, greatly afraid; -սինդ a. re-animated, encouraged; courageous, intrepid; -սինդեմ va. to re-animate, to encourage, to inspire with courage, to revive, to put new spirits into, to raise again or restore a person's spirits; -սինդեմ vn. to be re-animated, to take courage, to recover one's spirits; -սինդուկի s. bravery, courage, heart, boldness; -ում vn. to take to heart, to get angry, to chafe; -ուռչ a. touching the heart, moving, affecting, tender; touched, moved; eager, desirous, burning for; angry, displeased, shocked, wounded, exasperated; heart-offending, mournful, heart-piercing; -տես a. knowing the thoughts of the heart; -արոտի a. palpitating, trembling for; desirous, longing for; -ցաւ a. heart-sick; compassionate, sorry, afflicted; -ցաւուկիւն s. compassion, pity; distress, anguish, grief; med. heart-burn; -ԹԻ ad. compassionately, pitifully; -ցուցանեմ va. S. Սրտաւնդեմ; to affect, to touch.

Սրտեայ a. courageous, intrepid, spirited, bold, lively; այր - a man of heart. [ent, tender.

Սրտեանդն a. ardent, eager, fervent.

Սրտիեղ a. heart-burning, --rending, --wounding, poignant, bitter.

Սրտհեշտուկիւն s. heart's ease.

Սրամտական a. choleric, irascible; -ն s. irascibility.

Սրամտեմ, էջի, -իմ, էջայ vn. to lose one's temper, to be angry, out of all patience, indignant, in a passion, provoked, irritated, exasperated, enraged; սրամտեցաւ բարկուկի նի՞ յոյժ, he was seized with rage; -էջուցանեմ va. to make angry, to put in a passion, to irritate, to enrage, to exasperate, to put out of all patience,

to excite to anger, to vex, to plague.

Սրամտուկի s. indignation, passion, vexation, anger, ire, spite, wrath, rage; շիկուցանել զբոց -ԹԻ, to stifle, smother or suppress the fire of one's indignation; S. Հրաբորբոք.

Սրանեղմ, &c. S. Նեղասրտիմ, &c.

Սրանիմ, Սրանուս, &c. S. Սրամտիմ.

Սրառակ s. little heart; bot. sap. [&c.

Սրտցաւուկի s. cardialgy; S. Սրտաց--

Սփածանելի s. cincture, apron, linen girdle; dressing-gown. [apron.

Սփածանեմ va. to gird with an

apron, to gird oneself with a cloth; to put on, or to wear a dressing-gown; բարձս - , to clothe oneself in sack-or hair-cloth. [ing with.

Սփածունս s. the girding, or cloth-

Սփարիմ S. Փարիմ.

Սփիւ, Սփիւռ a. spread, dispersed; diffuse, extended; sporadic; ad. scattered about, spread here & there; - ծախիւք, profusely, with great expense, splendidly; -ք s. dispersion, spreading out, scattering; the Sporades; dispersed nations; է -ս ծաւալել, to disperse, scatter or spread everywhere.

Սփիւրիդ Gr. w. S. Սփրիդ.

Սփոփ S. Սփոփանք.

Սփոփական a. relieving, cheering up, consolatory, comfortable.

Սփոփանք s. relief, alleviation, solace, ease, consolation, soothing, comfort, balm; diversion, recreation.

Սփոփեմ, էջի va. to relieve, to allay, to ease, to soothe, to assuage, to console, to comfort, to soften, to appease; to rejoice, to divert, to recreate; - զվիշտս, to calm, to assuage, to charm away, to beguile one's sorrow or grief.

Սփոփուկիւն, -ունս S. Սփոփանք.

Սփռեմ, էջի va. to spread, to disseminate, to disperse, to scatter, to strew, to sow, to propagate, to diffuse; to pour out or forth, to open; սփռել ծաղիկս, to strew with flowers.

Սփռիչ s. iron-bar, cross- or crow-bar, tenon. [expansibility.

Սփռողական a. expansive; -ուկի s.

Սփռոց, աջ s. table-cloth.

Սփռունս s. expansion.

Սփրիդ, աջ s. Gr. w. basket.

Արանջանամ, աջայ vn. to admire, to

be admired, astonished, amazed, surprised, to wonder at, to marvel, to be wonderstruck, entranced, in extacy.

Աբանչանք, -չացումն *s.* admiration, wonder, astonishment, amazement, ravishment, extacy.

Աբանչացուցանեմ *va.* to render admirable, to make wonderful, to astonish, to surprise, to amaze, to ravish, to strike with wonder, to enrapture; -չուցել *a.* charming, surprising, ravishing, bewitching, wonderful.

Աբանչելարար *S.* **Աբանչելապէս**; -**չէլ** *a.* of surprising beauty, charming, graceful, fine; -**գործ** *s.* thaumaturgus, wonder-worker; *a.* miraculous, prodigious, wonderful; -**գործեմ** *una.* to do wonderful things, to work miracles; to do miraculously or wonderfully well; -**գործուցիւն** *s.* doing wonders, working miracles; prodigy, miracle, portent; -**գօր** *a.* of prodigious power, wonderfully strong, admirable in strength; omnipotent; -**շուր** *a.* worthy to be heard; -**ծին** *a.* miraculously bringing forth; -**կան** *S.* **Աբանչելի**; -**կերպ** *a.* astonishing, surprising; of an admirable form or aspect; -**հրաշ** *a.* prodigious, stupendous, wonderful, marvellous, divine; -**շուք** *a.* wonderful, superb, majestic, very glorious, imposing; -**պայծառ** *a.* magnificent, very splendid, brilliant, dazzling; -**պատում** *a.* related or told wonderfully well; *S.* **Հրաշապատում**; -**պէս** *ad.* admirably, delightfully, astonishingly, marvellously, wonderfully, divinely, excellently, pre-eminently, to admiration; by a miracle, miraculously, prodigiously; -**տես**, -**տեսիլ** or **տեսիկ** *a.* charming, ravishing, beautiful to behold, imposing, delighting the eye, graceful, superb; -**րար** *S.* **Աբանչելաբարծ**; -**րուեստ** *a.* admirable, stupendous; -**ջուցանեմ** *va.* to render admirable, marvellous; -**փառ** *S.* **Հրաշափառ**.

Աբանչելի *a.* admirable, wonderful, astonishing, surprising; prodigious, marvellous, miraculous; charming, excellent.

Աբանչելիք, **լէաց** *s.* sign, miracle; prodigy, wonder, marvel, phenomenon; -**լիս առնել**, to perform or work miracles; *fig.* to do wonders; **ո՛վ** -**լէացս** *int.* wonderful! marvellous! stupend-

ous! good Heavens! Goodness gracious! **Աբանչելուն** *s.* excellence. [ious! **Աբանչումն**, **Աբանչք** *s.* admiration, wonder; **ի** -**չումն կրթիլ**, to be amazed, astonished, surprised.

Աբեմ, **ի**, **աւ** *s. Gr. w.* monk's dress, monkish habit; *S.* **Ձեւ**; - **աննուլ**, to become friar, to turn monk; (**կուսանայ**) to take the veil; **Թողուլ զ**, to throw off the cowl; **ոչ եթէ** - **ինչ առնէ կրծաւոր**, 't is not the cowl that makes the friar; -**աճեւ** *S.* **Աբեմաւոր**; -**առուցի** *s.* the taking the religious habit; -**արիէք** *s.* the ceremony of giving or taking the habit or the veil; -**աւոր** *a.* dressed in a monkish habit; *s.* monk or nun; -**աւորիմ** *S.* **Աբեմ առնում**; -**աւորուցի** *S.* **Աբեմառուցիւն**.

Աբինոս, **ի** *s. Gr. w.* sedge, rush; rush-ropes. [astonishment.

***Աբլիմ** *vn.* to be mute with fear or **Աբող**, **ից** *s.* veil; vest.

Աբովաստիկոս *a. s. Gr. w.* scholastic. **Աբողեմ**, **Աբողարկեմ**, **էցի** *va.* to veil, to muffle up, to cover with a veil.

Աբողումն *s.* act of veiling, covering, **Սօլ** *S.* **Սրտուկ** *bot.* [wrapping up.

Սզէր, **աց** *s. Fr. w.* shoe; **երկաթաչամ** -**ք**, hobnailed shoes.

Սօս, **ից** *s.* plane-tree, platane; white poplar; *a. fig.* stately, lofty, haughty, proud; clear (colour); - **երիվար**, high-mettled, prancing, fiery or spirited horse.

Սօսնուէր *a.* offered to plane-trees; -**արաս** *a.* platane-like, sumptuous, elegant.

Սօսաւիւն, **Սօսափիւն** *s.* noise, murmur, sigh, breath; trembling, agitation; - **սաղարթուց**, rustling of the leaves; - **հողմոց**, hollow or rumbling noise of the winds.

Սօսափիմ *vn.* to tremble with fear.

Սօսի *S.* **Սօս**.

Սօսիւն *s.* murmuring of the breeze.

Վ

Վ (vêv) s. the thirtieth letter of the alphabet, & the twenty fourth of the consonants ; Վ, վ. three thousand ; three thousandth.

— It is often used at the beginning of words, & sometimes at the end, but very rarely in the middle.

— In consequence of the similarity of its pronunciation, it is often confounded with լ & ու ; for example : երկվար-երեւար, վավաշ-վաւաշ, օթեւ վան-օթեւան . բուրվառ-բուրուառ , Թվական-Թուական, &c.

— It is frequent in proper names, as Վարդան, Վասակ, Վաղարշ, &c. Vartan, Vassages, Valarces, &c., and in those cases where the Greeks use ω or β ; the Armenians anciently used վ instead of the Greek β, but in later times Վ was substituted in order to approach the Greek pronunciation; as : Բասիլետո-Բարսեղ-Վասիլ, Բասիլ լիկոս-Վասիլիկոս, Բեկտոր-Վիկտոր, &c. The Greek ω answers to our ով, օv or ô long, & օ to ո, also written աւ.

*Վազ s. mill-conduit.

Վագեմ S. Սուրամ.

Վագերածի s. streaked, striped, brindled horse; zebra.

Վադր, գեր, երաց s. tiger; մատակ -, tigress; կորեւն վագեր, tiger cub; -ակերպ a. tiger-shaped.

Վազ, ք. ից course ; leap, jump, gambol, caper, antics, gallop; palpitation; a. neighing after; է -, -աւ - ad. swiftly, at full speed; hy fits & starts; -ս աւնուլ, to run, to gallop, to gambol, to frisk about, to play antics.

Վազեմ, եցի vn. to run swiftly, impetuously ; to leap, to bound, to spring or dart forward, to clear at a single bound; to overstep, to surpass, to

transgress, to trespass; - սրտի, to flutter, to throb, to palpitate; - զոմամբ, to revolt against; to despise; է բաց -, to pass away, to fly away; յօրէնսն -, to inveigh against the law; վազեալ անցանել, to overpass, to cross, to leap over, to outleap; յազատութեանն - վառս, to lift up the horns against, to rebel, to rise in rebellion; to get proud, to become presumptuous.

Վազեցուցանեմ va. to cause to run.

*Վազնատ, է s. cream cheese; curds.

Վազումս s. running, course.

Վազվազեմ vn. to skip or frisk about, to run here & there.

Վազք S. Սահանք.

Վաթարիկ S. Վատթար.

Վաթնականքնեան a. of sixty cubits; -մէսց a. sixty years old; -մեան, ենից, -մէնի a. s. sexagenarian; -պատիկ a. ad. sixtyfold, sixty times as much; -ւոր a. containing the number

Վաթնեակ, եկիս. three score.[sixty.

Վաթներորդ a. sixtieth; s. sexagesi-

Վաթնեքեան s. all the sixty. [ma.

Վաթնիցս ad. sixty times.

Վաթուռ, սնից a. sixty.

Վախ, ից s. steep place, precipice;

* S. Երկիւղ; - է -է a. steep, cragged; է -ից արկանել, ընկնուլ, մլել or հոսել, to precipitate, to throw headlong down; անկանիլ or մլիլ է -ից, to be cast down a precipice.

Վախեմ, -եցուցանեմ S. Երկնիմ, Երկեցուցանեմ.

Վախիտ, -ութի S. Երկչոտ, -ութի.

Վախճան, է s. end, term; end, scope, object; issue, event, end, result; accomplishment, finishing, conclusion, close; end, extremity; end, demise, decease, death, exit; ցմեծ -, long time, a long while; -, է -է ad. in fine, finally, at last, at length, after all, in the last place; ց-, to the end; է - աւմն, at the year's end; է -է աւուրց, in the future; է - աւուրցս պսոցիկ, in these latter times; - բանիս, in a word; the pith of my argument; - էւհաո նմա, he died; ընկալաւ զարժանահասն -, he died as he merited; է - կէնայ իւրոց, in his last days, towards the close of his life; մերձ է - լինել, to be at one's final agony; - աւուրլ, to draw to a close or end, to cease, to end, to expire; - աւնել, to make an

end of, to put an end or term to, to come to a conclusion, to decide, to end; առնել զոր է - , to send to perdition, to put to death; - դնել, to bring to a close, to conclude, to terminate, to finish, to end.

Վախճանական. -ւոր a. final, last; having an end.

Վախճանեմ, էջի va. to finish, to put an end to, to terminate, to end, to conclude, to accomplish, to achieve, to consummate; to execute, to kill; - զաւուրն, զկեանս, - նեալ զաւուրս էւր մեռանել, to end one's days, one's life, to make one's exit, to depart this life, to die.

Վախճանեցուցանեմ va. to take away life, to slay, to put to death, to kill.

Վախճանիմ, էջայ vn. to pass from life to death, to expire, to breathe one's last, to die; to be finished, consumed, to be drawing to a close, to terminate, to end; - լցեալ աւուրքք, to die full of years, to die very old; - նեալ a. dead, deceased, departed, defunct. [abrupt, precipitous.

Վախուս a. steep, rugged, cragged,

Վախվախեմ S. Երկնելմ.

Վախանակ, այ a. in season, ripe.

Վախաս, քի s. superhumeral, amice or amict of the Armenian priests; ephod, high priest's girdle; - լանջանոց, deacon's stole; - ախիր, -աւոր a. wearing an amice or an ephod.

Վախասիր a. sticking.

Վախժոյժ լինիմ, Վախժուժեմ or ժիմ vn. to grapple, to clutch strongly with the hand, to lock one's arms round, to hug, to hold fast on, to cling

Վահ int. ah! o! alas! [to.

Վահագն pn. Vahaken; Hercules; Apollo.

Վահան, այ s. shield, pavice, buckler; mech. lid, cover; pn. Vahan; S. Կումբ; բանալիք - է, handle of a shield; - հաւատոյ, օրինաց, shield, defender of the faith, of the law; - ադրոջ a. carrying a buckler; - աղ, այ s. small shield, target; shield-shaped clasp; tinsel, spangle; - էրեսաց, visor; - ախիր s. esquire; S. Վահանաւոր; - ախից s. fellow-soldier; - ախուճիկ s. anal. thyroid cartilage; - ախցու թի s. battle array; - աճուկն s. turbot, dab, brill; - ամարտութիւն s. fight between shield-bearers; - ալուս u.

armed with a shield; -աւոր a. furnished with a shield; s. shield-bearer; -աւորիմ vn. to be armed or furnished with a buckler; -ախակ, այ a. protected by a buckler; s. trench fortified with shields; - առնել, to cover, protect or defend with a buckler; - ընկէց լինիմ vn. to throw away the shield, to throw down one's arms.

Վաղ a. ancient, old, former; ad. anciently, formerly, once on a time; early, betimes, soon, quick; * s. tomorrow; - քաջ, very early; - քաջ չ աւաւան, at the break of day or of dawn, at the peep of day, very early in the morning, at dawn; - ուրեմն, in bygone times, of old, long ago, a long time ago; է - ժամանակ, anciently, formerly; է - ժամանակաց, time out of mind; - չ փոյթ, soon, quick; forthwith, directly; - կամ անագան, էթէ - էթէ անագան, sooner or later; ոչ կարի - ոչ յոյժ անագան, neither too soon nor too late; ոչ - իսկ ա սացի քեզ, did I not tell you before?

Վաղագոյն a. sooner; prior, before; քան զբանն - էղեւ գործն, no sooner said than done; - զեկոյց S. Կանխազեկոյց; - զբաւ a. frail, perishable; - թաւուամ or թարամ a. soon withering or fading away; - կատար s. gr. plu-perfect tense; - կարծ S. Յանկարծ; - կարծեմ vn. to conjecture, to surmise.

Վաղակաւոր s. dagger, poniard; sword, sabre, hanger, cutlass, scimitar; a. sworded, armed with a sword or dagger.

Վաղահաս a. arriving early, quick, prompt; early, precocious, premature, untimely; - հասիկ a. arriving early; - հասուժի s. prematureness, precocity; - հասուկ a. early, precocious; blooming early; fig. inconstant, fickle-minded, unsteady, versatile; - հոգակ a. provident; - հուպ մահ s. premature death; - մահ, -մահուկ a. dying prematurely, young; - լինել, to die prematurely, young, before the time, in the bloom of one's youth, in the prime of life; - մեռ, ուիկ or ոուկ S. Վաղամահ; - մահ, premature death; - մեռուկ s. bot. juncus rotundus aromaticus, schoenanth; - մուսնիկ բարք s. disposition to marry early; յադ or գու a. satiating quickly; յարոյց a. s. early-riser; - լինել, to be up very early;

-նցիկ or ցուկ *a.* passing, transitory, perishable, ephemeral, fugitive, instantaneous, momentary; -շէջ *a.* extinguishing quickly; -պատիր *a.* easily deceived or duped; -ւեր *a.* soon ruined; -փոխուկ լինիմ *vn.* to be unstable, fickle, changeable; -փուլ *a.* soon falling or perishing; -փուս *a.* quickly rotting, corruptible.

Վաղեմի *a.* ancient, old, antiquated.

Վաղեփեաց *a.* soon ripe, early.

Վաղ ք փոյթ *S.* Վաղ.

Վաղժամանակեայ or կեան *S.* Վաղեմի; - հնուժի, antiquity.

Վաղու, զուի *s.* to-morrow, next day, the following day; - or *ի - և - անդր*, the morrow, the day after, on the morrow, to-morrow; *ի - անդր յեա մահու օր*, the day after his death; *վր երկիւղի վաղուեանն*, for fear of the future; *ղինի վաղուին*, after to-morrow; *ի միւս -ն*, *ի միւսում -*, the day after to-morrow; *վաղուենիկ - առնել*, to put off from day to day.

Վաղհասուկ *S.* Վաղահասուկ.

Վաղճան *S.* Վախճան.

Վաղնջականուկ *s.* antiquity. [since.

Վաղնջեան, *ի - ջեանէ հետէ ad.* long

Վաղնջուց *a.* ancient, old; -, *ի - or ի - հետէ ad.* anciently, formerly, long since; *ի - ժամանակաց*, of yore, time out of mind, from time immemorial.

Վաղորդայն, ոյ or *ի a.* morning; -, *ի - ad.* in the morning, early.

Վաղորդեայն, Վաղուեան *a.* of to-morrow; *ի վաղորդեայն առւերն*, the day following; *ի վաղուեան գիշերին*, to-morrow night.

Վաղու եւս, Վաղուց, *ի վաղուց, ի վաղուց հետէ ad.* already, formerly, a long time ago, anciently; long since.

Վաղուց *a.* ancient, old, of yore, of other times. [swiftly, rapidly.

Վաղվազ *ad.* quickly, very fast,

Վաղվազակի *ad.* soon, directly, suddenly, incontinently, immediately, in haste, in a hurry.

Վաղվազատես *a.* quicksighted; -ւոր *a.* smart, nimble, quick, ready, active.

Վաղվազեմ, եջի *vn.* to haste, to hasten, to be in haste, to make haste, to be quick, to be hasty or precipitate.

Վաղվազնկէջ *a.* throwing hastily.

Վաղվազկոտ, Վաղվազուկ or զուս *a.* hasty, quick, lively, brisk, ready, speedy, prompt, precipitate.

Վաղր, դեր *s.* sabre, cutlass, hanger; *S.* Մակր; -աւոր *a.* armed with a sabre.

Վաղցասուճն *a.* easily offended, touchy, hasty, irascible, passionate, wrathful; - լինել, to be hasty, irascible, quick to get angry, easily provoked. Վալ քաջ *S.* Վալ.

Վաճառ, աջ or ուց *s.* business, trade, commerce, dealings, merchandise, goods, wares, commodities; market, sale, purchase; market-place, hall, mart, fair; -ք, provisions; *S.* Մեծաքանակ; փոքրքանակ -, retail trade; *ի - արկանել*, to sell, to put up or offer for sale; - լինել, to be sold, to be on sale; *S.* Հատանիմ.

Վաճառաբերեմ *va.* to import; -բերուժի *s.* importation; imports; -դեր *s.* bill; -խաբուկ *s.* cheat, swindlery; -կան *s.* merchant, trader; tradesman, shopkeeper, dealer; մեծաքանակ կամ փոքրքանակ -, wholesale-, retail-dealer; *S.* Մաւ; -կանուժի *s.* commerce, trade, dealings, business; - աւնել, to carry on commerce, to trade, to deal, to traffic; -կից *s.* partner, correspondent; -կուր *a.* selling or sold wretchedly; - աւնել, to sell; - լինել, to be sold; -կցուժի *s.* partnership, company; -հանեմ *va.* to export; -հանուժի *s.* exportation; exports; -նոց *s.* market, bazaar; mercery; -շահ *a.* commercial, mercantile, trading; *s.* opulent merchant, rich treader; - քաղաք, mercantile city; - լինել, to trade, to deal, to traffic, to gain; *ի - արկանել or -շահիկ լինել*, to invest in trade, to speculate; -շահուժի *s.* gain, lucre, profit; *S.* Մահաւաճառուժի; կենցաղուուս -, benefit that commerce confers on the world;

-պեմ *s.* provost of the guilds; -սեր *a.* avaricious, greedy of gain; -սիրուժի *s.* inclination for commerce; illicit trade; -տեղի, -րան *s.* market-place, bazaar; emporium; counting-house; -րկու, աջ *s.* broker, middle man, agent; - ձիոց, jockey; -րկուժիւն *s.* brokerage, commission, agency; -փող or փողոց *S.* Վաճառանոց.

Վաճառեմ, եջի *va.* to sell, to debit, to sell off; - այբանոյ, to sell at...; քանոյ -ուս, how much? what is the price? *S.* Մեծարինի; - դրք *ի ձեռս ուրուք*, to give up, to deliver, to betray.

Վաճառիկ *a.* saleable, marketable,

venal; - ընէլ, to be sold, disposed of.

Վաճառող *s.* seller of, dealer in.

Վաճառումն *s.* sale, selling.

Վայ, էյ or ոյ *s.* woe, cry of pain or grief, lament, wail, moans; disaster, calamity, misfortune; - զ-իւ աղաղակել or ճիւղել, to cry bitterly, to wail, to lament aloud, to deplore, to complain; - կարգաւ անձին, to create misfortunes for oneself; արգարեւ -ի են արժանի, they are truly unhappy; - ! *int.* woe! alas! oh! ah! - քեզ! woe to you! - ինձ! - զեւ! - զինեւ! woe is me! how unhappy I am! -- քաղաքդ մեծ! woe! woe to the great city!

Վայել *S.* Վայելք; - է, - են, - է, - են *v. imp.* to befit, to become, to be be-seeming or seemly, to be proper; ոչ - են, it is not fit, it is unbecoming.

Վայելիւ *a.* worthy of enjoyment; enjoying.

Վայելմ, էյի *va.* to enjoy, to taste of, to possess, to have the enjoyment of; to relish, to taste with pleasure; *vn.* to become, to fit, to sit well on; to be proper, suitable, meet, to be-seem; - յարգասիս քրտանց, to enjoy the fruit of one's labours; հանդերձս այս վայելէ քեզ, this coat fits you well.

Վայելցուցանեմ *va.* to cause to enjoy; to cause to participate; * to dress well.

Վայելուած *S.* Վայելք. [ience.

Վայելումն *s.* enjoyment; conven-

յալելու *a.* convenient, suitable, proper, congruous, pertinent, decent, becoming, fit; well made or shaped, comely, elegant, prepossessing, genteel, pretty, graceful; enjoyable, enjoying; - *u ad.* elegantly.

Վայելաբան *a.* eloquent; - ութի *s.* eloquence, fluency of speech; *rhet.* elocution; - բար *ad.* suitably, decently, properly, pertinently, aptly, justly; comely, elegantly, genteelly, prettily, graciously; - գեղ *a.* very good-looking, handsome, lovely, fascinating, charming, prepossessing, graceful, fair, beautiful; - գիտակ *a.* of fine aspect, well-shaped, good looking; - զարդ *a.* highly ornamented, elegantly adorned; - կան *a.* becoming, elegant; - կանութի *s.* decency, suitability, propriety, conveniency; - կէյ *a.* equally decorous; enjoying together; - հիւս *S.* Գեղեցկահիւս; - նամ, այցայ

vn. to be distinguished, to render oneself illustrious, to be remarked; to enjoy; - նայ *v. imp.* it becomes, it is

Վայելանք *S.* Վայելութի. [fitting.

Վայելապէս *S.* Վայելաբար.

Վայելացուցանեմ *va.* to adorn, to embellish, to decorate; to delight.

Վայելաւոր *a.* proportionate.

Վայելութի *s.* suitability, proportion, propriety, decency, conveniency; decorum, dignity, nobleness; comeliness, elegance, grace, beauty, splendour; enjoyment, use; delight, pleasure, advantage; - էրեսայ, comeliness, loveliness, attractiveness.

Վայելք, լից *s.* enjoyment, possession; delight, joy, pleasure; convenience.

Վայեմ, էյի *vn.* to whine, to cry out, to deplore, to lament aloud; *va.* to utter woes, to menace with woe.

Վայթեմ, էյի *va.* to empty, to pour out; to spread, to diffuse, to cause to flow or fall.

Վայինն, Վայումն *s.* whining, cry, shout, lamentation, groan, moan.

Վայր, այ or էյ *s.* place, spot, space, extent, part, ground; field, plain, camp, country; անհուն -ք, immense, vast spaces; յայմ -ի, here, in this place; now; յայնմ -ի, there, in that same or very place; then; մինչեւ յայս -, thus far, to this place; until now; յոր -, in which place, wherever; - մի, առ - մի, a short time, a moment, an instant, a little; չե -, in vain, vainly; ի -, below, under, beneath; *S.* Չէն, Վեր; յայրում -ի, somewhere else, in another place; ի վերուստ մինչեւ ի -, from top to bottom; from head to foot; գաղանք -ի, wild beasts; մեղր ի -է, wild honey; ի -ի բնակել, to live in the open air, in camp; - *u* հասանել, to go a long way; զ-օք գաւ, to go around, round about, to go here & there; զ-օք ամէլ զայս, to look round about; ի մի - գալ, to assemble, to resort to one place; ընդ - հարկանել, to abandon, to forsake, to cast off, to desert; ի - հարկանել, արկանել, to disparage, to sneer at, to defame, to slander; ի - շարժել, to beat down, to overthrow; զայս ի - արկեալ, looking down, with one's eyes cast or bent down; ցո՞ր - նեղութեանց հասի ես, to what trouble have I brought myself!

Վայրաբան S. Ընդունայնաբան; -բար S. Վայրասար; -բեր, այ or էյ a. drawing or inclining downwards, descending; fig. mundane; sensual; -բերեմ S. Ինուցանեմ; -բերիմ vn. to incline, to lean or draw downwards, to descend, to come down, to be carried down; -բնակ a. living in the open air; wild, savage; deserted, uncultivated; ընեւ խորանաւ է -ս, to dwell in tents; - ը նեւ or -բնակիմ vn. to live in wild or desert scenes.

Վայրագ, այ a. ferocious, fierce, wild, savage, inhuman, cruel.

Վայրագաբար ad. ferociously, cruelly; -գամիա S. Վայրենամիա; -գայիմ S. Իջանեմ; -գանամ, աջայ vn. to become savage, wild or rude, to grow fierce, worse; -գասուն a. savage; -գաւիթ s. court-yard, vestibule, lobby; -գիմաստ S. Վայրենամիտ; -գնաց a. vagrant, erratic, vagabond; lewd, libidinous; -գուծե՛ s. rudeness, ferocity, wildness.

Վայրագասեմ va. to postpone; -թեւեմ vn. to fly low; -խոյզ a. inquisitive; -խուզուծիւն s. inquisitiveness; -կան a. local; -փոփոխումն, translocation; -կեաց a. S. Վայրաբնակ; local; -կնեմ vn. to look down; fig. to be allured by worldly things; -հակ a. prone, inclined, downwards, sloping; -հայտեաց a. looking down; fig. malicious, tricky, sly; -հաչ a. barking, baying vainly; -հար a. common, ordinary; vagabond, dissolute; vain, chatty; -ձիգ a. sloping, inclining downwards; յածիմ vn. to wander, to go wandering; յարկ s. ground-floor; յին a. impracticable, desert; wild; -նկեալ a. fallen, demoralized.

Վայրասար ad. in vain, uselessly, vainly, to no purpose; a. vain, useless, futile, insignificant, common; -ազարդ a. coquettish, given to dress; -ախօս S. Ընդունայնաբան; -ացասումն a. getting angry needlessly, causelessly.

Վայրապետ s. toparch.

Վայրասուն a. savage.

Վայրավախիմ S. Վայրավանիմ; -վառին a. scattered about, dispersed, sporadical; -վանիմ vn. to be dispersed, scattered, thrown here & there; -վանումն or առումն s. dispersion; -րկու S. Սբբան; -ցան a. scattered about; -ցուցանեմ va. to depress, to

lower, to humble, to abase; -իակ a. circumscribed, bounded, limited, encircled, enclosed, surrounded, shut in on all sides; -բարչ a. S. Գեանաբարչ; -խորհուրդք, mean, grovelling, base thoughts; -բարչուծիւն s. fig. giving oneself up to the vanities of the world, vileness, baseness.

Վայրեմ, էջե՛ va. to disperse, to sow; -իմ vn. to be dispersed; distracted.

Վայրենաբար ad. like a savage, cruelly; -բարոյ a. of savage nature or character, churlish, clownish, intractable, unsociable, rustic, coarse, rude; -բնակ a. living in the wilds, savage; -կան a. wild; barbarous; -կեր a. feeding on venison; -միա a. fierce, wild, savage, brutal, barbarous, ferocious, cruel; -նամ, աչեալ vn. to become savage, to grow inhuman, brutal, ferocious, cruel; -ցուցանեմ va. to brutalize, to render savage or ferocious; to exasperate, to enrage.

Վայրենի a. wild; rustic, unmannerly, clownish, boorish, ill-bred, uncivil, savage, ferocious, fierce; -նուի s. savage nature, inhumanity, fierceness, ferocity, cruelty, brutality.

Վայրեջջ s. descent, going down.

Վայրի a. wild, savage.

Վայրիկ մի ad. a moment, a little time, an instant; եւ ոչ - , not a single instant, not one moment; - եււ՛ եւ... little was wanting to..., it was very near..., it almost...

Վայրիմ S. Վայրեմ.

Վայրիջանեմ, ջեաց, ջիմ, ջեալ vn. to descend, to come down.

Վայրկեան. էնի, նից or նեաց, Վայրկենի s. minute, moment, instant, point; - or - մի ad. a moment, a little time; է - ժամանակի, է միում վայրկենի, in a moment, at that moment, instantly; directly, incontinently, instantaneously; S. ժամ.

Վայրկենական a. of a minute; instantaneous, momentary. [pole.

Վայրուղի s. phys. cathode, negative Վայրուստ, է - ad. from below; - է վեր, upwards. [terrestrial.

Վայրօթեաց a. living on this earth,

վան s. repulse; S. Վանք.

Վանապոյն a. crystalline.

Վանական s. cenobite, monk; prior, superior, abbot; a. conventual, claustral, monastical, cenobitical; -ուծի

s. priorship, priorate, dignity of a prior; monachism, monastic or conventual life; -կեաց, եցաց s. monk, friar; -կից a. cohabiting, dwelling in the same convent or house. [glass-

Վանակն s. crystal, rock--; crown-
Վանակրեայ s.zool. hawk's bill turtle.

Վանահայր s. prior, superior, abbot, archimandrite; -պան, այ s. baggage-guard; -տու, սց, -տուր s. inn-keeper, host, hospitable person; -դէք, Jupiter hospitalis; -տուն s. monastery; -տրեմ էջի va. to harbour, to receive into one's house or hotel, to entertain, to welcome; -տրութի s. hospitability; -ւոր s. guest or host; -քար s. tourmalin, lyncurium.

Վանդ S. Վանկ; -ասէս ad. syllabically; -եմ va. to syllable; -իւն s. sound of the flute.

Վանդակ, այ s. network; cage; grate, gridiron; grating; window-blinds, persian; lattice, trellis; baluster, balustrade, railing; balcony, terrace, belvedere; S. Չամբիղ.

Վանդակադործ a. composed of bars, grated, latticed; s. lattice, grating; wire-netting, wire-work; balustrade, baluster; -հասց a. furnished with rails or bars, grated; -կերպ a. of trellis or lattice-work; -պան s. grated parlour; -պատ, այ or կց a. enclosed by a grating; s. bars, grating, trellis; -պատուածանաց, window-grating, lattice; blinds.

Վանդակեմ, էջի va. to grate, to bar, to trellis, to lattice; - Վքեռինս, to cord a bale, to bind up as with netting; - գգունքս, to levy, to assemble, to muster soldiers.

Վանդանակ S. Վանդակ.

Վանդում, էջի va. to undo, to destroy, to ruin, to upset, to overthrow, to overcome; -իմ տ. to be infected with, to have contracted or caught a disease.

Վանդումն s. ruin, destruction; ածեւ -, to devastate, to desolate, to ruin, to lay waste.

Վանեայ a. crystal; ակն - s. crystal.

Վանեար, էրոյ S. Վաներ.

Վանեմ, էջի va. to drive out, to expel, to thrust or push back or aside, to chase, to drive away, to pursue; to repel, to beat off or back, to attack, to defeat, to rout, to conquer.

Վաներ, յ, -սքք, յից s. pl. S. Վանորայ.

Վաներէց s. butler, house-steward, major-domo; chaplain; S. Վանահայր.

Վանեցի S. Վանական.

Վանի or Ակն - S. Վանակն.

Վանիկ, նկունք, նկայց s. small dwelling, cottage, hut; cell.

Վանիչ S. Վանողական.

Վանիկ, կց s. sound, voice; gr. syllable; mus. tune.

Վանողական a. expulsive; repulsive.

Վանորայ or օրայ, ք, ց, Վանորեայ or օրեայ, ք, բէից օրքեաց s. pl. monasteries, convents; ից monks, cenobites.

Վանումն s. expulsion; repulsion.

Վանք, նաց, յից or նուց s. convent, monastery, cloister, friary; lodging, dwelling, home, habitation, abode; house, mansion; hotel; inn, hostelry; cabin, hut; - կուսանաց, nunnery, convent; վանս ունեւ. to stay, to lodge, to take up one's lodgings, to dwell, to stop; վակեւ է վանս, to cloister, to shut up in a convent.

Վա՛ջ int. bravo! courage! cheer up! come! ho! -! -! bravo! bravo! oh! oh! ha! ha! -! woe! alas! ah! oh! - - ինձ! o happy me! lucky fellow that I am! S. Յայ.

Վաչեակ a. laudable, praiseworthy.

Վաչն, կց or ուց s. usury, illegal interest; -իւ, է -ու ad. with usury, upon usury.

Վաչնաժողով, -կեր, -միտի, -ուու, այ s. usurer; -ժողովութի, -առութի s. usury, jobbing, unfair interest; -սէր, -վաճառ, -տու a. usurious, practising usury.

Վաչնեմ, էջի va. to practise usury, to lend on usury, at unlawful interest; դահեկանս -, to lend money on usury.

Վաչո, կց or ուց s. battalion; -ա նամ, սցեալ տ. to be divided in battalions; -ապետ s. major; -իկ, սկաց, -կան s. soldier in camp; -կութիւն s. bravery.

Վաչ or -է, կց s. carriage-hood; covered waggon; -աւոր or -կատուն S. Սայլատունք.

Վաւ, է a. ardent, burning, inflamed, on fire; shining, brilliant; mus. grave; bass; s. fire, ardour, brilliancy, splendour; standard, banner; purple, royal mantle, veil, tulle, gold

brocade, royal robes ; - ձայն *mus.* (գգ.) the sixth metre in the Armenian hymnal ; S. Խաչվառ ; - Բ - a. glittering, sparkling, resplendent.

Վառապան, *այ* s. cuirass.

Վառապան *s. S.* Կրակարան ; - ասլա-կեղ focus ; - օգտակար draught chimney. [chicken ; - բիբեկ, the - pules.

Վառեակ or ակեկ *s.* pullet, chick,

Վառեկիք, *բկաց* *s.* arms, armour.

Վառեկիկ *s.* little or young chick.

Վառեմ, *եցի* *va.* to light up, to set fire to, to fire ; *fig.* to fire, to inflame, to enliven, to inspirit, to vivify, to cheer, to raise the spirits of, to urge on, to excite, to rouse ; to arm, to equip, to fit out ; to put on, to attire, to dress, to bedeck ; վառեակ բորբոքել, to inflame, to heat, to electrify, to fill with enthusiasm, to enrapture, to fire ; - զբոջ, to hoist the colours.

Վառեցուցանեմ *va.* to kindle, to light ; *fig.* to arm or equip.

Վառիմ, *եցայ* *vn.* to take fire, to be kindled, lighted, to be on fire, to burn ; to arm oneself, to take up arms, to fly to arms ; to equip oneself ; S. Զէն, Նախանձ, &c. ; վառեցաւ բորբոքեցաւ *fig.* he was filled with indignation, disgust, anger.

Վառիչ *s.* kindler, lighter.

Վառուած, *այ* *s.* arms, armour.

Վառումն *s.* kindling, lighting ; burning, inflammation.

Վառվառիմ *vn.* to be on fire ; to shine out, to blaze, to glow.

Վառվառուկ, Վառվառուկ *s. bot.* madwort, alyssum.

Վառօղ. Բ *s.* gunpowder, powder ; - բամբակի, pyroxyline, gun-cotton, explosive cotton ; շաեմարան-Բ, powder-magazine ; -աղօրծ, *այ* *s.* gunpowder maker ; -ասլեա *s.* superintendent of powder-mills ; -արան *s.* powder-mill ; - նաուու *mar.* powder-room. [cockatrice ; S. Արքայիկ օձ.

Վասիլակոյ or կոս *s. Gr. w.* basilisk,

Վասն *pr.* for, by reason of, for the sake of, on account of, in consideration of, considering, touching, concerning, upon the subject of ; as to, as for, with respect to ; - սիրոյն Ա՛յ, for the love of God ; - Իմ, for me, for my sake ; as for me, for my part ; - Թեթեւ ինչ յանցանայ, for a slight fault ; - երկիւղի, for fear of ; - քն-

արեւոյ, in favour of the elect ; - զի, for, because, wherefore ; - էր, why ? for what reason ? - այնր or այնորիկ, - այդր or այդորիկ, - այսր or այսորիկ, for that reason, therefore, to that end, on that account ; - ո՛ր, for which ? for whom ? - որոյ, why, therefore, by reason of which, consequently, wherefore ; - սնդիտուԹԷ, through ignorance, ignorantly ; - Խաչի քօսպատուկանի, by means of Thy most precious Cross, through Thy intercession ; S. Մեղք.

Վասնէր *s.* the reason, the wherefore ; զ-ն հարցանել or խնդրել, գիտել, to ask, to know the - .

Վաստակ, *ոյ* *s.* work, labour, toil ; pains, trouble, fatigue ; merit, worth, service ; profit, gain, earnings ; a. tired, fatigued ; - ծառայութեւ, service rendered ; - ձեռայ, handiwork ; - արքունի, military service ; Գիրք-ոյ, Geoponics ; - սանել, to tire, to fatigue, to weary ; - լինել, to labour, to work, to toil, to work hard, to strive, to fatigue or tire oneself with, to be fatigued or tired.

Վաստակաբեկ *a.* worn out with fatigue, overweary, tired, fatigued, harassed ; - սանել, to overweary, to tire out, to fag, to jade, to overburden with labour, to break down with fatigue ; - սանել զերիվարն, to strain, to over-ride or overwork a horse ; - լինել, to overwork or overfatigue oneself, to be wearied with, crushed, worn out, harassed, faint or spent with fatigue, to knock oneself up, to work oneself to death ; -կէց *a.* labouring with another ; *s.* fellow-labourer ; -նուէր *a.* offering one's labour ; -սէր *a.* fond of labour, laborious, painstaking, hard working, indefatigable, industrious, diligent ; -ւոր *a.* fatiguing, labouring, giving oneself trouble, laborious ; meritorious, well deserving ; tired, weary ; *s.* husbandman ; - այր, a man of merit, a deserving man.

Վաստակեմ, *եցի* *va.* to work, to labour at, to do ; * to gain, to acquire, to earn ; - զերկիր, to till, to dig, to cultivate ; - or -կիմ, *եցայ* *vn.* to labour, to fatigue, to give oneself trouble ; to be fatigued, tired ; to deserve well, to merit, to be worthy of ; - արտի, to feel annoyed, to be wearied, disgust-

ed; սրտի մտօք -, to labour earnestly, to work with a will, with zeal; անհնարինս -, to labour excessively, to work like a galley-slave, to drudge, to sweat; -կէին ձեռօք իւրեանց, they wrought with their own hands.

Վատ, այ a. bad, wicked, vile, low; cowardly, weak, pusillanimous, dastardly, craven-hearted, unmanly, poor or mean-spirited; idle, lazy, slothful, sluggish; s. damage, loss, hurt, ruin, misfortune; - անուն, infamy, brand of infamy; - արանց, the most cowardly of men, the basest of wretches.

Վատաբախտ, -իկ a. unhappy, unfortunate, unlucky, ill-starred; -ուի s. unhappiness, misfortune, ill or bad luck; misery, calamity; -բաստիկ S. Վատաբախտիկ; -բար ad. cowardly; -բարոյ, &c. S. Զարաբարոյ, &c.; -գրուհու ձուժի s. lowness of birth, low extraction; abjectness, vileness; -զգի a. of mean extraction, of base birth, low-born, vile, ignoble; -զգուժի S. Վատագրուհու; -խառն a. of bad constitution, quality or temper; bad, hurtful; unhealthy; -խառնութիւն s. bad temperament, evil disposition, ill nature; -օղոյ, inclemency of the weather; -խնդիր, դրաց a. seeking evil; impudic; -խորհուրդ, հրդայ a. evil-minded, wicked, malicious; wanting in judgment, silly, stupid, foolish; -խորհրդուժի s. evil counsel, malignity, iniquity; -խտարակ a. ill-starred, luckless, unfortunate; -տանել, to render unhappy, to oppress; to discomfit, to overcome; -խրատ, ից a. suggesting or counselling evil; -խօս S. Զարախօս; -կերպ S. Տգեղ; -համ a. unpleasant, disagreeable, disgusting; -համբաւ a. of ill repute, infamous, defamed, discredited; - լինել, to be in ill repute; - առնել or -համբաւեմ va. to defame, to discredit, to decry, to disparage, to cast a stain, or to put a slur upon; -համբաւուի s. bad repute, infamy, disrepute, discredit; -հաճոյ a. disagreeable; -հիւժ a. cacochymic; -հիւժուի s. ill state of the humours, cacochymy; -հօս S. Զարահօս; -ձայն a. jarring, discordant, harsh, cacophonous; -ձայնութիւն s. cacophony; -ձի a. ill-horsed; -լուժի s. constipation of the bowels, costiveness; -մահ a. dead miserably; - լինել, մեռանել, to

die or perish miserably; -մարմին S. Վատառողջ; -մտութիւն s. inconsideration, thoughtlessness; malicious intention; evil disposition; -ոյս a. hopeless, in despair, desperate; -համ, ալցայ տո. to be or become cowardly, pusillanimous, faint-hearted; to grow idle or lazy, slothful; -նշան a. notorious, infamous, disgraceful, ignominious; -նուն S. Վատահամբաւ; -շորհ S. Արաշորհ; -ուող a. of frail or weak constitution, sickly, delicate, puling, gracile, thin, valetudinarian, languid, weak; -ուողուի s. ill-health, delicate complexion; -ուու, այ a. dull-witted, obtuse; -սիրտ, սրտայ a. fainthearted, chickenhearted, fearful, timid, timorous, pusillanimous, cowardly, craven; ընդէր -բէքք. why are you fearful? -սրտեմ, եցի, -սրտիմ, եցայ տո. to want heart, to be cowardly, to lose courage, to be afraid, discouraged; -սրտութիւն s. want of courage, cowardice, poltroonery, cowardliness, pusillanimity, weakness, despondency, loss of heart; -վարբ a. lewd, dissolute; -ատհմակ or միկ S. Վատազգի; -փառ, այ a. inglorious; ignoble, obscure; vile, abject; S. Զարափառ; -փառութիւն s. infamy, ignominy, baseness.

Վատեմ, եցի, Վատիմ, եցայ տո. to be weak of sight; to have sore eyes; աչք իւր վատեալ էին, his eyes were dim.

Վատթար, այ a. bad, wicked, low, vile, base, contemptible, ignoble, degenerate, unworthy, puny, sorry; cowardly.

Վատթարագոյն a. worse, more wicked; -գործ, այ a. evil-doing, wicked, malicious; -զգի S. Վատազգի; -կեանք S. Վատավարբ; -նամ, ալցայ տո. to grow worse, to degenerate, to debase or degrade oneself, to fall into baseness, to be marred, spoiled; to succumb, to be beaten; -պէս od. badly, ill; -տես S. Յայրաստես; -ցուցիչ a. rendering worse; spoiling, destroying.

Վատթարեմ, եցի va. to render worse, to cause to degenerate, to debase, to corrupt, to deteriorate, to alter; to weaken, to abase, to undo, to defeat, to rout; to insult, to defame, to dishonour; to despise; -իմ տո. to grow worse & worse; S. Վատթարանամ.

Վաստարիկ S. Վաստար .
 Վաստարութիւն s. deterioration,
 alteration, marring, debasement, cor-
 ruption, decay, degeneracy, deprav-
 ity; meanness, vileness, cowardice;
 defeat, rout; insult, affront.

Վասիմ S. Վասեմ & Վասանամ.

Վասիրակ s. bot. nux montana.

Վասնեմ, էջի va. to dissipate, to
 consume, to use up, to lavish, to scat-
 ter, to dilapidate, to fritter away, to
 waste, to run through, to exhaust;
 - զինչա, to waste one's substance or
 goods, to squander away one's fortune.

Վասնիչ or նոյ s. lavisher, dissipator,
 spendthrift, squanderer, waster,
 prodigal.

Վասնուձի or ունի s. dissipation,
 waste, dilapidation, prodigality; loss,
 havoc, dispersion.

Վատուեր, լիբաց a. bad, wicked,
 malicious, perverse, froward: infam-
 ous, unchaste: wretched, miserable,
 unhappy. [unlucky; inauspicious.

Վատան a. unfortunate, ill-fated.

Վատուի s. laziness, idleness; cow-
 ardice, dastardliness, poltroonery,
 pusillanimity; vileness, meanness,
 cringing; worthlessness; ingratitude;
 wickedness; -թք ad. cowardly, un-
 manly, basely, meanly; անուի -թի,
 ignominy, shame, dishonour, stain,
 slur, stigma, opprobrium; ի - հասա-
 նիչ, to give oneself up to idleness or
 sloth; - յանձն առնուլ, ի - խնարհիչ,
 to bow & cringe, to be guilty of mean-
 ness, to behave meanly.

*Վատուժ a. weak, debilitated; thin,
 emaciated, spare, meagre, slender.

Վար. բ s. tillage, ploughing, tilth,
 husbandry; ploughed land; culture;
 use, employment; *բր. down, below;
 a. common; -ս Վարեւ, հարկանել, ցե-
 լուլ, կակիչել, to plough, to furrow, to
 dig, to cultivate land; ի - առնուլ,
 արկանել, to use, to make use of, to
 practise, to exercise; ի - երկոց մտա-
 նել, to apply oneself to work, to lab-
 our; ի - տալ, to lend, to loan.

Վարագոյր, գուրաց s. curtain; fig.
 veil; - սրտուհանաց, մահճաց, win-
 dow--; bed--; - դրան, door--; - թաա-
 րոնի, -, drop-scene; - մետաքսեայ,
 silken --; - ծարձոյ, զպանակաւոր .
 roller- or spring-blind; ձգել զ-, to
 draw the --; to draw down the blind;

բանալ զ-, to open or to draw back
 the --; փակել զ-, to shut the --; -աւ-
 խօսել, to speak under a pretext.

Վարագուրաձիգք s. sacerdotal a-
 partments in the temple.

Վարագուրեմ, էջի va. to veil, to
 cover, to hide.

Վարազ, աջ s. wild-boar; boar; -
 խնչէ, the - grunts; Ժանիք -ի, raz-
 ors; -արար ad. like a wild-boar, fur-
 rously; -ադիր s. sculptured with the
 figure of a wild-boar; -թեւք s. beam-
 feathers; -ախառն S. Վարազաբար;
 -անամ, աջոյ տ. to become like a
 wild-boar, to become infuriate, feroc-
 ious, outrageous; -անման a. boar-
 like; -աջեղք s. the greater nerves;
 -աջուցանեմ va. to change into a boar,
 to render ferocious; to put in a rage,
 to drive mad; -ափողոց s. wide street;
 -էնի s. boar's-skin; boar's-flesh; -օրէն
 S. Վարազաբար.

Վարակ, աջ s. knot; knob; զն կա-
 պանայ արձակել, to untie or loosen a
 knot.

Վարակեմ, էջի, -էջուցանեմ va. to
 impede, to embarrass, to entangle, to
 engage, to involve; to communicate,
 to give; to infect, to taint; -իմ տ. to
 be embarrassed, to get entangled, en-
 cumbered; to be catching or infecti-
 ous, to spread, to communicate itself;
 to catch a disease; to be infected,
 tainted, contaminated; S. Ոստ.

Վարակոտ a. knotty.

Վարակունի s. entanglement, em-
 barrassment, labyrinth, puzzle, scrape;
 infection, contagion.

Վարան. ի, -ք, նայ s. embarrass-
 ment of mind, agitation of spirit, want
 of determination, perplexity, hesita-
 tion, uncertainty, vacillation, irreso-
 lution; -ք մտաց, mental agony, grief,
 anguish, intense anxiety; ի -ս տազնա-
 պի մասնել, ի -ի կալ, to hesitate, to
 be uncertain, to be at a loss, in a
 great perplexity; ի -ս լինել, to be un-
 certain whether, to be in suspense,
 undecided; կեալ ի -ս, to remain in
 suspense, to be undecided what
 course to take, what to do; ի -ս տա-
 րակուսի անկանել, to be involved in
 difficulties, in great embarrassments;
 ի -ս տարակուսի կալ, to be in the ut-
 most perplexity; ի -ս արկանել զոք,
 to cause disturbance of mind, to

create uncertainty, to perplex, to embarrass; - է ինչ ամ ուստեք, I am quite embroiled, perplexed, embarrassed, troubled, I do not know what to do, what course to take, where to turn; ի-ս տարակուսին, as he was in this state of embarrassment, in this extremity. [lute, uncertain, wavering.

Վարանական a. perplexed, irresolute. Վարանեմ, էցի va. to entwine in, to wind around, to involve, to tangle, to knot; to lay snares, to wait in ambush; - or -էցուցանեմ va. to throw into uncertainty, to render perplexed, to embarrass, to puzzle.

Վարանիմ, էցոյ տ. to be beset, seized or caught; to hesitate, to be uncertain, embarrassed, in suspense, to vacillate, to waver, to float, * to haw, to boggle; to lie in ambush, in wait for, to plot; to apply one's thoughts or one's mind to; վարանեալ կայր. he was at a loss how to ...

Վարանուսն S. Վարանք. [muzzle.

Վարազան, այ s. nose-band; snaffle;

Վարազանակ, այ s. sagum, great coat; cassock, brigandine, coat of mail, hauberck, hocqueton, cuirass.

Վարատական a. sent as a colony, dispersed, scattered; vagabond, wandering; s. colonist, planter.

Վարատեմ, էցի, -էցուցանեմ va. to drive away, to scatter, to disperse, to defeat, to rout, to destroy.

Վարատիմ, էցոյ տ. to be dispersed, scattered; to desert, to go over.

Վարատումն s. scattering, dispersion; defeat, rout, destruction.

Վարար, էց or այ a. lascivious, wanton, unchaste; - էմ, էցի տ. to luxuriate, to be riotous, lustful, to give oneself up to libertinism, to lead a dissolute life.

Վարաւանք s. horse-harness, --trappings; -ասպաս s. stable-man, groom, lackey, ostler.

Վարդիմ, էցոյ տ. to run, to gallop; -գիչ a. running; very rapid, violent, impetuous.

Վարդ, էց s. rose; էլանակ -էց, --season; մշտափթիթ - , monthly - , semperflorens; - Տարիւրթերթի, centifolia; մամուսոր - , moss--; դամասկէան - , damask -; - վայրի, wild - , oglantine; դեղին - , single yellow -; կոկոն, բուրբ -էց, --bud; դոյն -ի,

--colour; փայտ -ի, rosewood; կարմրագեղ, ծիրաներփեան, դեղեցիկ. քաղցրաբոյր, գեղափթիթ, փշալից, թարջամ - , scarlet, purple, beautiful, perfumed or odorous, full-blown, thorny, faded -; -բ մանկուէ, պտից, շրթանց նի, the -s of youth, of his cheeks, of his lips; պսակ ի -էց, crown or wreath of -s; քաղէլ - , to gather -s; չէք - անփուշ, no - without a thorn; S. Իսկութիւն.

Վարդաբեր a. rose-bearing; -բ s. rose-garden; -բուս a. producing roses; -գեղ a. as beautiful as a rose; - շրթունք, rosy lips; -գոյն a. rose-coloured, rosy, roseate; -թուփ s. rose-bush; -խա, * -ճոց s. the measles; roseola; -կարմիր a. of a lively red, rosy; - պայք, rosy cheeks; -հոտ a. rose-scented, roseate, as fragrant as a rose; -ձէւ a. rose-shaped; -մասն a. rosy-fingered; - բանայ Արշալոյս զդրունս արեւեկից, the - Morn opens the gates of the East; -շտաակ a. rose-strewn (pavement); -նման a. rose-like, resembling a rose; -նոյր s. conserve of roses; -պոյ քալ S. Եղեւրուսքալ.

Վարդապետ, այ s. « vartabed », doctor; lecturer, professor; master, preceptor; school-master; archimandrite; - օրինաց, doctor of laws; - անճաբանուէ, doctor in divinity, D.D.; - բժշկութեւ, doctor in physic, M.D.; S. Թեկն, Օրէնագէտ; -աբար ad. doctorially, dogmatically, magisterially, imperiously; -ական a. doctoral, doctrinal, magisterial, preceptorial; didactic; dogmatical; - աստիճան, Doctor's degree; -անոց, -արան s. school; a. very erudite, learned, versed; - էմ, էցի va. to indoctrinate, to lecture, to dogmatize; to teach, to instruct in, to catechise; -իմ տ. to be instructed, taught, to learn, to study; -ոց s. school; -ութիւն s. doctrine, dogma, tenets; teaching, instruction, precept, maxim, sentiment; theory; doctor's degree, lectureship; - or աստիճան -թեւ, doctorate; քրիստոնէական - , catechism; S. Չեղում va.; - ուհի sf. mistress, school-- , teacher; -օրէն S. Վարդապետաբար.

Վարդապատի a. rose-crowned; - ջուր s. rose-water; -ասրդ s. bot. oleander, rose laurel; -ստան s. place

abounding in rose-plants, rose-garden; -սիրւն *a.* strewed with roses; -վառի *s.* Transfiguration of our Lord; -տես, տեսակ or տիպ *a.* rose-like; -րան *s.* rosary, string of beads, chaplet; -ւիշի *S.* Վարդաշուր; -խոյտ *a.* rosewood; -գլխի *a.* blooming as a rose.

Վարդենի *s.* rose-bush, --tree; *pn. f.* Rose; վարդի - , dog-rose, hip-rose; -բ, rosery, ground planted with rose-bushes. [for painters].

Վարդենիկ *s.* roset, (a red colour

Վարդեւղ *s.* rose-oil, ottar, otto of

Վարդճնի *s.* rose-bush. [roses.

Վարդուռ *a.* abounding in rose-trees.

Վարդուն *s. chem.* rhodium (metal).

Վարելի *a.* arable.

Վարեմ, էջի *va.* to labour, to cultivate, to plough, to till; to sow; to lead, to conduct, to guide; to lead away, to drive, to cause to go; to chase away, to drive out, to expel, to dispossess; to draw or carry along, to drag along; to direct, to guide, to govern, to rule, to manage; to use, to employ, to make use of, to handle, to wield; to thrust in, to drive into, to fix in; *S.* Վարիմ; - ամենազօր իշխանութի, to wield absolute authority; դերի or ի դերութի - , to catch, to make captive, prisoner, to reduce to slavery; - ղեանս, կենցաղ, to live; դաս - , to act against, to pursue to justice; to be concerned in a law-suit; - ի խաղաղութիւն, to make peace, to pacify, to appease, to accomodate; - զճանապարհ, to travel; to go, to walk, to march; - ղնաւ, to navigate, to steer a ship; յառաջ - , to drive forward; to urge or push on; *S.* Ղառթի, Տարապարհակ, &c.

Վարդ, ից *s.* wand, stick, rod.

Վարժ, ից *a.* exercised, practised, versed, erudite, skilful, accustomed, inured, trained; *s.* exercise, instruction, study, science; - էրիվար, a broken or trained horse; -բ չափականք, study of mathematics; - լինել, to be practised or well versed in; լինել ի -ս ուսման, to be studying, learning; to be at school or at college; ի - կոյուցանեմ *S.* Վարժեմ; անցուցանեմ իւր զբարձում դիմողք, his erudition surpassed that of very many learned men; կատարելի զ-ս իմաս-

տատրականին, I have passed in philosophy.

Վարժական *a.* practical, fit or apt

to exercise; -նոց *s.* school, pension,

Վարժանք *S.* Վարժ *s.* [institution.

Վարժասպետ, այց *s.* professor, master,

teacher; school-master; preceptor, tut-

or, instructor; gymnasium, ludimag-

ister; - իմաստասիրուէ, professor of

philosophy; - օրէնագիտուէ, բժշկուէ,

անճարանուէ, law-, physic-, divinity-

professor; -աբար *ad.* professorially;

ex professo; -ական *a.* professorial;

-ա կից *s.* joint-professor, assistant, col-

league; -արան *s.* normal, training

school; -էմ, էջի *va.* to be a professor

or teacher of, to teach, to profess;

-ութիւն *s.* professorship; -ուհի *sf.*

mistress.

Վարժեսեր *S.* Ուսումնասեր; -րան

s. college, gymnasium; grammar-

school; -ւոր *S.* Վարժ *a.* [professors.

Վարժեար *s. pl.* schools, institutions;

Վարժեղք, ղեայ *s.* cavesson, bit.

Վարժեմ, էջի *va.* to exercise, to

train, to inure, to bring up, to form,

to instruct, to tutor, to accustom, to

use, to cultivate; - դերիվար, to break

in a horse; - զանձն or

Վարժիմ, էջայ *vn.* to exercise one-

self in, to practise, to get used, ac-

customed or inured, to grow familiar

with; to be formed, instructed; - աշ-

խատութի, to get inured to work; ի

գիրս վարժեալ, brought up in letters,

educated or well versed in literature.

Վարժեցուցանեմ *va.* to instruct, to

educate, to discipline.

Վարժիչ *S.* Ուսուցիչ. [bird.

Վարժնականիչ *a.* blazoned with a

Վարժողական *a.* instructive, didact-

Վարժոց *S.* Վարժանոց. [ic.

Վարժութիւն or ուսմն *s.* exercise,

practice, use; instruction, culture,

discipline, study.

Վարժուն *S.* Վարժ *a.*

Վարժք *S.* Վարժ *s.*

Վարիմ, էջայ *vn.* to behave, to con-

duct oneself, to go on, to act, to

treat; to make use of, to use, to em-

ploy; to be conducted, carried, to go;

S. Չէտ; սոյ եւ միտք իւր վարելն, as

his own propensities dictated.

Վարիչ *s.* goad, spur, whip; *fig.* con-

ductor; rector, director; governor;

a. leading into captivity, driving out;

fulfilling, carrying into effect.

Վարկ, *էջ* or *այ* *s.* opinion, advice; esteem, consideration, reputation, high value; account, sum; judgment, sentence; tribute, tax; *տեսքք* *-ի*, arbiters of strife, judges; *զարգարակ հասուցէք* *-*, pronounce a sentence worthy of...

Վարկադրեմ *S.* **Վարկանիմ**.

Վարկած, *էջ* *s.* conjecture, opinion, hypothesis, supposition.

Վարկանիմ, *կայ տ.* to conjecture, to judge, to presume, to think, to deem, to find, to esteem, to look upon as, to repute or regard as; *արժանի* *-*, to think, deem or find worthy.

Վարկանունն *s.* opinion, judgment.

Վարկասրեմ *va.* to pronounce, to manifest, to deliberate, to decide.

Վարկեմ, *էջի va.* to close in, to surround, to envelope.

Վարկաբարակ *ad.* additionally, over & above, by the way, by accident, incidentally; negligently, carelessly, unheedingly, for form's sake; *a.* unessential, accessory, secondary, supplementary, extra, useless, frivolous, vain.

Վարձ, *ույ* *s.* stipend, salary, hire, pay, wages; emoluments, perquisites; retribution, recompense, payment; letting out on hire, hiring, renting; *-ք տան*, rent, house-rent; *-բժշկի*, physician's fees; *S. Նաւ*; *տուն ի -ու տալի*, house to let; *-ս արկանել զնել*, to contract, to make an agreement, to agree; *ի -ու ունել, առնուլ*, to rent, to farm, to hire; *mar.* to freight, to charter; *ի -ու տալ*, to let on hire, to let out, to lease; *ի -ու ունել զտուն*, to rent a house; *հասուցանել զ-ս տան*, to pay house-rent; *տալ զարծաթ ի -ու*, to put out money to interest; *արժանի է մշակն -ու իւրոյ*, the labourer is worthy of his hire.

Վարձաբեր *a.* bringing pay or a reward; *-ինդիր* *a.* asking wages, requiring a stipend, mercenary.

Վարձակ, *այ sf.* cantatrice, singer, songstress, ballad-singer; dancer; strumpet, whore.

Վարձակալ, *այ* *s.* farmer; *-կան* *a.* meritorious, deserving of recompense; *-հասուց* *s.* remunerator; *a.* remunerating; *-լինել* *S.* **Վարձասրեմ**; *-հատուի* *S.* **Վարձասրուծիւն**.

Վարձան, *այ* *S.* **Վարձ**. [*pense.*

Վարձանակ, *այ* *s.* reward, recompense; **Վարձանք** *s.* portion, dowry; hire of an harlot; *S.* **Կասկէք**.

Վարձառու, *այ* *a.* receiving a salary, a recompense; *-թի* *s.* the receiving a salary or remuneration.

Վարձասրեմ, *էջի va.* to remunerate, to recompense, to reward, to requite; *-տրուծիւն* *s.* remuneration, recompense, retribution, requital, reward.

Վարձաւոր *a.* hired, paid, mercenary; *s.* renter, tenant, lessee; journeyman, day-labourer; *-ական* *a.* hoping for reward, interested; *-եմ va.* to take at a fixed price; to hire, to keep in pay; *-իմ տ.* to merit, to obtain a reward, to be recompensed or rewarded; *-ուծիւն* *S.* **Վարձկանուծիւն**.

Վարձելի *a.* to let; *տուն* *-*, house *-*.

Վարձելմ, *էջի*, *-իմ*, *էջայ տա.* to hire, to take on hire, to farm, to rent; to let out on hire; to gain, to get, to acquire; *-զարծաթ, զբանքար*, to put money at interest; *-զկին*, to endow, to enrich with a portion; *-զբս*, to enlist mercenaries; *-զտնեակ*, to rent a room; *S.* **Նաւ**.

Վարձկան, *այ* *a.* saleable, venal; *s.* hiring, paid or hired man, servant, mercenary, day-labourer, workman; farmer; *sf.* mistress, courtesan, harlot.

Վարձկանաբիւլ *s.* salaried clerk or secretary; a vile, mercenary, or hack writer.

Վարձկանական *S.* **Վարձական**.

Վարձկանեմ, *էջի*, *-էջուցանեմ va.* to hire, to take on hire; *-իմ տ.* to be hired, to serve or work for money.

Վարձկանուծիւն *s.* mercenariness, venality; mercenary soldier or troop.

Վարձնատ *S.* **Վազնատ**.

Վարձող *s.* letter out on hire; *-կաւայ կամ ձիոց*, livery-stable keeper.

Վարձուծ *va.* to let, to let out on a lease.

Վարձումն *s.* letting out; leasing.

Վարձուոր *S.* **Վարձաւոր**.

Վարձոխ or *չ* *s.* oats; *S.* **Վարսակ**; *-ուտ* *a.* full of, or abounding in oats.

Վարմ, *էջ* *s.* net, netting; snare; *-արկեմ va.* to catch, to take in a net.

Վարդեկնի or *կէնի* *s.* cucumber-plant.

Վարդամակ, *այ* *s.* handkerchief; towel, napkin, linen; head-band, *-cover*, veil; amict; *-ապստ* *a.* bound

round with a napkin, wrapped up in a linen, swathed round; -*հայ* *a.* linen.

Վարոց, *այ* *s.* switch, stick, rod, verge; penis, member, genitals; -*աւոր* *s.* verger, beadle, mace-bearer, lictor, usher of the black rod, serjeant; -*եմ* *va.* to beat, to cudgel.

Վարութի art of riding or driving; *fig.* government. [cock.

Վարուժան, -*ակ*, *այ* *s.* male bird, **Վարուն** *s.* duration.

Վարուն *a.* beaten, trodden, used, frequented; - *Ճանապարհ*, well frequented road, well beaten track.

Վարունկ, *ընկոյ* *s.* cucumber; *S.* **Կիարոն**; *մանր* -, gherkin; *S.* **Թթուռա**, *իշուկ*. [Վարչութիւն.

Վարչական a governmental; -*ն* *s.* *S.*

Վարչահարութի *s.* cudgelling, beating with a staff.

Վարչուի *s.* government, direction, conduct; triangular table of laws.

Վարս, *ք*, *ից* *s.* hair, head of hair, locks, tresses; *fig.* foliage, leafy branches, leaves, green dress; *ast.* coma, beams; -*ք* *գիսաւորի*, beams or tail of a comet; -*ք* *Բերենիկեայ*, Berenice's hair, coma Bereniceis; -*ք* *առիւծու*, *ձիոյ*, mane; -*ք* *գեղածփեալ*, waving, flowing locks; *S.* **Հիւսակ**; *Հոյս* *արիանեւ* *վիւք*, to cover the head with ashes; *S.* **Հեր**, **Մայ**.

Վարսպեղ *a.* having a fine head of hair, adorned with tresses; *ast.* furnished with rays; *bot.* leafy, covered with leaves; -*ուի* *s.* thickness, abundance or beauty of hair; -*գիսակ* *S.*

Վարսակ, *այ* *s.* oats. [Վարսաւոր.

Վարսակալ, *այ* *s.* ornament for the hair, riband, frontlet, diadem; -*կան* *a.* hair. [*S.* **Վարդ**; -*նահար* *a.* lunatic.

Վարսամ, *ի* *s.* comet; *med.* epilepsy;

Վարսավիրայ or *ւիրայ*, *ից* *s.* hair-dresser, -cutter; barber.

Վարսաւոր *a.* hairy, long-haired; *ast.* blazing-tailed; *bot.* comose, leafy, tufted; *s.* Nazarite; comet; -*եմ* *S.* **Վարսեմ**; -*իմ* *vn.* to be leafy, dressed in green, clothed or covered with leaves. [to thrust in, to plant.

Վարսեմ, *էջի* *va.* to drive in, to fix,

Վարսիք, *սեւայ* *s.* drawers; - *գեղձկաց*, breeches, small-clothes.

***Վարցաւ** *s. med.* gastritis.

Վարք, *րուց* *s.* life, habits, manners, conduct, behaviour, morals; use, em-

ployment; *անարտուռի վարուց*, morality; *ընտիր*, *բարեկիր* -, good morals; *անարատ*, *անբիծ* -, pure morals; *գեղեցիկ վարովք վարեցան*, they led a good life; *որք գերաշխարհիք են վարուք*, who show themselves pure of heart; *է երբեք զի եւ - անբարիք ծնանին օրէնս բարիս*, good laws are often produced by evil customs.

Վարքայ, *ից* *s.* bark, barge, boat.

Վաւաչ, *ից* or *այ* *a.* luxurious, profligate, licentious, dissolute, lewd, rakish, libertine, lecherous, obscene; -*ական* *a.* unchaste, immodest, libidinous; -*ամուլ* *a.* given to lechery, abandoned to lust, lost in depravity and dissoluteness; -*անամ*, *ացայ*, -*եմ* or -*իմ* *vn.* to follow ill courses, to abandon oneself to debauchery, to luxuriate in coarse sensual pleasures, to wallow in lust, to be sunk in debauchery; -*ոս* *S.* **Վաւաչ**; -*ոսաբար* *ad.* profligately, licentiously, lasciviously, dissolutely; -*ոսեմ* *S.* **Վաւաչեմ**; -*ոստութի*, -*ութի* *s.* profligacy, libertinism, dissolute life, debauchery, lewdness, dissoluteness, rakishness, obscenity, whoredom.

Վաւեր *S.* **Վաւերական**.

Վաւերաբար *ad.* authentically, validly, legitimately.

Վաւերական *a.* authentic, valid, legitimate; - or -*ն* *s.* seal, signet, ring; - *մասանի*, signet-ring; - *արքունի*, great seal; -*ութի* *s.* authenticity, validity; legalization, authorization; ratification, sanction-

Վաւերացուցանեմ *va.* to authenticate, to legitimate, to make valid; to legalize, to ratify, to approve; to authorize, to empower.

Վաւերութի *S.* **Վաւերականութի**.

Վաք *s.* a constellation.

Վեճ, *ից* *a.* sublime, majestic, imposing, high, elevated, superior, grand, noble, generous; divine, godlike, supernatural, celestial, heavenly; *s.* the Supreme Being; - *կերպարան*, imposing aspect; - *ինձ Արտաշէս Պարթեւ*, *քան զՄակեդոնացին Սիէքսանդր*, Artaxerxes the Parthian seems to me to be superior to Alexander the Macedonian.

Վեճազոյն *a.* superexcellent, supreme, eminent; -*գունութի* *s.* superiority, pre-eminence.

Վեհաշն *a.* noble, grand; - տէր, my lord, your lordship.

Վեհանշն *a.* magnanimous, generous; - ու՛ր *s.* magnanimity, generosity.

Վեհանամ, սոցոյ *vn.* to be exalted, ennobled or elevated; - նման *a.* deiform, godlike, heroic, illustrious; - պետ *a. s.* sovereign; - պետութիւն *s.* sovereignty; - վայր *a.* august, magnificent; - ցուցանեմ *va.* to exalt, to elevate, to extol, to deify; - փառ *a.* majestic, august, royal; - փառուհի *s.* majesty; - Զէր. Your -.

Վեհեր Տ. Վեհերոս; - եմ, եցի, - իմ, էջոյ *vn.* to be afraid, downcast, discouraged, to be a coward, to take fright, to lose courage, to shrink for fear of, to be held back by fear, to quail before, or at sight of danger; to start back, to recoil; to grow lazy, indolent; - կոտ. - ոտ, սոց *a.* weak, wanting courage or heart, fearful, timid, cowardly, pusillanious, craven; idle, slothful; ի փոյթ մի - սոք, not slothful in business; - ոտիմ Տ. Վեհերեմ; - ութի or ումն *s.* fear, timidity, want of courage, of heart, faint-heartedness, cowardice, poltroonery, pusillanimit; sloth, remissness, indolence, idleness, sluggishness.

Վեհիմայ *a.* divinely inspired.

Վեհիւսճեմ *a.* endowed with supernatural excellence, most glorious.

Վեղար, սոց *s.* hood, cowl; - աւոր *a.* hooded, wearing a hood; *s.* capuchin

Վեջ Տ. Վեց. [friar or nun.

Վեշապահի *a.* sextuple, sixfold.

Վեշտտան, ից *σ.* sixteen; - ածալ *a.* decimo-sexto, 16mo, in sixteens; - աւեայ *a.* sixteen years old; - երորդ, սոց *a.* sixteenth, 16th; - եքին *s. pl.* all the sixteen; - օրեայ *a.* of sixteen days.

Վեռ Տ. Խեռ *a.* [keeper.

Վետարիս Տ. *L. & G. w.* wardrobe.

Վեր, ի - *ad.* above, upon, on, over; on high, high, high up; վեր ի վայր, ի վեր եւ ի վայր, up & down, high & down, upside down; topsy turvy; frequently; ի վեր եւ ի խնարհ, up & down, always, incessantly, at every moment, ever; ի վեր անդր, above; up there; ի վեր քան զամ, above all; վեր ի վայր կրծանեալ, to turn upside down, to turn topsy turvy, to upset, to overset; վեր ի վայր շքեալ, to turn over, to overthrow, to overturn; to

disorder, to disturb; ի վեր մասեալի to go higher up, to ascend; ի վեր ունեալ, to bear up, to support, to sustain, to prop; ի վեր հանեալ, բերեալ, to elevate, to raise on high; ից. to discover, to manifest, to unmask, to unveil, to denounce, to disclose, to reveal; ահի ի վեր աալ, to lift up one's eyes, to look up, to raise one's head; ձի ի վեր առնուլ, to ride, to mount on horseback; ի վեր գալ անկոյն bot. to peep out heads, to pullulate & grow, to sprout, to bud; ի վեր կացուցանեալ զպահեաշն, to raise from the dead, to bring to life again; ի վեր ք զբան, ineffable; inexplicable; ի վեր է այս ք զկար զօրութե իմոյ, that is beyond my power; ի վեր քան զայլման մերաւ սեր բնութե, above humanity; ոչ ի վեր անդր ասացաք, as we have already said; Տ. Զէն, Լիւմ, Հիմն, Յերպեւ զեմ, &c.

Վերաբաղադրութի *s.* chem. recombination; - բան *a.* analogous; - բանական *a.* analogical; - բանեմ *va.* to analogize; - բանութի *s.* analogy; - թք *ad.* analogically; - բացուի *s.* explanation, exposition; - բերական *a.* relative; - բերապէս *ad.* relatively; - բերեմ, բեցի or բի *va.* to elevate, to raise; to appose, to subjoin, to superadd; to manifest, to disclose; to utter, to pronounce; to translate; to present, to offer; to attribute, to ascribe, to refer; *med.* to eructate, to retch, to vomit, to cast up, to reject; - իմ *vn.* to be elevated, carried up, to ascend, to rise; to be referred, to belong to, to regard, to concern; - բերութիւն *s.* elevation, rise, ascension; presentation, offering, Anaphora; relation, reference, regard; *med.* eructation, vomiting; *rhet.* anaphora; - ունեալ, to be in correspondence or relation with; - բուսանիմ *vn.* to grow again, to be produced anew.

Վերադարձաւ *s.* return, coming back; - գամ or գոյիմ *vn.* to supervene, to happen, to befall; to descend, to come; - գի Տ. Վերնագիր; - գլխաւորեմ or գլխեմ *va.* to conclude, to recapitulate, to sum up, to abridge; - գլխութիւն *s.* epilogue; conclusion; - գնաց *a.* going, rising up; - գոյն *a.* higher, superior, more elevated; - ի - or գոյնս *ad.* above; firstly, before,

antecedently; -գոչեմ *va.* to cry out, to exclaim; to predict; - առ ԱՅ, to invoke divine help; -գուշակիչ *S.* Վանխագուշակ; -գրեմ *va.* to write upon, to inscribe; to attribute, to refer to; to write above, before; -գրու թիւ *s.* inscription, epigraph.

Վերագառնամ *vn.* to return, to go back; -գտեմ *va.* to put in the first place, to prefer before others; -գարձ *s.* return; -գարձիմ *S.* Վերագառնամ; -գարձու թիւ *s.* *rhet.* anastrophe; *med.* ileus, iliac passion, miserere, anaphora; -գարձուցանեմ *va.* to cause to return; to transport, to transfer; - գէւ or գիտույ *s.* overseer, inspector; bishop; -գիտեմ *va.* to look up, to gaze at, to contemplate; to consider, to examine, to scrutinize; -գիր, գրի, գրաւ *a.* imposed, added, additional; *s.* imposition, addition; epithet, adjective; *math.* exponent, index; *gr.* article (*u, r, z*); *mus.* a note; - ասուլոյ, &c., exact; -գրական *S.* Վերագիր *a.*; - անուն, surname; -գրեմ, եցի *va.* to impose, to put upon, to add, to join.

Վերաթեւեմ *vn.* to fly away, to take flight; - յերկինս, to be borne to heaven; -թթուուկ *s.* *chem.* suroxide, peroxide, hyperoxide; -թուեմ *va.* to number or count from the first to the last.

Վերախառնիմ *S.* Ոգիխառնիմ.

Վերածալ *a.* *phys.* emergent; -ծաղող *a.* shining from on high; -ծածկոյթ *S.* Վերմահ; -ծահան *a.* reductive; anagogical, anagogetical; -ծայրեալ *a.* reaching the summit or top; -ծելի *a.* reducible; -ծեմ, ծի *va.* to elevate, to raise, to bear on high; to reduce; - զոք ի զառածանացն, to reclaim a person from disorderly or ill conduct; -ծխու թիւն *s.* suffumigation; -ծնեմ, եցի, եալ *va.* to regenerate, to endow with new life, to cause to be born again, to revive, to reproduce; - or -ծնիմ *vn.* to be regenerated or born again; *fig.* to spring up anew, to revive, to come to life again; -ծնու թիւ *s.* regeneration; resurrection; -ծու թիւ or ունի *s.* reduction; anagogy.

Վերահանգնեմ *va.* to raise again, to restore, to set up again; -հանդնուսնի *s.* rising, restoration; -հառարեմ *va.* to accomplish or fulfill totally,

perfectly; -հարգեմ *va.* to put in the highest seat, to place above all; -հարգամ *va.* to cry out, to exclaim; to implore, to invoke; -հացու, այ *s.* superintendent, overseer, intendant, inspector, director; prefect, governor; protector, defender, guardian; -հացու թիւն *s.* superintendence, management, inspection, intendance, direction; prefecture, government; protection, assistance; -հենցողիմ *vn.* to revive, to be reanimated, to come to life again; to outlive, to survive; -հնարիւմ, -հնեմ, եցի *vn.* to look on high, to lift up one's eyes; -հնքեմ *va.* to confirm, to affirm, to re-establish; -հոչեմ *va.* to invoke, to implore, to call on; to recall, to call back; to surname, to call; -հոչու թիւ *s.* name, appellation; -հարեմ *va.* to cut off, to retrench.

Վերահայեաց *a.* meditating, contemplating; -Հայեցիկ լինիմ *vn.* to superintend, to oversee; -Հայեցող *a.* applying oneself to, investigating thoroughly; *s.* star-gazer, astronomer; -Հայեցողութիւն *s.* contemplation, meditation, elevation of the mind, intellect or thoughts; -Հայցեմ *va.* to ask from above, to implore, to invoke; -Հանդքիմ *vn.* to sit upon, to take rest, to repose; -Հանգուցանեմ *va.* to give repose in paradise; -Հաս *a.* urgent, earnest, imminent; -Հասու թիւ *s.* imminence, nearness; -Հասու լինիմ *vn.* to understand, to apprehend, to catch; - աւնեմ *va.* to cause to know, to enlighten; -Հնչեմ *va.* to exclaim, to raise the voice, to cry out.

Վերաձայն *ad.* aloud, loudly; -ձայնեմ *va.* to cry or pronounce aloud, to vociferate, to proclaim; to call, to name; -ձգեմ *va.* to uplift, to stretch; to carry up, to elevate, to raise; - ձգողն երկնից, the Spreader of the high heavens; -ձեռնեմ *va.* to give a helping hand; -ձեռու թիւ *s.* anamorphosis.

Վերալ *s.* *chem.* supersalt, acid salt. Վերաճառեմ *va.* to repeat, to treat again; to state above; -Ճառու թիւ *s.* repetition, explanation; -Ճուսնի *s.* progress; increase.

Վերամարտիկ *s.* defender; - Լինել Հայրենաց, to fight for one's country, in defence of one's native land;

-մարբեմ S. Վերարբեմ; -մբանամ, բարձի va. to raise, to elevate, to lift up on high; -մբանամ, բարձայ տ. to be raised up, to surpass, to dominate, to command; -մբարձ a. raised on high, lifted up, ascending; ascensive; ad. bearing, carrying in the arms, raising from the earth; -մբարձահան a. bearing, carrying or leading on high; -մբարձումն s. sublimation; -մբարձայած or ծու a. star-gazing; -մբարձութի s. elevation, height, excellence, sublimity.

Վերայ, ի - քր. on, upon; over, above; for, in behalf of, on account of; յայնր -, upon that; about that; ի - ամի, above all, before all else; յորոյ - աշտարակն անկաւ, on whom the tower fell; ի չմարտութի - չեւ է հասեալ, he has not yet heard the truth; յաւելին ջաւս ի ջաւոյ -, they increased my sorrows, they added to my grief; կործանումն նմա ի - կայր, he was on the brink of ruin, on the point of ruining himself; հարուածս ի - նոյ հասուցանեին, they charged them of the massacres; սուած ի - Արաբացոյ, threatening announcement for Arabia; փակեմ գրուան ի - ս, I shut the door behind me; S. կամ, Հասանեմ.

Վերանամ, աջոյ տ. to rise, to soar, to ascend, to mount; to vanish, to disappear; to go away, to leave, to escape; վերացեալ հպարտացեալ կալ, to swell with pride, to be puffed up, to become presumptuous; ի վերանալ Հայոց Թուականութեան յամս ԴՅ., at the beginning of the Armenian era 480; -նորդեմ va. to renew; -նորութի s. renewal, renewing; -նստիմ տ. to sit on, to take a seat on, to be seated or placed on; to mount, to ride.

Վերաշինութի s. rebuilding; -շնչեմ տ. to breathe; -շնչութի or ումն s. respiration, breathing; -հողմոյ, blowing of the wind; -շրթնութի s. anat. anastomosis.

Վերաչափութիւն s. anametrismis; -չուեմ տ. to go upwards, to fly on high.

Վերապառմեմ va. to praise aloud, openly, to extol, to cry up, to celebrate; -պրտուեղի a. reverend; -պատուեմ va. to revere, to honour, to respect; -պատուութի s. reverence.

Վերաւարեմ va. to send on high;

-անում, առի va. to take or carry on high, to raise, to heave up; to receive, to take home; to glow, to leap with joy, to exult; յածուի - զղբ, to place among the gods; յածուի վերաւուեալ լինել, to receive divine honours.

Վերալանամ տ. to fly upwards, to soar; -արբեմ va. to purify again.

Վերապետուչ s. director; bishop; -տեսչութի s. direction; -տակոսեք s. anatocism.

Վերարկեմ, էջի va. to palliate, to veil, to cover, to cloak, to shroud; -րիու, աջ s. over-coat, mantle, cloak; coverlet, quilt; - ձիոյ, horse-cloth; caparison.

Վերացեալ a. raised, heightened; fig. absent; math. abstract; -ցումն s. elevation, exaltation; abstraction; - Խաչի, exaltation of the Cross; -ցուցանեմ va. to raise, to lift on high, to set up; - մաք, to abstract.

Վերափոխեմ va. to transport, to convey, to bear or carry on high, to transform; -փոխումն s. Assumption; demise, decease, death.

Վերաքարոզ լինիմ or -քարոզեմ va. to preach, to announce, to publish, to divulge.

Վերբերական a. relative; -բերեմ S. Վերաբերեմ; -բերիմ տ. to rise to the surface, to float, to swim on; - ի ջուրոյ, to rise from the waves.

Վերբըակ, աջ, -բըակ a. mounting, ascending, ascensional; s. rider, cavalier, horseman; -եմ, էջի տ. to mount on, to ascend; - ի նաւ, to go on board ship, to embark; - սանդղք, to ascend, to scale.

Վերեք s. ascent, ascension, acclivity; staircase; ast. ascendant.

Վերեռակ S. Մակեռակ.

Վերերգակ a. to be sung aloud; - սաղմոսք, gradual psalms; -գեմ va. to sing loudly, to fill the air with song, to warble, to trill; to extol, to praise highly, to laud, to magnify.

Վերերեւիմ տ. to appear, to shoot forth, to be born, produced; -ւոյթ a. apparent, superficial; ad. superficially; -ւուի s. appearance; superficies, surface. Նիմ տ. to receive, to accept.

Վերընդունակ S. Վերընկալ; -գուլ Վերընձայեմ va. to present, to offer.

Վերընկալ a. receiving, containing, sustaining, carrying.

Վերընձիւղեմ *va.* to repullulate, to shoot or bud again.

Վերին, բնոյ *a.* that is above, high, upper, superior; celestial; outward, exterior, external; S. Երեւք.

Վերվայրեմ *va.* to move up & down; - զոնս, to wink.

Վերի վերոյ *a.* apparent, superficial, feigned, affected; *ad.* superficially, apparently, affectedly; - ունեւրմ գիտութիւն, without a thorough knowledge of, having a smattering of; Երկիր պագիւն նմա -, they feigned to worship him.

Վերուծաբար *ad.* analytically; - ծական *a.* analytic, analytical; - բ *s.* analytics; - ծանեմ *va.* to analyze, to resolve; - ծիւլ *s.* analyser, analyst; - ծութիւն *s.* analysis.

Վերծանեմ, նեայ *va.* to read, to recite; - նոյ *s.* reader; lecturer; - նութի *s.* reading, recitation.

Վերձեմիմ *vn.* to go, to fly on high. Վերմակ, այ *s.* coverlet, counterpane, quilt.

Վերմիք *s.* ethereal places.

Վերմուծմ *s.* pressure.

Վերմաբերդ *s.* citadel, castle; - գաւառ *s.* upper or higher region; - թերթ *s.* upper or higher region; *ի - ս* Հայոց, in Upper Armenia; - գիր *s.* epigraph, inscription, title; - նամակի, superscription or direction of a letter; - գոյն *a.* upper, superior, higher; - գրեմ *va.* to place, to engrave an inscription; to ascribe, to attribute; - դուռն *s.* high gate; flood-gate, sluice; stocks, ceps; - դարդ *a.* varnished; showery, redundant; - զգեստ *s.* great coat, over- or upper-coat; - խաղ *s. mus.* an Armenian note (՛); - խարխիսի *s.* abacus, capital; - ննամ *a.* providential; - Տեսչութիւն, Divine Providence.

*Վերնակ *s.* upper mill-stone.

Վերնական *a.* superior, celestial; aerial, ethereal; S. Վերին; *s.* angel; - կառայ *a.* built on high, celestial; - կենցաղ *a.* of divine or celestial behaviour, pious, angelic, godly; - կողմ *s.* upper side or part; - կրօն S. Երկնա կրօն, - ձեզուն S. Վերնայարկ; - մաշկ *s. anat.* epidermis; - մարտ *a.* warring against the Most High, against the celestial powers; - մարտութի *s.* combat, war with Heaven; - յարկ *s.* the highest floor, garret, attic; *ից.* palate;

պատուհան - ի, garret-window; բնակիւ - ի, garrettee; - յին S. Վերին, Վերնական; - սարգէւ S. Երկնաձիւր; - սուն *s.* highest floor or story, upper room; guest-chamber; high place, heathen temple; belvidere, gallery, terrace; *ից.* palate; Երկրորդ -, the second floor; - եկեղեցւոյ, women's gallery in churches; - սուղ *a.* giving from Heaven, granting from on high; *s.* the great Giver; - փեղկ *s.* upper or skin-covering of a tent; * outer-shutter.

Վերստ, այ *a.* aerial, ethereal; *med.* cataleptic; - իմ *vn.* to be subject to catalepsy; S. Լուսնոս. &c.; - ութի *s.* catalepsy. [pole.

Վերնուղի *s. phys.* anode, positive

Վերոյ, *ի - pr. ad.* up, upon, above; beyond; over, aloft; *ի - կողմանէ.* from above; *ի - քան.* above, over; - գրեալ, written above.

Վերանեմ *vn.* to mount, to go up step by step, gradually.

Վերուս *a.* high, superior; *ի - ad.* from above, from on high, from heaven; from the beginning; - *ի վայր.* from top to bottom; *անդուստ *ի -** from ancient times, from the beginning; *ի - եւ *ի սկզբանէ այնպիսիք էին,** they were so from the beginning; *յաւաջագոյն *ի - գիտէի զայս,** I knew that long since.

Վերջ, *ից s.* end, finish, conclusion, close; end, extremity, bound, limit; tail; back; the rear of the army; cadence, fall; - բ S. Վերջաւոր *s.*; *ի - . *ի - է, *ի - ոյ,** after, behind, at last, after all, in conclusion, finally, lastly; *ի - կոյս,* backwards, back, behind; *ի - նահանջել,* to draw back, to repress, to hold in, to check, to restrain; *ի - շաստեւ *ից.** to have already one foot in the grave; *ի - կոյս գնալ,* to go backwards; *ի - ի թեւոյն անկեալ,* assailed the army in the rear; *Հասեք *ի - ս նոյ,** destroy the enemy's rear; *ի - or *ի - է եկեալք,** survivors, posterity; *Ժամանակու *ի - է,** latest or nearest; *ի - ոյս երթեալ զօրէն շար գազանի,* given to perversity as a beast; - բաւնիս այս, the pith of my discourse is this; *եկն *ի - ն,** he was at his life's end.*

Վերջաբան, - ութիւն *s.* conclusion, peroration; epilogue; - լըյս *s.* crepuscule, twilight; - ծին *a.* born after;

posthumous; -հացութի՛ն s. the remaining back, receding, desistance; -հողմի՛ն s. backside; stern; -մնաց՝ a. remaining back; outliving, surviving; -մնացութիւն s. survivorship.

Վերջապէ՛ք s. last days, last years of life; է-յս՝ ad. on the wane, at the close of one's life, in one's declining days, in the sere & yellow leaf.

Վերջանա՛նք լինիմ՝ S. Վերջոսնիմ՝

Վերջանամ, աջայ՝ vn. to remain back, to be behind; to abandon, to leave off, to desist, to renounce; to fail, to want, to be short of; to die.

Վերջապահ, աջ s. rear-guard; * -պէս՝ ad. at last, at length, finally, in fine; -սպէտ s. reindeer; -սանի՛ր a. anapaestic; s. anapaest; -տիպ՝ a. published after death, posthumous; -տոնակ անն s. feast after feast; -ցուցանեմ՝ va. to withhold, to retain, to keep back, to detain; to deprive of; -ւոր a. bordered, trimmed, fringed; last, final; s. border, hem, selvage; fringe, trimming; pinking, ribbon, galloon; զարդարել է -ս, to fringe, to border, to bind with ribbon, to pink; -ւորուի՛ն s. mus. cadence; finale, the last performance.

Վերջեանք՝ s. the last; է -նն՝ ad. lastly, in the last place, after all.

Վերջեմ, էջի՛ va. to hold back, to deter, to withhold, to cause to loiter or while away. [imate.

Վերջնիթեր՝ a. last but one; penultimate. Վերջին, ջնոց՝ a. posterior, ulterior; last, extreme, final; չորք -ք մարդոյ, the four last things, (death, judgment, heaven & hell). [peremptory.

Վերջնական՝ a. final, last, extreme;

Վերջոսնիմ, էցայ՝ vn. to go backwards, to fall back, to recede, to retreat, to give way. [ence.

Վերաստիուի՛ն s. impetuosity, violence. Վերաստուծիւն s. emphasis.

Վերստայ՝ a. aforesaid, above-mentioned.

Վերստին՝ ad. once more, anew, over again, afresh, again, repeatedly.

Վերս a. mail, made of mail, of chains, meshed, linked, woven; s. coat of mail; network; զրահք -ք, cuirass, hauberk; շարիկս -ս զգեհուլ, to wear a coat of mail.

Վերասուական՝ a. epigrammatical; -անումամ՝ vn. to be resolved, to be re-

ducible to its elements; -ուեմ՝ va. to reintegrate, to reduce to elements; -ուող s. epigrammatist; -ուութի՛ն s. reform, regeneration; epigram; inscription; title. [fortify.

Վերասուորեմ՝ va. to strengthen, to dance, to hop, to jump, to skip about; to put on a cuirass, to wear a coat of mail.

Վերօրհնեմ՝ va. to praise highly, to extol, to exalt, to cry up to the skies.

Վէջ, էջ՝ a. six. Վէջաբար՝ ad. in six ways or manners; -խորդ՝ a. hexagonal.

Վէջակ, -ի՛ S. Վէջեակ՝

Վէջակուսի՛ a. six-angled; ad. in six manners; -մեայ՝ a. sexennial; six years old; -մեայ՝ a. of six months, six months old; - or -ժամանակ, six months, half year; -մասկան՝ a. half-yearly; -նիստ՝ a. hexahedral; s. hexahedron; -նկիւն, -նկիւնի՛ a. hexagonal; s. hexagon; -դե՛ a. six-stringed; s. hexachord, six-stringed instrument; -նձնական՝ a. containing six persons; carrying six persons; -չափ՝ a. s. hexameter; -չեայ՝ or չի՛ a. six-eyed; -պատիկ՝ a. sextuple, sixfold; -քէան՝ a. of six spans.

Վէջանդեան՝ a. worth six farthings.

Վէջդարեան՝ a. of six ages or epochs.

Վէջեակ, Վէջերեակ՝ a. s. six; sixth.

Վէջերիբ՝ ad. sixthly.

Վէջերորդ, աջ՝ a. sixth, 6th; sixthly; s. sextant; mus. sixth.

Վէջքէան՝ or քին՝, էջունց՝ s. the whole six; a. all the six.

Վէջթեւեան՝ a. six-winged.

Վէջիթեան՝ a. six-columned; -ք s. Վէջիբ՝ a. sixth. [Hexapla.

Վէջիցս՝ ad. six times.

Վէջկանգնեան՝ a. of six cubits.

Վէջկիկ՝ a. six times as much, sextuple, sixfold.

Վէջհազար՝ a. six thousand; -ակ, -եակ՝ a. of six thousand years; s. six thousand years; -եան, -ամեան՝ S. Վէջդարեան. [six hundredth, 600th.

Վէջհարիւր՝ a. six hundred; -որդ՝ a. Վէջձեռնի՛ a. six-handed. [ed.

Վէջմատեան՝ or մատնի՛ a. six-finger-

Վէջստեան՝ a. six-branched.

Վէջտանի՛ or տնեայ՝ a. six-footed,

Վէջտիւնեան՝ a. hexastyle. [hexapod.

Վէջտողեան՝ s. hexastie, sextain.

Վեցօրեայ *a.* of six days; *s.* hexa-
 Վեցօրինակք *S.* Վեցի՛կեանք. [meron.
 Վզան *a.* haughty, uncontrolled, stiff-
 necked; -իմ *vn.* to become proud,
 imperious; -ոյ *s.* neck-cloth, cravat,
 stock, collar; - կանանց, necklace,
 string, carcanet; -ուհի *s.* haughtiness,
 stiff-neckedness; -ուս *S.* Վզան.

Վզեան *S.* Ձեան, Վհաս.
 Վզեհակ, այ *s.* expense; detriment.
 Վզեհեցուցանեմ *va.* to cause to
 pay damages, to make amends; -կիմ
vn. to make amends, to pay damages,
 to make compensation.

Վզիմ *S.* Ընդվզիմ. [great.
 Վզուրկ, Վզբրկ, Վզբուկ *a.* Pers. *w.*
 Վէգ, Վիբաց *s.* dispute, debate, con-
 test, discussion, variance, contesta-
 tion, quarrel, wrangling: knuckle-
 bones, cockal; ի - գալ չ ուժեք, to
 dispute or wrangle, to debate, to con-
 test, to discuss.

Վէճ, Վիճից *s.* quarrel, controver-
 sy, litigation, contention, difference;
S. Վէգ.
 Վէմ, Վիմաց *s.* stone; rock; - ան-
 կեան, corner stone, head-stone; - շա-
 փիղայ, sapphire; ի վիճէ ասր ստանալ,
 to squeeze oil from marble, to desire
 impossibilities.

Վէպ, Վիպաց *s.* history, narration,
 tale, story, account; romance; poem,
 poetry.

Վէս, Վիսաց *a.* highflown, arrogant,
 proud, saucy, insolent, haughty, fierce;
 harsh, hard-hearted, cruel, inhuman,
 brutal; cross, crabbed, surly, peev-
 ish; -ական *a.* arrogant; *ad.* haughtily;
 -ուհի *s.* arrogance, insolence; cruelty.

Վէսա or Վեհաս, ից *a.* great, noble,
 illustrious.

Վէս *s.* scratch, incision, cut; ից.
 rippling, gentle motion; - մետաղա-
 կան *chem.* moire metallic, crystallized
 tin-plate; - -, rippling, waving gently,
 flowing, undulating; -ս -ս, curling,
 rippling gently, playfully; - - or - ի
 - խաղալ, to ripple, to undulate, to
 rise in small waves, to swell with a
 gentle breeze; ալիք կուտակին -ք -ք,
 the surging waves accumulate.

Վէր, Վիրաց *s.* sore, wound; ulcer;
 - or հիւթ վիրի, sanies, matter, pus,
 gore; կեղեւ վիրաց, scab, scurf; *S.*
 Պատրոյգ; - սրտի, heart-sore, --ache,
 --break, --burn; -ս անեւ, -ս ի վե-

րայ զնեւ, to wound, to cover with
 sores, to ulcerate; -- ընդունել, to be
 wounded; դարմանել զս, to dress, to
 cure a wound; ցաւ վիրին խտանայր,
 the pain caused by the wound became
 insupportable; սոյ -ս եւ ինքն ոչ առ-
 նու, he wounds others but receives
 no hurt.

Վթար *s.* damage, hurt, wrong; -եմ,
 էջի *va.* to damage, to injure, to wrong;
 to waste, to spoil, to destroy; -իմ *vn.*
 to suffer damage, to get spoiled; to
 get out of repair; -ուժի or ուժի *s.*
 waste, deterioration, ruin, destruc-
 Վթիկ *s.* young gazelle; pricket.[tion.
 Վիգ *s.* vigour, force, aid, succour.

Վիգն, or Վիկն *s.* bot. vetch; -եայ *a.*
 vetchy.

Վիլ, Վլի *s.* neck, crag; - ամբառ-
 նալ, to become rebellious, proud, in-
 subordinate.

Վիթ, Վթի, -ն *s.* gazelle; antelope.
 Վիթխորի, ըեաց *a.* colossal, gigant-
 ic, of great stature, of enormous
 magnitude; - սրձան, colossus; - այր,
 giant; -ուժի *s.* gigantic stature or
 Վիթոնի, էայ *S.* Հարցուկ. [size.
 Վիթած, այ *a.* abortive; *s.* abortion.

Վիթակ, այ *s.* curtain, veil, hangings,
 tapestry; water-spout, jet; *S.* Վիթանք;
 - զինուց, sheath for arms.

Վիթանուս *a.* fluid, running, flowing.
 Վիթանք *s.* course, current, flux,
 flow, stream; abortion, miscarriage.

Վիթաբանիմ *vn.* to drudge, to toil
 & moil, to be in a profuse perspira-
 tion, to sweat blood.

Վիթեմ, էջի *va.* to have an abortion,
 a premature birth, to miscarry, to
 abort, to slink, to be brought to bed
 before time; *vn.* to flow, to run, to
 gush or spout out, to be shed, poured
 out; - էցուցանեմ *va.* to cause to flow.

Վիթում *S.* Վիթեմ *vn.* & Վիթեցու-
 Վիթում *S.* Վիթանք. [յանեմ.

Վիհ, վճար վից *s.* abyss, gulf,
 chasm; chaos; hell, the bottomless
 pit; grave, tomb; great distance; *a.*
 profound, deep; անդեզախոր -ք ծո-
 վու, the depths of Ocean; - Թշուառ-
 ութեան, depths of misery.

Վիճարան *a.* contentious, quarrel-
 some, disputatious, wrangling; *s.* li-
 tignant, controvertist; -ական *a.* litigi-
 ous, polemical; -եմ, էջի, -իմ, էցոյ
S. Վիճեմ; -ուժի *s.* dispute, debate,

contest, strife, controversy, question, discussion; -բար *ad.* contentiously.

Վիճակ, օց *s.* lot, chance, destiny, fate, fortune; ballot, suffrage, vote, voice; lot, state, condition; lot, portion, share; lottery; sorcery; inheritance, possession; fief, farm; department, district, liberties, precinct, extent of jurisdiction, territory; diocese; clergy; situation, condition, fortune, rank, quality, dignity, office, employment, profession; -ս արկանել, to draw or cast lots, to ballot, to vote; to practise witchcraft; - արկանել ի վերայ իրիք, to cast lots or to draw for anything; -աւ ասլ, to give through lottery; եսուն -ս նչ, they drew their names by lot; եւ եւ վիճակն Մատաթեայ, & the lot fell upon Matthias.

Վիճակագրական *a.* statistical; - գրութի *s.* statistics; -խաղ *s.* lottery; շահել ի -ի, to win in the lottery; -կալ, օց *s.* feudatory, farmer; successor; -կից *a.* having the same lot or fate; *s.* copartner, sharer, fellow; -հաւ նութի *s.* lottery; ballot, voting by ballot; -յին *a.* diocesan; -տուութի *s.* the assigning destinies; -րկու, օց *s.* voter; -րկութի *s.* ballot, balloting, voting; -ւոր *s.* clergyman, ecclesiastic; incumbent; - եպիսկոպոս, diocesan, bishop; -ւորիմ, եցայ *vn.* to be chosen by lot, destined by fortune, to inherit; -ւորուհի *s.* share, inheritance, portion; chance; benefice, ecclesiastical dignity or state.

Վիճակեմ, եցի, -եցուցանեմ *va.* to give or distribute by lot, to allot, to assign in lots, to appoint; to indicate as heir, to put in possession of an inheritance, or of a benefice; to give a title to orders.

Վիճակընկալ *a. s.* diocesan; -ընկեցութի *s.* lot, chance; witchcraft; -ընկեց *a.* casting lots.

Վիճակիմ, եցայ *vn.* to fall or arrive by chance, to be appointed by lot, to fall to the lot, to happen, to obtain by chance; to inherit; գերբազգաց բնութե է վիճակեալ, he has sensibility for his lot.

Վիճասէր *a.* fond of disputing, contentious, quarrelsome, litigious.

Վիճեմ, եցի, Վիճիմ, եցայ *vn.* to dispute, to argue, to contest, to squabble, to wrangle, to discuss, to debate,

to brawl, to quarrel, to attack, to fight.

Վիճողաբար, -ուէս *ad.* contentious-
Վիճութիւն or ումն *S.* վէճ. [ly.

Վիմարուխ *a.* issued from a rock; -գիր, գրաց *s.* lithographer; lithography, lithograph; - or -գրական *a.* lithographical; -գրարան *s.* lithographic printing-office; -գրեմ *va.* to lithograph; -գրութիւն *s.* lithography; -գլումն *s.* the rolling of stones; throwing stones; -գարան *a.* hidden in a rock, in a cavern, in ambush, waiting for among the rocks; -գրական, -խարխալ *a.* founded on a rock; -խան *a.* stony, pebbly; -ծին *a.* producing stones; produced by stone; -կան *a.* stony; stone; living in a stone; -կաւ օց, -կերտ *a.* built of stones; -կարծր *a.* as hard as stone; -հատ, օց *a.* cut from stone; *s.* Քարահատ; -ձեւ *a.* stony, stone-like; -ձոնձ *s.* rock; -մէջ *s.* interval among rocks, cavern, cave; -նամ, օցայ *vn.* to become stone, to change into stone, to be petrified; to grow hard; -քն *a.* built of stone; -սղզ *a.* entering, hiding among or under stones; -տալ *a.* in free-stone, in polished stone; -տառեմ *va.* to change into stone, to petrify, to harden; -տիւ, &c. *S.* Վիմագիր, &c.; -գրէլ *a.* shut in, enclosed or surrounded by rocks.

Վիմարդ, -եայ or եան *a.* resembling a stone, stone-like, stony, stone.

Վիմացուցանեմ *va.* to make stone, to render as a stone, to petrify, to harden, to strengthen.

Վիմափոր *a.* hollowed in the rock; *s.* Քարահատ; -փուլ *a.* crushed under fallen rocks or stones.

Վիմեղէն *a.* stony, stone.

Վիմուս *a.* full of or abounding in stones, stony, pebbly; -ք, stony place.

Վին, փայ *s.* lute; - հարկանել, to play the -.

Վիշապ, օց *s.* dragon; leviathan; typhon, vortex, whirlpool, exhydria; *ast.* dragon, draco; - ծովային, araneus piscis, quaviver, weever; - ձուկն, cachalot.

Վիշապաբար *ad.* like a dragon, furiously, fiercely; -գլուխ *a.* dragon-headed; *s.* bot. dragon's-head, dracocephalum; -զունք *s.* descendants of Astyages; -զոր *a.* very robust, excessively strong; *s.* dragon.

Վիշապակ, այ *s.* small or young dragon; - [Թռուռցիկ *S.* Փռռռն.

Վիշապական աստեղք *s.* ast. serpentarius; -կերպ *a.* dragonish, dragon-like; -կիր *s.* draconarius, dragon-bearer; -ձայն *a.* dragon-voiced; -ձեւ *a.* dragon-shaped; -ձուկն *s.* zool. otter-pike, sea-dragon; shark; orc; -մարդ *s.* half-dragon-half-man; -մարտ *a.* fighting with a dragon; -մուխ *a.* tempered or imbued in dragon's blood; -նամ, սպայ *vn.* to become a dragon, to change into a serpent; -շունչ *a.* dragon-breathed; -ուխ *s.* dragon-like monster, half-lion-half-dragon, chimera; -սասուն *a.* dragonee, dragon-tailed; -բլուհ *s. bot.* dragon's-blood; *S.* Խրուկ; -բաղ *a.* dragon-slaying, hydra-killing; -բար *s. geol.* draconites.

Վիշապիկ *s.* dragonet.

Վիշապուն *a.* dragon-footed. [pent.

Վիշապորէն *ad.* like a dragon or ser-

Վշտ, վշտի, վշտաց *s.* inconvenience, discomfort, displeasure, vexation, pain, trouble, grief, affliction, sorrow, suffering, torment, tribulation; -ք ամպրոտայց, tempest, foul weather; - դառնութեն, bitter grief, desolation; դժուրակ -ք, great hardships, misfortunes; ի վշտէն, առ վշտի, առ վշտի վտանգիկն *ad.* through affliction, tribulation or grief; -ս հասուցանել, to grieve, to pain, to concern, to distress, to cause sorrow, to afflict, to vex; ի -ս մտանել, to grieve at, to be pained at, to take to heart, to sorrow for, to be afflicted; - է ինձ, I am greatly concerned at, it is with pain that I...; բազում-ք ի վշտաց հասանէին ազգիկն, many disasters successively fell on the nation; ամ փափկութի Հայոց եհաս ի -ս վտանգի, all the pleasures of the Armenians were changed for extreme dangers; ի վշտի մաշէն զանձինս, they consume themselves with mourning; չէք ինչ հեշտի առանց վշտի, no joy without alloy.

Վիպագիր, գրաց *s.* historiographer, historian; -գործ, այ *s.* romantic-poet, poet, romance-writer; -գրեմ *va.* to write history; -պատում *a.* narrating history; -սան, այ *s.* romancer; novelist; *S.* Վիպագործ; -սանական *a.* historical; romantic; -սանեմ, եցի *va.* to relate, to narrate; to write romance; -սանութի *s.* history; romance;

novel; poetical work; -սանորէն *ad.* historically; romantically.

Վիպեմ, եցի *va.* to relate, to tell, to recount, to recite, to narrate. [cloak.

Վիւ, -ն *Gr. w. s.* over-coat, mantle, Վիսաբարդ *a.* proud by nature, harsh, haughty.

Վիսանամ, սցայ *vn.* to be haughty, to grow proud; to be harsh, cruel, cross-grained, waspish, shrewish.

Վիսայուցանեմ *va.* to render haughty, hard, inhuman, crabbed.

Վիսութիւն *S.* Վէսութիւն.

Վիրաբերան *s.* opening of a wound; -բոյժ *s.* surgeon; -բուժական *a.* surgical, chirological; -բուժութիւն *s.* surgery.

Վիրաբ, այ *a.* fierce, ferocious, tyrannous, brutal; *s.* wild beast; -ուժի *s.* ferocity, brutality.

Վիրակց *a.* full of wounds, covered or riddled with wounds, ulcerous; - սանել, to cover with wounds; -խոս *s. bot.* wound-wort.

Վիրած *S.* Վիրաւոր.

Վիրահաս, այ *s.* surgeon.

Վիրամ, աջի *va.* to shave.

Վիրաւախ, ի *s.* probe.

Վիրապ, այ *s.* oubliette, dungeon of death; խոր - , deep dungeon, profound gulf, bottomless pit.

Վիրաւորել *s.* act of being wounded, state of ulceration.

Վիրաւոր *a.* wounded, ulcerated; -եմ, եցի *va.* to wound, to ulcerate; -իմ *vn.* to be wounded; -իչ *s.* wounder; -ուժի *s.* wound, hurt; *med.* lesion.

Վիրդ, ք *s.* club, staff; pebble, stone; -ահան *s.* missive weapon, sling.

Վիրեմ *S.* Վիրաւորեմ.

Վկայ, ից *s.* witness, testifier; voucher; martyr; Ա՞՞ ինձ - , God is my witness; - ինել, to be a witness of, the witnesses of, to be admitted as evidence; - կոչել, to summon as witness; to invoke or call on to witness; - աւնուել, to take to witness.

Վկայաբան *s.* martyrologist; -ուժի *s.* martyrology; -գիր *s.* certificate, testimonial; ticket; diploma; - ծնընդեան, certificate of birth; - բարի վարուց, certificate of character, testimonial, certificate of good conduct; -կան *a.* testifying, testimonial; belonging to martyrs; *s.* certificate, diploma; -կից *a.* bearing witness with an-

other; s. fellow-martyr; - ընեւ, to at-
test together, to vouch for with an-
other; -նոց S. Վկայարան; -սէր a. fond
of martyrs; -բան s. martyr's tomb or
chapel.

Վկայեմ, էջի va. to witness, to bear
witness, to give evidence, to testify,
to depose, to attest, to vouch, to cer-
tify; to acknowledge, to own; to ap-
prove; vn. to be martyrized, to suffer
martyrdom; սուս -, to give false
evidence, to bear false witness, to
perjure; վկայ անբաւ վկայեաց զանի-
րաւութի, he has perjured himself, he
has borne false witness; վկայեմ օրի-
նացն թէ բարւոք են, as the law is
good I approve it; Պետրոս եւ Պօլոս
վկայեցին յամս Ներոնի, Peter & Paul
were tortured in Nero's reign; վկայեն
միտք իմ, I am convinced, I am con-
scientiously persuaded.

Վկայութիւն s. witness, testimony,
evidence, deposition, attestation;
opinion, authority; certificate; alle-
gation, citation; martyrdom; - յաւի-
տեանց, eternal witness; - սաւ, զնեւ,
to bear witness or testimony to, to
testify; to protest; - ի մէջ բերել,
մատուցանել, to quote, to cite; ի-
թէ ըմբ, according to universal opin-

իւն. [ion.

Վկայուհի sf. martyr.

Վկայումն S. Վկայութիւն.

Վկայօրէն ad. like a martyr.

Վկանդեմ, էջի va. to beat off, to
drive or beat back, to rout, to scatter,
to disperse, to defeat, to crush, to
discomfit.

Վշատ a. disheartened, faint-heart-
ed, discouraged, despondent.

Վշատեմ, էջի va. to discourage, to
dishearten, to cast down, to dispirit,
to deject, to unnerve; - or -իմ, էջայ
vn. to lose courage, to droop, to be
disheartened, to despond, to despair,
to be disconsolate; -էջուցանեմ S.
Վշատեմ va.; -էջուցիչ a. discourag-
ing, disheartening.

Վշատիկ s. discouragement, faint-
heartedness, dejection, despondency,
grief, languor, despair.

Վհահարցու or ցուհ s. soothsayer,
sorcerer, conjurer. [divination, magic.

Վհուլութիւն s. sorcery, witchcraft,

Վհուհ, վհկաց s. conjurer, sorcerer,
wizard, magician; sf. prophetic, py-
thoiness, witch, sorceress.

Վճար s. payment, pay, requital, re-
tribution, compensation; discharge;
acquittance, receipt; end, finish; ի-
-, received; - սանեւ, to finish, to bring
to an end or conclusion, to accom-

plish.

Վճարելի a. payable, to be paid.

Վճարեմ, էջի va. to finish, to end,
to complete, to bring to an end, to
terminate, to carry out, to perform,
to fulfil, to conclude; to recompense,
to restore, to compensate; to pay, to
acquit, to discharge, to settle; to de-
liver, to release, to free from, to rid
of, to disentangle, to set free; to for-
bid, to prohibit, to obstruct, to hinder;
- զկեանս, to end one's life, to depart
this life, to die; - զզք ի կորուստ,
to despatch, to kill; - զզարտ, to pay,
to settle a debt; - զհաշիւս, to pay a
balance; գործս -, to despatch busi-
ness; զիրս դատաստանին արեամբ -,
to condemn to capital punishment; -
զհաշցան, to content, to satisfy; զս-
ուաջի եղեալ ճանապարհն -, to finish
the journey undertaken; ոչ ինչ կարա-
ցին ի ժամուն -. they could do noth-
ing at that moment; անձամբ ինչ ոչ
կարէր -, he could do nothing alone;
չոր թղով էւեթ զպէտան վճարէր,
he satisfied his hunger with dried figs
alone; վճարեցէք զնա ամ իրօք, prov-
ide for all his requirements; վճարեաց
վն նր հայրն, his father resolved to
kill him; սեսից ի թէ իւ աղաղակն վը-
տարեցէն, I shall see if their works
equal their cry? ընեւ ի միջի եւ չի-
նեւ՝ զնոյն վճարէ, to be there or not
is the same thing; անպաշտուէ վճա-
րեցին զկեանս, they led a pious life
to the end.

Վճարիմ, էջայ vn. to be accomplish-
ed, finished; to be done, effected; to
be paid, discharged, acquitted; to die;
to get rid of, to be delivered; - ի կե-
նաց, to finish one's days, to die; ըս-
պանանալիք նր ինչ ոչ կարացին -,
his threats were useless; վճարեալ է չա-
րութի առ ի նմանէ, his malignity is
excessive; այն արշաւան թագաւորին
այսպիսի դարձիւ վճարեցաւ, such was
the end of the king's journey; հրեշ-
տակն աւեւոյն սուսեալ կնոյն՝ վճարե-
ցաւ, the angel, having delivered his
message to the woman, disappeared;
ընդէր յարգանդէ ի գերեզման ոչ վը-

ճարեցայ, why was I not carried from the womb to the grave? *անճառեւ լեակդ ճրիւ՛ մերայնովքդ վճարիս*, in exchange for your inestimable gifts, we beseech you to accept our trifles; *վճարեալ է գործդ*, it is a bargain; *վրձարեալ է վն իմ՛*, my business is done, it is all over with me; *յորժամ կա մէրն* - բարբառ արձակեաց, when he wished to die, he cried out; *ամ ինչ վճարեալ է վն իմ՛*, it is all up with me.

վճարող s. payer; paymaster.

վճարումն s. accomplishment, execution, carrying out; delivery, release; death; payment, pay.

վճիւն, վճուոց s. sentence, award, judgment, decree, decision, act, ordinance; sentence, maxim; *a.* decisive, peremptory; - *բանիւք*, with a peremptory voice; - *հասանել, սառնել, բերել, ի վերայ ածել, դնել, տալ*, to issue a warrant or writ, to sentence to a judge, to adjudge, to judge, to declare, to pronounce, to ordain, to condemn; to deliberate, to decide, to resolve, to decree; to enact; to order; - *մահու հասանել, ի վերայ դնել*, to sentence to death, to sign a death-

վճիւն S. Ճառողումն. [warrant.

վճիւր a. clear, pure, clean; - *ջուր*, limpid, crystal, pellucid water.

վճաբար ad. sententiously, decisively, peremptorily, decidedly, definitively; - *բեկ Ատեան s.* the Court of Cassation; - *գիր s.* official report; - *կան a.* decisive, peremptory, definitive; criminal, guilty; - *կանք s.* crimes passed under sentence; - *ջինջ S. վրձ*.

վճուեմ S. վճիւն հասանեմ. [աւբեկ.

վնաս, ուց s. wrong, prejudice, injury, detriment; damage, harm, hurt, loss, grievance; ill, fault, sin, injustice, mischief; - *հասուցանել, տալ, գործել S. վնասեմ*; - *ուբ վաճառել*, to sell at a loss; *ի - ուրուբ*, at the peril, at the loss, at the detriment, at the expense of a person; *ոչ մեծ ինչ է ն*, there is no great harm done; *ի - իւր շղեցաւ իրն*, the affair turned out to his disadvantage; *էր գիր - ունք գրեալ*, his accusation was written above; *զինչ - է իմ*, what fault have I? - *է բեզ գինին*, wine is bad for your health; *որ - գործէ՛ իոյն եւ հաւառուցէ*, he that does the damage must answer for it.

վնասաբանեմ va. to accuse, to find fault with, to blame, to lay the fault on; - *բեր a.* causing damage, loss or harm, offensive, hurtful, prejudicial; - *կար a.* hurtful, pernicious, injurious, disadvantageous, detrimental, prejudicial; bad, wicked; guilty; - *կարութի s.* hurtfulness, damage, prejudice, danger; - *օգոյ*, inclemency of the weather; - *մառեհ s.* malignity, malevolence, ill-will, malice.

վնասանի s. pl. damages, injuries.

վնասապարս a. guilty, criminal; - *եմ va.* to accuse, to blame; - *ութի s.* guiltiness, guilt, culpability; - *սէր a.* malign, mischievous, malicious, wicked; - *տեսց S. Չարասեսց*; - *բար S. վնասակար*; - *ցու a.* corruptible.

վնասեմ, էջի va. to hurt, to injure, to prejudice, to damage, to bring loss or harm, to offend, to wrong, to shock, to wound; - *միմանց*, to injure one another.

վշագործ s. flax-weaver or dresser.

վշեայ, վշեղէն a. flaxen, linen.

վշտապարի, - *բ s.* the Furies, Erynnyes, Eumenides.

վշտաբեկ a. afflicted, worn out, bowed down by suffering; - *բերական a.* pain-giving, distressing, sad, painful, grievous, woeful; - *բերութի S. վշտ*; - *գին a.* afflicted, sorrowful, deeply grieved, in pain, in affliction; doleful, grievous, sad, vexatious, hard, mournful, painful; - *գնելի a.* passionate; - *գնեմ, էջի va.* to afflict, to grieve, to concern, to pain, to distress, to cause sorrow to, to vex, to torment; - *գնիմ, էցայ տո.* to be afflicted, sorry, concerned, pained or grieved at, to take to heart; - *գնութի S. վշտ*; - *գգեսց S. վշտակիր*; - *լի օր լից a.* full of affliction, sorrowful, anxious, very afflicted; perplexing, afflicting, vexatious; - *ծին a.* born to sorrow; - *ծնուեհ s.* the bearing in sorrow; - *կան a.* sad, afflicting; - *կեսց a.* living in trouble or care, unfortunate, wretched, miserable; - *կեցութիւն s.* trouble, affliction, suffering, calamity; - *կիր a.* harassed, enduring or suffering pain or trouble, distressed, drndged; - *կից a.* sympathizing, sensible to another's woe, compassionate, condoling with; - *լինել ումբ*, to grieve or condole with, to sympathize in

suffering, to partake one's grief, to share in one's affliction, to take pity on, to pity, to commiserate, to compassionate; -կուսւս S. Վշարբեկ; -կրեմ՝ va. to suffer; -կրուծի՛ s. suffering, grief, sorrow, trouble, anxiety; -կցաբար ad. compassionately, sympathizingly; -կցիմ՝ եցոյ S. Վշասակից լինիմ՝; -կցուծիւն s. sympathy, compassion, commiseration, condolence; -հան, աջ a. afflicting oneself or toiling needlessly; suffering willingly; -հար a. afflicted, pained, grieved, distressed, vexed, plagued, tormented; -մբեր a. suffering, patient; severe; -մբերուծի՛ s. sufferance, patience; maceration, mortification; -համ, աւցոյ vn. to suffer, to endure, to bear; to be sad, afflicted, to sorrow, to mourn, to be deeply grieved, to have one's heart full of affliction, to fret for; to be offended, vexed, irritated; -չարչար S. Վշակիր; -սեւ, աջ a. in distress, in pain, plagued, discomposed, suffering; -սեւուծի՛ s. suffering, trouble, grief, plague, disquietude; -ցուցանեմ՝ va. to cause displeasure, to sadden, to offend, to afflict, to grief, to plague, to discompose, to vex, to torment.

Վշարմբեր S. Վշարմբեր.

Վշարմիմ՝ vn. to be greatly concerned or grieved.

Վոլթայաչափ s. voltameter; յական or յեան a. voltaic; յականուծիւն s. voltaisms. [animals.

Վոհմակ, աջ s. herd, drove, flock of

Վոհուկ S. Վհուկ. [wind, aquilon.

Վոռէ, ից -աս s. Gr. w. boreas, north-

Վուլ s. L. w. bubble; bull; bulla.

Վուշ, Վշոյ s. flax; tow, hards of

flax, flaxen tow, stuffing; mar. oakum.

Վուռ or Վրռ, վուց S. Ուռն.

Վուրու, ք s. cooing; -ս արկանեւ, արձակեւ, to coo.

Վռամական կրակ s. Orosmales, god of the ancient Persians, inextinguishable fire. [bellious.

Վռզոզ a. headlong, rash, bold, re-

Վրեմ, ից a. sublime, eminent, high, elevated, grand, august, noble, excellent.

Վրեմբան a. most eloquent, sublime in speech; -ուի՛ s. sublime language; praise, encomium; -զարմ՝ a. of high or illustrious lineage; -խոհ a.

sublime in thought, sublime genius; high-hearted; -խոհուծիւն s. extraordinary wit, great sagacity, acumen, genius; -խոս S. Վրեմբան; -կան S. Վրեմ; -միս a. high-minded, endowed with an elevated mind, with lofty sentiments, noble, magnanimous; -մտուծի՛ s. high-mindedness, magnanimity; -համ, սցոյ vn. to rise above, to excel, to surpass; -սլասիւ a. most excellent; -սլեա s. head, chief, excellency, eminence; -սլեաուծիւն s. principality, chiefpower, highest dignity; -սլէս ad. sublimely, eminently, excellently; -փառ a. most eminent; -փառուծի՛ s. eminence.

Վրեմուծի՛ s. sublimity, elevation, highness, excellence, eminence, grandeur.

Վտեր a. S. Վէս & Հէք; s. boldness, effrontery; S. Վրանուծի՛; ի - դաւ, to grow bold, to withstand, to oppugn, to impugn, to contend, to dispute; -ական, -ամիս, -այլն S. Վտեր a.

Վստահ a. confiding, trusty, unsuspecting; -լինեւ, to be sure, reassured; to trust; -տանեւ, to strengthen, to reassure, to remove one's fears, to give one's word for; - եմ զի, I am sure, I am convinced that, I do not doubt that; - լերուք յիս, rely, reckon on me; ոչ էր - յերեւելիսս, he had not placed his hopes in wordly things.

Վստահաբար ad. confidingly, trustingly, confidently, boldly; hopefully.

Վստահանամ, սցոյ vn. to be assured, to trust to, to confide in, to rely on, to have confidence in, to put one's trust in, to place confidence in, to rely or reckon on; to hope; va. to trust with, to confide to, to commit to, to put into the hands of, to deposit; չ-, to distrust, to mistrust, to suspect, to be mistrustful; յիւրն or յանձն -, to rely on oneself, to presume, to have a great conceit of oneself, to assume too much.

Վստահարան s. assurance, security, prop, stay, support.

Վստահացուցանեմ՝ va. to assure, to reassure, to inspire confidence, to embolden, to give hopes.

Վստահեմ, -հիմ՝ S. Վստահանամ.

Վստահուծիւն s. trust, confidence, reliance on, assurance, security, con-

viction; expectation, hope; consign-
ment, deposit; -թք S. Վաստհաբար.

Վտակ, այ s. brook, rivulet, stream,
small river or current of water; -
արատոււաց, արեան ֆից. flood, stream;
-ս արատոււաց իրուցանել, to shed a
flood or torrent of tears; բազում-ս
արեան հեղուլ, to cause immense
bloodshed; S. Զեղումն.

Վտակալից a. streamy, abounding
in brooks or rivers, well irrigated;
-խաղաց a. flowing, abundant, very
copious; -հոս a. streaming; յեղց a.
overflowing; - արատոււօք, eyes
swimming with tears; -համ, աջայ տ.
to stream down, to fall or flow as a
river; -նի s. pl. brooks, rivulets; -
վայրք s. places interspersed with riv-
ers or brooks; -բուս a. watered, irri-
gated with rivulets.

Վտակիկ s. rill, streamlet, brooklet.

Վտակիմ S. Վտականամ.

Վտակորէն ad. like a river, copious-
ly, overflowingly.

Վտանդ or նկ, ից s. peril, danger,
risk, chance, hazard, ill, misfortune;
punishment; -աւ ad. perilously, haz-
ardously, dangerously; ի - արկանել.
դնել ի ի, մասնել ի -, to put in jeop-
ardy, to endanger, to compromise;
ի - արկանել զանձն, to put oneself in
jeopardy, to risk or venture oneself;
ի ի լինել, to be in jeopardy, to incur
danger, to run risk; խուսել, փրկիլ ի
-ից, to shun danger, to avoid perils;
նաւն ի ի կայր խորտակել, the ship
was in danger of being wrecked; - ի
վերայ կայր նր, he was in peril; - է
նմա, he is in danger, he runs the risk
of...; -աւ կենացն, at the risk of his
life; -աւ անձինս, at the peril of my
life.

Վտանգափործ a. dangerous; -կան
a. gr. circumstantial; -կից լինիմ տ. to
be a companion in danger, to encount-
er risks or dangers together; -ւոր a.
perilous, dangerous, hazardous; in
danger, exposed in jeopardy; sad,
fatal, disastrous; - ժամանակ, critic-
al moment; - վայրկեան, crisis.

Վտանդեմ, եցի, -եցուցանեմ va. to
put in peril, to endanger, to expose,
to venture, to hazard, to put in jeop-
ardy, to risk; to ill-treat, to import-
une, to torment; - զատուլութի, to
ruin the health.

Վտանդիմ, եցայ տ. to be in peril,
in jeopardy, to risk, to run danger.

Վտառ, այ s. multitude, band, flock,
herd; anat. pore; -բ ձկանց, shoal of
fish; --. in herds, in troops or flocks;
-ալազ s. herd, herdman, herdsman;
porter, door-keeper.

Վտարական a. chasing, driving out,
expulsive; - լինել, to be driven out,
banished, exiled.

Վտարանդեմ, եցի va. to drive away,
to expel, to banish, to exile, to expa-
triate, to cause to wander or stray;
- ի ծառայուել, to reduce to slavery.
to lead into bondage.

Վտարանդի. դւց. դեաց, -կ a. ban-
ished, exiled; vagabond, wandering;
uncertain, in doubt, doubtful; -բ s.
exile; ֆից. anguish; - աւնել, to cause
to wander; - աւլ, to deliver up, to
betray; զգազանացն բարս աւեր, եւ -
եաւօր զզգնուականութից, false to
your original nobility of soul, you
have fallen to the level of the beasts
of the forest.

Վտարանդիմ, եցայ տ. to be exiled,
expatriated; to be uncertain.

Վտարանդութի or ունի s. slavery,
bonds; banishment, exile, expatria-
tion; exodus, emigration; uncertainty.

Վտարանդեմ, եցի տ. to revolt, to
rebel, to rise up against, to mutiny.

Վտարանդութի s. revolt, rebellion,
insurrection, mutiny.

Վտարեմ, եցի va. to dislodge, to
remove, to expel, to drive away, to
send off, to banish, to exile; to usurp,
to seize, to assume wrongfully; -է-
ցուցանեմ va. to drive from home; to
cause to become fugitive, wandering,
houseless, homeless. [roam, to wander.

Վտարիմ, եցայ տ. to go away, to
Վտարութիւն or ունի s. expulsion,
banishment; wandering.

Վտաւակ, այ s. under waistcoat,
shift, shirt, &c.; petticoat.

Վտաւան, այ s. stadium; իբրեւ
-աւ, as it were a bow-shot.

Վտաւաս, այ s. lappet, skirt.

Վախ, վատի a. lean, meagre, scrag-
gy, skinny, gaunt, spare, slender, thin,
lank, sorry, dry; - մարմնով, lean-

Վտանամ S. Վտաիմ. [fleshed.

Վտաեմ, եցի va. to make lean or
thin, to emaciate, to weaken.

Վտաիմ, եցայ տ. to grow lean, to

fall away, to become thin, emaciated, weakened.

Վրտուծի *s.* leanness, meagreness, sparseness, thinness; emaciation, extenuation, weakness.

Վրան, աջ *s.* tent, pavilion; - Ժաժու, Tabernacle; - Հարկանեւ, կանգնեւ, to pitch a tent, to dress a pavilion; Ի - ս բնակեւ, to dwell in tents; բառնալ զ-ն, to strike a tent.

Վրանաբնակ, աջ, -իւ *a.* dwelling, living in tents, nomad, bedwin; աղջ-աց, wandering tribe; -կից *a.* dwelling in the same or a neighbouring tent; յբորի *s.* the inmost division or room in a tent; -նման *a.* tent-shaped; -պահ *s.* tent-keeper; -տեղք *s.* encampment. [- եկեղեցի, portable altar.

Վրանեայ *a.* tent- or pavilion-like; Վրացերէն *a.* Georgian; *ad.* in the language.

Վրացի *a. s.* Georgian; - կոճ *s.* bol. hellebore, bear's foot; սարաղ - կոճակի *s.* bol. agaric, mushroom.

Վրգուտ *a.* stony, abounding in stones, pebbly.

Վրդով, կից *S.* Վրդովուն; -ասեր *a.* restless, turbulent, seditious, mutinous; -եմ, եցի, -եցուցանեմ *va.* to alarm, to rouse, to disquiet, to trouble, to disturb, to perturb, to agitate; -իմ, եցայ *vn.* to be alarmed, disquieted, disturbed, agitated, to be out of one's reckoning; -իւ *a.* alarming, startling, disquieting; seditious; -ուծի or ումն *s.* alarm, trouble, disquiet, restlessness, agitation, confusion, disorder, tumult.

Վրէժ, վրիժուց *s.* revenge, vengeance; Ի -, in return, in requital; առնուլ, ինդրեւ, հանեւ զ-ն, -ս պահանջեւ, հանեւ զքէն վրիժուն, to avenge, to revenge, to avenge oneself, to take vengeance, to be revenged, to have revenge; -ս լուծանիւ, պահանջիւ, տալ, to suffer vengeance, to bear punishment, to pay dear for, to smart for; Ի - նախասանաց դստեր իւրոյ, to avenge his daughter; առի ի նմանէ զիմ, I will revenge myself on him, he shall pay me dearly; ինդրեաց զ- զքրկեղնի, he avenged the wrongs of him who suffered; Հատուցից -ս թշնամեաց իմոց եւ ասեւեաց իմոց հատուցից, I will be avenged of my enemies & I will requite them who hate me; Եօթն

-ս լուծցէ, he shall be avenged seven fold.

Վրէժխնդիր, դրաց *a.* revengeful, vindictive, avenging; - լինեւ, to call for vengeance, to be revenged; -խընդրուծիւն *S.* Վրէժ.

Վրէպ, ք. *s.* fault, defect; want, privation, deprivation; *a.* defective, wanting, failing in, deprived of; ոչ - Ի ճրջմարտուէ, likely, probable; - էլանեւ, դասնիւ, to want, to fail, to miss, to be deprived of; to be rendered useless, inefficacious, to be deluded, annulled.

Վրէժաբեր *a.* vindictive; -գործ, աջ *a.* evil-doing, spiteful, wicked, nefarious; -գործուծի *s.* ill deed, spiteful action.

Վրէժակ, աջ *a.* *S.* Վրէժխնդիր; *s.* defensive weapon; means of defence; -ք կնճի, razors; -ք փղի, tusks of an elephant; -ազն *a.* armed with a weapon of offence; *s.* vindictiveness; -եմ, էցի *vn.* to make use of defensive weapons; - զք, to slay with a weapon.

Վրիժապարտ, կից *a.* guilty, worthy of being punished; -ուի *s.* guiltiness, wickedness.

Վրիժառու *S.* Վրէժխնդիր.

Վրիպագործիմ *vn.* to spoil, to be spoiled; -գուծ *a.* inconstant in love; -գրեմ *va.* to make mistakes in writing; -լուր *a.* hearing erroneously, understanding one thing for another.

Վրիպած *s.* fault, error, mistake.

Վրիպակ, աջ *s.* error, mistake; failing, fault, perversity; unforeseen event, accident, casualty, hazard, chance; *a.* wanting, failing, wrong, mistaken, false, erroneous, perverse; -աւ *ad.* by mistake, erroneously; accidentally, casually, by chance; - աղւպագրուէ, erratum, *pl.* errata; - Ժամանակագրական, anachronism; - գըտանիւ, to wander, to go astray, to deviate. [*s.* fallibility.

Վրիպական *a.* faulty, fallible; -ուի Վրիպակուծիւն *s.* failing, fault; accident.

Վրիպամիտ *a.* erroneous.

Վրիպանուն *S.* Սուտանուն.

Վրիպանք *s.* error, fault, misunderstanding, oversight, blunder, mistake; delusion, deception, frustration, disappointment.

Վրիպաբեր *S.* Չարաբեր.

Վրիպարհետո բժիշկ s. quack , mountebank, charlatan.

Վրիպեմ, եցի, -էցուցանեմ va. to cause to fail or miss, to turn aside, to mislead, to deceive, to delude, to pervert; to deprive of, to take away; S. Մալ; -էցուցիչ s. deceiver, knave, cozener, hoaker.

Վրիպեմ, եցի, -սլիմ, էցոյ տn. to be mistaken, to commit an oversight, to err, to miscarry, to be under a mistake; to be deceived, frustrated, deluded, disappointed; to turn away, to swerve, to go astray, to wander; -ի մտայ, to escape from one's memory; ոչ վրիպեաց բան մի, not one word remained without its effect; վրիպեալ ըստ բժշկութի, past cure, incurable, hopeless.

Վրիպիչ a. frustratory, annulling.

Վրիպութի or ունի S. Վրիպանք.

Վրձին, ձնի s. brush; - նկարչաց, brush, pencil; - դէտտուց, հերաց, առամանց, էղնգանց. & c., clothes-brush, hair-, tooth-, nail-.

Վրձեմ, էցի va. to brush.

Վրնիկ S. Մտառ a.

Վրնջողայտչեակ or չակ a. bleating.

Վրնջեմ, էցի տn. to neigh; fig. to neigh after. [fig. furious lust.

Վրնջիւն or ջուռն s. neigh, neighing;

Վրնջողական a. neighing; fig. concupiscible; -ն s. concupiscence.

Վրնջողութիւն S. Վրնջիւն.

S

S (deune) տիւն s. the thirty first letter of the alphabet, & the twenty fifth of the consonants; տ, տ, four thousand; four thousandth.

— On account of its similarity of sound, it is sometimes confounded with գ & թ; for example: ընտելընդէլ, սոփեղդոփեղ, արամդրամ,

բանաբանդ; կասայկաթայ, շիւշիթ, &c.

— At the beginning of words it is sometimes a negative particle; for example: դէլագէլ, դէսագէս, ահաս, սմարդի, տքուութիւն.

— Between words it is sometimes an augmentative particle, as բեկանեղբակեղ, դրբդրբ, փեռեկեղփեռեկեղ, նողկալ, նողկալ.

— In foreign words, the Greek τ & the Latin t are changed by us into տ. as, Πέτρος—Petrus—Պետրոս, Αριστοτέλης—Aristoteles—Արիստոտէլ.

Տաբաս a. linen, of linen; s. pantaloons, trowsers; -աձից s. brace, a pair of braces. [loaded.

Տաբեռնի s. L. w. tavern; a. over-

Տաբուռ s. unnatural, monstrous.

Տագնայ, այ s. anxiety, anguish, restlessness, embarrassment, perplexity, agitation, alarm, trouble;

crisis; haste, precipitation; -աւ ad. in haste, hastily, with all possible speed, in a hurry, hurriedly, precipitately; anxiously, with anxiety;

-մտայ, grief, anxiety, mental torture, constraint, heaviness of heart, oppression; -մահու, pangs or agony of death, death-struggle; արկանել, մասնեկ ի -ս անհնարինս, to embarrass extremely, to place in a strait, in a scrape, embarrassment or perplexity;

արկանել զանձն ի -, to embarrass oneself; կալ ի -ի, to be in trouble, anxiety or embarrassment; հասանել ի յետին -, to be reduced to extremities;

էղիցի - հէթանոսայ, the nations shall be plunged in consternation; էկն յանկարծակի դողման եւ -, a sudden fear fell on them; ամ - հասցէ ի վերայ նր, every kind of grief shall fall upon him; բմբռնեալ յանցոյժ - հասաներ, he found himself embarrassed by that insuperable necessity; - էր նմա յամ կողմանց, he was hemmed in by necessities; - մեծ էր նմա, he had extreme difficulty, he turned on all sides; հարկց զամ երիվարո -աւ եւ զհեծեալս նր յիմարութի, I will turn the horses into stone & their riders will I stultify; յետին - կալա զնա, he was brought to the last extremity; փոյթ եւ - էղեւ ի ջուրս, the waters rivalled each other; S. Շտապ, &c.

Տափնասպափոյթ *a.* urgent, pressing, earnest; - ստիպաւ *ad.* hurriedly, most hastily.

Տափնասպեմ, *էջի* - *էջուցանեմ* *va.* to put to trouble, to embarrass, to perplex, to puzzle, to torment, to grieve; to constrain, to force, to tease, to importune; to urge, to hasten, to solicit; to quicken; *աշիւ* -, to strike with terror, to appal, to terrify; - *էջուցիչ* *a.* pressing, urgent.

Տափնասպիմ, *էցայ* *vn.* to be grieved, distressed, disturbed, embarrassed, to be torn with anguish, to be in great pain; to have an urgent & pressing necessity, to be in despair; to be hurried, in haste; *սափնասպեր ջերմամբ մեծաւ*, he had been seized with a violent fever. [ent, acute, sharp.

Տափնասպիչ *a.* cogent, urgent, violent.

Տափնասպուլթի or *ումն* *S.* **Տափնասպ**.

Տափր, *գեր*, *երաց* *s.* brother-in-law (husband's brother).

Տաժան, *ի* *a.* worn out by fatigue, overwhelmed with labour, weary, tired out; - *աբար* *ad.* painfully, with much trouble, laboriously, with difficulty; - *ազործ* *a.* working hard, very laborious; troublesome, tiresome; - *ալից*, - *ալան*, - *աշատ*, - *աւոր*, - *էլի* *a.* painful, grievous, hard, difficult, incommodious, vexatious, laborious, fatiguing, tiring, toilsome, annoying, rude, heavy; - *աբայլ* *a.* walking with difficulty; - *եմ*, *էջի* *va.* to fatigue, to tire, to overdo, to harass, to oppress, to vex; - *իմ*, *էցայ* *vn.* to give oneself trouble, to have much trouble, to toil, to be fatigued, worn out with fatigue, to drudge, to work hard; - *իք*, - *ուի*, - *ումն* or

Տաժանք *s.* great fatigue, much labour, trouble, toil, weariness, pain, hard work, drudgery.

Տալ, *ից* *sf.* sister-in-law (husband's sister); - *սյր* *s.* brother-in-law (sister-in-law's husband).

Տալի *a.* donable; *s.* giver, donor; - *ք*, liabilities, debts.

Տալիթայ *sf.* *H.* *w.* talitha; - *կուլմի*, - *cumi!* damsel, arise! - *սարկաւայ*, deaconess.

Տախա, *ից* *s.* throne, seat, bench.

Տախտակ, *այ* *s.* board, plank, shelf, table, tablet; tables; book; *ast.* *S.* **Երկհանդոյց**; - *երկաթի*, iron-plate, sheet-

iron; - *մետաղեայ*, plate of metal; - *ք զկայուլթեան*, the tables of the decalogue; - *գաստասանաց*; breastplate, pectoral, rational; - *նկարուց*, canvass, wood, &c.; - *ճասարակի*, chess-board; - *զըտաի*, the hollow of the thigh; - *խոհանոցի*, trencher.

Տախտակազործ *a.* built of wood or of planks (ship); - *մած*, *ից* *a.* covered with boards, planks, boarded, planked, floored; wainscotted; *s.* wooden floor; scaffolding; wainscot; - *նաւու*, deck; - *տանկէլ*, *զործէլ*, to wainscot, to plank, to board, to floor; - *փակ* *a.* laminated.

Տախտակեայ *a.* wooden.

Տախտաձեւ *a.* throne-shaped.

Տախտապար *a.* stretched on the earth; *ի* - *արկանէլ* or - *եմ* *va.* to stretch on the earth; to beat down, to overthrow.

Տած, *ից* *s.* care, heed, charge.

Տածեմ, *էջի* *va.* to care, to take care of, to preserve; to nourish, to maintain, to sustain, to feed; to cultivate; to foment, to stir up; - *զախաս*, to cherish, to flatter vices; - *զխուլ վուլթիւն*, to foment disturbances; *S.* **Զու**.

[ing, nutritious.

Տածիչ or **ծող** *a.* nutritive, nourish-

Տածողական *a.* nutritive, alimentary.

Տածողութի, **Տածուլթի** or *ումն* *s.* care; food, nourishment, sustenance; fomentation.

Տակ, *ից* or *այ* *s.* bottom, under part or side; root; race, row, range, string; * *bot.* beet; - *աւնուլ*, to take root, to be rooted; *խոսա* - *աւ մեծաւ*, great provision; * *մամրոյ* -, in the press.

Տակախիլ *աւնեմ* or - *կոտոր իլեմ* or *աւնեմ* *va.* to root up, to pluck up by the roots, to extirpate.

Տակաւ, *այ* *s.* barrel, cask, punch-eon, butt; tun; *խից* - *ի*, spigot; **ծարակ** - *ի* tap; **չերտ** or **կողք** - *այ*, staff.

Տակաւազործ, *այ* *s.* cooper; - *ուի* *s.* cooperage.

Տակաւակ, *այ* *s.* cask, keg.

Տակաւաշափ *s.* mar. ton, 2240 lbs; - *ումն* *s.* tonnage, burden.

Տակառասպետ *s.* chief cup-bearer, butler; - *եմ* *va.* to give to drink; - *ուի* *s.* office or dignity of a butler, butler-

Տակառիկ *s.* cask, hog'shead. [ship.

Տակաւ *ad.* by little & little, by slow degrees, insensibly; yet, still; - - ,

little by little, slowly, by degrees.

Տակաւն, - եւս *ad.* again, more, still more, some more; yet, as yet, still; little by little.

Տակերասիւս *s.* daguerreotype; -*տիպ*; *a.* -*տիպ*; -*տիպեմ* *va.* to daguerreotype; -*տարւթի* *s.* daguerreotypy.

Տակոխ, ուայ, -ճ' or -չ *s. bot.* fibre, filament; - ծառայ, top-root.

Տաղ, ից *s.* verse, poem, ode; canticle, hymn; *med.* cautery; stamp, mark, print.

Տաղախ, ց *s.* cement; *chem.* mortar.

Տաղական *a.* rhythmical.

Տաղանդ, ոց or ոց *s.* talent (weight); *fig.* talent, ability, parts, attainments; - ոսկի, golden talent; - աւոր *a.* talented, of talent.

Տաղաչափ, ից *s.* versifier; - եմ *va.* to versify; - ութիւն *s.* versification; verses. [maker.

Տաղասաց, ից *s.* song-writer; ballad

Տաղասարափ *S.* Տէլասարափ.

Տաղարան *s.* song-book.

Տաղաւար, ոց *s.* tabernacle, tent, booth; hut, lodging, cabin, vine-arbour; scene, stage; - մրդասպանաց, fruit-house; - աիկ *a.* dwelling together; *S.* վրանակից; - ահար, բաց, - ահարութի or - աշխուրթի *s.* erecting a tabernacle or pavilion, building a hut or cottage; *սոն* - ահարաց, feast of tabernacles; scenopegia; - եմ, էջի, - իմ, էջոյ *vn.* to dwell in tents or in huts; - իկ *s.* hut, a poor cottage.

Տաղեմ; էջի *va.* to cauterize.

Տաղերգութիւն *s.* ode.

Տաղոսեմ *S.* ժողովեմ.

Տաղս *s.* disgust, distaste, loathing.

Տաղասողա, **Տաղասղախմ** *S.* **Տաղսկալի**, **Տաղական**.

Տաղասպանք *s.* annoyance, pain, anxiety, anguish; - սեմ, էջի *va.* to annoy, to disturb, to importune, to trouble, to molest; - սիմ, էջոյ *vn.* to be distressed, harassed, uneasy, annoyed, plagued.

Տաղականի or **ից** *a.* displeasing, disgusting, tiresome, fastidious, loathsome; - ււր *a.* tedious, wearisome to bear.

Տաղական, - կանամ, աջոյ *vn.* to be disgusted, wearied, sick or tired of, to loathe, to nauseate; *ապականեալ* եմ *ի* մարդկանէ, I am weary of men.

Տաղականք *S.* **Տաղականթիւն**.

Տաղակարգանեմ *va.* to tire, to disgust, to put out of conceit, to annoy, to sicken, to plague.

Տաղակոս *a.* squeamish.

Տաղակութի *s.* displeasure, disgust, dislike, aversion, nausea; annoyance, vexation, trouble.

Տաղաւակ *a.* wearisome, tedious, tiresome, bothering, troublesome; idle, cowardly, tedious to oneself; *s.* *S.* **Տաղականթիւն**.

Տաճար, ոց *s.* temple, fane, church; palace, court, hotel; banqueting-hall; banquet, feast; - խորհրդոյ, council-hall, House of Parliament.

Տաճարտէս *a.* many roomed; - կանտ *s.* knight templar; - կապուտ, - կողպուտ, &c. *S.* Սեղանակապուտ, &c.; - կից *s.* table-companion; յարդար *s.* guardian or minister of a temple; - նամ *vn. fig.* to become a temple of the Holy Ghost; - սեւ *s.* house-steward; chief-captain; high-priest; governor or ruler of the feast, high seneschal; *S.* Հայերէց; - ցուցանեմ *va. fig.* to convert the soul into a temple.

Տաճիկ, յիաց *s.* Arab; Turk; *a.* Arabian; Turkish; swift-footed; - ձի, harb, Barbary or Arabian horse; - ա սորի, Canaanite; *S.* Ուլա.

Տաճիկաբար *ad.* like a Turk, in the Turkish fashion; - բեակ *a.* inhabited by Turks; - բնոյթ *a.* of Turkish character; - կան *a.* Turkish; - չպատակ *s.* Turkish subject; - նամ, աջոյ *vn.* to become or turn Turk; - սէր *a. s.* philoturk; - սորի *s.* Canaanite; Phenician; - սասն *s.* Turkey; - Ասիոյ, Եւրոպոյ, Asiatic, European -; - սասնեակ *s. pl.* Arabs; Turks; - ցուցանեմ *va.* to convert to Muhammedanism.

Տաճիկնակ, ոց *s.* whip, rod; whipping, thrashing. [the being Turkish.

Տաճիկութիւն *s.* Turkish nationality,

Տամ, ետու, սմբ, տուեալ *va.* to give, to present, to offer; to concede, to grant, to bestow; to provide, to furnish, to lend; to give up, to deliver, to abandon, to expose; to make, to render, to produce, to cause; - ցանձն, to apply to, to addict oneself to; to give oneself up to, to abandon oneself to; - խոսել, to cause to speak; - պատասխանի, to answer, to reply, to respond; *S.* Պատասխանի; չ- դուլ եւ դարար, to give neither peace nor

rest, to disturb continually; - *խնամ* նուժի, to invest or intrust with authority; *վկայագիր, անցագիր* -, to deliver a certificate, to grant a passport; *մրցանակ, վարձ* -, to decree rewards, to award prizes or premiums; - *ածեղ*, to cause to bring; - *զերեղ մանի*, to bury, to inter; - *ի բանո*, to put in jail or prison, to imprison; *Ժողով* -, to come together, to assemble, to reunite, to meet, to hold a meeting; *քարամբք* -. to strike with stones; *սաց զքեզ յազգ մեձ*, I will make of you a great nation; *սացէ՛քեզ տեր լինե՛լ*, may you be! *չէ տուեալ անոն*, it is not every one that can...; *զորս լէ ձեռամբ ձերով էտու*, which I put in subjection to you; *ես էտու սանկ զուլի*, I have sent the kid; *հորն իւրում էս տանել*, he sent to his father; *տուր բերել ինձ փայտ մայրս*, send me cedar wood; *ես զանձն իւր երթալ*, he went; *զէզգէնոս այսոցն՝ անդեոց սայ*, he sends the legions of devils into the pit; *զպատիժս սայցեն յաւիտեանից սանջանաց*, they will suffer eternal punishment; *զմեզ ի կուրուստ եւ յոչեուծիւն սանն*, they load us with evil & annihilate us; *մի սայք մեռանել*, do not leave to die; S. *Դէպ, Մանուծ, Չեռն, Ճարակ, Մատեան, Տեղի*, &c. &c.

[terrace.

Տամուլ, ոյր -ի, *լւոյ* s. house-top, *Տամկ* a. humid, moist, wet, damp; -*անամ*, *ացայ տո*. to be wet, moistened, to become humid, moist; -*տուտակ* a. of wet or moist nature; -*ացուցանեմ* va. to moisten, to damp, to wet, to dew, to bedew, to soak, to steep; -*ուծիւն* s. humidity, moisture, damp-

[ness.

Տամուլէլ, Տամուժէլ sf. Fr. w. dam-

sel, girl, young lady. Տանելի a. portable. *Տանեասան*. *աց* s. flat roof; platform. *Տաներես* s. elevation or front of a building, frontispiece; -*բէց* s. chaplain.

Տանիմ, *սարայ, տար* va. to carry, to carry away or off, to bear off, to take or convey away, to lead, to bring, to fetch away, to transport; to drive at, to tend or lead to; to hold, to contain, to comprise, to include, to comprehend; to bear, to suffer, to endure; to carry to an end, to accomplish, to crown; *տո*. to be brought, conducted,

led; *յինքն* -, to appropriate to oneself, to assume wrongfully, to arrogate, to lay claim to; *լէ մտ* -, to take exception or offence at, to find fault with; - *եւ ածեղ ինչ*, to publish, to celebrate, to make public; S. *Բաց, Գրուխ, Խնամ*, &c.

[top.

Տանիք, նեաց s. roof, roofing, house-
Տանձ. ից s. pear; -*աղուր* s. perry; -*ենի* s. pear-tree; -*իկ* s. small pear or pear-tree.

[bearing, supporting.

Տանողական a. carrying, sustaining, *Տանուտեր* s. master of a house, head of a family; landlord, householder; patriarch, chief of a tribe or race; - *սարայ ast.* the Sun's house; -*աբար ad.* absolutely, despotically, independently; -*ական* a. appertaining to the head of a house, feudal; -*ացոյց* s. zodiacal ephemeris; -*ուծի* s. condition or authority of the master of a house, or of the chief of a tribe; feud-

ality. [punishment.

Տանջական a. suffering torment or *Տանջանական* a. tormenting, torturing, inflictive, penal; -*կից* a. sharing in torture; -*բան* s. rack, instrument of torture; -*ւոր* a. in tortures, in torment; tormenting; s. torturer, executioner.

Տանջանք s. torment, torture, punishment, suffering, pain, plague, grief; -*ես ածեղ ի վերայ*, or *արկանել զգլխով ուրուք* S. *Տանջեմ*.

Տանջելի S. *Տանջիչ*.

Տանջեմ, էջի va. to torment, to torture, to rack, to afflict, to cause to suffer, to harrow; -*իմ տո*. to be tormented, to suffer tortures; *զանձնարին սանջանս սանջի*, he suffers cruel tortments; *սանջին զանմահ մահն*, they die eternal death.

Տանջիչ a. torturing, setting on the rack; s. tormentor, torturer, executioner. *Տանջողական* S. *Տանջանական* [tioner. *Տանջուժն, Տանջք* S. *Տանջանք*.

Տանտալ s. *phys.* tantalum; *տո*. Tantalus; -*ական* a. tantalizing; *սանջանք* *Տանտեր* S. *Տանուտեր* [-, tantalism. *Տանտիկին sf.* mistress of a house, matron; housewife; -*տիկնուծիւն* s. authority of a mistress or matron.

Տայ s. rasping, scraping, smoothing, polishing; -*ածոյ, ից* a. planed, cut, polished, smoothened; -*եղ* or -*իչ, սայ* s. chip, shaving; -*եմ, էջի* va. to

rough-hew, to roughen down, to chip, to square, to plane, to smooth, to

Տաշել or *-ն* S. *Ստաշեն*. [polish.]

Տաշու, *ից* s. cup, mug; bowl, basin; vat, trough; tub, bucket, wash- or lye-tub; basket; *bot.* layer, slip, offset; vine-branch, --shoot; - *խմորոյ*, kneading-trough, hutch; - *խնկոց*, bed of spices; S. *խնկանոց*; - *սրմածուաց*, hod, tray.

Տաշտադեղ a. putting forth fine shoots; - *թաղ* s. layer, slip, provine, shoot, sprig of a vine, &c.; - *տանել*, to lay vines, &c., to provine, to propagate the vine by layers, to plant with slips; - *խել լինիմ* *տո.* to have branches torn away; to be rooted up or out; - *տանել*, to root out, to pull up, to pluck up. [tions; liberatorium.]

Տաշտակ s. chalice for offering liba-

Տաշտուոր a. full of, or loaded with vine-branches; - *անիւ* *mech.* overshot mill-wheel.

Տապ, *ոյ*, *ով* s. heat, ardour, warmth, solar heat; inflammation; over-excitement; foaming or frothing of the sea, storm; - *ազին* a. very hot, burning, ardent, scorching.

Տապալ a. prostrate, fallen down; *ad.* S. *Թաւալալոր*; - *յերկիր կործանել*, to fall down; to be struck dead on the spot.

Տապալած, *ի* s. fall, ruin.

Տապալական a. *gr.* declinable.

Տապալեմ, *եցի*, - *եցուցանեմ* *տո.* to fell or throw to the ground, to beat down, to prostrate, to overturn, to overthrow, to upset; to subvert, to demolish, to destroy, to ruin; to roll, to turn; - *զխորհուրդս ուրուք*, to destroy a person's projects; S. *խոչ*; - *իմ* *տո.* to be fallen down, overthrown, to fall or go to ruin; to roll, to tumble; *գեղջր տապալէր երկզմի մտօք*, he tortured himself with uncertainty; *տապալեալ անկաւ երիւարն*, the horse fell, was broken down; *տապալեցաւ ի մէջ սոխց նի Սիսարա*, Sisera rolled under her feet.

Տապալի s. backgammon, tricktrack.

Տապալիչ a. beating down, overthrowing, ruining.

Տապալումն s. throwing down, overturning, subversion, ruin, fall; rolling; *gr.* declension.

*Տապախ *med.* S. *Տապաստ*.

Տապախառն, - *ի* S. *Տապապին*; - *խարչ* a. burning; - *տանել*, to burn; - *լինել*, to burn, to be burnt.

Տապակ, *աց* s. frying-pan; S. *Վաւահանակ*; - *եմ*, *եցի* *տո.* to fry, to fricassée; - *էղ* a. very hot, burning; - *լինել*, to be scorched up; - *իմ* *տո.* to be fried; to be parched with thirst; - *ուսն* s.

Տապապեղց S. *Տապապին*. [frying.]

Տապան, *աց* s. large box or trunk; Noah's ark; coffin, bier; tomb, sarcophagus, sepulchre, urn; - *ազիր* s. epitaph.

Տապանակ, *աց* s. chest, box, coffer, small trunk; poor's box; tabernacle; S. *Ուխտ*; - *պարուկայ*, ark of bulrushes; - *ակիր* s. Tabernacle-bearer.

Տապանաձեւ a. coffer-shaped.

Տապանամ, *ացայ* *տո.* to grow warm, to be excessively hot, to be burnt, scorched; to be in a fever.

Տապանատեղ s. niche or place for a sarcophagus; - *տուն* s. cemetery, burial-ground; - *եկեղեցւոյ*, church-yard; - *քար* s. tomb-stone.

Տապանիմ, *եցայ* *տո.* to be buried.

Տապասա, *ի* s. mat, carpet; *med.* mange, scab in cattle; - *արկանել*, to strike or fell to the ground, to stretch dead, to kill on the spot; - *անկանել*, to be struck dead, to fall dead on the spot, to be slain; - *անկանել ի փուլուղ*, to bite the dust or the ground, to be killed; - *անկանել ի սայր սոււերի*, to fall by the edge of the sword.

Տապաստակ, *աց* s. mattress; cushion. [spot.]

Տապասալիմ *տո.* to fall dead on the

Տապար, *աց* s. hatchet, axe; *գնել զաւ արմին*, to lay the axe to the tree; - *աւոր* a. axe-bearing; s. sapper.

Տապացուցանեմ *տո.* to warm, to heat, to overheat, to burn; - *ուցել* or *Տապեան* a. ardent, burning.

Տապեղ, *ի* s. play-ground; backgammon-table; - *ուլունք* s. dice.

Տապեռանդն S. *Տապեան*.

*Տապղէ a. unchaste, lewd.

Տապիմ S. *Տապանամ*.

*Տապղբեր s. carpenter's plane.

Տապանակ s. horse-cloth, housing.

Տապումն s. *phys.* calefaction.

Տաւ, *ից* s. S. *Տաւր*; letter, character; letter, epistle; book; *ածեղէն* - *ք*, the Holy Scriptures; *մարգարէական* - *ք*, the prophecies; - *ք կանոնականք*,

canons, constitutions, statutes, writ-

Տասադժական *a.* literary. [ten laws.

Տասադարձուի *s.* anagram; առնել - , to anagrammatize ; յօրինող - [ԹԷ , anagrammatist ; յօրինումն - [ԹԷ , anagrammatism.

Տասաղան , այ *s.* basket, hamper.

Տասապպին , -կան *a.* unhappy , wretched , miserable ; -նամ *S.* Տասապպիմ .

Տասապանք *s.* tribulation, affliction, anguish, distress, grief, trouble, vexation, pain, torment, fatigue, misery, misfortune, disaster.

Տասապեալ *a.* loaded with misfortunes, with trouble, poor, pitiable, unhappy, miserable.

Տասապերութի *s.* misery ; poverty.

Տասապեմ , էջի , -եցուցանեմ *va.* to trouble, to afflict, to oppress, to molest, to maltreat, to vex ; to violate, to dishonour, to deflower ; -էցուցանես զպիտս իմ , I am afflicted by your woes ; -էցուցիչ *a.* afflicting, afflictive, grievous, vexing, tormenting.

Տասապիմ , էցայ *vn.* to grieve at, to be pained, uneasy, afflicted, tormented, vexed, to be unhappy, miserable ; տասապէսք ինդրեսք զքեզ , we have sought thee sorrowing.

Տասապումն *S.* Տասապանք .

Տասապիւ *a.* written ; *s.* copyist ; -տակ , այ *s.* military coat or mantle, cassock, capote ; doublet, jerkin ; -ապեալ *a.* written, engraved ; -ապու-թի *s.* writing, engraving.

Տասեխ , այ *s.* herring.

Տասեղն *s.* stork ; heron.

Տասանորդ , այ *s.* tenth part, tithe ; decime or dime ; աճուղ զ-ան , to decimate, to tithe, to collect tithes ; -ական *a.* decimal ; *S.* Կասորակ ; -էլի *a.* tithable ; -եմ , էջի *va.* to decimate, to tithe, to take tithes ; -իչ *s.* tither, tithe proctor ; -ութի *s.* decimation, tithing.

Տասն , սին . սունք , սանց *a.* ten ; ի -ամսոյն , on the tenth of the month ; -անգամ *ad.* ten times ; - , by tens.

Տասնաբանեայ օրէնք *s.* Decalogue ; -լիար *s.* decalitre, 2. 2 imp. gals ; -ղի *a.* ten-stringed ; *s.* decachord, lyre , harp ; -կրամ *s.* decagram, 5. 64 drams avoirdupois, or 154 grains troy ; -մասնեայ *a.* ten-fingered ; -մեայ , մէից , -մեան , մենից *a.* decennial , of ten

years ; ten years old ; -մէզր *s.* decameter, 31. 81 Engl. feet ; -մեայ *a.* of six months ; յարկ *a.* ten-storied ; -նկիւն *s.* decagon ; -պատիկ , &c. *S.* Տասնպատիկ , &c. ; -պեա *s.* decurion, corporal ; -ստեր *s.* decastere, 13. 08 cubic yards ; -ւոր *a.* denary , ten, half-a-score. [calogue.

Տասնբանեան պատգամք *s.* the Decasaneակ , էկի *a.* ten, half-a-score ; Տասնեան *ad.* by tens. [*s.* decade. Տասնէկին *ad.* tenfold. [decade. Տասներեակ , ըէկի *s.* tenth part ; Տասներկր *ad.* for the tenth time, tenthly. [tenthly.

Տասներորդ , այ *a.* tenth, 10th ; *ad.* Տասնեքեան or քին , էցուց *s.* the whole ten ; *a.* all the ten.

Տասնէջ *ad.* ten times.

Տասնկանգնեայ *a.* of ten cubits.

Տասնչապար *s.* ten thousand ; *S.* Բիւր ; -հարուածեայ or ծեան *a.* of the ten plagues ; -հրամանեան *a.* of ten dogmas. [donkeys.

Տասնյուանակեան *a.* drawn by six Տասնոտեան *a.* decempedal ; ten-footed.

Տասնորդ , այ *s.* decime, tenth part ; -ական *S.* Տասնորդական ; -ակրամ *s.* decigram, 1,5432 grain or gr. troy ; -ամէզր *s.* decimeter, 3. 937 Engl. inches ; -աստեր *s.* decistere, 3. 5316 cubic feet.

Տասնութի *s.* ten, the number ten.

Տասնպատգամեան *S.* Տասնբանեան .

Տասնպատիկ *a.* decuple, tenfold ; *ad.* ten times as much ; -ակեմ , էջի *va.* to decuple, to increase tenfold.

Տասնպեա *s.* decemvir ; -ութիւն *s.* decemvirate.

Տասնախնեան *a.* decastile.

Տասնվանակեան *a.* decasyllabic.

Տասնիւղիկեան *a.* of ten curtains , shutters, pieces or breadths. [meron.

Տասնօրեայ *a.* of ten days ; *s.* decasտասի *S.* Տախասի .

*Տատա *s.* daddy, dad, papa.

Տատմական *a.* perplexed, uneasy, uncertain.

Տատմալիմ , էցայ *vn.* to be embarrassed, disturbed or pained in mind, to have difficulty in deciding, to hesitate, to waver, to be unsettled, uneasy, concerned, in trouble.

Տատմաութի *s.* vexatious perplex-

ity, titubation, hesitation, wavering, inquietude, embarrassment.

Տատան *a.* shaky, tottering, vacillating; *s.* swing, see-saw; **S. Տատանումն;** **կալելի** - **ի** **S. Տատանիմ;** - **առնել**, to swing, to send up & down, to see-saw; - **սկան** *a.* hesitating, doubtful; - **եմ, էցի** *va.* to jog, to stagger, to shake, to swing, to oscillate, to wag, to toss, to agitate; to bandy about, to titubate, to vacillate; - **իմ, էցայ** *vn.* to jog, to wag, to totter, to vacillate, to flutter about, to struggle, to tremble, to be shaken, agitated, staggered; to hesitate, to waver, to be in suspense; - **ումն** *s.* jogging, jostling, staggering, shaking, tottering, vacillating, trembling.

Տատակ, **այ** *s. bot.* star-thistle; caltrop; - **երկաթի**, iron-thistle, instrument of torture; - **աբեր**, - **ածին** *or* **ծնունդ** *a.* thistle-bearing.

Տարակ, **այ** *s.* turtle-dove; **ձագ** - **ի**, young -; - **վուվուս արձակէ**, the - coos: *bot.* eryngo, sea-holly.

Տար *a.* far off, distant, remote; - **Յ Հատանել** *or* **Հարկանել**, **երթալի** - **Յ**, **ի** - **Յս ընթանալ** *or* **անցանել**, to travel abroad; **ի** - **Յէ գալ**, to return from abroad.

Տարբաժանիմ *vn.* to start from, to remove, to expatriate oneself; - **բաժին** *a.* divided, separated, removed; separating, removing; - **հանել**, **կացուցանել**, to alienate, to transfer, to separate; to expatriate; **երանել** -, to abandon one's country; - **բան** *a.* irrational, incongruous; - **բարձ** *a.* taken away, carried off; - **բարձիմ** *vn.* to be taken away; to be divided; - **բարձու** - **թի** *s.* division; - **բեր** *a.* moved, agitated; unlike, different; - **բերեմ, էցի** *vo.* to bear here & there, to shake, to agitate, to move, to stir; - **բերիմ, էցայ** *vn.* to be borne about, to be shaken, agitated; to differ, to be unlike; - **բերուհ** *s.* agitation, shaking; difference, diversity; - **բնակ** *a.* living abroad, expatriated; excluded; - **լինել**, *or* - **բնակիմ** *vn.* to dwell abroad, afar off; to estrange oneself, to be removed; - **բնակութի** *s.* act of living at a distance, removal, pilgrimage; - **բուն** *a.* unnatural, contrary to nature; far from one's country or home, abroad.

Տարադիր *a.* proscribed, removed,

driven away, expatriated, banished, exiled; - **առնել**, **լինել** **S. Տարագրեմ & Տարագրիմ;** - **երանել** **ի կենաց**, to pass from this world; **ի Հայրենի ընչից** - **գտանիլ**, to be disinherited; - **գծեալ** *a.* counterfeit, base; - **գահեկան**, - coin, false money; - **գնաց** *a.* expatriated, banished, estranged; - **գործ** *a.* misplaced, unbecoming, useless; - **առնել**, to render useless, inefficacious, to cause to miscarry, to foil, to delude; - **գրեմ** *va.* to proscribe, to banish, to exile, to drive away, to remove, to exclude; - **գրիմ** *vn.* to be proscribed, banished or excluded; - **գրու** - **թի** *s.* proscription, ban, banishment, exile, exclusion, transportation, expatriation; - **գտակմ** *va.* to discern, to distinguish; - **գէմ** *a.* far, far off, far distant; remote; - **գնալ**, **գէմ երեալ** - **գնալ**, to go afar, abroad, to be estranged, to leave one's native land, to go from home; - **գէպ** *a.* unsuitable, improper, unbecoming, undue, disagreeing, absurd, extravagant; **թէ** **ի հանդէպս եւ** **թէ** **ի** - **գէպս**, *per fas et nefas*, by right or wrong; - **գիմիկ** *a.* travelling abroad; - **գիմութիւն** *s.* the travelling abroad.

Տարազ, **ուց** *s.* form, fashion, manner, way; furniture; *alg.* formula; - *or* **գործ** - **ու**, clever work, artistic production; **գրահաշուական** -, algebraic formula; - **խուց**, style; **S. Վրացի**; **ի** - **բարբաղի**, in plain, in private clothes; **ի** - **եկեղեցական**, in clerical attire, dressed like a clergyman; **գլէցալ աշխարհական** -, he dressed like a layman.

Տարազագործ, **այ** *s.* clever manufacturer, master; - **ութի** *s.* weaver's art, woollen manufacture.

Տարազարդ *a.* ungraceful, unadorned; deformed, ugly; - **ուհ** *s.* ungracefulness; deformity; - **զգեսա** *a.* unclothed.

Տարածամ *a.* mistimed, ill-timed, inopportune, unseasonable, untimely; premature; *ad.* unseasonably, inopportunately, at the wrong time or moment, out of season; prematurely; too late, when too late; *s.* **S. Տարածամու** - **թիւն**; - **հասակաւ**, not full grown, young; - **ծերանալ**, to age prematurely; - **իլ աւուր**, to decline, to be on the decline, to begin to go down, to begin

to be night; *ի* -*էլ առւրն*, towards nightfall; *-ի օրն*, it is getting late, the daylight fades, the day wanes, the sun is going down; *-էալ է օրս*, the day is already on the decline, it is drawing towards night; *-ու* S. *Տարածամբ* *ad.*; *-ութի* *s.* unseasonableness, importunity; tardiness, nightfall.

Տարածեմ, *էցի* *va.* to chase, to expel, to drive away; *-էլու* *s.* a different tongue; *-լուծական* *gr.* disjunctive; *-լուծեալ* *a.* dissolved, disjoined, spoiled; *-լուեմ* S. *Ստուգանքեմ*; *-լուութիւն* *s.* disobedience.

Տարախ *s.* epidemy; *-ական* *a.* epidemical; *-իսս*, &c. S. *Թոթով*, &c.

Տարած, *ից* *a.* spread out, extended, stretched out; extensible; *-* or *-ածք* *s.* extent, extension; volume, bulk, size; show, display.

Տարածական *a.* ductile, extensive, extensible, dilatible, expansible; *-հերուկ*, elastic fluid; *-ութի* *s.* ductility, extensibility, expansibility, dilatibility.

Տարածանեմ or *ծեմ*, *էցի* *va.* to spread, to extend, to stretch out, to dilate; to unfold, to open, to spread out, to display; to propagate, to diffuse, to spread abroad, to strew, to spread; *-իմ* *vn.* to be spread, stretched out, extended; to be propagated, spread out; *անկեալ կան մահու* *-ծեալ*, slain they lay stretched on earth; *դրօշքն* *-ծանէին*, the banners were displayed; *ազխութի յաշխարհի* *-ի*, ignorance is spreading over the world; *-ծէցաւ յամենեւին*, it became general; S. *Համբաւ*, &c. [fusion, spreading.

Տարածանք *s.* extent, extension, diffusion.

Տարածասակ *a.* of a spreading root.

Տարածոց, *ոց* *s.* volume; *-արկանել*, to spread, to extend.

Տարածութի or *ուսի* *s.* extent, dimension, latitude; dilatation, extension, expansion, diffusion; propagation, spread, reach, sphere; *տարածմունք* *med.* tetanus, lock-jaw.

Տարածուն S. *Տարածական*.

Տարակայ, &c. S. *Բացակայ*, &c.; *-կանամ*, *օրեալ* *vn.* to constitute itself, to proceed, to issue; *-կասկած* *a.* unsuspecting, unsuspecting; unexpected; *-կարծ* *a.* unthought of, unlooked for, unforeseen; absurd, strange, extraordinary; *-լինել*, to form strange

suspicious; *-կայ* *ad.* aloof, from afar; *-կացութիւն* *s.* distance; *-կենդրոն* S. *Արասկենդրոն*.

Տարակոյս, *կուսից* *s.* doubt, uncertainty, wavering, vacillation, irresolution, hesitation, embarrassment; tribulation, anguish, anxiety; *a.* doubtful, uncertain; *ի* *-կուսի* *կացուցանել*, *ի* *-արկանել*, to cause to doubt, to call into question; *կալ* *ի* *-կուսի*, to doubt, to be in doubt, to waver; *-ի* *-ուկցել*, to multiply doubts, questions; *չէք լին* *-*, there is no doubt; undoubtedly.

Տարակորզեմ *va.* to pull up, to root out, to pluck up; *-կուսական* *a.* doubtful, uncertain, ambiguous; dubitative; *-կուսանամ* S. *Տարակուսիմ*; *-կուսանք* S. *Տարակոյս*; *լէ* *-կուսանօք անկանել*, to be called in question; *լէ* *-կուսանօք արկանել*, to call into question; *-կուսելի* S. *Տարակուսական*; *-կուսեմ*, *էցի* *va.* to cause to doubt, to create doubts, to cause doubts to; *-* or *-կուսիմ*, *սեցայ* *vn.* to doubt, to have doubts, to question, to hesitate, to be irresolute, embarrassed, to demur; *-ի դիւէ*, to become furious, to rage like a madman; *-կուսութի*, *-կուսութիւն* *s.* S. *Տարակոյս*; argument, objection.

Տարահաճելի *a.* disagreeable; *-հանդիս* *a.* restless, uneasy; *-հասակ* *a.* tender, very young.

Տարաձայն *a.* dissenting; *-եմ*, *էցի*, *-իմ*, *էցայ* *vn.* to dissent, to disagree, to differ, to be at variance; *-ութի* *s.* dissension, disagreement, variance, discord, strife; *-ձեւ* *a.* deform.

Տարամբժ *a.* reprobate, cast out, rejected, thrown out; disowned, disapproved; *-եմ* *va.* to cast out, to reject, to reprobate; to expel, to drive away; to disown, to disapprove; *-ութի* *s.* reprobation; *-միտ* *a.* senseless, foolish; *-մտութի* *s.* foolishness.

Տարայ, *ի* *s.* jar; * tare, tare & tret.

Տարանկիւն *s.* rhomb, lozenge; *-ալին* *a.* rhomboidal, rhombic; *-անիտ* *s.* rhomboid, rhomboheder.

Տարաշխարհ *s.* distant country, remote region, abroad, foreign lands; *-*, *-էայ*, *-իկ* *a.* S. *Տար*; foreign, exotic; *s.* foreigner, stranger, traveller, pilgrim.

Տարապարհան *a.* exorbitant, excessive, unbounded, inordinate, extra-

vagant, immoderate, enormous; - պաշտ *a.* heathen; - պատկան *a.* unadapted, unfit, useless, unsuitable; - պարհակ վարեմ *va.* to oppress, to compel, to constrain, to vex, to tax unmercifully; - պարտ *a.* wrong, undue, unjust, unreasonable; unnecessary, needless, useless, vain; - or *ի - ad.* unduly, in vain, uselessly, without reason, improperly, wrongfully; - աժեթ, bashfulness, sheepishness; հոգալ *ի բանն -ս,* to believe in idle gossip; - պարարարտ *a.* feeding on illusions; *fig.* feeding negligently; - պարտուոց *or ի - S.* Տարապարտ *ad.*

Տարասահման առնեմ *or -սահմանեմ va.* to banish, to exile, to drive away, to remove; - սուզիմ *vn.* to be engulfed, swallowed up, precipitated, sunk to the bottom; - սեռ *a.* heterogeneous; - սեռութի *s.* heterogeneity; - սուուերթ *s.* heteroscians.

Տարավորթ *a.* acclimated; - եմ *va.* to acclimate, to acclimatize; - իմ *vn.* to get accustomed to a climate or place; - ութի *s.* acclimation.

Տարատարափ *a.* scattered about, spread here and there; - տրոհեմ *va.* to disjoin, to separate, to remove.

Տարացոյց *S.* Յարացոյց, Օրինակ; - ցուցաբանութի *s.* speaking metaphorically, parable, allegory, metaphor; - ցուցական *a.* allegorical; - ցուցումն *s.* speaking in parables; - ցուցորէն *ad.* exemplarily.

Տարափ, ոյ *s.* shower, abundant rain; - ձեան, flake of snow; տեղ եւ - նեւաից, a shower of arrows; a cloud of darts; ծակոտեալ *ի -ոյ նեւաից,* pierced with a hundred arrow wounds; - անման *a.* showery; flaky.

Տարափառ *a.* unglorious.

Տարափեմ, եալ *vn.* to rain or to snow heavily.

Տարափոխիկ *a.* contagious, epidemical, infectious, catching; - փառ, contagion, epidemical disease, infection; - լինել *or -փոխիմ vn.* to be contagious, catching; - փոխութի *s.* contagion; - փումն *s.* heavy fall of rain.

Տարբաղմատ *a. gr.* casual; - բեղուն *a.* bastard.

Տարբեր, ից *or այ a.* different, unlike, various, diverse, dissimilar, sundry; - ք *s.* difference; - ական *a.* differential; agitated, vacillating; - ապէս

ad. differently; - եմ, էցի *va.* to difference, to diversify, to distinguish, to vary, to change; - or - իմ, էցայ *vn.* to differ, to be unlike or different, to stand out, to be distinguished; to be agitated, to flutter, to waver, to turn on all sides; - ութի *s.* difference; dissimilitude, diversity, variety, distinction, disparity; shade; agitation, inconstancy, wavering; *ast.* course; վերելական - *ast.* ascensional difference.

Տարբալ, ի *s.* table-spoon; *S.* Ռրդալ.

Տարեգիր *s.* annalist; - ք, annals; - գրուի *s.* new year, new year's day; *S.* Կազանդ; - գրութիւն *s.* annals.

Տարեգարծ *s.* anniversary; - ծննդոց, birthday; կատարել զ- ծննդոց, յաղթութի, to keep the anniversary of a birth; to commemorate a victory.

Տարեկց *s.* end of the year.

Տարեկան *a.* yearly, annual, anniversary, once a year; *s.* year; solemnity, feast, festival; etesian or trade-winds; *or ի - or -ոց,* anniversary, - day; կարգելին սմ յամէ զօրն զայն տն - այ, it was ordered that this day be annually commemorated; սչ գոյր երթեւեկ տօնից - այ նք, no one frequent his festivals any longer; յաւուր նշանաւորի - այ, on the festival day.

Տարեմուտ *S.* Տարեգրուի.

Տարերդոյ *a.* dissonant, discordant.

Տարեցոյց *s.* almanack, annuary, annual register.

Տարեւոր, - ական *a.* annual, yearly; *S.* Հողմ; քառն - , teg; քահեկանաց - , yearly stipend; - ութի *s.* annuity.

*Տարթ *s.* dried sheep's dung.

Տարթօրական *s.* talent (money).

Տարժան *a.* unworthy; *S.* Տաժան, &c.

Տարի, բնոյ, բեաց *s.* year, twelve-months; տարաւոյ ի - , տարւոյ տարւոյ, տարւոյ - *ad.* annually, yearly, year by year, every year; ի տարւոյ, in the year; per annum, a year; *S.* Ամ, Թոլութիւն. [prudence.

Տարիթիւրթ *s. Pers. w.* seat of juris-
Տարիչ *a.* carrying away, leading into captivity.

Տարուծումն *s.* corruption.

Տարմ, ից *s. S.* Տարմահալ; - or - Թռչնոց, flock, flight of birds; - - or

Տարմաբար *ad.* in flocks, in troops, in great numbers; - բանք *s.* a multitude of talkers.

Տարմալ, -ակ *s.* sack; pocket; skirt.

Տարմաշաւ *s.* starling.

Տարմանամ, աշեալ *vn.* to flock together, to form troops.

Տարմաջուր *s.* starling-water.

Տարմասար *S.* Տարմաբար .

Տարույ *a.* leading, bringing, conducting; -ուի *s.* transport, transportation, carriage; capacity.

Տարրոիչ, or որոչ, էց *a.* distinct, different, separate.

Տարրոշաբար *ad.* distinctly.

Տարրոշեմ *va.* to distinguish, to separate, to divide.

Տարրոշութի *s.* distinction, separation, division; -ումն *s. med.* secretion.

Տարուբեր, աց *a.* agitated, tossed about, driven here & there; carrying or bringing merchandise; *s.* agitation; -բանէց messenger; -ւմ, էցի *va.* to agitate, to toss about, to stir, to drive here & there; to repeat; -իմ *vn.* to hesitate, to vacillate, to be in suspense; to carry messages, to negotiate, to parley; to trade, to carry on commerce. [-, carrying to absurdity.

Տարումն *S.* Տարողութի; յանտեղի

Տարսամ, աց *s.* unsteady, irresolute, perplexed, wavering, indeterminate, uncertain, cowardly, slothful, sluggish, idle; -տաղնայի տարախուսանայ, painful thoughts, mental anguish; -իմ, էցայ *vn.* to be irresolute, undecided, uncertain; to grow slothful, lazy; to move slowly; -ութիւն *s.* want of determination, irresolution, indecision, uncertainty, embarrassment, perplexity; cowardice, poltroonery; sloth, idleness.

Տարտարոս, աց *s.* Tartarus, hell; մշտադիչեր -, the gloomy Tartarus; -ական *a.* tartarean, hellish, infernal.

Տարր, տարեր. էլք, էրաց *s.* element, elementary substance or matter; տարերք, elements; rudiments; տարերք կենաց, the elements of life; ք տարերց աշխարհի, according to the worldly maxims.

Տարրբան *s.* chemist; -ական *a.* chemical; -ութի *s.* chemistry; -բաշխութի *s.* decomposition; -բար *ad.* in an elementary state or form, elementally, rudimentally; materially; -գէտ, -լոյծ, &c. *S.* Տարրբան, &c.; -լուծութի *s.* decomposition; -կան *a.* elemental, elementary, uncompounded

Տարրանամ, աջայ *vn.* to be compounded of elements, to be reduced to elements, to be produced, formed, to exist, to be; to incorporate, to adhere, to be united, attached; to be inculcated, impressed or imprinted; բանիւ տարրացեալ մարմինք, created beings furnished with reasoning faculties; Սողոմոն տարրանայր է խորս էակաց, Solomon penetrated the secrets of nature; յերկիւղի նր տարրաւ ցուք, let us keep his fear in our hearts; տարրացեալ են է սիրս իմ, they have penetrated to my inmost soul; տարրացաւ խաւարն է վերայ երկրի, darkness covered the face of the earth; տարրացեալ առ ԱՅ սիրով; bound to God by love.

Տարրաաշաւ, էց *s.* fetich; fetich-worshipper; -ութի *s.* fetichism; object-worship; -պէս *S.* Տարրաբար; -առփութի *s.* immoderate love or desire of terrestrial things; idolatry; -ցուցանեմ *va.* to element, to compound of elements, to constitute, to produce, to form, to give being to; to incorporate, to attach together, to mix, to unite; to inculcate, to impress; -ւոր *a. S.* Տարրական; material, corporeal; -ւորութի *s.* materiality, *Տարրեղէն S.* Տարրաւոր. [corporeity. *Տարրելք a.* creating, producing, making.

Տարրութիւն *s.* elementariness, elementarity, substance, existence; elements, rudiments. [constitution.

Տարրումն *s.* incorporation, union, *Տարփ, ոյ s.* ardent desire; love.

Տարփալի *a.* desirable, wishful; kind, dear, beloved; -ծու, աց *s.* lover, wooer, sweetheart, beau, gallant, fop; *sf.* lover, mistress, sweetheart; -կան *a.* relating to love, erotic.

Տարփամ, աջայ *vn.* to wish for ardently, to long or sigh for, to covet eagerly; to burn with desire or passion, to be in love.

Տարփանք *s.* love, passion, ardent desire, over-eagerness; բայց զինչ -քեզ առատուէքն իցեն, why are you so fond of fables?

Տարփաստենչ *a.* ardently longing for, sighing after, very desirous.

Տարփաւոր *S.* Տարփածու .

Տարփույ *a.* amorous, loving, fond; desirous, covetous.

Տարփողեմ *va.* to announce loudly, with shouts & cries, to cry aloud, to shout; to celebrate, to publish.

Տարփութի or **ուսնի** *S. Տարփանք*.

Տարփէն *a.* unreasonable, unlawful, illicit, iniquitous, wicked; *ad.* unlawfully, illegally, unjustly, contrary to equity, iniquitously, wickedly; **-ուի** *s.* injustice, wrong, iniquity, improbity, wickedness.

Տարփինակ *a.* unlike, dissimilar, unequal, extraordinary, strange, eccentric, odd, singular, uncouth, outlandish.

Տաւաղեմ, **էյի** *va.* to aggregate, to assemble, to reunite, to collect, to gather together; **-իմ** *vn.* to be aggregated, united or collected together.

Տաւիղ, **լլայ** *s.* psaltery, harp, dulcimer; **Հարկանէլ** *զ* or

Տաւղեմ, **էյի** *va.* to play on the harp.

Տաւիղաօջիւ *s.* harper, harpist.

Տափ, **ք**, **-էր** *s.* plain, flat country or district; **-** or ***-ակ** *S.* **Տափարակ** *a.*

-աղունք *s.* planisphere; **-աթաթ** *a.* palmipede; **-ակասես** *a.* plane figured, plane; **-ակողմն** *s.* flat side, plain, flat ground; **-ակունի** *s.* flatness, rapidness; **-աձուկն** *s.* skate, ray, thornback.

Տափան *s. agr.* harrow; **-ամ**, **սցայ** *vn.* to be flattened; **-էմ** *va.* to harrow.

Տափասերեւ *a.* planifolius, planipetalous.

Տափարակ, **այ** *a.* flat, level, plane, smooth, even, shorn; *s.* plain; esplanade, glacis; **-աձեւ** *a.* planiform; **-էմ**, **էյի** *va.* to flat, to flatten, to plane; **-ութի** *s. S.* **Տափակութի**; flattening.

Տափափուշ *s. bot.* tribulus terrestris, caltrop, thistle. [camoys.

Տափաքիթ *a.* flat- or snub-nosed;

Տափեմ, **էյի** *va.* to harrow.

Տափերական *s.* extremities or flat sides of a bridge.

Տափերես *a.* flat- or bull-faced.

Տափնութիւն *s.* flat-nosedness.

Տափոյն *s.* back-bone.

Տափունչ *S.* **Տափաքիթ**.

Տաք, **իյ** *a.* warm, hot; *S.* **Չէրմ**;

*-դեղ *S.* **Պղպեղ**; **-իմ**, **էյայ** *vn.* to get or become warm; **-ութի** *s.* warmth, heat, caloric; **-ուսն** *s.* getting warm;

-սաս *s. Gr.w.* rank, line, order; **-տուն** *s.* warming- or stove-room.

Տգեղ, **ոյ**, **այ** *a.* ill-favoured, ill-featured, unsightly, ugly, deformed, hid-

eous, squalid; foul, villainous, bad; **-արան** or **բարբառ** *a.* turpiloquent, foul-mouthed; **-սնամ**, **սցայ** *vn.* to grow ugly, to become deformed, to disfigure oneself; **-ացուցանեմ** *va.* to deform, to render ugly, to disfigure.

Տգեղծ *S.* **Տգեղ** & **Տխեղծ** [-to distort.

Տգեղութիւն *s.* ugliness, deformity, ill-featuredness, unsightliness; **անհնարին** -, frightful ugliness, hideousness.

Տգէտ *a.* ignorant; unlearned, untaught, illiterate; idiotic, silly, simple.

Տգիտարար *ad.* ignorantly, unlearnedly, unskillfully; **-բարոյ** *a.* stupid, heavy, dull, lazy; **-հան** *a.* ignorant; **-նամ**, **սցայ** *vn.* to be ignorant, unaware of, unacquainted with.

Տգիտանք *s.* ignorance.

Տգիտութի *s.* ignorance, nescience, rudeness, rawness, unskillfulness; **մեծ**, **Թանձրամած**, **տոսկալի** -, great, utter, gross, complete ignorance; **առ** **-թէ** *ad.* through ignorance; **դբածնուլ** **-ք**, **Թաւալլի** **ի** **-թէ**, to live, to wallow in ignorance.

Տգոյն, **իյ** *a.* colourless, pale, faded.

Տգունիմ *S.* **Այլադունիմ**.

Տգունութի *s.* colourlessness, discoloration, paleness.

Տեանուբար *ad.* like Jesus; **-բարբառ** *a.* pronounced by our Lord; **-դայլուտ** *a.* relating to the advent of our Saviour; **-գիր** *a.* ordered by Jesus; signed with the sign of the cross;

-գրեմ *va.* to sign with the cross, to make the sign of the cross; **-գրութի** *s.* sign of the cross; **-կնքոյ**, baptism; **-Ժողով** *a.* assembled together in God's name; **-հան** *s.* offering for the poor; *a.* divine; **-կողմն** or **-կոյս** *s.* our Lord's side; **-մայր** *S.* **Տէրամայր**; **-նման խաչ** *s.* the true cross.

Տեանեղբայր *s.* the Saviour's brother, (St. James Ap.).

Տեանընդառաջ, **ի** *s.* Candlemas-day, Purification, Penthesis.

Տեաննորդի *s.* Son of God; son of a freeman or noble; **-ք**, sons of illustrious families.

Տէրեակ *s. Gr.w.* consecration.

Տէղ, **ոյ**, **այ** *s.* shower, abundant rain: spot, place; post; **յամ** -, every where; always; **ի** -, instead, in substitution for, in the place of; **անցանէլ** **ի** **- ուրուք**, to stand instead of, to

supply the place of, to substitute, to replace; S. Տեղի; տեղային է ձեզ շերհնուոր շորհինն. heavenly graces rained thick upon you; - ոսկի ակ. զայր է փեայրութեն Արատալի, gold fell in showers at the nuptials of Ar-taxerxes.

Տեղագիր s. topographer; -գրական a. topographical; -գրութիւն s. topography; -զանական a. parallactical; -զանութիւն s. parallax; -զերծ a. driven from a place or post, removed; -թափ առնեմ va. to set free from a place; -լի a. raining abundantly; -ծու a. producing abundant rain; -կալ, աջ a. fixed in place, firm, stable, immovable, constant, stationary; s. lieutenant; vicar; capitular; substitute; -կարուհի s. stability, firmness; lieutenantcy; vicegerency, vicariate; substitution; -կան a. local; med. topical; -դեղ med. topic.

Տեղամ, ացի, ան, Տեղեամ, Տեղեմ, դեպ, Տեղում va. to cause to rain heavily, to open the windows of heaven; fig. to shower down, to rain abundantly; vn. to shower, to rain hard, to pour; նեսս - է վերայ ուրուք, to send a shower of arrows; սեղաց է նոսա մանանայ, manna rained down upon them; տեղայր մարգարիտա ի հարմութեն Սաթինիկան, pearls were showered round at the nuptials of Sathinig; նեսք տեղային, arrows fell in showers; ԶԷւս, տեղան է մեզ փորձութիւն, o great Jupiter, load us with evils! կայծակունք տեղացին, thunderbolts fell.

Տեղաշարժ a. s. locomotive; -ուլի s. locomotion; -պահ. աջ s. vicar, capitular, substitute; lieutenant; -պահութիւն s. lieutenantcy; S. Տեղակարուհի; -տարափ s. very heavy shower, pelting or drenching rain, floods, torrents of rain; heavy fall of snow or hail; -լինել սպառնալուք fig. to rain threats; ետես զնեսս - խաղցեալ, he saw a storm of arrows coming; -առ a. hospitable; -առութիւն s. reflux, ebb; S. Մահընթացութիւն; -ցումն s. raining in torrents; -ուր a. local; -փոխ a. changing place, translocating, transferring, displacing; transferred, displaced; -լինել, to change place, to be translocated, to move from place to place; -փոխեմ va. to translocate, to trans-

port, to carry off from one place to another, to transfer, to displace, to remove; -փոխուի s. change of place, translocation, displacing, removal; locomotion; ast. translocation; S. Տեղապահութիւն.

Տեղեակ, դեկաց a. well informed, instructed, skilled, versed in, intimately acquainted with, expert; s. little place.

Տեղեկաբար ad. eruditely, with knowledge, skilfully, well; -գոյն ad. thoroughly, to the bottom, minutely, in detail; -քննել, to examine thoroughly, to go to the bottom of, to sift; -դերք s. mus. finger-board, keys; -նամ, աջայ vn. to be informed of, instructed in, acquainted with, to make inquiries, to acquire instruction or knowledge, to inquire, to teach oneself; -րան s. intelligence office; -ցուցանեմ va. to inform, to instruct, to give knowledge of, to acquaint with, to teach.

Տեղեկիկ S. Տեղեակ s. [to apprise of.

Տեղեկութիւն s. information, knowledge, instruction, notice; վեր է վերայ ինչ - , general information; առլ - , to inform, to instruct; - առնուլ, to inform oneself, to make inquiries.

Տեղի, զւոյ, դեաց s. place, spot, site; occasion, opportunity; ast. point, lieu; հասարակ ք rhet. common-place topics; հասարակաց ք, public places, squares, &c.; սք ք, holy place; the Holy Land; - սպաւինի, refuge, shelter, retreat, cover; առ տեղեալ, here; է - or է տեղուոյ, in the room of, instead of, in lieu or place of; է -ս -ս, տեղեաց տեղեաց, in different places, in some or several places; լ լամ -ս, in all places, every where; omnipresent; առ տեղեան, there, in the very place; just then, for that time, for a short time; ունել զ- , to supply the place of, to substitute for, to take or fill the place of, to succeed; ունել զառաջին - . to hold or occupy the most advantageous place, to be on the side of the wall; զ- առնուլ, ունել, to stop, to cease to go, to rest, to take repose, to halt; անկանել է տեղուոյ, to be left dead on the spot; - առնել ումք, to give the first place to a person; - առլ ումք, to yield, to give up, to acquiesce, to consent, to condescend, to submit; - առլ իմք,

to expose oneself, to give hold; - սաւ յխեցէ or յուճեցէ, to evade, to avoid, to draw back, to withdraw, to retire, to depart, to go away; շըջեր փախստական սեղուցի - , as a fugitive he wandered; բանին իմոյ չեք - ի ձեզ, my words have no place in you; - սուր գնա՛, get thee hence! S. Թասար.

Տեղումն S. Տեղացումն. [Ժաշահոստ. Տենդ, ի. իւ. s. fever; - շառագոյն, scarletina febris, scarlet-fever; - սու, այ a. feverish; - սուխմ, էցայ տո. to be in a fever.

Տենդ or Տենդ, իյ S. Տենչանք.

Տենչալի a. desirable, enviable; dear.

Տենչամ or Տենչանամ, աջայ, Տենչիմ, էցայ տո. to desire, to wish, to envy, to covet, to burn for; տենչայ Սաթենիկ տենչանո զարտախուր խաւարան, Sathinig is seized by a violent desire for curled endive.

Տենչանք, Տենչումթի or ումն s. desire, wish, envy, avidity, cupidity, covetousness, longing for.

Տենչող a. desirous, eager, covetous, anxious, greedy.

Տեւ, իյ s. gauze, crape, thin veil; glossiness; callosity, corn.

Տեւագերծ a. unveiled, brazen-faced, impudent; s. spoiler, despoiler; - առնել or -եմ՛ va. to unveil, to raise the veil; to despoil, to strip, to rob, to spoil.

Տեւատես, այ af. troubled with the bloody flux; - ութի s. bloody flux; hemorrhoids or piles.

Տեւեմ, էջի va. to gall, to rub the skin off, to graze, to excoriate; to render callous, hard as a corn; - իմ տո. to have the skin rubbed off; to become callous, to harden.

Տեւ, ոյ s. sight, view; spectacle, scene; aspect, look, figure, face; vision, apparition; visit; ի - էրթաւ, to go to see, to call upon, to pay a visit to; չ-ոյն առնել, to pretend not to see; - առնել ի բանակն, to send forth spies; ալն ունիք-ոյն Այ, we desire to see God; էկն ի - իմ. he came to see me, he called upon me.

Տեւաբան s. optician; - ալան a. optical; - ութի s. optics; - բար ad. visibly; - գիր s. scenographer; - գրական a. scenographical; - գրութիւն s. scenography.

Տեւակ, այ s. species; sort, kind,

race; fashion, manner, way; form, figure, appearance, look; sight, countenance, aspect, air; image, idea; dress, costume; gr. form, species; a. visible; Հալորդէլ կրկին - սաւ, to receive the Communion in both kinds; սեռ՝ կենդանի, - մարդ, էւ սարբեր- ութի բանական, genus animal, species man, whose distinctive characteristic is the faculty of reason.

Տեւակագործեմ va. to specify, to qualify, to form, to figure; - գործուի s. specification, qualification, formation. Տեւակակից a. of the same idea. [tion.

Տեւական a. visible, apparent, plain; theoretical, contemplative, speculative; perspicacious, sharp; prophetic; prescient, foreknowing; phil. formal, special; - ն s. theory; - աղն, աղբ, առհմ, the nation, race, tribes of Israel; - ն ընդ զգայութիւն անկանի, the visible is subject to the senses.

Տեւականամ, աջայ տո. to be specified, qualified, formed, figured.

Տեւականեմ va. to give being & form; S. Տեւակագործեմ. [lation.

Տեւականուի s. visibility, contempt.

Տեւակարար a. specific; - եմ va. to specify; - ոլութի s. specification.

Տեւակաւոր a. gr. specified.

Տեւակութի s. look, countenance.

Տեսանելի a. visible; seeing; - բ s. organ of sight, the eyes; S. Կուրլ; - ութիւն s. visibility.

Տեսանեմ, սի, սես va. to see, to perceive; to regard, to contemplate; to observe, to consider, to remark, to examine; to know; to provide, to supply, to furnish; to take care of, to tend; to go to see, to visit; to spy, to watch; տեսանելով ad. apparently, in appearance; by sight; գեղեցիկ տեսանելով, handsome, beautiful; կոյս գեղեցիկ տեսանելով, fair girls, charming maidens; շնեցին սեղան մեծ տեսանելով, they built an altar of immense size; որ խուժաղուժ եւս էր տեսանելով, who was still more barbarous in appearance; - զփխտնս պաւտրազմաւ, to engage in war amongst themselves; to grapple with each other; - զպէսս ուրուք, to provide with necessaries; զառն - , to manage household or domestic affairs; չ-ոյն առնել, to pretend not to see; տեսէք զինչ ընքդ, pay attention to

what you hear; *սեռօղիք*, *զիմ' նշանն արասցես*, take care to work all the wonders; **ԱՅ** *սեպցէ իւր ոչխար յողջակեզ*, God will provide himself with a lamb for the burnt offering; *հիւանդ էի եւ սեռէք զես*, I was sick, & you visited me; *սես ինձ*, see, you see; *սար թէ ոչ' տեղից լիւ .բո*, if not you will see how I will pay you; *սեւքեզ արս զորաւորս*. choose valiant men to accompany you.

Տեսանող *a.* seeing; *s.* prophet, seer; *-ազուշակ a.* predicted, foretold, prophesied; *-ական a.* visual; prophetic; *-ն s.* the eyes; *-ութի s.* vision, sight; prophecy.

Տեսաչափ, *ի s.* optometer.

Տեսաւէր *a.* fond of seeing.

Տեսարան *s.* theatre, spectacle; scene; sight, the eyes; landscape, scenery; watch-tower; look-out man, top-man; vedette; *շուրջ -*, amphitheatre; *- աշխարհի լինել*, to be a subject of scorn or opprobrium.

Տեսարանագրական, &c. **S.** **Տեսագրական**, &c.; *-գիտակ s.* opera-glass; *-կան a.* scenic, theatrical; *շաղթուի s.* theatrocracy; *-սէր a.* fond of spectacle; *-ցոյց s.* diorama.

Տեսարանեմ, *էցի va.* to put upon the stage, to represent, to perform, to expose to public view, to make a spectacle.

Տեսաւոր *a.* visible, apparent; *-իմ, էցայ vn.* to make oneself seen, to become visible, to be in sight, to appear; to have an interview, a meeting; *-ութիւն s.* theory; vision; the eyes; interview.

Տեսիլ, սլեանց s. aspect; appearance, look, sight, view; air, mien, visage, image; spectacle, representation; vision, apparition, phantom, spectre, dream; phenomenon; contemplation; theory, idea; *գեղեցիկ -*, *- գեղոյ*, beauty, loveliness; *գեղեցիկ տեսլամբ*, handsome, beautiful, charming; *երկնային -*, celestial vision; *- գիմաց*, figure, physiognomy; *ի - ածել*, to represent, to perform, to put upon the stage; *- լինել աշխարհի*, to be made a spectacle unto the world; *- տեսանել*, to have a vision; *արար տն տեսլան իրազու*, he held a festival with public games; *ի - նմյն*, before all men, or all eyes; *էղեւ բան*

Տեսն առ Աբրամ *ի տեսլանն*, God spoke in a dream to Abram; *տեսլամբ բուութի պարասպեալ*, given to the contemplation of nature; *- աչացն է հաւասարիմ եւ ոչ լուր ականջացն*, hearing is believing but seeing has no fellow.

Տեսլական *a.* special, formal; *-նկար, այ s.* scene; landscape; landscape-painter; *-սէր a.* fond of seeing.

Տեսլարան *s.* circus, theatre, spectacle, scene; sight, the eyes; *-ական a.* theatrical, scenic; *- յոյջք*, theatre, spectacle; *-աձեւ a.* theatre-shaped.

Տեսող *s.* seer; spectator; *-ազոյն a.* very perspicacious, of subtle intelligence; *-ական a.* visual; contemplative, ascetic, intellectual; *-ականութի s.* the contemplative faculty; contemplative life; *-ութի s.* S. **Տեսանողութի**; theorem; *ոտ.* vision, visibility; *-ու նակ a.* prophetic.

Տեսուած, *ոյ s.* intelligence, flash of wit, conceit, witticism.

Տեսուի s. sight, vision, look, view; theory, plan, speculation; visit; contemplation, consideration; idea, conception, knowledge, notion; vision, dream; prophecy; ecstasy; *-թի* or *գիտական սպարեզ*, field of view or vision; *համարուս -*, cursory view, short notice, sketch; *հասարակաբար -թի*, at or with a single glance, in a

Տեսուին S. **Տեսուի**, [summary way. **Տեսուն a.** visible.

Տեսուչ, սչի s. inspector, director, overseer, intendant, guardian; *fig.* **Տեսլական a.** providential. [bishop.

Տեսլաւորեմ vn. to take care of, to tend, to provide.

Տեսլութի s. Providence; direction, inspection, superintendance, survey, watch; incarnation: police; government; *նծական, վերին -*, Divine Providence.

Տեսր, ի, -ակ, այ s. Gr. w. quire of paper, stitched-book, copy-book; pamphlet; *-սակեղ s. Gr. w.* *τετρακελης*; *-եմ, էցի va.* to stitch; *-ող s.* sticher.

Տերեւ, ոյ s. leaf, *pl.* leaves; *- ծաղկանց*, corolla, petal; *սասանիլ սոյ զ-*, to quiver like an aspen leaf; *եւ - չանկանի թէ ԱՅ չկամի*, no leaf falls but God's will drops it.

Տերեւբեր a. leaf-bearing, petaliferous; *-բուի a.* producing leaves; *- ժամանակ*, spring time, spring; *bot.*

frondescence, foliation; -գոյն *a.* vegetable green; *s.* chlorophyllus; -զարդ *a.* adorned with leaves or foliage; -զգեաց or զգեստ *a.* clothed, covered with leaves, leafy, green; -զերկ *a.* despoiled of leaves; -թափ *a.* deprived, stripped of leaves, leafless; stripping or despoiling of leaves; - առնել, to pluck or strip off leaves; - լինել, to shed or lose leaves; - լի or լից *a.* full of leaves, leafy; -խիտ *a.* thick with leaves, leafy, bushy; -կոյուք *s.* heaps of dried leaves; -մած, -շատ *S.* Տեւրեափիտ; -մերկ *S.* Տերեւաղբիկ; -շարժ *a.* shaking or quivering like an aspen leaf; -պատ *a.* girt with leaves; - լինել, to be -; -սաղարթ *S.* Վարսու

Տերեւատ *s. bot.* camelia. [ւոր bot.

Տերեւընկէց *S.* Տերեւաթափ.

Տերեւիկ *s.* small leaf.

Տերեւիմ, եցայ *vn.* to leaf, to put forth or produce leaves, to be covered with foliage, to become green.

Տերեւիխ' *s. bot.* phyllitis, hart's-tongue, asplenium.

Տերեւուկ, Տերուկ, Տերփուկ *s. bot.* greater & lesser centaury; bull-weed.

Տեւ *s.* duration; * oak or elm leaves for fodder; *t* - *ad.* durably, lastingly, for ever; *t* - երթալ or պահել *S.* Տեւեմ.

Տեւական *a.* durable, permanent, stable, persisting, lasting; -ութի or

Տեւակութիւն *s.* constant duration, permanence, stability, persistence; constancy, perseverance.

Տեւեմ, եցի *vn.* to last, to persevere, to continue; to endure, to support, to bear; - *t* մարմնի, 'to live, to subsist; Ժուճկաթեալ սեւէր չարչարանաց, he patiently suffered the tortures.

Տեւթիէդէս *s. Gr. w.* cuttle-fish,

Տեւողական *S.* Տեւական. [sepia.

Տեւողութի, Տեւութի, Տեւումն *S.*

Տեւականութիւն. [der).

*Տեւուր *s.* leaf-gatherer (for food)

*Տեփուր *s.* wooden disk or plate.

Տզնի *s. bot.* ricinus, palma Christi, castor-oil plant.

Տզամ, աջի *vn.* to buzz, to hum.

Տզանք *s.* buzz, hum, buzzing.

Տզկախտ *s. bot.* chiek-weed, pimpernel, samolus; -ձեւ *a.* leech-shaped.

Տզուկ, րկի *s.* leech; *fig.* blood-sucker; *bot. S.* Բզրուկ; գնել -*ս,* to apply leeches.

Տզոր, աջ *a.* powerless, impotent, weak, feeble, languid.

Տէգ, տիգաց *s.* pike; spade in cards; - մորուաց, fresh beard, down, downy beard; *t* - նիզակի or նիզակաց, *t* սուր - նիզակի, with the lance, with arms; with lance or spear thrusts; *t* - նիզակի մասպալէջի ղնա. I brought him down with a lance thrust; տիգք աչաց ակնարկել, to glare at, to frown at, to dart an angry or threatening look, to look daggers at; տիգք աչաց խաղաց *t* վերայ իմ, he sharpened his eyes upon me, he frowned on me.

Տէգընկէց *a.* hurling a javelin; *s.* discobolus, quoit-player; tilter; - լինել, to joust, to tilt; to play at quoits.

Տէր, տեան. տեաքք, տերանց or տեարց *s.* God, the Lord; Sir, lord, master, Mister, Mr.; possessor, owner, master; Reverend, Rev.; ո՛վ - Lord! o Lord! good God! Heavens! goodness! good gracious! - աբբայ! Sire! - իմ աբբայ! o King! o Majesty! - իմ. My Lord; - Թովմաս, Mr. Thomas; Rev. Thomas; - բայի *gr.* objective or accusative case; - լինել, կալ, to be or become master of, to be lord over, to rule, to overcome, to master; յաւի Տնն, in the year of our Lord, Anno Domini, A. D.

Տէրութի *s.* Estate, State; domination, rule, power; sovereignty, empire; Barony, lordship; -բ, the dominions, (2d hierarchy of angels); - Զեր, Your Majesty; առաջի քոյոյ Կորթեք, before your high Majesty; -բո ազգէ մինչեւ յազգ, your dominion endures throughout all generations.

Տէրունական *a.* Lord's, dominical; - աղօթք, the Lord's prayer; - տուն, church; - օր, sunday; զերք, Holy Scriptures.

Տէրնատուր *a.* given by the Lord.

Տէրնեան, -ունի *S.* Տէրնական.

Տէրնուտտ or *t* - *ad.* from God, on the Lord's side.

Տէգին *a.* depreciated; *s.* undervalue.

Տէգնեմ *va.* to depreciate, to undervalue, to undervalue.

Տէգնութիւն *s.* depreciation.

Տէգուն *a.* discontent, malcontent, dissatisfied; - լինել or -իմ, եցայ *vn.* to be discontented, displeased; -ուի *s.* malcontent, discontent or discontentment, dissatisfaction.

Տժդոյն *a.* colourless, discoloured, pale, wan, ghastly, leaden-hued, livid.

Տժդունեմ *va.* to discolour, to cause to lose colour, to render pale, to tarnish; -*իմ* *vn.* to lose colour, to fade, to become wan, to grow pale. [paleness.

Տժդունութիւն *s.* want of colour,

Տի *int.* come now! come on! courage! - *նա* *conj.* rather, it is better; moreover; *s.* S. **Տիք**.

Տիաթիկ *Gr. w. S. Դիաթիկ.*

Տիք or -*ս* *Ar. w. S. Թուսիք.*

Տիգաբուն *s.* pike-staff, shaft of a spear; rest of a lance; -*խոց* *a.* wounded by a lance or pike; - *աւնեւ*, to wound with a lance; -*ուր* *s.* lancer, pikeman, halberdier.

Տիգանք *s.* roots.

Տիգեալ *a.* growing, new (beard).

Տիգեմ, *էցի* *va.* to lance, to strike with a lance.

Տիգք, *գոց* *s.* fore-arms, arms.

Տիգերաբանական *a.* cosmological; -*բանութիւն* *s.* cosmology; -*գիտական*, &c. *S. Տիգերաբանական*, &c.; -*գիր*, *գիր* *s.* cosmographer; -*գոյ* *a.* resounding throughout the universe; -*գրաւ* *a.* occupying all the world; -*գրական* *a.* cosmographical; -*գրուհ* *s.* cosmography; -*գատ* *a.* of the last judgment; -*գաւ* *a.* deceiving all the world; -*լուր* *a.* heard throughout the universe; -*խոս* *a.* spoken or published through all the world; -*ծաւալ* *a.* spread over the world, everywhere; -*ծնութիւն* *s.* cosmogony; -*կալ*, *այ* *s.* master, conqueror of the universe; -*կալեմ*, *էցի* *vn.* to become lord of the whole universe, to conquer, subject or subjugate the world; -*կալութիւն* *s.* universal dominion, rule over the whole world; -*կան* *a.* cosmical, universal, general, œcumenical; -*կանութիւն* *s.* œcumenicity; -*կէցոյց* *a.* saving the world, all-saving; -*կոյս* *a.* assembled with all the world; -*հոչակ* *a.* known all the world over, known to the whole world; -*հրաշ* *a.* universally wondered at, marvelled at all the world, by every one; -*պատ* *a.* surrounding the universe; -*պեա* *S. Տիգերակալ*; -*սաստ* *a.* making every one, or all the world tremble; -*սոյզ* *a.* overflowing, submerging or drowning all the world; -*սարած* *a.* spread through the whole world; -*տնակ* *a.* celebrated or feast-

ed by all the world; -*բարոյ* *a.* preached, published to all the world.

Տիէդէքք, *բաց* *s.* the universe, the whole world, the earth, macrocosm; *լէ* -*բոս*, *լէ* *ամ* or *բնաւ* -*ս*, *լէ* *ոլորտս* -*բաց*, throughout the world, every where; *աւնեւ* -*բոս* *անապատ*, to reduce the earth to a waste.

Տիգ, *աղոց* *s.* tick, acarus; Mexico-seed, castor-oil, ricinine oil.

***Տիւ**, *ուրջ* *S. Տիղմ.*

Տիկ, *տկաց* *s.* leather bottle, goat's skin; - *գինեոյ*, a skin of wine; - *հոս* *վաւոյ* *s.* bagpipe.

Տիկին *sf.* mistress, Mrs, dame, lady; princess, queen, empress; **Վիկտորիա** *տիկնանց* -, Queen Victoria; - *մանկամարդ*, young lady, miss, damsel; - *երկնից* *fig.* queen of heaven, moon; - *վանաց*, superioress, abbess.

Տիկնակիւ *s.* gum-mastic (of Chios).

Տիկնանման *a.* lady-like. [Majesty.

Տիկնութիւն *s.* ladyship; Highness,

Տիկնունի *a.* womanish; womanly; - *սպարանք*, gynecæum, women's apartment, *S. Թորոսզին*; - *գունդ*, party, group or bevy of ladies.

Տիկտեսակ *a.* skin-like; - *գործեւ*, to inflate or blow out as a goat's skin.

Տիղմ, *ուլմոյ* *s.* mire, mud, slime, dirt, filth, soil, slough, muck; *S. Թաւթաւիմ*, *Թաւալիմ*; *ի քարշ* *ածեւ* *լնդ* -, to drag in the mud; *fig.* to cover with shame; *մաքրեւ* *զ* -, to rub off the dirt, to perfrigate, to clean, to brush

Տի նա *S. Տի*.

[*off.*

Տիւնամ *vn. Gr. w. προατιζεω.*

Տիւյ, *ուպի* or *ուպոյ*, *ուպոց* *s. Gr. w.* type, model, example, pattern; manner; figure, image, form; expression; style; impression, stamp, print, mark; edition; *anat.* hymen, the virgineal membrane; -*ք* *կերպարանաց*, feature, lineament, character; -*ք* *մեռելոյ*, phantom, ghost, shadow; - *կերպարանաց բանից*, style; *այսու այսով*, in this manner or way; *ի* -, similar, like, conform, in the form of; *վաթսներորդ* -, sixtieth edition; *բերեւ* *զ* -*ուրուք*, *իրիք*, to be like, to resemble, to have likeness to. [pattern, sampler.

Տիպար, *այ* *s.* type, model, example,

Տիս *s.* breast, bosom.

Տիսայ *s. chem.* diastasis; -*աչափ*, *ի* *s.* diastasis-meter, distance-meter.

Տիտան, *այ*, -*իք*, *նեոյ* *sf.* nurse.

Տիտան *s.* Titan; *chem.* titanium; -ա կան, -եան *a.* gigantic, titanic; -եմ, -իմ *vn.* to be gigantic.

Տիտեան, ասն *s.* crocodile.

Տիտոս, այ *s. L. w.* title.

Տիր Տ. Տի; - ծն անդր, - ծն ի բայց ասր, oh! shocking! fye! fye upon you! God forbid!

Տիրբանեմ, էջի *vn.* to speak imperiously, lordly; seriously, sensibly; -բար *S.* Տիրապէս; -բնակ *a.* where God lives or dwells; -գէտ *a.* knowing the Lord; -գիծ or գիր *a.* written or traced by God; -գլուխ *a.* independent, free; *ad.* as a master, independently, absolutely, freely; -գոյն *S.* Բուն; -գունդ *a.* levied, assembled by the nobles; -գաւ, -գրուծ *a.* betraying one's master, faithless, traitorous, treacherous, false; -գոր *a.* strengthened by God; -ծին *S.* Ածածին; -կան *a.* dominical; divine; feudal; lordly, predominant, prevailing, despotic, absolute, sovereign, supreme; own; proper; - պատկեր, God's image or likeness; - իշխանութիւն, absolute power; -կին *sf.* mistress, matron; -կիր *a.* carrying, bearing or containing the Lord; -կից *a.* co-equal in dignity; -կոյա *a.* formed of nobles; -հաււաք *a.* gathered together in the Lord's name; -հրուէր *a.* called or invited by the Lord; -ձիր *a.* given or granted by God; -ձան *a.* knowing one's master or lord; -մայր *sf.* Mother of God, the Holy Virgin, mother of our Lord; *fig.* a priest's mother; -մասնիչ *S.* Տիրադաւ; -մարտ *a.* waging war against the Lord, against Heaven; -մարտուի *s.* fight, war against God; -մեծար *a.* honoured by the Lord; -նամ, այցայ *vn.* to make oneself master of, to become master, to rule, to dominate, to govern, to have dominion over, to sway; to pass under the dominion; -նարդ *a.* despising one's master; -նենդ *a.* plotting against one's master; -նման *ad.* like our Lord; -նուէր *a.* dedicated or consecrated to God; -նուն *s.* pronoun; -շշապի *a.* feeling God; -պատիւ *S.* Տիրամեծար; -պատուասա *a.* woven or made by the Lord; -պատուեմ *vn.* to honour, to pay homage as to God, truly to revere; -պատուէր *a.* ordained by God; -պարգէւ *S.* Տիրաձիր; -պետ *s.* despot; -պե-

տահան *a.* despotic; -պետեմ, էջի *vn.* to domineer, to rule, to lord over; -պետոյ *s.* ruler; -պետութիւն *s.* domination; despotism, absolute authority; -թէ *ad.* despotically; -պէս *ad.* lordly, imperiously, authoritatively, sovereignly, absolutely; in effect, properly, truly, verily; *a.* proper, own, real, true, genuine, veritable; - ազատ, really free; - հաւատք, true faith; - բարի, real good; - խօսելով, properly speaking; էթէ - կամիս գիտել, if you will to know thoroughly; -էր *a.* fond of, attached, devoted to one's master; -սիրութիւն *s.* love, attachment, devotion to one's master, zeal, warmth, affection; -սուն *a.* well-educated, well-brought up; -սպան, էջ or այ, -սպանու *a.* slaying one's master; - վաճառ *a.* selling one's master; - սեպ *a.* hating one's master; -տիպ *a.* Lord-like, divine; -բար, ի *a.* rendering master or lord, giving possession or power over; -ցու. ի *s.* lecturer; clerk; chorister; -ցուցանեմ *vn.* to render or make master, to cause to rule or govern; to authorize, to empower; to effectuate, to fulfil; -ւանդ *a.* transmitted or handed down by the Lord; -ւորազոյն *a.* first, chief, highest, greatest; -փառական *a.* befitting our Lord's glory; -բարոզ *a.* according to our Lord's will. (es; Տ. Տէրմէս.

Տիր դէք *s.* Tir (Persian god), Herm-
Տիրեմ, էջի *vn.* to bear sway, to reign over, to rule; to become master, to seize, to conquer, to occupy, to hold, to possess, to subject; to predominate; *vn.* to become subject, to pass under the rule or dominion of; տիրելը ամցն, your power over all; կամ տիրելով տիրեցես մեզ, or shall we be subject to your rule? տիրեսցեն Երկրին, they shall possess the earth; տիրեցին նց առիւծքն, they were caught by lions; յորժամ ի նիւթին տիրէ հուր, when any thing is set on fire; ոչ տիրէին նմա տանջանքն, torture had no power over him; դու տիրես զգրութեց ծովու, thou rulest the proud waves; աբբայուի նր ամցն տիրէ, (his kingdom embraces all), all shall be subject to his kingdom.

Տիրեցուցանեմ *S.* Տիրացու.-
Տիրոզ *a.* ruling; prevailing, predominant; *s.* ruler, master; -աբար *S.* Տի-

բապէս; -ութիւն or [power.

Տիրութի s. domination, authority, Տիրուհի sf. the blessed Virgin; mistress or lady; քաղաք -, capital.

Տից s. dainty food; excellent meal.

Տիւ, սուրճիկան s. day; ast. -, day-time; -եւ գիշեր, nyctemeron; Ի սուռէ or Ի սուրճեան, during the day, by day, in the day-time; Ի լուսալոյս ծառ or Ի լոյս սուրճեան, in bread daylight; Է-ն ողջին, all day long; Ի սուռէ եւ Ի գիշերի, Գ-եւ գիշեր, day & night, night & day; չեւ խոնարհեալ սուռչիկան, before the end of the day, before nightfall; արքիւաճաճանչ -, fine day, fine weather; Ի սուրճեան յոյս միկ, this day, to-day; S. Օր.

Տիր գիր s. Mercury, Tir.

Տիւփոն s. Gr. w. typhon.

Տիփափոն, Ի s. Gr. w. diptycha.

Տիք, տիոց s. age, years, time of life; century; - մանուկութ. infancy, tender age, first period of life; անկուութի տիոց, immaturity, unripe age; - ծեւրութ. old age; Ի սուրջ տիոց, ան զստին յառաջին տիոցն, from one's infancy; from one's boyish or girlish days, from boyhood or girlhood; Ի մատաղ or Ի մանուկ տիոց, from one's earliest years; Ի հասակ եւ Ի տես հասակալ, grown up; Ի կատարեալ տես հասակալ, arrived at years of discretion; յերեքասամեան տի. thirteen years old; մանկագոյն տիովք, young, in infancy; Ի նոյն տես հասակաց, հասար տեք, of the same age, coetaneous; S. Մատաղ. [with mud.

*Տլիմ vm. to get splashed, covered

*Տլիմ s. talisman; S. Թիւ.

Տլոմեմ, եցի va. to macerate, to

*Տլակ S. Ճիւ. [mortify.

Տլիփն Gr. w. S. Գեղիփն.

Տխտանք s. sadness, grief, affliction, sorrow; mourning.

Տխտիմ, եցոյ vm. to grieve, to fret, to be afflicted, sorry, to deplore, to bewail; to be in mourning for.

Տիւկոճ a. young, in infancy; deformed, disfigured, ugly, sorry, bad; -ւնամ vm. to be spoiled, disordered, corrupted; -ութիւն s. imperfection; deformed; infancy, youth.

Տիմար, աջ a. simple, foolish, idiotic, ignorant; -աբար ad. sillily, foolishly, senselessly, ignorantly; -ութի s. ignorance, simplicity, silliness, idiocy.

Տխուր a. cheerless, sad, afflicted, grieved, gloomy, sorrowful, melancholy; sullen, morose, surly, peevish; sombre, gloomy, dismal, dull, dark, obscure; - արամութի գիշերոյն, the thick darkness of the night; Գլացուցանել Գ- գիշերն, to dispel that horrible darkness.

Տխրահին a. sad, melancholy; ad. sadly, sorrowfully; -գէմ a. dejected, sorrowful; ad. with a dejected air; -գի or լից a. full of sadness or affliction, greatly dejected, oppressed with sorrow; -կան a. sad, dreary, grievous, doleful, mournful; -կանութի s. sadness, sorrow, melancholy; -համ vm. to lose splendour, to become insignificant. Տխրահք S. Տիրութիւն. [ficant.

Տխրասէր a. fond of, or loving sadness, melancholy; -տեսակ or տեսիլ a. sullen, gloomy, dismal, sombre.

Տիւրանդ a. sad-coloured, brown, black.

Տիւրեցուցանեմ va. to sadden, to afflict, to grieve, to weigh on the spirits; -ուցիւ a. sad, sorrowful, vexatious.

Տիւրիմ, եցոյ vm. to be sad, sorry, afflicted, chagrined, to grieve, to take to heart; to wither, to fade.

Տիրութի s. sadness, grief, sorrow, chagrin, dejection, melancholy.

Տիւր, աջ a. feeble, weak, debilitated; powerless, impotent, infirm, languid, faint; small, slight, slender, trifling; fragile, frail.

Տիւրաբար ad. feebly, faintly, slightly; -կողմ s. weak side; -միա a. weak-minded, poor-spirited, dull-witted, imbecile; -մտութիւն s. weak-mindedness, slowness, stupidity, dulness, imbecility.

Տիւրանամ, աջոյ vm. to lose strength, to become weak, to be weakened, to decay; to become infirm, unwell, indisposed, poorly, to fall sick; to be incapable, unable; to have the weakness to ...; to be scandalized; - Ի հաւասար, to be of little faith; որում -նայ եւ ոչ ինչ, nothing is impossible with Him.

Տիւրանոց S. շիւանդանոց.

Տիւրասար a. of weak materials.

Տիւրացուցանեմ va. to weaken, to debilitate, to render feeble, infirm, to enervate, to unnerve, to cast down, to deject.

Տկարութիւն *s.* weakness, debility, imbecility, infirmity; languor, extenuation; impotency; indisposition, sickness; fragility; **S.** **Տկարամտութի**; -**ածեալ** or **արկանեալ զԱլ.** to accuse God of weakness.

Տկեղս *a.* simple-minded.

Տկչոր *s.* **S.** **Տիկ & Գրեխ**; - **տանուէլ**, to take a clyster.

Տկուա *a.* low, hollow, intrenched.

Տհալ *a.* indigestible.

Տհաճ *a.* displeased, discontent, crabbed, cross, sulky, morose, surly, peevish, pouting; - **լինել**, -**եմ** or -**իմ** *vn.* to be displeased, discontented, sulky; -**ութի** *s.* displeasure, discontent, disgust, dislike; disagreement; sulkiness.

Տհաս, ից *a.* unripe, immature; *fig.* very young, ignorant, unpractised, inexpert, raw, crude; -**ուի** *s.* unripeness, immaturity, crudeness, crudity; ignorance.

Տձեւ *a.* deformed, ugly, unshapely, ill made; -**եմ** *va.* to deform, to disfigure; -**ութի** *s.* deformity, ugliness.

Տղայ, ոց *s.* infant, baby, child; strippling, youth, lad; *fig.* simple-minded, innocent; novice, ignorant; - **մանուէլ**, little child.

Տղայաբար *ad.* like a child, childish-ly, girlishly; -**բարոյ** or **բու** *a.* childish, puerile; light, silly, imprudent; -**դիւտակ** *a.* of tender age, young; -**թաղ** or **Թաղուն** *s.* child's funeral; -**խողխող** **S.** **Տղայակտոր**; -**կան** *a.* childish, puerile, infantine; boyish, girlish; - **կից լինիմ** *vn.* to be a child like the others; -**կտոր** *a.* child-slaying; -**հանեալ**, -**միս** *a.* child- or simple-minded, of child-like simplicity; -**հեղձ** *a.* smothering, drowning children; -**մըտուի** *s.* child- or simple-mindedness, simpleness, simplicity; lightness, silliness, imprudence; -**նամ, սցոյ** *vn.* to be or become a child; to behave as a child; to act the child; *fig.* to grow or become young again; -**նման** *a.* child-like; -**սէս** **S.** **Տղայաբար**; - **մոց** *s.* nurse; -**սպան** *a.* child-murdering; *s.* infanticide; -**սպանութի** *s.* child-murder, infanticide; -**ցուցանեմ** *va.* to restore to youth; -**ուորց** *a.* infantine, very young.

Տղայերամ *a.* where is an assemblage of children.

Տղայիկ *s.* little child, baby, bantling. **Տղայութիւն** *s.* infancy, childhood, puerility, childishness; girlhood, girlishness; -**թէն ի բայ խաբանել**, to put away childish things, to renounce puerilities.

Տղայորէն **S.** **Տղայաբար & Տղայական. Տղեմ. Տղիմ** *vn.* to begin or to wish to move.

Տղնդեր *a.* tun- or big-bellied.

Տղիկ, սղից *s.* dregs, lees.

***Տղիմ** *vn.* to imbibe, to absorb.

Տղմաբնակ *a.* living, dwelling in the dirt or mud; -**դին** *a.* mixed with mud, muddy; brown; -**թաթաւ** *a.* dabbled, covered with mire, all over or quite dirty; -**թաւալ** *a.* rolling, wallowing or draggling in the mud; -**լի, լիր** or **լից** *a.* full of mud, muddy, dirty, miry, filthy; -**խառն** *a.* mixed with mud, sloughy, sloppy; -**խոր** *a.* deep in mud; -**ծնունդ** *a.* born of mud; -**կան** *a.* like mud, muddy; -**կերպ** *a.* dirt-like; - **չայն** *a.* foul-tongued, dirty, nasty; -**լին** *a.* muddy, miry; -**նամ, սցոյ** *vn.* to get dirty, to be dabbled or covered with mire, to draggle in the mud; -**սէր** *a.* fond of mud, wallowing; *fig.* fond of sin; -**սոյզ** *a.* sunk in mud; -**տարած** *a.* muddy, full of mud; -**տեսակ** *a.* like mud; -**տիպ** **S.** **Տղմակերպ**; -**ցուցանեմ** *va.* to bespatter with mud, to dirty, to soil, to foul. [mire, marshy land.

Տղմուա **S.** **Տղմալից**; -**բ** *s.* bog, quag-

Տղտնիկ **S.** **Տուղա**.

Տմախիզ *a.* willing; *ad.* willingly.

Տմահանամ *vn.* to become immortal, to be immortalized.

Տմարդի, դւայ, դեսց, -կ *a.* disobliging, uncivil, impolite, gross, rough, rude, clownish, rustic, brutal, cruel, ferocious, barbarous, inhuman.

Տմարդութի *s.* impoliteness, incivility, ungraciousness, rudeness, grossness, rusticity, brutality, barbarity, inhumanity; -**թք** *ad.* disobligingly, uncivilly, roughly, rudely, churlishly, boorishly, brutally, cruelly, barbarously, inhumanly.

Տմին *a.* discoloured, wan, sallow, pale; gloomy, sorry, sullen, mournful; - **տանել**, to discolour, to cause to fade; **S.** **Մոյն**. [Մոյն.

Տմուտութի *s.* paleness, wanness; **S.**

Տիաբաժին *a.* dividing verses (point).

Տիադիտական *s.* œcomancy, divin-

ation by domestic accidents.

Տաւա *s. Ar. w.* scorn, derision.

Տնակ, *այ s.* small house, cottage, cabin, hut.

Տնակալ, *այ s.* householder, master of the house; *-կան a.* domestic, household, family, private; *- տնտեսութի, domestic economy*; *S. Առանին, Անտանի; -կից a.* living, lodging or dwelling in the same house, cohabiting; neighbouring; *- լինել, to live in the same house, to cohabit; -կցութի s.* dwelling together, cohabitation; *- չարկ s.* house-tax.

Տանկ, *այ a.* poor, indigent, impoverished, ruined; *s.* bankrupt; *-աբար ad.* poorly, penuriously, in poverty; *-անտ, այցլ տ.* to lose wealth, to decay, to go to ruin, to become poor, needy or necessitous; to be expelled, driven out or deprived of one's house, to be forsaken, abandoned; to fail, to become a bankrupt; *-անոց S. Ալբաստնոց; -ացուցանեմ va.* to impoverish, to make poor, to render indigent; *-իմ S. Տանկանամ; -ութի s.* poverty, indigence, beggary; impoverishment; bankruptcy; *ի վերջին - թէ կայ, he is reduced to extremities, he is at his last shift, in utmost distress, in a despairing condition; -օրէն a. ad.* like a poor man; *S. Տանկարար.*

Տաշէն a. erecting, building a house; *S. Տարար; -շինութի s.* house-building, construction; *S. Տարարութիւն; -պան, այ s.* guardian, door-keeper, porter; a stay-at-home; *-պանութի s.* house-keeper's calling or office; domestic life, staying at home; *-ուութի s.* dispossession, expropriation; *-տէր a.* fond of home, domestic, retired, sedentary; *- լինել, to delight in domestic or sedentary life; -տուն a.* homebred, homeborn, nourished, brought up at home, domestic, private; tame; *-պատեակ a.* staying at home; *-բար, այ s.* housekeeper; *sf.* housewife; *a.* thrifty, housewifely, frugal; *-բարութի s.* housekeeping, housewifery; husbandry, thrift; *-բէր a.* homely, sedentary, retired; *-ւէր a.* whose house is destroyed, ruined, homeless; * *S. Վասնիւն.* [**Տնակ**; nest.

Տնիկ, *անկան. անկուղի, կանց s. S.*

Տնկաբան s. botanist; *-ական a.* botanical; *-ութի s.* botany; *-բեր a.* bear-

ing or producing plants or trees; *-բէր, &c. S. Տնկաբան, &c.*; *-գործ, այ a. s.* planter, gardener; *fig.* Creator; *-գործեմ va.* to cultivate, to plant; *-գործութի s.* cultivation, plantation; *-գրութիւն s.* phytography; *-ուջ sf.* housewife; *-խիտ a.* thick with plants; thick, branchy, bushy; *-խտութիւն s.* phytology; *-ծոյ a.* planted; *-կան a.* vegetable, vegetative, vegetating; innate, inborn; possessive, adventitious; *-կանութի s.* vegetation; *-կից a.* springing up, shooting forth, or vegetating together, planted together; inborn, innate, natural; participating; *-կտարութի s.* felling of trees; *-կցութի s.* participation; *-չատ, այ a.* wood- or plant-cutting; *s.* feller.

Տնկալ s. potash; *կղիչ - , caustic - . Տնկասաղարթ a.* well adorned with leaves; *-տէր a.* fond of botany; *-բան s.* garden; green-house; *-բար, &c. S. Տնկագործ, &c.*

Տնկարկ, *այ s.* planter; *-եմ va.* to plant; *-ութի s.* plantation.

Տնկաւէա a. abounding with plants; *-ւոր S. Տնկական; -ւորիմ տ.* to flourish; *-բար s.* phytolite.

Տնկեմ, էջի va. to plant; to constitute, to place, to establish, to colloc-
Տնկեցութի s. plantation. [ate.

Տնկիչ s. planter. [planted.

Տնկուած, ոց s. plant, or anything
Տնկումի s. plantation, planting.

Տնպաշ, &c. S. Տնպան, &c.; *-աբան s.* porter's lodge.

Տնտես, այ s. steward, economist, manager, bursar; *- վանայ, cellarist; - եկեղեցւոյ, church-warden; - անտառի, dispenser of the divine precepts.*

Տնտեսաբար ad. economically, thriftily; providently, providentially, mysteriously; *-կան a.* economical; *S. Տնտեսական; -ն s.* economy; *-վարեմ va.* to govern economically, wisely; *-բան s.* steward's office; administration.

Տնտեսաբար s. economy.
Տնտեսմ, էջի va. to manage, to have the direction, to regulate; to economize; to govern, to rule, to dispose; to dispense, to distribute, to provide, to administer.

Տնտեսութի s. economy; stewardship, housekeeping, management,

direction, administration, distribution; Providence; the mystery of the incarnation; *աւանին, քաղաքական* -, domestic, political economy.

Տնայիմ տ. med. to swell, to tumify.

Տնորէն s. S. Տնտես; director, manager, administrator; *-ութի s. S. Տըն. տեսութի*; disposition, measure; *-թի տեղիք*, the Holy places.

Տնորինաբար S. Տնտեսաբար; *-հան a.* economical, administrative; relating to the incarnation of our Lord; *-տեղիք*, the Holy Land; *-րան s.* place of our Saviour's passion.

Տնորինեմ, էջի va. S. Տնտեսեմ; to dispose; to dispense with, to exempt from; *- բարւոյ զկեանս*, to lead a more regular life; *տ. S. Մարդանամ.*

Տնորինումն s. dispensation; *- խընդրել, սալ, ընդունել*, to demand, to grant, to obtain a - .

Տոգիմ տ. to pant for; *S. Տոգորիմ.*

Տոգոր, էջ s. imbibition, impregnation, absorption, saturation; *fig.* great erudition; *-եմ, էջի va.* to imbibe, to impregnate, to saturate; to penetrate, to dive into; *-իմ տ.* to imbibe, to soak, to be penetrated, saturated with, to become impregnated with; *-էչ a. chem.* saturant.

Տոխուք s. tart or pie.

Տոծիկ S. Մժէկ.

Տոկ, ոյ s. persistence, resistance, patience; duration; *a.* resisting, persisting, durable, lasting; *ի - or -ս ad.* long, a long time; *ի - անկանել, ձգել*, to be prolonged, protracted, to last; *- ունել*, to have duration; *ի - հատել* or *սանջել*, to subject to lingering torture.

Տոկամ, աջի տ. to resist, to persist, to support, to endure, to bear, to maintain, to suffer.

Տոկացուցանեմ va. to corroborate, to strengthen, to fortify, to consolidate.

Տոկս S. Տոխուք. [ate.]

Տոկսառ, ի s. usurer.

Տոկոսեմ, էջի va. to extort usury, to lend upon usury.

Տոկոսիք, սեայ s. Gr. w. birth; *fig.* illegal profit, usury, exorbitant interest; *-սեպ ad.* with usury.

Տոկուն S. Տոկ a.

Տոհմ, էջ or աջ s. family, tribe, house, race, line, lineage, extraction.

Տոհմագիրք, -թիւք s. genealogy,

pedigree; *-հան a.* of good family, high-born, illustrious, noble, patrician; national; *s.* relation, kindred; *-ք*, produce, fruit, revenue, harvest; *-հանութի s.* high birth, nobility; production, fertility; *-կէց, յին a.* of the same family, descent or lineage, related, consanguineous; *յին s.* abundant, rich produce; *-պեա s.* chief of a family or race; *-ւորութի s.* nobility.

Տոհմիկ S. Տոհմական. [descend from.]

Տոհմիմ տ. to take rise or origin, to

Տոհմորոշ անեմ va. to distinguish or separate according to family or tribe. [ity.]

Տոհմութի s. parentage, consanguinity.

Տոհորակեմ տ. to strut, to flaunt.

Տոլ, էջ s. line; row, file, rank; series.

Տողաբան a. loquacious, garrulous, chattering, talkative; *-բար ad.* in rank, in files, in line, by series; *-դրւի s.* break, new paragraph; *a.* at the head of a line; *-դիւ a.* ranged in line; *չդրեմ, էջի va.* to put in a straight line; *-դրութիւն s.* ranging in line; *-հան a.* well ranged, regulated, in order; *-մէջ s.* interline; lead, space-line.

Տողան, ի s. row, range, series, course, chain, train, concatenation.

Տողանի a. S. Տողական; continual; *ad.* in series, by order, successively.

Տողանիմ տ. to descend or arrive in order; to be classified, arranged methodically.

Տողաշար s. lines, sheet of lines.

Տողեմ, էջի va. to thread, to string; to arrange, to place or put in order, to classify; to draw up, to range, to marshal, to array; to write, to compose.

Տողիք, զեայ, -դուք, զկայ, -զունք, նից, Տողք, զից s. saliva, spittle, slaver, drivell, pituite, phlegm.

**Տոնկիմ, էջայ տ.* to be reduced to paste, to be overdone.

Տոմար, աջ s. Gr. w. tome, volume; book; calendar, almanack; *Կորգունի -ի*, Reform of the Calendar; *- Լեւոնի*, Dogmatical Letter of Pope Leo I to the Patriarch Flavian.

Տոմարագէտ a. skilled in almanack-making; *-հան a.* relating to the calendar.

Տոմս, էջ, -սկ, աջ s. Gr. w. roll, scroll; note, letter, lines; card, billet; ticket; *- էրթուարձի*, ticket there

& back, return ticket; մահազոյժ - , announcement of decease; invitation to a funeral; -հարսանեկան, announcement of matrimony.

Տոյժ, տուժի. ք, տուժից s. Տուշան, damage, loss, disadvantage, prejudice, injury, wrong; տուժիք անձին, at one's expense; փոխարինել տուժիցն, to indemnify, to recompense.

Տոյի s. vine. [ass, to vex, to ill-treat.

Տոչեմ, էջի va. to torment, to har-

Տոչոր S. Տոչորումն; -ական a. burning; -եմ, էջի va. to burn, to set on fire, to fire; -իմ vn. to be burning, on fire, in a glow, to glow; fig. to be fired, to long, to burn, to be eager or impatient; -էցայ յառ քեզ տուփանցդ, thy love burned in my heart; -էցուցանեմ va. to burn; -իչ a. burning, devouring; -ուփն s. burning, conflagration, torrefaction; ardour, fervor.

Տուսական, Տաւրիկեան a. Crimean.

Տուն, սին or սան. սունք, սանց s. rope, cord, string, twine; fig. tie, band, bond, link; - շան, leash; -իմ, էցայ, էալ vn. to be tied by a string.

Տուռմ, ոյ s. handle.

Տորբանական a. obscure or prolix.

Տորբանեմ va. to be prolix, redund-

Տորք, իս. cob-web, spider's web. [ant.

Տորդիկ s. turdus, field-fare, thrush.

Տորմուր or -նաւաց s. fleet; Տ. Մաւաւորմ. [swell.

Տորոնցուցանեմ va. to inflate, to

Տորոմիմ, էցայ vn. to swell, to bloat, to puff up; to rot, to putrefy.

Տորան, ի s. madder; - Չփուռնիոյ, alizari, Smyrna madder; -իս s. chem. garancine. [-ական, -ային a. tartaric.

Տորա, ոյ s. tartar, dregs, sediment;

Տորբ, ից s. vine-shoot, --branch; -ական a. hard, stiff, tough; -անոց s. bot. nursery; -եմ, էջի vn. to bud, to shoot, to sprout, to put forth buds.

Տուայս a. suffering, troubled as with dropsy; -անք. -եմ, -իմ S. Տաւապանք, -սիեմ, -սիմ; -ութի S. Տաւապանք. [ex.

Տուայր, ի s. wedding presents; dow-

Տուար, սց s. cattle.

Տուարած, ի s. pastor, shepherd; -ական a. pastoral, bucolic; s. pastor; eclogue; -աւասի s. pasture-land.

Տուբիչ s. Tobe or Tybi, (the fifth month of the ancient Egyptian solar year).

Տուգան, ի, -ք, նաց s. amends, fine, mulct, penalty, indemnity, damages, amends, compensation; zool. toucan; -եմ, -իմ S. Տուժեմ, -ժիմ.

Տուգաս or կաս a. weak, feeble, frail; S. Ներգեւ; * s. ducat (silver, 5 fr. 50 c.; golden, 11 fr. 50 c.).

Տուժապարտ a. amenable to fine.

Տուժեմ, էջի va. to amerce, to fine, to mulct, to punish with a fine; -իմ vn. to pay a fine, to indemnify, to make amends, to recompense.

Տուիչ, արւչի, չաց s. giver, donor.

Տուկ, ից, Դուքս s. L. w. duke, guide, leader, general, chief.

Տուրա, սլաոյ s. bot. marsh-mallow, althæa; արբուշի - , althæa frutex.

Տուրայ, ի, իւ s. Turk. w. tougra,

Տուժար S. Տոմար. [royal monogram.

Տուն, սան, սանց s. house, habitation, home; house, family, race, nation; family, household; goods, fortune; house, commercial house; couplet, strophe, stanza, verse; - Սղամայ, the human race, mankind; - Թորգոմայ, the Armenian nation; - Թագաւորի or արքայի, the king's household; - մաստեճազրաց, &c., library; - Պլատոնեայ, Plato's Academy or school; առ -ի sf. Vesta; փայտակերտ, ալիււակերտ, քարաշէն or քարուկիր - , wooden, brick, stone house; հանդես, բնակելի, լուս, մեծ, փքրիկ, գեղեցիկ, աձեւ or անսխտան - , commodious, inhabitable, good, large, small, fine, wretched house; հիմունք, որմունք սան, the foundations, the walls of a house; վարձելի կամ վաճառելի - , house to be let or sold; - ի սանէ, տանէ ի - , from house to house; արտաքոյ սան, քն - ն, out, not at home; ի սան, at home; կալ ի տան, to stay, to be at home; էլանել ի տանէ, to go out; մեկնել ի տանէ, չուել, to remove, to move; դառնալ, գնալ ի - , to go home again, to come home, to go home; - վարձել, to let a house; վարձել գիւր, to let his house; - շինել or կառուցանել, քանդել, to build, to pull down a house; ական հատանել դասն, to break into a house; ջրջել տանէ ի - , to wander from house to house; S. Ըսա, Թափեմ, Հուր, Վարձ, &c.

Տունկ, սնկոց s. plant, shrub, tree; planting; անկել - , to set plants, to plant trees; լու սնկոց zool. podura.

Տուներան, ջէնի, ջէնի s. day, day-time; - or -ջէնական. -ջէնային, -ջէն a. day's, belonging to the day, diurnal.

Տուող a. giving; s. giver; chem. manipulator; -ուծիւն or [pulation.

Տուումն s. gift, donation; chem. mani-

Տուումն s. gift, donation; collation; tradition; giving in, delivery, surrender; - օրինաց, legislation, forming laws; - եօթանանից, the Septuagint.

Տոււէճ՝ Ս. Սալմբ & Դոււէճ.

Տոււն s. heap, mass, pile; - - ad. in heaps. [Հանդերձի, train; skirt.

Տուան, արտան s. extremity; tail; -

Տուր, արոյ. ք, արոյ s. giving; donation, gift, presents; alms; duty, taxes, impost; -ք առտա՝ աւնեն զբարեկամ զուարթ, short reckonings make long friends.

Տուրեւառ. ից s. commerce, traffic, trade; interchange, exchange; conference, communication, correspondence, frequentation, society; - շնչոյ, respiration, breath; - ամուսնութեց, marriages, weddings; գաղարդումն -ից, stagnation of business, of affairs; ի յեանն - շնչոյն, at the last moment or gasp; - աւնել, to trade, to traffic, to negotiate; ի - գեղարդանցն ճայթիւն որոտման կյաներ, a sound as of thunder proceeded from the clash of the spears; S. Թեւակոյիտմ.

Տուրեւառ. -իկ a. commercial, mercantile, trading; -իկ s. merchant, trader; -իկք, or -իկ փոփոխումն, շահաւետութի, վաճառք, commerce, trade; ի -իկ վաճառք ուրուք բերել, to trade, to negotiate, to traffic.

Տուրեւառութի Տ. Տուրեւառիկք; - շնչոյ, respiration.

Տուրժ. ից, -իմ Տ. Տոյժ, Տուժիմ.

Տուրտուութի s. tax giving, paying tribute, being tributary.

Տուրք Տ. Տուր. ք.

Տուփ, արոյ s. box, case, chest; S. Խնկաման; book-case; arith. small square; - սահուն phys. movable, running or drop-box; չնաղագիւտք ի յակունս՝ պահին ի -ս մանուն, precious things are packed in small parcels.

Տոփան, աջ s. batlet, rammer; beetle, ram; tewing-beetle.

Տոփեմ, եջի va. to beat with a batlet; to ram, to drive in; to tread under Տոփիչ Տ. Տոփան. [er foot.

Տոփիւն s. noise of beating, crash. Տոքական a. Gr. w. toxic, poisonous; - դեղ, toxic, poison.

Տպաղիր, գրի a. published, printed; s. typographer; publisher; edition, impression; -գրական a. typographical; -գրատուն s. printing-house; - գրեմ va. to stamp, to mould, to cast, to model, to shape; to print, to publish; -գրիչ or գրող s. typographer, printer; publisher; -գրութի s. typography, impression, printing; edition, impression. [topaz.

Տպաղին or ոյն, աջ or ից s. Gr. w. Տպանամ, աջայ տ. to be printed, stamped or impressed.

Տպարան s. printing-press, -office; -ապետ s. superintendent of the -.

Տպացուցանեմ Տ. Տպաւորեմ.

Տպաւոր a. typical, original; figured; printed, marked, impressed; -աւբար ad. symbolically, mystically, analogically; -ազոյն a. more or very like, precise, genuine, true; -ս ad. precisely; - սաացից, properly speaking; կամ - ստել, or more correctly to say; -եմ, եջի va. to form, to figure, to model; to imprint, to print, to mark; to grave, to engrave; to inculcate, to impress; -ուծի s. impression, stamp, print, mark, figure, form; fig. impression; chem. fixation; - գործել յոք, to produce an impression on a person.

Տպեմ, եջի va. to print; -իմ տ. to be Տպող Տ. Տպագրող. [printed.

Տոխան s. Gr. w. med. intermitting ague, tertian fever, tertian.

Տոփիք, առփից s. eros, lust; S. Տրու

Տոնաւոր a. callous, hard. [փանք.

Տոփական a. concupiscible, sensual, libidinous, amorous.

Տոփամ, Տոփանամ, աջայ տ. to love to distraction, to be madly in love with; to love tenderly, to covet, to long for, to desire ardently, to wish eagerly, to burn for, to be athirst for.

Տոփանք s. amours, amorous desire, concupiscence; cupidity, strong desire, ardent wish; եղանակ -նայ անասնոց, rutting-season, -time. [s. Cupid.

Տոփաւոր a. libidinous, luxurious; Տոփելի a. desirable, worthy of pos-

Տոփիմ Տ. Տոփամ. [session.

Տոփող a. desirous; amorous.

Տոփոռ a. passionate, impassioned, amorous, smitten with love or desire.

Տափութի or ումի S. Տափանք.

Տաղեղն *s. zool.* screech-owl.

Տախ. տրապի or պղա. sour, rough, sharp, acerb, hard, tart, astringent, acrid, pungent; - գինի. racy or brisk

Տանաւոր *a.* tailed. [wine.]

Տոռց *s.* draught-house.

Տոռն, սանոյ S. Տոռն.

Տապեմ *va.* to sour, to render acrid; -իմ *vn.* to grow sour.

Տապուծի *s.* sour taste, acidity, acridity, pungency, acerbity, harshness.

Տըքանաց մեղր S. Մորածոյ մեղր.

Տըբեմ, էջի *vn.* to like.

Տրակ, այ S. Տոմակ.

Տրական *s. gr.* dative; *a.* dative; -կից *a.* granting or according together.

Տրամ *a.* firm, solid, substantial, hard, resisting; - երկեր, solid earth; - գործել, to render firm.

Տրամբան *s.* logician; -աբար *ad.* logically; -ական *a.* logical; -եմ, էջի *va.* to reason; -ուծի *s.* logic; սոււ - , paralogy; -որէն *ad.* logically; -գիծ S.

Տրամաչափ; -գէտ *s. ast.* dioptr, *pl.* dioptra; -գրեմ, էջի *va.* to dispose;

-գրուծի *s.* disposition; *gr.* class of verbs; -լար *s.* perpendicular, plumb line; -խոհ *a.* judicious, reasonable;

-խոհուծի *s.* judgment, reasoning; -խօս, էջ *s.* dialectician; dialogist; -խօսուծի *s.* dialectics; dialogue; -միտ S.

Տրամախոհ; -համ, ազայ *vn.* to become firm, to harden, to solidify, to grow hard or tough; -նկիւն *s.* diagonal;

-նկիւնաբար *ad.* diagonally; -նկիւնի *a.* diagonal; -նչանակ *a.* philosophic, historical; -շրջիմ *vn.* to go round about, to travel over, to wander here & there; -չափ, է *s.* diameter; -չափական *a.* diametrical; -չափապէս *ad.* diametrically; -սեմ, էջի *va.* to divide equally; -տուծիւն *s.* equal division; -տպաւորեմ *va.* to impress well, to imprint solidly. [inguish, to separate.

Տրամորոշեմ *va.* to divide, to distribute; -Տրամեմ, էջի *va.* to harden, to consolidate.

Տրամիկ S. Տրամ. [solidate.

Տրապիչ. այ *s. Gr. w.* trapeze, table; *geom.* trapezium; -աձեւ *a.* trapeziform, trapezoidal; *s.* trapezoid; -իտ, այ *s. Gr. w.* money-changer; table-companion, messmate. [stone.]

Տրապոլ *s.* tripoli; - աղիւ. rotten

Տրասեր, սիրաց *a.* generous, liberal.

Տրասէ S. Ստաշան.

Տրգալ S. Տարգալ.

Տրեխ, այ *s.* sandal; wooden-shoe, clog; - հովուի, calage; -ապործ. այ *s.* --maker; -աւորեմ, էջայ *vn.* to put on sandals.

Տրե, է *s.* the fourth month of the ancient Armenian calendar, (Novemb-

Տրեզ, արիզի *s. Pers. w.* hem. [er].

Տրեբուն, է *s. L. w.* tribune; -ական *a.* tribunitial; -ուծի *s.* tribuneship.

Տրեդոն, է *s. Gr. w.* pastinax, puffin, poison-fish, sting-ray.

Տրեեր, է *a. Gr. w. mar.* three-banked or benched; - նաւ. three-benched galley, trireme.

Տրեղան *s. Gr. w.* plate, disk.

Տրեոն *s. Gr. w.* Triton, sea-god.

Տրեուր *s.* reward, recompense, retribution, requital.

Տրեի or Տերի S. Տախի. [sis.

Տրեւս, մեռաց *s. Gr. w.* triens, trimes-

Տրեւեմ, էջի *va.* to rake, to gather with a rake, to racle.

Տրեղուծիւն *s.* inexperience.

Տրեւի *s.* rake; hay--.

Տրեւիւ, մի *a.* inexperienced, expert, raw, unpractised, new; untamed, wild.

Տրոհ, էջ *s. mus.* division.

Տրոհակ, այ *s. gr.* disjunctive sign, divisible point. [ive.]

Տրոհական *a.* disjunctive; adversat-

Տրոհեմ, էջի *va.* to divide, to sort.

Տրոհուծի or ումի *s.* division; abduction; *gr.* diæresis; *chem.* sorting, Տրոյախաղէք S. Trojan games.[choice.]

*Տրորեմ, էջի *va.* to grind, to pound, to crush; to dissolve, to dilute, to spoil.

Տրորեմ, էջայ *vn.* to rot, to become rotten, to grow putrid or corrupt, to spoil; to fester.

Տրորում *s.* corruption, putrefaction, rottenness; festering.

Տրուպ, որպի, պայ *a.* humble, lowly, unworthy, inferior, least, vile, ab-

Տրոփական *a.* noisy. [ject, despicable.

Տրոփեմ, էջի *vn.* to stamp on the ground; to trample or tread under foot; ոստ or զոտս - է վերայ, to despise, to insult, to outrage. [ling.]

Տրոփիւն or փոււն *s.* tramp, tramp-

Տրոքիլոս *s. Gr. w.* trochilus, gold-crested wren.

Տրպանամ *vn.* to degenerate, to become abject, vile, mean, base.

Տրամաբար *ad.* sadly, sorrowfully;

-գին *a.* much afflicted, sad, melancholy, oppressed with grief; unpleasant, afflicting, grievous; -գլեաց or գլեաս *a.* mourning, dejected, gloomy, sorrowful, mournful; -լի or լից *a.* full of affliction, doleful, sorrowful, sad, unhappy; -ծին *a.* causing or producing sadness; -ծնուի *s.* the bringing forth with sorrow; -հան *a.* saddening, painful, vexatious, provoking; -հից լինիմ *vn.* to compassionate, to be afflicted for another, to share another's grief or care; -հցուիթի *s.* compassion, condolence; -հալած *a.* care-dispelling, comforting; -հաղորդ *a.* mingled with sadness; -սէր *a.* fond of sadness, melancholy, pensive; -բար *a.* saddening, afflicting.

Տրամեմ, եցի, -եցուցանեմ *va.* to displease, to discontent, to afflict, to chagrin, to pain, to grieve; to cast a gloom over, to darken.

Տրամիմ, եցայ *vn.* to be displeased, afflicted, grieved, chagrined, to sorrow, to take to heart, to repine, to fret.

Տրամուիթի *s.* sorrow, chagrin, affliction, dejection, sadness, melancholy; *S.* Ընկղմիմ. [ing.]

Տրանջական *a.* grumbling, complaining
Տրանջամ *S.* Տրանջեմ.

Տրանջանք *S.* Տրանջոք.
Տրանջեմ, եցի *vn.* to grumble, to murmur, to complain, to cry out, to quarrel. [*S.* Տրանջոք.]

Տրանջեւն, շոգուի, ջուռի or ջուռի
Տրանջող *s.* complainer, grumbler, murmurer, quarreller.

Տրտում *a.* sad, sorry, afflicted, chagrined, melancholy, dull; *ad.* sadly; -լինել, to be sorry, grieved, to have one's heart full of affliction or sorrow.

Տրտուռ, տրտնոյ *s.* complaint, grumbling, murmur, lament, cry, quarrel; *a.* complaining, murmuring; -ուռել, to make a complaint, to complain; -լինել *S.* Տրտնում; -առնել, to dissatisfy, to discontent.

Տրցակ, այ *s.* bundle, bunch; -խուտոյ, truss, bottle; -փայտի, faggot, bundle of wood; -մագնիտական, pencil of magnetic rays; առնել - or -եմ, եցի *va.* to truss, to tie in a bundle, to bottle, to bind up in faggots. [*&c.*]

Տրփական, Տրփամ, &c. *S.* Տրփական,

*Տրփամ *vn.* to palpitate, to throb, to flutter; *S.* *Կոտտամ.

*Տցակ *s.* *S.* Տրցակ; sack; pocket.
Տփիկ *s.* small box, casket, jewel-case; *bot.* lion's foot, leontopodium.
*Տփիկիմ *vn.* to be flattened, to shrink; to sit, to squat. [whimper, to pule.
*Տբամ, այի *vn.* to moan, to whine, to
Տբաբար սանիմ *S.* Տարասարհակ լարեմ.

Տբասեր *a.* vigilant; Akimitan.
Տբեմ, եցի, Տբիմ, եցայ *vn.* to be vigilant or watchful, to be awake, to watch. [keep awake.

Տբեցուցանեմ *va.* to keep up, to
Տբուռիթի *s.* sleeplessness, wakefulness, vigil, vigilance, watch.

Տոթ, ոյ *s.* hot weather, great or ardent heat, burning atmosphere, solar heat, sunburning; *a.* hot; -ոյ *ad.* during the heat; -ամարայնոյ, summer heat; հարկանիլ է -ոյ, to be corrupt, to rot, to putrefy.

Տոթադին *a.* very hot, burning; -ժամ or ժամանակ *s.* hot hours of the day; է -ժամու աւուրն, in the heat of the day; -ժամու or է -ժամու *ad.* during the heat; -խարչ, -կէդ, -հար *a.* parched with heat; շին *a.* hot; -նամ, այցայ *vn.* to be consumed by heat, to burn; -ցուցանեմ *va.* to burn
Տոթուիթի *s.* great heat. [with heat.
Տամար *S.* Տամար.

Տոն, ից *s.* feast, solemnity, festival, celebration; -նանաւոր, հանդիսաւոր or մեծահանդէս, extraordinary, solemn feast; օր -ի, feast-day, holiday; ամենաժողով - , fair day, market day; -անուան, saint's day; -ամ Սրբոյ. All-Saints' day, All Hallows day; -մարտիոյ եւ արեան Տոն, Corpus Christi day; -անմեղ Մանկանց, Childermas-day; սրբել, խմբել, կատարել, անել զ-, to keep, to observe, to celebrate a feast; շնորհաւորել ուրուք զ-իւր, to wish a person many happy returns of the day; *S.* Տարեկան.

Տոնխմբեմ *va.* to solemnize, to celebrate, to feast, to keep a holiday; -խմբուիթիւն *s.* celebration of a feast, solemn reunion, solemnity, festivity, festival, solemnization, feast, commemoration, holiday; -հան *a.* festive, festival; holy, solemn, public; -օր, feast-day, holiday; -գիրք *S.* Տոնացոյց; -կանուիթի *s.* feast; -կարգ *s.* regulations concerning a feast-day; -կարգ դեմ *va.* to fix or establish a com-

moration or feast-day; *-կէց լինիմք՝* *vn.* to feast, to celebrate a feast in company, to solemnize together; *-հրաւանն ա.* containing the regulations concerning feast-days; *-մակայց* *s.* church-calendar, table of lessons for the day; lectionary, service-book; *-մերձ օր* *s.* a day near a feast; *-նամակ,* *-սլառաւան* *s.* book or treatise on feast-days; *-սլեա* *s.* chief of a feast or solemnity; chairman of a banquet, host, inviter; *-սէր* *a.* fond of feasts or solemnities; *-սիրուի* *s.* love of festivals; *-վաճառ* *s.* fair, public market; *-տեղի* *s.* festive hall or board, place where festivals are held; *-ցոյց* *s.* calendar of feasts or high days, ordo, directory, rubric.

Տօնեմ, *էցի* *va.* to feast, to keep holiday, to celebrate, to solemnize.

Տօննձայք *s.* New year's gift, reciprocal gifts on festive occasions.

Տօնու *S.* *Տօնական.*

Տօսիս, *ից* *s.* box, box-tree; *փայտ* *-ի,* box-wood; *-ի* *a.* box-wood, made of box.

Բ

Բ (*բ̄*) *բէ* *s.* the thirty second letter of the alphabet, & the twenty sixth of the consonants; *բ, ք,* five thousand; five thousandth.

— It is sometimes confounded with *ա,* as: *մրմում-մումում, ձերբակալ-ձեռքակալ, ձմեռն-ձմերան.* Also with the *լ* & *ղ* letters, as: *սրանամ-սլանամ, բերիար-պելիալ, * տեսեր-տեսել էմ, * ըսեր-ասել էմ.* And also with the *յ,* *աներկբար-աներկբայ,* *երեկոր-երեկոյ, անգորր-անգոր.*

— It is sometimes redundant in words; for example: *բարժանեմ-բաժանեմ, ամբժանիմ-ամբանիմ, սուրժիմ-սուժիմ.*

— There are but few words which

commence with this letter, & those are either abbreviations or foreign words; it is rather used as a medial & final. [lord; master, doctor.

Բաբուն, *ից* *s.* *H. w.* my master, my

Բաբունաբար *ad.* masterly, doctorally, like a master; *-հան* *a.* masterly, doctoral; *-սլեա* *s.* chief master or doctor, pontiff; our Lord & Master Jesus Christ; *-բան* *s.* residence of a bishop or patriarch.

Բաբունեմ, *էցի* *va.* to teach, to instruct, to give precepts.

Բաբունի *s.* *H. w.* rabbi, master, doctor, instructor; *-նեայ սլեա,* chief-rabbi.

Բաբունորէն *S.* *Բաբունաբար.*

Բախ *maimed of the word Ուրախ* or *Խրախ,* *S.* there with its derivatives.

Բախան *S.* *Խրախանք.*

Բակերտ, &c. *S.* *Հրաշակերտ,* &c.

Բահեա *S.* *Արահեա.*

Բահիրաբ *ad.* in haste, hastily.

Բամ, *-եմ,* &c. *S.* *Արամ,* &c.

Բամկական *a.* whole, total, all together.

Բամօրէն *a.* total; *ad.* totally. [ther.

Բաւդոս *s.* *Gr. w.* rod; *phys.* beams

Բենական *a.* divine. [of light.

Բենասեռ *a.* seeing or who saw God.

Բեամ *va.* to drive a coach; *mar.*

*Բոմ *S.* *Շաքարօղի.* [to steer.

Բոյ or *-է,* *ից* *s.* second; instant, moment; the world, the universe; Europe.

Բոյէահամար *a.* counting the seconds; casting one's nativity.

Բոտեմ, *էցի* *va.* to assemble, to reunite; to beseech, to beg; to drive away. [miserable.

Բոտին *a.* vile, abject, despicable,

Բոտումն *s.* assemblage, reunion; prayer; *բոտումբ օրտի,* with palpitat-

Բուլ *S.* *Տրուլ.* [ing heart.

**Բոբ,* *ից* *S.* *Աղէկատ.*

Յ

Յ (*tzoe*) ցոյ *s.* the thirty third letter of the alphabet, & the twenty seventh of the consonants; 5, 5̄. six thousand; six thousandth.

— It is sometimes confounded with the letters Ղ, Ճ & Զ; as : *փլուզանեմ-փլուզանեմ, լեկուցանեմ-լեկուզանեմ; յեղցյեղձ, քարց-քարձ; առնկցէք-առնկջէք, կեցցէք-կեջջէք.*

— As a prefix to words it is a sign of the dative; for example : *ասէ ցՏէր*, he says to the Lord; *մինչեւ ցայժմ*, until now; *մինչեւ ցե՞րբ*, to or till when? *մինչեւ ցորս ցայս*, up to this day.

— *Pr.* to, as far as; till; *ցայբ վայր եկեոցես*, heither shalt thou come, come thus far! *ցմեծ ժամս*, for long time; *կասկածեմ ցառաւօտն, եւ հասեալ յառաւօտն՝ երկնչիմ ցերեկոյն*, suspicions assail me till morning light, from break of day fear torments me till evening.

Յաբի, բւոյ *s. bot.* erythroxyllum?

Յախ, ոյ *s.* branches, brushwood; furze; birch-tree; maple; — *մօրուք*, matted beard; *—*աւել* *s.* birch-broom; —*եայ* *a.* birchen; S. *Յախիճան*; —*եմ*, *եցի* *va.* to rake, to harrow; —*իճան* *s.* a. maple-wood; —*սարեկ* *s. zool.* wren; gold-hammer.

Յած, ոյ or ի *a.* low, lower; *fig.* humble, lowly, modest, moderate, mild, docile, good; low, vile, abject, ignoble, base, mean, grovelling, worthless; — *հայերով*, looking down, modestly.

Յածադին *a.* cheap; *ad.* cheaply; — *դնայ* *a.* slow-gowing, gentle-moving; —*խօս* *a.* speaking in a low voice; — *նամ* *vn.* to go down.

Յածիկ *ad.* in a low voice.

Յածնում, ծեայ *vn.* to become or

grow low, to go down, to subside, to fall, to diminish, to lower, to be humbled; to calm, to stoop, to be appeased; *med.* to go down, to subside.

Յածողի *a.* sweet-tempered, meek, submissive.

Յածութի *s.* lowness; *fig.* modesty, moderation, sobriety, decency; humiliation; humility; vileness, meanness, baseness; —*թք* *ad.* with a lowly air, meekly, modestly; meanly, basely.

Յածումն *s.* calm, quiet, tranquillity.

Յածուն, ծնոց *a.* humble, meek, modest, moderate, sober, good; low, lower; — *վայրք*, lowlands; — *խորհուրդ*, wise or prudent counsel.

Յածուցանեմ, ցի *va.* to lower, to put or bring down, to stoop; to reduce, to abate, to diminish, to lessen; to abase, to debase, to disparage, to humiliate; to soften, to assuage, to calm, to moderate, to appease, to allay, to tranquillize; *ցածոյց Տէր շուրջ զինեւ*, the Lord has given me peace on all sides.

Յականեմ or նիմ, եալ *vn.* to be in want, in a miserable state, without resources, to be reduced to extremities; —*եցուցանեմ* *va.* to reduce to want, to impoverish, to make unhappy.

Յակն, կան, կանք *s.* want, need, indigence, poverty, misery.

Յամաք, աց *a.* dry, arid; *s.* terra firma, continent, mainland; — *կղզի*, peninsula; — *երկիր*, dry land; *հաց* — *dry bread*; — *փայտ*, dry wood; — *ալջօք*, with tearless or dry eyes; *դժաւ րաւոյն շիջուցանել*, to quench or allay thirst; *յածիկ լէ ծով եւ լէ* —, to scour sea & land; *անցանել լէ* —, to pass dry-footed, dry-shod; *երանել* or *իջանել ի* —, to land, to go ashore or on shore; *հասանել ի* —, to reach the shore; — *երթալ, անցանել*, to travel by land.

Յամաքեակ *a.* dwelling on the continent, on terra firma; —*թեւ* *a. ad.* without turning a hair, safe & sound; —*կան* S. *Յամաքային*; —*կէտ* *s.* sea-shore, country-side, beach, coast; —*կղզի* *s.* peninsula; —*յատաակ* *a.* dried, without water; —*ին* *a.* terrestrial, continental; dry, arid; —*ք*, denizens of terra firma; — *իբք*, solid food; —*չափ*, *ից* *s.* land-measurer, surveyor; —*չափուլ* *s.* land-measuring, surveying.

Յամաքեմ, եցի S. *Յամաքիմ* and

Յամաքեցուցանեմ *va.* to dry, to desiccate; to dry up; to parch, to render arid; to drain, to dry up, to exhaust; -*ուցիւ* *a.* drying, withering, desiccative.

Յամաքընթաց *a.* travelling by land.

Յամաքիմ, *եցայ* *vn.* to dry, to dry up; to drain, to be exhausted; to wither, to fade, to die; - *յողուց*, to expire, to breath one's last, to die; - *զորուծեան*, to grow weak, to lose strength; to fall away, to languish; - *սիրոյ*, to grow indifferent; *ցամաքեալ* *a.* dry, arid; - *գօտի*, torrid zone; *ստինք* -*ք.* flabby breasts, withered teats; *սսկերք* -*ք.* dried bones.

Յամաքութիւն or *ուան* *s.* dryness, aridity, siccity; drying up, draining; withering, leanness, exhaustion; - *ուան սիրոյ*, indifference, coolness.

Յամաքուտ *a.* dry, arid, parched.

Յայդ, *ոյ* *s.* night; - or *դ* - *ad.* nightly, by night, during the night; *դ* - *եւ զցերեկ*, night & day, day & night; by night & by day.

Յայդագնաց *a.* prowling by night; - *ս առնել*, to cause to march by night;

- *զուարճ* *s. bot.* marvel of Peru; - *խուժք* *S.* Յայդահանդէս; - *կանթեղ* *s.* night-lamp; float-light; - *կիւր մարտ* *s.* nocturnal combat; - *հանդէս* *s.* evening party; - *սոց հանդերձ* *s.* night-dress, -gown; - *նուադ* *s. mus.* serenade; - *տալ*, to serenade; - *ուահ*, *աց* *s.* night-sentry; - *պաշտօն* *s.* nocturn (religious service in the night); - *ցնոր* *a.* Յայդերդ *s.* serenade. [dreaming.

Յայդութիւն *s.* night, night time or hour, the whole night; *բղխումն* - *թէ*, nocturnal pollution. [night.

Յայդութ առնեմ *va.* to leave out at Յայդ վայր *ad.* so far, as far as that, to that place, there.

Յայթեմ, &c. *S.* Յայտեմ, &c.

Յայժմ *ad.* until now.

Յայք or դք *s.* groin.

Յայն *S.* Յայնքան; - *ժամ*, - *վայր* *ad.* until or up to that time, hour or epoch, till than; - *քան* *ad.* so, so much, to such a degree. [down to there.

Յայովայր *ad.* here, to this place;

Յայս ցայն *ad.* both as to this & to that, considering both sides of the case.

Յայքան *ad.* thus far; till here.

Յայսօր *ad.* hitherto, to this day, till to-day, until now.

Յայտ, ք *s.* jet, gush, spirt, splash; -

չոյ, jet d'eau, water-spout, fountain; *mech.* condensing jet; - *լուսոյ*, sudden ray.

Յայտեմ, *եցի* *va.* to spout, to cause to gush out, to spirt out; to shine, to beam, to emit rays; *սիղմ* - , to splash, to bespatter; - *իմ* *vn.* to gush, to spout out, to spring up, to break, to burst.

Յայտուկ *S.* Յայտումն; - *ք սղմոյ*, splash of mud.

Յայտումն *S.* Յայտ; squirt, gushing, spirting; breaking; flashing, reflection; - *սերման*, ejaculation.

Յայտք *S.* Յայտ.

Յան, *ից* *s.* sowing; dispersion; *S. * Յուն*; *a.* scattered, disseminated, spread; - *եւ ցիր*, *ցիր եւ* -, scattered about, dispersed every where; *ad.* here & there; - *եւ ցիր առնել*, *կացուցանել*, *սփռել*, to scatter here & there, to disperse; - *աստ անդ հարցանել*, to interrogate (a scholar) promiscuously.

Յանք, &c. *S.* Յանկ, &c.

Յանեմ, *եցի* *va.* to sow, to strew; to spread, to scatter, to diffuse; to sprinkle, to besprinkle.

Յանկ, *ոյ* *s.* hedge, fence, enclosure, boundary, wall; index, catalogue, list, table; desire, love, lust; *anat.* secundine, after-birth; *ad.* always, continually; *պատել*, *փակել* - *ով*, to surround with hedges, to fence in; - *արկանել*, to hedge in, to encompass, to surround.

Յանկալ *a.* desirable, to be wished for, longed for, much sought after, amiable, dear; - *պարզութի*, amiable simplicity; - *է ինձ*, I desire, I wish for, I would that, I dream of nothing but; - *ք* *s.* whatever is pleasing, desirable or dear; - *ք աչաց*, that which is pleasing to the sight; *անդաւակեցից զ* - *իս որովայնից նչ*, I will slay their dearest sons.

Յանկական *a.* concupiscible; - *ն* *s.* concupiscence; - *կասար* *a.* high-built (wall); - *կարկատ* *a.* hedge-repairing, restoring a wall.

Յանկամ, Յանկանամ, *ացայ* *vn.* to desire, to wish, to envy, to covet, to long for; to desire inordinately, to covet greedily.

Յանկամուղ *a.* lustful, libidinous.

Յանկապատ *a.* hedged in, surrounded with hedges; - *առ* *a.* hedge-breaking; - *եմ* *va.* to surround with hedges; to encompass, to encircle.

Յանկաջան S. Մշտաջան.

Յանկասէր a. amorous, lecherous, lewd, voluptuous, sensual, libidinous; -սիրեմ՝ տ. to desire passionately; -սիրութիւն s. passion, love, lust, sensuality, lechery, concupiscence; զվախաշոտ -թէ թեւեակոխէլ, to abandon oneself to voluptuousness.

Յանկատեսակ a. pretty, fine, nice-looking; -բար a. tempting, delicious; -բոգէլ, -բիւեմ S. Յանկապատ, -պատեմ; -ցող a. desirous, covetous, greedy; s. desirer; -ցողական S. Յանկական; -ցուցիչ S. Յանկարար; -փակ S. Յանկապատ.

Յանկեմ, էջի va. to surround with hedges, to hedge or wall in, to enclose, to encircle; - գզամարս սանց, to divide into chapter & verse.

Յանկոտ, այ a. lascivious.

Յանկորդ a. assiduous, continual; ad. ever, continually; -եմ, էջի va. to frequent, to haunt; -տ. to continue, to persevere, to perpetuate, to last.

Յանկութիւ S. desire, longing, envy; will, pleasure; sensual pleasures, lust, concupiscence, voluptuousness, sensuality, passion, love; cupidity; -փառաց, ambition; դալ է -, to desire, to wish; լինել է -թէ մեծի, to desire ardently, to wish for eagerly; սանել ը -թէ սննի, to act according to Յանկունի s. desiring. [one's caprice. Յանունի s. sowing.

Յանց, ից s. net, seine; net-work; fig. snare; anat. S. Յանցատեսակ; սիրուէլ զ-, to spread nets; անկանիլ է -ս, to be caught, taken in a net; to be snared, netted, entrapped.

Յանցակերպ a. retiform, reticular.

*Յանցառ a. thin, scarce, rare; s. glade.

Յանցատեսակ s. anat. retina, net-like tunic or innermost coat of the eye.

Յանցարկ, այ s. haul, cast of a net; a. casting nets.

Յանցեմ, էջի va. to fish with nets, to take or catch in a net.

Յանցորդ, այ s. seiner, fisherman.

Յասկոտ, այ a. inclined to anger, hasty, irascible, passionate, choleric; -ութիւն s. irascibility.

Յասմալի a. wrathful, angry.

Յասմական or Յասնական a. fit to excite anger; irascible; -ն s. irascibility.

Յասունամ, սեայ, սիր, սուցեալ տ.

to lose one's temper, to put oneself in a passion, to fall or fly into a passion, to fire up, to be indignant, very crossed, greatly incensed, violently enraged, angry, vexed, exasperated; -սարսուզարուց, to fire up at the least thing, to be easily provoked, put out.

Յասունի s. anger, indignation, passion, wrath, ire, rage, fury; է - ածէլ, to provoke, to anger, to incense; զբոգէլ զ- ուրուք, to rouse or stir up wrath, to put into a passion; թափէլ զ- բարկութիւ, to vent one's anger or spleen; մեծապէս ցամամիւ եռալ արևանից, to be aggravated, to become worse; լինել ցամամիւ ը ումիք, to be angry with, to quarrel with a person.

Յասուցանեմ, ջի va. to offend, to rouse the indignation of, to put in a passion, to irritate, to incense, to chafe, to provoke, to exasperate.

Յասլիմ, սեայ S. Յասունամ.

Յասեղև s. point ?

Յարասի s. bot. broom, genista, birch.

Յարդ, - եւս, - իսկ ad. until now, still, yet; - եւս ոչ, not yet.

Յաւ, ոց s. pain, ill, suffering; fig. sorrow, grief, affliction, displeasure, bitterness; regret; disease, illness; - ուք ad. painfully, sorrowfully, sadly; դաւնականիծ -, sharp, smarting, poignant or bitter pain; - սրբազան, epilepsy, falling sickness; -ք ցանկութիւ, concupiscence; է -ս լինել, -ս կրէլ, սանել or բերել -ոց, to suffer or endure pain, to feel unwell, to be in pain, full of pain; զմահու - ջերսանիլ, to be ill of a fatal disease; մեղմէլ զ-ս, to calm, to allay, assuage or lull pain; դժոխքմբեր կարաւ զիս -, a cruel pain seized me; փարատեցան յինն -ք իմ, I have no more illness, I am free from pain; - է or -է ինձ, it displeases me, I am vexed, I am very sorry; S. Ըմբռնիմ.

Յաւաբեր a. causing pain, dolorous; hurtful, unwholesome; -գար, այ a. unhealthy, infirm, sickly, broken down, feeble, weak; -գին a. painful, doleful, afflicted, sorrowful, dismal, mournful; ad. dolefully, dolesomely, painfully, sadly; - ձայնիւ, in a mournful tone; - սիրտ, sorrowful heart; - ա. նէճք, atrocious curse; - կեանք, tire-some life.

Յաւաբնեմ, էջի, -գնիմ, էջայ տ. to

be in pain, to have a pain, to be ill, to suffer; to pain, to be afflicted, vexed, chagrined, sorry.

Յաւազնոս S. Յաւազար; -եմ, -իմ *vn.* to fall sick, to be ailing, poorly; -զնութի *s.* pain, grief, affliction, tribulation; condolence, compassion.

Յաւալի or լից *a.* painful, doleful, grievous, sad.

Յաւած, ի *a.* suffering, infirm, ill; afflicted, wretched; -ութի *s.* illness, sickness, pain.

Յաւակից *a.* condoling with, compassionate, feeling for; -լինել, to condole with, to commiserate, to share in another's affliction, to be compassionate, to sympathise with, to pity; -կցար *ad.* compassionately, sympathisingly; -կցեմ, -կցիմ S. Յաւակից լինիմ; -կցութիւն *s.* condolence, compassion, sympathy; թուլթ -թի, letter of condolence.

Յաւահարած, կց *a.* antimorboous, curing, dispelling diseases.

Յաւանակիմ, էցայ *vn.* to last.

Յաւասեր *a.* merciful.

Յաւասեմ, էցի *va.* to cut or tear up.

Յաւացածոյց *a.* unassuasive, lenient.

Յաւացուած, ի *s.* pain.

Յաւեցուցանեմ *va.* to cause pain or sorrow, to pain, to afflict.

Յաւէ, լեն, լեաց, լեցին, լեցեցի *v. imp.* to be in or to suffer pain or grief; to be displeased, to regret, to be sorry; to be afflicted, to grieve; to compassionate, to pity, to complain; ջաւէ գլուխիմ, my head aches, I have a pain in my head, I have the headache; ջաւեցին ոտքիւր, he suffered from a pain in his foot; ոչ ումէք ջաւէ չիս, nobody pities me; ջաւէ ինձ ի վերայք, I pity you, I weep for you; ջաւեաց ձեզ վնիմ, were you sorry for me? did you feel compassion for me? ոչինչ ջաւէր նմա վնք, he had no compassion for you.

Յաւիմ, էցայ *vn.* to have a pain, an ailing; to be afflicted, chagrined; to Յաւոս S. Յաւած. [regret; S. Յաւէ.

*Յաքան, ի *s. agr.* scarifier; -եմ, էցի *va.* to scarify.

Յեւեմ, լեցի, լւս, -լում, լի, ցել *va.* to rend, to break, to split, to cleave, to cut, to divide lengthways; -լում, լայ *vn.* to be torn, rent; to be split, cloven; ցելաւ յերկուս, it was rent in twain.

Յելուռնի *s.* cleaving, rending; cleft, rent. [&c.

Յեխ, ցի; S. Յիխ; -ոս, &c. S. Յխոս, Յեխիք ձեռալուայի *s.* dirty water,

Յեծ, ցի *s.* ibis, Egyptian bird. [slops.

Յեղ, էց *s.* tribe, caste, race, branch; -էց -ից, various, diverse.

Յեղակարգութի *s.* separation of one tribe from another; -հէց *a.* of the same tribe, family or race; -կցութի *s.* identity of tribe.

Յեղապետ *s.* patriarch; chief of a race, tribe or clan; -ախն *a.* patriarchal; -եմ, էցի *va.* to be chief or patriarch of a tribe; -ութի *s.* dignity of a chief, patriarchship.

Յեղացեղ, Յեղ եւ ցեղ *s.* various tribes or clans; *a.* diverse, varied; *ad.* diversely.

Յեղընաիր *a.* of a different tribe or clan; - առնել or լինել, to distinguish one tribe or family from another; -արութիւն *s.* distinction of one tribe from another. [իւրեք, to take origin.

Յեղիմ, էցայ *vn.* to descend or descend.

*Յեռ S. Որովայնած ութիւն.

Յեռ S. Զեռ.

Յերբ *ad.* till when? how long?

Յերեակ, Յերեկ *ad.* by day, in daytime, during the day, in broad daylight; զցայր եւ զգերեկ, day & night; շ. զօրն ցերեկ, all day long.

Յերեկապահ *s.* day-sentry.

Յերեկութի *s.* daytime, duration of a day, the whole day.

Յերեկութ, ի *s.* day-school.

Յերեկութիկ *s.* day-scholar; *a.* -գարոց, day-school.

Յեց, ոյ *s.* moth, worm, wood-fretter, moth-worm; *med.* ring-worm, herpes; -ախեր *a.* moth-eaten, worm-eaten; -ախերիմ *vn.* to be worm-eaten; -ամեց S. Յեցակեր.

Յիւ, ցլայ *s.* mud, mire, dirt; չի -գալ, to get splashed, to be covered with mud. [kite-fish, milvago.

Յին, ցնոյ *s. zool.* kite; - ծովային,

Յինգ, Յինիկ, ցնիւոյ or կի *s. bot.* meadow-rue, thalictrum.

Յիւ, ցոյ, ցառոց *s.* onager, wild ass; - խանէ, the - brays.

Յիր, ցրիւ. -բ *s.* dispersion; vast open space; - or - եւ ցան *a.* dispersed, scattered about, spread; S. Յան; - չի - լինել, - վայրայան լինել, to be dispersed, scattered about, spread

over; - եւ ջան մնաք, absent-minded, distracted.

Յիրապահակք s. guards or sentries
Յիրդ, ջրդոյ, Յրդի s. briar, bramble;
bol. pimpernel, burnet: smilax, rough
bindweed; S. Գի; ջրդոյ պտուղ, juni-
per-berries.

Յից, ջջոյ s. pale, stake, pile; peg,
pin; a. upright, erect, straight; acute,
sharp; գատապարտել է -, to sentence
to be empaled; Հանել, վարտել է -, to
empale.

Յիւ, ջուոց s. tiling, roof; ընդ որ
դնուոցն կահել, to let down through
Յիււակիմ S. Յուկիմ. [the roof.

Յլադուխ a. bull-headed; s. Buce-
phalus; zool. bull-head; -գէմ a. bull-
faced; -ձեւ a. bull-shaped; -մարտու
թիւն s. bull-fight, --feast, --baiting;
-շուն s. bull-dog; -գիղ s. chimera,
half-bull-half-elephant.

Յլեղջիւր a. tauricornous.

Յլիկ s. steer, bullock; pn. Tzelig.

Յլիս s. chem. taurine.

Յխտեռակ a. muddy, dirty.

Յխտ a. miry, covered with mire;
-եմ, էջի va. to dirt, to bemire; -իմ,
էջոյ vn. to soil oneself, to get dirty.

Յմմխ, էի s. bot. water-parsley, apium
palustre: white hellebore, veratrum;
-տակ s. veratrum root.

Յնդաբար ad. here & there.

Յնդական, Յնդելի a. volatile; -ու՛լ
s. volatility.

Յնդեմ, էջի va. to dissipate, to dis-
perse; to volatilize, to exhale, to evo-
porate, to vanish; - զվնաս ուրուք, to
distract, to divert from, to turn from
or away; - զըբ յարտօսք, to excite a
person's compassion, to move, to
affect; -իմ vn. to be dissipated, dis-
persed; to be turned to vapour, to
be evaporated, volatilized, exhaled;
* to be in one's dotage, to twaddle,
to dote, to get heedless; - յարտա-
տուս, to melt in tears; - մնօք, to be
wrapt or absorbed in contemplation,
to be absent in mind, inattentive.

Յնդունի s. dispersion, dissipation;
volatilization, exhalation, evapora-
tion; - գլխոյ, մտաց, inattention, dis-
traction.

Յնծալի, լից a. joyful, joyous, merry,
cheerful, blithe, gay, exhilarated.

Յնծամ, աջոյ, ծամ vn. to rejoice, to
be joyful, to be transported with

happiness, to be full of merriment.

Յնծայուլցանեմ va. to rejoice, to
gladden, to make joyous, to exhilar-
ate, to delight.

Յնծութիւն s. exultation, rejoicing,
cheerfulness, blithesomeness, mirth,
joy, exhilaration; - զգէնուլ, to be
festive, joyous, gladsome, blithe.

Յնկիմ, էջոյ vn. to bring forth, to
litter, to have young; - շան, to pup;
- կատուի, to kitten; - գազանաց, to
cub; - (ծնանել) կովու, to calve; -
(ծնանել) խաշանց, to lamb; - (ծնա-
նել) գրասուուց, to foal; - սյծի(ծնա-
նել), to kid.

Յնոր, էի better -ք, բաց s. giddiness,
delirium, raving, vertigo, frenzy, mad-
ness; phantom, shadow, whimsical
fancy, vision, illusion, imagination,
fantasy, chimera; -ք անդահակնք,
անծախիք, horrible visions, fantastic
apparitions.

Յնորական a. imaginary, fanciful,
fantastic, illusory, chimerical, ex-
travagant, air-built; -կոծ a. derang-
ed, frantic, delirious, frenzied, raving,
mad; - առնել, to strike with frenzy,
to torment with madness; - լինել, to
be a prey to delirium, to be tormen-
ted by a diseased imagination, to be
infatuated.

Յնորեմ, էջի, -եցուցանեմ va. to
cause giddiness, to induce to idle
fancy, vagaries, day dreams, to build-
ing castles in the air, to creating one-
self illusions, to running after chime-
ras or vain show, to seduce, to infatu-
ate, to craze, to drive mad.

Յնորիմ, էջոյ vn. to be delirious,
deranged or light-headed, to feel
giddy, dizzy, to be crazy, to talk non-
sense, to rave; to be beside oneself,
to wander, to run mad; to create one-
self illusions, to build castles in the
air. [lirium, folly; illusion; distraction.

Յնորունի s. wandering of mind, de-

Յնցեմ S. Յունց ամմ; - զձեռս, to
shake hands.

Յնցզանել a. perforated with many
holes, like the rose of a watering-pot.

Յնցղանամ, Յնցղանամ vn. to gush
forth, to spout out.

Յնցոսաւոր a. dressed in tatters, in
rags; s. tatterdemalion, ragamuffin.

Յնցոտեմ, էջի va. to piece, to patch.

Յնցոսի, տւոյ, տեաց, -կ, -տուն a.

worn out, old, ragged, tattered ; s. old clothes, rags, tatters, rubbish.

Յնցուղ, ցղոյ, զով s. pipe, conduit, duct, tube ; watering-pot ; besprinkling ; dispersion.

Յնցումն s. phys. (electric) shock.

Յո՛ւ S. Յո՛ւք ; - - ցոլա՛լ, to sheen.

Յոլահանն a. shining, sheeny.

Յոլամ, Յոլանամ, աջայ տո. to shine, to sparkle, to glitter ; to reflect, to be reflected, to reverberate, to flash.

Յոլացիկ a. reflecting, reverberatory.

Յոլացումն S. Յոլումն.

Յոլեմ S. Յոլանամ.

Յոլցուցանեմ va. to reflect, to reverberate ; to emit, to exhale, to send forth ; - ուցիչ s. reflector ; a. reflective, reverberant.

Յոլումն s. reflection, reflex, reverberation ; sparkling, flashing, lightening.

[ցումն.

Յոլ s. reflections ; flashes ; S. Յոլա.

Յոլ, - ուն S. Յոլուն.

Յոլի s. zool. millepede ; S. Նեպուկ.

Յոյց, ցուցից s. showing, indication, mark, index, sign, testimony ; demonstration, evident proof ; show, appearance, parade, ostentation ; spectacle, laughing-stock, butt ; հաստատուն - , plain proof ; - բարեկամութե, show of friendship ; - մեծարանայ, demonstration of respect ; ի - , ի - ս, ի - ս ինչ, only for show, for pretence, for ostentation ; - ս առնել, to shew, to show off, to make parade or display of, to display ; առնել ինչ ի - ս մարդկան, to do any thing so as to be seen of men, ostentatiously, for mere shew, to obtain applause fraudulently ; լինել ի - ս, to be exposed to mockery or contempt, to be the laughing-stock, the butt of ; զոմանս - առնել ի խրատ սյլոց, to hold up to opprobrium for example to others.

Յորեան, էնոց s. wheat ; corn, grain ; աուքը ցորենոյ, cornage ; փոխինդ ի ցորենոյ էւ ի կսթանէ, frumenty ; հարկանեն ճճիք զ-, weevils destroy corn.

Յորեկ S. Յերեկ.

Յորեաբաշն a. wheat-distributing ; -բեր a. hearing or producing wheat ; -դոյն a. wheat-coloured ; -հաս, ից s. grain of wheat, grain ; -մորթ a. wheat-coloured, sallow ; -շահ a. profiting by corn ; -շաս a. abounding in wheat ; -վաճառ s. corn-merchant,

corn-chandler ; seedsman ; -վաճառութի՛ն s. corn trade. [ցորժամ, how long ?

Յորժամ ad. till, until, as long as ;

Յորչափ S. Յորբան. [վայր, how far ?

Յոր վայր ad. where, whither ; ցորժ

Յորբան ad. as long as, during, whilst ; ցորբան, until when ? how long ?

Յու, ոց S. Յիւ.

Յու՛ւ, ցու՛ց s. bull ; ast. Taurus, the Bull ; - վայրի, ure-ox, urus ; միս, մորթ ցու, bull-beef ; bull's-hide ; բաւաւ, պոջիւն or պոռոշիւն ցու, bellowing, lowing ; - բաւաւէ, the bull bellows ; զո՛հ ցու՛ց, taurobolium. [cavity.

Յու՛ւ ախանջաց s. auricular tube or Գու՛մ or -ն s. humour, matter, pus, sanies. [shake, to agitate, to stir.

Յունց s. shock, shake ; - տալ, to Գուպ, ցպոյ s. stick, switch, rod ; beams or rays of light ; - ծերութիւն ի մոյ ից, the staff of my old age ; - պանդխտաց, Jacob's-staff ; - հովուի, shepherd's crook ; - կաղաց, crutch ; - հնդիկ, ebony ; - էպսական, pastoral staff, crosier ; - ի ձեռին, stick in hand ; շրջիլ ի ցպոյ, to go or walk with crutches.

Յուրու, ցրտոյ a. cold ; ից. cold, senseless, silly, stupid, insipid ; vain, frivolous, trifling ; s. cold, chill ; - մարդ, cold, frigid, unconcerned, indifferent person ; - ցաւ, piercing cold ; - պառչաւոր, poverty of argument ; - մահաւ համբոյր, chill of death ; - սաստիկ, a violent or biting cold ; ստոկալ, խիստ, անտանելի, թափանցող - , horrible, bitter, insupportable, piercing cold ; - է, it is cold ; սարուացեալ գողալ ի ցրտոյ, to tremble all over with cold, to be benumbed with cold ; սաստուարել ի ցրտոյ, to provide against the cold ; վարժիլ ցրտոյ, to be inured to cold ; - առնուլ, to take cold, to catch cold ; դէ - յերկիր ընկե՛նուլ, to kill on the spot, to strike, a cold corpse, to the ground ; S. Ընդարմանամ.

Յուց, ցոյ, -բ s. shouts of joy ; air, song, glee, ditty, ballad ; pomp, show ; - բանալ, to sing a song.

Յուցակ, աջ a. showing, indicating ; s. indicator, sign, mark, token ; catalogue, index, table, list ; repertory ; Ritual ; hand, index ; math. co-efficient ; - վաճառուց, inventory ; - մեռելոց, table of mortality ; - կերակրոց, bill of fare ; - արդեւալ գրոց, index ex-

purgatorius, list of prohibited books.

Յուշական *a.* demonstrative, indicative; - *գերանուն* *gr.* demonstrative pronoun; *S. Մասն*; - *անկէլ*, to demonstrate, to evince, to evidence, to prove, to show; - *ասպէս* *ad.* ostentatiously, with vain show.

Յուշակուէ *s.* demonstration, proof, reason; *ածէլ ի -*, to show, to manifest; *յանէութի ի -* *ածէլ*, to create, to give being, to cause to exist.

Յուշամասն *s.* forefinger.

Յուշամարտիւն *s.* vainglory, ostentatiousness.

Յուշանակ *s.* index, token, sign.

Յուշանեմ, *ցի* *va.* to shew, to indicate, to designate, to point out; to cause to be seen or known, to expose, to declare, to represent; to demonstrate, to prove; - *զանձն թէ ան իցէ*, to pretend to be a god.

Յուշիչ *s.* indicator; *a. S. Յուշական*.

Յուշումն *s.* exposition; indication; demonstration, proof.

Յոփ *ի a.* garrulous, glib, chattering; loose, disordered, dissolute, lewd.

Յոփաբան *a.* silly-talking, nasty, indiscreet, unbridled; debauched, licentious; - *ուրիւն* *s.* coarse language, idle prating; - *բերան a.* loose or filthy-tongued; - *գնաց* *a.* leading a dissolute life; - *բ* or - *գնացութի* *s.* dissolute life, disorderly conduct; - *կեաց S. Յոփա*, *գնաց*; - *Հայեաց a.* lewd-faced, brazen, shameless; - *միտ a.* loose-minded; low-minded; - *մտեմ* *vn.* to pique oneself extremely; - *համ*, *ացայ* *vn.* to follow ill courses, to lead a dissolute life, to rush headlong into vice.

Յոփանք *S. Յոփութիւն*.

Յոփասիրտ *a.* lewd, indecent, profligate, licentious.

Յոփացուցանեմ *va.* to debauch, to lead into wrong courses, to corrupt, to vitiate, to pervert.

Յոփոցի *a.* effeminate.

Յոփութիւն *s.* profligacy, disorder, libertinism, licentiousness, debauchery, lewdness, scandalous behaviour.

Յուղակեալ *a.* dripping from snout

Յուէչ *S. Յիււ*. [& jaws.

Յուղակապ *s.* muzzle; nose-band; - *ձեւ a.* snout-shaped; - *հաւ s. mar.* rostral, beaked ship, galley; - *մեծ*, galeas; - *փոքր*, galiot; *S. Հնդկութի*; - *ւրր a.* long-nosed, snouted.

Յուղեղ, *աց a.* thick muzzled.

Յուղիմ, *էցայ* *vn.* to jut out, to project, to protrude; to spout or rush out.

Յուուկ, *ցուկի* or *կայ s.* snout, muzzle; *mar.* rostrum, cut-water, prow; *կասկէլ զ- էղին*, to muzzle the ox;

- *Հարկանէլ ի ջուրան*, to plunge the nose & mouth under water. [tezek.

***Յուօն** *s.* dried cow-dung for fuel,

Յուեմ, *էցի* *va.* to graze, to rub the skin off, to scratch, to bruise, to notch,

to jag; to make incisions, to cut; to wrest, to extort, to carry off; *med.*

to scarify, to cup; - *զՀէրս*, to tear out one's hair;

- *իմ* *vn.* to bruise oneself, to rub the skin off, to scratch oneself. [բաց, plucking out of the hair.

Յուուսն *s.* scratch, cut, bruise; - *Հէ*.

Յրակ *a. chem.* diaphorous.

Յրան *ի s.* squirt, spirt, sprinkling.

Յրդեմ, **Յրդի** *S. Յիրդ*.

Յրեմ, *էցի* *va. S. Յրուեմ*; to transgress, to violate, to break, to infringe;

- *զխորհուրդս*, to reveal secrets; to thwart the projects, to counteract the designs, to baffle the devices of a person;

- *զինչս*, to lavish, to waste, to squander, to run through, to dissipate;

- *զմիտս*, to distract, to divert, to call off; - *զխաւար*, to dispel the darkness.

Յրէչ *a. S. Յրուիչ*; divergent; *phys.* diffusive; *opt.* dispersive.

Յրիւ *ad.* dispersedly, here & there; - *արկանէլ*, to scatter about.

Յրուեմ, *էցի* *va.* to disperse, to dissipate, to scatter, to spread; to rout,

to disperse, to put to the rout, to destroy; - *զատուս*, to distribute the letters, to take down the types; *S. Յրեմ*;

- *իմ* *vn.* to disperse, to spread; to be scattered or dispersed; - *մտաց*, to divert one's attention or mind from;

- *ը երեսու երկրի*, to spread all over the world. [dissipating.

Յրուիչ *s.* dispersor; *a.* dispersing,

Յրուսն, **Յրուուսն** *s.* dispersion, diffusion, scattering; - *մտաց*, distraction;

- *ուխտի*, violation, transgression.

Յրուաբան *a.* talking insipidly, mawkish, dull, stupid, silly, witless; - *ւմ*,

էցի *vn.* to jest or talk sillily or insipidly, to talk nonsense; - *ուրիւն* *s.*

nauseous speech or conversation, insipid talk, silliness, nonsense; - *բեկ*,

& *c. S. Յրուահար*, & *c.*; - *բեր* *a.* causing cold, frigorific; - *բուս* *a.* cool, fresh;

-*գին* *a.* very cold; *ad.* coolly, coldly;
 -*կէզ* *S.* Յրտահար; -*կեր* *s. phys.* cryo-
 phore; -*հար* *a.* struck, benumbed
 with cold; *bot.* blasted, spoiled by
 cold; - *առնել*, to chill, to benumb
 with cold; to dazzle, to blast; - *լինել*
 or -*հարիմ*, *եցայ* *vn.* to become rigid,
 stiff, benumbed with cold, to be froz-
 en; -*հարութի* *s.* numbness, stiffness;
 - *անկոց*, blasting, blast.

Յրտամ *S.* Յրտանամ.

Յրտային *a.* cold, frigid.

Յրտանամ, *ացայ* *vn.* to become cold,
 to grow cool, chilly; to be seized
 with cold, to catch cold; *fig.* to be-
 come lukewarm, to grow cool; to talk
 nonsense, to prate.

Յրտաշունչ *a.* blowing cold, frosty,
 sharp, biting; -*չափ* *s. phys.* psychro-
 meter; -*սառայց* *a.* freezing, icy, glaci-
 al, frigid; -*ցումն* *s.* refrigeration; -
ցուցանեմ *va.* to cool, to chill, to freeze;
fig. to cool; -*ցուցիչ* *a.* frigorific; re-
 frigerant.

Յրորմպութիւն *s.* catching cold.

Յրափն *a.* cold.

*Յրանխած *s.* chilblain.

Յրտութի *s.* cold, coldness, frigidty,
 chilliness; *fig.* coolness.

Յրտունակ կուժ *s.* alcarraza, - ves-
 sel, wine- or water-cooler.

Յրցուն *a.* rent, torn, tattered, in rags.

Յրցում, *էցի* *va.* to rend, to tear or
 Յրոնք, նկց *s.* dispersion. [lacerate.

Յրահար *a.* pile-driving; *S.* Մէքէ-
 նայ; *s.* pile-driver; - *ղլրանաւոր*, pile-
 driving engine with pincers; - *չուա-*
նածիք, ringing pile-engine.

Յրապատնէշ *s.* palisade, stockade.

Յրասացութիւն *s.* singing a song or
 ballad.

Յցեմ, *էցի* *va.* to thrust down, to
 drive in, to fix, to plant, to set up, to
 erect, to raise. [mination.

Յցութիւն *s. bot.* shoot, sprout, ger-

Յցում, *էցի*, Յցում, *եցայ* *vn.* to
 shoot forth, to sprout, to pullulate;
 to be planted, set up; - *հէրաց*, to
 stand erect, on end, to bristle up.

Յցումն *s.* driving or thrusting in,
 standing up. [plumed.

Յցունաղարդ *a.* crested; tufted;

Յցունք, նկց *s.* curl, ringlet, lock;
 egret, tuft of feathers, plume; - *սա-*
լուարտի, crest of a helmet; - *թըւ-*
չնոց, crest, comb.

Յփսի, սւղ *s.* serge, camlet stuff,
 woollen stuff; *S.* Խարազն; - *ազնիւ*,
 shawl.

Յթագործ *s.* brandy-distiller; -*հան*
s. alembic, still; -*ին* *a.* alcoholic; -
չափ *s.* alcoholometer; -*վաճառ* *s.* bran-
 dy-seller.

Յթի, քթւղ *s.* alcohol, spirits of wine;
 brandy, arrack; - *հանիւլ* *ի* *ստղոց*,
 cider.

Յոլ, ոլ *s.* dew; շիթ - ոլ, dew-drop;
 - *քաղցրածաւալ*, the gently-falling
 dew; - *քաղցրութիւն*, the benign dew.

Յօղաբեր *a.* roriferous; -*բուխ* *a.*
 rorifluent; -*գին* *a.* dewy; cool, fresh,
 refreshing; *ad.* coolly, freshly; -*գեմ*
va. to refresh; -*լի* or *լից*, -*խառն* *a.*

full of dew, wet with dew, dew-be-
 sprinkled; -*ծին* *a.* *S.* Յօղաբեր; born
 of dew; - *որդ*, dew-worm; -*կերպ* *a.*

like dew, dewy; -*հար* *a.* mildewed,
 blasted; -*չոս* *S.* Յօղաբուխ; -*նամ*, *ա-*
ցայ *vn.* to grow cool, to cool, to be re-

freshened; to drop with dew; -*պաշնյճ*
a. sprinkled with dew; -*տարափ* *a.* as
 a dew-drop; *s.* fall of dew; -*րկեմ*, *էցի*

va. to bedew, to besprinkle; to re-
 fresh; -*ցուցանեմ* *va.* to cool, to re-
 fresh; -*ւոր* *a.* full of or sprinkled with
 dew; *ամպ* -, mist, fog.

Յօլեմ, *էցի* *va.* to dew; to bedew,
 to sprinkle or cover with dew, to be-
 sprinkle, to wet, to water; - *անձրեւ*,
 to rain; - *արտօտր*, to shed tears, to

weep; - *բերանով*, to sprinkle with
 the mouth; *ցօղէ*, the dew falls; *ամպ*
ցօղէցին ջուր, the clouds melted in rain.

Յօլիկ *s.* fine or gentle dew.

Յօլէջք *s.* fall of dew.

Յօլումն *s.* falling of dew, roration.

Յողուն, զնոյ or զուան *s.* stalk, stem,
 blade; straw; rinsing; *a.* dewy, dew-
 besprent.

Ի

Փ

Ի (*yune*) լիւն *s.* the thirty fourth letter of the alphabet & the seventh of the vowels; ւ. ւ. , seven thousand; seven thousandth.

— It is used both as a vowel & as a consonant. As a vowel for example in the words Իւրաքանչիւր, ուխտ, &c., and as a consonant in the words Հաւատ, սեւաւ, Հիւանդ, &c.

— It is only used as a medial & final letter, & sometimes serves for the consonant լ; as, օթեւան-օթեվան, էրիւար-էրիվար, վաւաշ-վավաշ, &c., or for the diphthong *u*, as, Հոււս instead of Հիւսիւս.

— There is no proper word beginning with this letter, but on account of its affinity with the letter Հ, it is sometimes substituted for it.

— Joined with Ի (իւ), it is generally pronounced like the French *u*; as, դիւր, Հիւր, դիւթ; & preceding the *o* (ու) is pronounced like the English *oo*. Preceded also by *u* (աւ), was anciently pronounced *o*; as, աւր-Հնեմ-օր-Հնեմ, աւր-օր.

— It is sometimes used instead of the suffixes Ի & յ; as, ւայդմանէ-յայդմանէ; Լիւրաքանչիւր-յիւրաքանչիւր.

— In poetry, it is sometimes used instead of the conjunction եւ or ու.

— Instead of the Greek *υ*, Իւ is frequently used; as Κυρίλλος-Կիրիւրէլ, Κυριακή-Կիրակի.

Ի' *conj.* and, &.

Իիւթ, &c. *S.* Հիւթ, &c.

Իիւծիւ, &c. *S.* Հիւծիւ, &c.

Իիւն *s. Gr. w. ւός*, poison: the letter

ւ; - անդր! *S.* Օն անդր.

Իիւս, &c. *S.* Հիւս, &c.

Փ (*pure*) փիւր *s.* the thirty fifth letter of the alphabet, & the twenty ninth of the consonants; ք, ք, , eight thousand; eight thousandth.

— It is used, but rarely, instead of the letters բ & ս; as, փալառութիւն-բաղառութիւն, դէրփէլ-դէրբէլ; կարափ-կարսայ, փոր-սոր, փայքար-սայքար.

— In foreign words, the Greek *φ* & the Latin *ph* are changed into փ; as, φιλosophia-philosophia-փիլիսոփայութիւն. Փաղրոս, այ *s. Gr. w. zool.* phagrus or pagrus, sea-bream.

Փաղամ, Փաղան *s.* head-band, veil.

*Փաթաթ *s.* patat, tandoorer's pad, padded disk used by bakers to press the dough for loaves against the sides of the tandoor. [packet, pack.

*Փաթաթանք *s.* fasciation, bandage; Փաթաթեմ, էջի *va.* to wrap up, to envelope; to bandage, to wind round.

Փաթանք, -թէթք *s.* packet, bundle, fagot; envelope; amulet.

Փաթերակ առնում, Փաթերակիմ *vn.* to be fascinated. [ian note (ծ).

Փաթոյթ or ութ *s. mus.* an Armenian. Փաթաթեմ *S.* Փաթաթեմ.

Փայանք *S.* Փայանք. god).

Փալինն *s. L. w.* Falcon, (a Sicilian Փախ *s.* flight; - Է -, running away.

Փախաւուած *S.* Փախաւայ.

Փախնում, Խեայ *S.* Փախիմ.

Փախուստ, Խաւան or ախ *s.* flight, escape; evasion, subterfuge, shift, tergiversation; - զօրայ, rout, defeat, overthrow; Ի - դարձուցանել, to put to flight, to rout; Ի - մաաբերել, to meditate flight; - առնուլ, Ի - դաւանալ, աճապարել, էրթալ, մասնիլ, լիւնել, կալ, to take to flight, to flee, to run away, to turn one's back, to turn tail.

Փախուցանեմ, ցի *va.* to put to flight,

to cause to flee, to drive away, to dislodge; -ցիւն *a.* putting to flight.

Փախչելի *a.* avoidable: fleeting, transitory.

Փախչիմ, **խույ**, **խուցեալ** *vn.* to flee, to run away, to escape, to get away, to evade, to elude, to avoid.

Փախչիտա, **այ** *S.* **Փախտահան**.

Փախչութիւն *S.* **Փախուստ**.

Փախտահան *s.* fugitive, deserter, runaway; *a.* fugitive, fleeing; *fig.* fleeting, transient; - ծառայ, runaway slave; - առնել, արկանել, հանել, վարել, տալ, to put to flight; - լինել, գնալ, երթալ, դառնալ, անկանել, դիմել, to take to flight, to turn tail, to run away; - ութիւն *s.* flight, escape; -կից *a.* escaped or escaping together.

Փախտեսայ, **տէից**. -**տէութիւն**, *S.* **Փախտահան**, &c. [-իմ:

Փածանելի, -**նիմ** *S.* **Սփածանելի**, **Փածուցանեմ** *va.* to put in paper.

Փակ, **ոյ** or **ի** *s.* fastening, lock, padlock; stick; *a.* shut; - արկանել, to lock, to padlock, to latch, to bolt, to shut.

Փակագիծ *s.* parenthesis; -**գիր** *s.* monogram; cipher; -**թէլ** *s.* phys. reophore; -**կալ**, **այ** *s.* turnkey, door-keeper; *mus.* key-board, keys; - or -**զակ**, **այ** *s.* lock; valve.

Փական, **ի**, -**բ**, **նայ** *s.* fastening, lock, padlock, latch, bolt; key.

Փակարան *s.* cloister, enclosure; con-

Փակգուրակ *S.* **Փանգուրակ**. [clave.

Փակեզն, **զան** *s.* turban; head-dress, -band, fillet, band; hood, cowl; *S.* **Վահաս** & **Ուրար**; - **զուք** *s.* head-dress, veil.

Փակեմ, **եջի** *va.* to shut, to close; to shut up, to enclose, to fence in, to bar; to shut, to lock; **ի ներքս** -, to shut up, to beset, to hem round, to encircle, to surround, to encompass; - **ի բանտի**, to imprison, to put in jail; - **զբան**, to conclude, to close, to end; - **լինչ յուսմբէ**, to prohibit, to forbid; - **զարգանդ (կնոյ)**, to procure sterility; - **զոք ի ձեռս ուրուք**, to deliver up, to betray; **ի ներքս փակեալ**, herein enclosed; **փակեալ էին ընդ իշխանութի մահու**, they were subject to death; **փառքն Այ զբէլ փակեացին**, may divine glory encompass you! *S.* **Դուռն**, **Յոյս**. [up.

Փակնում, **կեայ** *vn.* to be shut in or

Փակոց, **այ** *S.* **Փակազակ**.

Փակում, **կի**, **փակ** *va.* to shut.

Փակումն *s.* shutting, fastening.

Փակուցանեմ, **ցի** *va.* to attach, to stick, to cement.

Փակչուտ *a.* sticky, tenacious.

Փաշ *s.* horse, stallion. [*a.* friable.

Փաղ, **կց** *s.* zool. phalarope, sea-duck;

Փաղաղոյ *a.* heterogeneous; -**կատարական** *a.* perfecting totally; -**կերպ** *S.* **Համակերպ**.

Փաղաղեմ, **եջի** *va.* to devour, to consume; to burn.

Փաղաղիչ *a.* devouring, ravenous.

Փաղանդ, **այ** *S.* *Gr. w.* phalanx, legion; troop; -**ամուշի** *s.* bot. lavender, spica.

Փաղանուն *a.* univocal; synonymous; *s.* synonym, *pl.* synonyma; -**բար**, -**ակի**, -**ապէս** *ad.* univocally; synonymously.

Փաղասական *a.* syllabic; -**եմ** *va.* to form syllables, to spell; -**ուսթի** *s.* **Փաղարիկ** *S.* **Փաղ** *s.* [syllable.

Փաղաբարան *a.* smooth-tongued, flattering, bland; -**բար** *ad.* with adulation, blandishingly.

Փաղաբանական *a.* flattering, caressing, coaxing; *gr.* diminutive; - **բառ**, term of endearment.

Փաղաբանք *s.* endearments, caresses, wheedling, coaxing; flattery, adulation, palaver.

Փաղաբեմ, **եջի** *va.* to caress, to fondle, to coax, to wheedle, to cajole, to flatter, to fawn, to adulate.

Փաղաբոս, **այ** *a.* fawning; seductive; -**ութի** *S.* **Փաղաբանք**.

Փաղաբուշ, **բայ** *a.* caressing, coaxing, wheedling; *s.* flatterer, fawner, toadeater, adulator, smooth-tongued fellow, sycophant.

Փաղեմ, **եջի** *va.* to conjoin, to unite.

Փաղերութի *s.* frothy whiteness.

Փաղիծ *s.* zool. phalangium, tarantula. (a venomous insect, whose bite is supposed to be cured by music.)!

Փաղլական *a.* *fig.* devouring or burning; lascivious.

Փաղլոս *s.* *Gr. w.* Phallus; penis.

Փաղութի *s.* period of a discourse.

Փաղփ, **բ**, **կց**, **լուք** *s.* sheen, refulgence, lustre. [to gleam.

Փաղփաղիմ *vn.* to shine, to glitter,

Փաղփարոյ *a.* bleating; growing.

Փաղփարուն *S.* **Փաղփուն**.

Փայլեցուցանեմ *va.* to cause to shine or glitter, to give brightness to. Փայլեմ, էցայ *S.* Փայլաղեմ. Փայլեան, Փայլումն *s.* brilliancy, brightness, splendour.

Փայլուն *a.* lustrous, brilliant, shining, glittering; *s.* tinsel, spangle.

Փանիւզա, փառի *s.* bladder, vesicle; - աղակեղէն, balloon; - չրեփ, gun cartridge; - չրածիք, fusee; *S.* Հրասիկք; - լողական, air-bladder.

Փայառութիկ *s.* slipping, stumbling.

Փայեթոն, փ, իւ or աւ *s.* *Gr. w.* Phaëthoon *s.* footman. [ton-]

Փայլ, էց *s.* shine, brilliancy, lustre, glitter, splendour; *a.* shining, brilliant, glittering; - Ի -, extremely bright, dazzling; *ad.* sparklingly; - զի սալ *S.* Փայլեմ *vn.* [-ծուռ *a.* brilliant.

Փայլածող or ծուռ, փ *s.* *ast.* Mercury;

Փայլական, փ *s.* pyramid.

Փայլակեմ *S.* Փայլասակեմ; - էցուցանեմ *va.* to cause to flash or flare.

Փայլակն, կան *s.* lightning, flash of lightning; սրավար, արագթռիչ իւրեւ զ, quick, swift as lightning.

Փայլակնաբար *ad.* like a flash of lightning; - բորբոք *a.* ardent, vivid as a flash of lightning; flashing, dazzling; - կերպ *a.* like lightning; - չար *a.* striking like a thunderbolt; - առնել, to fulminate, to lighten; - ձեւ *a.* like lightning, very luminous, radiant, coruscant; - նամ *vn.* to flash like lightning, to gleam transiently; - նման *S.* Փայլակնակերպ; - նշյլ *a.* bright as a flash of lightning; - տարած *a.* gleaming flashes; extending, diffused as a lightning flash; - տեսիլ *a.* resembling a flash of lightning, flashing, flaring; - ցայ *a.* emitting flashes, flashing, sparkling. [flash, light.

Փայլահուն *s.* flashing; lightning;

Փայլասակեմ, էցի *vn.* to lighten; to throw out sparks, to scintillate, to sparkle, to gleam, to shine; *va.* to cause to flash or sparkle; - զփայլատակունս, to make the lightning flash; բոց անային յաջաց նր - կեր, divine fire flashed from his eyes; - կէ *v.* *imp.* it lightens; - էցուցանեմ *S.* Փայլասակեմ *va.*; կայծակունս յաջաց -, to flash fire from the eyes.

Փայլասակն *pl.* - կունք *s.* lightning, flash; spark; brightness, brilliancy; thunderbolt.

Փայլասակունս *s.* lightning, flashing; coruscation, scintillation, fulguration; sparkling; thunderbolt; - կմամբ սատակել, to thunderstrike; - կունս տեղայ, to rain lightnings & thunderbolts.

Փայլեմ, էցի *vn.* to shine, to glitter, to gleam, to flash, to sparkle, to glisten, to be resplendent; *va.* to cause to shine, to give a lustre or brightness to, to polish, to furbish, to burnish; ինդութի փայլէ յաջաց նր, joy shines in his looks; - էցուցանեմ *S.* Փայլեմ *va.*; * - զփօրիկս, to black or polish shoes; - էցուցիչ *S.* polisher.

Փայլեմ *S.* Փայլեմ *vn.*

Փայլեան *s.* brightness, lustre, refulgence, brilliancy, splendour.

Փայլող *a.* shining; *s.* *S.* Փայլածուռ.

Փայլումն *s.* resplendency.

Փայլուն *a.* clear, polished, bright, shining, sheen, splendid, brilliant; - պղնձ, brass, yellow copper; - սկ *a.* resplendent.

Փայլափայլումն *s.* resplendency.

Փայծաղն, դան *s.* spleen, milt; - աջաւ *a.* spleen-sick, troubled with the spleen, splenetic; *s.* spleen, melancholy; - ու *a.* splenetic, splenish.

Փայծեղն, դան or ծղան *S.* Փայծաղն; - Իժ *s.* *bol.* spleen-wort, miltwaste, ceterach; *S.* Տերեւնիժ.

Փայտ, էց *s.* wood; tree; - կենաց, the Holy-Rood, the Cross; *bol.* tree of life, lignum-vitæ, guaiacum, thula or thuya; - խնոց, odorous, scented wood; - էւղջ, olive-wood, olive; ճնչին -, fragile wood; - այրելի, fire-wood; - չարկանել, պատտուել, to cut wood; to cut down, to fell; - ընկենուել, to draw or cast lots; կտիւել զէ, to crucify.

Փայտաբեր, էց *a.* producing wood; *s.* wood-carrier; - գործ *a.* made of wood, wooden; - ծուխ *s.* wood-coal, charcoal.

Փայտակ *s.* *chem.* pyrolignite.

Փայտակերպ *a.* built of wood, wooden; *s.* wooden building, scaffolding, plank; - կերտիկ *s.* nest made of twigs; - կիր *s.* wood-carrier; - կոյ *s.* heap or pile of wood; pyre, funeral pile; - կտոր, էց *s.* wood-cutter; - կոփ *s.* carpenter, joiner; - չաւ or չար, այ *s.* woodsman, wood-cutter, - cleaver, feller; axe, hatchet; - չատութիւն or - չարութիւն *s.* wood-cutting, felling,

clearing; -մած *a. mar.* planked, covered with wood, wainscotted; յարկ *a.* wooden roofed; *s.* wooden roof; յին *a.* ligneous, woody; -նամ. այցայ *vn.* to become wood, to be changed into wood; *fig.* to be benumbed, to become stiff; -շատ *S.* Փայտաւէա; -զաշա, *ից a. s.* tree-worshipper, idolater; -պաշտաւթի *s.* tree-worship, idolatry.

Փայտասա, այց *s.* hatchet, axe; hoe, mattock, spade, pick-axe.

Փայտաւէա *a.* abounding in forests, woody, sylvan, woodland; -բար, *ից a. s.* wood-gatherer; -բար *s.* lignite.

Փայտեր *S.* Փայտաբեր. [en, woody.

Փայտեայ, -էղէն *a.* of wood, wood-

Փայտիկ *s.* small wood. [work.

Փայտկոփութի *s.* carpentry, wood-

*Փայտօղիւ *S.* Մլուկն.

Փայտան *s.* easel, wooden horse.

Փայտփոր *s.* *zool.* wood-pecker; կա-

նանչ -, hick-wall, hickway; -ծովա-

յին, sea-pik, pica marina.

Փայփայտիք *s.* pretty ways, caressing,

coaxing; cajoling, fawning, flatter-

ing, coaxing; cajoling, fawning, flatter-

ing, coaxing; cajoling, fawning, flatter-

ing, coaxing; cajoling, fawning, flatter-

ing, coaxing; cajoling, fawning, flatter-

ing, coaxing; cajoling, fawning, flatter-

ing, coaxing; cajoling, fawning, flatter-

ing, coaxing; cajoling, fawning, flatter-

ing, coaxing; cajoling, fawning, flatter-

ing, coaxing; cajoling, fawning, flatter-

ing, coaxing; cajoling, fawning, flatter-

ing, coaxing; cajoling, fawning, flatter-

ing, coaxing; cajoling, fawning, flatter-

ing, coaxing; cajoling, fawning, flatter-

ing, coaxing; cajoling, fawning, flatter-

ing, coaxing; cajoling, fawning, flatter-

ing, coaxing; cajoling, fawning, flatter-

ing, coaxing; cajoling, fawning, flatter-

ing, coaxing; cajoling, fawning, flatter-

ing, coaxing; cajoling, fawning, flatter-

ing, coaxing; cajoling, fawning, flatter-

ing, coaxing; cajoling, fawning, flatter-

ing, coaxing; cajoling, fawning, flatter-

ing, coaxing; cajoling, fawning, flatter-

ing, coaxing; cajoling, fawning, flatter-

ing, coaxing; cajoling, fawning, flatter-

cave, cavity, hollow, hole; *a.* hollow.

Փապարեմ, էջի, -բիմ, էջայ *vn.* to

become callous, to harden.

Փառ *s.* *S.* Մեղեղի; thin skin, pel-

licle, cuticle, film, husk; *anat.* se-

cundine.

Փառաբանական *a.* laudable; -կից *a.*

praising with another; glorified to-

gether; -բանեմ, էջի *va.* to laud, to

praise, to glorify; -բանիչ *a.* praising,

glorifying; -բանութի *s.* laud, praise,

glory, honour; -բախտութի *s.* happi-

ness; -զարբ, *ից a.* adorned with

glory, glorious; -զարդեմ, էջի *va.* to

cover with glory, to load with hon-

ours, to render glorious; -զարդութի

s. glorious ornament, glory, honour;

-զնովի *s.* *ast.* Mars; -խնդիր, դրաց *a.*

seeking for glory, ambitious, vain-

glorious; -խնդրութիւն *s.* ambition;

-կից *a.* equally glorious, having the

same glory as another, sharing an-

other's glory; -կցութի *s.* identity of

glory; -հեղ *a.* very glorious, majestic;

-մեղ, *ից* or *այ a.* greedy of glory,

vain, very ambitious; -մեղեմ *vn.* to

thirst for glory; -մեղութի *s.* inordin-

ate love of glory, insatiate or immo-

derate ambition; -սէր *a.* fond of glory,

full of vanity, ambitious, vain; -սի-

րեմ *vn.* to be fond of glory, to as-

pire but to glory; -սիրութի *s.* love of

glory, ambition, vanity; -սենչիկ *a.*

greedy of fame, thirsting after glory;

-արեմ, էջի *va.* to praise, to laud, to

glorify; -արութի *s.* laud, exaltation,

glorification; -ցի *S.* Փառաւոր; -ւա-

զեան *a.* of high family, princely.

Փառաւոր *a.* glorious, illustrious; -

առնել, to pay honours to, to glorify,

to praise, to celebrate, to extol; -լի-

նել, to be glorious, glorified, honour-

ed, extolled; -ակից *a.* glorified with

another; -պպ *ad.* with much hon-

our, gloriously, magnificently, pomp-

ously; -եալ *a.* glorified, glorious;

-եմ, էջի, -եցուցանեմ *va.* to glorify,

to render honour & glory, to honour,

to exalt, to praise, to magnify, to ce-

lebrate; -ընկալ *a.* praiseworthy; -իչ *a.*

glorifying; -ութիւն *s.* glorification;

glory, magnificence, pomp, splendour;

-թեամբ *S.* Փառաւորապէս.

Փառորսակ *a.* fishing for praise.

Փառունակ *a.* glorious.

Փառք, ուայ *s.* glory; honour, praise,

fame, renown, celebrity; majesty, splendour, magnificence; *փառօք* *ad.* gloriously, with glory, pompously, splendidly; *Ջմարիա*, *անարատ* or *անսաղիււ*, *անեղծ*, *անկասող*, *չքեղ*, *յաւերժական* -, true, spotless, solid, real, great, imperishable glory; *սոււ*, *փախստական*, *մտտի*, *կորստական* -, false, fleeting, vain, perishable glory; *ոխրել զփառս*, to love glory; *փառս ստանալ*, to acquire fame or glory; *փառաց ի փառս բարձրանալ*, to be raised or exalted to the highest pitch of glory; *ընթանալ ի փառս*, to be in a fair way to glory; *անկապուտ փառս անձին համարել*, to put one's chief glory in; *ուղիղ փառս ունել*, to be of an orthodox belief or profession, to have a catholic sense; *սալ փառս Ա՛յ*, to glorify God, to give or render glory to God, to thank God; *քի փառաց մեռանել*, to die for glory; *անկանել փառօք*, to fall gloriously; *յաւերժաց ցուցանել զփառս իւր*, to make one's glory eternal; *կնիք սալ փառաց*, to put the seal to one's fame; *տհնչալ փառաց*, *զակատել զհեա փառաց*, to aim at glory, to pursue glory; *աղարտել զփառս իւր*, to tarnish one's glory, to stain one's reputation; *աղասուցուցանել*, *նսեմացուցանել զփառս իւր*, to obscure, darken or efface one's glory; *անկանել ի փառաց*, to abase, degrade or dishonour oneself; *առանց փառաց*, inglorious; *փառաւորեալ փառօք*, covered with glory, with laurels, renowned, famous; *չքեղապանծ փառօք*, with extraordinary splendour; *փառս քեղ համարեալիւր*, make it your aim & glory to...; *տեսէք, մի գուցէ քակտեալիք ի փառացդ*, take care not to lose your renown; *անմահական փառս յաւերջէ քեղ սյս*, this will bring you immortal glory; *նսեմացեալ անհետանայր գողցես եւ - նր զյոյզ ընդ բաղդին*, his glory seemed to be eclipsed with his fortune; *ի փառս Ա՛յ*, to the glory of God; - *Հօր*, &c., the « Gloria Patri », &c.; - *Տնի!* - *Ա՛յ!* glory to God! God be praised! thank God! - *քեղ*, *Տէր*, glory to Thee, o God; - *ի բարձունս Ա՛յ*, glory to God in the highest; *Որու՞մ միայնոյ վայելէն* -, to Whom alone glory belongs.

Փաս *s.* pitcher, jug.

Փառեան or *փան* *s.* pheasant; *էք* - ,

hen -; *արու* -, *cock* -; *ձագ* -, pheasant-poult; - *ծովային*, sea-pheasant, cracker, pin-tail duck; - *արթծ* *s.* pheasant-breeder; - *արան* or - *ոյ* *s.* pheasantry, pheasant-walk.

Փասա, *ից* *s.* reason, ground, argument, proof.

Փաստաբան *s.* lawyer, attorney, advocate, barrister, counsel; - *ական* *a.* argumental, argumentative, oratorical; - *եմ*, *էջի* *va.* to reason, to seek or allege reasons, to adduce grounds or motives, to plead, to argue; - *ուի* *s.* argumentation, reasoning, pleading; advocacy, bar.

Փաստական *a.* causative; *gr.* accusative; - *արատիր* *a.* groundless, causeless, deceitful; - *սէր* *a.* cavilling, litigious, querulous, contentious; - *ւոր* *a.* guilty, culpable, unworthy. [causal.

Փաստբանական *a.* blameable; *gr.*

Փասք *s.* a wind, phasser.

Փապրու, *քոի* *a.* chattering, prattling, tale-bearing, whispering, slanderous, back-biting.

Փապրեմ, *էջի* *vn.* to tattle, to repeat, to whisper, to murmur or grumble, to tell tales, to speak ill of, to slander.

Փարազ or *Փարաձ* *s.* scissors?

Փարադունք *s.* *Hebr. w.* suburbs, boroughs, market-towns: noblemen, magnates.

Փարսի, *ից* *s.* fold, sheep-, pen, cattle-shed; *ից*, church, convent, hotel, &c.; *ժողովել ի* -, to bring back to the fold; - *ապետ* *S.* *Վանահայր*; - *եմ*, *էջի* *va.* to stable, to put in a stable, to gather into the fold.

Փարսլ *s.* erotic plant.

Փարսն *a.* detached, disunited, dispersed, removed; - *եմ*, *էջի* *va.* to dissipate, to disperse, to scatter, to remove, to drive away, to destroy, to take away; *vn.* to be dissipated, dispelled, removed, to vanish; - *զհոգս*, to charm away, to beguile care; - *եւ ցուցանեմ* *S.* *Փարատեմ* *va.*; - *զջաւս*, to soothe, to allay pain; - *զարամուի*, to drive away melancholy; - *իչ* *a.* dissipating, taking away, dispelling, removing; - *ումն* *s.* removing away, dissipation.

Փարաւաղեմ, *էջի*, - *զս տամ* *va.* to comfort, to console, to solace, to cheer, to amuse.

Փարաւաթեմ S. Փերեւեռեմ.
 Փարաք s. brach , setting-dog ; a. libidinous ; -ումն s. luxury. [sense!
 Փարգաստ *inl.* pooh ! pshaw ! non-
 Փարեղ a. affecting , moving , touching ; amiable , dear ; s. offscum , off-scouring , S. Չըրան ; - առնել , առել , to conjure , to beseech , to entreat , to beg , to supplicate.
 Փարեմ , եցի va. to embrace , to take in , to encompass , to contain ; *vn.* S.
 Փարթ , ի s. grease ; tripe. [Փարիմ.
 Փարթամ , աջ a. opulent , wealthy , rich ; abundant , copious ; -անամ , աջայ *vn.* to become or grow rich , to thrive ; -աշորհ a. generous , liberal ; -ապէս *ad.* copiously , abundantly ; -ացրցանեմ *va.* to enrich , to render rich , to make wealthy ; -ուհի s. riches , opulence , abundance , wealth.
 Փարթար *conj.* at least.
 Փարիմ , եցայ *vn.* to embrace , to clasp in one's arms , to throw one's arms round , to hug , to fold or lock in one's arms ; to surround , to encircle ; - ղիմեամբ , to embrace mutually ; - ղեկք , to apply oneself , to give oneself up to ; - ղիառօք , to be ambitious ; S. Մունդ .
 Փարիսաբար *ad.* like a pharisee ; -կան a. pharisaical , hypocritical ; - կանուծիւն s. pharisaism.
 Փարիսեցի , ցւոյ s. pharisee ; *fig.* - , hypocrite ; -ուծիւն s. pharisaism , hy-
 Փարուզ s. *Ar. w.* skirt. [pocrisy.
 Փարումն s. embrace , hug , clasp , fond pressure. [flagon , tankard.
 Փարչ , Փարջ , ի s. water-pot , jug ,
 Փարսան s. *Pers. w.* parasang , ancient Persian measure of length = 4 stadii or about 4 miles. [- խաղալ S. Կոճաս .
 Փարս a. *Ar. w.* odd , uneven ; դար էւ .
 *Փարտեմ S. Փերեւերտեմ & Չըրեմ .
 *Փարտիչ or Փարթոյ s. oven-cloth or broom. [ing.
 Փարփառ a. bright-eyed , mild-look-
 Փարփար s. *zool.* moor- or water-hen , coot , fen-duck , S. Հաւարուն ; *bot.* securidaca , emerus , hatchet-vetch.
 Փափազ or Փափաք , -անք s. desire , wish , eagerness , longing ; -եղի a. desirable , covetable ; -եմ , եցի *vn.* to desire , to wish , to long for , to want ; -է աեսանել զքեզ , he desires to see you ; -էցուցանեմ *va.* to excite the wish for , to render desirous , to in-

spire desire ; -ումն S. Փափաք ; կատարել , ցուցանել զ- , to content , to satisfy ; որով ի - ածէ զնս , with which he excited desire in their hearts.
 Փափկազոյն a. more delicate ; -լի a. delicious , delightful , charming ; -խօս a. gentle-voiced , sweet-tongued ; -կան S. Փափկալի ; -կեայ a. tender , delicate , living delicately , leading a dainty life , foppish , effeminate , voluptuous ; - լինել S. Փափկանամ ; -կեր , աջ a. dainty-mouthed , nice , sweet-toothed ; -կերուծի s. daintiness , delicateness , nicety ; -կեցուծի s. delicate or voluptuous life , daintiness , softness , delicacy , effeminacy ; -ձայն a. tender-voiced ; -մորթ a. soft-skinned ; -նամ , սցայ *vn.* to soften , to become tender , soft ; *fig.* to become nice , delicate , to get soft or effeminate , to live in idleness , in pleasures , to pamper oneself , to give oneself up to effeminacy or voluptuousness ; - յանկողնս , to throw oneself listlessly or lazily on divans or couches , to sleep in soft beds ; - որովայնիւ , to addict oneself to epicurism ; սան փափկացեալ , a duly kept feast or festival.
 Փափկանք S. Փափկուծիւն .
 Փափկասէր a. fond of softness , of delights , dainty , voluptuous , effeminate ; -սիրուծի s. love of delicacy , of delights , voluptuousness , effeminacy ; -սիրտ a. tender- or soft-hearted , feeling , sensible ; -սնոյց a. bringing up delicately ; -սնունդ . -սուն a. brought up delicately , petted , delicate , nice ; - մանուկ , petted , spoil child , child cockered too much , brought up in lavender ; - կեանք , softness ; -վանկ a. child-voiced ; -վար a. wanting delicate care ; -ցուցանեմ *va.* to soften , to render tender ; to take the greatest care of , to pet , to render delicate , soft ; - զճոմական աւուրս , to banquet on fast days. [tractable , docile.
 Փափկերան , ից a. soft-mouthed ,
 Փափկիկ , Փափկին a. very delicate , dainty , most tender , young , fresh , new .
 Փափկուծի s. delicacy , tenderness ; effeminacy , daintiness , delight , pleasure , voluptuousness ; - խղճի , scrupulousness of conscience , scrupulosity of thoughts ; - սրտի , սխորթակի , delicacy of heart ; - of taste ; - կերա-

կրոյ, luxurious feeding, delicacies, dainty meats, good living; *արօտք -է*, pleasant pastures; *դարձեղ -է*, garden of delights; *օր -է*, holiday; *ի հանդերձս -թէ զարդարեալ*, tastefully, daintily clothed or dressed; *ընկզմի ի -ս*, to revel in voluptuousness; *Տ. Հասանեմ*.

Փափուկ, փկի a. delicate, soft, dainty, voluptuous; delicious, tender, nice, exquisite; charming, gentle, graceful; holy, sacred; *-ս ad.* delicately, tenderly, gently; *- ակորժակ*, fine taste; *- խիչ*, tender or scrupulous conscience.

Փաքամտ. med. to wheeze.

Փեբրուարիս s. L. w. February.

Փեգանայ or *-գենայ, ից s. bot.* ruta, rue; *վայրի -*, wild rue, ruta sylvestris, harmala.

Փեթակ, աց s. hive, bee-hive.

Փեղի, ից s. tent-curtain, curtain; linen; breadth; *- լբանց*, side or spur of mountains; *- պատուհանայ*, shutter; *-իմտ.* to be divided in two.

Փեղմնի s. Chald. w. phelmoni, such a one; *էղմնի -*, or *-էղմնի*, in such & such a place.

Փեշեկ, -շու, ի or *ոյ s.* shell, husk; *- պտղոց*, rind, peel, paring; *- ծառոց*, bark; *- ընկուղի*, nut-shell; *- ձուռոյ*, egg-shell; *- ընդեղինաց*, pod, cod, husk; *- խեցեմորթից*, oyster- or tortoise-shell; scale; *- արեւեղան*, *oculus Indicus*, fisher's berry.

Փեշկիս s. chem. pycrotoxine.

Փեշուկեմ, էջի va. to bark, to peel, to pare; *- զընկոյզ*, to shell nuts.

Փեհիս s. Pers. w. refined sugar; candy. [corn-flower; *Տ. Հողմածաղիկ*.

Փեննայ, ի s. Gr. w. bot. blue-cyanus, *Փենուհա s. bot.* betony.

Փեռեկեմ, էջի va. to cleave, to rend, to tear, to divide, to open, to break, to burst; *-կիմտ.* to be divided, separated, to be in discord, to disagree; *-կեալ կոկորդ*, open-mouth; gaper; *-կուած s.* lode; *-կուսն s.* opening, cleft, aperture, chasm.

Փեռեկաիմ Տ. Փեռեկիմ.

Փեսայ, ից s. spouse, bridegroom; husband; son-in-law; *-ածու, աց s.* bride's man or maid, paranymp; *-ական a.* pertaining to the bridegroom, marital, conjugal; *-անամ, աւայտ.* to espouse, to marry a person's

daughter, to be or become a son-in-law; *-անուէրք s.* espousals, nuptials; *-ացուցանել va.* to marry, to give one's daughter in marriage; *-արան s.* wedding-chamber; nuptial bed; *-իմ Տ. Փեսայանամ*; *-ութի s.* nuptials, marriage, wedding; *-օրէն ad.* like a bridegroom. [paranymp.

Փեսուէր, Վերայ s. bride's man, *Փեա, ից s.* pluck, pull.

Փեաեմ, էջի va. to pull or pluck out, to depilate; *- զփետուրս*, to pluck or strip off feathers; *- զհերս, զմորուս*, to tear out the hair or beard; * *- զքք*, to fleece a person.

Փեաիւն s. tearing out of the hair.

Փետուր, արոց s. feather; *նուրք, մանր -ք*, down, soft feathers; * *խոշոր -ք*, master or longest quills; *խորհարել զ-ս*, to preen, cleanse or dress the feathers; *աւել ի փետրոց*, feather-*Փետաեմ Տ. Փեաեմ*. [broom.

Փետրազարդ a. plumigerous, plummy; *-թաի a.* featherless, stripped of feathers, plumeless, bare, plucked; *- առնել*, to pick, to shake the feathers, to pluck; *- լինել*, to moult, to change feathers; *-լի, լիւր* or *լից a.* well-feathered, covered with feathers, plummy; *պաղէղ -*, plumeallum; *-մորուս a.* wattled; *-սայր a.* feather-edged; *- տախակ*, feather-edge; *-վաճառ s.* feather-seller; *-ւոր a.* feathery, feathered, plumous; *-ւորութի s.* plumosity; *-փոխ լինիմտ.* to moult; *-փոխութի s.* moulting; *ժամանակ -թէ*, moulting-time.

Փետրիկ s. soft feather, down.

Փետրոսանի s. plumipede.

Փետրուար s. L. w. February. [pedlar.

Փերեղակ, աց s. huckster; *չըջող -*, *Փերեւեղեմ, թեմ, սեմ* or *ւերսեմ էջիտ.* to dress oneself with studied elegance, with affected neatness, with too great attention to effect, to be very spruce or smart; to bridle up, to strut, to carry proudly, to walk with affected dignity.

Փերթ, ից s. piece, bit; *-էմ, էջի va.* to tear, to rend, to lacerate.

Փերկերքարի s. bot. samphire, parsley-pert, crithmum. [laca sativa.

Փերկերան s. bot. purslain, portu-

Փէջի, ցւոյ, ցեայ a. one-armed; *Փէք a.* miserable. [one-armed.

Փթթազարդ a. in full bloom.

Փթթեմ, էջի *va.* to put or shoot forth, to cause to blow or blossom, to deck with flowers; -իմ *vn.* to sprout, to germinate, to shoot; to blow, to bloom, to blossom, to open; S. Բնդ.

Փթթինազարդ *a.* beautifully flowering, bloomy.

Փթթիթ *s.* shoot, sprout, blossoming, blooming; *a.* blossomed, flowered; Ի -ս հարկանիլ, to blow.

*Փթթիթ *s.* dried cow-dung for fuel.

Փթթուր *s.* powder, dust, sand, &c.

Փթթանք *s.* particle, fragment, grain.

Փթթիմ, էցոյ *vn.* to dry up, to fall to dust. [friable, frangible.

Փթթուռկ *a.* reducible to powder,

Փիլակե *s. Gr. w.* prison, jail.

Փիլաք, Ի, -ս *s. Gr. w. ast.* phylax.

*Փիլթայ, Ից *s. med.* lint, scraped lint.

Փիլիկոն or Կոռան, -լիսան *s. Pers. w.* large cross-bow, arbalist.

Փիլիսոփայ, Ից *s. Gr. w.* philosopher: chorister, singer; -ական *a.* philosophical; -եմ *S.* Խնամասիրեմ; -ուհի *s.* philosophy. [sophers.

Փիլիսոփապետ *s.* chief of the philo-

Փիլիսոփոս, այց *S.* Փիլիսոփայ.

Փիլան, Ի *s. Gr. w.* cloak, mantle; priest's mantle; -աւոր *a.* wearing a mantle.

Փիծ, փծի or ծոյ *a.* spotted, stained, sullied, dirty; unclean, impure, obscene.

Փիլ, փղաց *s.* elephant; - մասուկ, she -, female -; գոչեն փիլ, trumpet-
ing of the -, "barrit"; S. Փանիք.

Փիչի, շւոյ *s. bot.* pine-tree; S. Հա-
շարի, beech-tree.

Փին *s.* excrement; - բերել or գալ
բ բերանն, - բ բերան գալ *med.* iliac
passion, twisting of the intestines,
volvulus, S. Վերագործութեն.

Փինաս *a. Gr. w.* poor, miserable.

Փինասակ, այց *s.* fir-cone, pine-cone.

Փիւղ *s. S.* Փիլ; fish-scale; - or -ա-
կէ *s. Gr. w.* arrest, prison.

Փիւնիկ, նկի or նկան *s. Gr. w. S.* Ար-
մաւ; phenix; Phœnician; - աշտարհ,
Phœnicia.

Փիւսիկեան or Փիւսիկեան *a. Gr. w.*
physical; *s.* physician; natural philo-
sopher. [w. basket, pannier.

Փիւրիք or բիւ, բասն, բառնք *s. Gr.*

Փլած, Ի *s.* rubbish, ruin.

Փլանամ *vn. ast.* to wane, to diminish.

Փլանիմ, փլայ, փլեալ or փլուզեալ

vn. to fall, to fall or sink in or down, to crumble, to fall or go to ruin.

Փլաս *a.* falling, crumbling; -ակ *S.*

*Փլաւ *s.* pilau, stewed rice. [Փլած.

Փլիթ *a.* lazy, cowardly, pusillanim-

Փլիմ *S.* Փլանամ. [ous.

Փլուզանեմ, զի *S.* Փլուցանեմ.

Փլուզումն, Փլումն *s.* destruction, ruin, waste.

Փլուցանեմ, ջի, փլի *va.* to beat down, to cause to fall, to destroy, to demolish, to ruin; to rout, to defeat, to disperse. [S. Փիրեիլ.

Փլրան, այց *s.* piece, bit, particle; *a.*

Փլրաքար *s.* tufa stone.

Փլրեիլ *a.* friable, frangible.

Փլրեմ, էջի *va.* to pound, to crush, to crumble, to bruise, to grind; to roast, to toast, to torrefy.

Փլրուն *a.* friable. [contamination.

Փծանք *s.* spot, impurity, foulness,

Փծեմ, էջի *va.* to stain, to foul, to sully, to maculate, to contaminate.

Փծիկ *S.* Փիծ. [contaminated.

Փծիմ *vn.* to be stained, sullied,

Փծուկ *S.* Փծանք. [bad, vile, abject.

Փծուն *a.* soiled, dirty, impure, filthy;

Փզակոյա *a. ad.* with many elephants;

- բազմութի, herd of elephants; -
հեծեալ *a.* mounted on an elephant;

-պան, այց *s.* cornac, elephant-driver,
mahout; -պետ *s.* chief-cornac; -բալ
s. half-elephant-half-goat, chimera.

Փղիւս, Փղապցի *a. s.* Philistine.

Փղձկաի *a.* moving, touching.

Փղձկամ, այցոյ, ցեալ, Փղձկիմ, Է-
ցոյ, կեալ *vn.* to be deeply grieved at,
to have one's heart full of pity, to be
much touched, moved; փղձկեցաւ
յարաստուաց, his eyes filled with
tears. [weep, emotion; spleen-

Փղձկումն, Փղձուկ *s.* inclination to

Փղամոս *s. Gr. w. bot.* mullein, shep-
herd's-club, torch-weed, verbascum.

Փղակր *s.* elephant's tusk, ivory;

-ոյ, -եայ, բեկց *a.* ivory, made of ivo-
ry; *s. S.* Փղակր. [elephant.

Փղրդի *s.* elephant's foal, young

Փղփջանամ *S.* Պղպննամ.

Փչոք *S.* Փեշեկ. [dung-beetle.

Փնգեան, գունն, գուննք *s.* scarab,

*Փնգեմ or Փնտեմ *S.* Յուզեմ.

*Փնթի *a.* dirty, filthy.

Փնչեմ, էջի *vn.* to puff, to blow; to
sneeze; *S.* Մոնչեմ.

Փնչեն *s.* bellowing; sneeze.

Փշաբեր, *կց* or *այ*, -բոյս *a.* producing thorns, spiniferous; -գլխած, -գլխաւ *a.* covered with thorns, thorny; -լից *a.* full of thorns or briars, thorny, braky, prickly, briery; -խիւլ *a.* extirpating briars; -շրջել, to pull up, to root out thorns or briars; -ծխն *a.* bearing thorns; -կերպ *a.* thorn-like; -հիւսակ *a.* woven of thorns; -մուլ, յիւրց *a.* choked with briars, full of thorns; -նամ, սցայ *vn.* to grow thorny, to bristle with thorns; *fig.* to have one's hair stand on end from terror, to be horror-struck; -նիւթ *a.* made of thorn; -սրսակ, crown of thorns.

Փշաւ, *կց s.* zizyphus rubra.

Փշատեսակ *a.* thorny; *S.* Փշակերպ.

Փշաւի *s. bot.* zizyphus lotus, seedra.

Փշաբայ *S.* Փշախիւլ; *խմ *S.* Քոսմիխմ.

Փշեայ, Փշեղէն *a.* thorny, spiny, made of thorns. [(Չ՝).

Փշիկ *s.* small thorn; *gr.* apostrophe

Փշիւ, Փշի *s.* farthing, mite.

Փշուտ, *կց a.* thorny, spinous, *S.*

Փշուկան *S.* Փուշուկան. [Փշալից.

Փշահիւր *s. pl.* crumbs, scraps, small

Փշուկի *a.* triturable. [bits, morsels.

Փշրեմ, էջի *va.* to grind to dust or powder, to pound, to bruise, to crush, to triturate, to pulverize; to crumble.

Փշրումն *s.* trituration, pulverization.

Փոթ, *կց s.* fold, plait, gather; wrinkle; -եմ, էջի *va.* to fold, to plait; to wrinkle, to contract; -խմ *vn.* to be folded or plaited; to wrinkle, to pucker, to shrink, to shrivel up.

Փոթոթ, -սհամ, -սյին *a.* astringent, rough, harsh, sharp, acerb; -ութի *s.* astringency, acridity, acerbity.

Փոթոր *s.* top, whipping-top; -եմ, էջի *va.* to spin round.

Փոթորիկ, րկաց *s.* tempest, storm, hurricane, whirlwind; -ս յարուցանել, to raise a tempest; -ել, a tempest burst, a storm arose; *S.* Մրրիկ.

Փոթորկամ, աշեալ, -լիւմ, էցայ *a.* like a storm, to whirl, to whirl round, to rush on like a tempest, impetuously; -կեալ *a.* stormy, tempestuous; impenetrable.

Փոթորուն *a.* very deep. [tuous.

Փոթուած, ոց, Փոթուելի *s.* folding, plaiting, fold.

Փոթակմ *va.* to irritate or bite the

*Փոշիլ *S.* Կրկուտ. [tongue or palate.

Փոխ, ոց or *կց s.* loan, borrowing; anthem, response, antistrophe, anti-

phon; - առ -, *նի -, by turns, reciprocally, alternatively, mutually; *խնդրել* -, to ask in loan; - տալ, to lend, to make a loan; - առնուլ, to receive as a loan, to borrow; *բ* - ս մասնակ, to be overburdened by loans, to be obliged to beg; - ով կեալ, to live upon trust, or upon credit.

Փոխարանել *va.* to retribute, to requite, to remunerate, to reward; -բերաբար *ad.* metaphorically; -կան *a.* metaphorical, figurative, allegorical; -բերեմ, էջի or րի, րեւ *va.* to transfer, to transport; to transpose; to translate, to change; to reward; to succeed; -բերուլ or ուն *s.* transport; translation, removal; allegory; *rhet.* metaphor; -բնակ *a.* translocated, foreign; -բնակեցուցանեմ *va.* to translocate, to change residence or place; -բնակիւմ *vn.* to emigrate, to remove; -բնակուելի *s.* emigration; -բուսանիւմ *vn.* to change nature, to be transformed; -բնացուելի *s.* transmigration; -գործեմ *va.* to execute the like, to make a copy; -գործուելի *s.* taking a copy, copying; -գրեմ *va.* to transcribe, to copy; -գառեմ *va.* to transfer; -գարծ *s.* reciprocity, return, recompense, compensation; *a.* reciprocal, mutual, respective, alternative; -անկիւնիւր *geom.* alternate angles; -գարծաբար *ad.* reciprocally, mutually, alternatively, vice-versa; -գարծեմ, էջի *va.* to recompense, to reward; to return like for like; -գարծուելին *s.* reciprocity; compensation; -գրական *a.* contagious, infectious, *S.* Տարակոխիկ; -գրապէս *ad.* similarly; -գրելի *a.* transmissible, transportable; -գրեմ, էջի *va.* to transpire, to transfer, to transport, to displace; to remove; to copy; to translate; *vn.* to depart from this world, to die; -գրուելի *s.* transport, transposition, transmissibility, translation; removal; -կերպեմ, էջի *va.* to transform, to metamorphose, to transmute, to change; -կերպուելի *s.* transformation, metamorphosis, change; *rhet.* trope; -կոչեալ *a.* invited, called on; -հատոյց լինիւմ or գտանիւմ *va.* to repay a loan; to reward, to remunerate; -ձայն *s.* anthem; -ձեւեմ, &c. *S.* Փոխակերպեմ, &c.; -մբարձեալ *a.* taken up, translated to heaven; -մասնուելի *s.* metamery;

allegory; allelohasy; յէղեղեմ *va.* to convert reciprocally, to the contrary; յէղուծի *s.* mutation, change.

Փոխան *pr.* instead of, in the place of, for; Տ. Փոխանորդ.

Փոխանագիր *s.* bill of exchange, bill, note, draft; փոխանել *զ-*, to endorse a note or bill; Տ. Բնորոշելուծիւն.

Փոխանակ *pr.* instead of, in place of; in exchange or in return for, as a reward for; - նր, in his place; - ընդ, instead of; - ղի, whereas; for as much as, since, because; անձն քո - անձին նր, your life shall be surety for his; ասել - ուրուք, to say in a person's name.

Փոխանակ, ի *s.* substitute; lieutenant; vicar; successor; exchange, barter, compensation; -աւ *ad.* by turns, alternatively, reciprocally, mutually; - արքայի, vice-roy; - բռեչելի, vice-consul; proconsul; - հանդերձից, change of clothes, changes of raiment; արարի - քո զԵգիպտոս, I have given Egypt as your ransom.

Փոխանակաբանեմ, էջի *vn.* to answer, to contradict, to gainsay; -բար *ad.* in one's name; -կաւ Տ. Ետեղակաւ; -կալարձուծի, -կատուուծիւն *s.* remuneration, recompense; -կազիր Տ. Փոխանագիր.

Փոխանակեմ, էջի *va.* to exchange, to make an exchange, to barter; to substitute for, to fill the place of; to succeed; to permute, to alternate; to compensate, to counterbalance; - զտեղի, to take the place of, to substitute for; - զանձն ի վերայ շնամարտուծի, to give oneself for the truth; - զըք ի վերայ սաստուուծի հասարակաց, to sacrifice a person for the public safety; - զկեանս իւր ի վերայ ուրուք, to hazard one's life in defence of a person; զմահ չ կենաց -, բան... , to die rather than yield...

Փոխանակուծի *s.* change, exchange, barter, counter-change; supplying the place, substitution; succession, permutation; turn, vicissitude; - բռեչելի, vice-consulship; proconsulship.

Փոխանկիւն *s.* allogone.

Փոխանորդ, այ *s.* substitute, representative; vicegerent, vicar; successor; compensation, equivalent; - արքայի, vice-roy; - սաստրաբքի, patriarch's vicar general; - բանակաց,

duplicate key; false key; -եմ, էջի *va.* to substitute, to fill or take the place of, to succeed to; - զկեանս, to die; -ուծիւն *s.* substitution, succession; vicarship, vicariate; permutation, exchange; compensation.

Փոխանուն, &c. Տ. Դերանուն, &c.; -աբար *ad.* denominatively; -ուծիւն *s.* rhet. antonomasia.

Փոխանցար *ad.* transitorily; -ցական *a.* moveable, strolling; *gr.* transitive; -ցեմ, էջի *va.* to transmit, to hand down; *vn.* to be converted, turned, changed or transformed; Տ. Փոխանագիր; -ցիւ *s.* endorser; -ցուի or ցումն *s.* transmission; transition; endorsement; mech. translation.

Փոխապարտ, ից *s.* debtor. Փոխառու, այ *s.* borrower; -ուծիւն *s.* borrowing.

Փոխատեղծեմ Տ. Փոխակերպեմ. Փոխավաճառուծիւն *s.* commerce.

Փոխատուուծի Տ. Տաւաղարձուծի; -տու, այ *s.* lender; -տուուծի *s.* loan; -տրական *a.* successive; -տրեմ, էջի *va.* to restitute, to requite, to recompense; Տ. Փոխադրեմ; -տրուծի *s.* restitution, restoration, retribution, recompense; change, mutation; lending.

Փոխարէն, ընաց *s.* recompense, compensation, retribution, remuneration, reward; return, requital, satisfaction, revenge; *pr.* in exchange or return for, instead of, for; *ad.* reciprocally; - փաստուն, amends, indemnity, reparation; - այցելուծի, return visit; դարձ - ընի, condign recompense; անեւ զդարձ - ընի, to give like for like; հատուցանել զ-փաստուն, to make up to, to indemnify for.

Փոխարէնատուուծի *s.* recompense.

Փոխարկնեմ, էջի *va.* to compensate, to return, to reward, to content, to satisfy, to acknowledge; to indemnify, to requite; -նիւ *s.* compensator; -նուծի or նումն *s.* compensation.

Փոխարկական *a.* mutable.

Փոխարկեմ, էջի *va.* to convert, to change, to turn, to transform; -կիմ ի խեղաց, to become mad; -կիւ *s.* phys. commutator; -կուծիւն or կումն *s.* conversion, change.

Փոխ-արքայ *s.* vice-roy, vizier; -ական *a.* vice-regal; -ուծի *s.* viceroyalty, viceroyship.

Փոխաւարեմ *va.* to borrow.

Փօխեւրբանեմ *vn.* to talk nonsense, to rave, to dote; **-բանամ**, *այսպ յո.* to go mad; **-բալասաւառ լինիմ** *vn.* to adduce or allege pretexts, to make pretence of, to feign, to counterfeit; **-բու-թիւն** *s.* mental alienation, madness, insanity.

Փօխեմ, *եջի յս.* to change, to convert, to transform, to modify; to remove, to displace, to transfer, to transport; to succeed; to translate; **-զհրամանս** or **զերաւունս Տեառն**, to transgress God's commandments; **-զհանդերձս**, to change one's clothes; **-զբաւիկի**, to shift one's shirt or shift; **-զքնակութի**, to shift one's quarters, to remove; **-զկարծիս**, to alter or change one's mind; **-զլպատիժ**, (*սուսքել*) to commute a punishment; **-զլաչս յերկինս**, to raise the eyes to heaven; **-ի հայ լեզու**, to translate into Armenian; *S. Լեզու.*

Փօխիմ, *եցայ յո.* to change, to be changed or modified; to be transported, to leave, to remove, to go, to pass; **-յճէ**, **-յաստեացս**, to depart this life, to cease to live, to die; **-ի կասաղութի**, to break or fall into a fit of rage; **-մտք ի ...**, to transport oneself in thought to ...

Փօխրիդեայք *s.* food made of the flour of parched corn, as helvâ, &c.

*Փօխրիդաչ *s.* hasty-pudding; **-ի կաթանէ**, frumenty.

Փօխխիւք, *խիւքոյ* *s.* flour of parched corn; hasty-pudding made of butter & honey.

*Փօխնորք *s.* change of clothes.

Փօխորք, *այ*, **-ի** *s.* interest, fruit of loans; **-ութիւն** *s.* tradition.

Փօխումն *s.* change, mutation; **-յճէ**, passing from this world to the next, exit, decease, death; **-Ս. Կուսի**, Assumption.

Փոծորեմ *S. Պափորեմ.*

Փոկ, *ոյ* or *այ* *s.* thong, leather thong; strap, girth; leather whip; *zool.* phoca, seal, sea-calf; **-բոսի**, leather belt; **-անվախձան** *mech.* endless strap.

Փոկակապ *a.* bound with thongs; **-հանութի**, **-ձեւութի** *s.* art or calling of a cordwainer, saddler or harness-maker; **Փոկեայ** *a.* leathern. [maker, &c.

*Փոկէմալ *a.* leather-sieve.

Փոկոտն *a.* web-footed, fin-, fin-toed.

Փոկուռի *s. bot.* black-alder, frangula. **Փոյ**, *լց* *s.* throat; neck: street; corridor, lobby, passage, gallery; **-արուակի**, neck or gullet of a bottle; **ուռել զքբ զ-ից**, to seize or take one by the throat, to arrest.

Փոյ, *ոյ* *s.* trumpet, horn; *ից*. apostle; tube, pipe; conduit, canal; reed: asper, mite, sou, halfpenny; money; **-ականկաց**, ear-trumpet; **ձայնասար** -, speaking-trumpet; **-երգէհանի**, organ-pipe; **-ծխաբարձի**, shank of a tobacco-pipe; **-գրչի**, barrel; **-հրուղինուց**, gun-barrel; **-կապարեայ**, lead-pipe, conduit-pipe; *S. Խողովակ*, *Եղէպն*; **հոկուռի** *bot.* water-plantain, alisma; **հնչիւն -ոյ**, blast of trumpet; **ի ձայն -ոյ**, by sound of trumpet; **-հարկանէլ**, **հնչեցուցանէլ**, to trumpet, to sound the trumpet, to wind or blow the horn, to play on the horn.

Փոյաբար *ad.* like a tube; **-բոչ** *a.* sonorous as a trumpet.

Փոյակ, *այ* *s.* tube-shaped shrine; *anat.* bronchia.

Փոյական *a.* pertaining to the trumpet; **-կապ**. **ի** *s.* cravat, neck-cloth, stock; **-կարգայ** *a.* warning by sound of trumpet; *S. Փոյահար*; **-կայալ** *s. med.* bronchitis; **-կրութի** *s.* band of trumpets; **-հար**, *այ* *s.* trumpet, horn-blower, cornetter; **-հարուռի** *s.* trumpet sounding; **-ձեւ** *a.* trumpet-shaped; tube-shaped, cylindrical; **-նշան** *s.* trumpet-signal; **-ս հարկանէլ**, to signal with the trumpet; **-պաս** *s.* comfort, comforter.

Փոյար, *այ* *s.* minstrel; *S. Փոյահար*; **-ական արուեստ**, trumpeter's vocation.

Փոյացալ *s. med.* angina, quinsy, mumps, the croup, diphtheria; *a.* attended with angina, having a quinsy.

Փոյաւոր *a.* gluttonous.

Փոյեան *s. pl.* pence, moneys.

Փոյեմ, *եջի յո.* to trumpet, to announce with the trumpet, to sound the horn, to intimate or warn by sound of a trumpet; to cause to march on to the sound of the trumpet; *vn.* *S. Հորդան սամ.*

Փոյերակ *s. anat.* jugular vein, aorta.

Փոյերանոց *s.* the Mint; **սոսիկան -ի**, Master of the Mint.

Փոյերգեմ *S. Փոյ հարկանեմ.* [lar.

Փոյնոց *s.* neck-chain, necklacc, col-

Փողոջ *s.* zool. lamprey, murena, suck-
Փողոջուկ *s.* hair-net, --bag. [stone.
Փողոտեմ, էջի *va.* to cut the throat,
to behead, to slaughter, to kill; -
զինմեանս, to cut each other's throats.

Փողոտիչ *s.* cut-throat; -տուռն *s.*
Փողորակ Ս. Աղուգայ. [murdering.

Փողոց, աց *s.* street; մանր -, nar-
row-street, alley; -բ վաճառաց, mer-
cery, mercer's shops; -բ գինացից ջրոյ,
water-pipe, --conduit; և -ի, in the
open street; - տալ կարել, կազմել,
թողուլ, to open a way, to fray a way,
to cut a road through the enemy.

Փողոցաձեւ *a.* street-shaped; -մէջ
s. middle of a street; յարդար *a.* furn-
ished with corridors.

Փողպատ *s.* neck-cloth, neckerchief.

Փողրակ, աց *s.* Ս. Աղուգայ; pipe; -
չնչողական, suction-pipe; - փախտի,
blast--, eduction-pipe.

Փողփողեալ *a.* woven, furnished
with fringes or trimmings, fringed.

Փողփողիմ, էցայ *vn.* to play in the
light, to shine, to glitter, to sparkle,
to gleam, to sheen, to blaze, to twinkle,
to scintillate, to coruscate; to trim, to
adorn with fringes; to cause to shine, to
Փռնոկ, &c. Տ. Փէռեկ, &c. [emit rays.

Փոյթ, փութոյ or թի, թով *s.* care,
solicitude, study, attention, entreaty;
diligence, promptitude, activity, celer-
ity, hast, hurry; *a.* active, diligent,
careful, prompt, vigilant, assiduous;
- սնդուլի, eagerness, assiduity, in-
terest, care; -, չ-, - չ-, - -, - և
փութոյ *ad.* diligently, soon, promptly,
hastily; փութոյ սնդուլի *ad.* eagerly,
carefully, earnestly, ardently, passion-
ately; - առնել, ունել, դնել, - և մէջ
առնուլ, - յանձին ունել, to be anx-
ious or zealous about, to apply one-
self with diligence to, to take to heart,
to be warm about, to endeavour or
strive to; - տանել, to take care of, to
care, to solicit, to watch; - և մէջ
առնուլ, seriously, earnestly; մէջ չէ
-, that is no matter to us, what is that
to us? չէ -, չէ ինչ -, no matter, never-
mind, it is nothing; ոչ զե զազբա-
տաց ինչ - էր նմա, not that he cared
for the poor; - մեծ էր նր սյսմ, he
took great care of that; ոչ - ինչ առ-
նեմ, I don't care, it is no matter to
me; նմ - նոյ, all their care, effort or
thought; զի - է, what does that mat-

ter? what does it signify? what of
that? զի - է, բեղ, what is that to you?
what does it matter to you? զի - է
ինչ, what does it concern me? what
does it matter to me? nonsense! -
ինչ չառնէր, he did not take it into
account, he took no heed of it; չէ -
ինչ, it is no matter to me, it is all the
same to me, I don't care about it, I
am indifferent about it; չառնեն ինչ -
զիւրքէ, they care for nothing.

Փոյթարագ *a.* diligent, prompt, live-
ly, active. [zealous.

Փոյթեռանդն *a.* fervent, ardent,
Փոյթընթաց *a.* quick, swift, rapid.

Փոշահող *a.* the soil of which is as
the sand of the desert; -ջուր *a.* of
turbid or muddy water.

Փոշղգած, - շից, -խառն *a.* covered
with or full of dust, dusty; -հող *a.*
mixed with dust; *s.* dusty soil; -տե-
սակ *a.* like dust, powdery; very small,
thin, light; -տեսակութիւն *s.* atom,
mote, minute particles. [water.

Փոշջուր *s.* barley-flour mixed with

Փոշ, շւոյ, շէաց *s.* dust; - or - հրա-
ցան, gun-powder, powder; - կաղնւոյ,
tan, oak-bark; - շաքարի, powder-
sugar; - իւրեփեցաց, sweet-powder;
- հերաց, hair-powder; տուփ փոշոյ
հերաց, powder-box; ամպ փոշոյ, a
cloud or whirlwind of dust; դնել ինչ
և -, և - դարձուցանել, to powder, to
grind to dust, to reduce to powder, to
pulverize; ընուլ փոշուլ, to cover or
sprinkle with dust; և - դառնուլ, to be
reduced to powder, to be pulverized;
to crumble into dust, to moulder a-
way; - յարուցանել, to raise a dust;
ը - թաւայել, to roll in the dust; թօ-
թափել զ-, to dust, to beat the dust
out of, to shake off the dust, to free
from dust; - դէղագէզ ամբառնայր
յամպս հասանէր, a thick cloud of
dust rose up to the skies; - ամպաձեւ
մրրկեալ դիզացեալ ծածկէ զերկին,
a cloud of dust arose & obscured the
heavens; Ս. Մանրամալ, Վասօզ, Զա-
Փոշինամ Տ. և Փոշի դառնամ լիացբ-
Փոշիացուցանեմ Տ. և Փոշի դարձու-
Փոշի Տ. Փուրիլը. [ցանեմ.
Փոշիացեալ *a.* reduced to dust; di-
gested.

Փոշոս *a.* dusty, covered with dust;
-իմ, էցայ *vn.* to be covered with, or
full of dust.

Փոշո, *ի s. anat.* scrotum; -անկ, *այ s.* scrotocele; -մեղէն, sarcocele; -or Փոշոանկուար *a.* affected with scrotocele, ruptured.

Փոշոանկութիւն *S.* Փոշոանկ *s.*

Փոս, *այ* or *կց* *s.* ditch, pit, foss; trench, hollow; grave; -or -ս հասառ նէլ, գործէլ, փորէլ, to dig a ditch, to ditch, to trench; - հասանէլ քաղաքին, to intrench, to circumvallate.

*Փոսահատ *s.* grave-digger; -հերձ *a.* excavated, hollow.

Փոսացուցանեմ, Փոսափորեմ, Փոսեմ, *էջի S.* Փոս հասանեմ.

Փոսուայ, *կց s. Gr. w.* fire-fly; -անթեւ, glow-worm.

Փոս *s.* measure, 10th part of a pot.

Փոսփոր, *ի s. Gr. w.* phosphorus, *S.* լուսածին, &c.; -ական *a.* phosphoric; -ականութիւն *s.* phosphorescency.

Փոր, *ոյ* or *ի s.* belly, abdomen, paunch; womb, bowels, entrails; concavity, cavity, hollow; side, part; *S.* հուռ; *zool. S.* Պոր; sea-scorpion, father-lasher, scorpæna; *a.* hollow, empty, void; -անթոց, capacity of vases; -նաւի *mar.* keel, ship's bottom, caeren; -սեխի, seed-pulp of melon.

Փորագրեմ *va.* to engrave, to grave; - Ժանտաջրով, to etch; -գրոյ *s.* engraver; - *ի փայտի*, wood-; - Ժանտաջրով, etcher; -գրուի *s.* engraving; - լուսագրական, heliographic -; սոյլ պատային -, steel-; փայտեղէն -, wood-, wood-cut; - Ժանտաջրային, etching; վաճառական-էջ, print-seller.

Փորած, *ի* or *ոյ S.* Փորուած; -ոյ *S.*

Փորակ *S.* Ձորակ. [Փորուածոյ.

Փորահան *a.* Cæsarian; -մու *a.* indiscreet, light of tongue, tattling, babbling; -նկեալ *a.* without seam.

Փորանց *s.* diarrhœa.

Փորացաւ, *ի*, -ութի *s.* belly-ache, pain in the bowels; colick, gripes; -ցուցանեմ գանձն *va.* to bend forward; -փողոց *a.* with hollowed streets.

Փորեմ, *էջի va.* to dig, to hollow, to ditch, to excavate, to hollow out; to sap, to undermine; to engrave, to notch, to jag; - զաչ, to tear out the eyes. [menian chasuble).

Փորէաց *a.* open in front (the Ar-

Փորիչ *S.* Բրիչ.

Փորձ, *ոյ* or *ի s.* trial, test, proof, attempt; specimen, sample; experi-

ence, proof; endeavour, undertaking, enterprise, expedient; trial, adversity, misfortune; temptation; probation; *a.* experienced, expert, practised; approved, tried, pure; *ի -ոյ ad.* by or from experience; խիտ -, a hard trial; բազմաժայ - experience; բնագիտական -, physical experiment; -ով ուսեալ, taught by experience; լինէլ -, to be experienced, versed, exercised; զ- առնուլ, - փորձել, *ի - մասնէլ*, to experience, to make an experiment of, to attempt, to make attempts, to try, to assay, to prove, to experiment; *ի - արկանէլ*, to put to the trial or test, to torture; - փորձել վերստին, to renew an attempt, to make a new effort; *ի վերջին - մատուցանել զինն*, to put to the final proof; *ի մահու - գալ*, to prove death, voluntarily to encounter death; Հայաստան նախ զ- առ զբութե նր, Armenia was the first to feel his strength; լէ նոր - հանդիսի էանց նա, he was put to a new trial; մատաւ եւ յարգարն - մահու, even the righteous were in mortal danger; գիտեցով զ- առն, well knowing what a man he is; զգանից զ- առ, he was beaten; - է, he is experienced, he has much practice; - արծաթոյ եւ ոսկւոյ *ի բովս*, gold & silver are tried in the furnace; *S.* Չէն.

Փորձական *a.* experimental; empiric; tried, proved; -ութի *s.* empiricism; -կից *a.* tried or experienced together.

Փորձան, *այ s.* proof, assay, trial; tentative. [tried, tempted.

Փորձանակից *S.* Փորձակից; -ւոր *a.*

Փորձանք *s.* temptation; evil, tribulation, misfortune, disaster, mischance; *S.* Փորձան.

Փորձապետ *s.* arch-tempter, the devil.

Փորձառական *a.* experimental; -ք *s.* touch-needles, assaying piece or slip; -ուռ, *այ a.* experienced, expert; - ուռութիւն *s.* experience.

Փորձաքար *s.* touch-stone.

Փորձեմ, *էջի va.* to attempt, to try, to experiment, to make an experiment of; to prove, to assay, to put to the test; to tempt, to sound, to try; to tempt, to allure, to entice; -իմ *vn.* to be tried, tempted; to try, to endeavour, to seek; to be purified, refined.

Փորձիչ, -ձող *s.* trier; tempter; assayer; *S.* Հէն.

Փորձուի s. temptation; misfortune, calamity; * - ունեւ, to be tempted to; Ի - արկանեւ, սանեւ, to lead into temptation; յալթեւ - թէ, to resist temptation; յալթել: ընդհել Ի - թէ, to succumb to temptation.

Փորսն, Ի s. L. w. forum. [bellow.

Փորոսամ or տեմ տո. to roar, to

Փորոսի, սւոյ. ք, տեայ s. entrails, intestines, bowels, guts; pith, heart, kernel; - տեայ a. intestinal.

Փորուած, ոց s. hollow, cavity, excavation; notch, score, hole; - Իեււայ, the ventricles or cavity of the brain; - ոյ, էց a. hollow. [tion.

Փորումն s. hollowing out, excava-

Փորուրար s. stole. [groove.

Փորոք, աջ s. ditch, cavity, hollow;

Փորէ S. Սիկո.

*Փորքուծիւն S. Որովայնածուծիւն.

*Փու. int. pooh! fie! fie for shame!

Փու. թ, -ս ad. hastily, soon; - - առնել, to rend, to tear in pieces.

Փու. թարան a. speedy in speech, quick speaking; - էմ, էցի տո. to speak too fast, & too indistinctly; - բար S. Փու. թապէս; - լի a. pressing, important, desirable; - լուր a. quick-eared; ֆց. intelligent, sharp-witted; - կամ a. earnest, diligent; - ձեմ a. swift of foot.

Փու. թամ, սոցայ, ամ or սցիւր տո. to make haste, to hasten, to be quick, eager, to hurry; to strive, to endeavour; to be diligent, to apply oneself to; չ-, to be slow, not to hurry, to take one's time; փու. թարով առնել զինն, to do anything in a hurry; փու. թամ, quick! make haste! փու. թամ. էջ սյաի, come down quickly! յայն միայն փու. թայր, he dreamed of nothing else than ...; յայն առաւել փու. թամ զի, my chief desire is to; էւ զհարգ փու. թամ մինչէւ կատարեսցի, & how am I straitened till it be accomplished!

Փու. թամահ a. hastening death, causing death quickly; - մոռայ a. forgetful, oblivious, of short memory; - նակի, - սէս ad. in haste, hastily, diligently, promptly, rapidly, quickly, soon; - ջան a. diligent, eager, careful, attentive, studious; - սիրտ a. eager, impatient, in haste; - ցումն s. haste, eagerness, ardour, zeal; - ցուցանեմ տո. to make haste, to hasten, to urge, to solicit, to accelerate, to dispatch, to expedite; - ցուցիւն u. urgent, earn-

est; - ւոր a. diligent, careful, attentive, heedful. [quick, speedy, prompt.

Փու. թկոտ a. very diligent, active,

Փու. թով. Փու. թոտ S. Փու. թանակի. Փու. թաւար.

[Փու. թապէս.

Փու. թու. թի S. Փու. թացումն; - թի S.

Փու. թ s. crumbling, falling, fall; ast. wanc; - բ, ruins, rubbish; Ի - ածել, to ruin, to destroy, to crumble; Ի - գաւ, to go to ruin; լուին Ի - է, the moon is waning.

Փու. թս S. Gr. w. smoke; a. smoky.

Փու. թ, -ր a. friable, crumbling.

Փու. թծ a. soft, damp, moist.

Փու. թոք S. Կաղապար.

*Փու. թնձ S. Ծոպ.

Փու. թղ, փնջի s. root or stalk; bunch, nosegay, bouquet; - հրեղէն, bouquet, girandole, crowning-piece; -ս յօրինել, to make a nosegay.

Փու. թ, փռոց s. thorn, spine, prickle; bot. thistle; mus. an Armenian note (Վ); - ձկան, bone, fish-bone; - սասիկ, crown of thorns.

Փու. թոխան, աջ s. Pers. w. body-guard, satellite, life-guard; - զօրք, guard-house.

Փու. թն, փռան s. oven; bake-house; kiln; ծակ փռան, kiln-hole; - հացա-գործի, baking-oven; - խորովածոյ, Dutch oven; - հասարակայ, common, parish oven; - խոհակերոցի, kitchen-range; - Խնայողական, economical stove, soup-kitchen; - կովնարի, brick-kiln; - կրելի, portable oven; portable air furnace; Ի - or փռան, in the oven; ջեռուցանել զ-, to heat the oven, to charge, to fill; արկանել Ի - ն, to put in the oven; S. Թի.

*Փու. թնիթ s. misshapen loaf.

Փու. թ, փոռոյ a. rotten, putrid, spoiled; s. rottenness, corruption, putrefaction; - ստամանց, caries, cariosity;

Փու. թակայ s. caravanserai. [S. Առամն.

Փու. թծ s. broken piece, bit, chip, splinter, fragment; - կտաւոյ, shearings or flue of linen or cloth, stuff, hards. [law-suit.

Փու. թսիւջ s. Pers. w. process, action,

Փու. թփու. զնայ s. poorpoozna, (kind of grapes).

Փու. թ, փքոց s. Pers. w. breath, wind; intestinal gas, fart, wind, flatulency, windiness; swelling, puffiness; ֆց. turgidness, bombast; - հպարտութիւն, gust or fit of pride; անձայն -, noise-

less fart, fizzle, foist; -ս արձակել, հանել -ս, to fart, to let a fart, to break wind; (անձայն) to fizzle, to foist; -արձակող, farter; fizzler, foister.

Փոքրիա s. bot. fuchsia; - ծերանե-դոյն, - cocceina.

Փոքրք, փքոյ s. bellow, pair of bellows; mech. blast, blast engine; mus. bag-pipe; bot. follicle, seed vessel; - ձեռայ, snapper bellows; պարզ -, single bellows; - դարձնայ, smith's or forge bellows; - երգեհոնի, organ-bellows; - կրկին հողմով, double bellows.

Փոփոգանք s. palliation, relief, solace; -դեմ, էջի va. to palliate, to relieve, to lighten; -դիչ a. palliative, easing.

Փոփոխ a. alternate, mutual, reciprocal; ad. alternatively, by turns, mutually, reciprocally.

Փոփոխական a. changeable, variable, changing, mutable, varying, inconstant; restless, unsettled, unsteady; transmutable, alterable; -ութի s. variability, mutability; transmutability; -կի S. Փոփոխ ad.

Փոփոխամիա a. fickle-minded, fickle, unsteady, unsteadfast, inconstant, volatile; -մտութի s. fickle-mindedness, fickleness, inconstancy.

Փոփոխել a. subject to change, mutable; transmutable.

Փոփոխեմ, էջի va. to change, to alter, to turn, to convert, to vary, to modify, to permute, to transform, to transmute.

Փոփոխիչ s. changer, modifier.

Փոփոխութի or ունի s. change, mutation, alteration, variation, conversion, permutation, transformation, transmutation; change, vicissitude, turn; commutation; season; փոփոխմունք արեգական, tropic; - անուանոյ, tropology, allegory.

Փոքր, բու. քունք, քունց a. little, small; few; inconsiderable, trifling; minor; - ինչ. - մի. somewhat, a little; փոքու ինի, in few; almost; յեա փոքու, զինի փոքու ինչ, յեա - ինչ, shortly after, in a short time, shortly; ի փոքուստ, from small matters; ի փոքուն, in small things; ի փոքուստ or փոքրուստ, in infancy, yet young; - -, առ - -, ի փոքու փոքու, առ ի - -, by little & little, little by little, by

degrees, insensibly; - մի յառաջ, shortly before; - մի եւս' եւ, - միւս եւս, - ինչ' եւ, little was wanting, there was little wanting to, I was nearly; - միւս եւս եւ անկանէի, almost very near falling in; - մի եւս ստաւ նեալ էին ուր իմ, my feet were near sliding; - ինչ համարել, վարկանիլ, - ինի թուիլ յաչ, to hold as trifles, to consider as insignificant; ի փոքունս յարեալ հայել, to stand upon trifles, to lay much stress upon things of no importance; S. Ընդ, Եստ, &c.

Փոքրբան a. low-speaking; -ութի s. low expression; -դին a. cheap, of little value; -գլուս a. small-headed; -դոյն a. smaller; minor; -կն a. small-eyed; -հասակ a. short-sized, short, little; -հոյի a. pusillanimous; impatient, hasty; -հոյութի s. pusillanimity; -մեայ a. of short duration, transitory; -մտութիւն S. Փոքրահոյութի; -նամ S. Փոքրկամամ; -չեայ a. pink-eyed; -ասար a. narrow; -սեւակ or սեւիլ a. of small size, little; -ցուցանեմ S. Փոքրկացուցանեմ; -ցոյց s. microscope; * -ւոր S. շորս; -քանակ a. retailing; S. վաճառ & վաճառական.

Փոքրեմ, էջի va. to shave; to trim, to cut the hair; - դէրս իւր, to cut one's hair, to have the hair cut.

Փոքրիկ, ըկան, ըկունք, կանց a. very little, quite small, tiny, wee, slender, scanty, petty, slight; minor.

Փոքրկամամ, աչոյ va. to grow less or shorter, to shorten, to become smaller, to be lessened, diminished, to decrease. [degrees.

Փոքրկայէս ad. little by little, by Փոքրկացուցանեմ va. to render less, to make smaller, to shorten, to lessen, to decrease, to diminish; to extenuate.

Փոքրկութի s. littleness, smallness, tenacity, diminution, decrease, lessening; extenuation.

Փոքրոյի a. pusillanimous; short-witted, shallow, weak-minded; light, easy; բեւեւ -, light burden; - աւնել, to lighten, to lessen, to ease; -դութի s. lightness, slenderness; pusillanimity; low-mindedness, baseness, coward-

Փոքրութի S. Փոքրկութի. [liness.

Փչեմ, էջի va. to blow, to breathe; to swell, to inflate; to expire; to die; S. Հոգի & Ողբ; հողմն փչէ, the wind blows.

Փշէցուցանեմ *va.* to blow, to swell.
 Փչողական *a.* wind; - նուազարանք, wind-instruments.
 Փչումն *s.* blowing, breath.
 *Փչուլ *s.* blow-pipe.
 *Փչոք *S.* Փէշէկ-
 Փռանդ or նկ, այ *a. L. w.* frank, French; European; ազնի - այ, the Franks, (German tribe who conquered France). [ber of a curia.
 Փռատոր, այ *s. Gr. w.* Փրատոր, mem-
 Փռեմ *S.* Սփռեմ. [ness, distraction.
 Փռեհիւս, այ *s. Gr. w.* frenzy, mad-
 Փռընքամ *vn.* to boast, to become haughty, insolent, to fume, to puff, to Փռիւգացի *a. s.* Phrygian. [chafe.
 Փռնապան, այ *s.* baker, oven-keeper.
 Փռնգամ, այի. Փռնչեմ, էջի *vn.* to sneeze; to cry, to bellow; to neigh.
 *Փռոց, ի *s.* cloth, table-cloth; - սեղանոց, altar-cloth; սփռել զ-, արկանել - , to lay the cloth; բառնալ զ- , to remove the cloth; -ակ ի *s.* napkin.
 *Փռուն, ի *s.* kite, paper-kite.
 Փսալմոս *s. Gr. w.* psalm.
 Փսալտ, այ *s. Gr. w.* psalmist.
 Փսենաս *s. Gr. w.* fig-insect, eynips, gall-insects.
 Փսիւթ *s. Gr. w.* mat, rush-mat; -ազրծ *s.* mat-maker; -եայ *a.* made of mat; woven with rushes; -ին *s.* small mat; tissue of rushes.
 Փսխած, ի *s.* vomit; ջուռ դառնայ ի - իւր, the dog returns to his vomit.
 Փսիւթ, էջի *va.* to vomit, to cast or throw up, to puke, to spew; -էջուցանեմ *va.* to cause to vomit; -էջուցիչ *a.* vomitive, emetic; դեղ - med.
 Փսխումն *s.* vomiting. [puke, puker.
 Փստածաղիկ *a.* pronounced on the top of tongue.
 Փստղենի *s. bot.* pistachio-tree.
 Փստուղ, տղայ *s.* pistachio.
 Փտական *a.* corruptible.
 Փտանամ *S.* Փտիմ.
 Փտեմ, էջի *va.* to rot, to let rot, to corrupt, to render putrid, to putrefy, to spoil; - or
 Փտիմ, էջայ *vn.* to rot, to become or get rotten, to be corrupted, spoiled; փտեալ ատամն, carious tooth.
 Փտղեմ, էջի *va.* to pinch, to test the ripeness of fruit.
 Փտութիւն *s. S.* Փուս; - ոսկերաց, caries, cariosity; - անկոց, brown rust, cariosity.

Փրանդ or նկ, այ *s. S.* Փռանդ; frank (10 pence).
 Փրզուկ *s. Pers. w.* child, boy.
 Փրթանիմ, թայ, թուցեալ *vn.* to be detached, broken, to break off; to come off. [en part, bit, fragment.
 Փրթուած, ոյ *s.* detached or broken
 Փրթուցանեմ, ջի *va.* to detach, to separate, to take away; - զմածուցեալն, to unglue, to unsolder; - զնետն, to let fly an arrow; - զբեւեւեալն, to unvail, to unhook; - զըզլթայն, to unchain, to unfetter, to unshackle. [faggots.
 Փրիսայ, ից *s. Gr. w.* dry brushwood,
 Փրծանիմ, ծայ, ծեալ or ծուցեալ *vn.* to be detached, taken away, to escape, to break away, to shake off, to get rid of; *S.* Յիշատակ.
 Փրծուցանեմ, ջի *va.* to detach, to save, to deliver, to free, to set free.
 Փրկագործ, այ *a.* salutary; *s.* savor, deliverer; redeemer, saviour; -եմ *va.* to save, to redeem; -ութի *s.* delivery, redemption. [wholesome.
 Փրկական *a.* redeeming, salutary;
 Փրկան *S.* Փրկանք; -ակ, ի *a.* offering oneself as ransom for others.
 Փրկանաւորեմ, էջի *va.* to deliver or save by means of ransom, to redeem; *S.* Կամակ. [redemption.
 Փրկանաւորութիւն *s.* ransoming, Փրկանք *s.* ransom, price of redemption; ransoming; redeeming, deliverance; -նամակի, prepayment, postage.
 Փրկարան *s.* means of salvation; of Փրկաւեա *S.* Փրկական. [redemption.
 Փրկեմ, էջի *va.* to save, to deliver, to liberate, to redeem.
 Փրկիչ *s.* Saviour, Redeemer, savor, liberator; թուական or թուականութիւն, christian era.
 Փրկութիւն *s.* salvation; liberation, recovery, deliverance, redemption; ransom; - or -բ, -թէցն, զոհ -թէ, victim, peace-offering; -աբեր, -ազործ *a.* salutiferous, causing health,
 Փրկումն *S.* Փրկութիւն. [salutary.
 Փրկչական *a.* Saviour's, Redeemer's.
 Փրփուր, փրոց *s.* froth, foam, scum; slaver, drivel; - օճաւի, soap-lather; - ի վեր բերել, to froth, to foam; ի բաց անուլ or բառնալ զ-ն, to skim, to scum, to despumate.
 Փրփրագէզ *a.* covered with foam or froth, frothy, foaming; - ալք, foam-

ing billows; -*լից* *a.* full of foam, foamy, frothy; -*ծին* *a.* born of sea-foam (Aphrodite); -*հան* *a.* spumous; -*հան*, *ի* *s.* skimmer; slice.

Փրփրամ, բեամ, ացայ, Փրփրանամ, ացեալ *vn.* to foam, to froth, to spume, to mantle; to slaver; - *օճառի*, to lather. [foam-like.

Փրփրատեսակ *a.* resembling froth, Փրփրեղջեր, *a.* aphriceronomous.

Փրփրեմ, եցի *va.* to cause to froth, to cover with foam; *vn.* *S.* Փրփրամ; - *առ կառապուծե*, to foam with rage, to fume with anger. [մեռուկ.

Փրփրեմ, *ի* *s.* *bot.* portulaca; *S.* Ան

Փրփրեբախ *a.* foaming-mouthed, slobbering, slavering, drivelling; - *երկվար*, foaming courser or steed.

Փրփրեցուցանեմ *S.* Փրփրեմ *va.*

Փրփրիմ *S.* Փրփրամ.

Փրբամ, ացայ or ացի *vn.* to spout or blow water from the nostrils.

Փցնուծի *s.* inutility, uselessness, bad quality; *bot.* rust or blight of trees.

Փցուն, ցնոյ *a.* bad, useless, vile, abject, despicable; *bot.* carious, rotten.

Փբալի or լիբ *a.* windy, flatulent.

Փբաղիբ *s.* artery.

Փբամ *vn.* to hiss; - or

Փբանամ, ացայ *vn.* to swell, to be swollen; *fig.* to be puffed up, elated, to grow proud, to be swollen with pride, to take a pride in one's successes, to be bloated with pride & presumption.

Փբանբ, Փբացունք *s.* swelling, inflation; *fig.* puffiness, wind, pride, vanity.

Փբացուցանեմ *va.* to bloat, to swell, to inflate; *fig.* to puff up, to swell, to elate; - *ուցիչ* *a.* windy, flatulent.

Փբին, փբնի, նաւ, նաց *s.* shaft, arrow, dart, javelin; *ի* *բէն* *եւ* *անդր* *է* - *ն*, the arrows are beyond thee.

Փբոցուռոց *a.* swollen, bloated, inflated, puffy, turgid, high-flown, fustian, bombastic, emphatic.

Փբուռն *S.* Փբանբ.

Փբուռոց *S.* Փբոցուռոց.

Ք

Ք (*ke*) *քէ* *s.* the thirty sixth letter of the alphabet, & the thirtieth of the consonants; *ք, ք, ք*, nine thousand; nine thousandth. *Ես եմ այբ եւ քէ, սկիզբն եւ կառարած. (եւ եմ ալիքա եւ ոլ, առաջին եւ վերջին).* I am Ipe & Ke, the beginning & the ending, (I am Alpha & Omega, the first & the last).

— It is sometimes changed for the letters *ք, կ, խ*; for example: *հէք-հէք, թաքէլ-թաքէլ; ծաքէլ-ծաքէլ, զաքել-պասակել; Աքաբ-Ախաբ. շաքէլ-շախաբ.*

— The Greek *χ* is changed by us into *ք*, as *Χριστός-Քրիստոս.*

Քալա *int.* I say! holla! hallo!

Քալք *s.* circle, orb.

Քած, *ից* *sf.* bitch; Scylla; *a.* female.

Քածաւարոս, *աց* *a.* castrated; *s.* eunuch.

Քածբոր *s. med.* mange, dog-itch.

Քակք *a.* unsewed, ripped, disjointed, separated; *s.* separation.

Քակեմ, եցի *va.* to undo, to unmake, to untie, to loosen, to unbind, to detach; to disjoin, to disunite, to dissolve, to resolve; to destroy, to demolish, to beat down; to take to pieces, to take asunder, to dismount; - *զկարեալն*, to unsew, to unstitch, to rip up; - *զհետեալն*, to unweave, to unravel; - *զբեւինս*, to unpack; - *զբարձս*, to dislocate, to put out of joint, to disjoint; - *զազքերս*, to make hip-shot, to dislocate one's thighs; - *զոք յաթոռոց*, to depose from the throne; - *զբարեկամս*, to part, to separate, to sever; *զինի քակելոյ աստիցն*, the holidays being finished. [&c.

Քակիչ *a.* destroying; *s.* destroyer,

Քակողական *a.* destructive.

Քակոր, *ոյ* *s.* animal excrement, ordure; - *արջաւոյ*, cow-dung, manure.

Քակուած , պ or է s. dissolution, rupture; unsewing, rip; a. unsewn, ripped. [sing, solution, enodation.

Քակումն s. S. Քակուման; unravel-

Քակուած , Քակտելի a. dissoluble, dissolvable; destructible.

Քակտեմ, էջի va. to undo totally, to decompose, to destroy; to dissolve; to divide, to separate; -խմ է իտուաց , to lose one's renown.

Քակտել a. destructive; s. destroyer.

Քակտուելի or ունն s. dissolution, decomposition, separation, rupture, destruction, total ruin.

Քահանայ , էջ s. priest, clergyman.

Քահանայագործ a. officiating; -եմ va. to consecrate; to ordain priest;

-ուէ s. consecration; -թաղ s. priest's funeral; -կան a. sacerdotal, priestly;

-բ , priests; -կէջ s. brother-priest, colleague; -նամ, սցոյ va. to take orders, to become or to be ordained priest;

to perform the duties of priest; -պետ , սց s. high priest, chief priest;

pontiff; hierarchy; -ն Հռովմոյ , sovereign pontiff; -պետաբար ad. pontifically; -պետական a. pontifical;

-պետեմ, էջի va. to be or become high priest or pontiff; to perform the duties of pontiff;

-պետուելի s. dignity of a high priest, pontificate; hierarchy;

-պէս ad. like a priest, sacerdotally; -վարուելի s. sacerdotal order or function;

-բան s. temple, church, holy place; priest's residence; * -ցու , սց S. Չեռնադրելի;

-ցուցանեմ va. to ordain priest. [office.

Քահանայեմ, էջի va. to hold priest's

Քահանայուելի s. priesthood; hierarchy; -ուհի sf. priestess.

Քահեմ S. Քաւեմ.

Քաղ , էջ s. he-goat, goat; bot. weeds; - հանել S. Քաղահան առնեմ.

Քաղազիր or դրոն s. mat.

Քաղածոյ or ծու s. collection, compendium, anthology; chem. extract, spirit; a. collected, compiled.

Քաղակ , սց s. young kid.

Քաղահան s. weed-hook; - առնել va. to weed, to hoe, to pluck up weeds;

fig. to scan, to sift, to pick out, to select, to choose; -հեղձոյց լինիմ va. to be choked by weeds. [timber.

*Քաղան s. log of wood, beam of

Քաղաք , սց s. town, city; S. Թաղաւորեալ, Սպր; է -ս , լը -սց -սց ,

-ի -ի, in every city or town, every where; -է է - , from one town to another; արտաքս ք զ-ն , out of town; բնակիչք -ի , towns-people, towns-folk; վեճակ , սահման -ֆ . township.

Քաղաքաբերդ s. place, fortress; - բնակ s. townsman, inhabitant of a town, citizen, cit, burgess;

- լինել , to live in a town; -գիւղ or գեղ s. small town, village; market town, borough;

-գէտ a. s. politician, statesman; մեծ- իմաստ - , great -;

-գիտուելի s. politics, polity; -գուրի s. mayor, city magistrate; -գրիմ va. to be naturalized;

-գունն s. city-gate; -ժողով a. composed of all the towns-people; s. public meeting; popular assembly;

-ընկերուելի society; -կան a. civil, political, civic; citizen; S. Քաղաքավար;

s. politics; -կանուելի s. policy, polity; S. Քաղաքավարուելի; -կիրթ or կրթել a. civilized;

-կէջ a. of the same town; s. fellow-citizen, fellow-townsmen; - կրթեմ va. to civilize; -կրթուելի s. civilization;

-կցուելի s. fellow-citizenship; -մայր S. Մայրաքաղաք;

-մարտուելի s. civil war; war between city & city; -մէջ s. the centre or chief square of a city;

-մուր s. fortified town; յարգար a. built with taste, embellished; յին S. Քաղաքական;

-բ , citizens, towns-people; -նամ, սցեալ va. to become a town; to be peopled like a town;

-նի s. towns; -նիստ a. town-like; -նորէն ad. politically; -ընուելի s. civic order, police;

-պահ , սց s. policeman; -պետ , սց s. governor of a town; chief magistrate or mayor of a town;

-պետաւան s. town-hall; -պետուելի s. mayoralty; -առ , սց s. conqueror of a city;

-սէր a. loving one's native place, patriotic; -վար , սց a. political; civil, polite, courteous, mannerly;

-վարեմ, էջի , -վարիմ, էջոյ va. to behave well, to conduct oneself honestly; to rule with wisdom;

-վարուելի s. behaviour; policy; police; good breeding, civility; urbanity, courtesy, politeness, affability;

- կենաց , personal conduct; անսագիւտ - , unimpeachable morality or integrity;

ծայրացեալ - , deep policy; -տուր s. betrayer of the city, traitor;

-ցի , ցւոյ , ցեաց a. of the same country; s. townsman, citizen, burgess;

-ք , towns-people, -folk; -ցու- ցանեմ va. to make like a city; -ւեր a.

town destroying ; -ւորութիւն s. civility, politeness ; honesty, virtue.

Քաղաքիկ s. small town.

Քաղաքիկեաց, երոյ s. pl. small towns.

Քաղաքովն ad. with all the inhabitants.

Քաղաքորմ s. wall of a town, fortification, rampart ; interval between two lines of defence.

Քաղբան, աջ s. Gr. w. galbanum ; -երեւելի, transparent -.

Քաղղեայ, դէկց s. Chaldean ; caster of nativities ; astrologer, soothsayer ; -դէական a. Chaldaic, astrological ; -դէարէն ad. in Chaldee ; -դէայի a. s. Chaldean ; -ք, the Chaldeoans ; -դէ-ուհի s. judiciary astrology, horoscope, Քաղեան a. born of a goat.[nativity.

Քաղեմ, եջի va. to gather, to gather together, to collect, to assemble, to amass ; to draw, to extract ; to pick, to pluck up, to take away ; - զողխ, զսուչ ուրուք, to keep in suspense, to amuse, to keep at bay ; - բանս ի բերանոյ ուրուք, to catch something out of one's mouth ; ից. to get cunningly into the confidence of one, to obtain his secret surreptitiously ; սկսաւ ոգի նր քաղել ի նմանէ, he began to faint away ; լոյս իմ քաղի, my life is consuming ; S. Անկոյզ. &c.

Քաղթնաւ, &c. S. Թոթով, &c.

Քաղրթ, զրթաց s. tripe ; վաճառանոց քաղրթի, tripe-stall. [ius.

Քաղիեգոնիկ s. calcedony, calcedon-

Քաղչանեմ va. S. Քաղչանեմ ; - ձեւաք, to handweed.

Քաղոց, ի s. the fifth month of the ancient Armenian calendar, (Dec. - Jan.). [abstract, epitome.

Քաղուածոյք s. extract, abridgment,

Քաղրան s. earthen dish. [ler.

Քաղրթովաճառ s. tripe-man, --sel-

Քաղրթեղ a. tun-bellied.

Քաղց, ոյ or ի s. hunger ; a. hungry ; - դժնդակ, ուժգին, անհարին, violent, canine, ravenous appetite or hunger ; յուզել զ-, to excite, sharpen or quicken the appetite ; -իւ հարկանիլ, to be hunger-beaten, to be or feel hungry ; մեանեւ առ -ոյն, to starve, to die of starvation ; հարկանել զ-, to stay or satiate hunger.

Քաղցական a. where starvation is

Քաղցանամ S. Քաղցնում. [felt.

Քաղցաւոր, -ցեալ a. hungry, starv-

ing, famished. [person, greedily.

Քաղցելաբար ad. like a famished

Քաղցեմամ S. Քաղցնում.

Քաղցեցուցանեմ va. to cause hunger, to famish, to starve.

Քաղցիկ, ի s. med. cancer, gangrene, mortification ; impetigo, moist tetter.

Քաղցնում, ցեայ, ցեալ va. to feel hungry, to be hungry, famished ; ից. to hunger after, to thirst for, to be greedy of, thirsty or eager for.

Քաղցու, ոյ s. must, new wine ; -աւելի a. full of or drunk with new wine.

Քաղցունի a. sweet ; gentle.

Քաղցութի or ուժն s. hunger.

Քաղցուցանեմ S. Քաղցեցուցանեմ.

Քաղցր, յու. յունք, յունց a. sweet, delicious ; mild, pleasant, agreeable, charming, amiable, affable, dear, beloved ; s. sweetness, honey ; - or -ցունս ad. sweetly, softly, gently, pleasantly, nicely ; - հայեցուածք, mild looking ; - բնաւորութիւն, good-tempereness ; - բարք, gentle manners ; - յիշատակ, pleasing remembrance ; - է տեսնել, it is pleasant to see ; - է ինձ, I should like ; - էր մեզ տեսնել, we saw with pleasure.

Քաղցրաբաժակ a. bearing sweet wine ; -բան a. sweet-spoken, mealy-mouthed, smooth-tongued ; flattering ; -բանուհի s. sweet tongue, kind things, honeyed, fine or soft words, flattering discourse, flattery, wheedling, blarney ; -բար ad. sweetly, softly, gently, mildly ; -բարբառ a. honey-tongued ; sweet-voiced, melodiously singing ; -բարոյ a. sweet- or good-tempered ; affable, condescending ; -բարուհի s. good-tempereness, mildness, meekness ; -բեր a. bearing sweets, producing agreeable fruits ; -բոյր a. sweet-smelling, odoriferous, sweet-scented, fragrant ; -բուխ a. mellifluous, sweet ; -լից a. full of sweetness ; -լուր a. agreeable, sweet to the ear ; gentle, docile, submissive ; -խանս a. mixed with sweetness, sweet ; mild, soft, temperate ; - բանք, honeyed words ; -խանութի s. temperature ; -խորժ a. agreeable to the taste, sweet to the palate ; -խօս or խօսիկ a. speaking or singing sweetly, sweet, harmonious, tuneful ; S. Քաղցրաբան ; -

Քաղցրաբան, -ցեալ a. adorned with fine flowers ;

-ծաւաւ *a.* spread or sprinkled gently;
 -կան *a.* sweet; -կարկառ *a.* purling,
 murmuring gently; -կն *a.* sweet-eyed;
 -համ *a.* sweet-tasted, savoury, deli-
 cate, delicious; -համբար *a.* sweet, de-
 mure, affable, obliging, complaisant,
 kind; -համուկ *s.* savouriness, relish;
 -հայեաց *a.* mild-looking; fine, grace-
 ful; -հնչակ or հնչիւն *a.* soft-sounding,
 harmonious; -հոս *a.* flowing gently;
 -ձայն *a.* sweet-voiced, melodious, tune-
 ful, musical; -բարբառով, melodious-
 ly; -ձայնութիւն *s.* sweet voice, melody,
 harmony, euphony, music; -թեամբ
 իւրով, by his harmonious voice; -ղե
a. well tuned, harmonious; -ճաճանչ
a. gently beaming; -ճառակ *S.* Քաղ-
 ցրահամ:

Քաղցրան *s.* chem. glycium, beryllium.

Քաղցրանամ, աջայ *vn.* to become or
 grow sweet, mild; *fig.* to soften down,
 to relent; -նինջ or -նիրջ քուն *s.*
 sweet, gentle sleep; -նիւթ *s.* grape
 sugar; -նշլ *a.* spreading a subdued
 light; -նուագ *a.* causing harmonious
 chants to be heard; -ըունչ *a.* gently
 blowing; -պատիր *a.* flattering, de-
 ceiving; -պարզ աչք *s.* soft eyes, gentle
 glance; -պէս *ad.* sweetly, gently, soft-
 ly; -պտուղ *a.* bearing or producing
 pleasant fruits; -պէր *a.* fond of sweets;
 -սիւք or սիւք *S.* Քաղցրասունչ; -սինձ *s.*
 chem. gelatine sugar; -սնայ *a.* brought
 up tenderly, in delicacy, delicate;
 -վաճառ *s.* confectioner; -տենչ *a.*
 sweet & desirable (sleep); -տես or
 տեսիլ *a.* fine-looking, graceful, hand-
 some; -տուր *a.* given with gentleness,
 by fair means (order); -րար *a.* pro-
 ducing sweet things; -ցուցանեմ *va.*
 to sweeten, to render sweet; *med.* to
 edulcorate; *fig.* to soften, to temper,
 to calm, to allay; -ցուցիչ *a.* soothing,
 demulcent, emollient; *med.* edulcorant;
 -ւենի *s.* sweets, comfits, preserves;
 -քուն *a.* of sweet sleep.

Քաղցրեմ *S.* Քաղցրանամ:

Քաղցրենի *a.* sweet. [hallelujah.

Քաղցրերգուկ *s.* sweet song, melody,

Քաղցրիկ *a.* sweet, benign, dear,

Քաղցրիս *s.* chem. glycerine. [darling.

Քաղցրութիւն *s.* sweetness, suavity;
 savour; softening; gentleness, affabi-
 lity, meekness, amability, benignity,
 amenity, urbanity; -թք *ad.* sweetly,
 softly, gently, mildly; -թք օճն ի ծաւ

կէն էլանէ, a smooth tongue draws
 even the serpent out of his hole,
 (gentleness is better than force).

Քաղցրուոյց *a.* teaching with gentle-
 ness; pleasant to learn.

Քամ, պ *s.* juice; gravy; jelly.

Քամակ, աջ *s.* back, back-bone,
 spine; -աբէկ, -ակոտոր *a.* broken-
 backed, hipshot; *fig.* cast down, cowed,
 craven, dismayed; -ակոր *a.* humped,
 hump-backed.

Քամահարար *ad.* scornfully, disdain-
 fully, slightly; -կան *a.* contempti-
 ble, despicable.

Քամահանք *s.* contempt, scorn, dis-
 dain; -նս առնեմ or

Քամահէմ, էջի *va.* to despise, to
 scorn, to disdain, to slight, to set at
 nought, to take no heed of, to make
 no account of; -հէլի *a.* despicable.

Քամահիչ *a.* scornful, contemptuous.

Քամեմ, էջի *va.* to press, to squeeze,
 to extract, to wring; to strain, to fil-
 ter; to drain, to cause to flow; *fig.* to
 exhaust, to drain, to use up, to empty;
 -գբաժակ, to swallow up, to drain
 the cup; -գբաժակ մինչև ցմրուր, to
 drink the cup to the dregs, to swallow
 the pill; -գամ մրուրս դառնութեան
 բաղլին, to drain or exhaust the rig-
 ours of fate; յինքն -. to suck, to
 imbibe, to draw in; արասուք յաջայ
 նր քամէին, he wept bitterly; հողմով
 -, to winnow; քամիմ *vn.* to be swollen.

*Քամի, մւոյ *s.* wind; flatulency; *S.*
 Հոյմ. [der, straining-bag.

*Քամոց, աջ *s.* filter, strainer, cullen-
 residue; chem. residuum.

Քայլ, ից *s.* pace, step, stride; -մի
 ոտին, a foot of earth; -առ -, -- *ad.*
 step by step; թ --, at each step;
 հազար -, mile; առնուլ զառաջին -,
 to take the first steps, to break the ice;
 -ս փոխել, to step, to walk; էւ - առ
 - յուշիկ ընթաց, վարեալ տանի քաջ
 անդր ի բաց, fair & softly goes far in
 a day.

Քայլափոխ, ից *s.* motion of the feet,
 step, pace, walk, gait; -եմ or

Քայլեմ, էջի *vn.* to step, to take a
 step, to walk, to stride, to go.

Քայռ, ից, -ամանեակ *s.* necklace,
 collar, carcanet. [ety, mental trouble.

Քայքայանք *s.* Տ. Քայքայումն; anxi-
 քայքայեմ, էջի *va.* to dissolve, to

undo, to destroy, to take to pieces; to disperse, to break up; - զմիսս, to dissipate, to distract; - զնաւար, to chase the darkness; - իմ տն, to be dissolved, destroyed; to be dispersed, spread over; - յար, to be violently fond of.

Քայքայութիւն or ունիւն s. dissolution, destruction, division, separation; looseness; - մտաց, dissipation.

Քայքայուն a. wanton, loose, lewd.

Քանքր. more than, more, under, beneath, over; as, as well as, as much as; - or - էթէ, - թէ conj. that; more, than; անդր -, further, beyond; ոչ ոք - զին, no one but he; առաւել - զերեսուն եւ չնոց ամբ էն իմ, I am more than thirty five years old; զքեզ ընտրեաց - զազգս ձմ, he choosed thee before all the nations; պատրաստ եմք մեռանել - անցանել լը օրէն հայրենիս, we are ready to die, rather than violate our country's laws; հատու - զնմ սուր, much keener than any other sword; իմքան խաղաղութիւն է ի տունս շինականաց - ի տունս թագաւորաց, when will peace reign alike in the cottage & in the palace!

Քանորք ad. in how many ways?

Քանակ, այ s. quantity, measure; -ադէս a. knowing the quantity; -ական a. quantitative; -անամ, ացայ տն, to be limited in quantity; -ւոր a. having a quantity; -էմ, էցի va. to assign the quantity; to measure; to contain, to comprehend.

Քանակի՞ ad. in how many ways?

Քանակութիւն s. quantity.

Քանանացի, Քանանիդաւս or -իտ a. s. Canaanite. [ferocious, fierce.

Քանասար, -էան, -իկ a. wolf-like,

Քանդ, ի, -ակ, այ s. carving, sculpture, chiselling, chasing; notch; cameo; բարձր -ակ, relief, relievo, embossment.

Քանդակագործ, այ sculpture; chiselling; sculptured or chased object; sculptor, carver; chaser; a. sculptured, carved, chiselled, notched; -գործի s. graving-tool, chisel; -գործութի s. sculpture, carving, chiselling, chasing.

Քանդակածոյ S. -գակագործ a. [ing.

Քանդակեմ, էցի va. to sculpture, to carve, to chisel; to notch, to cut.

Քանդակիչ s. sculptor, carver; chaser, chiseller.

Քանդեմ, էցի va. to demolish, to destroy, to beat, to knock or pull down, to subvert, to overturn, to ruin, to dismantle, to rase; to ravage, to devastate, to desolate; S. Քանդակեմ.

Քանդիչ s. destroyer, ravager, despoiler. [դունի.

Քանդուած, ոյ S. Քանդակ * & Քանդակ, դիպայ s. jar, large earthen vessel to contain corn.

Քանդունի s. demolition, destruction, dismantling.

Քաներորդ, այ a. s. what, which.

Քանդի conj. for, because, since, considering that, whereas, inasmuch as, though.

Քանի, նոյ or նոյ. նիք, նեաց a. how! how much! ad. what? how much? how many? s. quantity; - անգամ? how many times? - առաւել! - եւս! how much more! with still more reason; - ամաց է? how old is he? - ժամանակք էն? how long is it? - մարս պատերազմի միեցաք! how often have we fought! ի - առուրս? in how many days? ի - ան ամոյն? on what day of the month? - ինչ պարսիս? how much do you owe? - զնոյ or քանոյ վաճառեցեր, how much did you sell it for? at what price did you sell it? քանոյ զնեցեր, how much did you give for it? at what price did you buy it? - մի, some; առուրս - մի, some days; քանի՞ քանի՞, how! how much! how often! how many times! քանի՞ գեղեցկացար եւ քանի՞ բարոյրացար, how fair & how pleasant art thou! - գեղեցիկ է աւարենութիւն! how lovely is virtue! ո՛հ, - վէհ է հայրենասիրութիւն! how sublime is patriotism!

Քանիութիւն s. quantity.

Քանխաղաղի ad. how many more?

Քանիս, Քանիցս, Քանիցս անգամ ad. how many times? քանիցս անգամ, every time that.

Քանիսն a. S. Քանի; -! - եւս! - առաւել? how much more! with still more reason. [measure.

Քանիսնութիւն s. quantity, number, Քանի՞ օրինակ ad. in how many manners or ways? Քաննակ s. table. [ners or ways?

Քանոն or ոնի, ով, այ s. Gr. w. ruler, rule, square; ից. rule, guide, model, principle; S. կանոն; -ական a. regular.

Քանորդ, այ s. arith. quotient.

Քանուն S. Քանոն.

Քանցանք *s.* hard work, hard labour.
 Քանցեմ, եցի *va.* to lacerate, to tear in pieces, to rend asunder, to separate, to detach, to divide; - զսկերս, to bone.

Քանցումն *s.* laceration, tearing.

Քանքատեմ *S.* Քանդատեմ.

Քանքար *S.* Տաքանդ; - ազերծեմ *va.* to take away, to snatch away, to rob, to despoil; - աթաղոց *a.* hiding one's talent; - աւոր *a.* having talents; of the weight, or value of a talent.

Քաշ *s.* Տ. Քարշ, Սինկուշտ; *gr. S.* Պատիւ; false religion, sect; *mus. S.* Փուշ; * օսն, two pounds weight; է - բերել, to cause the coupling of animals.

Քաշեմ *va.* *S.* Քարշեմ; * to graft, to inoculate.

Քաշկազործ *a.* felt, made of felt.

Քաշկէն *s.* barley-bread.

*Քաշկու առնեմ *S.* *Քաշեմ.

Քաշմ *S.* Կասնդեղ. [builder.

Քաշմի *s.* Pers. *w.* ship; - է *s.* ship-

Քառուշու *S.* Նիժ առաձգական.

Քապրցան *S.* Կապպար.

Քալ, աջ *a.* brave, gallant, valiant, courageous, intrepid, valorous, manful, stout, bold, daring; good, honest, worthy; clever, excelling in, of good abilities, fit for; noble, distinguished, eminent; *s.* hero; tutelary genius; *S.* Միճուանիշ; *ad.* good, well, right, suitably, very, much, very much; - աւանայ, emperor, Cæsar, Augustus; - է բաց, very far; very, much, much more; կարի -, կարի խի -, very well, as well as can be; - է, that will do, that is settled; well, very well! - էր! courage! be of good cheer! *S.* Կարի, վաղ.

Քալբան, -իկ *a.* well-spoken; abounding in words, eloquent, fluent; - բանութիւն *s.* eloquence, fluency of speech; - բաստիկ *a.* happy, fortunate; - բար *ad.* bravely, valiantly, courageously, boldly, heroically; - բարութիւն *s.* probity, integrity, honesty; fortune, good fortune; - բեր, էջ *a.* producing much, very fertile, fruitful; - բերուի *s.* fertility, fecundity; - բերուն, - բերքը *S.* Քաղաքեր; - բոլոր *a.* well turned; - բոյս or բուսիկ *a.* well sprouted, flourishing; էջ, good-tempered; well affected; - բուսութիւն *s.* fine vegetation; էջ, good temper or nature; happy disposition; - բուս *a.* well nourished or fed.

Քաղաքանդուր *a.* well curled, curly-haired; - գեղեցիկ *a.* very pretty, graceful, charming; - գնաց *a.* light-footed, nimble; - գոյն *ad.* very well; - գործութիւն *s.* great deed, achievement, exploit, feat; - գօտի *a.* having the clothes well tucked up, or well girdled round the body, agile, brisk, active, alert, lithe.

Քաղաքարմնի *a.* well or carefully cultivated; - գէա *a.* watching, looking well over; - էլալութիւն *s.* opportunity; - է *ad.* opportunely, at the proper time.

Քաղազարմ, - գէի, &c. *S.* Քաղասոհմ, &c.; - գէկ *a.* well warned, very clear, plain, evident; - գէն *a.* well armed; այր -, man at arms; - զնեայ *S.* Քալազուն; - զուարթ, - զուարճ *a.* flourishing, full-blown; cheerful, brisk, joyous, merry-looking; - զուգուն *s.* well proportion; - զուն, զնյո, զունք, զանց *a.* noble, valiant; *s.* hero; - զօր *a.* very strong, powerful, mighty; - զօրութիւն *s.* vigour, valour, power.

Քալսթոյր *a.* of a fine colour; - թուխ *a.* very dark, as black as ebony; - չէրք, raven locks; - թուիչ *a.* soaring very high. [dustrious.

Քալստիկ *a.* very active, quick, industrious.
 *Քալսլ *a.* bald, hairless.

Քալսլանիշ *a.* high-breasted, broad-breasted, robust, intrepid; - լաւ *a.* very good, excellent, honest, upright; - այր, honest man; - լաւութիւն *s.* excellence, probity, honesty; - էզու *a.* fluent, eloquent; - էր *a.* encouraging, inspiring; - լինիւ, - ս մատուցանել, սալ, to rouse the courage, to give heart to, to inspire; *S.* Քալսլերեմ; - ս աւնուլ, to pluck up courage, to take heart, to cheer up; - էրական *a.* exhortative, encouraging; - էրեմ, էջի *va.* to encourage, to give courage, to animate, to reanimate, to invigorate, to incite, to embolden, to cheer up; - էրիմ *vm.* to take courage, to be inspired; - էրեայ, courage! be courageous, take heart, don't be disheartened, cheer up! - էրիչ *a.* encouraging; - էրութիւն *s.* encouragement, exhortation, comfort; courage; - էր *a.* attentive, mindful, docile, meek.

Քալսխաւուութիւն *s.* temperature; good temper; - խմամոզ *S.* Բարեխնամ; - խոհ *a.* judicious, wise, prudent; - խոս

a. abounding in grass or fodder; -խորհուրդ a. giving or suggesting good counsel, wise; -խորհրդութիւն s. good sense, wisdom, prudence; -բօս, &c. S. Քաջաբան, &c.

Քաջածաղիկ a. well blossomed, adorned or ornamented with pretty flowers, full-blown, flourishing; -ծառնօթ a. well known; well versed, expert; -ծառ a. well timbered, abounding in woods; -ծեր a. enjoying a vigorous old age; -ծերուն s. a prosperous or happy old age; -ծնութիւն s. the having many children; fecundity, fruitfulness; -ծնունդ a. having many children, prolific, fecund; fruitful, rich, fertile.

Քաջահազմ a. well prepared, dressed; strong constitutioned; -հազմունի s. good furniture; strong or iron constitution; -հալ a. possessed, demoniacal; -հարդ a. well ordered, regulated, disposed; -հարդութիւն s. good order, nice disposition; -հարճբարդոյն S. Անպարտելի; -կերպ a. sightly, comely, handsome; -կերպութիւն s. sightliness, comeliness; -կիրթ a. well disciplined, educated, instructed, versed or exercised; -կրօմ a. very robust, vigorous, valorous; S. Քաջձիգ; -կուռ a. very solid, well beaten or hammered; -կրօն a. very religious.

Քաջաձայն a. very pleasant, most agreeable; -ձայնաց a. sharp-eyed, acute-looking; -ձայր S. Հօրամայն; -Հանձար a. very talented, full of intelligence, witty; -Հասակ a. of lofty stature, tall, well-shaped; -Հասկ a. well-eared; fertile in grain; -Հաս a. very sharp, keen, edged; -Հաւ s. zool. ibis; -Հաւասա a. very faithful; most confiding; -Հաւատունի s. great faith; -Հմուտ a. very erudite, well versed, skilful, very learned; s. bachelor; -գիտուէց, bachelor of sciences; -լինել խիբ, to be well acquainted with, to be a connoisseur in, to know thoroughly; -Հմուտթիւն s. vast erudition, great knowledge; -գարութեց, baccalaureate of sciences; -Հնար a. very clever, ingenious, witty; -լինել, to task one's ingenuity, to set one's wits to, to exert or strain oneself; -Հնող a. loud, resounding, very sonorous, canorous; -Հողիկ a. lively, courageous, resolute, determined; -Հող a. fer-

tile, rich; -Հով a. very cool, very agreeable, fresh; -Հոտ a. sweet-smelling, pleasant, balmy, odoriferous; -լինել, to have an agreeable odour; -Հոտութիւն s. sweet smell, scent, perfume.

Քաջաձայն a. sweet-voiced, euphonic, harmonious, sonorous, resonant; -ձայնութիւն s. powerful or agreeable voice; euphony, harmony; -ձի a. well-horsed, mounted on a good horse; skilful in horsemanship; -ձիգ a. holding well, dexterous, clever; well-bent.

Քաջաղեղի a. having a strong bow; skilful in archery.

Քաջամտնիկութիւն s. fortune to have good children; -մասն a. lucky, happy; -մասնութիւն s. fortune, prosperity, felicity; -մասն a. skilful in playing (music); -մարմին a. endowed with strength, vigorous, strong, robust; -մարտ or մարտիկ a. s. warlike, martial, brave soldier; -մարտութիւն s. bravery, valour; -միտ a. sharp-witted, very intelligent, full of wit; -մուխ a. very shrewd; -լինել, to penetrate; -մառութիւն s. sharp-mindedness, genius, intelligence, sagacity.

Քաջայայտ a. victorious, bright, signal; s. famous conqueror; յայտ a. very clear, plain, very evident, obvious; - առնել, to throw light on, to clear up, to bring to light, to put in evidence; -լինել, to be as plain as day, to be quite evident; յանգուգն a. very bold, most audacious or daring, hardy, dauntless; ad. boldly, daringly, hardily; յարմար a. very suitable, becoming, very fit or proper, apt, appropriate; յարմարութիւն s. fitness, aptitude, right proportion; adaptability; harmony; յոյս a. full of hope, well secured, in good hopes, full of faith or reliance; յուռ a. endowed with a good memory; յուսութիւն s. great hope or assurance; յօժար a. well disposed, very willing, very diligent.

Քաջանամ, արցոյտ v. to set forth one's value or worth, to make oneself known, to shew one's courage or energy, to exert one's abilities, to excel; -նդամ a. well membered, strong-limbed, well-shaped; -նուն a. highly renowned, far-famed, celebrated, very famous; -նունութիւն s. renown, celebrity.

Քաջապաշար *a.* abounding in cattle, full of cattle; -*պատրաստ* *a.* quite ready; -*պերճ* *S.* **Գերապանծ**; -*պէս* *ad.* bravely, courageously, valiantly, stoutly, resolutely; -*պինդ* *a.* very solid, firm, constant; strong, robust, vigorous; *ad.* stoutly, strongly, vigorously; -*պնդութիւն* *s.* solidity, firmness; vigour, sustained effort, unflagging force; -*պտղութիւն* *s.* fertility, fruitfulness, abundance; -*պտուղ* *a.* producing much or good fruits, abundant, fertile, fruitful. [water, irriuous.

Քաջաջուր *a.* abounding in good
Քաջառաս *a.* very abundant; generous, liberal; -*անաբար* *ad.* like a valiant man, gallantly, valiantly; -*առողջ* *a.* very healthy, of good constitution, sound of body, in perfect health; -*լինել*, to be well, to enjoy health; -*առողջութիւն* *s.* good health, soundness of body, plumpness; -*առիչ* *a.* in the full vigour of youth, in the springtime of life, lively, brisk, vivacious, vigorous; -*առ* *a.* learning with facility, very intelligent.

Քաջասէւ *a.* very black; -*սէր* *a.* loving truly; -*սիրտ* *a.* stout-hearted, courageous, intrepid, fearless; *ad.* courageously; -*սրաց* -*սրացիկ* *a.* swiftly pouncing or springing on; -*սնուցի* *s.* good nurture or education; -*սնունդ* *a.* well nurtured or brought up; -*սուր* *a.* very pointed, very cutting; -*ստուեր* *a.* shadowy, well shaded, umbrageous; -*սրունք* *a.* well-legged, strong-limbed; -*սրտեմ*, *եցի*, -*սրտիմ*, *եցայ տո.* to take courage, to be animated; -*սըրտութիւն* *s.* courage, stout-heartedness, intrepidity.

Քաջավազիկ *a.* light- or swift-footed; -*վայելուց* *a.* very suitable, very decent; very elegant, handsome, charming; -*վարժ* *a.* well exercised, well instructed, expert, highly versed in; *s.* licentiate; - *օրէնադիտութիւն*. licentiate in law; -*վարժուի* *s.* great exercise, great practice; licentiate's degree.

Քաջատես or *աեսիկ* *a.* far-seeing, far-sighted; *fig.* far-piercing; -*ատեսի* *s.* far-sightedness, sharp sight; -*առճմ* or *առճմիկ* *a.* high-born, of good birth, noble, illustrious; -*առճմութիւն* *s.* high birth, nobility.

Քաջարի *a.* very brave, valiant, gallant, valorous, courageous; -*բշու* *a.*

light-footed, running swiftly; - *լինել*, to run fast, to gallop; -*բուեստ* *a.* industrious, ingenious, clever, skilful; -*բուժի* *s.* act of courage or valour, great bravery, prowess.

Քաջացունեմ *va.* to render courageous, brave, to inspire courage, to give heart, to reanimate, to revive.

Քաջուէտ *a.* very brave, valiant, doughty.

Քաջափայլ *a.* very bright, brilliant, splendid, illustrious, superb; -*փառ* *a.* very glorious, majestic, magnificent; -*փառութիւն* *s.* majesty, magnificence; -*փոյժ* *a.* very diligent, active, very quick; -*փորձ* *a.* very experienced, most expert.

Քաջաբարոզ *a.* good preaching. [ous.

Քաջեան *a.* noble, high born, illustrious.

Քաջեռաց *a.* well boiled, overheated.

Քաջերգող *a.* singing well, musical.

Քաջերկ *a.* abounding in games.

Քաջեփ *a.* well cooked, well done, done to a turn; - *անել*, to cook well.

Քաջնթաց, - *իկ* *a.* nimble, light-footed, swift, quick; *s.* courier, express. [to understand, intelligible.

Քաջնկալ *a.* comprehensible, easy

Քաջնտիր *a.* choice, select, picked; - *զօրք*, choice troops, picked soldiers.

Քաջիկ *ad.* well, very well, properly, as it ought to be.

Քաջիմաց *a.* sharp-witted, acute.

Քաջովոյզ *a.* well loaded with grapes; - *պինի*, generous wine.

Քաջողութիւն *S.* **Քաջառողջութիւն**.

Քաջորդիկ *a.* having virtuous or illustrious children; good, dutiful. [ous.

Քաջորեար *s. pl.* the brave, the valorous.

Քաջորկոր *a.* gluttonous.

Քաջութիւն *s.* valour, courage, bravery, manhood, gallantry; stoutness, vigour, force; exploit, achievement, heroic acts; virtue, nobility, integrity; -*թք* *ad.* bravely, manfully, stoutly, courageously, valiantly, valorously; *ստոյչ* -, true courage; - *ցուցանել*, to display courage; - *անուն*, to take heart, to cheer up.

Քաջունդէշ *a.* fine-branched.

Քաջունտակութիւն *s.* dexterity.

Քաջուշ, - *եղ*, *այ* *a.* very intelligent, full of wit, ingenious; - *է մանուկք*, there's good stuff in that boy; - *ութիւն* *s.* great intelligence, sharpness of wit, good, happy disposition.

Քաջաւանակն *s.* well instructed, learned; fond of science; -ութիւն *s.* great learning, vast erudition, well grounded knowledge; fondness for science, learning well. [a. keeping well the rules.

Քաջօրէն *ad.* bravely, courageously; Քառ, ից *a.* four.

Քառաբաժ *or* բաշխ *a.* divided in four parts; -դիր *a.* four-lettered; -գլուխ *a.* four-chaptered; four-headed; -գէմ, -գիմակ *or* գիմի *a.* four-faced, square; *s.* tetrahedron; -թիւ, -թեւեան *a.* four-winged; -թթուով *s.* chem. quadracide; -թի *s.* quadriforme; -թիւ *a.* *s.* four; -ժանի *a.* four-toothed, -tusked; -ծայ *a.* *s.* quarto, 4o. [ուակի.

Քառակ, այ *a.* *s.* four; -աբար *S.* Քա

Քառականդնեայ *or* կանդուն *a.* of four cubits; -կարգեան *a.* having four strata, layers or tiers; -կերպ, -կերպեան *a.* having four forms; -կի *ad.* in four manners or ways; -կողմն, -կողմեան *a.* quadrilateral; square; -կուսեակ *s.* magic square; -կոյս *S.* Քա

հակուսի; Էկուսեմ, էցի *va.* to square; -կուսի, սոյ *a.* *s.* square; -արմատ, -root; -թուղ, - of a number; -կուսուէ *s.* geom. quadrature; -բարդակի, quadrature or squaring of the circle; -Հատոր *a.* four-volumed, in four volumes; -Հորով *a.* turning or rolling in four manners; ի - եղանակս արարոյ, in all seasons; -ձեռ *a.* four-tailed; -ձի *a.* drawn by four horses; -ձիք *s.* quadriga; -մանակ *a.* *gr.* tetrachronous; -մանեակ *s.* necklace, collar; -մասնեայ *a.* having four parts; -մեայ *a.* of four years, quadrennial; - ժամանակ, four years; -միլիոն *s.* quatrillion; -նիւ *a.* four-wheeled; -նիւթ *or* նիւթեայ *a.* composed of four matters or elements; -նիւն *a.* quadrangular; *s.* tetragone; - վանաց, cloister; -նիւնի *a.* having four angles, quadrangular; -շուրթն *a.* four-lipped, --pointed, --ended; -սլաօտի *a.* quadruple; -սլաօտիւթի *s.* quadruplication; -ուջ *or* ջեայ *a.* divided in four branches (river).

Քառասայր, րեան *or* րի *a.* four-edged; -սնաթիւ *a.* forty; -սնակատար սաճք *s.* lent; -սնահասի *a.* forty-eared; -սնադի *s.* forty-chorded or stringed; -սնամեայ, մէից, -մեան, մեանց *a.* quadrangerious; of forty years; -սնամուէ *s.* age of forty years; -սնասաճ *a.*

keeping lent; -սնեակ, -սնեքեակ *s.* quarantine; -սնեայ *a.* forty; -սնեքորդ *or* սնորդ, այ *a.* fortieth; -ք *s.* lent; -սնեքեան *or* քին, նեցունց *a.* all the forty; -սնիցս *ad.* forty times; -սնորդական *a.* quadragesimal; -սնոր, ի *s.* forty days; -սնորեայ, բէից *a.* of forty days; -սուն, սնից *a.* forty; յբ -ք, the forty martyrs of Sebaste; էր ամաց -սնից, he was forty years old; ամս էրկու ք -սնիւ, forty two years; քաղաքս ութ առ -սնիւք, forty eight cities; -սուն -սուն զրաճքն լուծանել, to break the fast once in forty days.

Քառասլանի *a.* quadrisyllable; -վլասակ *a.* of four streams; -սարրեան *S.* Քառանիւթ; -տեսակ *S.* Քառակերպ; -տեսիլ *a.* four-faced; -բայլ, -բեաց *a.* quadruped, four-footed, four-legged.

Քառեակ, էիլ *a.* *s.* four; *mus.* fourth. Քառեամ *s.* four years.

Քառեուակ *s.* dozen. Քառերանգ *a.* four-coloured.

Քառիցս *a.* four times. Քառօրի *s.* *Gr. w.* Charon (the ferryman of the Styx).

Քառասնի *a.* *s.* quadruped. Քառորդ, այ *s.* fourth; quarter, fourth part; quarter of an hour; *quadrant; - լւանի, quarter; *S.* ժամ; -ութի *s.* *ast.* quadrature; *chem.* quarta-

Քառուղի *s.* cross, cross-ways.[tion. Քառունակ *a.* four, containing four.

Քառասփ *s.* carsaph, a wind. Քառօրեայ *S.* Չորեքօրեայ.

Քասիօփէ, Կասիօփէ *sf.* Cassiope. Քասիէւ *s.* Chisleu, the ninth month of the Hebrews.

Քասիէի *a.* dreadful, horrible. Քասիէմ, էցի, -նիւ, էցայ *vn.* to be afraid greatly, to shudder with fear, to thrill with horror, to be horror-struck; -նեցուցանեմ *va.* to frighten, to startle, to scare, to dismay, to terrify; -նեցուցիլ *a.* frightful, terrific.

Քաստակ, այ *s.* likeness, resemblance, conformity, form, proportion; -եմ, էցի *va.* to liken, to assimilate, to form, to proportion; -իմ *vn.* to resemble, to be conformable; -ուլթի *S.* Քաստակ.

Քար, ի, իւ *or* ամբ. ինք, սնց, ամբք *s.* stone; - սլաօտեական, precious stone, jewel, gem; - գեօլային *chem.* infernal stone, caustic; - կրային, limestone; - ծանրակշիւ, ponderous, heavy spar, cawk; - մանրիկ, small stone,

pebble, gravel; Հարկանեւ -իւ, քարկոծեւ -ամբք, to stone, to lapidate, to stone to death; Հարածեւ -ամբք, to pelt with stones; չթողուլ, չմնալ -ի -ի վերայ, not to leave, not to remain one stone standing; Հարկանեւ զոտն զ-ի, to strike the foot against a stone; միով -ամբ գերիւսս պարագարեւ, (չալ էւ չ ահեակ յաջողել), to kill two birds with one stone; S. Կաթն, Շար. Ժեմ, &c.

Քարաբլուր s. cragged rock, rough, steep rock; -բոյս s. rocella, alga tinctoria, lichen, cinereus terrestris, white moss; -բուխ a. flowing or springing forth from a rock; -գագաթն, -գրուխ a. craggy topped; -գիր, &c. S. Վիմալ գիր, &c.; -գնաց a. wandering among mountains, among rocks, in craggy places; -գործ. այ a. stony, of stone, made of stone; s. S. Քարակոխ; med. gravel, stone; -գեղ s. mass of stones.

Քարազր, ի s. Gr. w. zool. plover, pluvialis, lapwing; or jaundice-bird, icterus, galbula.

Քարազրօշ, ից S. Քարակոխ; -թռչ or թռթռչ s. stellion, newt; -ժայռ or ժեռ, ից s. sharp rock, steep rock, crag: a. rough, rocky, craggy; -լեանն s. rocky mountain; -լեանակ s. rocky hill; -լեց a. full of stones, stony; -անեւ, to fill or block up with stones; -խաչ s. stone-cross; -խանն a. mixed with stones; -խիտ a. abounding in stones; -խունկ s. bdellium; -ծեծ a. pelted with stones, stoned, lapidated; -պատառել, to be stoned to death; -ծերպ s. cavern, cave. [--trellis.

Քարակ. այ s. Gr. w. vine-hedge, Քարակարկաս s. heap of stones; ad. like a heap or pile of stones; -կերտ a. stone, built of stone; -տուն, stone-house; -կիր s. stone-carrier; S. Քարուկիր; -կոյս s. heap of stones; -կոշկոճ S. Քարածեծ; - անեւ, to stone, to lapidate; -կոշք s. block of stone; precipice, ravine; -կուռ, -կոխ, այ a. made or built of stone; s. stone-cutter, -mason; sculptor, carver; -կոխութի s. stone-cutter's calling or art; -կտուր a. cut from stone; steep, rugged; -Հալած s. mech. rail-guard, sweeper, fender; -Հատ, այ s. stone-cutter; pavour's beetle or rammer; -ք or -Հանք s. quarry, stone-pit; -Հար, ի a. med. troubled with the stone or gravel,

nephritic; -ձգութիւն s. stone-throw; stoning, lapidation; -ձգող or ձիգ a. throwing stones; -ձիգ լինել, -ձիգս անել, to fling or throw stones; -ձիգ, ք s. stone's throw; -ձիութ s. petrol-eum; -ձիւնք s. ichthyolites.

Քարաղ s. rock-salt, mineral-salt.

Քարաման s. cross-shaped distaff.

Քարայտաակ a. paved with stones; s. pavement; յարկ a. stone-roofed; յին a. stony.

Քարայր, ից s. grotto, cave, cavern.

Քարանամ, այց սո. to turn to or become stone, to be changed into stone, to be petrified; ից. to be stoned, hardened, obdurate.

Քարանձաւ S. Քարայր & Քարաժայռ; -ամուտ a. dwelling in a grotto.

Քարանման a. stone-like.

Քարանուխ s. bot. wild-mint, pennywort; bird's-foot-trefoil. [stone-work.

Քարալէն S. Քարակերտ; -լինուի s.

Քարապաշտ, ից s. stone-worshipper, idolater; -ուի s. stone-worship, idolatry; -պատուար a. stone-walled, fortified; s. stone-wall.

Քարաջարգ a. ground between stones.

Քարաներմեիկ s. bot. lithospermum, cromil, stone-crop, gold-moss; -սիրտ a. stone-hearted, flinty-, hard-, obdurate; -սրտիմ, եցայ սո. to have a heart of flint, to be stony-hearted, cruel, obdurate.

Քարավաղ s. waterfall, cataract; -վէժ a. precipitated, fallen or thrown headlong; struck with a stone, stoned; - անեւ, արկանել, to precipitate, to fling or hurl headlong; to stone, to cast stones; - լինել, to fling, cast or throw oneself headlong; -վէժք S. Քարաձգութիւն; -վէժեմ, ժիմ S. Քարավէժ անեմ, լինիմ; -վիժութի s. precipitation, falling headlong; steep, precipice; -վէժ անեմս va. to throw stones revengefully.

Քարացունմ s. petrification; -ցուցանեմ va. to petrify, to turn into stone, to stone; ից. to harden, to obdurate.

Քարոյն s. steepy side, bank or shore, precipice; - ժայռին, edge or verge of a rock.

Քարափոր S. Վիմափոր.

Քարաբաղ a. cleared from stones; -քիւ S. Քարաքուի; -քոս, ի s. S. Քարաբաղ; med. muphew; -քուի s. cavern, grotto.

Քարբ, *կց* *s.* aspic, basilisk, cockatrice; -ածնունդ *a.* born of an aspic.

Քարբեկ *s. bot.* stone-break, saxifrage, alchemilla or lady's mantle.

Քարգնական, Քարգնասական *a.* royal. [stony, stone.

Քարեայ, Քարեղէն *a.* made of stone,

Քարեկարկուս *s.* hail of stones.

*Քարեկ *S.* Քարածիւթ.

Քարենու *s.* boat-shaped stone vase used by grape-pressers.

Քարեպարիսպ *s.* stone-wall.

Քարըզոսն *s.* stumbling-block, -stone; -լինել, to stumble over a stone, to trip, to stumble; -եմ, *էջի* *va.* to serve as a stumbling-block, to cause to stumble, fail or fall, to trip up, to supplant.

Քարըկէց, *կէջի* *a.* throwing, flinging or casting stones; *s.* balista, catapult; -բարբառ *fig.* biting words; *էբրետ* - *մի*, a stone's cast or throw; -առնել, to precipitate; -լինել, to throw stones; *fig.* to fling at one; -ուծի *s.* act of throwing stones, lapidation.

Քարթակ, *ի* *s. zool.* gudgeon. [tion.

Քարթընունն *s.* murmur, grumble.

*Քարթու *a.* stale. [bling, murmuring.

Քարիբդ, *ի* *s.* Charybdis.

Քարխոս *s. bot.* the great consound; symphytum, solidago, golden rod; *S.* Եամիկասակ.

Քարծկէղ *s. med.* *χηρίον*, favus. [թող.

Քարկիթող *s.* obelisk, cippus; *S.* Կու.

Քարկոծ *a.* stoned; -առնել, to stone; -անք *S.* Քարկոծունն; -եմ *va.* to stone, to lapidate, to kill by stoning; -ուծի or ունն *s.* stoning, lapidation.

Քարկուս *s.* stone-cutter. [tion.

Քարկոփ *S.* Քարակոփ.

Քարհաս, *ի* *s.* stone-cutter's or quarry-man's pick.

Քարձ, *կց* *a.* thin-bearded; -ազին *a.* beardless; -ուկ *S.* Քարձ.

Քարձիկ *s.* bird's crop, maw, craw.

*Քարձին *s.* wild pear.

*Քարմաղ *s.* wire sieve for gravel.

Քարմարջանիկ *s.* litharge; *S.* Մարդասանկ.

Քարը *S.* Քարըունն; *ի* -, *լէ* - *ad.* trailingly, creepingly; *լէ* or *ի* - *ածել*, *արկանել*, *ձգել*, to train, to trail, to draggle, to drag or draw along; *ի* - *զնալ*, to crawl, to creep in the belly.

Քարշած, *ոյ*, Քարշակեա *s.* serpent's trail.

Քարշահք *S.* Քարշունն.

Քարշեմ, *էջի* *va.* to draw, to drag, to pull or haul about, to drag along, to lead away; -լինի, to attract, to win, to gain or bring over; -լէ *գե. արին*, to drag on the ground; - *սուգասուտրն*, to lead or drag before the judge, to bring to justice; *յարասուս* -, to stir to pity, to affect, to move; - *զք* *fig.* to defame, to slander, to bite; - *եմ* *vn.* to be led, drawn, dragged, trailed; - *լէ* *երկիր*, to crawl along on the ground, to creep; - *լէ* *փոշի*, to be dragged along in the dust.

Քարշողական *a.* attractive.

Քարշունն *s.* attraction, act of drawing into, dragging or drawing along.

Քարող, *կց* or *այ* *s.* herald, crier; preacher; musician; preach, sermon; -լինել, *կարգալ*, to announce, to publish, to herald, to proclaim; - *սալ*, to preach, to make or to preach a sermon.

Քարողակ, *ի* *s.* caduceus, wand; Aaron's rod; -ան *a.* preaching; -ն *s.* proclaimer, herald; -*կց* *s.* fellow-preacher.

Քարողեմ, *էջի* *va.* to herald, to proclaim by heralds, to announce publicly, to publish loudly, to cry; to preach; *Թագաւոր* -, to proclaim king; - *յա նապատի*, to preach in the desert; - *ուրինակաւ անձին*, to practise what one preaches, to be the first to set an example to others.

Քարողիկ *s.* herald, crier; promulgator; preacher; missionary, missioner.

Քարողութիւն *s.* act of proclaiming, of publishing by means of heralds, promulgation; preaching; mission.

Քարոս *S.* Կարոս. [porum.

Քարոսկր *s.* ossa petrosa, ossa tem-
Քարոքմ *s.* stone-wall.

Քարուակ *a.* infamous, disparaged, disgraced, blasted; - *կալ*, to bear, to pocket an affront, to put up with an insult, to behave in an infamous manner, to behave brutally, filthily; - *սուտմի*, - *անք* *s.* ill treatment, outrage, dishonour, brand or stigma, infamy, disgrace, opprobrium, turpitude, crime.

Քարուկ *s.* small stone, pebble.

Քարուկիբ *s.* (wall of) cemented stones; *a.* *S.* Տուն.

Քարուկայ *s.* Pers. *w.* yellow amber.

Քարուտ, *կց* *a.* full of stones, rough, Քարուրաղ *S.* Քարհատ. [stony. Քարսոն or Կարսոն *s. bot.* parsley. Քարկատեմ, *էցի* *va.* to hack or hew to pieces, to kill.

Քարտ, *կց*, *-էզ*, *կղաց*, *-էն*, *էնի*, *-էս*, *խոաց* *s. Gr. w.* card, paper, parchment; cartoon, pasteboard; letter; book.

Քարտուղար, *աց* *s.* secretary; chancellor; *-ան* *s.* secretary's office; *-ուհ* *s.* secretaryship. [(րՎ).

Քարբաշ *s. mus.* an Armenian note Քացախ, *ոյ* *s.* vinegar; acid; *համեմաւոր* *-*, aromatic vinegar.

Քացախածան *s.* oxymel; *-ման* *s.* vinegar-cruet; *լին* *a.* acetic; *-չափ*, *ի* *s.* acetimeter; *-վաճառ* *s.* vinegar-maker, *--*seller.

Քացախեմ, *էցի*, *-էցուցանեմ* *va.* to sour, to render sour or acid.

Քացախիկ *s. chem.* acetine.

Քացախիմ *vm.* to taste acid, to turn sour, acid, sharp.

Քացախութիւն *s.* acidity, sourness.

Քացախուտ *a.* acetous, acid, pungent; *ից*, corrupt, spoiled; * *s.* stewed Քացխակ, *ի* *s. chem.* acetate. [fruit.

Քաւ *cony.* not, no, never, not at all; *int.* away with! go along! fye! for shame! *pr.* without, besides, except; *- յինէն*, far be it from me, God save me! *- լիցի ինձ ի Տննէ*, God preserve me! *- քէզ*, *- լիցի*, *- մի լիցի*, no! God forbid! *- լիցի քէզ*, far be such thoughts from thee; *- լիցի մեզ*, we will not, we don't like; *- ի մէնը*, God preserve us, God save us; *ն ահոր*, *- լիցի*, oh! never! fye! fye upon it!

Քաւարան *s.* place or instrument of expiation; purgatory; * *catalfalco*; *-րար* *S.* Քաւիչ.

Քաւզ, *կց* *s.* astrological trifles.

Քաւզեաց, *գէից* *s.* magian, magician, wizard; *-գէական* *a.* magical; *-գէուհ* *s.* magic; astrology.

Քաւեմ, *էցի* *va.* to expiate, to atone for; to justify; to propitiate, to satisfy, to conciliate, to render favorable or propitious; ԱՅ. *քաւեա զն զվեղաւորս*, God, be merciful to me, a sinner; *քաւեալ էմ ես*, I am innocent.

Քաւթարինիկ *s. zool.* lynx.

Քաւիչ *a.* expiatory, propitiatory; *- լինեւ*, to expiate.

Քաւութի *s.* expiation, atonement,

pardon, propitiation; *-* or *սեղան* *-է*, libation; propitiatory; *զոհ* *-թէ*, sin-offering; *-աքեր* *a.* expiatory.

Քաւչաղեա, &c. *S.* Քահանայապետ. Քախուր, *ի* *s.* camphor; *bot.* *--*tree.

Քախրախան *a.* camphorate.

Քաքար, *աց* *s.* cake, bun, pastry, wafer, simnel, hearth-cake.

Քեղէն, Քեղցն *ad.* of or by thyself; *pr.* thou alone.

Քեծ *a.* faint, weak, languid.

Քելակարոս *s. bot.* oreoselinum, mountain-parsley; chærophyllum, sweet-fern, chervil.

Քեղանամ, *ացայ* *vn.* to govern, to be at the helm, to steer. [man, helmsman.

Քեղավար, *կց* *a.* steered; *s.* steers-

Քեղուոր *a.* furnished with a rudder.

Քեղի, *ղւոյ*, *ղէաց* *s. mar.* rudder,

helm, tiller; *- կառաց*, pole, carriage-

Քեղլեբ *S.* Կապիւրեղ. [pole, shaft.

*Քեմին *S.* Չաման.

Քեմխական *a.* leathern, parchment.

Քեմխաղաւ *a.* covered with leather. [rocco leather.

Քեմուխ, մխոյ *s.* leather, Mo-

Քենայր, Քենեկաւ *s.* brother-in-law (sister-in-law's husband). [sister].

Քենի, նւոյ *sf.* sister-in-law (wife's

Քեռորուսար *sf.* niece (sister's daughter). [ter's husband].

Քեռայր, առն *s.* brother-in-law (sis-

*Քեռէկին *sf.* maternal uncle's wife.

Քեռի, ուոյ, ուեաց *s.* uncle (mother's brother).

Քեռորդեակ, *-դի* *s.* nephew.

Քերայ, *ի* *s. Ar. w.* letter, writing.

Քեռուրածին, *-կան* *a.* born of, or descended from Keturah.

Քերած, *ոյ* *s.* shaving, planing, scraping, smoothing; *-ոյ*, *կց* *a.* scratched out, scraped, polished.

Քերական *s.* grammarian; grammar; * spelling-book, primer; *-ական* *a.* grammatical; *-ուհ* *s.* grammar; *-որէն* *ad.* grammatically.

Քերանց *s.* act of scraping, scratching or rubbing off; *med.* abrasion; *S.*

Քերդա, &c. *S.* Քերթած. [Քերիչ.

Քերիթթին *s. H. w.* cherethim, archers, bowmen.

Քերեմ, *էցի* *va.* to erase, to scratch out; to scrape, to scratch, to grate, to graze, to rasp, to plane, to polish; to rub the skin off, to excoriate, to flay, to lacerate, to torture; to take away,

to remove, to annul; to engrave, to inscribe, to write; - առ, to graze, to touch slightly; - առ սփամբբ, to skirt, to coast along, to keep close to the shore; - զսփամբբ *mar.* to go terra a terra, to sail along the coast; զսփամբբն ի բայց - , to lay aside all sense of shame; S. Ունչք.

Քերթած, այ S. Քերթուած.

Քերթեմ, էջի *va.* to flay, to strip, to excoriate, to peel off: to make, to compose, to write; to versify, to poetize. [grammarian.

Քերթող, այ S. poet; philologer;

Քերթողաբանեմ, էջի *vn.* to speak or write like a poet, to poetize, to versify; - բար *ad.* poetically; - կան *a.* poetical; grammatical; աղասուծիւն - , poetical license; - Հայր *s.* prince or father of poets, of grammarians.

Քերթողութիւն S. Քերթուած.

Քերթողուհի *sf.* poetess.

Քերթուած, ոյ, Քերթուածի *s.* poetry, poem, verse; grammar.

Քերիչ *s.* scraper; rasp, grater, eraser; rake; plane; planer, polisher; iron-harrows, combs or hooks of iron, instruments of torture; - ձոնց, curry-comb; - շաքարի, sugar-rasp.

Քերծէ, ոյ *s.* grey hound.

Քերծեմ, էջի, Քերծում, ծի, քերծ *va.* to strip off, to peel, to bark, to pare; to shave.

Քերոբ, Քերովբ, էջ, -է, էջ, -իմ, այ, Քերուբ, էջ *s.* cherub, *pl.* cherub.

Քերովբէական *a.* cherubic. [im.

Քերոց S. Քերիչ. [rasping

Քերուած, ոյ *s.* scratch; scraping, scratching, scraping; excoration. [insula, (Crimea).

Քերսոն, ի *s.* Gr. *w.* chersonese, pen-

Քերքեմ, էջի *va.* to drive away, to repulse. [-իմ *vn.* to be wounded.

Քերքէշեմ, էջի *va.* to gall, to wound;

Քերքէշ *or* էս *s. bot.* acorus, sweet-rush, --cane.

Քեց *a.* detached, divided, separated.

Քեցեմ, էջի *va.* to detach, to separate, to estrange, to remove, to take away; - ի սաննէ զործն, - զմանուկն ի կաթնն սովորուէ, to wean; - զսիրտ յՏէ, ի Հեշուածէջ, to wean or detach one's heart from worldly matters.

Քեցումն *s.* detachment, separation.

Քեքումն *s.* horse laugh, loud laugh.

Քեքուրս *s.* belching, eructation.

Քեքրամտ. to belch, to eruct.

Քէ *s.* omega, end.

Քէն, քինու *s.* rancour, inveterato hate, spite, ill-will, resentment; revenge; ի - վրիժուց, out of or from hatred; - պահէլ, ի -ս մտանէլ, to bear or owe a grudge, to bear malice or ill-will, to bear hard; - ի մտն ունէլ, to keep alive resentment for an injury; - ունէլ ը ումէք, to have a grudge or spite against; Հանէլ զվրէժ քինու, խնդրել զ - վրիժուց, to be revenged, to revenge oneself.

*Քէնթ *sf.* female of domestic animals, she-cat, bitch, &c.

Քէշ, էջ *s. Pers. w.* sect; -ակարկաս *a. s.* sectarian.

Քթան *s.* flax, linen; -ազդես *a.* wearing a linen cloth; -էայ *a.* flaxen, linen. [աւնուլ զ - , to take - .

Քթախոս *s.* snuff; տուվ -ոյ, --box;

Քթանոց *s.* oil-filter.

Քթափողք *s.* nostrils.

Քթեթ *s.* flaxen cord.

Քթեր, ոյ *s.* flower end of fruits.

Քթիթիլք *s.* winking, blinking of the eye; twinkling, trice.

Քթիթեմ, էջի *vn.* to winkle, to twinkle, to wink, to blink; ի - ական, in a twinkling, in a trice, in no time, as if by magic; արագագոյն Ք զթիթեմ ժի ական, swifter than lightning.

Քթիթումն, Քթիթ S. Քթիթիլք.

Քթոց S. Նոյով.

Քթուեմ, էջի *va.* to louse; to flea.

Քիթ, քիթայ *s.* nose; - կենդանեայ, snout, muzzle; մեծ, վոլք, սրածայր, շքեայ, տափակ - , a large, big or bottle, little, pointed, turned up, snub or flat nose; զ-ս ի վէր ասնէլ, to turn up the nose, to look scornful, haughty; ոյսրէն ը -սն դառնայլ, to get into the nose, to go the wrong way in swallowing.

Քիւլքիլ, քիւլ *s.* space between the tips of the thumb & forefinger; - or

Քիւլ *s.* detractor, slanderer, traducer, informer; spy.

Քիլոս, ի, իւ *s. Gr. w.* aliment, food.

Քիմեոս *s. Gr. w.* chimera.

Քիմեոն *s. Gr. w.* frigid zone.

Քիմիա *s. Gr. or Ar. w.* chemistry; alchymy; S. Տարբաբանութիւն, &c.

Քիմք, քմայ *s.* palate; ֆց. liking, caprice, fancy; ը քմայ, by whim, humorously, capriciously, fantastically;

ի քմայ, according to one's fancy, liking, &c.; ընդ քինս ժպտիլ, to laugh constrainedly, from the teeth outward; լեզու նորա ի քինս իւր կցեցաւ, his tongue clove to his palate.

Քինաթաղոյց *a.* rancorous, spiteful; -խնդիր *a.* revengeful, vindictive, malevolent; - լինել, էլանել, to revenge oneself; - եղև մահու նորա, he revenged his death; - ինդրուծի *s.* revenge, vengeance; - կարուծի *s.* harbouring revenge or rancour; - հան, -հատոյց, &c. *S.* Քինահնդիր, &c.

Քինամ, Քինամիս, ացոյ *vn.* to bear a grudge, to nourish hate, to resent.

Քինայոյզ *S.* Քինահնդիր; -պահ *a.* harbouring resentment for an injury, resentful, rancorous; -պահուծիւն *s.* resentment, remembrance of an injury, spite, ill-will; -ւոր *a.* hate-breathing; -ւորուծիւն or [cour.

Քինուհի *s.* resentment, hatred, rancour.

Քիւ *a. Pers. w.* few, some, *S.* Սակաւ.

Քիւ քսոյ *s.* kind of chalk or whiting.

Քիւսան, ման *s. bot.* wood- or heath-pease, ervum, orobus, bitter vetch, fitch.

Քիսա, քսոյ *s.* awn, beard of corn.

Քիրան, քրտան, սամբ. սունք or տինք, սանց *s.* perspiration, sweat; ից. fatigue, labour, hard work, toil, hardship; - մահու, death-sweat, perspiration preceding death; առատ, կծու, գարշահոտ, թթու -, copious, acrid, fetid, sour or unpleasant perspiration; լ - մտանել or հարկանել, ի քրտան լինել, to sweat, to perspire, to transpire, to be all in a perspiration; ի քրտան համակել, ողողել յաւել քրտան, to be all over in a sweat, to be bathed in perspiration; քրտամբք երեւաց հայթայթել զկեանս, to earn one's bread or livelihood by the sweat of one's brow; հարայ լ - ջուրս, I fell into a cold sweat; - ջուրս լանդաման իջաներ, a cold sweat ran from all his members; *S.* Արածոյթ, Թաթաւիմ.

Քիւ. քուց, քուաւ *s.* eaves-lath, penthouse, cornice; - տան, eaves of a house; - քարայրի, entrance to a cavern, mouth of a cave; լ քուաւ, *ՔիւրՏ. Զոփ. [under cover, sheltered.

Քլաւտի *s.* measure, distance between tips of thumb & forefinger extended; span.

Քծինք *s.* caresses, fondling, endear-

ment, coaxing, fawning; wooing, court, courtship, gallantry; անել ի նս, to tame, to domesticate, to familiarize; դալ ի նս, to grow tame, to be tamed; - նս տալ, ի նս հարկանել *S.*

Քծնաբան *a.* sweet-spoken. [Քծնիմ. Քծնիլ *a.* caressing, affectionate, coaxing, flattering; wooing, courting.

Քծնիմ, էցոյ *vn.* to endeavour to please, to affect, to caress, to flatter, to fondle; to court, to woo, to pay one's court to, * to go a courting.

Քծուծի or ունի *s.* Քծինք; flattery, affected airs, adulation.

Քծուար, աջ *s.* wedge, ingot.

Քլավիր, աջ or մէջայ *s. Gr. w.* chlamys, mantle, cloak.

Քլանցաւոր *a.* bordered, hemmed, fringed, edged, trimmed.

Քլանցք, ցեց *s.* skirt of a cloak, lap-pet of a coat, border, tail; fringe, trimming.

Քչքծեմ, էցի *va.* to tear, to rend, to tear in pieces, to reduce in tatters.

Քնազարդ, -խորթ *a.* pleasant, agreeable. [watch.

Քնիս *s. Pers. w.* watch, ambush; *a.* in Քմծաղբեմ *va.* to quiz, to laugh at.

Քնալեց *a.* sleepy, overcome with sleep

Քնած, -էայ *a. S.* Քնեած; -ու *a.* sleep-begetting, somniferous, soporific; - դեղ, narcotic, opiate.

Քնակից լինիմ *vn.* to sleep together.

Քնահատ, աջ *a.* sleepless; -ուծիւն *s.* sleeplessness; -շրջիկ *a.* sleep-walking; *s.* somnambulist; -շրջուծիւն *s.* sleep-walking, somnambulism; -սէր *a.* fond of sleep, drowsy, sleepy.

Քնար, աջ or էջ *s.* lyre; viol, harp; *ast.* Lyra; - հարկանել, to play on or sound the lyre.

Քնարական *a.* lyrical; - քերթողուի, lyric poetry. [lyre-playing.

Քնարահար, աջ *s.* lyrist; -ուծի *s.* Քնարաձայն *a.* sweet-toned.

Քնարան *s.* bed, couch, sleeping-room, dormitory; ից. grave, tomb; - մանկան, crib, cradle. [ing awake.

Քնարգել *a.* hindering sleep, keep-

Քնարերգ, -ակ, աջ *a.* lyrical; *s.* lyric author or poet; -ուծի *s.* lyrics, lyric poetry. [fruit].

Քնարուկ *s. bot.* cucio-fora? cucu (the Քնեայ, Քնեած, էջ *a.* sleepy, drow-

*Քնեքք *S.* Քուկք. [sy; lethargic.

Քնեուծի *s.* sleepiness, drowsiness,

lethargy ; - մահաբուճ , trance, lethargic sleep. [whilst eating.

Քնթմթամ տո. to move nose & mouth

Քնթանեցուցանեմ տա. to move the muzzle about.

Քնթանոց ս. folds of serpents ; rings or wrinkles in the elephant's trunk.

Քնիւն ս. examination ; ի - աւուուււ , to examine, to consider, to ponder ; to argue, to discuss ; ի - գաււ , to be examined, criticized ; ի - արկանեւ , մտաւեւ , լինեւ , to examine, to study, to criticize.

Քննաբան ս. critic, censor ; - ահան ա. critical ; - եմ , եջի տա. to criticize, to censure ; - ութի ս. criticism, censure ; - խնդիր ա. investigating, making researches, seeking inquisitively ; - արատայ , fault-finder ; - խօսութի ս. criticism ; Տ. Բնազնութիւն ; - կան ա. of examination ; - կից ա. examining together ; - յոյլ լինիմ , խնդրեմ տա. to make a diligent search, to investigate, to make researches ; - սեր ա. fond of examination, desirous or eager to know how, curious ; - սիրութի ս. passion for research, desire of information, curiosity.

Քննեմ , եջի տա. to examine, to study, to investigate, to discuss ; to censure, to control ; to meditate, to consider, to think ; Տ. Տեղեկագոյն ; - իմ տո. to be examined, to undergo an examen.

Քննիչ ս. examiner ; inquisitor ; controller ; fault-finder ; critic ; - գրոց , censor.

Քննողութի or Քննութի ս. examination ; research, discussion ; inquiry, inquest, inquisition ; control ; thorough investigation ; - խզի , self-examination ; ի - մտանեւ , to examine, լ - թքանցանեւ , to pass the censorship ; ընդ - թք արկանեւ , to examine, to control ; to criticize, to censure.

Քննումն ս. examination.

Քնու , - կ Տ. Քնեած .

Քնցատեմ Տ. Քծնիմ .

Քնցեղ ս. clod, glebe, lump of earth ; fig. obscene word or jest.

Քնքշահան ա. delicate, soft.

Քնքշամ Տ. Քնքեմ .

Քնքշանք ս. pretty ways, mincing manner, smirking, prettiness, nicety, daintiness ; caress, endearment, fondling.

Քնքեմ , եջի տո. to smirk, to be

treated delicately, to coddle or indulge oneself, to be nice, dainty, to give oneself airs ; - էցուցանեմ տա. to render delicate, to pamper, to pet, to fondle, to coddle, to make much of.

Քնքշմ Տ. Քնքեմ .

Քնքուչ ա. delicate, tender, soft, morbid, pretty, darling, mincing ; s. puss.

Քշմ , եջի տա. to chase, to drive away or out, to expel.

Քշոց , աջ ս. fly-flap, fan ; keshotz, flabellum, ringing-instrument agitated by the deacons during the Armenian & Greek Mass.

Քշտեմ , եջի տա. to lop off, to trim, to prune ; to cut, to retrench.

Քո , քոյ , քոյով pron. thy ; a. poss. thine ; ինի էւքր պատճառք ամ գատի or կուուոյ , « mine & thine » are the causes of all law-suits. [ers.

Քոթանակ , աջ ս. cloth ; cover ; draw-

Քոյ , ոյ , ով , ս. veil, cover ; - չար-

սանեաց , nuptial veil.

Քոյաբոբք ս. gr. amphimacer ; - զարդ ա. veiled, adorned with a veil ; - խըն-

դրեմ տա. to discover, to unveil, to un-

mask ; - ծածուկ ա. concealed by a veil, Քոյակ ս. sweet-gum. [veiled.

Քոյաձեւեմ տա. fig. to veil, to cloak, to shroud ; - ձիգ ա. veiled-headed, wear-

ing a veil, veiled ; fig. coy, shy, modest, timid ; drawing the veil ; - զօս ս. gr. amphibrach ; - նոց ս. head-veil ; -

սուգեմ , - ըրեմ , եջի տա. to veil, to conceal, to hide, to cover ; - ըրուի ս. veiling or concealing.

Քոյընկէց ա. unveiled, bare-headed, brazen-faced, unblushing, shameless.

Քոյնի ա. poss. thy, thine.

Քոյնաբոբք ա. made by thee or by thyself, thy ; - ընդ ա. armed by thyself ;

- կրօն ա. belonging to thy religion ; -

Հրաման ա. ordered or imposed by thee or by thyself ; - նիւթ ա. done, produced by thee ; - շունչ ա. inspired by thee ;

- ջան ա. done with thy diligent care ; - ստեղծ ա. created by thee ; - սուրբ ա. given by thee. [ter ; nnn.

Քոյր . քեւ . քերք . քրք . քերց ս. sis-

Քոյրաղիր . - թիւ ս. adopted sister ; - սեւաց ա. hating one's sister.

Քոշքեմ , Քոշքսեմ , եջի . - սիմ , էւցոյ տո. to scratch oneself, to stretch & yawn.

Քոս , ից ս. H. w. corus, bushel ; strike.

Քոս , ոյ , ով ս. med. itch, scurf, scab.

Քոսաբոյս *s. bot.* scabious.

Քոստոս, այգ *a.* itchy, scurfy, scabby, scabbed; -իմ, եցայ *տո.* to be infected
Քոսուժի Քոս. [with the itch.

Քովժար, -ովժ, այգ *s. H. w.* epistyle,

Քորեմ, եցի *տա.* to scratch. [capital.

Քորեպիսկոպոս *s.* chorepiscopus, rural bishop, suffragan; -ուի *s.* dignity of a - , rural bishopric.

Քուական *a.* cubic; -հարցուժիւն *s.* cybomancy, indovination by means of cubes or dice; -ւոր *a.* eaved, furnished with an eaves-lath.

Քուեայ, Քուէ, էկց *s. Gr. w.* cube, die; suffrage, vote, ball, ballot; աուփքուէկց, urn, ballot-box; միաբանքուէկք, by an unanimous vote; -արկանեւ, տալ, ձգել, to vote, to ballot, to come to the vote, to poll.

Քուերորդի *S. Քեւորդի.*

Քուերք *s. pl.* sisters.

Քուզայ *S. Կապիճ.*

Քուէարկու, այգ *s.* voter; -ժիւն *s.* balloting, voting, ballot; գաղտնի -, vote by ballot; արգասիք -ժէ, result of the poll; - ինդրել, to demand a poll; -ժք ընտրել, to elect by ballot; - առնել, to poll, to go to the poll; ներկայ լինել -ժէ, to be present at the poll; մասնակից լինել -ժէ, to take part in the ballot.

Քուէհամար, ի *s.* summing up of votes, counting of votes by ballot.

Քուզ, քըջ *s.* tow, thread, string, yarn.

*Քուզայ *s.* wooden water-vessel, pail, bucket; *mech.* mill-hopper; - կաթին, milk-pail. [coarse language.

Քուճապ *s.* coarse or obscene word,

Քումայթ *a.* light, bay, chestnut.

Քուն, քնոյ, ով *s.* sleep, slumber, nap, rest, repose, pause; - մահու, sleep of death; քայքը, անորժ, հանգիստ, խաղաղ, փրկաւէտ, կենսանորոգ -, soft, agreeable, tranquil, calm, healthy, refreshing slumber; թէթեւ, ընդհատ, անհանգիստ, յուզեալ or խռովեալ, դժնդակ, ծանր, վնասակար, մահապու -, light, broken, agitated, troubled, hard, heavy, dangerous, mortal sleep; - or ի - լինել, երթալ, քնոյ տալ զանձն, to sleep, to go to sleep, to lie down, to repose; գքնով անկանիլ ի - մտանել, to be overcome with sleep, to fall asleep; նըրել - յաւաւանից, to sleep the sleep that knows

no waking; ի - առնել, to send to sleep; (յորորանի), to lull or rock to sleep; խոր ի - լինել, to be in a sound sleep, to sleep soundly; ճաշակել ըզքայրուժն քնոյ, to enjoy sleep; ի - գտանել զըք, to find a person asleep; խուզել, ընդհատել, խափանել զ-, to trouble, to disturb or break one's sleep, to awake, to rouse; իբրեւ - քարթուն լինել, to be half asleep; հատանիլ քնոյ յայաց, to lose one's sleep; - քայքրանիմը հասեալ էր յորտեւանաց նր, calm sleep was unknown to him; փախեալ յինէն -, sleep fled far from me; այս ի - տանի, that causes sleep; ընդդեալ ի - թանձրութեան, buried in sleep, fast asleep; - հատեալ է յայաց իմոց զցայէւ զցերեկ, I sleep neither night nor day, I am sleepless; *S. Զարթնում, Ընդոստ, Թաւիեմ, &c.*

Քունեմ, եցի *տո.* to sleep, to repose, to take rest; to lie with, to sleep with a woman, to know her; - ընդ հարս, to sleep with one's fathers; -եցուցանեմ *տա.* to send to sleep.

Քունք *s.* temple, side of the head.

Քուշանաբայ *ad.* like the Tartars.

Քուշէն *s.* deaconess' stole.

Քուշոյ, ի *s. Pers. w. bot.* bitter-vetch; *S. Գինձ.* [Ըմբէշ-

Քուշոնդիր or մնգուր *Pers. w. S.*

*Քուշորիմ *տո.* to squat, to sit as fowls. [male sparrow-hawk.

Քուսիճ *s. zool.* musket-hawk, tarsel,

Քուս *S. Գոռ & Քուռակ.*

Քուռաթ, ոխաթ or ուռաթ, ի *s.* leek.

Քուռակ, այ, Քուռի *s.* colt, foal; *sf.*

*Քուռնիթ *s.* rath or rare egg. [filly. Քուսիթայ, էց *s.* monk's cap, cowl, capucho, hood, cuculla.

Քուրական *a.* sister's, sisterly.

Քուրայ, էց *s.* cupel, crucible; *S.*

Քուրասիրուէ *s.* sisterly love. [Հալոց-

Քուրտոցումն *s.* cupellation.

Քուրձ, քրձի *s.* hair-cloth, sack-; sack; - գգենուլ, to put on, or to wear hair-cloth. [priest.

Քուրմ, քրմայ *s.* heathen or pagan

Քուք, քքոյ *s.* scorpion, knotty cudgel, iron rod; *fig.* groan, moan, wail, sigh; -ամ, այցայ *տո.* to groan, to moan, to wail, to sigh heavily.

Քչիբրիկ *s.* tooth-pick. [fetidness.

Քուհոտ *s.* offensive smell, stink,

Քութենաւոր *S. Խարաշնապիցայ.*

Քռի, ք, քռեայ a. fetid, stinking.

Քռնեաս Gr. w. S. Քերան.

Քաստեմ դոնս va. to knit one's brows, to be haughty.

Քասկ, աջ s. purse, little bag, satchel; pack, packet; - արծաթայ, purse, flat-purse, money-bag, bill-case, portfolio; - հասարակայ ունել, to have the same, or a common purse.

Քասկադին a. bought very dear, at a high price; - գործ s. purse-maker, -seller; - հալ, աջ s. purser, agent, major-domo, steward; - հասու, աջ s. cut-purse, pick-pocket. [scent-bag.

Քասկիկ s. fob, small pocket; satchet;

Քասն, ից a. twenty; - ահողմ S. Քասնահիստ; - ամեակ or - Եմեակ, եկի s. the twentieth year; - ամեայ, մեկից, - ամեան, մեկից a. twenty years old; of twenty years; - անիստ s. icosahedron; - անկիւն s. icosigone; - ապամոկի a. ad. twenty times as much; - եակ a. s. a score of, about twenty...; - Եմեան S. Քասնամեան; - երորդ, աջ a. twentieth; - Եւհինգամեան a. of twenty five years; - Եւութամի a. of twenty eight years; - եքեան, - եքին, եցունց a. s. all the twenty; - իցս ad. twenty times; - օրեայ a. of twenty days, icosimeron.

Քսեմ, էջի va. to whisper, to make false or indiscret reports, to report, to tell tales, to detract, to intrigue, to denounce, to defame.

Քսեստ, ից s. Gr. w. sextary; pitcher, jar; measure of 12 bushels, or 2 English gallons; - ութի S. Քսութիւն.

Քսին s. plants, vegetables.

Քսիչ S. Քսու. [fish.

Քսիւփիկ s. Gr. w. xiphias, sword-

Քսիք, քռեայ S. Քսութի; քսիս սառցանեմ S. Քսեմ. [S. Քսութի.

Քսոս S. Քսու. - Եմ S. Քսեմ; - ութի

Քսու, աջ a. s. tale-bearer, informer, tell-tale, slanderer, backbiter; - Թիւն s. tale-bearing, story, report, tale, delation, secret accusation.

Քսուկ s. bot. oxyacantha.

Քսուկ, &c. S. Քսեմ, &c.

Քսամաճածան a. mighty, roaring, awe-compelling (Ocean); - փուռ a. terrifying, striking with horror, making one's hair stand on end, horrible, fearful, awful.

Քսամեկի S. Քսամափուռ & Սիրալէ.

Քսամեմ, էջի, Քսամիմ, էցայ տն.

to have one's hair stand on end, to feel the hair of one's head stand erect, to be horror-struck, to shudder with fear; քսամե ալ զիկայան բաշք աւիւծ ուն, the lion bristled up his mane; S. Հեր.

Քսամեկեցուցանեմ va. to make one's hair stand on end, to cause to shiver, shudder, thrill with fear; to jar upon, to irritate the nerves.

Քսամեռում or Քսուում s. thrill, great dread, cold shiver or shudder of Քսիւում S. Փաշքու. [horror.

Քրածեփ s. cement composed of powdered charcoal & clay.

Քրայ S. Քուրայ; - ալան a. metallic, mineral; - նիւթ, metal, mineral, ore.

Քրեւս, ի S. Կարու.

Քրեական a. S. Քրայալան; criminal, enormous, horrible; - միդք, յանցանք, high treason; - մետալք, mine, galleys, place of detention for crimin-

Քրեկըուր a. impure, foul, nasty. [als. Քրթմիջանք S. Քրթմիջիւն.

Քրթմիջեմ, էջի տն. to murmur, to complain, to growl, to grumble, to mutter, to mumble; - ջիւն, ջեան s. murmur, complaint, grumbling, hum, growling, mumble; - ջուլ a. grumbling, growling, complaining, mumbling; - ջումն S. Քրթմիջիւն. [prusus.

Քրիստաբաս, - ոս s. Gr. w. chryso-

Քրիստիանոս, աջ Gr. w. or

Քրիստնեայ, նէից a. s. christian; - նէաբար ad. like a christian, christianly; - կեալ, to live -, to lead a life worthy of a christian; - կան a. christian; * s. catechism; - նէանման a. christian-like; - նէասէք a. fond of christians; - նէացուցանեմ va. to christianize, to make christian, to convert to christianity; - նէութիւն s. christianism, christianity; christendom.

ՔՐԻՍՏՈՍ, Քն, ի, իւ s. Gr. w. CHRIST, the Anointed, Jesus Christ, Messiah, the Saviour of the world; սուա -, antechrist.

Քրիստոսաբար ad. like Jesus Christ; - բեր a. brought by the Saviour; - գործ a. made by J. C.; - գունդ a. assembled by J. C.; - գաւան, ից a. professing the faith of J. C., christian; - դիր a. established or ordered by J. C.; - դրոմ a. signed by J. C., or with the sign of the Cross, or with Christ's name; - զարդ a. adorned by J. C.; -

դպեաց, եջից, -դպեաս, ից *a.* bearing J. C. in one's soul, christian; *թ.* Christopher; -դպեամեմ, եջի *va.* to christen, to baptize, to make christian; -զօր *a.* strengthened by J. C.; called to be a soldier of Christ; -ծանօթ *a.* having the knowledge of J. C., knowing J. C., christian; -ծին *af.* Christipara, Mother of Christ; -կան *a.* of J. C., belonging to J. C., Christ's; -հաւասար, christianity; -կարգ S. Քրիստոսադիր; -կէցցց *a.* saved by J. C.; -կիր S. Քրիստոսապէաց; -կոչ *a.* called or invited by J. C.; -կրօն S. Քրիստոսադասան; living like a christian; -հաճոյց *a.* pleasing or agreeable to J. C.; -ձիր S. Քրիստոսաառար; -մարտ *a.* warring against J. C., antichristian; -մարտութի *s.* war against J. C.; the denying the divinity of Christ; -մեծար *a.* honoured by J. C.; -մերձ *a.* near unto J. C.; -մուտ գարուս *s.* the first & the second coming of Christ; -նշան *a.* bearing or representing the sign of J. C.; *s.* emblem of christianity, the Cross; -նորոգ *a.* restored by J. C.; -նուէր *a.* offered, consecrated to J. C., holy, divine; -շահ *a.* simoniacal; -պատում *a.* narrated or taught by J. C.; -պսակ *a.* crowned by J. C.; -սար *a.* sent by J. C.; -սէր, սիրաց *a.* fond of J. C., loving J. C., devout, pious; -սիրութիւն *s.* piety, love of Christ; -սպան, ից *a.* crucifying J. C.; -վաճառ *a.* selling or betraying J. C.; -տեաց, եցաց *a.* hating, detesting J. C.; -տունիւն *a.* planted by J. C.; -տուր *a.* given by J. C.; -տանգ *a.* transmitted, given or taught by J. C.; -փոխան *a.* s. Christ's vicar.
 Քրիստոսեան . ք, ց *a.* Christ's, of J. C.; christian, faithful.
 Քրիստոսընկալ *a.* having received J. C.; bound up in J. C.
 Քրիստոսիմաստ *a.* sharing in the spirit & knowledge of J. C.
 Քրիստոսին S. Քրիստոս.
 Քրիստոստանակ *a.* having or bearing J. C. in the heart.
 Քրիստոսաուրաց *a.* denying J. C.
 Քրձաղգած, -դպեաց, -դպեաս *a.* clothed in hair-cloth; -լինել, to put on, or to wear sack-cloth. [s.S.Քուրձ.
 Քրձեաց, -եղէն *a.* made of sack-cloth;
 Քրմաժողով *a.* assembled by heathen or pagan priests; -կին *sf.* wife of a

heathen priest; -նամ, ացայ *տո.* to become a pagan priest, to perform the functions of priest of a divinity; -նայշ, նուշայ *sf.* daughter or wife of a heathen priest, priestess; -պեա *s.* heathen pontiff.
 Քրմորդէ *s.* son of a pagan priest.
 Քրմութի *s.* heathen priesthood; մեծ - , pagan pontificate.
 Քրմուհի S. Քրմանոյշ; -հուլիւն *s.* pagan priestesshood. [chronological.
 Քրոնիկոն, ի *s.* Gr. w. chronicle; *a.* Քրոնոգրափիւս *s.* Gr.w. chronologist.
 Քրովէէ, ից S. Քերովէէ.
 Քրովէէաշան *a.* dwelt in by the cherubim; -գուժար *a.* levied or assembled by cherubim; -կան *a.* cherubic, angelical; -պէս *ad.* like a cherub, angelically.
 Քրարկար *s.* Pers.w. a worship among the ancient Persians; good & faithful minister.
 Քրանաբեր *a.* sudoriferous, sudorific, diaphoretic; -գին *a.* all over in perspiration, bathed in sweat; -զանդ *a.* steeped in sweat (bread); -թոր *a.* dripping sweat; -լի, լիւր or լից *a.* full of sweat, in a profuse perspiration; -խոնջ *a.* fatigued to perspiration; -ծին *a.* born of, or produced by sweat; -հար *a.* sweat-struck, sweating profusely, too much fatigued; S. Քրանաբեր; -շան S. Քրոնախոնջ; -ցուցանեմ *va.* to cause to sweat or perspire, to throw into a perspiration.
 Քրանեմ, եջի. Քրանիմ, եցայ *տո.* to sweat, to perspire, to transpire, to be in a perspiration; to work much, to toil, to drudge, to sweat, to strive hard; to sweat out, to exude, to exudate; to transude.
 Քրանութի *s.* sweat, perspiration; *fig.* sweat, endeavour, fatigue.
 Քրանում S. Քրանիմ.
 Քրանումն *s.* transudation; exudation; oozing out.
 Քրանն *s.* minister, servant.
 Քրքնիք, շաց, Քրքիլ. քլի *s.* hearty laugh, loud or derisive laughter, burst of laughter; - բառնալ, to burst out a laughing, to burst into a loud derisive laugh, to laugh outright or immoderately, to roar with laughter; - կալ. to be laughed at, derided, scorned.
 Քրքիր *a.* ploughed, soft, friable.
 Քրքմուղոյն *a.* saffron-coloured; -

ցան *a.* strewn with saffron; -ւէս *a.* abounding in saffron or in crocus.

Քրքմէղ *s. bot.* Arabian bean.

Քրքմօղի *s.* usquebaugh, whiskey.

Քրքուխմ, էցայ *vn.* to vaunt, to boast, to brag, to be proud of.

Քրքուհ, քմոց *s.* crocus, saffron; *chem.* crocus; - վայրենի, սուս - , carthamus, bastard or mock saffron, safflower; հնդիկ - , curcuma, turmeric, terra merita.

Քրքջեհ, էցի *vn.* Քրքիջ բառնամ; *med.* to itch excessively, to tickle.

Քրքուեցուցանեմ *va.* to heap up, to accumulate, to increase. [softness.

Քրքրանք *s.* looseness, dissoluteness,

Քրքրեմ, էցի *va.* to search or dive into, to investigate carefully, to examine with care; to agitate, to undo, to destroy; - զմիսս, to excite, to rouse up or awake the mind, to stimulate; - զստործակ, to sharpen, to quicken the appetite.

Քրքրեցուցանեմ *va.* to excite, to stir up, to agitate.

*Քրցիմ *s.* flaw, agnail.

Քրքուանք *s.* distraction, upsetting, confusion, agitation, emotion; groaning, complaint, outcry.

Քրքուխմ, լեցայ *vn.* to moan, to howl, to sigh; to be agitated, confused: to laugh out loud; Տ. Քրքուխմ.

Քրքունի *s.* commotion, compassion.

Քոզ, &c. Տ. Քոզ, &c.

Քողեայք, Քողէք, էից *s.* ruffle.

Քօշ, էից *s.* he-goat, buck; -անման *a.* goat-like; -եմ Տ. Քօշեմ; -ունն *s.* leap of a wild beast on its prey.

XIIth century to facilitate or distinguish the two different pronunciations of the syllable աւ, which is generally pronounced *av* when followed by a vowel; as, աւետարան, աւազան, աււար; on the contrary, when followed by a consonant, it is pronounced like the English *o*; as, աւղենեմ, աւրհնեմ, աւժանդակ, աւրէնք.

Օգն *s.* help, aid, assistance, succour; յ- դաւ, հասանել, to help, aid or succour a person; յ- կոչել, to call for help.

Օգնական *a.* aiding, assisting, helping, auxiliary; *s.* aid, helper, assistant, adjutant, coadjutor, colleague; - զօրք, auxiliary forces, reinforcements, auxiliaries; - լինել, to help, to aid, to give help to, to succour; - լինել միմեանց, to help one another; - իւր սուսու, to profit by, to avail oneself of; զխաւար - աւեայ, under cover or favour of the darkness; -եմ Տ. Օգնեմ; -ուժի Տ. Օգնուժի; alliance, league; co-operation, collaboration; -թեամք Այ յ Տնն, with the help of God, God willing, God helping.

Օգնեմ, էցի *va.* to aid, to succour, to assist, to second, to back; to be good for, to serve, to favour, to sustain; - միմեանց, to help one another.

Օգնութիւն *s.* aid, succour, assistance, help, furtherance, support, stay, prop; favour, relief, resource, means; forces; դրամական -, pecuniary aid, relief, subsidy, grant; փութաւ, հասանել յ- ուրուք, to hasten to a person's aid.

Օգոստոս *sf.* august, empress; - Տիրուհի, Holy Virgin, Queen of heaven & earth; -մնակ *a.* imperial; -կան *a.* august, majestic, grand, magnificent; -ք *s.* caesars, emperors; -փառ Տ. Օգոստական.

Օգոստոս, ի *s.* August; *pn.* Augustus. Օգուս, օգտի *s.* utility, profit, interest, advantage, emolument, gain, lucre; *a.* useful, advantageous; great, much; - or յ- է, օգտի է, էն *v. imp.* it is good for, it is useful, profitable; դասնել յ- իւր, to find one's interest; - քաղել, to derive or reap benefit from; - լինել, to be useful, advantageous, to serve; զսասակել յ- Յին, to work for the public weal; յ- արկանել, յ- ի կեր or ի վար արկանել, յ- անձին վա

0 (o) *o. s.* the thirty seventh letter of the alphabet, & the eighth of the vowels.

— It was introduced in the Armenian alphabet towards the end of the

րել, յ- իւր ջրէլ, աւնուլ, to profit by, to avail oneself of, to turn to account, to turn to the best account; յաչս Գնէլ զամբ ի շահօ օգտի անձին, to sacrifice all to one's interest; վանն օգտի քօ է, յ- քոյնն է, it is for your good, for your interest; զ- ժամն աւուրն, the greater part of the day; S. Ծահ.

Օգտաբար *ad.* usefully, advantageously; -բեր *a.* profitable, useful, lucrative, fruitful; -ժողով, -խնդիր, -ծարաւ *a.* self-interested, selfish, covetous; -կար, այ *a.* useful, profitable, advantageous, favourable; -կարուծի *s.* utility, usefulness, advantage, good; -մատոյց S. Օգտաբեր; -սեր, սիրոյց *a.* fond of one's profit or gain, very interested; -յոյց *a.* showing profit or utility.

Օգտեմ, էջի *vn.* to profit, to boot, to be advantageous or profitable, to fructify; -էջուցանեմ *va.* to interest, to give an interest, to advantage, to profit, to benefit, to improve.

Օգտիմ, էջոյ *vn.* to profit, to derive use or advantage from, to take advantage of, to turn to account, to reap benefit from.

Օգտիք, Օգտուծիւն S. Օգուս.

Օդ, ոյ or ի *s.* air; weather; wind, light wind, breeze; shoe, boot, half-boot, &c.; կանացի օդք, lady's boot; պարզ, անշըժ or բարձրաօդք, բարեխառն, հանգարար, գեղեցիկ, լուս, զով, ծծելի օդ, serene, mild, temperate, calm, fine, good, cool, breathable air or weather; ցուրտ, չոր, փոփոխական, անհաստատ, վտա, փնասակար, վատուողլ, ժանտ, ապականեալ, խոնու, ամպամած, մրրկոյոյոյ օդ, cold, dry, changeable, inconstant, bad weather; deadly or deleterious, unwholesome, infectious, corrupt or foul air or atmosphere; damp, overcast or cloudy, tempestuous or stormy weather; արկածք օդոյ, the injuries of the weather; յօդս, ընդ օդս, in vain, vainly, sillily; at venture or random; բռնք, խորհուրդք լք օդս, idle talk, silly words, empty discourse, vain, extravagant designs, castles in the air; լք օդս խօսել, հարկանել, to talk idly, to beat the wind, to talk to the winds; - աւնուլ, to air oneself, to take an airing or walk; - փոխել, to have a change

of air, to go abroad, to go into the country; պղտորի օդն, it is bad or foul weather; Թնուա են օդք, we shall have rain; խաղաղին, պարզին օդք, it is getting fair again, it is clearing up; մեղմանն, զովանն օդք, it is growing mild, cool; օդք զբահից, the extremity or break in armour; S. Հողմ.

Օդաբաժին *s.* climate, clime; -բան *a.* idly speaking, talking to the winds; *s.* aerologist; S. Օդերեւութաբան, &c.; -բանական *a.* aerological; -բանութի *s.* aerology; -բեր *a.* aeriferous; -գիտութի *s.* aerognosy; -գիր *s.* aerographer; -գնաց *a.* traversing, moving, flying in the air; -գոյն *a.* azure, cerulean; -գործ, այ *s.* shoe-maker; -գունդ *s.* aerosphere; aerostatic balloon; -գրական *a.* aerographical; -գրութի *s.* aerography; -գիւթ, &c. S. Օդահմայ, &c.; -գիւր *a.* variable, changeable, uncertain as the wind; -գինութի *s.* aerospoty; -գորական *a.* aerodynamical; -գորութի *s.* aerodynamics; -թեւ *a.* swift as the wind; -թռիչ *a.* flying in the air, very swift, like the wind; -խալաց S. Օդագնաց; -խառն *a.* mixed with air; -խն *a.* full of or condensed with air; hermetical; -խոնաւ *a.* affected by damp, damped by the atmosphere; -կայրակ S. Օդակուռ; -կան *a.* aerial, ethereal; raised in the air; -կառոյց *a.* situated or built in the air, aerial; -կառք *s.* atmospheric or pneumatic railway; -կերպ *a.* aeriform; -կռական *a.* aerostatic; -կռութի *s.* aerostatics; -հան, ի *s.* mech. the air-pump; -հերձիկ *a.* cutting, cleaving the air; -հմայ *s.* aeromancian; -հմայութի *s.* aeromancy; -հոտ *s.* vapour, exhalation; -հրահան *s.* fire syringe; -ձեւութի *s.* shoemaker's calling; -ձիգ *a.* inhaling air; -ջրհան, suction-pump; -մուղ *a.* expelling air; -ջրհան, force pump; -մուռ *a.* open, aired, ventilating; *s.* air-hole, casement, window, door; -յած *a.* wandering in the air, in space; -յատակ *a.* whose floor or pavement is in the air; -յին S. Օդական; -նամ, այցոյ *vn.* to be changed or resolved into air; to be transparent as the air; -նաւորք *s.* aeronaut; -նաւորութի *s.* aeronautics; -նման *a.* air-like, aeriform; -շռել *a.* blowing in the air; -չափ, ի *s.* aerometer, air-poise; baro-

meter; -ն բարձրանայ, թօանէ or խոնարհի, the barometer is rising, is falling; -չափութի s. aerometry; -չու a. travelling through the air; s. aeronaut; -պար, -պարիկ a. floating, flying through the air; -պարիկ s. balloon, air- or aerostatic-balloon; -պարութի s. aerostation. [ուժիւն s. cold.

Օդաւ լինիմ տ. to catch a cold; - Օդասուն a. nourished by air; aerivorous; -վախ s. a. aerophobic; -վախութիւն s. aerophobia; -վար, այ a. driven through the air; -վարիմ տ. to fly in the air; -տեսակ S. Օդանման; -փոխ s. ventilator, fan, air-trap; -փոխեմ տ. to change the air, to ventilate, to air; to aerify; -փոխութի s. change of air, taking a walk, going into the country, going abroad; ventilation, airing; -քար s. aerolite.

Օդեղէն a. airy, aerial.
Օդէնի s. sheepskin with the wool on; a. sheepskin, of sheepskin.

Օդերեւոյթ s. meteor; -ուժաբան s. meteorologist; -ուժաբանական a. meteorological; -ուժաբանութիւն s. meteorology; -ուժադիտակ s. meteoroscope; -ուժանման a. meteor-like.

Օդընկալ a. containing air; s. air-vessel; -կէց մարմին s. projectile; -կէցութիւն s. projection.

Օդի, օդայ, քէայ s. sheep.
Օդիկ s. sheepskin; fur coat, pelisse.
Օդորոտ s. atmosphere; -ային a. atmospherical.

Օդոյի sf. goddess of the air, Hera.
Օդոց s. state of the weather.

Օթւից s. pernoctation, passing the night in a place; sleeping place, lodging, inn; evening; աւ -, towards dusk, in the evening; աւ - գաղարեւուրէք, to pass the night in a place, to make a halt; - առնել, to stop or stay with, to lodge at; գնացեալ ընդ անապատ -ս երկուս, journeying two nights in the desert.

Օթապայանամ, աջայ, յիմ, էջայ - դանամ, աջայ տ. to lodge, to pass the night in, to sojourn, to dwell, to stay in a person's house.

Օթակից լինիմ տ. to lodge, to dwell together, to live under the same roof.

Օթանոց, Օթարան s. lodging or sleeping place, inn, hotel, hostelry.

Օթեակ, էկի s. S. Օթ; bivouac; - քէնից գուսանաց, dressing-room; -ս

առնել S. Օթեվանեմ; to bivouac.

Օթեդանամ S. Օթադոյիմ.

Օթեկ, -ան a. stale, hard; S. Հայ.

Օթեմ S. Օթիմ.

Օթեվան, Օթեւան, այ s. inn, hostelry; dwelling, lodging, habitation, convent; a day's journey; էրանուէւ - արդարոց, the happy abode of the just; -ս առնել, առնուլ or ունել, to lodge in, to dwell in, to reside in, to live in, to inhabit; մ-ր են -քքո, where do you live? Հեռի էրեսուն -օք, thirty day's journey distant. [innkeeper.

Օթեվանուոր a. hospitable; s. host, Օթեվանեմ, էցի տ. to receive into one's house or hotel, to lodge, to harbour; -նիմ or

Օթիմ, էջայ տ. to take up one's lodgings, to stay, to sojourn.

Օթոց, այ s. sleeping-place, bedroom; blanket; carpet, tapestry, hangings, arras; S. Վէրարկու.

Օժանդակ, այ a. aiding, helping, assisting, auxiliary, subsidiary; confederate, allied; -բայ, auxiliary verb; -գունդ, auxiliary troop; -եմ, էցի տ. to aid, to succour, to assist, to protect, to favour, to support, to sustain; -ուի s. aid, succour, assistance, support, protection. [rier, runner.

Օժնդակ s. S. Օժանդակ, &c.; օժիտ, ժուկ or ժուայ s. marriage-portion, dowry, endowment; gift, present.

Օժաբեր a. bearing gifts; - լինել, to bring a portion or dowry; to make a present; -կան a. dotal.

Օժտեմ, էցի տ. to portion, to assign a dower, to endow with a fortune; to offer, to make a present.

Օժտութիւն S. Օժիտ.

Օժ s. unction; anointing-oil.

Օժակից a. anointed together.

Օժանելիք, լեայ s. ointment, salve, unguent, pomatum, pomade.

Օժանելմ, օժի, օժ տ. to anoint; to consecrate; - ոսկուլ, to gild; - արծաթուլ, to silver; - զանձն իւղով աւնուլել, to pomatum, to perfume one's person; S. իւլ.

Օժեւլ a. anointed, consecrated; s. king, priest, &c.; -ն Ա. յ. the Lord's Anointed; -ն, Christ, the Messiah.

Օժեւլութիւն s. the being anointed; unction.

Օժութիւն, Օժում s. S. Օժեւլութի;

anointing, consecration; զէրջին օծումն, extreme unction.

Օձ, կց s. serpent, adder, snake; - or - աւաղակ, the devil; - խարամանի, dipsas or dipsade; - չէ, the serpent hisses; S. Քողոցութիւն.

Օձաբար ad. like a serpent; -բարոյ a. cunning, artful; -բնակ a. inhabited by serpents; -բորբ a. abounding or swarming with serpents; -դէղ s. bot. baldmony, S. Բուդ; -Թոյն a. poisonous as an asp; -Էղու s. bot. ophioglossum, adder's tongue; -խած a. bitten by a serpent; -խաղացք s. serpent-charmers: Ophitæ (sectarians); -խառն a. infected with serpents; -խուռ a. snaky-haired, Gorgon- or Medusa-headed, having the head bristling with serpents; -կալ, ի a. holding a serpent; s. ast. serpentarius; -կերպ a. serpent-like;

-կոխ a. trampling serpents under foot; -կոչ a. calling, charming serpents; -ք s. Psylli; -կուճ s. serpentine, --stone, ophites; -Հարած a. driving away serpents; -Հար S. Օձախած; -Հարութիւն s. serpent-bite; -ձեւ a. snake-shaped, snaky; full of turnings & windings, going or running winding about, zigzag, cranking; s. zigzag, crankle; -ձուկն s. eel, conger; -մարտ a. inimical to serpents; s. ophiomacrus; ichneumon; -նամ, ացեալ տ. to become a serpent, or like a serpent; to be changed into a serpent, to turn into a snake; -նման a. resembling a serpent, serpent-like, serpentine; -շուռչ a. serpent-breathed; -պաշտ, աց a. worshipping serpents, ophialatrous; -պաշտութի s. serpent-worship, ophialatry; -պատիր a. deceived by the serpent; -պարտ a. serpentine, winding, meandering, sinuous, tortuous, cranking; S. Օձաձեւ; -խղորակ, chem. worm of a still; serpentine-pipe; -ջամբ a. given by the serpent to eat; -անդր s. zool. ophiocetene, scolopendra, millepede; -սերունդք s. Ophiogenes or -genæ; -սպան a. serpent killing; -սանջ a. tormented by a serpent; -սեպիլ S. Օձակերպ; -ցաւ s. med. erysipelas; -փոյս s. snake-wood; -փող s. mus. ophicleide; -բար S. Օձակուճ.

Օձեակ, եկի s. cock, hammer. [um.

Օձի դէղ s. bot. viper's bugloss, echinops.

Օձիք, օձեկայ s. collar; - շապկայ, shirt-collar; ղօճիս պատառել, to rend

one's garments. [ill-naturedness.

Օձութիւն s. serpentine nature; փց. Օձուտ a. swarming or infested with serpents.

Օձտեմ, էջի տ. to divide, to disunite, to separate, to detach, to sever, to part, to distract, to divert from; to dissipate, to disperse, to scatter; to sow discord or strife; to tear, to lacerate; տ. to be divided, dissipated, &c., to dissent.

Օձառմն s. separation, disunion, dissension; dispersion; tearing to pieces.

Օղ, կց or ոց s. ring, slide; curl, ringlet; - շղթայի, link; - Ճարմանդի, button-hole.

Օղաւմբ, աց s. staple, ring-staff.

Օղակ, ի s. ring, slide; -աւորք s. pl. annelides.

Օղակաճիկ s. anat. cricoides.

Օղաձեւ a. ring-shaped, circular.

Օղամանեակ s. ring; ferrule; - ոտից որսական Թուշոց, varvels.

Օղաւոր a. ringed; curled in ringlets. Օղերձ, &c. S. Ուղերձ, &c.

Օղի, օղոց s. strong drink, spirit, brandy; S. Ֆքի.

Օղեչկ s. rossolis, liqueur.

Օղուն s. S. Ողուն; a. delightful, charming, enchanting.

Օձան, ի s. assistance, favour, protection, goodness, grace; առնուլ -, to gain one's cause.

Օձաւ, աց s. soap; S. Օջան & Աձաւ; bride's dress, furniture, ornaments, Օձիք S. Ոձիք. [&c.; means, remedy.

Օն s. cheer, shout of encouragement; - առնում, to cheer up, to pluck up courage; ծն, ծն առ, ծն առեալ ինձ, now! come! cheer up! courage! bravo! ծն անդր, oh fie! for shame! pshaw! avaunt! back! stand back! off or away with you! ծն անդր ի բայ կաց, be off! go away! begone! get you gone! ծն արի, rise up! come! ծն եկայք, come along! ծն արիք դնասցուք, up with you! let us go! ծն եկայք եւ մեք, let us go too; ծն արիք, arise! get up! ծն եւ օն, so, in this or that way, thus, such; certainly, to be sure, assuredly; ծն եւ օն արասցէ ինձ Աճ եւ օն եւ օն յաւելցէ էթէ ոչ մահու մեռանիցիս, may God strike me if you die not! ծն եւ օն արասցէն ինձ դէք եւ օն եւ օն յաւելցէն էթէ, the gods do

so unto me, & more also, if...; *օն եւ օն արասցենք քեզ ամէք եւ օն եւ օն յուսկեցենք եթէ*, may the gods load or afflict you with every evil if...; *օն եւ օն արասցէ ԱՅ Դաւթի եւ օն եւ օն յուսկեցէ եթէ*, so & more also do God unto the enemies of David, if...; *օն է բայ թողուք*, oh too much! leave off! have done! [God! God grant it!

Օ՛չ, Օ՛չ թէ int. would to God! please
Օչ, Օչակ. է s. gum ammoniac, ammoniacum. [salt, sal ammoniac.

Օչակային a. ammoniacal; - *սղ, - Օչառեմ S.* Յօշառեմ.

Օչարակ, աց s. syrup, sherbet.
Օչեմ S. Յօշեմ.

Օչինդր, դրի s. worm-wood, absinth.
Օշնայ, ից s. mistletoe, lichen.

Օշան, է s. kali, glass-wort, soap-
 Օսարգ S. Աւարգ. [wort.

Օսլոյ. է s. starch; *գործարան - է,*
 --manufactory; - *ական a.* amylic;
 - *ակերպ a.* amylaceous; - *եմ, էցի va.*

• *Օսոխ S.* Ոսոխ. [to starch.
Օսար, աց s. a. stranger; foreign;

remote, distant; other; extraordinary, strange; *ad.* vainly, in vain, unjustly, wrongfully. [stranger.

Օսարաբար ad. strangely; like a
 Օսարադէս S. Օսարատեօւչ.

Օսարադգի, գւոյ, գեաց, -գն a. of
 an another nation, foreign, outlandish.

Օսարալեզու a. speaking another
 language, foreign.

Օսարախան a. crossed, cross-bred;
 s. crossing with another species; *սալ*
 or *խանեկ զանասունս յ-ս,* to cross
 animals, to cross-breed; - *խորթ a.*
 spurious, bastard, illegitimate; - *խոր-*
հորդ or - *խոհ a.* eccentric, strange,
 odd, fantastical, extravagant; S. Ա. յ.
 լախառ. [ger; foreign, stranger.

Օսարածին, ծնաց a. born of a stran-

Օսարակալութիւն s. foreign yoke;
 - *հան a.* foreign, alien; *s.* stranger,
 foreigner; - *կերպ a.* of another form
 or appearance, diverse, different; -
կերպութիւն s. extravagance; - *կողմն*
կոյս s. foreign land, abroad; *զորած- ո-*
ղով լինել յ- կուսաց, to recruit abroad.

Օսարահարձուութիւն s. inhospitality.

Օսարաձայն a. of a different lan-
 guage; disagreeing, -dissenting or
 -tient; - *ուսմունք,* strange doctrines;
 - *ձեւ a.* odd-shaped.

Օսարամահ լինիմ vn. to die in a for-

eign land or country, to die abroad;
 - *մերժ a.* inhospitable; - *միտա S.* Օսա-
 րախոհ; singular, whimsical; - *մուտ a.*
 adventitious, foreign.

Օսարանալի a. alienable, transfer-
 able; - *համ, ացայ vn.* to become a
 stranger, to adopt foreign manners &
 customs; to estrange oneself, to go
 away, to leave; *fig.* to be alienated,
 estranged, disunited, disaffected; -
նշան a. unusual, extraordinary, strange,
 singular, out of the way; - *նոյ s.* place
 where strangers are lodged, guest's
 house, residence for foreigners; hospi-
 cence for pilgrims or other travellers.

Օսարաշխարհացի, հեոյ or *հիկ a.*
 exotic, foreign; - *շխարհիկ երթանալ,*
 to become a pilgrim.

Օսարաւաթա a. of false religion,
 unorthodox, heterodox; - *ուէս S.* Օսա-
 րաբար.

Օսարատեւ, սեր or *սերմ a.* hetero-
 geneous, dissimilar; S. Օսարադգի;
 - *սեր, սիրոց a.* fond of strangers, hos-
 pitable; - *սիրեմ va.* to be fond of
 strangers, to welcome foreigners, to
 be hospitable, to entertain strangers;
 - *սիրութիւն s.* kindness to strangers,
 hospitality; - *սպան, ից a.* murdering
 strangers, hospitocidal; - *սպանութի*
s. stranger-murder, hospitocide; - *ս-*
սան S. Օսարանոց.

Օսարատեաց a. hating strangers,
 inhospitable; - *սեւ, &c. S.* Հիւրասէր,
 &c.; - *սեռակ a.* of another kind, form
 or manner, diverse, different; - *սե-*
սուչ a. meddling with another's things,
 bearing envy, envious; - *սեցութիւն*
s. hatred of strangers, inhospitality;
 - *սուն S.* Օսարանոց; - *սունկ a.* bot.
 degenerate, wild.

Օսարացիկ a. of another tribe, for-
 eign, heterogeneous; - *ցեղութի s.* hetero-
 geneousness; - *ցուցանեմ va.* to alie-
 nate, to estrange; to alienate from
 affection, to disaffect, to avert, to turn
 aside or away, to detach, to wean; -
յիւրմէ հէ, to send from home, to
 remove, to send abroad, to expatriate;
 - *ցուցիչ a.* estranging, alienating;
 strange, paradoxical; - *ցուցումն s.* es-
 trangement, alienation.

Օսարապառ a. heterodox, heretic-
 al; - *ութիւն s.* heterodoxy.

Օսարընկալ, &c. S. Հիւրընկալ, &c.

Օսարին a. another's, not one's own.

Օտարիա Pers. w. S. Փայլածու .

Օտարասի, աւոյ, տեաց a. strange, foreign, alien; new, strange, extravagant; diverse, different; -բ s. false gods, idols.

Օտարութի s. condition of a strange; alienation, estrangement, separation; unlikeness, difference; strangeness, extravagancy; elimination, proscription; absence, pilgrimage; abroad, foreign lands.

Օտարուհի sf. stranger, foreigner.

Օտարուսումն a. following, holding or teaching new or strange doctrine; ջիհեղ- , not to hold strange doctrines.

Օտարուստ , յ- ad. from another part, elsewhere, from any other place.

Օտարիբուհի, &c. S. Օտարափրուհի.

Օր, աւուր- աւուրք, ուրց s. day, daytime; ֆց. time, days, life; արգոյ օր, week-day; օր գործոյ, work-day; օր օտօի, feast-day, holiday; օր ծննդոց, birth-day; օր հանդիսի, day of solemnity; ուտիք օր, flesh-day; օր սրահոց, fast day; օր մեխրոց, ash-wednesday; օտն աւուրց յաւուրս, unversary solemnity; գեղեցիկ, գեղածիծաղ օր, fine, splendid day; բարեկեան, երջանիկ, երանաւէտ օր, fortunate, happy, lucky day; չարագուշակ օր, unlucky day; այս օր զայս օր, to-day; օր լ օր, օր լ օրն, every other day; օր յօրէ, from day to day; օր լ օրէ a. quotidian; ad. day by day, daily, every day, more & more; օր աւուր, աւուր աւուր, աւուրց յաւուրս, daily, every day; առ օրին, նոյն օրին, the same day, in the same day, presently, soon; զօրն ջերեկ, զօրն ուղջին, զօրն ի բուն, all day, all day long, during the livelong day, from morning till night; զօր նոմ, every day, diurnal; all day long; մինչ չէլ ցօր հասարակ, till noon; աւուրն, a day; յաւուր միում, ի միում աւուրց, օր մի, one day, a day, one fine day, some fine day; յերկրորդում աւուր, the day after, next day; ի միւսում աւուր, the day after, to-morrow; հետեւեալ օրն, the following day; յետ երկուց աւուրց, two days after; յերկր աւուր, in three days; ի նմին աւուր, the same day; ի նմին իսկ աւուր, the very same day; յօրէ յառաջմէ, from the first day; զամ աւուրս, every day, for ever; յաւուր մեր, in our days, in these days, in our time; յա-

ւուրս յեախն , in the latter days, latterly; յաւուրն յոյնսիկ, in those times or days; յաւուրս նորա, under him, during his time; օր օր, the day that; զաւուրն, many days, long time; միով օրով, of a day; օր ի յօր օր յօր առնել, to put off from day to day, to procrastinate, to defer, to delay; օր սահմանել, to fix a day; կալ զօրս ջերեկ գառարկ, to waste the day, to remain idle all day; համարել զաւուրս, to count the days; մեռանել լի աւուրքք, to die full of days; չըրել աւուրն, the passing of the day; բառնուլ զծանրութի աւուրն, to bear the burden of the day; գեռ աւուր շատ կայ, it is not yet late, it is yet early; մինչ աւուր կայ, while it is day; զամ աւուրս կենաց իւրոց, for his whole lifetime; երկայնին, կարճին աւուրք, the days grow or are growing longer, shorter; երեք ժամ է աւուրն, it is three o'clock a.m.; ոչ յետ բազումինչ աւուրց, in a few days, soon, shortly; տային նմա աւուրն նկանակ մի, they gave him a loaf daily; արկանէր վիճակ օր յօրէ եւ ամիս յամիոց զի ո՞ր կորուսցէ, he cast lots to see in what month & on what day he should lose him; եկն օր յաւուրց, օր եղեւ օր մի յաւուրց հիւանդացաւ, one day he fell sick; մանուկ ծնեալ առ օրին, new-born babe; օրն խոնարհեցաւ յոյժ, the day gave place to evening; շատ է աւուրն չար իւր, sufficient for the day is the evil thereof; S. Հասարակ, Կառարեալ, Վախճանեմ, Խոնարհիմ, Կարճատեմ, Տարածամիլ, &c. &c.

Օրաբեր a. bringing day, luciferous; -բնակ լինիմ տո. to sojourn for a day; -գիշեր s. day & night, a whole day, twenty four hours; -գիր, &c. S. Լրագիր, &c.; -գնաց s. a day's journey; -գրութիւն s. diary, journal; -թիւ, թուի s. day's work; day of the month; -խնդիր լինիմ տո. to note lucky & unlucky days; -կան a. diurnal; daily; day's or daily earnings or wages; -հաշիւ s. day's account; day-book, journal; -հաս S. Օրհաս; -հմայք s. ephemancy; -մկրտիչք s. Ephionithes, daily baptists; -մուսք s. daily service.

Օրան, աց s. bundle of corn, sheaf, shock, stack.

Օրաջար s. fatal, unlucky or inauspicious day; -սլակաս a. wanting some

or a few days; -պահ or հակ, այ s. day-sentry; -պահիկ s. livelihood, daily bread; -պարէն a. living from hand to mouth.

Օրաս s. Gr. w. ὄρασις; halo.

Օրավար S. Լծվար & Մրավար.

Օրացի a. of every day, daily, quotidian; -ցոյց s. almanack, calendar; -յու a. lasting several days.

Օրաւոր a. diurnal, ephemeral; fig. short-lived, temporary; -ակ s. ephemerenta, hebdomadary.

*Օրեմ S. Որորեմ.

Օրեր S. S. Որեար; *days; -ք, այ s. imprecation, malediction, curse.

Օրէն . օրինի better Օրէնք , օրինաց s. law; precepts; faith, religion; constitution; rule, regulation; right; principle, maxim; usage, uses, custom; institution; condition, fashion, mode; district, canton, province; -ք, or քբ' անապական -ք . the Eucharist, the Holy Sacrament or Communion; -աււտեակաց, guerdon or gift to a bringer of good news; -ք քահանայապետականք, decretals; հմուտ քահանայապետական օրինաց, decretalist, canonist; -ք կանանց, menses, menstrua, catamenia; -ք, or Գիրք Բ. օրինաց, or Երկրորդումն օրինաց . Deuteronomy; -ք սոգաց, the law of nations; -ք մասց, principles; - պատուոյ, decoration, insignia, badge; -ք անօրէնք, corrupt practice, abuses; -ք հզորութենն, the law of might, the good old rule; հակառակ, ընդդէմ օրինաց, against all rule, illegally; անպիսի, յաւիտեական, բնական, հին, նոր, աւետարանական, գրաւոր, քաղաքական, զինուորական -ք, divine, eternal, natural, ancient, new, evangelical, written, civil, military law; գրաւոր -ք, statute law; օրինօք, լի օրինաց or օրինի ad. according to law, legally, legitimately, lawfully; լինդրել-ս, to come to Communion; տալ -ս, to administer the Sacrament; -ս աւետուլ, հաղորդել օրինաց, to receive the Sacraments, to communicate; արժանի ընել օրինաց, to be worthy of receiving the Sacrament; -ս զնել, հաստատել S. Օրինադրեմ; -ս զնել, to dictate or lay down laws; to give laws to, to prescribe laws; -ս տալ, to give laws; պահել զ-ս, to keep, to obey the laws; լի -ս

համարել, to lay down or state as a principle; անարեւել օրինաց, to swerve, to depart or deviate from the laws; անցանել զօրինօք . to transgress, to violate the law; բաւնաւ, ջնջել զ-ս, to abolish, to repeal, to abrogate a law; բազում օրինօք հակառակել, to resist or oppose in many ways; ընել է կանանց օրինի or է կանանց -ս, to have the menses; է կանանց օրինաց սեւաւսել, to cease to be in the manner of women; էթէ - էջէ առել, if it may be said; - է, it may be, it is allowed, one may; - էր նմա, he was allowed to; - էր քեզ, you might; օրէն էջէ, էջէ - , is it allowed to? չէ - , it is not permitted to; յետ օրինացն կցորդուլ թէ, after the Holy Communion; -ս իւր կալեալ էր, he holded as a maxim or principle; -ս կարծեցին անձանց, they believed themselves permitted to; զամ ինչ - համարի է լուսնն ըրձից իւրոց, he avails himself of every means in order to satisfy his desires; լի օրինի մարտեցւոյն, like the pharisee; S. Վարք .

Օրէնագէտ a. skilled in the law; s. legist, juriconsult, lawyer, civilian; Doctor in Law, L. L. D.; - առնել, to initiate in the laws, to indoctrinate in jurisprudence; -գիտութիւն & Jurisprudence, the Law; ուսանել զ- . to study law.

Օրէնադիր, դրաց, -գրիչ s. law-giver, -maker, legislator; - or -գրական a. legislative; -գրեմ, -գրութիւն S. Օրինադրեմ, &c.

Օրէնաբէն a. following the law; ad. according to the old law.

Օրէնողանց &c. S. Օրինազանց, &c. Օրէնախոտոր S. Օրինազանց .

Օրէնահաստիչ a. law-making.

Օրէնասուրոյց s. professor of jurisprudence, legist, lawyer; a. legislative, instructive.

Օրէնասպահ S. Օրինապահ; -պահանք a. zealot for the law, exacting perfect observance of the law.

Օրընթրիք s. dinner bespoken for a certain day: day's earnings or wages.

Օրըստօրեայ or րէ, րէից a. daily, of every day, quotidian, diurnal.

Օրթի s. Gr. w. ὀρθοί, stand up!

Օրինաբար ad. legally, lawfully, conformably; -գէտ S. Օրէնագէտ; -գիրք s. code, laws; law-book; -գիր S. Օրէնա

գիր; -գրեմ, էջի *va.* to establish, to give laws; to ordain, to decree, to enact, to emanate, to prescribe; -գըրուի *s.* law-giving, -making, legislation; legislature; law, decree, ordinance; constitution; institution; -զանց, էջ *a.* transgressing, breaking law; *s.* transgressor, law-breaker, prevaricator, infractor; -լինել, to violate the laws, to prevaricate; -զանցութիւն *s.* transgression, offence, prevarication, infraction of the law.

Օրինակ, այ *s.* example, model, exemplar, original; transcript, copy; idea, shadow, image; drawing, design, plan, project, representation; form, manner, way, sort, figure; sample, pattern, specimen; *gr.* paradigm; *pr.* as, in imitation of, after the fashion of, by way of, like ...; - զայս, զ զայս, զայս - , զայս ձեւ -ի, լը ամին -ի, սէս զ- զայս *ad.* in this manner or way, thus, so; զայն - , զնոյն - , լը նմին -ի, in that way, in the same way, likewise; զոր - , -ի ազազաւ , - իմն , for example, for instance; - իմն , let us say, we will suppose; լը -ի, after the manner of, according to the example of, in imitation of, like; սովին -աւ , like that, in that way; անհարաւ -աւ , in a divine way; որով -աւ եւ է , ելէ , in whatever way it may be; բարի , չար , չքնող , գեղեցիկ - , good, bad, rare, fine example; մի նեղէլ զնն մով իւրք -աւ , do not in any way molest them; - սաւ , to give or set the example; - ստալն ընծայել , to indicate as an example; - առնու , to take for example or for model, to follow; - զանձն ընծայեցուցանել , կացուցանել , to shew or set oneself an example of; -աւ իւրով քաջալերել , to encourage by one's example; նմանել , հետեւել -ի ուրուք , to imitate, to follow a person's example; անհերքոյ - բարձրանալ , to pretend to be equal to God; -էկաց թագաւորաց , he was the model of kings; *S.* կամ :

Օրինակաբար *ad.* like an example; in a figurative sense, figuratively; - գիծ *a.* book-copying; *s.* copyist, transcriber, scribe; -գիր , գրաց *s.* writer, author, historian, &c.; -գրութիւն *s.* composing or writing a work or book, writing; -կան *a.* figurative.

Օրինական *S.* Օրինաւոր; -կատար *a.*

fulfilling the laws (*J. C.*); -կարգ *a.* established, sanctioned by the law; -կեմ , էջի *va.* to copy, to transcribe; to figure, to trace, to delineate, to represent, to show; to give or present as example or model; - զանձն լը կարգը , to be subject to the law; -կիր *S.* Օրինաւոր; -կուի *s.* copying; likeness, resemblance.

Օրինաւոր , այ *a.* fulfilling, observing or keeping the law; -ուրիւն *s.* keeping, obeying or fulfilling the law; -պատգամք *s.* the laws or oracles of God; -պատում *s.* interpreter of the laws, legist; -սէս *ad. S.* Օրինաբար; according to the ancient law.

Օրինաւոր *a.* legal, legitimate, lawful, permitted, conformable to the law or to custom; legal, juridical, canonical; valid, efficacious, in due form; *s.* legist, doctor in law; - ցուցանել , կացուցանել , to legitimate, to authorize, to sanction; -ազան *a.* legitimate; *s.* legitimist; -ազանութի *s.* legitimacy; -եմ , էջի *va.* to legalize, to legitimate; -ուրի *s.* legality, legitimacy; legalization, authentication.

Օրինեմ *S.* Օրինադրեմ :

Օրինոյ *s.* ædile; agrinonist.

Օրհորդ , այ *sf.* girl, maid, virgin, maiden, damsel; young lady; - աչնուական , gentle-woman; - չբաղիր , maid of honour; -ն Մարիանէ , Miss Marian; -ուրի *s.* maidenhood, virginity.

Օրկանոց *S.* Ուրկանոց . [ity.

Օրհաս , ի . աւ *s.* extremity, last moment, agony, death; fate, destiny, fatality; - մահու , the point of death, death's-door; յ- իւր ճեպել , to run to one's ruin; Ժամանէ յ- վախճանին , his last hour is at hand.

Օրհասաբեր *a.* mortal, deadly, fatal; -կան *a.* in the pangs of death, at the last gasp, dying, expiring; *S.* Օրհասաբեր . [tide, twelve o'clock.

Օրհասարակ *s.* midday, noon, noon-

Օրհն *S.* Օրհնութիւն .

Օրհնաբան *a.* singing hymns, lauding, praising God; -եմ , էջի *va.* to sing hymns, to bless, to exalt, to give praises; -ուրի *s.* benediction, praise, canticle, hymn.

Օրհնանուն *a.* Whose name is blessed.

Օրհնաւոր *a.* blessing , praising , lauding.

Օրհնարան *s.* chaplet, rosary.

Օրհնեալ *a.* blessed; holy; consecrated; - *դու է Տննէ*, God bless you; - *է Ած*, Heaven be praised.

Օրհնեմ, *էցի va.* to bless, to shower down or bestow blessings on; to bless, to consecrate, to offer; to bless, to glorify, to sing hymns, to praise; to bless, to prosper, to speed; to salute, to greet: to curse, to blaspheme; - *դեղան*, to say grace, to ask a blessing; - *զբ յերեսս*, to curse a person to his face; *նչ օրհնեցի դքեղ*, didn't I curse you nicely?

Օրհներգու or *դող* *S.* **Օրհնիչ**; - **Թիւն** *s.* hymn, canticle, praise.

Օրհնիչ *s.* blesser, praiser, glorifier.

Օրհնութի *s.* benediction, blessing, doxology; praise, laud, hymn, canticle; blessings, great abundance, plenty, prosperity, wealth; gift, present; consecration; the Eucharist; eulogy; relics; *mus.* instruments; - **Թէց**, the Song of Songs, the song of Solomon; - *սեղանոյ*, grace before meat; - *աալ*, to bless, to pronounce the blessing; *անուլ*, to receive the blessing, to be blessed; to receive presents; *յս համարիլ*, to consider as a great blessing; *հայր, ատեր ինձ զքո*, father, your blessing.

Օրհնութիւնաբեր *a.* bringing blessing or benediction; - *ցուցակ*, Ritual.

Օրոյ *S.* **Որորան**.

Օրուկ *S.* **Ուրուկ**.

Օրորք *s.* by-by, lullaby.

Օյակմ &c. *S.* **Օձտեմ**, &c.

Օփրանս *s.* *Fr. w.* offering.

Յ

Յ (*fē*) *Յէ s.* the thirty eighth letter of the alphabet, & the thirtieth of the consonants.

— It was taken at the time of the Crusaders from the Greek, in order to facilitate the writing of foreign words. The ancients used in its stead the letter *ϕ*; as, *φουικός-ϕիւսկեան*.

— It is consequently pertinent only to modern Armenian, & if found in some early writers, the words are of foreign derivation.

Յարանգ *S.* **Փարսախ**.

Յարս *S.* **Փարս**, **Կոճառ**.

Յիլիգայ, &c. *S.* **Բնագիտութիւն**.

Յիրին, *այ s.* florin.

Յուանկ *S.* **Փուանկ**.

Յրանցէս *a.* French; *S.* **Գաղղեացի**.

Յրանք, *այ s.* frank.

Յրեր or **Յներ** *s.* *Fr. w.* brother; - *ք*, Crusaders; Templars, Knights templars.

Աբաս Abas.
 Աբգար Abgarus, Abgar.
 Աբգիաս Abdias, Obadiah.
 Աբգլմեսէս Abdulmeseh.
 Աբեգնագով Abed-nego.
 Աբեհներ Abner.
 Աբեսողով Absalom.
 Աբել Abel.
 Աբիաթար Abiathar.
 Աբիբաս Abibas.
 Աբիգէա f. Abigail.
 Աբիկ f. Avice.
 Աբիմեղէս Abimelech.
 Աբիոս Abia, -h.
 Աբիսակ Abisag.
 Աբիրոն Abiron.
 Աբիւզէնոս Abydene.
 Աբուբեքր Abubekr.
 Աբրահամ Abraham.
 Ագաբոս Agabus.
 Ագագ Agag.
 Ագաթա f. Agatha.
 Ագաթանդէղոս Agathangelus.
 Ագաթոկէս Agathocles.
 Ագամեմոն Agamemnon.
 Ագապի f. Agapy.
 Ագար f. Hagar.
 Ագենոլս Agenor.
 Ագեսիդայոս Agesilaus.
 Ագիս, Ագիսոս Agis.
 Ագնէս f. Agnes. [Köver.
 Ագոնց Գիւմէր (Գէր. Ս.) Akontz
 Ագրիկոլա Agricola.
 Ագրիպպաս Agrippa.
 Ագրիպպինա f. Agrippina.
 Ադամ Adam.
 Ադդէ Addey.
 Ադոկտոս Adoctus.
 Ադոնիա Adonia.
 Ադոնիբեզէկ Adonibesech.

Ադրամեղէս Adrammelech.
 Ադրիանոս Adrian, Hadrian, -us.
 Ազաւէլ Azael.
 Ազարիա Azariah.
 Աշիւ Bon.
 Աթանագինէ Athanagenes.
 Աթանաս, -իոս Athanasius.
 Աթանասիա f. Athanasia.
 Աթենագորաս Athenagoras.
 Աթենաս Athena, Minerva, Pallas.
 Աթենոզոր Athenodorus.
 Աթգազակ Astyages.
 Ալբերտ Albert.
 Ալբինա f. Albina.
 Ալբինոս Albinus.
 Ալէքսիանոս Alexis [nus.
 Ալէքսիոս Կոմնէնոս Alexius Comne-
 Ալթէա f. Althæa.
 Ալիկ f. Alice, Alicia.
 Ալուիս Alwise, Lewis.
 Ալպերիկ Alperice.
 Ալփէոս Alpheus.
 Ալփոնսոս Alphonso.
 Ալփրէդոս Alfred.
 Ալֆիէրի Alferi.
 Ակակիոս Acacius.
 Ակիլոս Aquila.
 Ակիփոսիմոս Achipsimus.
 Ակլայէ f. Aglaia.
 Ահարոն Aaron.
 Աղաթոն Agathon.
 Աղաւնի f. Colomba.
 Ալէքսանդր Alexander, Sanders.
 Ալէքսանդրա f. Alexandra.
 Ալկիբիադ Alcibiades.
 Ալկիոն Halcyone.
 Ամալէկ Amalek.
 Ամասիա Amasia (patriarch).
 Ամբակուս Habakuk.
 Ամբրոսիոս Ambrose, Ham.

Ամեդէոս Amedeus.
 Ամելիա *f.* Amelia.
 Ամերիկոս Americus (Vespucius).
 Ամի *f.* Amy.
 Ամիլիար Hamilcar.
 Ամինտաս Amyntas.
 Ամոն Ammon.
 Ամովս Amos.
 Ամփիտրիոն Amphitryon.
 Այաքս Ajax.
 Այետիոս Ætius.
 Այիթալաս Aithalas.
 Այծէմիկ *f.* Dorcas.
 Անակ Anag.
 Անակետոս Anacletus.
 Անակրէոն Anacreon.
 Անահիա *f.* Anaitis, Diana, Dy.
 Անան Anan.
 Անանիա, -ս Anania.
 Անաստաս Anastasius.
 Անաստասիա *f.* Anastasia.
 Անատոլ, -իոս Anatolius.
 Անատոլա *f.* Anatola.
 Անաքարիս Anacharsis.
 Անաքսագորոս Anaxagoras.
 Անաքսարքոս Anaxarchus.
 Անաքսիմանդրոս Anaximander.
 Անաքսիմենէս Anaximenes.
 Անգելոս Angelus, Angelo.
 Անգէ, -ոս Haggai, Aggee.
 Անդիպաս Antipas.
 Անդրանիկ Protogenes.
 Անդրէաս Andrew.
 Անդրոմաք *f.* Andromache.
 Անդրոնիկոս Andronicus.
 Անթառամ *f.* Amaranth.
 Անթիմոս Anthimus.
 Անթուս *f.* Anthusa.
 Անիկտոս Anictus.
 Անճէլս *f.* Angela.
 Անճէլինա *f.* Angelina.
 Անմեղուկ S. Իննովկենա.
 Աննա *f.* Anna, Ann, Anne, Hanna.
 Աննիբալ Hannibal, Annibal.
 Աննիկ *f.* Nan, Nancy, Nanny.
 Աննիս *f.* Annis.
 Անոշ *f.* Anoosh.
 Անուշասան Anoshawan.
 Անսեմոս Anselm, -օ.
 Անտենոր Antenor.
 Անտիգոնոս Antigonus.
 Անտիոպէ *f.* Antiope.
 Անտիոքոս Antiochus.
 Անտիպատրոս Antipater. [ny.
 Անտոն, -իոս Antonius, Anthony, Tho-

Անտոնիա, Անտոնինա *f.* Antonia.
 Անտոնինոս Antoninus, Antonine.
 Աշխէն *f.* Ashkhen.
 Աշոտ Ashod, Asotus.
 Աշուշայ Ashoosha.
 Ապէղէս Apelles.
 Ապիրաս Apirate.
 Ապոլլինար Apollinarius.
 Ապոլլոդորոս Apollodorus.
 Ապոլլոն Apollo, Apollus.
 Արան Aran.
 Արաքէլ Arachel.
 Արնոլդոս Arnold.
 Ասանէթ *f.* Asenath.
 Ասթինէ *f.* Vashthi, Asthiny.
 Ասկանիոս Ascanius.
 Ասկլէպիարգէս Asclepiades.
 Ասկլէպիոս Æsculapius.
 Ասսոլիկ Asolice.
 Աստարտէ *f.* Astarte.
 Աստիարէս Astiades.
 Աստղիկ *f.* Stella, Aphrodite, Venus.
 Ասառածաձառուր Theodatus.
 Աստրուբալ Hastrupal.
 Ասքանազ or Նաս Ashchenaz, Ascenes.
 Ատա *f.* Adah.
 Ատէլ *f.* Adela.
 Ատէլայիա *f.* Adelaide.
 Ատէլինա *f.* Adeline.
 Ատոլփոս Adolphus.
 Ատոլփ Atom.
 Ատտիկոս Atticus.
 Ատտիլաս Attila.
 Ատրնէրսէս Aternarses.
 Արամ Aram, Aramus.
 Արամուզդ Jupiter, Zeus.
 Արայ Ara; — Գեղեցիկ, — the Fair.
 Արբակ Arbaces.
 Արգէսիլայոս Argesilajus.
 Արգոս Argus.
 Արեգ, Արեգա *f.* Herica.
 Արետ Aretas.
 Արէս Ares, Mars.
 Արթուր Arthur.
 Արիադնէ *f.* Ariadne.
 Արիաբարզան Aricharzanes.
 Արիոս Arius.
 Արիոսգոյ Ariosto.
 Արիասակէս Aristaces.
 Արիասարքոս Aristarchus.
 Արիասիդէս Aristides.
 Արիասիպպոս Aristippus.
 Արիաստբուլոս Aristobolus.
 Արիաստղէմ Aristodemus.
 Արիաստէլ Aristoteles, Aristotle.

Արիստոփան Aristophanes.
 Արիստոքսէն Aristoxenes.
 Արժրունի Ardzeroony.
 Արկադ, -էոս Arcadius.
 Արմայեւ Armais.
 Արմենակ Armenace.
 Արմինիա f. Armenia.
 Արշակ Arsaces.
 Արշամ Arsames, Arsham.
 Արուսեակ f. Mattutina, Aurora.
 Արսէն, -էոս Arsen, Arsenius.
 Արտակ Artace.
 Արտաքէս Artaxias, Artaxes.
 Արտաշէր Artaxerxes; - Երկայնաձեռն,
 - Longimanus, Macrochir.
 Արտաւազ Artabasus.
 Արտաւազդ Artabazes, Artavasdes.
 Արտաւան Artaban, -us.
 Արտափեռնէս Artaphernes.
 Արտեմիս f. Artemis, Diana.
 Արրիանոս Arrian.
 Արփաքսադ Arphaxad.
 Արքելայոս Archelaus.
 Արքիմէդէս Archimedes.
 Աւադ Magnus. [Aucher.
 Աւգերեան (Հ. Հ. Մ. և Յ.) Awker,
 Աւգոստինոս Augustinus.
 Աւգոստոս Augustus.
 Աւետիս Avedis.
 Աւետիքեան (Հ. Գ.) Awedikian.
 Աւրա f. Aura.
 Աւրելիա f. Aurelia.
 Աւրելիանոս Aurelian.
 Ափրոզիտէ, -ոս f. Aphrodite, Venus.
 Աքաաբ Ahab.
 Աքադ Achaz.
 Աքիա Achia.
 Աքիմեղէք Achimelech.
 Աքիոր Achior.
 Աքիլլէս, Աքիլլոս, Աքիլլէս Achilles.

Բաբ Bab, Babus.
 Բաբիկ Babig. [grat.
 Բագարաւ Panceratus, Bagarat, Ba-
 Բազոս Bacchus (St.).
 Բագրատունի (Հ. Ա. Կ.) Bagratoony.
 Բազ Bas or Basus.
 Բազուկ Basoock.
 Բալդուինոս Baldwin.
 Բակուր Pacorus, Bachorus.
 Բաճադ Baal.
 Բաճլ Balkh.
 Բալաամ Balaam.
 Բալակ Balak.
 Բալտասար Balteshazzar, Baltasar.
 Բայազիւս Bajazeth.

Բառնաբաս Barnaby, Barnabas.
 Բասիլիդէս Basilites.
 Բասիլիոս Basil.
 Բասիլիսկոս Basiliscus.
 Բարալամ Barlaam.
 Բարաքիւս Barachias.
 Բարզաձան Bardezanes.
 Բարթոլոմէոս Bartholomew.
 Բարշամ Barsam.
 Բարշամին Barsamina.
 Բարոնիոս Baronius.
 Բարուք Baruch.
 Բարսեղ Basil.
 Բաքոս Bacchus, Dionisus.
 Բելիսար Belisarius.
 Բելքիեգոլք Beelphegor.
 Բեկէնոս Vincent.
 Բեկտոր Victor.
 Բենեդեկիւս Benedict, Bennet.
 Բենիլամին Benjamin, Ben.
 Բեռնարդ, -ոս Bernardus, Bernard.
 Բերենիկէ f. Berenices.
 Բերթա f. Bertha.
 Բերիոս, Բերոսոս, Բիււսիոս Berosus.
 Բերսաբէ Berth-sheba.
 Բեէզբուբ Beelzebub.
 Բէթսաբէ f. Bathsheba.
 Բէլ Bel, Belus.
 Բիբի f. Bibiana.
 Բիւրասպի Piurasby, Byraspy.
 Բոնալէնուուրա S. Պոնալէնուուրա.
 Բուբուլ f. Bubula.
 Բուզանդ Byzant.
 Բրիարէ Briareus.
 Բրիգիտա S. Պրիճիգա.
 Բրիտաննիկոս Britannicus.
 Բրունոն Brunone.
 Բրուտոս Brutus.

Գաբէլէդդի (Տէր Յ.) Cappelletti.
 Գաբինիոս Gabinus.
 Գաբրիէլ Gabriel.
 Գադիկ Kalgig.
 Գազմիր Casimir.
 Գալանոս Galano.
 Գալբա Galba.
 Գալիլէոս Galileo.
 Գալուստա Kaloost; S. Պոնալէնուուրա.
 Գալէնոս Galenus, Galien.
 Գալէրիոս Galerius.
 Գամալիէլ Gamaliel.
 Գայէտան, -ոս Gajetan.
 Գայիանէ f. Gaianey.
 Գանիմեդէս Ganymedes.
 Գառնիկ Garnice.
 Գասպար Jasper.

Փարեգին Carekin.
 Փեդեոն Gideon.
 Փելասիոս Gelasius.
 Փելամ Kelam, Speciosus.
 Փեղեցիկ f. Speciosa, Bella.
 Փեննասիոս Gennatius.
 Փեննարիոս Gennarius, Januarius.
 Փերարդոս Gerardus.
 Փերմանիկոս Germanicus.
 Փերմանոս Germain.
 Փերարուզա f. Gertrude.
 Փէորգ George.
 Փիարա S. Սարբուհի.
 Փիլբերտոս Gilbert.
 Փիլիպպոս Hippus.
 Փիսակ Kisace.
 Փիսանէ Gisaney.
 Փիւա Kiud, Kude.
 Փլակ Kelace.
 Փլոգիլաէ f. Clotilda.
 Փղերիկոս Clericus.
 Փնէլ Kenél.
 Փողարդոս Godard.
 Փոթ, Փուծ Goth.
 Փոլոմպա S. Աղաւնի.
 Փոհարինէ f. Gemma.
 Փողիւծ Goliath, Goliah.
 Փոնրաո Conrad.
 Փորգոն Gorgo, -n.
 Փորդիոս Gortius.
 Փուլիէլմո William, Will, Bill, Billy.
 Փուշար Gooshar.
 Փուրգէն Koorken.
 Փուրիաս Gurias.
 Փրակբոս Gracebus.
 Փրասիա f. Grace.
 Փրաստիանոս Gratianus, '
 Փրիգոր, -իոս Gregorius, Gregory; -
 Լուսաւորիչ, - the Illuminator; -
 Նարեկացի, - Naregatzy; - Նազիանոս
 զացի, - Nazianzen; - Նիւսացի, -
 Փրիգորիս Gregorin. [of Nyssa.
 Փրոտիոս Grotius.
 Փադան Dathan.
 Փալիլա f. Dalilah.
 Փամասոս Damasus.
 Փամարիա f. Damaris.
 Փամիանոս Damianus.
 Փամոկլէս Damocles.
 Փամոն Damon.
 Փան Dan.
 Փանիէլ Daniel, Dan.
 Փարէհ Darius.
 Փաւլիծ David, Davy.
 Փափնէ f. Daphne.

Փեբորա f. Deborah, Deb, Debby.
 Փեդալոս Dædalus.
 Փեկիոս, Փեկոս Decius.
 Փեմետր Demeter, Ceres.
 Փեմետրիոս Demetrius.
 Փեմոսթենէս Demosthenes.
 Փերենիկ Derenice.
 Փեւկալիոն Deucalion.
 Փեովիոս Deioeces.
 Փիարորաս Diagoras.
 Փիդէ, Փիդոն, Փիդով Dido.
 Փիմոկրասէս Democrates.
 Փիմոկրիասոս Democritus.
 Փինա f. Dinah.
 Փինգորդէրոյ Tintoretto.
 Փիոգինէս Diogenes.
 Փիոդորոս Diodorus. [tian.
 Փիոկլետիանոս Diocletianus, Diocle-
 Փիոմիդէս Diomedes, Diomed.
 Փիոն Dion.
 Փիոնիսիոս Dionysius, Denis.
 Փիոնիս Dionysus, Bacchus.
 Փիոս Jupiter.
 Փիոսկորիւս Dioscorides.
 Փիոսկորոս Dioscorus.
 Փիոնիա f. Diona.
 Փիլցիանոս Tiziano.
 Փոլաբէլլա Dolabella.
 Փոմեա, -իանոս Domitianus, Domitian.
 Փոմինիկոս Dominic.
 Փոմիա f. Domna. [Dolly.
 Փորոթէա f. Dorothea, Dorothy, Doll,
 Փորոթէոս Doroteus.
 Փրակոն Draco, Dracon.
 Փրուսիլլա f. Drusilla.
 Փրուսոս Druso, Drusus.
 Եբէ f. Hebe.
 Եբորա Eborra.
 Եգեսիպպոս Hegesippus.
 Եգերիա f. Egeria.
 Եգիդիոս Ægidius; S. Վահան.
 Եդիթ f. Edith.
 Եդիպոս Œdipus.
 Եդուարդ Edward, Ned, Teddy.
 Եզեկիա Hezekiah, Ezechias.
 Եզեկիէլ Ezekiel, Ekiel.
 Եզնիկ Yeznig.
 Եզր Ezra, Esdras.
 Ելեհարա f. Electra- [nora.
 Ելէանովլա, Ելէանորա f. Eleanor, Eleo-
 Ելիզա f. Eliza.
 Ելոյիզա f. Eloisa, Heloisa.
 Ելպիս f. Elpis.
 Ելիա Elijah, Elias, Eliah.
 Ելիազար Eleazar.

Եղեզ Elisha. [Betty, Lizzie, Lizzy.
 Եղիսաբէթ *f.* Elisabeth, Bess, Bet,
 Եղիսէ, -է Elishah.
 Եմիլեա *f.* Emilia, Emily.
 Եմիլիոս Emilius.
 Եմմա *f.* Emma.
 Եմպեդոկլէս Empedocles.
 Ենէաս Aeneas.
 Ենոս Enos.
 Ենոք Enoch.
 Եպամինոնդ Epaminondas.
 Եպիկուրոս Epicurus.
 Եպիկտետոս Epictetus.
 Եպիմենիդէս Epimenides.
 Եպիփանիոս Epiphanius.
 Եռնէս Ernest.
 Եսայի, -աս Esaias, Isaiah.
 Եսաւ Esau.
 Եսթէր Esther, Hetty.
 Եսիոդոս Hesiodus, Hesiod.
 Եսկուլապ Aesculapius.
 Եսոպոս Aesop.
 Եսքիլոս Aeschylus.
 Եսքինէս Aeschines.
 Ետկար Edgar.
 Երանէակ, -ուհի *f.* Beatrice, Fortune.
 Երանոս Irenæus.
 Երանուհի *f.* Felicia.
 Երասմոս Erasmus.
 Երատոլ *f.* Erato.
 Երէմիա, -ս Jeremiah, Jerry.
 Երիզանոս Eridanus.
 Երինէ *f.* Irene.
 Երինոս Erinus.
 Երմինիա *f.* Herminia.
 Երմինիոս Herminius.
 Երմոգենէս Hermogenes.
 Երմոլապոս Ermolaus.
 Երմոնէ *f.* Hermiona.
 Երոստրատոս Herostratus.
 Երուանդ Erwant.
 Երսիլեա *f.* Hersilia.
 Եւա *f.* Eva.
 Եւագորոս Evagoras.
 Եւագր Evagrius.
 Եւանդր Evander.
 Եւգենիէ *f.* Eugenia.
 Եւգենէոս Eugenius.
 Եւդոքսիա *f.* Eudoxia.
 Եւլալիա *f.* Eulalia.
 Եւկլիդէս Euclides, Euclid.
 Եւմենէս Eumenes.
 Եւնիկէ *f.* Eunice.
 Եւնոմիոս Eunomius.
 Եւոլոս Aeolus.
 Եւպրաքսիա *f.* Eupraxia.

Եւսեբիա *f.* Eusebia.
 Եւսեբիոս Eusebius.
 Եւստատիէոս Eustathius.
 Եւստաքէոս Eustachius, Eustace.
 Եւստրատիոս Eustratinus.
 Եւտիչէս, -չիոս Eutichius, Eutyches.
 Եւտիչոս Eutyclus.
 Եւրիդիկէ *f.* Eurydice.
 Եւրիպիդէս Euripides.
 Եւփիմէ *f.* Eupheme.
 Եւփրոսինէ *f.* Euphrosyna or ne.
 Եփրեմ Ephraim.

Չաբուղոն Zabulon.
 Չապել *f.* Isabella, Nib, Tih.
 Չարէշ Zareh.
 Չարմայր Zarmair.
 Չարմանդուխտ *f.* Zarmandookhd.
 Չարուհի *f.* Zaroochy.
 Չաւան Zavan.
 Չաւեն Savinus.
 Չաւինա *f.* Savina. [Zachary, Zach.
 Չաքարիա, -ս Zachariah, Zacharias,
 Չաքէոս Zaccheus.
 Չեբեդէոս Zebediah.
 Չենոբ Zenobius.
 Չենոբիա *f.* Zenobia.
 Չենոն Zenon, Zeno.
 Չէւս Zeus, Jupiter.
 Չէւքսիս Zeuxis.
 Չոյէ *f.* Zoe.
 Չոյլոս Zoilus.
 Չոսիմոս Zosimus.
 Չորաքաշտ Zoroaster, Zerdust.
 Չրուան Saturnus, Saturn, Zerwan.
 Չորաբաբէլ, Չորոբաբէլ Zorobabel.
 Չորայ Zorah.

Իակոս Aecus.
 Իաս S. Այսրս.

Թադուհի *f.* Thakoohy, Regina.
 Թադէոս Thaddens.
 Թաթուլ Thathool.
 Թալիէոս Thalileus.
 Թալէս Thales.
 Թամար *f.* Thamar.
 Թասոյ Tasso.
 Թարա Terah.
 Թարաթայ Tharatha.
 Թեկղ *f.* Tecla, Thecle.
 Թեսէոս Theseus.
 Թեսպիա Thespis.
 Թետիս *f.* Thetis.
 Թերէզա *f.* Theresa, Tit.
 Թերսիտէս Thersites.

Թէմիստոկլէս Themistocles.
 Թէոզոս Theodosius.
 Թէոզոսիա *f.* Theodosia.
 Թէոզորա *f.* Theodora.
 Թէոզորոս Theodoros.
 Թէոկրիտոս Theocritus.
 Թէոփիլա *f.* Theophila.
 Թէոփիլոս Theophilus.
 Թէոփրաստ, -ոս Theophrastus.
 Թոմասէզո Tommaséo.
 Թոմասճան (Չ. Ե.) Thomagian.
 Թոմսըն Thompson.
 Թոռնիկ Thornig.
 Թոմմաս Thomas, Tommy, Tom.
 Թորգոմ Thorgoma, Thoghorma.
 Թորոս S. Թէսորոս.
 Թուկիդիտէս Thucydites.

Ժընըվիէ *f.* Genevieve.

Իբրահիմ Ibrahim.
 Իգնատիոս Ignatius.
 Իդա *f.* Ida.
 Իդիպոս Ædipus.
 Իզապէլ S. Զապէլ.
 Իկարոս Icarus, Icarus, Icarion.
 Ինաքոս Inachus.
 Ինճիգեան (Չ. Գ.) Ingigian.
 Իննովկենս, -իոս Innocent.
 Իսահակ Isaac.
 Իսիդորոս Isidorus.
 Իսիս Isis.
 Իսկուշի *f.* Isgoohy, Alethea.
 Իսմայէլ Ismael.
 Իսոկրատ Isocrates.
 Իսրայէլ Israel.
 Իրաւափառ S. Թէմիստոկլէս.
 Իրենէոս Irenæus.
 Իրենէ *f.* Irene.
 Իրիս Iris.
 Իփիգենի *f.* Iphigenia.
 Իփիկրատ Iphicrates.

Լաբան Laban.
 Լակտանտիոս Lactantius.
 Լամարդին Lamartine.
 Լամբրոնացի S. Նէրսէս.
 Լայոկոֆէ Laocoon.
 Լանկեմամուր Tamerlane, Timour.
 Լարունդաոս Larunda.
 Լաւինիա *f.* Lavinia.
 Լաւամետոն Laometon.
 Լաւրա *f.* Laura.
 Լաւրենտիոս Laurentius, Lawrence.
 Լետտիկէ *f.* Lettice.
 Լեւկիպոս Leucippus.

Լեւոնիդա Leonidas.
 Լեւոն, Լէոն Leon, Livon, Leo.
 Լէոբոլդ Leopold.
 Լէոնորա *f.* Leonora.
 Լըպրէօն Lebrun.
 Լիա *f.* Lia, Leah.
 Լիկիանոս or Դէս Licinius.
 Լիկուրգոս Lycurgus.
 Լիւզիա *f.* Lydia, Lydy.
 Լիւիա *f.* Livia.
 Լիւիոս Livius, Livy.
 Լիւսանդր Lysander.
 Լիւսիաս Lysias.
 Լիւսիմաք, -ոս Lysimachus.
 Լիւսիպոս Lysippus.
 Լոբէ *f.* Love. [Ludovicus.
 Լուզովիկ, -ոս, Լուզուիկ Louis, Lewis,
 Լուիզա, Լուիճիա *f.* Louisa, Luigia,
 Լուկանոս Lucan. [Lou.
 Լուկիա S. Լուսիա.
 Լուկինա *f.* Lucina.
 Լուկիւլլոս Lucullus.
 Լուկրետիա *f.* Lucretia.
 Լուկրետիոս Lucretius.
 Լուսաբեր *f.* Lucifer, Mattutina.
 Լուսաւորիկ S. Փրիզոր.
 Լուսիա *f.* Lucy.
 Լուտեր Luther.
 Լոք Լոք.
 Լոքման Lockman.
 Լորենցիոս S. Լաւրենտիոս.

Սադ Khat.
 Սաչաատուր, Սաչիկ Khachiadoor.
 Սարիթա *f.* Charity.
 Սոսրով Khosroes.
 Սոսրովանոյշ *f.* Khosrovanoosh.
 Սոսրովիգուխա *f.* Khosrovidookhd.
 Սորենացի S. Մովսէս.
 Սորէն Khoren.

Կազմոս Cadmus.
 Կալիքսոյ *f.* Calypso.
 Կալիգուլա Caligula.
 Կալիմաքոս Callimachus.
 Կալինիկէ *f.* Calinice.
 Կալիստոս Callisto.
 Կալիստրատոս Calistratus.
 Կալլիօպէ *f.* Calliopo.
 Կալքուրնիա *f.* Calpurnia.
 Կալվին Calvin.
 Կակոս Cacus.
 Կամբիւս, -էս Cambyses.
 Կամիլլա *f.* Camille.
 Կամիլլոս Camillus.
 Կամսար Camsarus.

Կայէն Cain.
 Կայիտու Caius.
 Կանդակէ f. Candace.
 Կանդիտոս Candidus.
 Կասանդրա f. Cassandra.
 Կասսիոպէ f. Cassiope, -a.
 Կասարինէ f. Catharine, Katharine, Kate, Katie, Kitty.
 Կատիլինա Catilina.
 Կատոն Cato.
 Կատուլլոս Catullus.
 Կարապետ Garabed, (precursor, St.
 Կարդոս Cardus. [John the Baptist).
 Կարէն Caren.
 Կարրուտա f. Charlotte.
 Կարոլինէ f. Carolina.
 Կարոլոս Charles.
 Կէլեստինէ f. Celestina.
 Կէկիլիա f. Cicely, Cecil, Cis.
 Կէկրոպ Ceorops.
 Կէսար Cæsar; Յուլիոս - , Julius - .
 Կէսնէր Gessner.
 Կէրբերոս Cerberus.
 Կէփաս Cephas.
 Կիֆաքար Cyaxares.
 Կիկերոն Cicero.
 Կիկլոպ Cyclop.
 Կիմոն Cimon.
 Կինկիննատոս Cincinnatus.
 Կիննա Cinna.
 Կիպրիանոս Cyprianus, Cyprian.
 Կիրակոս or Կիւր- Ciriacus, Cyriaque.
 Կիւբեղէ f. Cybele.
 Կիւրիլլոս Cyrillus, Cyril.
 Կիւրոս Cyrus.
 Կլարա S. Մաքքրուհի.
 Կլայեցի S. Ներսէս.
 Կլելիա f. Clælia.
 Կլէմէնտինա f. Clementina.
 Կլէոպատրա f. Cleopatra.
 Կլիմաքոս Climachus.
 Կլարքե Կլարքե.
 Կլէմէս Clement.
 Կլէարքոս Clearchus.
 Կլէոպուլս Cleopulus.
 Կլէոփաս Cleophas.
 Կլորդիա f. Claudia.
 Կլորդիոս Claudius, Claude.
 Կոդրոս Codrus.
 Կոզմոս Cosmo, Cosmus.
 Կոլտոնի Goldoni.
 Կոլտսմիթ Goldsmith.
 Կոծծի Gozzi.
 Կոմիտաս Comitas.
 Կոմնենոս Comnenus.
 Կոնդոպրէ Godfrey.

Կոնոն Conon.
 Կոնֆուցիոս Confucius.
 Կոպէռնիկոս Copernicus.
 Կորնակ Cornace.
 Կոստանդ Constantius.
 Կոստանդիա f. Constance. [tantine.
 Կոստանդիանոս Constantinus, Cons-
 Կոստանդին Constantinus.
 Կոստանդինա f. Constantine.
 Կոստանդոս Constant.
 Կոստաս Constans.
 Կորբուլոն Corbulo.
 Կորիննա f. Corinna.
 Կորիոլանոս Coriolanus.
 Կորէն Corewn.
 Կորէս Core.
 Կուէնտոլին f. Gwendolen.
 Կուինտիլիանոս Quintilianus.
 Կուիտոյ Guy; - Ռէնի, Guido.
 Կուպիդոն Cupid.
 Կուռնելիա f. Cornelia.
 Կուռնելիոս Cornelius.
 Կուստաւոս Gustavus.
 Կուրտիոս Curtius.
 Կտեսիա Ctesias.
 Կրասոս Crassus.
 Կրատիպպոս Cratippus.
 Կրեսոս Cresus.
 Կրիտիա Critias.
 Համազասպ Hamazaspes. [poohy.
 Համազասպուհի f. Hamazaspe, -zas-
 Համամ Hamam.
 Համան Haman.
 Համասփիւռ f. Hamaspewr.
 Համբարձում Hambartzoom.
 Համլէյ Hamlet.
 Հայկ Haïg, Haicus; Orion.
 Հայկանոշ f. Haïganoosh.
 Հայրապետ Haïrabed.
 Հասան Hasan.
 Հարման Hermann.
 Հարոլդ Harold.
 Հաւանակ Hawanag.
 Հեթում Hethoom, Hayton, Aïton.
 Հելվետիոս Helvetius.
 Հեկտոր Hector.
 Հելի Էլի.
 Հելենէ f. Helen, Helena, Nel.
 Հելիոդորոս Heliodorus.
 Հեմմա S. Եմմա.
 Հենրիէտէ f. Henrietta, Harryot.
 Հենրիկոս Henry, Hall, Harry.
 Հէրա f. Hera.
 Հէրակլ - էս Heraclius.
 Հէրակլէդէս Heraclides.

Հերակլեոս Heraclitus.
 Հերմէս Hermes, Mercury.
 Հերշէլ Herschel.
 Հերոդոտոս Herodotus.
 Հերոնիմոս Hierom, Jeremy, Jerome.
 Հերովդէս Herod, Herodes.
 Հերովդիադա *f.* Herodias.
 Հերքլէս Hercules.
 Հեփեստոս Hephæstus, Vulcanus.
 Հիլարիոս Hilary, Hilarius.
 Հիմէն Hymen.
 Հիմիլոն Himilco.
 Հիպերիքոս Hiperichius.
 Հիպոկրատս Hippocrates.
 Հիպպոլիտոս Hippolytus.
 Հիւսիքոս Hesychnus.
 Հիւրկանոս Hyrcanus.
 Հիւրմիւզ (Գեր. Գ. էւ Ե.) Hürmüz.
 Հմայեակ Hemajace.
 Հոհէնլոէ Hohenlohe.
 Հողփեռնէն Holophernes.
 Հոմեր, -ոս, -ոն Homerus, Homer.
 Հոշիոս Hoschius (Sidonius).
 Հումպոլդտ Humbolt.
 Հոամեսէս Ramesses, Ramses.
 Հոաբէլ S. Ռաբէլ.
 Հոեգուղոս Regulus.
 Հոեմոս Remus.
 Հոփսիմէ *f.* Ripsimia, Sima.
 Հոփթարտոս Richard, Dick.
 Հոդոլփոս Rudolphus.
 Հոմուլոս Romulus.
 Հոութ *f.* Ruth.
 Հրահաս Phraates, Herahat.
 Հրանտ Herant, Oronte.
 Հրաչեայ Herachia (fire-eyed).

Ղազար, -ոս Lazarus.
 Ղամէք Lamech.
 Ղարալամպոս Charalambus.
 Ղետովա *f.* Latona.
 Ղերուքնա Lerupna.
 Ղեււի Levi.
 Ղեւոնդ Leon, Leontius.
 Ղինոս Linus.
 Ղոնգինոս Longinus.
 Ղովա Lot.
 Ղուկաս Luke.
 Ղուկուլլոս S. Ղուկուլլոս.
 Ղուսկիանոս Lucianus.

Հինգիզկան Jenghis or Chingis Khan.
 Հոնսոն Johnson.

Մաբէլ *f.* Mabel.

Մագդալինէ *f.* Magdalene, Madeline,
 Մագիստրոս Magistrus.[Maudlin, Maud.
 Մագոգ Magog.
 Մադիլոն *f.* Matilda.
 Մաթուսաղայ Methuselah.
 Մաթան Majan.
 Մակաբէ Macchabæus, Maccabi.
 Մակար Macar, -ius.
 Մակբէթ Machbeth.
 Մակեդոն Macedon, -ius.
 Մահմետ Mahomet, Mohammed.
 Մաղաբիա Malachi.
 Մաղքոս Malchus.
 Մամոս Mamas.
 Մամբրէ Mambres.
 Մամիկոնեան Mamigonian J.
 Մանասէ Manasseh, -es.
 Մանաւազ Manawaz.
 Մանգալունի Mantagoony J.
 Մանեթոն Manetho.
 Մանէ *f.* Mane.
 Մանի Manes, Manichea.
 Մանիլակ *f.* Violet.
 Մանլիոս Manlius.
 Մանձոնի Manzoni.
 Մանուէլ Emmanuel.
 Մանուկ Manoug.
 Մանփրէտ Manfred.
 Մաշտոյ Mashtotz.
 Մապիլլեոն Mabillon.
 Մասիլլոն Massillon.
 Մասինիսսա Masinissa.
 Մասկարոն Mascaron.
 Մատթիա, -ոս Matthias.
 Մատթէոս Matthew, Mat.
 Մարգարիտ, -ոս *f.* Margaret, Margery,
 Madge, Marget, Margy, Meg.
 Մարթա *f.* Martha, Matty, Patty.
 Մարիամ *f.* Mary, Maria.
 Մարիամիկ *f.* Poll, Polly.
 Մարիանէ *f.* Marian.
 Մարիաննա *f.* Marianne.
 Մարիբաս (Վասիլա) Mar-Ibas.
 Մարիոս Marius.
 Մարկէղոս Marcellus.
 Մարկիանոս Marcian, -us.
 Մարկիոն Marcion.
 Մարկոս Mark, Marcus; --Անտոնինոս,
 --Antony; --Աւրելիանոս, Marcus-
 Մարտիալէս Martial. [Aurelius.
 Մարտինոս Martin.
 Մարտիրոս Martirus.
 Մաւրիկիոս S. Մորիկ.
 Մաքիավէլի Machiavel, -li.
 Մաքսիմիանոս Maximianus.
 Մաքսիմիլիանոս Maximilian.

Մաքսիմոս Maximus.
Մաքրուհի *f.* Clara; Macrian.
Մեդասգաղից Metastasio.
Մեդեա *f.* Medea.
Մեդուսա *f.* Medusa.
Մելչիոր Melchior.
Մելիտոս Melitus.
Մելպոմեն *f.* Melpomene.
Մելչիզեդեկ Melchizedech.
Մեկենաս Mecænas, Mœcenas.
Մեհենդակ Mehentace.
Մեհրուժան S. Մերուժան.
Մեղբող *f.* Milcah.
Մեմնոն Memnon.
Մենանդր Menander.
Մենելաուս Menelaus.
Մենտոր Mentor.
Մերկուրիոս Mercurius, Mercury.
Մեսիա, յ Messiah.
Մեսսալինա *f.* Messalina.
Մեսրոպ Mesrop, Mesrobe.
Մետելա *f.* Metella.
Մետելլոս Metellus.
Մետրոփանոս Metrophanes.
Մերոպէ *f.* Merope.
Մերուժան Meroosean.
Մեփիստոփէլ Mephistopheles.
Միդաս Midas.
Միլետոս Miletus.
Միլոն Milo, Milton.
Միլտիադէս Miltiades.
Միլտոն Milton.
Միհր Mithras.
Միհրան Mihran.
Միհրդատ Mithridates.
Միհրապուր Mihrsapore.
Մինաս Minas.
Մինով Minos.
Միսաք Mishach.
Միսայէլ Mishael.
Միրրա *f.* Myrrha.
Միւռոն Myron.
Միքայէլ Michael, Mick, Mike.
Միքէլ-Անճէլլոյ Michael-Angelo.
Միքիաս Micah.
Միքիթար Mekhithar.
Մկրտիչ Baptist, Bap.
Մնեմոսինէ *f.* Mnemosyne.
Մշակ Meshace.
Մոլիէր Molière.
Մոլոք Moloch.
Մոնթի Monti V.
Մոնիզա *f.* Monnica.
Մոնթֆոն Montfaucon.
Մովաբ Moab. [ronese.
Մովսէս Moses; - խորենացի, - Kho-

Մորփէոս Morpheus.
Մուկիոս Սկեւոլա Mucius Scævola:
Մուշէլ Mooshegh, Mushel.
Մուսէոս Musæus.
Մուստաֆա Moustapha.
Մուր Moore.
Մուրատ Amurath; Moorat.
Մուրդէլ Mordecai.
Մորիկ Mauritius, Maurice, Morris.

Յաբէթ Japetus, Japheth. [gerdes.
Յազդերս Jezdegerd, Isdegerde, Isdi-
Յակինթ *f.* Hyacinthia.
Յակոբ Jacob.
Յակոբոս James, Jemmy.
Յակովբիս *f.* Jaquet; Joan.
Յանոս Janus.
Յանսենիոս Jansenius.
Յասոն Jason.
Յարութիւն Paschal.
Յաւերժ *f.* Eterne.
Յաւերժուհի *f.* Perpetua.
Յեզաբէլ *f.* Jezabel, Isabel.
Յեզանդուխտ *f.* Jezandookhd.
Յեսու Joshua, Jos.
Յեսսէ Jesse.
Յերոբոամ Jeroboam.
Յեփթայէ Jephthah.
Յիսուս Jesus.
Յոբ Job.
Յոբիանոս Jovian.
Յոբնալ Juvenal, -is.
Յոնիա Jonia.
Յովաբ Joab.
Յովակիմ Joachim.
Յովաս Joash.
Յովաբալ Jehoahaz.
Յովէլ Joel.
Յովիանոս Jovianus.
Յովիզայէ Jehoiada.
Յովհան, -նէս John, Johnny, Jack; -
Ոսկեբերան, John Chrysostom.
Յովհաննա *f.* Johanna, Jane, Jinny.
Յովհաննէս Մկրտիչ John Baptist.
Յովհաննիս *f.* Joan, Jin, Jennet, Jen-
Յովնաթան Jonathan. [uy.
Յոնիան Jonah, Jonas.
Յովնափառ Jehoshaphat.
Յովնէպոս Josephus (Flavius).
Յովնէփ Joseph, Joe.
Յովսիա Josiah.
Յուգուրթ Jugurtha.
Յուդա Judah.
Յուդիթ *f.* Judith.
Յուլիա *f.* Julia.
Յուլիանէ *f.* Juliana.

Յուլիանոս Julian, -us.
 Յուլիոս Julius.
 Յուլիետա *f.* Julietta, Julia.
 Յուսիկ Jusice, Isichius.
 Յուսուփ Jousouph.
 Յուստինէ *f.* Justina.
 Յուստինանոս Justinian, -us.
 Յուստինոս Justin, -us.
 Կաբալ Nabal.
 Կաբոէնոն Napoleon.
 Կաբովթ Naboth.
 Կաբուգոգոննոսր Nebuchadnezzar.
 Կաբունասար Nabonassar.
 Կաբուպալար Nabopalasar.
 Կազար Nazarius.
 Կաթան Nathan.
 Կաթանայէլ Nathaniel, Nat, Natty.
 Կարէկայի Տ. Գրիգոր.
 Կարկիս Narcissus.
 Կաուուճ Nahum.
 Կեբրովթ Nimrod.
 Կեւեման Naaman.
 Կեւեմի Nehemiah.
 Կեղոս Nileus, Nilus.
 Կեմեսիս *f.* Nemesis.
 Կեպոս Nepos.
 Կեստոր Nestor, -ius.
 Կերոն Nero.
 Կերուաս Nerva.
 Կերսէզ Nerseh; - or
 Կերսէս Narses; - *Շնորհալի կամ Ալա-
 յէյի*, - the Graceful or Clajensis;
 - *Լամբրոնացի*, - Lambronese; -
 Պարթեւ, - the Parthian.
 Կեւաոն Newton.
 Կեքաուճ Neco, Necho.
 Կեքտառինէ Տ. Կատարինէ.
 Կեարթոն Nearkus.
 Կեոկէս Néocles.
 Կեոպտոլեմոս Neoptolemus.
 Կիկանովր Nicanor.
 Կիկեփոր Nicephorus.
 Կիկիաս Nicias.
 Կիկոգեմոս Nicodemus.
 Կիկողայոս Nicholas, Nicol, Nick.
 Կիկոմեդէս Nicomedes.
 Կիկոն Nicon.
 Կինոս Ninus.
 Կինուաս Ninias.
 Կիոբէ *f.* Niobe.
 Կիւքար Nucar.
 Կշան Nishan.
 Կոյ Noah.
 Կոյեմզար *f.* Noemzara.
 Կոյեմի *f.* Naomi.

Կովտախանոս Novatianus.
 Կուարդ *f.* Nooward.
 Կուման Numa.
 Կումերիանոս Numerianus.
 Կուննէ *or* Նի *f.* Nunia.
 Կուշիրվան Nushirwan.
 Շադոպրիան Chateaubriand.
 Շահնշահ Shahenshah.
 Շամբաթ Shambath, Sabbatai.
 Շամիրամ *f.* Semiramis.
 Շապուհ Sapor, (Shapur).
 Շարայ Sarah.
 Շարտէն Chardin.
 Շէքսբէր Shakspeare.
 Շիլլեր Schiller.
 Շիլայ Silas.
 Շմաւոն Տ. Սիմոն.
 Շնորհալի Shenorhaly Տ. Կերսէս.
 Շուշան *f.* Susannah, Susan, Lily.
 Շուշանիկ *f.* Sue, Sukey.
 Ոգիկէս Ogyges.
 Ոդիսեւս Ulysses.
 Ոթէլլոյ Othello.
 Ոթոն Otho.
 Ոլիւքեր Oliver.
 Ոլիմբիա, Ոլիմպիա *f.* Olympia.
 Ոլիմպիոդորոս Olympiodorus.
 Ոկտաւիա *f.* Octavia.
 Ոկտաւիոս Octavius, Octavianus.
 Ոնեսիմոս Onesimus.
 Ոնորիոս Honorius.
 Ոնոփրիոս Onuphrius.
 Ոսիան Ossian.
 Ոսիրիս Osiris.
 Ոսկան Wosgan.
 Ոսկար Oscar.
 Ոսկի Wosky.
 Ովիդիոս Ovid, -ius.
 Ովոս Hosea.
 Ովքոս Ochus.
 Ուոլն Odin.
 Որատիոս Horatius, Horace.
 Որդենիա *f.* Hortensia.
 Որեստէս Orestes.
 Որիբասիոս Oribasius.
 Որիոն Orion.
 Որլանդոս Orlando.
 Որմզդան Hormisdan. [(god).
 Որմիզդ Hormisdas (king); Ormuzd
 Որոգինէս Origen, -es.
 Որսուլա *f.* Ursula.
 Որփէոս Orpheus.
 Ուոշինկզըն Washington.
 Ուսերիոս Usserius.

Ուրանիա *f.* Urania.
 Ուրբանոս Urban, -us.
 Ուրիա Uriah.
 Ուրիէլ Huriel.
 Ոջոզիա Ahaziah, Ochozias.
 Չամչեան (Շ. Մ.) Chamich.
 Չիչիւրա Տ. Կեկիլիս.
 Պալէոլոգ Palæologus.
 Պալլադիոս Palladius.
 Պալմիրա *f.* Palmyra.
 Պալտասար Տ. Բաղասասար.
 Պայրն (Լորտ) Lord Byron.
 Պանդալէոն Pantaleon.
 Պանդորա *f.* Pandora.
 Պապ Pape, Papius.
 Պատրիկ Patrick.
 Պատրոկլէս Patrocles.
 Պարթէնոպէ *f.* Parthenope.
 Պարթէն or Թէր Parthen.
 Պարիս Paris.
 Պարմենիդէս Parmenides.
 Պարյըր Baruir.
 Պարյարոսսա Barbarossa.
 Պաւլինէ, -նա *f.* Paulina.
 Պաւլոս Paulus, Paul.
 Պաւսանիաս Pausanias.
 Պէգասոս Pegasus.
 Պէլագիա *f.* Pelagia, Pelage.
 Պէլագիոս Pelagius.
 Պէլասգոս Pelasgus.
 Պէլոպոնէզոս Pelopidas.
 Պէնէրվոպէ *f.* Penelope.
 Պետաւիոս Petavius.
 Պետրոս Peter.
 Պերդիկկաս Perdiccas.
 Պերիկկէս Pericles.
 Պերոզ Peroses, or -sas (Firoze).
 Պրոսերփոնէ *f.* Proserpine.
 Պրոսէոս Perseus.
 Պէուփեռուժէն Porphyrogenite.
 Պիա *f.* Pia.
 Պիգմալիոն Pygmalion.
 Պիլատոս Pilate.
 Պիգոս Picus.
 Պինդար Pindarus.
 Պիոն Pionius.
 Պիոս Pius.
 Պիսիստրատոս Pisistratus.
 Պիստոս *f.* Pistis.
 Պիլեթագոր Pythagoras.
 Պիլեթիա *f.* Pythia.
 Պիլեթիաս Pythias.
 Պիւռոն Pyrrho, Pyrrhon.
 Պիւռոս Pyrrhus.

Պիւֆոն Buffon.
 Պլինիոս Plinius, Pliny.
 Պլուտարքոս Plutarch.
 Պլատոն Plato.
 Պլաւտոս Plautus.
 Պլուտոն Plutus, Pluton.
 Պոլեմոն Polemon.
 Պոլիբիոս Polybius.
 Պոլլիքսէս Pollux.
 Պոլիքրատէս Polyocrates.
 Պոմոնա *f.* Pomona.
 Պոմպէոս Pompeus, Pompey.
 Պոմպիլիոս Pompilius.
 Պոմպոնիոս Pomponius.
 Պոնադէնդուրա Bonadventure.
 Պոպպէս *f.* Poppœa.
 Պոսիդոն Neptune.
 Պոսիդոնիոս Posidonius.
 Պոսիւէ Bossuet.
 Պորիա *f.* Portia, Porcia.
 Պորփիրոս Porphyrius.
 Պուալլը Boileau.
 Պուլչերիա *f.* Pulcheria.
 Պուրտալը Bourdaloue.
 Պտղոմէոս Ptolomæus, Ptolemy.
 Պրիամոս Priamus.
 Պրիճիդա *f.* Bridget, Biddy.
 Պրիսկիլլա *f.* Priscilla.
 Պրոբոս Probus.
 Պրոկոլ Procul, -us.
 Պրոկոպիոս Procopius.
 Պրոմէթէոս Prometheus.
 Պրոպերտիոս Propertius.
 Պրոտագորոս Protagoras.
 Պրոտէոս, Պրոտէւս Proteus.
 Պօղ Paul.
 Պօլիկարպոս Polycarp, -us.
 Պօլիկոսս Polyucte.
 Պօլոս Տ. Պաւլոս.
 Պօքքաչիոյ Boccaccio.
 Չախքախան (Շ. Մ.) Chakhchakh.
 Չեռոնիմոս Տ. Շէրոնիմոս.
 Ռախաբ *f.* Rachab.
 Ռասին Racine.
 Ռափայէլ Raphael.
 Ռաքէլ *f.* Rachel.
 Ռեբեկա *f.* Rebekah, Rehecca, Becky.
 Ռէա *f.* Rhea.
 Ռէթէոս Rethesus.
 Ռէօմիւռ Reaumur.
 Ռընար Regnard.
 Ռոբերտ, -ոս Robert, Rob.
 Ռոբոզամ Rehoboam.
 Ռոզա Տ. Վարդ, Վարդուհի.

Ռոզալիա *f.* Rosalia.
 Ռոմանոս Romanus.
 Ռոմելոս Romelus.
 Ռոմէոյ Romeo.
 Ռուպէնոս Rubens.
 Ռոչոս Roch.
 Ռուբէն Reuben.
 Ռուբինոս Rubinus.
 Ռուսսոյ Rousseau.
 Ռոտտէս S. Արիստակէս.
 Ռոլէն Rollin.
 Ռոսսինի Rossini.
 Սաբա *f.* Sheba.
 Սաբէլ Sabellius.
 Սաբինա *f.* Sabina. [thiney.
 Սաթինիկ *f.* Sathinig, Sathinice, Sa-
 Սալադին Saladin.
 Սալուստիոս Sallustius.
 ՍաՀակ Isaac.
 Սահականոշ *f.* Sahaganoosh.
 Սաղմանասար Salmanassar.
 Սաղմոնէոս Salmoneus.
 Սաղոմէ *f.* Salome.
 Սամոնաս Samonas.
 Սամուէլ Samuel, Sam, Sammy.
 Սամսոն, Սամիսոն Sampson, Samson.
 Սանաարուկ Sanatruce.
 Սանդուխ *f.* Sandookhd.
 Սառա *f.* Sarah, Sal, Sally.
 Սասան Sassan.
 Սատուռնոս Saturn.
 Սարգիս Sergius.
 Սարդանաբաղ Sardanapalus.
 Սաւուղ Saul.
 Սափփով Sappho, Sapho.
 Ստուարթ Stuart, Stewart.
 Սեբաստիանոս Sebastian.
 Սեբերիանոս Severianus.
 Սեգրակ Shadrach.
 Սելէկոս Seleucus.
 Սելզեստրոս Silvester, Sil.
 Սեմ Shem.
 Սենեկա Seneca.
 Սենէքերիմ Sanacherib.
 Սենէէրի Segneri.
 Սեսոսար Sesostrius.
 Սեպուհ Seboch.
 Սերապիս Serapis.
 Սերգիոս Sergius.
 Սերոբէ Seraphin, -us.
 Սերենա *f.* Serena.
 Սեւերոս Severus.
 Սէթ Seth.
 Սէլիմ Selim.
 Սէկիւս Ségur.

Սիբիլա *f.* Sibyl.
 Սիգիսմունդ Sigismund.
 Սիլլա Sylla.
 Սիմէոն, Սիմոն Simeon, Simon.
 Սիմոնիդէս Simonides.
 Սիսակ Sisace.
 Սիսարա Siseria.
 Սիսիանոս Sisianus.
 Սիրուն *f.* Amabilis; Bella.
 Սիւլէյման Soliman.
 Սիւլիանոս Solianus.
 Սկեւոլա Scævola.
 Սկիպիոն Scipio.
 Սմբաա Sembat.
 Սոզոմէնոս Sozomenus.
 Սոկրանոս Socianus.
 Սոկինոս Socinus.
 Սոկրատոս Socrates.
 Սոլոմէ *f.* Solomy.
 Սոլոմոն Solomon, Sol.
 Սոլոն Solon.
 Սուարէշ Suarez.
 Սուիդաս Suidas.
 Սուլպիկիոս Sulpicius, Sulpitius.
 Սուրէն Suren.
 Սուրիոս Surlus.
 Սուքիաս Sukias.
 Սոփիա *f.* Sophia, Sophy, Soph.
 Սոփոկղ Sophocles.
 Սոփոնիա Zephaniah.
 Սոփրոնիա *f.* Sophronia.
 Սպարտակոս Spartacus.
 Սպեւսիպոս Speusippus.
 Սպինոզա Spinosa.
 Սպիրիդոն Spiridion.
 Ստատէնոս S. Եւստաքէոս.
 Ստանիսլաւ Stanislaus.
 Ստեֆանիա *f.* Stephania, Fanny.
 Ստեֆանոս Stephen.
 Ստրաբոն Strabo.
 Սերապիոն Serapion.
 Սրբուհի *f.* Serpoohy; Moll, Molly.
 Սքալիգեր Scaliger.
 Վախթանգ Vakhthanges.
 Վահագն Vahaken, Hercules.
 Վահան Vahan, Ægidius.
 Վահէ Vahé.
 Վահրամ Vahram.
 Վալարշ Valarses.
 Վալարշակ Valarsaces.
 Վալենտինոս Valentine, Val.
 Վալենտիանոս Valentinian.
 Վալերիա *f.* Valeria.
 Վալերիանոս Valerian.
 Վալերիոս Valerius.

Վալէս Valens.
 Վալենակ Valinace.
 Վառվառէ ք. Barbara, Barbe.
 Վասակ Vasace.
 Վասիլ Basil.
 Վասիլուհի ք. Vasiloochy, Basilla.
 Վարագրաս Varasdate.
 Վարաք Varase.
 Վարդ Vard, Rose.
 Վարդան Vardan.
 Վարդենի, -դուհի ք. Rose.
 Վարոս Varus.
 Վարրոն Varro.
 Վէհ Superius.
 Վեսպասիանոս Vespasian.
 Վերոնիքա ք. Veronica.
 Վիկտոր Victor, Victorius.
 Վիկտորիա ք. Victoria.
 Վինկենսիոն, Վինկենցիոս Vincent, Vin.
 Վինիֆրետոս ք. Winifred.
 Վիտրովիոս Vitruvius.
 Վիրգիլիոս Virgil.
 Վիրգինիա ք. Virginia.
 Վիքլիֆ Wickliff.
 Վլաս, -իոս Blase, Blasius.
 Վլաստասպ Hystaspes.
 Վոլթէն Voltaire.
 Վարանէս Varanes, (Bahram).
 Վրամհասպուհ Veramsapor.
 Վրթանէս Verthanes.
 Վրայր Vruir.

Տաբիթա ք. Tabitha.
 Տադէս Tages.
 Տաթեւ Տ. Յատաքէոս.
 Տակիտոս Tacitus.
 Տաճաս Dagiade, Tagiatius.
 Տանգրետոս Tancred.
 Տանդէ Dante.
 Տանտալոս Tantalus.
 Տարագոս Taracus.
 Տարկուինիա ք. Tarquinia.
 Տարկուինոս Tarquin.
 Տելեմաք Telemachus.
 Տերենտիա ք. Terentia.
 Տերենտիոս Terence.
 Տերէոս Tereus.
 Տերտիոս Tertius.
 Տերտուլիանոս Tertullian.
 Տիբեր, -իոս Tiberius.
 Տիբուլլոս Tibullus.
 Տիգրան Tigranes : Tygrinus (St.).
 Տիգրանուհի ք. Tigranoochi.
 Տիմոթէոս Timotheus, Timothy, Tim.
 Տիմոն Timon.
 Տիսիֆոն Tisiphone.

Տիտանիա ք. Titania.
 Տիտոս Titus.
 Տիրան ք. Tiranium : Tyrannio (St.).
 Տիրիթ Tirith.
 Տիրուհի ք. Dirooohy.
 Տիրտէոս Tyrtæus.
 Տիրոն Tiro.
 Տովինիցիոս Dominichino.
 Տովիթոս Tobias, Tohy.
 Տորք Dork.
 Տուբիա ք. Toby.
 Տուլլիա ք. Tullia.
 Տրայանոս Trajan, -us.
 Տրիդատոս Tiridates.
 Տրիտոն Triton.
 Տրիֆոն Tryphon.

Յուլակ Tzolace.

Փաբիանոս Fabian.
 Փաբիոլա Fabiola.
 Փաբիոս Fabius.
 Փաբրիկիոս Fabricius.
 Փալարիս Phalaris.
 Փալէթոն Phalerius.
 Փայէթոն Phaethon.
 Փարանզեմ ք. Pharanzem.
 Փարնակ Pharnaces.
 Փարնաս Pharnas.
 Փարնուաք Pharnouas.
 Փարաւոն Pharaoh.
 Փարսման Pharasman.
 Փաստինա ք. Faustina.
 Փաստոս Faust, Faustus.
 Փեբոս Phœbus.
 Փեբրոնիէ ք. Phebronia, Febronia.
 Փեդրա ք. Phædra.
 Փեդրարքա Petrarca.
 Փեդրոս Phœdrus.
 Փեղքս Felix.
 Փեստոս Festus.
 Փիբէ ք. Phœbe.
 Փիդիաս Phidias.
 Փիլեմոն Philemon.
 Փիլիպիտոն Philictimon.
 Փիլիպպինա ք. Philippina.
 Փիլիպպոս Philip, Phil.
 Փիլոկետէս Philoctetes.
 Փիլոմելա ք. Philomela.
 Փիլոն Philo the Jew.
 Փիլոստրատոս Philostratus.
 Փլուինիք Phœnix.
 Փլաբիանոս Flavianus.
 Փլամինիոս Flaminius.
 Փլորա ք. Flora.
 Փլորենտիա ք. Florence.

Փոկաս Phocas.
 Փոկիոն Phocion.
 Փոո Photius.
 Փոտինոս Photinus.
 Փորաունէ f. Fortune.
 Փուլքսոս Phryxus.
 Փսամետիկոս Psammetichus.
 Փսիքէ f. Psyche.
 Փրանկիսկիւ f. Frances, Fan.
 Փրանկիսկոս Francis, Frank.
 Փրաւորա Phraortes.
 Փրէդերիկ, -ոս Frederic, Fred.
 Քամ Ham.
 Քանան Canaan.
 Քանովա Canova.
 Քերոբէ Cherubin, -us.
 Քիապերա Chiabrera.
 Քիլոն Chilon.
 Քիրոն Chiron.
 Քլարա f. Clara.
 Քոլումպոս Columbus.
 Քոունէլլ Corneille.
 Քսանթրիպպոս Xanthippus.
 Քսաւէր, -իոս Xavier, Xaverius.
 Քսենոկրատ Xenocrates.
 Քսենոփան Xenophanes.
 Քսենոփոն Xenophon.
 Քսեստոս Sixtus; - Ե, - the Fifth.

Քսերքսէս Xerxes.
 Քրիսիպպոս Chrysippus.
 Քրիստափոր Christopher.
 Քրիստինէ f. Christina, Christiana.
 Քրիստոս Christus, Christ.
 Քրոմուելլ Cromwell.
 Քորէճճիոյ Correggio.

Օգոստինոս, &c. S. Աւգոստինոս.
 Օթոն Otho.
 Օլին Awshin.
 Օտայ Ota, Awta.
 Օքսենտիոս Auxence, Auxentius.

Ֆանի f. Fanny, Fan.
 Ֆարէնհայթ Fahrenheit.
 Ֆաւստինա S. Փաւստինա.
 Ֆենելոն Fenelon.
 Ֆերանանտ, -ոս Ferdinand.
 Ֆիլոմենա f. Filomena.
 Ֆիմի f. Euphemia.
 Ֆիրուսսի Firdoucy.
 Ֆլէշէ Fléchier.
 Ֆլէուրի Fleury.
 Ֆլորենցիա S. Փլորենտա.
 Ֆոհի Fohi, Fo, Foe.
 Ֆրանչիսկոս &c. S. Փրանկիսկոս, &c.
 Ֆրանքլին Franklin.
 Ֆոտինէ f. Photina.

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱՆՈՒԱՆՔ

- Աբանդ, Հաբանդ. Abande, Hapante.
 Աբդերա Abdera.
 Աբիւզոս Abydos. [ers of Abraham.
 Աբրահամեանք Descendants or follow-
 Ագուլիս Akoolis.
 Ագրականդ Agrigentum.
 Ադրիա Adria, Hadria.
 Ադրիական the Adriatic.
 Ադրիանուպոլիս Adrianople.
 Ազախ Asoph.
 Աթենացի Athenian.
 Աթէնք Athens.
 Աթոս Athos.
 Արաման Germany, Deutschland.
 Ալանք Alani.
 Ալզաս Alsatia.
 Ալիս Halys.
 Ալճէրի Algiers. [Albanian.
 Ալպանիա Albania, Arnootleek; -ցի,
 Ալպեան Alpan; - լէրինք, the Alps.
 Ալպիոն Albion.
 Ալբէնոս the Alpheus.
 Ալսերոն S. Ալքերոն.
 Ախուրեան Akhoorian.
 Ակառնանիա Acarnania.
 Ակն Aghen.
 Ակոռի Agory.
 Ակուէտանիա Aquitain.
 Ալբախ Albach.
 Ալէքսանդրիա Alexandria.
 Աղժամար Aghthamar.
 Ալիկառնիս Halicarnassus.
 Ալշնիք Alznick, Alznia.
 Ալուան Albanese; -ք, Alvania or Al-
 bania; the Albaneses.
 Ամազոնք Amazons.
 Ամաղէկ Amalekite.
 Ամասիա Amasia.
 Ամերիկա America; -ցի, -ն.
 Ամիդ. Amida, Diarbekir.
 Ամստըրամ Amsterdám.
 Աւրարաս Ararat.
 Անատոլիա Anatolia, Natolia.
 Անգլիա England; -ցի, English.
 Անգոնա Ancona.
 Անդիլլեան կղզիք the Antilles.
 Անթափ Antheper.
 Անի Any. [Ancyrian.
 Անկիւրիա Ancyra, Angoora; -ցի,
 Անտալուսիա Andalusia.
 Անտիոք Antioch, Antakia.
 Անտվերպոլիս Antwerp, -en.
 Աշտիշաս S. Յաշտիշաս.
 Ապարան Aparan.
 Ապեննեանք the Apennians.
 Ապուլիա Apulia.
 Ասիա Asia; -ցի, Asiatic.
 Ասիաղոն Aschalon. [syrians.
 Ասորեստան Assyria; -էաք, the As-
 սորի Syrian; -ք, Soria, Syria.
 Ասպազան S. Ապազան.
 Ասսիզ Assisi.
 Աստապատ Astapat.
 Աստրաքան, Աթաերիան Astrakhan.
 Ասփաղախուէս ծովակ Asphaltites lake.
 Աքքանազեանք Ashkenaz.
 Ատանա Adana.
 Ատիշէ Adige.
 Ատլանդական the Atlantic.
 Ատաիկէցի Atticus; -կէ Attica. [an.
 Ատրպատական Atropatene, Aderbig-
 Արաբացի Arab; -բիս Arabia.
 Արագոնիս Aragon.
 Արածանի Aradzany, Euphrates.
 Արամեանք Armenians.
 Արարաս Ararat; -եան, of - :
 Արբէլս Arbela.
 Արգոլիս Argolis.
 Արգոս Argos.
 Արիանոսք, Արիսուկանք Arians.

Արծրունի Arderuny.
 Արկադիա Arcadia.
 Արմավիր Armavir.
 Արմորիկա Armorica.
 Արշակաւան Arshagawan.
 Արշակունիք Arsacides.
 Արշամուշաա Arsamosata.
 Արշարունիք Arsharunia.
 Արշիպելագոս the Archipelago.
 Արտազ Ardaz.
 Արտաշաա Artaxata.
 Արտաւել Ardebil.
 Արցախ Artzakh.
 Աւենսին the Aventure.
 Աւլիս Aulis.
 Աւկսպուրկ, Աւգոստա Augsburg.
 Աւստրալիա Australia. [Austrian.
 Աւստրիա Austria, Oestreich; -ցի,
 Ափրիկեցի African; -էէ, Africa.
 Աքայիա Achaia.
 Աքերոն the Acheron.
 Աքուիլէա Aquileia.
 Աֆղանիստան Afghanistan.

Բաբելոն Babylon, Babel.
 Բագարան Bagaran.
 Բագրատունիք Bagratides.
 Բագրեւանդ Bagrewand.
 Բադակոնիա Patagonia.
 Բալէրմոյ Palermo.
 Բակտրիա Bactria.
 Բա՛լ Balk.
 Բալէշ Betlis.
 Բաղաատ Bagdad.
 Բասեն Bassen.
 Բասորա Bassora.
 Բարբարոսաց աշխարհ Barbary.
 Բարիզ Paris.
 Բարձր Հայք Upper Armenia.
 Բարմա Parma.
 Բաւիա Pavia.
 Բեթլէհէմ Beth-lehem.
 Բեթսայիդա Bethsaida.
 Բելգիա Belgium.
 Բենեւէնդ Benevento.
 Բէշտ Pesth.
 Բեքիա Haleb, Aleppo.
 Բերուչիա Perugia.
 Բէյլին Pekin.
 Բէթէլ Bethel.
 Բէոլիա Beotia.
 Բիւչէնցա Piacenza.
 Բիզա Pisa.
 Բիէմոնդ Piedmont. [zantium.
 Բիւզանդացի, Byzantin; -դիոն By-
 Բիւթանիա Bithynia.

Բոննիա Bologna.
 Բոսփորոս the Bosphorus.
 Բորդուգալ S. Լուսիտանիա.
 Բորիսթէնէս the Borysthenes.
 Բուլղարք Bulgaria.
 Բրանդեբուրք Brandenburg.
 Բրիտոն Briton.
 Բրիտանիա Britain; -ցիք, Britanians.
 Բրուսիա Prussia, Preussen.

Գազա Gaza.
 Գալիլէա Galilee; -ցի, Galilean.
 Գաղաադ Galaad.
 Գաղատիա Galatia; -ցի, -ո.
 Գաղլիա Gallia, France, Gaul; -ցի,
 French, Gaul; -ցիք, the Gauls, the
 Գափլք Cappadocia. [French.
 Գայրէէ Կայրո.
 Գանգէս Ganges.
 Գանձակ Gantzack.
 Գառնի Գարնյ.
 Գարգման Guardman.
 Գեթեմանի Gethsemane.
 Գեհոն Gihon.
 Գեննեսարէթ Gennesareth.
 Գենուա Genoa.
 Գերմանիա Germany; -ցի, German.
 Գլուխ Բարեյուշոյ the Cape of Good
 Գոթենհակէն Copenhagen. [Hope.
 Գոթ, Գութ, Գութք Goths.
 Գոթլանդիա Gothland.
 Գոլդուրթա Golgotha.
 Գոլթի Colthen.
 Գոմպի լիճ the Lake of Como.
 Գոմոր Գոմորահ.
 Գոպլէնց Coblentz.
 Գուգարք Gugaria.
 Գրակքեանք the Gracchi.
 Գրանատա Granada.
 Գրէմոնա Cremona.

Դակիա Dacia, Transylvania.
 Դալմատիա Dalmatia. [beer).
 Դամասկոս Damascus (Sham-el-Ke-
 Դանայիդք f. the Dapaides.
 Դանեցի Dane.
 Դանիա Denmark, Danemark.
 Դանուբ the Danube.
 Դաւլէժ Tauris.
 Դարանաղի Daranalia.
 Դարբանդ Derbent.
 Դելտայ Delta.
 Դեկասպոլիս Decapolis.
 Դելփէլ Delphi, Delphos.
 Դերթեան Dertehian.
 Դիոսպոլիս Diospolis.

Վիկտե Dicie.
Վերոլ the Tyrol.
Վկլաթ S. Տեգրես.
Վոզոնա Dodona.
Վորիա Doris.
Վուին Dwin.
Վուրին Turin, Augustus Taurinorum.

Նբրայեցի Hebrew.
Նբրոս Ebro, Hebrus.
Նգեան ծով the Ægean sea.
Նգիպտացի Egyptian; -սոս Egypt.
Նգեմ Eden.
Նգեսիա Edessa, Urfah. [mean.
Նգում Idumea, Idumæa; -այեցի, Idu-
նթովկիա Ethiopia; -ցի, -ն.
Նլլադա S. Յունաստան.
Նեկեսիա Eleusis.
Նելեսպոնտոս Hellespont.
Նեբատան Ecbatan.
Նմեսա Emessa.
Նուգլանս Jutland.
Նպիդաւրոս Epidaurus.
Նպիրոս Epirus.
Նանոյ the Ætna.
Նարուրիա Etruria.
Նրասի Araxes, Aras.
Նրեանիս Erivan.
Նրզնկա Arzingian, Erzinga.
Նրիդանոս Eridanus.
Նրիննայք f. Erinnyis.
Նրեթոլ Jericho.
Նրուանդակերոս Erwantacerta.
Նրուանդաշաա Erwantaxata.
Նրուսալէմ Jerusalem.
Նւբիա Eubæa, Negroponte.
Նւտոչիա Eutochia, Tokat.
Նւոլիա Æolia.
Նւտիբականք Eutyhians.
Նւրոպացի European; -սիա Europe.
Նւբսինեան Euxine.
Նփեսացի Ephesian; -սոս Ephesus.
Նփրաս Euphrates.

Չակինթոս Zacynthus, Zante.
Չանկիպար Zanguibar.
Չարեհաւան Zarehawan.
Չելանդիա Zealand.
Չմիրանիա Smyrna.
Չուխեբրէկ Zuyderzee.
Չուիլերի S. Հելլէտիա .

Էթիլ Volga.
Էլլա Elba.
Էլմիածին Echmiadzin.
Էսինսուրի Edinburg.

Էրդիւրիւմ, Էրզրում Erzroom, Erze-
room, Arsdroom.

Թաբոր Tabor.
Թաթարաց աշխարհ Tartary.
Թամիզ Thames.
Թեբայիզ Thebais.
Թեբէ Thebæ.
Թեսալոնիկէ Thessalonica, Salonichi.
Թեսաալիա Thessaly; -ցի, Thessalian.
Թերմոպիլէ Thermopylæ.
Թեւոնոք Teutones, Teutoni.
Թէոդոսիա Caffa, Theodosia.
Թէոդոսուպոլիս, Թէոդոսուպոլիս Theo-
dosiopolis; S. Կարին .
Թոլեոյ Toledo.
Թոլոլա Tolosa; Toulouse.
Թոսքանա Toscana, Tuscany.
Թորգոսեանք Descendants of Thor-
թորդան Thordan. [goma, Armenians.
Թունեստն Tunis.
Թուրին S. Գուրին .
Թուրք Turks.
Թուրքստան Turkey, Turkestan.
Թրակիա Thrace.
Թրանսիլվանիա Transylvania.
Թրասիմենոս Trasimenus.
Թրեսա, Թրիեստ Triest.

Իբերիա Iberia.
Իդումէա Idumea.
Իթակէ Ithace.
Իլիոն Ilion, Ilium, Troy.
Իկարիա Icaria.
Իռլանտա Ireland; -ցի, Irish.
Իսլանտա Iceland.
Իստրիա Istria, Histria.
Իսրայէլացի Israelite.
Իվերնիա Hibernia, S. Իռլանտա .
Իտալացի Italian; -լիա Italy.

Լակեդեմոն Laedæmon, Sparta, Mistra.
Լակոնիա Laconia.
Լամբսակոն Lampsæus.
Լամբրոն Lambro; -ացի Lambronese.
Լապիթալք Lapithes, Lapithæ.
Լատին Latin, European; -աց Էրկիլլ .
Լաուդիկէ Laodicia, Latakia. [Latium.
Լաւրետան Loretto.
Լափոնիա Lapland.
Լեբանոյ ծոց the Gulf of Lepanto.
Լեհաստան Poland.
Լեմնոս Lemnos, Stalimene.
Լեմպերկ Lemberg.
Լեսբոս Lesbos.
Լեւկադիա Leucadia, Santa Maura.

Լիբանան Libanus, Mount - .
 Լիբիա Libya, Africa.
 Լիբոսի Leipsic.
 Լիգուան Leghorn.
 Լիթուանիա Lithuania.
 Լիկիա Lycia.
 Լիմ Lim.
 Լիսպոնս Lisbon.
 Լիվոնիա Livonia.
 Լիվերքուօ Liverpool.
 Լիւդիա Lydia.
 Լիւրիկէ Ilyria; -կէցի, -ն. [bardy.
 Լոկրիա Locris.
 Լոմպարտիա or Լոնգրարդիա Lom-
 լոնգրինոն, Լոնգոն, Լոնտրա London.
 Լորէն Lorain.
 Լուդոն, Լիոն Lyons.
 Լուչերնա Lucerne.
 Լուպիանա Laybach, Lublana.
 Լուսիտանիա Lusitania, Portugal; -ցի
 Լուտեարի Paris. [Portuguese.
 Լուքսեմբուրկ Luxemburg.
 Լուքքա Lucca.

Խաղախ Cossack.
 Խարբերք Kharpurt.
 Խափշեկք S. Հապէշ-
 Խալթ Khelath.
 Խոյ Khoy.
 Խորասան Khorassan.
 Խորեան, Խորնի Khorny.
 Խուժասան Khoussistan.
 Խրիմ the Crimea.
 Խրուսի Croatia; -ք, Croatia.

Մալկոան Dzalgoten.
 Մոփք Sophene.

Կալաբրիա Calabria.
 Կալեդոնիա Caledonia.
 Կալիցիա Galioia.
 Կալլիպոլիս Callipolis, Gallipoli.
 Կալկադա Calcutta.
 Կամենեց Kamenetz.
 Կամպանիա Campania.
 Կապադոկիա Cappadocia.
 Կոպան Capan.
 Կապուա Capua. [pian sea.
 Կասսիլց or Կասսիլիական ծով the Cas-
 Կասսիլիա Castile.
 Կատանիա Catana.
 Կարթագինէ Carthage.
 Կարթուսեանք Certusian.
 Կարին Garin, Erzurum; S. Էրզրուս.
 Կարմելու the Carmel.
 Կարմիր ծով the Red-Sea.

Կարս Cars.
 Կարթէգոն Carthage.
 Կափասնաուս Capernaum.
 Կաֆա Caffa.
 Կէլեսիւրիա Cælesyria.
 Կէղաք Celt.
 Կենտաւրոք Centauri.
 Կեսարիա Cæsarea, Mazaca.
 Կէփալոնիա Cephalonia.
 Կիզիկոն Cyzicus.
 Կիթերոն Cithæron.
 Կիլիկիա Cilicia, Karamania.
 Կիկլոպաք Cyclopes.
 Կիպրոս Cyprus; -բացի, Cyprian.
 Կիւկլադաք Cyclades.
 Կիւրենէ Կյրենա.
 Կալայ Kaley; S. Հոռովայ .
 Կոկիտոս Cocytus.
 Կոլք Colp.
 Կոլոնիա Cologne, Cohn, Köln.
 Կոլքիս Colchis.
 Կոմպոստելլա Compostella.
 Կոստանդիա Constantina. [Stambool.
 Կոստանդինուպոլիս Constantinople,
 Կոստանցա Costance.
 Կովկաս Caucasus.
 Կորդուք Corduene, Gordyene.
 Կորկիւրա Corcyra, Corfu.
 Կորձաք Corgia.
 Կորնթոս Corinth; -թացի, -ian.
 Կոպենիա Copenhagen, Kjöbenhavn.
 Կուինէա Guinea.
 Կուրքեա Cyrus, Goor, Kour.
 Կուրան Curan.
 Կրետէ Creta, Candia.
 Կրման Carmania, Kirman.

Հալէպ Haleb, Aleppo.
 Հաղբաս Halbat.
 Համպուրկ Hamburg.
 Հայ Armenian; -ք, Descendants of
 Haicus, the Armenians.
 Հայաստան Hajastan, Armenia.
 Հայկաշէն Haigashen.
 Հայկապան Haigawan.
 Հայք Armenia; յեծ -, Armenia Ma-
 jor; փոքր -, Armenia Minor.
 Հաննովեր Hannover.
 Հապէշ Abyssinia; the -ns.
 Հավանա the Havana or Havannah.
 Հարպիաք Harpiæ.
 Հասսիա Hesse.
 Հարք Hark. [Dardanelles.
 Հելլէսպոնտոս the Hellespont, the
 Հելլէնք Hellenes, Hellenists, Greeks.
 Հելվեթիա Helvetia, Switzerland,

Schweitz; *ցի*, Swiss.
 Հերակլեան արձանք Hercules' Pillars.
 Հերակլէա Heraclea.
 Հերգուլանոն Herculanæum.
 Հերձեկովինա Herzegovina.
 Հիմալայա Himalaya.
 Հիւրկանիա Hyrcania.
 Հնդիկ Indian, Hindoo; *-ք* or [Indies.
 Հնդկաստան Hindostan, India; the
 Հոլանտա Holland; *-ցի*, Dutch, Hol-
 Հոնգարիա Hungary. [lander.
 Հոնք Hunui, Huns.
 Հռենոս Rhine.
 Հռոզանոս Rhône.
 Հռոդոս Rhodes.
 Հումկալայ Room-Kaley.
 Հռոմէա Rome; *-այեցի*, Roman.
 Հրեայ Jew; *-ք*, the Jews.
 Հրէաստան Judæa.

Չորափոր Tzoraphor.

Ճաբոն S. Յաբոն.
 Ճաւա Java, Jahva.
 Ճենովա Genoa.
 Ճինեւրա Geneva.
 Ճիպրալդար Gibraltar.
 Ճորթի S. Փիսոն.

Մազանդարան Mazandaran.
 Մաժակ S. Կեսարիա.
 Մալակա Malaga.
 Մալթա Malta.
 Մակեդոնիա Macedonia.
 Մակոնցա S. Մոզուսիա.
 Մակուրան Magooran, Mekeran.
 Մակեպուրկ Magdeburg.
 Մաղթեղեւոր Amalthea.
 Մայորիքա Majorca.
 Մանազկերտ Manazcerta.
 Մանդուա Mantua; *-ցի*, -ն.
 Մանիքեցիք Manichæans.
 Մասիս Masis, Ararat.
 Մատակադար Madagascar.
 Մատերա Madeira.
 Մանրաս Madras.
 Մասրիա Madrid.
 Մարաթոն Marathon.
 Մարանդ Marant.
 Մարաստան Media.
 Մարդաստան Marcastan.
 Մարկիոնացիք Marcionites.
 Մարմարա Marmara.
 Մարովկ Marocco.
 Մարսիլեա Marseilles.
 Մաք Medes, Medians.

Մաւրիտանիա Mauritania; *-ցի*, Moor.
 Մեդացի Median.
 Մեդիոլան S. Միլան.
 Մեդք S. Մաքք.
 Մեթաինացիք Maltese; *-նէ* Malta.
 Մեմփիս Memphis.
 Մեսինա Messina.
 Մեալինէ Medina.
 Մերսին Merdin.
 Մեքսիկոյ Mexico.
 Մէնչեսթըր Manchester.
 Մէոնիա Mæonia.
 Մէքքէ Mecca.
 Միլան Mediolanum, Milan.
 Միջագետք Mesopotamia. [the - Sea.
 Միթերիական Mediterranean; *-ծով*,
 Միթին Nisibin.
 Մոզուսիա Mayence, Maintz, Mentz.
 Մոլդաւիա Moldavia.
 Մոլդէ Mungles, Moguls.
 Մոնախոյ Munich, München.
 Մոսկովէ Moscovites; *-վայ աշխարհ*,
 Մոսքա Moscow. Moscovy.
 Մոտենա, Մուսինա Modena.
 Մորաւիա Moravia.
 Մուշ Moosh.
 Մուսայք Musæ, Muses.
 Մուսուլ Mossoul.

Յաբոն Japan; *-ացի*, -ese.
 Յաշտիշտա Jastishat.
 Յաւա S. Ճաւա.
 Յոն Greek; *-ք*, the -s.
 Յոնիա Jonia. [sapath.
 Յովսափաստու Չոր The Valley of Jo-
 Յորդանան Jordan.
 Յուդայաստան Judæa.
 Յուստտան Greece.

Նազարէթ Nazareth.
 Նազովրացիք Nazarite, Nazarene.
 Նախուան Naxuana, Nakhchivan.
 Նայադք *f.* the Naiades or ds.
 Նանսի Nancy.
 Նարեկ Nareg.
 Նաւառա Navarra.
 Նաքսոս Naxos, Naxia.
 Նեղոս Nile. [itan.
 Նեապոլիս Naples; *-պոլէցի* Napo-
 Նեմէա Nemea.
 Նիակարա Niagara.
 Նիծծա Nice.
 Նիկիա Nicæa, Ixnik.
 Նիկոմիդիա Nicomedia, Iznimid.
 Նինուէ Nineveh.
 Նովկորոս Novogorod.

Նոր-Եորք New York.
 Նոր-Զելանդա New Zealand.
 Նորմանդիա Normandy.
 Նորվեգիա Norway; -ցի, Norwegian.
 Նուբիա Nubia.
 Նումանտիա Numantia.
 Նումիդիա Numidia.
 Նպատ Nepat, Nephates.

Շամ Sham, S. Դամասկոս.
 Շամիրամակերա Semiramacerta.
 Շամրին Samaria.
 Շիրազ Shiras.
 Շիրակ Sirace.
 Շիրակաւան Sciragawan.
 Շիրվան Shirvan.
 Շոշ Susiana.

Ոլինթոս Olynthus.
 Ոլիմպոս Olympus.
 Ուլէան Orleans.
 Ոստան Ostan.
 Ոստրոգոթք the Ostrogoths.
 Ովկիան Ocean.
 Ովկիանիա Oceania.
 Որմի Oormiah, Wormy.
 Որոտն Woroten.
 Ուտրեխտ Utrecht.
 Ուէսթֆալիա Westphalia.
 Ումբրիա Umbria.
 Ուոշինգտոն Washington.
 Ուտի Oody.
 Ուտիկէ Utica.
 Ուտինոն Utinum, Udine.
 Ուրալ Oural.
 Ուրճայ S. Եդեսիա.

Չինաստան, Չինաց աշխարհ China.

Պապուա Batavia.
 Պադոս Padus (Po).
 Պալատինատ Palatinate.
 Պալքիկ the Baltic.
 Պալքիմոր Baltimore.
 Պալմիրա Palmyra.
 Պաղեստին Palestina.
 Պամփիլիա Pamphylia.
 Պայազիա Bayazid.
 Պանորմոն Panormus, Palermo.
 Պանոնիա Pannonia.
 Պառնասոս Parnassus.
 Պատաւիոն Patavium, Padua.
 Պատեն Baden.
 Պարթեւք Parthians.
 Պարէլոնա Barcelona.
 Պարս, -ք Persia; -իկ, Persian.

Պարսկահայք Persarmenia.
 Պարսկաստան Farsistan, Persia.
 Պաւիերա Bavaria.
 Պափլագոնիա Paphlagonia.
 Պելչրաս Belgrade.
 Պելագեանք Pelasgians.
 Պելոպոնէս Peloponessus, Morea.
 Պենկալ Bengal.
 Պերլին Berlin.
 Պեսարապիա Bessarabia.
 Պետրպուրկ Petersburg.
 Պէյրուտ Beyrout.
 Պիժմիկ Bidlis.
 Պիսիդիա Pisidia.
 Պիրենեանք Pyreneens.
 Պիրման Birman.
 Պլակենտիա Placentia, Piacenza.
 Պլատէա Platea.
 Պոլոնէա Bologna.
 Պոնտիա Bohemia.
 Պոմերանիա Pomerania.
 Պոմպէ Bombay.
 Պոնտոս Pontus; ծով -ի, the Euxine.
 Պոսթըն Boston.
 Պոսնիա Bosnia.
 Պոտիդէա Potidæa.
 Պորայք Bordeaux.
 Պուխարա Bukharia.
 Պրազիլ Brazil.
 Պրինսիպի Brindisi.
 Պրիւսէլլ Bruxelles.
 Պրոպոնտիս Propontis.
 Պրուսա Bursa.

Ջուզայ Zulpha.

Ռադիսպոնո Ratisbon.
 Ռադուսա Ragusa.
 Ռաւեննա Ravenna.
 Ռիփեան Riphean.
 Ռոմանիա Romagna.
 Ռուս Russian; -ք, -ս; Russia.
 Ռուսաստան Russia.

Սաբա Sheba.
 Սաբաւգիա Saubadia, Savoy.
 Սաղաստան Segestan.
 Սադուկէցիք Sadducee.
 Սալեռնոյ Salerno.
 Սակսոնիա Saxony.
 Սահարա Sahara.
 Սաղամինա Salamis.
 Սաղիմ Salem.
 Սամարիա Samaria.
 Սամոթրակէ Samothrace.
 Սամոս Samos, Samus.

Սասուն Sassoon.
 Սարակինոսք Saracens.
 Սարակոսս Saragossa.
 Սարդիկէ Sardis.
 Սարդնիա Sardinia.
 Սարմատիա Sarmatia.
 Սաւոեա Savoy.
 Սաքսոնիա Saxony.
 Սդոքհոլմ Տոքհոլմ Stockholm.
 Սդուդղարտ Stuttgard.
 Սդրազլուրկ Strasburg.
 Սեաւ Տոճ the Black Sea.
 Սեբաստիա Sivas, Sebaste.
 Սելեւկիա Seleucia.
 Սեյլան Ceylon.
 Սենեկամպիա Senegambia.
 Սեպուհ Տեպուհ Sebooh (mount).
 Սերվիա Servia.
 Սիամ Siam.
 Սիդոն Sidon, Saide.
 Սիլեզիա Silesia.
 Սիկիլիա Sicily; -ցի, -lian.
 Սիկիոն Sicyon.
 Սիմ Sim (mount).
 Սինալ Sinai.
 Սինեացի Chinese; -ցւոց աշխ. China.
 Սինոպ Sinope.
 Սիոն Sion or Zion.
 Սիպերիա Siberia.
 Սիս Sis.
 Սիրակուսա Syracuse.
 Սիւնիք or Սիսական Sünik or Sissagan.
 Սիւրիա Syria, Soristan.
 Սիւքեմ Shechem.
 Սկանդինավիա Scandinavia.
 Սկիւթացի Scythian; -ք, Scythes.
 Սկիւթիա Scythia, Tartary.
 Սկրաւնիա Selavonia.
 Սկոտլանդ Scotland.
 Սեմբաուան Sempadawan.
 Սմոլենսքոյ Smolensk, -o.
 Սմրղանդ Samarcand.
 Սոգդիանէ Sogdiana.
 Սոդոմ Sodom.
 Սոկինեանք Socinians.
 Սորէնդոյ Sorrento.
 Սուէզ Suez.
 Սուէտք Sweden.
 Սուրաթ Surat, Soorat.
 Սպահան Ispahan.
 Սպանիա Spain; -ցի, Spaniard.
 Սպարտա Sparta.
 Սփիցպերկ Spitzbergen.

Վադերլու Waterloo.
 Վալաքիա Wallachia.

Վալարշակերա Valarsacerta.
 Վալարշապատ Valarsapate.
 Վալարշաւան Valarsawan.
 Վալենտիա Valencia, Valentia.
 Վան Van.
 Վանանդ Vanant.
 Վանդալք Vandalis.
 Վասակաշէն Vassagashen.
 Վասպուրական Vassaboragan.
 Վարդանակերտ Vartanacerta.
 Վարշաւա Վարսավա Warsaw.
 Վենետիկ Venice.
 Վեսուվ Վեսուվ Vesusvius.
 Վերոնա Verona.
 Վերսալլ Versailles.
 Վիեննա Vienne.
 Վիշապաղաք Vishabacalack.
 Վիչենցա Vicenza.
 Վիսիգոթք Visigoths. [սան.
 Վիրք Georgians, Iberians; S. Վրաս
 Վիւրթեմպերկ Wurtemberg.
 Վոլգա Wolga.
 Վոլհիեանք Volsci.
 Վուլքանոյ Volcan.
 Վրաստան Georgia. [Mare.
 Վրկան Hyrcania; -այ Տոճ, Hyrcanum

Տաթէւ Datew.
 Տաշիկէ the Turks.
 Տաշկաստան Turkey.
 Տամիէդ Damietta.
 Տայք Daik (Taoocki).
 Տանայիս Tanais.
 Տանիք Dantzie.
 Տարենտոն Tarentum.
 Տարսոն Tarsus, Tarsoon.
 Տարսանէլլեք Dardanelles.
 Տարոն Taron.
 Տաւալակիր Dhawalaghiri.
 Տաւրիս Tauris.
 Տենեդոս Tenedos.
 Տեմիսվարինոն Themeschwar.
 Տիարպէքիր Diarbekir.
 Տիբերիս Tiber.
 Տիգրանակերտ Tigranocerta.
 Տիգրիս Tigris, Hiddekel.
 Տիգրոն Ctesiphon.
 Տիտանեանք the Titans.
 Տիւրոս Tyrus, Sur.
 Տնեքեր Dnieper.
 Տնեպեր Dniester.
 Տորոս Տաւրոս Taurus.
 Տուրուքերան Toorooperan.
 Տրայանոպոլիս Trajanopolis.
 Տրսպիզոն Trebizond.
 Տրէզնոս Dresden.

Տրէվէրի Trier, Treves.
 Տրովադա, Տրոյի Troy; -ցի, -an.
 Տփլիս Tiflis.
 Յուրիք Zurich.
 Փայասկարան Païdagaran.
 Փասիս Phasis.
 Փարսալիս Pharsalia.
 Փիլաստէրփիս Philadelphia.
 Փիսոն Pison.
 Փիւնիկէ, Փիւնիկիս Phœnice.
 Փլորենտիս Florence.
 Փիլիստինէ Philistine.
 Փոկէս, Փովկիս Phocæa; -ցի, Phocian.
 Փաիւլիս Phrygia.
 Քալիֆորնիս California.
 Քաղզէպցոց աշխարհ. Chaldea.
 Քաղիէդոն Calcedon.
 Քանանու երկիր Cananea, Canaan.
 Քանադայ Canada. [tunate Islands.
 Քանարեան կղզիք the Canaries, For-

Քանաիս Candia.
 Քերոնիս Chæronea.
 Քերսոն Chersonesus.
 Քէնդէրպրի Canterbury.
 Քիլի Chili.
 Քոչինչին Cochín China.
 Քորեք Oreb.
 Քորսիքա Corsica.
 Քորֆու Corfu.
 Քրաքովիս Cracovia.
 Քրիստիանիս Christiania.
 Քուպա Cuba.
 Քուրլանտիս Coúrland.
 Քուրախտան Koordistan.
 Օատսա Odessa.
 Օքսֆորդ Oxford.
 Ֆէրրարա Ferrara.
 Ֆլանտրա Flanders.
 Ֆրանքֆորդ Frankfort.
 Ֆրեյբուրգ Freyburg, Friburg.

ERRATA

CORRIGE

Page	5	Line	40	tast	taste
»	155	»	30	to be fellow-...	to be a fellow- ...
»	168	»	46	laborius	laborious
»	246	»	40	չունենալ	*չունենալ
»	261	»	7	northern lights, &c.	the zodiacal light;
»	417	»	35	barvest	harvest

